သီလက္ခန်ာအဋ္ဌကထာ

ဘာသာဋီကာ

သတိသမ္ဘေညကထာ အဖွင့်

၂၁၄။ သတိသမ္ဘေညဘာဇနီယမ္ပိ-သတိသမ္ဘေညဘာဇနီယဉ္စ၊ ဝါ-သတိသမ္ဘေညကို အကျယ်ဝေဘန်ရာ ပါဠိရပ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) တာဝ-အာလောကိတ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော၊) အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဂမနံ-သွားခြင်းကို၊ အဘိက္ကန္တံ-နှုတ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ နိဝတ္တနံ-ပြန်နစ်ခြင်းကို၊ ဝါ-နောက်ဆုတ်ခြင်းကို၊ ပဋိက္ကန္တံ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တဒုဘယမ္ပိ-ထို ၂ ပါးစုံကိုလည်း၊ စတူသု-၄ ပါးဂုဏ်သော၊ ဣရိယာပထေသု-တို့၌၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏။

သတိသမ္ဘေညဘာဇနီယမ္ပိ။ ။အဋ္ဌကထာစာအုပ်တို့၌ "သတိသမ္ဘေညဘာဇနီယမ္ပိ" ဟု ရှိသော်လည်း ဋီကာတို့၌ "သမ္ဘေညဘာဇနီယမ္ပိ" ဟုသာ ရှိ၏၊ ပါဠိတော်၌ သတိကို အကျယ်ပြတော် မမူဘဲ "အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္ဘေနကာရီ ဟောတိ" စသည်ဖြင့် သမ္ဘေညကိုသာ အကျယ်ပြတော်မူသောကြောင့် ဋီကာပါဠိရှိက ကောင်းသကဲ့သို့ ထင်၏၊ သို့သော် သမ္ဘေည ဖြစ်တိုင်း သတိက ပါရသောကြောင့် သမ္ဘေညကို အကျယ်ဝေဘန်လျှင် သတိကိုလည်း ဝေဘန်ပြီးဖြစ်ရကား ပါဠိတော်၌လည်း "ကထဉ္စ မဟာရာဇ သတိသမ္ဘေညေန သမန္နာဂတော" ဟု သတိပါ ထည့်ထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

သမ္ဘေည။ ။သမန္တတော (သံအဖွင့်) +ပကာရေဟိ (ပအဖွင့်) +ဇာနာတီတိ သမ္ဘေနော-ထက်ဝန်းကျင်+အပြားတို့ဖြင့်+သိတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ (တနည်း) သမန္တတော+ပကဋ္ဌဝါ သဝိသေသံ+ဇာနာတီတိ သမ္ဘေနော၊ ဤနည်း၌ ပကို ပကဋ္ဌဟုလည်းကောင်း ပကဋ္ဌကို သဝိသေသံဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ တစ်မျိုးနှင့် တစ်မျိုး (အဘိက္ကန္တ သိပုံနှင့် ပဋိက္ကန္တ သိပုံ စသည်ဖြင့်) မတူထူးခြား ကွဲပြားအောင် သိတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ သမ္ဘေနသ+ဘာဝေါ သမ္ဘေညံ။

အဘိက္ကန္တံ, ဂမနံ။ ။အဘိက္ကန္တံကို "ဂမနံ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "အဘိ+ကမု ဓာတ်သည် "သွား" ဟူသော အနက်ကို ဟောရ၍, တပစ္စည်းသည် ဘောအနက်ဟောဟုသိစေ၏၊ ပဋိက္ကန္တံကို "နိဝတ္တနံ" ဟု ဖွင့်ရာ၌လည်း "ပဋိက္ကမနံ ပဋိက္ကန္တံ" ဟု ဘာဝသာဓနကိုပင် ပြသည်။ [ဂမနန္တိ ဣမိနာ အဘိက္ကမနံ အဘိက္ကန္တံတိ ဘာဝသာဓနမာဟ၊ တထာ ပဋိက္ကမနံ ပဋိက္ကန္တံတိ ဝုတ္တံ နိဝတ္တနံတိ၊ -ဋီကာသစ်။]

တာဝ-ဌိတ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒေ-သော၊) ဂမနေ-သွားခြင်းဌ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပုရတော-ရှေ့သို့၊ ကာယ်-ကိုယ်ကို၊ အဘိဟရန္တော-ရှေးရှုဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဘိက္ကမတိ နာမ - သွားသည်မည်၏၊ ပဋိနိဝတ္တန္တော-ပြန်နှစ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဋိက္ကမတိနာမ-နောက်သို့ ဆုတ်သည်မည်၏။

ဌာနေပိ-ရပ်ခြင်းဌ၌လည်း၊ ဌိတကောဝ-ရပ်လျက်သာလျှင်၊ (ဧဝေဖြင့် ခြေလှမ်းခြင်းကို ကန့်၊) ကာယ်-ကိုယ်ကို၊ ပုရတော-ရှေ့သို့၊ ဩနာမေန္တော-ညွှတ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဘိက္ကမတိနာမ-ရှေ့တိုးသည်မည်၏၊ (ကာယ်-ကို၊) ပစ္ဆတော-နောက်သို့ အပနာမေန္တော-ဖဲ၍ ညွှတ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဋိက္ကမတိနာမ-နောက်ဆုတ်သည်မည်၏။ နိသဇ္ဇာယ-ထိုင်ခြင်း ဌ၌ နိသိန္နကောဝ-ထိုင်လျက်သာလျှင်၊ (ဧဝေဖြင့် ရပ်ခြင်း, သွားခြင်းကိုကန့်)၊ အာသနဿ-နေရာထိုင်ခုံ၏၊ ပုရိမအင်္ဂါဘိမုခေါ-ရှေ့အင်္ဂါသို့ ရှေးရှုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သံသရန္တော-ရွှေ့ရှားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဘိက္ကမတိနာမ-ရှေ့တိုးသည် မည်၏၊ ပစ္ဆိမအင်္ဂပွဲဒေသံ-

---

မှတ်ချက်။ ။အခြားနေရာ၌ ရှေ့သို့သွားခြင်းကိုသာ "အဘိက္ကန္တ" ဟု ခေါ်ရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဌာန-နိသဇ္ဇာ-ဂမနတို့ကိုပါ ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ရှေ့သို့ သွားခြင်းဖြစ်စေ, မသွားဘဲ ရှေ့တိုးခြင်း ဖြစ်စေ, လာခဲ့ရာသို့ ပြန်သော ပြန်သွားခြင်း ဖြစ်စေ "သွားခြင်း" အားလုံးကို "အဘိက္ကန္တ" ဟု ယူပါ။ ထို့ကြောင့် "ဂမန်" ဟု ဖွင့်သည်၊ အခြားနေရာ၌ ဆွမ်းခံပြန်သော ပြန်ခြင်းမျိုးကိုပါ "ပဋိက္ကန္တ" ဟု ခေါ်ရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဌာန- နိသဇ္ဇာ-သယနတို့တွက် အဘိက္ကန္တ-ပဋိက္ကန္တ ကိုလည်း ယူလိုသောကြောင့် နောက်ဆုတ်ခြင်းကိုသာ "ပဋိက္ကန္တ" ဟု ယူပါ။ ထို့ကြောင့် "နိဝတ္တန်" ဟု ဖွင့်သည်။

ဋီကာသစ်။ ။ဂမနဠေတ္ထ နိဝတ္တေတွာ အနိဝတ္တေတွာစ ဂမန်၊ နိဝတ္တန် ပန နိဝတ္တိမတ္တမေဝ (ဆုတ်နှစ်ခြင်း-နောက်ဆုတ်ခြင်းမျှသာတည်း) အညမညမုပါဒါန ကြိယာ မတ္တဠေတံ ဒွယံ (ရှေ့တိုးခြင်းကို ထောက်၍ နောက်ဆုတ်ခြင်း, နောက်ဆုတ်ခြင်းကို ထောက်၍ ရှေ့တိုးခြင်း၊ ဤသို့ အချင်းချင်း ကပ်ယူအပ်သော ကြိယာ ၂ပါးပင် ဖြစ်သည်။)

အဘိဟရန္တော ပဋိနိဝတ္တန္တော။ ။အဘိဟရန္တောတိ ဂမနဝသေန ကာယံ ဥပနေန္တော၊ ပဋိနိဝတ္တန္တောတိ တတော (ထိုရောက်ရာ အရပ်မှ) ပုန နိဝတ္တန္တော၊ ပြန်နှစ်ပြီး၍ ဆက်သွားရာ၌ကား အဘိက္ကမနဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့၌ "နိဝတ္တေတွာစ ဂမန်" ဟု ဆိုခဲ့သည်။

အာသနဃေ၊ဘိမုခေါ။ ။အာသနဿာတိ ပိဋ္ဌကာဒိအာသနဿ (အင်းပျဉ်စသော ထိုင်ခုံ၏)။ ပုရိမအင်္ဂါဘိမုခေါတိ အဋ္ဌနိကာဒိ (အပေါင် အစရှိသော) ပုရိမာဝယဝါ ဘိမုခေါ။ သံသရန္တောတိ သံသပ္ပန္တော၊-ဋီကာသစ်။

နောက်အဂ်ါအရပ်သို့၊ ပစ္စာသံ့သရန္ဓော-ပြန်၍ ရွှေ့ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဋ္ဌိဋ္ဌာတိနာမ-နောက်ဆုတ်သည်မည်၏။ နိပဇ္ဇနေပိ-လျောင်းခြင်း၌လည်း၊ သေဝနယော။

သမ္ဘဝနကာရီ ဟောတိတိ-ကား၊ သမ္ဘဝညေန-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဉာဏ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗကိစ္စကာရီ-အဘိဏှန္တ အစရှိသော အလုံးစုံသောကိစ္စကို ပြုလေ့ရှိသည်၊ (ဟောတိ)။ ["ရှေ့တိုးမှု နောက်ဆုတ်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်" စသည်ဖြင့် ဆိုင်ရာကိစ္စကိုဖေါ်၍ ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။] ဝါ-တစ်နည်းကား၊ သမ္ဘဝညမေဝ-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်ကိုသာ၊ ကာရီ-ပြုလေ့ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ အဘိဏှန္တာဒီသု - သွားခြင်းအစရှိသော ကိစ္စတို့၌၊ သမ္ဘဝညေ-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်ကို၊ ကရောတေဝ-ပြုသည်သာ၊ ဝါ-အမြဲပြု၏။ ကတ္ထစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော ကိစ္စ၌၊ သမ္ဘဝညဝိရဟိတောပိ-သမ္ဘဝညမှကင်းသည်၊ နပိ ဟောတိ။

ဇသေဝနယော။ ။သေဝနယောတိ ဣမိနာ နိပန္နသေဝ အဘိမုခံ သံ့သပ္ပနပဋိအာသပ္ပနာနိ ဒသေတိ၊ ဌာနနိသဇ္ဇာသယနေသု ဟိယော ဂမနဝိဓေရော (သွားခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်) (ဟုတ္တာ) ကာယသ္သ ပုရတော အဘိဟာရော၊ သော အဘိဏှမော၊ ပစ္ဆတော အပဟာရော ပဋိဏှမောတိ လက္ခဏ-ဋီကာသစ်။

သမ္ဘဝနကာရီ။ ။သမ္ဘဝနကို "သမ္ဘဝညေန" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "သမ္ဘဝန" အရ ဉာဏ်ကိုယူပါ။ ကာရီ၌ ကရဓာတ်၏ ဂ်ကိုမူ "သဗ္ဗကိစ္စ" ဟု ထည့်သည်၊ "ဘယ်ကိစ္စမဆို ကိစ္စအားလုံးကို ဉာဏ်ပညာဖြင့်ပြုလေ့ရှိသည်" ဟူလို။ [သမ္ဘဝနနံ-ကောင်းစွာ အပြား အားဖြင့် သိခြင်း၊ သမ္ဘဝနံ-ခြင်း၊ နာပစ္စည်း နှောင်းရာ၌သာ ဉာကို ဇာပြုသောကြောင့် "သံ+ပ+ဉ+နာ, ယု၊ နာကိုချေ၊ "သမ္ဘဝနေန+ကာရီ သမ္ဘဝနကာရီ" ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်ပြုပါ။]

သမ္ဘဝညမေဝ ဝါ။ ။ဤနည်း၌ကား "သမ္ဘဝနံ-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိခြင်းဟူသော ဉာဏ်ကို (သိတတ်သော ဉာဏ်ကို) +ကာရီ သမ္ဘဝနကာရီ" ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်ပြုပါ၊ ဇဝဖြင့် "ဉာဏ်မပါဘဲ မည့်သည့်ကိစ္စကိုမျှ မပြု" ဟု ကန့်ပါ၊ ဤနောက်နည်း၏ အနက်ကို ခိုင်မြဲစေလိုသောကြောင့် "သောဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်။ [သော ဟိတိ အာဒိနာ ဒုတိယဝိကပ္ပသ္မိ သမတ္ထနံ၊ သမ္ဘဝညန္တိ ဣမိနာ သမ္ဘဝနသဒ္ဒဿ သမ္ဘဝညပရိယာယတာ ဝုတ္တာ၊ - ဋီကာသစ်၊ ဤသို့ပရိယာယ်ဖြစ်သောကြောင့် သမ္ဘဝနကို သမ္ဘဝညနှင့် အနက်တူအောင် ဘာဝသာဓန ပြုရသည်၊ "သတော သမ္ဘဝနော" ၌ သမ္ဘဝန ပုဒ်ကဲ့သို့ ကတ္တုသာဓန မပြုရ။]

သမ္ဘဝညံ ကရောတေဝ။ ။"သမ္ဘဝညကို ပြုသည်သာ၊ ဝါ-အမြဲပြုသည်" ဟု ဆိုသောကြောင့် ကာရီ၌ တဿီလ ဏီပစ္စည်းအတွက် နိစ္စယောဂ အနက်ကို သိရ၏။ [သမ္ဘဝနသ-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိခြင်းကို၊ ဝါ-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိတတ်

တတ္ထ-ထိုသမ္ဘဇာနကာရီ ဟောတိ ဟူသောပါဠိ၌၊ (လဇ္ဇမာနံ-သော)၊ သမ္ဘဇည်-သမ္ဘည်သည်၊ [သမ္ဘဇာနနှင့် သမ္ဘဇည အရတူသောကြောင့် " သမ္ဘဇာန ကာရီ ဟောတိမှ သမ္ဘဇနကို "သမ္ဘဇည" ဟု ဆိုသည်။]သာတ္ထကသမ္ဘဇည်-သာတ္ထကသမ္ဘဇည၏။ သပ္ပါယသမ္ဘဇည်- သပ္ပါယသမ္ဘဇည၏။ ဂေါစရသမ္ဘဇည်-ဂေါစရသမ္ဘဇည၏။ အသမ္မောဟသမ္ဘဇည်-အသမ္မောဟသမ္ဘဇည၏။ ဣတိ-ဤသို့၊ စတုဋ္ဌမံ- ၄ ပါးအပြား၌၏၊ တတ္ထ-ထို ၄ ပါးတို့တွင်၊ (သာတ္ထကသမ္ဘဇည် စသော ၄ ပုဒ်တို့၌စပ်)၊ အဘိက္ကမနစိတ္တေ- ရှေ့သို့သွားကြောင်းစိတ်သည်၊ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်လသော်၊ စိတ္တဝသေနေဝ-စိတ်၏ အလိုအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဂန္တာ-မသွားမူ၍၊ [စိတ္တသ ဝသေနေဝ၊ စိတ္တဝသံ အနုဂတေနေဝါတိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။]မေ-ဝါ့အား၊ ဝါ-ငါ၏၊ ဧတ္ထ-ဤရှေ့အရပ်သို့၊ ဂတေန-သွားခြင်းဖြင့်၊ အတ္ထော-တရား အားဖြင့် တိုးပွားခြင်းသည်၊ အတ္ထိကိန္နု-ရှိဘုံလော၊ နတ္ထိ ကိန္နု-မရှိဘုံလော၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္ထာနတ္ထံ-တိုးပွားခြင်း မတိုးပွားခြင်းကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ-ပိုင်းခြားကာ ယူပြီး၍၊ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ဝါ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ပြီး၍၊ (အဓိပ္ပာယတ္ထ)၊ [ပရိဂ္ဂဟေတွာတိ တုလယိတ္တာ တီရေတ္တာ ပဋိသခ်ိယာတိ အတ္ထော၊-ဋီကာ။] အတ္ထပရိဂ္ဂဟနံ-တိုးပွားခြင်းကို ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းသည်၊ ဝါ-တိုးပွားခြင်းကို ပိုင်းခြား၍ယူကြောင်းဉာဏ်သည်၊ သာတ္ထက သမ္ဘဇည်-သာတ္ထကသမ္ဘဇညမည်၏၊ (တိုးပွားခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော အဘိက္ကန္တစသည်ကို ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သူ၏ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာဉာဏ်မည်၏)။

သော ဉာဏ်ကို+ကာရော-ပြုခြင်းတည်း၊ သမ္ဘဇနကာရော-ခြင်း၊ သမ္ဘဇနကာရော ယသ အတ္ထိတိ သမ္ဘဇနကာရီ ဤသို့လည်း အဋ္ဌကထာမှ တစ်နည်း ဋီကာတို့ ကြံကြသည်၊ ဤအလို ကိတ်ဏီပစ္စည်းမဟုတ်, အသတ္ထိတဒ္ဓိတ် (ဤ)ပစ္စည်းတည်း။]

မှတ်ချက်။ ။ဤ အဖွင့်ကို ထောက်လျှင် သွားမှု ရပ်မှု ထိုင်မှု လျောင်းမှု ရှေ့တိုးမှု နောက်ဆုတ်မှုစသော အလုပ်ကိစ္စဟူသမျှ၌ သတိဖြင့် မှတ်နေရုံကို သမ္ဘဇည ဟု မဆို၊ နောက်၌ ပြုအပ်လတ်အတိုင်း ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သိမှသာ သမ္ဘဇည ဟု ဆိုလိုကြောင်းကို သတိပြုခဲ့ပါ။

သာတ္ထက သမ္ဘဇည်။ ။အတ္ထသဒ္ဒါသည် "အတ္ထော ပယောဇနေ ၊ပေ၊ ဝုဏ္ဏယ်ဓနေ" စသော အဘိဓာန် (၇၈၅)လာ အနက်တို့တွင် ဝုဏ္ဏအနက်ကို ယူစေလို၍ နောက်၌ "အတ္ထောတိ ၊ပေ၊ ဓမ္မတော ဝုဏ္ဏ-တရားနည်းလမ်းအားဖြင့် တိုးပွားခြင်း"ဟု ဖွင့်သည်၊ အတ္ထေန သဟ ယံ ဝတ္တတီတိ သာတ္ထကံ၊ (သမာသန္တ-က ပစ္စည်း၊) သာတ္ထကသ-တိုးပွားခြင်းနှင့်တွက ဖြစ်သော အဘိက္ကန္တစသည်ကို+သမ္ဘဇည်-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်တည်း၊ သာတ္ထကသမ္ဘဇည်-ဉာဏ်။ [သပ္ပာယသမ္ဘဇညစသည်တို့၏ အနက်ကို အကျယ် ရောက်မှ ရေးပါမည်။]

စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထိ သာတ္ထကသမ္ပဇညံဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထောတိ-အတ္ထ ဟူသည်ကား၊ စေတိယဒဿန ဗောဓိ သံယတ္ထေရ အသုဘဒဿနာဒိဝသေန-စေတီတော်ကို ဖူးမျှော်ခြင်း, ဗောဓိပင်ကို ဖူးမျှော်ခြင်း, သံဃာတော်ကို ဖူးမျှော်ခြင်း, ထေရ်ကြီးကို ဖူးမျှော်ခြင်း, အသုဘရှုခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဓမ္မတော-တရားအားဖြင့်၊ (တရားဘက်၌)၊ ဝုဏ္ဏိ-တိုးပွားခြင်းတည်း၊ [အစနှင့် အဆုံး၌သာ ဒဿန ပါသောကြောင့် "အာဒိအန္တဒိပကနည်း" ဟု မှတ်ပါ။] ဟိ-ခဲ့၊ စေတိယံဝါ-စေတီတော်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဗောဓိံဝါ-ဗောဓိပင်ကိုသော်ဌင်း၊ ဒိသ္မာပိ-ဖူးမြင်ရ၍လည်း၊ ပဋ္ဌါရမဏံ-ဘုရားဟူသော အာရုံရှိသော၊ (ပီတိ-ပီတိကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ဖြစ်စေ၍လည်းကောင်း၊) သံဃဒဿနေန-သံဃာတော်ကို ဖူးမြင်ရခြင်းကြောင့်၊ သံဃာရမဏံ - သံဃာတော်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ ပီတိ-ပီတိကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ဖြစ်စေ၍ လည်းကောင်း၊ တဒေဝ-ထို ပီတိကိုပင်၊ ခယဝယတော-ကုန်ခြင်း ယုတ်ခြင်းအားဖြင့်၊ သမ္မသန္တော-သုံးသပ်လသော်၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်နိုင်၏၊ (ဤသို့ တရားဘက်၌ တိုးပွားမှု ဖြစ်သည်)။

ထေရေ-ထေရ်တို့ကို၊ ဒိသွာ-ဖူးမြော်ရ၍၊ တေသံ-ထို ထေရ်ကြီးတို့၏၊ သြဝါဒေ- သြဝါဒ၌၊ ပတိဋ္ဌာယ-တည်၍၊ (အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ)၊ အသုဘံ-အသုဘကို၊ ဒိသွာ-ရှုရ၍၊ တတ္ထ-ထို အသုဘအာရုံ၌၊ ပဌမဇ္ဈာနံ-ပဌမစျာန်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ တဒေဝ-ထိုပဌမစျာန်ကိုပင်၊ ပေ၊ ပါပုဏာတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတေသံ-ဤစေတီတော် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒဿနံ-ဖူးမြော်ရခြင်းကို၊ သာတ္ထကံ တိ-သာတ္ထကဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ-အချို့သော အဘယဂိရိ ဝါသီဆရာတို့သည်၊ အာမိသတောပိ-ဆွမ်းစသော အာမိသအားဖြင့်လည်း၊ ဝုဏ္ဏိ-တိုးပွားခြင်းသည်၊ အတ္ထောယေဝ-အတ္ထပင်တည်း၊ (ဆွမ်းခံသွားရာ၌ ဆွမ်းစသော အာမိသကို ရခြင်းလည်း အတ္ထပင်ဖြစ်၏၊) (ကသ္မာ-အဘယ်ကြောင့်နည်း)၊ တံ-ထိုအာမိသကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ပြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယ-သာသနာ့ ပြဟ္မစရိယ, မဂ္ဂပြဟ္မစရိယကို ခိုးမြှောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ပဋိပန္နတ္တာ-ကျင့်ရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ ဝေဒန္တိ။

ဋီကာသစ်။ ။သံယဒဿနေနေဝ ဥပေါသထပဝါရဏာဒိ အတ္ထာယ ဂမနံ သင်္ဂီဟိတံ သံယဒဿနဖြင့်ပင် သံယဥပုသ် သံယပဝါရဏာအစရှိသော သံယကိစ္စအကျိုးငှာ သွားခြင်းကို သိမ်းယူအပ်ပြီ၊ အာဒိသဒ္ဒေန (ဒဿနာဒိ၌ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့်) ကသိဏ ပရိကမ္မာဒိနံ သင်္ဂဟော၊ သနေ်ပတော ဝုတ္တံ တဒတ္ထမေဝ ဝိဝရိတုံ စေတိယံဝါတိ အာဒိဝုတ္တံ၊ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတီတိ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသော ဃ၊ သမထ ဝိပဿနုပ္ပါဒနံပိ ဟိ ဘိက္ခုနော ဝဓိုယေဝ-အရဟတ္တဖိုလ် မရတဲ့ သမထဝိပဿနာကို ဖြစ်စေခြင်းလည်း တိုးပွားခြင်းပင်။

ပန-ကား၊ တသို့ ဂမနေ-ထိုသွားခြင်းခို၊ (သာတ္ထကသမ္ဘဇည၏ အစွမ်းဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်ပြီးသော အတ္ထရှိသော ထိုသွားခြင်းခို)၊ သပ္ပာယာ သပ္ပာယ-လျောက်ပတ်သောသွားခြင်း မလျောက်ပတ်သော သွားခြင်းကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ-ပိုင်းခြားကာ ယူပြီး၍၊ ဝါ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်, ဆုံးဖြတ်ပြီး၍၊ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှန်-လျောက်ပတ်သော သွားခြင်းကို သိမ်းယူခြင်းသည်၊ ဝါ-လျောက်ပတ်သော သွားခြင်းကို သိမ်းယူကြောင်းဟုဏ်သည်၊ သပ္ပာယ သမ္ဘဇည်-သပ္ပာယ သမ္ဘဇည မည်၏။

ဣဒံ-ဤ သပ္ပာယ သမ္ဘဇညဟူသည်၊ သေယျထာ-အာဘယ်နည်း၊ တာဝ-ဟောဓိဒဿန စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌ-သော) စေတိယဒဿနံ-စေတီတော်ကို ဖူးမြော်ခြင်းသည်၊ သာတ္ထက်-တိုးပွားခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ စေတိယဿ-ကို၊ မဟာပူဇာယ-ကြီးစွာ ပူဇော်ခြင်းခို၊ ဝါ-ကြီးစွာ ပူဇော်ပွဲခို၊ ဒသ ဒ္ဒါဒသ ယောဇနန္တရေ-ဆယ်ယူဇနာ, တစ်ဆယ့်နှစ်ယူဇနာအတွင်းခို၊ ဝါ-ဆယ်ယူဇနာ, တဆယ့်နှစ်ယူဇနာအတွင်းက၊ ပရိသာ-ပရိသတ်တို့သည်၊ သစေ သန္နိ ပတန္တိ-အကယ်၍ ကောင်းစွာကြရောက်ကုန်အုံ့၊ (အကယ်၍ စုဝေးကုန်အုံ့)၊ (ဧဝံသတိ) အတ္ထနော - ၏၊ ဝိဘဝါနုရူပါ - စည်းစိမ်အား ပလျောက်ပတ်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော ပိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုရိသာ ပိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊

တသို့ပန။ ။သာတ္ထကသမ္ဘဇညကိုပြုပြီး၍ သပ္ပာယသမ္ဘဇညကိုပြုလိုသော ကြောင့် "တသို့ ပန" စသည်မိန့်၊ "တသို့ ပနာတိ သာတ္ထက သမ္ဘဇညဝသေန ပရိဂ္ဂဟိတ အတ္ထော" ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ ဤအတိုင်းအနက်ကျယ်ပေးထား၏။ ဤပုဒ်ကိုလည်း "သပ္ပာယ ပရိဂ္ဂဏှန်" ခို့စပ်၊ "ထိုသွားခြင်းကိစ္စခို (သွားခြင်းကိစ္စအတွက်) သပ္ပာယကို သိမ်းယူခြင်း" ဟူလို။

သပ္ပာယ သမ္ဘဇည်။ ။သပ္ပာယခို့ "သ-မိမိတို့ +ပ-အပြားအာဖြင့်+အာယ-ဖြစ်ပေါ်လာ" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ ပဒ္ဒေဘော်ပြု၍၊ "သပ္ပာယ-လျောက်ပတ်" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖြစ်သည်၊ သပ္ပာယဿ-မိမိအား လျောက်ပတ်သောသွားခြင်း စသည်ကို၊ 'သမ္ဘဇည် သပ္ပာယ သမ္ဘဇည်။ [သပ္ပာယဿ အတ္ထနော ဟိတဿ (ပတိရူပဿ ဝါ) သမ္ဘဇနနံ သပ္ပာယသမ္ဘဇည်-ဋီကာများ။]

စေတိယဒဿနံ တာဝ။ ။"သာတ္ထကဖြစ်သမျှသည် သပ္ပာယဖြစ်သည်သာ" ဟု တစ်စုံတစ်ယောက်မှာ တွေးတောစရာရှိသောကြောင့် သာတ္ထကဖြစ်တိုင်းလည်း သပ္ပာယမဖြစ် ဟု ပြခြင်းငှာ "စေတိယဒဿနံ တာဝ" စသည်ကိုမိန့်သည်၊ [ရှေ့ခို "စေတိယဒဿန ဟောဓိ ဝိယယေရ အသုဘဒဿနာဒိ" ဟု ပြခဲ့သည့်အစဉ်အတိုင်း ချဲ့လိမ့်မည်။]

မဟာပူဇာယ။ ။မဟတီ+ပူဇာ မဟာပူဇာ၊ "ဘုရားပွဲကြီး" ဟူလို၊ ထိုသို့သော ဘုရားပွဲတော်အခါခို ဆယ်ယူဇနာအတွင်း တစ်ဆယ့်နှစ်ယူဇနာ အတွင်းရှိ မြို့ရွာတို့က ပရိသတ်အများပင် စုရုံး လာရောက်ကြလေသည်။

ပဋိယတ္တာ-တန်ဆာဆင်ခြင်းဖြင့် ပြင်ဆင်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ (ရှေးက "တန်ဆာဆင်ခြင်းနှင့် စပ်ကုန်သည်" ဟု ပေးသည်)၊ စိတ္တကမ္မ ရူပကာ နိဝိယ-ဆန်းကြယ်စွာပြုအပ်သော ပန်းချီရုပ် ပန်းပုရုပ်တို့ကဲ့သို့၊ သဠေရန္တိ-လှည့်လည်တတ်ကြကုန်၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ တုတြ-ထိုပရိသတ်တို့၌၊ အသ-ထို ရဟန်း၏၊ ဣဒ္ဓေ-အလိုရှိထိုက်သော၊ အာရမဏော-အာရုံ၌၊ လောဘော-လောဘ သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ အနိဒ္ဓေ-အလိုမရှိထိုက်သော၊ (အာရဏော)၊ ပဋိဃော-ဒေါသသည်၊ (ဟောတိ)၊ အသမပေက္ခနေ-မညီမမျှ ကြည့်ရှုခြင်း၌၊ မောဟော-မောဟသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ကာယသံသဂ္ဂါပတ္တိံဝါ-ကာယသံ သဂ္ဂအာပတ်သို့သော်လည်း၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်တတ်၏၊ ဇိဝိတ ဗြဟ္မစရိယာနံ-အသက်, သာသနဗြဟ္မစရိယတို့၏၊ အန္တရာယောဝါ-အန္တရာယ်သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ တံဌာနံ-ထို ဘုရားပွဲအရပ်သည်၊ အသဟာယံ-မလျောက်ပတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝုတ္တပ္ပကာရ အန္တရာယာဘာဝေ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော အန္တရာယ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ (သတိ-ဖြစ်လသော်)၊ သဟာယံ-လျောက်ပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဟောမိဒဿနေပိ-ဟောမိပင်ကို ဖူးမျှော်ခြင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

စိတ္တကမ္မ ရူပကာနိ။ ။ကရီယတေတိကမ္မံ၊ စိတ္တံ-ဆန်းကြယ်စွာ၊ ကမ္မံ-ပြုလုပ်အပ်သော ပန်းချီဆေးရေးမှု ပန်းပုထုလုပ်မှုတည်း။ စိတ္တကမ္မံ-မှ၊ စိတ္တကမ္မေန+ ကတာနိ+ ရူပကာနိ စိတ္တကမ္မရူပကာနိ၊ ဤသို့ ဝိဂ္ဂဟပြုစေလိုသောကြောင့် "စိတ္တကမ္မကတာ ပဋိမာယောဝိယ" ဟု ဋီကာ၌ ပဌမနည်းဖွင့်သည်။

တစ်နည်း။ ။ယန္တရားစက်ခလုပ်ဖြင့် လက်လှုပ် ခြေလှုပ် စသည်ဖြစ်အောင် ဆန်းကြယ်စွာ ပြုလုပ်အပ်သော အရုပ်တို့ကို "စိတ္တကမ္မရူပက" ဟု တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ [ယန္တပယောဂေနဝါ ဝိစိတ္တကမ္မာ (ဆန်းကြယ်စွာ ပြုလုပ်အပ်ကုန်သော) ပဋိမာယောဝိယ၊] ဤအလို "ကရီယန္တေတိ ကမ္မာနိ၊ စိတ္တံ-ဆန်းကြယ်စွာ၊ ကမ္မာနိ စိတ္တကမ္မာနိ" ဟု ပြု၍ ရူပကာနိ နှင့် ကမ္မဓာရဲတွဲပါ။

အသမပေက္ခနေ မောဟော။ ။ဂေဟသိတ အညာဏုပေက္ခာဝသေန-ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော အိမ်၌မှီသော (ဥာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်) မောဟနှင့်ယှဉ်သော ဥပေက္ခာ၏အစွမ်းဖြင့် (အိမ်သူအိမ်သားတို့၌ ဖြစ်လေ့ရှိသော မောဟနှင့်ယှဉ်၍ လျစ်လျူရှုသော ဥပေက္ခာ၏အစွမ်းဖြင့်) အာရမဏသ-အာရုံကို၊ အယောနိသော-ဖြင့်၊ ဂဟဏ-ယူခြင်းသည်၊ အသမပေက္ခနံ-မညီမညွှတ် ရှုခြင်းမည်၏၊ -ဋီကာ။

ကာယ၊ပေ၊အန္တရာယော။ ။မာတုဂါမကို တို့သောအားဖြင့် ကာယသံသဂ္ဂအာပတ်သို့ ရောက်တတ်၏၊ ဆင်စသည်တို့၏နင်းမိခြင်း, လူအချင်းချင်း တိုးဝှေ့, နင်းမိခြင်းကြောင့် ဇိဝိတ၏အန္တရာယ် ဖြစ်တတ်၏၊ မာတုဂါမကို မြင်ရခြင်း စသည်ကြောင့် လူထွက်ချင်စိတ် ပေါက်ကာ ဗြဟ္မစရိယအန္တရာယ် ဖြစ်တတ်၏။

သံယဒဿနံ ပိ-သံယာတော်ကို ဖူးမျှော်ခြင်းသည်လည်း၊ သာတ္ထကံ-ကြီးပွားခြင်းနှင့် တကွဖြစ်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ကြီးပွားခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ မနုဿေသု-လူတို့သည်၊ အန္တောဂါမေ-ရွာ၏အတွင်း၌၊ မဟာမဂ္ဂေပံ-ကြီးစွာသော မဂ္ဂေါပ်ကို၊ ကာရေတွာ-ဆောက်လုပ်စေ၍၊ သဗ္ဗရတ္တိ-အလုံးစုံသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဓမ္မသဝဏံ-တရားနာခြင်းကို၊ ကရောန္တေသု-ပြုကုန်လသော်၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်ပင်လျှင်၊ ["ဒသဒ္ဓါဒသ ယောဇနန္တရေ ပရိသာ သန္ဓိပတန္တိ" ဟု ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်ပင်။]ဇနသန္ဓိပါတောစေဝ-လူအများ၏ တောင်းစွာကျရောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အန္တရာယောစ-အန္တရာယ်သည်လည်းကောင်း၊ သစေ ဟောတိ-အုံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ တံဌာနံ-ထိုသံယာတော်ရှိရာ အရပ်သည်၊ အသပ္ပာယံ ဟောတိ၊ အန္တရာယာ ဘာဝေ-အန္တရာယ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ (သတိ-ဖြစ်လသော်)၊ သပ္ပာယံ (ဟောတိ)၊ မဟာပရိသ ပရိဝါရာနံ-များစွာသော ပရိသတ် အခြံအရံရှိကုန်သော၊ ထေရာနံ-ထေရ်ကြီးတို့ကို၊ ဒဿေနေပိ-ဖူးမျှော်ခြင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

အသုဘဒဿနံပိ-အသုဘရှုခြင်းသည်လည်း၊သာတ္ထကံ-တိုးပွားခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၏၊ စ-ဆက်၊ တဒတ္ထဒီပနတ္ထံ-ထိုအသုဘကို ရှုခြင်း၏ တိုးပွားခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကို ထင်ရှားပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဣဒံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုတည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဒဟရဘိက္ခု-ရဟန်းငယ်သည်၊ သာမဏေရံ-သာမဏေကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ ဒန္တကဋ္ဌာယ-ဒန်ပူအကျိုးငှာ၊ ဂတော-သွားပြီ၊ သာမဏေရော-သည်၊ မဂ္ဂါ-သွားရိုးလမ်းမှ၊ ဩက္ကမိတွာ-ဖဲ၍၊ ပုရတော-ရှေ့သို့၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားလသော်၊ အသုဘံ-အသုဘကို၊ ဝါ-သူသေကောင်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ ပဌမဇ္ဈာနံ-ပဌမစျာန်ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ တဒေဝ-ထို ပဌမစျာန်ကိုပင်၊ ပါဒကံ-အခြေခံကို၊ ကတွာ, သခ်ါရေ-သင်္ခါရတို့ကို၊ သမ္မသန္တော - (အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု) သုံးသပ်လသော်၊ တိဏ္ဏံ-

---

ထေရာနံ၊ပေ၊ဧသေဝနယော။ ။တစ်ရံတစ်ခါ၌ တရားနာဘို့ရန် မိန်းမယောကျ်ား လူအများပင် နာမည်ကျော် ဆရာတော်အထံ၌ ဝိုင်းအုံလာတတ်ကြရကား ဘုရားပွဲကြီး၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော နည်းအတိုင်း အာပတ်သို့လည်း ရောက်တတ်, အန္တရာယ်လည်းဖြစ်တတ်သည်။

တဒတ္ထဒီပနတ္ထံ။ ။အသုဘဒဿနသဿ သာတ္ထကဘာဝသင်္ခါတသ အတ္ထသ ဒီပနတ္ထံ၊-ဦးကာသစ်၊ တဿ (အသုဘဒဿနဿ)-ထို အသုဘရှုခြင်း၏၊ အတ္ထော-တိုးပွားမှုရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်တည်း၊ တဒတ္ထော-ထို၏ အနက်၊တဒတ္ထဿ- ထို အသုဘရှုခြင်း၏ တိုးပွားမှုရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကို+ဒီပနံ တဒတ္ထဒီပနံ၊ တဒတ္ထဒီပနံ+အတ္ထော တဒတ္ထဒီပနတ္ထော၊ သဝိဘတ်ကို အံ့ပြု၍ "တဒတ္ထဒီပနတ္ထံ" ဟု ဖြစ်သည်။

၃ ပါးကုန်သော၊ ဖလာနိ-ဖိုလ်တို့ကို၊ သစ္ဆိကတွာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဥပရိ မဂ္ဂတ္ထာယ-အထက်ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်အကျိုးငှာ၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ-ပိုင်းခြားကာယူ၍၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ။

ဒဟရော-ရဟန်းငယ်သည်၊ တံ-ထို သာမဏေကို၊ အပသဿန္တော-မမြင်လ သော်၊ သာမဏေရာတိ-သာမဏေဟူ၍၊ ပဗ္ဗောသိ-ခေါ်ပြီ၊ သော-ထို သာမဏေ သည်၊ မယာ-သည်၊ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော-ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်ရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ဘိက္ခုနာ-ရဟန်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ဒွေ-၂ မျိုးကုန်သော၊ ကထာနာမ-စကားတို့မည် သည်ကို၊ နှ ကထိတပုဗ္ဗာ-ရှေးဦးမပြောအပ်ကုန်၊ အညသ္မိံ-ဤနေ့မှ အခြားသော၊ ဒိဝသေပိ-နေ့ဦးလည်း၊ ဥပရိ-အထက်ဦး၊ ဝါ-အထက်ဖြစ်သော၊ ဝိသေသံ-တရား ထူးကို၊ နိဗ္ဗတ္တေသာမိ-ဖြစ်စေရတော့အံ့၊ ဣတိ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ ကိံ ဘန္တေ-ဘာပါတုန်း အရှင်ဘုရားဟူ၍၊ ပဋိဝစနံ-တဖန်စကားကို၊ ဝါ-စကားတုန့်ကို၊ အဒါသိ-ပေးလိုက်ပြီ။

စ-ဆက်၊ ဧဟိ-လာခဲ့လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ကေ ဝစနေနေဝ-တခွန်းတည်းသော စကားဖြင့်သာလျှင်၊ အာဂန္တာ-လာ၍၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ဣမိနာ မဂ္ဂေနေဝ-ဤလမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဂန္တာ-သွား၍၊ မယာ-တပည့်တော်သည်၊ ဒ္ဝိတောကာသေ-ရပ်ရာအရပ်၌၊ မုဟုတ္တံ-တမုဟုတ်လောက်၊ ပုရတ္ထာဘိမုခါ-အရှေ့အရပ်သို့ ရှေးရှုမျက်နှာမူကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဌတ္တာ-ရပ်၍၊ တာဝ ဩလောကေထ-ကြည့်ပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ [ဩလော ကေထနှင့် လိုက်အောင် "ပုရတ္ထာဘိမုခါ" ဟု ဆရာတို့နိသယယ၌ ရှိသည်။]သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တထာ-ထို သာမဏေ လျှောက်အပ်သည့်အတိုင်း၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ တေန-ထို သာမဏေသည်၊ ပတ္တဝိသေသမေဝ-ရောက်အပ်သော တရားထူးသို့ပင်၊

ဒွေ ကထာနာမ။ ။ရဟန်းက ခေါ်သောအခါ ပြန်၍ ထူးသောအားဖြင့် စကားတုန့် ပေးခြင်းသည် ရှင်ဖြစ်သည်မှစ၍ ထိုသာမဏေ၏အမြဲပြုကျင့်အပ်သော အလေ့အကျင့်တည်း၊ ခေါ်သည်ကို ပြန်၍ မထူးခြင်းကား ၂ ခုမြောက် အလေ့အကျင့်ဖြစ်၏၊ ထို ၂ ခုမြောက် အလေ့အကျင့် မရှိသည်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဒွေ ကထာနာမ နကထိတပုဗ္ဗာ" ဟု ဆိုသည်။

ဋ္ဌီကာသစ်။ ။ဒွေ ကထာတိ ဟိ ဝစနကရဏာ ကရဏကထာ-ခေါ်ကြောင်း စကားကို လိုက်နာ၍ ပြုခြင်း, မပြုခြင်းဟူသော စကား ၂ ခွသည် "ဒွေကထာ" မည်၏၊ တတ္ထ ဝစနကရဏကထာယေဝ ကထိတပုဗ္ဗာ, ဒုတိယာ နကထိတပုဗ္ဗာ၊ တသ္မာ သုဗ္ဗစတ္တာ (ထိုသို့ ပြောဆိုဆုံးမ၍ လွယ်ကူသော စကားရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်) ပတိဝစန မဒါသိတိ အတ္ထော။ [ဆိုလိုရင်းမှာ - ဒုတိယသည်-စကားပြောခြင်း (ကထာ) မဟုတ်, ပြန်၍မထူးဘဲ တိတ်တိတ်နေခြင်းသာဖြစ်၏၊ သို့သော် ပြောရမည့်စကားကို မပြောသောကြောင့် "ကထာ" ဟု တင်စား၍ ခေါ်ထားသဖြင့် "ဒွေ ကထာ" ဖြစ်ရသည်-ဟူလို။]

ပါပုဏ္ဏာတိ-ရောက်ပြီ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ကော်-တစ်ခုသော၊ အသုဘံ-အသုဘသည်၊ ဒ္ဝိန္နံ-၂ ပါးကုန်သော၊ ဇနာနံ-သာမဏေ, ရဟန်းတို့၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီ၊ (ဣဒံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုတည်း၊ ဤသို့ ရှေ့စကားကို ပြန်၍ လှည့်ပါ။)

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ သာတ္ထံ-တိုးပွားခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဧတံ-ဤအသုဘသည်၊ ပုရိသဿ-ယောကျ်ားအား၊ ဝါ-ယောကျ်ား၏အတွက်၊ မာတုဂါမာသုဘံ-မာတုဂါမ အသုဘသည်၊ အသပ္ပာယံ-မလျောက်ပတ်၊ မာတုဂါမဿစ-မာတုဂါမအားလည်း၊ ဝါ-မာတုဂါမ၏ အတွက်လည်း၊ ပုရိသာသုဘံ-ယောကျ်ား အသုဘသည်၊ အသပ္ပာယံ၊ သဘာဝမေဝ-သဘောတူသော အသုဘသည်သာ၊ သပ္ပာယံ-၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှာနံ-လျောက်ပတ်သော အရာကို သိမ်းယူခြင်းသည်၊ ဝါ-လျောက်ပတ်သောအရာကို သိမ်းယူကြောင်းဉာဏ်သည်၊ သပ္ပာယသမ္မဇညံ နာမ-မည်၏။

ပန-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပရိဂ္ဂဟိတသာတ္ထကသပ္ပာယဿ-သိမ်းဆည်းအပ်ပြီးသော သာတ္ထက, သိမ်းဆည်းအပ်ပြီးသော သပ္ပာယရှိသောရဟန်း၏၊ အဋ္ဌတ္တိံသာယ-၃၈ ပါးသော၊ ကမ္မဋ္ဌာနေသု-ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့တွင်၊ [ပါဠိတော်၌ အာကာသကသိုဏ်းနှင့် အာလောက ကသိုဏ်းမပါသောကြောင့်၊ "၃၈" ပါးဟု ဆိုသည်။] အတ္တနော-မိမိ၏၊ စိတ္တရုစိတံ-စိတ်သည် ကြိုက်နှစ်သက်အပ်သော၊ ကမ္မဋ္ဌာနသင်္ခါတံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ဂေါစရံ-အာရုံကို၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ-သင်ယူ၍၊ ဘိက္ခာ

ဧဝံ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှာနံ။ ။ဧဝံဖြင့် ကပ်နေသော "သဘာဝမေဝ သပ္ပာယံ" ကိုသာ ပြန်၍ ညွှန်းသည်မဟုတ်, "နု ပုရိသဿ မာတုဂါမာသုဘံ" စသော အသပ္ပာယကိုသာလည်း ပြန်၍ ညွှန်းသည်မဟုတ်၊ "သစေ ပန စေတိယဿ မဟာပူဇာယ" စသော သပ္ပာယ အသပ္ပာယ ဆိုင်ရာ စကားအားလုံးကို ပြန်၍ညွှန်းသည်။

ပရိဂ္ဂဟိတ၊ပေ၊သပ္ပာယဿ။ ။သာတ္ထကံစ+သပ္ပာယံစ သာတ္ထကသပ္ပာယံ၊ ပရိဂ္ဂဟိတံ+သာတ္ထကသပ္ပာယံ ယေနာတိ ပရိဂ္ဂဟိတသာတ္ထက သပ္ပာယော၊ တေန (ထိုပရိဂ္ဂဟိတသာတ္ထကသပ္ပာယဿ ဟူသောပါဋ်ဖြင့်) ယထာနုပုဗ္ဗိကံ (အကြင် အကြင်အစဉ် အတိုင်း ဆိုအပ်ပြီးသော) သမ္မဇညပရိဂ္ဂဟကံ (သမ္မဇည ၂ ပါးကို သိမ်းဆည်းခြင်းကို) ဒဿေတိ၊-ဦးကာသစ်။

ဥဂ္ဂဟေတွာ။ ။ဆရာ့ အထံ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်နည်း .သင်ယူခြင်းကို "ဥဂ္ဂဟေတွာ" ဟု ဆိုသည်၊ ထို့သို့ သင်ယူရာ၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ဖြစ်ပုံထိအောင် သင်ယူရသောကြောင့် "ယထာ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ ဥဂ္ဂဟကောသလ္လသ သမ္ဘာဒနဝသေန (ဥဂ္ဂဟကောသလ္လဉာဏ်ကို ပြီးစီးစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ဥဂ္ဂဟေတွာ" ဟု ဦးကာဖွင့်သည်။

စာရဂေါစရေ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရာ ဟူသောဂေါစရ၌၊ တံ-ထို ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို၊ ဂဟေတွာဝ-ယူ၍သာလျှင်၊ ဂမနံ-သွားခြင်းသည်၊ ဂေါစရ သမ္မဇညံနာမ-ဂေါစရ သမ္မဇညမည်၏၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို, ဆွမ်းခံသွားရာအရပ်၌ ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်မည်၏၊) [စာအုပ်တို့၌ "ရုစိယံ" ဟု ရှိသော်လည်း ဣပစ္စည်းဖြစ်လျှင် "ရောစိယ" ဟု ရှိရမည်ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, အမှန် ကြိုက်နှစ်သက်အပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း တပစ္စည်းဖြင့် "ရုစိတံ" ဟု ရှိသင့်သည်။]

တဿ-ထို ဂေါစရသမ္မဇညကို၊ အာဝီဘာဝနတ္ထံ-ထင်စွာဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဣဒံ စတုက္ကံ-ဤ စတုက္ကကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကစ္စော-အချို့သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဟရတိ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အသွားခံ့သာဆောင်၏၊ [ဆွမ်းခံသွားရာအခါ၌သာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆောင်၏။] နှ ပစ္စာဟရတိ-အပြန် မဆောင်၊ [ဆွမ်းခံပြန်ရာအခါ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မဆောင်။] ဧကစ္စော (ဘိက္ခု) ပစ္စာဟရတိ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အပြန်၌သာ ဆောင်၏၊ နှ ဟရတိ-အသွား၌ မဆောင်၊ ဧကစ္စော, (ဘိက္ခု) ပန-သည်ကား၊ နေဝဟရတိ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အသွား၌လည်း မဆောင်၊ နှ ပစ္စာဟရတိ-အပြန်၌လည်း မဆောင်၊ ဧကစ္စော (ဘိက္ခု)၊ ဟရတိစ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အသွား၌လည်းဆောင်၏၊ ပစ္စာဟရတိစ-အပြန်၌လည်းဆောင်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ဣဒံ စတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

တတ္ထ-ထို ၄ မျိုးသော ရဟန်းတို့တွင်၊ ယော ဘိက္ခု-သည်၊ ဒိဝသံ-တစ်နေ့ ပတ်လုံး၊ စက်မေန-စကြိုသွားခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိသဇ္ဇာယစ-ထိုင်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာဝရဏီယေဟိ-ကုသိုလ်တရားကို ပိတ်ပင်တားမြစ်တတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-နိဝရဏတရားတို့မှ၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ ပရိသောဓေတွာ-ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ် စေပြီး၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-သုတ်သင်ပြီး၍လည်းကောင်း၊ ရတ္တိယာ-ညဉ့်၏၊ ပဌမယာမေ-ပဌမယာမ်၌၊ တထာ-ထို့အတူ စိတ်ကို သုတ်သင်ပြီး၍ လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမယာမေ-မဇ္ဈိမယာမ်၌၊ သေယျံ-အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေတွာ-ပြုပြီး၍၊

ဟရတိ ပစ္စာဟရတိ။ ။ဟရတိတိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပဝတ္တနဝသေန နေတိ၊ ယာဝ ပိဏ္ဍာပါတပဋိက္ခေပမာ အနုယုဇ္ဇတိတိ အတ္ထော (ဆွမ်းခံသွားသည်မှ စ၍ ဆွမ်းခံပြန်ချိန်တိုင်အောင် မပြန်မီအတွင်း၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာထုတ်ခြင်းကို "ဟရတိ" ဟု ခေါ်သည်-ဟူလို)၊ နှ ပစ္စာဟရတိတိ အာဟာရူပယောဂတော ယာဝဒိဝါဋ္ဌာနူပသက်မနှာ ကမ္မဋ္ဌာနံ နုပဋ္ဌေနေတိ (အာဟာရ၌ ယှဉ်ရာအခါမှ-ရှာတွင်းဝယ် ဆွမ်းစားပြီးရာအခါမှစ၍ နေ့နေရာဌာနသို့ ကပ်ဝင်သည့်တိုင်အောင် ကမ္မဋ္ဌာန်း နှလုံးသွင်းခြင်းကို "ပစ္စာဟရတိ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အပြန်ဆောင်ခြင်း" ဟု ခေါ်သည်-ဟူလို)၊ -ဋီကာသစ်။ [ဆွမ်းစားသောအခါ ဆွမ်းခံခြင်းကိစ္စ ပြီး၏၊ ထို့ကြောင့် ရှာတွင်း၌ ဆွမ်းစားအခါကို "ဟရတိ" အရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အသွားဆောင်ခြင်း၌ သွင်းဟန်တူသည်။]

ပစ္ဆိမယာမေပိ-ပစ္ဆိမယာမ်၌လည်း၊ နိသဇ္ဇစက်မေဟိ-ထိုင်ခြင်း, စင်္ကြံသွားခြင်းတို့ဖြင့်၊ ဝိတိနာမေတွာ-လွန်စေ၍၊ ပဂေဝ-စောစော၌ပင်၊ ဝါ-စောစောကပင်၊ စေတိယင်္ဂဏ ဟောမိယင်္ဂဏဝတ္တံ-စေတီယင်ပြင်တော်၌ ပြုထိုက်သောကျင့်ဝတ်, ဟောမိပင် ယင်ပြင်တော်၌ပြုထိုက်သော ကျင့်ဝတ်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဟောမိရုက္ခေ-ဟောမိပင်၌၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ အာသိဉ္စိတ္တာ-သွန်လောင်းပြီး၍၊ ပါနိယံ-သောက်ရေကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဘောဇနီယံ-သုံးရေကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတ္တာ-ရှေးရှုတည်စေပြီး၍၊ (သံယာတော်အတွက် တည်စေပြီး၍)၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္တာဒီနိ-အာစရိယဝတ် ဥပဇ္ဈာယဝတ် အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗာနိ-ကုန်သော၊ ခန္ဓကဝတ္တာနိ-ခန္ဓကဋ္ဌလာသော ဝတ်တို့ကို၊ သမာဒါယ-ကောင်းစွာယူ၍၊ ဝါ-ဆောက်တည်၍၊ ဝတ္တတိ-ကျင့်၏။။

သော-ထို ရဟန်းသည်၊ သရီရပရိကမ္မံ-ကိုယ်၌အဖန်ဖန် ပြုထိုက်သော အမှုကို၊ ဝါ-ကိုယ်လက် သုတ်သင်မှုကို၊ ကတ္တာ, သေနာသနံ-အိပ်ရာ နေရာကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတ္တာ-ဝင်၍၊ ဒွတ္တယော-၂ ခု သော်လည်းဖြစ်ကုန်, ၃ ခုသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပလ္လင်္ကေ-တင်ပလ္လင်တို့ပတ်လုံး၊ ဥသုမံ-ကိုယ်ငွေ့ကို၊ ဂါဟာပေန္တော-ယူစေလျက်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ အနုယုဉ္ဇိတ္တာ-အားထုတ်၍၊ [ထိုနေ့အတွက် စ၍အားထုတ်မှုကို ရည်ရွယ်၍၊ "ကမ္မဋ္ဌာနံအနုယုဉ္ဇိတ္တာ"ဟုဆိုသည်။] ဘိက္ခာစာရ ဝေလာယံ-ဆွမ်းခံ လှည့်လည်ချိန်၌၊ ဥဋ္ဌဟိတ္တာ-ထ၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေ နေဝ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အဦးပဓာန ပြုသဖြင့်သာလျှင်၊ ပတ္တစီဝရံ-သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ["ပတ္တောပိ အစေတနော, ဟတ္ထောပိ အစေတနာ" စသည်ဖြင့် အသမ္မောဟသမ္ပဇညဉ် ပြအပ်လတ္တံ့သောနည်းအတိုင်းယူ၍။] သေနာသနတော-အိပ်ရာ နေရာကျောင်းမှ၊ နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ မနသိကရောန္တော ဝ-နှလုံးသွင်းရင်းသာလျှင်၊စေတိယင်္ဂဏ-စေတီယင်ပြင်တော်အနီးသို့ ဂန္တာ-ရောက်၍၊

သရီရပရိကမ္မံ။ ။ပရိကရီယတေ-အဖန်ဖန် ပြုအပ်၏။ ဤတို့ ပရိကမ္မံ-သရီရေ-ကိုယ်၌+ပရိကမ္မံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် (နေ့စဉ်) ပြုထိုက်သော မျက်နှာသစ်ခြင်း, ကျင်ကြီးကျင်းငယ်စွန့်ခြင်းစသော အမှုတည်း၊ သရီရပရိကမ္မံ-မှု [သရီရပရိကမ္မံတိ မုခဓောဝနာဒိ သရီရပဋ္ဌိဇဂ္ဂနံ၊ -ဋီကာသစ်။]

ဒွတ္တယော ပလ္လင်္ကေ။ ။ညောင်းသည့်အတွက် တင်ပလ္လင်ကို ၂ ခါ ၃ ခါပြင်၍ ခွေခြင်းကို "ပလ္လင်္ကေ" ဟု ဆိုဟန်တူ၏။ ထိုသို့ ၂ ကြိမ်သို့မဟုတ် ၃ ကြိမ်လောက်ပြင်၍ ခွေရာကာလတိုင်အောင် အထိုင်ကြာသောအခါ ကိုယ်မှာ အငွေ့ရလာ၏။ ထိုသို့ ကိုယ်ငွေ့ရစေခြင်းကို "ဥသုမံ ဂါဟာပေန္တော" ဟု ဆိုသည်။ [ဒွေဝါ+တယောဝါ ဒွတ္တယော (သဒ္ဒါဘယပဒဟုဗ္ဗီဟိ) "ဒွေတယော" ကား ၂ ခု ၃ ခု တပြိုင်နက် မရနိုင်သောကြောင့် မကောင်းပါ။]

(ကမ္မဋ္ဌာနံ-မူလကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊) ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ-ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း သည်၊ သစေဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တံ-ထိုမူလကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ အဝိသဧ္ဓေတ္တာဝ-မစွန့်မူ၍သာလျှင်၊ စေတိယဂိဏှံ-စေတီယင်ပြင်တော်သို့၊ ပဝိသတိ-ဝင်နိုင်၏။

(ကမ္မဋ္ဌာနံ-မူလကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊) အညံ-ဗုဒ္ဓါနုဿတိမှ အခြားသော၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-သည်၊ စေဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သောပါနမူလေ-လှေခါးရင်းဌ၊ ဌတ္တာ-ရပ်၍၊ ဟတ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ ဂဟိတဘဏ္ဍံ-ယူအပ်ခဲ့သောဘဏ္ဍာကို၊ (ထပေတိ)ဝိယ-ချထားသကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ တံ-ထိုအခြားသောကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ထပေတ္တာ-ချထားခဲ့၍၊ ဗုဒ္ဓါရမဏံ-ဘုရားဟူသော အာရုံရှိသော၊ ပီတိ-ပီတိကို၊ ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ စေတိယဂိဏှံ-သို့၊ အာရုယှ-တက်၍၊ မဟန္တံ-ကြီးသော၊ စေတိယ်-စေတီတော်သည်၊ စေ(ဟောတိ, ဧဝံသတိ)၊ တိက္ခတ္တုံ-၃ ကြိမ်၊ ပဒက္ခိဏံ-အရှိအသေကို၊ ကတ္တာ-၍၊ စတူသု-၄ ပါးကုန်သော၊ ဌာနေသု-အရပ်တို့ဌ၊ ဝန္ဒိတဗ္ဗံ-ဝပ်ချရာ၏၊ ခုဒ္ဒကံ-ငယ်သော၊ စေတိယ်-သည်၊ စေ(ဟောတိ, ဧဝံသတိ)၊ တထေဝ-ထိုအတူ ၃ ကြိမ်သာလျှင်၊ ပဒက္ခိဏံ ကတ္တာ, အဌသု-၈ ပါးကုန်သော၊ ဌာနေသု ဝန္ဒိတဗ္ဗံ၊ စေတိယ်-ကို၊ ဝန္ဒိတ္တာ-၍၊ ဗောဓိယဂိဏှံ-သို့၊ ပတ္ထေနာပိ-ရောက်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဗုဒ္ဓဿ - အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိတော်မူသော၊

သစေ၊ပေ၊အဝိသဧ္ဓေတ္တာ။ ။ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းရင်း စေတီယင်ပြင်တော် အနီးသို့ ရောက်သောအခါ (မိမိ နှလုံးသွင်းခဲ့သော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်လျှင်) ထို ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စွန့်ဘွယ်မလိုပါ, နှလုံးသွင်းမြဲတိုင်း နှလုံးသွင်း၍ ယင်ပြင်တော်သို့ ဝင်နိုင်ပါသည်။

အညံ၊ပေ၊တံ၊ထပေတ္တာ။ ။နှလုံးသွင်းအပ်ခဲ့သော မူလကမ္မဋ္ဌာန်းက ဗုဒ္ဓါနုဿတိမှတပါး အခြားကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်နေလျှင် (ဘုရားရှင်၌ အာရုံမရောက်မည် စိုးသောကြောင့်) ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးမသွင်းဘဲ (ပစ္စည်းတခုခုကို လက်မှ ချထားသကဲ့သို့) ချထားပြီးမှ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ခေတ္တမျှ ပြောင်းလွှဲယူပြီး၍ ယင်ပြင်တော်သို့ဝင်ပါ-ဟူလို။

မဟန္တံ၊ပေ၊ဝန္ဒိတမ္ပံ။ ။ထိုရဟန်းမှာ မူလကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် အချိန်ကြာမြင့်စွာ မကွဲကွာ စေလိုသောကြောင့် စေတီတော်ကြီးလျှင် ၄ ဌာန, ငယ်လျှင် ၈ ဌာနဌ၌တည်၍ ၄ခါ ၈ခါ ဝပ်ချပါ-ဟု ဆိုသည်၊ မူလ အားထုတ်ရင်းကမ္မဋ္ဌာန်းက ဗုဒ္ဓါနုဿတိဖြစ်လျှင်ကား ကြာမြင့်စွာ ပင် ဘုရားကို အာရုံပြု၍ အကြိမ်ကြိမ် ဝပ်ချနိုင်, လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးနိုင်ပါသည်။

စေတိယ် ဝန္ဒိတ္တာ။ ။"စေတိယ် ဝန္ဒိတ္တာ ၊ပေ၊ ဗောဓိ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ" ဟု စေတိယဝန္ဒနကို ပုဗ္ဗကာလအဖြစ်ဖြင့် ဆိုဏ်။ ထိုသို့ ဆိုခြင်းကား "စေတီတော်က ဓာတ်တော်တည်ရာ သာရီရိကဖြစ်၍ ဗောဓိပင်က ပရိဘောဂဖြစ်သည့်အတွက် သာရီရိကသည် သာ၍အလေးပြု ထိုက်သောကြောင့်" ဟု ဋီကာ၌ အကြောင်းပြ၏။ သို့သော် ထိုအကြောင်းကို ဋီကာသစ်

'ဘဂဝတော-၏၊ သမ္မုခါဝိယ-မျက်မှောက်တော်၌ကဲ့သို့၊ နိပစ္စကာရ-ရှိသော ပျပ်ဝပ်မှု ပြုခြင်းကို၊ ဒသေတွာ-ပြ၍၊ ဗောဓိ-ဗောဓိပင်ကို၊ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ။ [နိပတန်-ပျပ်ဝပ်ခြင်း၊ နိပစ္စံ-ခြင်း၊ တသ+ကာရော နိပစ္စကာရော။]

သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ စေတိယ်-ကိုလည်းကောင်း၊ ဗောဓိဠ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝန္ဒိတွာ-၍၊ ပတိသာမိတဠာန်-သိုမှီး သိမ်းဆည်းအပ်ရာအရပ်သို့၊ ဂန္တာ-သွား၍၊ ပတိသာမိတဘဏ္ဍက်-သိုမှီး သိမ်းဆည်းအပ်သောဘဏ္ဍာကို၊ ဟတ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ ဂဏှန္တော၀ိယ-ယူသူကဲ့သို့၊ နိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာန်-ချထားအပ်ခဲ့သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ (ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းမဟုတ်သောကြောင့် ခေတ္တခဏမျှ အာရုံမပြုဘဲ ထားအပ်ခဲ့သောကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊) ဂဟေတွာ, ဂါမသမီပေ-ရွာ၏အနီး၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေ၀-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အဦးပဓာနပြုသဖြင့် သာလျှင်၊ စီ၀ရံ-ကို၊ ပါရုပိတွာ-ရုံပြီး၍၊ ဂါမံ-သို့၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ ပဝိသတိ။ [တောကျောင်းဖြစ်၍ စောစောက သက်နှိုးမရုံဘဲ ရွာဒုနီးရောက်မှ ရုံသည်။]

အထ-ဆွမ်းခံ၀င်ရာ, ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုရဟန်းကို၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ နော-ငါတို့၏၊ အယျော-အရှင်သည်၊ အာဂတော-ကြွလာပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ-ရှေးရှုတက်သွား၍၊ ဝါ-ခရီးဦးကြိုဆို၍၊ ပတ္တံ-သပိတ်ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ အာသနသာလာယ၀ါ-နားနေရာ ဇရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ [ဤပုဒ်ကို ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ, ဘူတဂါမ၀ဂ်, ပဌမသေနာသနသိက္ခာပုဒ်၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။] ဂေဟေ၀ါ-အိမ်၌သော်လည်းကောင်း၊ နိသီဒါပေတွာ-ထိုင်စေပြီး၍၊ (ယာဂုံ-ယာဂုကို၊ ဒတွာ-၍၊) ယာ၀-အကြာင်မျှလောက်၊ ဘတ္တံ-ဆွမ်းသည်၊ နနိဋ္ဌာတိ-မပြီးဆုံးသေး၊ တာ၀-ထိုဆွမ်း မပြီးသေးမီ၊ (ဆွမ်းမကျက်သေးမီ)၊ ပါဒေ-ခြေတို့ကို၊ ဓောဝိတွာ-ဆေးပြီး၍၊ တေလေန-ဆီဖြင့်၊ မက္ခေတွာ-သုတ်လိမ်းပြီး၍၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ တေ-ထိုလူတို့သည်၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်၍၊ ပဠံ၀ါ-ပြဿနာကိုသော်လည်း၊ ပုစ္ဆန္တိ-မေးတတ်ကြကုန်၏။ ဓမ္မံ၀ါ-တရားကိုသော်လည်း၊ သောတုကာမာ-နာလိုကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။

မနှစ်သက်၊ ထို့ကြောင့် ဆွမ်းခံသွားရာ လမ်းကျသောကျောင်းတွင်း၌ စေတီတော်က အရင်တွေ့ရသောကြောင့် အရင်ဆိုခြင်း ဖြစ်၏၊ ဗောဓိကို အရင် တွေ့လျှင်လည်း "ဗောဓိ ဝန္ဒိတွာ ၊ပေ၊ စေတိယ် ဝန္ဒိတဗ္ဗံ"ဟု ဆိုနိုင်သည်သာ၊ ၂ မျိုးလုံး မရှိလျှင်လည်း ၂ မျိုးလုံးကိုပင် ရှိခိုးဖွယ် မလိုပါ၊ အမြဲပြုရမည့် ဝတ်မဟုတ်ဘဲ တွေ့မှ ကြုံမှ ပြုရမည့်ဝတ် ဖြစ်ပါသည်"-ဟု ဆိုသည်။

ယာဂုံ ဒတွာ။ ။"ယာဂုံ ဒတွာ" ပုဒ်သည် ရှေးစာအုပ်များ၌ မပါ၊ ပါရှိသော စာအုပ်အတိုင်း စဉ်းစားလျှင် "ယာဂုသောက်ပြီးမှ ခြေဆေးသည်" ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် မကောင်းပါ၊ ထို့ကြောင့် "ယာဂုံ ဒတွာ" မပါခြင်းသာ ကောင်းပါသည်။

သစေပိ နု ကထာပေန္တိ-အကယ်၍ပင် မဟောစေကုန်ဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ ဇနသင်္ဂဟတ္ထံ-လူတို့ကို ချီးမြှောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဓမ္မကထာနာမ-တရားစကား မည်သည်ကို၊ ကာတဗ္ဗာယေဝ-ပြုထိုက်သည်သာ၊ ဣတိ, အဋ္ဌကထာစရိယာ-ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်၊ ဝဒန္တိ-မိန့်ကြကုန်၏။ ဟိ (ယုတ္တံ)-ထိုစကားသင့်၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနဝိနိမုတ္တာ-ကမ္မာဋ္ဌန်းမှ လွတ်သော၊ ဓမ္မကထာနာမ-တရားစကားမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ လူတို့ကို ချီးမြှောက်ဖို့ရန် တရားစကားမည်သည်ကို ပြုထိုက်သည်ဟု အဋ္ဌကထာဆရာတို့ မိန့်ကြကုန်သည်၏ အဖြစ်. ကမ္မဋ္ဌာန်းမှ လွတ်သော တရားစကားမည်သည်၏ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အဦးပဓာနပြုသဖြင့်သာလျှင်၊ ဓမ္မကထံ-တရားစကားကို၊ ကထေတွာ-ဟောပြောပြီး၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနာသီသေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ အာဟာရံ-အာဟာရကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ-သုံးဆောင်ပြီး၍၊ အနုမောဒနံ-ဆွမ်းအနုမောဒနာကို၊ ကတ္တာ။ [ဤနေရာတိုင်အောင် "ဟရတိ" ၏ နယ်ဟု မှတ်ပါ။] နိဝတ္တမာနောပိ-

---

ဇနသင်္ဂဟတ္ထံ။ ။"ငါမှ မဟောလျှင် ဤဒါယကာတို့အား မည်သူ ဟောမည်နည်း" ဟု တရားကို ချီးမြှောက်သည့်အနေအားဖြင့် ထိုဒါယကာတို့ကို ချီးမြှင့်ခြင်းငှာ (သူတို့က မတောင်းပန်စေကာမူ) တရားဟောရမည်။

တသ္မာ ၊ပေ၊ ကထေတွာ။ ။"ဓမ္မကထာ ဟိ" ဟူသော ရှေ့ဝါကျသည် "ဓမ္မကထာနာမ ကာတဗ္ဗာယေဝါတိ အဋ္ဌကထာစရိယာ ဝဒန္တိ" ၏ ဒဋ္ဌိဝါကျဖြစ်၍ အပ္ပဓာနတည်း။ "ဓမ္မကထာနာမ ၊ပေ၊ ဝဒန္တိ" ကား ပဓာနတည်း၊ ထို့ကြောင့် တသ္မာဖြင့် ပဓာနဝါကျကို လှမ်း၍ စွဲရခြင်းသည် ထုံးစံဖြစ်၏။ သို့သော် ဋီကာတို့၌ ပဓာန - အပ္ပဓာန ၂ ဝါကျလုံးကိုပင် စွဲကြသည်၊ ဤပုဒ်ကို "ဓမ္မကထံ ကထေတွာ" ၌ စပ်။

ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ။ ။မိမိနှလုံးသွင်းအပ်ခဲ့သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို လက်မလွှတ်တဲ့ ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ဆက်သွယ်သော တရားစကားကို "ကမ္မဋ္ဌာနာသီသေနေဝ ဓမ္မကထံ" ဟု ဆိုသည်။ [နောက် "ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ အာဟာရံ" ၌ကား အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, ဓာတုဝဝတ္ထာန်တို့ကို "ကမ္မဋ္ဌာန" ဟု ယူသင့်၏။ သို့သော် ဋီကာသစ်၌ "ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော-မိမိ နှလုံးသွင်းလာခဲ့သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အဦးပဓာနပြုသဖြင့် စားရမည်" ဟု ဖွင့်လေသည်၊ စဉ်းစားပါ။]

နိဝတ္တမာနောပိ။ ။ဤ၌ "နိဝတ္တိယမာနောပိ" ဟုလည်းကောင်း, "နိဝတ္တိယမာနေဟိပိ" ဟုလည်းကောင်း မူအမျိုးမျိုး ရှိ၏၊ ပိသဒ္ဒါသည် လာတုန်းက ခရီးဦးကြုံဆိုပုံကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနတည်း။ ထို့ကြောင့် "နိဝတ္တမာနောပိ" ဟု ရှိသင့်သည်၊ "ရောက်လာတုန်းက ခရီးဦး ကြုံဆိုကြရုံသာမက ပြန်တော့လည်း လိုက်ပို့ကြသည်" ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။အနုမောဒနံ ကတ္တာ၌လည်း "ကမ္မဋ္ဌာနာသီသေနေဝ" ကို လိုက်စေရမည့် အဓိကာရဟု ဋီကာဆို၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ဆွမ်းခံလာသည်မှ စ၍ ရှာတွင်း ဆွမ်းစားပြီးနောက် အနုမောဒနာ ပြုပြီးသည့်တိုင်အောင် ဟရတိ၏ နယ်ဟုလည်းကောင်း,

ပြန်နစ်ပြန်သော်လည်း၊ မနုသေဟိ-လူတို့သည်၊ အနုဂတောဝ-အစဉ်လိုက်ပို့အပ်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဂါမတော-ရွာမှ၊ နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်၍၊ တတ္ထ-ထိုရွာ ပြင်ဘက်၌၊ တေ-ထိုလူတို့ကို၊ နိဝတ္တေတ္တာ-ပြန်နစ်စေ၍၊ မဂ္ဂ-ကို၊ ပဋိပဇ္ဇတိ-၏။

အထ-ထွက်လာရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုရဟန်းကို၊ ပုရေတရံ-ရှေးဦးစွာ၊ နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်ပြီး၍၊ ဗဟိဂါမေ-ရွာပြင်ဘက်၌၊ ကတဘတ္တကိစ္စာ-ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စရှိကုန်သော၊ သာမဏေရဟရဟာဘိက္ခု-သာမဏေ, ရဟန်းငယ်တို့သည်၊ ဒိသ္သာ-မြင်၍၊ ပစ္စုဂ္ဂန္တာ-ရှေးရှုတက်သွား၍၊ ဝါ-ခရီးဦး ကြိုဆို၍၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ ပတ္တစီဝရံ-သပိတ် သင်္ကန်းကို၊ ဂဏှန္တိ-လှမ်းယူကြကုန်၏၊ [တော ကျောင်းဖြစ်၍ ကျောင်းထိအောင် မဆိုင်းဘဲ ရွာပြင်ဘက်ဝယ် ရေရှိရာအရပ်၌ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးလေ့ ရှိကြသည်။] ပေါရာဏကဘိက္ခု-ရှေး၌ ဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဥပဇ္ဈာယော-ဥပဇ္ဈာယ်တည်း၊ အာစရိယော-ဆရာတည်း၊ [ဓမ္မာစရိယ စသော ဆရာတည်း။] ဣတိ-ဤသို့၊ မုခံ-မျက်နှာကို၊ သြလောကေတွာ-ကြည့်၍၊ ဝတ္တံ-ဝတ်ကို၊ နှ ကရောန္တိ ကိရ-မပြုကြကုန်သတတ်၊ သမ္ဘတ္တပရိစ္ဆေဒေနေဝ-ရောက်လာသော ရဟန်းတို့၏ အပိုင်းအခြားဖြင့်သာလျှင်၊ (ဝတ္တံ-ကို၊) ကရောန္တိ။

နိဝတ္တမာနောပိမှ စ၍ ဒိဝါဌာနသို့ ဝင်သည့်တိုင်အောင် ပစ္စာဟရတိ၏ နယ်ဟုလည်းကောင်း ခွဲခြားရမည်ကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ဋီကာတို့၌ကား "နှ ပစ္စာဟရတိတိ အာဟာရုပယောဂတော ယာဝ ဒိဝါဌာနုပသက်မနာ ကမ္မဋ္ဌာနံ နှ ပဋိနေတိ"ဟု ပစ္စာဟရတိ၏ နယ်ကို ဆွမ်းစားသည်မှ စ၍ သတ်မှတ်ခဲ့သည်၊ ထိုဋီကာပါဠိသည် ပျက်၍ နေလေသလားဟု တွေးမိ၏၊ ထို့ကြောင့် "မည်သည့်အလုပ်မှ မည်သည့်အလုပ် အထိကို ဟရတိ, သို့မဟုတ် ပစ္စာဟရတိ" ခေါ်သည်ဟု အတိုကျ မသတ်မှတ်ဘဲ သာမညအားဖြင့် ဆွမ်းခံသွားခိုက်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဆောင်သူကို ဟရတိ, ပြန်လာခိုက်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆောင်သူကို ပစ္စာဟရတိဟု ခွဲခြားပါ။

ပေါရာဏကဘိက္ခုကိရ။ ။သပိတ်သင်္ကန်းကို လှမ်းယူသော ဒဟရဘိက္ခုတို့သည် ထိုထေရ်၏ တပည့်များ မဟုတ်ကြ၊ ထို့ကြောင့် "သပိတ်သင်္ကန်းကို လှမ်းယူကြ၏ ဟူသော စကားသည် မှန်နိုင်ပါမည်လော"ဟု စောဒနာဘွယ် ရှိသောကြောင့် "ပေါရာဏကဘိက္ခု" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ရှေးရှေးက ရဟန်းများသည် မိမိ၏ ဆရာဥပဇ္ဈာယ်ဖြစ်မှ ဝတ်ပြုကြသည် မဟုတ်, ရောက်လာသော အစဉ်အားဖြင့် ဝတ်ပြုကြရုံးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ထိုစကားသည် မှန်ပါ၏" ဟူလို။

ဋီကာသစ်။ ။ပေါရာဏကဘိက္ခုတို့ အာဒိနာ ပေါရာဏကာစိဏ္ဏဒဿနေန ယထာဝုတ္တမတ္ထံ ဒဋ္ဌုံ ကရောတိ၊ သမ္ဘတ္တပရိစ္ဆေဒေနေဝါတိ ပရိစိတော (ရင်းနှီးသူ) အပရိစိတော (ရင်နှီးသူ မဟုတ်) ဣတိအာဒိဝိဘာဂ် အကတ္တာ သမ္ဘတ္တကောဋ္ဌိယာ ဧဝ (ရောက်လာသော အပိုင်းအခြားအတိုင်းသာ, အရင်ရောက်သော ထေရ်ကို အရင်ဝတ်ပြုခြင်း စသည်ဖြင့်) သမာဂမမတ္တေနေဝါတိ အတ္ထော-တွေ့ကြုံဆုံမိကာမျှဖြင့် ဝတ်ပြုကြသည်။

တေ-ထိုသာမဏေ ရဟန်းငယ်တို့သည်၊ တံ-ထိုရဟန်းကို၊ ပုစ္ဆန္တိ-မေးကြကုန်၏၊ (ကိံ)။ ဘန္တေ, ဧတေ မနုဿာ-တို့သည်၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ကိံ-အဘယ်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ပါကုန်သနည်း၊ (တစ်နည်း) ကိံ ဟောန္တိ-အဘယ်သို့ တော်စပ်ပါကုန်သနည်း၊ မာတိပဋ္ဌာတော-မယ်တော်ဘက်မှ၊ သမ္ဗန္ဓာ (ကိံ)-စပ်ပါကုန်သလော၊ ပိတိပဋ္ဌာတော-ခမည်းတော်ဘက်မှ၊ သမ္ဗန္ဓာ (ကိံ)၊ ဣတိ-ဤသို့(ပုစ္ဆန္တိ)၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ ပုစ္ဆထ-မေးကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးအပ်သော်၊ တုမှေသု-အရှင်ဘုရားတို့၌၊ ဧတေသံ-ဤလူတို့၏၊ ပေမံ-ချစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗဟုမာနံ-များစွာ မြတ်နိုးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ဒိသွာ ပုစ္ဆာမ)၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ အာဝုသော-တို့၊ ယံ-အကြင်မှကို၊ မာတာပိတူဟိပိ-မယ်တော် ခမည်းတော်တို့ သော်မှလည်း၊ ဒုက္ကရံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်၏၊ ဝါ-ပြုနိုင်ခဲ၏၊ တံ-ထိုအမှုကို၊ ဧတေ-ဤလူတို့သည်၊ အမှာကံ-ငါတို့၏အပေါ်၌၊ ဝါ-ငါတို့အတွက်၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏၊ နော-ငါတို့၏၊ ပတ္တစီဝရမ္ပိ-သပိတ်သက်နှီးသည်လည်း၊ ဧတေသံ-ဤလူတို့၏၊ သန္တကမေဝ-ဥစ္စာချည်းသာတည်း၊ ဧတေသံ-ဤလူတို့၏၊ အာနုဘာဝေန-အာနုဘော်ကြောင့်၊ ဘယေ-ဘေးဖြစ်ရာအခါ၌၊ (မင်းပြောင်း မင်းလွှဲဘေးဖြစ်ရာ အခါ၌)၊ [ပရစက္ကာဒိဘယေ-တစ်ပါးသော မင်းတို့၏ အာဏာစက်ဘေးဖြစ်ရာ မင်းပြောင်း မင်းလွှဲအခါ၌။] ဘယံ-ဘေးကို၊ နေဝ ဇာနာမ-မသိခဲ့ကြရကုန်၊ ဆာတကေ-ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားရာအခါ၌၊ [ဒုဗ္ဘိက္ခေ။] ဆာတကံ-မွတ်သိပ်ဆာလောင် ခြင်း ဘေးကို၊ နဇာနာမ-မသိခဲ့ကြရကုန်၊ အမှာကံ-တို့အား၊ ဥပကာရိနော-လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုလေ့ရှိကုန်သော၊ ဤဒိသာနာမ-ဤကဲ့သို့ရှိအပ်သော လူတို့မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ တေသံ-ထိုလူတို့၏၊ ဂုဏော-ဂုဏ်တို့ကို၊ ကထေန္တော-ပြောဆိုလျက်၊ ဝါ-ပြောဆိုရင်း၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ အယံ-ဤရဟန်းကို၊ ဟရတိ နု ပစ္စာဟရတီတိ-ဟူ၍၊ ဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အသွားဆောင်၍, အပြန်မဆောင်သော ရဟန်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

ပန-ကား၊ ယဿ-အကြင် ရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ ပဂေဝ-စောစောကပင်၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ဝတ္တပဋိပတ္တိ-ဝတ်အကျင့်ကို၊ (စေတိယင်္ဂဏဝတ်, ဗောဓိယင်္ဂဏဝတ် အစရှိသည်ကို)၊ ကရောန္တဿ-ပြုစဉ်၊ ကမ္မဇ တေဇော-ကံကြောင့်ဖြစ်သော ဝမ်းမီးသည်၊ ပဇ္ဇလတိ-တောက်၏၊ အနုပါဒိန္နကံ-

---

ကမ္မဇတေဇော။ ။"ကံကြောင့်ဖြစ်သောမီး" ဟူသည် စားသောက်သမျှ အစာရေတို့ကို ကြေကျွေကျက်စေနိုင်သော "ပါစကတေဇော" ဟု ခေါ်အပ်သော ဝမ်းမီးတည်း၊ ထို ဝမ်းမီးသည် ဆာယာရက္ခိုသ်နှင့် တူ၏။ [မိမိ၏ သစ်ပင်ရိပ်သို့ ဝင်လာသူကို ဖမ်းယူနိုင်သော အခွင့်ရသည့် ရက္ခိုသ်ဘီလူးကို "ဆာယာရက္ခိုသ်" ဟု ခေါ်၏။ ရက္ခိတွာ-ဖမ်းထားအပ်သူကို စောင့်ရှောက်၍+အသတိ (ဘက္ခတိ) - စားတတ်၏။ ဣတိ ရက္ခသော] ထို ရက္ခိုသ်သည်

အနုပါဒိန္နကဖြစ်သော အစာကို၊ မုဠ်ဆွာ-လွတ်၍၊ ဥပါဒိန္နကံ-ဥပါဒိန္နက ဖြစ်သော ဝမ်းရေကို၊ ဂဏ္ဍာတိ-ယူ၏၊ (လောင်၏)၊ သရီရတော-ကိုယ်မှ၊ သေဒါ-ချွေးတို့သည်၊ မုစ္စန္တိ-လွတ်ကုန်၏၊ ဝါ-ထွက်ကုန်၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနဝိထိ-ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ လမ်းကြောင်းဖြစ်သော အာရုံသို့၊ နာရောဟတိ-မတက်နိုင်၊ [နာရောဟတိ၏ ကတ္တားကို "သော ဘိက္ခု" ဟု ထည့်] (တသ္မာ-ကြောင့်၊ ထိုသို့ ကမ္မဋ္ဌာနဝိထိသို့ မတက်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ပဂေဝ-စောစောကပင်၊ ပတ္တစီဝရံ-သပိတ်သက်နှင်းကို၊ အာဒါယ-၍၊ ဝေဂသာ-လျင်မြန်စွာ၊ စေတိယံ-ကို၊ ဝန္ဒိတွာ-၍၊ ဂေါရူပါနံ-နွားတို့၏၊ ဝါ-နွားအပေါင်းတို့၏၊ နိက္ခမနဝေလာယမေဝ-ခြံမှထွက်ရာ အချိန်အခါ၌ပင်၊ ဂါမံ-သို့၊ ယာဂုဘိက္ခာယ-ယာဂုဆွမ်း အလို့ငှာ၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ ယာဂုံ-ယာဂုကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ အာသနသ္မာလံ- နားနေရာ ဇရပ်သို့၊ ဂန္တွာ-သွား၍၊ ပိဝတိ-သောက်၏။

အစာရှိလျှင် အစာကို စား၏၊ အစာမရှိလျှင် ဖမ်းထားအပ်သူကို စား၏၊ ထို ဝမ်မီးသည်လည်း အစာအိမ်၌ ထမင်းစသော အစာရှိလျှင် ထိုအစာကို လောင်၏၊ အစာမရှိလျှင် ဝမ်းရေကို လောင်သည်။

မှတ်ချက်။ ။အစာ၌ ကမ္မဇရုပ် မပါသောကြောင့် "အနုပါဒိန္နက" ဟု ခေါ်၏၊ ဝမ်းရေ၌ ကမ္မဇရုပ်ပါသောကြောင့် "ဥပါဒိန္နက" ဟု ခေါ်သည်၊ ရှေးစာအုပ်များ၌၊ "ကမ္မဇတေဇောဓာတု" ဟု ဓာတုသဒ္ဒါ ပါနေသည်မှာ "ကမ္မဇတေဇောတိ ဂဟဏီ (အစာကို ယူတတ်သော ဝမ်းမီးကို) သန္ဓာယာဟ" ဟူသော ဋီကာနှင့် မညီပါ။ ဋီကာနှင့် မညီရုံသာမက ဝမ်းမီးကို "ကမ္မဇတေဇောဓာတု" ဟု ဓာတုထည့်၍ မသုံးဘဲ "ကမ္မဇတေဇော" ဟုသာ သုံးလေ့ရှိပါသည်။

ကမ္မဋ္ဌာနဝိထိ။ ။"ခုဒ္ဓါပရိဿမေန ကိလန္တကာယဿ သမာဓာနာဘာဝတော"ဟု ဋီကာ၌ အကြောင်းပြ၏၊ ဆာလောင်ခြင်းဖြင့် ပင်ပန်းခြင်းကြောင့် နွမ်းနယ်သော ကိုယ်ရှိသူမှာ သမာဓိမရနိုင်သောကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းလမ်းသို့ မတက်ရောက်နိုင်။ [ဤသို့ အကြောင်းလိုရာ၌ အကြောင်းကို ထည့်၍ ဖွင့်ခြင်းသည် ကျမ်းဆရာတို့၏ ထုံးစံတည်း၊ "နာရောဟတိ" နောက်၌ "သော ပဂေဝ" ဟု ဆက်ဘို့ရန် "တသ္မာ" ထည့်ပါ ဟု ဋီကာသစ် ဆို၏၊ ထိုသို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းလမ်းသို့ မတက်နိုင်သောကြောင့် ထိုရဟန်းသည် စောစောကပင် သပိတ်သက်နှင်းယူ၍ ဆွမ်းခံသွားဘို့ အရေးတကြီး ပြုရသည်၊ -ဟူလို။]

ဂေါရူပါနံ၊ပေ၊ဝေလာယ။ ။ဂေါရူပါနန္တိ ဂုန်း၊ ဂေါသမူဟာနံ ဝါ-ဋီကာသစ်၊ ပဌမနည်းအလို ရူပသဒ္ဒါအနက်မရှိ၊ ဒုတိယနည်းအလို "ခန္ဓေ ဘဝေ ၊ပေ၊ ဝပူသုစ"ဟူသော အဘိဓာန် (၈၂၆)လာ ရူပသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ခန္ဓအနက်ကိုပင် "သမူဟ" အနက်ဟု ဆိုဟန် တူသည်၊ "နိက္ခမနဝေလာ" ဟူသည် စားကျက်သို့ သွားဘို့ရန် ခြံမှထွက်ချိန်တည်း၊ [ရှေးက အစာစားချိန် များများရအောင် နွားများကို ခြံမှအစောကြီးထုတ်၍ စားကျက်သို့ ပို့ကြသည်။]

အထ-ယာဂုသောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ ဒွတ္တိကွတ္တံ-၂ ကြိမ် ဒုကြိမ်၊ ဝါ-၂ ကြိုက် ဒု ကြိုက်၊ အဗ္ဗောဟရဏမတ္တေနေဝ-သောက်မျိုကာမျှဖြင့် သာလျှင်၊ ကမ္မဇတေဇော-ကံကြောင့် ဖြစ်သောဝမ်းမီးသည်၊ ဥပါဒိန္နကံ-ဥပါဒိန္နက ဖြစ်သော ဝမ်းရေကို၊ မုဋ္ဌိတ္တာ-လွှတ်၍၊ အနုပါဒိန္နကံ-အနုပါဒိန္နက ဖြစ်သော အစာကို၊ ဂဏ္ဍာတိ-ယူ၏၊ ယဒ္ဓသတေန-အိုးတစ်ရာဖြင့်၊ နှာတောဝိယ-ရေချိုးရသူ ကဲ့သို့၊ တေဇောဓာတုပရိဠာဟနိဗ္ဗာယနံ-တေဇောဓာတ်ပူလောင်ခြင်း၏ ငြိမ်းအေး ခြင်းသို့၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန-ဖြင့်၊ ယာဂုံ-ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိတ္တာ-ဘုဉ်းပေး ပြီး၍၊ ပတ္တဋ္ဌ-သပိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ မုခဋ္ဌ-ခံတွင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဓောဝိတ္တာ-ဆေးပြီး၍၊ အန္တရာဘတ္တေ-ဆွမ်း၏အကြား၌၊ (ဆွမ်းမစားမီ)၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ မနသိ ကတ္တာ-နှလုံးသွင်းပြီး၍၊ အဝသေသဋ္ဌာနေ-ယာဂုခံရာအရပ်မှ ကြွင်းသော အရပ်၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ စရိတ္တာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန-ဖြင့်၊ အာ ဟာရဋ္ဌ-အာဟာရကိုလည်း၊ ပရိဘုဉ္ဇိတ္တာ-ဘုဉ်းပေးပြီး၍၊ တတော-အာဟာရကို ဘုဉ်းပေးပြီးရာ ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ပေါခ်ိနုပုခ်-အဆက်မပြတ်၊ ဝါ-အဆင့် ဆင့်၊ ဥပဋ္ဌဟမာနံ-ထင်လာသော၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ အာဂစ္ဆတိ-ပြန်လာ၏၊ အယံ-ဤရဟန်းကို၊ ပစ္စာဟရတိ နဟရတီတိ-ဟူ၍၊ ဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အပြန်ဆောင်၍, အသွားမဆောင်သော ရဟန်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။

ပေါခ်ိနုပုခ်။ ။"ပုမာနံ-ယောကျ်ားတို့ကို၊ ဝါ-လူတို့ကို၊ ခနတိ-ကူးဖေါက်သတ်ဖြတ်တတ်၏၊ ဣတိ ပုခေါ်" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ (ဝါဏမူလ) မြား၏အရင်းကို "ပုခ်" ဟု ထောမနိမိဆို၏၊ ပုခ်+အနုဂတော+ပုခေါ် ပုခ်ိနုပုခေါ်-ရှေ့မြားရင်းသို့ အစဉ်လိုက်သော နောက်နောက်မြားရင်း၊ ပုခ်ိနုပုခ်သ + ဘာဝေါ ပေါခ်ိနုပုခ်-ရှေ့မြားရင်းသို့ အစဉ်လိုက်သော နောက်မြားရင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မြားအဆက်ဆက်။ [ဘာဝအနက်၌ ဏပစ္စည်းသက်၍ ရှေ့ပုကို ဝုဒ္ဓိပြုလျှင် "ပေါခ်ိနုပုခ်" ဟုသာ ဖြစ်ခွင့်ရှိ၏။ စာအုပ်တို့၌ကား နောက်ပုဒ်၌လည်း ဝုဒ္ဓိရောက်နေ၏၊ မလျှောဝုဒ္ဓိဟု ကြိုကြိုဖန်ဖန်ကြုံလျှင် ဖြစ်နိုင်ပါသည်၊ သို့သော် မကောင်းလှ။]

ဆက်ဦးအုံ။ ။မြားအဆင့်ဆင့်သည် အဆက်မပြတ်သကဲ့သို့ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အဆက်မပြတ်ထင်လာခြင်းသည် မြားအဆင့်ဆင့်နှင့် တူရကား သဒိသူပစာရ, တစ်နည်း-ဥပမာ တဒ္ဓိတ်ဆင့်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအဆက်မပြတ် ထင်လာခြင်းကိုလည်း "ပေါခ်ိနုပုခ်" ဟု ဆိုရသည်၊ အံဝိဘတ်ကား ကြိယာဝိသေသနတွင်တည်း။ [ပေါခ်ိနုပုခ်ဿ-ကမ္မဋ္ဌာနာနုပဋ္ဌာနသ အနဝစ္ဆေဒ ဒဿနမေတံ၊ ဥတ္တရုတ္တရိဿ အတ္ထော၊ ယထာ ပေါခ်ိနုပုခ် ပဝတ္တာယ သရပဋိပါဋိယာ အနဝစ္ဆေဒေါ-ပေါခ်ိနုပုခ် ဟူ၏သာ ဤသဒ္ဒါသည် ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အဆက်မပြတ်ပုံကို ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။ "အထက်အထက်၌" ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ဖြစ်၏၊ ဥပမာ-အဆက်ဆက်ဖြစ်သော မြားအစဉ်၏ အဆက်မပြတ်ခြင်း ကဲ့သို့တည်း၊ ဧဝမေတသ္မာပိ ကမ္မဋ္ဌာနုပဋ္ဌာနသ္မာတိ ဝုတ္တံဟောတိ-ဋီကာသစ်။]

စ-ဆက်၊ ဒေါသ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ယာဂုံ-ကို၊ ပိဝိတွာ-သောက်ပြီး၍၊ ဝိပဿနံ-ဝိပဿနာကို၊ အာရဘိတွာ-အားထုတ်ပြီး၍၊ ဗုဒ္ဓသာသနေ-ဘုရားသာသနာတော်၌၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတ္တာ နာမ-ရောက်သူတို့မည်သည်၊ ဂဏာနုပထံ-ဂဏာန်း၏ လမ်းကြောင်းသို့၊ ဝိတိဝတ္တာ-လွန်ကုန်ပြီ၊ သီဟဠဒီပေယေဝ-သီဟိုဠ်တစ်ကျွန်းတည်း၌ပင်၊ တေသု တေသု ဂါမေသု-ထိုထို ရွာတို့၌၊ အာသနသာလာယံ-နားနေရာ စရပ်ဝယ်၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ယာဂုံ-ကို၊ ပိဝိတွာ-ပြီး၍၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ တံ အာသနံ-ထိုနေရာ အရပ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပမာဒဝိဟာရီ-မေ့မေ့လျော့လျော့ နေလေ့ရှိသည်၊ နိက္ခတ္တဝုရော-ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မှု၌ ချထားအပ်ပြီးသော လုလ္လ ရှိသည်၊ (ပမာဒဝိဟာရီကို သရုပ်ဖော်သည်၊) ဟောတိ၊ သဗ္ဗဝတ္ထာနိ-အလုံးစုံသော ဝတ်အကျင့်တို့ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖျက်၍၊ [ဝတ်တို့ကို မပြုသောအားဖြင့် ဖျက်၍။] ပဠဝိမေစေတောခိလ ဝိနိဗန္ဓစိတ္တော-ငါးပါး အပြားရှိသော စေတောခိလနှင့် ယှဉ်သောစိတ်, ငါးပါးအပြားရှိသော စေတော ဝိနိဗန္ဓနှင့် ယှဉ်သောစိတ်ရှိသည်၊

နိက္ခိတ္တဝုရော။ ။"ပမာနေ စာန္ဓိကေ ဝုရော" အဘိဓာန် (၁၀၀၅)လာ အနက်တို့တွင် ဝုရသဒ္ဒါသည် ပမာနဝိရိယ အနက်ဟောတည်း၊ နိက္ခိတ္တော-ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌ (မပြုလုပ်ဘဲ) ချထားအပ်ပြီးသော + ဝုရော-အားပါးထုတ်လျက်, ဆောင်ရွက်ကြောင်းဝိရိယ သည်၊ ယေနာတိ နိက္ခိတ္တဝုရော။ [ဘာဝနာနုယောဂေ အနုက္ခိတ္တဝုရော (မြှောက်ပင့်အပ်သော လုလ္လမရှိဃူ)၊ အနာရဒ္ဓဝိရိယော-အားထုတ်အပ်သော ဝိရိယမရှိသူ၊-ဋီကာသစ်။]

ပဠ ၊ပေ၊ စိတ္တော။ ။"ပဠဝိဓစေတောခိလ, ပဠဝိဓစေတော ဝိနိဗန္ဓ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ စိတ္တနှင့် ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲပါ၊ ဗုဒ္ဓ-ဓမ္မ-သံဃ-သိက္ခာ၌ ယုံမှားသံသယ ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဝိစိကိစ္ဆာ ၄ ပါးကိုလည်းကောင်း, သီတင်းသုံးဘော်တို့၌ စိတ်တိုတတ် အမျက်ထွက်တတ်သော ဒေါသကိုလည်းကောင်း "ပဠဝိဓစေတော ခိလ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို ဝိစိကိစ္ဆာ ၄ ပါး, ထို ဒေါသ. ဤ ၅ ပါးနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရှိသူသည် "ပဠဝိဓစေတောခိလစိတ္တ"မည်၏။

စေတောခိလ။ ။ခိလဓာတ်သည် ခက်မာခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ စေတော တေဟိ ခိလတိ ထဒ္ဓဘာဝံ အာပဇ္ဇတိတိ စေတော ခိလာနိ-စိတ်၏ ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာဒေါသတို့၊ ဘုရား စသည်၌ သဒ္ဓါမဖြစ်ဘဲ ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း, သီတင်းသုံးဘော်တို့၌ စိတ်ဆိုးခြင်းသည်လည်းကောင်း စိတ်၏ ခက်ထန်ကြောင်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာ ၄ ပါးနှင့် ဒေါသကို "ပဠဝိဓစေတော ခိလ"ဟု ခေါ်ရသည်။

(ငါးပါး အပြားရှိသော စိတ်၏ ခက်မာကြောင်းဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာ ဒေါသနှင့် ယှဉ်သောစိတ်, ငါးပါး အပြားရှိသောစိတ်ကို အထူးထူးအပြားပြား နှောင်ဖွဲ့တတ်သော လောဘနှင့်ယှဉ်သောစိတ်ရှိသည်၊) (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရန္တော-နေလျက်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-နာမ-ကမ္မဋ္ဌာန်းမည်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိသေး၏၊ ဣတိ သည်ပီ-ဤသို့သော အမှတ်သညာကိုလည်း၊ အကတ္တာ-မပြုမူ၍၊ ဂါမံ-ကို၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ ပဝိသိတ္တာ-၍၊ အနနုလောမိကေန-ရဟန်းတို့အား မလျောက်ပတ်သော၊ ဂိဟိသံသဂ္ဂေန-လူတို့နှင့် ရောနှောခြင်းဖြင့်၊ သံသဋ္ဌော-ရောနှောသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ စရိတ္တာစ-လှည့်လည်ပြီး၍လည်းကောင်း၊ ဘုဉ္ဇိတ္တာစ-စားပြီး၍လည်းကောင်း၊ တုဏ္ဍော-ကမ္မဋ္ဌာန်းမမှီး, အချည်းနှီးသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) နိဂ္ဂမတိ-ထွက်လာ၏၊ (ရွာမှ ပြန်၍ထွက်လာ၏၊) အယံ-ဤရဟန်းကို၊ နေဝ ဟရတိ နှ ပစ္စာဟရတိတိ-ဟူ၍၊ ဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆွမ်းခံအသွားလည်း မဆောင်, အပြန်လည်း မဆောင်သော ရဟန်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

တစ်နည်း–ခီလသဒ္ဒါသည် ကစဝရသဒ္ဒါ ခါဏုသဒ္ဒါတို့၏ ပရိယာယ်တည်း၊ စိတ်၏ အမှိုက်သရိုက်နှင့် တူသောကြောင့်လည်းကောင်း, လယ်ထည်းဌ် ငုတ်တွေနှင့် တူသောကြောင့်လည်းကောင်း ဝိစိကိစ္ဆာ-ဒေါသကို "ပဠဝိဓ စေတောခီလ"ဟု ခေါ်သည်။ [စေတော ခီလာတိ စိတ္တဿ ဗန္ဓဘာဝေါ (ဝိဂြိုဟ်နက်ကို ဖွင့်သည်၊) ကစဝရဘာဝါ ခါဏုကဘာဝါ (သဒ်သူပစာကို ဖွင့်သည်၊)-စေတောခီလသုတ် အဋ္ဌကထာ၊. . . ယသ္မာ တေဟိ ဥပ္ပန္နေဟိ စိတ္တံ ဥဏ္ဍာပိဇာတံ ဌာနံဝိယ ဘမနုည် (အမှိုက်ရှိသော အရပ်ကဲ့သို့ နှစ်သက်ဖွယ်မကောင်)၊ ခေတ္တံဝိယစ ခါဏုကနိစိတံ အမဟပ္ဖလံ ဟောတိ (သစ်ငုတ်တွေ စိုနေသော လယ်ကဲ့သို့ မျှားသောအကျိုးလည်း မရှိ)၊-စေတောခီလသုတ် ဋီကာ။]

စေတော ဝိနိဗန္ဓ။ ။ဝတ္ထုကာမ ကိလေသာကာမဌ် တပ်မက်သောရာဂ, မိမိကိုယ်ဌ် တွယ်တာသောရာဂ, အပြင် ရူပါရုံဌ် တပ်မက်သောရာဂ, ယာဝဒတ္ထံ ဥဒရာဝဒေဟကံ ဘုဉ္ဇိတ္တာ-စားချင်တိုင်း ဝိုက်ပြည့်အောင်စားပြီး၍၊ သေယျသုခံ-ညောင်စောင်းအင်းပျဉ် ခုတင်စသော အိပ်ရာဌ် အိပ်ခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ချမ်းသာမှုကိုလည်းကောင်း၊ ပဿသုခံ-လက်ဝဲလက်ယာနံပါးတို့၏ ပြောင်းလွှဲ၍အိပ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ချမ်းသာမှုကိုလည်းကောင်း၊ မိဒ္ဓသုခံ-အိပ်၍ပျော်ခြင်း အိပ်၍ကောင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ချမ်းသာမှုကိုလည်းကောင်း၊ အနုယုတ္တော ဝိဟရတိ၊ ဤသီလ ဤအကျင့်ကြောင့် ထင်ရှားသောနတ်မင်း, သို့မဟုတ် မထင်ရှားသော နတ် ဖြစ်ရလိမ့်မည်ဟု မြော်လင့် တောင့်တခြင်း, ဤ ၅ မျိုးသည် ကုသိုလ်တရားများ မတိုးပွားအောင် စိတ်ကို ဖွဲ့တုပ် ချုပ်ကိုင်ထားတတ်သောကြောင့် စေတောဝိနိဗန္ဓ မည်၏၊ မှန်၏-ဤပြအပ်ခဲ့သော ရာဂ လောဘ ဖြစ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသမျှဌ် စျာန် မဂ် ဖိုလ်ရဖို့ ကုသိုလ်ကို မဆိုထားဘိ, သာမန် ကုသိုလ်မျှပင် မတိုးပွားနိုင်တော့။ [စေတော ဝိရူပံ နိဗန္ဓိယတီ ဘေဟိတိ စေတောဝိနိဗန္ဓာ-စိတ်ကို ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖွဲ့တုပ် ချုပ်ကိုင် ထားတတ်ကုန်သော လောဘတရားတို့၊-အဝုတ္ထကတ္တာသာဓန။] ဤ ၅ ပါးနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ရှိသူသည် ပဠဝိဓစေတော ဝိနိဗန္ဓစိတ္တမည်၏၊. . . . . မူလပံ, စေတောခီလသုတ် ပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ဌ် အကျယ်ရှုပါ။

ပန-ကား၊ ယော အယ်-အကြင်သို့သော ဤရဟန်းကို၊ ဟရတိစ ပစ္စာဟရတိ စာတိ-ဟူ၍၊ ဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အသွားလည်းဆောင်, အပြန်လည်းဆောင်သော ရဟန်းဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီ၊ သော-ထိုရဟန်းကို၊ ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တ ဝသေနေဝ-ဂတပစ္စာဂတိကဝတ်၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်လျှင်၊ ဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့်တကွ ဆွမ်းခံသွားခြင်း, ဆွမ်းခံပြန်ခြင်းရှိသော ကျင့်ဝတ်၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်လျှင်၊ ဝေဒိ တဗ္ဗော-သိထိုက်၏။

ဟိ-ချဲ့၊ အတ္တကာမာ-မိမိ၏ စီးပွားချမ်းသာကို လိုလားကုန်သော၊ ဝါ-မိမိကို လိုလားကုန်သော၊ ဝါ-တရားကို လိုလားကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာ-အမျိုးကောင်းသား တို့သည်၊ သာသနေ-သာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာ-ရှင်ရဟန်းပြုပြီး၍၊ ဒသပိ-ဆယ်ပါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝီသမ္ပိ - အပါးနှစ်ဆယ်သည်လည်းကောင်း၊ တိံသမ္ပိ-အပါးသုံးဆယ်သည်လည်းကောင်း၊ စတ္တာလီသမ္ပိ-အပါးလေးဆယ်သည်

ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တော။ ။ဘာဝနာနှင့်တကွဖြစ်၍ ဆွမ်းခံသွားခြင်း, ဆွမ်းခံ ပြန်ခြင်းရှိသော ဝတ်သည် ဂတပစ္စာဂတိကဝတ် မည်၏၊ ဂတ်စ-ဘာဝနာနှင့်တကွ ဆွမ်းခံ သွားခြင်းလည်း၊ ပစ္စာဂတ် စ ဂတပစ္စာဂတ်၊ ဂတပစ္စာဂတ် ယသ အတ္ထိတိ ဂတပစ္စာဂတိက် (ဝတ္တံ)။

အတ္တကာမာ။ ။အတ္တနော ဟိတသုခံ ကုစ္ဆန္တာ, ဓမ္မစ္ဆန္ဒဝန္တောတိ အတ္ထော-ဋီကာ၊ "ကာမေန္တိတိ ကာမာ၊ အတ္တနော+ဟိတ သုခံ+ကာမ အတ္တကာမာ"ဟု ပြု၍ ဟိတ် သုခပုဒ် အကြေကြဲပါ၊ မိမိ၏ ဟိတသုခကို လိုလားသူသည် တရားကို လိုလားသူ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "တရားကို လိုလားသူတို့"ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း. . . ဓမ္မောတိ ဟိတ်-ဓမ္မဟူသည် ဟိတ (အကြောင်းစီးပွား)တည်း၊ သုခဉ္စ တန္နိမိတ္တကံ (သုခလည်း ထို ဟိတ ဟူသော ဓမ္မလျှင် အကြောင်းရှိ၏၊) ဣတိ-ထို့ကြောင့်တည်း၊-ဋီကာသစ်။

တစ်နည်း။ ။ပညာရှိတို့သည် မိမိဟူသော အတ္တနှင့်ဓမ္မကို တစ်ထပ်တည်း သဘော တူ ထားကြ၏၊ ဓမ္မဟူသည်လည်း အတ္တဘောဟူသော အတ္တ၌ အကျုံးဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် အတ္တအရ ဧကဒေသျှုပစာရအားဖြင့် ဓမ္မကိုယူ၍ "အတ္တာနံ+ကာမေန္တိတိ အတ္တကာမာ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရာ၌ "မိမိကိုလိုလားသူတို့"ဟု အနက်ထွက်သော်လည်း "တရားကို လိုလားသူတို့" ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ပင်ဖြစ်နိုင်သည်။ [အထဝါ ဝိညူနံ (ပညာရှိတို့၏ အယူအားဖြင့်) နိဗ္ဗိ သေသတ္တာ (အတ္တနှင့် ဓမ္မတို့ အထူးမရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း) အတ္တဘာဝပရိယာပန္နတ္တာ စ (ဓမ္မက အတ္တဘော၌ အကျုံးဝင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတ္တာနာမ ဓမ္မော (အတ္တ မည်သည် ဓမ္မပင်တည်း၊) တံ ကာမေန္တိ ဣစ္ဆန္တိတိ အတ္တကာမာ၊-ဋီကာ။]

အတ္ထကာမာ။ ။ယခုစာအုပ်တို့၌ "အတ္ထကာမာ"ဟု ပါ၌ရှိ၏၊ အတ္ထသဒ္ဒါသည် ဟိတအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "အတ္ထကာမာ-(တရားမကင်းသော) စီးပွားကို လိုလား သူတို့ ဝါ-စီးပွားတည်းဟူသော ဓမ္မကို လိုလားသူတို့"ဟု အနက်မှတ်ပါဟု ဋီကာသစ်၌ တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။

လည်းကောင်း၊ ပညာသမ္ပိ-အပါးငါးဆယ်သည်လည်းကောင်း၊ သတမ္ပိ-အပါး တစ်ရာသည်လည်းကောင်း၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ဝသန္တာ-နေကုန်လသော်၊ ကတိကဝတ္တံ-ကတိကဝတ်ကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ဝိဟရန္တိ-နေကြကုန်၏။ (ကိ-အဘယ်သို့၊ ကတိကဝတ္တံ ကတ္တာ ဝိဟရန္တိ၊) အာဝုသော-အရှင်ဘုရားတို့၊ တုမှေ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ဣဏဗဒ္ဓာ-ကြွေးမြီသည် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နု ပဗ္ဗဇိတာ-ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့ကြကုန်သည် မဟုတ်ပါ၊ ဘယဗ္ဗာ-ဘေးသည် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) နု ပဗ္ဗဇိတာ၊ ဇိဝိကာပကတာ-အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းသည် လူ့အဖြစ်မှကင်းအောင် ပြုအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နု ပဗ္ဗဇိတာ၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ဒုက္ခာ-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ၊ မုစ္စိတုကာမာ-လွတ်ခြင်းငှာ အလိုရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧတ္ထ-ဤသာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတာ-ရှင် ရဟန်းပြုခဲ့ကြပါကုန်ပြီ၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ဂမနေ-သွားခြင်း ဣရိယာပုတ်၌၊ ဥပ္ပန္နကိလေသံ-ဖြစ်သော ကိလေသာကို၊ ဂမနေယေဝ-သွားခြင်း ဣရိယာပုတ်၌သာ၊ နိဂ္ဂဏှထ-နှိပ်ကြပါကုန်၊ တထာ-ထို့အတူ၊ ဌာနေ-ရပ်ခြင်း ဣရိယာပုတ်၌၊ (ဥပ္ပန္နကိလေသံ-ကို၊ ဌာနေယေဝ-ရပ်ခြင်း ဣရိယာပုတ်၌သာ၊ နိဂ္ဂဏှထ-ကုန်၊) နိသဇ္ဇာယ-ထိုင်ခြင်း ဣရိယာပုတ်၌၊ (ဥပ္ပန္နကိလေသံ-ကို၊ နိသဇ္ဇာယဧေဝ-ထိုင်ခြင်း ဣရိယာပုတ်၌သာ၊ နိဂ္ဂဏှထ၊) သယနေ-လျောင်းခြင်း ဣရိယာပုတ်၌၊ ဥပ္ပန္နကိလေသံ-ကို၊ သယနေဝ-လျောင်းခြင်း ဣရိယာပုတ်၌သာ၊ နိဂ္ဂဏှထ-နှိပ်ကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (ကတိကဝတ္တံ ကတ္တာ ဝိဟရန္တိ)။

တေ-ထို ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ကတိကဝတ္တံ-ကတိကဝတ်ကို၊ ကတ္တာ, ဘိက္ခာစရံ-ဆွမ်းအလို့ငှာ လှည့်လည်ရာအရပ်သို့၊ ဝါ-ဆွမ်းခံရွာသို့၊ [စရန္တိ ဧတ္ထာတိ စာရော၊ ဘိက္ခာယ+စာရော ဘိက္ခာစာရော။] ဂစ္ဆန္တာ-သွားကုန်လသော်၊ အမှ ဥသဘဥသဘ အမှဂါဝုတ ဂါဝုတန္တရေသု-တစ်ဥသဘဝက်, တစ်ဥသဘ, တစ်ဂါဝုတ်ဝက်, တစ်ဂါဝုတ်အတွင်းတို့၌၊ ပါသာဏာ-ကျောက်တုံး ကျောက်ခဲတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိတတ်ကုန်၏။ တာယ သညာယ-ထိုကျောက်တုံး ကျောက်ခဲ အမှတ်အသားဖြင့်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်-ကို၊ မနသိကရောန္တာဝ-နှလုံးသွင်းကုန်လျက်သာလျှင်၊

ဣဏဗဒ္ဓာ စသည်။ ။အဋ္ဌမာတ်သည် ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏။ အဋ္ဌိယန္တော ပီဋ္ဌိယန္တော တိ အဋ္ဌာ၊ ဣဏောန+အဋ္ဌာ ဣဏဗဒ္ဓာ၊ ဘယဗ္ဗာ၌လည်း နည်းတူ၊ "ဘယ" ဟူသည် မင်းပြစ်မင်းဒဏ်ခံရမည့် ရာဇဝတ်မှဘေး စသည်တည်း၊ ဇိဝိကာယ-အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းသည်+အပကတာ-လူဘောင်မှ ကင်းအောင် ပြုအပ်သူတို့တည်း၊ ဇိဝိကာပကတာ-တို့၊ "အသက်မွေး ချောင်အောင် ရဟန်းပြုလာသူတို့"ဟူလို။

တာယ သညာယ ၊ပေ၊ ဂစ္ဆန္တိ။ ။ငါသည် ကမ္မဋ္ဌာန်း နှလုံးသွင်း၍လာခဲ့ရာဝယ် "ယခုအခါ ဤမျှတိုင်အောင်သော အရပ်သို့ ရောက်ပြီ"ဟု ထို ကျောက်တုံး အမှတ်အသားဖြင့် သိ၍ သွားကြသည်၊ ကျောက်တုံး အမှတ်အသား မရှိခဲ့သော် ကမ္မဋ္ဌာန်းနှလုံးသွင်းရင်း လာခဲ့

ဂစ္ဆန္တိ၊ ကသမိ - အမှတ်မထား, တစ်ပါးပါးသော ရဟန်း၏၊ ဂမနေ-သွားခြင်း ဣရိယာပုတ်၌၊ ကိလေသော-ကိလေသာသည်၊ သစေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတ္ထေव-ထိုသွားခြင်း ဣရိယာပုတ်၌သာ၊ နံ-ထိုကိလေသာကို၊ နိဂ္ဂဏှာတိ-နှိပ်၏၊ တထာ-ထိုသွားခြင်း၌သာ ကိလေသာကို နှိပ်သောအခြင်းအရာ ဖြင့်၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်လသော်၊ တိဋ္ဌတိ-ရပ်ရ၏၊ အထ-ရပ်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ ပစ္ဆတော-နောက်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တောပိ-လိုက်လာသော ရဟန်းသည်လည်း၊ တိဋ္ဌတိ-၏။

သော-ထိုရဟန်းသည်၊ (ပဋိစောဒေတွာ-စသည်တို့၌စပ်)၊ အယံ ဘိက္ခု-ဤနောက်မှလာသော ရဟန်းသည်၊ တုယှံ-အသင်၏၊ ဥပ္ပန္နဝိတက္ကံ-ဖြစ်သော အကြံကို၊ ဇာနာတိ-သိ၏၊ ဝါ-သိပါသကော၊ တေ-အသင့်အား၊ ဧတံ-ဤသို့ သူတပါးတသင်၏အကြံကို အသိခံရခြင်းသည်၊ အနနုစ္ဆဝိကံ-မလျောက်ပတ်၊ ["အနုစ္ဆဝိကံ-လျောက်ပတ်ပါ၏လော" ဤသို့လည်း ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ ပဋိစောဒေတွာ ပါဠိကိုထောက်လျှင် ဤပါဠိက ကောင်းသကဲ့သို့ထင်၏။] ဣတိ-ဤသို့၊ အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို၊ ပဋိစောဒေတွာ-တဖန်စောဒနာ၍၊ ဝိပဿနံ-ဝိပဿနာကို၊ ဝဎ္ဎေတွာ-တိုးပွားစေ၍၊ တတ္ထေव-ထိုရပ်ခြင်း ဣရိယာပုတ်၌သာ၊ အရိယဘူမိ-အရိယာတို့၏နယ်မြေသို့၊ ဝါ-အရိယာတို့၏ ဖြစ်ရာအခိုက်အတန့်သို့၊ သြက္ကမတိ- သက်ရောက်၏၊ တထာ-ထိုကိလေသာကို နှိပ်သောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်လသော်၊ နိသီဒတိ-ထိုင်ရ၏၊ အထ-ထိုင်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ ပစ္ဆတော-နောက်၌၊ ဝါ-နောက်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တောပိ-လိုက်လာသော ရဟန်းသည်လည်း၊ နိသီဒတိ-ထိုင်ရ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ အစရှိသော၊ သောယေဝနယော-ထိုနည်းပင်တည်း။

သောကြောင့် "မည်သည့်အရပ်သို့အရပ်သို့ရောက်ပြီ" ဟု သတိမထားနိုင်ဘဲ ရှိကြလိမ့်မည်၊ ;တာယ သညာယာတိ တာဒိသာယ ပါသာဏသညာယ၊ ကမ္မဋ္ဌာန မနသိကာရေန ဧတ္တကံ ဌာနမာ ဂတောတိ ဇာနန္တာ ဂစ္ဆန္တိတိ အဓိပ္ပာယော၊-သစ်။]

အသက္ကောန္တော တိဋ္ဌတိ။ ။သွားခြင်း ဣရိယာပုတ်၌သာ ထိုကိလေသာကို နှိပ်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်လျှင် ရပ်ရ၏၊ ဘာကြောင့်နည်း-ကမ္မဋ္ဌာနဝိပဿနာတွေးစိတ်ဖြင့် ခြေကို မလှမ်းလိုသောကြောင့်တည်း၊ နောက်က ရဟန်းသည်လည်း ထေရ်စဉ်အားဖြင့် လာခဲ့သည့်အတွက် ထိုရဟန်းကို လွန်တက်၍ မသွားလိုသောကြောင့် ရပ်ရသည်။

သောယေဝ နယော။ ။"အယံဘိက္ခု တုယှံ ဥပ္ပန္နဝိတက္ကံ ဇာနာတိ" စသည်ဖြင့် ရပ်ခြင်း ဣရိယာပုတ်တုန်းက မိမိကိုယ်ကို အပြစ်တင်သော အကြင်နည်းကို ဆိုခဲ့၏၊ ထိုင်ခြင်း၌လည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင်၊ "မိမိကို စောဒနာသည်" ဟူလို၊ ဆက်ဦးအံ့-ရဟန်းတော်အများ စီတန်း၍ ဆွမ်းခံလာရာ၌ မိမိကရပ်နေ-ထိုင်နေလျှင် နောက်ကပါလာသော ရဟန်းအများသည်း ရပ်နေရ-ထိုင်နေရပေလိမ့်မည်၊ ထိုအခါ အားလုံးပင် ဆွမ်းမခံရသောကြောင့် ဆိန္နဘတ္တ

အရိယဘူမိ-သို့၊ ဝါ-သို့၊ သြက္ကာမိတုံ-သက်ရောက်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တောပိ-မစွမ်းနိုင်ပြန်သော်လည်း၊ တံ ကိလေသံ-ကို၊ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ-ခွာ၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ မနသိကရောန္တော-နှလုံးသွင်းလျက်သာလျင်၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနဝိပွယုတ္တေန-ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် မယှဉ်သော၊ စိတ္တေန-စိတ်ဖြင့်၊ ပါဒံ-ခြေကို၊ နိ ဥဒ္ဓရတိ-မကြွမြောက်၊ (ကမ္မဋ္ဌာနဝိပွယုတ္တေန စိတ္တေန ပါဒံ)၊ စေ ဥဒ္ဓရတိ-အကယ်၍ ကြွမြောက်မိအုံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ကြွမြောက်မိလသော်)၊ ပဋိနိဝတ္တိတွာ-ပြန်နစ်၍၊ ပုရိမပါဒေယေဝ-ရှေ့ခြေရာ၌သာ၊ ဝါ-ရှေ့ခြေရာသို့သာ၊ ဧတိ-ပြန်လာ၏၊ [ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် မယှဉ်သော စိတ်ဖြင့် ကြွလှမ်းခဲ့ရာ ခြေလှမ်း (ခြေရာ)ကို "ပုရိမပါဒေ"ဟု ဆိုသည်၊ ပုရိမပါဒေယေဝါတိ ပဌမံ ကမ္မဋ္ဌာနဝိပွယုတ္တစိတ္တေန ဥဒ္ဓရိတပါဒ ဝဋ္ဌေယေဝ၊-ဋီကာသစ်။] ကောဝိယ-အဘယ်ထေရ်ကဲ့သို့နည်း၊ အာလိန္ဒကဝါသီ-အာလိန္ဒက အရပ်၌နေလေ့ရှိသော၊ မဟာဖုဿဒေဝတ္ထေရောဝိယ-မဟာဖုဿဒေဝ ထေရ်ကဲ့သို့တည်း။

ကိရ-ခဲ့၊ သော-ထိုမဟာဖုဿဒေဝထေရ်သည်၊ ဧကူနဝီသတိဝဿာနိ-တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဂဟတပစ္စာဂတိကဝတ္ထုံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့်တကွ ဆွမ်းခံသွားခြင်း, ဆွမ်းခံပြန်ခြင်း ရှိသောဝတ်ကို၊ ပူရေန္တောဧဝ-ဖြည့်ကျင့်လျက်သာလျှင်၊ ဝိဟာသိ-နေပြီ၊ မနုဿာပိ-လူတို့သည်လည်း၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-လမ်းခရီးအကြား၌၊ ကသန္တာစ-ထွန်ယက်ကုန်စဉ်လည်းကောင်း၊ ဝပန္တာစ-စိုက်ပျိုးကုန်စဉ်လည်းကောင်း၊ မဒ္ဒန္တာစ-ကောက်နယ်ကုန်စဉ်လည်းကောင်း၊ ကမ္မာနိ-အလုပ်တို့ကို၊ ကရောန္တာစ-ပြုကုန်စဉ်လည်းကောင်း၊ ထေရံ-ထေရ်ကို၊ တတာ-ထိုအခြင်းအားဖြင့်၊ (ကမ္မဋ္ဌာနဝိယုပွတ္တစိတ်ဖြင့် လှမ်းမိရာ ခြေရာသို့ ပြန်၍သွားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်)၊ ဂစ္ဆန္တံ-သွားနေသည်ကို၊ အဒ္ဒသံသု-မြင်ကြရကုန်ပြီ။ [အချို့စာအုပ်တို့၌

(ဆွမ်းတော်ခြင်း) ဘေးဖြစ်စရာရှိ၏၊ ထိုဘေးကိုမြင်၍လည်း ယောနိသော မနသိကာရကို တိုးပွားအောင် ကြိုးစားရသည်" ဟူသော ဤအကြောင်းအရာကိုလည်း နောက်ကရဟန်း၏ သိခြင်းဖြင့် သွင်းယူနိုင်သောကြောင့် အဋ္ဌာကထာ၌ တိုက်ရိုက်မဆိုတော့။ [ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တာနံ ဆိန္နဘတ္တာဘာဝဘယေနာပိ ယောနိသောမနသိကာရံ ပရိပြူဟေတိတိ ဣဒမ္ပိ ပရသ ဇာနနေ နေဝ သင်္ကိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။-ဋီကာသစ်။

အာလိန္ဒကဝါသီ။ ။"နိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိပွယုတ္တစိတ္တေန ဥဒ္ဓရတိ-စသော စကားကို ဆိုသင့်ရာဌာန မဟုတ်ဘဲဆိုထားသည် မဟုတ်လော၊ ဤသို့ ကျင့်ဘူးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကား အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ပါနည်း" ဟု ယုံမှားဖြစ်သူက မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အာလိန္ဒကဝါသီ မဟာဖုဿဒေဝတ္ထေရော ဝိယ" စသော စကားကို ဆိုရသည်၊ [အာလိန္ဒကဝါသီ မဟာဖုဿဒေဝတ္ထေရော ဝိယာတိ အာဒိနာ အဋ္ဌာနေယေဝေတံ ကထိတံ၊ ကွာယံ ဧဝံ ပဋိပန္နပုဗ္ဗောတိ အာသင်္ကီ နိဝတ္တေတိ၊-ဋီကာသစ်။]

အဒ္ဒသံသု မပါ။ သုဒံ ဟုရှိသောကြောင့် ပြန်လှည့်ဖွယ်မလို။] ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ အယံ ထေရော-ဤထေရ်သည်၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ နိဝတ္တိတ္မာ-ပြန်နှစ်၍၊ ဂစ္ဆတိ-သွားနေ၏။ မဂ္ဂမူဠှောကိန္နု-လမ်းဦးတွေဝေနေရော့သလော၊ ဝါ-မျက်စိလည်လမ်းမှား နေလေရော့သလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုကို၊ ပမုဋ္ဌောကိန္နု-ပျောက်လေရော့သလော။ [မုသ-နှသေနောတ်။] ဣတိ-ဤသို့၊ သမုလ္လပန္တိ-အချင်းချင်းပြောကြကုန်၏။ သော-ထိုထေရ်သည်၊ တံ-ထိုစကားကို၊ အနာဒိယိတ္မာ-အလေးမြတ်အားဖြင့် မယူမူ၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တစိတ္တေနေဝ-ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ယှဉ်သောစိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ သမဏဝမ္ပဲ - ရဟန်းတရားကို၊ ကရောန္တော-ပြုလသော်၊ ဝိသတိဝဿဘ္ဘန္တရေ-အနှစ်နှစ်ဆယ်၏ အတွင်း၌၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိ-ရောက်ပြီ။

စ-ဆက်၊ အသ-ထိုထေရ်၏၊ အရဟတ္တပတ္တဒိဝသေယေဝ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရာနေ့၌ပင်၊ အသ-ထိုထေရ်၏၊ စက်မနကောဋ္ဌိယ-စကြီ၏အစွန်း၌၊ [အသသည် ရှေ့နောက်ကိုင့်သော ဥဘယာပေက္ခ, ကာကောလောကနည်းတည်း။] အဓိဝတ္ထာ-နေသော၊ ဒေဝတာ-နတ်သည်၊ အဂ်ုလီဟိ-လက်ချောင်းတို့ဖြင့်၊ ဒီပံ-မီးရောင်ကို၊ ဥဇ္ဇာလေတ္မာ-တောက်ပစေ၍၊ ဝါ-ထွန်းပြ၍၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ၊ စတ္တာရော-လေးယောက်ကုန်သော၊ မဟာရာဇာနောပိ-နတ်မင်းကြီးတို့သည်လည်းကောင်း၊ [စတ္တာရောပိဟု ပိသဒ္ဒါရှိသည်ကား စာသွားမကောင်း။] ဒေဝါနံ-နတ်တို့၏၊ ဣန္ဒော-အရှင်ဖြစ်သော၊ သက္ကောစ-သိကြားမင်းသည်လည်းကောင်း၊သဟမ္ပတိ-သဟမ္ပတိမည်သော၊ ဗြဟ္မာစ-ဗြဟ္မာသည်လည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ဆည်းကပ်ရာ အရပ်သို့၊ အာဂမံသု-လာကြကုန်ပြီ။ [စာအုပ်တို့၌ "အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ"ဟု ရှိ၏။]

စ-ဆက်၊ တံ သြဘာသံ-ထို အရောင်အဝါကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ ဝနဝါသီ-တောခို နေလေ့ရှိသော၊ မဟာတိဿတ္ထေရော-မဟာတိဿထေရ်သည်၊ တံ-ထို မဟာဖုဿဒေဝထေရ်ကို၊ ဒုတိယဒိဝသေ-ဒုတိယနေ့၌၊ ပုစ္ဆိ-မေးလျှောက်ပြီ၊ (ကိံ)၊ ရတ္တိဘာဂေ-ညဉ့်အဖို့၌၊ အာယသ္မတော-အရှင်ဘုရား၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ သြဘာသော-အရောင်အဝါသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပါပြီ၊ သော သြဘာသော-ထို အရောင်အဝါသည်၊ ကိံ-အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိ) ထေရော, ဝိကွေပံ-အထူးထူး အပြားပြား ပစ်ပယ်ခြင်းကို၊ ကရောန္တော-ပြုလိုသည်၊ (ဟုတ္မာ)၊ သြဘာသော နာမ-အရောင်အဝါမည်သည်၊ ဒီပေါဘာသောပိ-မီးရောင်သည်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်ကတ်၏၊ မဏိသြဘာသောပိ-ပတ္တမြားရောင်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဒေမာဒီ-ဤသို့ အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ၊ တတော-ထိုသို့ ဝိကွေပကို

ပြုခြင်းကြောင့်၊ တုမ္မေ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ပဋိစ္စာဒေထ-ဖုံးထားကြကုန်၏။ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ နိဗဒ္ဓေါ-စကားဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အာမာတိ-ဟူ၍၊ ပဋိဇာနိတ္တာ-ဝန်ခံ၍၊ အာရောစေသိ-ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်းကို ပြောရပြီ၊ [နိဗဒ္ဓေါ နေရာ၌ "နိဗ္ဗုဒ္ဓေါ"ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ကောင်းမည်မထင်။] စ-သည်သာမက်သေး၊ ကာဋ္ဌဝလ္လိမဏ္ဍပဝါသီ-ကာဋ္ဌဝလ္လိမဏ္ဍပ်၌ နေလေ့ရှိသော၊ မဟာနာဂတ္ထေရော-မဟာနာဂထေရ်သည်၊ (ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္ထုံ-ကို၊) (ပူရေတိ) ဝိယ-ဖြည့်ကျင့်သကဲ့သို့၊ (တထာ ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္ထုံ-ကို၊ ပူရေတိ-ဖြည့်ကျင့်၏။) ကိရ-ခဲ့၊ သောပိ-ထို မဟာနာဂထေရ်သည်လည်း၊ ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္ထုံ-ကို၊ ပူရေန္တော-ဖြည့်ကျင့်လျက်၊ ပဌမံ တာဝ-တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ် ဖြည့်ကျင့်ခြင်းမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရားအား၊ ဝါ-၏၊ မဟာပဓာနံ-ကြီးစွာသော လုလ္လတော်ကို၊ ဝါ-မြတ်သောလုလ္လတော်ကို၊ ပူဇေသာမိ-ပူဇော်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဆဗ္ဗဿာနိ-၆ နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ["သတ္တဝဿာနိ-၇ နှစ်တို့ပတ်လုံး" ဟု စာအုပ်တို့၌ရှိ၏။] ဌာနစင်္ကမမေဝ-ရပ်ခြင်း စင်္ကြံသွားခြင်းကိုသာ၊ အဓိဋ္ဌာသိ-ဆောက်တည်ပြီ။

ပဌမံ တာဝ။ ။တာဝသဒ္ဒါလည်း ဤနေရာ၌ ပဌမအနက်ဟောသာ ဖြစ်သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် တစ်ပုဒ်ထည်းဖြစ်လျှင် မတင့်တယ်၊ အနက်တူ ၂ ပုဒ်ဖြစ်လျှင်ကား ဝေဝေဆာဆာ ရှိသောကြောင့် တင့်တယ်၏။ ထိုသို့ တင့်တယ်ခြင်းဟူသော ပဒသောဘနအကျိုးငှာ အနက်တူ ၂ ပုဒ်ကို ဆိုသည်။ [ပဒသောဘနတ္ထं ပရိယာယဝစနံ-ဋီကာသစ်။]

မဟာပဓာနံ။ ။ဘဂဝတော ဒုက္ကရစရိယံ၊ [မဟာပဓာနံ အဖွင့်၊] အမှာကံ အတ္ထာယ လောကနာထေန ဆဗ္ဗဿာနိ ကတံ ဒုက္ကရစရိယမေဝ အဟံ ယထာဗလံ ပူဇေသာမိတိ အတ္ထော။ [အဋ္ဌကထာဝယ် "သတ္တဝဿာနိ" ဟု ရှိရာ၌ ဤ ဋီကာကိုထောက်၍ "ဆဗ္ဗဿာနိ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။] ပဋိပတ္တိပူဇာယေဝဟိ ပသတ္ထတရာ သတ္ထုပူဇာ, နှ တထာ အာမိသပူဇာ=ပဋိပတ်ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းသည်သာ အလွန်ချီးမွမ်းဖွယ်ကောင်းသော သတ္ထုပူဇာဖြစ်သည်၊ ဆွမ်းစသော အာမိသဖြင့် ပူဇော်ခြင်းမှာ ထိုကဲ့သို့ ပသတ္ထတရ မဖြစ်ပါ၊ ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ သီလ သမာဓိ ပညာ သိက္ခာ ၃ ပါးကို ကျင့်သောအားဖြင့် ပူဇော်ခြင်းသာ ဘုရားအလိုတော်ကျသည် ဟု မှတ်ပါ။

ဌာနစင်္ကမမေဝ။ ။အဓိဋ္ဌာန်ထိုက်သော ဣရိယာပုတ်အဖြစ်ဖြင့် ဌာနစင်္ကမကို ဆိုသည်၊ အိပ်ခြင်း, ထိုင်ခြင်းကိုကား တမင်ဆောက်တည်နေဖွယ် မလို၊ ဧဝဖြင့် နိသဇ္ဇာသယနဟူသော ဣရိယာပုတ် ၂ ပါးကို ကန့်သော်လည်း စားမှု ဥစ္စာရပဿာဝအမှုတို့၌ မထိုင်လျှင် မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထိုသို့ မထိုင်လျှင် မဖြစ်နိုင်သော ကိစ္စမှတစ်ပါးသော ကိစ္စတို့၌ ထိုင်ခြင်း လျှောင်းခြင်းကိုသာ ဧဝဖြင့် ကန့်သည်-ဟု မှတ်ပါ။ [ဌာနစင်္ကမမေဝါတိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗဣရိယာပထဝသေန ဝုတ္တံ၊ နှ ဘောဇနကာလာဒိသု အဝသဲ့ ကတ္တဗ္ဗနိသဇ္ဇာယပဋိက္ခေပဝသေန၊ ဧဝသဒ္ဒေန ဟိ ဣရိယာယ နိသဇ္ဇာယ သယနသဒ နိဝတ္တနံ ကရောတိ၊-ဋီကာသစ်။]

ပုန-တစ်ဖန်၊ သောဋ္ဌသဝဿာနီ-တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဂတပစ္စာ ကတိကဝတ္တ-ကို၊ ပူရေတွာ-ဖြည့်ကျင့်ပြီး၍၊ အရဟတ္တ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏ္ဏိ-ရောက်ပြီ၊ သော-ထို မဟာနာဂထေရ်သည်၊ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေနေဝ-ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ယှဉ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ပါဒံ-ခြေကို၊ ဥဒ္ဓရန္တော-ကြွလှမ်းလျက်၊ ဝိပွယုတ္တေန-ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် မယှဉ်သော၊ (စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ပါဒေ-ခြေကို၊) ဥဒ္ဓတေ-ကြွလှမ်းအပ်သော်၊ (ကြွလှမ်းမိလျှင်၊) ပဋိနိဝတ္တန္တော-ပြန်နစ်လျက်၊ [ကမ္မဋ္ဌာန သမ္ပယုတ်စိတ်ဖြင့် ကြွမြောက်ခဲ့ရာ ခြေရာသို့ပြန်ခြင်းကို ဆိုသည်၊ ဘူဝါဒိ ဝတုဓာတ် ဖြစ်၍ "ပဋိနိဝတ္တော"ဟု မရှိရ။] ဂါမသမီပံ-ရွာ၏ အနီးသို့၊ ဂန္တာ-ရောက်၍၊ ဂါဝိနု-နွားဝါမလေလော၊ ပဗ္ဗဇိတောနု-ရဟန်းလေလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာသင်္ကနိယ ပဒေသေ-ယုံမှားထိုက်ရာ အရပ်၌၊ ဌတွာ-ရပ်၍၊ စီဝရံ-ကို၊ ပါရုပိတွာ-ရုံ၍၊ ကစ္ဆကန္တရတော-လက်ကတီးကြားဝယ် လွယ်ထားအပ်သော ရေဘူးမှ၊ ဥဒကေန-ရေဖြင့်၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဓောဝိတွာ-၍၊ ဥဒကဂ္ဂါ-ရေငုံခြင်းကို၊ ကရောတိ-၏၊ ကိံ ကာရဏာ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဥဒကဂ္ဂါ-ကို၊ ကရောတိ-ပြုရသနည်း။) မေ-ငါ့အား၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ဒါတုံဝါ-ပေးလှူခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဝန္ဒိတုံဝါ-ရှိခိုးခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ အာဂတေ-လာကုန်သော၊ မနုဿေ-တို့ကို၊ ဒိယာယုကာ ဟောထာတိ-ဒိယာယုကာ ဟောထဟူ၍၊ ဝါ-ရှည်သော အသက်ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေသတည်းဟူ၍၊ ဝစနမတ္တေနပိ-ပြောဆိုအပ်သော စကားမျှကြောင့်လည်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနဝိက္ခေပေါ-ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ ပျံ့လွင့်ခြင်းသည်၊ မာ အဟောသိ-မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံစည်ခြင်းကြောင့်၊ (ဥဒကဂ္ဂါ ကရောတိ)။

ဂါဝိနု ၊ပေ၊ ပဒေသေ။ ။"ဂါမသမီပံ"အရ အလွန်အနီးကို ယူမည်စိုး၍ "ဂါဝိနု ၊ပေ၊ အသင်္ကနိယပဒေသေ"ဟု သမီပ၏ သရုပ်ကို ပြသည်၊ "ဟိုက ဝါဝါဟာ နွားဝါမလေ လား, ရဟန်းလေလား"ဟု ယုံမှားလောက်ရာအရပ်ဟု ဆိုသဖြင့် သမီပအရ "သိပ်နီးသောအရပ် မဟုတ်, မနီးမဝေးအရပ်"ဟု သိသာသည်။

ဥဒကဂ္ဂါ။ ။ဂဋိဓာတ်+ဥဿန် ပစ္စည်းဖြင့် "မုခပ္ပရဏာယောဂ္ဂေ-ခံတွင်း၌ ပြည့်ခြင်းငှာ လျောက်ပတ်သော+တောယေ-ရေ၌" ဟု ထောမနိမိဆို၏။ ထို့ကြောင့် ရေကို ပါးစပ်ပြည့်အောင် ငုံထားခြင်းကို၊ "ဥဒကဂ္ဂါ" ဟု မှတ်ပါ။ ဂဋိဓာတ်လည်း သန္ဓိစယ အနက်ဟောတည်း၊ ဂဏ္ဍတိ ဧတေနာတိ ဂဏ္ဍူသော-ရေ၏ ပါးစပ်၌ စုနေကြောင်းဖြစ်သော ငုံခြင်း။ ဥဒကာသ ဂဏ္ဍူသော ဥဒကဂ္ဂါသော။ ဤကာသစ်၌ "ဥဒကာ ဝဂဏ္ဍကာရက်-ဟု ဖွင့်၏။ အဝဂဏ္ဍ ဟူသည် ပါး၌ အနာဗုဂ္ဂဲသို့ မိုမောက်နေခြင်း, ပါးစောင်၌ ထားခြင်းတည်း။ ထိုအနက်က ဤ၌ မဖြစ်သင့်သောကြောင့် ထိုအဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ။

ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အဇ္ဇ-ယနေ့သည်၊ ကတိမိ-အဘယ်တိထိတို့၏ ပြည့်ကြောင်းပါနည်း၊ [တိထိကိုင့်၍ "ကတိမိ" ဟုဆိုသည်၊ ကတိန္ဒ+ ပူရဏီ ကတိမိ။] ဣတိ-သို့၊ ဒိဝသံဝါ-နေ့ရက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခု ဂဏာနံဝါ-ရဟန်းအရေအတွက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဥ္စံဝါ-ပြဿနာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆိတော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော) ပန-ဖြစ်သော်ကား၊ ဥဒကံ-ကို၊ ဂိလိတွာ-မျိုချ၍၊ အာရောစေတိ-ဖြေဆို၏၊ ဒိဝသာဒီနိ-နေ့အစရှိသည်တို့ကို၊ ပုစ္ဆကာ-မေးသူတို့သည်၊ သစေ နဟောန္တိ-အကယ်၍ မရှိကုန်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ နိက္ခမနဝေလာယ-ရွာမှထွက်ရာ အခါ၌၊ ဂါမဒ္ဒါရေ-ရွာတခါးပေါက်၌၊ နိဋ္ဌဘိတ္တာဝ-ထွေး၍သာလျှင်၊ ယာတိ-သွား၏၊ ["ဌ္ဌ" ဓာတ်မရှိ, တံထွေးစသည် ထွေးခြင်း အနက်၌ "ဌ္ဌ" ဓာတ်သာ ရှိသည်။]

စ-သည်သာမကသေး၊ ကလမ္ဗတိတ္ထဝိဟာရေ-ကလမ္ဗတိတ္ထကျောင်းတိုက်၌၊ ဝဿူပဂတာ-ဝါသို့ ကပ်ကုန်သော၊ ပညာသ-ငါးကျိပ်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ (ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေနေဝ-သော၊ စိတ္တေန-စိတ်ဖြင့်၊ ပါဒံ-ကို၊ ဥဒ္ဓရန္တိဝိယ-ကြွလှမ်းကြကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေနေဝ စိတ္တေန ပါဒံ, ဥဒ္ဓရတိ-ကြွလှမ်း၏၊) [နောက်၌ "ကလမ္ဗ တိတ္ထဝိဟာရေ ဝဿူပဂတ ဘိက္ခူဝိယစ ကမ္မဋ္ဌာန ယုတ္တေနေဝ စိတ္တေန ပါဒံ ဥဒ္ဓရန္တော"ဟု လာလိမ့်မည်။] ကိရ-ချဲ့၊ တေ-ထို ရဟန်းတို့သည်၊ အာသဒ္ဓိပဏ္ဏာမာယ်-ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌၊ ကတိကဝတ္တံ-ကို၊ အကံသု၊ (ကိံ) အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ အပ္ပတ္တာ-မရောက်မူ၍၊ ဝါ-မရောက်မချင်း၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ နာလပိသာမ-စကားမပြောကြစတမ်း၊ ဣတိ (ကတိကဝတ္တံ အကံသုံ)၊ စ-ဆက်၊ ဂါမံ-သို့၊ ပိဏ္ဍာယ-ဌာ၊ ပဝိသန္တာ-ဝင်ကုန်လသော်၊ ဥဒကဂ္ဂဟဏံ-ရေငုံခြင်းကို၊ ကတ္တာ, ပဝိသိံသု-ကုန်ပြီ၊ ဒိဝသာဒီသု-နေ့ အစရှိသည်တို့ကို၊ ပုစ္ဆိတေသု-မေးအပ်ကုန်လသော်၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပဋိပဇ္ဇိသု-ကျင့်ကြကုန်ပြီ၊ ["ဥဒကံ ဂိလိတွာ အာရောစေတိ"ဟု ဆိုအပ်ခဲ့သော နည်းဖြင့်သာ ကျင့်ကြသည်။]

ဘတ္တ-ထိုရှာ၌၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ နိဋ္ဌဘန်-ရေထွေးခြင်းကို၊ (ငုံထားအပ်သော ရေကို ထွေးခြင်းကို၊) ဝါ-ရေထွေးရာအရပ်ကို၊ ဒိသ္မာ, ဇာနိံသု-ကုန်ပြီ၊ (ကိံ) အဇ္ဇ-ယနေ့၊ ဧကော-တစ်ပါးသည်၊ အာဂတော-ကြွလာ၏၊ အဇ္ဇ, ဒွေ-၂ ပါးတို့သည်၊ (အာဂတာ)၊ ဣတိ (ဇာနိံသု)၊ ဧဝဉ္စ-ဤသို့လည်း၊ စိန္တေသုံ-ကြံကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ) ကိန္နုခေါ-အသို့နည်း၊ ဧတေ-ဤရဟန်းတို့သည်၊ အမှေဟိယေဝ-ငါတို့နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိံ, နဝ သလ္လပန္တိ-စကားမပြောကြကုန်လေသလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ မညမညံပိ-အချင်းချင်းလည်း၊ (နဝ သလ္လပန္တိ-စကားမပြောကြကုန်လေသလော၊)

အညမည်ပိ-လည်း၊ သစေ နှ သလ္လပန္တိ-အကယ်၍ စကားမပြောကြကုန်အုံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) အဒ္ဓါ-မချွတ်ဧကန်၊ ဝိဝါဒဇာတာ-ဖြစ်သော ငြင်းခုံခြင်း ရှိကြကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ့၊ (ဣတိ စိန္တေသုံ)၊ [ဤတွင် စိန္တနာကာရ ပြီးပြီဖြစ်၍၊ "ဘဝိဿန္တိတိ" ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏၊ မရှိလျှင် ထည့်ပါ။] ဣတိ-ဤသို့ ကြံပြီး၍၊ (ဣတိတစ်လုံး အကြောကြံ)၊ ဧထ-လာကြကုန်၊ နေ-ထိုရဟန်းတို့ကို၊ အညမည်, ခမာပေဿာမ-သည်းခံစေကြကုန်စို့၊ ဝါ-တန်တော့စေကြကုန်စို့၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသောလူတို့သည်၊ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ, ပညာသာယ-ငါးကျိပ်သော၊ ဘိက္ခူသု-တို့တွင်၊ ဒွေပိ-၂ ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့ကို၊ ဧကောကာသေ-တစ်ခုတည်းသောအရပ်၌၊ နာဒ္ဒသံသု-မတွေ့ကြရကုန်။

တတော-ထိုသို့ မတွေ့ရခြင်းကြောင့်၊ တေသု-ထို ယောက်ျားတို့တွင်၊ ယော ပုရိသော-သည်၊ စက္ခုမာ-ဉာဏ်စက္ခုရှိ၏၊ သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ အာဟ၊ (ကိ)၊ ဘော-အမောင်တို့၊ ကလဟကာရကာနံ-ခိုက်ရန်ပြုတတ်သော ရဟန်းတို့၏၊ ဝသနောကာသော-နေရာအရပ်သည်၊ ဤဒိသော-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်၊ နဟောတိ-မဟုတ်ပါ၊ စေတိယဂ်ဏ ဗောဓိယဂ်ဏံ-စေတီယင်ပြင်, ဗောဓိယင်ပြင်ကို၊ သုသမ္မဋ္ဌ-ကောင်းစွာ တံမြက်လှည်းအပ်ပြီ၊ သမ္မဇ္ဇနိယော-တံမြက်စည်းတို့ကို၊ သုနိက္ခိတ္တာ-ကောင်းစွာ ထားအပ်ကုန်ပြီ၊ ပါနီယ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဘောဇနီယ-ကိုလည်းကောင်း၊ သုပဋ္ဌာပိတံ-ကောင်းစွာ တည်စေအပ်ပြီ၊ ဣတိ (အာဟ)၊ [ဥပ+ဌာဓာတ်သည် အကမ္မကဖြစ်၏၊ ဤ၌ "ပါနီယ ဘောဇနီယ" ဟု ကံရှိသောကြောင့် ထိုကံကို ကာရိတ်ဝင်မှဟောနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဏာပေပစ္စည်းဖြင့် "သုပဋ္ဌာပိတံ" ဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ] တေ-ထိုလူတို့သည်၊ တတောဝ-ထိုအရပ်မှပင်၊ နိဝတ္တာ-ပြန်နစ်ကုန်ပြီ၊ တေပိ ဘိက္ခူ-တို့သည်လည်း၊ အန္တောတေမာသေယေဝ-ဝါတွင်းသုံးလအတွင်း၌သာလျှင်၊ အရဟတ္တံ ပတ္တာ, မဟာပါရဏာယ-သီတင်းကျွတ်လပြည့် မဟာပါဝရဏာနေ့၌၊ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏ-စင်ကြယ်သော ပဝါရဏာကို၊ ပဝါရေသုံ-ဖိတ်ကြရကုန်ပြီ၊ [ရဟန္တာအဖြစ်ဖြင့် ပဝါရဏာပြုရခြင်းကို "ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏာ" ဟု ဆိုသည်။]

[ဆိုအပ်ပြီးသော ဥပမာစကားတို့ကို နိဂုံးအုပ်လျက် ဆွမ်းခံဝင်ပုံကိုပြလို၍ "ဧဝံ ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍူပဝါသီ" စသည်ကို မိန့်သည်။] ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍူပဝါသီ-ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍူပ်၌ နေလေ့ရှိသော၊ မဟာနာဂတ္ထေရော ဝိယ-မဟာနာဂထေရ် ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကလမ္ဗတိတ္ထဝိဟာရေ-ကလမ္ဗတိတ္ထကျောင်းတိုက်၌၊ ဝဿူပဂတဘိက္ခူဝိယစ-ဝါကပ်ကုန်သော ရဟန်းတို့ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တနေဝ-ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ယှဉ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ "ကမ္မဋ္ဌာနမနုယုတ္တေနေဝ" ဟု တချို့စာအုပ်၌ ရှိ၏။] စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ပါဒ-ခြေကို၊ ဥဒ္ဓရန္တော-

ကြွလှမ်းလျက်၊ ဂါမ သမီပံ-ရွာ၏အနီးသို့၊ ဂန္တွာ-ရောက်၍၊ ဥဒကဂ္ဂေ-ရေငုံခြင်းကို၊ ကတ္တာ, ဝိထိယော-လမ်းတို့ကို၊ သလ္လက္ခေတ္တာ-မှတ်သား၍၊ ယတ္ထ-အကြင်လမ်း၌၊ သုရာသောဏ္ဍာဓုတ္တာဒယော-သေရည်ကြူးသူ, မိန်းမကြူးသူ အစရှိကုန်သော၊ ကလဟကာရကာ-ခိုက်ရန်ပြုတတ်သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ စဏ္ဍာဟတ္ထိ အသာဒယောဝါ-ကြမ်းသောဆင်, ကြမ်းသောမြင်းအစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ တံ ဝိထိं-ထိုလမ်းသို့၊ ပဋိပဇ္ဇတိ-သွား၏။

[ထိုဆွမ်းခံသွားပုံကိုပြလိုရ်ခြင်း "တတ္ထစ" စသည်မိန့်] စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထိုလမ်း၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ စရမာနော-လှည့်လည်လသော်၊ တုရိတတုရိတောဝိယ-အလွန်လျင်မြန်သကဲ့သို့၊ ဇဝေန-အဟုန်ဖြင့်၊ နဂ္ဂတိ-သွားသည်မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ ဇဝေန-အဟုန်ဖြင့်၊ ကိဉ္စိ - တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပိဏ္ဍပါတိယမုတဂ်နာမ-

---

ဝိထိယော သလ္လက္ခေတ္တာ။ ။လမ်းတစ်လမ်းသို့ ရောက်ပြီးသောအခါ ဟိုဟိုဒီဒီ မကြည့်ရအောင် ထိုလမ်းသို့မဝင်မီ သုရာ သောဏ္ဍာ, ဓုတ္တာ, ဟတ္ထိ အသ စသည်တို့ ရှိမရှိကို ရှေးဦးစွာ မှတ်သားခြင်းကို "ဝိထိယော သလ္လက္ခေတ္တာ" ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ ကြည့်ဘွယ်လည်း မလိုသောကြောင့်ပင် "ပါသာဒိကေန အဘိက္ကန္တေန ပဋိက္ကန္တေန" စသည်ဖြင့် ဆွမ်းခံဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကြည်ညိုဘွယ်ကို ထိုထိုပါဠိရပ်၌ တွေ့ရသည်။

သုရာသောဏ္ဍာ။ ။"သုဏာ-ဟိံသာယံ" ဓာတ်နောင် ဌပစ္စည်းဖြင့် "သုဏ္ဍာ-သေရည်, သေရည်ဆိုင် (အရက်ဆိုင်)"ဟု ဖြစ်၏၊ သုဏာတိ ဟိံသတိ-သောက်သူကို ညှဉ်းဆဲတတ်၏၊ ဏ္ဍတိ သုဏ္ဍာ၊ သုဏ္ဍာယံ-သေရည်၌+အဘိရတော-အလွန်မွေ့လျော်သူတည်း။ သောဏ္ဍော-သူ၊ သုဏ္ဍာနောင် အဘိရတအနက်၌ အဏ် (ဏ) စည်းသက်၊ ဝိဂြိဟ်အခိုက်ဝယ် "သေရည်၌ အလွန်မွေ့လျော်သူ (သေသောက်ကြူးသူ)" ၏လည်း နိပ္ပန္နပြီးသောအခါ အလွန်မွေ့လျော်သူ (ကြူးသူ) သာမန်ကို ဟောသောကြောင့် "သုရာယံ+သောဏ္ဍော သုရာ သောဏ္ဍော"ဟု သုရာသဒ္ဒါဖြင့် ဝိသေသနပြုရသည်၊ ဥပမာ-"တိလတော+ဇာတံ တေလံ" ၌ "နှမ်းမှဖြစ်သောဆီ"ဟု ဝိဂြိုဟ်နက်ဖြစ်သော်လည်း "တေလံ"ဟု ပုဒ်ပြီးသောအခါ ဆီသာမည်ကို ဟောသောကြောင့် "တိလတေလံ, ဝသာတေလံ" စသည်ဖြင့် ဝိသေသနပြုရ သကဲ့သို့တည်း။

သမာသောစ တဒ္ဓိတောစ, ဝါကျတ္ထေသု ဝိသေသကော၊
ပသိဒ္ဓိယံ တု သာမညံ, တေလံ သုဂတ စီဝရံ။

ဓုတ္တာ။ ။ဓုတ္တာပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋ္ဌီကာ ပဌမ ပါရာဇိက-သိက္ခာပဒ ဝိဘင်္ဂအခဏ်းဌ ပြခဲ့ပြီ၊ ဏ္ဍတ္ထိဓုတ္တာ (မိန်းမကြူးသူ), သုရာဓုတ္တာ (သေရည်ကြူးသူ), အက္ခဓုတ္တာ (ကြွေအန်ကြူးသူ) ဟု အမျိုးမျိုးရှိသော်လည်း သုရာဓုတ္တာကို သုရာသောဏ္ဍာဖြင့် ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကျန် ၂ မျိုးကိုသာ ယူပါ။

နဂ္ဂတိ။ ။ဤပါဠိဖြင့် အဆော့တလျင် (ပြာရိပြာရာ) ဆွမ်းခံသွားခြင်းသည် လျှပ်ပေါ်လော်လီသူ (လောဘကြီးသူ) ဖြစ်သောကြောင့် ထိုသို့သွားခြင်း၏ မသင့်တော်ကြောင်းကို ပြသည်။

ပိဏ္ဍပါတ်ခုတင်မည်သည်၊ နှ အတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-အနွယကား။ ဝိသမဘူမိဘာဂပ္ပတ္တံ-မညီမညွှတ်သော မြေအဖို့သို့ရောက်သော၊ ဥဒကသကဋ္ဌံဝယ-ရေလှည်းသည် ကဲ့သို့၊ နိစ္စလော-လှုပ်ရှားခြင်းမရှိသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ဂစ္ဆတိ-ဆွမ်းခံသွား၏။

စ-ဆက်၊ အနုယရံ-အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သောအိမ်သို့၊ ဝါ-အိမ်စဉ်အတိုင်း၊ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်ပြီးသည်၊ (သမာနော-ဖြစ်လသော်၊) ဒါတုကာမံဝါ-လောင်းလှူခြင်းငှာ အလိုရှိသူကိုလည်းကောင်း၊ အဒါတုကာမံဝါ-လောင်းလှူခြင်းငှာ အလိုမရှိသူကို လည်းကောင်း၊ သလ္လက္ခေတ္တာ-မှတ်သားပြီး၍၊ တဒနုရူပံ-ထို လောင်းလှူခြင်းအား လျော်သော၊ [ဘိက္ခာဒါနာနုရူပံ။] ကာလံ-အခါကို၊ အာဂမေန္တော-ဆိုင်းငုံလျက်၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ပဋိလဘိတ္တာ-ရ၍၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ အန္တောဂါမေ-ရွာတွင်း၌၊ ဝါ-ရွာတွင်းဝယ်၊ (ယထာ ဖာသုကေ-အကြင်အကြင် ချမ်းသာသော၊ ပတိရူပေ-လျော်ပတ်သော၊ သြကာသေ)ဝါ-အရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိဂါမေ-ရွာပ၌၊ ဝါ-ရွာပဝယ်၊ (ယထာဖာသုကေ ပတိရူပေ သြကာသေ) ဝါ-၌သော်လည်း ကောင်း၊ [ဤသို့ လိုက်ပေးမှ အာဓာရ အာဓာရချင်း ဝိကပ်ပြုရိုးနှင့်ညီသည်။] ဝိဟာရမေဝ-ကျောင်းသို့သာလျှင်၊ ဂန္တာ-လာ၍၊ ယထာဖာသုကေ ပတိရူပေ, သြကာသေဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ နိသီဒိတ္တာ-ထိုင်၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ မနသိ ကရောန္တော-နှလုံးသွင်းလျက်၊ အာဟာရေ-အာဟာရ၌၊ ပဋိကူလသညံ-စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်ဟူသော သညာကို၊ ဥပဋ္ဌာပေတ္တာ-ဖြစ်စေ၍၊ အကွဇ္ဇဋ္ဌနဝဏ္ဏလေပန ပုဋ္ဌမံသူပမဝသေန-လှည်းဝင်ရိုးကို ဆီသုတ်လိမ်းခြင်းဟူသော ဥပမာရှိစားခြင်း, အနာကို ဆေးလိမ်းခြင်းဟူသော ဥပမာရှိသောစားခြင်း, သားဇ၏ အသားကို စားခြင်းဟူသော ဥပမာရှိသော စားခြင်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပစ္စဝေက္ခန္တော -

---

ဥဒကသကဋ္ဌ။ ။ရေကိုဆောင်ကြောင်းလှည်း (ရေလှည်း) ကို "ဥဒကသကဋ်" ဟု ခေါ်၏။ "ဥဒကာဟာရသကဋ်" ဟုဆိုလိုလျက် အာဟာရပုဒ် အကြောကြီ၊ [ဋီကာစာအုပ်တို့၌ "ဥဒကသာရသကဋ်" ဟုရှိ၏။ ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်။] "ရေလှည်းသည် မညီညွှတ်သောလမ်းသို့ ရောက်သောအခါ မလှုပ်မရှားဘဲ တအိအိ သွားသကဲ့သို့" ဟူလို။ [လှုပ်ရှားလျှင်ကား ရေတွေ့ ဖိတ်ကုန်လိမ့်မည်။]

အကွ၊ပေ၊မံသူပဝသေန။ ။အကွာနံ-လှည်းဝင်ရိုးတို့ကို+အဇ္ဇဋ္ဌနံ-ဆီဖြင့် သုတ်လိမ်းပေးခြင်း (လှည်းစာထိုးပေးခြင်း) တည်း၊ အကွဇ္ဇဋ္ဌနံ-ခြင်း။ [အဘိ+အဋ္ဌမာတ်ဖြစ်၍ "အဇ္ဇဋ္ဌန" ဟုဖြစ်၏။] ဝဏ္ဏသ-အနာကို+လေပနံ-ဆေးလိမ်းခြင်းတည်း၊ ဝဏ္ဏလေပနံ-ခြင်း၊ ပုတ္တမံသသ-ခရီးခဲ၌ သေရှာသော သားကလေး၏ အသားကို+ခါဒနံ-ခဲစားခြင်း။ ပုတ္တမံသ- ခြင်း ခါဒနပုဒ်အကြောကြီ၊ ထိုဥပမာ ၃ မျိုးနှင့်အလားတူစွာ ခန္ဓာကိုယ် တည်းဟူသောလှည်းကို မကျိုးအောင် အစာစားရခြင်း စသည်ဖြင့် ဥပမေယျကို သိပါ။

ဆင်ခြင်လျက်၊ အဋ္ဌဂ်သမန္နာဂတံ-ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော၊ အာဟာရံ-အာဟာရကို၊ အာဟာရေတိ-အာဟာရကိစ္စကို ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ-စားမျိုး၏၊ [အာဟာရံ ဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ပဝတ္တနအနက်၌ ဣကပစ္စည်း သက်ထားသည် ဟုကြံပါ။ ဣကို ဧပြု။] ဒဝါယ-ရှာသူသားငယ်တို့ကဲ့သို့ မြှားတူးပျော်ပါး ကစားခြင်း ၄ာ၊ (အာဟာရံ-ကို)။ နေဝ (အာဟာရေတိ)-အာဟာရကိစ္စကို ဖြစ်စေသည်မဟုတ်၊ မဒါယ-လက်ဝှေ့ လက်ပန်းသည် စသူတို့ကဲ့သို့ ဗလမာန် ပုရိသမာန်ဟူသော မာန်ရစ်ခြင်း၄ာ၊ (အာဟာရံ) နု (အာဟာရေတိ)၊ မဏ္ဍနာယ-နန်းတွင်းသူ ပြည်တန်းဆာမတို့ကဲ့သို့ ကိုယ်လက်အင်္ဂါ ပြည့်ဖြိုးခြင်း၄ာ၊ (အာဟာရံ) နု (အာဟာရေတိ)၊ ဝိဘူသနာယ-ဂျမ်းသမား ကခေါ်သည်တို့ကဲ့သို့ အရေအဆင်း ကြည်လင်ခြင်း၄ာ၊ အာဟာရံ နု အာဟာရေတိ။ [ပေယျာလဖြင့် "အာဟာရံ အာဟာရေတိ" ကိုမြွေပ်ထားသည်၊ "ယာဝဒေဝ ဣမသ္မိ ကာယသ္မိ ဋ္ဌိတိယာ" တို့ကား "အဋ္ဌဂ်သမန္နာဂတံ" ၌ ပါသွားပြီ။]

စ-ဆက်၊ ဘုတ္တာဝီ-ဆွမ်စားပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဥဒကကိစ္စံ-ရေ၏ ကိစ္စကို၊ ကတ္တာ, မုဟုတ္တံ-တမုဟုတ်မျှ၊ ဘတ္တကိလမထံ-ဆွမ်းကြောင့်ဖြစ်သော ပင်ပန်းခြင်းကို၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတ္တာ-ငြိမ်းစေပြီး၍၊ ပုရေဘတ္တံ-ဆွမ်း၏ ရှေ့အဘို့၌၊ ဝါ-ဆွမ်းစားရာကာလ၏ ရှေ့အဘို့၌၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်-ကို၊ မနသိကရောတိ) ယထာ-

---

အဋ္ဌဂ်သမန္နာဂတံ။ ။၁-ယာဝဒေဝ ဣမသ္မိ ကာယသ္မိ ဋ္ဌိတိယာ, ၂-ယာပနာယ, ၃-ဝိဟိံသူပရတိယာ, ၄-ပြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယ, ၅-ဣတိ ပုရာဏဉ္စ ဝေဒနံ ပဋိဟင်္ခါမိ, ၆-နဝဉ္စ ဝေဒနံ နဥပ္ပါဒေဿာမိ, ၇-ယာတြာစ မေ ဘဝိဿတိ, ၈-အနဝဇ္ဇတာစ။ [ဤတွင် ၈ ပါးပြည့်၏၊ "ဖာသုဝိဟာရောစ" ကား ဘောဇဉ်၏အကျိုးရတည်း၊ "နေဝဒဝါယ" စသော ရှေ့၄ ပါးမှာ ပယ်မြစ်အပ်သော အင်္ဂါ ၄ ပါးတည်း၊----ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ, ပိဏ္ဍပါတပစ္စဝေက္ခဏာအဖွင့်၊ ထို၌ အခြားတစ်နည်းကိုလည်း ပြထားသေး၏။

ဥဒကကိစ္စံ ၊ပေ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတ္တာ။ ။ဆွမ်းစားပြီး၍ "ရေကိစ္စကို ပြုခြင်း" ဟူသည် ရေချိုး ခြင်းတိုင်အောင် ရေနှင့်စပ်သော ကိစ္စတည်း၊ "ဘတ္တကိလမထ" ဟူသည် ဆွမ်းစားပြီး၍ အီတီတီ ဖြစ်နေခြင်း ထမင်းဆီရစ်နေခြင်းတည်း။ [အခြားနေရာ၌ "ဘတ္တသမ္မဒေါ" ဟု ဆိုသည်။] ထိုကို ငြိမ်းစေခြင်းဟူသည် တမုဟုတ်လောက် အိပ်ခြင်းပင်တည်း။ [ဒီဝါ သုပန္တေန ယာဝ နှာတသ ဘိက္ခုနော ကေသာ နု သုက္ခန္တိ၊ တာဝ သုပိတ္တာ ဝုဋ္ဌဟိဿာမိတိ ဥဿာဟေန သုပိတဗ္ဗံ-ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ, သုတ္တဝိသဒ္ဒိသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်။]

ပုရေဘတ္တံ။ ။ပုရေဘတ္တ ပစ္ဆာဘတ္တသည် နေ့အတွက် ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ချိန်တည်း၊ ပုရိမယာမ ပစ္ဆိမယာမကား ညဉ့်အတွက် ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ချိန်တည်း၊ မဇ္ဈိမယာမ်မှာ အိပ်ချိန်ဖြစ်၍ ချန်ထားသည်။

နှလုံးသွင်းသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤ၊ အတူ၊ ပစ္စာဘတ္တံ-ဆွမ်း၏ နောက်အဖို့၌လည်း ကောင်း၊ ဝါ-ဆွမ်းစားရာကာလ၏ နောက်အဖို့၌လည်းကောင်း၊ ပုရိမယာမံ-ပုရိမယာမ်၌လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမယာမံ-ပစ္ဆိမယာမ်၌လည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန မေဝ-ကိုသာ၊ မနသိကရောတိ-၏။ အယံ-ဤရဟန်းကို၊ ဟရတိစ ပစ္စာဟရတိ စာတိ-ဟူ၍၊ ဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အသွားလည်းဆောင်, အပြန်လည်းဆောင်သော ရဟန်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

ပန-ဆက်၊ ဟရဏပစ္စာဟရဏသခ်ါတံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆွမ်းခံ အသွား၌လည်း ဆောင်ခြင်း, အပြန်၌လည်းဆောင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ဣဒံ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ-ဤဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို၊ ပူရေနွှော-ဖြည့်ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥပနိဿယ သမ္ပဒေနွှော-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ယဒိဟောတိ-အကယ် ၍ ဖြစ်အုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဌမဝယေ ဧဝ-ပဌမအရွယ်၌ပင်၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တ ဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်နိုင်၏။ ပဌမဝယေ-၌၊ နောစေ ပါပုဏာတိ-အကယ်၍ မရောက်အုံ့၊ အထ-ထိုသို့ မရောက်လသော်၊ မဇ္ဈိမဝယေ-မဇ္ဈိမအရွယ်၌၊ (ပါပုဏာတိ)၊ မဇ္ဈိမဝယေ-၌၊ နောစေ ပါပုဏာတိ၊ အထ-သော်၊ မရဏသမယေ-သေခါနီးအခါ၌၊ (ပါပုဏာတိ)၊ မရဏသမယေ-၌၊ နောစေ ပါပုဏာတိ၊ အထ-သော်၊ ဒေဝပုတ္တော-နတ်သားသည်၊ ဟုတ္တာ (ပါပုဏာတိ)၊ ဒေဝပုတ္တော ဟုတ္တာ နောစေ ပါပုဏာတိ၊ (အထ-သော်)၊ ဗုဒ္ဓေ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အနုပ္ပန္နေ-ပွင့်တော် မမူမီ၊ (သာသနာပကာလ၌)၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ရသည်၊ (သမာနော-ဖြစ်လတ်သော်)၊ ပစ္စေကဗောဓိं-ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္ဆိကရောတိ-မျက်မှောက်ပြုနိုင်၏။

ဥပနိဿယသမ္ပဒေနွှော။ ။ဥပ (ဘုသော) - လွန်ကဲသော၊ ဝါ-အားကြီးသော + နိဿယော-မှီရာအကြောင်းတည်း။ ဥပနိဿယော-ကြောင်း၊ ထို "မှီရာအကြောင်း" ဟူသည် ရှေးရှေးဘဝ၌ ပြုအပ်သော ကောင်းမှုတည်း။ "ပဌမအရွယ်၌ အရဟတ္တဖိုလ်ရလောက်သော ဥပနိဿယနှင့် ပြည့်စုံသူ (ကောင်းမှုရှိခဲ့သူ) ဖြစ်လျှင် ဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဌမအရွယ်၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရနိုင်ပါသည်" ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ဥပနိဿယနှင့်လည်းပြည့်စုံ ဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းစံသော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှုလည်းရှိမှ အရဟတ္တဖိုလ်ရနိုင်သည်၊ ဥပနိဿယရှိသော်လည်း ဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းစသော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု မရှိလျှင်လည်းကောင်း, ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု ရှိစေကာမူ ဥပနိဿယနှင့် မပြည့်စုံလျှင်လည်းကောင်း အရဟတ္တဖိုလ် မရနိုင်-ဟု မှတ်ပါ။

နောက်နောက်သို့လည်းလိုက်စေ။ ။ဤ ဥပနိဿယသမ္ပဒေနွှောပုဒ်ကို နောက်နောက်သို့လည်း လိုက်ပါစေ၊ ထို့ကြောင့် မဇ္ဈိမအရွယ်၌ အရဟတ္တဖိုလ်ရလောက်အောင် ဥပနိဿယနှင့် ပြည့်စုံလျှင် မဇ္ဈိမအရွယ်၌ ရနိုင်၏ ၊ပေ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်လောက်အောင်

ပစ္စေကဗောဓိ-ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ နော စေ သစ္ဆိကရောတိ-အကယ်၍ မျက်မှောက် မပြုနိုင်သေးဘဲ၊ အထ-ထိုသို့မျက်မှောက် မပြုနိုင်လတ်သော်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့၏၊ သမ္မုခီဘာဝေ-မျက်မှောက်၏အဖြစ်၌၊ (သာသနာတော်တွင်း၌)၊ ဗာဟိယော-ဗာဟိယမြို့၌ဖြစ်သော၊ ဒါရုစိရိယော-ဒါရုစိရိယမည်သော၊ (ရဟန်းမပြုမီက သစ်သားဖြင့် စီအပ်သော အဝတ်ကိုဝတ်သောကြောင့် ဒါရုစိရိယမည်သော)၊ ထေရောသေယျထာပိ-ထေရ်ကဲ့သို့၊ ခိပ္ပာဘိညော-လျင်စွာသိတတ်သော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ သာရိပုတ္တော-သော၊ ထေရောသေယျထာပိ-သို့၊ မဟာပညောဝါ-ကြီးသော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော-သော၊ ထေရော သေယျထာပိ-သို့၊ မဟိဒ္ဓိကောဝါ-ကြီးသော တန်ခိုးရှိပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ မဟာကဿပေါ-သော၊ ထေရောသေယျထာပိ-သို့၊ ဓုတဝါဒေါဝါ-ဓုတင်၏အကျိုး

ဥပနိဿယဟူသော ကောင်းမှုပါရမီက နှစ်အသခ်ေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလပတ်လုံးဖြည့်ခဲ့ပြီးဖြစ်လျှင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်နိုင်၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တြာကဲ့သို့ ဖြစ်နိုင်ပုံ စသည်ကိုလည်း သိပါ။

ပကတိသာဝက။ ။အဂ္ဂသာဝကတို့၌ တစ်သခ်ေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း, အရှင်မဟာကဿပစသော မဟာသာဝကတို့၌ ကမ္ဘာတစ်သိန်းဟု ပါရမီဖြည့်ရာကာလ သတ်မှတ်ချက်ရှိ၏။ မဟာသာဝကတွင် မပါဝင်သော ရိုးရိုးရဟန္တာများကို ပကတိသာဝကဟုခေါ်၏. ထို ပကတိသာဝကများအတွက်ကား ပါရမီဖြည့်ရာကာလ သတ်မှတ်ချက်မရှိ ရှေးရှေးဘဝတို့၌ နိဗ္ဗာန်ကို ရည်မှန်း၍ "ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ"ဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗေဓဘာဂိယကုသိုလ်ကို ပြုခဲ့ခြင်းသည်ပင် ဥပနိဿယနှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤဘဝ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြိုးစားလျှင် ပကတိသာဝကရဟန္တာဖြစ်နိုင်၏။

ဋီကာသစ်။ ။ယဒိ ဥပနိဿယသမ္ပန္နော ဟောတိတိ ဣဒံ ဒေဝပုတ္တော ဟုတ္တာတိ အာဒိသုပိ သမ္ဘဝတိ၊ တတ္ထ ပစ္စေကဗောဓိယာ ဥပနိဿယသမ္ပဒါ ကပ္ပာနံ ဒွေ အသခ်ေယျာနိ သတသဟဿဉ္စ တဇ္ဇာ (ထို ပစ္စေကဗောဓိအား လျှောက်ပတ်သော) ပုညဉာဏသမ္ဘာရ သမ္ဘရဏ် ၊ပေ၊ ဣတရေသံ ပန (ပကတိသာဝကတို့အတွက်ကား) အတီတာသု ဇာတိသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယဝသေန ကာလနိယမမန္တရေန (ကာလသတ်မှတ်ချက်ကို ကြဉ်၍) နိဗ္ဗတ္တိတံ နိဗ္ဗေဓ ဘာဂိယကုသလံ (လောဘ ဒေါသ မောဟ အတုံးအခဲကို ဖောက်ခွဲနိုင်ခြင်း အဖို့ရှိသော ကုသိုလ်တည်း)။

မှတ်ချက်။ ။ ပကတိသာဝကတို့အတွက် ကမ္ဘာခြို၍ ပါရမီဖြည့်ဖွယ်မလို၊ "အတီတာသု ဇာတိသု"ဟု ဆိုသောကြောင့် လွန်ခဲ့ပြီးသော ဘဝအတော်များများ၌ နိဗ္ဗာန်ကို ရည်မှန်း၍ ကောင်းမှုကို ပြုခဲ့လျှင် ရဟန္တာဖြစ်နိုင်ရကား ယခုသာသနာတော်၌ ကမ္ဘဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှုစသော ဝိဝဋ္ဋနိဿိတကုသိုလ်ရှိသူသည် အရိမတ္တေယျဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌ ကျွတ်တမ်းဝင်လိုပါလျှင် ပကတိသာဝကဖြစ်ဖို့ရန် သေချာသည်ဟု မှတ်ပါ။

ပြောဟောခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)။ အနုရုဒ္ဓေါ-သော၊ ထေရော သေယျထာပိ-သို့၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကောဝါ-ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဥပါလိ-သော၊ ထေရော သေယျထာပိ-သို့၊ ဝိနယဓရောဝါ-ဝိနည်းကို ဆောင်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ မန္တာဏီပုတ္တော-မန္တာဏီပုဏ္ဏားမ၏ သားဖြစ်သော၊ ပုဏ္ဏော-မည်သော၊ ထေရော သေယျထာပိ-သို့၊ ဓမ္မကထိကောဝါ-တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ရေဝတော-မည်သော၊ ထေရော သေယျထာပိ-သို့၊ အာရညိကောဝါ-တောဌာနေခြင်း အလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ အာနန္ဒော-မည်သော၊ ထေရော သေယျထာပိ-ကဲ့သို့၊ ဗဟုဿုတောဝါ-များသော သုတရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ပုဒ္ဓပုတ္တော-ဘုရားသားတော်ဖြစ်သော၊ ရာဟုလော-မည်သော၊ ထေရော သေယျထာပိ-သို့၊ သိက္ခာကာမောဝါ-သိက္ခာ ၃ ပါးကို လိုလားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဣမသ္မိံ စတုက္ကေ-ဤစတုဋ္ဌာန်၌၊ ယွာယံ (ယော+အယံ)-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဟရတိစ-ဆွမ်းခံအသွားခ်ိန်လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုဆောင်၏၊ ပစ္စာဟရတိစ-ဆွမ်းခံအပြန်ခ်ိန်လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုဆောင်၏၊ တသ-ထိုရဟန်း၏၊ ဂေါစရသမ္ပဇည်-ဂေါစရသမ္ပဇညသည်၊ သိခါပတ္တံ-အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်သည်၊ ဟောတိ။

ပန-ကား။ အဘိက္ကမာဒီသု-ရှေ့သို့သွားခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ဝါ-ရှေ့တိုးခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ အသမ္မုယှနံ-မတွေ့ဝေခြင်းသည်၊ ဝါ-မတွေ့ဝေကြောင်းဉာဏ်သည်၊ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ-အသမ္မောဟသမ္ပဇည မည်၏။

သေယျထာပိ။ ။"သေယျာထာပိ ထေရော" စသည်ကား ထိုထို ဒိဗ္ဗာဘိညအဖြစ်စသည်၌ ဇောဒဂ်ရသော ရဟန္တာများကို သက်သေထုတ်ပြသော စကားတည်း။ ထို ရဟန္တာများ၏၊ အကြောင်းအရာကို အဂုံတ္တိရ် ဇကနိပါတ် ဇောဒဂ္ဂဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာတို့ကိုကြည့်၍ သိနိုင်ပါသည်။

သိခါပတ္တံ။ ။သိခါသဒ္ဒါသည် ဦးစွန်းဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ဦးစွန်းသည်လူတွင် ဦးထိပ်ခ်ိန်ဖြစ်သကဲ့သို့ အလုံးစုံပြည့်စုံနေသော ဂေါစရသမ္ပဇညလည်း ထိပ်ဆုံးသို့ ရောက်နေသောကြောင့် "သိခါပတ္တံ" ဟု ဆိုသည်၊ သိခါဝိယာတိ သိခါ၊ သိခံ+ပတ္တံ သိခါပတ္တံ၊ သိခါပတ္တံတိ ကောဋိပ္ပတ္တံ နိဋ္ဌာနပတ္တံ၊-ဋီကာသစ်။]

အသမ္မောဟသမ္ပဇည်။ ။အသမ္မုယှနံ-အဘိက္ကမ စသည်တို့၌ (အတ္တသွားသည် ငါသွားသည်ဟု ဗာလပုထုဇဉ်တို့ တွေ့ဝေသကဲ့သို့) မတွေ့ဝေခြင်း၊ အသမ္မောဟော-ခြင်း၊ အသမ္မောဟောဝေ-သမ္မောဟ၏ဆန့်ကျင်ဘက်သည်ပင်+သမ္ပဇည်-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ်တည်း၊ အသမ္မောဟသမ္ပဇည်-ဉာဏ်။

တံ-ထို အသမ္ဘောဟသမ္ဘဇညကို၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံသောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဣမ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အဘိက္ကမန္တော၀ါ-ရှေ့သို့သွားသော်လည်းကောင်း၊ ၀ါ-ရှေ့တိုးသော်လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ကမန္တော၀ါ-ပြန်သော်လည်းကောင်း၊ ၀ါ-နောက်ဆုတ်သော်လည်းကောင်း၊ အန္ဓဗာလပုထုဇနာ-ဉာဏ်စက္ခုကင်းပ၍, ဖျင်းအသောပုထုဇဉ်တို့သည်၊ အဘိက္ကမာဒီသု-တို့၌၊ ၀ါ-တို့၌၊ (သမ္ပယုဇ္ဇန်၌စပ်၊) အတ္တာ-အတ္တသည်၊ အဘိက္ကမတိ-ရှေ့သို့သွား၏၊ ၀ါ-ရှေ့တိုး၏၊ အတ္တနာ-အတ္တသည်၊ အဘိက္ကမော-ရှေ့သို့သွားခြင်းကို၊ ၀ါ-ရှေ့တိုးခြင်းကို၊ နိဗ္ဗတ္တိတော-ဖြစ်စေအပ်ပြီ၊ ဣတိ၀ါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ အဟံ-ငါသည်၊ အဘိက္ကမာမိ-၏၊ မယာ-သည်၊ အဘိက္ကမော နိဗ္ဗတ္တိတော၊ ဣတိ၀ါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ သမ္ပယုဇ္ဇန္တိ ယထာ-တွေ၀ေကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ, အသမ္ပယုဇ္ဇော-မတွေ၀ေသည်(ဟောတိ)။ [အသမ္ပယုဇ္ဇောနောက်၌ ပိုဒ်ရှိစေ၊ အသမ္ပယုဇ္ဇော၏ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် "ဟောတိ" ဟု ထည့်သည်၊ ရှေ့နေရင်းနီသယဉ်၌ ဂါထာအဆုံး၀ယ် "ဣတိ မနသိကရောတိ" ဟု ထည့်၍ စပ်သတတ်။]

ဟိ-ချဲ့၊ အဘိက္ကမာမိ-ရှေ့သို့သွားအံ့၊ ၀ါ-ရှေ့တိုးအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိတ္တော-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ-ဖြစ်လသော်၊ တေနေ၀ စိတ္တေန-ထိုစိတ်နှင့်ပင်၊ သဒ္ဒံ-တက္ပ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ-စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော၊ ၀ါ-စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ၀ါယောဓာတု-၀ါယောဓာတ်သည်၊ ဝိညတ္တိ-ကာယ၀ိညတ်ကို၊ ဇနယမာနာ-ဖြစ်စေလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ (ဥပါဒ်၏)၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ၀ါယောဓာတ်၏ ကာယ၀ိညတ်ကို

အတ္တာ ၊ပေ၊ **အဟံ**။ ။"အတ္တာ အဘိက္ကမတိ ၊ပေ၊ နိဗ္ဗတ္တိတော" ဖြင့် အတ္တဟု စွဲလမ်းတတ်သော ဒိဋ္ဌိဂါဟကို ပြ၏၊ "အဟံ အဘိက္ကမာမိ ၊ပေ၊ နိဗ္ဗတ္တိတော" ဖြင့် "ငါ" ဟု စွဲလမ်းတတ်သော မာနဂါကို ပြ၏၊ ထိုဒိဋ္ဌိ မာန ၂ ပါးလုံးပင် တဏှာလောဘနှင့် ယှဉ်ရကား "ငါ၏သွားခြင်း"စသော တဏှာဂါဟကိုလည်း သဟစရဏနည်းအားဖြင့် ပြပြီးဖြစ်တော့၏။

အဘိက္ကမာမိတိ စိတ္တေ။ ။"တထာ အသမ္ပယုဇ္ဇော-ထို အန္ဓဗာလပုထုဇဉ်တို့ တွေ၀ေသကဲ့သို့ မတွေ၀ေ"ဟု ဆိုပြီးနောက်, ထိုမတွေ၀ေမှုသည် ယနဝိနိဗ္ဘောဂဉာဏ်ရှိသူ၌သာ ဖြစ်နိုင်ရကား ယနဝိနိဗ္ဘောဂဉာဏ် ဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အဘိက္ကမာမိတိ စိတ္တေ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤနေရာ၌ "အဘိက္ကမာမိတိ ဟိ စိတ္တေ"ဟု ဟိပါလျှင် ကောင်း၏၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ။ [ယန-ရုပ်နာမ် ပူးတွဲလျက်လည်းကောင်း, ရုပ်ချင်း နာမ်ချင်း ဆက်တွဲလျက်လည်းကောင်း (တစ်ခုထဲ ထင်ရလောက်အောင်) တခဲနက် ဖြစ်နေသည်ကို+ဝိနိဗ္ဘောဂ-အသီးအသီး ခွဲခြား စိတ်ဖြာ၍ သိတတ်သောဉာဏ်။]

ဝိညတ္တိ ဇနယမာနာ။ ။သွားလိုသောစိတ်ကြောင့် ၀ါယောဓာတ်ဖြစ်သောအခါ ထို ၀ါယောဓာတ်၏ ထူးခြားသောအမူအရာ ဝိကာရကို "ဝိညတ်"ဟု ခေါ်၏၊ ထို ဝိညတ်သည် ပရမတ်အစစ် မဟုတ်, ၀ါယောဓာတ်၏ ဝိကာရ (ထူးခြားသော အမူအရာ) သာ ဖြစ်သော

ဖြစ်စေလျက် ဥပါဒ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရ ဝသေန-စိတ်၏အမူအရာဖြစ်သော အလိုဆန္ဒကြောင့် ဝါယောဓာတ်၏ လှုပ်ရှားခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကာယသမ္ဘဝေါ-ကိုယ်ဟု သမုတ်အပ်သော၊ အယं အဠ္ဌသယ်ာ ဝေါ-ဤ အရိုးအပေါင်းသည်၊ ဝါ-ဤ အရိုးစုသည်၊ အဘိက္ကမတိ-ရှေ့သို့သွား၏၊ ဝါ-ရှေ့တိုး၏။

ဧဝံ-သို့၊ အဘိက္ကမတော-ရှေ့သို့သွားသော၊ ဝါ-ရှေ့တိုးသော၊ တသ-ထိုအရိုးစု၏၊ ဧကေကပါဒုဒ္ဓရဏော-တစ်ဖက်တစ်ဖက်သောခြေကို ကြွမြှောက်ရာအခါ၌၊ (ကြွမြှောက်ခိုက်၌)၊ ပထဝီဓာတု-ပထဝီဓာတ်လည်းကောင်း၊ အာပေါဓာတု-အာပေါဓာတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-၂ ပါးကုန်သော၊ ဓာတုယော-ဓာတ်တို့သည်၊ သြမတ္တာ-ညံ့သော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သည်၊ မန္ဒာ-ညံ့ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတရာ-ပထဝီဓာတ် အာပေါဓာတ်မှတပါးကုန်သော၊ ဒွေ-၂ ပါးကုန်သော တေဇော ဝါယောဓာတ်တို့သည်၊ အဓိမတ္တာ-လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်

ကြောင့် ဥပါဒ်ခြင်းသဘော မရှိ၊ ထို့ကြောင့် "ဝိညတ္တိ ဥပါဒယမာနာ"ဟု မဆိုဘဲ "ဇနယမာနာ" ဟု ဆို၍ ဝါယောဓာတ်ကိုယ်တိုင်ကား ဥပါဒ်ရသောကြောင့် "ဝါယောဓာတု ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟု ဆိုသည်။

စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတု။ ။"စိတ္တဿ+ကိရိယာ စိတ္တကိရိယာ-စိတ်၏အမူအရာ" ဟူသည် အလိုဆန္ဒတည်း၊ ထိုအလိုဆန္ဒကြောင့် စိတ္တဇဝါယောဓာတ်သည် လှုပ်ရှားရ၏၊ ထိုလှုပ်ရှားမှုကို "စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖါရ" ဟု ဆိုသည်။ [ကာယိကကရဏန္တိ-ကာယဒ္ဒါရပ္ပဝတ္တစိတ္တကိရိယ်၊ အဓိပ္ပါယန္တိ အတ္ထော၊-အဒ္ဌသာလိနီ, ကာယကမ္မဒ္ဒါရအဖွင့် မူလဋီကာ။] ဋီကာသစ်၌ကား စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုကို "ကိရိယမယစိတ္တသမုဋ္ဌာနဝါယောဓာတု" ဟု ဖွင့်လေ၏၊ မူလဋီကာနှင့် မညီပါ၊ အနက်လည်း မရှင်းပါ။

ဝိပ္ပါရဝသေန။ ။"ဝိစလနာကာရသင်္ခါတကာယဝိညတ္တိ" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ဖရဓာတ်၏ ဗျာပန-စလန ၂ နက်တို့တွင် စလနအနက်ကို ယူစေ၏၊ ဝိပ္ဖရဏ် ဝိပ္ဖါရော၊ ထို ဝါယောဓာတ်၏ လှုပ်ရှားခြင်းဟူသည် "ကာယဝိညတ်ပင်တည်း" ဟု သိစေလို၍ "သင်္ခါတ ကာယဝိညတ္တိ" ဟု ဖွင့်သည်။ [ဝိညတ်မပါဘဲ ဝါယေါဓာတ်ချည်းဖြစ်ရာ၌ ရုပ်ကလာပ်သည် ရှေ့၍ မဥပါဒ်, မူလနေရာ၌သာ ဥပါဒ်၏၊ ဝိညတ်ပါမှ နေရာရှေ့၍ ဥပါဒ်သည်၊ ရှေ့၍ရှေ့၍ ဥပါဒ်ခြင်းကိုပင် "လှုပ်ခြင်း" ဟု ခေါ်သည်။

သြမတ္တာ ၊ပေ၊ အဓိမတ္တာ။ ။သြမတ္တာ-အဝမတ္တာ လာမကပ္ပမာဏာ၊ ခြေကိုကြွမြှောက်ခြင်းဟူသော ဥဒ္ဓရဏ အခိုက်၌ ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးတို့ အတူဖြစ်ကြရာဝယ် "ပထဝီနှင့် အာပေါသည် ညံ့သောအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်၏" ဟူရာဝယ် သတ္တိညံ့ခြင်းကိုဆိုလို၏၊ "တေဇောနှင့်ဝါယောတို့ လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်၏" ဟုဆိုရာ၌လည်း သတ္တိထက်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ [တသ္မာ ဣမာသံ ဒ္ဝိန္နမေတ္ထ သာမတ္ထိယတော အဓိမတ္တတာ, တထာ အဘာဝတော ပန ဣတရာသံ သြမတ္တတာတိ၊-ဋီကာသစ်။]

ရှိကုန်သည်၊ ဗလဝတိယော-အားရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ အတိဟရဏဝိတိဟရဏော သု-မူလဌာနကိုလွန်၍ ဆောင်ရာအခါ, ရှောင်လွှဲ၍ဆောင်ရာအခါတို့၌၊ ဝါ-မူလဌာနကိုလွန်၍ ရှေ့ခြေရောက်ရုံဆောင်ရာအခါ, ရှေ့ခြေကို အထူးလွန်၍ ဆောင်ရာအခါတို့၌၊ တထာ-ထို့အတူတည်း။

အနုဂတ အနုဂမက။ ။ခြေထောက်၌ရှိကြသော ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အထက်အထက်သို့ ရွှေ့၍ ရွှေ့၍ ဥပါဒ်ခြင်းကို "ခြေမြှောက်ခြင်း"ဟု ခေါ်ကြ၏။ ထိုသို့ အထက်သို့ရွှေ့ရာ၌ (မီးသည် အထက်သို့ မီးလျှံတက်သကဲ့သို့ ထို့အတူ) တေဇော(မီး) ဓာတ်၏အစွမ်းကြောင့် အထက်အထက်သို့ ရွှေ့၍ ဥပါဒ်ရကား ဥဒ္ဓရဏ (ကြွမြှောက်)အခိုက်၌ တေဇောဓာတ်သည် အနုဂတပဓာနဖြစ်၏။ မီးတောက်ကို လေက ကူညီ၍ ပင့်ပေးသကဲ့သို့ ဝါယောဓာတ်သည် တေဇောဓာတ်၏ အနုဂမက (နောက်လိုက်) အကူအညီဖြစ်၏။ [အနုဂတ-အစဉ်လိုက်အပ်၊ အနုဂမက-အစဉ်လိုက်တတ်။]

တထာ ।ပေ। ဟရဏော သု။ ။မြှောက်ခြင်းဟူသော ဥဒ္ဓရဏာကိစ္စပြီးသောအခါ မြှောက်ထားအပ်သောခြေကို ရှေ့သို့ တိုးရ၏။ ထိုသို့ ရှေ့တိုးမှုကို "အတိ-မူလနေရာကို လွန်၍+ ဟရဏ-ခြေကို ဆောင်ခြင်း"ဟု ခေါ်၏။ ထိုသို့ ရှေ့တိုးရာဝယ် သစ်ငုတ်စသည်ကို ရှောင်ခြင်း ဌာသော်လည်းကောင်း, ရှေ့၌ ရောက်ပြီးသောခြေကို မတိုက်မိအောင် ရှောင်ခြင်းဌာသော်လည်းကောင်း ထို ငုတ်စသည်နှင့် ထို ခြေ၏ဘေးမှ ခြေကို ဆောင်ခြင်းကို "ဝိ-မယှဉ်အောင်+ အတိ-လွန်၍+ဟရဏ-ခြေကိုဆောင်ခြင်း"ဟု ခေါ်၏။ [ဋ္ဌိတဌာနံ အတိက္ကမိတ္စာ ပုရတော ဟရဏံ အတိဟရဏံ၊ ခါဏုအာဒိပရိဟရဏတ္ထံ ပတိဋ္ဌိတပါဒယဉ္စနာ ပရိဟရဏတ္ထံ ဝါ ပသေန ဟရဏံ ဝိတိဟရဏံ၊-ဋီကာသစ်။]

တစ်နည်း။ ။မြှောက်ပြီးသောအခါ ရှေ့ခြေတိုင်အောင် ခြေကို ဆောင်ခြင်းသည် "အတိ-မူလဌာနကိုလွန်၍+ဟရဏ-ဆောင်ခြင်း"မည်၏။ ရှေ့ခြေကို ကျော်လွန်၍ ဆောင်ခြင်းသည် "ဝိတိ-အထူးသဖြင့် လွန်၍+ဟရဏ-ဆောင်ခြင်း"မည်၏။ [ယာဝ ပတိဋ္ဌိတပါဒေါ, တာဝ အာဟရဏံ အတိဟရဏံ၊ တတော ပရံ ဟရဏံ ဝိတိဟရဏံတိ အယံဝါ ဧတေသံ ဝိသေသော (ဤကား အတိဟရဏ ဝိတိဟရဏတို့၏ အထူး)။]

တထာဟု ညွှန်ပုံ။ ။ထိုအတိဟရဏ ဝိတိဟရဏအခိုက်၌ ဝါယောဓာတ်သည် အနုဂတ (အစဉ်လိုက်အပ်သော) ပဓာနဖြစ်၏။ ဘာကြောင့်နည်း. . . ပကတိလေသည် ထိုထို ဤဤ ယိမ်းယိုင်အောင် လှုပ်စေသကဲ့သို့ ခြေကို ရှေ့သို့ရောက်အောင် လှုပ်စေရမည့် အရာဌာနဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ တေဇောဓာတ်ကား ထို ဝါယောဓာတ်ကို အားပေးကူညီသော အနုဂမက အပဓာနဖြစ်၏။ ဤသို့ ဥဒ္ဓရဏာတုန်းကကဲ့သို့ အနုဂတ အနုဂမကချင်း မတူသော်လည်း တေဇော ဝါယောအဖြစ်ဖြင့်ကား တူသောကြောင့် "တထာ"ဟု ညွှန်နိုင်ပါသည်။ [သတိပိ စေတ္ထ အနုဂမကာနုဂန္တဗ္ဗတာဝိသေသေ တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတု ဘာဝမတ္တံ သန္ဓာယ တထာသဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ ကတံ၊-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးတို့တွင် ပထဝီ အာပေါသည် လေးလန်သော သဘောရှိသော ဂရုသဘာဝ ရုပ်များတည်း။ တေဇော ဝါယောသည် ပေါ့သောသဘောရှိသော လဟုသဘာဝ ရုပ်များတည်း။ ထို့ကြောင့် ပါဒုဒ္ဓရဏာ စသည်၌ တေဇော ဝါယောတို့၏ သတ္တိ

ဝေါသဇ္ဇနေ-ခြေကို စွန့်လွှတ်ရာခဏာ၌၊ ဝါ-ခြေကို အောက်ချရာခဏာ၌၊ တေဇောဓာတု-လည်းကောင်း၊ ဝါယောဓာတု-လည်းကောင်း၊ ဣတိ, ဒွေ-ကုန်သော၊ ဓာတုယော-တို့သည်၊ သြမတ္တာ မန္ဒာ ဟောန္တိ၊ ဣတရာ-ပထဝီဓာတ် အာပေါဓာတ်မှတစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွေ-၂ ပါးကုန်သော တေဇော ဝါယောဓာတ်တို့သည်၊ အဓိမတ္တာ ဗလဝတိယော (ဟောန္တိ) သန္ဓိကွိပနသန္ဓိရုဏ္ဍနေသု-တည်ရာ အပြင်ဝယ် ခြေကိုကောင်းစွာချရာခဏာ, ဖိ၍နင်းရာခဏာတို့၌၊ တထာ-ထို့အတူ တည်း။

သည် ထင်ရှား၍ ဝေါသဇ္ဇန စသည်၌ ပထဝီ အာပေါတို့၏ သတ္တိသည် ထင်ရှားလတ္တံ့၊ ထိုသို့ သတ္တိအပြောင်းအလွဲ ဖြစ်ရခြင်းမှာလည်း စိတ္တဇရုပ်များဖြစ်၍ စိတ်အစွမ်းကြောင့် ဟု မှတ်ပါ။ ထိုသို့ စိတ္တဇရုပ်များ ပြောင်းလွဲသောအခါ ကမ္မဇစသော တိဇရုပ်များလည်း စိတ္တဇရုပ်နှင့် အလားတူဖြစ်ကြရတော့သည်သာ။

မဟာဋီကာ။ ။ယထာ ပါဒသ ဥဒ္ဓရဏံ သိဗ္ဗတိ၊ တထာ ပဝတ္တစိတ္တသမုဋ္ဌာန ရူပေသု ဧကံသတော တေဇော ဝါယောဓာတူနံ အဓိမတ္တတာ ဣဒ္ဓိတဗ္ဗာ, သလ္လဟုကသဘာဝ တာယ တာသံ၊ တတော ဧဝစ ဣတရာသံ (ပထဝီ အာပေါတို့၏) သြမတ္တတာ (ဣဒ္ဓိတဗ္ဗာ, ကသ္မာ), ဂရုသဘာဝတ္တာ၊ တံ သမ္ဘဒ္ဓတ္တာ ပန သေသံ တိသမုဋ္ဌာနရူပံ တဂ္ဂတိကမေဝ ဟောတိ၊-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ အဖွင့်။

ဝေါသဇ္ဇနေ။ ။ဝိ+အဝ+သဇ္ဇ ဝိဥပသာရကြောင့် သဇ္ဇဓာတ်သည် စွန့်လွှတ်ခြင်း အနက်ကို ဟောတ်၏။ အဝဥပသာရကြောင့် "အောက်သို့ စွန့်လွှတ်ခြင်း"ဟု ဖြစ်၏။ အတိဟရဏ ဝိတိဟရဏတို့ဖြင့် ခြေကို အောက်သို့မကျအောင် ဆောင်ထားခဲ့ ထိန်းထားခဲ့၏။ ယခုအခါ ထိန်း၍ ဆောင်၍ မထားတော့ဘဲ အောက်သို့ စွန့်လွှတ်ခြင်းကိုပင် "ခြေကို အောက်သို့ချခြင်း" ဟု ခေါ်သည်။

သြမတ္တာ, ဗလဝတိယော။ ။ခြေကို အောက်သို့ချရာ၌ တေဇော ဝါယောဓာတ် ၂ ပါးတို့သည် သတ္တိညံ့ကုန်၏။ [ထိုဓာတ် ၂ ပါး အားကောင်းနေလျှင် ခြေသည် အောက်သို့ ကျလိမ့်မည် မဟုတ်။] ပထဝီ အာပေါဓာတ် ၂ ပါးတို့သည် သတ္တိ အားကောင်းကုန်၏။ ထို ၂ ပါးတွင်လည်း ခြေကို အောက်သို့ချရာ၌ အာပေါဓာတ်သည် အနုဂတပဓာနဖြစ်၏။ ပထဝီဓာတ်ကား ထို အာပေါဓာတ်ကို အားပေး ကူညီရသော အနုဂမတ ဒုတိယနဖြစ်သည်။

ဋီကာ။ ။ယသ္မာ ပထဝီဓာတုယာ အနုဂတာ (အစဉ်လိုက်အပ်သော) အာပေါ ဓာတု ဝေါသဇ္ဇနသဟ ပစ္ဆယော၊ ဂရုတရသဘာဝါ ဟိ အာပေါဓာတူတိ၊ ဝေါသဇ္ဇနေ ပထဝီ ဓာတုယာ (သည်) တသာ အနုဂတဘာဝေါ၊ တသ္မာ တာသံ ဒ္ဒိန္နမေတ္ထ သာမတ္ထိယတော အဓိမတ္တတာ, ဣတရာသဉ္စ သြမတ္တတာတိ ဒဿေန္တော အာဟ "ဝေါသဇ္ဇနေ ၊ပေ၊ ဗလဝတိ ယော"တိ။

တထာ ၊ပေ၊ သန္ဓိရုဏ္ဍနေသု။ ။"သံ-ကောင်းစွာ+နိ-ကွိပန-ချခြင်း" ဟူသည် ခြေကို မြေကြီးစသော တည်ရာအရပ်၌ ထိစေခြင်းတည်း။ [နိပုဗ္ဗ, ဓိပဓာတ်, ယုပစ္စည်းဖြစ်၍ ကွိပန ရှိပါစေ၊ ဏပစ္စည်းဖြင့်သာ "နိဏ္ဍေပေါ"ဟု ရှိရသည်။] "သံ+နိ+ရုဏ္ဍန"ဟူသည် တည်ရာအရပ်၌ ထိပြီးနောက် ဖိ၍နင်းခြင်းတည်း၊ ထိုအခိုက်အတန့်တို့၌ ပထဝီဓာတ်သည် အနုဂတ

. တတ္ထ-ထိုသွားရာအခါ၌၊ ဝါ - ထိုဥဒ္ဓရဏာစသော ခြောက်ပါးတို့တွင်၊ ဥဒ္ဓရ ဏော-ခြေကို ကြွမြှောက်ရာခဏ၌၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါရူပဓမ္မာ-ရုပ်နာမ် တရားတို့သည်၊ အတီဟရဏံ-ရှေ့သို့ လွန်အောင် ဆောင်ရာခဏသို့၊ ဝါ-ရှေ့ခြေ ရောက် အောင် ဆောင်ရာခဏသို့၊ နု ပါပုဏာန္တိ-မရောက်ကြကုန်၊ တထာ-ထို့အတူ၊

ပဓာန အကြောင်းဖြစ်၏။ အာပေါဓာတ်ကား အကူအညီ အနုဂမက အပဓာနဖြစ်သည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း. . . ထိမ္ဘ ဖိမ္ဘသံ့ည ဖောဋ္ဌဗ္ဗသဘောရှိ၏။ ထို ဖောဋ္ဌဗ္ဗ အထိအဖိကိစ္စကို ပထဝီဓာတ်ကသာ ဆောင်နိုင်၍ အာပေါဓာတ်က မဆောင်နိုင်သောကြောင့်တည်း။ [ဤသို့ ဝေါသဇနတုန်းကကဲ့သို့ အနုဂမက-အနုဂတချင်း မတူသော်လည်း ပထဝီဓာတ် အာပေါဓာတ် အဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် "တထာ"ဟု ညွှန်လေသည်။]

ဋီကာ။ ။ယသ္မာ ပန အာပေါဓာတုယာ အနုဂတာ ပထဝီဓာတု သန္ဓိကၠိပနသ ပစ္စယော၊ ပတိဋ္ဌာဘာဝေ ဝိယ ပတိဋ္ဌာပနေပိ တဿာ သာတိသယကိစ္စတ္တာ (တည်ရာ၏ အဖြစ်၌ကဲ့သို့, တည်စေခြင်း၌လည်း-ထိခြင်း၌လည်း ထို ပထဝီဓာတ်၏ သာတိသယကိစ္စရှိ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။) အာပေါဓာတုယာ တဿာ အနုဂတ ဘာဝေါ၊ တထာ ယဋ္ဌန ကိရိယာယ ပထဝီဓာတုယာ ဝသေန သန္ဓိရဗ္ဗနသ သိဗ္ဗနတော တတ္ထာပိ ပထဝီဓာတုယာ အာပေါဓာတုအနုဂတဘာဝေါ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ "တထာ သန္ဓိကၠိပန သန္ဓိရဗ္ဗနေသု"တိ။

မှတ်ချက်။ ။ပြအပ်ပြီးသော အဓိပ္ပာယ်များကို ကောက်ချက်ချ၍ ပထဝီဓာတ်နှင့် အာပေါဓာတ်သည် မိတ်ဖက်ဖြစ်၍, တေဇောဓာတ်နှင့် ဝါယောဓာတ်သည် မိတ်ဖက်ဖြစ်၏ ဟု လည်းကောင်း, ပထဝီဓာတ်နှင့် ဝါယောဓာတ်သည် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍, အာပေါဓာတ်နှင့် တေဇောဓာတ်သည် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏ဟုလည်းကောင်း ရှေးဆရာတို့ဆိုကြသည်။

[ဆောင်] ၁။ **မြေနှင့် ရေ, မိတ်ဆွေတော်ကြ, သဘာဂ။**
မီးနှင့် လေ, မိတ်ဆွေတော်ကြ, သဘာဂ။

၂။ **မြေနှင့် လေ, မိတ်ဆွေမစပ်, ပဋိဃတ်။**
မီးနှင့် ရေ, မိတ်ဆွေမစပ်, ပဋိဃတ်။

ဝေါသဇနေ ၊ပေ၊ သန္ဓိရဗ္ဗနေ။ ။ဝေါသဇနဥစ္စေတ္ထ ပါဒသ ဩနာမနဝသေန ဝေါသဂ္ဂေါ-ခြေကို အောက်သို့ ညွှတ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းသည် ဝေါသဇနမည်၏။ တတော ပရံ ဘူမိအာဒီသု ပတိဋ္ဌာပနံ သန္ဓိကၠိပနံ၊ ပတိဋ္ဌာပေတ္တာ နိမဒ္ဒနဝသေန (တည်စေပြီးနောက် ဖိ၍နင်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ဂမနသ သန္ဓိရောဓော (သွားခြင်း၏ ချုပ်ခြင်း ရပ်ခြင်းသည်) သန္ဓိရဗ္ဗနံ၊-ဋီကာသစ်။ [သန္ဓိရဗ္ဗနံကို "ဂမနသ သန္ဓိရောဓော"ဟု အနက် ဖွင့်ခြင်းကို ဝဉ်းဟားပါ၊ "ပွတ်ချုပ်၍ ဖိနှိပ်၍ နင်းခြင်း"ဟုသာ အနက်ဖြစ်သင့်ပါသည်။]

တတ္ထ ၊ပေ၊ နု ပါပုဏန္တိ။ ။တတ္ထာတိ တသ္မိ အဘိက္ကမနေ၊ တသ္မိ ဝါ ဝုတ္တေသု (ထိုသွားရာခဏ၌ ဆိုအပ်ခဲ့ကုန်သော) ဥဒ္ဓရဏာဒီသု ကောဋ္ဌာသေသု၊ ဥဒ္ဓရဏောတိ ဥဒ္ဓရ ဏကွဏော၊ ရူပါရူပဓမ္မာတိ ဥဒ္ဓရဏာကာရေန ပဝတ္တာ ရူပဓမ္မာ, တံ သမုဋ္ဌာပကာအရူပဓမ္မာစ၊

အတိဟရဏော-အတိဟရဏခဏာ၌၊ ပဝတ္တာ-ကုန်သော၊ (ရူပါရူပဓမ္မာ၊) ဝီတိ ဟရဏံ-ရှောင်လွှဲ၍ ဆောင်ရာခဏသို့၊ ဝါ-ရှေ့ခြေကိုလွန်၍ ဆောင်ရာခဏသို့၊ (နာ ပါပုဏာန္တိ-ကုန်၊) ဝီတိဟရဏော-ဝီတိဟရဏခဏာ၌၊ ပဝတ္တာ-သော၊ (ရူပါရူပ ဓမ္မာ၊) ဝေါသဇ္ဇနံ-ခြေကို စွန့်လွှတ်ရာ ခဏသို့၊ ဝါ-ခြေကို အောက်ချရာခဏသို့၊ (နာ ပါပုဏာန္တိ၊) ဝေါသဇ္ဇနော-ဝေါသဇ္ဇနခဏာ၌၊ ပဝတ္တာ-နှ်သော၊ (ရူပါရူပဓမ္မာ၊) သန္ဓိကွိပနံ-တည်ရာ အပြင်ဝယ်ခြေကို ကောင်းစွာ ချရာခဏသို့၊ (နာ ပါပုဏာန္တိ၊) သန္ဓိကွိပနော-သန္ဓိကွိပနခဏာ၌၊ ပဝတ္တာ-နှ်သော၊ (ရူပါရူပဓမ္မာ၊) သန္ဓိရုဠ္ဆနံ-ဖိ၍ နင်းရာခဏသို့၊ နာ ပါပုဏာန္တိ-ကုန်။

· တတ္ထ တတ္ထေဝ-ထိုထို ဥဒ္ဓရဏာ အစရှိသော ခဏာ၌ပင်၊ ပဋ္ဌံ ပဋ္ဌံ-တစ်ဆစ်စီ တစ်ဆစ်စီ၊ သန္ဓိ သန္ဓိ-တစ်စပ်စီ တစ်စပ်စီ၊ ဩမိ ဩမိ-တစ်ပိုင်းစီ တစ်ပိုင်းစီ၊ ဟုတ္ဝာ-၍၊ တတ္တကပါလေ-ခြစ်ခြစ်ပူသော အိုးခင်း၌၊ ပက္ခိတ္တတိလာနိ ဝိယ-ထည့်

[ခြေကိုမြှောက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ကြသော ရုပ်တရား, ထိုရုပ်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော နာမ်တရားတို့သည်။] အတိဟရဏံ နာ ပါပုဏာန္တိ ခဏမတ္တာဝဋ္ဌာနတော (ထို ရုပ်နာမ်တရားတို့က တစ်ခဏမျှသာ တည်ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း)၊-ဋီကာ။

တတ္ထတတ္ထေဝ။ ။ယတ္ထ ယတ္ထ ဥဒ္ဓရဏာဒိကေ ဥပ္ပန္နာ၊ တတ္ထတတ္ထေဝ နာ ဟိ ဓမ္မာနံ ဒေသန္တရသင်္ကမနံ အတ္ထိ၊ (ပရမတ္ထတရားတို့၏ အရုပ်တစ်ပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့နိုင်ခြင်း မရှိ၊) လဟုပရိဝတ္တနတော-လျင်မြန်သော အပြောင်းအလွှဲ ရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊-ဋီကာသစ်။

ပဋ္ဌ, သန္ဓိ, ဩမိ။ ။ကျမ်းစာတို့၌ သဘောတူအနက်တို့၏ ပဌမပရိစ္ဆေဒ ဒုတိယ ပရိစ္ဆေဒစသော အပိုင်းကဲ့သို့ ပဋ္ဌသဒ္ဒါသည် ပရိစ္ဆေဒအနက်ကို ဟောဏ်။ [ပဋ္ဌံပဋ္ဌံတိ ပရိစ္ဆေဒံ ပရိစ္ဆေဒံ-ဥဒ္ဓရဏာအခိုက်၌ ရုပ် နာမ်တို့က သဘောတူ တစ်ဆစ်တစ်ပိုင်း, အဲတိဟရဏာအခိုက်၌ ရုပ်နာမ်တို့က သဘောတူ တစ်ဆစ်တစ်ပိုင်း, စသည်။] သန္ဓိသဒ္ဒါလည်း သဘောတူရာ အစပ် အထုံးအဖွဲ့ကို ဟောဏ်။ သန္ဓိသန္ဓိတိ ဂဏ္ဌိဂဏ္ဌိ-တစ်ထုံးတစ်ဖွဲ့တစ်စပ်၊ ဩမိသဒ္ဒါလည်း အရေး အသား အပိုင်းအခြားအနက်ကိုပင် ဟောဏ်။ ["ကိလေသောဓိ-မဂ္ဂေါဓိ"ဟူရာ၌ကဲ့သို့တည်း၊ အဝဓိယတေ-ပိုင်းခြား၍ ထားအပ်၏၊ ဣတိ ဩမိ။] သို့သော် ပဋ္ဌနှင့် အနက်ကွဲအောင် "ဘာဂ်ဘာဂ်"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်၊ ဤ ၃ ပုဒ်လုံးပင် ပရိယာယ်ချည်းတည်း။

တတ္တကပါလေ။ ။တပတိ-ပူလောင်၏၊ ဣတိ တတ္တံ၊ တတ္တံ စ + တံ + ကပါလံ စာတိ တတ္တကပါလံ-ပူလောင်နေသော အိုးခင်း။ [ကပ္ပန္တိ ဇီဝိတံ ဧတေနာတိ ကပါလံ-ထို အိုးကွဲ၌ ထည့်၍၊ လှော်ခြင်းစသည်ကို ပြုသောအားဖြင့် အသက်မွေးမှုကို ပြုကြောင်း အိုးကွဲ-အိုးခင်း။]

အပ်သော နှမ်းတို့ကဲ့သို့၊ ပဋ္ဌပဋ္ဌာယန္တာ-ပဋ္ဌပဋ္ဌဟု အသံပြုကုန်သကဲ့သို့ ဖြစ်၍၊ ဘိဇ္ဇန္တိ-ပျက်ကုန်၏။

ပဋ္ဌပဋ္ဌာယန္တာ။ ။နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ရာခဏကို မဆိုထားဘိ, ရုပ်တရားတို့၏ သော်မှလည်း ဖြစ်ရာခဏသည် အလွန်မြန်၏၊ အပြေးသွား၍ နေရခြင်းကို သာယာကြသော နတ်သားတို့သည် ရှိကုန်၏၊ အလွန်လည်း အပြေးမြန်ကြကုန်၏၊ ထို နတ်တို့သည် ခြေ၌လည်းကောင်း, ဦးခေါင်း၌လည်းကောင်း သင်တုန်းအသွားများကို ဖွဲ့ချည်ထားပြီးလျှင် အထက်အောက် ဂျမ်းကစား၍ ပြေးကြကုန်၏၊ ထိုအခါ အထက်သင်တုန်းသွားနှင့် အောက်သင်တုန်းသွားတို့သည် အလွန်လျင်မြန်စွာ ပေါင်းဆုံမိကြကုန်၏၊ ထိုပေါင်းဆုံမိရာ ခဏထက်ပင် ရုပ်တရားတို့၏ ဖြစ်ရာခဏသည် သာ၍ လျင်မြန်ပါသေး၏။ ထို့ကြောင့် လျှော်အပ်သော နှမ်းတို့၏ ကွဲပျက်ခြင်းကို (တစ်လုံးစီ တစ်လုံးစီကြည့်၍ မဖြစ်) "ကွဲပျက်ကြောင်းကို ဖျစ်ဖျစ် (ပဋ္ဌပဋ္ဌ)" ဟူသော အသံဖြင့်သာ မှန်းဆ၍သိရသကဲ့သို့, ထို့အတူ "သင်္ခတတရားတို့၏ လျင်မြန်လှစွာသော ပျက်ခြင်းကိုလည်း ဖြစ်ခြင်းဖြင့်သာ မှန်းဆနိုင်သည် (ဖြစ်လျှင် ပျက်ရမည်သာ"ဟု မှန်းဆနိုင်သည်)ကို ပြလို၍ "ပဋ္ဌပဋ္ဌာယန္တာ"ဟု မိန့်သည်။

ပုဒ်ပြီးပုံ။ ။ပဋ္ဌသဒ္ဒါသည် "ဖျစ်-ဖျစ် (ပဋ္ဌပဋ္ဌ)"ဟူသော အသံကို အတုပြုသော အနုကရဏသဒ္ဒါတည်း၊ "အနုကရောတိ - မူလအသံကို အတုပြုတတ် (တူတတ်)၏၊ ဣတိ အနုကရဏံ"ဟု ပြုပါ။ ထို ပဋ္ဌ အသံက အထပ်ထပ်ဖြစ်သောကြောင့် အာဘိဏှညအနက်၌ "ပဋ္ဌပဋ္ဌ"ဟု ၂ ပုဒ်ဖြစ်၏။ [ဝိစ္ဆာဘိဏှညေသု ဒွေ၊-မောဂ္ဂလ္လာန်, ၁-ကဏ္ဍ, ၅၄ သုတ်။] "ပဋ္ဌပဋ္ဌံ" ဟူသော ဒုတိယန္တနာမ်ပုဒ်နောင် ကရောတိအနက်၌ "သဒ္ဒါဒိနိ ကရောတိ"ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန် (၅-ကဏ္ဍ, ၁၀ သုတ်ဖြင့်) အာယပစ္စည်းသက်၍ အန္တပစ္စည်းထပ်လျက် "ပဋ္ဌပဋ္ဌာယန္တာ"ဟု ပြီး၏။ "ထိုအသံကို တကယ်ပြုသည်မဟုတ်, ထို အသံကို ပြုသကဲ့သို့ ဖြစ်၍ ပျက်ကြသည်"ဟု ဆိုလိုသည်။ ["တဋ္ဌတဋ္ဌာယန္တာ"ဟု ရှိသောပါဋ္ဌကို မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၌ ပယ်သည်။]

ဋီကာသစ်။ ။ဥပ္ပါဒဝသေန ပဋ္ဌပဋ္ဌသဒ္ဒံ အကရောန္တာပိ ကရောန္တာဝိယာတိ အတ္ထော၊ တိလဘေဒလက္ခဏံ ပဋ္ဌပဋ္ဌာယနံ ဝိယ ဟိ သင်္ခတဘေဒလက္ခဏံ ဥပ္ပါဒေါ။ (ကသ္မာ) ဥပ္ပန္နာနံ ဧကန္တတော ဘိန္နတ္တာ (ဖြစ်သမျှ သင်္ခတရုပ်နာမ်တို့၏ ဧကန်ပျက်ရကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သင်္ခတတရား၏ ပျက်ခြင်းကို ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်ဖြင့် မှတ်သားရတော့သည်)။

[ဆောင်] အိုအိုရှင်များ, သတိထားလော....., သွားဆဲကာလ, ခါသမယဝယ်, ပဌမခြေလှမ်း, ရုပ်–နာမ်တန်းတို့, လှမ်းဒုတိယ, မရောက်ကြဘူး, ဒုတိယ လှမ်း, ရုပ်–နာမ်တန်းလည်း, လှမ်းတတိယ, မရောက်ကြပင်၊ တစ်လှမ်း တွင်လည်း, မြှောက်စဉ်တစ်ဖျိုး, ရှေ့တိုးတစ်ဖုံ, လွန်ပုံတစ်ဝ၊ အောက် ချတစ်ခင်း, ထိခြင်းတလွှ, ဖိနင်းစေ့အောင်, တစ်ရွှေ့ရွှေ့မြန်း, အခန်းခန်း၌, တစ်လှမ်းပိုင်းခြား, အစိတ် ၆ ပါးဝယ်, သွယ်သွယ်နာမ်တန်း, ရုပ် အတန်းတို့, နှမ်းအိုးခင်းထက်, နှမ်းတွေကျက်သို့, ဖြစ်–ပျက်နေရ, အနိစ္စသည်, ဒုက္ခ–အနတ္တချည်းတည်း။

တတ္ထ-ထိုရှေ့သို့သွားရာ၌၊ ကော ဧကော-အဘယ်သူ တစ်ယောက်သည်၊ အဘိက္ကမတိ-ရှေ့သို့သွားသေးသနည်း၊ (နု အဘိက္ကမတိ ဧဝ-ဘယ်သူတစ်ယောက်မျှ ရှေ့သို့ မသွားသည်သာ၊) ကဿဝါ ဧကဿ-အဘယ်သူတစ်ယောက်၏မူလည်း၊ အဘိက္ကမနံ-ရှေ့သို့ သွားခြင်းသည်၊ (သိယာ-ဖြစ်ရာသနည်း၊ နု သိယာ ဧဝ-ဘယ်သူတစ်ယောက်၏ ရှေ့သို့ သွားခြင်းမျှ မဖြစ်ရာသည်သာ၊) ဟိ-မှန်၊ ပရမတ္ထတော-ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ ဓာတူနံယေဝ-ဓာတ်တို့၏သာ၊ ဂမနံ-သွားခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) [ဧဝဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟူသော အတ္တ၏ သွားခြင်းကို ကန့်သည်။] ဓာတူနံ (ဧဝ)-၏သာ၊ ဌာနံ-ရပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဓာတူနံ (ဧဝ)-တို့၏သာ၊ နိသဇ္ဇနံ-ထိုင်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဓာတူနံဧဝ-တို့၏သာ၊ သယနံ-လျောင်းခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) [တစ်နည်း, (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ နု အဘိက္ကမတိ-ဘယ်သူတစ်ယောက်မျှ ရှေ့သို့ မသွားသနည်း၊ နု သိယာ-ဘယ်သူ တစ်ယောက်၏ ရှေ့သို့ သွားခြင်းမှ မဖြစ်ရာသနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ပရမတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ဓာတူနံယေဝ ဂမနံ (ဟောတိ) ၊ပေ၊ သယနံ (ဟောတိ)၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ နု အဘိက္ကမတိ-ဘယ်သူတစ်ယောက်မျှ ရှေ့သို့ မသွား၊ နု သိယာ-ဘယ်သူ တစ်ယောက်၏ ရှေ့သို့ သွားခြင်းမှ မဖြစ်။)]

တသ္မိံ တသ္မိံ ကောဌာသေ-ထိုထို ဥဒ္ဒရဏာစသော အဖို့အစု၌၊ ရူပေန-ရုပ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ အည်-အခြားသော၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတေ-ဖြစ်၏။ အည်-သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ နိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်၏။ အဝိစိ-အကြားမရှိဘဲ၊ အနုသမ္ဗန္ဓော-အဖန်ဖန်

တတ္ထကော ၊ပေ၊ အဘိက္ကမနံ။ ။အန္ဓဟာလပုထုဇဉ်တို့က "အတ္တာ အဘိက္ကမတိ-အတ္တသည် သွား၏"စသည်ဖြင့် ယူဆပုံကို ရှေ့ဦးပြခဲ့ပြီ၊ ထိုအယူကို ချေပသည့်အနေအားဖြင့် "ကော ဧကော အဘိက္ကမတိ, ကဿ ဝါ ဧကဿ အဘိက္ကမနံ"ဟု စောဒနာစကားကို ဆိုသည်၊ ထိုသို့ စောဒနာရာ၌ "နာဘိက္ကမတိ-ဘယ်သူမျှ မသွား"ဟုလည်းကောင်း, "ကဿဝါ ဧကဿ အဘိက္ကမနံ (သိယာ)"၌ "နု သိယာ"ဟုလည်းကောင်း ထည့်နိုင်သောကြောင့် အဖြေပါပြီးဖြစ်နေ၏။

ပရမတ္ထတော ၊ပေ၊ သယနံ။ ။ထိုသို့ အဖြေပါပြီးဖြစ်သော စကားကို ထောက်ခံသော ဒဋ္ဌိကရဏာတည်း၊ (တစ်နည်း) "ကသ္မာ"ဟု ထည့်၍ "ဟိ (ယသ္မာ)"ဟု ပေးပြီးလျှင် "တသ္မာ"ဟု ထည့်၍လည်း ကာရဏာဝါကျအဖြစ်ဖြင့် ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ သင့်သည်သာ၊ [အထဝါ ကော ဧကော ၊ပေ၊ အဘိက္ကမနံတိ စောဒနာယ ပရမတ္ထတောဟိတိ အာဒိနာ သောဓနာ ဝုတ္တာ"ဟု ဋီကာသစ် တစ်နည်းဖွင့်သည်ကား စဉ်းစားဖွယ်ဖြစ်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း. . . "ကော အဘိက္ကမတိ"ဟု ဆိုလျှင် "နာဘိက္ကမတိ"ဟု စကားကျအားဖြင့် အဖြေရပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။]

သဒ္ဓိံ ရူပေန။ ။ဤပုဒ်ကို ဂါထာ၌ပါသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ - နိရုဇ္ဈတိတို့၌ စပ်ပါ။ "သဒ္ဓိံ ရူပေန စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"သည် စိတ်ဖြစ်လျှင် ဖြစ်ရသော စိတ္တဇရုပ်များကို ရည်ရွယ်သော စကားတည်း၊ "သဒ္ဓိံ ရူပေန စိတ္တံ နိရုဇ္ဈတိ" သည် ယခုချုပ်မည့် စိတ်မဖြစ်မီ လွန်ခဲ့သော

စပ်နေသော ရူပ်နာမ်အစဉ်သည်၊ နဒီသောတောဝ-ဖြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့၊ ဝတ္ထုတိ-ဖြစ်နေ၏။ ဣတိ-ဤကား မတွေ့ဝေပုံတည်း။ [နေရင်း နိဿယ၌ "ဣတိ, မနသိ ကရောတိ-နှလုံးသွင်း၏"ဟု ပေးသတတ်၊ ဆိုခဲ့ပြီးသော စကားသည် မတွေ့ဝေပုံ ကိုပြသော စကားသာတည်း။] ဧဝံ-သို့၊ အဘိဏှမာဒီသု-ရှေ့သို့သွားခြင်းအစရှိ သည်တို့၌၊ အသမ္မုယှနံ-မတွေ့ဝေခြင်းသည်၊ ဝါ-မတွေ့ဝေကြောင်းဟုဏ်သည်၊ အသမ္မောဟ သမ္မဇ္ဇဏ်နာမ-မည်၏။ ဣတိ-ဤကား အပြီးတည်း၊ အဘိဏှန္တေ ၊ပေ၊ ဟောတိတိ ပဒဿ-၏၊ အတ္ထော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော။

ပန-ကား၊ အာလောကိတေ ဝိလောကိတေတိ ဧတ္ထ-ဤပါဠိ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပုရတော-ရှေ့သို့၊ ပေက္ခနံ-ကြည့်ခြင်းသည်၊ အာလောကိတံနာမ-အာလောကိတမည်၏၊ အနုဒိသာပေက္ခဏံ-ဘေးစောင်းအရပ်ကိုကြည့်ခြင်းသည်၊

---

၁၇ ချက်မြောက် စိတ်နှင့် အတူဖြစ်ခဲ့သော ရူပ်ကို ရည်ရွယ်သော စကားတည်း၊ "(မည်သည့် နည်းနှင့်မဆို) စိတ်ဖြစ်တိုင်း ရူပ်ဖြစ်၍, စိတ်ချုပ်တိုင်း ရူပ်ချုပ်ရသည်"ဟု ဆိုလိုသည်။

အည် စိတ္တံ။ ။စိတ်ဟူသမျှသည် ၂ ပါးပြိုင်၍ ဖြစ်လေ့မရှိ, ရှေ့စိတ်ချုပ်ပြီးမှ (ထိုစိတ်၏ အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုချက်အရ) သင့်လျော်သော နောက်စိတ်တပါးဖြစ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် သဘာဝအစဉ်အားဖြင့် အည် စိတ္တံ နိရုဇ္ဈတိသည်ရှေ့, အည်စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိက နောက်မှ ယောဇနာရမည်၊ မှန်၏-"သဒ္ဓါအစဉ်သည် အနက်စဉ်မှ တမျိုးဖြစ်၍ အနက်စဉ်ကလည်း သဒ္ဓါအစဉ်မှ တစ်မျိုးဖြစ်နိုင်ပါသည်ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ သို့သော် နိဿယ အနက်ပေးရာ၌ကား သဒ္ဓါအစဉ်အတိုင်းပင် ပေးရတော့သည်။ [အည် စိတ္တံ နိရုဇ္ဈတိ, အည် စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ အညော ဟိ သဒ္ဒက္ကမော, အညော အတ္ထက္ကမော။]

အဝိဓိ မနုသမ္ဘဝေါ။ ။"စိတ်တစ်ပါးချုပ်ပြီးမှ အခြားစိတ်တစ်ပါးဖြစ်လျှင် ထိုစိတ် ၂ ပါး၌ အကြားရှိနေပါသလော" ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် "အဝိဓိ မနုသမ္ဘဝေါ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ရှေ့စိတ်နှင့် နောက်စိတ်၏အထူးကို မသိသောပုထုဇဉ်တို့က "ရှေ့စိတ် နောက်စိတ်ကို ၂ ပါးမဟုတ်, တစ်ပါးတည်းသာ" ဟု ထင်ရလောက်အောင် အကြားမရှိဘဲ ဆက်စပ်လျက်ဖြစ်နေပါသည်၊ ဥပမာ-မြစ်ရေစီးသည်ကို ကြည့်ရာ၌ ရှေ့ရေနှင့် နောက်ရေကို တစ်ခုတည်း ထင်ရလောက်အောင် အကြာမရှိ ဆက်စပ်သကဲ့သို့တည်း။ [နတ္ထိ ဝိဓိ (အန္တရ) ယဿာတိ အဝိဓိ၊ ကြိယာဝိသေသန (ဘာဝနပုံသက) ဖြစ်၍ "အဝိဓိ" ဟု ထားသည်၊ အနုအနု-အဖန်ဖန်+သမ္ဘဝေါ-ဆက်စပ်နေသော (ရူပ်အစဉ်) နာမ်အစဉ်တည်း၊ အနုသမ္ဘဝေါ-စဉ်။]

အာလောကိတံ။ ။ဘူ-စုလောကဓာတ်သည် ဒဿနအနက်ကို ဟောတတ်၊ အာ ဥပါသာရသည် အဘိမုခ (ရှေးရှု) အနက်ကိုဟောတတ်၊ ထို့ကြောင့် "ပုရတော ပေက္ခဏံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ အာလောကီယတေ-ရှေးရှု (ရှေ့သို့) ကြည့်ခြင်း၊ အာလောကိတံ-ခြင်း၊ "အဘိမုခံ+လောကနံ အာလောကိတံ" ဟုလည်း ပြုနိုင်၏။ [ပေက္ခဏံ၌ ပဝုဒ္ဓ+ဣက္ခဓာတ်, ယုကို ဣန, နကို ဏပြု။]

ဝါ-ရှေ့ရှုကြည့်အပ်သော အရပ်သို့ အစဉ်လိုက်သော ဘေးအရပ်ကို ကြည့်ခြင်းသည်၊ ["အထောင့်အရပ်သို့ ကြည့်ခြင်းသည်"ဟု မပေးသင့်။] ဝိလောကိတံနာမ-ဝိလောကိတမည်၏။ အညာနိပိ-အာလောကိတ ဝိလောကိတမှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟေဌာ-အောက်သို့လည်းကောင်း၊ ဥပရိ-အထက်သို့လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆတော-နောက်သို့လည်းကောင်း၊ ပေက္ခဏာဝသေန-ကြည့်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သြလောကိတဥလ္လောကိတအပလောကိတာနိ-သြလောကိတ, ဥလ္လောကိတ, အပလောကိတတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏။ တာနိ-ထိုသြလောကိတ, ဥလ္လောကိတ, အပလောကိတတို့ကို၊ ဣဓ-ဤသမ္ဘဇည်အရာ၌၊ (ဘဂဝတာ) နဟိတာနိ-ယူတော်မမူအပ်ကုန်၊ ပန-အနွယကား၊ သာရုပ္ပဝသေန-ရဟန်းတို့အား လျှောက်ပတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဣမာနေဝ-ဤအာလောကိတ ဝိလောကိတတို့ကိုသာ၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဂဟိတာနိ-ကုန်ပြီ၊ [ဧအောက်သို့ ငုံ့ကြည့်ခြင်း, အထက်မော်ကြည့်ခြင်း, နောက်ပြန်ကြည့်ခြင်းတို့ကား ရဟန်းအား မလျှောက်ပတ်၍ မယူတော့-ဟူလို။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဣမိနာ မုခေန-ဤအဦးပမာနဖြစ်သော အာလောကိတ ဝိလောကိတဖြင့်၊ သဗ္ဗာနိပိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တာနိ-ထိုသြလောကိတ ဥလ္လောကိတ အပလောကိတတို့ကို၊ ဂဟိတာနေဝ-ကုန်သည်သာ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ["ဣမိနာ မုခေန"ကို ထောက်၍ "အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ"ဟူသော စကားကို ပမာနနည်းဟု မှတ်ပါ၊ ဥပလက္ခဏနည်းဟုလည်း ဋီကာသစ်ဆို၏။]

ဝိလောကိတံ။ ။ဝိသည် အဘိဓာန် (၁၁၇၂)လာ အနက်တို့တွင် အနဘိမုခ (ရှေးရှုမဟုတ်)အနက်တည်း၊ အကြင်အရပ်သို့ ရှေးရှု၍ သွား, ရပ်, ထိုင်နေ၏၊ ထို ရှေ့တည့်တည့်အရပ်ကို ကြည့်ခြင်းသည် အာလောကိတမည်၏၊ [အထောင့်အရပ်သို့ ရှေးရှုနေသောအခါ ထို အထောင့်အရပ်ကို ကြည့်ခြင်းသည်လည်း အာလောကိတပင်တည်း။] ထို ရှေးရှုနေသော အရပ်အားလျှော်သော ဘေးတစ်ဘက်အရပ်ကိုကြည့်ခြင်းသည် ဝိလောကိတမည်၏။ [အရပ်ရှစ်မျက်နှာတွင် အထောင့်အရပ်ကို ကြည့်ခြင်းကို "ဝိလောကိတ"ဟု မဆိုလို။]

ဋီကာ။ ။ယသ္မာ ယံ ဒိသာဘိမုခေါ ဂစ္ဆတိ တိဋ္ဌတိ နိသီဒတိ၀ါ၊ တဒဘိမုခံ ပေက္ခဏံ အာလောကိတံ၊ တသ္မာ တဒနုဂတ ဝိဒိသာလောကနံ (ထို ရှေးရှုအရပ် အားလျှော်သော ရှေးရှုမဟုတ်သော အရပ်ကို ကြည့်ခြင်းသည်) ဝိလောကိတံတိ အာဟ ဝိလောကိတံ နာမ အနုဒိသာပေက္ခဏန္တိ။ [အနု-ရှေးရှုကြည့်အပ်သောအရပ် အားလျှော်သော+ဒိသာ-ဘေးအရပ်တည်း၊ အနုဒိသာ-ရပ်။]

ဣမိနာ၀ါ ၊ပေ၊ ဂဟိတာနေ၀။ ။သမ္ဘဇ္ဈန ပရိဘဏ္ဍာဒိကရဏော (တံမြက်လှည်းခြင်း, ကြမ်းပြင်ကို အပြေအပြစ်ပြုခြင်း (ကြမ်းတိုက်ခြင်း) စသည်ကို ပြုရာအခါတို့၌) သြလောကိတသ(ဧအောက်သို့ ငုံ့ကြည့်ခြင်း၏လည်းကောင်း), ဥလ္လောကဟရဏာဒီသု (အထက်

ဝတ္ထု-ထိုအာလောကိတ ဝိလောကိတတို့၌၊ (သာတ္ထကသမ္ဘဇည် စသည်၌ စပ်၊) အာလောကေသာမိ-ရှေးရှုကြည့်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိတ္တေ-သည်၊ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်လတ်သော်၊ စိတ္တဝသေနေဝ-စိတ်၏ အလိုဖြင့်သာလျှင်၊ အနောလောကေတွာ-မကြည့်မူ၍၊ အတ္ထပရိဂ္ဂဏှာနံ-တိုးပွားခြင်းကို သိမ်းယူခြင်းသည်၊ ဝါ-တိုးပွားခြင်းကို သိမ်းယူကြောင်းဉာဏ်သည်၊ သာတ္ထကသမ္ဘဇည်-သာတ္ထကသမ္ဘဇညမည်၏၊ [ရှေ့၌ အတ္ထကို "ဓမ္မတော ဝမိ"ဟု ဖွင့်ခဲ့သည်။] တံ-ထိုသာတ္ထကသမ္ဘဇညကို၊ အာယသွန္တံ နန္ဒံ-အရှင်နန္ဒကို၊ ကာယသက္ခိ-ကိုယ်အားဖြင့် မျက်မြင်ရှိသူကို၊ ဝါ-ကိုယ်တွေ့မျက်မြင်သက်သေကို၊ ကတ္တာ, ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ဟိ-မှန်၊ ဧတံ-ဤသုတ်တော်ကို၊ ဘဂဝတာ, ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကိုး) ဘိက္ခဝေ-တို့၊ နန္ဒသာ-သည်၊ ပုရတ္ထိမာ ဒိသာ-အရှေ့အရပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ အာလောကေတဗ္ဗာ-ရှေးရှုကြည့်ထိုက်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ စေတသာ-စိတ်ဖြင့်၊ သမန္နာဟရိတ္တာ-ကောင်းစွာဆောင်၍၊ ဝါ-နှလုံးသွင်း၍၊

မျက်နှာကြက်မှ ပိုးမျှင်ကို ပယ်ရာအခါ အစရှိသည်တို့၌) ဥလ္လောကိတသ (မော်၍ကြည့်ခြင်း၏လည်းကောင်း), ပစ္စတော အာဂစ္ဆန္တ ပရိဿယ ပရိဝဇ္ဇနာဒီသု (နောက်မှလာသော ဘေးရန်ကို နောက်သို့ လှည့်ကြည့်၍ ရှောင်ရာအခါ စသည်တို့၌) အပလောကိတသ (နောက်သို့ကြည့်ခြင်း၏လည်းကောင်း) သိယာသမ္ဘဝေါ (ဖြစ်သင့်ရာသေး၏၊) ဣတိ အာဟ ဣမိနာဝါ မုခေန ၊ပေ၊ ဂဟိတာနေဝါတိ၊-ဋီကာ။

အာယသွန္တံ နန္ဒံ။ ။ဘုရားညီတော် နန္ဒမင်းသားသည် ရဟန်းပြုပြီး၍ ဝိပဿနာအားထုတ်သောအခါ သာတ္ထကသမ္ဘဇညကို ရှေ့သွားပြု၍ ကြည့်လေ့ရှိရာ၌ သက်သေခံဖြစ်၏၊ မှန်၏-အရှင်နန္ဒသည် ဣန္ဒြေမစောင့်စည်းမှုကြောင့် သာသနာတော်ဝယ် မပျော်ပိုက်နိုင်ဘဲ ရှိနေလေရာ, သီတင်းသုံးဖော်တို့၏ စောင်းချိတ်၍ ပြောသံကို ကြားရသောကြောင့် လွန်စွာဟိရီ ဩတ္တပ္ပဖြစ်လျက် (ရှေးကလည်း ဣန္ဒြိယသံဝရ၌ အဓိကာရရှိခဲ့သောကြောင့်) မည်သည့်အရာကို ကြည့်ကြည့် သာတ္ထကသမ္ဘဇညကို ရှေ့သွားပြု၍ ကြည့်လေ့ရှိသည်။

ကာယသက္ခိ။ ။သဟ+အက္ခိနာ ယော ဝတ္တတိ သက္ခိ-မျက်စိဖြင့် မြင်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သူ၊ ကာယေန-ကိုယ်အားဖြင့် + သက္ခိ-မျက်မြင်ဖြစ်သူတည်း၊ ကာယသက္ခိ-သူ၊ ကိုယ်တွေ့မျက်မြင်ဖြစ်သူသည် ထိုထိုကိစ္စ၌ သက်သေခံဖြစ်သကဲ့သို့ ဣန္ဒြေကိုစောင့်စည်း၍ သာတ္ထကသမ္ဘဇညကို အသုံးပြုရာ၌ အရှင်နန္ဒသည် သက်သေခံဖြစ်သည်။ [ကာယသက္ခိတိ ကာယေန သစ္ဆိကတဝန္တံ (မျက်မှောက်ပြုခြင်းရှိသူကို) ပစ္စက္ခကာရိနံ (မျက်မှောက်လက်တွေ့ပြုလေ့ရှိသူကို)၊-ဋီကာဟောင်း။]

သဗ္ဗံ စေတသာ။ ။"သဗ္ဗေန တေန ကမ္မကာရကစိတ္တေန သမန္နာဟရိတ္တာ"ဟု သဂါထာဝဂ္ဂ, မာရသံယုတ်, ဒုတိယဝဂ်, အဌပတ္တသုတ်၌ ဖွင့်၏၊ ဤအဖွင့်ကိုထောက်၍ သဗ္ဗံ၌ တတိယာအနက်ဝယ် ပဌမာသက်သည်ဟု ယူပါ၊ "အလုံးစုံသောစိတ်ဖြင့် ကောင်းစွာဆောင်ခြင်း" ဟူသည် ထိုသို့ကြည့်ရာ၌ စိတ်ကို အကုသိုလ်မဖြစ်အောင် သတိထားခြင်း, ဉာဏ်ဖြင့်

နန္ဒော-သည်၊ ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ-ကို၊ အာလောကေတိ-ရှေးရှုကြည့်၏။ (ကိုး-အဘယ်သို့ နှလုံးသွင်း၍၊ အာလောကေတိ-နည်း၊) ဧဝံ-ဤသို့၊ မေ-ငါ၏၊ ဝါ-ငါသည်၊ ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ-ကို၊ အာလောကယတော - ရှေးရှုကြည့်လသော်၊ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ-အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿဖြစ်ကုန်သော၊ ပါပကာ-ယုတ်မာကုန်သော၊ အကုသလာဓမ္မာ-အကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ နု အန္ဓာသဝိသဿန္တိ-အစဉ်မလိုက်ကုန်လတ့၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ အာလောကေတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ တတ္ထ-ထိုအရှေ့အရပ်ကို ရှေးရှုကြည့်ရာ၌၊ သမ္ဘဝနော-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိသည်၊ ဟောတိ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ နန္ဒသ-သည်၊ ပစ္ဆိမာဒိသာ-အနောက်အရပ်သည်၊ ဝါ-ကို ၊ပေ၊ ဥတ္တရာဒိသာ-မြောက်အရပ်သည်၊ ဝါ-ကို ၊ပေ၊ ဒက္ခိဏာဒိသာ-တောင်အရပ်သည်၊ ဝါ-ကို ၊ပေ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်အရပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (ဥလ္လောကေတဗ္ဗာ-မော့၍ကြည့်ထိုက်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ-သော်၊) ၊ပေ၊ အဓော-အောက်အရပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (သြလောကေတဗ္ဗာ-ငုံ၍ကြည့်ထိုက်၏၊) ၊ပေ၊ အနုဒိသာ-အထောင့်အရပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ အနုဝိလောကေတဗ္ဗာ-လှည့်၍ကြည့်ထိုက်သည်၊ (သစေ) ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) သဗ္ဗံ-သော၊ စေတသာ-ဖြင့်၊ သမန္နာဟရိတ္တာ-၍၊ ဝါ-၍၊ နန္ဒော-သည်၊ အနုဒိသံ-အထောင့်အရပ်ကို၊ အနုဝိလောကေတိ-လှည့်၍ကြည့်၏။ (ကိုး, အနုဝိလောကေတိ၊) ဧဝံ-သို့၊ မေ-ငါ၏၊ ဝါ-သည်၊ အနုဒိသံ-ကို၊ အနုဝိလောကယတော-လှည့်၍ကြည့်လသော်၊ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါပကာ-နိ်သော၊ အကုသလာဓမ္မာ-တို့သည်၊ နု အန္ဓာသဝိသဿန္တိ-လတ့၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ (အနုဝိလောကေတိ၊) ဣတိ-သို့၊ တတ္ထ-ထို အထောင့်အရပ်ကို လှည့်၍ကြည့်ရာ၌၊ သမ္ဘဝနော-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (အဋ္ဌဂုဏ်တို့၏ ပဌမ ပံ, မေတ္တာဝဂ်, နန္ဒသုတ်၊) ဣတိ-သို့၊ (ဝုတ္တံ)။

ဆင်ခြင်ခြင်းတည်း။ [အန္ဓာသဝိသန္တိ နေရာဝယ် "အန္ဓာသဝေယျ"ဟု မူကွဲရှိ၏။ ပါဠိတော်ရင်း၌ "အန္ဓာသဝိသန္တိ"ဟု ရှိသည်၊ အ + အာ + သုဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟော၊ "အနုဂစ္ဆိသန္တိ"နှင့် အနက်တူ မှတ်ပါ။]

ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ဘဝနော။ ။"ဣတိ သာတ္ထကသမ္ဘဝနော" ဟု မူကွဲရှိ၏။ သို့သော် "ဣတိဟ တတ္ထာတိ ဧဝံ တတ္ထ"ဟု ထိုအဋ္ဌကထာဖွင့်သောကြောင့် "ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ဘဝနော"သာ မူရင်းဖြစ်သည်၊ ဣတိဟ၌ ဟ အနက်မရှိ၊ ဋီကာသစ်၌ "ဣတိတိ ဣမိနာ အာလောကနေန"ဟု ဖွင့်၏၊ အခြား "ဣတိ"ကို ဖွင့်ဟန်တူသည်။

ဥဒ္ဓံ အဓော အနုဒိသာ။ ။"ဥဒ္ဓံနှင့်လိုက်အောင် ဥလ္လောကေတဗ္ဗာ, အဓောနှင့်လိုက်အောင် သြလောကေတဗ္ဗာ, အနုဒိသာနှင့်လိုက်အောင် အနုဝိလောကေတဗ္ဗာ"ဟု ကြိယာထည့်ရသည်။

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ဣဟာပိ-ဤအာလောကိတ ဝိလောကိတအရာ၌လည်း၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့အဘိဏှန္တ ပဋိဏှန္တအရာ၌၊ ဝုတ္တစေတိယဒဿနာဒိဝသေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော စေတိတော်ကို ဖူးမျှော်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်လျှင်၊ (အာလောကိတသ စ-ရှေးရှုကြည့်ခြင်း၏လည်းကောင်း၊ ဝိလောကိတသ စ-ဘေးအရပ်ကို ကြည့်ခြင်း၏လည်းကောင်း၊) သာတ္ထကတာစ-တိုးပွားခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သပ္ပာယတာစ-လျောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - ၏။ [အာလောကိတ ဝိလောကိတသာတိ အာနေတ္တာ သမ္ဗန္ဓော။]

ပန-ကား၊ (သပ္ပာယသမ္ဘဝညမ္ပတစ်ပါး ဂေါစရသမ္ဘဝညကား၊) ကမ္မဋ္ဌာနသံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ အဝိဇဟနမေဝ - မစွန့်ခြင်းသည်ပင်၊ ဂေါစရသမ္ဘဝညံ-မည်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဇတ္ထ-ဤဂေါစရသမ္ဘဝညအရာ၌၊ (တစ်နည်း) ဇတ္ထ-ဤအာလောကိတ ဝိလောကိတအရာ၌၊ ခန္ဓဓာတုအာယတနကမ္မဋ္ဌာနိကေဟိ-ခန္ဓကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်, ဓာတုကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်, အာယတနကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနဝသေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ (အာလောကနံ-ရှေးရှုကြည့်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝိလောကနံ-ဘေးအရပ်ကို ကြည့်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏။) ဝါ ပန-သည်သာမကသေး၊ ကသိဏာဒိကမ္မဋ္ဌာနိကေဟိ - ကသိဏ်း အစရှိသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အဦးပဓာနပြုသဖြင့်သာလျှင်၊ အာလောကနံ ဝိလောကနံ ကာတဗ္ဗံ၊ ["အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာနာမ" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်လတ္တံသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို "ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ" ဟု ဆိုသည်။]

အဗ္ဘန္တရေ-ကိုယ်တွင်း၌၊ အာလောကေတာဝါ-ရှေးရှုကြည့်တတ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝိလောကေတာဝါ-ဘေးအရပ်ကို ကြည့်တတ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အတ္တာနာမ-အတ္တမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ [နောက်၌ "ပဇာနနံ ပနေတ္ထ" ဟု ရှိလတ္တံ့ဖြစ်၍ "အာလောကေဿာမိတိ ပန"ဟု ပန ပါနေသည်ကား ပိုဟန်တူသည်။] အာလောကေဿာမိ-ရှေးရှုကြည့်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိတ္တေ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ-ဖြစ်လသော်၊ ["ဥပ္ပဇ္ဇမာနမတ္တေ"ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ရှိ၏။] တေနေဝစိတ္တေန-ထိုစိတ်နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဝါယောဓာတု-စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ဝါယောဓာတ်သည်၊ ဝါ-စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်သည်၊ ["စိတ္တသမုဋ္ဌာနာဝါယောဓာတု"ဟု ဝါကျလည်းရှိ၏။] ဝိညတ္တိ-ကာယဝိညတ်ကို၊ ဇနယမာနာ-ဖြစ်စေလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတု ဝိဇ္ဇာရဝသေန-စိတ်၏အမှုအရာဖြစ်သောဆန္ဒကြောင့် ဝါယောဓာတ်၏ လှုပ်ရှားခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဟေဋ္ဌိမံ-အောက်၌ဖြစ်သော၊ အက္ခိဒလံ-မျက်လွှာသည်၊ အဓော-

အောက်သို့ သီဒတိ - နစ်မြုပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ဥပရိမံ-အထက်၌ ဖြစ်သော၊ (အကွိဒလံ-သည်၊) ဥဒ္ဓံ-အထက်သို့ လယေ်တိ-ခုန်တက်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ယန္တကေန-ယန္တြားစက်ဖြင့်၊ ဝိဝရန္တော နာမ-ဖွင့်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (မျက်လုံးကို ဖွင့်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်၊) နတ္ထိ-မရှိ၊ တတော-ထိုသို့ အောက်မျက်လွှာ၏ အောက်သို့သက်ခြင်း, အထက်မျက်လွှာ၏ အထက်သို့ တက်ခြင်းကြောင့်၊ စက္ခုဝိညာဏံ-စက္ခုဝိညာဉ်သည်၊ ဒဿန ကိစ္စံ-မြင်ခြင်းကိစ္စကို၊ သာဓေန္တံ-ပြီးစေလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဇာနနံ-အပြားအားဖြင့် သိခြင်းသည်၊ ဧတ္ထ-ဤ အာလောကိတ ဝိလောကိတအရာ၌၊ အသမ္မောဟသမ္ဘဇည် နာမ-မည်၏။

[စက္ခုဝိညာဉ်စသော သဘာဝမ္မ၏ကိစ္စကို သိခြင်းဟူသော အသမ္မောဟသမ္ဘဇညသာ မကသေး, မူလပရိညာ စသောအားဖြင့် အသမ္မောဟသမ္ဘဇညလည်း ရှိသေးသည်ဟု ပြလို၍ "အပိစ" စသည်မိန့်။] အပိစ-သည်သာမကသေး၊ မူလပရိညာ အာဂန္တုက တာဝကာလိကဘာဝသေနပိ-အရင်းမူလကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း, အာဂန္တုကအဖြစ်, တာဝကာလိက၏ အဖြစ်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤ အာလောကိတ ဝိလောကိတအရာ၌၊ အသမ္မောဟသမ္ဘဇည်-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တာဝ-အာဂန္တုကဘာဝ, တာဝကာလိကဘာဝတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေန-ညွှန်ပြအပ်သော၊) မူလပရိညာဝသေန-အရင်းမူလကို သိခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အသမ္မောဟသမ္ဘဇည် ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဘဝဂ်ါဝဇ္ဇနဗ္ဗေဝ-ဘဝင် အာဝဇ္ဇန်းသည်လည်းကောင်း၊ ဒဿနံ-မြင်တတ်သော စက္ခုဝိညာဉ်သည်လည်းကောင်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆနံ-

---

အကွိဒလံ စသည်။ ။အကွိဒလံတိ အကွိပဋ္ဌလံ၊ အဓော သီဒတီတိ ဩသီဒန္တံ ဝိယ (အောက်သို့ နစ်မြုပ်သကဲ့သို့) ဟေဋ္ဌာ ဂစ္ဆတိ၊ ဥဒ္ဓံ လယေ်တိတိ လယေ်နွှံဝိယ ဥပရိ ဂစ္ဆတိ။ [လယိဓာတ်သည် ဘူ-စု ၂ ဂိုဏ်းတည်း။] ယန္တကေနာတိ အကွိဒလေသု ယောဇိတ ရထုယော ဂဟေတ္တာ (မျက်လွှာတို့၌ တပ်အပ်သောကြိုးတို့ကို ကိုင်၍) (ပရိဘ္ဘမန စက္ကေန (ချာချာလည်စေတတ်သော စက်ဖြင့်)၊ တတော်တိ တထာ အကွိဒလာနံ ဩသီဒန ဥလ္လယ်နတော၊-ဋီကာသစ်။

မူလ ၊ပေ၊ ဝသေနပိ။ ။မနောဒွါရိကဇော၏ အရင်းမူလ (ရှေ့သွား)ဖြစ်သော ပဋ္ဌဒ္ဒါရိကဇော (သို့မဟုတ် ဘဝင်မှစ၍ ပဋ္ဌဒ္ဒါရိကတစ်ဝိထိလုံး)ကို မူလ ဟု ခေါ်၏။ ထို မူလကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းသည် "မူလပရိညာ"မည်၏၊ ပဋ္ဌဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သော ဇောတို့၏ အာဂန္တုက အဖြစ်သည် "အာဂန္တုကဘာဝ"မည်၏၊ ပဋ္ဌဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းအစ ဝုဋ္ဌောအဆုံးရှိသော စိတ်တို့၏ဖြစ်ရာကာလ တစ်ခဏမျှ တည်သည်၏ အဖြစ်သည် (အံ့ခိုက်အတန့်၏ အဖြစ်သည်) "တာဝကာလိကဘာဝ"မည်၏၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ အကျယ်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။

သမ္ပဋိစ္ဆိန်းသည်လည်းကောင်း၊ သန္ဓီရဏံ - သန္ဓီရဏသည်လည်းကောင်း၊ ဝေါတ္ထပန်-ဝုဋ္ဌောသည်လည်းကောင်း၊ သတ္တမ်-သော၊ ဇဝန်-ဇောသည်လည်းကောင်း၊ ဘဝတိ-ဖြစ်၏၊ [ဟိသဒ္ဒါပါလျှင် ကောင်း၏, မပါလျှင်ထည့်ပါ။] ဟိ-ခဲ့၊ တတ္ထ-ထို ၇ ပါးသော စိတ်တို့တွင်၊ ဘဝင်-ဘဝင်သည်၊ ဥပပတ္တိဘဝသ-ဥပပတ္တိဘဝ၏၊ အင်္ဂကိစ္စ-ပဓာန ဖြစ်သော အစိတ်အပိုင်း၏ကိစ္စကို၊ သာဓယမာနံ-ပြီးစေလျက်၊ ပဝတ္တတိ။

တံ-ထိုဘဝင်ကို၊ အာဝဇ္ဇေတွာ-လည်စေ၍၊ ကိရိယမနောဓာတု-ကြိယာဖြစ်သော မနောဓာတ်သည်၊ (ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းကို ဆိုသည်၊) အာဝဇ္ဇကိစ္စ-အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စကို၊ သာဓယမာနာ-ပြီးစေလျက်၊ (ပဝတ္တတိ)။ [ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းကို ဆိုသော်လည်း "ပဉ္စဒ္ဒါရဝဇ္ဇန"ဟု မသုံးဘဲ ပဌာန်းပါဠိတော် အသုံးအတိုင်း "ကိရိယမနောဓာတု" ဟု သုံးသည်။] တန္နိရောဓ-ထိုကိရိယမနောဓာတ်၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ [အနန္တရ

ဘဝင်။ ။"ဘဝ+အင်" ဟုခွဲ၊ ဘဝကို "ဥပပတ္တိဘဝသဲ" ဟု ဖွင့်၏၊ "ကမ္မဘဝ ဥပပတ္တိဘဝ" ဟု ဘဝ ၂ မျိုးရှိသည်တွင် ဥပပတ္တိဘဝကို ယူပါ-ဟူလို၊ ထိုဥပပတ္တိဘဝ ဟူသည် ကံကြောင့်ဖြစ်ရသော ကမ္မဇရူပ် ဝိပါတ် နာမက္ခန္ဓာ အစဉ်တည်း၊ ထိုရူပ်နာမ် ခန္ဓာ အစဉ်ဖြစ်သော တစ်ဘဝတစ်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေနောင် ဘဝင်ဖြစ်ရကား ထိုဘဝင်သည် ဥပပတ္တိဘဝ၏ အရင်းအစ ပဓာနအစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်၊ ဤအလို "ဘဝသ-ဥပပတ္တိဘဝ၏+အင်-အရင်းအစ ပဓာနအစိတ်တည်း၊ ဘဝင်-စိတ်" ဟု အနက်မှတ်ပါ။ [အင်္ဂကိစ္စံ သာဓယ မာနန္တိ ပဓာနဘူတံ အင်္ဂကိစ္စံ နိဗ္ဗာဒေန္တံ၊ သရီရံ ဟုတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဘဝင်္ဂ ဟိ ပဋိသန္ဓိ သဒိသတ္တာ ပဓာနံ အင်္ဂ၊ ပဓာနဉ္စ သရီရံတိ (အထည်ကိုယ်) ဝုစ္စတိ၊-ဋီကာသစ်။]

တစ်နည်း။ ။ဝဋ္ဌိသန္ဓေ စိတ်ဖြစ်ပြီးသောအခါ ဘဝင်ဆက်၍ မဖြစ်လျှင်လည်းကောင်း, ဝိထိတစ်ရပ် ပြတ်ပြီးသောအခါ ဘဝင်ဆက်၍ မဖြစ်လျှင်လည်းကောင်း စိတ်အစဉ်နှင့် တကွ ရူပ်အစဉ်ပြတ်ရလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ပြတ်လျှင် တစ်ဘဝ အဆုံးသတ်ရလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ ဥပပတ္တိဘဝ၏မပြတ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်း "ဘဝင်" ဟု ခေါ်ရသည်၊ ဤအလို "ဘဝသ-ဥပပတ္တိဘဝ၏+အင် (မပြတ်ခြင်း)၏ အကြောင်းတည်း၊ ဘဝင်-ကြောင်း" ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ [အဝိစ္ဆေဒ ပဝတ္တိဟေတုဘာဝေန ဝါ ကာရဏကိစ္စံ သာဓယမာနံတိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။] သင်္ဂြိဟ်, ဝိထိမုတ်, မရဏုပ္ပတ္တိစတုက္ကဋ္ဌ "ဘဝသ အင်ဘာဝေန" ဟူသောပုဒ်ဝယ် ဤနောက်နည်းကိုသာ ဖွင့်ပြလေ့ရှိကြသည်၊ ရှေ့နည်းအတိုင်းလည်း အဓိပ္ပာယ်ရနိုင်ပါ၏။

တံ အာဝဇ္ဇေတွာ။ ။အာပုဗ္ဗ, ဝဇ္ဇဓာတ်, ဏေပစ္စည်းဖြင့် "အာဝဇ္ဇေ"ဟူသော ပုဒ်သည် "လည်စေခြင်း"အနက်ကို ဟော၏၊ ထိုဘဝင်ကို "လည်စေခြင်း"ဟူသည် ထိုဘဝင်အစဉ်ကို ဆက်၍ မဖြစ်စေခြင်း ပြန်လည်စေခြင်းတည်း။ [အတီတ ဘဝင်စသော ဘဝင် ၃ မျိုးလုံးကို သာမညအားဖြင့် "တံ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို ၃ မျိုးတွင် နောက်ဆုံး ဘဝင်ပစ္ဆေဒကိုသာ ပြန်လည်စေရာရောက်သည်။]

ပစ္စည်း ဖြစ်ကြောင်းပြလို၍ "တန္ဓိရောဓာ"ဟု ဟိတ်အနက်ကို ဆိုသည်။] စက္ခုဝိ ညာဏ်-စက္ခုဝိညာဏ်သည်၊ ဒဿနကိစ္စ-မြင်ခြင်းကိစ္စကို၊ သာဓယမာန်-လျက်၊ (ပဝတ္တတိ)၊ တန္ဓိရောဓာ-ထိုစက္ခုဝိညာဏ်ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိပါကမနောဓာတု-ဝိပါက်ဖြစ်သောမနောဓာတ်သည်၊ (သမ္ပဋိစ္ဆိန်းကို ဆိုသည်)၊ သမ္ပဋိစ္ဆနကိစ္စ-သမ္ပဋိစ္ဆိန်းကိစ္စကို၊ သာဓယမာနာ-လျက်၊ (ပဝတ္တတိ)၊ တန္ဓိရောဓာ-ထိုဝိပါက်မနောဓာတ်၏ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတု-ဝိပါက်ဖြစ်သောမနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (သန္တီရဏကို ဆိုသည်၊) သန္တီရဏကိစ္စ-သန္တီရဏကိစ္စကို၊ သာဓယမာနာ (ပဝတ္တတိ)၊) တန္ဓိရောဓော - ထိုဝိပါက်မနောဝိညာဏဓာတ်၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ကိရိယမနောဝိညာဏဓာတု-ကြိယာဖြစ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကို ဆိုသည်၊) ဝေါဋ္ဌပနကိစ္စ-ဝုဋ္ဌောကိစ္စကို၊ သာဓယမာနာ-ပြီးစေလျက်၊ (ပဝတ္တတိ)၊ တန္ဓိရောဓာ-ထိုဝုဋ္ဌော၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ သတ္တက္ခတ္တုံ-၇ ကြိမ်၊ ဇဝနံ-ဇောသည်၊ ဇဝတိ-စောတ်။။

တတ္ထ-ထိုဇော ၇ ကြိမ်တို့တွင်၊ ပဌမဇဝနေပိ-ပဌမဇော၌လည်း၊ ("နဟောတိ" ၌စပ်၊) အယံ-ဤသူကား၊ ဣဋ္ဌိ-မိန်းမတည်း၊ အယံ-ဤသူကား၊ ပုရိသော-ယောကျ်ားတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ရဇနဒုဿန မုယ္ယနဝသေန-တပ်မက်ခြင်း, စိတ်ဆိုးခြင်း, တွေဝေခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ အာလောကိတ ဝိလောကိတံနာမ-ရှေးရှုကြည့်ခြင်း, ဘေးအရပ်ကို ကြည့်ခြင်းမည်သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ ဒုတိယဇဝနေပိ-၌လည်း၊ ၊ပေ၊ သတ္တမဇဝနေပိ-၌လည်း၊ (နဟောတိ) ပန-အနွယကား၊ ဇဝေသု-ဤဇော ၇ ကြိမ်တို့ သည်၊ ယုဒ္ဓမဏ္ဍလေ-စစ်မြေပြင်၌၊ ယောဓေသုဝိယ-စစ်သား

ပဌမဇဝနေပိ ရဇနံ စသည်။ ။ပဋ္ဌဒ္ဓါရဇော၏သည် အလွန် အားသေးကြ၏၊ အားသေးသော်ကြောင့် ရဇနံ (ရာဂ) ဒုဿန (ဒေါသ) မုယ္ယန (မောဟ) အထင်အရှား မဖြစ်နိုင်ကြ၊ အာဝဇ္ဇန်း ဝုဋ္ဌောက အယောနိသော မနသိကာရဖြစ်၍ (မသင့်မတင့် နှလုံးသွင်းလျှင်) အကုသိုလ်ဇောကား စောပါ၏။ သို့သော် ကံ အထမြောက်အောင်ကား မတတ်နိုင်။

ဋီကာ။ ။ပဌမဇဝနေပိ ၊ပေ၊ နဟောတိတိ ဣဒံ ပဋ္ဌဒ္ဓါရဝိထိယံ ဣဋ္ဌိ ပုရိသောတိ ရဇနာဒိနံ အဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ ဟိ အာဝဇ္ဇန ဝေါဋ္ဌပနာနံ အယောနိသော အာဝဇ္ဇန ဝေါဋ္ဌပနဝသေန ဣဒ္ဓေ ဣဋ္ဌိရူပါဒိမှိ လောဘမတ္တံ (လောဘသာမညံ), အနိဋ္ဌေ ပဒိုယမတ္တံ (ဒေါသသာမညံ) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မနောဒ္ဓါရေ ပန ဣဋ္ဌိ ပုရိသောတိ ရဇနာဒိ ဟောတိ၊ တသ (ထိ မနောဒ္ဓါရဇော၏) ပဋ္ဌဒ္ဓါရဇဝနံ မူလံ၊ ယထာ ဝုတ္တံဝါ သဗ္ဗံ ဘဝဂ်ါဒိ (မူလံ)၊ ဧဝံ မနောဒ္ဓါရဇဝနသ မူလဝသေန မူလပရိညာ ဝုတ္တာ၊ [ပဋ္ဌဒ္ဓါရဝိထိ၏နောက်၌ တဒနုဝတ္တိက မနောဒ္ဓါရဇောတွေ လိုက်ရသောကြောင့် ပဋ္ဌဒ္ဓါရကို မနောဒ္ဓါရ၏မူလဟု ဆိုသည်။]

တို့ကဲ့သို့၊ ဟေဋ္ဌပရိယဝသေန-အောက်အထက်၌ဖြစ်သော ပြောင်းလွဲခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဘိဇ္ဈတွာ-ပျက်၍၊ ပတိတေသု-ကျကုန်ပြီးလသော်၊ ("ပဠဒ္ဓါရဝိထိ ချုပ်ပြီးသော်" ဟူလို၊) အယံ-ဤသူကား၊ ဣတ္ထီ-တည်း၊ အယံ-ဤသူကား၊ ပုရိသော-တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ရဇနာဒိဝသေန-တပ်မက်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာလောကိတဝိလောကိတံ ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တာဝ-စွာ၊ ဧတ္ထ-ဤအာလောကိတ ဝိလောကိတ အရာ၌၊ မူလပရိညာဝသေန အသမ္မောဟ သမ္မဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ကား၊ (မူလပရိညာ၏ အကျယ်မှတစ်ပါး အာဂန္တုကဘာဝ၏ အကျယ်ကား၊) စက္ခုဒ္ဒါရေ-စက္ခုဒ္ဒါရ၌၊ ရူပေ-ရူပါရုံသည်၊ အာပါတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ ဝါ-ထင်ခြင်းသို့၊ အာဂတေ-ရောက်လတ်သော်၊ ဘဝင်္ဂစလနတော-ဘဝင်္ဂစလနမှ၊ ဥဒ္ဓ-အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌၊ သကကိစ္စနိပ္ဖာဒနဝသေန-မိမိကိစ္စကို ပြီးစေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇနာဒိသု-အာဝဇ္ဇန်း အစရှိသောစိတ်တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ နိရုဒ္ဓေသု-ချုပ်ပြီးကုန်လတ်သော်၊ အဝသာနေ-အဆုံး၌၊ ဇဝနံ-ဇောသဲသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တံ-ထိုဇောသည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ဥပ္ပန္နာနံ-ဖြစ်ပြီးကုန်သော၊ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ-အာဝဇ္ဇန်း အစရှိသောစိတ်တို့၏၊ ဂေါစရေ-အိမ်သဖွယ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ စက္ခုဒ္ဒါရေ-စက္ခုဒ္ဒါရ၌၊ အာဂန္တုကပုရိသောဝိယ-ဧည့်သည်ယောကျ်ားသည်ကဲ့သို့၊ ဟောတိ-၏။

ဟေဋ္ဌပရိယဝသေန။ ။ဟေဋ္ဌာ စ + ဥပရိ စ ဟေဋ္ဌုပရိ၊ ဟေဋ္ဌပရိ-ဋ္ဌ+ပဝတ္တော-ဖြစ်သော ပြောင်းလွဲခြင်းတည်း။ ဟေဋ္ဌုပရိယော-ခြင်း၊ ရှေးရှေးစိတ်၏ ပျက်ခြင်းသည် အောက်ဋ္ဌဖြစ်သော ပြောင်းလွဲခြင်း, နောက်နောက်စိတ်၏ ပျက်ခြင်းကား အထက်အထက်ဋ္ဌဖြစ်သော ပြောင်းလွဲခြင်းတည်း။[ဟေဋ္ဌုပရိယဝသေန ဘိဇ္ဈတွာ ပတိဘူတေသူတိ ဟေဋ္ဌိမဿ ဥပရိမဿစ အပရာပရံ ဘင်္ဂုပ္ပတ္တိ (ဘင်၏ဖြစ်ခြင်းကို) အာဟာ-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာသစ်စာတို့၌ "ဟေဋ္ဌုပရိယဝသေနာတိ ဟေဋ္ဌာစ ဥပရိစ ပရိဝတ္တမာနဝသေန၊ အပရာပရံ ဘဝဂုံပ္ပတ္တိဝသေနာတိ အတ္ထော"ဟု တွေ့ရ၏။ "ဧတေသု ၊ပေ၊ ပတိတေသုဿ ဤ ၇ ကြိမ်တို့သည် အောက် အထက် ပြောင်းလွဲခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ကျကုန်လသော်"ဟူရာ၌ ဤ ၇ ကြိမ်အကြားဝယ် အဆက်ဆက် ဘဝင်မဖြစ်နိုင်ရကား စာပျက်နေဟန်တူပါသည်၊ "ဘင်ဂုံပ္ပတ္တိဝသေနာတိ အတ္ထော"ဟုသာ ဖြစ်သင့်ပါသည်။

ဧတ္ထ စက္ခုဒ္ဒါရေ။ ။စက္ခုဒ္ဒါရ၌ ရူပါရုံ ထင်လာသည်ရှိသော် ပဠဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစသော စိတ်တို့သည် ဖြစ်ကြရ၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် စက္ခုဒ္ဒါရသည် စက္ခုဒ္ဒါရိကစိတ်တို့၏ဖြစ်ရာ အိမ်နှင့်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဧတ္ထ"ဟု ဆိုသည်။

တံ ၊ပေ၊ အာဂန္တုကပုရိသော။ ။ပဠဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ၊ပေ၊ ဝုဋ္ဌောစိတ်တို့သည် ဇော၏ အလျင်ဖြစ်ကြရသောကြောင့် အာဝါသိကနှင့် တူ၏၊ ဇောတို့ကား နောက်မှ ဖြစ်ရသောကြောင့် အာဂန္တုကနှင့်တူသည်။

တသ-ထိုဇော၏၊ (ရဂ္ဂန ဒုဿန မုယ္ဟနံ၌စပ်၊) ပရဂေဟေ-သူတစ်ပါးအိမ်၌၊ ကိုယ်-တစ်စုံတစ်ခုကို၊ ယာစိတုံ-တောင်းခြင်းငှာ၊ ပဝိဋ္ဌသ-ဝင်ပြီးသော၊ အာဂန္တုက ပုရိသသ-ည့်သည်ယောက်ျား၏၊ ဂေဟသာမိကေသု-အိမ်ရှင်တို့သည်၊ တုဏ္ဍိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အာသိနေသု-နေကုန်လသော်၊ အာဏာကရဏ-အာဏာပြုခြင်းသည်၊ နယုတ္တံယထာ-မသင့်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ-အာဝဇ္ဇန်းအစရှိသောစိတ်တို့၏၊ ဂေဟဘူတေ-သော၊ စက္ခုဒ္ဒါရေ-၌၊ အာဝဇ္ဇနာဒိသုပိ-အာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော စိတ်တို့မှသော်လည်း၊ အရဇ္ဇန္တေသု-မတပ်မက်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊ အဒုဿန္တေသု-အမျက်မထွက်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊ အမုယ္ဟန္တေသုစ-မတွေဝေကုန်သော်လည်းကောင်း၊ ရဂ္ဂနဒုဿနမုယ္ဟနံ-တပ်မက်ခြင်း, အမျက်ထွက်ခြင်း, တွေဝေခြင်းသည်၊ အယုတ္တံ-မသင့်၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ အာဂန္တုကဘာဝေသေန-အာဂန္တုက၏ အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အသမ္ဘောဟသမ္ဘဝညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [အာဝဇ္ဇနာဒိသုပိ၌ ပိသည် အိမ်ရှင်နှင့်တူသော အာဝဇ္ဇန်းစသည်ကို ချီမြှောက်သော သမ္ဘာဝနာဇောတကတည်း၊ "ထို အိမ်ရှင်ဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းအစရှိသည်တို့ သော်မှ ရဂ္ဂန စသည်ကို မပြုနိုင်ကြလျှင် ည့်သည်ဖြစ်သော ဇောတို့အတွက်မှာ အထူးပြောစရာ မလို တော့ပါ"ဟူလို။]

ပန-ကား၊ (အာဂန္တုကဘာဝ၏အကျယ်မှတစ်ပါး, တာဝကာလိကဘာဝ၏ အကျယ်ကား၊) စက္ခုဒ္ဒါရေ-၌၊ ဝေါတ္ထပနပရိယောသာနာနိ-ဝုဋ္ဌောအဆုံးရှိကုန်သော၊ ယာနိ တောနိ စိတ္တာနိ-အကြင်စိတ်တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တာနိ-ထိုစိတ်တို့သည်၊ သမ္မယုတ္တဓမ္မေဟိ-သမ္မယုတ်တရားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ-ထိုထိုစိတ္တက္ခဏ၌ပင်၊ ဘိဇ္ဇန္တိ-ပျက်ကုန်၏၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ နဝ ပဿန္တိ-မမြင်လိုက်

အာဂန္တုက ၂ မျိုး။ ။အာဂစ္ဆတီတိ အာဂန္တုကော-သူ့အိမ်သို့ ရောက်လာသူ (ည့်သည်)၊ ထို အာဂန္တုကသည် အတိထိ, အဇ္ဈာဂတအားဖြင့် ၂ မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် မကြာ မကြာ လာတတ်သောကြောင့် အလေ့အကျင့်ရပြီးသော ည့်သည်ကို "အတိထိ အာဂန္တုက" ဟု ခေါ်၏၊ အလေ့အကျင့်မရှိသေးသော ယခုမှရောက်လာသော ည့်သည်ကို "အဇ္ဈာဂတ အာဂန္တုက"ဟု ခေါ်၏။ ဤနေရာ၌ အဇ္ဈာဂတ အာဂန္တုကကို ယူပါဟု ဋီကာသစ် ဆိုသည်၊ အတတိဂစ္ဆတိ-သွားတတ်၏။ ဣတိ အတိထိ၊ အတဓာတ်, ဣထိန်ပစ္စည်း၊ အဘိ အာဂစ္ဆတိ-ယခုမှလာတတ်၏။ ဣတိ အဇ္ဈာဂတော။ [အဘိ+အာ+ဂမု-တ။]

တဏှိ မာသိနေသု။ ။တဏှိသဒ္ဒါသည် "မောနမဘာသနံ တုဏှီ"ဟု အဘိဓာန် (၄၂၉)ရှိသောကြောင့် အဘာသန အနက်ဟောနိပါတ်တည်း၊ သဏ္ဌာတ၌ "တုဏ္ဏီ"ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤကာရန္တလည်း ဖြစ်သည်၊ အာသိနေသု၌ အာသဓာတ်, တပစ္စည်း, ဣအာဂုံ, တကို နပြု၊ ဒေါသိနာပုဗ်ကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တုဏှီ+အာသိနေသု"၌ ဝါစာသိလိ၌အကျိုးငှာ (မ်) အာဂုံလာထားသည်ဟု ကြံပါ။

လိုက်ကြရကုန်၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဣတ္ထာရာနိ-တိုလျှကုန်သည်၊ ["မတည်မရပ်လျင်စွာ သွားတတ်ကုန်သည်"ဟု သဒ္ဒတ္ထပေး။] တာဝကာလိကာနိ-အခိုက်အတန့်တို့သည်။ ["အဖြစ်အပျက်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ထိုမျှလောက်သော ကာလရှိကုန်သည်"ဟု သဒ္ဒတ္ထပေး။] ဟောန္တိ။

တတ္ထ - ထိုစကားရပ်၌၊ (အယံ - ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ဥပမာ - တည်း၊) [တတ္ထာတိ တသ္မိံ ဝစနေ အယံ ဥပမာတိ အတ္ထော။] ဧကသ္မိံ-တစ်ခုသော၊ ယရေ-အိမ်၌၊ သဗ္ဗေသု-ကုန်သော၊ မာနုသကေသု-လူပေါင်းတို့သည်၊ မတေသု-သေပြီးကုန်လသော်၊ အဝသေသသ-ကြွင်းကျန်သော၊ ဧကသ-တစ်ယောက်သော၊ တဒ်ဏညေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ မရဏမမ္မသ-သေခြင်းသဘောရှိသူ၏၊ နစ္စဂီတာဒီသု-ကခြင်း, သီဆိုခြင်းအစရှိသော ပျော်ရွှင်မှုတို့၌၊ အဘိရတိနာမ-အလွန်မွေ့လျော်ခြင်းမည်သည်၊ နယုတ္တာယထာ-မသင့်သကဲ့သို့၊ ဧကမေဝ၊ ဧကဒ္ဓါရေ-တစ်ခုသော ဒွါရ၌၊ သသမ္ဘယုတ္တေသု-သမ္ဘယုတ်တရားနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ အာဝဇ္ဇနာဒီသု-အာဝဇ္ဇန်း အစရှိသောစိတ်တို့သည်၊ တတ္ထတတ္ထေဝ - ထိုထိုစိတ္တက္ခဏ၌ပင်၊ မတေသု-သေပြီးကုန်လသော်၊ (ချုပ်ပြီးကုန်လတ်သော်၊) အဝသေသသ-ကြွင်းကျန်သော၊ တဒ်ဏေယေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ မရဏမမ္မသ-သေခြင်းသဘောရှိသော၊ ဇဝနသာပိ-ဇောဏ်လည်း၊ [ပိသဒ္ဒါဖြင့် အဘိရတိအယုတ္တချင်းတူသော ကြောင့် ဥပမာနတုန်းက မရဏမမ္မသကို ပေါင်း။] ရဇ္ဇန ဒုသနမုယ္ယနဝသေန-ဖြင့်၊ အဘိရတိနာမ နယုတ္တာ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ တာဝကာလိကဘာဝဝသေန-ဖြင့်၊ အသမ္ဘောဟသမ္ဘဝညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣတ္ထာရာနိ။ ။"အစိရဋ္ဌိတိကာနိ-ကြာမြင့်စွာ ကာလပတ်လုံး တည်တန့်ခြင်းမရှိကုန်"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာတည်း၊ သက္ကတ၌ "ဣတ္ထရ"သည် ပါဠိ၌ "ဣတ္ထာရ"ဟု ဖြစ်၏၊ အခြားအနက်မျှားနှင့်တကွ "နိစ-အနိမ့်, အတို"အနက်ကို ဟော၏၊ "ဣဏ်ဓာတ်, တွေရပ်ပစ္စည်း"ဟု ဆို၏၊ ပါဠိ၌ ဣဓာတ်, တွေရပစ္စည်းဟု မောဂ္ဂလ္လာန်, ၅-ကဏ္ဍ (၅၄)သုတ်၌ ဆို၏၊ "ဧတိ-သွားတတ်၏၊ (ရပ်တည်၍ မနေတတ်)၊ ဣတိ ဣတ္ထရော (ဣတ္ထာရော)"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ [သုတ်ကြီးဖြင့် စီရင်။]

တာဝကာလိကာနိ။ ။ဣတ္ထာရာနိကို "တာဝကာလိကာနိ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ "ဥဒယဗ္ဗယပရိစ္ဆိန္နော တာဝ တတ္ထကော ကာလော ဧတေသံတိ တာဝကာလိကာနိ" ဟု ဋီကာသစ်ပြု၏၊ "တာဝ+ကာလော ဧတေသံတိ တာဝကာလိကာနိ"ဟု ပြုစေလိုရင်းတည်း။ [ဧတေသံ-ဤစိတ်တို့၏၊ တာဝ-ထို အဖြစ်အပျက် (ဥပါဒ် ဘင်)ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော+ကာလော-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ တာဝကာလိကာနိ-ဌားရမ်း၍ ယူခြင်းကို တာဝကာလိကဟု ဆိုရာ၌ကား ခေတ္တသုံးစွဲခြင်းဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ကာလကို ထိုမျှလောက်သော ကာလဟု ခေါ်၍ ထိုခေတ္တမျှ သုံးစွဲရာကာလရှိသည်ကို တာဝကာလိကဟု ခေါ်သည်။]

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ခန္ဓာ ၊ပေ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဝသေနပိ-ခန္ဓာကို ဆင်ခြင်ခြင်း, အာယတနကို ဆင်ခြင်းခြင်း, ဓာတ်ကိုဆင်ခြင်ခြင်း, ပစ္စည်းကို ဆင်ခြင်ခြင်းတို့၏အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ ဧတံ-ဤ အသမ္မောဟသမ္ဘဇကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ပိသဒ္ဒါဖြင့် မူလပရိညာ အာဂန္တုကတာဝကာလိကဘာဝဝသေနကို ပေါင်း။] ဟိ-ချဲ့၊ ဧတ္ထ-ဤခန္ဓာအစရှိသော တရားအပေါင်းဌ၊ ဝါ-ဤခန္ဓာအစရှိသော တရားအပေါင်းတွင်၊ စက္ခုစေဝ-စက္ခုပသာဒသည်လည်းကောင်း၊ ရူပါစ-ရူပါရုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ရူပကွေန္ဓော-ရူပကွန္ဓာတည်း၊ ဒဿနံ-မြင်တတ်သော စက္ခုဝိညာဉ်သည်၊ ဝိညာဏကွေန္ဓော-တည်း၊ တံ သမ္ဘယုတ္တာ-ထိုစက္ခုဝိညာဉ်နှင့်ယှဉ်သော ဝေဒနာသည်၊ ဝေဒနက္ခန္ဓော၊ (တံ သမ္ဘယုတ္တာ-သော၊) သညာ-သည်၊ သညက္ခန္ဓော၊ (တံ သမ္ဘယုတ္တာ-ထိုစက္ခုဝိညာဉ်နှင့်ယှဉ်ကုန်သော၊) ဖဿာဒိကာ-ဖဿအစရှိသော တရားတို့သည်၊ သခါရက္ခန္ဓော-တည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဋ္ဌန်-ကုန်သော၊ ဧတေသံ ခန္ဓာနံ-ဤခန္ဓာတို့၏၊ သမဝါယေ-အတူပေါင်းစု၍ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-အကြောင်းညီညွတ်ခြင်းသည်၊ (သတိ-ဖြစ်လသော်၊) အာလောကနဝိလောကနံ-ရှေးရှုကြည့်ခြင်း, ဘေးအရပ်ကိုကြည့်ခြင်းသည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ တတ္ထ-ထိုခန္ဓာ ၅ ပါး၏အစွမ်းဖြင့် အာလောကန ဝိလောကန၏ ထင်ရှားခြင်းကြောင့်။ [တတ္ထာတိ အာလောကန ဝိလောကနေ ပညာယမာနေ၊ နိမိတ္တတ္ထေ စေတံ ဘုမ္မံ။] ကော ဧကော-အဘယ်သူတစ်ယောက်သည်၊ အာလောကေတိ-ရှေးရှုကြည့်သေးသနည်း၊ (နု အာလောကေတိ ဧဝ-အဘယ်သူတစ်ယောက်မျှ ရှေးရှုမကြည့်နိုင်တော့သည်သာ၊) ကော (ဧကော)-သည်၊ ဝိလောကေတိ-ဘေးအရပ်ကို ကြည့်သေးသနည်း၊ (နု ဝိလောကေတိ ဧဝ-အဘယ်သူတစ်ယောက်မျှ ဘေးအရပ်ကို မကြည့်နိုင်တော့သည်သာ)။

တယာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ [ခန္ဓပစ္စက္ခဏာမှတစ်ပါး အာယတနပစ္စဝေက္ခဏာကား၊] စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်၊ စက္ခာယတနံ-စက္ခာယတနတည်း၊ ရူပံ-ရူပါရုံသည်၊ ရူပါယတနံ-ရူပါယတနတည်း၊ ဒဿနံ-မြင်တတ်သော စက္ခုဝိညာဉ်သည်၊ မနာယတနံ-မနာယတနတည်း၊ ဝေဒနာဒယော-ဝေဒနာအစရှိကုန်သော၊ သမ္ဘယုတ္တာ ဓမ္မာ-သမ္ဘယုတ်တရားတို့သည်၊ ဓမ္မာယတနံ-ဓမ္မာယတနတည်း၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ စတူန္နံ-ကုန်သော၊ ဧတေသံ အာယတနာနံ-ဤအာယတနတို့၏၊ သမဝါယေ (သတိ) အာလောကနဝိလောကနံ-သည်၊ ပညာယတိ-၏၊ တတ္ထ-ထိုအာယတန

သမဝါယေ။ ။သံ + အဝ + အယ-ကပစ္စည်း၊ သံ-တပေါင်းတည်း၊ အဝ-သက်ဝင်၍ (စု၍) +အယ-ဖြစ်တတ်သော အကြောင်းအပေါင်း၊ အကျိုးတစ်ခုကို အတူပြုလေ့ရှိသော အကြောင်းတို့၏ အပေါင်းမိခြင်း၊ ဤနေရာ၌ အလောကန ဝိလောကနအမှုကို အတူပြုလေ့ရှိသော ခန္ဓာ ၅ ပါးတို့၏ ပေါင်းမိခြင်းတည်း။ ["သမဝါယေတိ သာမဂ္ဂိယံ" ကား ခမိပ္ပာယတ္ထတည်း။]

၄ ပါး၏အစွမ်းဖြင့် အာလောကန ဝိလောကန၏ ထင်ရှားခြင်းကြောင့်၊ ကော ဧကော-သည်၊ အာလောကေတိ-သေးသနည်း၊ (နအာလောကေတိ ဧဝ-တော့သည်သာ၊) ကော (ဧကော)-သည်၊ ဝိလောကေတိ-နည်း၊ (နဝိလောကေတိ ဧဝ)။

တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ [အာယတနပစ္စဝေက္ခဏာမှတစ်ပါး ဓာတုပစ္စဝေက္ခဏာကား၊] စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်၊ စက္ခုဓာတု-စက္ခုဓာတ်တည်း၊ ရူပံ-ရူပါရုံသည်၊ ရူပဓာတု-ရူပဓာတ်တည်း၊ ဒဿနံ-မြင်တတ်သော စက္ခုဝိညာဉ်သည်၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတု- စက္ခုဝိညာဏဓာတ်တည်း၊ တံ သမ္မယုတ္တာ-ထိုစက္ခုဝိညာဏဓာတ်နှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ ဝေဒနာယော-ဝေဒနာ အစရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တရားတို့သည်၊ ဓမ္မဓာတု-ဓမ္မဓာတ်တည်း၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ စတုန္နံ-ကုန်သော၊ ဧကာသံဓာတူနံ-ဤဓာတ်တို့၏၊ သမဝါယေ (သတိ), အာလောကန ဝိလောကနံ-သည်၊ ပညာယတိ-၏၊ တတ္ထ-ထိုဓာတ် ၄ ပါးတို့၏အစွမ်းဖြင့် အာလောကန ဝိလောကန၏ ထင်ရှားခြင်းကြောင့်၊ ကော ဧကော-သည်၊ အာလောကေတိ-နည်း၊ (နအာလောကေတိ ဧဝ၊) ကော(ဧကော) ဝိလောကေတိ-နည်း၊ (နဝိလောကေတိ ဧဝ)။

တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ [ဓာတုပစ္စဝေက္ခဏာမှတစ်ပါး, ပစ္စယဝေက္ခဏာကား၊] စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်၊ (ဒဿနသ-စက္ခုဝိညာဉ်၏)၊ နိဿယပစ္စယော-နိဿယပစ္စည်းတည်း၊ ရူပါ-ရူပါရုံတို့သည်၊ (ဒဿနသ၊) အာရမ္မဏပစ္စယော-အာရမ္မဏပစ္စည်းတည်း၊ အာဝဇ္ဇနံ-ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းသည်၊ (ဒဿနသ၊) အနန္တရ သမနန္တရူပနိဿယ နတ္ထိဝိဂတပစ္စယော-အနန္တရပစ္စည်း, သမနန္တရပစ္စည်း, အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်း, နတ္ထိပစ္စည်း, ဝိဂတပစ္စည်းတည်း၊ အာလောကော-အရောင်အလင်းသည်၊ ဥပနိဿယပစ္စယော-ပကတူပနိဿယပစ္စည်းတည်း၊ ဝေဒနာဒယော-ဝေဒနာအစရှိသောတရားတို့သည်၊ သဟဇာတာဒိပစ္စယာ-သဟဇာတအစရှိသောပစ္စည်းတို့တည်း။

ဥပနိဿယော။ ။အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် "ရာဂါဒယော, သဒ္ဓါဒယော, ပုဂ္ဂလော, ဘောဇနံ, ဥတု, သေနာသနံ"ဟုသာ လာ၏။ အာလောကစသည် မပါ။ ထို့ကြောင့် "အာလောကသည် စက္ခုဝိညာဉ်အား ပကူတူပနိဿယဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏"ဟုဆိုရာ၌ သုတ္တန်၌လာသော ပကတူပနိဿယဟု ဋီကာသစ်ဆိုသည်။

သဟဇာတာဒိ ပစ္စယာ။ ။ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရတို့က စက္ခုဝိညာဉ်အား သဟဇာတ အညမည သမ္မယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတစသော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ [ရှေးစာအုပ်များ၌ အာဒိသဒ္ဒါမပါဘဲ "သဟဇာတ ပစ္စယော"ဟု ရှိသောကြောင့် "နိဒဿနမတ္တမေတံ-နိဒဿနနည်း"ဟု ဋီကာသစ်ဆို၏။ ယခုစာအုပ်တို့၌ အာဒိပါသောကြောင့် နိဒဿနနည်းမဟုတ်တော့။]

ဧဝံ-သို့၊ ဧတေသံ ပစ္စယာနံ-ဤ ပစ္စည်းတို့၏၊ သမဝါယေ-အတူပေါင်းစု၍ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-အကြောင်း ညီညွတ်ခြင်းသည်၊ (သတိ-ဖြစ်လသော်၊) အာလောကန ဝိလောကနံ-သည်၊ ပညာယတိ-၏၊ တတ္ထ-ထိုပစ္စည်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့် အာလောကန ဝိလောကန၏ ထင်ရှားခြင်းကြောင့်၊ ကော ဧကော-သည်၊ အာလောကေတိ-နည်း၊ (နှ အာလောကေတိ ဧဝ၊) ကော (ဧကော)-သည်၊ ဝိလောကေတိ-နည်း၊ (နှ ဝိလောကေတိ ဧဝ)။ ["အပိစ ခန္ဓာယတနဓာတုပစ္စယ ပစ္စဝေက္ခဏာဝသေနပိ"ဟူသော မူလစကားကို ပြန်၍အုပ်လိုသောကြောင့် ဣတိ ဧဝံ စသည်ကို မိန့်။] ဣတိ ဧဝံ-သို့လျှင်၊ ဧတ္ထ-ဤ အာလောကိတ ဝိလောကိတအရာ၌၊ ခန္ဓာယတနဓာတုပစ္စယ ပစ္စဝေက္ခဏာဝသေနပိ-ခန္ဓာတို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်း, အာယတနတို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်း, ဓာတ်တို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်း, ပစ္စည်းတို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း၊ အသမ္မောဟသမ္ဘဇည်-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-ထိုက်၏။

[အာလောကိတ ဝိလောကိတကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ပါဠိတော် အစဉ်အတိုင်း သမဋ္ဌိတေ ပသာရိတေကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် သမဋ္ဌိတေ စသည်မိန့်။] သမဋ္ဌိတေ ပသာရိတေတိ-ကား၊ ပဗ္ဗာနံ-အဆစ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-အဆစ်ရှိကုန်သော၊ ဟတ္ထပါဒါနံ-လက်ခြေတို့ကို၊ သမဋ္ဌိနပသာရဏော-ကွေးခြင်း, ဆန့်ခြင်း၌၊

ပဗ္ဗာနံ။ ။ဤပုဒ်သည် ဟတ္ထပါဒါနံ၏ ဝိသေသနတည်း၊ ထို့ကြောင့် "လက်ခြေတို့၏ အဆစ်တို့ကို ကွေးလိုက်ဆန့်လိုက်လျှင် လက်ပါ-ခြေပါ ကွေးပြီးဆန့်ပြီးဖြစ်တော့၏၊ (တစ်နည်း) "ပဗ္ဗံ ဧတေသံ အတ္ထိတိ ပဗ္ဗာ" ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်ပြု၍ အဆစ်ရှိသော လက်ခြေတို့ကို ယူပါ။

ဋီကာသစ်။ ။ပဗ္ဗာနံတိ ပဗ္ဗဘူတာနံ၊ တံသမဋ္ဌိနပသာရဏောနေဝ (ထိုအဆစ်တို့ကို ကွေးခြင်း, ဆန့်ခြင်းဖြင့်ပင်) ဟိ သဗ္ဗေသံ ဟတ္ထပါဒါနံ သမဋ္ဌိန ပသာရဏံဟောတိ၊ ပဗ္ဗမေတေသံတိ ဝါ ပဗ္ဗာ၊ ယထာ-သဒ္ဒေါတိ၊ ပဗ္ဗဝန္တာနံတိ အတ္ထော။ [ဤဋီကာသစ်အလို "ပဗ္ဗာနံ ဟတ္ထပါဒါနံ" ဟု ရှိပုံရ၏၊ စာအုပ်တို့၌ကား "ဟတ္ထပါဒါနံ" မပါသော မူကွဲလည်းရှိ၏။]

သမဋ္ဌိနပသာရဏော။ ။သံ+ဣဋ္ဌ-အာယာမေ (ဆွဲဝင်ခြင်း) ဟူသော ဓာတ်ဖြင့် "သမဋ္ဌိန"ဟုလည်းကောင်း, သံ+အဋ္ဌ (ဣဋ္ဌ) ဓာတ်ဖြင့် "သမိဋ္ဌိတ" ဟုလည်းကောင်း ပါ၌ မျိုးပင် အရေးအသားရှိ၏၊ ဣဋ္ဌဓာတ်သည် တုမ်လှုပ်ခြင်း အနက်ကိုသာ ဟောသောကြောင့်လည်းကောင်း "ကောင်းစွာ+ဆွဲခြင်း" ဟူသည် "ကွေးခြင်း" ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသောကြောင့်လည်းကောင်း "သမဋ္ဌိတေ, သမဋ္ဌိန" ဟုသာ ရှိသင့်မည် ထင်ပါသည်၊ သို့သော် ဓာတ္တတ္ထသင်္ကာ၌ကား "သမိဋ္ဌိတံဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ" ဟု ဣဋ္ဌဓာတ်နေရာ၌ ပုံစံထုတ်ထားသည်၊ သမဋ္ဌိန၌ ယုပစ္စည်းကား သမဋ္ဌိတေ၌ တပစ္စည်း၏ ဘောအနက်ပြတည်း၊ ပသာရဏံ၌ ပ+သရဓာတ်, ဏရိတ်ကြေ, ယုပစ္စည်း၊ "ကောင်းစွာ ပြန့်စေခြင်း" ဟု သဒ္ဒတ္ထ, "ဆန့်ခြင်း" ဟု ဝေါဟာရတ္ထ ဖြစ်၏။

(သမ္ပယုတ္တဓမ္မတို့ ဟောတိ၌စပ်၊) တတ္ထ-ထိုကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း၌၊ (အတ္ထပရိဂ္ဂဏှာနံ ၌စပ်၊) စိတ္တဝေသေနေ၀-စိတ်၏ အလိုအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ-စိတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သာလျှင်၊ သမဋ္ဌာနပသာရဏံ-ကို၊ အဂတတ္တာ-မပြုမူ၍၊ ဟတ္ထပါဒါနံ-တို့ကို၊ သမဋ္ဌာန ပသာရဏဟေတုယာ-ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ အတ္ထာနတ္ထံ-ဓမ္မအားဖြင့် တိုးပွားခြင်း မတိုးပွားခြင်းကို၊ ပရိဂ္ဂဏှိတ္တာ-ပိုင်းခြားကာယူပြီး၍၊ (ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ပြီး၍၊) အတ္ထပရိဂ္ဂဏှာနံ-ဓမ္မအားဖြင့် တိုးပွားခြင်းကို ပိုင်းခြား၍ယူခြင်းသည်၊ (ဓမ္မအားဖြင့် တိုးပွားခြင်းကို ပိုင်းခြား၍ယူကြောင်း ဉာဏ်သည်၊) သာတ္ထကသမ္ပဇညံ-မည်၏။

တတ္ထ-ထိုကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း၌၊ ("အတ္ထာနတ္ထပရိဂ္ဂဏှာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ" ၌စပ်၊) ဟတ္ထပါဒေ-လက်ခြေတို့ကို၊ အတိစိရံ-အလွန်ကြာမြင့်စွာ၊ သမ္ဘွေတ္တာဝါ-ကွေး၍ သော်လည်းကောင်း၊ ပသာရေတ္တာဝါ-ဆန့်၍သော်လည်းကောင်း၊ ဌိတသ-တည်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ခဏေခဏေ-ခဏတိုင်းခဏတိုင်း၌၊ ဝေဒနာ-ဝေဒနာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ [အခ်ို့စာအုပ်တို့၌ "ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ" ဟုရှိ၏၊ "ခဏေခဏေ"ဟု ပါပြီးဖြစ်၍ တစ်ခဏတစ်ခဏ၌ ဝေဒနာတစ်ခုသာဖြစ်ရကား "ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟူသော ဧကဝုစ်ကြိယာက ကောင်း၏။] စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ ဧကဂ္ဂတံ-တစ်ခုတည်းသော

စိတ္တဝေသေနေ၀။ ။စိဏ္ဏရုစိယာ ဧ၀ (ဝုသသဒ္ဒါ "အလို" အနက်ဟော၊) စိတ္တ သာမတ္ထိယာ၀ါ (ဝသသဒ္ဒါ "အစွမ်း" အနက်ဟော၊) "အတ္ထရှိသည် ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ ကွေးလို ဆန့်လိုသောစိတ်ကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်" ဟု ဆိုလိုသည်။

ခဏေခဏေ။ ။အတိစိရံပေ၊ ပသာရေတ္တာ၀ါ ဌိတသ" ဟု ဆိုသောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ကြာရှည်စွာ (အကြာကြီး) ကွေး၍ဖြစ်စေ ဆန့်၍ဖြစ်စေ နေသူအတွက် ထိုသို့နေဆဲ ခဏမှာ ဒုက္ခဝေဒနာ အဆက်မပြတ် ဖြစ်တတ်သောကြောင့် "ခဏေခဏေ"ဟု အာဘိက္ခည အနက်၌ ၂ ပုဒ်ဆိုထားသည်။ [မော်ဂ္ဂလွှာန် (၁)ကရှာ, ဝိစ္ဆာဘိက္ခညေသုဒ္ဓေ (၅၄) သုတ်ဖြင့် ခဏော ၁ ပုဒ်ကို အာဘိက္ခညအနက်၌ ၂ ပုဒ်ပြု၊ ဋီကာသစ်၌ "ဗျာပနိစ္ဆာ၀စနံ" ဟု ဆိုသည်ကို ဝိစ္ဆာလက္ခဏာ မရှိသောကြောင့် စဉ်းစားပါ။]

ဝေဒနာ။ ။သန္ဓမ္ဘနာဒီဟိ ရူဇနာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အာဒိနာ ပရမ္မရ ပယောဇနံ ဒဿေတိ၊ ကြာရှည်စွာ ကွေးထားခြင်းဟူသည် အကြောတို့ကို ကွေးနေစေခြင်းတည်း။ ထိုသို့ အကြောတို့၏ ကွေးနေခြင်းကြောင့် သွေးလေတို့သည် ကောင်းစွာမလျှောက်ကြရ၊ သွေးလေ မလျှောက်ရခြင်းကြောင့် သန္ဓမ္ဘန (လက်ခြေတောင့်တင်းမှု) စသည်တို့ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် ထုံကျင် ကိုက်ခဲခြင်းဝေဒနာဖြစ်၏။ [ကြာရှည်စွာ ထိုင်နေသောအခါ ခြေကျင်ခြင်း စသော ဝေဒနာမျိုးတည်း။ ဆန့်၍ အိပ်နေသောအခါလည်း တောင့်တင်းသော ဝေဒနာတစ်မျိုး ဖြစ်သေး၏။] ထို့ကြောင့် တရားထဲ၌ စိတ်မတည်ကြည်၊ စိတ်မတည်ကြည်မှုကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်း မတိုးတက်ဘဲ ကျဆင်း၏။ ထို့ကြောင့် စျာန်စသောတရားထူးကို မရ၊ ဤသို့ မကောင်းကျိုး အဆက်ဆက်ကို ပြသည်။

အာရုံရှိသည်၊ ဝါ-တည်ကြည်ခြင်းကို၊ နု လဘတိ-မရ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်-ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊ ပရိပတတိ-လျှောကျ၏၊ ဝိသေသ-စျာန်အစရှိသော တရားထူးကို၊ နာဓိဂစ္ဆတိ-မရနိုင်။

ပန-အနွယကား၊ ကာလေ-ကွေးသင့်ရာအခါ၌၊ သမ္ဗဇ္ဈဿ-ကွေးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ကာလေ-ဆန့်သင့်ရာအခါ၌၊ ပဿာရေ-ဆန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ တာ ဝေဒနာ-ထိုဝေဒနာတို့သည်၊ နုပဂန္တွာ-မဖြစ်ကုန်၊ [ဤ၌ကား "ခဏောခဏော"မပါသောကြောင့် ဗဟုဝုစ်ကြီယာကာ ကောင်းသည်။] စိတ္တံ-သည်၊ ဧကဂ္ဂ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ ဝါ-တည်ကြည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊ ဖာတိ-တိုးပွားခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ဝိသေသ-စျာန်စသော တရားထူးကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ-ရနိုင်၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အတ္ထာနတ္ထ ပရိဂ္ဂဏှန်-ဓမ္မအားဖြင့် တိုးပွားခြင်း မတိုးပွားခြင်းကို သိမ်းယူခြင်းကို၊ ဝါ-သိမ်းယူကြောင်းဉာဏ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ပန-အဖွဲ့တစ်ပါးကား၊ အတ္ထေ-ဓမ္မအားဖြင့် တိုးပွားခြင်းသည်၊ သတိပိ-ရှိပြန်သော်လည်း၊ သပ္ပာယာသပ္ပာယံ-လျော်ကန်သော အရပ်, မလျော်ကန်သော အရပ်ကို၊ ပရိဂ္ဂဏှိတ္တာ-၍၊ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှန်-လျော်ကန်သော အရပ်ကို ပိုင်းခြားရှာ၍ ယူခြင်းသည်၊ ဝါ-လျော်ကန်သော အရပ်ကို ပိုင်းခြားရှာ၍ ယူကြောင်းဉာဏ်သည်၊ သပ္ပာယသမ္ပညံ-မည်၏၊ တတြ-ထိုသပ္ပာယ အသပ္ပာယကို သိမ်းဆည်းခြင်း၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ နယော-အပရိဂ္ဂဟဏ၏ အပြစ်ကို သိကြောင်းနည်းတည်း။

ကိရ-ခဲ့၊ မဟာစေတိယင်္ဂဏော-မဟာစေတီယင်ပြင်တော်၌၊ ဒဟရဘိက္ခု-ရဟန်းငယ်တို့သည်၊ သဇ္ဈာယံ-သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို၊ ဝါ-စာအံ့ခြင်းကို၊ ဂဏှန္တိ-ယူကြကုန်၏၊ တေသံ-ထိုရဟန်းငယ်တို့၏၊ ပိဋ္ဌိပသေသု-နောက်ကျောဘေးတို့၌၊ ဒဟရ

တတြာယံ နယော။ ။သပ္ပာယသပ္ပာယ အပရိဂ္ဂဏှနေ ဝတ္ထုသန္တာန သခ်ါတော နယော-သပ္ပာယ အသပ္ပာယကို မသိမ်းဆည်းခြင်း၌ ဝတ္ထုကြောင်းကို ပြခြင်းဟူသောနည်းတည်း၊ ဝတ္ထုတို့သည် မသိမ်းဆည်းခြင်း၏ အပြစ်ကိုပြသော ဝတ္ထုချည်းတည်း၊ ထိုသို့ အပရိဂ္ဂဟဏအပြစ်ကို ပြသဖြင့် ပရိဂ္ဂဟဏ၏ အကျိုးကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်တော့၏။

မဟာစေတိယင်္ဂဏော။ ။သီဟိုဠ်ကျွန်းဝယ် ဒုဋ္ဌဂါမဏိ အဘယမင်းတည်ထားအပ်သော ဟေမမာလိမည်သော စေတီတော်သည် အတောင် တစ်ရာ့နှစ်ဆယ်မြင့်သောကြောင့် "မဟာစေတိယ"ဟု နာမည်တော်ရ၏၊ ထိုစေတီတော်၏ ဥပစာဖြစ်၍ ကောင်းစွာပြုပြင်အပ်သော မြေအပြင်ကို "စေတိယင်္ဂဏ"ဟု ခေါ်သည်။ [ဘူမိပွဒေသေ စေတ္ထ အင်္ဂဏဲ ၊ပေ၊ တသ္မာ ဥပစာရဘူတေ သခ်တေ ဘူမိပွဒေသေတိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။]

ဘိက္ခုနိယော-ဘိက္ခုနိုင်ယ်တို့သည်၊ ဓမ္မ-ကို၊ သုဏန္တိ-နာကြားကုန်၏၊ တတြ-ထို ရဟန်းင်ယ်တို့တွင်၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဒဟရော-ရဟန်းင်ယ်သည်၊ ဟတ္ထ-လက်ကို၊ ပသာရေန္တော-ဆန့်လသော်၊ ကာယသံသဂ္ဂ-ကိုယ်ဖြင့်နှိုးနှောခြင်းသို့၊ (မိမိ၏ကိုယ်ဖြင့် ဘိက္ခုနီကိုယ်၌ ရောနှောခြင်းသို့၊) ပတ္တော-ရောက်၍၊ တေနေဝ ကာရဏေန-ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင်၊ ဂိဟီ-လူဝတ်ကြောင်သည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ရပြီ၊ [ထိုကာယသံသဂ္ဂဖြစ်ခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ သာသနာတော်၌ မပျော်မွေ့သောကြောင့် လူထွက်သည်။]

အပရော-တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ပါဒံ-ခြေကို၊ ပသာရေန္တော-ဆန့်လတ်သော်၊ အဂ္ဂိမှိ-မီးဌ၌၊ ပသာရေသိ-ဆန့်မိပြီ၊ အင်္ဂီ-အရိုးကို၊ အာဟစ္စ-ထိခိုက်၍၊ ပါဒေါ-သည်၊ စျာယိ-လောင်ပြီ။ [စျေဓာတ်၏ ဒဟန (မီးလောင်ခြင်း) အနက်ကို ဟောရာ၌ အကမ္မကတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပါဒေါစျာယိ" တုဆိုသည်၊ သကမ္မက နေရာ၌ကား "အဂ္ဂိနာ-ဖြင့်၊ ကုဋ္ဌိ-ကို၊ စျာပေတိ-လောင်စေ၏" ဟု ကာရိတ်ဝင်ရသည်။] အပရော-သော၊ (ဘိက္ခု ပါဒံ ပသာရေန္တော၊) ဝမ္မိကေ-တောင်ပို့၌၊ ပသာရေသိ-ပြီ၊ သော-ထိုရဟန်းကို၊ အာသီဝိသေန-လျင်သောအဆိပ်ရှိသော မြွေသည်၊ ဒဋ္ဌော-ကိုက်အပ်ပြီ၊ အပရော-သော၊ (ဘိက္ခု ပါဒံ ပသာရေန္တော၊) စီဝရကုဋိဒဏ္ဍကေ-သင်္ကန်းကျောင်း၏ ဒုတ်တန်းင်ယ်၌၊ ပသာရေသိ-ပြီ၊ တံ-ထိုရဟန်းကို၊ မဏိသပ္ပေါ-မဏိမည်သော မြွေသည်၊ ဌံသိ-ကိုက်ပြီ၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ဧဝရူပေ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ အသပ္ပာယေ-မလျောက်ပတ်သော အရပ်၌၊ အပသာရေတ္တာ-မဆန့်မူ၍၊ သပ္ပာယေ-လျောက်ပတ်သောအရပ်၌၊ ပသာရေတဗ္ဗံ-ဆန့်ရာ၏၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း၌၊ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ-တည်း။

ပန-ကား၊ ဂေါစရသမ္ပဇညံ-ဂေါစရသမ္ပဇညကို၊ မဟာထေရဝတ္ထုနာ-မဟာထေရမည်သော ဆရာတော်၏ဝတ္ထုဖြင့်၊ [ဧဝံ နာမကသ ထေရသ ဝတ္ထုနာ။] ဒီပေတဗ္ဗံ-ပြထိုက်၏၊ ကိရ-ချဲ့၊ မဟာထေရော-မဟာထေရမည်သော ဆရာတော်သည်၊ ဒီဝါဌာနေ-နေ့နေရာအရပ်၌၊ နိသိန္နော-နေသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အန္တေဝါသိကေ ဟိ-အနီးနေတပည့်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိं, ကထယမာနော-ပြောဆိုလသော်၊ သဟသာ-

---

စီဝရကုဋိဒဏ္ဍကေ။ ။မဟာစေတီယင်ပြင်ဝယ် သင်္ကန်းမိုး သင်္ကန်းကာ ကျောင်းင်ယ်ပြု၍လည်း စာအံကြ၏၊ ထို့ကြောင့် သင်္ကန်းကျောင်းင်ယ်၌ သင်္ကန်းမိုးဖို့ ကာဖို့ တန်းထားအပ်သော ဒုတ်ချောင်းင်ယ်ကို "ဒဏ္ဍက"ဟု ခေါ်၏၊ ထို ဒုတ်ချောင်းင်ယ်ပေါ်၌ တက်နေသော မဏိမည်သော သီဟိုဠ်မြွေတစ်မျိုးက ကိုက်သည်။ [စီဝရကုဋိယာ စီဝရဆဒနတ္ထာယ ကတ ဒဏ္ဍကေတိ အတ္ထော၊ မဏိသပ္ပေါနာမ သီဟဠဒီပကေ ဝိဇ္ဇမာနာ ဧကာ သပ္ပဇာတိတိ ဝဒန္တိ ၊ပေ၊ တသ္မာ နု နီလသပ္ပာဒိ (မြွေစိမ်း) ဣဓ မဏိသပ္ပေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော-ဋီကာသစ်။]

အဆောတလျင်၊ ဟတ္ထံ-လက်ကို၊ သမိုဠ်ဆွတ္တာ-ကွေး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ယထာဌာနေ-အကြင်အကြင် တည်ရာအရပ်၌၊ (ထားမြဲတိုင်းသော အရပ်၌၊) ထပေတ္တာ-၍၊ သဏိကံ-ဖြည်းဖြည်း၊ သမဋ္ဌတိ-ကွေးပြန်၏၊ တံ-ထို မဟာထေရမည်သော ဆရာတော်ကို၊ အန္တေဝါသိကာ-အနီးနေတပည့်တို့သည်၊ ပုစ္ဆံသု-မေးလျှောက်ကုန်ပြီ၊ (ကား) ဘန္တေ, ကဿ-အဘယ်ကြောင့်၊ သဟသာ-အဆောတလျင်၊ ဟတ္ထံ-ကို၊ သမိုဠ်ဆွတ္တာ-၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ယထာဌာနေ-၌၊ ထပေတ္တာ-၍၊ သဏိကံ-ဖြည်းဖြည်း၊ သမိဋ္ဌိတ္ထ-ကွေးတော်မူပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ (ပုစ္ဆံသု)။

အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ အဟံ-သည်၊ ယတော-အကြင်အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ မနသိကာတုံ-နှလုံးသွင်းခြင်းငှာ၊ အာရဒ္ဓေါ-အားထုတ်ပြီ၊ (တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊) မေ-သည်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ မုဋ္ဌိတ္တာ-လွတ်၍၊ ဟတ္ထော-လက်ကို၊ နှ သမဋ္ဌိတပုဗ္ဗော-ရှေးဦးမကွေးအပ်ချေ၊ ဝါ-မကွေးအပ်ဘူးချေ၊ ဣဒါနိ ပန-ယခုအခါ၌ကား၊ မေ-ငါသည်၊ တုမှေဟိ-သင်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ကထယမာနေန-စကားပြောနေသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ မုဋ္ဌိတ္တာ-၍၊ သမဋ္ဌိတော-ကွေးအပ်ပြီ၊ (ကွေးမိပြီ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ယထာဌာနေ-၌၊ ထပေတ္တာ-၍၊ သမဋ္ဌိ-ကွေးပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ ဘန္တေ, သာဓု-ကောင်းပါပေ၏၊ ဘိက္ခုနာ နာမ-ရဟန်းတော်မည်သည်၊ ဧဝရူပေန-ဤသို့ သဘောရှိသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ထိုက်ပါ၏၊ ["ဧဝံ+ရူပံ (သဘာဝေါ) ယဿ"ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ "ဧဝံ"ဟု ပကတိပြုရ၏၊ ထို့နောက် နိဂ္ဂဟီတ်ကိုချေ။] ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ကြပြီ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဧတ္ထာပိ-ဤကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်းခံ့လည်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနမေव-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မစွန့်ခြင်းကိုပင်၊ ဂေါစရသမ္မဇညန္တိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ-ကိုယ်တွင်း၌၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သမ္ဘဏ္ဍော-ကွေးတတ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပသာရေဏော-ဆန့်တတ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အတ္တာ နာမ-အတ္တမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-အနွယကား၊ ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယ ဝါယောဓာတုဝိဇ္ဇာရေန-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော စိတ်၏ အမှုအရာဖြစ်သော

ဝေမေတ္တာပိ။ ။"အပိဖြင့် ရှေ့၌ (ဟောက်၌) ပြအပ်ပြီးသော အာလောကိတ ဝိလောကိတအဖို့ကိုငဲ့သည်"ဟု ဋီကာသစ်ဆို၏။ အပိသဒ္ဒါသည် အပေက္ခာအနက်ဟော၊ ဟု ဆိုလိုသည်၊ သို့သော် အပေက္ခာဟူသည် အကျွန်ုပါဒယောဋ္ဌ အပိသဒ္ဒါကဲ့သို့ ရှေ့ဆိုအပ်ပြီးကို ထပ်၍ဆိုသောအားဖြင့် ငဲ့ခြင်းသဘောရှိ၏။ ၂ ခု မကွဲသောကြောင့် ပေါင်း၍မဖြစ်၊ ဤ၌ကား "အာလောကိတ ဝိလောကိတနှင့် သမဋ္ဌိတ ပသာရိတ"ဟု ၂ မျိုးလည်းကွဲ၏။ ဂေါစရ မ္မဇညချင်းလည်း တူ၏။ ထို့ကြောင့် သမဋ္ဌိတ ပသာရိတကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဏနသာ ဖြစ်ထိုက်၏ဟု ထင်ပါသည်။

ဆန္ဒကြောင့် ဝါယောဓာတ်၏ လှုပ်ရှားခြင်းကြောင့် သုတ္တာကုဗုနဝသေန-ကြိုးကိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒါရုယန္တသ-သစ်သားဖြင့် ပြုအပ်သော အရုပ်၏၊ (သစ်သားရုပ်၏၊) ဟတ္ထပါဒစလနံ ဝိယ - လက် ခြေတို့၏ လှုပ်ရှားခြင်းကဲ့သို့၊ သမဋ္ဌန ပသာရဏ-ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပရိဇာနနံ-ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းကို၊ ဇေတ္ထ-ဤကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း၌၊ အသမ္မောဟသမ္မဇညံတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သံယာဋီပတ္တစီဝရဓာရဏောတိ ဇေတ္ထ-ဤပါဠိ၌၊ သံယာဋီစီဝရာနံ-သင်္ကန်းကြီး ကေသီ သင်းပိုင်တို့ကို၊ နိဝါသနပါရုပနဝသေန-ဝတ်ခြင်း, ရုံခြင်း, ရမ်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပတ္တသ-သပိတ်ကို၊ ဘိက္ခာပဋိဂ္ဂဟဏာဒိဝသေန-ဆွမ်းကို ခံယူခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိဘောဂေါ-သုံးစွဲခြင်းသည်၊ ဓာရဏံနာမ-ဓာရဏာမည်၏။

တတ္ထ-ထိုသံယာဋီစီဝရဓာရဏာ, ပတ္တဓာရဏာတို့တွင်၊ တာဝ-ပတ္တဓာရဏာမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော၊) သံယာဋီစီဝရဓာရဏော-သံယာဋီစီဝရဓာရဏာ၌၊ (သမ္ပတ္တ-သမ္ပတ္တကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊) နိဝါသေတွာဝါ-ဝတ်၍လည်းကောင်း၊ ပါရုပိတ္တာဝါ-ရုံ၍လည်းကောင်း၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအကျိုးငှာ၊ စရတော-လှည့်လည်သော ရဟန်း၏၊ အာမိသလာဘော-အာမိသကို ရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သီတသ

သုတ္တာနုကမုနဝသေန။ ။ယန္တေ ယောဇိတသုတ္တာနံ အာဝိဋ္ဌနဝသေန-ယန္တြားအရုပ်၌ တပ်အပ်သော ကြိုးတို့ကို (လူက) ဆွဲငင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်။ [ဤ၌ အာကမုနကို အာ+ဝိ+အဋ္ဌဓာတ်ဖြင့် "အာဝိဋ္ဌန"ဟု ဋီကာဖွင့်ကိုထောက်၍ "ကွေးခြင်း"အနက်၌လည်း "သမဋ္ဌန"ပုဒ်သည်သာ သင့်သည်ဟု မှတ်ပါ။]

ဒါရုယန္တသ။ ။သဏ္ဌာန၌ "ယတြိ-သကော်စေ"ဟူသော ဓာတ်, အစ်ပစ္စည်းဖြင့် "ယန္တြ"ဟု ဖြစ်သကဲ့သို့ ပါဠိ၌လည်း "ယတိ-သကော်စေ (တွန့်ခြင်း)"ဟူသော စုရာဒိဓာတ်ဖြင့် အ ပစ္စည်းသက်, နိဂ္ဂဟီတ်လာ၍ပြီးသော "ယန္တ"သဒ္ဒါသည် ယန္တြားအနက်ကို ဟော၏၊ ယန္တယတိ-တွန့်တတ်၏၊ ဣတိ ယန္တံ၊ ဒါရုနာ-သစ်သားဖြင့်+ကတံ+ယန္တံ ဒါရုယန္တံ၊ "သုတ္တာနုကမုနဝသေန ဒါရုယန္တသ ဟတ္ထပါဒစလနံဝိယ"ကို ကြည့်၍ ယခုခေတ် ရုပ်သေးရုပ်ကို "ဒါရုယန္တ"ဟု ယူပါ။ [ဋီကာသစ်၌ ယာဓာတ်ကြ၍ "တံတံ ကြိယံ ယာတိ ပါပုဏာတီတိ ယန္တံ" စသည်ဖြင့် ပြုလေ၏။]

သံယာဋီစီဝရာနံ။ ။ပါဠိတော်၌ "သံယာဋိ ပတ္တစီဝရ"ဟု အစဉ်ရှိသော်လည်း ၂ ထပ်သင်္ကန်းကြီးဟူသော သံယာဋိ, ဧကသီ သင်းပိုင်ဟူသော စီဝရ, ထို ၂ မျိုးလုံးပင် အသုံးတူသောကြောင့် ပတ္တ၏ ရှေ့နောက်ဖြစ်သော သံယာဋိစီဝရကို ပေါင်း၍ပြသည်၊ ဤသို့ ပေါင်း၍ပြသဖြင့် ဂန္ထဝရ (ကျမ်းကြီးလေးမှ) ကို ပယ်ရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ဤပုဒ်ကို နောက်၌ရှိသော နိဝါသန ပါရုပနနှင့် အစဉ်အတိုင်းမတွေ့ဘဲ သင်းပိုင်ဟူသော စီဝရကို နိဝါသနနှင့်လည်းကောင်း, သံယာဋိနှင့် ဧကသီဟူသော စီဝရကို ပါရုပနနှင့်လည်းကောင်း ထိုက်သလို တွဲစပ်ပါ-ဋီကာသစ်။

ပဋိယာတာယာတိ အာဒိနာ-သိတသ ပဋိယာတာယ အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တာပ္ပကာရောယေဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အပြားရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (ပစ္စဝေက္ခဏာအဖြစ်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အပြားရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊) အတ္ထော စ-ဓမ္မအားဖြင့် တိုးပွားခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထောနာမ-အတ္ထမည်၏။ တသ-ထိုအတ္ထ၏။ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ သာတ္ထကသမ္ဗဇည်-သာတ္ထကသမ္ဗဇညကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ပန-ကား၊ (သာတ္ထကသမ္ဗဇည အကျယ်မှတစ်ပါး, သပ္ပါယသမ္ဗဇညအကျယ်ကား၊) ဥဏ္ဏပကတိကသ-အပူဟူသော ပင်ကိုယ်သဘောရှိသော ရဟန်းအားလည်းကောင်း၊ ဒုဗ္ဘလသဒ္ဒ-အားမရှိသော ရဟန်းအားလည်းကောင်း၊ သုခုမံ-သိမ်မွေ့သော၊ စီဝရံ-သည်၊ သပ္ပါယံ-လျောက်ပတ်၏၊ သီတာလုကသ-များသော အအေးရှိသောရဟန်းအား၊ ယနံ-တခဲနက်ထူထဲသော၊ ဒုပဋ္ဋံ-၂ ထပ်ရှိသော သင်္ကန်းသည်၊ (သပ္ပာယံ-၏။) ဝိပရီတံ-ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော သင်္ကန်းသည်၊ အသပ္ပာယံ-မလျောက်ပတ်၊ ယသကသိ-အကြင်အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ရဟန်းအား၊ ဇိဏ္ဏံ-ဆွေးမြေ့သော သင်္ကန်းသည်၊ အသပ္ပာယမေဝ-သည်သာ၊ ဟိ-မှန်၊ အဂ္ဂဒ္ဓါဒိဒါနေန-အဖာ အစရှိသည်ကို ပေးရခြင်းအားဖြင့်၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ တံ-ထိုဆွေးမြေ့သောသင်္ကန်းသည်၊ ပလိဗောဓကရံ-အနှောက်အယှက်ကိုပြုတတ်သည်၊ ဟောတိ။ ["ကသ္မာ အသပ္ပာယံ"ဟု ထည့်၍ "ဟိ ယသ္မာ"ဟုလည်း တစ်နည်းပေးပါ။]

ဥဏ္ဏပကတိကသ။ ။ဥဏ္ဏံ + ပကတိ ယသောတိ ဥဏ္ဏပကတိကော၊ အပူဟူသော ပင်ကိုယ်သဘောရှိသူ၊ နဂိုရ်က အခိုးအငွေ့ ကောင်းသောကြောင့် သင်္ကန်းထူထူကို ဝတ်နေလျှင် လေပိတ်၍နေရကား သာ၍ အခိုးအငွေ့များဖွယ်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ထူသော သင်္ကန်းသည် သပ္ပာယမဖြစ်။ [ဥဏ္ဏပကတိကသောတိ ဥဏ္ဏာလုကသ, ပရိဠာဟဗဟုလ ကာယသ၊-ဋီကာသစ်။]

သီတာလုကသ ယနံ ဒုပဋ္ဋံ။ ။သီတံ + ဗဟုလံ ယသောတိ သီတာလုကော အာလုတဗွဟုလေသုတ်ဖြင့် ဗဟုလအနက်၌ အာလုပစ္စည်းသက်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ ယနဖြစ်သော ဒုပဋ္ဋ (၂ ထပ်) သင်္ကန်းသည် သပ္ပာယဖြစ်၏၊ ဒုပဋ္ဋကို နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ဆိုသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း. . . ဥတုဒ္ဓဋ-အငွေ့များသော ဝိုဒေါင်စသည်၌ ကြာမြင့်စွာ ထားအပ်သည်ဖြစ်၍ နည်းနည်းဆွေးနေသော အဝတ်များကို သင်္ကန်းချုပ်ရာ၌ "၄ ထပ် သင်္ကန်းကြီး, ၂ ထပ် ဧကသီ သင်းပိုင်ချုပ်နိုင်၏၊ ပဲသုကူအဝတ်ဖြစ်မူ အလိုရှိသလောက် ထပ်နိုင်၏"ဟု ခွင့်ပြုတော်မူသောကြောင့်တည်း။

အဂ္ဂဒ္ဓါဒိဒါနေန။ ။ဥဒ္ဓရိတ္တာ-ရိုနေသော အဝတ်အသားကို ထုတ်နှုတ်၍၊ အလ္လိယာပနခဏ္ဍံ-ထို အပေါက်နေရာ၌ ငြိုကပ်စေအပ်သော အဝတ်ပိုင်းသည်၊ အဂ္ဂဒ္ဓံ-မည်၏၊ "အဖာ"ဟု ခေါ်ကြသည်၊ အာဒိသဒ္ဒေန တုန္နကမ္မာဒိနိ (စုတ်နေသဖြင့် အပ်ချုပ်ရမူ အစရှိသည်တို့ကို) သင်္ဂဟာတိ၊-ဋီကာသစ်။

ပဋ္ဌာန်းဒုကူလာဒိဘေဒ-ပဋ္ဌာန်းတိုင်း၌ဖြစ်သော ပိုးချည်သက်နှီး ဘွဲ့ဖြူသက်နှီး အစရှိသော အပြားရှိသော၊ လောဘနိယစီဝရ-လောဘ၏ အာရုံဖြစ်သော သက်နှီးသည်၊ (လိုချင်စရာကောင်းသော သက်နှီးသည်၊) တထာ-ထိုအသဟာယပင်တည်း၊ [လောဘသ+ဟိတ် လောဘနိယ၊ ဣယပစ္စည်း, နှ အာဂုံ။] ဟိ-မှန်၊ တာဒိသ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော သက်နှီးသည်၊ အရညေ-တောင်၌၊ ဧကကသ-တစ်ပါးတည်းသော ရဟန်း၏၊ နိဝါသန္တရာယဂ်ရ-နေခြင်း၏အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတန္တရာယကရဏာပိ-အသက်၏ အန္တရာယ်ကိုသော်မှ ပြုတတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ။ [ခိုးသူ ဒါးပြတို့က လိုချင်စရာကောင်းသောကြောင့် ထိုအန္တရာယ်များ ဖြစ်နိုင်သည်၊ ဤ၌လည်း ကသ္မာဟု ထည့်၍ ယသ္မာဟု ပေးပြီးလျှင် ရှေ့ဝါကျကို ပြန်လှည့်သောအားဖြင့်လည်း အနက်ပေးနိုင်၏။]

ပန-ကား၊ နိပ္ပရိယာယေန-ပရိယာယ်မဟုတ် မုခ္ယအားဖြင့်၊ ("အသဟာယံ" ၌စပ်၊) ယံ-အကြင်သက်နှီးသည်၊ နိမိတ္တကမ္မာဒိမိစ္ဆာဇီဝဝသေန-နိမိတ်ပြုခြင်းအစရှိသော အမှု, မိစ္ဆာဇီဝတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပြီ၊ ဝါ-ရပြီ၊ (တံ စ-

---

တထာ ပဋ္ဌာန်းဒုကူလာဒိ။ ။တထာသဒ္ဒါသည် အသဟာယမေဝကို ဝင်သော အနုကမ္ပနတ္ထအနက်တည်း၊ ပဋ္ဌာန်းတိုင်း၌ဖြစ်သော ပိုးချည်အဝတ်သည် ပဋ္ဌာန်းမည်၏၊ ဝါကဝိသေသမယ်-ဝါချည်အထူးဖြင့် ရက်အပ်သော၊ သေတဝဏ္ဏ-ဖြူသော အဆင်းရှိသော အဝတ်သည်၊ ဒုကူလ-ဒုကူလမည်၏။ [ပဋ္ဌာန်းဒေသေ ပါဏကေဟိ သဏ္ဌာတဝတ္ထံ ပဋ္ဌာန်း၊ ဝါကဝိသေသမယံ သေတဝဏ္ဏံ ဒုကူလ-ဋီကာသစ်။]

နိပ္ပရိယာယေန။ ။ဤပုဒ်ကို တံ အသဟာယံ၌စပ်၊ ပြအပ်ခဲ့သော အဝတ်များသည် အာပတ်လည်း မသင့်-အကုသိုလ်လည်း မတိုးပွားသော်ကြောင့် အကြောင်းအားလျော်စွာ တစ်ရံတစ်ခါ သဟာယဖြစ်နိုင်စရာ ရှိပါသေး၏။ မိစ္ဆာဇီဝ (ကုလဒူသန စသော) အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သောသက်နှီးနှင့်, အကုသိုလ်တိုးပွား၍ ကုသိုလ်ဆုတ်ယုတ်စရာရှိသော သက်နှီး ၂ မျိုးကား မည်သည့်အခါ၌မျှ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်မျှ သဟာယအဖြစ်တော့-ဟူလို။

နိမိတ္တကမ္မာဒိ မိစ္ဆာဇီဝ။ ။မိမိအားလျှောင် အရိပ်နိမိတ်ပြုခြင်း ("သင်တို့ကပိုးထည်တွေ ဝတ်ကြသကို;"စသည်ဖြင့် ပိုးသက်နှီးလျှောင် အရိပ်နိမိတ်ပြုခြင်း)သည် နိမိတ္တကမ္မမည်၏၊ အာဒိဖြင့် ဩဘာသ ပရိကထာတို့ကိုယူပါ၊ [ထို အကျယ်ကို ပါရာဇိက, ဆဋ္ဌသံယာဒိသေသ်အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] မိစ္ဆာ+အာဇီဝန္တိ ဧတေနာတိ မိစ္ဆာဇီဝေါ-ဝုဒ္ဓမြတ်စွာ စက်ဆုပ်တော်မူအပ်သော ကုလဒူသန အနေသနအမှုကို မိစ္ဆာဇီဝဟု ခေါ်သည်၊ [နိမိတ္တကမ္မာဒိစ+မိစ္ဆာဇီဝေါစာတိ နိမိတ္တကမ္မ မိစ္ဆာဇီဝေါ"ဟု ပြု။ တရံတခါ ပုလ္လိန်သမာဟာရလည်း ရှိနိုင်ပါ၏၊ ဋီကာသစ် နောက်နည်းကို ရေးသည်၊ အနေသန ၂၁ ပါးကို အဋ္ဌသာလိနီ ဘာသာဋီကာ, ကာမကုသိုလ်နိဒ္ဒေသအဖွင့်, မူလဋီကာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

ထို သက်နှံးသည်လည်းကောင်း၊) ယံ-အကြင်သက်နှံးကို၊ သေဝမာနသ-မှီဝဲသုံးဆောင်သော၊ အသ-ထိုသက်နှံးရှင် ရဟန်း၏၊ အကုသလာ-နှ်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ အဘိဝဍ္ဎန္တိ-တိုးပွားကုန်၏၊ ကုသလာ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-တို့သည်၊ ပရိဟာယန္တိ-ဆုတ်ယုတ်ကုန်၏၊ တံစ-ထိုသက်နှံးသည်လည်းကောင်း၊ အသပ္ပာယံ-မလျှောက်ပတ်၊ ဝိပရီတံ-ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော သက်နှံးသည်၊ သပ္ပာယံ-၏၊ တသ-ထိုလျှောက်ပတ်သောသက်နှံး၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤ သံယောဇဉ်စီဝရ ဓာရဏအရာ၌၊ သပ္ပာယသမ္ဓေည-ကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေ၀-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မစွန့်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဂေါစရသမ္ဓေည-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

အဗ္ဘန္တရေ-ကိုယ်တွင်း၌၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ စီဝရံ-ကို၊ ပါရုပန္တော-ရန်းတတ် ရုံတတ်သော၊ အတ္ထာနာမ-အတ္တမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကြိယဝါယောဓာတု ဝိပ္ဖာရေနေ၀-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော စိတ်၏ အမူအရာဖြစ်သောဆန္ဒကြောင့် ဝါယောဓာတ်၏ လှုပ်ရှားခြင်းကြောင့်ပင်၊ စီဝရပါရုပန်-သက်နှံးကို ရန်းခြင်း ရုံခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။

တတ္ထ-ထိုသက်နှံးကို ရန်းရာ ရုံရာ၌၊ ဝါ-ထိုသက်နှံး, ကိုယ်တို့တွင်၊ စီဝရံပိ-သက်နှံးသည်လည်း၊ အစေတနံ-စိတ်စေတနာ မရှိ၊ ကာယောပိ-ကိုယ်သည်လည်း၊ အစေတနော-စိတ်စေတနာမရှိ၊ စီဝရံ-သည်၊ နဇာနာတိ-မသိ၊ (ကိုး) မယာ-သည်၊ ကာယော-ကိုယ်ကို၊ ပါရုပိတော-ခြုံအပ်ပြီ၊ ဣတိ (နဇာနာတိ) ကာယောပိ-

---

ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေ၀။ ။"ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မစွန့်" ဟူရာ၌ သမ္ဗန္ဓပသာရဏအခန်း၀ယ် မဟာထေရ၀တ္ထုကို ပြခဲ့၏၊ အာလောကိတ ဝိလောကိတအခန်း၀ယ် "တသ္မာ ဧတ္ထ ခန္ဓာတု အာယတန ကမ္မဋ္ဌာနိကေတိ"စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းနေကျဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မစွန့်ပုံကို ပြခဲ့၏၊ အဘိဏှန္တပဋိဏှန္တအခန်း၀ယ် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မစွန့်သော ဂတပစ္စာဂတ၀တ်ကို ပြခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌လည်း နှလုံးသွင်းနေကျ ကမ္မဋ္ဌာန်းတစ်မျိုးကို မစွန့်ဘဲ သံယောဇဉ်စီ၀ရကို ဆောင်ခြင်းကိုပင် "ဂေါစရသမ္ဓေည"ဟု ယူသင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ "၀ဏ္ဏမာနကမ္မဋ္ဌာနသ အဝိဇဟနဝသေန"ဟု ဆိုသောကြောင့် "အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာနာမ" စသည်ကို ရည်ရွယ်ဟန်တူ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ထိုစကားရပ်သည် အသမ္မောဟသမ္ဓေညကို ပြသော စကားဖြစ်၍ စဉ်းစားသင့်၏။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာနာမ။ ။အသမ္မောဟသမ္ဓေညကို ပြလိုရှိ "အဗ္ဘန္တရေ"စသည် မိန့်၊ အဗ္ဘန္တရသဒ္ဒါသည် "အတွင်း"ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ အတွင်းဟူသည် မိမိ၏ ရူပ်နာမ်ခန္ဓာအစဉ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဗ္ဘန္တရေတိ အတ္တနော သန္တာနေ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။

တတ္ထ စီ၀ရံပိ။ ။ဤ၀ါကျ၌ စီ၀ရ၏ စိတ်စေတနာ မရှိခြင်းကို ပြသော စကားသည် လိုရင်းမဟုတ်၊ စီ၀ရ၌ စိတ်စေတနာ မရှိကြောင်းမှာ အများသိပြီးဖြစ်၍ ဥပမာသဘောအားဖြင့်သာ ပြသော စကားတည်း၊ ကာယ၏ စိတ်စေတနာ မရှိကြောင်းကား ပြလိုရင်းဖြစ်၏၊

သည်လည်း၊ နဇနာတိ၊ (ကိ၊) အဟံ-ဝါကို၊ စိဝရေန-သင်္ကန်းသည်၊ ပါရုပိတော-ခြုံအပ်ပြီ၊ ဣတိ (နဇနာတိ၊) ဓာတုယောဝ-ဓာတ်တို့သည်သာ၊ ဓာတုသမူဟံ-ဓာတ်အပေါင်းကို၊ ပဋိစ္စာဒေန္တိ-ဖုံးလွှမ်းကြကုန်၏၊ (ကိသ္မိံဝိယ-အဘယ်၌ကဲ့သို့နည်း၊) ပဌဝိလောတိကာယ-အဝတ်အပိုင်းဖြင့်၊ ပေါတ္ထကရူပပဋိစ္စာဒနေဝိယ-ညဲ့မင်းရုပ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း၌ကဲ့သို့တည်း၊ ဝါ-ယမင်းရုပ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း၌ကဲ့သို့တည်း၊ တသ္မာ-ထိုသို့အတွက်မှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ကာယ၏ စိတ်စေတနာမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုန္ဒရံ-ကောင်းသော၊ စီဝရံ-ကို၊ လဘိတ္တာ-ရ၍၊ ဝါ-ရလတ်သော်၊ သောမနဿံ-ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို၊ နေဝကာတဗ္ဗံ-မပြုထိုက်၊ အသုန္ဒရံ-မကောင်းသော၊ (စီဝရံ-ကို၊) လဘိတ္တာ-၍၊ ဝါ-သော်၊ ဒေါမနဿံ-နှလုံးမသာယာခြင်းကို၊ နဝ (ကာတဗ္ဗံ)-မပြုထိုက်။

ထို့ကြောင့် ဤဝါကျသည် "အဘ္ဗန္တရေ အတ္တာ နာမ ၊ပေ၊ နတ္ထိ"ဟူသော ရှေ့စကားကို ထင်ရှားပြသော ဝါကျတည်း၊ မှန်၏-"အတွင်း၌ အတ္တမရှိ"ဟူသော စကားကိုပင် "ကာယသည် စိတ်စေတနာမရှိ"ဟူသော စကားဖြင့် ထင်ရှားစေသည်။

ပေါတ္ထကရူပေ။ ။ထောမနိမိတ် မြည်ကျက်, သစ်သား, အဝတ်, သားရေ, ကြေး, ရွှေ ငွေ စသော ရတနာတို့တွင် တစ်ခုခုဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အရုပ်ကို ပုဿ, သွတ္ထ၌ ကန်ပစ္စည်းသက်၍ "ပုဿက"ဟု ဆို၏၊ ပါဠိ၌ "ပေါတ္ထက"နှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ ဓာတ္တတ္ထသင်္ဂဟ၌ ပုတ္ထဓာတ်ကြ၍ "ပုတ္ထောစု ဗန္ဓနာဒရာ နာဒရေ"ဟု မိန့်၏၊ အရုပ်၌ လက်စသည်ကို ပေါင်းဖွဲ့၍ ထားအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, အရုပ်ဖြစ်၍ မလေးစားအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ဆင်းတုတော် အရုပ်ဖြစ်မှ လေးစားအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း "ပုတ္ထိယတော-ပေါင်းဖွဲ့အပ်၏၊ ဝါ-မလေးစားအပ်၊ ဝါ-လေးစားအပ်၏၊ ဣတိ ပေါတ္ထကော"ဟု ပြု၊ ညဲ့မင်းရုပ်ဟုလည်းကောင်း, ယမင်းရုပ်ဟုလည်းကောင်း ရှေးကအနက်ပေးကြသည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား ကိယာဒိ ပုသဓာတ်ကြ၍ တစ်မျိုးဖွင့်သွားလေ၏။ [အောက်ပါ ဂါထာသည် ထောမနိမိဂါထာတည်း၊ အနက်ကို အဓိပ္ပာယ်ကြည့်၍ သိပါ။]

မြီဒါဝါ ဒါရုဏာဝါပိ, ဝဏ္ဏနာမျတ စမ္ဘနာ၊
လေပဟာဒီဟိ ကတံ ဝါပိ, ပုဿမိတ္တာဘိဓီယတေ။

တသ္မာ နေဝသုန္ဒရံ။ ။ဤဝါကျသည် ဖလဝါကျဖြစ်ရကား ရှေ့၌ ပြအပ်ပြီးသော "အဘ္ဗန္တရေ အတ္တာနာမ ၊ပေ၊ နတ္ထိ"ဝါကျ "တတ္ထ စီဝရမ္ပိ"စသော ဝါကျသည် ထို ဖလဝါကျ၏ အကြောင်းကိုပြသော ဝါကျများဖြစ်ရတော့၏၊ ပဌမဝါကျအလို "တသ္မာ-ထိုသို့ အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟု စွဲ၊ ဒုတိယဝါကျအလို "ထိုသို့ ကာယ၏ စိတ်စေတနာ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟု စွဲပါ၊ တသ္မာတိ အစေတနတ္တာ, အတ္တသုညဘာဝတောဝါ-ဋီကာသစ်၊ ဤပြခဲ့သော အကြောင်းကြောင့် "သုန္ဒရစီဝရကို ရရာ၌လည်း သောမနဿမဖြစ်ရခြင်း စသော ဣတရီတရ သန္ဓောသ (ရသမျှဖြင့် တင်းတိမ်ရခြင်း) အကျိုးကို ရသည်"ဟူလို။

ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ နာဂဝမ္မိက စေတိယရုက္ခာဒီသု-နဂါး တို့၏နေရာ တောင်ပို့, စေတီ, သစ်ပင် အစရှိသည်တို့၌၊ ကေစိ-အချို့သူတို့သည်၊ မာလာဂန္ဓဓူမဝတ္ထာဒီဟိ-ပန်း, နံ့သာ, အခိုး, အဝတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ [အမ္ပေး တိုင်မှ ထွက်သော မီးခိုးကို "ဓူမ"ဟု ဆိုသည်။] သက္ကာရံ-အရိုအသေပြုခြင်း, ပူဇော်ခြင်းကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏၊ ကေစိ-တို့သည်၊ ဂူထမုတ္တကဒ္ဒမဒဏ္ဍ သတ္ထပ္ပဟာရာဒီဟိ-ကျင်ကြီး, ကျင်ငယ်, ရွံ့ညွှန်, ဒုတ်, ဓားစသော လက်နက်တို့ ဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အသက္ကာရံ-မရိုမသေ မလေးမစားမှုကို၊ (ကရောန္တိ) တေဟိ-ထိုအရိုအသေပြုခြင်း, မရိုမသေပြုခြင်းတို့ကြောင့်၊ နာဂဝမ္မိက ရုက္ခာဒယော-နဂါး၏နေရာတောင်ပို့, စေတီသစ်ပင် အစရှိသည်တို့သည်၊ သောမ နဿံ-ဝါ-ဝမ်းမြောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒေါမနဿံ-ဝါ-နှလုံးမသာယာခြင်းကို လည်းကောင်း၊ နဂရောန္တိ(ယထာ)-မပြုကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ သုန္ဒရံ-သော၊ စီဝရံ-ကို၊ လဘိတ္ဝာ-၍၊ ဝါ-ရလတ်သော်၊ သောမနဿံ-ကို၊ နေဝ ကာတဗ္ဗံ-ထိုက်၊ အသုန္ဒရံ-သော၊ (စီဝရံ-ကို၊) လဘိတ္ဝာ-၍၊ ဝါ-လတ်သော်၊ ဒေါမ နဿံ-ကို၊ နဂ (ကာတဗ္ဗံ)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပဝတ္တပဋိသင်္ခါနဝသေန-ဖြစ်သော ဆင်ခြင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဘိက္ခု-ဤ သံယာဌ စီဝရဓာရကအရာ၌၊ အသမ္မောဟ သမ္ပဇညံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပတ္တဓာရကောပိ-သပိတ်ကို ဆောင်ခြင်း၌လည်း၊ ပတ္တံ-ကို၊ သဟသာဝ-အဆောတလျင်သာလျှင်၊ အဂ္ဂဟေတ္ဝာ-မယူသေးမူ၍၊ ဣမံ-ဤ သပိတ်ကို၊ ဂဟေတ္ဝာ-ယူ၍၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ စရမာနော-လှည့်လည်လသော်၊ ဘိက္ခု-ဆွမ်းကို၊ လဘိဿာမိ-ရလိမ့်အံ့၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပတ္တဂ္ဂဟဏပစ္စယာ-သပိတ်ကို ယူခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပဋိလဘိတပ္ပအတ္ထဝသေန-ရထိုက်သော အကျိုး၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ သာတ္ထကသမ္ပဇညံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ပန-ကား၊ ကိသဒုတ္ထလ သရီရဿ-ကြီးလှိုသောကိုယ်ရှိသောရဟန်း, အားမရှိ သောကိုယ်ရှိသောရဟန်းအား၊ ဂရုပတ္ထော-လေးသောသပိတ်သည်၊ အသပ္ပာ ယော-မလျောက်ပတ်၊ [ခွန်အားဗလနည်းသောကြောင့် လေးလံသော သပိတ်ကို

နာဂဝမ္မိက စေတိယရုက္ခေ။ ။မြွေနဂါးတို့၏နေရာ တောင်ပို့ကို "နာဂါနံ နိဝါသော ဝမ္မိကော"အရ "နာဂဝမ္မိက"ဟု ခေါ်၏။ စေတောဝိယ-စိတ်မဟုတ်သော်လည်း စိတ်ကဲ့သို့+ ကရီယတေ-ပြုအပ်၏။ ဣတိ စေတိယော၊ ကရီယတေအနက်၌ ဣယပစ္စည်း၊ မိမိစိတ်ကို မိမိအလေးပြုအပ်သကဲ့သို့ နတ်ကြီးသောသစ်ပင်, နတ်ရဲသစ်ပင်ဟု သမုတ်အပ်သော သစ်ပင် ကိုလည်း လေးစားအပ်သောကြောင့် "စေတိယ"ဟု ခေါ်၏။ [ထိုဝမ္မိက-ထိုသစ်ပင်တို့ကို အချို့က အလေးပြု၍ အချို့က အလေးမပြုသကဲ့သို့, ဤကာယကိုလည်း အချို့က ဂရုစိုက် ၍ အချို့က ဂရုမစိုက်သောကြောင့် ဤဥပမာကို ပြရသည်။]

မဆောင်နိုင်ရကား သပ္ပာယမဖြစ်။] ယသ ကသိစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါး သော ရဟန်းအား၊ စတုပဋ္ဌာဂဏ္ဍိကာဟတော-ဖွဲ့တုပ်အပ်သော ၄ ဖွဲ့ ၅ ဖွဲ့ရှိသော၊ ဝါ-ဖွဲ့တုပ်အပ်သော ၄ ဖွဲ့ ၅ ဖွဲ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဒုဋ္ဌိသောဓနီယော၏ ဟေတုမန္တ ဝိသေသန) ဒုဋ္ဌိသောဓနီယော-ခဲယဉ်းသဖြင့်ဆေးကြော သုတ်သင်ထိုက်သော သပိတ်သည်၊ အသပ္ပာယော၀-မလျောက်ပတ်သည်သာ၊ ဒုဒ္ဓေါတ ပတ္တောပိ-မစင်မကြယ် ဆေးကြောအပ်သောသပိတ်သည်လည်း၊ နဝဋ္ဌတိ-မအပ်၊ စ-ဆက်၊ တံ-ထို ၂ မျိုးသော သပိတ်သည်၊ ဓောဝန္တသော၀-ဆေးစဉ်ပင်၊ ဝါ-ဆေးတုန်းမှာပင်၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ ပလိဟောဓော-အနှောက်အရှက်သည်၊ ဟောတိ။ [သူ့ကို ကြာရှည်စွာဆေးနေရသဖြင့် စာအံ့ရခြင်း, ကမ္မဋ္ဌာန်း နှလုံးသွင်းရခြင်း၏ အနှောက်အရှက်သည်-ဟူလို၊ တံ ဓောဝန္တသော၀ါတိအာဒိ တဒုဘယသာပိ အသပ္ပာယဘာ၀ေ ကာရဏံ-ဋီကာသစ်။] ပန-ဆက်၊ မဏိ၀ဏ္ဏ ပတ္တော-ပတ္တမြားအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသောသပိတ်သည်၊ လောဘနီယော-လောဘ၏အာရုံသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) စီ၀ရေ-သင်္ကန်းဌ၊ ဝုတ္တ နယေနေ၀-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ အသပ္ပာယော-မလျောက်ပတ်။ [ဝုတ္တနယေနေ၀-ဖြင့် "တာဒိသံဟိ အရညေ ဧကကဿ နိ၀ါသန္တရာယ ကရံ" စသည်ဖြင့် သင်္ကန်းဌ ပြအပ်ခဲ့သောအပြစ်ကို ညွှန်းသည်။]

စတုပဋ္ဌာဂဏ္ဍိကာဟတော။ ။ကွဲအပ်နေသောသပိတ်၏ အက်ကြောင်းအရာကို ထပ်၍ မကွဲမအပ်အောင် သေးငယ်သောကြေနန်းကြိုးစသည်ဖြင့် ဖွဲ့တုပ်ထားအပ်သည်ကို "ဂဏ္ဍိကာ" ဟုခေါ်၏။ စတ္တာရော၀ါ-၄ ဖွဲ့သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော+ပဋ္ဌ၀ါ-၅ ဖွဲ့သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော+ဂဏ္ဍိကာ-အဖွဲ့တို့တည်း၊ စတုပဋ္ဌဂဏ္ဍိကာ-တို့၊ အာဟတာ- ဖွဲ့တုပ်အပ်ကုန်သော+စတုပဋ္ဌဂဏ္ဍိကာ ယသာတိ စတုပဋ္ဌဂဏ္ဍိကာ ဟတော၊ အဂ္ဂဟိတောကဲ့သို့ ဝိသေသန နောက်ကျသည်။

တစ်နည်း။ ။စတုပဋ္ဌ ဂဏ္ဍိကာဟိ-တို့သည် + ဟတော-ဖျက်ဆီးအပ်သော တင့်တယ်မှုသည်၊ ယသာတိ စတုပဋ္ဌ ဂဏ္ဍိကာဟတော၊ [အာဟတ စတုပဋ္ဌဂဏ္ဍိကော (ပဌမနည်း၊) စတုပဋ္ဌဂဏ္ဍိကာဟိ ဝါ ဟတသောဘော၊ (ဒုတိယနည်း၊)-ဋီကာ၊ ဝိနည်း-ပါစိတ်, ဥဒိန်ပဋ္ဌ ဗန္ဓနသိက္ခာပုဒ်ဌ ၅ ဖွဲ့ရှိသောသပိတ်ကို သုံးစွဲခွင့်ပြုသော်လည်း ဤဌကား ဆေးသော အခါ အချိန်ကြာသဖြင့် ပလိဟောဖြစ်သောကြောင့် အသပ္ပာယဟု ဆိုသည်။]

ဒုဒ္ဓေါတပတ္တောပိ။ ။ဤသပိတ်ကား ဆေးတုန်းက အဆီစသော အာမိသ ကျန်သောကြောင့် ဒုဒ္ဓေါတ-မစင်မကြယ် ဆေးအပ်သည်ဖြစ်၍ "နဝဋ္ဌတိ-ဆွမ်းခံခြင်းငှာ မအပ်" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသပိတ်ဖြင့် ဆွမ်းခံလျှင် သန္ဓိဓိဖြစ်၍ စားသောအခါ အာပါတ်သင့်သည်-ဟူလို။ [အကျယ်ကို ပါစိတ်-ဘောဇနဝဂ်, သန္ဓိဓိကာရ သိက္ခာပုဒ်ဌ ရှုပါ။]

ပန-ကား၊ (ပရိယာယ အသပ္ပာယမ္ဘတစ်ပါး နိပ္ပရိယာယ အသပ္ပာယကား၊) နိမိတ္တကမ္မာဒိဝသေန-နိမိတ်ပြုခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ လဒ္ဓေါ-ရအပ်သောသပိတ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ("ကေန္တ အသပ္ပာယော" ၌စပ်၊) ယဲ-အကြင်သပိတ်ကို၊ သေဝမာနဿ-မှီဝဲသော၊ အဿ-ထိုသပိတ်ရှင်ရဟန်း၏၊ အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ၊ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ၊ အယံစ-ဤသပိတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဧကန္တအသပ္ပာယောဝ-ကေန် မလျောက်ပတ်သည်သာ၊ ဝိပရီတော-ပြောင်းပြန်ဖြစ်သောသပိတ်သည်၊ သပ္ပာယော၊ တဿ-ထိုလျောက်ပတ်သောသပိတ်၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤ ပတ္တဓာရဏအရာ၌၊ သပ္ပာယသမ္ဘဝည်-ကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မစွန့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ ဂေါစရသမ္ဘဝည်စ-ဂေါစရသမ္ဘဝညကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

အဘ္ဘန္တရေ-၌၊ ကောစိ-သော၊ ပတ္တံ-သပိတ်ကို၊ ဂဏှန္တော-ကိုင်တတ်သော၊ အတ္တာနာမ-အတ္တ မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-အနွယကား၊ [ရှေ့၌လည်း ဤပနမျိုး ပါခဲ့သည်။] ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကြိယဝါယောဓာတုဝိဇ္ဇာရဝသေနေစ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော စိတ်၏အမှုအရာဖြစ်သောဆန္ဒကြောင့် ဝါယောဓာတ်၏ လှုပ်ရှားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ ပတ္တဂ္ဂဟဏံနာမ-သပိတ်ကို ကိုင်ခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသပိတ်ကို ကိုင်ရာ၌၊ ဝါ-ထိုသပိတ်, လက်တို့တွင်၊ ပတ္တောပိ-သပိတ်သည်လည်း၊ အစေတနော-စိတ်, စေတနာ မရှိ၊ ဟတ္ထောပိ-လက်တို့သည်လည်း၊ အစေတနာ-စိတ် စေတနာမရှိကြကုန်။

ပတ္တော-သည်၊ အဟံ-ငါ့ကို၊ ဟတ္ထေဟိ-လက်တို့သည်၊ ဂဟိတော-ကိုင်အပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ နဇာနာတိ-မသိ၊ ဟတ္ထောပိ-လက်တို့သည်လည်း၊ ပတ္တော-ကို၊ အမှေဟိ-ငါတို့သည်၊ ဂဟိတော-ပြီ၊ ဣတိ, နဇာနန္တိ-ကုန်၊ ဓာတုယောဝ-လက်ဟူသမုတ်အပ်သော ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးတို့သည်သာ၊ ဓာတုသမူဟံ-သပိတ်ဟူ သမုတ်အပ်သော ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးအပေါင်းကို၊ ဂဏှန္တိ-ကိုင်ကြကုန်၏၊ (ဣသ္မိံဝိယ-အာဘယ်၌ကဲ့သို့နည်း၊) သဏ္ဌာသေန-သဏ္ဌာပ်ကြီးဖြင့်၊ အဂ္ဂိဝဏ္ဏပတ္တဂ္ဂဟဏောဝိယ-မီးဝါ၏အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော သပိတ်ကို ကိုင်ခြင်း၌ကဲ့သို့တည်း၊ ဣဒံ ဝေ-ဤသို့၊ ပဝတ္တပဋိသခါနဝသေန-ဖြစ်သော ဆင်ခြင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤသပိတ်ကိုကိုင်ရာ၌၊ အသမ္မောဟသမ္ဘဝည်-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

အဂ္ဂိဝဏ္ဏ ပတ္တဂ္ဂဟဏော။ ။မီးဖုတ်ထားအပ်သည်ဖြစ်၍ မီးကဲ့သို့ ရဲနီသောခွက်ကို "အဂ္ဂိဝဏ္ဏပတ္တ" ဟု ဆိုသည်၊ နှစ်သက်မှု ရာဂစသော မီးအပူကို ဖြစ်စေတတ်သော သပိတ်အတွက် အဂ္ဂိဝဏ္ဏပတ္တကို ဥပမာပြုခြင်းသည် သင့်လျော်ပါပေ၏။

အပိ စ-သည်သာမကသေး၊ ဆိန္နဟတ္ထပါဒေ-ပြတ်သော လက် ခြေရှိကုန်သော (အနာထ မနုဿေ၌စပ်၊) ဝဏ္ဏမုခေဟိ-အနာဝတို့မှ၊ ပဗ္ဗရိတပုဗ္ဗလောဟိတ ကိမိကုလေ-ယိုထွက်သော ပြည်, သွေး, ပိုးအမျိုးမျိုးရှိကုန်သော၊ နီလမက္ခိက သမ္ဘဝရိကိဏ္ဏော-ယင်မမဲရိုင်းတို့သည် ထက်ဝန်းကျင် ဝိုင်းအုံအပ်ကုန်သော၊ အနာထ သာလာယံ-ကိုးကွယ်ရာမဲ့သူတို့၏နေရာ ဇရပ်၌၊ နိပန္နေ-လျောင်းနေကုန်သော၊ အနာထမနုဿေ-ကိုးကွယ်ရာမဲ့သော လူတို့ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ ယေ ပုရိသာ-တို့သည်၊ ဒယာလုကာ-မျှားသော သနားခြင်းရှိကုန်၏၊ တေ-ထို ယောကျ်ားတို့သည်၊ တေသံ-ထိုကိုးကွယ်ရာမဲ့သော လူတို့၏၊ ဝဏ္ဏမတ္တာစောဒဋကာနိစေဝ-အနာအတိုင်းအရှည်ရှိသော အဝတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကပါလာဒီဟိ-အိုးခြမ်းကွဲအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဘေသဇ္ဇာနိစ-ဆေးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပနာမေန္တိ-အနီးသို့ ညွှတ်စေကြကုန်၏။

တတ္ထ-ထိုသို့ညွှတ်စေရာ၌၊ စောဒဋကာနိပိ-အဝတ်တို့သည်လည်း၊ ကေသဉ္စိ-အချို့သူနာတို့အတွက်၊ သဏ္ဌာနိ-သိမ်မွေ့နုညံ့သော အဝတ်တို့သည်၊ (ပါပုဏာန္တိ-ရောက်ကုန်၏၊) ကေသဉ္စိ-တွက်၊ ထူလာနိ-ထူထဲကြမ်းတမ်းကုန်သော အဝတ်တို့သည်၊ ပါပုဏာန္တိ-ကုန်၏၊ ဘေသဇ္ဇကပါလကာနိပိ-ဆေးထည့်ရာ အိုးခြမ်းကွဲတို့သည်လည်း၊ ကေသဉ္စိ-တွက်၊ သုသဏ္ဌာနာနိ-ကောင်းသော သဏ္ဌာန်ရှိသော အိုးခြမ်းကွဲတို့သည်၊ (ပါပုဏာန္တိ၊) ကေသဉ္စိ-တွက်၊ ဒုဿဏ္ဌာနာနိ-မကောင်းသော သဏ္ဌာန်ရှိသော အိုးခြမ်းကွဲတို့သည်၊ ပါပုဏာန္တိ၊ တေ-ထိုသူနာတို့သည်၊ တတ္ထ-ထိုသို့ရောက်လသော်၊ ဝါ-ထိုသို့ရောက်ခြင်းကြောင့်။ [တသို့ ပါပုဏာနေ ဘာဝလက္ခဏော, နိမိတ္တေ ဝါ ဧတံ ဘုမ္မံ။] သုမနာ ဝါ-ကောင်းသောစိတ်ရှိကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဒုမ္မနာဝါ-မကောင်းသော စိတ်ရှိကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဝမ်းနည်းကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ နဟောန္တိ-ကုန်၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သုမနာဝါ-လည်းကောင်း၊ ဒုမ္မနာဝါ-လည်းကောင်း၊ နဟောန္တိ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဝဏ္ဏပဋိဘာဒနမတ္တေနေဝ-အနာကိုဖုံးလောက်ရုံ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ စောဒဋကေန-အဝတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အဝတ်ကိုလည်းကောင်း၊

အပိစ။ ။အသမ္မောဟသမ္ဘဝညအတွက် သံယာဋီစီဝရကို တစ်ခြား, ပတ္တကိုတစ်ခြား ခွဲ၍ပြသောနည်းမှတစ်ပါး ပေါင်း၍ပြသောတစ်နည်းကို "အပိစ"ဟု ဆိုသည်။ [အပိစာတိ အာဒိနာ သံယာဋီစီဝရပတ္တာဝရဏေသု ဧကတော အသမ္မောဟသမ္ဘဝညံ ဒဿေတိ-ဋီကာသစ်။]

နီလမက္ခိကာ။ ။ညိုသောယင်ကောင် (ယင်မမဲရိုင်း ဟုလည်းခေါ်၏။) ထို ယင်တို့သည် အနာတို့၌ အအုကို အုတတ်ရကား ထို အအုတို့ကို အနယဗျသန (စီးပွားမဲ့ ပျက်စီးခြင်း)ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ထိုယင်တို့ကို ပြသည်။

ဘေသဇ္ဇပဋိဂ္ဂဏှာဟမတ္တောနေ၀-ဆေးကို ခံယူလောက်ရုံအတိုင်းအရှည်ရှိသည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကပါလကေနစ-အိုးခြမ်းကွဲဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၀ါ-ကို လည်းကောင်း၊ တေသံ-ထိုသူနာတို့ အား၊ အတ္ထော-အလိုသည်၊ (ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊) ဧ၀မေ၀-ဤ့အတူ သာ၀ဲလျှင်၊ ယော ဘိက္ခု-သည်၊ စီ၀ရံ-ကို၊ ၀ဏ္ဏ စောဠကံ၀ိယ-အနာဖုံးကြောင်း အ၀တ်ကိုကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဘေသဇ္ဇ ကပါလကံ ၀ိယစ-ဆေးထည့်ရာ အိုးခြမ်းကွဲကိုကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပတ္တော-၌၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်သော၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ကပါလေ-၌၊ ဘေသဇ္ဇမိ၀စ-ဆေးကိုကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ သလ္လကေ္ခတိ-မှတ်ထင်၏၊ ၀ါ-ရှု၏၊ အယံ-ဤရဟန်းကို၊ သံယာဋိပတ္တ စီ၀ရဓာရဏော - သင်္ကန်းကြီး, သပိတ်, သင်းပိုင် ဧကသီကို ဆောင်ခြင်း၌၊ အသမ္မောဟသမ္မဇညေန-အသမ္မောဟသမ္မဇညအားဖြင့်၊ ဥတ္တမသမ္မဇနကာရီတိ-မြတ်သောသမ္မဇဉ်ကို ပြုလေ့ရှိသူဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

အသိတာဒီသု-အသိတ အစရှိသည်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧ၀ं ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အသိတေတိ-ကား၊ ပိဏ္ဍပါတဘောဇနေ-ဆွမ်းကိုစားခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ("သမ္မ ဇနကာရီ"၌စပ်၊) ပိတေတိ-ကား၊ ယာဂုအာဒိပါနေ-ယာဂုအစရှိသော သောက် ဖွယ်ကို သောက်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ခါယိတေတိ-ကား၊ ပိဋ္ဌခဇ္ဇာဒိခါဒနေ-အမှုန့်

မတ္တောနေ ၊ပေ၊ အတ္ထော။ ။"စောဠကေန, ကပါလကေနတို့၌ အတ္ထသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ် သောကြောင့် နာ၀ိဘတ်ကို ကံအနက်၌သက်"ဟု ဋီကာသစ်၌ ပဋမနည်းပြ၏။ သို့သော် ကျမ်းစာတို့၌ ကံအနက်ကိုလိုရာ၀ယ် ဒုတိယာသာ သက်လေ့ရှိ၏။ [ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ, သံယာ ပဏာမ, ကုသလတ္ထိကာနံပုဒ်အဖွင့် ဘာသာဋီကာ၌ရှုပါ။]

မှတ်ချက်။ ။သစ်ရဒုကွ စသည်တို့ဖြင့် အမြဲ ရောဂါဖြစ်လျက် ကျင်နာခံခက်၍ နေသော ခန္ဓာကိုယ်၏ အသုံးအဆောင်ဖြစ်ကြသော သင်္ကန်း သပိတ်တို့အတွက် အနာဖုံးစရာ အ၀တ်, ဆေးထည့်စရာ ခွက်တို့ကို ဥပမာပြခြင်းသည် သင့်လျော်၏ ဟု နှလုံးသွင်း၍ ဤ ဥပမာတို့ကို ပြထားသည် ဟု မှတ်ပါ။

ဥတ္တမ ၊ပေ၊ ကာရီ။ ။သိမ့်မွေ့သောသဘောကို မှတ်သားနိုင်သော သမ္မဇည ဖြစ်၍ "ဥတ္တမသမ္မဇနေ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤအလို ဥတ္တမကို သမ္မဇနမ်ားစပ်၊ (တစ်နည်း) ရှေ့၌ ပြခဲ့သော သမ္မဇနကာရီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ထက် သာလွန်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောကြောင့် "ဥတ္တမ သမ္မဇနကာရီပုဂ္ဂိုလ်"ဟု ဆိုသည်၊ ဤအလို ဥတ္တမကို ကာရီ၌စပ်။ [သုခုမတ္ထသလ္လက္ခဏောန ဥတ္တမသော သမ္မဇနသော ကရဏသီလတ္တာ, ပုရိမေဟိစ သမ္မဇနကာရီ ဟိ ဥတ္တမတ္တာ ဥတ္တမ သမ္မဇနကာရီ-ဋီကာသစ်။]

အသိတေ။ ။"အသ-စားခြင်း" ဟူရာ၌ "ဘာကိုစားသနည်း"ဟု ကံကိုငဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် အသိတကြိယာဖြင့်ပင် ကံနှင့်တကွသော စားခြင်းအနက်ကိုဟောနိုင်ရကား "အသိ တေတိ ပိဏ္ဍပါတဘောဇနေ"ဟု ပိဏ္ဍပါတဟူသော ကံအထူးကိုထည့်၍ အသဓာတ်၏ စား ခြင်းအနက်ကို ဖွင့်သည်၊ ပီတေ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ-ဋီကာသစ်။

ခဲဖွယ် အစရှိသော ခဲဖွယ်ကို ခဲခြင်းခ၌လည်းကောင်း၊ [ခါယိတေ၌ "ခေ-အဒနေ" ဟူသောဓာတ်တည်း၊ ဧကို အာယပြု။] သာယိတေတိ-ကား၊ မဓုဟာဏိတာဒိ သာယနေ-ဟုားရည်, တင်းလဲရည် အစရှိသော သာယာဖွယ်ကို သာယာခြင်းခ၌ လည်းကောင်း၊ [သာယိတေ၌ "သာ-အဿာဒေ"ဟူသော ဓာတ်, ဒိ၀ါဒိ ယပစ္စည်း။] တတ္ထ-ထိုအသိတ အစရှိသည်တို့၌၊ နေ၀ ဒ၀ါယာတိ အာဒိနာ-နေ၀ ဒ၀ါယ အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ အဌ၀ိဓေပိ-ရှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အတ္ထော-အကျိုးသည်၊ အတ္ထောနာမ-အတ္ထ မည်၏၊ တဿေ၀-ထိုအကျိုး၏သာလျှင်၊ ၀သေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ၀ါ-စပ်သဖြင့်၊ သာတ္ထကသမ္ဘဇည် ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ကား၊ လူခပဏိတတိတ္တမဓုရာဒီသု-ကြမ်းတမ်းသော အစာ, မွန်မြတ်သော အစာ, ခါးသောအစာ, ချိုဆိမ့်သော အရသာရှိသောအစာ အစရှိသော အစာတို့တွင်၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ "မဓုရရသာဒီသု"ဟု ရသသဒ္ဒါ ပါနေသည်ကား မဓုရပုဒ်ရင်းကပင် ရသအနက်ကို ဟောပြီးဖြစ်သောကြောင့် မကောင်းပါ။] ယေန ဘောဇနေန-အကြင်ဘောဇဉ်ဖြင့်၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်းအား၊ ဖာသု-ချမ်းသာသည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ တံ-ထိုဘောဇဉ်သည်၊ တဿ-ထိုရဟန်းအား၊ အသပ္ပာယံ-မလျောက်ပတ်၊ ပန-ကား၊ (ပရိယာယ အသပ္ပာယမ္ပတစ်ပါး, နိပ္ပရိယာယ အသပ္ပာယကား၊) ယံ-အကြင်ဘောဇဉ်ကို၊ နိမိတ္တကမ္မာဒီ၀သေန-နိမိတ်ပြုခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိလဒ္ဓံ-ရအပ်ပြီ၊ (တံစ-ထို ဘောဇဉ်သည်လည်းကောင်း၊) ယံ-အကြင်ဘောဇဉ်ကို၊ ဘုဥ္ဇတော-စားသော၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ အကုသလာဓမ္မာ-အကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ အဘိ၀မ္ဘန္တိ-တိုးပွားကုန်၏၊ ကုသလာ ဓမ္မာ-ကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ ပရိဟာယန္တိ-ဆုတ်ယုတ်ကုန်၏၊ တံ စ-ထိုဘောဇဉ် သည်လည်းကောင်း၊ (ထိုရဟန်း၏ အကုသိုလ်တရားတို့၏ တိုးပွားကြောင်း, ကုသိုလ်တရားတို့၏ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း ဘောဇဉ်သည်လည်းကောင်း၊) ဧကန္တ အသပ္ပာယမေ၀-ဧကန် မလျောက်ပတ်သည်သာ၊ ဝိပရိတ်-ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ဘောဇဉ်သည်၊ သပ္ပာယံ-လျောက်ပတ်၏၊ တဿ-ထိုလျောက်ပတ်သော ဘောဇဉ်

အဌ၀ိဓေပိ အတ္ထော။ ။အဌပ္ပကာရောပိ ပယောဇနဝိသေသော၊-ဋီကာသစ်၊ ပိဏ္ဍပါတ၏ အဌ၀ိဓအကျိုးကို ရှေ့. "အဌ၎ံသမန္ဒာဂတံ အာဟာရံ အာဟာရေတိ"ဟူသော "ဟရတိစ ပစ္စာဟရတိစ"အခန်းခ၌ ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ၊ ထို နည်းသည် မဟာသီ၀ထေရ်၏ ဝါဒတည်း။ ["နေ၀ ဒ၀ါယာတိ ဧကံ အင်္ဂံ" စသည်ဖြင့် ပြအပ်သော အခြားတစ်နည်းလည်း ရှိသေး၏၊ ထိုနည်းကို ဤနေရာ၌ အလိုမရှိအပ်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-"နေ၀ ဒ၀ါယ"စသော ၄ ပါးသည် ဆွမ်း၏ အကျိုးမဟုတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ဤနေရာ၌ကား "အဌ၀ိဓေပိ အတ္ထော" ဟု အကျိုးပယောဇဉ်ကိုသာ ပြလိုရင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်။]

၏။ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ ဇော-ဤအသိတ အစရှိသည်တို့၌၊ သပ္ပာယ သမ္ပဇည်-ကိုလည်းကောင်း။ ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ ဂေါစရသမ္ပဇည် စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဘိက္ခဏရေ-၌၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဘိက္ခုကော-စားတတ်သော၊ အတ္တာ နာမ-အတ္တမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-အနွယကား။ [အချို့စာအုပ်၌ ပန မပါ။] ဝုတ္တပ္ပ ကာရစိတ္တကြိယဝါယောဓာတုဝိဟာရေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော စိတ်၏ အမူအရာဖြစ်သော ဆန္ဒကြောင့် ဝါယောဓာတ်၏ လှုပ်ရှားခြင်းကြောင့်သာ၊ ပတ္တပ္ပ ဋ္ဌိဂ္ဂဟဏာနာမ-သပိတ်ကို အကပ်ခံခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ-၏။ စိတ္တကြိယဝါယော ဓာတုဝိဟာရေနေဝ-သာ၊ ဟတ္ထသ-လက်ကို၊ ပတ္တေ-၌၊ သြတာရဏာနာမ-ချခြင်း မည်သည်၊ ဟောတိ၊ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိဟာရေနေဝ-သာ၊ အာလောပ ကရဏ-ဆွမ်းလုတ်ကို ပြုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အာလောပဥဒ္ဓရဏ-ဆွမ်း လုတ်ကို သပိတ်မှထုတ်ဆောင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ မုခဝိဝရဏဠ-ပါးစပ်ကို ဖွင့်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏။ [ဝိဟာရေနေဝ၌ ဧဝ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္တကို ပြလိုရှိ "နကောစိ"စသည်ကို မိန့်သည်။] ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခု သောအတ္တသည်၊ ကုဋိကာယ-သံကောက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ယန္တကေနဝါ-ယန္တြားစက်ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဟနုကဋ္ဌိနိ-မေးရိုးတို့ကို၊ နဝိဝရတိ-ဖွင့်ပေး သည် မဟုတ်။ [ယန္တကပုဒ်၏ သဒ္ဒတ္ထကို ရှေ့သမဏ္ဍိတပသာဒီတအခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ဋီကာသစ်၌ကား ရှေ့၌ ယာဓာတ်ဟု ကြံခဲ့ပြီးလျှင် ဤ၌ ယတဓာတ်ကြံပြန်၏။]

စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိဟာရေနေဝ-သာ၊ အာလောပသ-ဆွမ်းလုတ်ကို၊ မုခေ-ခံတွင်း၌၊ ထပနံ-ထားခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဥပရိဒန္တာနံ-အထက်သွားတို့ ၏။ မုသလကိစ္စသာဓနံ-ကျည်ပွေ့ကိစ္စကို ပြီးစေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌိမ ဒန္တာနံ-အောက်သွားတို့၏။ ဥဒုက္ခလကိစ္စသာဓနံ-ဆုံဝယ်ကိစ္စကို ပြီးစေခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဇိဝှာယ-လျှာ၏။ ဟတ္ထကိစ္စသာဓနဠ-လက်ကိစ္စကို ပြီးစေခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏။

ပတ္တပ္ပဋိဂ္ဂဟဏံ။ ။"ဂဟဏ" ဟု မဆိုဘဲ "ပဋိဂ္ဂဟဏ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "အကပ်ခံခြင်း"ဟု သိစေလိုသည်၊ ထိုသို့ အကပ်ခံရာ၌ ကပ်သူ (ပေးသူ)က ကာယ-ကာယ ပဋိဗဒ္ဓ-နိသဒ္ဓိယ ၃ မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ပေးခြင်း, အကပ်ခံသော ရဟန်းက ကာယ-ကာယပဋိဗဒ္ဓ ၂ မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ယူခြင်းဟူသော အင်္ဂါစုံမှ အကပ်မြောက်သောကြောင့် "တိဓာ ဒေန္တေ ဒွိဓာ ဂဟဏံ သန္ဓာယာဟ"ဟု ဋီကာသစ်ဆိုသည်။

မုသလကိစ္စ ဟတ္ထကိစ္စ။ ။ကြေညက်အောင်ပြုခြင်း, ကိုက်ချေခြင်းကို မုသလကိစ္စ ဟု ဆိုသည်၊ ဒစာကို အထက်ဘက် အောက်ဘက်လှည့်ပတ်၍ ပေးခြင်းကို ဟတ္ထကိစ္စဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဇိဝှာဟတ္ထ ပရိဝတ္တက"ဟု ဆိုသည်။

ဣတိ-ဤသို့၊ တတ္ထ-ထိုခံတွင်းထဲ၌၊ [တတ္ထာတိ ဟတ္ထကိစ္စသာမနေ၊ ဘာဝ လက္ခဏေ, နိမိတ္တေ ဝါ ဘုမ္မ-ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ၊ ဤအလို "တတ္ထ-ထိုသို့ လက်ကိစ္စကို ပြီးစေလသော်၊ ဝါ-ထိုသို့ လက်ကိစ္စကို ပြီးစေခြင်းကြောင့်"ဟု ပေးရလိမ့်မည်။] အဂ္ဂဇိဝှာယ-လျှာဖျားဌ၌၊ တနုကခေဠော-ကျဲသောတံထွေးသည် လည်းကောင်း၊ မူလဇိဝှာယ-လျှာရင်းဌ၌၊ ဗဟလခေဠော-ပျစ်သောတံထွေးသည် လည်းကောင်း၊ (အာလောပံ-ဆွမ်းလုတ်ကို၊ ဝါ-အစာကို၊) မဂ္ဂေတိ-လိမ်းကျံ၏၊ ဟေဋ္ဌာဒန္တဥဒုက္ခလေ-အောက်သွားတည်းဟူသော ဆုံဝယ်ဌ၌၊ ဇိဝှာဟတ္ထပရိဝတ္တ ကံ-လျှာတည်းဟူသော လက်သည် ထက်ဝန်းကျင်ပြန်လည်စေအပ်သော၊ ခေဠော ဒကေန-တံထွေးတည်းဟူသော ရေသည်၊ တေမိတံ-စိုစေအပ်သော၊ ဥပရိဒန္တ မုသလသဠုဏ္ဏိတံ-အထက်သွားတည်းဟူသော ကျည်ပွေ့သည် ကောင်းစွာ ကြိတ်ချေအပ်ပြီးသော၊ တံ-ထိုဆွမ်းလုတ်ကို၊ ဝါ-ထိုအစာကို၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ် ယောက်သည်၊ ကဋ္ဌစ္ဆိနာဝါ-ဇွန်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒဗ္ဗိယာဝါ-ယောက်မဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ အန္တော-ခံတွင်း၏ အတွင်းသို့၊ ပဝေသေန္တောနာမ-ဝင်စေ တတ်သူ မည်သည်၊ ဝါ-သွင်းတတ်သူ မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဝါယောဓာတုယာဝ-ဝါယောဓာတ်ကြောင့်သာ၊ ပဝိသတိ-ဝင်သွား၏။

ပဝိဋ္ဌं ပဝိဋ္ဌ-ဝင်လာပြီး ဝင်လာပြီးသောအစာကို၊ ကောစ်-တစ်စုံတစ်ယောက် သော၊ ပလာလသန္ဌာရံ-ကောက်ရိုးအခင်းကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ဓာရေန္တောနာမ- ဆောင်တတ်သူမည်သည်၊ (ခံယူတတ်သူ မည်သည်၊) နတ္ထိ၊ [နိဒဿနနည်းအား ဖြင့် ပလာလကို ညွှန်ပြထားသည်၊ အောက်က ခံစရာဟူသမျှကို ယူနိုင်၏။] ဝါယောဓာတုဝသေနေဝ-ဝါယောဓာတ်၏ အစွမ်းကြောင့်သာလျှင်၊ တိဋ္ဌတိ- တည်၏၊ [မြေကိုခံသောရေကို လေသည် ပင့်မြှောက်ထားသကဲ့သို့, စားအပ် သောအစာကို ဝါယောဓာတ်သည် အစာအိမ်၌ တည်နေအောင် မြှောက်ပင့် ထားသည်။]

ဌိတं ဌိတ-တည်ပြီး တည်ပြီးသောအစာကို၊ ကောစိ-သော၊ ဥဒ္ဓနံ-ဖိုခနောက် ကို၊ ကတ္တာ, အဂ္ဂိ-မီးကို၊ ဇာလေတ္တာ-တောက်စေ၍၊ ပစန္တောနာမ-ချက်တတ်သူ မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တေဇောဓာတုယာဝ-တေဇောဓာတ်ကြောင့်သာ၊ ပစ္စတိ-ကျက်၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ "တေဇောဓာတုယေဝ-သည်ပင်၊ ပစတိ-ချက်၏" ဟု ရှိ၏။] ပက္ကं ပက္ကံ-ကျက်ပြီး ကျက်ပြီးသော အစာကို၊ ကောစိ-သော၊ ဒဗ္ဗောကေနဝါ-ဒုတ်ချောင်း

ကဋ္ဌ, ဒဗ္ဗီ။ ။"ပုမေ ကဋ္ဌ ဒဗ္ဗိတ္ထိ"ဟု အဘိဓာန် (၄၅၈)၌ ဇွန်း, ယောက်မ, ယောက်ချို အနက်ဟော ပရိယာယ် ၂ ပုဒ်ဟု ဆို၏။ ဤနေရာ၌ ၂ ပုဒ်ခွဲ၍ ဆိုထားသော ကြောင့် "ကဋ္ဌ ဘိက္ခဲ ဒတ္တာန, အပ္ပတ္တာ အမတံ ပဒံ"ကို ထောက်၍ "ကဋ္ဌ-ဇွန်း၊ ဒဗ္ဗိ ယောက်မ"ဟု ခွဲပါ။

ငယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ယဋ္ဌိယာဝါ-နှင်တံဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟို-ဝမ်းပြင်ဘက်သို့၊ နီဟာရကောနာမ-ထုတ်ဆောင်တတ်သူမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဝါယောဓာတုယော-ဝါယောဓာတ်သည်သာ၊ နီဟရတိ-ထုတ်ဆောင်၏။

ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အပြားဖြင့်၊ ဝါယောဓာတု-ဝါယောဓာတ်သည်၊ ပတိဟရတိစ-ခံတွင်းရောက်အောင် ရှေးရှုလည်းဆောင်၏၊ ဝိတိဟရတိစ-ဝမ်းတွင်းခ္ပ ရောနေအောင်လည်း ဆောင်၏၊ (တစ်နည်း) အတိဟရတိစ-ခံတွင်းဝကို လွန်စေလျက်လည်း ဆောင်၏၊ ဝိတိဟရတိစ-ဝမ်းတွင်းခ္ပ ရောက်ပြီးသော အစာကို နံဘေးမှ ရှောင်လွှဲ၍လည်း အစာသစ်အိမ်သို့ဆောင်၏၊ ဓာရေတိစ-အစာသစ်အိမ်ခ္ပလည်း ဆောင်ထား၏၊ ပရိဝတ္တေတိစ-ထက်ဝန်းကျင်လည်း လည့်စေ၏၊ သဠ္ဠေဏ္ဍေတိစ-ကောင်းစွာလည်း ကြိတ်ချေ၏၊ ဝိသောသေတိ စ-ခြောက်လည်း ခြောက်သွေ့စေ၏၊ နီဟရတိစ-ဝမ်းတွင်းမှ အပြင်သို့လည်း ထုတ်ဆောင်၏။

ဣတိ ဝါယောဓာတု။ ။ဣတိ သဒ္ဒါသည် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားကို ပြန်၍ ညွှန်းသော သဒ္ဒါတည်း၊ "ဆိုအပ်ပြီးသော အပြား"ဟူသည်လည်း "ဝါယောဓာတုယာဝ ပဝိသတိ" စသော အပြားတည်း၊ ဆိုအပ်ပြီးသောအပြားရှိသော စကားရပ်ကိုပင်-ဓာတ် ၆ ပါးဖြင့် ထင်ရှားပြသည်။ [ဣတိတိ ဝုတ္တပ္ပကာရမတိ ဒီသတိ၊-ဒ္ဒီကာသစ်။] ဓာတ် ၆ ပါးကား ပထဝီစသော ၄ ပါးနှင့် အာကာသဓာတ် ဝိညာဏဓာတ်တည်း။

ပတိဟရတိ ဝိတိဟရတိ။ ။ခံတွင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်မှုကို "ပတိဟရတိ"ဟု ဆို၏၊ ခံတွင်းမှ တစ်ဖန် ဝမ်းတွင်းခ္ပ ရောနှောနေအောင် ပြုလျက် ဆောင်မှုကို "ဝိတိ (ရောနေအောင်) ဟရတိ"ဟု ဆို၏ [ပတိဟရတိတိ ယာဝ မုခါ (ခံတွင်းအပေါက်တိုင်အောင်) ဟရတိ၊ ဝိတိဟရတိတိ ကုစ္ဆိယံ ဝိတိမိသံ ကရောန္တော ဟရတိ။] စာအုပ်တို့ခ္ပ "ပတိဟရတိ"ဟု တွေ့ရသော်လည်း နောက်နည်းခ္ပ အတိကို "အတိက္ကာမေန္တော"ဟု ဖွင့်ပုံကိုထောက်၍ ဤနည်းခ္ပလည်း "အတိ" ဟုပင် ရှိသင့်မည်ထင်သည်။

တစ်နည်း။ ။အတိဟရတိတိ မုခဒ္ဒါရံ အတိက္ကာမေန္တော ဟရတိ-ခံတွင်းပေါက်ကို လွန်စေလျက် (ဝမ်းတွင်းရောက်အောင်) ဆောင်၏။ [ဤအလို "ပတိ"မဟုတ်, "အတိ"ပုဒ်သာတည်း။] ဝိတိဟရတိတိ ကုစ္ဆိဂတံ ပဿတော ဟရတိ-ဝမ်းတွင်းခ္ပ ရောက်ပြီးသော အာဟာရကို ဘေးမှ ရှောင်လွှဲ၍ (အစာသစ်အိမ်သို့) ဆောင်၏၊ ဤအလို "ဝိတိဟရတိ-ရှောင်၍ ဆောင်၏"ဟု ဆိုလိုသည်။

ဓာရေတိ ၊ပေ၊ နီဟရတိ။ ။အစာသစ်အိမ်ခ္ပ ဆောင်ထားခြင်းကို "ဓာရေတိ"ဟု ဆို၏။ ထို အစာသစ်အိမ်ခ္ပ အထက် အောက် လှည့်ပတ်ခြင်းကို "ပရိဝတ္တေတိ"ဟုလည်းကောင်း, ထို အစာသစ်အိမ်ခ္ပ ကြေညက်အောင် ပြုခြင်းကို "သဠ္ဠေဏ္ဍေတိ"ဟုလည်းကောင်း ဆိုဟန်တူသည်။ [ခံတွင်းအပြင်ဘက်ခ္ပ ပရိဝတ္တန သဠ္ဠေဏ္ဍနကို ဆိုလိုမည်မထင်။] ထိုအစာကို ခြောက်သွေ့စေခြင်းကို "ဝိသောသေတိ"ဟု ဆို၏၊ သို့သော် အလွန်ခြောက်ကပ်၍ မသွားစေ၊ ဝမ်းတွင်းမှ အပြင်သို့ ထုတ်ဆောင်ခြင်းကို "နီဟရတိ"ဟု ဆိုသည်။

ပထဝီဓာတု-ပထဝီဓာတ်သည်၊ ဓာရေတိစ-၏၊ ပရိဝတ္တေတိစ-၏၊ သဏ္ဌာန္ကေ တိစ-၏၊ ဝိသောသေတိစ-၏၊ အာပေါဓာတု-အာပေါဓာတ်သည်၊ သိနေဟေတိစ-စိုးလည်းစိုစေ၏၊ အလ္လတ္တံ-စိုသည်၏အဖြစ်ကို၊ အနုပါလေတိစ-စောင့်လည်း စောင့်၏၊ တေဇောဓာတု-ဝမ်းမီးဟူသော တေဇောဓာတ်သည်၊ အန္ဓော-အတွင်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌ-ဝင့်လာသော အစာကို၊ ပရိပါစေတိ-ထက်ဝန်းကျင် ကြေကျက်စေ၏၊ အာကာသဓာတု-အာကာသဓာတ်သည်၊ အဠသော-လမ်းသည်၊ ဟောတိ-၏။ [အာဟာရ၏ ဝင်ခြင်း, အထက်အောက်လည်ခြင်း, ထွက်ခြင်းစသည်တို့အတွက် လမ်းဖြစ်၏၊ အဘိဓာန်၌ "အဠသံ"ဟု နပုလ္လိန်ရှိ၏။] ဝိညာဏဓာတု-မနော ဝိညာဏဓာတ်သည်၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုအစာကိုရှာခြင်း, စားမျိုခြင်း အစရှိသော ကိစ္စ၌၊ သမ္မာပယောဂံ-ကောင်းစွာ အားထုတ်ကြောင်း လုလ္လကို၊ အန္ဒာယ-စွဲ၍၊

ပထဝီဓာတု ၊ပေ၊ ဝိသောသေတိ။ ။ဓာရဏာစသော ကိစ္စ ၄ မျိုးကို ဝါယောဓာတ်က ပြုလုပ်ရာ၌ ပထဝီဓာတ် အကူအညီပါမှ ပြုလုပ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုကိစ္စများကို "ပထဝီဓာတ်ကလည်း ပြုလုပ်သည်"ဟု ဆိုသည်။

အလ္လတ္တဉ္စ အနုပါလေတိ။ ။ဝါယောဓာတ်က ဝိသောသန (ခြောက်သွေ့စေ) မှုကို ပြုရာ၌ အလွန်ခြောက်၍ မသွားအောင်လည်းကောင်း, တေဇောဓာတ်က ကျက်စေရာ၌ လည်း အလွန်ကျက်၍ မသွားအောင်လည်းကောင်း, အလွန်စို၍ မသွားစေဘဲ စိုသင့်သမျှ သင့်တော်ရုံ စိုအောင်လည်းကောင်း, စောင့်ရှောက်၏။

သမ္မာပယောဂ မန္ဒာယ။ ။အာဟာရကို ရှာခြင်းကိစ္စ, စားမျိုခြင်းကိစ္စ စသော ကိစ္စအရပ်ရပ်၌ သိမှုသည် မနောဝိညာဏဓာတ်၏ သဘောတည်း။ ထို သိခြင်း၏ အကြောင်းလည်းဖြစ်သော ထို ကိစ္စစုကို ပြီးစေတတ်သည်လည်းဖြစ်သော လုလ္လဝိရိယသည် သမ္မာပယောဂ (ကောင်းသော မှန်သော ပယောဂ) မည်၏။

အာဘုဇတိ။ ။"အာဘုဇတိ - နှလုံးသွင်း၏" ဟု ဆိုသော်လည်း ကတ္တားက "ဝိညာဏဓာတု"ဟု ရှိသောကြောင့် "ဝိဇာနာတိ-သိ၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ၊ ဝိညာဏဓာတ်သည် အာဟာရရှာရခြင်းကိုလည်း သိ၏၊ စားမျိုရခြင်း, အစာကြေခြင်း မကြေခြင်း စသည်ကို လည်း သိ၏၊ ထိုသို့ သိရာ၌ အာဝဇ္ဇန်းက ရှေ့သွားရှိသောကြောင့် "ဝိဇာနာတိ"ဟု တိုက်ရိုက် မဆိုဘဲ "အာဘုဇတိ-နှလုံးသွင်း၏"ဟု ဆိုသည်။

တစ်နည်း။ ။သမ္မာပယောဂဟူသည် သမ္မာပဋိပတ် (ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း) တည်း၊ ထို သမ္မာပယောဂပဋိပတ်ကို အကြောင်းပြု၍ "အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာနာမ ကောစိ ဘုဉ္ဇနကော နတ္ထိ"စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း, နှလုံးသွင်းရုံမျှ မက, ဝိညာဏဓာတ်ဖြင့်သိခြင်းကို "သမ္မာ ပယောဂ မန္ဒာယ အာဘုဇတိ"ဟု ဆိုသည်။ [အထဝါ သမ္မာပယောဂေါ နာမ သမ္မာပဋိပတ္တိ၊ တမန္ဒာယ အာဂမ္မ အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာနာမ ကောစိ ဘုဉ္ဇနကော နတ္ထိတိ အာဒိနာ အာဘုဇတိ သမန္နာဟရတိ၊ ဝိဇာနာတိတိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။]

အာဘုဇတိ-နှလုံးသွင်း၏၊ ဝါ-နှလုံးသွင်းသောအားဖြင့် သိ၏။ ဣတိ ဧဝံ-သို့ ပဝတ္တ ပဋိသခ္ခါနဝသေန-ဖြစ်သော ဆင်ခြင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤ အသိတ အစရှိသည်တို့၌၊ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

[ပဋိကူလဘာဝ ပစ္စဝေက္ခဏာအားဖြင့် အသမ္မောဟသမ္ပဇညဖြစ်ပုံ တစ်နည်းကို ပြလိုသောကြောင့် "အပိစ"စသည်ကို မိန့်။] အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ဂမနတော-ဆွမ်းခံသွားရခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိယေသနတော-အိမ်စဉ်လှည့်ကာ ရှာဖွေရခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိဘောဂတော-သုံးဆောင် စားသောက်ရခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာသယတော-(အချင်းချင်း မရောယှက်ဘဲ အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ဖြစ်တည်တတ်သော) သလိပ်, သည်းခြေ, သွေး, ပြည်ဟူသော အာသယ ၄ ပါးအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိဓာနတော-စုဝေးတည်နေရာ အစာသစ်အိမ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အပရိပက္ကတော - မကြေမကျက်ခင်အားဖြင့်

အာသယတော။ ။အစာသစ်အိမ်၏ အထက်၌တည်သော သည်းခြေ, သလိပ်, ပြည်, သွေး ဤ ၄ ပါးကို "အာသယ" ဟု ခေါ်၏။ ဘုရား, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, စကြာမင်းတို့၌ ထို ၄ ပါးတွင် ၁ ပါးသာရှိ၏၊ ဘုန်းကံသို့သူတို့၌ကား ၄ ပါးလုံးရှိ၏၊ ထို ၄ ပါးတွင် လွန်ကဲသော တစ်ပါးပါးသည် ဝင်လာသောအစာကို လူး၍ လိမ်းကျံ၍ ပေးလိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား အစာ၌ ထိုအာသယတစ်မျိုးမျိုး လူးပြီးဖြစ်တော့၏။

ဝစနတ္ထ။ ။အာသယတိ (ဧကဇ္ဈံ ပဝတ္တမာနောပိ ကမ္မဝလေန ဝဝတ္ထိတော ဟုတ္တာ) မရိယာဒဘာဝေန (အာ၏အဖွင့်) အညမညံ အသက်ရတော သယတိ တိဋ္ဌတိ ပဝတ္တတီတိ အာသယော-ထို ၄ မျိုးသည် တစ်ပေါင်းတည်း အတူဖြစ်ရပါသော်လည်း ကံအစွမ်းသည် အချင်းချင်းမတူအောင် ပိုင်းခြားအပ်သည်ဖြစ်ရကား အချင်းချင်း မရောယှက်ရအောင် အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ဖြစ်တတ် တည်တတ်သောကြောင့် ထို ၄ ပါးသည် အာသယမည်၏။

မှတ်ချက်။ ။"အာ+သယ" ၌ အာသည် မရိယာဒအနက်ဟောတည်း၊ အစာအိမ်၏အထက်၌ တစ်ပေါင်းတည်း အတူဖြစ်ရသော်လည်း ကံတ ပိုင်းခြားထားအပ်သည့် အံတွက် တစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး မတူအောင် သည်းခြေ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း, သလိပ်စသော အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း ဖြစ်ရတည်ရသည်-ဟူလို။ [ပြအပ်ခဲ့သော သာဓကသည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာတည်း၊ ဤ သီလကွန်ဋီကာများ၌ကား "ဧတ္ထ" ဟု ထည့်၍ အဓိကရဏသာဓနပြုကြ၏၊ မဟာဋီကာအလိုမှာ-"မရိယာဒဘာဝေန သယတိ ပဝတ္တတိ တိဋ္ဌတီတိ အာသယော" ဟု ကတ္တုသာဓနသာ ဖြစ်သည်။]

နိဓာနတော စသည်။ ။နိသည် နိစယအနက်ဟော၊ ဓာဓာတ်သည် ဌာနအနက်ဟော ဟုကြံ၍ "နိဓေတိ ယထာဘုတ္တော အာဟာရော နိစိတော (စည်အပ်သည်) ဟုတ္တာ ဂိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ အာမာသယော (အစာသစ်အိမ်ကို) နိဓာနံတိ ဝုစ္စတိ၊ ဝမ်းမီး မချက်အပ်သေးမီ အခိုက်အတန့်၌ ဆင်ခြင်ဘွယ်ကို "အပရိပက္ကတော" ဟု ဆို၏၊ ဝမ်းမီးချက်အပ်ပြီးမှ ဆင်ခြင်ဘွယ်ကို "ပရိပက္ကတော" ဟု ဆိုသည်။

လည်းကောင်း၊ ပရိပက္ကတော-ကြေကျက်ပြီးအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဖလတော-ဆံပင်, မွေးညှင်းစသော အကျိုးရင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိဿန္ဒတော-ယိုစီးစိမ့်ထွက်သော အကျိုးဆက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမ္မက္ခနတော-အလုံးစုံ အကုန်အစင် လူးလဲခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့၊ ဒသဝိဓပဋိကူလ ဘာဝပစ္စဝေက္ခဏတောပိ-ဆယ်ပါးအပြားရှိသော စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ်၏ အဖြစ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ တ္ထေ-ဤအသိတ အစရှိသည်တို့၌၊ အသမ္မောဟ သမ္ပဇညံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။ ပန-ဆက်၊ တ္ထေ-ဤ ပဋိကူလ ပစ္စဝေက္ခ ဏာခန်း၌၊ ဝိတ္ထာရကထာ-အကျယ်ဖြစ်သော စကားကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ အာဟာရ ပဋိကူလသညာနိဒ္ဒေသတော-အာဟာရပဋိကူလသညာ နိဒ္ဒေသမှ၊ ဂဟေတဗ္ဗာ-ယူထိုက်၏။

ဥစ္စာရပဿာဝ,ကမ္မေတိ-ကား၊ ဥစ္စာရဿစ-ကျင်ကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ပဿာဝဿစ-ကျင်ငယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကရဏော-ပြုခြင်း၌၊ ဝါ-စွန့်ခြင်း၌၊ (သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ၌စပ်) [ဥစ္စာရနှင့် ပဿာဝကို ဒွန်တွဲ၍, "ကရဏံ ကမ္မံ"ဟု ပြုပြီးလျှင် "ဥစ္စာရပဿာဝဿ, (တစ်နည်း) ဥစ္စာရပဿာဝါနံ+ကမ္မံ ဥစ္စာရပဿာဝ ကမ္မံ"ဟု ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် ပြုစေလိုသည်။] တတ္ထ-ထိုကျင်ကြီး ကျင်ငယ်ကို စွန့်ခြင်း၌၊ ပတ္တကာလေ-လျှောက်ပတ်သောအခါ၌၊ ဝါ-အစာ၏ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ရာအခါ၌၊ ဥစ္စာရပဿာဝံ-ကို၊ အကရောန္တသ-မပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-မစွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သကလသရီရတော-အလုံးစုံသော

ဖလတော။ ။"ဖလတိ နိပ္ဖဇ္ဇတိတိ ဖလံ"နှင့်အညီ ကြေကျက်ပြီးသော အာဟာရ၏ ကောင်းစွာကြေလျှင် ကေသာ လောမာ စသောအားဖြင့် ပြီးစီးသော အကျိုး, ကောင်းစွာ မကြေလျှင် ရူနာ ပွေး,ဝဲ စသောအားဖြင့် ပြီးစီးသောအကျိုးကို "ဖလ"ဟု ခေါ်၏။

နိဿန္ဒတော။ ။ရေတွေပြန့်၍ စီးပွားသကဲ့သို့ အာဟာရအတွက် မျက်စိမှ မျက်ချေး, နားမှ နားချေး စသည်ဖြင့် ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်တိုင်အောင် ထိုထို အပေါက်မှ ယိုစီးစိမ့်ထွက်သော အကျိုးဆက်ကို "နိဿန္ဒ"ဟု ဆို၏။ ["သန္ဒ=ပဿာဝေ (ယိုစီးခြင်း)"ဟူသော ဓာတ်သည် သက္ကတ၌ "သျှန္ဒ"ဟု ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ပျောက်သော (ယ်)အစား (သ်)လာ၍ "နိဿန္ဒ"ဟု သ ဒွေဘော်ရှိရသည်။] အာဟာရ၏ စားသောအခါ လက် နှုတ်ခမ်း လျှာတို့၌ လူးလဲပုံမှစ၍ မစင်အဖြစ်ဖြင့် ဒွါရ၌ လူးလဲမှုတိုင်အောင် "သမ္မက္ခန"ဟု ဆိုသည်။

ပတ္တကာလေ။ ။"ဂတ ပတ္တ ယုတ္တသဒ္ဒါတို့ သမာနတ္ထ (အဓိပ္ပာယ်အနက်အားဖြင့် တူသော အနက်ရှိကုန်၏)"ဟု ဆိုကြ၏။ ထို့ကြောင့် "ပတ္တကာလေတိ ယုတ္တကာလေ"ဟု ဋီကာ သစ်ဖွင့်သည်၊ တစ်နည်း-ပတ္တသဒ္ဒါသည် ရောက်ခြင်းအနက်ကိုပင် ဟော၏။ ထို့ကြောင့် "ယထာ ဝုတ္တေန ဝါ တေဇေန (တေဇောဓာတ်ကြောင့်) ပရိပစ္စနတော (ကျက်ခြင်းကြောင့်) ဥစ္စာရ ပဿာဝဘာဝံ ပတ္တကာလေ"ဟု တစ်နည်းဖွင့်၏။ ၂ နည်းလုံးပင် "ပတ္တ"ပုဒ်သာ ရှိသင့်၏၊ "ပတ္တကာလေ=ကျက်ရာအခါ၌"ဟု မူကွဲရှိသည်မှာ မကောင်းပါ။

ကိုယ်မှ၊ သေဒါ-ခွေးတို့သည်၊ မုစ္ဆန်-လွတ်ကုန်၏။ ဝါ-ထွက်ကုန်၏။ အက္ခိနိ-မျက်စိတို့သည်၊ ဘမန္တိ-ချာချာလည်ကုန်၏။ စိတ္တံ-သည်၊ ဧကဂ္ဂ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ ဝါ-တည်ကြည်သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ အညေ-ခွေးထွက်ခြင်း အစရှိသည်မှ အခြားကုန်သော၊ ရောဂါစ-ရောဂါတို့သည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။ ပန-အနွယကား၊ (ပတ္တကာလေ ဥစ္စာရပသာဝံ) ကရောန္တသ-ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ-စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ တံ-ထိုခွေးထွက်ခြင်း အစရှိသော မကောင်းကျိုးသည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ [သဗ္ဗံတံတိ သေဒမုစ္စနာဒိကံ။] ဣတိအယံ-ဤခွေးထွက်ခြင်းအစရှိသော မကောင်းကျိုးတို့၏ မဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဧတ္ထ-ဤကျင်ကြီး ကျင်ငယ်ကို စွန့်ခြင်း၌၊ အတ္ထော-အကျိုးတည်း၊ တသ-ထိုအကျိုး၏၊ ဝသေန-အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ သာတ္ထကသမ္ဘဝညံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ပန-ကား၊ အဌာနေ - မသင့်လျော်သောအရပ်၌၊ ဥစ္စာရပသာဝံ-ကို၊ ကရောန္တသ-ပြုသောရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ-အာပတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ အယသော-အကျော်အစောမဲ့သည်၊ ဝဗုတိ-တိုးပွား၏၊ ဇိဝိတန္တရာယော-အသက်၏ အန္တရာယ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ပတိရူပေ-သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ (ဥစ္စာရပသာဝံ-ကို၊) ကရောန္တသ-၏၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တံ-ထိုအာပတ်သင့်ခြင်း အစရှိသော မကောင်းကျိုးသည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤအာပတ်သင့်ခြင်း အစရှိသော မကောင်းကျိုးတို့၏ မဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဧတ္ထ-

---

သေဒါ မုစ္ဆန္တိစသည်။ ။ဝေဂသန္ဓရကောန (ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်၏ ထွက်လိုသော အဟုန်ကို ကောင်းစွာဆောင်ထားရ-အောင့်ထားရသည့်အတွက်) ဥပ္ပန္နပရိဠာဟတ္တာ (ဖြစ်သော ပူလောင်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) သကလသရီရတော သေဒါ မုစ္ဆန္တိ၊ တတောယေဝ (ထိုသို့ အောင့်ထားရသည့်အတွက် ပူလောင်ခြင်းကြောင့်ပင်) အက္ခိနိ ပရိဘ္တမန္တိ၊ပေ၊ အညေစ သူလ (တံကျင်ကဲ့သို့ ထိုးကျင်သောရောဂါ) ဘဂန္ဒရာဒယော (ဘဂန္ဒိုရ်-ဂရင်ကျီ အစရှိကုန်သော) ရောဂါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

အဌာနေ။ ။အဌာနေတိ မနုဿာမနုဿပရိဂ္ဂဟိတေ ခေတ္တေဒေဝါယတနာဒိကေ (လူတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော လယ်ယာ, နတ်တို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော နေရာစင် နတ်ကွန်း နတ်ရှိသောသစ်ပင်၌)၊ တာဒိသေ ဟိ ကရောန္တံ ကုဒ္ဓါ မနုဿာ (လယ်ယာပိုင်ရှင် လူတို့သည်လည်းကောင်း) အမနုဿာဝါ (ပိုင်ရှင် နတ်တို့သည်လည်းကောင်း) ဇီဝိတကွယ်ပိ ပါပေန္တိ။

အာပတ္တိ။ ။ဘိက္ခုနီပါစိတ်-လသုနဝဂ်-နဝမသိက္ခာပုဒ်၌ စိမ်းစိုသော ကောက်ပင်ပဲပင်ရှိရာအရပ်၌ ဥစ္စာရပသာဝကို စွန့်လျှင် ဘိက္ခုနီတို့၌ ပါစိတ်, ဘိက္ခုတို့၌ ဒုက္ကဋ် ဟု သုတ်တော်မူသည်။ [အာပတ္တိတိ ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီနံ ယထာရဟံ ဒုက္ကဋ ပါစိတ္တိယော၊-ကာသစ်။]

ဤသင့်တော်ရာအရပ်ဝယ် ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်ကို စွန့်ခြင်း၌၊ သပ္ပာယ်-လျှောက်ပတ်၏၊ တသ-ထိုလျှောက်ပတ်သောစွန့်ခြင်း၏၊ ဝသေန-အားဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ သပ္ပာယသမ္မဇ္ဇည်-ကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေ၀-အားဖြင့် သာလျှင်၊ ဂေါစရသမ္မဇ္ဇည်စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

အဗ္ဘန္တရေ-ကိုယ်တွင်း၌၊ ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မံ-ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်စွန့်မှုကို၊ ကရောန္တော-ပြုတတ်သော၊ အတ္တာနာမ-အတ္တမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဗဟု-အနွယ်ကား၊ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိဇ္ဇာရေနေ၀-ကြောင့်သာ, ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မံ-,ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်စွန့်မှုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ဂဏ္ဍော-မြင်းဝု အနာသည်၊ ပဏ္ဍော-မှည့်ရင့်လသော်၊ ဂဏ္ဍဘေဒေန-မြင်းဝုအနာ၏ ပေါက်ကွဲခြင်းကြောင့်၊ ပုဗ္ဗလောဟိတံ-ပြည်, သွေးသည်၊ အကာမတာယ-အလိုမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-အလိုမရှိဘဲ၊ နိက္ခမတိ ယထာ-ထွက်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အတိဘရိတာ-အလွန်ပြည့်သော၊ ဥဒကဘာဇနာ-ရေအိုးမှ၊ ဥဒကံ-ရေသည်၊ အကာမတာယ-ဖြင့်၊ ဝါ-ဘဲ၊ နိက္ခမတိယထာစ-လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ပဏ္ဏာသယမုတ္တ ဝတ္ထိသု-အစာကျက်အိမ်, ကျင်ငယ်၏တည်ရာ ဆီးအိမ်တို့၌၊ သန္ဓိစိတာ-စုဝေးတည်နေကုန်သော၊ ဥစ္စာရပဿာဝါ-တို့သည်၊ ဝါယုဝေဂသမုပ္ပဇ္ဇိတာ-ဝါယောဓာတ် အဟုန်သည် ထက်ဝန်းကျင် အောက်သို့ နှိပ်ချအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ-ခြင်းကြောင့်) အကာမတာယပိ-အလိုမရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ ဝါ-ဘဲလည်း၊ နိက္ခမန္တိ-ကုန်၏။

အတိဘရိတာ။ ။ဘရဓာတ်သည် ပေါသန (မွေးမြူခြင်း) ဓာရဏ (ဆောင်ထားရခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ ဘူဝါဒိတည်း၊ "အတိ+ဘရိတာ-အလွန်ဆောင်ထားအပ်"ဟူသည် အလွန်ပြည့်နေခြင်းပင်တည်း။ [ကွတ္ထိလိန်လည်း ဖြစ်နိုင်, ဟိတ်အနက်လည်း မဟုတ်, စုရာဒိ ဂိုဏ်းလည်း မဟုတ်သောကြောင့် "အတိဘရိတာယ, အတိဘာရိတာယ"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ ဥဒကဘာဇနာ၏ ဝိသေသနမျှသာ ဖြစ်ထိုက်သည်။]

ဝါယုဝေဂသမုပ္ပဇ္ဇိတာ။ ။ဝါယောဓာတုယာ ဝေဂေန (ဝါယုဝေဂ အဖွင့်) သမန္တတော (သံအဖွင့်) အ၀ပိဇ္ဇိတာ (ဥသည် အ၀၏ ကာရိယဖြစ်၍, သြ၏ ဝိပရိတ် ဥပြုတားသည်ဟု သိစေသည်) နိက္ခမနဿစေတံ ဟေတု၀စနံ-ဇီကာသစ်၊ "ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်"ဟု ထည့်၍ ပေးစေလိုသည်။

အကာမတာယပိ။ ။"အတ္တ ရှိ၏" ဟု အယူရှိသူတို့က "ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်တို့သည် အတ္တ၏ စွန့်လိုမှုကြောင့် ထွက်လာကြရ၏"ဟု အယူရှိကြ၏၊ ထိုအယူကို တားမြစ်ခြင်းငှာ "အကာမတာယ"ဟု ဆိုသည်၊ နတ္ထိ ကာမော ယေသံတိ အကာမာ-အလိုဆန္ဒ မရှိကြသော ဥစ္စာရပဿာ၀တို့၊ အကာမာနံ+ဘာ၀ေါ အကာမတာ။ [အတ္တနော အနိစ္စာယ အပ္ပယောဂေန ဝါယောဓာတုဝိဇ္ဇာရေနေ၀ နိက္ခမတိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-ဇီကာသစ်။]

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ နိက္ခမန္တော-ထွက်သော၊ [“နိက္ခန္တော-ထွက်ပြီးသော” ဟု အတိတ်ရှိလျှင် ကောင်း၏။] သော အယံ ဥစ္စာရဝဿာဝေါ-ထိုကဲ့သို့သော ဤကျင်ကြီး ကျင်ငယ်သည်၊ တဿ ဘိက္ခုနော-ထိုရဟန်း၏၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ (သန္တကော-ဥစ္စာသည်၊) နေဝ ဟောတိ-မဟုတ်၊ ပရဿ-သူတစ်ပါး၏။ (သန္တကော-သည်၊) နဟောတိ၊ ကေဝလံ-ကိုယ့်ဥစ္စာ သူ့ဥစ္စာမဖက်သက်သက်၊ သရီရနိဿန္ဒောဝ-ခန္ဓာကိုယ်၏ အကျိုးဆက်သည်သာ၊ ဟောတိ။

ယထာကိ-ဥပမာ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ ဥဒကတုမ္ဗတော-ရေဗူးမှ၊ ပုရာဏဒုဒက-အဟောင်းဖြစ်သော ရေကို၊ ဆဋ္ဌေတ္တသ-စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ တံ-ထိုအဟောင်းဖြစ်သော ရေသည်၊ အတ္တနော-၏။ (သန္တက-သည်၊) နေဝ ဟောတိ-မဟုတ်၊ ပရေသံ-

---

သောဝနာယ ၊ပေ၊ ဥစ္စာရဝဿာဝေါ။ ။ရှေ့ဝါကျ၌ “သန္ဓိစိတာ ဥစ္စာရဝဿာဝါ” ဟု ဗဟုဝုစ်ဆိုပြီးလျှင် ဤ၌ ဧကဝုစ်ဆိုပြန်၏။ ထို၌ အသမာဟာရဒွန်ကိုပြု၍, ဤ၌ သမာဟာရဒွန်ကို ပြုသဖြင့် “သမာဟာရ ဒွန်၌လည်း တချို့နေရာဝယ် ပုလ္လိန်ရှိနိုင်ပါ၏” ဟု ပြရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ မှန်၏-သမာဟာရဒွန်၌ “နပုံ-ဧကတ်” ဟု လက္ခဏာ ၂ ရပ်ရှိသော်လည်း ဧကတ္တဖြစ်ခြင်းသာ မြဲသောလက္ခဏာဟု မှတ်ပါ။ [ပုလ္လိင်ဝစန် သမာဟာရဒွန္ဒေါ ပုလ္လင်ပယောဂသ သမ္ဘဝတာ ဒဿနတ္ထံ၊ ဧကတ္တမေဝ ဟိ တဿ နိယတလက္ခဏန္တိ-ဋီကာသစ်။]

နေဝ အတ္တနော နဝ ပရဿ။ ။ထိုကျင်ကြီး ကျင်ငယ်သည် မင့်မကွက် စွန့်အပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် မိမိ ဥစ္စာလည်း မဟုတ်တော့၊ မည်သူ့အားမျှလည်း ပေးသော အားဖြင့် စွန့်အပ်သည် မဟုတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း (ပေးစကားမူ မည်သူကမျှ လက်ခံမည် မဟုတ်လောက်အောင်) စက်ဆုတ်ဖွယ် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာလည်း မဟုတ်တော့ချေ။

သရီရနိဿန္ဒောဝ။ ။“ဂမနတော ၊ပေ၊ နိဿန္ဒတော”ဟု ပြုအပ်ခဲ့သော ဆယ်ပါးတွင် နိဿန္ဒကိုဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “ခန္ဓာကိုယ်မှ ယိုစီးစိမ့်ထွက်သော အကျိုးဆက်မျှသာ ဖြစ်သည်”ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။

ယထာကိ ယထာ။ ။သမ္မောဟဝိနောဒနီ-စျာနဝိဘင်အဋ္ဌကထာ၌ “ယထာကိ”ဟု ပုစ္ဆာဝါကျ သီးခြားရှိပြီးမှ “ယထာ ဥဒကတုမ္ဗတော ၊ပေ၊ ပဋိဇဂ္ဂနမတ္တမေဝ ဟောတိ၊ ဧဝံတိ ဧဝံ ပဝတ္တ ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ”ဟု ရှိ၏။ ဤအဋ္ဌကထာ စာအုပ်များ၌ “ယထာ ကိ”လည်း မပါ၊ “ဧဝံတိ”လည်း မပါ၊ “ယထာ”ဟု ရှိသောကြောင့် “ယထာကိ”ကို အပိုဟုလည်းကောင်း, နိဂုံးဝါကျ၌ နိဒဿနတ္ထ ဧဝံရှိသောကြောင့် “ဧဝံတိ”ကိုလည်း အပိုဟုလည်းကောင်း ယူဆ၍ နောက်ဆရာတို့ ပယ်ထားကြဟန်တူသည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ပခုက္ကူနိဿယသစ်၌ ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော် မိန့်တော်မူသည်။

အနက်ပေးပုံ။ ။“ယထာကိ-ဥပမာအဘယ်ကဲ့သို့နည်း”ဟူသော အမေးနှင့် လိုက်အောင် ပဋိဇဂ္ဂနမတ္တမေဝ-သာ၊ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤ,အတူတည်း”ဟု ပေးလိုက်ပါသည်၊ ဧဝံတိ၌ ဣတိသည် သဒ္ဒါအစဉ်ကို ညွှန်၍, ထို့နောက် ဧဝံကား အနက်အစဉ်ကို ညွှန်ပြသော နိပါတ်တည်း၊ ဣစ္စေဝံနှင့် သဘောတူ၏။

သူတစ်ပါးတို့၏၊ (သန္ဓကံ-သည်) နှ ဟောတိ-မဟုတ်၊ ကေဝလံ-ကိုယ့်ဥစ္စာ သူ့ဥစ္စာ မဖက်, သက်သက်၊ ပဋိဇဂ္ဂန မတ္တမေဝ-ရေဗူးကို သုတ်သင်ခြင်းမျှသည်သာ၊ ဟောတိယထာ-သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ပဝတ္တပဋိသခ်ါနဝသေန-ဖြစ်သော ဆင်ခြင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤကျင်ကြီး ကျင်ယေ်ကိုစွန့်ခြင်း၌၊ အသမ္မောဟသမ္ဘဝညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဂတာ်ဒီသု-ဂတ အစရှိသည်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဂတေတိ-ကား၊ ဂမနေ-သွားခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဌိတေတိ-ကား၊ ဌာနေ-ရပ်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ နိသိန္နေတိ-ကား၊ နိသဇ္ဇာယ-ထိုင်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ သုတ္တေတိ-ကား၊ သယနေ-အိပ်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဇာဂရိတေတိ-ကား၊ ဇာဂရဏော-နိုးကြားခြင်းလည်းကောင်း၊ ဘာသိတေတိ-ကား၊ ကထနေ-ပြောဆိုခြင်း၌လည်းကောင်း၊ တုဏ္ဍီဘာဝေတိ-ကား၊ အကထနေ-မပြောဆိုခြင်း၌လည်းကောင်း၊ (သမ္ဘဝနကာရီ ဟောတိ၌စပ်။)

ဂတေတိ ဂမနေ စသည်။ ။(တ)ပစ္စည်း၏ ဘောအနက်ကို သိစေလိုမှ "ဂမနေ" စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ မဟာသိဝထေရ်၏ ဝါဒကို ပြရာ၌ "စင်္ကမနကာလေ, ဌိတကာလေ" စသည်ဖြင့် ပြသောကြောင့် "ဂတေ-ဂမနေ-သွားရာအခါ၌"စသည်ဖြင့် အဓိကရဏအနက် ဖြစ်သင့်သော်လည်း "တုဏ္ဍီဘာဝေ"၌ကား အဓိကရဏသာဓန မရနိုင်၊ တုဏ္ဍီဘာဝေ၌ ဘာဝ သဒ္ဒါက "ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း" ကြိယာကိုသာ ဟောနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် "ဂတေ-ဂမနေ"စသည်တို့၌ ဘာဝသာဓနသာ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၍ "သွားရာအခါ၌"စသည်ကို အဓိပ္ပာယတ္ထဟု မှတ်ပါ။

မေးဖွယ်။ ။"အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္ဘဝနကာရီ ဟောတိ" ၌ "အဘိက္ကန္တံ ဝုစ္စတိ ဂမနံ"ဟု ဖွင့်ခဲ့၏။ ဤ၌လည်း "ဂတေတိ ဂမနေ"ဟု ဖွင့်ပြန်ရာ ထို ဂမန ၂ မျိုးသည် အဘယ်သို့ ထူးပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား-"အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ"အရ သွားခြင်းသည် ဆွမ်းခံသွားခြင်း စသောအားဖြင့် ခရီးအရှည် သွားခြင်းတည်း၊ "ဂတေ"အရ ဤသွားခြင်းကား ကျောင်းထည်းဝယ် ဟိုအနား ဒီအနားသို့ သွားခြင်းစသော နုတ်နုတ်ဖွဲ့ဖွဲ့ သွားခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ သွားခြင်း ဣရိယာပုတ်အားဖြင့် တူသော်လည်း ဤသို့ "အရှည်သွား, အတိုသွား" အားဖြင့် ကွဲပြားပါသည်။

အဋ္ဌကထာ။ ။ဣတ္ထစ ဧကော ဣရိယာပထော (တစ်ခုတည်းသော သွားခြင်း ဣရိယာပုတ်သည်) ဒွိသု ဌာနေသု အာဂတော (အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ အရာ, ဂတေ ဌိတေ အရာအားဖြင့် ၂ ပါးသော ဌာနတို့၌ လာ၏။) သော ဟေဋ္ဌာ အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေတိ ဧတ္ထ ဘိက္ခာစာရဂါမံ ဂစ္ဆတောစ အာဂစ္ဆတောစ အဒ္ဓါနဂမနဝသေန ကထိတော၊ ဂတေ ဌိတေ နိသိန္နေတိ ဧတ္ထ ဝိဟာရေ စုဏ္ဏိကပါဒုဒ္ဓါရ ဣရိယာပထဝသေန ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊-သမ္ဘောဟဝိနောဒနီ-စျာနဝိဘင်္ဂ။ [ဘိက္ခာစာရ ဂါမံ ဝိဟာရေတို့ကို နိဒဿနနည်းဟု ကြံပါ။ ဆွမ်းခံ သွားခြင်း, ကျောင်း၌ သွားခြင်းမှတစ်ပါး အခြားနေရာဝယ် ခရီးရှည် ခရီးတို သွားမှုများ၌လည်း ရနိုင်ပါသည်။]

ဟိ-ခဲ့၊ (ဂတေနှင့် စပ်၍ ခဲ့ဦးအုံ့၊) (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားလသော်၊ ဝါ-သွားစဉ်၊ (အဟုံ၊) ဂစ္ဆာမိ-သွား၏၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်း၊ ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိ၏၊ ဌိတော-ရပ်သည်၊ (သမာနော-ဖြစ်လတ်သော်၊ ဝါ-ဖြစ်စဉ်၊) (အဟုံ၊) ဌိတော-ရပ်သည်၊ အမှိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိဝါ-လည်း၊ ပဇာနာတိ-၏၊ နိသိန္နော-ထိုင်သည်၊ (သမာနော-သော်၊ ဝါ-စဉ်၊) (အဟုံ၊) နိသိန္နော-ထိုင်သည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိဝါ-လည်း၊ ပဇာနာတိ-၏၊ သယာနော-လျောင်းလတ်သော်၊ ဝါ-လျောင်းစဉ်၊ [သယာနောဌ္ဌ အာနပစ္စည်းသည် မာနပစ္စည်းကဲ့သို့ လက္ခဏာအနက်ကို ဟောနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် လက္ခဏာအနက်ကို ဟောဖို့ရာ "သမာနော" ဟု ထည့်ဖွယ် မလိုတော့။] (အဟုံ၊) သယာနော-လျောင်းသည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိဝါ-လည်း၊ ပဇာနာတိ-၏၊ [ဤသုတ်ဌ "ဂစ္ဆန္တောဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ" သာ လိုရင်းတည်း။] ဣမသ္မိံသုတ္တေ-ဤမဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်ဌ၊ အဒ္ဓါနဣရိယာပထာ-ကြာမြင့်စွာသောကာလဌ ဖြစ်ကုန်သော ဣရိယာပုတ်တို့ကို၊ ဝါ-ရှည်သောခရီးဌ ဖြစ်ကုန်သော ဣရိယာပုတ်တို့ကို၊ ကထိတာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

အဘိက္ကန္တေ ၊ပေ၊ ပသာရိတေတိ-ဟူသော၊ ဣသ္မိံ (သုတ္တေ)-အဘိက္ကန္တေ၊ပေ၊ ပသာရိတေဟူသော ဤပါဠိရပ်ဌ၊ မဇ္ဈိမာ-အလယ်အလတ်သွားခြင်းဌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-အလယ်အလတ် ခရီးဌဖြစ်ကုန်သော၊ (ဣရိယာပထာ-တို့ကို၊ ကထိတာ-ပြီ၊) [ဤဌ်လည်း "အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ" သာ ပြလိုရင်းတည်း။] ပန-

---

ဂစ္ဆန္တောဝါ စသည်။ ။ဤဝါကျများလည်း ဂတေနှင့်စပ်၍ သွားခြင်းအထူးကို ပြသော ဝါကျများတည်း၊ ဂတ၏ အတ္ထုဒ္ဓါရ သဘောဖြစ်သောကြောင့် ထိုဟိကို ဝိတ္ထာရ ဇောတက အနက်ပေးကြသည်၊ နောက်ဌ တသ္မာဟု ရှိသောကြောင့် ကာရဏဇောတကလည်း ပေးနိုင်ပါ၏၊ "ဣမသ္မိံ သုတ္တေ" ဟူသည် ဒီဃနိကာယ် မဇ္ဈိမနိကာယ် တို့ဌလာသော မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်တည်း။

အဒ္ဓါန ဣရိယာပထာ။ ။စိရကာလပဝတ္တကာ (ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး ဖြစ်ကုန်သော) ဒီဃကာလိကာ (ရှည်သောကာလဌ ဖြစ်ကုန်သော) ဣရိယာပထာ၊ [ဤအလို အဒ္ဓါန သဒ္ဒါသည် စိရကာလ အနက်ဟောတည်း။ "အဒ္ဓါနေ+ပဝတ္တာ+ဣရိယာပထာ အဒ္ဓါန ဣရိယာပထာ" ဟုပြု။] အဒ္ဓါနဂမန ပဝတ္တကာဝါ (အဝွန်ရှည်သော ခရီးသွားခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော) ဒီဃမဂ္ဂိကာ (ရှည်သောခရီး ရှိကုန်သော) ဣရိယာပထာ၊-ဋီကာသစ်။ [နောက်နည်းအလို အဒ္ဓါန သဒ္ဒါသည် ဒီဃမဂ္ဂ အနက်ဟောတည်း။]

မဇ္ဈိမာ။ ။ဘိက္ခာစာရာဒိဝသေန ပဝတ္တာ နာတိစိရကာလိကာ (အလွန် မကြာသောကာလဌ ဖြစ်ကုန်သော) နာတိဒီဃ မဂ္ဂိကာဝါ (အလွန် မရှည်သောခရီး ရှိကုန်သော) ဣရိယာပထာ။

အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဂတေဋ္ဌတေ၊ပေ၊ ဇာဂရိတေတိ ဣမ-ဟူသော ဤပါဠိရပ်၌၊ ခုဒ္ဒကစုဏ္ဏိကဣရိယာပထာ-ငယ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ နုတ်နုတ်ဖွဲ့ဖွဲ့ဖြစ်ကုန်သော ဣရိယာပုတ်တို့ကို၊ ကထိတာ-ပြီ၊ [ဤ၌လည်း "ဂတေ" သာ ပြလိုရင်းတည်း၊ ဌိတေ စသည်တို့ကား တွဲဘက်ဖြစ်၍ ပါနေသည်။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေသုပိ-ထိုဂတ ဌိတ စသည်တို့၌လည်း၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊ သမ္မဇာန ကာရိတာ-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ တိပိဋကမဟာသိဝတ္ထေရော-တိပိဋကမဟာသိဝထေရ်သည်၊ အာဟ-မိန့်၊ (ကိုး) ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ ဂန္ဓာဝါ-ခရီးသွားပြီး၍သော်လည်းကောင်း၊ စက်မိတ္တာဝါ-စကြီသွားပြီး၍သော်လည်းကောင်း၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ ဌိတော-ရပ်သည်၊ (ရပ်ခြင်းဣရိယာပုတ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၊) (ဟုတ္တာ၊) ဣတိ-ဤသို့၊ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ-စဉ်းစား၏၊ (ကိုး) ဂမနကာလေ-သွားရာအခါ၌၊ (သွားရာအခါတုန်းက၊) ပဝတ္တာ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါရူပ

စုဏ္ဏိက ဣရိယာပထာ။ ။ဝိဟာရေ (ကျောင်းတိုက်၌) အညတ္ထဝါ (ကျောင်းမှ တစ်ပါးသောအရပ်၌) ဣတော စိတော စ ပရိဝတ္တနာဒိဝသေန ပဝတ္တာ, အပ္ပမတ္တက ဘာဝေန (နည်းသောအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) စုဏ္ဏ ဝိစုဏ္ဏိယဘူတာ (နုတ်နုတ်ဖွဲ့ဖွဲ့ အထူး နုတ်နုတ်ဖွဲ့ဖွဲ့ဖြစ်ကုန်သော) ဣရိယာပထာ။ [စုရာဒိ စုဏ္ဏမာတ်သည် ပိသဏ (မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ကြိတ်ချေခြင်း) အနက်ကိုဟော၏။ မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ကြိတ်အပ်သော အမှုန့်ကဲ့သို့ နုတ်နုတ်ဖွဲ့ဖွဲ့ သွားခြင်းတို့ကိုလည်း "စုဏ္ဏာဝိယာတိ စုဏ္ဏိကာ" ဟု ပြု၍ စုဏ္ဏိကဟု ခေါ်ရသည်။] "ခုဒ္ဒကစုဏ္ဏိက ဣရိယာပထာ" ဟု မူကွဲရှိရာ၌ကား "ခုဒ္ဒကာ (ဟုတ္တာ) စုဏ္ဏိကာ ခုဒ္ဒကစုဏ္ဏိကာ" ဟု ပြု၍ ဣရိယာပထာနှင့် ကမ္မဓာရဲ့ သမာသ်တွဲပါ။

မှတ်ချက်။ ။စာနဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ၌ အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ တစ်မျိုး, ဂတေ တစ်မျိုးဟု ၂ မျိုးသာခွဲသောကြောင့် အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေအရ အဒ္ဓါနဂမန (ခရီးရှည်သွားခြင်း) ကိုယူသည်၊ ဤ၌ကား မဟာသတိပဋ္ဌာန ပါဠိတော်လာ ဂစ္ဆန္တောဝါ ဂစ္ဆာမိတိစသော ဂမနကို လည်းယူသောကြောင့် ၃ မျိုးခွဲရသည့်အတွက် အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေအရ မဇ္ဈိမဣရိယာပုတ် (ခရီးလတ် သွားခြင်း) ကို ယူထားသည်-ဟု မှတ်ပါ။

တသ္မာ တေသုပိ။ ။တသ္မာတိ ဒေဝ အဝတ္ထာဘေဒေန (သွားခြင်းအခိုက်, ရပ်ခြင်းအခိုက် စသော အခိုက်အတန့် အထူးအားဖြင့်) ဣရိယာပထဘေဒ မတ္တသ ကထနတော (ဣရိယာပုတ် အထူးမျှကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊) ဤအလို "တသ္မာ-ထိုသို့ ဂတေ ဌိတေ စသည်တို့က အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေစသည်တို့မှ ထူးသော ဣရိယာပုတ် အထူးအပြားမျှကိုသာ ဟောတော်မူကြောင်းသဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ကြောင့်" ဟု အနက်ကျယ် မှတ်ပါ။ ထိုအကြောင်းကြောင့် အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေစသည်ဝယ် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်း ဤ ဂတေ ဌိတေ စသည်တို့၌ သမ္ဗဇည ၄ ပါးကို ပြုလေ့ရှိပုံကို သိပါ။

ဓမ္မာ-ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်၊ ဇော်ထွေ-အဲဒီသွားရာအခါ၌သာ၊ နိရုဒ္ဓါ-ချုပ်ခဲ့ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (ပဋိသဏ္ဌိဟ္ဒတိ၊) အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဂတေ-သွားခြင်း၌၊ ဝါ-သွားရာအခါ၌၊ သမ္မဇာနကာရီနာမ-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိခြင်းဟူသောဉာဏ်ဖြင့် သွားမှုကို ပြုလေ့ရှိသူမည်၏။ [သမ္မဇာနကာရီပုဒ်၏အဖွင့်ကို ဤကထာရှေ့နား၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သဠာယံ-သရဠာယ်ခြင်းကို၊ ကရောန္တော၀ါ-ပြုလျက်သော်လည်းကောင်း၊ ပဠံ-ပြဿနာကို၊ ဝိသဇ္ဇန္တော၀ါ-ဖြေဆိုလျက်သော်လည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ မနသိကရောန္တော၀ါ-စိတ်၌ ပြုလျက်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-နှလုံးသွင်းလျက်သော်လည်းကောင်း၊ စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ ဌတွာ-ရပ်ပြီး၍၊ အပရဘာဂေ-ရပ်ရာကာလမှ နောက်အဖို့၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဣတိ, ပဋိသဏ္ဌိဟ္ဒတိ၊ (ကိုး) ဋ္ဌိတကာလေ-ရပ်ရာအခါ၌၊ ပ၀တ္တာ ရူပါရူပဓမ္မာ, ဇော်ထွေ-အဲဒီ ရပ်ရာအခါ၌သာ၊ နိရုဒ္ဓါ-ကုန်ပြီ၊ ဣတိ, (ပဋိသဏ္ဌိဟ္ဒတိ၊) အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဋ္ဌိတေ-ရပ်ခြင်း၌၊ ဝါ-ရပ်ရာအခါ၌၊ သမ္မဇာနကာရီနာမ-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိခြင်းဟူသောဉာဏ်ဖြင့် ရပ်မှုကို ပြုလေ့ရှိသူမည်၏။

ယော-သည်၊ သဠာယာဒိကရဏဝသေနေ၀-သရဠာယ်ခြင်း အစရှိသည်ကို ပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်လျှင်၊ [ရှေ့ "သဠာယံ၀ါ ကရောန္တော" နှင့် ထပ်သောကြောင့် "ပင်လျှင်" ဟု ပေးသည်။] စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ နိသီဒိတ္တာ-ထိုင်ပြီး၍၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ ဣတိ, ပဋိသဏ္ဌိဟ္ဒတိ၊ (ကိုး) နိသိန္နကာလေ-ထိုင်ရာအခါ၌၊ ပ၀တ္တာ ရူပါရူပဓမ္မာ, ဇော်ထွေ-အဲဒီ ထိုင်ရာအခါ၌သာ၊ နိရုဒ္ဓါ-ကုန်ပြီ၊ ဣတိ, (ပဋိသဏ္ဌိဟ္ဒတိ၊) အယံ-သည်၊ နိသိန္နေ-ထိုင်ခြင်း၌၊ ဝါ-ထိုင်ရာအခါ၌၊ သမ္မဇာနကာရီနာမ-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိခြင်းဟူသောဉာဏ်ဖြင့် ထိုင်မှုကို ပြုလေ့ရှိသူမည်၏။

ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နိပန္နကော-လျောင်းသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) သဠာယံ-သရဠာယ်ခြင်းကို၊ ကရောန္တော၀ါ-ပြုစဉ်သော်လည်းကောင်း၊ (ပြုရင်းသော်လည်းကောင်း၊) ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ မနသိကရောန္တော၀ါ-နှလုံးသွင်းစဉ်သော်လည်းကောင်း၊ (နှလုံးသွင်းရင်းသော်လည်းကောင်း၊) နိဒ္ဒံ-အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ ဩက္ကမိတ္တာ-သက်ရောက်၍၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ ဣတိ ပဋိသဏ္ဌိဟ္ဒတိ (ကိုး), သယနကာလေ-အိပ်ရာအခါ၌၊ ပ၀တ္တာ-ကုန်သော၊ ရူပါရူပ

ဥဋ္ဌာယ။ ။ဂမနဋ္ဌာန နိသဒ္ဓာတို့သည် အစဉ်ရှိသကဲ့သို့ နိသီဒနနှင့် သယန အတွက် "ထိုင်ပြီး+လျောင်း" ဟူသောအစဉ်၏ အမြဲမဖြစ်နိုင်သောကြောင့် နိသီဒိတ္တာ၏ နောက်၌ သယနကြိယာကို မပြဘဲ, ဥဋ္ဌာယကြိယာကို ပြသည်။ [ဂမနဋ္ဌာန နိသဒ္ဓာနံ၀ိယ နိသီဒန သယနဿ ကမ၀စနမယုတ္တံ ယေဘုယ္ယေန တထာ ကမာဘာ၀တောတိ ဥဋ္ဌာယ မိစ္စေ၀ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာသစ်။]

ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဇတ္တေဝ-အဲဒီအိပ်ရာ အခါ၌သာ၊ နိရုဒ္ဓါ-နပြီ၊ ဣတိ (ပဋိသဉ္စေကျွတ်၊) အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တေ-အိပ်ပျော်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဇာဂရိတေစ-နိုးခြင်း၌လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဝနကာရီနာမ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-အကြင့်ကြောင့်၊ ကိရိယမယပဝတ္တာနံ-ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့၏ အမူအရာကြိယာကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော မနောဒ္ဓါရိကဇောစိတ်တို့၏၊ ဝါ-အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၏ ကိစ္စဟူသော ကြိယာသည် ပြုအပ်ကုန်သော ဆဒ္ဒါရိကဝိထိစိတ်တို့၏၊ (နိဒ္ဒေါက္ကမန

ကိရိယမယပဝတ္တာနံ ဟိ။ ။"အဘယ်ကြောင့် သုတ္တ ဇာဂရိတ ၂ မျိုး၌ သမ္ဘဝနကာရီတစ်မျိုးသာ ရနိုင်သနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကိရိယမယ ပဝတ္တာနံဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ "ဇာဂရိတံ နာမာတိ"ဟု ဣတိသဒ္ဒါပါသောကြောင့် ဟိကို ကာရဏဇောတက ဟု တစ်နည်း ကြံရသည်၊ ကြိယမယ ပဝတ္တာတို့၏ မဖြစ်ခြင်းကို သုတ္တဟု ခေါ်၍, ဖြစ်ခြင်းကို ဇာဂရိတဟု ခေါ်၏၊ ဇာဂရိတမဖြစ်သေးမသမ္ဘ သုတ္တ၌ သမ္ဘဝနကာရီ မဖြစ်နိုင်၊ သုတ္တ မဖြစ်လျှင်လည်း ဇာဂရိတဟု ခေါ်စရာမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ထို ၂ မျိုးအပေါင်းအတွက် သမ္ဘဝနကာရီတစ်မျိုးသာ ရနိုင်သည်-ဟူလို။

ဝစနတ္ထ။ ။ကရဏ-ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် ပြုခြင်း၊ ကိရိယာ-ခြင်း၊ [စိတ်ဖြင့် ကြံစည်ခြင်း တရားနှလုံးသွင်းခြင်းကို "စိတ်ဖြင့်ပြုခြင်း"ဟု ခေါ်ရသည်။] ကိရိယံ-ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် ပြုခြင်းဟူသော အမူအရာကို+နိဗ္ဗတ္တေန္တိ-ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ကိရိယမယာနိ၊ နိဗ္ဗတ္တအနက်၌ မယ ပစ္စည်းသက်၊ ပကာရတော ဝတ္တန္တိ (ပရိဝတ္တန္တိ)တိ ပဝတ္တာနိ-အပြားအားဖြင့်ဖြစ်တတ်သော (အဖန်ဖန် ပြောင်းလွဲတတ်သော) စိတ်တို့၊ ကိရိယမ္ယာနိစ+တာနိ+ပဝတ္တာနိစာတိ ကြိယမယ ပဝတ္တာနိ၊ ဤနည်း၌ ကိုယ်မှု နှုတ်မှု စိတ်မှုတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်ဟူသည် မနောဒ္ဓါရိကဇောစိတ်သာတည်း။ [ပဉ္စဒ္ဓါရိကဝိထိစိတ်တို့သည် ကိုယ်မှု (ကာယဝိညတ်) စသည်ကို မဖြစ်စေနိုင်။]

တစ်နည်း။ ။အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၏ ကိစ္စသည် ကိရိယာမည်၏၊ ထို အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၏ ကိစ္စသည် ပြုအပ်သောစိတ်တို့သည် ကိရိယာမယတို့မည်၏၊ ကိရိယာယ+ပကတာနိ ကိရိယမယာနိ၊ ပကတအနက်၌ မယပစ္စည်းသက်၊ (တစ်နည်း) အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၏ ကိစ္စကြောင့်ဖြစ်သော စိတ်တို့သည် ကိရိယမယတို့မည်၏၊ ကိရိယာယ(ကြောင့်)+နိဗ္ဗတ္တာနိ ကိရိယမယာနိ၊ နိဗ္ဗတ္တအနက်၌ မယပစ္စည်း၊ ကိရိယမယာနိစ+တာနိ+ပဝတ္တာနိစာတိ ကိရိယမယပဝတ္တာနိ၊ ဤနည်း၌ ပဉ္စဒ္ဓါရဝဇ္ဇန်း၏ကိစ္စသည် ပြုအပ်သော (ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၏ ကိစ္စကြောင့်ဖြစ်သော) စိတ်ဟူသည် ပဉ္စဒ္ဓါရိကဝိထိစိတ်တည်း၊ မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၏ ကိစ္စသည် ပြုအပ်သော (ကိစ္စကြောင့် ဖြစ်သော) စိတ်ဟူသည် မနောဒ္ဓါရိကဝိထိစိတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဆဒ္ဓါရိကဝိထိစိတ်အားလုံးရသည်။

စိတ္တာနံ မှကွဲ။ ။ပဝတ္တာနံ နေရာဝယ် "စိတ္တာနံ"ဟု မှကွဲရှိ၏၊ "ပဝတ္တာနံ"အရလည်း စိတ်တို့ကိုပင် ရသောကြောင့် အဓိပ္ပာယ်မပျက်ပါ။ သို့သော် အဘိဓမ္မအဋ္ဌကထာဋီကာတို့နှင့် မညီဟုဆို၍ ရှေးပါဠိမဟုတ်ဟု ဋီကာသစ် ပယ်ထားသည်။ [အဘိဓမ္မဋီကာယံ (စျာနဝိဘင်း မူလဋီကာ၌) ကာယာဒိကိရိယာမယတ္တာ အာဝဇ္ဇနကိရိယာ သမုဋ္ဌိတတ္တာစ ဇဝနံ၊

ကာလေ-အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ သက်ရောက်ရာအခါ၌) အပ္ပဝတ္တံ-မဖြစ်ခြင်းသည်၊ သုတ္တံနာမ-အိပ်ခြင်းမည်၏။ ["သောပ္ပံ"ဟု မူကွဲရှိသည်ကား "သုတ္တေ ဇာဂရိတေ" ၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် ကောင်းမည်မထင်။] ပဝတ္တံ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဇာဂရိတံ နာမ-နိုးခြင်းမည်၏။ (ဤတို-ထို့ကြောင့်၊ အယံ သုတ္တေစ ဇာဂရိတေစ သမ္ပဇာန ကာရီနာမ)။

ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘာသမာနော-ပြောဆိုလတ်သော်၊ အယံ သဒ္ဒေါနာမ-ဤ သဒ္ဒါရုံမည်သည်၊ သြဋ္ဌေ-နှုတ်ခမ်းတို့ကို၊ ပဋိစ္စစ-စွဲ၍လည်း ကောင်း၊ ဒန္တေ-သွားတို့ကို၊ (ပဋိစ္စ)စ-လည်းကောင်း၊ ဇိဝှံ-လျှာကို၊ (ပဋိစ္စ)စ-လည်း ကောင်း၊ တာလုံ-အာစောက်ကို၊ ပဋိစ္စစ-လည်းကောင်း၊ စိတ္တဿ-၏၊ တဒနုရူပံ-ထိုသဒ္ဒါရုံအားလျော်သော၊ ပယောဂံ-လုံ့လကို၊ ပဋိစ္စစ-လည်းကောင်း၊ ဇာယတိ-

---

သပ္ပမ္မိ ဝါ ဆဒ္ဒါရပ္ပဝတ္တံ ကိရိယာမယပဝတ္တံနာမာတိ၊. . . . ကိရိယမယတ္တာသည် ဇဝန်၏ ဟိတ်, အာဝဇ္ဇနကိရိယသမုဋ္ဌိတတ္တာသည် သပ္ပမ္မိ ဆဒ္ဒါရပ္ပဝတ္တံ၏ ဟိတ်တည်း၊ အနုဋ္ဌိကာ၌ ကိရိယာမယဝယ် မယအတွက် အနက်မရှိကြ၍ ပဌမဟိတ်ကို ဖလူပစာပြဟုလည်းကောင်း, ဒုတိယဟိတ်ကို ကာရဏူပစာပြဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။သုတ္တေကို "သယနေ"ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ဒီဝါသေယျသိက္ခာပုဒ်၌ (ပဌမ ပါရာဇိကဝိနိတဝတ္ထု၌) ပိဋ္ဌိပသာရဏာ (အိပ်မပျော်ဘဲ ကျောက်ကုန်းကို အိပ်ရာ ခုတင် ပလက်ကုလားထိုင် စသည်၌ ဆန့်မှု)ကိုလည်း သယနာ၌ သွင်းယူရ၏၊ ဤသယနာ၌ကား ဇာဂရိတေနှင့် တွဲ၍ဆိုထားသောကြောင့် ထို ပိဋ္ဌိပသာရဏာမှုကို မယူရ, ဘဝင်အစဉ်အားဖြင့် အိပ်ခြင်းဟူသော သယနကို ယူရမည်"ဟု သိစေလို၍ "ကိရိယမယ ပဝတ္တာနံ ဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်။ [ဇာဂရိတသဒ္ဒသန္နိဓာနတော စေတ္ထ ဘဝင်္ဂေါတ္တရဏာဝသေန နိဒ္ဒေါက္ကမနမေဝ သယနံ၊ နပန ပိဋ္ဌိပသာရဏာမတ္တန္တိ ဒသ္သေတိ ကိရိယမယပဝတ္တာနံတိ အာဒိနာ၊-ဋီကာသစ်။]

အပ္ပဝတ္တံ။ ။"ဝိထိစိတ်တို့၏ မဖြစ်ခြင်းသည် သုတ္တမည်၏"ဟူသော စကားကို တိုက်ရိုက် မုချတ္ထဟု ယူလျှင် ဝိထိ၏ ရှေ့အဖို့ နောက်အဖို့၌ဖြစ်သော ဘဝင်အစဉ်ဖြစ်ရာအခါကိုလည်း သုတ္တာ၌ သွင်းယူရမည်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် အပ္ပဝတ္တံဟူသော ဤစကားကို နီတတ္ထဟု မယူဘဲ နေယျတ္ထ (ဆောင်ယူထိုက်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိသောစကားဟု မှတ်၍ ဝိထိ၏ရှေ့နောက် ဘင်အခိုက်ကိုလည်း သုတ္တာ၌ မယူဖို့ရာ "နိဒ္ဒေါက္ကမနကာလေ-အိပ်ပျော်ရာအခါ၌"ဟု ပုဒ်တစ်မျိုးကို ဆောင်ယူ၍ "အိပ်ပျော်ရာအခါ၌ ဝိထိစိတ်တို့၏ မဖြစ်ခြင်းဟူသော အပ္ပဝတ္တ"ကို ယူပါ။ [အပ္ပဝတ္တန္တိ နိဒ္ဒေါက္ကမနကာလေ အနုပ္ပဇ္ဇနံ သုတ္တံ နာမာတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော၊ နေယျတ္ထဝစနံ ဟိ ဣဒံ၊-ဋီကာသစ်။]

သြဋ္ဌေစ ပဋိစ္စစသည်။ ။စကားပြောရာကာလ၌ အသံသည် မိမိဆိုင်ရာ ဌာန်အားလျော်စွာ ဖြစ်သည်ကား မှန်၏၊ သို့သော် မည်သည့်ဌာန်၌ဖြစ်သည်ဖြစ်စေ နှုတ်ခမ်းလျှာစသည်တို့၏ လှုပ်ရှားမှုကား ရှိရသေးသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် "သြဋ္ဌေစ ပဋိစ္စ" စသည်ကို မိန့်သည်။ [ကိဉ္စာပိ သဒ္ဒေါ ယထာဌာနံ ဇာယတိ, သြဋ္ဌစလနာဒိနာ ပန ပယောဂေန ဇာယတိ, နဝိနာ တေန ပယောဂေနာတိ အဓိပ္ပာယော၊-ဋီကာသစ်။]

ဖြစ်ရ၏၊ ဣတိ-သို့၊ သတော-မှတ်သားသည်၊ သမ္မဇာနော-ကောင်းစွာအပြား အားဖြင့်သိသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဧဝ-သာလျှင်၊ ဘာသတိ-ပြောဆို၏၊ (အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘာသိတေ-ပြောဆိုခြင်း၌၊ သမ္မဇာနကာရီနာမ-မည်၏။) ဝါပန-တစ်နည်းကား၊ စိရံ-ကြာမြင့်စွာသော၊ ကာလံ-ကာလပတ်လုံး၊ သဇ္ဈာယံ-သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို၊ ကတ္တာဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ကထေတ္တာဝါ-ဟောရှု၍သော်လည်း ကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ ပဝတ္တေတ္တာဝါ-ဖြစ်စေ၍သော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္ဍံ-ပြဿနာ ကို၊ ဝိသဇ္ဇေတ္တာဝါ-ဖြေဆို၍သော်လည်းကောင်း၊ [ဤပုဒ်တို့ဖြင့် ဘာသိတကို ပြသည်။] အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ တုဏှီဘူတော-ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဣတိ-သို့၊ ပဋိသဋ္ဌိကတိ-ဆင်ခြင်၏၊ (ကိံ)၊ ဘာသိတကာလေ-ပြောဆို အပ်ရာအခါ၌၊ ဥပဂန္တာ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါရူပဓမ္မာ-ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်၊ ဧတ္ထေဝ-အဲဒီပြောဆိုအပ်ရာအခါ၌သာ၊ နိရုဇ္ဈိ-ချုပ်ခဲ့ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (ပဋိ သဋ္ဌိကတိ၊) အယံ-သည်၊ ဘာသိတေ-ခြင်း၌၊ သမ္မဇာနကာရီနာမ-မည်၏။

ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တုဏှီဘူတော - ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ ဓမ္မံဝါ-တရားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနံဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ မနသိကတ္တာ-နှလုံးသွင်း၍၊ အပရဘာဂေ-၌၊ ဣတိ ပဋိသဋ္ဌိကတိ၊ (ကိံ)၊ တုဏှီဘူတကာလေ-ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ပဝတ္တာ ရူပါရူပဓမ္မာ, ဧတ္ထေဝ-အဲဒီ ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌သာ၊ နိရုဇ္ဈိ-ကုန်ပြီ၊ ဣတိ, (ပဋိသဋ္ဌိကတိ၊) ဟိ-မှန်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဥပါဒါရူပပ္ပဝတ္တိယံ-သဒ္ဒါယတနဟူသော ဥပါဒါရုပ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ သတိ-ရှိလတ်သော်၊ ဘာသတိနာမ-ပြောဆိုသည်မည်၏။ အသတိ-မရှိလတ်သော်၊ တုဏှီဘာဝတိနာမ-ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်သည်မည်၏။ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (တံ-ထိုဘာသိတေတုဏှီဘာဝေ

အပရဘာဂေ ဣတိ။ ။ရှေးဝါကျတို့၌ အပရဘာဂေ၏ နောက်ဝယ် "ဌိတေ" စသည်ဖြင့် ကြိယာပုဒ်ပါသော်လည်း ဤဝါကျ၌ကား ကြိယာထည့်လျှင် "ဘာသိတေ" ဟု ထည့်ရလိမ့်မည်၊ ထိုဘာသနကြိယာကား ပဋိသဋ္ဌိကန- (ဆင်ခြင်မှု) နှင့် ဆန့်ကျင်၏။ ထို့ကြောင့် "ဘာသိတေ" ဟု မထည့်ဘဲ "အပရဘာဂေ ဣတိ ပဋိသဋ္ဌိကတိ" ဟုသာ ဆိုသည်။

ဥပါဒါရူပပ္ပဝတ္တိယံ ဟိ။ ။"ဘာသိတေ တုဏှီဘာဝေ" ဟု ပါဠိတော်၌ ခွဲခြား တော်မူ၏၊ ဘာသနနှင့် တုဏှီဘာဝသည် သဘောချင်းကွဲမှ ခွဲခြားသင့်၏၊ သဘောချင်း မကွဲလျှင် မခွဲခြားသင့်-ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဥပါဒါရူပပ္ပဝတ္တိယံ ဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ သဒ္ဒါယတနဟူသော ဥပါဒါရုပ်၏ ဖြစ်ခြင်းရှိရာ အခါ၌ ဘာသိတ (စကားပြောမှု) ဖြစ်၍ ထိုသဒ္ဒါယတန မဖြစ်ရာအခါ၌ တုဏှီဘာဝ ဖြစ်သောကြောင့် သဘောချင်း ကွဲပါသည်-ဟူလို။ ["ဥပါဒါရူပ"ဟု သာမညဆိုသော်လည်း "သဒ္ဒါယတန ဥပါဒါရုပ်"ကို ယူပါ။]

၂ မျိုးတွဲ၍ ခွဲခြင်းသည်၊ ယုတ္တံ-သင့်မြတ်၏။) အယံ-သည်၊ တုဏ္ဍိဘာဝေ-ဆိတ်ဆိတ်၏ အဖြစ်၌၊ သမ္မဇ္ဇနကာရီနာမ-မည်၏။ ဣတိ-သို့၊ (တိပိဋကမဟာသိဝတ္ထေရော-သည်၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဤသို့ ရှေ့ပြန်လှည့်ပါ)။

မဟာသိဝတ္ထေရေန-မဟာသိဝထေရ်သည်၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီးသော၊ အသမ္မောဟဓုရံ-အသမ္မောဟပဓာနရှိသော၊ တယိဒံ-တံ+ဣဒံ (ဝစနံ)-ထိုစကားကို၊ ("ယော စိရံ ဂန္ဓာဝါ ၊ပေ၊ သမ္ဘဇ္ဇနကာရီနာမ"ဟူသောစကားကို၊) မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တေ-မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၌၊ (ဒီဃနိကာယ် မဇ္ဈိမနိကာယ်ဝယ် သံဂါယနာတင်အပ်သော မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၌)၊ အဓိပ္ပေတံ-အလိုရှိအပ်၏။ ဣမသ္မိံ ပန သာမညဖလေ-ဤသာမညဖလသုတ်၌ကား၊ သင်္ဂပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ စတုဋ္ဌိခံ-၄ ပါးအပြားရှိသော၊ သမ္ဘဇ္ဇံ-သမ္ဘဇ္ဇကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏။ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ဤသာမညဖလသုတ်ဝယ် အလုံးစုံသော သမ္ဘဇ္ဇ ၄ ပါး၏ ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဧတ္ထ စ-ဤဂတေ ဌိတေစသည်၌လည်း၊ စတုန္နံ-ကုန်သော၊ သမ္ဘဇ္ဇာနံ-တို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ သမ္ဘဇ္ဇနကာရိတာ-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိခြင်းဟူသောဉာဏ်ဖြင့် ဂတဌိတစသော အမှုကို ပြုလေ့ရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

အသမ္မောဟဓုရံ။ ။ဓုရသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ ပဓာနအနက်ဟောတည်း။ ပဓာနကိုပင် "ဇေဋ္ဌက"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်၊ ပြခဲ့သော မဟာသိဝထေရ်၏ စကား၌ ဂတေဌိတေစသည်တို့အတွက် သမ္ဘဇ္ဇ ၄ ပါးတွင် အသမ္မောဟ သမ္ဘဇ္ဇကိုသာ ပဓာနပြု၍ မိန့်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် မဟာသိဝထေရ်၏ ထိုစကားကို မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်အတွက်သာ အလိုရှိထိုက် (မှတ်သားထိုက်)၏၊ ဤသာမညဖလသုတ်၌ အလိုမရှိထိုက်ပါ၊-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။မဟာသိဝထေရ်၏ စကား၌ "အသမ္မောဟပဓာနရှိ၏"ဟု ဆိုသဖြင့် အခြားသမ္ဘဇ္ဇ ၃ ပါးကိုကား အပဓာနအားဖြင့် ဆိုရာရောက်၏။ ထို့ပြင် "အသမ္မောဟဓုရံ" ဟူသော စကားသည် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၌ အလိုရှိအပ်ခြင်း၏ အကြောင်းပြလည်း ဖြစ်သောကြောင့် အတွင်း၌ ဟိတ်အနက်ရှိသော ဟေတုဂဗ္ဘ (ဟေတုမန္တ) ဝိသေသနဟု ဋီကာသစ်ဆိုသည်။

ဣမသ္မိံ ပန ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ဤသာမညဖလသုတ်တော်သည် ရဟန်းအဖြစ်၏ အကျိုးထူးကို ပြသော ဒေသနာတော်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္ဘဇ္ဇ ၄ ပါးလုံးကိုပြမှ ရဟန်းအဖြစ် (ရဟန်းဘဝ)၏ အကျိုးရပုံထင်ရှားသောကြောင့် သမ္ဘဇ္ဇ ၄ ပါးလုံးပင် ပဓာနဖြစ်၏၊ သို့ဖြစ်၍ အဘိက္ခဏ္ဍေစသည်တို့၌ သမ္ဘဇ္ဇ ၄ ပါးဖြင့် ဖွင့်ဆိုအပ်ခဲ့သော နည်းအတိုင်းပင် ဤဂတေဌိတေစသည်၌လည်း သမ္ဘဇ္ဇ ၄ ပါးလုံးဖြင့်သာ သမ္ဘဇ္ဇနကာရီဖြစ်ပုံကို သိထိုက်ပါသည်။

စ-ဆက်၊ သမ္မဇာနကာရီတိ-သမ္မဇာနကာရီဟူကုန်သော၊ သဗ္ဗပဒေသု-အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ သတိသမ္မယုတ္တသေဝ-သတိနှင့် ယှဉ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သမ္မဇညသ-သမ္မဇညမျိုး၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဟိ-မှန်၊ အယံ-ဤအဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ ,သမ္မဇာနကာရီစသော အကျယ်သည်၊ သတိသမ္မဇညေန သမန္နာဂတောတိ ဧတသ ပဒဿ-ဟူသော ဤဥဒ္ဒေသပုဒ်၏၊ ဝိတ္ထာရော-အကျယ်တည်း။ ["ကသ္မာ"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျထည့်၍ "ဟိ(ယသ္မာ) အယံ-သည် ၊ပေ၊ ဝိတ္ထာရော-တည်း၊ (တသ္မာ)၊ သမ္မဇာနကာရီတိ-နှင့်သော ၊ပေ၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏"ဤသို့လည်း ကာရဏဝါကျကြီး၍ ပေးနိုင်၏။] ပန-ကား၊ (တစ်နည်း) ပန-ခြားမှမ်းဖွယ်ရာ သမ္ဘာဝနာကား၊ ဝိဘင်ပွကရဏော-စျာန ဝိဘင်းကျမ်း၌၊ သတော ၊ပေ၊ ပဋိက္ကမတီတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဧတာနိ ပဒါနိ- ဤအဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ အစရှိသောပုဒ်တို့ကို၊ ဝိဘတ္တာနေဝ-အကျယ်ဝေဘန်အပ်ကုန်သည်သာ။ ["သတော" ဟု တိုက်ရိုက်ထည့်၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် "သတိ၏လည်း ဝိတ္ထာရဖြစ်ကြောင်းမှာ သာ၍သေချာသည်" ဟူလို။]

ဧဝံ ခေါ မဟာရာဇာတိ (ပဒဿ)-၏၊ (အတ္ထောဒ္ဓစပ်) ဧဝံ-သို့၊ သတိသမ္မယုတ္တသ-သတိနှင့်ယှဉ်သော၊ သမ္မဇညသ-၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ အဘိက္ကမာဒီနိ-ရှေ့သွားခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ပဝတ္တေန္တော-ဖြစ်စေသောရဟန်းသည်၊ သတိသမ္မဇညေန-နှင့်၊ သမန္နာဂတောနာမ-ပြည့်စုံသူမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏။)

သမ္မဇာနကာရီ။ ။ဤပုဒ်၏ အနက်ကို ရှေ့၌ "သမ္မဇညေန သဗ္ဗကိစ္စကာရီ သမ္မဇညသဝါ ကာရီ" ဟု ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ထိုအဖွင့်အတိုင်းဆိုလျှင် ဉာဏ်သာရ၍ သတိမရှာ ဖြစ်နေ၏၊ သို့သော် ဉာဏ်ယှဉ်ရာစိတ်တိုင်း၌ သတိယှဉ်သည်သာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္မဇာနကာရီဟု လာသမျှ၌ "သတိနှင့်ယှဉ်သော သမ္မဇည" ဟုချည်း သိပါ-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။"သတိနှင့်ယှဉ်သော သမ္မဇည" ဟူရာ၌ "သတိသည် အပဓာနနောက်လိုက်မျှဖြစ်၍ သမ္မဇညသာ ပဓာနခေါင်းဆောင်" ဟု မမှတ်ရ၊ "တရား ၂ ပါးလုံးပင် ဆိုင်ရာကိစ္စ၌ အင်တူအားတူ ပဓာနဖြစ်ကြသည်" ဟု မှတ်ပါ။

ဧဝံခေါ ၊ပေ၊ဟောတိ။ ။ဤဝါကျကား ပါဠိတော်၌ သတိသမ္မဇညေန သမန္နာဂတော အကျယ်၏ နိဂုံးကိုပြသော နိဂမနဝါကျတည်း၊ ဤ နိဂုံးဝါကျ၌ ပါဠိတော်ဝယ် "သတိသမ္မဇညေန သမန္နာဂတော ဟောတိ" ဟု သတိကိုထည့်၍ မိန့်တော်မူပုံကို ထောက်လျှင်လည်း သမ္မဇာနကာရီ ပုဒ်တိုင်း၌ သတိကိုပါ ယူရကြောင်းသည်လည်းကောင်း, သတိနှင့် သမ္မဇညတို့ အင်ဟူအားတူဖြစ်ကြောင်းသည်လည်းကောင်း သာ၍ ထင်ရှားသည်။

သတိသမ္မဇညကထာအဖွင့် ပြီး၏။

သန္တောသကထာ အဖွင့်

၂၁၅။ ဣဓ ၊ပေ၊ ဟောတိတိ ဧတ္ထ-ဣဓ ၊ပေ၊ ဟောတိဟူသော ဤပါဠိ၌၊ သန္တုဋ္ဌောတိ-ကား၊ ဣတရီတရပစ္စယသန္တောသေန-ကောင်းဆိုး ၂ ရပ်, အမှတ်မထား, တစ်ပါးပါးသော ပစ္စည်းဖြင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းနှင့်၊ ဝါ-ကောင်းသော ပစ္စည်းမှတစ်ပါး ညံ့သောပစ္စည်း, ညံ့သောပစ္စည်းမှတစ်ပါး ကောင်းသော ပစ္စည်းဟူသော ရရာပစ္စည်းဖြင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊ (ဟောတိ-၏)။

သန္တုဋ္ဌော။ ။သံ + တုသဓာတ်, တ ပစ္စည်း၊ တုသဓာတ်သည် တုဋ္ဌိ (နှစ်သက်ခြင်း)အနက်ကို ဟော၏၊ သန္တုဿတိ-(ရသမျှ ရှိသမျှ သင့်တော်သမျှဖြင့်) အားရ နှစ်သက်တတ်၏၊ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ဝါ-တင်းတိမ် ရောင့်ရဲတတ်၏၊ (ဝေါဟာရတ္ထ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သန္တုဋ္ဌော-သန္တုဋ္ဌမည်၏၊ ဤသို့ ပုဒ်နက် ဝိဂြိုဟ်နက်အတိုင်း ဖွင့်လျှင် သန္တုဋ္ဌအမည်ရခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော သန္တောသ (အလောဘ) တရားသည် မထင်ရှားနိုင်၊ ထို့ကြောင့် သန္တောသတရားထင်ရှားအောင် "ဣတရီတရပစ္စယ သန္တောသေန သမန္နာဂတော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤသို့ ဖွင့်သော အခါ "သန္တောသေန" အရ အကြောင်းဖြစ်သော သန္တောသတရားလည်း ထင်ရှား၏၊ ထို သန္တောသနှင့် ပြည့်စုံသော သန္တုဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်လည်း ထင်ရှား၏။ ["သမန္နာဂတော"ဟု ဖွင့်သော်လည်း သန္တုဋ္ဌော၌ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်ဟု မမှတ်ရ။]

ဣတရီတရပစ္စယ။ ။ဣတရသဒ္ဒါသည် အနိယမ (အမှတ်မရှိ)ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ "ဣတရ+ဣတရ"ဟု ၂ ပုဒ်ဆိုသောအခါ ယဲကိဋ္ဌိသဒ္ဒါနှင့် အနက်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် "အမှတ်မထား တစ်ပါးပါး"ဟု အနက်ပေးရသည်။ [ဣတရသဒ္ဒေါ ဟိ အနိယမဝစနော၊ ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ ဝုစ္စမာနော ယဲကိဋ္ဌိသဒ္ဒေန သမာနတ္ထော ဟောတိ၊-ဋီကာသစ်၊-ဝိနည်း, မဟာဝဂ္ဂ-စီဝရက္ခန္ဓက ဋီကာလည်း ဤအတိုင်းဖွင့်သည်။]

တစ်နည်း။ ။ဣတရသဒ္ဒါသည် အညသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပဏီတမှ တစ်ပါးသော ဟီနကို ဣတရဟုလည်းကောင်း, ဟီနမှတစ်ပါးသော ပဏီတကို ဣတရဟုလည်းကောင်း ခေါ်၏၊ မှန်၏-ဣတရအမည်သည် အချင်းချင်း ထောက်ဆ၍ ရအပ်သောအမည်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ညံ့သည်မူလည်းဖြစ်သော ကောင်းသည်မူလည်းဖြစ်သော (ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး အမျိုးမျိုးသော) သက်နှံးစသောပစ္စည်းကို "ဣတရီတရပစ္စယ"ဟု မှတ်ပါ။ [ဣတရော စ + ဣတရော စ ဣတရီတရော၊ (သမာဟာရဒ္ဒန် ပုလ္လိန်)၊ ဣတရီတရော စ + သော + ပစ္စယောစာတိ ဣတရီတရပစ္စယော။]

ဋီကာ။ ။အထဝါ ဣတရံ ဝုစ္စတိ ဟီနံ, ပဏီတတော အညတ္တာ၊ တထာ-ပဏီတံ ဣတရံ, ဟီနတော အညတ္တာ၊ အပေက္ခာသိဒ္ဓါ ဟိ ဣတရီတရတာတိ (ဣတရီတရ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဣတရီတရအမည်သည် အချင်းချင်း ထောက်စာ၍ ပြီးသောအမည်တည်း၊) ယေန ဓမ္မေန (အကြင် အလောဘတရားကြောင့်) ဟီနေနဝါ ပဏီတေနဝါ စီဝရာဒိပစ္စယေန သန္တုဿတိ၊ ယော တထာ ပဝတ္တော (ထို ရောင်ရဲခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ရသော) အလောဘော ဣတရီတရပစ္စယသန္တောသော။

ပန-ဆက်၊ သော ဧသ သန္တောသော-ထိ သန္တောသသည်၊ ဒွါဒသဝိဓော-၁၂ ပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ သေယျထိဒံ-ဤ ၁၂ ပါး အပြားဟူသည် အဘယ်နည်း၊ စီဝရေ-သင်္ကန်းခ၊ ယထာလာဘ သန္တောသော-ယထာလာဘ သန္တောသလည်းကောင်း၊ ယထာဗလသန္တောသော-ယထာဗလသန္တောသလည်းကောင်း၊ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော-ယထာသာရုပ္ပသန္တောလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဝိဓော-၃ ပါးအပြားရှိ၏၊ ပိဏ္ဍပါတာဒီသု-ဆွမ်း အစရှိသည်တို့၌၊ ဧဝံ-ဤ.အတူတည်း၊ ("၃ ပါးစီ အပြားရှိ၏"ဟူလို)။

ယထာလာဘသန္တောသ။ ။လဘန် လာဘော၊ လာဘဿ + အနုရူပံ ယထာ လာဘံ၊ ယထာလာဘံ-မိမိမှာ ရခြင်းအားလျော်စွာ + သန္တောသော-တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်း တည်း၊ ဝါ-တင်းတိမ်ရောင့်ရဲကြောင်း အလောဘတည်း၊ ယထာလာဘ သန္တောသော-ခြင်း၊ ဝါ-ဘ။ [ယထာလာဘံ (အတ္တနော လာဘာနုရူပံ) သန္တောသော ယထာလာဘသန္တောသော၊ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝနယော၊-ဋီကာ။]

တစ်နည်း။ ။လဗ္ဘတီတိ ဝါ လာဘော (ရအပ်သောပစ္စည်း)၊ ယော ယော+ လာဘော ယထာလာဘံ (ဝိစ္ဆာအဗျယီဘောသမာသ်)၊ ယထာလာဘံ-အကြင်အကြင်ရအပ် သော ပစ္စည်းဖြင့်+သန္တောသော ယထာလာဘသန္တောသော။ [ယထာဗလဌ် ဗလဟူသည် ကာယဗလ (ကိုယ်၏အား) တည်း၊ ယထာသာရုပ္ပဌ် သာရုပ္ပဟူသည် ပကတိဒုဗ္ဗလ-ဇရာဒုဗ္ဗလ စသူတို့အား သင့်လျော် လျောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ သာရုပ္ပန္တိ ပကတိဒုဗ္ဗလာဒိနံ အနုစ္ဆဝိကတာ၊-ဋီကာ။]

ယထာဗလသန္တောသ။ ။ပဌမနည်းအလို "မိမိ ကာယဗလအားလျော်စွာ+ တင်းတိမ် ရောင့်ရဲခြင်း" ဟု ဖြစ်၍, ဒုတိယနည်းအလို "အကြင် အကြင် ကာယဗလအတိုင်း+ တင်းတိမ် ရောင့်ရဲခြင်း" ဟု ဖြစ်၏။ [ဋီကာသစ်ဌကား "ဗလဿ+အနုရူပံ ပဝတ္တတီတိ ယထာ ဗလံ" ဟု ပြု၍ "ကာယဗလအား လျော်စွာဖြစ်သောပစ္စည်းကို အရကောက်၏၊ "ယထာသဒ္ဒါ လည်း "ဖြစ်၏" ဟူသော ကတ္တုသာဓနအနက်ခ္ဍင့်တကွ အနုရူပအနက်ကို ဟောနိုင်၏" ဟု ကြံလေသည်။]

ယထာ သာရုပ္ပသန္တောသ။ ။"သ+ရူပ" ဟု ခွဲ၍ "သမာနံ+ရူပံ ယဿာတိ သရူပေါ-ပကတိဒုဗ္ဗလစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် တူသော+သဘောရှိသော ပစ္စည်း" ဟု ပြုပါ၊ သမာနကို (သ) ပြု၊ သရူပဿ-တူသော သဘောရှိသော ပစ္စည်း၏ (ပကတိဒုဗ္ဗလစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် သဘောတူသောပစ္စည်း၏) +ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သဘောတူခြင်း, လျောက်ပတ်ခြင်းတည်း၊ သာရုပ္ပံ-ခြင်း၊ ဤသို့ကြံသင့်၏၊ ဤသို့ ဏျပစ္စည်းသက်၍ ဘာဝတद္ဓိတ် အနက်ကြံခြင်းသည် "အနုစ္ဆဝိကတာ" ဟု ဘာဝအနက်ဟော တာပစ္စည်းဖြင့်ဖွင့်သော ဋီကာနှင့် လည်း လျော်၏၊ ပဌမနည်းအလို "လျောက်ပတ်သည်အားလျော်စွာ+တင်းတိမ် ရောင့်ရဲခြင်း" ဟုဖြစ်၍ ဒုတိယနည်းအလို "အကြင်အကြင်လျောက်ပတ်သည့်အတိုင်း+တင်းတိမ် ရောင့်ရဲ ခြင်း" ဟု ဖြစ်၏။ [ဋီကာသစ်ဌကား "သာရုပ္ပံ" ပုဒ်ကို တစ်မျိုးကြံလေ၏။]

အယ်-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ တသ-ထို တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသော သန္တောသ၏၊ ပဘေဒဝဏ္ဏနာ-အထူးအပြားကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ (အထူးအပြားသို့ အစဉ်လိုက်သောအဖွင့်တည်း၊) ဣမ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သုန္ဒရံဝါ-ကောင်းသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အသုန္ဒရံဝါ-မကောင်းသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ စီဝရံ-ကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တေနေဝ-ထိုရအပ်သောသက်နှင့်ဖြင့်သာ၊ ယာပေတိ-မျှတ၏၊ အညံ-ရအပ်သောသက်နှင့်မှ အခြားသောသက်နှင့်ကို၊ နပတ္ထေတိ-မတောင့်တ၊ လဘန္တောပိ-ရပြန်သော်လည်း၊ နဂဏှာတိ-မခံယူ၊ အယံ-ဤတင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းသည်၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ စီဝရေ-၌၊ ယထာလာဘသန္တောသော-ယထာလာဘသန္တောသမည်၏။ (မိမိ၏ ရခြင်းအားလျော်စွာ တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းမည်၏၊ ဝါ-အကြင် အကြင်ရအပ်သောပစ္စည်းဖြင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းမည်၏။)

ပန-ကား၊ ပကတိဒုဗ္ဗလောဝါ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့် အားမရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ အာဗာဓ ဇရာတိဘူတောဝါ-အနာသည် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်, ဇရာသည် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ အထ ဟောတိ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ ဂရုစီဝရံ - လေးသောသက်နှင့်ကို၊ ပါရုပန္တော - ရန်းရ ရုံရသည်ရှိသော်၊ အထ

ပဘေဒ ဝဏ္ဏနာ။ ။ပဘေဒသ-ဆိုအပ်ပြီးသော ၁၂ ပါးပြားသော သန္တောသကို+ဝဏ္ဏနာ-ဖွင့်ခြင်းတည်း။ ပဘေဒဝဏ္ဏနာ-ခြင်း။ [ယထာဝုတ္တံ ပဘေဒံ+အနုဂတာ+ဝဏ္ဏနာ ပဘေဒဝဏ္ဏနာ-ဆိုအပ်ပြီးသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးအပြားသို့ အစဉ်လိုက်သော+အဖွင့်" ဟု ဋီကာသစ်ဆို၏၊ ထိုအလို အနုဂတပုဒ် အကြေကြေပါ။]

အညံ၊ပေ၊ နဂဏှာတိ။ ။"အညံ နပတ္ထေတိ-ရအပ်ပြီးသောသက်နှင့်မှ အခြားသက်နှင့်ကို မတောင့်တ" ဟူသော စကားဖြင့် အပတ္တာပတ္ထနာဘာဝ (မရအပ်သေးသည်ကို တောင့်တတတ်သောတဏှာ၏ မရှိခြင်း) ကို ပြ၏။ ထိုအပတ္တာပတ္ထနာတဏှာ၏ မရှိခြင်းသည် အပ္ပိစ္ဆတာဂုဏ်ကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဤသို့ အပ္ပိစ္ဆတာဂုဏ်နှင့် ရောနေသောကြောင့် ထို အပ္ပိစ္ဆတာကို တားမြစ်၍ ဤ သန္တောသ သရုပ်ပေါ် အောင် ပြခြင်းငှာ "လဘန္တောပိ နဂဏှာတိ" ဟု မိန့်ရပြန်သည်၊ ဤ "လဘန္တောပိ နဂဏှာတိ" ဖြင့် ပတ္တာပတ္ထနာဘာဝ (ရောက်အပ်ရအပ်သည်ကို တောင့်တတတ်သောတဏှာ၏ မရှိခြင်း) ကို ပြသည်၊ ပေးသောအခါ မယူဘဲ "တော်ပါပြီ, ပြည့်စုံပါပြီ" ဟု ဆိုခြင်းသည် "ရှိပြီးပစ္စည်းဖြင့် တင်းတိမ်ခြင်း" ဟူသော သန္တောသ၏ လက္ခဏာတည်း။

ပကတိဒုဗ္ဗလ, သဘာဂ။ ။အနာရောဂါလည်းမရှိ, အိုမင်းမစွမ်းလည်းမဟုတ်ဘဲ ပင်ကိုယ်ကပင် အားနည်းသူကို "ပကတိယာ+ဒုဗ္ဗလော"အရ "ပကတိဒုဗ္ဗလ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ရရှိသောသက်နှင်းက လေးနေလျှင် ပေါ့သောသက်နှင်းဖြင့်လဲ၍ သုံးစွဲနိုင်၏၊ ထိုသို့ သုံးစွဲရာ၌ အလဇ္ဇိဒုဿီလတို့နှင့် လဲလျှင် မအပ်သောကြောင့် "သဘာဂေန"ဟု ဆိုသည်၊ သီလာဒိနာ သမာနော+ဘာဂေါ ယဿာတိ သဘာဂေါ-သီလ စသောအားဖြင့် တူသောအဖို့ ရှိသူ။

ကိလမတိ-အကယ်၍ ပင်ပန်းအံ့၊ (ဧဝံသတိ) သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သဘာဝေန-သဘောတူသော၊ ဘိက္ခုနာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, တံ-ထိုလေးသောသက်နှံးကို၊ ပရိဝတ္တေတွာ-လဲလှယ်၍၊ လဟုကေန-ပေါ့သောသက်နှံးဖြင့်၊ ယာပေန္တောပိ-မျှတပြန်သော်လည်း၊ သန္တုဋ္ဌောဝ-တင်းတိမ်ရောင့်ရဲသူသည်သာ၊ ဟောတိ၊ အယံ-ဤတင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းသည်၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ စီဝရေ-၌၊ ယထာဗလသန္တောသော-ယထာဗလသန္တောသမည်၏။ (မိမိ၏ ကာယဗလအားလျော်စွာ တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းမည်၏၊ ၀ါ-အကြင် အကြင်ကာယဗလအတိုင်း တင်းတမ်ရောင့်ရဲခြင်း မည်၏။)

အပရော-တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်၊ ပဏီတပစ္စယလာဘီ-မွန်မြတ်သော ပစ္စည်းကို ရလေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏။ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဒုပဋ္ဌစီဝရာဒီနံ-၂ ထပ်သက်နှံးအ စရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော။

ပရိဝတ္တေတွာ၊ပေ၊ သန္တုဋ္ဌောဝ။ ။"သက်နှံးကို လဲ၍ဝတ်သည့်အတွက် သန္တောသနှင့် ဆန့်ကျင်လေသလား" ဟု ယုံမှားဘွယ်ကို တားမြစ်ခြင်းငှာ "သန္တုဋ္ဌောဝ" ဟု ဧဝသဒ္ဒါထည့်၍ ဆိုသည်၊ "ပရိဝတ္တေတွာ" အရ လဲခြင်းသည် အတြိုဟာ (ထိုဟာ၌ လိုခြင်သော လောဘ) ကြောင့်မဟုတ်, ကျန်းမာရေးအတွက် အကျိုးထူးရှိသောကြောင့် လဲခြင်းဖြစ်ရကား သန္တောသနှင့် မဆန့်ကျင်ပါ။

ယာပေန္တောပိ။ ။ယာပေန္တော+အပိ၊ အပိကို ဂရဟာဇောတက သမ္ဘာဝနာသမုစ္စည်း ဟု မှတ်ပါ။ လဟုကစီဝရနှင့် လဲ၍ သုံးစွဲခြင်းသော်မှ သန္တောသတရားနှင့် မဆန့်ကျင်ဘဲ (သန္တုဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်) ဖြစ်တုံသေး၏၊ "မလဲဘဲ သုံးစွဲရာ၌ကား သန္တုဋ္ဌဖြစ်ကြောင်းမှာ ဆိုဘွယ်ရာမရှိ" ဟု သမ္ဘာဝနာကို ဆည်းသည်၊-ဋီကာသစ်။

ဒုပဋ္ဌစီဝရာဒီနံ အညတရံ။ ။စီဝရအတွက် သန္တောသကို ပြရာ၌ဌာနဖြစ်ပါလျက် "ဒုပဋ္ဌစီဝရာဒီနံ" ဟု အာဒိဖြင့် အခြားပစ္စည်းများကို ထည့်၍ပြခြင်းသည်၊ "တိုက်ရိုက်ယူအပ်သော ဆွမ်း သက်နှံး ကျောင်း ဆေး ပစ္စည်း ၄ ပါးမှ ကြွင်းသမျှပစ္စည်း၌ တင်းတိမ်ရောင့်ရဲမှုသည် စီဝရသန္တောသ၌ ပါဝင်၏" ဟု ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ပတ္တစသော ပစ္စည်းများ၌ တင်းတိမ်ရောင့်ရဲမှု ဟူသမျှကို စီဝရသန္တောသ၌ ပါဝင်သည် ဟု မှတ်ပါ။

ဋီကာသစ်။ ။စီဝရနိဿေသေပိ (စီဝရနိဿေသဖြစ်ပါလျက်လည်း) ဒုပဋ္ဌစီဝရာဒီနံ အညတရံတိ၀စနံ ယထာရုတံ (ဆိုအပ်သည့်အတိုင်း၊ ၀ါ-တိုက်ရိုက်) ဂဟိတာ၀သေသ ပစ္စယ သန္တောသသ စီ၀ရသန္တောသေ သမ၀ရောဓိတာ၀ဿနတ္ထံ။

မူကွဲ။ ။"ပတ္တစီ၀ရာဒီနံ, ပဋ္ဌစီ၀ရာဒီနံ" ဟု ပါ၌ ၂ ထွေရှိ၏၊ ထိုတွင် စီ၀ရာဒီနံ၌ အာဒိဖြင့် သပိတ်တို့ကို ယူနိုင်ရကား သပိတ်အနက်ဟော ပတ္တသဒ္ဒါသည် မသင့်၊ ပဋ္ဌ ပုဒ်ကသာ အ၀တ်ကိုဟော၏၊ စီ၀ရဖြင့် သက်နှံးမချုပ်ရသေးသော အ၀တ်ကို ယူခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ပဋ္ဌလည်း မဟုတ်နိုင်၊ ပဋ္ဌသဒ္ဒါသည် အထပ်အလွှာအနက်ကို ဟောသောကြောင့် "ဒုပဋ္ဌစီ၀ရာဒီနံ" ဟု မူရင်းဖြစ်မည်ထင်သည်။

မဟာဌစီဝရံ-များသောအဖိုးရှိသော သက်နှံးကို၊ လဘိတွာဝါ-ရရှိသော်လည်း ကောင်း၊ ဗဟူနိ-များစွာကုန်သော၊ စီဝရာနိ-တို့ကို၊ လဘိတွာဝါ-သော်လည်း ကောင်း၊ ဣဒံ-ဤသက်နှံးသည်၊ စိရပဋ္ဌဇိတာနံ-ရဟန်းပြုပြီး၍ ကြာမြင့်သော ကာလရှိကုန်သော၊ ထေရာနံ-ထေရ်တို့အား၊ (အနုရုပ်-လျောက်ပတ်၏၊) ဣဒံ-သည်၊ ဗဟုဿုတာနံ-များသောသုတရှိကုန်သော ရဟန်းတို့အား၊ အနုရုပ်-၏၊ ဣဒံ, ဂိလာနာနံ-ဂိလာနတို့၏အတွက်၊ (ဟောတု-ဖြစ်ပါစေတော့၊) ဣဒံ, အပ္ပ လာဘီနံ-နည်းသောလာဘ်ရှိသော ရဟန်းတို့၏အတွက်၊ ဟောတု၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဒတ္တာ-ပေးလှူပြီး၍၊ တေသံ-ထိုထေရအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပုရာဏစီဝရံ-အဟောင်းဖြစ်သော သက်နှံးကို၊ ဂဟေတွာဝါ-ယူ၍သော်လည်း ကောင်း၊ သက်ဘရဏဋ္ဌာဒိတော-အမှိုက်ပုံ အစရှိသော အရပ်မှ၊ နန္ဒကာနိ-အဖျား အနားမရှိအောင် စုတ်ပြတ်ကုန်သော အဝတ်တို့ကို၊ ဥစ္စိနိတွာ-ရွေးချယ်၍၊ (အမှိုက် ပုံထဲမှ ရွေးချယ်၍၊) တေဟိ-ထိုအဝတ်တို့ဖြင့်၊ သဃ်ဘဏ္ဍံ-သ္ဃက်နှံးကို၊ ကတွာဝါ-

---

ထေရာနံ စိရပဋ္ဌဇိတာနံ။ ။"ထေရကော အယမာယသ္မာ မလ္လကောတိ အာဒိသု-ထေရမည်သော ဤအရှင်သည် လက်ဝှေ့သမားကြီးတည်း။ ဤသို့အစရှိသည်တို့၌" ထေရ ဟူသော နာမည်ပညတ်လည်းရှိသောကြောင့် "စိရပဋ္ဌဇိတာနံ"ဟု ဝိသေသန ပြုရသည်၊ "စိရ ပဋ္ဌဇိတဖြစ်၍ ဆယ်ဝါရပြီးသော ထေရ"ဟူလို၊ (တစ်နည်း) "ထေရဖြင့် ထိုကျောင်းတိုက်၌ အကြီးဆုံး သံဃာ့ထေရ်ကိုယူ၍, စိရပဋ္ဌဇိတာနံဖြင့် ထိုထေရ်မှကြွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကို ယူပါ"ဟု တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။ သို့သော် "ထေရာနံ"ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် သံဃာ့ ထေရ်တစ်ပါးလည်း မဖြစ်နိုင်ရကား စဉ်းစားသင့်၏။ [ထေရာနံတိ ဝါ သံဃတ္ထေရံ ဝဒတိ၊ စိရပဋ္ဌဇိတာနံတိ ပန တဒဝသေသေ ဝုဗ္ဗတိကၠ။-ဋီကာသစ်၊ စိရံ+ပဋ္ဌဇိတာနံ ယေသံတိ စိရ ပဋ္ဌဇိတာ။]

သက်ဘရဏဋ္ဌာဒိတော။ ။ကစဝရဏ်ာသိအာဒိတော၊-ဋီကာသစ်၊ ထောမနိမ်၌ ကူဋ္ဌသဒ္ဒါသည် ဓညရာသိစသော အနက်ဟောလည်း ရှိ၏။ ဤ၌ ကစဝရရာသိ အနက်ဟော တည်း၊ ကူဋ္ဌတိ ယနိဘဝတိ-တခဲနက်စု၍ ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ကူဋ္ဌော။

နန္ဒကာနိ။ ။နန္ဒက် ကပ္ပဌော ဇိဏ္ဏာ-ဝသန်တု ပဋ္ဌစ္စ-ရံ-အာဘိဓာန် (၂၉၃)၌ အဝတ် စုတ်ကို "နန္ဒက"ဟု ဆိုအ၏၊ နတ္ထိ အန္တော ယေသံတိ နန္ဒကာနိ-အဖျားအနား မရှိလောက်အောင် စုတ်ပြတ်နေသော အဝတ်တို့။ [ဝိမာနဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ၌ကား "အနန္ဒကာနိ"ဟု ပါဠိရှိသော ကြောင့် (အ)ကို အနက်မရ နိပါတ်မျှဟု ဖွင့်သတတ်၊ "နဉ+အန္တက"ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ နကို အန် မပြုသောအခါ "နန္ဒက"ဟုလည်းကောင်း, အန် ပြုသောအခါ "အနန္ဒက"ဟုလည်းကောင်း ဖြစ်သင့်၏-ဟု ဋီကာသစ်ဆိုသေး၏။]

သဃ်ဘဏ္ဍိ။ ။"သံဃဋ္ဌိယတေ-ကောင်းစွာ ဆက်စပ်၍ ချုပ်အပ်၏၊ ဣတိ သံဃာဋ္ဌိ" ဟု ပြု၍ သက်နှံး ၃ ထည်လုံးကိုပင် ဤနေရာ၌ "သံဃာဋ္ဌိ"ဟု ခေါ်သည်၊ ရသမျှ အဝတ်စုတ် တို့ကို ဆက်စပ်၍ ချုပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် သက်နှံးကြီးသာမက သင်းပိုင်သော်လည်း ချုပ်, ကေသီသော်လည်း ချုပ်ရပေလိမ့်မည်။

ပြု၍သော်လည်းကောင်း၊ ဓာရေန္တောပိ-ဆောင်ပြန်သော်လည်း၊ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ၊ အယံ-ဤတင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းသည်၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ စီဝရေ, ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော-မည်၏၊ (သင့်တော်သည်အားလျော်စွာ တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းမည်၏။)

[သက်နှံ့ဌ် သန္တောသဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး, ဆွမ်းဌ် သန္တောသဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ဣဓ ပန"စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်ဌ်၊ ဘိက္ခု-သည်၊ လူခံဝါ-ကြမ်းသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ပဏီတံဝါ-မွန်မြတ်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ပိဏ္ဍပါတံ-ဆွမ်းကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တေနေဝ-ထိုရအပ်သော ဆွမ်းဖြင့်သာ၊ ယာပေတိ-မျှတ၏၊ အညံ-ရအ်အပ်သော ဆွမ်းမှ အခြားသော ဆွမ်းကို၊ နှ ပတ္ထေတိ-မတောင့်တ၊ လဘန္တောပိ-ရပြန်သော်လည်း၊ နှ ဂဏှာတိ-မခံယူ၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ အယံ-ဤတင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းသည်၊ ပိဏ္ဍပါတေ-ဆွမ်းဌ်၊ ယထာလာဘသန္တောသော-မည်၏။

ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ အတ္တနော-မိမိအတွက်၊ ပဲကတိ ဝိရုဒ္ဓံဝါ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့် ဆန့်ကျင်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ (နဂိုအတိုင်းမတ္ထဲသည်မူလည်းဖြစ်သော၊) ဗျာမိဝိရုဒ္ဓံဝါ-အနာကြောင့် ဆန့်ကျင်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပိဏ္ဍပါတံ-ကို၊ လဘတိ-၏၊ အသ-ထိုရဟန်းအား၊ ပရိဘုတ္တေန-ဘုဉ်းပေးအပ်ပြီးသော၊ ယေန-အကြင်ဆွမ်းကြောင့်၊ အဖာသု-မချမ်းသာခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ဝိရုဒ္ဓ ဖြစ်ပုံကို ထင်ရှားပြသည်။] သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သဘာဝသ-သဘောတူသော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ တံ-ထိုဆွမ်းကို၊ ဒတ္တာ-၍၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဟတ္ထတော-လက်မှ၊ သပ္ပာယဘောဇနံ-လျောတ်ပတ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ဘုဉ္ဇိတ္တာ-၍၊ သမဏမဟ်-ရဟန်းတရားကို၊ ကရောန္တောပိ-ပြုပြန်သော်လည်း၊ သန္တုဋ္ဌောဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ အယံ-ဤတင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းသည်၊ ပိဏ္ဍပါတေ-ဌ်၊ ယထာဗလသန္တောသော-မည်၏။

ယထာသာရုပ္ပသန္တောသ။ ။"သာရုပ္ပ"ဟူရာဌ် "ရောဂါ စသည်အား လျောတ်ပတ်သင့်တော်သော သက်နှံ"ဟု ဤနေရာဌ် မမှတ်ရ၊ "သင့်သလို, တော်သလို, လျော်သလို ဖြစ်သောသက်နှံ"ဟု မှတ်ပါ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-ပုရာဏစီဝရသည်လည်းကောင်း နန္ဒက(အဝတ်စုတ်)ကို ချုပ်ထားသော သက်နှံသည်လည်းကောင်း ရောဂါစသည်အား လျောက်ပတ်သော သက်နှံဖြင့်ဖို့ မလွယ်ကူသောကြောင့်တည်း။

သမဏမဟ် ကရောန္တောပိ။ ။"သပ္ပာယဖြစ်သော ပစ္စည်းကို ရှာမီးခြင်း, သုံးဆောင်ခြင်းသည် ရဟန်းတရား အားထုတ်မှုကို ဦးတည်၍ ရှာမှီးမှ သင့်လျော်၏"ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ် အထူးကို ပြခြင်းငှာ "ယာပေန္တောပိ"ဟု မဆိုဘဲ "သမဏမဟ် ကရောန္တောပိ" ဟု ဆိုသည်။

အပရော-တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်၊ ဗဟု-များစွာသော၊ ပဏီတ-မွန်မြတ်သော၊ ပိဏ္ဍပါတ်-ကို၊ လဘတိ-၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တံ-ထို ဆွမ်းကို၊ စီဝရ-ဝတ်ရုံ-သင်္ကန်းကိုကဲ့သို့၊ ထေရစိရပဗ္ဗဇိတဗဟုသုတ အပ္ပလာဘကိလာနာနံ-ရဟန်းပြုပြီး၍ ကြာမြင့်သောကာလရှိသော ထေရ်, များသော သုတရှိသော ရဟန်း, နည်းသောလาภ်ရှိသော ရဟန်း, ကိလာနရဟန်းတို့အား၊ ဒတ္တာ-ပေးလျှက်၍၊ တေသံ-ထို ထေရ်အစရှိသော ရဟန်းတို့၏၊ သေသကံဝါ-အကြွင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ စရိတ္တာ-လှည့်လည်၍၊ မိသကာဟာရံဝါ-ရောနှောသော အာဟာရကိုသော်လည်းကောင်း။ [ဆန်, ပဲနောက် အစရှိကုန်သော အမျိုးမျိုးသော စပါးမျိုး ပဲမျိုးတို့ကို ရောရ၍ ကြိုချက်အပ်သော အာဟာရကို "မိသကာဟာရ"ဟု ခေါ်သည်။] ဘုဥ္ဇန္တောပိ-ဘုဉ်းပေးပြန်သော်လည်း၊ သန္တုဋ္ဌော ဝ-သာ၊ ဟောတိ-၏၊ အယံ-သည်၊ အသ-၏၊ ပိဏ္ဍပါတေ-၌၊ ယထာသာရုပ္ပ သန္တောသော-မည်၏။

[ဆွမ်း၌ သန္တောသဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး, ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ၌ သန္တောသဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ဣဓပန"စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ မနာပံဝါ-မြတ်နိုးအပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အမနာပံဝါ-မမြတ်နိုးအပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ သေနာသနံ-ကျောင်းအိပ်ရာနေရာကို၊ လဘတိ-၏၊ သော - ထိုရဟန်းသည်၊ တေန - ထိုရအပ်သော ကျောင်းအိပ်ရာနေရာဖြင့်၊ သောမနဿံ-ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို၊ နေဝ (ဥပ္ပါဒေတိ)-မဖြစ်စေ၊ ဒေါမနဿံ-နှလုံးမသာယာခြင်းကို၊ နဥပ္ပါဒေတိ-စေ၊ အန္ဓမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ တိဏသန္ထာရကေနပိ-မြက်အခင်းလည်း ဖြစ်သော၊ (ဤပုဒ်ကိုထောက်၍ "သေနာသနံ" အရ အိပ်ရာနေရာကိုပါ ယူလိုက်ရသည်၊) ယထာလဒ္ဓေနေဝ-အကြင် အကြင်ရအပ်သော ကျောင်း အိပ်ရာနေရာဖြင့်သာ၊ တုဿတိ-နှစ်သက်၏၊ ဝါ-တင်းတိမ်ရောင့်ရဲ၏၊ အယံ-သည်၊ အသ-၏၊ သေနာသနေ-၌ ယထာလာภသန္တောသော-မည်၏။

ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ အတ္တနော-မိမိအတွက်၊ ပတတိ ဝိရုဒ္ဓဝါ-လည်းဖြစ်သော၊ ဗျာဓိဝိရုဒ္ဓဝါ-လည်းဖြစ်သော၊ သေနာသနံ-ကို၊ လဘတိ-၏၊ ယတ္ထ-အကြင်ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာ၌၊ ဝသတော-နေသော၊ အသ-ထိုရဟန်းအား၊ အဖာသု-မချမ်းသာခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တံ-ထိုကျောင်း အိပ်ရာနေရာကို၊ သဘာဝသ-သဘောတူသော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဒတ္တာ-၍၊ တသ-ထိုရဟန်း၏၊ သန္တကေ-ဥစ္စာဖြစ်သော၊ သဗ္ဗာယသေနာသနေ-လျှောက်ပတ်သော ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ၌၊ ဝသန္တောပိ-နေပြန်သော်လည်း၊ သန္တုဋ္ဌော ဝ-သာ၊ ဟောတိ-၏၊ အယံ-သည်၊ အသ-၏၊ သေနာသနေ-၌၊ ယထာ ဗလသန္တောသော-မည်၏။

အပရော - အခြားသော ရဟန်းသည်၊ မဟာပုညော - ကြီးသောဘုန်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)။ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "ဟောတိ" ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း။] လေဏမဏ္ဍပ ကူဋာဂါရာဒီနိ-လိုဏ်, မဏ္ဍပ်, စုလစ်မွန်ခွန် အထွင်ရှိသော ကျောင်းအစရှိကုန်သော၊ ဗဟူနိ-များစွာကုန်သော၊ ပဏီတသေနာသနာနိ-မွန်မြတ်သော ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာတို့ကို၊ လဘတိ-ရ၏။ [အချို့စာအုပ်တို့၌ "ယာနလေဏ" ဟု ရှိ၏၊ သေနာသနကို ပြသောအရာဖြစ်၍ "ယာန" လိုမည် မထင်၊] သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တာနိ-ထိုလိုဏ်အစရှိသော မွန်မြတ်သော ကျောင်းအိပ်ရာနေရာတို့ကို၊ စီဝရာဒီနိ ဝိယ-သင်္ကန်း အစရှိသည်တို့ကိုကဲ့သို့၊ ထေရ ၊ပေ၊ ဂိလာနာနံ-တို့အား၊ ဒတ္တာ-၍၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောကျောင်း၌၊ ဝသန္တောပိ-နေသော်လည်း၊ သန္တုဋ္ဌော ဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ အယံ-သည်၊ အသ-ထို ရဟန်း၏၊ သေနာသနေ-ကျောင်း အိပ်ရာနေရာ၌၊ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော-မည်၏။

ဟိ-အဖို့တစ်ပါးကား၊ (တစ်နည်း) ယောပိ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ ဥတ္တမ သေနာသနံနာမ-ကောင်းမြတ်သော ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာမည်သည်၊ ပမာဒ ဋ္ဌာနံ-မေ့လျော့ခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်းတည်း၊ တတ္ထ-ထိုကောင်းမြတ်သော ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ၌၊ နိသိန္နသ-နေသော ရဟန်း၏၊ ထိနမိဒ္ဓံ-ထိနမိဒ္ဓသည်၊

ယော ဟိ ဥတ္တမ။ ။ဤ အဋ္ဌကထာစာအုပ်၌ "ယော ဟိ" ဟု ရှိသော်လည်း အဂုံတ္တရ, ဧကနိပါတ, ဝိရိယာရမ္ဘဝဂ် (၅) သုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း မဇ္ဈိမနိကာယ် မူလပဏ္ဏာသ, ဩပမ္မဝဂ်, ရထာဝိနီတသုတ်၌လည်းကောင်း "ယောပိ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုစာရှိက ကောင်း၏၊ ဤ၌ "ဟိ" ဟု ရှိသောကြောင့် "ဟိ သဒ္ဒေါစေတ္ထ ပကၠန္တရဇောတကော" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်ရလေသည်။

နည်း ၂ ပါးအတူး။ ။သေနာသန၌ ယထာသာရုပ္ပနှင့်စပ်၍ နည်း ၂ မျိုးပြထား၏၊ ထိုတွင် ပဌမနည်း၌ "သော စီဝရံဝိယ ထေရ ၊ပေ၊ ဒတ္တာ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "လဒ္ဓ ဝိသဇ္ဇန (ရအပ်ပြီးကိုစွန့်သော) အားဖြင့် သာရုပ္ပဖြစ်ပုံကိုပြ၏" ဟု လည်းကောင်း၊ ဒုတိယနည်း၌ "ပတ္တမ္ပိ နှ သမ္ပဋ္ဌတိ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "ရောက်လာသော သေနာသနကို လက်မခံသောအားဖြင့် သာရုပ္ပဖြစ်ပုံကို ပြ၏" ဟု လည်းကောင်း ခွဲပါ။

နိဒ္ဒါဘိဘူတသ။ ။နိဒ္ဒါ+အဘိဘူတ-"အိပ်ခြင်းသည်+နှိပ်စက်အပ်" ဟု ဆိုသောကြောင့် "မိမိသဘောအတိုင်း အိပ်လို၍ အိပ်ရခြင်းမဟုတ်, နိဒ္ဒါ နှိပ်စက်အပ်သောကြောင့် အိပ်ရသည်" ဟု ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိနမိဒ္ဓ ဖြစ်ပေါ်လာသဖြင့် စိတ်စေတသိတ်တို့သည် ထိုင်းထိုင်းမှိုင်းမှိုင်းဖြစ်ကာ မကျန်းမမာသူကဲ့သို့ ဖြစ်ရ၏၊ ထိုအခါ ထိုထိုအာရုံတို့၌ ပြန့်ပြန့်ပြူးပြူးမဖြစ်တော့ဘဲ ဝီထိစိတ်အစဉ်ပြတ်၍ ဘဝင်အစဉ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထိုသို့ ဘဝင်အစဉ် ဆက်ကာဆက်ကာဖြစ်ခြင်းကို "နိဒ္ဒါ-အိပ်ပျော်ခြင်း" ဟု ခေါ်သည်၊ နိ-ဘူ-ဒိ-ဒါဓာတ်သည် အဝခဏ္ဍန အနက်ကို ဟောတ်၏၊ နိဒ္ဒါယတိ - ဝီထိအစဉ်ကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်တတ်၏၊ ဝါ-

ဩက္ကာမတိ-သက်ရောက်၏၊ နိဒ္ဒါဘိဘူတသ-အိပ်ပျော်ခြင်းသည် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပဋိပုဗ္ဗတော-နှိုးသောရဟန်း၏၊ ပါပဝိတက္ကာ-ယုတ်မာသော အကြံတို့သည်၊ ပါတုဘဝန္တိ-ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "ကာမဝိတက္ကာ-ကာမကို ကြံစည်ခြင်းတို့သည်" ဟု ရှိ၏၊ ပဏီတသေနာသနဌ်ဌ ဗျာပါဒဝိတက် ဝိဟိံသာဝိတက်တို့ ဖြစ်ဖို့ထက် ကာမဝိတက် ဖြစ်ဖို့က နီးစပ်သည်၊] ဣတိ-သို့၊ ပဋိသင်္ခိဘိတ္ဝာ-စဉ်စားဆင်ခြင်၍၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ သေနာသနံ-ကျောင်းအိပ်ရာနေရာကို၊ ပတ္တံပိ-ရောက်အပ် ရအပ်သည်ကိုလည်း၊ နဿ သမ္ဘဝ်ဏ္ဏတိ-လက်မခံ၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တံ-ထိုကျောင်းအိပ်ရာနေရာကို၊ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ-ပယ်မြစ်၍၊ အတ္ထောကာသရဟိတ္ဝမူလာဒီသု-လွင်တီးခေါင် သစ်ပင်၏ အနီးအောက် အစရှိသောအရပ်တို့၌၊ ဝသန္တောပိ-သော်လည်း၊ သန္ဓ္ဒေါဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ အယမ္ပိ-ဤတင်းတိမ် ရောင့်ရဲခြင်းသည်လည်း၊ အသ-၏၊ သေနာသနေ-၌၊ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော-မည်၏။

[သေနာသနဌ် သန္တောသ ဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး, ဘေသဇ္ဇဌ် သန္တောသဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ဣဓ ပန" စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ လူခံဝါ-ကြွမ်းသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပဏီတံဝါ-မွန်မြတ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဘေသဇ္ဇံ-ဆေးကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ယံ-အကြောင်ဆေးကို၊ လဘတိ-၏၊ တေနေဝ-ထိုရအပ်သော ဆေးဖြင့်သာ၊ တုဿတိ-နှစ်သက်၏၊ ဝါ-တင်းတိမ်ရောင့်ရဲ၏၊ အညံ-ရအပ်သောဆေးမှ အခြားသောဆေးကို၊ နပတ္ထေတိ-မတောင့်တ၊ လဘန္တောပိ-ရပြန်သော်လည်း၊ နဿ ဂဏှာတိ-မခံယူ၊ အယံ-သည်၊ အသ-၏၊ ဂိလာနပစ္စယေ-ဂိလာန၏ ရောဂါ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဆေးပစ္စည်း၌၊ ယထာလာဘသန္တောသော-မည်၏။

အိပ်တတ်၏၊ ဣတိ နိဒ္ဒါ၊ နိဒ္ဒါယ+အဘိဘူတော နိဒ္ဒါဘိဘူတော။ [နိဒ္ဒါဘိဘူတသာ'တိ ထိနမိဒ္ဓေါဣဓမနေန (ထိနမိဒ္ဓ၏ သက်ရောက်သည့်အတွက်) စိတ္တစေတသိကဂေလညဘာဝဇ္ဇေတာ (စိတ် စေတသိတ်တို့၏ မကျန်းမာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဘဝင်္ဂသန္တတိ သခ်ိတာယ နိဒ္ဒါယ အဘိဘူတသ၊ နိဒ္ဒါယန္တသ (အိပ်ပျော်နေသော) ဣတိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။]

ပဋိပုဗ္ဗတော။ ။ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း အနန္တပစ္စည်းဖြင့် "ဂစ္ဆတော" ကဲ့သို့ "ပဋိပုဗ္ဗတော" ဟု ပါဠိမှန်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် "တထာရူပေန အာရမဏန္တရေန ပဋိပုဗ္ဗန္တသ" ဟု အနန္တ ပစ္စည်းဖြင့် ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်၊ "ပဋိပုဗ္ဗနတော-နှိုးခြင်းကြောင့်" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ "နှိုးခြင်းကြောင့် ကာမဝိတက်များ ဖြစ်ကြသည်" ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော်လည်း ကျမ်းဆရာ၏ အလို မဖြစ်နိုင်၊ ထိုအနက်ကို ယူစေလိုလျှင် "ပဋိပုဗ္ဗနေန" ဟုသာ ထားပေလိမ့်မည်။

ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ တေလေန-ဆီဖြင့်၊ အတ္ထိကော-အလိုရှိသည်၊ (သမာနော-ဖြစ်ပါလျက်၊) ဖါဏိတံ-တင်လဲကို၊ လဘတိ-၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တံ-ထိုတင်လဲကို၊ သဘာဂဿ-သဘောတူသော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဒတ္တွာ-၍၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဟတ္ထတော-လက်မှ၊ တေလံ-ကို၊ ဂဟေတ္တွာ-ယူ၍သော်လည်းကောင်း၊ အညဒေဝ-အခြားသောဆီကိုသာ၊ ပရိယေသိတ္တာဝါ-ရှာမှီး၍သော်လည်းကောင်း၊ ဘေသဇ္ဇံ-ကို၊ ကရောန္တော-ပြုပြုန်သော်လည်း၊ သန္တုဋ္ဌောဝ-သာ၊ ဟောတိ-၏၊ အယံ-သည်၊ အဿ-၏၊ ဂိလာနပစ္စယော-၌၊ ယထာဗလသန္တောသော-မည်၏။

အပရော-အခြားသော ရဟန်းသည်၊ မဟာပုညော-ကြီးသောပုဉ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဗဟုံ-များစွာသော၊ တေလမဓုဖာဏိတာဒိပဏီတဘေသဇ္ဇံ-ဆီ, ပျားရည်, တင်လဲအစရှိသော မွန်မြတ်သောဆေးကို၊ လဘတိ-၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တံ-ထိုဆီအစရှိသော မွန်မြတ်သောဆေးကို၊ စီဝရံဝိယ-ကိုကဲ့သို့၊ ထေရစိရပဗ္ဗဇိတ ဗဟုသုတအပွလာဘဂိလာနာနံ-တို့အား၊ ဒတ္တွာ-၍၊ တေသံ-ထိုထေရ်အစရှိသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဝါ-တို့၏၊ အာဘာတေန-ဆောင်အပ်သော၊ ယေနကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောဆေးဖြင့်၊ ယာပေန္တောပိ-မျှတသော်လည်း၊ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ၊ (အယမသာ ဂိလာနပစ္စယော ယထာသာရပ္ပသန္တောသော)။

ပန-ကား၊ [ရှေးဌီကား နည်း ၂ မျိုးကိုပြရာ၌ "အပိစ" ဟု ရှိခဲ့၏။] (တစ်နည်း) ပန-သည်သာမကသေး၊ ["ယထာသာရပ္ပသန္တောသအတွက် အခြားတစ်နည်းရှိသေးသည်" ဟူလို။] ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧကဿိ-တစ်ခုသော၊ ဘာဇနေ-ခွက်၌၊ မုတ္တဟရီတကံ-နွားကျင်ငယ်ဖြင့် ထုံအပ်သော ဖန်ခါးသီးကို၊ ထပေတ္တွာ-

---

မုတ္တဟရီတကံ။ ။မုတ္တေန-နွားကျင်ငယ်ဖြင့် + ပရိဘာဝိတံ-အဖန်ဖန်ထုံအပ် (စိမ်အပ်) သော+ဟရီတကံ-ဖန်ခါးသီးတည်း၊ မုတ္တဟရီတကံ-သီး၊ ဤနည်း၌ "ပရိဘာဝိတံ" အလည်ပုဒ်ကြေ၊ (တစ်နည်း) မုစ္စိတ္ထ-စွန့်ပစ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ မုတ္တံ။ [ရုဓာဒိ မုစဓာတ် အတိတ်ဟောတ ပစ္စည်း။] မုတ္တံစ+တံ+ဟရီတကံစာတိ မုတ္တဟရီတကံ၊ ပုတ်သောကြောင့် အိမ်၌အသုံးမကျ၍ လူတို့စွန့်ပစ်အပ်သော ဖန်ခါးသီးကို "မုတ္တဟရီတက" ဟု ခေါ်သတတ်၊ သို့သော် ပုတ်နေလျှင် ဆေးဘက်ဝင်စရာမရှိသောကြောင့် သဒ္ဒါနေသင့်သော်လည်း သဘာဝကျမည်မထင်၊ "ပုတိမုတ္တ ဘေသဇ္ဇံ" ပုဒ်၌လည်း နည်းတူ။

ဋီကာသစ်။ ။မုတ္တဟရီတကန္တိ ဂေါမုတ္တ ပရိဘာဝိတံ, ပုတိဘာဝေန ဝါ မောစိတံ ဆဋ္ဌိတံ ဟရီတကံ၊ . . . . ဣဒါနိ ပန ပေါတ္ထကေသု ဂေါမုတ္တဟရီတကန္တိ ပါဌော၊ သော နပေါရာဏပါဌော၊ တတ္ထဏ္ဍနာယ ဝိရုဒ္ဓတ္တာ-ယခုစာအုပ်များ၌ "ဂေါမုတ္တ ဟရီတကံ" ဟု ပါဌ်ရှိ၏၊ ထိုပါဌ်သည် ရှေးပါဌ်မဟုတ်၊ အကြောင်းကား-ပြအပ်ပြီးသော ရှေးဋီကာအဖွင့်နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့်တည်း၊ . . . . ဤသို့ဆိုသော်လည်း အဘိဓာန် (၂၇၅) ၌မူ ပုတိမုတ္တ၏ ပရိယာယ်မှာ "ဂေါမုတ္တ" ဟုသာ ရှိသည်။

ထားရှိလည်းကောင်း၊ ကေသို့-သော၊ (ဘာဇနေ-၌) စတုမဓုရံ-၄ ပါးသောအခို့အဆိမ့်ရှိသောဆေးကို၊ [ဆေးအရာဖြစ်ပါလျက် ဋီကာ၌ "ဒမိ" ပါနေသည်ကို စဉ်းစားပါ၊ ဒမိသည် ဆေးမဟုတ်, ယာဝကာလိကသာတည်း။] (ထပေတွာ-လည်းကောင်း၊) ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ယံ-အကြင်ဆေးကို၊ (ဂဏ္ဍိတုံ-ယူခြင်းငှာ၊) ဣစ္ဆသိ-အလိုရှိ၏၊ (တံ-ထိုဆေးကို၊) ဂဏှာဟိ-ယူပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စမာနော-လျှောက်အပ်သော်၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ တေသု-ထိုဆေး ၂ မျိုးတို့တွင်၊ အညတရေနပိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောဆေးဖြင့်လည်း၊ ရောဂေါ-ရောဂါသည်၊ သစေ ဝူပသမ္မတိ-အကယ်၍ ငြိမ်းအေးနိုင်အုံ၊ အထ-ထိုသို့ ဖြစ်လသော်၊ မုတ္တဟရီတကံနာမ-နွားကျင်ငယ်ဖြင့် ထုံအပ်သောဖန်ခါးသီး မည်သည်ကို၊ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ-ဘုရားအစရှိသော သူတော်သူမြတ်တို့သည်၊ ဝဏ္ဏိတံ-ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ စတုမဓုရံ-ကို၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ-ပယ်၍၊ ရတ္တဟရီတကေနေဝ-နွားကျင်ငယ်ဖြင့် ထုံအပ်သော ဖန်ခါးသီးဖြင့်သာ၊ ဘေသဇ္ဇံ-ဆေးကို၊ ကရောန္တော-ပြုလသော်၊ ပရမသန္တုဋ္ဌောဝ-လွန်မြတ်သော သန္တောသဖြင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ အယမသ ဂိလာနပစ္စယေ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော။

ပန-ဆက်၊ ဒ္ဝါဒသဝိဓေန-၁၂ ပါး အပြားရှိသော၊ ဣမိနာ ဣတရီတရ ပစ္စယသန္တောသေန-ဤအမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောပစ္စည်းဖြင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းနှင့်၊ သမန္နာဂတသ-ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ တီဏိ-၃ ထည်ကုန်သော၊

စတုမဓုရံ ၊ပေ၊ ဝဏ္ဏိတံ။ ။စတုမဓုဖေါ်စပ်နည်းကို ဗိမ္ဗိသာရမင်းအခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ၊ "ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ဝဏ္ဏိတံ" ဟူသောစကားကို "ပူတိမုတ္တဘေသဇ္ဇံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာ" ဟူသော ဝိနည်း-မဟာဝဂ် ပဗ္ဗဇ္ဇကထာ၌လာသော ဩဝါဒအခန်းကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်။

ပရမသန္တုဋ္ဌောဝ။ ။စတုမဓုနှင့် မုတ္တဟရီတက ၂ မျိုး ယှဉ်၍ပေးရာဝယ် မုတ္တဟရီတကကို ဆေးလုပ်သည့်အတွက် အပ္ပိစ္ဆတာဂုဏ်လည်းရှိ, သန္တောသဂုဏ်လည်းရှိသောကြောင့် "ပရမေန-လွန်ကဲသော သန္တောသဖြင့်+သန္တုဋ္ဌော-တင်းတိမ်ရောင့်ရဲသောပုဂ္ဂိုလ်တည်း" ဟု ဆိုရသည်။

ဒ္ဝါဒသ ၊ပေ၊ သန္တောသေန။ ။သန္တောသအပြားသည် သင်္ဃာန်းအတွက် ၂၀, ဆွမ်းအတွက် ၁၅, ကျောင်းအတွက် ၁၅, ဆေးအတွက် ၂၀ အားဖြင့် ခုနစ်ဆယ်ရှိပါသော်လည်း ထိုအားလုံးကို ခုံးရှုံ့၍ ၁၂ ပါးဟု ပြထား၏။ အကျယ်ကို စတုက္ကနိပါတ်-မဟာအရိယဝံသသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ရှုပါ။

ဣမိနာ ၊ပေ၊ ဝဏ္ဏိတော။ ။["သန္တုဋ္ဌ" သဒ္ဒါသည် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ရသော ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနသဒ္ဒါတည်း၊ "သန္တောသ" သဒ္ဒါကား အလောဘကို အရကောက်ရသော ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနသဒ္ဒါတည်း။] "သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ" ဟူသော ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန ဒေသနာတော်၌ ရထိုက်သော သန္တောသတရားတို့ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ ထိုသန္တုဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်အား လျှောက်ပတ်သော ပရိက္ခရာကိုလည်းကောင်း, "ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေန, ဣတ္ထိပရိဟာရိကေန ပိဏ္ဍပါတေန"

စီဝရာနိ-သက်နှိုးတို့လည်းကောင်း၊ ပတ္တော-သပိတ်လည်းကောင်း၊ ဒန္ဓကဋ္ဌစ္ဆေဒန ဝါသီ-ဒန်ပူကိုဖြတ်ကြောင်း ပဲခွပ်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဒန်ပူကိုဖြတ်ကြောင်း ဒါးငယ်လည်းကောင်း၊ ဧကာ-တစ်ချောင်းသော၊ သူစိ-အပ်လည်းကောင်း၊ ကာယဗန္ဓနံ-ခါးပန်းကြိုးလည်းကောင်း၊ ပရိဿာဝနံ-ပုဝါရေစစ်လည်းကောင်း၊ (လက်ကိုင်ပုဝါကဲ့သို့သော ရေစစ်တည်း၊ ဓမ္မကရိုဏ်ရေစစ်မဟုတ်၊) ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌ-ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ပရိက္ခာရာ-ပရိက္ခရာတို့သည်၊ ဝဋ္ဋန္တိ-အပ်ကုန်၏။ စ-ဆက်၊ တိစီဝရဋ္ဌ ।ပေ। ဘိက္ခုနောတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤဂါထာစကားကို၊ (ပေါရာဏအဋ္ဌကထာသု) ပိ-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌လည်း၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ("ဤဂါထာသည် ရှေးအဋ္ဌကထာ၌သာလာ၏၊ ပါဠိတော်၌မလာ" ဟု ဋ္ဌိကာဆို၏။) [တိစီဝရဋ္ဌ-၃ ထည်သောသင်္ကန်းသည်လည်းကောင်း၊ ပတ္တောစ-သပိတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါသီ-ပဲခွပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဒါးငယ်သည်လည်းကောင်း၊ သူစိစ-အပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓနံ-ခါးပန်းကြိုးသည်လည်းကောင်း၊ ပရိဿာဝနေန-ပဝါရေစစ်နှင့်တကွ၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ဧတေ-ဤပရိက္ခရာတို့သည်၊ ယုတ္တယောဂဿ-အားထုတ်အပ်ပြီးသော ဘာဝနာအားထုတ်မှုရှိသော၊ ဝါ-ဘာဝနာအားထုတ်မှု၌ယှဉ်သော၊ ဘိက္ခုနော-၏။ (ပရိက္ခာရာ-ပရိက္ခရာတို့တည်း။)]

သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ-ထိုပရိက္ခရာတို့သည်၊ ကာယပရိဟာရိကာပိ-ကိုယ်ကိုဆောင်နိုင် မွေးမြူနိုင်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကာပိ-ဝမ်းကိုဆောင်နိုင် မွေးမြူနိုင်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။ ကထံ-အဘယ်သို့

ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်အညီ ထိုပရိက္ခရာတို့၏ ကာယပရိဟာရိယ, ကုစ္ဆိပရိဟာရိယဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း ပြလိုသောကြောင့် "ဣမိနာ ပန" စသည်ကို မိန့်သည်။

ဒန္ဓကဋ္ဌစ္ဆေနဝါသီ။ ။ဝါသီ တု တစ္ဆနိတ္ထိယံ၊-အဘိဓာန် (၃၉၃) ၌ "ပဲခွပ်" ဟု ရှိ၏။ ထောမနိဓိ၌ "ကုဌာရိဘေဒ (ပုဆိန်အထူး)" ဟု ဆို၏။ ဝါသီ-ဝါသီ ပါဠိ ၂ မျိုးရှိ၏၊ "ကုဌာရီ-ဓားမ, တံစည်း" ဟုလည်း ပေးကြ၏။ ဤနေရာ၌ ကြိုကိုဖြတ်, ဘုံးခွံခွါစသည်ပြုနိုင်သောကြောင့် ဓားငယ်တစ်မျိုးသာ ဖြစ်သင့်မည်ထင်သည်။ ["ဒန္ဓကဋ္ဌစ္ဆေဒန" သည် ဥပလက္ခဏာမျှသာ၊ အခြားကိစ္စကို ပြုလုပ်ရာ၌လည်း အသုံးဝင်၏။]

ယုတ္တယောဂဿ။ ။ယောဂ၌ ယုဇဓာတ်သည် အားထုတ်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏။ ယုတ္တော+ယောဂေါ ယဿာတိ ယုတ္တယောဂေါ-အားထုတ်အပ်ပြီးသော ဘာဝနာအားထုတ်မှုရှိသူ (ဘာဝနာကို အားထုတ်ပြီးသူ၊) (တစ်နည်း) ယောဂေ+ယုတ္တော ယုတ္တယောဂေါ-ဘာဝနာအားထုတ်မှု၌ယှဉ်သူ (ဘာဝနာ အားထုတ်နေသူ)။

ကာယပရိဟာရိယာ။ ။နောက်၌ "ပရိဟရတိ ပေါသေတိ" ဟု ကတ္တားအနက်ဖွင့်သောကြောင့် "ပရိဟရန္တိတိ ပရိဟာရိယာ၊ (ပရိ+ဟရ-ဏျ၊ ဣအာဂုံ "ပရိဟာရိက" ဟု ရှိရာ၌ ယကို ကပြု။) ကာယံ+ပရိဟာရိယာ ကာယပရိဟာရိယာ" ဟု ပြုပါ။ [ဋ္ဌိကာသစ်၌

သနည်း၊ တာဝ-သပိတ်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိ-ညွှန်ပြအပ်သော၊) တိစီဝရံ-၃ ထည်သောသင်္ကန်းသည်၊ (ပရိဟာရတိ, ပေါသေတိ, ဟောတိတို့၌စပ်၊) နိဝါသေတွာစ-သင်းပိုင်ကို ဝတ်၍လည်းကောင်း၊ ပါရုပိတွာစ-ဧကသီ, သင်္ကန်းကြီးကို ရန်း၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ရုံ၍လည်းကောင်း၊ ဝိစရဏကာလေ-လှည့်လည်ရာအခါ၌၊ ကာယ-ကိုယ်ကို၊ ပရိဟာရတိ-ဆောင်နိုင်၏၊ ပေါသေတိ-မွေးမြူနိုင်၏၊ ဣတိ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ (တစ်နည်း) ဣတိ-ထိုသို့ဆောင်နိုင် မွေးမြူနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကာယပရိဟာရိကံ-ကာယပရိဟာရိက မည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ စီဝရကဏ္ဍေန-သင်္ကန်းအနားဖြင့်၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ ပရိသာဝေတွာ-စစ်၍၊ (ရေစစ်မရှိသောအခါဝယ် စစ်၍၊) ပိဝနကာလေ-သောက်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ခါဒိတဗ္ဗဖလာဖလဂဟဏကာလေစ-ခဲစားထိုက်သော သစ်သီးငယ်, သစ်သီးကြီးကို ခံယူရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ကုစ္ဆိ-ဝမ်းကို၊ ပရိဟရတိ-၏၊ ပေါသေတိ-၏၊ ဣတိ-အားဖြင့်၊ (တစ်နည်း) ဣတိ-ကြောင့်၊ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကံ-ကုစ္ဆိပရိဟာရိကမည်သည်၊ ဟောတိ-၏။

ပတ္တောပိ-သပိတ်သည်လည်း၊ တေန-ထိုသပိတ်ဖြင့်၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ နှာနကာလေ-ရေချိုးရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ကုဋိပရိဘဏ္ဍကရဏကာလေစ-ကျောင်းငယ်ကို သန့်ရှင်းအောင်ပြုရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ကာယပရိ ဟာရိကော-ကိုယ်ကိုဆောင်နိုင် မွေးမြူနိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ အာဟာရံ-အာဟာရကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဘုဉ္ဇနကာလေ-ဘုဉ်းပေးရာအခါ၌၊ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကော-ဝမ်းကို ဆောင်နိုင် မွေးမြူနိုင်သည်၊ (ဟောတိ)။

ဝါသီပိ-ပဲခွပ်သည်လည်း၊ ဝါ-ဓားငယ်သည်လည်း၊ တာယ-ထိုပဲခွပ်ဖြင့်၊ ဝါ-ထိုဓားငယ်ဖြင့်၊ ဒန္တကဋ္ဌေနကာလေ-ဒန်ပူဖြတ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍပိဌာနံ-ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်တို့၏၊ အင်္ဂပါဒစီဝရကုဋိဒဏ္ဍကသဇ္ဇနကာလေစ-အပေါင်

"ကာယသ ဝါ ပရိဟာရော ပေါသနမတ္တံ ပယောဇနံ ဧတေဟိတိ ကာယပရိဟာရိယာ" ဟု တစ်နည်းပြုသေး၏၊ လဟုကနည်းဖြင့် အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်ကို ပြဟန်တူ၏။ နောက်၌ ဋီကာဟောင်းလည်း ဤနည်းပြဦးလတ့်၊ ထိုအလို "ကိုယ်ကိုဆောင်ရုံ မွေးမြူနိုင်ရုံ အကျိုးရှိသော ပရိက္ခရာတို့" ဟု ပေးပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ကိုယ်၏ အပြင်ပကိစ္စ၌ ကိုယ်အား ကျေးဇူးများသောပစ္စည်းကို "ကာယပရိဟာရိယ" ဟုလည်းကောင်း, စားသောက်ဘွယ်ကိစ္စ၌ ကျေးဇူးများသော ပစ္စည်းကို "ကုစ္ဆိပရိဟာရိယ" ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်ဟု ခွဲခြားပါ။

ပရိဘဏ္ဍကရဏာ။ ။ဘဒ္ဒိဓာတ်သည် စုရာဒိဖြစ်မူ မင်္ဂလအနက်ကို ဟော၏၊ ရေဆေးခြင်းစသော အမှုသည် ကြက်သရေမင်္ဂလာရှိအောင် ပြုမှုပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပရိဘဏ္ဍယတိ ဧတေနာတိ ပရိဘဏ္ဍော-ထက်ဝန်းကျင် ကြက်သရေမင်္ဂလာဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော ဆေးကြောသုတ်သင်မှု" ဟု ကြံပါ။

အခြေတို့ကို ပြုစီရင်ရာအခါ သက်နှံးကျောင်းငယ်၏ ဒုတ်တန်းငယ်ကို ပြုစီရင်ရာအခါ၌လည်းကောင်း။ [အခို့စာအုပ်တို့၌ "မဇ္ဈနှ" ဟုရှိ၏၊ ဝါသိဖြင့် ချောအောင်ပွတ်တိုက်၍ မကောင်းပါ။] ကာယပရိဟာရိကာ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဥစ္ဆုဆေဒနနာဋီကေရာဒိတစ္ဆနကာလေ-ကြံကိုဖြတ်ရာအခါ အုံးသီးအစရှိသည်တို့၏ အခွံကို ခွာရာအခါ၌၊ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကာ (ဟောတိ)။

သူစိပိ-အပ်သည်လည်း၊ စီဝရသိဗ္ဗနကာလေ-သက်နှံးချုပ်ရာ အခါ၌၊ ကာယပရိဟာရိကာ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပုပ်ဝါ-မုန့်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဖလ်ဝါ-အသီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိဗျိတ္တာ-ထိုးဖေါက်၍၊ ခါဒနကာလေ-ခဲစားရာအခါ၌၊ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကာ-သည်၊ (ဟောတိ)။ ကာယဗန္ဓနံ-ခါးပန်းကြိုးသည်၊ ဗန္ဓိတ္တာ-ဖွဲ့၍၊ (ပန်း၍၊) ဝိစရဏကာလေ-လှည့်လည်ရာအခါ၌၊ ကာယပရိဟာရိကံ-သည်၊ (ဟောတိ)။ ဥစ္ဆုအာဒီနိ-ကြံအစရှိသည်တို့ကို၊ ဗန္ဓိတ္တာ-ဖွဲ့စည်း၍၊ ဂဟဏကာလေ-ယူရာအခါ၌၊ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကံ-သည်၊ (ဟောတိ)။

ပရိဿာဝနံ-ပုဝါရေစစ်သည်၊ တေန-ထိုပုဝါရေစစ်ဖြင့်၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ ပရိဿာဝေတွာ-စစ်၍၊ နှာနကာလေ-ရေချိုးရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ သေနာသနပရိဘဏ္ဍကရဏကာလေစ-ကျောင်း အိပ်ရာနေရာကို သန့်ရှင်းအောင်ပြုရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ကာယပရိဟာရိကံ-သည်၊ (ဟောတိ)။ ပါနီယံ-သောက်ရေကို၊ ပရိဿာဝနကာလေ-စစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း။ ["ပါနီယပါဏကပရိဿာဝနကာလေ-သောက်ရေထည်းဝယ် ပိုးဝယ်တို့ကို စစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] တေနေဝ-ထိုပဝါရေစစ်ဖြင့်ပင်၊ တိလတဏ္ဍုလပုထုကာဒီနိ-နှမ်း, ဆန်, မုန့်ဆန်း, အစရှိသည်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ခါဒနကာလေ-ခဲစားရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ကုစ္ဆိပရိဟာရိယံ-သည်၊ (ဟောတိ)။ တာဝ-နဝပရိက္ခာရစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-သော၊) အယံ-ဤရှစ်ပါးသော ပရိက္ခရာသည်၊ အဋ္ဌပရိက္ခာရိကဿ-ရှစ်ပါးသောပရိက္ခရာရှိသော ရဟန်း၏။ ပရိက္ခာရမတ္တာ-ပရိက္ခရာအတိုင်းအရှည်တည်း။ [ပရိက္ခာရပ္ပမာဏ-ဋီကာသစ်။] ပန-ကား၊ နဝပရိက္ခာရိဿ-၉ ပါးသောပရိက္ခရာရှိသော ရဟန်းအား၊ ဝါ-သည်၊ သေယျ-အိပ်ရာနေရာသို့၊ ပဝိသန္တဿ-ဝင်လတ်သော်၊ တတြဋ္ဌကပစ္စတ္ထရဏံဝါ-ထိုအိပ်ရာနေရာ၌

မဇ္ဈကာဒီနိ။ ။မဇ္ဈိမပုပ္ပ-သစ်မည်ဇည် (မယ်ဇယ်) ပင်၏ ပန်းသည်၊ မဇ္ဈိကံ နာမ၊ မကွိကာမဇ္ဈဟိ ကတပုပ်ဝါ-ယင်ပျားငယ်တို့ပြုအပ်သောပျားမုန့်၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ယုခုစာအုပ်များ၌ "ပုထုကာဒီနိ" ဟု မူကွဲရှိသည်။

တတြဋ္ဌကပစ္စတ္ထရဏံ။ ။တတြ-ထိုအိပ်ရာ၌+တိဋ္ဌတီတိ တတြဋ္ဌံ၊ သွတ္ထည်း ကပစ္စည်း၊ "ကိုယ်ပိုင်အဖြစ်ဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ မထားအပ်ဘဲ ထိုအိပ်ရာ၌ အမြဲရှိနေသောအိပ်ရာအခင်း" ဟူလို။ [တတြဋ္ဌကပစ္စတ္ထရဏန္တိ အတ္တနာ အနဓိဋ္ဌဟိတွာ တတ္ထေဝ တိဋ္ဌနကပစ္စတ္ထရဏံ။-ဋီကာ။]

တည်သော အခင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ကုဋ္ဌိကာဝါ-သံကောက်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏။ ဒသပရိက္ခာရိကသ-ဆယ်ပါးသော ပရိက္ခရာရှိသော ရဟန်းအား၊ နိသီဒနံဝါ-နိသီဒိုင်သည်သော်လည်းကောင်း၊ စမ္မခဏ္ဍံဝါ-သားရေပိုင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။ ပန-ကား၊ ဧကာဒသပရိက္ခာရိက်သ-၁၁ ပါးသော ပရိက္ခရာရှိသော ရဟန်းအား၊ ကတ္တရယဋ္ဌိဝါ-တောင်ဝှေးသည်သော်လည်းကောင်း၊ တေလနာဠိကာဝါ-ဆီကျည်တောက်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဆီပူးသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။ ဒွါဒသပရိက္ခာရိကသ-၁၂ ပါးသော ပရိက္ခရာရှိသော ရဟန်းအား၊ ဆတ္တံဝါ-ထီးသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဥပါဟနံဝါ-ဖိနပ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။

စ-ဆက်၊ ဧတေသု-ဤအဋ္ဌပရိက္ခာရိက အစရှိသော ရဟန်းတို့တွင်၊ အဋ္ဌပရိက္ခာရိကောဝ-ရှစ်ပါးသော ပရိက္ခရာရှိသော ရဟန်းသည်သာ၊ သန္တုဋ္ဌော-တင်းတိမ်ရောင့်ရဲသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတရေ-အဋ္ဌပရိက္ခရိကရဟန်းမှ အခြားသော နဝပရိက္ခာရိကအစရှိသော ရဟန်းတို့သည်၊ အသန္တုဋ္ဌာ-မတင်းတိမ်မရောင့်ရဲကုန်၊ မဟိစ္ဆာ-များသောအလိုရှိကုန်၏၊ မဟာဘာရာ-များသောပရိက္ခရာဝန် ရှိကုန်၏၊ (တစ်နည်း) မဟာဂဏာ-ဆင်ပြောင်ကြီးနှင့်တူကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ နဝတ္ထာဗ္ဘာ-မဆို

ကုဋ္ဌိကာဝါ။ ။ကျောင်း အိပ်ရာနေရာသို့ ဝင်သောအခါ ရှေးခေတ်က သံကောက်ဖြင့် တံခါးကိုဖွင့်ရသောကြောင့်, ယခုခေတ်၌ သော့ဖြင့်ဖွင့်ရသောကြောင့် ထိုသံကောက် (ထိုသော့) လည်း နဝမပရိက္ခရာအဖြစ်ဖြင့် အပ်၏၊ ဝါသဒ္ဒါ၏ ဝိကပ်အနက်ကြောင့် ပစ္စတ္ထရဏာဖြစ်စေ, ကုဋ္ဌိကာဖြစ်စေ တစ်မျိုးသာ နဝမပရိက္ခရာဖြစ်နိုင်သည်-ဟူလို။

မုတ်ချက်။ ။ပစ္စတ္ထရဏာ, သို့မဟုတ် ကုဋ္ဌိကာကို "နဝမမြောက် ပရိက္ခရာ" ဟု ဆိုရာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသောရှစ်ပါးကိုထောက်၍သာ ၉ ပါးမြောက်ဟု ဆိုသည်၊ ထိုပစ္စတ္ထရဏာ-ကုဋ္ဌိကာတို့က ၉ နံပါတ်၌ မြဲသောကြောင့်ဆိုသည် မဟုတ်ပါ။ ထိုပရိက္ခရာ ၂ မျိုးသည် အမြဲဆောင်ရမည့် ပရိက္ခရာလည်း မဟုတ်ပါ။ ဒသမစသည် ဆိုရာ၌လည်း နိသီဒန-စမ္မခဏ္ဍာတို့က အမြဲ ၁၀ နံပါတ်မဟုတ်ရ, ၉ နံပါတ်လည်းဖြစ်နိုင်, ၁၁ နံပါတ်လည်းဖြစ်နိုင်, စသည်ဖြင့်သိပါ။

ဧတေသုစ ၊ပေ၊ နဝတ္ထာဗ္ဘာ။ ။သန္တုဋ္ဌောဟူသော ပါဠိတော်အရ သန္တုဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြရာ၌ ပရိက္ခရာရှစ်ပါးဖြင့်သာ ရောင့်ရဲသူကို ပြသင့်သည် မဟုတ်ပါလော-ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဧတေသု စ" စသည်ကို မိန့်ရသည်၊ နဝပရိက္ခာရိကပုဂ္ဂိုလ်မှ စ၍ ဒွါဒသပရိက္ခာရိကတိုင်အောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း သန္တုဋ္ဌစသည် မဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပါ-ဟူလို။

မဟာဘာရာ။ ။မ်ဟန္တော+ဘာရော (ပရိက္ခရာဝန်သည်) ယေသံတိ မဟာဘာရာ၊ ဋီကာဟောင်း၌ကား "မဟာဂဏာ" ဟူသောပါဌ်ကိုတွေ့၍ "ဒုပ္ပေါသဘာဝေန (မိမိကိုယ်တိုင်လည်းကောင်း. ဒါယကာတို့သည်လည်းကောင်း မွေးမြူခက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) မဟာဂဏာ ဝိယ-ဆင်ပြောင်ကြီးနှင့် တူကုန်၏၊ ဣတိ မဟာဂဏာ" ဟု ဖွင့်လေသည်။

ထိုက်ကုန်၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတေပိ-ဤနဝပရိကွာရိကအစရှိသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အပ္ပိစ္ဆာဝ-နည်းသောအလိုရှိကုန်သည်သာ၊ ဝါ-အလိုမရှိကုန်သည်သာ၊ သန္တုဋ္ဌာဝ-တင်းတိမ်ရောင့်ရဲကုန်သည်သာ၊ သုဘရာဝ-လွယ်ကူစွာ မွေးမြူ အပ်ကုန်သည်သာ၊ သလ္လဟုကဝုတ္တိနောဝ-ပေါ့သော အသက်မွေးခြင်းရှိကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)။

ပန-ထိုသို့ပင် နဝပရိကွာရိက အစရှိသောရဟန်းတို့၏ အပ္ပိစ္ဆ အစရှိသည် ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣမံ သုတ္တံ-ဤသာမညဖလ သုတ်တော်ကို၊ တေသံ-ထိုနဝပရိကွာရိက အစရှိသော ရဟန်းတို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ နိ ကထေသိ-ဟောတော်မူသည်မဟုတ်၊ အဌပရိကွာရိ ကဿ-အဌပရိကွာရိကရဟန်း၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ ကထေသိ-မူပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း၊) (ကဿစ-ကြောင့်၊ အဌပရိကွာရိကဿ-၏၊ ဝသေန, ကထေသိ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ သော-ထို အဌပရိကွာရိကရဟန်းသည်၊ ခုဒ္ဒကဝါသိဠ-ပဲခွပ်ငယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ဓားငယ် ကိုလည်းကောင်း၊ သူစိဠ-အပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဿာဝနေ-ရေစစ်ပုဝါ၌၊ မဏ္ဍိပိ တွာ-ထည့်ပြီး၍၊ ပတ္တဿ-သပိတ်၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ထပေတွာ-ထားပြီး၍၊

ဘဂဝါ ပန။ ။နဝ ပရိကွာရိကစသော ရဟန်းတို့ကိုလည်း အပ္ပိစ္ဆစသည်ဖြင့် ဆိုအပ် ဆိုနိုင်ပါလျှင် "ထို နဝပရိကွာရိကစသော ရဟန်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်လည်း ဤဒေသနာ တော်ကို ဘုရားဟောတော်မူလိုပါသလော" ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ဘဂဝါ ပန" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဘုရားရှင်ကတော့ အဌ ပရိကွာရိကရဟန်းနှင့် စပ်သဖြင့်သာ ဤဒေသနာ တော်ကို ဟောတော်မူပါသည်-ဟူလို။

သောဟိ ၊ပေ၊ နုဟောတိ။ ။အဌပရိကွာရိကရဟန်းနှင့် စပ်သဖြင့် ဤဒေသနာ တော်၏ ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကို အဘယ်ထောက်၍ သိနိုင်ပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် "သောဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ အဌပရိကွာရိကရဟန်းသည်သာ ဝါသီစသည် ကို သပိတ်၌ထည့်ကာ သပိတ်ကိုလွယ်၍ တိစီဝရိတ်ကို ကိုယ်၌ဝတ်လျက် ရန်းလျက် ပခုံးပေါ် တင်လျက် ခါးပန်းကိုပန်းလျက် အပိုမပါဘဲ သွားနိုင်သောကြောင့် " သော ကာယပရိဟာရ ကေန စီဝရေန" စသော ပါဠိတော်နှင့် လျော်ရကား အဌပရိကွာရိကရဟန်းအတွက် ဒေသနာ တော်ကို ဟောတော်မူသောကြောင်း သိနိုင်ပါသည်-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။သော ဟိ စသော ဤဝါကျကို ဉာပကဟေတုဝါကျ ဟု ဋီကာသစ် ဆိုတ်၏၊ မှန်၏-ဝစနီယဖြစ်သော အနုက်ဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် ပရိကွာရာရှစ်ပါးမျှ ယူဆောင်သွားပုံကို ပြလိုက်လျှင် ဝါစကဖြစ်သော ထိုပါဠိတော်အတွက်လည်း အကြောင်းပြပြီး ဖြစ်တော့၏။ ထို့ကြောင့် ဤဝါကျကို ထိုပါဠိတော်အတွက် အဌပရိကွာရိကကို ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူ ကြောင်းကိုပြသော ဉာပကဟေတုဝါကျ ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ [ဝစနီယသ ဟေတုဘာဝ ဒဿနေန ဟိ ဝါစကဿာပိ ဟေတုဘာဝေါ ဒဿိတောတိ။]

ပတ္တံ-ကို၊ အံ့သကူဌေ-ပခုံးစွန်း၌၊ လဂ္ဂေတွာ-ချိတ်၍၊ [ဤနေရာ၌ သပိတ်အိတ် ပါမှုဖြစ်မည်ထင်သည်။] တိစီဝရံ-၃ ထည်သောသင်္ကန်းကိုလည်းကောင်း၊ ပန္ဓနံ-ခါးပန်းကြိုးကိုလည်းကောင်း၊ [အခြို့စာအုပ်၌ "ပန္ဓနံ" မပါ။] ကာယပဋိဗန္ဓံ-ကိုယ်နှင့်စပ်သည်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဝေယန-အကြင်အရပ်သို့ (ပဏ္ဍိတ-ဖဲသွားခြင်းငှာ၊ ဣဒ္ဓတိ-အလိုရှိ၏၊ တေန-ထိုအရပ်သို့) ဣဒ္ဓကံ-အလိုရှိတိုင်း၊ သုခံ-ချမ်းသာစွာ၊ ပဏ္ဍမတိ-ဖဲသွားနိုင်၏၊ ["ယေနိစ္ဆကံ"ဟု ရှိသောပါဠိအတိုင်း ပေးလိုက်သည်၊ "ယဒိစ္ဆကံ" ဟု ရှိရာ၌၊ "ယံ-အကြင်အရပ်သို့ (ပဏ္ဍမတိတဲ့ ဣဒ္ဓတိ၊ တံ-ထိုအရပ် သို့) ဣဒ္ဓကံ သုခံ ပဏ္ဍမတိ" ဟု ပေးပါ။] အသ-ထိုရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ ပဋိနိဝတ္တေတွာ-ပြန်နစ်၍၊ (ကျန်နေသည်ကိုယူဘို့ရန် ပြန်နစ်၍၊) ဂဟေတဗ္ဗံနာမ-ယူထိုက်သောဝတ္ထုမည်သည်၊ နဟောတိ-မရှိ၊ (ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အဌပရိက္ခာရိကဿ ဝသေန, ကထေသိ-မူပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ)။

ဣတိ-ဤသို့၊ ဣမဿ ဘိက္ခုနော-၏၊ သလ္လဟုကဝုတ္တိတံ-ပေါ့သောအသက်မွေးခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော-ပြတော်မူလိုသော၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သန္တုဋ္ဌော ၊ပေ၊ စီဝရေနာတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ၊ [ဤဝါကျကို ဋီကာသစ်၌ "လဒ္ဓဂုဏ" ဟု ဆိုသော်လည်း နိဂုံးဟုသာ ထင်သည်။] တတ္ထ-ထိုသန္တုဋ္ဌော အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကာယပရိဟာရိကေနာတိ-ကား၊ ကာယပရိဟရဏမတ္တကေန-ကိုယ်ကိုဆောင်နိုင်ရုံ မွေးမြူနိုင်ရုံ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ("စီဝရေန" ၌စပ်။) ဣဒ္ဓိ ပရိဟာရိကေနာတိ-ကား၊ ဣဒ္ဓိပရိဟရဏမတ္တကေန-ဝမ်းကို ဆောင်နိုင်ရုံ မွေးမြူနိုင်ရုံ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ("ပိဏ္ဍပါတေန" ၌စပ်။) [စားလောက်ရုံ, ဝတ်လောက်ရုံဖြင့်-ဟူလို။]

သမာဒါယေဝ ပဏ္ဍမတီတိ-ကား၊ အဌပရိက္ခာရမတ္တက်-ရှစ်ပါးသော ပရိက္ခရာမျှဖြစ်သော၊ သဇ္ဇ-အလုံးစုံသောပစ္စည်းကို၊ ဂဟေတွာဝ-ယူ၍သာ၊ ကာယပဋိဗန္ဓံ-ကိုယ်နှင့်စပ်သည်ကို၊ ကတွာဝ-ပြု၍သာ၊ (ဂဟေတွာကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) ဂစ္ဆတိ-

---

ပရိဟရဏမတ္တကေန။ ။ပရိဟရဏံ+မတ္တာ ယဿာတိ ပရိဟရဏမတ္တံ (စီဝရံ)၊ ပိဏ္ဍပါတောဝဲလျှင် "မတ္တော" ဟု ချပါ။ ဤအဖွင့်ဖြင့် "ကာယဿ+ပရိဟာရော ကာယပရိဟာရော၊ ကာယပရိဟာရော ယဿာတိ ကာယပရိဟာရိကော" ဟူသော အဿတ္ထိဝိဂ္ဂဟကို ပြသည်။ [ဋီကာ၌ "ယဿ" ဟု မပြုဘဲ "ကာယပရိဟာရော (ပယောဇနံ) ဧတေနာတိ ကာယပရိဟာရိကံ" ဟု ပြု၏။] ["ဧတေန-ဤသင်္ကန်းကြောင့်" ဟု ပေးပါ။] ဤတဒ္ဓိတ်ကို "အတ္ထိ တ္တ (အတ္ထိ.အနက်ရှိသော) တဒ္ဓိတ်" ဟု ဆိုသောကြောင့် "ဧတေန" ဟုလည်း ဝစနတ္ထပြုနိုင်၏ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ကား "အသ ယသ, အသ္မိ ယိ" ဟုသာ အညပုဒ်ကို သုံးစွဲလေ့ရှိ၏။ [ဋီကာသစ်၌ "ကာယပရိဟာရိကပုဒ်ကို ဘာဝပ္ပဓာန ဘာဝလောပဆိုသည်ကိုကား "စီဝရေန" ဟူသော စပ်ပုဒ်ထောက်၍ ကောင်းမည်မထင်ပါ။]

သွားနိုင်၏၊ မမ-ငါ၏၊ ဝိဟာရော-ကျောင်းတည်း၊ ပရိဝေဏ်-ပရိဝုဏ်တည်း၊ ဝါ-ကျောင်းဝိုင်းတည်း၊ ဥပဋ္ဌာကော - အလုပ်အကျွေး ဒါယကာတည်း၊ ဣတိ, အာသင်္ဂေါ-ကပ်ငြိခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဗဒ္ဓေါ-ဖွဲ့မိခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဇိယာ-လေးညှို့မှ၊ မုတ္တော-လွတ်သော၊ သရော ဝိယ-မြှားသည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ယူထာ-ဆင်အပေါင်းမှ၊ အပက္ကမန္တော-ဖဲသွားသော၊ မဒ္ဒဟတ္ထိဝိယစ-မုန်ရစ်သော ဆင်သည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဣဒ္ဓိတိစ္ဆိတံ-အလိုရှိအပ် အလိုရှိအပ်သော၊ သေနာသနံ-ကျောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝနသဏ္ဍံ-တောအုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရုက္ခမူလံ-သစ်ပင်၏ အနီးအောက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝနပတ္ထာရံ-တောခွဲရှိသော တောင်ဝှမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဘုဥ္ဇန္တော-သုံးစွဲလျက်၊ ဧကောဝ-အဖေါ်မမှီး, တစ်ပါးတည်းသာ၊ တိဋ္ဌတိ-ရပ်၏၊ ဧကောဝ-သာ၊ နိသီဒတိ-ထိုင်၏၊ သဗ္ဗိရိယာပထေသု-အလုံးစုံသော ဣရိယာပုထ်တို့၌၊ ဧကောဝ-တစ်ပါးတည်းသာ၊ အဒုတိယော-၂ ပါးမြောက် အဖော်မရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ (အာပဇ္ဇတိ ၌စပ်) စာတုဒ္ဒိသော ၊ပေ၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝဏ္ဏိတံ-ဖွင့်တော်မူအပ်သော၊ ဝါ-ခိုးမွမ်းတော်မူအပ်သော၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပတံ-ကြံ့၏ဦးခေါင်း, ချို့တစ်ချောင်းနှင့် တူသည်၏ အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏။

ဂါထာနက်။ ။(ယော ပုဂ္ဂလော - ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, ဖြစ်ဘို့ရာဟု, လွန်စွာကြီးကုတ်, အားထုတ်သော အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) စာတုဒ္ဒိသော-ချမ်းချမ်းသာသာ, နေဘို့ဌာလျှင်, နေရာသတ်မှတ်, ၄ ပါးသောအရပ်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဗြဟ္မဝိဟာ, ဖြန့်ဖို့ဌာလျှင်, နေရာသတ်မှတ်, ၄ပါးသောအရပ်ရှိသည်လည်းကောင်း၊

အာသင်္ဂေါ ဗဒ္ဓေါ။ ။မမာယနတဏှာယ-ငါ၏ဥစ္စာဟု ပြုတတ်သော (မြှောက်နှိုးတတ်သော) တဏှာဖြင့်၊ အာသင်္ဂေါ-ကပ်ငြိခြင်း။ [အာသဇ္ဇနံ အာသင်္ဂေါ။] ပရိဂ္ဂဟတဏှာယ-ငါဥစ္စာဟု သိမ်းပိုက်တတ်သောတဏှာဖြင့်၊ ဗဒ္ဓေါ-ဖွဲ့မိခြင်း။ [ဗဇ္ဈနံ ဗဒ္ဓေါ။ "ဗန္ဓော" ဟုလည်းမှုကွဲရှိ၏။ သူတစ်ပါးက မိမိကို နှောင်ဖွဲ့ခြင်းမဟုတ်၊ မိမိက ဖွဲ့မိနေခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ဒီဝါဒီအကမ္မက ဗဓဓာတ်ဖြင့် "ဗဒ္ဓေါ" က ကောင်းမည်ထင်သည်။]

စာတုဒ္ဒိသော။ ။စတူသု ဒိသာသု သုခ ဝိဟာရီတာယ (အရပ် ၄ မျက်နှာတို့၌ ချမ်းသာစွာနေရခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) သုခဝိဟာရီဌာန ဘူတာ, [စတသော+ဒိသာ ၌စပ်] ဧကံ ဒိသံ ဖရိတ္တာဝါတိ အာဒိနာနယေန ("အရပ်မျက်နှာတစ်ခုကို မေတ္တာဖြန့်၍" အစရှိသောနည်းဖြင့်) ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာဖရဏဘူတာ စတသော+ဒိသာ ဧတသာတိ စတုဒ္ဒိသော၊ သော ဧဝ စာတုဒ္ဒိသော (သွတ္ထိ၌ ဏပစ္စည်းသက်၍ စာတုဒ္ဒိသော ဟု ဖြစ်၏။) တစ်နည်း-"စတသော+ဒိသာ စတုဒ္ဒိသံ" ဟု ရှေးဦးစွာ ဒိဂုတ္တိ၍ "ချမ်းသာစွာနေရာဌာန-ဗြဟ္မဝိဟာရ ဖြန့်ရာဌာန-" ဟူသော ထို ၄ ပါးသောအရပ်ရှိသောကြောင့် "စတုဒ္ဒိသံ ယသ အတ္ထိတိ စာတုဒ္ဒိသော" ဟု အသယတ္ထိအနက်၌ ဏပစ္စည်းသက်လျှင်, သွတ္ထိတဒ္ဓိတ် မဆင့်ရတော့၊ ဤသို့လည်း တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။

အပ္ပဋိပုဿ-သတ္တဝါသခ်ီရ, ဟူသမျှ၌, ဘယအတွက်, မထိပါး မနှိပ်စက်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ - မည့်သည့်ဘေးမျှ, မိမိကို မထိပါး မနှိပ်စက်အပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ရီတရေန-အမှတ်မထား, တစ်ပါးပါးသောပစ္စည်းဖြင့်၊ ဝါ-ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး, အမျိုးမျိုးသော ပစ္စည်းဖြင့်၊ သန္တသမာနော-အညီအမျှ, အားရနှစ်သက်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အညီအမျှ, တင်းတိမ်ရောင့်ရဲသည်လည်းကောင်း၊ ပရိသယာနံ-တွင်းပနှစ်တန်, ဘေးရန်အန္တရာယ်တို့ကို၊ သဟိတာ-အဓိဝါသနခန္တီဖြင့် သည်းခံနိုင်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဝိရိယစသည်ဖြင့် လွှမ်းမိုးပယ်ရှားနိုင်သည်လည်းကောင်း၊ အဆမ္ဘီ-ကြောက်ရွံ့ထန်ပြင်း, ကိုယ်ခက်တရော်

အပ္ပဋိပုဿ။ ။တာသုဇဝ ကတ္ထစိ သတ္တေ၀ါ သခ်ီရေ၀ါ (သစ်ပင် စသောသခ်ီရ ၌သော်လည်းကောင်း) ဘယေန. (မိမိက ကြောက်ခြင်းကြောင့်) နဲ ပဋိဟနတိ (မည့်ဉီးဆဲ မဖျက်ဆီး၊) သယံ၀ါတေန (ထို ကြောက်ခြင်းသည်) နဲ ပဋိဟညတိ (မည့်ဉီးဆဲအပ်) ဣတိ အပ္ပဋိပုဿ၊ ဋီကာသစ်၌ကား တေန နေရာ၀ယ် "တေဟိ" ဟု ရှိ၏။ "ထို သတ္တ၀ါသခ်ီရတို့သည်" ဟု ပေးစေလိုဟန်တူသည်။ [ပဋိဟနတိတိ ပဋိပေါ (ပဌမနည်း၊) ပဋိဟညတိတိ ပဋိပေါ (ဒုတိယနည်း၊) နဲ+ပဋိပေါ အပ္ပဋိပုဿ။]

သန္တသမာနော။ ။ဣတရီတရေနာတိ ဥစ္စာ၀စေန ပစ္စယေန၊ သကေန သန္တေန, သမမေ၀စ တုဿနကော (သကေနစသော ၃ မျိုးသည် သံ၏အဖွင့်၊) ဤအဖွင့်ကိုကြည့်လျှင် ဣတရီတရေနကို သံ၏အနက်ဖြစ်သော သကေန, သန္တေနခ်ီစပ်မှသဘာ၀ကျမည်၊ ရှေ့ ၂ နည်းအတွက် ပေါင်း၍ "ဣတရီတရေန သန္တသမာနော-ကောင်းဆိုးနှစ်၀, ရသမျှရှိ, မိမိဥစ္စာဖြင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲသည်လည်းကောင်း၊ ၀ါ-ကောင်းဆိုးနှစ်ပါး, ထင်ရှားရှိသောဥစ္စာဖြင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲသည်လည်းကောင်း" ဟု အနက်ပေးပါ။ နိဿယ၌ကား "သမမေ၀" ဟု တတိယအဖွင့်အတိုင်း ဣတရီတရေနကို သန္တသမာနောနှင့်မပေါင်းဘဲ ပေးထားသည်၊ သမဟူသည် အကောင်းအတွက်လည်း လောဘမဖြစ်, မကောင်းအတွက်လည်း ဒေါသမဖြစ်ဘဲ ထိုပစ္စည်း၌ သမဖြစ်အောင် စိတ်ထားခြင်း-ညီတူညီမျှစိတ်ထားခြင်းတည်း။

ပရိသယာနံ။ ။ကာယစိတ္တာနိ (ထိုသို့) ပရိစ္ဆ (ပရိ+ဣစ္ဆ-ထက်ဝန်းကျင်ရောက်၍) သယန္တိ ပ၀တ္တန္တိတိ ပရိသယာ၊ ကာယစိတ္တာနိ ပရိသယန္တိ အဘိဘ၀န္တိတိ ပရိသယာ၊ သီဟဗျဂ္ဃစသော ဗာဟိရဘေးရန်, ကာမစ္ဆန္ဒစသော အဗ္ဘန္တရဘေးဥပါဒ်တို့တည်း။

သဟိတာ။ ။ဤ၌ တုပစ္စည်းရှိသောကြောင့် ပရိသယာနံကို ဆင့်ကဲဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်၊ မည်သည့်ကိစ္စ၌မဆို မိမိကသာ အနာခံခြင်းကို "အဓိ၀ါသနခန္တီ" ဟု ခေါ်၏။ အပြင်ရန်ပေါ်လာသောအခါ သည်းခံသူကို "သဟိတာ" ဟု ဆိုသည်၊ သဟဓာတ်သည် သည်းခံခြင်းအနက်ဟော၊ (တစ်နည်း) ဝီရိယစသော တရားတို့ဖြင့် ထိုအပြင်ရန် အတွင်းရန်တို့ကို ပယ်ရှားနိုင်သူကို "သဟိတာ" ဟု ဆို၏။ ဤနည်း၌ သဟဓာတ်သည် အဘိဘ၀နအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "ဝီရိယာဒိ ဓမ္မေဟိစ ယထာရဟံ ခန္ဓာ, ပဟန္ဓာစာတိ အတ္ထော" ဟု ၂ နည်းဖွင့်သည်။

ဖြစ်ခြင်း မရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-တရားနှလုံး, အမြဲသုံး၍, ကျင့်ထုံးမသွေ, ဖြစ်၍နေ၏၊ (သော ပုဂ္ဂလော-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, ဖြစ်ဘို့ရာဟု, လွန်စွာကြိုးကုတ်, အားထုတ်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်) ကော-မခေါ်အပ်, ဖေါ်မလိုတဲ, တစ်ကိုယ်တည်းသာ၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ-ကြိုး၏ဦးခေါင်း, ချိုတစ်ချောင်းနှင့် တူသည်ဖြစ်၍၊ စရေ-ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်, အားထုတ်နိုင်ရာသတည်း။

ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ တမတ္ထံ-ပရိကွာရာရှစ်ပါးကိုယူ၍ ဖဲသွားနိုင်၏ဟူသော ထိုအနက်ကို၊ ဥပမာယ-ဥပမာဖြင့်၊ သာဓေန္တော-ပြီးစေလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သေယျထာပိတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထိုသေယျထာပိ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ပက္ခီသကုဏောတိ-ကား၊ ပက္ခယုတ္တော-

---

အဆမ္ဘီ။ ။တောင့်တင်း ခိုင်မာခြင်းအနက်ဟော ထဘိဓာတ်ဖြင့် "ထမ္ဘနံထမ္ဘော၊ ထမ္ဘော ယသ အတ္ထိတိ ထမ္ဘီ" ဟု ဖြစ်ပြီးမှ ထကိုဆပြု၍ "ဆမ္ဘီ-တောင်းတင်းခိုင်မာခြင်းရှိသူ" ဟု ဖြစ်၏၊ ကြောက်စရာအာရုံတစ်ခုခုနှင့် ကြုံသောအခါ ခန္ဓာကိုယ်သည် မလှုပ်နိုင်အောင် ခိုင်မာတောင့်တင်း၍ နေတတ်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်မှုကို "ကိုယ်ခက်တစ်ရော်ဖြစ်ခြင်း" ဟု ခေါ်၏၊ နှ+ဆမ္ဘီ အဆမ္ဘီ။ [ထဒ္ဓဘာဝကရဘယာ ဘာဝေန အဆမ္ဘီ။]

ဧကော စရေ။ ။ဧက သဒ္ဒါသည် အသဟာယ အနက်ဟော်တည်း၊ စရေ၌ ဃျေါဝိဘတ်ကို စွမ်းနိုင်ခြင်း သက္ကာ အနက်ဟော ဟု ယူ၍ "ဧကာကီ ဟုတ္တာ စရိတုံ သက္ကုဏေယျ" ဟု ဋီကာဖွင့်၏။

ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ။ ။ကျွဲလောက်ပမာဏရှိ၍ ဦးချိုတစ်ချောင်းသာ ရှိသော ကြွ.သတ္တဝါကို "ခဂ္ဂ" ဟု ခေါ်၏၊ ကပ္ပ သဒ္ဒါသည် သဒိသ အနက်ဟောတည်း၊ ထိုတစ်ပါးတည်း နေလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကြွ.၏ တစ်ချောင်းတည်းသော ဦးချိုနှင့်တူသည်-ဟူလို။ [ခဂ္ဂေါဝိယ-သန်လျက်နှင့်တူ၏၊ ဣတိ ခဂ္ဂေါ (သန်လျက်နှင့်တူသောဦးချို) ခဂ္ဂေါ ယသ အတ္ထိတိ ခဂ္ဂေါ-သန်လျက်နှင့်တူသော ဦးချိုရှိသောကြွ.။]

တမတ္ထံ။ ။ပါဠိတော်၌ "သမာဒါယေဝ ပက္ကမတိ၊ သေယျထာပိ မဟာရာဇ" ဟု အစဉ်ရှိသောကြောင့် ဥပမာဖြင့် ပြီးစေအပ်သော အနက်ဟူသည် "သမာဒါယေဝ ပက္ကမတိ" ဟူသော အနက်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် တမတ္ထံ၌ တဖြင့် "သမာဒါယေဝ ပက္ကမတိ" ကိုညွှန်းသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ဆရာတော်၏နိဿယ၌ကား "ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပတံ အာပဇ္ဇတိ" ကို ရည်ရွယ်၍ "တမတ္ထံ-ထိုရဟန်း၏ တစ်ပါးတည်းဖြစ်၍သာလျှင် ကြွ.ချိုနှင့်တူသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း ဟူသောအနက်ကို" ဟု ပေးတော်မူသည်။

ပက္ခီ သကုဏော။ ။တစ်ချို့.ငှက်၌ လေ၏ တိုက်ခတ်မှုစသည်ကြောင့် အတောင် ပျက်စီးသွားတတ်၏၊ အချို့.ငှက်ငယ်ကား အတောင်မပေါက်သေး၊ ထိုငှက်တို့ကို တားမြစ်လို၍ "ပက္ခီ" ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ "ပျံဘို့ရန် အတောင်ရှိသောငှက်" ဟူလို၊ "ပက္ခယုတ္တော"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ပက္ခော အသ အတ္ထိတိ ပက္ခီ" ဟု နိစ္စယောဂ အသတ္ထိအနက်၌ ဤပစ္စည်း ဟု ပြသည်၊ [ထောမနိဓိ၌ သကဓာတ် ဥနန်ပစ္စည်းဖြင့် "သကုနော" ဟု ရှိ၏

အတောင်နှင့်ယှဉ်သော၊ သကုဏော-ငှက်သည်၊ ဧရေတိတိ-ကား၊ ဥပ္ပတတိ-အထက်သို့ သွား၏၊ ဝါ-ပျံသွား၏။

ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-ပိဏ္ဍာတ္ထကို ပြဦးအုံ့၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ-ဤသေယျထာပိအစရှိသော စကားရပ်၌၊ သခေါ်ပတ္ထော-အကျဉ်းချုပ်အနက်တည်း၊ သကုဏာနာမ-ငှက်တို့မည်သည်၊ အသုကသို့ ပဒေသေ-ထိုမည်သော အရပ်၌၊ ရုက္ခော-သစ်ပင်သည်၊ ပရိပက္ကဖလော-ထက်ဝန်းကျင် မှည့်ရင့်သော အသီးရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဥ တွာ-သိ၍၊ နာနာဒိသာဟိ-အထူးထူးသောအရပ်တို့မှ၊ အာဂန္တွာ-လာ၍၊ နခပတ္တတုဏ္ဍာဒီဟိ-ခြေသည်း, အတောင်, နှုတ်သီး အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ တသ-ထိုသစ်ပင်၏၊ ဖလာနိ-အသီးတို့ကို၊ ဝိဇ္ဇန္တာ-ထိုးဖောက်ကုန်လျက်၊ ဝိဓုနန္တာ-ခါတွက်ကုန်လျက်၊ ခါဒန္တိ-ခဲစားကုန်၏။ ["နခဖြင့် ထိုးဖောက်, ပတ္တဖြင့် ရိုက်ခတ်, တုဏ္ဍဖြင့် လှုပ်ခါသည်" ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ၊ "နခမုခတုဏ္ဍာဒီဟိ" ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ ပတ္တ မပါ။]

ဣဒံ-ဤအသီးသည်၊ အဇ္ဇတနာယ - ယနေ့၌ဖြစ်သော စားဘို့အကျိုးငှာ၊ (ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊) ဣဒံ-သည်၊ သွာတနာယ-နက်ဖန်၌ဖြစ်သော စားဖို့အကျိုးငှာ၊ ဘဝိဿတိ-တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ တေသံ-ထိုငှက်တို့၏၊ (စိန္တာ-အကြံသည်၊) နု ဟောတိ-မဖြစ်၊ ပန-ဆက်၊ ဖလေ-အသီးသည်၊ ခီဏေ-ကုန်လသော်၊ ရုက္ခဿ-သစ်ပင်၏၊ အာရက္ခံ-အစောင့်အရှောက်ကို၊ နေဝ ထပေန္တိ-မထားကြကုန်၊ တတ္ထ-ထိုသစ်ပင်၌၊ ပတ္တံဝါ-အတောင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ နခံဝါ-ခြေသည်းကိုလည်းကောင်း၊ တုဏ္ဍံဝါ-နှုတ်သီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ နု ထပေန္တိ-မထားခဲ့ကြကုန်၊

မောဂ္ဂလ္လာန်-ဏွာဒီ (၁၀၁) သုတ်၌ က အနုဗန်ရှိသော ဥနုပစ္စည်းဖြင့် "သကုန" ဟု လည်းကောင်း, နကို ဏပြု၍ "သကုဏ" ဟု လည်းကောင်း ပါ၌ ၂ မျိုးရှိ၏၊ သင်္ကြောတိ-ပျံခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ သကုနော (သကုဏော)။]

ဧရေတိ ဥပ္ပတတိ။ ။ကောင်းကင်သို့တက်သွားခြင်း ပျံခြင်းအနက်ဟော ဘူဝါဒိ ဓိဓာတ်ဖြင့် ဤကို ဧပြု၍ "ဧရေတိ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဥပ္ပတတိ၌ ဥသည် ဥဒ္ဓံအနက်ဟော၊ ပတ ဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟော၊ "ဥပ္ပတ-အထက်သို့သွားခြင်း" ဟူသည် ပျံတက်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဧရေတိကို "ဥပ္ပတတိ" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်သည်။

ဝိဓုနန္တာ။ ။"ဝိတုဒန္တာ" ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဋီကာ၌လည်း "ဝိဘိန္ဒန္တာ, ဝိစာလေန္တာဝါ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဝိဘိန္ဒန္တာသည် ဝိတုဒန္တာနှင့် လျော်၏၊ ဝိစာလေန္တာသည် ဝိဓုနန္တာနှင့် လျော်၏။

အဇ္ဇတနာယ။ ။ဘဝအနက်၌ တနပစ္စည်းသက်သည်ဟု ပြလို၍ "အဇ္ဇဘဝတ္ထာယ" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ စာအုပ်တို့၌ "ဘာဝတ္ထာ" ဟု ရှိသည်မှာ ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်၊ 'အဇ္ဇ-ယနေ့၌၊ ဘဝ-ဖြစ်သော စားခြင်းတည်း၊ အဇ္ဇတန်-ခြင်း၊ သွေ+ဘဝ်သွာတန်၊ သဝိဘတ်ကို အာယပြု၍ "အဇ္ဇတနာယ" စသည်ဖြစ်၏။

အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ တသို့ရကွေ့-ထိုသစ်ပင်၌၊ အနပေက္ခော-ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ယော-အကြင်ဌက်သည်၊ ယံ ဒိသာဘာဂံ-အကြင် အရပ်မျက်နှာအဘို့သို့၊ (ဂန္တုံ-သွားခြင်းငှာ) ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ သော-ထိုဌက်သည်၊ တေန-ထိုအရပ်မျက်နှာအဖို့သို့၊ သပတ္တဘာရောဝ-မိမိအတောင်ဟူသော ဝန်ရှိသည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဥပ္ပတိတ္တာ-ပျံ၍၊ ဂစ္ဆတိ (ယထာ)-သို့၊ ဧဝမေव-ဤအတူသာလျှင်၊ အယံ ဘိက္ခု-ဤရဟန်းသည်၊ နိဿဂ်ေါ-ကပ်ငြိခြင်းမရှိသည်၊ နိရပေက္ခော-ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ယေန-အကြင်အရပ်သို့၊ (ပဏ္ဏမိတုံ-ဖဲသွားခြင်းငှာ၊ ကာမော-အလိုသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တေန-သို့၊) ကာမံ-အလိုရှိတိုင်း၊ ပဏ္ဏမတိ-ဖဲသွား၏၊ [တစ်နည်း, ယေနကာမံ-အကြင်အကြင် အလိုရှိတိုင်း၊ ဝါ-အကြင်အကြင်အလိုရှိရာသို့၊ ပဏ္ဏမတိ-၏။] တေန-ထို့ကြောင့်၊ သမာဒါယေဝ ပဏ္ဏမတိ တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ (အယံ)-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (သခ်ေ ပတ္ထော-အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း)။

သပတ္တဘာရောဝ။ ။သသ (အတ္တနော) +ပတ္တံ သပတ္တံ-မိမိ၏ အတောင်၊ သပတ္တံ ဘာရော ယဿာတိ သပတ္တဘာရော၊ ဧဝဖြင့် အတောင်မှတစ်ပါး အခြားသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို ကန့်။

ယေန ကာမံ။ ။"ယတ္ထ အတ္တနော ရုစိ, တတ္ထ" ဟု ဋီကာသစ် ပဌမဖွင့်၏၊ ယေနကို "ယတ္ထ" ဟု လည်းကောင်း, ကာမံကို ရုစိဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၍ အနိယမရှိသောကြောင့် "တတ္ထ" ဟု နိယမထည့်သည်၊ ဤ၌ ကာမံကို ရုစိဟု ဖွင့်ခြင်းကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ကာမသဒ္ဒါ သည် ပုလ္လိန်ရှိသောကြောင့် ကာမံသည် ဒုတိယန္တသာ ဖြစ်သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ယေန-အကြင် အရပ်၌+ (ကာမော-အလိုသည်၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်သို့၊) ကာမံ-အလိုရှိတိုင်း" ဟု သာ အနက်ပေးသင့်ပါသည်။

တစ်နည်း။ ။"ဘာဝနပုံသကံဝါ ဧတံ၊ ယေန ယထာ ပဝတ္တော ကာမောတိ ဟိ ယေနကာမော၊ တံ၊ ယထာကာမန္တိ အတ္ထော" ဟု ဒုတိယတစ်နည်း ဖွင့်ရာ၌ "ယေနကာမံ" ကို သမာသ်ပုဒ်ဟု ဆိုလို၏၊ ယေနလည်း ယထာ၏အနက်ဟော နိပါတ်တည်း၊ "ယောယော+ ကာမော ယေနကာမံ"ဟု အဗျယီဘောသမာသ်ပြု၊ "ယထာကာမံ-အကြင်အကြင် အလိုရှိတိုင်း" ဟု ကြိယာဝိသေသနအနက်ပေးရသကဲ့သို့ "ယေနကာမံ" ကိုလည်း ကြိယာဝိသေသနအနက်ပေးပါ-ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ယထာကာမံ၌လည်း "ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် + ကာမော-အလိုသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် + ကာမံ-အလိုရှိတိုင်း"ဟု ၂ ပုဒ်ခွဲ (ဝါကျ) လုပ်၍လည်း အနက်ပေးနိုင်ပါသည်။

သမ္ဘောသကထာအဖွင့် ပြီး၏။

နိဝရဏပွဟာနကထာ အဖွင့်

၂၁၆။ သော ဣမိနာစာတိ အာဒိနာ-သော ဣမိနာစ အစရှိသော ပါဠိဖြင့်၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ဒသ္သေတိ-ပြတော်မူသနည်း၊ အရညဝါသဿ-တောခိုနေခြင်း၏၊ ပစ္စယသမ္ဘူတံ-အကြောင်း အဆောက်အဦး၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒသ္သေတိ-ပြတော်မူ၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်း၏၊ စတ္တာရော-၄ ပါးကုန်သော၊ ဣမေ ပစ္စယာ-ဤအကြောင်း အဆောက်အဦးတို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ အရညဝါသော-တောခိုနေခြင်းသည်၊ နိ ဣဗ္ဗတိ-မပြီးစီး၊ (အထမမြောက်-ဟူလို)။

တိရစ္ဆာနဂတေဟိ ဝါ-တိရစ္ဆာန်တို့နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝနစရကေတိ ဝါ-တောခိုလှည့်လည်သော မုဆိုးတို့နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဒံ-အတူ၊ ဝါ-နှိုင်းယှဉ်၍၊ ဝတ္ထုဗွတံ-ပြောဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ အရညေ-တောခို၊ အဓိဝတ္ထာ-စိုးအုပ်၍နေကုန်သော၊ ဒေဝတာ-နတ်တို့သည်၊ ဝေရူပဿ-

---

သော ဣမိနာစာတိ။ ။ပါဠိတော်၌ "သော ဣမိနာစ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော"စသည်ဖြင့် ရှေ့၌ အကျယ်ပြအပ်ပြီးသော သီလ, ဣန္ဒြိယသံဝရ, သတိသမ္ပဇည, သန္တောသ ၄ ပါးကိုပင် ဤနေရာ၌ အကျဉ်းချုပ်ပေါင်း၍ ပြပြန်၏၊ "ထိုသို့ ပေါင်း၍ပြခြင်းသည် အဘယ်အကျိုးရှိပါသနည်း"ဟု ပုစ္ဆာထုတ်ဖွယ်ရှိသောကြောင့် "သော ၊ပေ၊ ကိံ ဒဿေတိ"ဟု ပုစ္ဆာထုတ်ပြီးလျှင် "အရညဝါသဿ ပစ္စယသမ္ဘူတံ ဒဿေတိ"ဟု ကိုယ်တိုင်ဖြေသည်။ [ပစ္စယသမ္ဘူတံတိ သမ္ဘာရပါရိပူရီ-တောကျောင်းခိုနေရခြင်း၏ အကြောင်းအဆောက်အဦး၏ ပြည့်စုံလုံလောက်ခြင်းကို၊-ဋီကာဿစ်။]

ဣမေ စတ္တာရော ၊ပေ၊ နိ ဣဗ္ဗတိ။ ။အရိယသီလက္ခန္ဓ, အရိယဣန္ဒြိယသံဝရ, အရိယသတိသမ္ပဇည, အရိယသန္တောသ ဤ ၄ ပါးကို "စတ္တာရော ပစ္စယာ"ဟု ဆိုသည်၊ ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊ ဤ ၄ ပါးမရှိလျှင် တောကျောင်းနေရခြင်းသည် မပြည့်စုံ၊ "မပြည့်စုံ"ဟူသည် အကျိုးမရှိခြင်းတည်း။

တိရစ္ဆာန ၊ပေ၊ သဒ္ဒံ ဝတ္ထုဗွတံ။ ။"အကျိုးမရှိရုံသာ မက, အကျိုးမဲ့တောင် ဖြစ်တတ်သေး၏" ဟု ပြလို၍ "တိရစ္ဆာနဂတေဟိ ၊ပေ၊ အယသော ပတ္ထရတိ" ဟု မိန့်သည်၊ "သဒ္ဒံ ဝတ္ထုဗွတာ" ဟူသည် နှိုင်းယှဉ်၍ ပြောဆိုထိုက်ခြင်းတည်း၊ "မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်၏ တောကျောင်းခို နေခြင်းကတော့ တိရစ္ဆာန်တွေ, မုဆိုးတွေ, တောထဲနေသလိုပါဘဲ" ဟု နှိုင်းယှဉ်၍ ပြောထိုက်သည်-ဟူလို။

ဋီကာသစ်။ ။ဋီကာသစ်၌ "သဒ္ဒံ" ကို ရှေးပါဌ်မဟုတ်ဟု ပယ်၏၊ မပယ်ထိုက်ပါ၊ ပြခဲ့သော အဓိပ္ပာယ်အတိုင်း သဒ္ဒံ ပါသင့်ပါသည်၊ "ဝတ္ထုဗွတံ-နေထိုက်သည်၏အဖြစ်သို့" ဟု တစ်နည်းဖွင့်ခြင်းလည်း ကောင်းမည်မထင်ပါ၊ ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သော "ဧဝရူပဿ ၊ပေ၊ မိဂါနံ အဋ္ဌဝိဝါသသဒိသော ဟောတိ" လည်း ဝတ္ထုဗွတံ၏ သာဓကမဖြစ်ဘဲ "သဒ္ဒံ ဝတ္ထုဗွတံ" ၏ သာဓကသာ ဖြစ်ထိုက်ပါသည်။

ဤသို့သဘောရှိသော၊ ပါပဘိက္ခုနော-ယုတ်မာသော ရဟန်းအား၊ (အလမတ္ထ သမ္ဘဒါန်၊) ဝါ-၏၊ ("ဝါသ" ၌စပ်၊) အရည္ဝါသေန-တောင်္ခ နေခြင်းဖြင့်၊ ကိုယ်-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဘေရဝသဒ္ဒ-ကြောက်မက်ဖွယ်အသံ ကို၊ သာဝေန္တိ-ကြားစေကြကုန်၏၊ ဟတ္ထေဟိ-လက်တို့ဖြင့်၊ သီသံ-ဦးခေါင်းကို၊ ပဟရိတ္မာ-ပုတ်ခတ်၍၊ ပလာပနာကာရံ-ပြန်သွားစေလိုခြင်း အခြင်းအရာကို၊ ကရောန္တိ-ကုန်၏၊ အသုကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အရည်-တောသို့၊ ပဝိသိတ္မာ-ဝင်၍၊ ဣဒဉ္စဣဒဉ္စပါပကမ်-ဤမည်ဤမည်သော မကောင်းမှုကိုလည်း၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အယသော-အကျော်စောမဲ့သည်၊ ပတ္ထရတိ-ပြန့်နှံ့၏။

ပန-အနွယ်၊ ယသ-အကြင်ရဟန်း၏၊ စတ္တာရော-နှင်သော၊ ဧတေ ပစ္စယာ-တို့သည်၊ အတ္ထိ-နှ၏၊ တသ-ထိုရဟန်း၏၊ အရည္ဝါသော-တောင်္ခနေခြင်းသည်၊ ဣဒ္ဓတိ-ပြီးစီး၏၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ အတ္ထနော-မိမိ၏၊ သီလံ-သီလကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္တော-ဆင်ခြင်လသော်၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကာဋကံဝါ-အမဲကွက်ကို သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အမဲကွက်နှင့်တူသော ရွန်းရင်းသောအပြစ်ကိုသော်လည်း ကောင်း၊ တိလကံဝါ-မှဲ့ပြောက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မှဲ့ပြောက်နှင့်တူသော သိမ်မွေ့သော အပြစ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အပသဿန္တော-မမြင်ရသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပီတိ-ပီတိကို၊ ဥပ္ပာဒေတ္မာ-ဖြစ်စေ၍၊ တံ-ထိုပီတိကို၊ ခယဝယတော-ကုန်ခြင်း ပျက်ခြင်းအားဖြင့်၊ သမ္မသန္တော-သုံးသပ်လသော်၊ အရိယဘူမိ-အရိယာတို့၏ နယ်မြေသို့၊ ဝါ-အရိယာတို့၏ အခိုက်အတန့်သို့၊ ဩက္ကမတိ-သက်ရောက်နိုင်၏၊ အရညေ-၌၊ အဓိဝတ္ထာ-စိုးအုပ်၍နေကုန်သော၊ ဒေဝတာ-တို့သည်၊ အတ္တမနာ-မိမိစိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဝါ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ဘဏန္တိ-ပြောကြကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောခြင်းကြောင့်၊ အယ-ထိုရဟန်း၏၊ ဥဒကေ - ရေ၌၊ ပက္ခိတ္တတေလဗိန္ဒုဝိယ-ထည့်အပ်သော ဆီပေါက်သည်ကဲ့သို့၊

ပလာယနာကာရံ။ ။ပလာယဓာတ်သည် ပြေးခြင်းအနက်ကိုဟောဏ်။ "ပြေးခြင်း အခြင်းအရာကိုပြု"ဟူသည် ပြေးဖို့ရန် ဟန်ပြင်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုအဓိပ္ပာယ်သည် မဖြစ်နိုင်၊ ဂတိအနက်ဟော ပလဓာတ် ဏာပေပစ္စည်းဖြင့် "ပလာပနာကာရံ-(တောမှ ရှာသို့)ပြန်သွားစေလိုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို"ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။ [ဋီကာသစ်၌ လည်း "ပလာပနာကာရံ"ဟု တွေ့ရ၏။]

ကာဋကံ တိလကံ။ ။ကာ‌ဋော ဟုတ္တာ ဇာယတီတိ ကာဋကော (အမဲကွက်)၊ ကာဋကောဝိယ ကာဋက-အမဲကွက်နှင့်တူသော ရွန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသောအပြစ်၊ တိလကော ဝိယ တိလက-မှဲ့နှင့်တူသော သိမ့်မွေ့သောအပြစ်။ [ကျမ့ ပန ပဏ္ဏတ္တိ ဝိတိက္ကမသင်္ခါတံ ထုလ္လဝဇ္ဇံ ကာဋကသဒိသတ္တာ ကာဋက်။ မိစ္ဆာဝိတိက္ကမသင်္ခါတံ အဏုမတ္တဝဇ္ဇံ တိလကသဒိသတ္တာ တိလကံတိ အယံ ဝိသေသော၊-ဋီကာသစ်။]

ယသော-အကျော်အစောသည်၊ ဝိတ္ထာရိတော-လွန်စွာဖြစ်သော ပြန့်နှံ့ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ။ ["ဝိတ္ထာရိကော-ကျယ်ပြန့်ခြင်းရှိသည်"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။]

တတ္ထ-ထိုသော ဣမိနာ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ဝိဝိတ္တန္တိ-ကား၊ သုညံ-လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သော၊ အပ္ပသဒ္ဒ-နည်းသော လူသံရှိသော၊ ဝါ - လူသံမရှိသော၊ အပ္ပနိဿိသံ-နည်းသော မြို့ရွာတွန်သံရှိသော၊ ဝါ-မြို့ရွာတွန်သံ မရှိသော၊

ဝိတ္ထာရိတော။ ။သဠာတော ဝိတ္ထာရော ယသောတိ ဝိတ္ထာရိတော၊ ဣတပစ္စည်း "ဝိတ္ထာရိကော"ရှိလျှင် ဣကပစ္စည်း၊ နတ်တို့၏ အဆင့်ဆင့်ပြောခြင်းကြောင့် ယသသည် ပြန့်နှံ့သကဲ့သို့, -အယသပြန့်နှံ့တုန်းကလည်း နတ်တို့၏ အဆင့်ဆင့် ကြားစေခြင်းကြောင့် ပြန့်နှံ့ရသည်ဟု မှတ်ပါ။

ဝိဝိတ္တံ, သုညံ။ ။ဝိဝိတ္တံ၌ ဝိပုဗ္ဗ ဝိစဓာတ်သည် ကင်းဆိတ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် "သုညံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိဝိစ္စတိ-ကင်းဆိတ်၏၊ ဣတိ ဝိဝိတ္တံ၊ သဣတ္ထတ္ထာ သူ၎ကသည် ပါဠိ၌ သုညဟု ဖြစ်၏၊ "သူနာယ-သူအသက်ကို သတ်ခြင်းငှာ+ဟိတံ-လျောက်ပတ်၏၊ ဣတိ သူ၎"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ "သတ်ခြင်းငှာ လျောက်ပတ်သောအရပ်"ဟု ဆိုသဖြင့် "ထိုသတ်မှုကို သိမည့်လူမရှိသော အရပ်"ဟု ဆိုရာရောက်သောကြောင့် "သုညံ"ဟု ဆိုလျှင် "လူမှ ကင်းဆိတ်သော-လူမရှိသောအရပ်"ဟု သိသာ၏။ ထို့ကြောင့် "ဝိဝိတ္တံ-လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သော"ဟု အနက်ဖြစ်သည်။

ဇနကဖြင့် ဧညယူ။ ။လူသည် အသံကိုဖြစ်စေတတ်သော ဇနက (အကြောင်း) တည်း၊ အသံကား လူသည် ဖြစ်စေအပ်သော ဇည (အကျိုး) တည်း၊ သုညံဖြင့် ဇနကဖြစ်သော လူတို့မှ ကင်းဆိတ်ပုံကို တိုက်ရိုက်ပြသောကြောင့် ဇညဖြစ်သော လူ့အသံမှ ကင်းဆိတ်ပုံကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ပြပြီးဖြစ်တော့၏။ ထို့ကြောင့် သုညံကိုပင် "အပ္ပသဒ္ဒ အပ္ပနိဿိသံတိ အတ္ထော"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။

ဠီကာသစ်။ ။ဝိဝိတ္တာသဒ္ဒါ ဇနဝိဝေကေတိ အာဟ-သုညံတိ၊ တံ ပန (ထိုလူတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းကိုကား) ဇနသဒ္ဒ နိဿိသာဘာဝေန ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ (ကသ္မာ) သဒ္ဒကဏ္ဍတ္ထာ စျာနသ (ဝိဝိတ္တာ၌ရအပ်သော စျာန်က အသံဟူသော ဆူးပြောင့်ရှိ-အသံကြားလျှင် စျာန်မှ ထရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊) ဣတိ ဒသေတုံ အပ္ပသဒ္ဒံ အပ္ပနိဿိသန္တိ အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ၊ ဇနကဂ္ဂဟဏေနေဝ ဟိ ဣဓ ဇည ဂဟိတံ။

အပ္ပသဒ္ဒံ။ ။အပ္ပသဒ္ဒါ၏ အပ္ပက (အနည်းယ်) အနက်ယူလျှင် "အပ္ပသဒ္ဒ-နည်းသော အသံရှိ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "နည်းနည်းပါးပါး အသံရှိသေး၏"ဟု ထင်မှတ်ဖွယ်ရှိ၏၊ ဤသို့ သဒ္ဒါအလိုအားဖြင့် အသံတည်းဟူသော အနက်သည် ကြွင်းကျန်နေသေး၏၊ အမှန်ကား "လူသံမရှိ"ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါအားဖြင့် ကျန်စေကာမူ အနက်အားဖြင့် အကြွင်းအကျန်မရှိရကား "လူသံမရှိ"ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ၊ (တစ်နည်း) "အပ္ပါဟာဓတံ စ-အနာမရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ သဠာနာတိ-ကောင်းစွာသိ၏"ဟူရာ၌ကဲ့သို့လည်းကောင်း, "အပ္ပဟရိတေ-စိမ်းစိုသော ကောက်ပင် ပဲပင် မရှိသောအရပ်၌"ဟူရာ၌ကဲ့သို့လည်းကောင်း အပ္ပသဒ္ဒါသည် "အဘာဝ (မရှိ)အနက်ဟော"ဟု မှတ်ပါ။

(သေနာသနံ ဘဇတိဋ္ဌစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတေဒေဝ-ဤအသံ မရှိခြင်းဟူသောအနက်ကိုပင်၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဝိဘင်္ဂ-စျာနဝိဘင်း ပါဠိတော်၌၊ ဝိဝိတ္တန္တိ ၊ပေ၊ ဝိဝိတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ဝိဝိတ္တန္တိ-ကား၊ သန္တိကေ-မြို့ရွာ၏အနီး၌၊ သေနာသနံ-ကျောင်းသည်၊ စေပိ ဟောတိ-အကယ်၍ပင် ဖြစ်စေဦးတော့၊ စ-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တံ-ထိုကျောင်းသည်၊ ဂဟဋ္ဌေဟိ-လူဝတ်ကြောင်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတေဟိ-ရှင်ရဟန်းတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ အနာကိဏ္ဏံ-မရောပြွမ်း၊ တေန-ထိုသို့မရောပြွမ်းခြင်းကြောင့်၊ တံ-ထိုကျောင်းသည်၊ ဝိဝိတ္တံ-ဝိဝိတ္တမည်၏၊ (ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဝိဝိတ္တန္တိ ဝုစ္စတိ"ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိတော်၌ ဝုစ္စတိ မပါ။]

ဧတ္ထ-ဤနေရာ၌၊ သေတိစေဝ-အိပ်လည်း အိပ်ရ၏၊ အာသတိစ-ထိုင်လည်း ထိုင်ရ၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (တံ-ထိုနေရာသည်၊) သေနာသနံ-မည်၏၊ တေံ-ဤသေနာသနဟူသော အမည်သည်၊ မဠ္ဌပိဌာဒိနံ-ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် အစရှိသည်တို့၏၊ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ သေနာသနန္တိ ၊ပေ၊ သေနာသနန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ (စျာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌ မိန့်တော်မူပြီ၊) [သေနာသနံတိ - ကား၊ မဠ္ဆောပိ-ညောင်စောင်းသည်လည်း၊ သေနာသနံ-သေနာသနမည်၏၊ ပီဌံပိ-အင်းပျဉ်သည်လည်း၊ (သေနာသနံ-မည်၏၊) ဘိသိပိ-ဘုံလျှိုသည်လည်း၊ (သေနာသနံ-မည်၏၊) ဗိမ္ဗောဟနံပိ-ခေါင်းအုံးသည်လည်း၊

အပ္ပနိဗ္ဗောသံ။ ။အဘိဓာန်၌ သဒ္ဒနှင့် နိဗ္ဗောသသည် "အသံ" အနက်ဟောချင်းတူသော်လည်း ဤနေရာ၌ လူတို့၏ ပကတိပြောရိုးအသံကို "သဒ္ဒ"ဟုလည်းကောင်း, မြို့(ရွာ)တို့မှ စုပေါင်း ပြောဆိုအပ်သောအသံကို "နိဗ္ဗောသ"ဟုလည်းကောင်း ခွဲပါ၊ ဤနိဗ္ဗောသကိုပင် "မြို့ရွာတွန်သံ"ဟု ဆိုကြသည်။ [အပ္ပသဒ္ဒန္တိစ ပကတိ သဒ္ဒါဘာဝမာဟ၊ အပ္ပနိဗ္ဗောသန္တိ နဂရနိဗ္ဗောသာဒိ သဒ္ဒါဘာဝံ-ဋီကာသစ်။]

ဧတေဒေဝ, ဝိဘင်္ဂေ။ ။ဝိဝိတ္တံကို "အပ္ပသဒ္ဒံ အပ္ပနိဗ္ဗောသံ"ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ဤ မိမိဖွင့်အပ်ပြီးသော အနက်ကိုပင် စျာနဝိဘင်း ပါဠိတော်နှင့် နှီးနှောရ၍ ပြလိုသောကြောင့် "ဧတေဒေဝ ဟိ သန္ဓာယ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တံ"ဟု မိန့်သည်၊ ထို ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ "တဿ အနာကိဏ္ဏံ ဂဟဋ္ဌေဟိပိ ပဗ္ဗဇိတေဟိပိ"ဟူသော စကားနှင့် ဤ၌ "အပ္ပသဒ္ဒံ အပ္ပနိဗ္ဗောသံ"ဟူသော စကားသည် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် ထပ်တူကျပါသည်-ဟူလို။ [ဧတေဒေါတိ နိယမဒဿနတ်ယောဝ၊-ဋီကာ။]

သေနာသနံ။ ။"သေတိစေဝ အာသတိစ ဧတ္ထ"သည် ဝိဂြိဟ်ပြုတည်း၊ သေတိ ဧတ္ထာတိ သေနံ, (သိမာတ် ယု ပစ္စည်း)၊ အာသတိ ဧတ္ထာတိ အာသနံ၊ ("အာသ-ဥပဝေသနေ" ဓာတ်, ယု ပစ္စည်း၊) "ဧတ္ထ"ဟု အာဓာရတစ်ခုတည်းဖြင့် အရတူပြသောကြောင့် "သေနံစ+တံ+အာသနံစာတိ သေနာသနံ"ဟု ကမ္မဓာရဲတွဲပါ၊ အိပ်၍လည်းဖြစ်, ထိုင်၍လည်းဖြစ်သော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်စသော အိပ်ရာနေရာ။ [ဋီကာသစ်၌ "စတ္ထ (ဒွန်) သမာသ်"ဟု ဆိုသည်ကို စဉ်းစားပါ။]

(သေနာသနံ-မည်၏၊) ဝိဟာရောပိ-ကျောင်းတိုက်ကြီးသည်လည်း၊ (သေနာသနံ-၏၊) အမုယောဂေါပိ-ဂဠုန်တောင်အလား, အမိုး ၂ ဖက်ထားအပ်သော ပြာသာဒ်ရှည်သည်လည်း၊ (သေနာသနံ၊) ပါသာဒေါပိ-၄ ထောင့်ရှိသော ပြာသာဒ်သည်လည်း၊ (သေနာသနံ၊) ဟမ္မိယံပိ-ပြာသာဒ်ဦးပြည်းသည်လည်း၊ (သေနာသနံ၊) ဂုဟာပိ-ဂူသည်လည်း၊ (သေနာသနံ၊) အဋ္ဌော-ပြအိုးသည်လည်း၊ (သေနာသနံ၊) မာဠော-တန်ဆောင်းသည်လည်း၊ (သေနာသနံ၊) လေဏံ-လိုဏ်သည်လည်း၊ (သေနာသနံ၊) ဝေဠုဂုမ္ဗော-ဝါးရုံသည်လည်း၊ (သေနာသနံ၊) ရုက္ခမူလံ-သစ်ပင်၏အနီးအောက်သည်လည်း၊ (သေနာသနံ၊) မဏ္ဍပေါ-မဏ္ဍပ်သည်လည်း၊ သေနာသနံ-မည်၏၊ ဝါပန-သည်သာမကသေး၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်သို့, ဘိက္ခု-တို့သည်, ပဋိက္ကမန္တိ - ရှေးရှု သွားကြကုန်၏၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ ဧတံ-ဤအရပ်သည်, သေနာသနံ-မည်၏။]

အပိစ-တစ်နည်းကား၊ (ပါဠိတော်နည်းမှတစ်ပါး, အဋ္ဌကထာနည်းကား၊) ဝိဟာရော-ကျောင်းတိုက်ကြီးလည်းကောင်း ၊ပေ၊ ဂုဟာ-ဂူလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤသေနာသနသည်, ဝိဟာရသေနာသနံ နာမ-ဝိဟာရသေနာသနမည်၏၊ ဝါ-နေရာကျောင်းဟူသော အိပ်ရာနေရာမည်၏၊ မဠော-ညောင်စောင်းလည်းကောင်း၊ ၊ပေ၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤသေနာသနသည်, မဠပိဋ္ဌသေနာသနံနာမ-မည်၏၊ ဝါ-ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်နှင့်စပ်သော အိပ်ရာနေရာမည်၏၊ စိမိလိကာ-အဝတ်ကြမ်းလည်းကောင်း၊ စမ္မခဏ္ဍော-သားရေပိုင်းလည်းကောင်း၊ တိဏသန္ထာရော-မြက်အခင်းလည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏသန္ထာရော-သစ်ရွက်အခင်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤသေနာသနသည်, သန္ထတသေနာသနံနာမ-မည်၏၊ ဝါ-အခင်းဖြစ်သော အိပ်ရာနေရာမည်၏၊ ဝါပန-သည်သာမကသေး၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်သို့, ဘိက္ခု-တို့သည်, ပဋိက္ကမန္တိ - ရှေးရှုသွားကြကုန်၏၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤသေနာသနသည်,

---

ဝိဟာရော အမုယောဂေါ။ ။[မဠ, ပိဋ္ဌ, ဘိသိ, စိမိလိကာ, စမ္မဣဏ္ဍောတို့ကို ကခ်ီဘာသာဋီကာ ပဌမ-ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပုဒ်တို့၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဝိဟာရော ပါကာရပရိစ္ဆိန္နော သကလော အာဝါသော၊ ကျောင်းတိုက်တစ်ရပ်လုံးကို "ဝိဟာရ"ဟု ဆိုလိုသည်, အမုယောဂေါတိ ဒီယပါသာဒေါ၊ ဂရုဠသဏ္ဌာန ပါသာဒေါတိပိ ဝဒန္တိ။ [ဂဠုန်၏ အတောင်ကဲ့သို့ ဘေး ၂ ဖက်သာ ဖြန့်ကား၍ အမိုးချထားသောကြောင့် ၄ ဘက် အမိုးမဟုတ်, အလျားရှည် ပြာသာဒ်ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။]

ပါသာဒေါ, ဟမ္မိယံစသည်။ ။ပါသာဒေါ စတုရဿပါဒေါ-၄ ထောင့်ရှိသော ပြာသာဒ်၊ "ဒွေ ကဏ္ဏိကာနိ ဂဟေတ္တာ ကတော ဒီယပါသာဒေါ-အထွတ် ၂ ခုတို့ကို ယူ၍ ပြုအပ်သောပြာသာဒ်ရှည်"ဟုလည်း တစ်နည်းဖွင့်၏၊ ဟမ္မိယ၏ ပုံစံနှင့်တကွ အဋ္ဌမာဠုတို့ကို နိသဂ္ဂိယ ဒုတိယကထိနသိက္ခာပုဒ်၏ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။

သြကာသသေနာသနံနာမ-မည်၏။ ဝါ-အရပ်ဖြစ်သော အိပ်ရာနေရာမည်၏။ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ သေနာသနံ-အိပ်ရာနေရာသည်၊ စတုဗိဓံ-၄ ပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ-၏။ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ တံ-ထိုကျောင်းအိပ်ရာနေရာကို၊ သေနာသနဂ္ဂ ဟဏေန-သေနာသနသဒ္ဒါဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတမေဝ-သိမ်းယူအပ်သည်သာ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အလုံးစုံသော ကျောင်းအိပ်ရာနေရာကို သေနာသနသဒ္ဒါဖြင့် သိမ်းယူအပ်ပါ သော်လည်း၊ ဣဓ-ဤသာမညဖလသုတ်၌၊ သကုဏသဒိသဿ-ဌက်နှင့်တူသော၊ စာတုဒ္ဒိသဿ-၄ ပါးသော အရပ်မျက်နှာရှိသော၊ အဿ ဘိက္ခုနော-ထိုရဟန်း အား၊ အနုစ္ဆဝိကံ - လျောက်ပတ်သော၊ သေနာသနံ-ကို၊ ဒသ္သေန္တော-ပြတော်မူ လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အရညံ ရုက္ခမူလံတိ အာဒိ - အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ပြီ။

ဘဏ္ဍ-ထိုအရည် ရုက္ခမူလံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အရညံတိ-ကား၊ ဣန္ဒခီလာ-ရွာတံခါးခုံမှ၊ ပဟိ-ပြင်ဘက်သို့၊ နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်၍၊ (ဝါ-ထွက်လိုက် သည်ရှိသော်၊) (ယံ ဌာနံ-အကြင်အရပ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။) [ဋ္ဌီကာသစ်၌ "ပဝုတ္တံ" ဟု ထည့်လေ၏။] သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ တေ-ဤအရပ်သည်၊ အရညံ-အရည မည်၏။ ဣတိ ဣဒံ-ဤအရညသည်၊ ဘိက္ခုနိံ-ဘိက္ခုနီတို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ အာဂတံ-လာသော အရညတည်း၊ ပန-ကား၊ ပစ္ဆိမံ-နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ဝါ-အနီးဆုံးဖြစ်သော၊ ပဋ္ဌမနုသတိကံ-ကုပ်လုပ်လေးတာ, အပြန်ငါးရာရှိသော၊ သေနာသနံ-ကျောင်းသည်၊ အာရညကံနာမ-အာရညက မည်၏။ ဣတိ ဣဒံ-ဤအာရညကသေနာသနသည်၊ ဣမဿ ဘိက္ခုနော-ဤ ရဟန်းအား၊ အနုရူပံ-လျောက်ပတ်သော ကျောင်းတည်း၊ တဿ-ထိုကျောင်း၏၊ လက္ခဏံ-အမှတ်အသားကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ ဓုတင်္ဂနိဒ္ဒေသေ-ဓုတင်္ဂနိဒ္ဒေသ၌၊ (မယာ-သည်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဣဒံ ဘိက္ခုနိံ ဝသေန။ ။ဘိက္ခုနီ-တတိယသံယာဒိသေသ် ပါဠိတော်၌ "ကောဝါ ဂဏမှာ သြဟီယေယျာတိ အဂါမကေ အရညေ"ဟု ရှိ၏။ ထို အရညဟူသည် ရွာ၏အပြင်ဘက် ကို ခေါ်အပ်သော အရညတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အရညန္တိ နိက္ခမိတ္တာ"စသည်ဖြင့်လာသော အရည ကို "ဘိက္ခုနီတို့နှင့် စပ်၍ မှတ်အပ်သောအရည"ဟု ဆိုသည်၊ ထို ပါဠိတော်ရင်းမှာ အဘိဓမ္မာ-ဗျာနဝိဘင်း၌လာသော ပါဠိတော်သာတည်း။

ဣမဿ ဘိက္ခုနော အနုရူပံ။ ။(လေးဆရာတို့ ကိုင်နေကျလေးသည် ညှို့မတင်ရ သေးလျှင် ၄ တောင်ထွာရှိ၏၊ ညှို့တင်ထားသောအခါ လေးသည် ကုပ်နေ၏၊ ထိုအခါ၌ ၄ တောင်သာရှိ၏၊ ဤသို့ ကုပ်နေအောင် ပြုလုပ်အပ်သောလေးကို "ကုပ်လုပ်လေး"ဟု ခေါ်၏။) ထိုလေးဖြင့် တိုင်းတာသောအခါ အပြန်ငါးရာရှိသော တောသည် ဝိဝိတ္တသေနာသနသို့ ကပ်ဝင် သော ဤရဟန်းအား လျောက်ပတ်သောအရညတည်း၊ "အာရညက် နာမ ၊ပေ၊ ပစ္ဆိမံ"ဟူသော ဤ ပါဠိတော်သည် ဝိနည်း-နိသဂ္ဂိယပါစိတ်, သာသက်သိက္ခာပုဒ်၌လာသော ပါဠိတော်တည်း၊

ရုက္ခမူလန္တိ-ကား၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ သန္တစ္ဆာယံ-အေးမြသော အရိပ်ရှိသော၊ (နောက်၌ "သီတာယ ရုက္ခစ္ဆာယာယ"ဟု ရှိလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် "သန္တစ္ဆာယံ"ဟူသော မူကွဲကို စဉ်းစားပါ။) ဝိဝိတ္တရုက္ခမူလံ-လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သော သစ်ပင်၏အနီးအောက်သို့၊ (ဘဇတိ ၌စပ်၊) ပဗ္ဗတန္တိ-ကား၊ သေလံ-တောင်သို့၊ (ဘဇတိ ၌စပ်၊) ဟိ-ချဲ့၊ တတ္ထ-ထိုရုက္ခမူလ, ပဗ္ဗတတို့၌၊ ဥဒကသောဏ္ဍီသု-ရေအိုင်တို့၌၊ ဥဒကကိစ္စ-ရေကိစ္စကို၊ ကတ္တာ-ပြုပြီး၍၊ သီတာယ-အေးမြသော၊ ရုက္ခစ္ဆာယာယ-သစ်ပင်ရိပ်၌၊ နိသိန္နသ-ထိုင်နေသော ရဟန်း၏၊ နာနာဒိသာသု-အမျိုးမျိုးသော အရပ်ဆယ်မျက်နှာတို့သည်၊ ခါယမာနာသု-ထင်ရှားကုန်လသော်၊ သီတေန-အေးမြသော၊ ဝါတေန-လေသည်၊ ဗီဇိယမာနသ-ယပ်ခတ်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဧကဂ္ဂံ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ ဝါ-တည်ကြည်သည်၊ ဟောတိ-၏။

ဤသို့ ဝိနည်းဌီလာသော်လည်း သုတ္တန်မှယူအပ်သောနည်းဖြစ်သောကြောင့် "သုတ္တန္တ ပရိယာယအရည"ဟု မှတ်ပါ၊ ဝိနည်းဒေသနာအတိုင်း ယူအပ်သော အရည်မှာ ဒုတိယပါရာဇိက ၌လာသော "အရည် နာမ ထပေတ္တာ ဂါမဋ္ဌ ဂါမူပစာရဏ္ဍ"ဟု ဆိုအပ်သော အရည်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားအရ ရွာမှ ကုပ်လုပ်လေးတာ အ'ပြန်ငါးရာဝေးသော တောကျောင်းဖြစ်သော သုတ္တန်အရည်, ရွာ-ရွာ၏ဥပစာမှ တစ်ပါးသော' တောဟူသော ဝိနည်းအရည်, ရွာတံခါးခုံမှထွက်လျှင် အရည် ဟု ခေါ်ရသော အဘိဓမ္မာအ'ရည် ဟု အရည် ၃ မျိုးရှိကြောင်းကိုလည်းကောင်း, အဘိဓမ္မာအရည်သာ ပရိယာယ်မဟုတ် မုချအရည်ဖြစ်၍, သုတ္တန်-ဝိနည်းအရည်တို့မှာ ပရိယာယ်အရည်သာ ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း မှတ်ပါ။

ရုက္ခမူလံ။ ။မူလံ ဘေ သန္တိကေ မူလ-စသော အဘိဓာန် (၈၅၁) ၌လာသော အနက်တို့တွင် ဤ၌ မူလသဒ္ဒါသည် သန္တိက (သမီပ) အနက်ဟောတည်း၊ သမီပဆိုသော်လည်း ပင်လုံး၏အနီးဖြစ်ရကား "သစ်ပင်အောက်"ဟု အများခေါ်နေသော မွန်းတည့်အခါ အရိပ်ပြန့်ရာအရပ်ပင်ဖြစ်သည်။

ပဗ္ဗတန္တိ သေလံ။ ။"သိလာ ပဗုရာ အသ္မိံတိ သေလော" ဟု ပြုလျှင် ကျောက်တောင်ကိုသာ "သေလ"ဟု ခေါ်ရမည်ဖြစ်၏၊ သို့သော် သဒ်ဿုပစာ, အတင်ရှင်ဦးအားဖြင့် မြေတောင်, ကျောက်တောင်, ၂ ပါးစုံရောသောတောင်, ဟု တောင် ၃ မျိုးလုံးကိုပင် သေလသဒ္ဒါက ဟောနိုင်သောကြောင့် ပဗ္ဗတကို သေလဟု ဖွင့်သည်။

တတ္ထ ဟိ ၊ပေ၊ ခါယမာနာသု။ ။တတ္ထဟိတိ အာဒိနာ တဒုဘယသ (ထို ရုက္ခမူလ, ပဗ္ဗတ ၂ မျိုးလုံး၏) အနုရူပတ် (ထို ရဟန်းအား လျော်ကန်ပတ်သော အရပ်၏အဖြစ်ကို) ဒသေတိ၊ ဒိသာသု ခါယမာနာသူတိ ဒသသု ဒိသာသု အဘိမုခီဘာဝေန (မိမိ၏ ရှေ့ရှု အဖြစ်ဖြင့်) ဒိသမာနာသု (မြင်အပ်ကုန်လသော်) [တောင်ပေါ်ကနေ၍ ကြည့်သောအခါ တောင်၏အောက်ကိုပါ မြင်ရသောကြောင့် "ဒသသု ဒိသာသု"ဟု ဆိုသည်။] ဤ ဒသသု ဒိသာသု ခါယမာနာသုသည် ဧကဂ္ဂစိတ္တဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းပြတည်း၊ "ထိုသို့ အရပ်ဆယ်မျက်နှာလုံး ထင်ရှားခြင်းကြောင့်လည်း စိတ်တည်ကြည်စရာ ရှိပါသည်"ဟူလို၊ တစ်နည်း-

ကန္ဓရန္တိ (ဧတ္ထ)-၌၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ ကံ-တဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ တေန-ထိုရေသည်၊ (တစ်နည်း) ကေန-ရေသည်၊ ဒါရိတံ-ခွဲအပ်သော၊ ဥဒကေန-ရေသည်၊ ဘိန္နံ-ခွဲအပ်သော၊ ပဗ္ဗတပဒေသံ-တောင်အရပ်သို့၊ (ဘဇတိ၌စပ်၊) ယံ-အကြင်အရပ်ကို၊ နိတမ္ဗန္တိပိ-နိတမ္ဗဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-တောင်ခါးပန်းဟူ၍လည်းကောင်း၊ နိကုဋ္ဌန္တိပိ-နိကုဋ္ဌဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-ချောက်ကြားဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝဒန္တိ-ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏၊ တံ ကန္ဓရံ-ထိုချောက်ကြားအရပ်သို့၊ (ဘဇတိ ၌စပ်)။

"ထိုသို့ အရပ်ဆယ်မျက်နှာလုံး ထင်းထင်းကြီး ဖြစ်နေသောကြောင့် ထိုအရပ်တို့မှ လေသည် ယပ်လေခတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်" ဟူလို၊ ဤအလို "ဒသသု ဒိသာသု ခါယမာနာသု" သည် "ဗီဇိယမာနသ" ၏ အကြောင်းပြုဖြစ်သည်-ဟု ကေစိဆရာတို့က ဆိုလိုကြသတတ်။

ကန္ဓရံ။ ။"အဏ္ဏော နီလံ ।ပေ। ဒကဋ္ဌ ကံ" ဟု အဘိဓာန် (၆၆၁) ၌ ကသဒ္ဒါကို ဥဒကဏ်ပရိယာယ် ဟု ဆို၏။ ထို့ကြောင့် "ကံ ဝုစ္စတိ ဥဒကံ" ဟု ဆိုသည်။ [ဋီကာသစ်၌ "ပိပါသ ဝိနောဒနကာရကတ္တာ" ဟိတ်ထည့်သောကြောင့် "ပိပါသဝိနောဒနံ ကရောတိတိ ကံ" ဟု ဝစနတ္ထပြုပါ။ ကရဓာတ် ကွိပစ္စည်း။] ဒရဓာတ်သည် ဘူ-စုဖြစ်မှု ဘေဒန (ခွဲခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် "ကေန+ဒါရိတံ" ကို "ဥဒကေန+ဘိန္နံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ပဗ္ဗတပဒေသံ" အရ တောင်ပေါ်မှကျလာသော ရေအဟုန်ကြောင့် တစ်ဖြည်းဖြည်းကွဲနေသော တောင်ချောက် ကို "ကန္ဓရ" ခေါ်သည် ဟု မှတ်ခဲ့ပါဦး။

နိတမ္ဗံ, နိကုဋ္ဌံ။ ။"ယင်း ကန္ဓရကို နိတမ္ဗဟုလည်းကောင်း, နိကုဋ္ဌဟုလည်းကောင်း ခေါ်ကြသည်" ဟု ဆိုသောကြောင့် "ထို နိတမ္ဗ-နိကုဋ္ဌတို့သည် ကန္ဓရနှင့် အထည်ဖြတ်မကွဲဘဲ နာမည်သာ ကွဲသည်" ဟု မှတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ထောမနိမိဝယ် ကန္ဓရကို "ဂြိဟာကာရေ-အိမ်သဏ္ဌာန်ရှိသော (အိမ်နှင့်တူသော၊) ဂိရိနိတမ္ဗဒေသေ-တောင်ခါးပန်းအရပ်".ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤအဖွင့်ကိုကြည့်လျှင် ကန္ဓရနှင့် နိတမ္ဗသည် ပရိယာယ်ဟု သိသာ၏။

နိကုဋ္ဌ။ ။"လတာဒိပိဟိတောဒရေ-နွယ်အစရှိသည်တို့ပိတ်ဖုံးအပ်သော အတွင်းရှိသော၊ ကုဋ္ဌေ" ဟု ဝါစပ္ပတိအဘိဓာန်ဖွင့်၍ "ကုဋ္ဌေ" ကိုကား "သမန္တာ လတာဒိဟိအစ္ဆာဒိတေ (ဖုံးအပ်သော) မဇ္ဈသုညေ (အလယ်၌ အခေါင်းချည်းသာဖြစ်သော) ပဗ္ဗတာဒိနော ဌာနဘေဒေ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဤ၌ "ပဗ္ဗတာဒိနော" ဟု အာဒိဖြင့်ဆိုအပ်သောကြောင့် တောင်အရပ်သာမက, မြစ်ရေစီးသဖြင့် ချောက်ကြားဖြစ်နေသော မြစ်၏အဆက်အသွယ်အရပ်ကိုလည်း ယူနိုင်ပြန်၏။

မူလဋီကာ။ ။ထိုသို့ ယူနိုင်သောကြောင့် စာနဝိဘင်း မူလဋီကာ၌ "နိတမ္ဗန္တိပိ နိကုဋ္ဌန္တိပိ ယံ ဝဒန္တိ, တံ ကန္ဓရန္တိ-ဟူသော ဤပါဠိဖြင့် အပဗ္ဗတပဒေသေပိ-တောင်မဟုတ်သော အရပ်၌လည်း၊ [အပိဖြင့် ပဗ္ဗတပဒေသကို ပေါင်းပါ။] ဝိဒုဂ္ဂနဒီနိဝတ္တနပဒေသံ-အထူးအသွားခက်သောမြစ်ရေ၏ ဆုတ်နစ်ရာအရပ်ကို ကန္ဓရန္တိ ဒသေတိ" ဟု ဖွင့်သည်။ ["နဒီနိဝတ္တန" ဟူသည် မြစ်ကြီးမှရေသည် ကမ်းအပြင်သို့ ဖြာ၍ထွက်သွားပြီးနောက် ပြန်၍ဆုတ်နစ်ရာ အရပ်တည်း၊ ထိုအရပ်သည် ကြာသောအခါ ချောက်ဖြစ်နေတော့၏၊ ရေသည် ခွဲအပ်သောကြောင့် "ကန္ဓရ" ဟူသော အမည်နှင့်လည်း လျော်၏။]

ဟိ-ချဲ့၊ တတ္ထ-ထိုချောက်၌၊ ရဇတပဋ္ဌသဒိသာ-ငွေပြားနှင့်တူသော၊ ဝါလိကာ-သဲသည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏။ မတ္ထကေ-ချောက်၏အထက်၌၊ မဏိဝိတာနံဝိယ-ပတ္တမြား မျက်နှာကြက်ကဲ့သို့၊ ဝနဂဟနံ-တောပိတ်ပေါင်းသည်၊ (ဟောတိ-ရှိ၏။) မဏိခန္ဓသဒိသံ-ပတ္တမြားတုံးနှင့်တူသော၊ ဥဒကံ-ရေသည်၊ သန္ဒတိ-စီးနေ၏၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ကန္ဒရံ-မွေ့လျော်ဖွယ် ချောက်သို့၊ သြရယှ-သက်ဆင်း၍၊ ပါနီယံ-သောက်ရေကို၊ ပိဝိတွာ-သောက်ပြီး၍၊ ဂတ္တာနိ-ကိုယ်တို့ကို၊ သီတာနိ-အေးမြသည်တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဝါလိကံ-သဲကို၊ ဥဿာပေတွာ-စုပုံ၍၊ ("အထက်သို့ တက်စေ၍" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။) ပံသုကူလစီဝရံ-ပံသုကူသင်္ကန်းကို၊ ပညပေတွာ-ခင်း၍၊ (သဲပုံပေါ်၌ခင်း၍၊) နိသိန္နသ-ထိုင်လျက်၊ သမဏမဓ္မံ-ရဟန်းတရားကို၊ ကရောတော-ပြုသောရဟန်း၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဧကဂ္ဂံ-သည်၊ ဟောတိ-၏။

မေးဖွယ်။ ။မူလဋ္ဌီကာဖွင့်အပ်သော နဒီနိုဝတ္တနအရပ်သည် "ကန္ဒရ"ဟူသော နာမည်နှင့် လျော်လျင် အဋ္ဌကထာ၌ "ဥဒကေန ဘိန္နံ ပဗ္ဗတပဒေသံ (တောင်အရပ်)"ဟူသော စကားနှင့် မဆန့်ကျင်ပါလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား-အဋ္ဌကထာ၌ "ပဗ္ဗတပဒေသံ" ဟူသော စကားသည် နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ဆိုအပ်သော (ဥဒါဟရဏ်ပြ) စကားဖြစ်သောကြောင့် မူလဋ္ဌီကာအဖွင့်သည် အဋ္ဌကထာစကားနှင့်လည်း မဆန့်ကျင်ပါ။

မူကွဲ။ ။စာအုပ်တို့၌ "နဒီတုမ္ဗန္တိပိ နဒီကုဋ္ဌန္တိပိ"ဟု တွေ့ရ၏။ ဗျာနဝိဘင်း အဋ္ဌကထာစာအုပ်၌ "နိတုမ္ဗန္တိပိ နဒီကုဋ္ဌန္တိပိ"ဟု တွေ့ရ၏။ ထိုစာအုပ်တို့၌ နဒီသဒ္ဒါပါနေခြင်းမှာ မူလဋ္ဌီကာ၏ "ဝိဒုဂ္ဂနဒီနိုဝတ္တနပဒေသံ"ကို ထောက်၍ ပါနေခြင်းသာတည်း။ အမှန်အားဖြင့် နဒီသဒ္ဒါ ပါဖွယ်မလိုပါ။ ဘာ့ကြောင့်နည်း-မူလဋ္ဌီကာ၌ "အပဗ္ဗတ ပဒေသေပိ"ဟု ပိသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုရကား ပဗ္ဗတပဒေသကို ပေါင်းပြီးဖြစ်နေသောကြောင့်လည်းကောင်း, ထို ပဗ္ဗတပဒေသသည် နဒီနှင့် မစပ်သော နိကုဋ္ဌဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ "နိတုမ္ဗ"ဟုလည်း အဘိဓာန်၌ မရှိ, "နိတမ္ဗ"ဟုသာရှိ၏။ ထိုနိတမ္ဗကိုလည်း ကန္ဒရ၏အဖွင့်၌ ထောမနိဓိ ပြုသောကြောင့် နိတုမ္ဗပါဠိသည်သာလည်းကောင်း, နဒီ မပါသော နိကုဋ္ဌပါဠိသည်သာလည်းကောင်း ပါဠိမှန်ဟု မှတ်ပါ။

ဝစနတ္ထ။ ။နိ + တမ (ကျွန်ုပ်ယံ)ဓာတ်, ဗဟုစွည်းဖြင့် "နိတမ္ဗ"ဟု ဖြစ်၏။ ကာမုကေဟိ-ကာမလိုက်စားသူတို့သည်၊ နိရ်ဘရံ-မက်မက်မောမော၊ တမျတေ-အလိုရှိအပ်၏။ ကျွတိ နိတမ္ဗော-ခါး၏ အောက်ပိုင်းဖြစ်သော မိန်းမတို့၏ တင်ပါးအရပ်တည်း။ တောင်ခါးပန်းလည်းထိုအရပ်နှင့်တူသောကြောင့် "နိတမ္ဗ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ နိ+ကု+ဇနဓာတ် ၃ (ဦးအနုဇန် ရှိသော အ)ပစ္စည်း။ နိသည် နိသေသအနက်ဟော, ကုသည် မြေကြီးအနက်ဟော၊ နိသေသေန(ကျောက်မြေ, ပကတိမြေ ဟု မခွဲခြားဘဲ) အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်+ကုယ်-မြေ၌+ဇယတေ-ဖြစ်တတ်၏။ ကျွတိ နိကုဋ္ဌံ (ပိသောဒရာဒိဂုဏ်းဖြစ်၍ ရုပ်ပြီးအောင်စီရင်)၊ လတာဒိ ပိဟိတောဒရ-နွယ်စသည်တို့ဖြင့် ဖုံးအပ်သော အတွင်း၌ လိုဏ်ခေါင်းဖြစ်သော ချပ်ကြားအရပ်၊-ထောမနိဓိကိုမှီသည်။

ဂိရိဂုဟန္တိ-ကား၊ ဒွိန္နံ-၂ လုံးကုန်သော၊ ပဗ္ဗတာနံ-တောင်တို့၏၊ အန္တရေ-အလယ်၌၊ ဝိဝရံ-တိုက်ခန်း စသည်နှင့်တူသော အခေါင်းသို့၊ (ဘဇတိ ၌စပ်၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧကသ္မိံယေဝ-တောင်တစ်လုံးတည်း၌ပင်၊ ဥမဂ်သဒိသံ-ဥမင်လိုဏ်နှင့်တူသော၊ မဟာဝိဝရံ-ကြီးစွာသော အကြားသို့၊ (ဘဇတိ ၌စပ်၊) သုသာနလက္ခဏံ-သုသာန်၏လက္ခဏာကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ (မယာ), ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဝနပတ္ထန္တိ-ကား၊ ဂါမန္တံ-ရွာ၏ အပိုင်းအခြားကို၊ အတိက္ကမိတ္တာ-ကျော်လွန်၍၊ မနုဿာနံ-လူတို့၏၊ အသဗ္ဗရဏ္ဍာနံ-လှည့်လည်ရာ မဟုတ်သော အရပ်သို့၊ (ဘဇတိ ၌စပ်၊) ["အနုပစာရဋ္ဌာနံ-ဥပစာမဟုတ်သော အရပ်သို့"ဟုလည်း ရှိ၏။]

ဂိရိဂုဟံ။ ။"ဒွိန္နံ ပဗ္ဗတာနံ အန္တရေ ဝိဝရံ" ဤအဖွင့်အလို "ဂုဟာဝိယာတိ ဂုဟာ၊ ဂိရိနံ-အလွန်နီးကပ်စွာ တည်နေသော တောင် ၂ လုံးတို့၏+ဂုဟာ-ဂူနှင့်တူသော အကြားတည်း။ ဂိရိဂုဟာ-ကြား"ဟု ပြုပါ။ "ဧကသ္မိံယေဝ၀ါ ဥမဂ်သဒိသံ မဟာဝိဝရံ"ဟူသော အဖွင့်အလို "ဂိရိမှိ-တောင်တစ်လုံးတည်း၌+ဂုဟာ-ဥမင်လိုဏ်ဂူနှင့်တူသော အကြားတည်း၊ ဂိရိဂုဟာ-ကြား"ဟု ပြုပါ။

ဥမဂ်သဒိသံ။ ။ဤပုဒ်ကို ဧကသ္မိံယေဝနှင့်သာ တွဲစပ်၍ "မဟာဝိဝရံ"ကိုကား ၂ ပုဒ်လုံးနှင့် တွဲစပ်ပါ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏။ သို့သော် ဋီကာဟောင်းအလို ဝိဝရံပုဒ် တိုက်ရိုက်ပါသည်ဟု မှတ်ပါ။ [ဤဥမဂ်ကို "သုဒုဂ်"ဟု ဖွင့်၍ သုဒုဂ်ကို "ဘူမိယရ-မြေအိမ်"ဟု ဖွင့်သည်၊ မဟောသဓတ်တော်လာ ဥမင်ကား အလျားရှည် လိုဏ်ခေါင်းကြီးတည်း။]

မှတ်ချက်။ ။ယခုစာအုပ်များ၌ ပဌမနည်းဝယ် "ဒွိန္နံ ပဗ္ဗတာနံ အန္တရံ-အကြား သို့"ဟု ရှိ၏။ ဋီကာဟောင်း၌ကား ပဌမနည်းဝယ် "ဝိဝရန္တိ ဒွိန္နံ ပဗ္ဗတာနံ မိထော (အချင်းချင်း) အာသန္နတရေ ဌိတာနံ သြဝရကာဒိ သဒိသံ ဝိဝရံ"ဟု ရှိသောကြောင့် ရှေးစာအုပ်များ၌ "အန္တရေ ဝိဝရံ"ဟု ပါဝင်ရှိဟန်တူသည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား "နောက်နည်းမှ မဟာဝိဝရံကို ရှေ့သို့ယူ၍ စပ်ရမည်"ဟု ဖွင့်လေ၏။ နိဿယ၌မူကား ဋီကာဟောင်းအတိုင်း ပေးထားပါသည်။ [တောင် ၂ လုံး နီးကပ်စွာ တည်နေရာဝယ် ဆက်စပ်ရာဌာန၌ တိုက်ခန်း စသည်နှင့်တူသော အပေါက်အကြားရှိ၏၊ ထိုအပေါက်အကြားသို့ ဝင်၍ တရားအားထုတ်သည်-ဟူလို။]

သုသာနံ။ ။"ဆဝကို သု, သယနကို သာနပြု၍ သုသာန" ဖြစ်သည်ဟု အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာသူစိ ဆို၏၊ ဆဝဿ-သူသေကောင်၏။ သယနံ-အိပ်ရာအရပ်တည်း၊ သုသာနံ-သူသေကောင်၏ အိပ်ရာအရပ်၊ ဝါ-သုသာန်, သချိုင်း။ [ထောမနီမ၌ "သေတိအတြာတိ သာနံ-အိပ်ရာသချိုင်း၊ သီဓာတ်+အာနပ်ပစ္စည်း၊ သွဿ-သူသေကောင်၏+သာနံ-အိပ်ရာတည်း၊ သွသာနံ-ရာ"ဟု ပြု၏၊ သွသည် ဆဝ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိ၌ "ဆဝဿ+သာနံ သုသာနံ"ဟု ပြုပါ၊ ဆဝကိုလည်း သုပြု။]

ဝနပတ္ထ။ ။ပတ္ထ၌ ပပုဗ္ဗ+ထာဓာတ်, အပစ္စည်း၊ ထာဓာတ်သည် ဌာနအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ပ+တိဌန္တိ ဧတ္ထ ဝိဝေကကာမာ ယထာဓိပ္ပေတ ဝိသေသာဓိဂမေနာတိ ပတ္ထံ"ဟု မူလပဏ္ဏာသ - ဝနပတ္ထသုတ်ဋီကာ၌ ဖွင့်သည်။ [ထာဓာတ်၏ ဓာတ်နက်ဖြစ်သော

ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ (မနုဿာ၊) နာ ကသန္တိ-မထွန်ကြကုန်၊ နာ ဝပန္တိ-မစိုက်ကြကုန်၊ (တံ-ထိုအရပ်သို့၊ ဘဇတိ ၌စပ်၊) တေနေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ ဝနပတ္ထန္တိ ၊ပေ၊ အမိဝစနန္တိ အာဒိ-အစရှိသော၊ (ယံ-အကြင်စကားသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ တံ-ထိုစကားကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊ [ဝနပတ္ထန္တိ ဝနပတ္ထံဟူသော၊ ဧတံ-ဤအမည်သည်၊ ဒူရာနံ-ဝေးကုန်သော၊ သေနာသနာနံ-ကျောင်းတို့၏၊ အမိဝစနံ-အမည်တည်း၊-စျာနဝိဘင်း ပါဠိတော်၊ အာဒိဖြင့် ယူဖွယ်မျှားကို ဋီကာ၌ ရှုပါ။ ထိုဋီကာစကားတို့ဖြင့် "လူသူမနီးသော တောကြီးမြိုင်ကြီးထဲကကျောင်း"ဟု ပြသည်။]

အဇ္ဈောကာသန္တိ-ကား၊ အစ္ဆန်-အမိုးအကာမရှိသော လွင်တီးခေါင်သို့၊ (ဘဇတိ၊) ပန-ဆက်၊ ဣဒ-ဤလွင်တီးခေါင်၌၊ (စီဝရကုဋိ-သင်္ကန်းကျောင်းငယ်ကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ဝသိတုံ-နေခြင်းငှာ၊) အာကာ၏မာနော-အလိုရှိလတ်သော်၊ ဝါ-

---

"တိဋ္ဌန္တိ"ဖြင့် ဝိဂ္ဂဟပြုခြင်းတည်း၊ "ပကာရေန+ထန္တိ ဧတ္ထာတိ ပတ္ထံ"ဟု ဓာတ်ရင်းအတိုင်းလည်း ပြုနိုင်ပါ၏။] ဝိဝေကကို အလိုရှိသော ယောဂီတို့၏ (အလိုရှိအပ်သော တရားထူးကိုရခြင်းကြောင့်) အပြားအားဖြင့် တည်နေရာအရပ်။

ဝနပတ္ထကျောင်း။ ။"ဝနေသု+ပတ္ထံ ဂဟနဋ္ဌာနေ (သစ်ပင်တို့ဖြင့် ရှုပ်နေသော အရပ်၌) သေနာသနံ ဝနပတ္ထံ"ဟု ဆက်၍ဖွင့်၏၊ "ဂဟနဋ္ဌာနေ သေနာသနံ"သည် ဝနပတ္ထံ၏ အရကောက် သရုပ်ပြတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝနပတ္ထ"ဟူ ၊ ၌ "(ပြအပ်ခဲ့သော အရညကင် ခုတင်ရသည့်) အရညထက်ပင် ဝေးသော, လူအများတို့ သွားလာ လုပ်ကိုင်ရိုးမဟုတ်သော တောသစ်ပင်ကြီးတို့ဖြင့် ရှုပ်နေသော တောအရပ်တည်း"ဟု မှတ်ပါ။ ဤအဖွင့်နှင့်အညီ "ဝနပတ္ထံ-တောကြီးမြိုင်ဝေ, သစ်ပင်တွေဖြင့်, ရှုပ်နေသောအရပ်"ဟု ပေးပါ။

ဋီကာသစ်။ ။"ပတ္ထော တု သာနု နိတ္ထိယံ" ဟူသော အဘိဓာန် (၆၀၇)လာ ပတ္ထသဒ္ဒါသည် တောင်၌ညီညွတ်သော အပြင်ကို ဟော၏၊ ထို ပတ္ထနှင့် တူသောကြောင့် ဤတောကျောင်းနေရာကိုလည်း "ပတ္ထ" ခေါ်သည်ဟု ယူဆ၍ "ပတ္ထသဒ္ဒံ+ဝနံ ဝနပတ္ထောတိ ဝိသေသနပရနိပါတော ဒဋ္ဌော"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်သည် "ဝနေသု+ဂဟနဋ္ဌာနေ သေနာသနံ"ဟူသော ဝနပတ္ထသုတ်ဋီကာနှင့် မညီပါ၊ တောမြိုင်ကြီး၏ အတွင်းဖြစ်သောကြောင့် တောင်အပြင်ကဲ့သို့ ညီညွတ်သော မြေအရပ်လည်း မဟုတ်နိုင်ပါ။ ဝနပတ္ထံဟုလည်းကောင်း, ဝနပန္ထံဟုလည်းကောင်း ပါဠိအမျိုးမျိုးရှိသေး၏၊ ထိုပါဠိများသည် ပြအပ်ခဲ့သော မူလပဏ္ဏာသ ဋီကာနှင့် မညီပါ။

အဇ္ဈောကာသ။ ။အဘိ-အလုံးစုံသောအရပ်တို့၏ ရှေးရှုဖြစ်သော၊ ဝါ-အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌ ရှေးရှုသော+ညြကာသော-အရပ်တည်း၊ အဇ္ဈောကာသော-ရပ်၊ အမိုးလည်းမရှိ, အကာလည်းမရှိသော့ကြောင့် အရပ်အားလုံး၏ ရှေးရှုဖြစ်နေ၏၊ မိမိတည်းဟူသော လွင်တီးခေါင်ကလည်း အရပ်အားလုံးသို့ ရှေးရှုနေ၏၊ ထိုအရပ်ကိုပင် "လွင်တီးခေါင်-လွင်ပြင်"ဟု ခေါ်ရသည်။

အလိုရှိသော ရဟန်းသည်၊ စီဝရကုဋိ-ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဝသတိ-နေနိုင်၏၊ [ဒုတ်ချောင်းတို့ကို တန်းလုပ်ပြီးလျှင် သက်နှံးဖြင့် အမိုးအကာ လုပ်ထားသော ကျောင်းငယ်ကို "စီဝရကုဋိ"ဟု ခေါ်သည်။] ပလာလပုဏ္ဏန်-ကား၊ ပလာလရာသိ-ကောက်ရိုးပုံသို့၊ (ဘဇတိ၊) ဟိ-ခဲ့၊ မဟာပလာလပုဏ္ဏတော-ကောက်ရိုးပုံကြီးမှ၊ ပလာလံ-ကောက်ရိုးကို၊ နိကဍ္ဎိတ္တာ-ဆွဲထုတ်၍၊ (အလယ်လောက်မှ ဆွဲထုတ်၍)၊ ပဇ္ဇာရ လေဏသဒိသေ-တောင်ဝှမ်းနှင့်တူ, လိုဏ်နှင့်တူကုန်သော၊ အာလယေ-နေရာတို့ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုလုပ်ကုန်၏၊ ဂစ္ဆဂုမ္ဗာဒီနမ္ပိ-ချုံပိတ်ပေါင်း အစရှိသည်တို့၏လည်း၊ (ဂုမ္ဗသဒ္ဒါ အပေါင်းအနက်ဟော၊) ဥပရိ-အထက်၌၊ ပလာလံ-ကို၊ ပက္ခိပိတ္တာ-ပစ်တင်၍၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ နိသိန္နာ-ထိုင်ကုန်လျက်၊ သမဏာဓမ္မံ-ရဟန်းတရားကို၊ ကရောန္တိ-ပြုတတ်ကြကုန်၏၊ တံ-ထို ၂ မျိုးသော ကောက်ရိုးအစုကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဧတံ-ဤပလာလပုဏ္ဏဟူသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ပစ္ဆာဘတ္တန္တိ-ကား၊ ဘတ္တသ-ဆွမ်း၏၊ ဝါ-ဆွမ်းစားရာကာလ၏၊ ပစ္ဆတော-နောက်၌၊ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော-ကား၊ ပိဏ္ဍပါတပရိယေသနတော-ဆွမ်းကိုရှာမှီးရာအရပ်မှ၊ (ဆွမ်းခံရာအရပ်မှ)၊ ပဋိက္ကန္တော-ပြန်လာသည်၊ (ဟုတ္တာ, နိသီဒတိ၌စပ်၊) ပလ္လင်္ကန္တိ-ကား၊ သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဥရုဗဒ္ဓါသနံ-ပေါင်တို့ကို ဖွဲ့ခွေခြင်းအားဖြင့် ထိုင်နေခြင်းကို၊ အာဘုဇိတ္တာတိ-ကား၊ ဗန္ဓိတ္တာ-ဖွဲ့၍။

ပလာလပုဏ္ဏံ။ ။ကောက်ရိုးပုံကြီးမှ အလယ်က ကောက်ရိုးတို့ကို ဆွဲထုတ်လိုက်သော အခါ အလယ်၌ အခေါင်းကြီးဖြစ်နေ၏၊ ထိုအခေါင်းကြီးသည် အပေါ်, နောက် ကျောနှင့် ဘေးတစ်ဖက်သာရှိ၍ အခြားဘေးတစ်ဖက်မရှိလျှင် တောင်ဝှမ်းနှင့်တူ၏၊ ဘေး ၂ ဘက်လုံးရှိလျှင် လိုဏ်နှင့်တူ၏၊ ပတ်လည်ဝိုင်းနေသော ချုံပိတ်ပေါင်း စသည်တို့၏ အထက်၌ ကောက်ရိုးတင်ထားလျှင်လည်း ပလာလပုဏ္ဏပင်ဖြစ်၏။

ပိဏ္ဍပါတ ပဋိက္ကန္တော။ ။"ပိဏ္ဍပါတပရိယေသန"ဟု ဆိုလိုလျက် ပရိယေသနပုဒ် အကျေကြို၍ "ပိဏ္ဍပါတ"ဟု ဆိုသည်၊ "ပဋိက္ကန္တ"ဟူသည် အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ၌ကဲ့သို့ ပြန်လာခြင်းကိုလည်း၊ "ဆွမ်းခံပြန်လာ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ "ပစ္ဆာဘတ္တံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "ရှာတွင်းအာသနသာလာ စသည်၌ ဆွမ်းစားခဲ့ပြီ"ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဆွမ်းခံပြန်ပြီးသောအခါ ဆွမ်းစားနေဖွယ်မလိုရကား "ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတ"စသည်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်ပုံကို ပြသည်။

ပလ္လင်္ကံ။ ။"ပရိ+အင်္က"ဟု ခွဲ၊ ပရိကို "သမန္တတော"ဟု ဖွင့်၍, အင်္ကကို "ဥရုဗဒ္ဓါသန"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဥရု"ဟု ဆိုသော်လည်း ဥရုနှင့်တကွ ခြေသလုံးတိုင်အောင် ယူပါ၊ "သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်"ဟူရာ၌ "ခပ်ဝိုင်းဝိုင်း"ဟု ဆိုလိုသည်၊ အင်္ကဝေါတ်သည် ဂတိအနက်, လက္ခဏအနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ဂတိအနက် ယူပါ၊ "သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်အားဖြင့်၊ ဝါ-ခပ်ဝိုင်းဝိုင်းအားဖြင့်+အင်္ကန်-ပေါင်နှင့်တကွသော ခြေတို့၏ဖြစ်ခြင်း"ဟူသည်

ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယာတိ-ကား၊ ဥပရိမံ-အထက်ပိုင်းဖြစ်သော၊ သရီရံ-ကိုယ်ကို၊ ဥဇုံ-ဖြောင့်ဖြောင့်၊ ဝါ-စန့်စန့်၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အဌာရသ-တစ်ဆယ့်ရှစ်ခြောင်းကုန်သော၊ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကေ-ကျောက်ဆူးရိုးတို့ကို၊ ("ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကဋ္ဌိကေ" ဟုလည်း ရှိ၏၊ အနက်တူပင်၊) ကောဋ္ဌိယာ-အစွန်းတစ်ခုဖြင့်၊ ကောဋ္ဌိ-အစွန်းတစ်ခုကို၊ ပဋ္ဌိပါဒေတွာ-ရှေးရှု ထိစေ၍၊ (နိသီဒတိ ၌စပ်၊) ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝံ-ဤသို့ ကျောက်ဆူးရိုးတို့ကို အချင်းချင်း ထိစေ၍၊ နိသိန္နသ-ထိုင်သောရဟန်း၏၊ စမ္မမံသ နှာရုနိ-အရေ, အသား, အကြောတို့သည်၊ န ပဏာမန္တိ-အောက်သို့ မညွှတ်ကုန်၊ (အိ၍ မနေကုန်၊) အထ-ထိုသို့မညွှတ်ခြင်းကြောင့်၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ (ယာ ဝေဒနာ၌စပ်၊) တေသံ-ထိုအရေ အသား အကြောတို့၏၊ ပဏာမနပစ္စယာ-အောက်သို့ ညွှတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (အိ၍နေခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊) ခဏေ ခဏေ-ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း၌၊ ယာ ဝေဒနာ-အကြင် ဝေဒနာတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ တာ-ထိုဝေဒနာတို့သည်၊ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ-မဖြစ်ကုန်တော့၊ တာသု-ထိုဝေဒနာတို့သည်၊ အနုပ္ပဇ္ဇမာနာသု-မဖြစ်ကုန်လသော်၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဧကဂ္ဂံ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ ဝါ-တည်ကြည်သည်၊ ဟောတိ၊ ကုမ္မဂ္ဂါနံ-သည်၊ န ပရိပတတိ-ထက်ဝန်းကျင် မလျှောကျ။ ဝုဒ္ဓိ-ကြီးပွားမ

အချင်းချင်း ယှက်တင်ထားခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ တင်ထားခြင်းကို "ဥရုဗဒ္ဓ+အာသန-ပေါင်တို့ကို ဖွဲ့သောအားဖြင့်+နေခြင်း"ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုသို့ တင်ထားပြီးနောက် အာဘုဇိတ္တာ အရ ခွေလိုက်သောအခါကျမှ "တင်ပလ္လင်+ခွေ"ဟု ပြောရိုးအဓိပ္ပာယ်ဖြစ်လာသည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား ဥရုဗဒ္ဓါသနံကို ကြည့်၍ "ပရိ (သမန္တတော)+အက်နံ အာသနံ (ထိုင်ခြင်း) ပလ္လင်္ကော"ဟု ဖွင့်လေသည်၊ ထိုအဖွင့်၌ အက်နံကို အာသနံဟု ဖွင့်ခြင်းကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဟု မှတ်ပါ။

ဥဇုံ ၊ပေ၊ ပဋ္ဌိပါဒေတွာ။ ။ထိုင်နေသောကြောင့် အောက်ပိုင်းကိုယ်သည် ဥဇုမဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ကာယံကို "ဥပရိမံ သရီရံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အဌာရသ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကေ စသည်ကား ကာယကို ဖြောင့်ဖြောင့်ထားပုံကို သရုပ်ဖော်သော စကားတည်း၊ စန့်စန့်မထိုင်ဘဲ လျှော့၍ထိုင်လျှင် နံရိုးအချင်းချင်း ထပ်နေသောကြောင့် အကြောတွေ့လည်း တွန့်နေရကား သွေးလေ ကောင်းစွာ မလျှောက်နိုင်သောကြောင့် ညောင်းလွယ်သည်။

ဧဝဉ္စိ ၊ပေ၊ ဥပဂစ္ဆတိ။ ။ထိုသို့ ကောဋ္ဌိအချင်းချင်း ထပ်၍မနေစေဘဲ ထိရုံသာ ထိစေခြင်း၏အကျိုးရကို ပြလို၍ "ဧဝဉ္စိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထိုသို့ နံရိုးတို့ကို ထိရုံသာ ထိစေခြင်းကြောင့် "နုပဏာမန္တိ-စမ္မ မံသ နှာရုတို့သည် အောက်သို့အိ၍ ကျ မနေကုန်"ဟူလို၊ ထို့နောက် အဆက်ဆက် အကျိုးရပုံကိုပြလို၍ "အထဿ"စသည်ကို မိန့်သည်။

နုပရိပတတိ ၊ပေ၊ ဥပဂစ္ဆတိ။ - ။နုပရိပတတိတိ နုဝိဂစ္ဆတိ (ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံမှ မကင်း။) ဝိထိ နုဝိလယေ်တိ (ကမ္မဋ္ဌာန်းလမ်းစဉ်ကို မကျော်လွှား။) တတော ဧဝ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသပ္ပတ္တိယာ (ရှေ့အစဉ်မှ နောက်အစဉ်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ ထူးခြားခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်) ဝုဒ္ဓိ ဖာတိ ဝေပုလ္လံ ဥပဂစ္ဆတိ၊-ဋီကာသစ်။

ခြင်းသို့၊ ဖာတိ-စည်ပင်ခြင်းသို့၊ (ဝေပုလ္လ-ပြန့်ပြောသည်၏ အဖြစ်သို့) ဥပဂစ္ဆတိ-ကပ်ရောက်၏။ [အခြားအဋ္ဌကထာတို့၌ "ဝေပုလ္လ" မပါ။ ကမ္မဋ္ဌာန်းက အခြားတစ်နေရာသို့ ပြန့်နှံ့ဖွယ်မလိုသောကြောင့် မပါခြင်းက သဘာဝကျ၏။]

ပရိမုခံ သတိ ဥပဋ္ဌာပေတွာတိ-ကား၊ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသို့ ရှေးရှု သတိ-သတိကို၊ ထပယိတ္မာ-ထား၍ ဝါ-တစ်နည်း၊ မုခသမီပေ-ခံတွင်း၏ အနီးဖြစ်သော နှာသီးဖျားအထက်နှုတ်ခမ်းဖျား၌၊ (သတိ-ကို)၊ ကတ္မာ-ပြု၍၊ ဝါ-ထား၍၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ တေနေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ထိုသို့ ပရိမုခံသဒ္ဒါ၏

ပရီ ၊ပေ၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ ။ပရိသည် အဘိသဒ္ဒါ၏ပရိယာယ် ဥပါသာရတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပရိမုခံကို "အဘိမုခံ" ဟု ဖွင့်၍ ရှေးရှုအပ်သော ကံပုဒ်ကို "ကမ္မဋ္ဌာန" ဟု ထည့်သည်၊ "ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသို့ ရှေးရှု" ဟူလို၊ "ဥပဋ္ဌာပေတွာ" ၌ ဥပအနက်မရှိဟု သိစေလို၍ "ထပယိတ္မာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဌာဓာတ် ဏာပေ ပစ္စည်းဖြင့် "ဌာပေ" ကို ထပဓာတ် စုရာဒိ ဏယပစ္စည်းဖြင့် "ထပယ" ဟု ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ "တည်စေ" ဟူသည် "ထားခြင်းပင်တည်း" ဟူလို၊ (တစ်နည်း) "ဥပ+ထပေတွာ" ဟု မူလကပင် ထပဓာတ်ဖြင့်ဖြစ်၍ ဥပအနက်မရှိ ဟု သိစေလိုသောကြောင့် ထပယိတ္မာဖွင့်သည် ဟု ကြံပါ။

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်တို့၌ "ဌပယိတ္မာ" ဟု မုဒ္ဓဇ ဣကွာရာဖြင့် ရှိ၏၊ ဌာဓာတ် ဏာပယပစ္စည်း ဖြစ်သောကြောင့် "ဌာပယိတ္မာ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ ယခု ရှိရင်းပါဠိတို့၌ "ဌာ+ဏာပေ" မှ ဏအနုဗန္ဓကိုချေလျှင် "ဌာ+အာ" ဟု ဖြစ်၏။ ထိုအာ ၂ လုံးကို တစ်လုံးတည်း ရသ ပြုဖို့ရန်မှာ သဘာဝမကျပါ။ ဥပဋ္ဌပေတွာ၌လည်း "ဥပဋ္ဌာပေတွာ" ဟုပင် ရှိစေလိုကြပါသည်၊ ဓာတ္တွတ္ထသင်္ဂဟ ထပဓာတ်ကြည့်ပါ။ သို့သော် "ပတိဋ္ဌ ပယောဇယတိ၊ ပတိဋ္ဌာပေတိ, ပတိဋ္ဌာပယတိ၊ ပတိဋ္ဌပေတိဝါ" ဟု အာချတ်ရူပသိဒ္ဓိ "ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီယဲ" သုတ်အဆက်၌ ပြထားသောကြောင့် "ဌပေတွာ" စသည်တို့သည် ရှေးကပင် ရှိခဲ့သောရုပ်များ ဖြစ်သည်" ဟုကား မှတ်ယူရပေမည်၊ သို့မဟုတ်-ထို ပတိဋ္ဌပေတိဝါသည် နောက်ထည့်ပါဠိသော်လည်း ဖြစ်စရာ ရှိ၏။

မုခသမီပေဝါ ကတ္မာ။ ။ဤဒုတိယနည်း၌ ပရိသဒ္ဒါသည် သမီပအနက်ဟောတည်း၊ "ကတ္မာ" သည် ဥပဋ္ဌပေတွာ၏ အဓိပ္ပာယ်နက်တည်း၊ "ထား၍" ဟုသာ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သည်၊ "နာသိကဂ္ဂေဝါ မုခနိမိတ္တေဝါ" ဟူသော စျာနဝိဘင်း ပါဠိတော်ဖြင့် မုခသမီပကို သရုပ်ဖော်သည်၊ "ပရိမုခံ-ခံတွင်း၏အနီးဖြစ်သော နှာသီးဖျား (နှာခေါင်းဝအဖျား), အထက်နှုတ်ခမ်းဖျားအရပ်" ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။"သတိကို နှာသီးဖျား, သို့မဟုတ် အထက်နှုတ်ခမ်းဖျား၌ ထား၍" ဟူသည် အာနာပါဏအာရုံကို, ယူရာ၌ ထိုလေ၏ ထိရာအရပ်ဝယ် သတိထားခြင်းတည်း၊ ဤ၌ကား အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပါဠိတော်၌ မတွေ့ရ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "မုခသသမီပေဝိယ စိတ္တေ နိဗဒ္ဓဥပဋ္ဌာပနဝသေန ကတ္မာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟု ဖွင့်လေသည်၊ "မုခ၏ အနီး၌ သတိကို ထားရသကဲ့သို့ စိတ်၌ သတိကို မြဲစွာထား၍" ဟူလို၊ ဤသို့ဖွင့်သော်လည်း စျာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌ပင် "အယံ သတိ ၊ပေ၊ နာသိကဂ္ဂေဝါ မုခနိမိတ္တေဝါ" ဟု ဟောတော်မူ

မုခသမီပအနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊) ဝိဘင်္ဂ-စာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ အယံ သတိ ၊ပေ၊ ဥပဋ္ဌာပေတွာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ-ပြီ။ [အယံသတိ-ဤသတိသည်၊ နာသိကဂ္ဂေဝါ-နှာသီးဖျားခ၌သော်လည်းကောင်း၊ (နှာခေါင်းဝ၏ အဖျားခ၌သော်လည်းကောင်း၊ မုခနိမိတ္တေဝါ-မုခ၏ အမှတ်အသားဖြစ်သော အထက်နှုတ်ခမ်းဖျားခ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌိတာ - ကပ်၍တည်သည်၊ သူပဋ္ဌိတာ-ကောင်းစွာကပ်၍တည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ပရိမုခံသတိံ ဥပဋ္ဌာပေတွာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။]

အထဝါ-တစ်နည်းကား၊ ပရိတိ-ပရိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ပရိဂ္ဂဟဒ္ဒေါ-ထက်ဝန်းကျင် ယူခြင်းအနက်ရှိ၏၊ ဝါ-သိမ်းဆည်းခြင်းအနက်ရှိ၏၊ မုခန္တိ-မုခံဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ နိယျာနဒ္ဒေါ-ထွက်မြောက်ခြင်းအနက်ရှိ၏၊ သတိတိ-သတိဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ဥပဋ္ဌာနဒ္ဒေါ-ကပ်၍တည်းခြင်းအနက်ရှိ၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ပရိမုခံသတိန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ-ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်၌၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ-တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တြာသည်၊) ဝုတ္တာနယေနပိ-ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤပရိမုခံ

သောကြောင့် "မုခသမီပေဝိယ စိတ္တေ" ဟူသော ဋီကာသစ်အဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ။ မိမိကား "ပရိမုခံ၏ ရသင့်သမျှအနက်တို့ကို အတ္ထုဒ္ဓါရ အဖြစ်ဖြင့်ထည့်၍ အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်" ဟု ထင်သည်။

အထဝါ။ ။"ပရိတိ ပရိဂ္ဂဟဒ္ဒေါ" စသော ပါဠိသည် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်, မဟာဝဂ္ဂ, အာနာပါနကထာ၌လာသော ပါဠိတော်တည်း၊ "ပရိဂ္ဂဟ-သိမ်းဆည်း" ဟူသည် အသမ္မောသဟု ခေါ်အပ်သော သတိကို သိမ်းဆည်းခြင်းတည်း၊ "ပရိဂ္ဂဟိတ-သိမ်းဆည်းအပ်" ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗထာ ဂဟိတာသမ္မောသတာယ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ယူအပ်ပြီးသော အသမ္မောသ (သတိ) ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိဂ္ဂဟိတံ-ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်သည်ကို၊ ဝါ-သိမ်းဆည်းအပ်သည်ကို" ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြသည်။

နိယျာန။ ။သမ္မောသဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို "နိယျာန" ဟု ဆို၏။ ဤနေရာ၌ သမ္မောသမှ ထွက်မြောက်တတ်သော သတိကိုပင် "နိယျာန" အရ ယူရသည်၊ ထို့ကြောင့် "ပရိစ္ဆိတ္တသမ္မောသပဋိပက္ခတာယစ နိယျာနံ-စွန့်လွှတ်အပ်ပြီးသော သမ္မောသဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် (သမ္မောသဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက်ကို စွန့်လွှတ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) သမ္မောသမှ ထွက်မြောက်တတ်သည်ကိုလည်းကောင်း" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ [သမ္မောသ-ဟူသည် အာရုံ၏ပျောက်ပျက်ကြောင်း မေ့လျော့ကြောင်း ပမာဒတည်း၊ အသမ္မောသကား ထိုပမာဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သတိတည်း။]

ဝစနတ္ထ။ ။ပရိဂ္ဂဟိတ, နိယျာန ၂ ပုဒ်လုံးပင် သတိကို အရကောက်ရသောကြောင့် ပရိဂ္ဂယ္ဟတေတိ ပရိဂ္ဂဟိတာ-သိမ်းဆည်းအပ်သောသတိ၊ နိယျာတီတိ နိယျာနာ၊ "ပရိဂ္ဂဟိတာ+ဟုတ္တာ+နိယျာနာ+ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာနာ"ဟု ကမ္မဓာရဲပြု၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ "ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာန

သတိုးဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-မှတ်ထိုက်၏၊ တတြ-ထိုပဋ္ဌိ သမ္ဘိဒါမဂ်နည်း၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ သခေါ-အကျဉ်းတည်း၊ သတိ-သတိကို၊ ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာနံ-သိမ်းဆည်းအပ်သည်ဖြစ်၍ သမ္မောသမှတ္ထက်မြောက်တတ်သည်ကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (သခေါ-တည်း။)

၂၁၇။ အဘိဏ္ဍ လောကေတိ ဧတ္ထ-အဘိဏ္ဍလောကေဟူသော ဤပါဠိ၌၊ လုဒ္ဓနပလုဒ္ဓနဋ္ဌေန-ပျက်တတ်အပြားအားဖြင့်ပျက်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ပဋ္ဌ - ၅ ပါးကုန်သော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော

သတိ"ဟု သမာသ်ရှိ၏၊ ဋီကာတို့၌ "ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာနန္တိ"ဟု သီးခြားခွဲလျက်ရှိ၏၊ "ကတ္တာ" ဟု ရှိရာ၌ "သုဝဏ္ဏံ ကဋကံ ကရောတိ"ကဲ့သို့ ဒွိကမ္မကရှိတတ်သည်။] ဤနည်း၌ ပရိမုခံ သတိ ဥပဋ္ဌပေတွာ၏ ဆိုလိုရင်းမှာ-"ပရမံ သတိနေပက္ခံ-အလွန်သတိ၏ ရင့်ကျက်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ-ဖြစ်စေ၍"ဟု ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။"ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ" စသောပါဠိဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာအားလျော်သောကျောင်းကို ပြသကဲ့သို့, ထို့အတူ နိသီဒတိပါဠိဖြင့် တွန့်ဆုပ်မှု ပျံ့လွင့်မှုမရှိခြင်းအဖို့၌ဖြစ်သော ငြိမ်သက်သော ဣရိယာပုတ်ကိုပြ၏။ [ဣရိယာပုတ် ၄ ပါးတွင် ထိုင်ခြင်း ဣရိယာပုတ်သည် အငြိမ်သက်ဆုံးဖြစ်၏၊ အိပ်ခြင်း ဣရိယာပုတ်သည် စိတ်ကို တွန့်ဆုတ်စေတတ်, ငိုက်မျည်းစေတတ်၏၊ သွားခြင်း, ရပ်ခြင်းဣရိယာပုတ်တို့ကား စိတ်ကို ပျံ့လွင့်စေတတ်သည်။] ပလ္လင်် အာဘုဇိတ္တာဖြင့်ကား ထိုင်ခြင်း၏ ခိုင်မြဲပုံကို ပြ၏။ [ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ခြင်း စသည်တို့မှာ ကြာကြာ မထိုင်နိုင်သောကြောင့် ခိုင်မြဲသော ထိုင်ခြင်းမဟုတ်။] ပရိမုခံ သတိ ဥပဋ္ဌပေတွာဖြင့် အာရုံကို သိမ်းဆည်းခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြ၏။ ["ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသို့ ရှေးရှုအာရုံပြု၍ သတိကို ထားရသည်"ဟူလို။]-ဋီကာ။

လုဒ္ဓနံ ပလုဒ္ဓနဋ္ဌေန။ ။လောကဉ် လုဒ္ဓတိ, ဏ ပစ္စည်း၊ လုဒ္ဓတိသည် နဿန (ပျက်စီးခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ "လုဒ္ဓတီတိ လောကော-ပျက်တတ်သောကြောင့် လောက"ဟု ဝစနတ္ထပြုရသည်၊ လုဒ္ဓတိဖြင့် "လုဒ္ဓနဋ္ဌေနာတိ လောကော"ဟုသာ ဖွင့်သင့်၏၊ သို့သော် "လုဒ္ဓန-ပျက်"ဟူရာ၌ "ဗျာဓိအစရှိသော အမျိုးမျိုးသော အပြားတို့ဖြင့် ပျက်"ဟု အဓိပ္ပာယ်ပြလို၍ "ပလုဒ္ဓနဋ္ဌေန"ဟု အပိုထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ [ပလုဒ္ဓနတာယာတိ ဗျာဓိအာဒိ ပကာရေဟိ ဘိဒ္ဓနတော ဝိနဿနတော၊-မဂ္ဂါမဂ္ဂညာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာသစ်၌ "လုစ"ဓာတ်ဖြင့် "လုစ္စန"ဟု ဆို၏၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ "လုစ္စနဋ္ဌေန"ဟုသာရှိ၍ ယခုစာအုပ်များနှင့် အဘိဓမ္မအဋ္ဌကထာ၌သာ "လုစ္စန ပလုစ္စနဋ္ဌေန" ရှိသည်ဟုလည်း ဆို၏၊ ထိုတွင် လုစဓာတ်သည် စကို ကပြုဖို့ရန် လွယ်ကူသောကြောင့် ရုပ်ပြီးကောင်းသော်လည်း ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ မတွေ့ရ၊ လုဒ္ဓနပလုဒ္ဓန၌ အနက်အမျိုးမျိုး ပေးကြပုံနှင့်တကွ ထို အနက်များ၏ မှားပုံကို အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋီကာ မာတိကာ လောကိယာပုဒ် အဖွင့်၌ ပြထားပြီ။

ခန္ဓာတို့သည်၊ လောကော-လောကမည်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ၅ ပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၏သာ လောကမည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပဠသု-ကုန်သော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု-တို့၌၊ ရာဂံ-ရာဂကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ကာမစ္ဆန္ဒံ-ကာမစ္ဆန္ဒ နိဝရဏကို၊ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ-ပယ်ခွာ၍၊ (ဝိဟာရတိ ၌စပ်၊) ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ် ပြီးကား၊ ဘိက္ခ-ဤအာဘိဇ္ဈ လောကေဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-တည်း။... ဝိဂတာ ဘိဇ္ဈေနာတိ-ကား၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန-ခွာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဟီနတ္တာ-ပယ်အပ်

ပဠုပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ။ဥပါဒါန်မည်သော တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် လောကီတရား ကိုသာ အာရုံပြုနိုင်၏၊ ထို ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာကို "ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ"ဟု ဆိုရကား "ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ"အရ ၎လောကီခန္ဓာ ငါးပါးကိုသာ ယူရသည်၊ ထို့ကြောင့် "ပဠုပါဒါနက္ခန္ဓာ လောကော"ဟု မိန့်သည်၊ "လုဒ္ဓတီတိ လောကော-ပျက်တတ်သောကြောင့် လောက"ဟု ဆိုလျှင် လောကုတ္တရာခန္ဓာတို့လည်း ဘင်ခဏာ၌ ပျက်တတ်ရကား လောကအမည် ရသင့်သည် မဟုတ်ပါလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုအမေး၏ အဖြေကိုလည်း ထိုလောကိယာပုဒ် အဖွင့်၌ ပြထားပြီ။

တသ္မာ ၊ပေ၊ ရာဂံ ပဟာယ။ ။[တသ္မာတိ ပဠုပါဒါနက္ခန္ဓာနမေဝ လောက ဘာဝတော၊-ဋီကာသစ်။] ပါဠိတော်၌ "အဘိဇ္ဈံ လောကေ ပဟာယ"ဝယ် အဘိဇ္ဈံကို "ရာဂံ" ဟု ဖွင့်၏။ အဘိဇ္ဈာယတိ ဂိဇ္ဈတိ (မက်မောတတ်၏) အဘိကင်္ခတိ ဧတာယာတိ အဘိဇ္ဈာ-အလွန်အလိုရှိကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် အဘိဇ္ဈာမည်၏"ဟု ဋီကာအတိုင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ရာဂ (လောဘ)ကို အရကောက်ပါ။

ကာမစ္ဆန္ဒံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ။ ။နောက်၌ "ပဠုနိဝရဏေ အပ္ပဟီနေ"ဟု အဘိဇ္ဈာ စသည်ကိုပင် နိဝရဏအမည်ဖြင့် ပြလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ရာဂကိုပင် ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ ဟု ဖွင့်၍, ပဟာယကို "ဝိက္ခမ္ဘေတွာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဝိက္ခေမ္ဘေတွာ"ဟု ဆိုသော်လည်း ထိုအချိန်၌ ဈာန်မရသေးသောကြောင့် ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ပယ်ခွာနိုင်သည်မဟုတ်သေး၊ တဒင်္ဂပဟာန် ဖြင့်သာ ပယ်နိုင်သေး၏။ တဒင်္ဂပဟာန်ဖြင့် ပယ်သော်လည်း ဈာန်ရအောင် အားထုတ်နေသော ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောကြောင့် အတော်ကြာအောင် ခွာနိုင်ရကား "ဝိက္ခမ္ဘေတွာ"ဟု ဆိုသည်။ [ဝိက္ခမ္ဘနံ တဒင်္ဂပဟာနဝသေနေဝ အနုပ္ပါဒနံ အပ္ပဝတ္တနံ (မဖြစ်စေခြင်း)၊-ဋီကာသစ်။]

ဝိက္ခမ္ဘန ၊ပေ၊ ပဟီနတ္တာ။ ။ဤစကားသည် သဒ္ဒိသူပစာရ စကားသာတည်း၊ ဈာန်မရသေးသောကြောင့် အစစ်အမှန် ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ပယ်နိုင်သေးသည် မဟုတ်ပါ၊ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ပယ်ထားသကဲ့သို့ အလွန်ကြာမြင့်စွာ ပယ်ထားနိုင်သောကြောင့် "ဝိက္ခမ္ဘန ဝသေန ပဟီနတ္တာ"ဟု ဆိုပါသည်-ဟူလို။ [ပဟီနတ္တာတိ ဟိ တထာပဟီနသဒ္ဒိသတံ (ထို ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ပယ်အပ်သည်နှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကို) သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ကသ္မာတိ စေ၊ ဈာနသ္မိ အနဓိဂတတ္တာ-ထိုအချိန်၌ ဈာန်ကို မရအပ်သေး, ဈာန်ရဖို့ရန် အားထုတ်ခိုက်ဖြစ် သောကြောင့်တည်း၊-ဋီကာသစ်။]

ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိဂတာဘိဒ္ဓေန-ကင်းသော အဘိဒ္ဓာရှိသော၊ နှ စက္ခုဝိညာဏ သဒိသေန-စက္ခုဝိညာဏ်နှင့် တူသည်မဟုတ်သော၊ (စေတသာ ဝိဟာရတိဋ္ဌစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ အဘိဒ္ဓာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ-ကား၊ အဘိဒ္ဓာတော-အဘိဒ္ဓာမှ၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပရိမောစေတိ-လွတ်စေ၏။ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာ အားဖြင့်ပြုလတ်သော်၊ တံ-ထိုစိတ်ကို၊ သာ-ထိုအဘိဒ္ဓာသည်၊ မုဉ္စတိစေဝ-ယခုလည်း လွှတ်ဆဲ၊ မုဉ္စိတ္ထာ-လွှတ်ပြီး၍၊ ပုနစ-နောင်တဖန်လည်း၊ နှ ဂဏှာတိ-မယူ၊ ဧဝံ-ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကရောတိ-ပြု၏။ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ဗျာပါဒပဒေါသံ ပဟာယတိ အာဒီသုပိ-ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ လည်း၊ ဧသေဝနယော-ဤနည်းပင်တည်း၊ ဣမိနာ-ဤကောဖြင့်၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဗျာပဇ္ဇတိ-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်တတ်၏၊ ပူတိကုမ္ဘာသာဒယော ဝိယ-ပုတ်သော

ဝိဂတာဘိဒ္ဓေန။ ။["ဝိဂတာဘိဒ္ဓေန စေတသာ ဝိဟရတိ" ဟု ပါဠိတော်၌ ရှိ၏။] "အဘိဒ္ဓာ-ကင်းသောစိတ်"ဟူရာ၌ စက္ခုဝိညာဉ် စသည်ကဲ့သို့ အဘိဒ္ဓာ (လောဘ) မယှဉ်သောကြောင့် "ဝိဂတာဘိဒ္ဓစိတ်"ဖြစ်ပါသလောဟု မေးဖွယ်ရှိရကား "ဝိဂ္ဂမ္ဘနဝဲသေန ပဟီနတ္တာ"ဟု ဟိတ်ထည့်သည်၊ "စက္ခုဝိညာဉ်စသော စိတ်တို့၌ အဘိဒ္ဓာ လောဘသည် ထုံးစံသဘာဝအတိုင်းပင် မယှဉ်၊ ထိုသို့ အဘိဒ္ဓာ မရှိသောကြောင့် ဝိဂတာဘိဒ္ဓစိတ်ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ဝိဂ္ဂမ္ဘနဝဲ၏အစွမ်းဖြင့် အဘိဒ္ဓာကို ပယ်အပ်ပြီးသောကြောင့် ဝိဂတာဘိဒ္ဓစိတ်ဖြစ်သည်" ဟူလို။

နှ စက္ခုဝိညာဏသဒိသေန။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "စက္ခုဝိညာဏသဒိသေနာတိ အတ္ထော"ဟု နှ မပါဘဲရှိ၏၊ "နှ စက္ခုဝိညာဏ သဒိသေနာတိ အတ္ထော"ဟု နှ အက္ခရာ ရှိပါ စေ။ [ဧဝံ ပန ပုဗ္ဗဘာဂနာယ တထာ ပဟာနတော ယေဝေတံ ဝိဂတာဘိဒ္ဓံ နာမ, နတု စက္ခုဝိညာဏမိဝ သဘာဝတော အဘိဒ္ဓာဝိရဟိတတ္တာတိ ဒသ္သေတုံ နှ စက္ခုဝိညာဏ သဒိသေနာတိ ဝုတ္တံ-ဋီကာသစ်။]

ယထာ တံ ၊ပေ၊ ကရောတိ။ ။[တံတိ နိပါတမတ္တံ, တံ စိတ္တံဝါ။] "အဘိဒ္ဓာမှ စိတ်ကို သုတ်သင်၏"ဟူရာ၌ ယခုကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံယူတုန်းလည်း အဘိဒ္ဓာကို စွန့်လွှတ်ထား၏၊ နောင်အခါလည်း အဘိဒ္ဓာကို မယူ (မယှဉ်စေ)၊ ဤသို့ပြုခြင်းကို "အဘိဒ္ဓာမှ စိတ်ကို သုတ်သင်ခြင်း"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ပြလိုမူ "ယထာ တံ ၊ပေ၊ ဧဝံ ကရောတိတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်သည်။

ဗျာပါဒ ၊ပေ၊ ဧသေဝ နယော။ ။ဝိဂတာဘိဒ္ဓေန စေတသာ၌ ပုဗ္ဗဘာဂ-ဘာဝနာဖြင့် အဘိဒ္ဓာကို သုတ်သင်ထားသောကြောင့် ဝိဂတာဘိဒ္ဓစိတ်ဖြစ်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ နောက်စိတ်များ၏လည်း ပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနာဖြင့် သုတ်သင်ထားသောကြောင့် အဗျာပန္နဖြစ်ပုံ, ဝိဂတထိနမိဒ္ဓဖြစ်ပုံ, အနုဒ္ဓတဖြစ်ပုံ, နိဒ္ဒိစိကိစ္ဆာဖြစ်ပုံကို သိပါ"ဟု ညွှန်ပြလိုမူ "ဗျာပါဒ ၊ပေ၊ ဧသေဝနယော" ဟု မိန့်သည်။ [အဘိဒ္ဓာကို မပယ်မီက အားထုတ်အပ်သော ဘာဝနာကို ပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနာဟု ဆိုသည်။]

မုယောမုန့် အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့၊ ပုရိမပကတိ-ရှေ့ဦးဖြစ်သော ပင်ကိုယ်သဘောကို၊ ဝိဇဟတိ-စွန့်တတ်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော-ထိုကောဓသည်) ဗျာပါဒေါ-ဗျာပါဒမည်၏၊ (ယော-အကြင်ကောဓသည်) ဝိကာရာပတ္တိယာ - ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ (ပဒုဿတိ၏ ပျက်စီးပုံပြသော ကြိယာဝိသေသန၊) ပဒုဿတိ-ပျက်စီးတတ်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ပျက်စီးတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော-ထိုကောဓသည်) ပဒေါသော-ပဒေါသမည်၏၊ (သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယော-အကြင်ကောဓသည်) ပရံ-သူတစ်ပါးကို၊ ပဒုံသေတတိ ဝိနာသေတိ-ပျက်စီးစေတတ်၏၊ ဝါ-ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ - ထိုသို့သူတစ်ပါးကို ပျက်စီးစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော-ထိုကောဓသည်) ပဒေါသော-မည်၏၊ (ဟေတုကတ္တုသာဓန၊) ဥဘယမ္ပိ-၂ ပါးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဧတံ-ဤဗျာပါဒပဒေါသဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ကောဓသော-ကောဓဖောစ်ခုတည်းကိုပင်၊ အဓိဝစနံ-ဟောသော သဒ္ဒါတည်း။

ထိနံ-ထိနဟူသည်၊ စိတ္တဂေလညံ-စိတ်၏ မကျန်းမာသည်၏အဖြစ်တည်း၊ မိဒ္ဓံ-မိဒ္ဓဟူသည်၊ စေတသိကဂေလညံ-စေတသိက်တို့၏ မကျန်းမာကုန်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ထိနဉ္စ-ထိနလည်း၊ မိဒ္ဓဉ္စ-မိဒ္ဓလည်း၊ ထိနမိဒ္ဓံ-ထိနမိဒ္ဓ၊ အာလောက

ဗျာပဇ္ဇတိ ဣမိနာ။ ။ဣမိနာပါဒ်ဖြင့် "ဗျာပဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ဗျာပါဒေါ" ဟု ကရဏသာဓက်ကို ပြ၏၊ ဗျာပဇ္ဇတိကို "ဝိ+အာပဇ္ဇတိ" ဟု ဥဒ်ဖြတ်ပြီးလျှင် နောက်၌ ဝိကာရာပတ္တိယာကို ထောက်၍ ဝိကို "ဝိကာရအနက်" ဟု မှတ်ပါ၊ ထို ဝိကာရသို့ရောက်ခြင်းကိုပင် "ပုရိမပကတိ ဝိဇဟတိ" ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

ပူတိကုမ္မာသာဒယော။ ။ရှေ့သဘောစွန့်ပုံကို ထင်ရှားစေလို၍ "ပူတိကုမ္မာသာဒယောဝိယ" ဟု ဥပမာပြသည်၊ သိုးသော, မုယောမုန့်သည် မသိုးမီရှေ့က ပင်ကိုယ်အတိုင်းဆိုလျှင် စားဘို့ရာ ကောင်းသောသဘောရှိ၏၊ ယခု သိုးသောအခါ ထိုပင်ကိုယ်သဘောကို စွန့်သကဲ့သို့ ဗျာပါဒဖြစ်သောစိတ်လည်း ဗျာပါဒဇောဝိထိ မဖြစ်မီ ဘဝင်အံ့ခိုက်အတန့်တုန်းက ဖြူစင်သော သဘောရှိ၏၊ ဗျာပါဒ (ဒေါသ) ဇောဝိထိဖြစ်သောအခါ ထိုသဘောကို စွန့်သည်-ဟူလို။ [ပုရိမပကတိတိ ပရိသုဒ္ဓပဏ္ဏာရသဘာဝံ။]

ဥဘယံ ၊ပေ၊ အဓိဝစနံ။ ။ဗျာပါဒသဒ္ဒါ ပဒေါသသဒ္ဒါ ၂ ပါးလုံးပင် ကောဓ (ဒေါသ) ကို ဟောသော သဒ္ဒါချည်းဖြစ်၏၊ ထိုသို့ အနက်တူသောကြောင့် "ဗျာပါဒေါစ+သော+ပဒေါသောစာတိ ဗျာပါဒပဒေါသော" ဟု ကမ္မဓာရဲတွဲပါ-ဟူလို။

ထိန ၊ပေ၊ ဂေလညံ။ ။မမ္မသင်္ဂဏီ-ထိနမိဒ္ဓနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်၌ ထိနကို "စိတ္တသ အကလ္ယတာ-စိတ်၏မခန့်ကျန်းသည်၏အဖြစ်" ဟုလည်းကောင်း, မိဒ္ဓကို "ကာယသ (စေတသိက်အပေါင်း၏) အကလ္ယတာ" ဟုလည်းကောင်း ဟောတော်မူ၏၊ ထိုပါဠိတော်အတိုင်း "ထိနံ စိတ္တဂေလညံ. မိဒ္ဓံ စေတသိကဂေလညံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ အကလ္ယနှင့် ဂေလညသည် သဘောတူတည်း၊ ထိုသို့ခွဲ၍ ဂေလညဖြစ်ရပုံမှာ အဘိဓမ္မာသဘောအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။

သညီတိ-ကား၊ ရတ္တိုပိ-ညဉ့်အခါ၌သော်မှလည်း။ ဒိဝါ-နေ့အခါ၌၊ ဝါ-နေ့အခါတုန်းက၊ ဒိဋ္ဌာလောကသဠာနနသမတ္ထာယ-မြင်အပ်ပြီးသော အရောင်အလင်းကို မှတ်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ ဝိဂတနီဝရဏာယ-ကင်းသော ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏရှိသော၊ ဝါ-ထိနမိဒ္ဓ နီဝရဏမှကင်းသော၊ ပရိသုဒ္ဓါယ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော၊ သညာယ-သညာနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊ ("ဟုတ္တာ ဝိဟရတိ" ၌ စပ်၊) သတော သမ္မဇာနောတိ-ကား၊ သတိယာစ-သတိနှင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏေနစ-ဉာဏ်နှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတ္တာ ဝိဟရတိ၊) ဣဒံ ဥဘယံ-ဤသတိသမ္မဇည ၂ ပါးစုံကို၊ အာလောကသညာယ-အာလောကသညာအား၊ ဥပကာရတ္တာ-လျော်သောကျေးဇူးကိုပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ-

---

အာလောက သညီ။ ။"အာလောက သဠာနနသမတ္ထာယ ၊ပေ၊ သညာယ" ဖြင့် သဠာနာတိတိ သညာ၊ အာလောကေ-အရောင်အလင်း၌+သညာ-ဖြစ်သောသညာတည်း၊ အာလောကသညာ" ဟု ပြ၏၊ သမန္နာဂတောဖြင့် သညီ၌ ဤပစ္စည်းသည် အတ္ထိ (အသတ္ထိ) အနက်ရှိသော ဤပစ္စည်းတည်း။ ထိုအတ္ထိအနက်ကိုဟောရာ၌ "ပဟူတေစပသံသာယ" စသော အနက်တို့တွင် ညဉ့်အခါ၌သော်မှ မှတ်နိုင်သောကြောင့် "အတိသယအနက်ကိုပါ ဟော၏" ဟု ပြသည်။ [အတိသယတ္ထ ဝိသိဋ္ဌသ ဟိ အတ္ထိအတ္ထသ အဝဟေဓကော အယမိကာရော တိ ဒသ္သေန္တော ရတ္တိမ္ဘိတိ အာဒိမာဟ။]

ရတ္တိုပိ ဒိဝါ။ ။ဒိဝါကို ဒိဋ္ဌ၌စပ်၊ ရတ္တိုကို သမတ္ထာယ ၌စပ်၊ ပိ (အပိ) ကား သမ္ဘာဝနာ ဇောတက၊ နေ့အခါတုန်းက မြင်ထားအပ်ပြီးသော မီးရောင် နေရောင်စသည်ကို ညဉ့်အခါ၌သော်မှ မှတ်နိုင်သေး၏၊ နေ့အခါဝယ် ရှေ့ပိုင်းက မြင်အပ်ပြီးသောအာလောကကို ထိုနေ့နောက်ပိုင်း၌ မှတ်နိုင်ပုံနှင့်, ရှေ့ပိုင်း ညဉ့်အခါ၌ မြင်အပ်ပြီးသော အာလောကကို ထိုညဉ့်နောက်ပိုင်း၌ မှတ်နိုင်ပုံကိုကား အထူးပြောဖွယ်မလိုတော့ပါဟု ဂရဟာအနက်ကို ဆည်းသည်၊ ဤသို့ ရတ္တိုပိ၌ ပိသဒ္ဒါ တစ်ခုတည်းက ဒိဝါအတွက်ပါ ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် "ဒိဝါပိ" ဟု စာအုပ်တို့၌ရှိသော ပိသဒ္ဒါကို မလိုအပ်တော့၊ မူလပဏ္ဏာသ, စူဠဟတ္ထိပဒေါပမသုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း ဤ ပိသဒ္ဒါမပါ။ [ဋီကာသစ်၌ကား ရတ္တိုပိဒိဝါပိကိုပင် မူမှန်ယူ၍ ဖွင့်သွားလေသည်။]

သတော သမ္ဘာနော။ ။သမန္နာဂတော ဟု ဖွင့်သော်လည်း အသတ္ထိ မပြုရ, "သရတီတိ သတော, သမ္ဘဇာနာတီတိ သမ္ဘဇာနော" ဟု ကတ္တုသာဓပြု၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ပါဟု ဋီကာသစ် မိန့်သည်။

ဥပကာရတ္တာ။ ။"ဝိဂတာဘိရွေန" စသော ရှေ့တရားတို့၌ ဤသတိသမ္ဘဇည ၂ ပါးကို မဟောဘဲ, အဘယ့်ကြောင့် ဤ ထိနမိဒ္ဓ ပဟာနအခန်းကျမှ ဟောတော်မူရသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "အာလောကသညာယ ဥပကာရတ္တာ" ဟု မိန့်သည်၊ ဤသတိ သမ္ဘဇည ၂ ပါးက အာလောကသညာအား ကျေးဇူးများသောကြောင့် ဤ၌သာ ဟောတော်မူရသည်၊ "ကျေးဇူးများ" ဟူရာ၌ သညာချည်းမပြီး, သတိသမ္ဘဇညလည်း ပါဦးမှ အာလောကသညာ ဖြစ်နိုင်သည်-ဟူလို။

ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ . . . ဥဒ္ဓစ္စ-ဥဒ္ဓစ္စလည်း၊ ကုက္ကစ္စ ကုက္ကစ္စလည်း၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ်ံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ။ [ဒွန်သမာသ်ကိုပြသည်။]. . . တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆောတိ-ကား၊ ဝိစိကိစ္ဆံ-ဝိစိကိစ္ဆာကို၊ တရိတ္ဝာ-လွန်၍၊ အတိက္ကမိတ္ဝာ-လွန်၍၊ ဌိတော-တည်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ ဝိဟရတိ၊) ကွဲ-ဤတရားသည်၊ ကထံ-အဘယ်ပြားအားဖြင့်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊) [၂ ပုဒ်ရှိသော စာအလို ၂ ခါပေး။] ကွတိဧဝံ-သို့၊ နပ္ပဝတ္တတိ-မဖြစ်တတ်၊ ကွတိ-ထို့ကြောင့်၊ အကထံကထီ-အကထံကထီမည်၏၊ ကုသလေသု ဓမ္မေသုတိ-ကား၊ အနဝဇ္ဇေသု-အပြစ်မရှိကုန်သော၊ ဓမ္မေသု-တို့၌၊ (အကထံကထီ ၌စပ်၊) ကွမေ-ဤတရားတို့သည်၊ ကုသလာနုခေါ-အပြစ်မရှိသော တရားတို့လေလော၊ ["ကုသိုလ်တို့လေလော" ဟု မပေးရ။] ကထံ-အဘယ်အပြားအားဖြင့်၊

အတိက္ကမိတ္ဝာ ဌိတော။ ။ပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနာဖြင့် လွန်ခြင်းကို "တရိတ္ဝာ အတိက္ကမိတ္ဝာ" ဟု ဆိုသည်၊ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆောပ္ပ တိဏ္ဏာဝယ် တရမာတ်-တပစ္စည်းတည်း၊ ထိုတပစ္စည်း၏ အတိတ်အနက်ကိုပြလိုမှ "အတိက္ကမိတ္ဝာ ဌိတော" ဟု ဌိတပုဒ်ကို ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ "လွန်၍+တည်တန့်" ဟု ဆိုသောကြောင့် "တိဏ္ဏာ" အရ "လွန်ပြီး" ဟု အနက်ယူပါ-ဟူလို၊ ဝစနတ္ထကိုကား "တိဏ္ဏာ+ဝိစိကိစ္ဆာ ယေနာတိ တိဏ္ဏ ဝိစိကိစ္ဆော" ဟု ပြုပါ။ "ဝိစိကိစ္ဆံ+တရိတ္ဝာ-ဝိစိကိစ္ဆာကို+လွန်၍" ဟု ဆိုသောကြောင့် "ဝိစိကိစ္ဆာသည် လွန်မြောက်အပ်သောတရား" ဟု ဿိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် တိဏ္ဏာကိုလည်း "တရိယတ္ထ-လွန်မြောက်အပ်ပြီ၊ ကွတိ တိဏ္ဏာ" ဟု ပြုပါ။

အကထံကထီ။ ။ကထိယတိ တောယာတိ ကထာ၊ ကထံ ကွတိ-အဘယ်သို့ ပါလိမ့်ဟူ၍+ပဝတ္တာ-ဖြစ်သော+ကထာ-ပြောဆိုကြောင်း ဝိစိကိစ္ဆာတည်း၊ ကထံကထာ-စ္ဆာ၊ ကထံကထာ ယဿ အတ္ထိတိ ကထံ ကထီ (ဘယ်လိုပါလိမ့်ဟု ဖြစ်သောပြောဆိုကြောင်း ဝိစိကိစ္ဆာရှိသူ၊) နကထံကထီ အကထံကထီ။ [ကထမိဒံတိ ပဝတ္တိယာ ကထံကထာ ဝိစိကိစ္ဆာ-"ဤဟာသည် ဘယ်လိုပါလိမ့်" ဟု ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာသည် ကထံကထာမည်၏၊-ဋီကာ၊ ဤဋီကာအလို "ကထမိဒံ ကထမိဒံ" ဟု ၂ ထပ်မရှိရ။]

ဋီကာသစ်။ ။"ကထမိဒံ ကထမိဒံတိ ပဝတ္တတိတိ ကထံကထာ-ဤတရားသည် ဘယ်လိုပါလိမ့်, ဤတရားသည် ဘယ်လိုပါလိမ့်ဟု ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာသည် ကထံကထာမည်၏" ဟု ဋီကာသစ်၌ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဤအလို ကထံကထံ ၂ ပုဒ်နောင် ပဝတ္တတိ အနက်၌ အ ပစ္စည်းသက်သော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။

အနဝဇ္ဇေသု။ ။ကုသလသဒ္ဒါ၏ "အာရောဂ္ယ, ဣဋ္ဌ ဝိပါက, အနဝဇ္ဇ, ဆေက" အနက်တို့တွင် ဤ၌ အနဝဇ္ဇအနက်ဟောတည်း၊ အနဝဇ္ဇ ဟု ဆိုသဖြင့် ဣဋ္ဌဝိပါကဖြစ်သော ကုသိုလ်သာ မက, အပြစ်မရှိသော အဗျာကတတို့ကိုပါယူနိုင်သည်၊ ဤကုသလေသု ဓမ္မေသု ပုဒ်ကို အကထံကထီနှင့် တွဲစေလိုသောကြောင့် "ကွမေ နုခေါ ကုသလာ ၊ပေ၊ နဝိစိကိစ္ဆတိ" ဟု ဖွင့်၏။ နု ကခ်တိကား နု ဝိစိကိစ္ဆတိ၏ အနက်ပြတည်း။

ဝါ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ဣမေ-ဤတရားတို့သည်၊ ကုသလာ-အပြစ်မရှိ လေကုန်သနည်း၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ နု ဝိစိကိစ္ဆတိ-မယုံမှားတတ်၊ နကင်္ခတိ-မယုံမှား တတ်၊ ဣတိအတ္ထော။

အယ်-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤသုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော ဒီဃနိ ကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ သခ်ေပါ-အကျဉ်းတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဣမေသု နိဝရ ဏေသု-ဤနိဝရဏတို့၌၊ ဝစနတ္ထလက္ခဏာဒိဘေဒတော-ဝစနတ္ထ, လက္ခဏာ အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ယံ-အကြင်အစီအရင်သည်၊ ဝါ-အကြင်အစီ အရင်ကို၊ ဝတ္တုံ-ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသော အစီအရင်ကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ (မယာ) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဆိုခဲ့ပြီ)။

၂၁၈။ ပန-ဆက်၊ ["ပန-အဖို့တစ်ပါးကား"ဟု ဆရာတော်၏ နိဿယ၌ ပေး၏။] သေယျထာပိ မဟာရာဇာတိ-သေယျထာပိ မဟာရာဇအစရှိသော၊ ယာ အယံ ဥပမာ-အကြင်ဥပမာကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ဥပမာ၌၊ ဣဏံ အာဒါယာတိ-ကား၊ ဝမ္ဘိယာ-အတိုးအပွားဖြင့်၊ ဓနံ-ဥစ္စာကို၊ (ကြွေးမြီကို၊) ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ ("ကမ္မဋ္ဌေ-အလုပ်တို့ကို၊ ပယောဇေယျ-ယှဉ်စေရာ၏"၌စပ်)။

လက္ခဏာဒိ။ ။အာဒိဖြင့် "ပစ္စယ (အကြောင်း) ပဟာန (ပယ်ပုံ) ပဟာယက (ပယ်တတ်သောတရား) စသည်တို့ကို ယူပါ။ ထို ပစ္စယစသည်ကိုလည်း ဘေဒအားဖြင့် ဆိုထိုက် ပါသည်"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ ["ဤဝစနတ္ထ လက္ခဏာစသည်တို့၏ အပြားကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ဆိုအပ် ပြီ" ဟု ညွှန်ပြသော်လည်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ပဌမစျာန်ခန်းကိုပြုရာ၌ နိဝရဏတို့၏ ဝစနတ္ထလက္ခဏာ ကို မတွေ့ရပါ။ ပဟာန ပဟာယကဟူသည်ကား "ဝိတက္ကော ထိနမိဒ္ဓဿ" စသည်နှင့်အညီ "ဝိတက်သည် ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်၏" စသော စကားကို ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ထို၌ ဝိတက်သည် ပဟာယက, ထိနမိဒ္ဓသည် ပဟာတဗ္ဗတည်း၊ ထိုစကားကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ပါသည်၊ ဝစနတ္ထနေရာ ၌ ရှေးဋီကာစာအုပ်များဝယ် "ဝစနလက္ခဏာဒိဘေဒတော" ဟု ရှိ၏။]

ဣဏံ။ ။ထောမနိမိတ်၌ "ရိဏ" ဟု ရှိ၏။ ရိသည် သရတွင်ပါဝင်သော ရိတည်း၊ ရိမာတ်-ဂတိ`အနက်ဟော၊ ဣ ပစ္စည်းမှ (ဂ်) ကိုချေ၊ တ ကို နပြု၊ နကို ဏ ပြန်၍ "ရိဏ"ဟု ဖြစ်၏၊ ပါဠိ၌ ဣမာတ်ကြောင့် "ဣဏ" ဟု ဖြစ်၏၊ "ဧတိ ဝုဒ္ဓိं ဂစ္ဆတိ-တိုးပွားခြင်းသို့ ရောက်တတ် ၏။ ဣတိ ဣဏံ" ဟု အဘိဓာနပဓာနပိဋကာသူစိတ်၌ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဓာတုတ္ထသင်္ဂဟ၌ တနာဒိ ဣဏာ ဓာတ်ကြောင့် "ပုနဒေယျတ္ထံ-ပြန်၍ပေးဆပ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဣဏောတိ ပါပုဏာတိတိ ဣဏံ" ဟု ပြုသည်၊ "အ ပစ္စည်း" ဟု ကြံပါ၊ ထို "ဣဏ" ဟူသည် အတိုးဖြင့် ချေးယူအပ်သော ကြွေးမြီတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝမ္ဘိယာ ဓနံ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဗျန္တီ ကရေယျာတိ-ကား၊ ဝိဂတန္တံ-ကင်းသော အကြွင်းအကျန်ရှိသည်ကို၊ ဝါ-အကြွင်းအကျန်မရှိသည်ကို၊ ကရေယျ-ပြုရာ၏၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာ ဖြင့် ပြုအပ်သော်၊ တေသံ-ထို ကြွေးမြီတို့၏၊ ကာကဏိကမတ္တောပိ-တစ်ပြားစ၏ ၄ ဖို့တစ်ဖို့ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝါ-တစ်ချင်ရွေး အတိုင်းအရှည် ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပရိယန္တောနာမ-အကြွင်းအကျန်မည်သည်၊ နာဝသိဿတိ-မကြွင်းကျန်တော့၊ ဧဝံ-ဤသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကရေယျ-ရာ၏၊ သဗ္ဗသော-အလုံးစုံအားဖြင့်၊ (အတိုးရော အရင်းပါ၊) ပဋိနိယျာတေယျ-အပ်နှင်းရာ၏၊ ဝါ-ဆပ်ရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ဗျန္တီ။ ။"ဝိ + အန္တ"ဟု ခွဲ၊ ဝိ သည် ဝိဂတအနက်ဟော၊ အန္တသည် ပရိယန္တ အနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် "ဝိဂတန္တံ"ဟုလည်းကောင်း, "ပရိယန္တော နာမ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ အန္တသဒ္ဒါသည် (အဘိဓာန် ၇၉၁ ၌ မပါဘဲ ထောမနိမိတ်လာသော) သေသ အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ပရိယန္တောတိ ဒါတဗ္ဗသေသော (ဆပ်ပေးထိုက်သော အကြွင်း)"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဝိဂတော + အန္တော ဗျန္တော၊ ဗျန္တော ယသ္သာတိ ဗျန္တီ (ဣကား)၊ သုခကာရိဒါနံကဲ့သို့ "ဣ"ဟု ရဿရှိစေ၊ ဣယာဝိသေသနအနက်၌ ဒုတိယာသက်၍ "ဗျန္တီ-ကင်းသော အကြွင်းအကျန်ရှိအောင်၊ ဝါ-အကြွင်းအကျန်မရှိအောင်"ဟု ပေးပါ။]

စဉ်းစားဖွယ်။ ။ဗျန္တီ၌ အန္တအတွက် အဝသာန အနက်ကြံ၍ "ဗျန္တီ-ကင်းသော အဆုံး (အပိုင်းအခြား)ရှိအောင်"ဟု ပေးရိုးရှိ၏။ ထို အနက်အတိုင်း "ကင်းသော အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိ"ဟု ဆိုလျှင် "အဆုံးအပိုင်းအခြားမှ ကင်း၏။ ဝါ-မဆုံးနိုင်"ဟု ဆိုရာရောက်၍ "ကြွေးမဆုံးသေး"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် ဆိုလိုရင်းမှ ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် စဉ်းစားပါ။ အောက်ပါလက်ာသည် "ဗျာဓိသေသော ရိဏသေသော"စသော ထောမနိမိတ်ကိုမှီးသော လက်ာဖြစ်သည်။

[ဆောင်] ရောဂါ အကြွင်း, ကြွေး အကြွင်းနှင့်, မီးကြွင်းတစ်ဖန်, ရန်ကြွင်းမှန်, ကျန်လျှင် မကောင်းတည်း။

ယထာ ၊ပေ၊ ကရေယျ။ ။ဝိဂတန္တဖြစ်ပုံကို ထင်ရှားပြလို၍ "ယထာ ၊ပေ၊ ဧဝံ ကရေယျ"ဟု မိန့်သည်၊ ထို ကြွေးမြီတို့ကို တစ်ရွေးမျှ မကျန်အောင် ပြုသည်-ဟူလို။ [တေသံတိ ဝမ္မိယာ ဂဟိတာနံ ဣဏမနာနံ-အတိုးဖြင့် ယူအပ်ကုန်သော ထို ကြွေးမြီဥစ္စာတို့၏။-ဋီကာသစ်။]

ကာကဏိကမတ္တောပိ။ ။အပိဟူသော ဂရဟာဇောတကကြောင့် "ကာကဏိက"ဟု ခေါ်အပ်သော ငွေသည် အနည်းဆုံး တန်ဖိုးရှိသော (တစ်ပြားထက် မမျှားသော, ရွေးက တစ်ပြား၏ ၃ ဖို့တစ်ဖို့ တစ်ပိုင်းထက်မမျှားသော) ငွေသာ ဖြစ်ထိုက်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ထောမနိမိတ် "ကာကိဏီ (နီ)"ကို ပဏစတုတ္ထံသ (ပဏ ဟု ခေါ်ရသော ရောင်းဝယ်ရာ၌ အသုံးပြုအပ်သော ပိုက်ဆံ၏ ၄ ပုံ တစ်ပုံ) ဟု ဖွင့်သည်။ [အဘယာရာမဆရာတော်၏ အမရကောသနီဿယ (၂၅) ဝဂ် (၉)ဂါထာ၌ "ကာကိဏီ-ပိုက်ဆံတစ်ပြား၏ ၄ ဖို့ တစ်ဖို့"ဟု

တတော နိဒါနန္တိ-ကား၊ အာဏာဏျနိဒါန် (အာနဏျနိဒါန်)-ကြွေးမြီမရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (လဘေထ, အဓိဂစ္ဆေယျ တို့ဟု စပ်၊) ဝါ-ကြွေးမြီမရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ (ပါမောဇ္ဇံ, သောမနဿံ တို့ဟု စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ (အဟု၊) အဏဏော (အနဏော)-ကြွေးမြီမရှိသည်၊ အမှိ-ဖြစ်၏။ ဣတိ-သို့၊ အာဝဇ္ဇနော-ဆင်ခြင်လတ်သော်၊ ပလဝပါမောဇ္ဇံ-

---

ပေးတော်မူ၏၊ "ပဏာစတုက္ကဲသ" ဟူသော ထောမနီမိနှင့် အလျော်ပေးတော်မူဟန်တူပါသည်၊ "ဝါ-တစ်ချင်ရွေး" ဟု တစ်နည်းပေးသည်မှာ လာလတ္တံ့ ဋီကာသစ်ကို မှီတော်မူဟန်တူပါသည်။

ဋီကာသစ်။ ။ကာကဏိကမတ္တံ နာမ ဧကဂ္ဃာမတ္တံတိ (တစ်ချင်ရွေး-တစ်ရွေးသား အတိုင်းအရှည်ရှိ၏ဟူ၍) ဝဒန္တိ၊ ဒိယဒ္ဓဝိဟိမတ္တံတိပိ (ကောက်စပါးတစ်လုံးခွဲ အတိုင်းအရှည်ရှသော ငွေဟူ၍လည်း) ဝိနယဋီကာယံ ဝုတ္တံ။ [ဂုဏ္ဌာ-တစ်ချင်ရွေး(တစ်ရွေး)ဟူသည် "စတ္တာရော ဝိဟယော ဂုဏ္ဌာ"ဟု အဘိဓာန် (၄၉၇)၌ ဆိုသောကြောင့် ကောက်စပါး ၄ လုံးနှင့် ညီမျှ၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိနယဋီကာ၌ ဆိုအပ်သော "ကောက်စပါး တစ်လုံးခွဲငွေ"ကို "ကာကဏိကာ"ဟု ယူခြင်းသည် သက္ကတာ၌ ပဏာစတုတ္ထဲသဟူသော အဆိုနှင့် နီးစပ်သေး၏။]

ဝိဂ္ဂဟ။ ။"ကဏ် + အဏ်တိတိ ကာကိဏီ"ဟု ထောမနီမိ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ အဏ ခတ်နောင် အဏ်ပစ္စည်းသက်၍ ပိသောဒရာဒိဂုဏ်းဟု ဆို၏၊ ကဏ်-လျှပ်ပေါ်လော်လီသည်၏အဖြစ်ကို၊ အဏတိ-မြည်တတ်၏၊ ဣတိ ကာကိဏီ (နီ)-ချင်ချင်ဟု ကန္ဒကယသ်မြည်တတ်သော ပိုက်ဆံအသေးစား-ဟူလို၊ ထို ကာကိဏီသည်ပင် ကက+အန နောင် ဏျပစ္စည်းသက်၍ ဣတ္ထိလိန်ဖြစ်သောကြောင့် "ကာကဏိကာ"ဟု ဖြစ်၏၊ ပိသောဒရာဒိဂုဏ်းဖြစ်၍ အ၌ ဝုဒ္ဓိ မပြုရ၊ ကဒ္ဒ ဝုဒ္ဓိပြု။ ကာကဏိကာမတ္တာ (ပမာဏ) ယသ္သာတိ ကာကဏိကမတ္တော (ပရိယန္တော) ဟု ပြု။

ဋီကာသစ်။ ။ဋီကာသစ်၌ "ကာ-အနည်းငယ်သော+ကဏော-ဆန်ကွဲ ဆန်ကျိုးတည်း"ဟု ပြု၍ ကာကဏောဝ+ပမာဏ် အသ္သာတိ ကာကဏိက (ပမာဏအသ္သတ္ထိအနက်၌ ဏ္ဍကပစ္စည်း၊) ကာကဏိကမေဝ ကာကဏိကမတ္တံ (မတ္တ အနက်ထူး မရှိ, တဗ္ဗော)ဟု ကြံလေသည်၊ ကာကိဏီသဒ္ဒါ ကာကဏိကာသဒ္ဒါသည် ငွေ၏ ပမာဏကို ပြသောသဒ္ဒါတည်း၊ ဆန်ကျိုး ဆန်ကွဲသည် ငွေ၏ ပမာဏကိုပြသော အသုံးမဟုတ်, ဝိဟိသဒ္ဒါသည်သာ ငွေ၏ ပမာဏကိုပြသော သဒ္ဒါဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်အကြံကို စဉ်းစားကြပါ။

အာဏာဏျနိဒါန်။ ။နတ္ထိ + ဣဏ် ယသ္သာတိ (အနိဏော-ဟု ဖြစ်သင့်လျက် တေသုဝုဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့် နိ၌ နကို ဏ, ဣကို အ ပြု၍) အာဏာဏော"ဟု ဖြစ်၏၊ [သီဟိဠ်မှ၌ "အနဏော"ဟုလည်း ရှိ၏။] အဏာဏသ + ဘာဝေါ-အာဏာဏျ၊ အာဏာဏျမေဝ-ကြွေးမြီမရှိသူ၏ အဖြစ်သည်ပင် + နိဒါန်-ပါမောဇ္ဇသောမနဿ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ အာဏာဏျနိဒါန်-ကြောင်း။ ဤအလို နိဒါန်၌ သိကို ဟိတ်အနက် သက်စေ၍ "အာဏာဏျဟေတု အာဏာဏျကာရဏာတိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်၊ (တစ်နည်း) အာဏာဏျ + နိဒါန် ယသ္သာတိ အာဏာဏျနိဒါန် (ပါမောဇ္ဇံ, သောမနဿံ)။

အားကြီးသော ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို၊ လဲဘတိ-ရ၏၊ သောမနဿ-ကောင်းသော စိတ်ရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သုခဝေဒနာကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ-ရ၏၊ တေန-ကြောင့်၊ လဘေထ ၊ပေ၊ သောမနဿန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

၂၁၉။ ဝိသဘာဂဝေဒနုပ္ပတ္တိယာ-သဘောမတူသော ဝေဒနာ၏ဖြစ်ခြင်း အားဖြင့်၊ ကကစေန-လွှဖြင့်၊ (ဆိန္နတိ)ကွဝ-ဖြတ်သကဲ့သို့၊ စတုက္ကရိယာပထံ-၄ ပါးသော ကွရိယာပုတ်ကို၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "သဗ္ဗိရိယာပထံ-အလုံးစုံသော ကွရိယာပုတ်ကို"ဟု ရှိ၏။] ဆိန္နန္တော-ဖြတ်လျက်၊ အာဘာဓတိ-လွန်စွာ နှိပ်စက်တတ်၏၊ ကွတိ, အာဘာဓော-မည်၏၊ အသ-ထိုယောက်ျား၏၊ သော-ထိုမူလ အနာရောဂါသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ကွတိ, သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ အာဘာဓိကော-မည်၏၊ တံ သမုဋ္ဌာနေန - ထိုမူလအနာရောဂါဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော၊

ပါမောဇ္ဇ, သောမနဿ။ -။"ငါ့မှာ ကြွေးမြီဟူသော ပလိဗောဓမှ လွတ်ပြီ" ဟု တွေး၍ အားကြီးသော ပါမောဇ္ဇကိုလည်း ရ၏၊ "အသက်မွေးဘို့ရန် အရင်းအနှီးလည်းကျန်သေး၏" ဟု တွေး၍ သောမနဿကိုလည်း ရသည်။

ဝိသဘာဂဝေဒနုပ္ပတ္တိယာ။ ။လူ၏ ခန္ဓာအစဉ်သည် ကုသိုလ်၏ အကျိုးဝိပါက်အစဉ်ဖြစ်၏၊ အနာရောဂါ ဖြစ်သောအခါ ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်၏၊ ထို ဒုက္ခဝေဒနာသည် ကုသိုလ်ခန္ဓာအစဉ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏၊ သုခဝေဒနာကား ထိုခန္ဓာအစဉ်နှင့် သဘောတူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာကို "ဝိသဘာဂဝေဒနာ-ခန္ဓာအစဉ်၏ သဘောမတူသော ဝေဒနာ" ဟု ခေါ်ရသည်၊ [ထိုဝေဒနာဖြစ်ခြင်းသည်ပင် နှိပ်စက်ရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်" ဟု ကြိယာဝိသေသနအနက်ပေးရသည်။]

ကကစေနေဝ သဗ္ဗိရိယာပထံ။ ။အနာရောဂါနှိပ်စက်အပ်သူသည် ရပ်၍လည်း မနေနိုင်, လမ်းလည်း မလျှောက်နိုင်သကဲ့သို့, ထို့အတူ ထိုင်၍လည်း မနေနိုင်, လျောင်း၍လည်း ကောင်းကောင်း မနေနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ကွရိယာပုတ် ၄ ပါးလုံးကိုပင် လွှဖြင့် ဖြတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။

အာဘာဓော။ ။ဗာဓောတ်သည် နှိပ်စက်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "အာဗာဓတိတိ ပီဠေတိ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဤအလို အာဥပသာရသည် အနက်သီးခြားမရှိ၊ အာကို ဘုသတ္တုကြ၍ "အာ (ဘုသော)+ဗာဓတိတိ အာဗာဓော" ဟုလည်း ပြုကြ၏၊ ထို အာဗာဓဟူသည် လေစသော ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးတို့၏ (ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ညီညီမျှမျှ မဖြစ်ဘဲ) ဖေါက်ပြန်သော အခိုက်အတန့်တည်း၊ ထိုသို့ ဓာတ်ကြီး ၄ ပါး၏ ဖေါက်ပြန်မှုကြောင့် ဖျားနာခြင်း, အနာပေါက်ခြင်း, လေထိုးခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ကြရသည်။ [ဆေးဟူသည်လည်း ထို ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးကို အညီအမျှ သမဖြစ်အောင် စွမ်းနိုင်သော ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးပင်တည်း။]

အာဗာဓိကော ဒုက္ခိတော။ ။သွာသ (သော+အသ) အတ္ထိဖြင့် အသတ္ထိ အနက်၌ ဣကပစ္စည်းသက်၍ "အာဗာဓိက" ဖြစ်သည်ဟု ပြ၏၊ ဒုက္ခိတောခ်ိုကား ဒုက္ခသဒ္ဒါက တာရကာဒိဂဏ်း၌ ပါဝင်သောကြောင့် "သဠာတ် တာရကာဒိတ္တိတော" ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်-

ဒုက္ခေန-ဒုက္ခဖြင့်၊ ဒုက္ခိတော-လွန်စွာဖြစ်သော ဆင်းရဲခြင်းရှိသည်၊ ("အသ-ဖြစ်ရာ၏" ၌စပ်၊) (ယော - အကြင်ယောက်ျားသည်၊) အဓိမတ္တဂိလာနော-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိအောင် မကျန်းမာသည်၊ (ဟောတိ)။ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-သည်၊) ဘဋ္ဌဂိလာနော-မည်၏၊ ["ဘဋ္ဌဂိလာနောတိ အဓိမတ္တဂိလာနော" ဟု ရှိလျှင်ကား သာ၍ရှင်းသည်။] နစ္စာဒေယျာတိ-ကား၊ အဓိမတ္တဗျာဓိပရေတ တာယ-လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိသော အနာရောဂါသည်နှိပ်စက်အပ်သည်၏

ဏာဒိ (၄၅) သုတ်ဖြင့် သဠာတအသတ္ထိ အနက်၌ ဣတ်ပစ္စည်းသက်ရသည်၊ "လွန်စွာဖြစ်သော ဒုက္ခရှိသူ" ဟု ပေးပါ။ [ဗျာဓိ+သဠာတော ဇောသောတိ ဗျာဓိတံ၊ ဇော နယော ဒုက္ခိတံတိ ဇော္ဍပိ-တိကဂုတ္တရ, ဒေဝဒူတဝဂ် ဋီကာ။]

ထိ ၂ ပုဒ် အဏူး။ ။အာဗာဓိကောဏ် နောက်၌ ဒုက္ခိတောကို "တံသမုဋ္ဌာနေန ဒုက္ခေန" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် မူလအနာရောဂါကို "အာဗာဓ" ဟု ခေါ်ပါ။ အာဒိမှ-အစ၌+ ဗာဓတိ-နှိပ်စက်တတ်၏၊ ဣတိ အာဗာဓော။ [အာသည် အာဒိအနက်ဟောဟု ကြံပါ။] အနာ ရောဂါရှိသူကို "အာဗာဓိက" ဟု ခေါ်သည်၊ ထို အာဗာဓလျှင် အရင်းခံရှိသော (ထိုအနာရော ဂါကြောင့် ဆက်ကာဆက်ကာဖြစ်သော) စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲမှုကို ဒုက္ခဟု ခေါ်၏။ လွန်စွာ ဖြစ်သော ထိုဒုက္ခရှိသူကို "ဒုက္ခိတ" ဟု ခေါ်သည်။

ဋီကာသစ်။ ။ဒုက္ခဝေဒနာယ အာဗာဓဘာဝေ (ဒုက္ခဝေဒနာ၏ အာဗာဓအမည် ရခြင်း၌) အာဒိမှ + ဗာဓတိတိ အာဗာဓောတိ ကတ္တာ "အာဗာဓသခ်ါတေန မူလဗျာဓိနာ အာဗာဓိကော၊ အပရာပရံ သဠာတဒုက္ခသခ်ါတေန အနုပန္ဓဗျာဓိနာ ဒုက္ခိတောတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ [ပဌမ အနာရောဂါကို အာဗာဓ, နောက်ဆက်ရောဂါဝေဒနာကို ဒုက္ခဟု ခွဲပါ-ဟူလို။]

ဘဋ္ဌဂိလာနော။ ။ဂိလေဓာတ်သည် ကိလမ (ပင်ပန်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ယု ပစ္စည်းဖြင့် "ဂိလာန" ဟု ဖြစ်၏၊ ဂိလာယတိ-ပင်ပန်းညှိုးနွမ်း၏၊ ဣတိ ဂိလာနော၊ ဘဋ္ဌကို "အဓိမတ္တ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဘဋ္ဌ+ဂိလာနော ဘဋ္ဌဂိလာနော၊ "ဓာတုသမ်ယေန-လေစသောဓာတ် တို့၏ ကုန်ခန်းလျှော့ပါးခြင်းကြောင့်၊ ပရိကို့ဏာသရီရော-ကုန်ခန်းသော ကိုယ်ရှိသူ" ဟု ဋီကာ၌ သရုပ်ဖော်၏၊ "ပိန်ချုံးနေသူ" ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။

နစ္စာဒေယျ။ ။ဤကာရဏ ဆဒီဓာတ်သည် ဣစ္ဆာယ်-လိုချင်ခြင်း (စားလိုခြင်း သောက်လိုခြင်း) ၌ ဖြစ်၏၊ စုရာဒိဂဏ်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နိ ရုစ္ဆေယျ" ဟု ဣစ္ဆာအနက်ကို ဖွင့်သည်၊ ဤ ရုစ္ဆေယျကို ကံဟောဟု ယူ၍ ပါဠိတော်၌ ဘတ္တံ+အသမ္မ အသကိုလည်း ကတ္တားဟောဟု ဋီကာသစ်ဆိုလေ၏၊ သို့သော် "ယသဒါတုကာမောရောစတေ" အနက်နှင့် အညီ ရောစနတ္ထသမ္ဘဒါန်ဆိုလျှင် သဒ္ဒါနည်းနှင့် တိုက်ရိုက်ညီ၍ ရုစ္ဆေယျလည်း ဒီဝါဒိကတ္တု ရုပ်ဟုသာ ကြံသင့်ပါသည်၊ ထို့သို့ကြံမှလည်း "နစ္စာဒေယျ" ဟူသော ကတ္တုရုပ်နှင့် လိုက်လျော မည်။ [အဓိမတ္တဗျာဓိပရေတတာယာတိ အဓိမတ္တဗျာဓိ ပီဋိတတာယ၊ "ပရေတ-ပရံ+ဣတ-အလွန်ရောက်အပ်"ဟူသော သဒ္ဒတ္ထကို "နှိပ်စက်အပ်"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။]

အဖြစ်ကြောင့်၊ နှ ရုစ္ဆေယျ-မနုစ်သက်ရာ၊ ဗလမတ္တာတိ-ကား။ ဗလမေဝ-အားသည်ပင်တည်း။ စ-ဆက်၊ ဗလ-အားသည်၊ အသ-ထိုယောက်ျား၏၊ ကာယေ-ကိုယ်၌၊ နှ ဘဝေယျ-မရှိရာ၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ တတောနိဒါနန္တိ-ကား။ အာရောဂျနိဒါန်-အနာရောဂါ မရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (လဘေထ, အဓိဂစ္ဆေယျတို့၌စပ်၊) ဝါ-အနာရောဂါမရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ (ပါမောဇ္ဇံ, သောမနဿံ တို့၌စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ တဿ-ထိုယောက်ျားသည်၊ ဝါ-၏၊ (အဟံ) အရောဂေါ-အနာရောဂါမရှိသည်၊ အမှိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဝဇ္ဇယတော-ဆင်ခြင်လသော်၊ တဒုဘယံ-ထို ပါမောဇ္ဇ, သောမနဿ ၂ ပါးစုံသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ (ဘဝတာ၊) လဘေထ ၊ပေ၊ သောမနဿန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

၂၂၀။ နှ ၊ပေ၊ ဝယောတိ-ကား၊ ကာကဏိကမတ္တံပိ-တစ်ပြား၏ ၄ ဖို့တစ်ဖို့မျှလည်း၊ ဝါ-တစ်ချင်းရွေးမျှလည်း၊ (ကိုယ်၏ အဖွင့်၊) ဘောဂါနံ-စည်းစိမ်တို့၏၊ ဝယော-ကုန်ခန်းပျက်စီးခြင်းသည်၊ နှ ဘဝေယျ-မရှိရာ၊ (နှ အသ၏အဖွင့်၊) တတောနိဒါနန္တိ-ကား၊ ဗန္ဓနာ-အနှောင်အဖွဲ့မှ၊ ဝါ-ထောင်မှ၊ မောက္ခနိဒါနံ-လွတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (လဘေထ, အဓိဂစ္ဆေယျတို့၌စပ်၊) ဝါ-လွတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ (ပါမောဇ္ဇံ, သောမနဿံတို့၌စပ်၊) သေသံ-

---

ဗလမတ္တာ။ ။ဒိဋ္ဌိဂတခ္ခ ဂတကဲ့သို့ မတ္တာအတွက် သီးခြားအနက် မရှိ, တတ္တာဝဝုတ္တိ (ထိုဗလ၏ အနက်၌ ဖြစ်ခြင်းရှိသော သဒ္ဒါ)ဟု ယူ၍ "ဗလမေဝ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဧဝဖြင့် မတ္တာ၏ ပမာဏစသော အနက်ကို ကန့်ပါ။ ဋီကာခ္ခဏား မတ္တသဒ္ဒါ၏ အပွဲကဲအနက်ကို ယူ၍ "အပွမတ္တကံဝါ ဗလံ ဗလမတ္တာ"ဟု အဋ္ဌကထာမှ တစ်နည်းကြံသေး၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤဗလမတ္တာကို နစသ ကာယေ၌ နှ (ဘဝေယျ)ဝယ် စပ်ရမည်ဖြစ်၍ "အနည်းငယ်သော အားသည် မရှိရာ"ဟု အနက်ဖြစ်နေ၏။ အနည်းငယ်သောအားမျှ မရှိလျှင် အမှန်သေရတော့မည်ဖြစ်၏။ ဤပါဠိတော်၌လာသော ယောက်ျားကား သေရမည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် မတ္တာအတွက် အနက်မရှိကြသော အဋ္ဌကထာနည်းက သဘာဝကျ၏။ ပြန်၍ ကျန်းမာရာ၌ကား မတ္တ၏ အပွကအနက် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ပါမောဇ္ဇံ သောမနဿံ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ "အရောဂေါမှိတိ အာဝဇ္ဇယတော တဒုဘယံ ဟောတိ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "အနာရောဂါ ကင်းပေပြီ"ဟု ဆင်ခြင်ခြင်းသည် "ပါမောဇ္ဇ သောမနဿ ၂ ပါးစုံ၏ အကြောင်းတည်း"ဟု ဆိုလို၏။ ဋီကာတို့၌ကား "ရောဂါမှ လွတ်ပြီဟု ဆင်ခြင်ခြင်းသည် ပါမောဇ္ဇ၏အကြောင်းဖြစ်၍ ဌါမှာ အားရှိသေး၏ဟု ဆင်ခြင်ခြင်းသည် "သောမနဿဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း"ဟု ပါဠိတော်စာသွားကို ကြည့်၍ ခွဲကြသည်။

ဝယော။ ။"ဝိ+အယ"ဟု ခွဲ၊ ဝိသည် ဝိရုဒ္ဓအနက်ဟော၊ အယသည် ဖြစ်ခြင်းအနက်ဟော၊ "ဖြစ်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်"ဟူသည် ပျက်ခြင်း, ကုန်ခန်းခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝယောတိ ခယော ဘဂေါ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။

ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ သဗ္ဗ ပဒေသု-အလုံးစုံသော တတိယ, စတုတ္ထ, ပဉ္စမဥပမာအစုတို့၌၊ ယောဇနာတဲ့-ယှဉ်စေထိုက်၏။

၂၂၁- ၂၂၂။ အနတ္တာမိနောတိ-ကား၊ အတ္တနိ-မိမိ၌၊ အမိနော-စပ်သူသည်၊ နှ (အသ)-မဖြစ်ရာ၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ရူပိယာ-အလိုအားဖြင့်၊ ကိဉ္စိ-တဲ့ တစ်ခုကို၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊ ဝါ-ပြုခွင့်ကို၊ နှ လဘတိ-မရ၊ ပရာမိနောတိ-ကာ, ပရေသု-သူတစ်ပါးတို့၌၊ အမိနော-စပ်သူသည်၊ (အသ-ဖြစ်ရာ၏၊) ပရသော-သူတစ်ပါး၏သာ၊ ရူပိယာ-အလိုအားဖြင့်၊ ဝတ္တတိ-ဖြစ်ရ၏၊ နှ ယေန ကာမံ ဂမောတိ-ကား၊ ယေန ဒိသာဘာဝေန-အကြောင်အရပ်အဖို့ဖြင့်၊ အသ-ထို ယောက်ျား၏၊ ဂန္ဓံ-ငှာ၊ ကာမော-အလိုသည်၊ ဟောတိ-၏။ [မူကွဲ၌ "ဂန္ဓကာမ တာ-သွားလိုသူ၏ အဖြစ်သည်"ဟုလည်းကောင်း, "ဂန္ဓကာမော-သွားခြင်းငှာ အလိုသည်"ဟုလည်းကောင်း ပေးပါ။] ဂမနာယ-သွားခြင်းငှာ၊ ဣစ္ဆာ-အလိုသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ တေန-ထိုအရပ်ဖြင့်၊ ဂန္ဓံ-ငှာ၊ ဝါ-ကို၊ နှ လဘတိ-မရ။

သေသံ သဗ္ဗပဒေသု။ ။"သေသ-အကြွင်း"ဟူသည် "တဿ ဟိ ဗန္ဓနာ မုတ္တောမှိတိ အာဝဇ္ဇယတော ဘဒ္ဒဘယံ ဟောတိ၊ တေန ဝုတ္တံ ၊ပေ၊ သောမနဿံတိ"ဟူသော တတိယ ဥပမာအစုအတွက် စကားကြွင်း, "တဿ ဟိ ဒါသဗျာ မုတ္တောမှိတိ အာဝဇ္ဇယတော ဘဒ္ဒဘယံ ဟောတိ၊ တေန ဝုတ္တံ ၊ပေ၊ သောမနဿံတိ"ဟူသော စတုတ္ထ ဥပမာစုအတွက် စကားကြွင်း, "တဿ ဟိ ခေမန္တဘူမိ အနုပ္ပတ္တောမှိတိ အာဝဇ္ဇယတော ဘဒ္ဒဘယံ ဟောတိ၊ တေန ဝုတ္တံ ၊ပေ၊ သောမနဿံတိ"ဟူသော ပဉ္စမ ဥပမာအစုအတွက် စကားကြွင်းတည်း။ သဗ္ဗပဒေသု၌ ပဒ သဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသအနက်ဟောတည်း။ [သဗ္ဗပဒေသုတိ တတိယာဒီသု တီသု ကောဋ္ဌာသေသု-ဋ္ဌိကာသစ်။] ဝုတ္တနယဟူသည် ပဌမ ဒုတိယအစုတို့၌ ပြအပ်ပြီးသော "သော ဟိ အဏာဏောမှိတိ"စသော ပဌမနည်းနှင့် "အရောဂေါမှိတိ"စသော ဒုတိယနည်းတည်း။

အနတ္တာမိနော။ ။အမိနောကို "အမိ+ဣနော"ဟု ခွဲ၊ အမိ-အမိဂတ်-ရအပ်သော+ဣနံ-အစိုးရသူ၏အဖြစ်သည်၊ ယသာတိ အမိနော၊ ဤဝိဂြိုဟ်အရ အမိနသဒ္ဒါသည် "အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ရှိသူ=အစိုးရသူ"ဟုလည်းကောင်း, "အာယတ္တ-စပ်သူ"ဟုလည်းကောင်း အနက်ဟောတည်း၊ အတ္တနိ+အမိနော အတ္တာမိနော (မိမိ၌ အစိုးရသူ၊ ဝါ-မိမိ၌ စပ်သူ)။ [သာမိသရာမိပတိ စသော သုတ်ဥပဒေသနှင့်အညီ ဣသရအနက်ရှိသော အမိန အာယတ္တ ပဋိဗဒ္ဓတို့နှင့်ယှဉ်ရာ၌ သတ္တမျန္တ ထားလေ့ရှိသည်။] နှ+အတ္တာမိနော အနတ္တာမိနော။

ယေနကာမံ ဂမော။ ။ယေနကာမံသည် "ယထာကာမံနှင့် အနက်တူသော အဗျယီဘောသမာသ်"ဟု ရှေ့၌ ယေနကာမံ ပဏ္ဍိတတိုန်းက ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် "ယေန ကာမံ-အလိုရှိတိုင်း၊ ဂမော-သွားနိုင်သည်"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ၊ အဋ္ဌကထာ၌ "ယေန ဒိသာ ဘာဝေန" စသောအဖွင့်ကား အဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားအောင် ဖွင့်ခြင်းသာတည်းဟု ကြံမိပါသည်၊

ဒါသဗျာတိ-ကား၊ ဒါသဘာဝါ-ကျွန်၏အဖြစ်မှ၊ (မုဆွေယျှ ဌိတပ်)["ဒါသသ+ဘာဝေါ ဒါသဗျံ"ဟု ဘာဝအနက်ဌ ဗျပစ္စည်းသက်။] ဘုဇိယောတိ-ကား၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ သန္တကော-ဥစ္စာသည်၊ (ဟောတိ၊) တတော နိဒါနန္တိ-ကား၊ ဘုဇိယနိဒါနံ-ကျွန် မဟုတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (လဘေထ, အဓိဂစ္ဆေယျတို့ဌိတပ်။) ဝါ-ကျွန် မဟုတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ (ပါမောဇ္ဇံ, သောမနဿံတို့ဌိတပ်။) ကန္တာရဒ္ဓါန မဂ္ဂန္တိ-ကား၊ ကန္တာရံ-ရေကို လွန်စေရာ

သို့သော် ဋီကာဌ်ကား "ယေန ဂန္တုံ ကာမော, တေန ကာမံ (အလိုအတိုင်း) ဂမော နု ဟောတိ" ဟု ပါဠိသေသထည့်၍ အနက်ပေးစေလိုသောကြောင့် "ယေန ဒိသာဘာဂေန"စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်ဟု ဆိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်တို့ဌ "ဂန္တုကာမတာ"ဟုလည်းကောင်း, "ဂန္တုကာမော"ဟု လည်းကောင်း မူအမျိုးမျိုး ရှိ၏၊ "ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဂမနာယ"သည် ထိုပုဒ်၏ အဖွင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဂန္တုံကို "ဂမနာယ"ဟုလည်းကောင်း, ကာမော ဟောတိကို "ဣစ္ဆာ ဟောတိ"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်ရကား "ဂန္တုကာမော ဟောတိ"ဟုသာ ရှိသင့်ပါသည်။

ဘုဇိယော။ ။ဘုဇ သဒ္ဒါသည် လက်ရုံးအနက်အပြင် ကရ (လက်သာမည) အနက်ကိုလည်း ထောမိနိဓိဌ ဖွင့်၏၊ ဣသဓာတ်သည် အနေသ (ရှာခြင်း), ဣစ္ဆာ, ဂတိအနက်တို့ကို ဟောသော်လည်း ဓာတုနှံ အနေကတ္ထတ္တာနှင့်အညီ ဤနေရာ၌ ပေသအနက် ဟောဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြ၏၊ ဧသိတဗ္ဗော ပေသိတဗ္ဗော-စေခိုင်းအပ် စေခိုင်းနိုင်၏၊ ဣတိ ဣသော၊ ဣသဓာတ်, ဣဗျပစ္စည်း။ ဘုဇောဝိယ-မိမိလက်ကိုကဲ့သို့+ဣသော-စေခိုင်းအပ် စေခိုင်းနိုင်သူတည်း။ ဘုဇိယော-သူ၊ ကိုယ့်လက်ကို ကိုယ်သာပိုင်၍ ကိုယ်အလိုရှိသလို ပြုစေနိုင်သကဲ့သို့, ထို့အတူ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း (ပိုင်ဆိုင်သူ အရှင်သခင် မရှိဘဲ) အလိုရှိသလို စေခိုင်းနိုင်သောကြောင့် "ဘုဇိယ"ဟု ခေါ်ရသည်။

မှတ်ချက်။ ။"အဒါသော တု ဘုဇိယောထ"ဟု အဘိဓာန် (၅၁၆)နှင့်အညီ ကျွန်အဖြစ်မှလွတ်၍ ဒါသ မဟုတ်သူသည်လည်းကောင်း, တစ်သက်လုံးပင် ဒါသ မဟုတ်သူသည်လည်းကောင်း ဘုဇိယမည်၏၊ ထို့ကြောင့် ဥပသမ္ပဒက်-အနုသာသနအခန်းဌ "ဘုဇိယော-ကျွန် မဟုတ်သူသည်၊ အသိ-ဖြစ်ပါ၏လော"ဟုသာ ပေးပါ၊ နဂိုက ကျွန်ဖြစ်ခဲ့သူ မဟုတ်သောကြောင့် "သူ့ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်သူသည်"ဟု မပေးပါနှင့်။

အတ္တနော သန္တကော။ ။ဤအဋ္ဌကထာဖွင့်သည် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာတည်း၊ တချို့မှာ မိမိကိုယ်သည် (ကျွန်ဖြစ်နေသည့်အတွက်) ကိုယ်မပိုင်, ကိုယ့်ဥစ္စာမဟုတ်, အရှင်သခင်တို့၏ဥစ္စာ ဖြစ်နေ၏၊ ဘုဇိယ ဖြစ်သူကား ကိုယ့်ကိုယ်သည် ကိုယ့်ဥစ္စာဖြစ်၏၊ [ဘုဇိယနှင့် စပ်၍ အခြားအနက်များကို ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂ, မဟာခန္ဓက ဒါသကထာ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ။ ။က သဒ္ဒါသည် "ရေ"ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ရေမရှိသောကြောင့် ထို ခရီးခဲသွားသူတို့သည် ရေကိုယူ၍ သွားရ၏။ ထိုခရီးခဲကို ရေပါမှ လွန်မြောက်နိုင်သောကြောင့် ရေသည် ထိုခရီးခဲကို ကျော်လွန်စေနိုင်သော အဓိက အရာဝတ္ထု ဖြစ်၏၊

ဖြစ်သော၊ ဝါ-ရေဖြင့် လွန်မြောက်အပ်သော၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂ-အဝန့်ရှည်သောခရီးကို၊ နိရုဒက်-ရေမရှိသော၊ ဒီဃမဂ္ဂ-ရှည်သော ခရီးကို၊ (ပဋ္ဌိပဒ္ဓေယျ ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ တတော နိဒါနန္တိ-ကား၊ ခေမန္တဘူမိ နိဒါန်-ဘေးကင်းရာ မြေအရပ်သို့ ရောက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (လဘေထ, အဓိဂစ္ဆေယျ ၌စပ်၊) ဝါ-ဘေးကင်းရာ မြေအရပ်သို့ ရောက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ (ပါမောဇ္ဇ, သောမနဿံ ၌စပ်)။

ဣဒမေ ၊ပေ၊ အပ္ပဟီနေတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဘဝဝါ-သည်၊ အပ္ပဟီန ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏံ-မပယ်အပ်သေးသော ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏကို၊ ဣဏသဒိသံ-ကြွေးမြီနှင့်တူသည်ကိုလည်းကောင်း၊ သေသာနိ-ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏမှ ကြွင်းသော နိဝရဏတို့ကို၊ ရောဂါဒိသဒိသာနိ-ရောဂါ အစရှိသည်တို့နှင့် တူသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ဒသေတိ-ပြတော်မူ၏။ တတြ-ထိုသို့ ပြတော်မူရာ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ သဒိသတာ-တူကုန်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ ဟိ-ခဲ့၊ ယော-

---

ထို့ကြောင့် "ကံ+တာရေန္တိ ဧတ္ထာတိ ကန္တာရော"ဟု ဋီကာတို့ပြုကြသည်၊ ရေမရှိသည့်အုတွက် သွားဖို့ရန် ခဲယဉ်းသောကြောင့် ခရီးခဲ ဟု မြန်မာပြန်ကြသည်၊ [အနုဒကတာယ ကံ (ပါနီယံ) တာရေန္တိ ဧတ္ထာတိ ကန္တာရော၊-ဋီကာသစ်။] အဒ္ဓါနသဒ္ဒါသည် ဒီဃသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း။ ကန္တာရောနှင့် ကမ္မဓာရဲ့ တွဲပါ။

မှတ်ချက်။ ။အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာ၌ "ကေန တရန္တိ အတိက္ကမန္တိ ယံတိ ကန္တာရော (အဝုတ္တကမ္မသာဓန, ကနောက် နိဂ္ဂဟိတ်လာ, နံ ပြု၊) ရေဖြင့် လွန်အပ်သော ခရီးခဲ"ဟု ပြု၏၊ "တရိတဗ္ဗောတိ တာရော (ဏ ပစ္စည်း၊) ကေန+တာရော ကန္တာရော"ဟု ဝုတ္တကမ္မသာဓနလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဤသို့ ဖြစ်နိုင်သော်လည်း ကံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို မချေရသောကြောင့် အလုတ္တသမာသ်ကြ၍ "ကံ+တာရေန္တိ ဧတ္ထ"ဟု ဋီကာတို့ ပြုကြဟန်တူသည်။

ခေမန္တဘူမိ နိဒါနံ။ ။"ခေမံ အပ္ပဋိဘယံ"ဟု ပါဋိတော်၌ ရှေ့ဝါကျရှိသောကြောင့် တတောဖြင့် ခေမန္တဘူမိကို ပြန်ညွှန်သည်၊ ခေမန္တ၌ အန္တသည် (သုတ္တန္တကဲ့သို့) အနက်သီးခြားမရှိ၊ တဿာဝဝုတ္ထိတည်း။ နောက်၌ အန္တအနက်ရှိ ကြဲသောနည်းလာဦးလတံ့၊ ခေမန္တာ+ဘူမိ ခေမန္တဘူမိ၊ ဘူမိဖြင့် ဘူမိသို့ ရောက်ခြင်းတိုင်အောင် ယူပါ။ ဥပမာ-သတ္ထုဟာရကံ ဝါဿပရိယေသေယျ၌ "ရာ၍ ချထားခြင်း"တိုင်အောင် သိခါပတ္တ (အထွတ်အထိပ်ရောက်သော) အနက်ကို ယူရသကဲ့သို့တည်း။

သဒိသတာ။ ။သဒိသာန်-တူသော ဥပမာန ဥပမေယျတို့၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တူခြင်းဟူသော အစပ်သမ္ဗန်ကတည်း၊ သဒိသတာ-ဗန်၊ ဤ ဝိဂြိုဟ်နှင့်အညီ ဥပမာနနှင့် ဥပမေယျ ဒြပ် ၂ ခုတို့၏ တူခြင်းသဘောသည် ထိုဒြပ် ၂ ခုကို ဥပမာန ဥပမေယျ အဖြစ်ဖြင့် ဆက်စပ်ပေးရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် အစပ် (အဆက် အသွယ်) သမ္ဗန်ကို "သဒိသတာ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤ သဒိသတာကိုပင် "ဥပမာ"ဟုလည်း ခေါ်ရသည်။ [ယေန ဣဏာဒီနံ ဥပမာနဘာဝေါ ကာမဆန္ဒာဒီနဉ္စ ဥပမေယျဘာဝေါ ဟောတိ၊ သော နေသံ ဥပမာနောပမေယျသမ္ဗန္ဓော သဒိသတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-ဋီကာ။]

အကြောင် ယောက်ျားသည်၊ ပရေသ်-သူတစ်ပါးတို့၏၊ ဣန္ဒြေ-ကြွေးမြီကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဝိနာသေတိ-ပျက်စီးစေ၏၊ ဝါ-ဖျက်ဆီး၏၊ သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ ဝါ-ကို၊ တေဟိ-ထိုကြွေးရှင်တို့သည်၊ ဣန္ဒြေ-ကြွေးမြီကို၊ ဒေဟိ-ပေးလော၊ ဝါ-ဆပ်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စမာနောပိ-ပြောဆိုအပ်သော်လည်းကောင်း၊ ဖရုသ်-ကြမ်းတမ်းသောစကားကို၊ ဝုစ္စမာနောပိ-လည်းကောင်း၊ ဗဠ္ဝမာနောပိ-နှောင်ဖွဲ့အပ်သော်လည်းကောင်း၊ ဝဓိယမာနောပိ-နှိပ်စက်အပ်သော်လည်းကောင်း၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုကို၊ ပဋိဗာဟိတုံ-တားမြစ်ခြင်းငှာ၊ ["ဆန့်ကျင်ဘက် အားထုတ်ခြင်းငှာ"ဟု သဒ္ဒတ္ထလည်း ပေးပါ။] နု သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ တိတိက္ခတိ-သည်းခံရ၏၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ-ကို၊ တိတိက္ခတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အသ - ထိုယောက်ျား၏၊ တံ ဣဏံ - ထိုကြွေးမြီသည်၊ တိတိက္ခာကာရဏံ-သည်းခံရခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ-ကို၊ တိတိက္ခတိ-၏)။

ဧဝမေဝ-ဤ.အတူသာလျှင်၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယမ္မိ-အကြင်ဝတ္ထု၌၊ ကာမစ္ဆန္ဒေန-ကာမစ္ဆန္ဒဖြင့်၊ ရဇ္ဇတိ-တပ်မက်၏၊ တဏှာသဟဂတေန-တဏှာဖြင့်၊ ဝါ - တပ်မက်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော တဏှာဖြင့်၊ တံ ဝတ္ထုံ-ထိုဝတ္ထုကို၊ [(တစ်နည်း) ယံ ဝတ္ထုံ-အကြင် ဝတ္ထုကို၊] ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တေန-ထိုဝတ္ထုသည်၊ ဖရုသံ-ကြမ်းတမ်းသော စကားကို၊ ဝုစ္စမာနောပိ-သော်လည်းကောင်း၊ ဗဠ္ဝမာနောပိ - သော်လည်းကောင်း၊ ဝဓိယမာနောပိ - သော်

ပဋိဗာဟိတုံ။ ။"ပဋိပ္ပဟရိတုံ-ပြန်၍ပုတ်ခတ်ခြင်းငှာ"ဟုလည်းကောင်း, "ပဋိပ္ပရိတုံ-ပြန်၍ ဖြန့်ခြင်းငှာ"ဟု လည်းကောင်း မူကွဲရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ "ဖရုသဝစနာဒိက် ကဉ္စိ ပဋိသေဓေတုံ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ပဋိဗာဟိတုံ"ပါဠိသာ ဋီကာဖွင့်နှင့် ညီ၏၊ ဗာဟာဓာတ်သည် အားထုတ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ပတိရှေးရှိသောကြောင့် "ဆန့်ကျင်ဘက် အားထုတ်ခြင်း" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ "တားမြစ်ခြင်း"အနက်ကား ဝေါဟာရတ္ထတည်း။

တဏှာ သဟဂတေန။ ။အဘိဓာန် (စ၃၃)၌ လာသော သဟဂတသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် တဗ္ဘာဝအနက်၌ ဖြစ်၏၊ "တဏှာဘူတေန ကာမစ္ဆန္ဒေန တံ ကာမစ္ဆန္ဒသဝတ္ထုဘူတံ ပုဂ္ဂလံ မမေတံတိ (ဇ၊ဥစ္စာဟူ၍) ဂဏှာတိ၊ သဟဂတသဒ္ဒေါ ဟေတ္ထတဗ္ဘာဝမတ္တော၊-ဋီကာသစ်။ ["တပ်မက်တတ်သည်၏ အဖြစ်နှင့်+တကွဖြစ်သော"ဟု အနက်ပေးလျှင်လည်း တဏှာကိုပင် ရသောကြောင့် ထိုအနက်သင့်၏၊ အဌသာလိနီ ကာမကုသိုလ်အဖွင့် ဘာသာ ဋီကာ၌ ရှုပါ။]စ

တံ ဝတ္ထုံ ဂဏှာတိ။ ။တံ ဝတ္ထုံ ကို "တံ ကာမစ္ဆန္ဒသ ဝတ္ထုဘူတံ ပုဂ္ဂလံ"ဟု ဋီကာတို့၌ တွေ့ရသည်၊ ထိုဝါကျသည် ကာမစ္ဆန္ဒေန ရဇ္ဇတိကို ထပ်၍ဖွင့်သော ဝါကျဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, နောက်၌ "သော တေန"ဟု နိယမဝါကျရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း "ယံ ဝတ္ထုံ"ဟု ရှိမှ စာသွားမှန်သည်၊ ဋီကာတို့၌လည်း "တံ"ဟု ပါ၌ပျက်နေဟန်တူ၏။

လည်းကောင်း၊ သင့်-ကို၊ တိတိက္ခတိ - ရ၏၊ (ကသ္မာ သင့် တိတိက္ခတိ၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အသ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သော ကာမစ္ဆန္ဒော-ထိုကာမစ္ဆန္ဒသည်၊ တိတိက္ခာကာရဏံ-သည်၊ ဟောတိ၊ (ကိမိဝ-အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊) ယရသာမိ ကေဟိ-အိမ်ရှင်တို့သည်၊ ဝမိယမာနာနံ-နှိပ်စက်အပ်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိနံ-တို့၏၊ တိတိက္ခာဝိယ-သည်ခံခြင်းကဲ့သို့တည်း၊ (တသ္မာ သင့် တိတိက္ခတိ၊) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဣဏံ-ကြွေးမြီကို၊ (ဒဒ္ဒဗ္ဗံ) ဝိယ-မှတ်ထိုက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ကာမစ္ဆန္ဒော-ကာမစ္ဆန္ဒကို၊ ဒဒ္ဒဗ္ဗော-မှတ်ထိုက်၏။

ပန-ကား၊ (ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ၏ ကြွေးမြီနှင့် တူပုံမှတစ်ပါး ဗျာပါဒနိဝရဏ၏ ရောဂါနှင့်တူပုံကား၊) ပိတ္တရောဂါတုရော-သည်းခြေရောဂါဖြင့် မကျန်းမမာသော ယောက်ျားသည်၊ မဓုသက္ကရာဒီသု-ပျား, သကာ အစရှိသော အာဟာရတို့ကို၊ ဒိန္နေသုပိ-ပေးအပ်ကုန်သော်လည်း၊ ပိတ္တရောဂါတုရတာယ-သည်းခြေရောဂါဖြင့် မကျန်းမမာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေသံ-ထိုပျား, သကာ အစရှိသော အာဟာရတို့၏၊ ရသံ-အရသာကို၊ နဝိန္ဒတိယထာ-မရသကဲ့သို့၊ တိတ္တကံ တိတ္တကံတိ-ခါးတယ် ခါးတယ်ဟူ၍၊ ဥဂ္ဂိရတိယေဝ ယထာ-ထွေးပစ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊ ဗျာပန္နစိတ္တော-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ရောက်သော စိတ်ရှိသောရဟန်းသည်၊ ဟိတကာမေဟိ-စီပွားကို လိုလားကုန်သော၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ-ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်၊ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ-အနည်းငယ်မျှလည်း၊ သြဝဒိယမာနော-ဆုံးမအပ်သော်၊ သြဝါဒံ-အဆုံးအမကို၊ နဂဏှာတိ-မနာယူ၊ အတိဝိယ-

---

တိတိက္ခာကာရဏံ။ ။"ခန္တီ ပရမံ တပေါ တိတိက္ခာ" ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် တိတိက္ခာအစစ်၌ အဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို အရကောက်ရ၏၊ ဤ တိတိက္ခာသည် ထို အဒေါသပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်မဟုတ်၊ တဏှာရာဂ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သာ ဖြစ်ရကား တိတိက္ခာခန္တီနှင့် ခန္တီချင်းတူသောကြောင့် သဒိသူပစာရအားဖြင့် တိတိက္ခာခန္တီ ဟု ခေါ်ရသည်။ [တိတိက္ခာ သဒိသောစေတ္ထ ရာဂပဓာနော အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒေါ တိတိက္ခာတိ ဝုတ္တော၊-ဋီကာသစ်။] အခြေခံသာ ကာမစ္ဆန္ဒ-ရာဂဖြစ်၏၊ သည်းခံနေဆဲ အခိုက်၌ကား ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်လည်း ဖြစ်မည်သာ။

ယရသာမိကေဟိ။ ။"ယရသ သာမိကဘူတေဟိ သသုသသုရ သာမိကေဟိ" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏။ ဗဟုဝုစ်ဖြစ်သောကြောင့် သသုသသုရတို့ကိုပါ ထည့်၍ ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ သို့သော် သသု သသုရတို့၏ နှိပ်စက်မှုကို သည်းခံရာ၌ ကာမစ္ဆန္ဒကြောင့် မဟုတ်နိုင်ရကား "ယရသာမိက"အရ လင်ယောက်ျားကိုသာ ယူသင့်ပါသည်၊ "ယောက်ျားအများ မိန်းမအများတို့၏ ဖြစ်တတ်သော အလေ့ဖြစ်သောကြောင့် ဗဟုဝုစ်ဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုထားသည်" ဟု ကြံပါ။

အလွန်အကဲသာလျှင်၊ မေ-တပည့်တော်၏ အပေါ်၌၊ တုမ္မေ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ဥပဒ္ဒဝေထ-နှိပ်စက်မှုကို ပြုကြကုန်၏၊ ဣတိ အာဒီနိ-ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တာ-ပြောဆိုရ၏၊ ဝိဘ္ဘမတိ-လူထွက်၏၊ [“ဣဟတောစိတောစ အာဟိဏ္ဍတိ” ဟုလည်း ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ “ထိုထိုဤဤ .လှည့်လည်၏”ဟု ပေးပါ၊ သို့သော် အဋ္ဌကထာ၏ အာဘော် ကျမည်မထင်။] ပိတ္တရောဂါတုရတာယ-သည်းခြေရောဂါ ဖြင့် မကျန်းမာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော ပုရိသော-သည်၊ မဓုသက္ကရာဒီနံ-ပျား, သကာအစရှိသော အာဟာရတို့၏၊ (ရသံ-အရသာကို၊ နဝိန္ဒတိ)ဝိယ-မရသကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ကောဓာတုရတာယ-ကောဓဖြင့် မကျန်းမာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စျာနသုခါဒိဘေဒံ-စျာန်ချမ်းသာ အစရှိသော အပြားရှိသော၊ သာသနရသံ-သာသနာတော်၏ အရသာကို၊ နဝိန္ဒတိ-မရ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့လျှင်၊ ရောဂေါ-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)ဝိယ-သို့၊ ဗျာပါဒေါ-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏။

ပန-ကား၊ (ဗျာပါဒနိဝရဏ၏ ရောဂါနှင့်တူပုံမှတစ်ပါး, ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ၏ နှောင်အိမ်နှင့် တူပုံကား၊) နက္ခတ္တဒိဝသေ-နက္ခတ်ပွဲသဘင်နေ့၌၊ ဗန္ဓနာဂါရေ-နှောင်အိမ်၌၊ ဝါ-ထောင်၌၊ ဗဒ္ဓေါ-နှောင်ဖွဲ့အပ်သော၊ (အချုပ်ခံနေရသော၊) ပုရိသော-သည်၊ နက္ခတ္တသ-နက္ခတ်ပွဲသဘင်၏၊ အာဒိ-အစကို၊ နေဝ (ပဿတိ) ယထာ-မမြင်လိုက်ရသကဲ့သို့၊ မဏ္ဍ-အလယ်ကို၊ နဝ (ပဿတိ)ယထာ-သို့၊ ပရိယောသာနံ-အဆုံးကို၊ နဝ ပဿတိ ယထာ-သို့၊ သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ ဒုတိယ ဒိဝသေ-ဒုတိယနေ့၌၊ မုတ္တော-အချုပ်ထောင်မှ လွတ်သည်၊ (သမာနော-သော်၊

ဥပဒ္ဒဝေထ။ ။“ဥပဒ္ဒဝံ ကရောထ”ဟု ဋီကာဟောင်းဖွင့်၏။ ဥပဒ္ဒဝံဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ကရဓာတ်၏ အနက်၌ ဣဟပစ္စည်းသက်၍ ဣကို ဧပြုထားသော နာမဓာတ် ဟု ဆိုလိုဟန်တူ၏၊ ထိုပါဠိအတိုင်းဆိုလျှင် “တုမ္မေ ဥပဒ္ဒဝေထ”ဟု ရှိရလိမ့်မည်၊ မေကိုလည်း ဆဋ္ဌီယန္တကြ၍ “အပေါ်၌”ဟု ဥပရိအနက်ကို အပိုစွက်ရလိမ့်မည်၊ “မေ-အား”ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ သမ္ပဒါန်အခန်းကို သတိပြုပါ။ ယခုစာအုပ်တို့၌ကား “တုမ္မေ ဟိ ဥပဒ္ဒုတာ”ဟု ရှိ၏၊ နောက်မှ ပြင်ကြဟန်တူသည်။

သာသနရသံ။ ။“စျာနာဒိဘေဒံ”ဟူသော ဝိသေသနကိုကြည့်၍ “သာသနသ+ ရသော သာသနရသော”ဟု ပြုပါ။ [အဘိုဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ နိဂုံး၌ “ပဋိပတ္တိရသသာဒံ” နှင့် အဓိပ္ပာယ်တူပင်တည်း။] “သာသနမေဝ ဝါ ရသံ” ဟု ကမ္မဓာရဲ တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏၊ အဋ္ဌကထာ၏ အာဘော်ကျမည် မထင်။

နဝ ဝိန္ဒတိ။ ။ဝိဒဓာတ်သည် ရှာဝဒိဖြစ်မူ ဝိမံသန, လာဘ, တုဋ္ဌိအနက်ကို ဟောဏ်၊ ဤ၌ “လာဘ”အနက်တည်း။ ဋီကာသစ်၌ “နာနုဘဝတိ, နဝ ဇာနာတိ”ဟု ဖွင့်သေး၏၊ ထို အနက်များကို ဘူဝါဒိ, စုရာဒိ ဝိဒဓာတ်ကသာ ဟော၍ “ဝိန္ဒတိ”ဟူသော ရှာဝဒိဓာတ်က မဟောနိုင်ပါ။

"နေ ဒေတိ"ဟု၏) ဟိယျော-ယမနှင့်နေ့က၊ နက္ခတ္တံ-နက္ခတ်ပွဲသဘင်သည်၊ အဟော မနာပ-ကြောက်. . . . မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းပေစ၊ နစ္စံ-ကပုံ ကဟန်သည်၊ အဟော (မနာပံ)-စွ၊ ဂီတ-သီဆိုပုံ သီဆိုဟန်သည်၊ အဟော (မနာပ)-စွ၊ ဣတိ အာဒီနိ-ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ သုတ္တာပိ-ကြားရ၍လည်း၊ ဝါ-ကြားရပါသော်လည်း၊ ပဋိဝစနံ-စကားတုံ့ကို၊ နေ ဒေတိ ယထာ-မပေးနိုင်သကဲ့သို့၊ ကိံကာရဏာ-ကြောင့်၊ (ပဋိဝစနံ, နေ ဒေတိ-နိုင်သနည်း၊) နက္ခတ္တသ-နက္ခတ်ပွဲသဘင်၏၊ ဝါ-ကို၊ အနနုဘူတတ္တာ-မခံစားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပဋိဝစနံ, နေ ဒေတိ-မပေးနိုင်၊) ဧဝမေဝ-လျှင်၊ ထိနမိဒ္ဓါဘိဘူတော-ထိနမိဒ္ဓသည် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အက်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဝိစိတ္တနယေ-ဆန်းကြယ်သော နည်းရှိသော၊ ဓမ္မသဝနေ-ကြားနာအပ်သော တရားသည်၊ ပဝတ္တမာနေပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တဿ-ထို တရားပွဲ၏၊ အာဒီ-ကို၊ နေဝ (ဇာနာတိ)-မသိလိုက်ရ၊ မဇ္ဈေ နဲ(ဇာနာတိ၊) ပရိယောသာနံ နဲ ဇာနာတိ၊ သောပိ-ထိုရဟန်းသည်လည်း၊ ဓမ္မသဝနေ-ကြားနာအပ်သော တရားပွဲသည်၊ ဥဒ္ဓိတေ-ထပြီးလတ်သော်၊ ဝါ-ပြီးဆုံးလတ်သော်၊ ဓမ္မသဝနံ-ကြားနာအပ်သောတရားသည်၊ အဟော-ကြောက်. . . ကောင်းပါပေစ၊ ကာရဏာ-အကြောင်းပြုပုံသည်၊ အဟော-ပေစ၊ ဥပမာ-ဥပမာပေးပုံသည်၊ အဟော-ပေစ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဓမ္မသဝနသ-ကြားနာအပ်သော တရား၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ဘဏမာနာနံ-ပြောကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ (ဝစနံ-ကို၊) သုတ္တာပိ-ကြားရ၍လည်း၊ ဝါ-ကြားရပါသော်လည်း၊ ပဋိဝစနံ-ကို၊ နေ ဒေတိ-နိုင်၊ ကိံကာရဏာ-ကြောင့်၊ (ပဋိဝစနံ နေ ဒေတိ၊) ထိနမိဒ္ဓဝသေန-ထိနမိဒ္ဓ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဓမ္မကထာယ-ဟောအပ်သော တရား၏၊ ဝါ-ကို၊ အနနုဘူတတ္တာ-မခံစားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပဋိဝစနံ နေ ဒေတိ၊) ဧဝံ-ဤသိုလျှင်၊ ဗန္ဓာဂါရံ-နှောင်အိမ်ကို၊ ဝါ-ထောင်ကို၊ ဒဋ္ဌုံ ဝိယ-သို့၊ (တထာ-တူ၊) ထိနမိဒ္ဓံ-ကို၊ ဒဋ္ဌုံ-မှတ်ထိုက်၏။

ပန-ကား၊ (ထိန မိဒ္ဓနိဝရဏ၏ နှောင်အိမ်နှင့်တူပုံမှတစ်ပါး, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏ၏ ကျွန်နှင့်တူပုံကား၊) နက္ခတ္တံ-နက္ခတ်ပွဲသဘင်ကို၊ ကီဠန္တော-ကစားရပါသော်လည်း၊ ဝါ-ကစားရသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဒါသော-ကျွန်သည်၊ အစ္ဆာယိတံ-အဆောတလျင် ဖြစ်စေထိုက်သော၊ ဣဒံ နာမ-ဤမည်သော၊ ကရဏီယံ-ပြုဖွယ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ သီယံ-လျင်မြန်စွာ၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်သို့၊ (ပြုဖွယ်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့)

အစ္ဆာယိတံ။ ။အတိ+အာယိတံ၊ အတိ သဒ္ဒါသည် သီယအနုက်ဟော၊ အာယိတံ ၌ ဣကာတ်-ကာရိတ်ကျေ, ဣကာရပစ္စည်း။ ဣ အနုဝန်ချေ။ ဣလာ, ယကို ကပြု၊ အာယိတဗ္ဗံ ပဝတ္တေတ္ဗန္တိ အာယိတံ၊ သီယံ+အာယိတံ အစ္ဆာယိတံ၊ လျင်စွာ ဖြစ်စေထိုက်သော ကိစ္စ။ [သီယံ ပဝတ္တေတဗ္ဗကိစ္စံ အစ္ဆာယိတံ၊ သီယတ္ထော ဟိ အတိသဒ္ဒေါ, ပါဠိတော်ပါတောတိ အာဒိသု ဝိယ၊-ဋီကာသစ်။]

ဂစ္ဆာတိ-သွားလေ၊ နော စေ ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ မသွားအုံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) တေ-သင်၏၊ ဟတ္ထ ပါဒံဝါ-လက်ခြေကိုသော့်လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဏနာသံဝါ-နားရွက်နှာခေါင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဆိန္နာမိ-ဖြတ်အုံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-သည်၊ (သမာနာနော-လသော်၊) ["ဝုတ္တော သော"ဟု ရှိလျှင် "သော"ပို၏။] သီဃံ-လျင်မြန်စွာ၊ ဂစ္ဆတိယေဝ ယထာ-သွားရသည်သာလျှင်ဖြစ်သကဲ့သို့၊ နဂ္ဂတ္တသ-နဂ္ဂတ်ပွဲသဘင်၏၊ အာဒီမဗ္ဗပရိယောသာနံ-အစ အလယ် အဆုံးကို၊ အနုဘဝိတုံ-ခံစားခြင်းငှာ၊ ဝါ-ခံစားခွင့်ကို၊ နဿ လဘတိ ယထာ-မရသကဲ့သို့၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (နဿ လဘတိ-မရသနည်း၊) ပရာဓီနတာယ-သူတစ်ပါးတို့၌ စပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (နဿ လဘတိ)။

ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ ဝိနယေ-ဝိနည်းပိဋကတ်၌၊ အပကတညုနာ-အဆုံးအဖြတ်ကို သိသူမဟုတ်သော၊ ဝါ-ပင်ကိုယ်သဘောကို သိသူမဟုတ်သော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ (အချို့စာအုပ်၌ ဘိက္ခုနာ မပါ။) ဝိဝေကတ္ထာယ-ဝိဝေကအကျိုးငှာ၊ အရည်-တောသို့၊ ပဝိဋ္ဌေန-ဝင်ပြီးသည်၊ (သမာနေန)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ-တစ်စုံတစ်ခုသော အရာ၌ပင်၊ အန္ဓမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ကပ္ပိယမံသေပိ - အပ်သော ဝက်သားစသည်၌သော်လည်း၊ အကပ္ပိယမံသ သညာယ-မအပ်သော ဝံသားစသည်ဟု ဖြစ်သောသညာသည်။ [ကပ္ပိယမံသေပိ တိ သူကရမံသာဒိကေပိ၊ အကပ္ပိယမံသသညာယာတိ အစ္ဆမံသာဒိသညာယ။] ဥပ္ပန္နာယ-ဖြစ်လသော်၊ ဝိဝေကံ-ဝိဝေကကို၊ [တောဋ္ဌ ဆိတ်ငြိမ်စွာ နေရခြင်းကို။] ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ သီလဝိသောဓနတ္ထံ-သီလကို သုတ်သင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝိနယ ဓရသ-ဝိနည်းဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ သန္ဓိကံ-အထံသို့ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာသည်၊ ဝါ-သွားရသည်၊ ဟောတိ-၏။ ဝိဝေကသုခံ-ဝိဝေက၌ဖြစ်သော ချမ်းသာကို၊ အနုဘဝိတုံ-ခံစားခြင်းငှာ၊ ဝါ-ခံစားခွင့်ကို၊ နဿ လဘတိ-မရ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (နဿ လဘတိ) ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စာ ဘိဘူတတာယ-ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စသည် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (နဿ လဘတိ) ဣတိ ဧဝံ-လျှင်၊ ဒါသတ္ထံ-ကျွန်၏ အကြောင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ-သို့၊ (တထာ၊) ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏။

ဝိနယေ အပကတညုနာ။ ။"ဝိနယေတိ ဝိနယဂ္ဂမေ-ဝိနည်းပါဠိတော်အစဉ်၌၊ အကုသလေန"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ "ဝိနည်းအရာ၌"ဟု ဆိုလိုသည်၊ အပကတညုနာကို လည်း "အကုသလေန"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ "ပကတံ-အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီးသော (နိဋ္ဌာနံ-ပြီးဆုံးသော) ဝိနိစ္ဆယ် ဇာနာတီတိ ပကတညူ"ဟု ဋီကာသစ် ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ မိမိကား ပသဒ္ဓါကို အာဒိကမ္မအနက်ဟောကြ၍ "ပကတံ-အစပဌမပြုအပ်သော သဘောကို (သဘောရင်းကို)+ဇာနန္တိတိ ပကတညုနော"ဟု ပါရာဇိကဏ် ဗာဟိရနိဒါန်း၌ ဖွင့်ပြခဲ့ပါသည်၊ နဿ+ပကတညူ အပကတညူ။

ပန-ကား၊ (ဥဒ္ဒစ္စ ကုက္ကုစ္စ နီဝရဏာ၏ ကျွန်အဖြစ်နှင့် တူပုံမှတစ်ပါး ဝိစိကိစ္ဆာ နီဝရဏာ၏ အဓွန့်ရှည်သော ခရီးခဲနှင့် တူပုံကား၊) ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော-အဓွန့်ရှည်သော ခရီးခဲကို သွားသော၊ ပုရိသော-သည်၊ စောရေဟိ-သူပုန်တို့သည်၊ (ဝိလုတ္တ, ပဟာတတို့ဟု စပ်၊) မနုဿာနံ-လူတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဝိလုတ္တောကာသံ-လုယက်အပ်ရာ အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဟာတောကာသဉ္စ-ပုတ်ခတ်အပ်ရာ အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသွာ-တွေ့ရ၍၊ ဒဏ္ဍကသဒ္ဒေနပိ-သစ်ခက် ဒုတ်ချောင်းသံကြောင့်သော်မှလည်းကောင်း။ [သာခါဒဏ္ဍက သဒ္ဒေနပိ။] သကုဏသဒ္ဒေနပိ-ငှက်သံကြောင့်သော်မှလည်းကောင်း၊ စောရာ-တို့သည်၊ အာဂတာ-လာကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဿင်္ကိတပရိသင်္ကိတောဝ - အောက်အဖို့အားဖြင့် ယုံမှားခြင်း, ထက်ဝန်းကျင် ယုံမှားခြင်းရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-၏၊ ဂစ္ဆတိပိ-သွားလည်းသွား၏၊ တိဋ္ဌတိပိ-ရပ်လည်း ရပ်၏၊ နိဝတ္တတိပိ-ပြန်လည်း ပြန်နစ်၏၊ ဂတဋ္ဌာနတော-ရောက်အပ်ပြီးသော အရပ်ထက်၊ အဂတဋ္ဌာနမေဝ-မရောက်အပ်သေးသော အရပ်သည်သာ၊ ဗဟုတရံ-သာ၍များသည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထိုယောဂျားသည်၊ ကိစ္ဆေန-ဆင်းရဲသဖြင့်၊ ကသိရေန-ပင်ပန်းသဖြင့်၊ ဝါ - ကသိကအောက်ဖြင့်၊

ဥဿင်္ကိတ ပရိသင်္ကိတောဝ။ ။ဋီကာသစ်၌ "အဝသင်္ကိတောစေဝ (ဥဿင်္ကိတော၌ အဝ၏ ဝိပရိတ် ဥပြုထားသည်ဟု ပြသည်) သမန္တတော သင်္ကိတ္တောစ (ပရိကို သမန္တတောဟု ဖွင့်သည်) ဆိုလိုရင်းမှာ "အတိဝိယ သင်္ကိတော (အနက်တူသဒ္ဒါ ၂ ချက်ဆင့်၍ ထားသောကြောင့် အတိသယအနက်ဟော)"ဟု ဆိုလိုသည်၊ သင်္ကိတောဒ္ဒ သင်္ကိဓာတ်၏ သင်္ကာ, ကြာသ, ဂတိ ၃ နက်တွင် ဤနေရာ၌ ဝိစိကိစ္ဆာ၏ ဥပမာဖြစ်သောကြောင့် သင်္ကာ (ယုံမှားခြင်း) အနက်ဟောဟု မှတ်ပါ။ ဂစ္ဆတိပိ စသည်ကား ယုံမှားပုံကိုပြသော စကားတည်း။

ဂစ္ဆတိပိ ၊ပေ၊ နိဝတ္တတိပိ။ ။ဂစ္ဆတိပိတိ ထောက် ထောက် ဂစ္ဆတိပိ၊ ဂစ္ဆန္တောပန တာယ ဧဝ ဥဿင်္ကိတ ပရိသင်္ကိတတာယ တတ္ထတတ္ထ တိဋ္ဌတိပိ၊ ဤဒိသေ ကန္တာရေဂတော (ဤကဲ့သို့ ခရီးခဲ၌ သွားနေရသူမှန်လျှင်) ကော ဇာနာတိ ကိं ဘဝိဿတိတိ နိဝတ္တတိပိ (ဤကဲ့သို့သော ခရီးခဲ၌ သွားနေရသူသည် ဘာဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ဘယ်သူသိနိုင်မှာလဲ ဟု တွေးတောကာ သွားလိုက်, ရပ်လိုက်, ပြန်လိုက်ဖြစ်နေသည်-ဟူလို။)

ကိစ္ဆေန ကသိရေန။ ။ဤ ၂ ပုဒ်သည် ပရိယာယ်ဖြစ်၏၊ မြန်မာ၌လည်း အပင်ပန်းခံမှ ရောက်ရခြင်းကို "ဆင်းဆင်းရဲရဲနှင့် ရောက်ရ, ကသိကအောက်နှင့် ရောက်ရ"ဟု ပရိယာယ်သုံးကြသည်၊ တစ်နည်း "ကာယိကဒုက္ခဖြင့် ပင်ပန်းခြင်းကို ကိစ္ဆ, စေတသိကဒုက္ခဖြင့် ပင်ပန်းခြင်းကို ကသိရ"ဟု ခွဲပါ။ ထို ၂ ပုဒ်လုံးပင် သတ္တတ၌ "ကြိုစ္ဆ"ပုဒ်မှ လာသည်၊ [ကြိုတဓာတ်, ရက်ပစ္စည်း, ဓာတွန် တကို ဆပြု၊ စ် လာ၊ "ကြိုတတိ ဆိန္ဒတိ-မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို ဖြတ်တောက်တတ်၏။ ဣတိ ကြိုစ္ဆ (ကိစ္ဆော)" အဘိဓာနပွဒီပိကာသူစိ၌ကား "ကိရ-ဝိက္ခိပနေ၊ ကိရတိ သုခံ ကိစ္ဆံ"၊ "ကသ-ဂမနေ, ဣရော၊ အပုညံ ကသတိတိ ကသိရံ-မကောင်းမှုသို့ ရောက်သော ဒုက္ခ"ဟု ပြုသည်။]

ခေမန္တဘူမိ-ဘေးတို့၏ ကုန်ခြင်းဟူသော အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသော မြေသို့၊ ပါပုဏာတိဝါ ယထာ-ရောက်သော်လည်း ရောက်တတ်သကဲ့သို့၊ နဝါ ပါပုဏာတိ ယထာ-မရောက်သော်လည်း မ,ရောက်တတ်သကဲ့သို့။

ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ယသ-အကြင် ရဟန်း၏၊ အဋ္ဌသု-ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဌာနေသု-အရာတို့၌၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-တွေးတောယုံမှားခြင်းသည်၊ ဥပ္ပန္နာ-ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထို ရဟန်းသည်၊ ဗုဒ္ဓေါ နုခေါ-ဘုရားအစစ်လေလော၊ နော ဗုဒ္ဓေါ နုခေါ-ဘုရားအစစ် မဟုတ်လေသလော၊ ဣတိ အာဒိနာ-ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဝိစိကိစ္ဆန္တော-တွေးတောယုံမှားလျက်၊ အဓိမုစ္စိတ္တာ-စွဲစွဲမြဲမြဲ နှလုံးသွင်း၍၊ ဝါ-ဆုံးဖြတ်၍၊ [သဒ္ဓါမိမောက္ခဖြင့် ဗုဒ္ဓအစစ်ဘဲ စသည်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဆိုသည်။] သဒ္ဓါယ-သဒ္ဓါတရားဖြင့်၊ ဂဏှိတုံ-ယူခြင်းငှာ၊ နဝ သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) မဂ္ဂံဝါ-မဂ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဖလံဝါ-ဖိုလ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ နဝ ပါပုဏာတိ-မရောက်။

ဣတိ-ဤသို့၊ ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂေ-အခွန်ရှည်သော ခရီးခဲ၌၊ စောရာ-တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်လေသလော၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်လေသလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ အာသပ္ပနပရိသပ္ပနံ-အစစ္စာ ရွှေ့ရှားခြင်း, ထက်ဝန်းကျင် ရွှေ့ရှားခြင်းကို၊ ဝါ-အစစ္စာ ရွှေ့ရှားခြင်း, အဆင့်ဆင့် ရွှေ့ရှားခြင်းကို၊ [သပ္ပဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကိုဟော၏၊ အာရုံတစ်ခု၌ မတည်ဘဲ ရွှေ့၍ရွှေ့၍ သွားခြင်းကိုပင် "အာ-အစ+ပရိ-ပတ်ဝန်းကျင်၊ ဝါ-အဆင့်ဆင့်၊ ရွှေ့ရှားခြင်း (ယုံမှားခြင်း)ဟု ခေါ်သည်။] အပရိယောဂါဟနံ-ဉာဏ်ဖြင့် မသက်ဝင်နိုင်ခြင်းကို၊ စိတ္တာသ-၏၊

ခေမန္တဘူမိ။ ။ခေမန္တ၌ အန္တသဒ္ဒါ၏ တဗ္ဘာဝဝုတ္တိဖြစ်ပုံကို ရှေ့၌ ပြခဲ့ပြီ၊ "ဘယသ ဒီယနံ ဝါ ခေမော၊ ဘေး၏ ကုန်ခြင်း၊ ခေမောဝ အန္တော ယသ္သာတိ ခေမန္တော၊ ခေမန္တောစ+သာ+ဘူမိစာတိ ခေမန္တဘူမိ-ဘေး၏ကုန်ခြင်းဟူသော အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသော မြေ"ဟု ဤနေရာဝယ် ဋီကာသစ်၌ တစ်နည်းပြုသေး၏။

အဋ္ဌသု ဌာနေသု။ ။ဗုဒ္ဓေ ကင်္ခတိ, ဓမ္မေ, သံဃေ (အရိယာသံဃာတော်၌), သိက္ခာယ (အဓိသီလစသော သိက္ခာ၌), ပုဗ္ဗန္တေ (အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် အဖို့၌), အပရန္တေ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ, ဣဒပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စသမุปฺปนฺနေသု (ပဋိစ္စသမุปฺปาဒ် ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ်ပုံ၌) ကင်္ခတိ"ဟု စျာနဝိဘင်းစသည်၌ လာသော ရှစ်ဌာနတည်း။

ဆမ္ဘိတတ္တာ။ ။ရှေ့၌ ထဘိဓာတ်ဖြင့် တောင့်တင်းခိုင်မာခြင်းအနက်ကို ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ခန္ဓာကိုယ်က တောင့်တင်း ခိုင်မာနေသော်လည်း အတွင်းအပြင် လှုပ်ရှား၍နေသောကြောင့် ဤနေရာ၌ "အရညသညာယ ဥပ္ပန္နံ ဆမ္ဘိတဘာဝံ ဟဒယမံသ စလန"ဟု ဋီကာဖွင့်ဟန်တူ၏၊ ဓာတ်ရင်းမှာ ထဘိဓာတ်သာတည်း၊ ဆဘိဓာတ်ဟု ဓာတ်ကျမ်း၌ မရှိ။

ဆမ္ဘိတတ္တံ-တုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တော-ဖြစ်စေလျက်၊ ခေမန္တပ္ပတ္တိယာ-ဘေးတို့၏ ကုန်ခြင်းဟူသော အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသော မြေသို့ရောက်ခြင်း၏၊ အန္တရာယံ-အန္တရာယ်ကို၊ ကရောတိ ယထာ-ပြုသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဝိစိကိစ္ဆာပိ-သည်လည်း၊ ဗုဒ္ဓေ၊ နုခေါ-လေလော၊ နု ဗုဒ္ဓေ၊ နုခေါ-လေသလော၊ ဣတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပုနပ္ပုနံ, အာသပ္ပနပရိသပ္ပနံ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ အပရိယောဂါဟနံ-ကို၊ စိတ္တသ-၏၊ ဆမ္ဘိတတ္တံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒယမာနာ-ဖြစ်စေလျက်၊ အရိယဘူမိပ္ပတ္တိယာ-အရိယာတို့၏နယ်မြေသို့ ရောက်ခြင်း၏၊ အန္တရာယံ-ကို၊ ကရောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗောဝိယ, (တထာ)၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၂၂၄။ [အပ္ပဟီန ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏစသည်တို့၏ ဣဏစသည်တို့နှင့် တူပုံကို ပြပြီး၍ ပဟီနကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏစသည်တို့၏ အာဏာဏုစသည်တို့နှင့် တူပုံကို ပြခြင်းငှာ "ဣဒါနိ"စသည်မိန့်။] ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ သေယျထာပိ မဟာရာဇ အာဏာဏုန္တိ ဧတ္ထ-ဤပါဠိ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပဟီနကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ-ပယ်အပ်ပြီးသော ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏကို၊ အာဏာဏုသဒိသံ-ကြွေးပြီမရှိသူ၏ အဖြစ်နှင့်တူသည်ကိုလည်းကောင်း၊ သေသာနိ-ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏမှ ကြွင်းသော နိဝရဏတို့ကို၊ အာရောဂျာဒိသဒိသာနိ-အာရောဂျ အစရှိသည်တို့နှင့် တူသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကတ္တာ, ဒသေတိ-ပြတော်မူ၏၊ တတြ-ထိုသို့ပြတော်မူရာ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သဒိသတာ-တူကုန်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပုရိသော-သည်၊ ဣဏံ-ကြွေးမြီကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ကမ္မဋ္ဌေ-အလုပ်တို့ကို၊ ပယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ (လုပ်ကိုင် ၍၊) သမိဒ္ဓတံ-ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော-ရောက်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဣဏံ ဣဏနာမ-ဤကြွေးမြီမည်သည်၊ ပလိဗောဓမူလံ-အနှောက်အယှက် ခံရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ သဝဏ္ဏိုက်-အတိုးအပွားနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဣဏံ-ကို၊ နိယျာတေတွာ-အပ်နှင်း၍၊ ဝါ-ဆပ်၍၊ ပဏ္ဏံ-စာချုပ်ကို၊ ဖာလာပေယျ-ဆုတ်ပစ်စေရာ၏၊ [ကြွေးယူတုန်းက ယူရာရက်, အတိုးယူပုံ, ပြန်၍ ဆပ်ဖို့ရက်ကို မှတ်သားထားသော စာချုပ်ကို ဆုတ်ပစ်စေရာ၏။]. . . အထ-ကြွေးရှင်းပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အသ-ထိုယောက်ျား၏ အထံသို့၊ တတော-ကြွေးရှင်းပြီးရာ ထိုအခါမှ၊ ပဌာယ-စ၍၊

တတြာယံ သဒိသတာ။ ။ကာမစ္ဆန္ဒစသော နိဝရဏတို့ကို မပယ်ရသေးပုံကို ပြသော စကားအဖို့၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းကို အစဉ်လိုက်၍ ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်ခြင်းစသည်တို့က ကြွေးမြီကင်းခြင်းစသည်နှင့် တူပုံကို သိနိုင်ပါသည်၊ မှန်၏-အကြင် အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒ စသည်တို့သည် ကြွေးမြီစသည်တို့နှင့် တူကုန်၏၊ ထို အပိုင်းအခြားအားဖြင့်ပင် ကာမစ္ဆန္ဒကိုပယ်ခြင်းစသည်တို့သည် ကြွေးမြီကင်းခြင်းစသည်တို့နှင့် တူကြလေတော့၏။

ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ဒုတံ-တစ်မန်ကို၊ နေဝပေသေတိ-မစေလွှတ်တော့၊ ပဏ္ဏံ-သတိပေးစာရွက်ကို၊ နဝ (ပေသေတိ)-မပေးပို့တော့၊ ["မည်သို့နေ့ရက်၌ ပြန်၍ဆပ်ဖို့ရန် အချိန်စေ့ပြီ"ဟု သတိပေးကြောင်း စာရွက်ကိုလည်း မပို့တော့၊] သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ ဣဏသာမိကေ-ကြွေးရှင်တို့ကို၊ ဒိသွာပိ-မြင်ရ၍လည်း၊ (အာသနာ-နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာတုံ-ထခြင်းငှာ၊) သစေ ဣဏ္ဍတိ-အကယ်၍ အလိုရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာသနာ-မှ၊ ဥဋ္ဌဟတိ-ထ၏၊ (အာသနာ-မှ၊ ဥဋ္ဌာတုံ-ငှာ၊) နောစေ ဣဏ္ဍတိ-အကယ်၍ အလိုမရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) (အာသနာ-မှ၊) နဥဋ္ဌဟတိ ယထာ-မထသကဲ့သို့၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (နဥဋ္ဌဟတိ-နည်း၊) တေဟိ-ထိုကြွေးရှင်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ နိလ္လေပတာယ-လိမ်းကျံခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အလဂ္ဂတာယ-ငြိကပ်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တစ်နည်း) နိလ္လေပတာယ-လိမ်းကျံခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော၊ အလဂ္ဂတာယ-ငြိကပ်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (နဥဋ္ဌဟတိ ယတ္ထ-ကဲ့သို့) ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အယံ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏော - မည်သည်၊ ပလိဘောဓမူလံ - အနှောက်အရှက်ခံရခြင်း၏ အကြောင်းအရင်းတည်း၊ ဣတိ စိန္တေတွာ-၍၊ ဆ-၆ ပါးကုန်သော၊ ဓမ္မေ-အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်း စသောတရားတို့ကို၊ ဘာဝေတွာ-တိုးပွားစေ၍၊ ဝါ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေ၍၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ်-ကို၊ ပဇဟတိ-ပယ်စွန့်၏၊ ပန-အမှာစကားချုပ် ညွှန်လိုက်ဦးအံ့၊ ဆ-၆ ပါးကုန်သော၊ တေ ဓမ္မေ-ထို အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းစသော တရားတို့ကို၊ မဟာသတိပဋ္ဌာနေ-မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၌၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့။ [ဤဒီဃနိကာယ်, မဟာဝဂ္ဂ, သတိပဋ္ဌာနသုတ်ကို ညွှန်သည်။]

နိလ္လေပတာယ။ ။ဓနသမ္ပန္နာဘာဝေန (ဥစ္စာအားဖြင့် အဆက်အသွယ်မရှိသည့် အတွက်) အဝိလိမ္မနတာယ (လိမ်းကျံခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) "ဥစ္စာ အဆက်အသွယ်တည်းဟူသော လိမ်းကျံခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်" ဟူလို၊ အလဂ္ဂတာယ၌လည်း "ဥစ္စာ အဆက်အသွယ်ဟူသော ငြိကပ်မှုမရှိ" ဟုပင် ဆိုလိုသည်၊ ထို ၂ ပုဒ်ကို ပရိယာယ်ဟု ဆို၏၊ (တစ်နည်း) နိလ္လေပတာယသည် အလဂ္ဂတာယ၏ ဝိသေသနတည်းဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သေး၏၊ "လိမ်းကျံခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော အလဂ္ဂတာဖြစ်သည်" ဟူလို။ [ရူဓာဒိ လိပဓာတ်ဖြင့် "လိမ္ပန် လေပေါ" ဟု ပြု။ နတ္ထိ+လေပေါယသာတိ နိလ္လေပေါ (ပုရိသော) နိလ္လေပသဲ့+ဘာဝေါ နိလ္လေပတာ။]

ဆ ဓမ္မေ ဘာဝေတွာ။ ။ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အသုဘ အာရုံကိုသင်ယူခြင်း, အသုဘဘာဝနာကို အားထုတ်ခြင်း, စက္ခုစသော ဣန္ဒြေ ၆ ပါးကို စောင့်စည်းခြင်း, ဘောဇနေ မတ္တညုတာရှိခြင်း, ကလျာဏမိတ္တရှိခြင်း, လျောက်ပတ်သော စကားကိုပြောခြင်း၊ ဤ ၆ ပါးကို မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေခြင်း, တိုးတက်ပွားများစေခြင်းကို "ဘာဝေတွာ" ဟု ဆိုသည်။

ဧဝံ-သို့၊ ပဟီနကာမစ္ဆန္ဒဿ-ပယ်အပ်ပြီးသော ကာမစ္ဆန္ဒရှိသော၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ (သင်္ကေါ်, ဗျာပါဒ, ကိလေသာ တို့၌စပ်၊) ဝါ-ထိုရဟန်းသည်၊ (ပဿတောဒ္ဓစပ်၊) ဣဏမုတ္တဿ-ကြွေးမြီမှလွတ်ပြီးသော၊ ပုရိသဿ-၏။ ဣဏသာမိကေ-ကြွေးရှင်တို့ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ ဘယံ-ကြောက်ခြင်းသည်၊ နေဝ ဟောတိ ယထာ-သို့၊ ဆမ္ဘိတတ္တံ-ကိုယ်တုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နေ ဟောတိ ယထာ-သို့၊ ဧဝမေव-သာလျှင်၊ ပရဝတ္ထုမှိ-တစ်ပါးသော အာရုံဟူသောဝတ္ထု၌၊ သင်္ကေါ-ကပ်ငြိခြင်းသည်၊ နေဝ ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဗျာပါဒ-စပ်ဖွဲ့မိခြင်းသည်၊ နေ ဟောတိ၊ ဒိဋ္ဌာနိ-နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါနိပိ-ရူပါရုံတို့ကိုသော်မှလည်း၊ ပဿတော-မြင်ရလသော်၊ ကိလေသော-ကိလေသာသည်၊ နေ သမုဒါစရတိ-ကောင်းစွာအထက်အထက်၌ မဖြစ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာဏာဏမိဝ-ကြွေးမြီမရှိသူ၏ အဖြစ်ကိုကဲ့သို့၊ ကာမစ္ဆန္ဒပဟာနံ-ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်ခြင်းကို၊ အာဟ-ဟော တော်မူပြီ။

ပန-ကား၊ ပိတ္တရောဂါဟူရော-သည်းခြေရောဂါဖြင့် မကျန်းမာသော၊ သော ပုရိသော-သည်၊ ဘေသဇ္ဇကိရိယာယ-ဆေးကုမှုဖြင့်၊ တံ ရောဂံ-ထိုသည်းခြေရောဂါကို၊ ဝူပသမေတွာ-ငြိမ်းအေးစေပြီး၍၊ တတော-ငြိမ်းအေးစေပြီးရာ ထိုအခါမှ၊ ပဌာယ-စ၍၊ မဓုသက္ကရာဒီနံ-ပျား, သကာ အစရှိသောအာဟာရတို့၏၊ ရသံ-အရသာကို၊ ဝိန္ဒတိ ယထာ-ရသကဲ့သို့၊ ဧဝမေव-သာလျှင်၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အယံ ဗျာပါဒေါနာမ-ဤဗျာပါဒမည်သည်၊ မဟာအနတ္ထကရော-ကြီးစွာသော စီးပွားမဲ့ကို ပြုတတ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဆ-ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းစသော တရားတို့ကို၊ ဘာဝေတွာ-တိုးပွားစေပြီး၍၊ ဝါ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေပြီး၍၊ ဗျာပါဒ

နေဝသင်္ကေါ် နေ ဗျာပါ။ ။ပရဝတ္ထုမှိတိ အာရမဏဘူတေ ပရသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ၊ မမာယနာဘာဝေန (ငါ့ဥစ္စာဟုပြုခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်) နေဝ သင်္ကေါ။ ပရိဂ္ဂဟာဘာဝေန (ကိုယ်ပိုင်သိမ်းပိုက်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်) နေ ဗျာပါ-ဋီကာသစ်။

ဒိဋ္ဌာနိဝိ ရူပါနိ။ ။အပိသည် သမ္ဘာဝနာဇောတာ၊ ဒိဋ္ဌ ရူပါရုံတို့ကိုသော်မှ မြင်ရသည်ရှိသော် ကိလေသာ မဖြစ်တုံးသေး၏။ "ထို့အောက်ကျသော လူ့ရူပါရုံတို့ကို မြင်ရာ၌ ကိလေသာ မဖြစ်ခြင်းမှာ အထူးပြောဘွယ် မလိုတော့" ဟု ဂရဟာအနက်ကို ဆည်းပါ။

ဆ ဓမ္မေ။ ။ဗျာပါဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မေတ္တာအာရုံကို သင်ယူခြင်း၊ မေတ္တာဘာဝနာကို အားထုတ်ခြင်း, ကမ္မသကတာ (ရန်သူကိုမြင်လျှင် ဒေါသမဖြစ်ဘဲ ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိသည် အဖြစ်ကို နှလုံးသွင်းခြင်း), ပဋိသင်္ခါနဗဟုလတာ (ဒါသင့်အားဖြင့် ဆင်ခြင်မှုများဖြင့်), ကလျာဏမိတ္တရှိခြင်း, သပ္ပါယကထာကို ပြောဆိုခြင်း, ဤ ၆ ပါးတည်း။

နိုဝရဏ-ဗျာပါဒနိုဝရဏကို၊ ပဇဟတိ-ပယ်စွန့်၏၊ သဗ္ဗနိုဝရဏေသု-အလုံးစုံသော နိုဝရဏတို့၌၊ ဆ-ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ မဟာသတိပဋ္ဌာနေယေဝ-မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ်၌ပင်၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့။ [ရှေ့၌ "မဟာသတိပဋ္ဌာနေ" ဟုပါခဲ့သောကြောင့် ဤ၌ "ဧဝ" ထည့်၍ ဆိုသည်။] စ-ဆက်၊ ကေဝလံ-ပယ်ကြောင်း တရားတို့နှင့် မဖက် သက်သက်၊ တေယေဝ-ထို ၆ ပါးသော တရားတို့ကိုသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်လတ္တံ့သည်ကား၊ နေ-မဟုတ်သေး၊ ယေပိ-အကြင်တရားတို့ကိုလည်း၊ ထိနမိဒ္ဓါဒီနံ-ထိနမိဒ္ဓအစရှိတို့ကို၊ ပဟာနာယ-ပယ်ခြင်းငှါ၊ ဘာဝေတဗ္ဗာ-တိုးပွားစေထိုက်ကုန်၏၊ ဝါ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေထိုက်ကုန်၏၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ တေပိ-ထိုပယ်ကြောင်း တရားတို့ကိုလည်း၊ တတ္ထေဝ-ထိုမဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ်၌သာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်တော့အံ့။

ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဟီနဗျာပါဒေါ-ပယ်အပ်ပြီးသော ဗျာပါဒရှိသော၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ("သမ္ဘဝဏ္ဍိတ္ထာ သိက္ခတိ"တို့၌စပ်၊) ပိတ္ထရောဂဝိမုတ္တော-သည်းခြေရောဂါမှ လွတ်ပြီးသော၊ ပုရိသော-သည်၊ မဓုသက္ကရာဒီနံ-တို့၏၊ ရသံ-ကို၊ သမ္မိယာ ယမာနော-ကောင်းစွာ မြတ်နိုးမှုကိုပြုလျက်။ [သမ္မိယနောင် ကရဓာတ်၏ အနက်၌ အာယပစ္စည်းသက်။] ပဋိသေဝတိ ယထာ-မှီဝဲသကဲ့သို့၊ ဧဝမေव, အာစာရ ပဏ္ဏတ္တိအာဒီနိ-ပြုကျင့်ဖွယ်ကို အကြောင်းပြု၍ ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ် အစရှိကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ-သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ သိရသာ-ဦးခေါင်းဖြင့်၊ သမ္ဘဝဏ္ဍိတ္ထာ-ခံယူ၍၊ သမ္မိယာယမာနော-လျက်၊ သိက္ခတိ-ကျင့်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာရောဂျမိဝ-အနာရောဂါမရှိသူ၏ အဖြစ်ကိုကဲ့သို့၊ ဗျာပါဒပွဟာနံ-ဗျာပါဒကို ပယ်ခြင်းကို၊ အာဟ။

ပန-ကား၊ (ဗျာပါဒပွဟာန၏ အာရောဂျနှင့်တူပုံမှတစ်ပါး, ထိနမိဒ္ဓပွဟာန၏ ဗန္ဓနာမောက္ခနှင့်တူပုံကား။) [စာအုပ်တို့၌ ပန်မပါ၊ ပါမှကောင်းသည်။] နက္ခတ္တ ဒိဝသေ-နက္ခတ်ပွဲနေ့၌၊ ဗန္ဓနာဂါရံ-နှောင်အိမ်သို့၊ ပဝေသိတော-ဝင်စေအပ်ပြီး

အာစာရပဏ္ဏတ္တိ အာဒီနိ။ ။စာရိတ္တသီလနှင့် စပ်သော သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်ကို "အာစာရပဏ္ဏတ္တိ"ဟု ခေါ်သည်၊ ခန္ဓကဋ္ဌ မျှားသောအားဖြင့် လာသော အကျင့်သိက္ခာပုဒ်မျှားတည်း။ "အာဒိဖြင့် မပြုမကျင့်ရ ဟု တားမြစ်အပ်သော ဝါရိတ္တပဏ္ဏတ္တိသိက္ခာပုဒ်မျှားကို ယူပါ"ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်။

ပဝေသိတော။ ။ပဝေသိယိတ္ထ-ဝင်စေအပ် (သွင်းအပ်)ပြီ၊ ဤကဲ့သို့ ပဝေသိတော၊ နက္ခတ်ပွဲမတိုင်မီကပင် ရန်သူတို့ကဖမ်း၍ နက္ခတ်သဘင်ကို မခံစားရအောင် ချုပ်နှောင်ထားအပ်သူကို "နက္ခတ္တဒိဝသေ ၊ပေ၊ ပုရိသော"ဟု ဆိုသည်၊ (တစ်နည်း) နက္ခတ်ပွဲနေ့မှပင် ထိုပွဲ၏ အရသာကို မခံစားနိုင်အောင် ဖမ်း၍ ချုပ်နှောင်ထားအပ်သူကို "နက္ခတ္တဒိဝသေ ဗန္ဓနာဂါရံ ပဝေသိတော"ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ ၂ နည်းဖွင့်ရခြင်းကား ရန်သူတို့၏ ချုပ်နှောင်ထားရာ၌

သော၊ ဝါ-သွင်းချအပ်ပြီးသော၊ သော ပုရိသော-ထိုယောက်ျားသည်၊ အပရသို့-နောက်တစ်ကြိမ်ဖြစ်သော၊ နက္ခတ္တဒိဝသေ-၌၊ [အပွမတ္တော ဟုတ္တာ, အနုဘဝိတ္တာ, ဥဒါနေသိ၌စပ်၊] ပုဗ္ဗေပိ-ရှေး၌လည်း၊ (ရှေးတုန်းကလည်း၊) အဟံ-ငါ့ကို၊ ပမာဒ ဒေါသေန-မေ့လျော့ခြင်းဟူသော အပြစ်ကြောင့်၊ ဗဒ္ဓါ-နှောင်ဖွဲ့အပ်ပြီ၊ တေန-ထိုသို့နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ နက္ခတ္တံ-ထိုနက္ခတ်ပွဲကို၊ နာနုဘဝိ-မခံစားလိုက်ရ၊ ဣဒါနိ-၌၊ အပွမတ္တော-မမေ့မလျော့သည်၊ ဘဝိဿामि-ဖြစ်တော့အုံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် မမေ့မလျော့လသော်၊ အဿ-ထိုယောက်ျား၏၊ ပစ္စတ္ထိကာ-ရန်သူတို့သည်၊ သြကာသံ-ဖမ်းယူခွင့်ကို၊ နလဘန္တိ-မရကြကုန်၊ ဧवံ-ဤသို့ရန်သူတို့ ဖမ်းယူခွင့်မရလောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အပွမတ္တော-မမေ့မလျော့သည်၊ ဟုတ္တာ, နက္ခတ္တံ-နက္ခတ်ပွဲကို၊ အနုဘဝိတ္တာ-ခံစား၍၊ နက္ခတ္တံ-နက္ခတ်ပွဲသည်၊ အဟော-သြော်. . . ကောင်းပါပေစု၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဒါနံ-ဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနေသိ ယထာ-ကျူးရင့်သကဲ့သို့၊ [ဥဒါနံ ဥဒါနေသိပုဒ်တို့၏ ရုပ်ပြီးပုံကို အဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ နိဒါနကထာ သာဂရစိန္တာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဧဝမေव-သာလျှင်၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဣဒံ ထိနမိဒ္ဓံနာम-ဤထိနမိဒ္ဓမည်သည်၊ မဟာအနတ္ထကရံ-ကြီးစွာသော စီးပွားမဲ့ကို ပြုတတ်၏၊ [ထိနမိဒ္ဓဖြစ်နေလျှင် ဒိဋ္ဌမမ်ိမ်ကစသော စီးပွားကို မပြုနိုင်၊ ထိုသို့မပြုနိုင်သည့်အတွက် ဒိဋ္ဌမမ်ိမ်ကစသော စီးပွားကို ယုတ်လျော့စေခြင်းကို အရင်းခံ၍ ကြီးစွာသော စီးပွားမဲ့ကို ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်စေတတ်၏။] ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဆ-ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ ဘာဝေတ္တာ-၍၊ ဝါ-၍၊ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ-ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏကို၊ ပဇဟတိ-ပယ်စွန့်၏။

သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဟီနထိနမိဒ္ဓေါ-ပယ်အပ်ပြီးသော ထိနမိဒ္ဓရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊ အနုဘာဝန္တော, အရဟတ္တံ, ပါပုဏာတိတို့၌စပ်၊) ပန္ဓနာ-အနှောင်အဖွဲ့မှ၊ မုတ္တော-လွတ်ပြီးသော၊ (ပဌမနက္ခတ်ပွဲတုန်းက အချုပ်ခံရခြင်းမှ လွတ်ပြီးသော၊) ပုရိသော-သည်၊ သတ္တာဟမ်ိ-၇ ရက်ပတ်လုံးလည်း၊ နက္ခတ္တသ-

---

နက္ခတ်ပွဲသဘင်ကို မခံစားနိုင်အောင် ရည်ရွယ်ချက်ရှိသောကြောင့်တည်း၊ ထို ရည်ရွယ်ချက်ရှိပုံကိုလည်း "ပုဗ္ဗေပိ အဟံ ပမာဒဒေါသေန ဗဒ္ဓေါ"စသော စကားဖြင့် သိသာသည်။ [ပ+ဝိသ+ဏော, တာ၊ ဧ ကို ဣ ပြု။]

ဆ ဓမ္မေ။ ။အတိဘောဇနေ နိမိတ္တဂ္ဂါဟော (အလွန်လေးစားခြင်း၌ ထိနမိဒ္ဓ၏ အကြောင်းဟု ယူခြင်း။ အတိဘောဇနေ ထိနမိဒ္ဓဿ နိမိတ္တဂ္ဂါဟော၊-မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ဋီကာ၊ ဋီကာဟောင်း၌ နိမိတ္တဂ္ဂါဟော ဟု ပါ၌ပျက်၏။), ဣရိယာပထသမ္ပရိဝတ္တနတာ (ဣရိယာပုတ်ကို ပြောင်းလဲခြင်း), အာလောကသညာကို နှလုံးသွင်းခြင်း, အဇ္ဈောကာသဝါသော, ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာ။

နက္ခတ်ပွဲ၏၊ အာဒီမဇ္ဈပရိယောသာနံ-အစ, အလယ်, အဆုံးကို၊ အနုဘဝတိ ယထာ-ခံစားရသကဲ့သို့၊ ဧဝမေव-သာလျှင်၊ ဓမ္မနက္ခတ္တာသ-တရားတည်းဟူသော နက္ခတ်ပွဲ၏၊ အာဒီမဇ္ဈပရိယောသာနံ-ကို၊ အနုဘဝန္တော-ခံစားလျက်၊ ဝဋ္ဋသမ္ဘိဒါဟိ-ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါတို့နှင့်၊ သဟ-တကွ၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပန္နနာ-အနှောင်အဖွဲ့မှ၊ မောက္ခမိဝ-လွတ်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ထိန မိဒ္ဓပွဟာနံ-ထိန မိဒ္ဓကို ပယ်ခြင်းကို၊ အာဟ-ပြီ။

ပန-ကား၊ (ထိန မိဒ္ဓပွဟာန၏ ပန္နနာမောက္ခနှင့် တူပုံမှတစ်ပါး ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ ပွဟာန၏ ဘုဇိဿနှင့်တူပုံကား၊) ဒါသော - ကျွန်သည်၊ ကဠိဒေဝ-တစ်စုံတစ်ယောက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ မိတ္တံ-မိတ်ဆွေကို၊ ဥပနိဿာယ-မှီရ၍၊ (မှီရခြင်းကြောင့်၊) သာမိကာနံ-သခင်တို့အား၊ ဓနံ-ဥစ္စာကို၊ ဒတ္တာ-ပေးပြီး၍၊ (နဂိုက ကြွေးမပေးနိုင်သည့်အတွက် ကျွန်ခံရခြင်းကြောင့် ကြွေးဆပ်ပြီး၍၊) အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ဘုဇိဿံ-တော်လှန်သူကို၊ ဝါ-ကျွန်မဟုတ်သူကို၊ ကတ္တာ-ပြုပြီး၍၊ တတော-တော်လှန်ပြီးရာ ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ယံ-အကြင်အမှုကို၊ (ကာတုံ၊) ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တံ-ထိုအမှုကို၊ ကရောတိယထာ-ပြုနိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေव-သာလျှင်၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဣဒံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ နာမ-ဤဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စမည်သည်၊ မဟာအနတ္ထကာရံ-ကြီးစွာသော စီးပွားမဲ့ကို ပြုတတ်၏။ [အခြားသော ဝိနည်းမှိုရ်နှင့် စပ်နေရသည့်အတွက် ဝိဝေကကို စွန့်၍ ဝိနည်းမှိုရ်အထံ သွားရခြင်းစသည်ဖြင့် မဟာအနတ္ထကို ပြုတတ်သည်။] ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဆ-ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ [ဗဟုသုတတာ, ပရိပုစ္ဆကတာ, ဝိနယေ ပကတညုတာ, ဝုဏ္ဏသေဝိတာနှင့် ရိုးရာ ၂ ပါးတည်း။] ဘာဝေတွာ-၍၊ ဝါ-၍၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ-ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စကို၊ ပဇဟတိ-၏။

သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဟီနဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စော-ပယ်အပ်ပြီးသော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စရှိသည်၊ (ဟုတွာ, နေက္ခမ္မပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇတိ၌ စပ်၊) ဘုဇိဿော-တော်လှန်ပြီးသော၊ ဝါ-ကျွန်မဟုတ်သော၊ ပုရိသော-သည်၊ ယံ-အကြင်အမှုကို၊ (ကာတုံ-ဌာ၊) ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တံ-ထိုအမှုကို၊ ကရောတိ-၏။ တံ-ထိုယောဂျားကို၊

ဓမ္မနက္ခတ္တသ။ ။ကြားနာအပ်သော တရားသည်ပင် (သူတော်ကောင်းတို့အတွက် နှစ်သက်ဖျော်ရွှင်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်ရကား) နက္ခတ်ပွဲနှင့် တူ၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် "တရားပွဲ-ဓမ္မသဘာ"ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ [ယထာဝုတ္တသောတဗ္ဗဓမ္မသခ်ါတသ မဟာသ (ပူဇော်ပွဲ)၊ သာဓုနံ ရတိဇနနတော ဟိ ဓမ္မောပိ ဆဏသဒိသဋ္ဌေန (နက္ခတ်ပွဲနှင့်တူသည့်အတွက်) နက္ခတ္တန္တိ ဝုတ္တော-ဋီကာသစ်၊ ဓမ္မသခ်ါတံ - တရားနာရခြင်းဟု ဆိုအပ်သော + နက္ခတ္တံ ဓမ္မနက္ခတ္တံ။]

ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ဗလက္ကာရေန-အားကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-အားဖြင့် အလိုရှိအပ်သော အမှုကို ပြုခြင်းဖြင့်၊ တတော-ထိုအလုပ်မှ၊ (သူ အလိုရှိတိုင်း ပြုနေအပ်သောအလုပ်မှ၊) နှ နိဝတ္တေတိ ယထာ-မနုစ်စေနိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ, ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ နေက္ခမ္မပဋိပဒံ-နိဝရဏတို့မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းအကျင့်ကို၊ ပဋိပဇ္ဇတိ-ကျင့်၏၊ တံ-ထိုရဟန်းကို၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ-သည်၊ ဗလက္ကာရေန-ဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ တတော-ထို အကျင့်မှ၊ နှ နိဝတ္တေတိ-မနုစ်စေနိုင်၊ တသ္မာ ဘဂဝါ, ဘုဇိဿံ ဝိယ-တော်လှန်သူကိုကဲ့သို့၊ ဝါ-ကျွန်မဟုတ်သူကိုကဲ့သို့၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပ္ပဟာနံ-ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စကို ပယ်ခြင်းကို၊ အာဟ။

ပန-ကား၊ (ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပ္ပဟာနု၏ ဘုဇိဿနှင့် တူပုံမှတစ်ပါး ဝိစိကိစ္ဆာပဟာနု၏ ခေမန္တဘူမိသို့ ရောက်ခြင်းနှင့်တူပုံကား၊) ဗလဝါ-အားရှိသော၊ ပုရိသော၊ ဟတ္ထသာရံ-လက်ဌာရောက်သော ဥစ္စာနှစ်ကို၊ [ဟတ္ထေ-လက်ဌ+ဂတော-ရောက်ရှိနေသော၊ (လက်ထဲမှာ ပါလာသော)+သာရော-စိန် ရွှေ စသော ဥစ္စာနှစ်တည်း၊ ဟတ္ထသာရော-နှစ်။] ဂဟေတ္မာ-ယူ၍၊ သဇ္ဇာဝုဓော-ပြင်ဆင်အပ်ပြီးသော လက်နက်ရှိသည်၊ သပရိဝါရော-ရဲစွမ်းသတ္တိ လုံ့လရှိသော အခြွေအရံနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္မာ၊) ဂန္ဓာရံ-ခရီးခဲကို၊ ပဋိပဇ္ဇေယျ-ယထာ-သွားရာသကဲ့သို့၊ တံ-

---

ဗလက္ကာရေန။ ။"ဗလဿ-အားကို+ကရဏ-ပြုခြင်း (အသုံးပြုခြင်း)၊ ဗလက္ကာရော-ခြင်း၊ (တစ်နည်း) ဗလေန-ဖြင့်+(အတ္တနော ဂုဏ်ဆိတဿ-မိမိအလိုရှိအပ်သော အမှုကို၊ ဝါ-နှိပ်စက်မှုကို၊) ကရဏ-ပြုခြင်း၊ ဗလက္ကာရော-ခြင်း"ဟု ပြုပါ၊-ဋီကာသစ်။

နေက္ခမ္မပဋိပဒံ။ ။နိဝရဏတို့မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းအကျင့် ဖြစ်သောကြောင့် ဥပစာရဘာဝနာကိုပင် "နေက္ခမ္မပဋိပဒါ"ဟု ခေါ်သည်။ [ဤနေရာ၌ စျာန်မရသေး, ပုဗ္ဗဘာဂသမထဘာဝနာအခိုက်သာ ဖြစ်သေး၏၊ ထို့ကြောင့် ဥပစာရဘာဝနာကို ယူရသည်၊ နိက္ခမတိ ဧတေနာတိ နေက္ခမ္မံ၊ နိ+ဂမု+ဏျပစ္စည်း၊ နေက္ခမ္မံစ+တံ+ပဋိပဒါစာတိ နေက္ခမ္မပဋိပဒါ။]

ဗလဝါ။ ။ဗလဟူသည် ဤနေရာ၌ ခရီးခဲဝယ် ရန်သူတို့ကို ပယ်ဖျက်နိုင်သော အားတည်း၊ ထိုအားသည် နည်းနည်းပါးပါးရှိသူမဟုတ်, ရန်သူကို နှိမ်နင်းနိုင်လောက်အောင် လွန်လွန်ကဲကဲရှိကြောင်းကို ပြလို၍ အတိသယအနက်ဖြင့် အထူးပြုအပ်သော အသယတ္ထိအနက်၌ ဝန္ဓျပစ္စည်းဖြင့် "ဗလဝါ"ဟု ဆိုသည်။ [ဗလဝါတိ ပစ္စတ္ထိကဝိဓမနသမတ္ထေန ဗလေန ဗလဝါ, ဝန္ဓျသဒ္ဒဿ အတိသယတ္ထဝိသိဋ္ဌဿ အတ္ထိ အတ္ထသ္မာ ဗောဓနတောဝ-ဋီကာသစ်။]

သဇ္ဇာ ၊ပေ၊ ဝါရော။ ။စုရာဒိ သဇ္ဇဓာတ်သည် သခ်ီတ=ပြုစီမံခြင်း (အသင့်ပြင်ဆင်ခြင်း) အနက်ကို ဟောတ်။ သဇ္ဇိယတ္ထာတိ သဇ္ဇံ၊ [သဇ္ဇဓာတ်, ဏ ပစ္စည်း။] သဇ္ဇံ+အာဝုဓံ ယေနာတိ သဇ္ဇာဝုဓော-ခရီးသွားရာ၌ အသင့်ပြင်ဆင်အပ်ပြီးသော လေးစသော လက်နက်

ထိုယောက်ျားကို၊ စောရာ-သူပုန်တို့သည်၊ ဒုရကောဝ-အဝေးဌာပင်၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ ပလာလေယျှယထာ-ပြေးကုန်ရာသကဲ့သို့၊ (ဗလဝန္တ သဇ္ဇာဝုဓ သပရိဝါရဖြစ်သော ကြောင့် ပြေးကုန်ရာသကဲ့သို့၊) သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ သောတ္ထိနာ-ချမ်းသာသ ဖြင့်၊ တံ ကန္တာရံ-ကို၊ နိတ္ထရိတ္မာ-လွန်မြောက်၍၊ ခေမန္တံ-ဘေးကင်းရာအရပ်သို့၊ ပတ္တော-ရောက်သည်၊ (ဟုတ္မာ)၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော-ရွှင်လန်းနှစ်သက်သည်၊ အဿ ယထာ-ဖြစ်ရာသကဲ့သို့၊ ဧဝမေव, ဘိက္ခု-သည်၊ အယံ ဝိစိကိစ္ဆာနာမ-ဤဝိစိကိစ္ဆာ မည်သည်၊ မဟာ အနတ္ထကာရိကာ-ကြီးစွာသောစီးပွားမဲ့ကို ပြုတတ်၏။ [သမ္မာ ပဋိပတ်ကို တားမြစ်သောအားဖြင့် မဟာအနတ္ထကိုပြုတတ်သည်။] ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဆ-ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ ဘာဝေတွာ ဝိစိကိစ္ဆံ ပဇဟတိ။ [ဆဓမ္မအရ ရှေ့ဌာပြခဲ့သော ဗဟုသုတတာစသော ၃ ပါးနှင့် အဓိမောက္ခ ဗဟုလတာ, ကလျာ ဏမိတ္တာ, သပ္ပာယကထာတို့တည်း။]

သော-ထိုရဟန်းသည်။ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဟီနဝိစိကိစ္ဆော-ပယ်အပ်ပြီးသော ဝိစိကိစ္ဆာရှိသည်၊ (ဟုတ္မာ)၊ ဗလဝါ-အားရှိသော၊ ပုရိသော-သည်၊ သဇ္ဇာဝုဓော-ပြင်ဆင်အပ်ပြီးသော လက်နက်ရှိသည်၊ သပရိဝါရော-ရဲစွမ်းသတ္တိလုလ္လရှိသော အခြွေအရံနှင့်တကွဖြစ်သည်၊ နိဗ္ဗယော-ဘေးမရှိသည်၊ (ဟုတ္မာ)၊ စောရေ-သူပုန်တို့ကို၊ တိဏ်ဝိယ-မြက်ကိုကဲ့သို့၊ (မြက်လောက်မျှ၊) အဂဏေတွာ-ကြောက်မက်ဘွယ်အဖြစ်ဖြင့် မရေတွက်မူ၍၊ သောတ္ထိနာ-ချမ်းသာသဖြင့်၊ နိက္ခမိတ္မာ-ထွက်၍၊ ခေမန္တဘူမိ-ဘေးမရှိရာ မြေအရပ်သို့၊ ဝါ-ဘေးတို့၏ ကုန်ခြင်းဟူသော အဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသောမြေအရပ်သို့၊ ပါပုဏာတိယထာ-ရောက်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေव-သာလျှင်၊ ဒုစ္စရိတကန္တာရံ-ဒုစရိုက်တည်းဟူသော ခရီးခဲကို၊ (ဝိစိကိစ္ဆာ အရင်းခံ၍

ရှိသူ, ယခုခေတ် သေနတ်စသော လက်နက်ရှိသူ၊ အခြွေအရံဟူရာ၌ ကြောက်ရွံ့တတ်သော သတ္တိနဲသော အခြွေအရံများကိုမဆိုလို၊ သူရ-ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသော, ဝီရ-လုလ္လဝီရိယဖြင့် ထထ ကြွကြွရှိသော, သေဝက-မိမိကိုဆည်းကပ်သောအခြွေအရံများကို ယူစေလိုသောကြောင့် "သူရ ဝီရသေဝက ဇနဝသေန သ ပရိဝါရော" ဟု ဖွင့်သည်။

တိဏ်ဝိယ။ ။မြက်ပင်ကို ကြောက်စရာအဖြစ်ဖြင့် ရေတွက်ရိုးမရှိသကဲ့သို့, တောပုန်း ဓားမြတို့ကိုလည်း ကြောက်စရာအဖြစ်ဖြင့် မရေတွက်တော့၊ ယခုကာလ၌လည်း အရေအတွက် မသွင်းလောက်သူကို "အတွက်မရှိ" ဟု ပြောရိုးပြုကြသည်။ [တိဏ် ဘယဝသေန နဂဏေတိ ဝိယ၊-ဋီကာသစ်။]

ဒုစ္စရိတကန္တာရံ။ ။ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်နေလျှင် ဗုဒ္ဓ ဓမ္မစသည်၌ မယုံကြည်တော့၊ ထိုသို့ မယုံကြည်သူသည် ကောင်းသောအကျင့်ကို ကျင့်ဘို့ရန်ထက် မကောင်းသောအကျင့်ကို ကျင့်ဘို့ရန်သာ အားသန်တော့၏။ ဘာကြောင့်နည်း-အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာအရင်းခံပါသော သတ္တဝါတို့၏ စိတ်အစဉ်သည် မကောင်းမှု၌သာ မွေ့လျော်တတ်သောကြောင့်တည်း။

ဖြစ်သော ဒုစ္စရိုက်တည်းဟူသော ခရီးခဲကို) နိုတ္ထရိတ္တာ-လွန်မြောက်၍၊ ပရမံ-မြင့်သော၊ ခေမန္တဘူမိ-ဘေးမရှိရာ မြေအရပ်ဖြစ်သော၊ အမတံ-အမြိုက်ဖြစ်သော၊ ဝါ-သေခြင်းမရှိသော၊ မဟာနိဗ္ဗာနံ-မြတ်သောနိဗ္ဗာန်သို့၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်ရ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ခေမန္တဘူမိဝိယ-ဘေးမရှိရာ မြေအရပ်သို့ ရောက်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဝိစိကိစ္ဆာပဟာနံ-ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ခြင်းကို၊ အာဟ။

ပါမောဇ္ဇံ ဇာယတီတိ-ကား၊ တုဋ္ဌာကာရော-နှစ်သက်သူ၏အခြင်းအရာသည်၊ ဝါ-နှစ်သက်ပုံအခြင်းအရာသည်၊ ဇာယတိ-ဖြစ်၏၊ ပမုဒိတသ္မာ ပီတိဇာယတီတိ-ကား၊ တုဋ္ဌသ္မာ-နှစ်သက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သကလသရီရံ-အလုံးစုံသော ကိုယ်ကို၊ ဝါ-တစ်ကိုယ်လုံးကို၊ ခေါဘယမာနာ-ချောက်ချားစေနိုင်သော၊ ပီတိ-ဖရဏာ ပီတိသည်၊ ဇာယတိ-ဖြစ်၏၊ ပီတိမနသ္မာကာယော ပဿမ္ဘတိတိ-ကား၊ ပီတိ

ယခုခေတ်၌ ပဲရလောက မယုံကြည်သူတို့သည် မကောင်းသောအလုပ်ကို ရဲရဲ လုပ်ကြသကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာသည် သဲကန္တာရကြီးနှင့်တူသော ဒုစရိုက်ခရီးကို သွားနေရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်၍ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ခြင်းကား ဒုစရိုက်ကို ပယ်ခွာခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ရပေသည်။

တုဋ္ဌာကာရော။ ။ပါမောဇ္ဇကို "တုဋ္ဌာကာရ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "တုဋ္ဌသ္မာ+အာကာရော-နှစ်သက်သူ၏အခြင်းအရာ" ဟူသည် အားရပါးရနှစ်သက်ခြင်း မဟုတ်သေး, နှစ်သက်ပုံ အခြင်းအရာမျှသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါမောဇ္ဇကို "နုသောပီတိ" ဟု ခေါ်ရသည်။ [တုဋ္ဌာကာရောတိ ဣမိနာ ပါမောဇ္ဇနာမ တရုဏာပီတိ ဒသ္သေတိ၊ သာ ဟိ တရုဏာတာယ ကထဋ္ဌိပိ တုဋ္ဌာဝတ္ထာ တုဋ္ဌာကာရမတ္တံ-ဋီကာသစ်။]

ပမုဒိတသ္မာ ပီတိ။ ။ပမုဒိတသ္မာကို တုဋ္ဌသ္မာဟု ဖွင့်၏၊ နုသောပီတိဖြင့် နှစ်သက်နေသူမှာ ပီတိ (အားကြီးသောပီတိ) ဖြစ်ပေါ်လာသည်၊ ထိုပီတိသည် မိမိနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်ကြောင့် ပဏီတဖြစ်သော စိတ္တဇရူပ်တို့ကို ဖြစ်စေ၏၊ ထိုပဏီတစိတ္တဇရူပ်တွေသည် တစ်ကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့ရကား တစ်ကိုယ်လုံးပင် (ပင်ကိုယ်အနေမှကောင်းသော ဖေါက်ပြားခြင်းဖြင့် ဖေါက်ပြားကာ) ချောက်ချားသကဲ့သို့ ဖြစ်ရလေသည်။

ပီတိမနသ။ ။ပီတိသဟိတံ ပီတိ၊ သဟိတပုဒ် အကြေကြဲ၊ "ပီတိ + မနော ယသ္သာတိ ပီတိမနော" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုစေလို၍ "ပီတိသမ္ပယုတ္တစိတ္တသ" ဟု အနက်ပြရုံသာ ဖွင့်သည်။ [ပီတိသဟိတံ ပီတိ, ဥတ္တရပဒလောပေန၊ ကိံပန တံ-မနော၊ ပီတိ+မနော ဧတသ္သာတိ ပီတိမနော၊ တသ္သ ပီတိမနသ။ တယိဒံ အတ္ထမတ္ထမေဝ ဒသ္သေန္တော ပီတိသမ္ပယုတ္တစိတ္တသ္သာတိ အာဟ၊-ဋီကာ။]

မုတိ်ရုက်။ ။ဤသို့ သဟိတပုဒ်အကြေကြေခြင်းသည် "ပီတိသုခေကဂ္ဂတာသဟိတံ" စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ပင် သဟိတပုဒ်ကို သုံးစွဲရိုးရှိသောကြောင့်တည်း၊ ဋီကာသစ်၌ကား-"ပီတိယာ+သမ္ပယုတ္တံ+မနော ယသ္သာတိပိ ဝဋ္ဋတိ" ဟု သမ္ပယုတ္တအလယ်ပုဒ် အကြေကြဲလေသေး၏။

သမ္ပယုတ္တစိတ္တသ-ပီတိယှဉ်သောစိတ်ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလသ-ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နာမကာယော - (စိတ်, စေတသိက်ဟူသော) နာမ်အပေါင်းသည်၊ ပဿမ္ဘတိ-ငြိမ်းအေး၏။ ဝိဂတဒရထော-ကင်းသော ကိလေသာအပူရှိသည်၊ ဝါ-ကိလေသာအပူမှ ကင်းသည်၊ ဟောတိ။

သုခံ ဝေဒေတိတိ-ကား၊ ကာယိက-ကိုယ်၌ဖြစ်သော၊ (သုခံ)ပိ-သုခကိုလည်းကောင်း၊ စေတသိက-စိတ်၌ဖြစ်သော၊ သုခံပိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒယတိ-ခံစားရ၏၊ စိတ္တံသမာဓိယတိတိ-ကား၊ ဣမိနာ နေက္ခမ္မသုခေန-ဤနိုဝရဏတို့မှထွက်မြောက်ကြောင်း သုခဖြင့်၊ သုခိတသ-လွန်စွာဖြစ်သော ချမ်းသာခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ (သဗ္ဗာတအသတ္ထိအနက်, ဣတပစ္စည်း၊) ဥပစာရဝသေနပိ-ဥပစာရသမာဓိ၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အပ္ပနာဝသေနပိ-အပ္ပနာသမာဓိ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တံ-သည်၊ သမာဓိယတိ-တည်ကြည်၏။

ကာယော ပဿမ္ဘတိ။ ။ကာယလဟုတာစသည်၌ ကာယအရ စေတသိက်ခန္ဓာအပေါင်းသာရသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား ပီတိနှင့်ယှဉ်သော စိတ်စေတသိက်အပေါင်းကို ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ကာယောအရ နာမကာရကို ဖွင့်သည်၊ ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ ဖြစ်နေခြင်းကို ပဿမ္ဘတိအရ "ပဿဒ္ဓိ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဝိဂတဒရထော" ဟု မိန့်သည်။ [ရူပကာယကိုကား "သကလသရီရံ ခေါဘယမာနာ" ဟု ယူခဲ့ပြီ၊ ကာယောတိ ဣဒေ သဇ္ဇောပိ အရူပကလာပေါ အဓိပ္ပေတော ၊ပေ၊ ပဿဒ္ဓိဒ္ဒယဝသေနေဝ ဟေတ္ထ ပဿမ္ဘနမ ဓိပ္ပေတံ၊-ဋီကာသစ်။]

သုခံ ဝေဒယတိ။ ။ဝုတ္တပ္ပကာရာယ ပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနာယ ဝသေန စေတသိက သုခံ ပဋိသံဝေဒေန္တောယေဝ (စေတသိကသုခကို ခံစားရင်းပင်) တံသမုဋ္ဌာန ပဏီတ ရူပဖုဋ္ဌ သရီရတာယ ကာယိကမ္ပိ သုခံ ပဋိသံဝေဒေတိ (ထို သုခအရင်းခံရှိသောစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇပဏီတရုပ်တို့က တစ်ကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့သောအခါ အခြား တိဇရုပ်တို့နှင့် တွေ့ထိ၏၊ ထိုသို့ ထိသောအခါ ဖေါ်ဌဗ္ဗာရုံဖြစ်၍ သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ်ဖြစ်၏၊ ထိုကာယဝိညာဏ်နှင့် ယှဉ်သော သုခကို "ကာယိကသုခ" ဟု ခေါ်၏၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ကာယိကမ္ပိ စေတသိကမ္ပိ သုခံ ဝေဒယတီတိ၊-ဋီကာ။

ဣမိနာ ၊ပေ၊ နေက္ခမ္မသုခေန။ ။သုခံ ဝေဒေတိတိ ဧဝံ ဝုတ္တေန သံကိလေသ နိုဝရဏပဟာနတော နိက္ခန္တတ္တာ ပဌမဈာနပဋိကတ္တာစ ယထာရဟံ နေက္ခမ္မသင်္ခါတေန ဥပစာရ သုခေန အပ္ပနာသုခေနစ၊ သမာဓာနမ္မေတ္ထ တဒုဘယေနေဝ (ပဌမဈာနဝိထိ၌ ဖြစ်သော သုခတို့တွင် ပရိကံ ဥပစာ အနုလုံ ဂေါတြဘု အခိုက်အတန့်၌ဖြစ်သော သုခသည် ဥပစာရ သုခဖြစ်၍ ပဌမဈာန်အခိုက်၌ဖြစ်သော သုခကား အပ္ပနာသုခဖြစ်၏၊ ထို ၂ မျိုးအခိုက်၌ ယှဉ်သော သမာဓိကိုပင် "ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိ" ဟု လည်း ခေါ်သည်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဥပစာရဝသေနပိ အပ္ပနာဝသေနပိတိ၊-ဋီကာသစ်။

နိုဝရဏပွဟာနကထာ အဖွင့် ပြီး၏။

ပဌမဈာနကထာ အဖွင့်

၂၂၆။ ပန-ဆက်၊ [ပြတ်ပြီးကို ဆက်သည်၊ ရှေးနိသယဉ် ပကၠန္တရဇောတက ဟု ယူ၏။] သော ၊ပေ၊ ဝိဟာရတိတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ဥပစာရ သမာဓိနာ-ဥပစာရသမာဓိဖြင့်၊ စိတ္တေ-စိတ်ကို၊ သမာဟိတေ-ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်ပြီးသော်၊ ဝါ-တည်ကြည်ပြီးသော်၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝိသေသဒဿနတ္ထံ-အကျိုးထူးကို ပြခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ အပ္ပနာသမာဓိနာ-အပ္ပနာသမာဓိ ဖြင့်၊ စိတ္တေ-ကို၊ သမာဟိတေ-သော်၊ ဝါ-သော်၊ တသ သမာဓိနော-ထိုပဌမဈာန် အစရှိသော သမာဓိ၏။ ပဘေဒဒဿနတ္ထံ-အထူးအပြားကို ' ပြခြင်းအကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

သော ဝိဝိစ္စေဝ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်၌ "စိတ္တံ သမာဓိယတိ" ဟု ဥပစာရ သမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိ ၂ မျိုးလုံးကို ဟောတော်မူပြီး ဖြစ်ပါလျက် အဘယ်အကျိုးငှာ သမာဓိ တို့ကိုပြသော "သော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ-အစရှိသော စကားကိုထပ်၍ ဟောတော်မူအပ်ပါ သနည်း" ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့်၊ "သော ၊ပေ၊ အာဒိ ပန ဝုတ္တံ" ဟု မိန့်သည်၊ ထိုဝါကျကို မြန်မာပြန်လျှင် အဖြေဖြစ်တော့၏။

ဥပရိ ဝိသေသဒဿနတ္ထံ။ ။"ဥပစာရသမာဓိဖြင့် စိတ်တည်ကြည်ပြီးသည်မှ အထက်" ဟူသည် ပဌမဈာန် သမာဓိ ဒုတိယဈာန် သမာဓိစသော သမာဓိများတည်း။ မှန်၏-ဒုတိယဈာန်စသည်ကို ရအောင် အားထုတ်ရာ၌လည်း "ပါမောဇ္ဇံ ဇာယတိ ၊ပေ၊ စိတ္တံသမာဓိ ယတိ" ဟူသော ပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနာနှင့်တကွ ဥပစာရသမာဓိများဖြစ်ရသေးသည်သာ၊ ထိုဒုတိယ ဈာန် စသည်သည် ထို ဥပစာရသမာဓိ၏ ဝိသေသ (အကျိုးထူး) တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဥပစာရ သမာဓိနာအရ ဒုတိယဈာန် စသည်တို့၏ ရှေ့ဖြစ်သော ဥပစာရသမာဓိကိုလည်း ယူပါ။ ထိုဥပစာရသမာဓိ၏အကျိုးကို ပြတော်မူခြင်းငှာ "သော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ" စသည်ကို ဟောတော်မူပါသည်။

သမာဓိနော ပဘေဒဒဿနတ္ထံ။ ။"သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ" တုန်းက ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိ ၂ မျိုးလုံးနှင့် ဆက်ဆံအောင် သာမညအားဖြင့် ဆိုခဲ့သော်လည်း "သမာဓိနော ပဘေဒ" ၌ ဤသမာဓိကား အပ္ပနာသမာဓိသာတည်း။ ပါဠိတော်၌ ပဌမဈာန် နောက်ဝယ် ဒုတိယဈာန်စသည်ကိုလည်းကောင်း, ပဌမ အဘိညာဉ်စသည်ကိုလည်းကောင်း ဟောတော်မူ၏။ ထိုဈာန်အဘိညာဉ်တို့သည် အပ္ပနာသမာဓိ၏ အထူးအပြားတို့တည်း၊ ထိုအပြားကို ပြခြင်းငှာလည်း "သော ဝိဝိစ္စေဝ" စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။

ဋီကာသစ်။ ။အပ္ပနာသမာဓိနာတိ ပဌမဈာနာဒိ အပ္ပနာသမာဓိနာ ၊ပေ၊ ပဘေဒ ဒဿနတ္ထံတိ ဒုတိယဈာနာဒိ ဝိဘာဂသဿ ပဌမာဘိညာဒိ ဝိဘာဂသဿ ပဘေဒ ဒဿ နတ္ထံ။ [တသ သမာဓိနောဒ္ဓ တသ်ဖြင့် ပဌမဈာန်စသော သမာဓိကို ညွှန်ပြအပ်ပြီးဖြစ်၍ ဝိဘာဂအရ ဒုတိယဈာန်သမာဓိမှစသော အထက်သမာဓိအပြားကို ယူရသည်၊ ပဌမဈာန် သမာဓိ၏ အထူးအပြားသည် ဒုတိယဈာန်သမာဓိ စသည်ဖြစ်၍, ဒုတိယဈာန်သမာဓိ၏ အထူး အပြားသည် တတိယဈာန်စသော သမာဓိများဖြစ်၏, ထိုဈာနသမာဓိ၏ အထူးအပြားသည် အဘိညာဉ် သမာဓိတည်း။]

ဣမမေဝ ကာယန္တိ-ကား၊ ဣမံ ကရဇကာယံ-ဤ ကရဇကာယကို၊ [ပါဠိတော်၌ ရှေ့နားဝယ် "ကာယော" ဟု ပါခဲ့သောကြောင့် "ဣမမေဝ" ဟု ဧဝထည့်သည်၊ သို့သော် အရကောက်ချင်းကား မတူကြ၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဧဝအနက် မဖွင့်ဘဲ "ဣမံကရဇကာယံ" ဟုသာ ဖွင့်သည်၊ ဧဝကို အနက်မရှိကြပါ။] အဘိသန္ဒေတိတိ (အဘိသဒ္ဓေတိတိ)-ကား၊ တေမေတိ-စိုစေ၏။

ကရဇကာယံ။ ။"ပိတိမနသ ကာယော" တုန်းကဲ့သို့ ကာယ်အရ နာမကာယကို ယူရမည်ဟု ထင်မှားမည် စိုးသောကြောင့် "ကရဇကာယံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ကရဇကာယ ဟူသည် ဤရုပ်ခန္ဓာကိုယ်တည်း၊ ရုပ်ခန္ဓာဟူသည်လည်း ကမ္မဇရုပ်အစဉ်, စိတ္တဇရုပ်အစဉ်, ဥတုဇရုပ်အစဉ်, အာဟာရဇရုပ်အစဉ်တည်း၊ ထိုရုပ်ခန္ဓာအစဉ်အတိုင်းတွင် မဟာဘုတ် ၄ ပါးသည် အထည်ကိုယ်အမာခံ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကရဇကာယံတိ စတုသန္တတိရူပသမုဒါယ ဘူတံ စာတုမဟာဘူတိကကာယံ" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။

ဝစနတ္ထ။ ။ကရီယတိ ဂဗ္ဘာသယေတိ ကရော-သားအိမ်၌ ပြုအပ် (ထည့်ထား အပ်) သောကြောင့် အမိ၏သွေး အဘ၏ သုတ်သည် "ကရ" မည်၏၊ (တစ်နည်း) ကရောတိ ပုတ္တေ နိဗ္ဗတ္တေတိတိ ကရော-သားသမီးတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ထိုသုတ်သွေး ၂ မျိုးသည် "ကရ" မည်၏၊ ကရတော-မိဘတို့၏ သုတ်သွေးကြောင့်၊ ဇာတော-ဖြစ်သော ကိုယ်တည်း၊ ကရဇော-ကိုယ်၊ အနွဇ ဇလာဝုဇအဖြစ်ဖြင့် အမိဝမ်း၌ ဖြစ်ရသော စတုသန္တတိ ရုပ်အပေါင်းတည်းဟူသော ခန္ဓာကိုယ်ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဩပပါတိက-သံသေဒဇသတ္တဝါတို့လည်း ပါဠိတော်၌ ပြုအပ်သော သမာဓိကို ရနိုင်ကြ၏၊ သို့သော် ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဝါတို့က မျက်မြင်အားဖြင့် သမာဓိရပုံ ထင်ရှားသောကြောင့် ဂဗ္ဘသေယျကကာယတိုသာ ပြတော်မူသည်။ ["ဂဗ္ဘသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်တို့က သမာဓိရပုံများသောကြောင့်" ဟုလည်း ဋီကာသစ်၌ အကြောင်းပြသေး၏၊ သို့သော် ဗြဟ္မာတို့လောက် မများနိုင်သောကြောင့် ထိုအကြောင်းပြကိုကား စဉ်းစားပါ။]

ရူပကာယကိုသာ ယူရပုံ။ ။နာမကာယလည်း ဝိဝေကဇပီတိသုခမှ ရအပ်သော အထောက်အပံ့ကြောင့် သမာဓိ တိုးတက်နိုင်ပါပေ၏၊ သို့သော် နောက်၌ "ဣမမေဝ ကာယံ အဘိသဒ္ဓေတိ, ပရိသဒ္ဓေတိ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော သဒ္ဒန္တရိက် (အနီး၌ဖြစ်သော သဒ္ဒါ) က "တစ်ကိုယ်လုံးစိုစေ၏" ဟု ဆိုသောကြောင့် ထို သဒ္ဒန္တရိက်ကို ထောက်၍ စိုစေနိုင်ရာ ရုပ်ခန္ဓာ (ကရဇကာယ) ကိုသာ ယူရပါသည်။ [အဘိသဒ္ဓေတိတိအာဒိ သဒ္ဒန္တရာဘိသမ္ဗန္ဓတော ဟိ ရူပကာယောဝေ ဣဓ ဘဂဝတာ ဝုတ္တောတိ အဓိဂမိယတိ (သိအပ်သိနိုင်ပါသည်၊) (ဘာကြောင့်နည်း) တသ္မာ အဘိသဒ္ဓနာဒိကြိယာယောဂျတ္တာ (ထိုရူပကာယ၏သာ အဘိသဒ္ဓန ပရိသဒ္ဓန စသော ကြိယာအား လျောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း)။-ဋီကာသစ်။]

အဘိသန္ဒေတိ (အဘိသဒ္ဓေတိ)။ ။အဘိ+သန္ဒူဓာတ်သည် ပဿဝ (ယိုစီးခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ သဒ္ဓါဓာတ်ကား ကိလေဒ (စိုစွတ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ "တေမေတိ" အဖွင့်ကို ထောက်လျှင် သဒ္ဓါဓာတ်နှင့် သာ၍လျော်၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား "အဝဿုတဘာဝံ" ဟု သန္ဒူဓာတ်၏ အနက်ကိုပင် ဖွင့်လေသည်။

သ္ဒေဟေတိ-စေးကပ်စေ၏။ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ကိုယ်အရပ်၌၊ ပဝတ္တပိတိသုခံ-ဖြစ်သောပီတိ သုခရှိသည်ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ ပရိသန္ဒေတိတိ (ပရိသဒ္ဒေတိတိ)-ကား၊ သမန္တတော-ထက်ဝန်းကျင်၌၊ သန္ဒေတိ (သဒ္ဒေတိ)-စိုစေ၏။. . . . ပရိပ္ဖုရေတိတိ-ကား၊ ဘဿ-ဖားဖိုကို၊ ဝါ-သားရေအိတ်ကို၊ ဝါယုနာ-လေဖြင့်၊ ပူရေတိ ဝိယ-ပြည့်စေသကဲ့သို့၊ ပူရေတိ-ပြည့်စေ၏၊ ပရိပ္ဖရတိတိ-ကား၊ သမန္တတော-

---

တေမေတိ။ ။တို့မဟာတ်သည် ကိလေဒအနက်ကို ဟော၏၊ စုရာဒိလည်း ရှိပါ၏၊ သို့သော် ဤ၌ ကာရိတ်ဝင်သော ဟေတုကတ္တုရူပ်သာတည်း၊ သ္ဒေဟေတိသည် တေမေတိ၏ အဖွင့်တည်း၊ သိနိဟမာတ်လည်း စိုခြင်းအနက်ကိုပင် ဟော၏၊ "စို" ဟူရာ၌ ပဏီတဖြစ်သော စိတ္တဇရူပ်တွေ တစ်ကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့နေသောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ် (ကရဇကာယ) သည် ခြောက်ကပ်ကပ်ဖြစ်မနေဘဲ စိုစိုဖတ်ဖတ် ဖြစ်နေခြင်းကို ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗတ္ထ ပဝတ္တပီတိ သုခံ ကရောတိ" ဟု ဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤအဖွင့်များကို ထောက်၍ "ဣမေဝ ကာယံ ဝိဝေကဇေန ပီတိ သုခေန အဘိသဒ္ဒေတိ-ဤကာယကို ဝိဝေကဇပီတိသုခဖြင့် စိုစေ၏" ဟူသော ကိလေဒ အနက်သာ ဖြစ်နိုင်၏၊ "ယိုစီးစေ၏" ဟူသော အဘိဿဝအနက်ကား မဖြစ်နိုင်ပါ၊ အဘိဿဝ အနက် မဖြစ်နိုင်လျှင် သန္ဓူဓာတ်လည်း မသင့်၊ သဒ္ဓါဓာတ်သာ သင့်တော့သည်ဟု မှတ်ပါ။

ပဝတ္တပီတိသုခံ။ ။ပဝတ္တံ+ပီတိသုခံ ယသ္မာတိ ပဝတ္တပီတိသုခေါ (ကရဇ ကာယော) ဤသို့ ပဝတ္တပီတိသုခအရ ကရဇကာယနှင့်အရတူသောကြောင့် သဗ္ဗတ္ထနှင့် အရမတူနိုင်၊ ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ကိုယ်၌" ဟု မပေးရ၊ "အလုံးစုံသောအရပ်၌" ဟု ပေးပါ။ "သဗ္ဗတ္ထ-ခန္ဓာကိုယ်၏ အလုံးစုံသောအရပ်၌+ပဝတ္တ-ဖြစ်သောပီတိသုခ" ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။"သော ဣမမေဝကာယံ အဘိသန္ဒေတိ" ၌ သောအရလည်း ကရဇ ကာယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏၊ ကာယအရလည်း ကရဇကာယရ၏၊ ထို့ကြောင့် အဘေဒေါ ဘေဒူ ပစာရဟု ကြံပါ၊ (တစ်နည်း) သောအရ ခန္ဓာ ၅ ပါးလုံးရ၍ ကာယံအရ ရူပက္ခန္ဓာသာ ရသော ကြောင့် အပေါင်း+အစိတ် ကွဲပြားသည်ဟုလည်း ကြံပါ၊ ထိုရဟန်းသည် တစ်ကိုယ်လုံးကို စိုစေလိုသော စိတ်ဆန္ဒမရှိသော်လည်း တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပဏီတရူပ်တွေ ပြန့်နှံ့နေရကား စိုစေ သကဲ့သို့ပင် ကြံဆ၍ ပြောဆိုအပ်သော ပရိကပ္ပ စကားဟုလည်း မှတ်ပါ။

ဘဿံဝိယ ပူရေတိ။ ။သက္ကတ၌ ဘဿာသည် ပါဠိ၌ "ဘဿာ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဘဿတိ ဒိပ္ပတိ ဇောယာတိ ဘဿာ-မီးတောက်အောင် မှုတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဖားဖို၊ "ရွက်တီး" ဟုလည်း ခေါ်၏၊ ဘသဓာတ်, တပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော ဘဿာသဒ္ဒါသည် ပန်းဘဲသွား တို့ အသုံးဖြစ်သော ဖားဖိုအနက်ကို ဟော၏၊ သားရေဖြင့် လုပ်အပ်သော အရာဝတ္ထု ဖြစ်သော ကြောင့် "ဘဿာ စမ္မပသိဗ္ဗက် (သားရေအိတ်)" ဟု အဘိဓာန် (၅၂၆) ၌ ဆိုသည်၊ ထိုဖားဖိုကို လေဖြင့် ပြည့်စေသကဲ့သို့ ဤကရဇကာယကိုလည်း ဝိဝေကဇပီတိသုခဖြင့် ပြည့်စေသည်။

ထက်ဝန်းကျင်၌၊ ဖရတိ-ဖြန့်၏၊ ["ဖုသတိ-ထိ၏"ဟု ရှိသည်ကား မူကွဲ။] သဗ္ဗာဝတော ကာယသာတိ-ကား၊ အသ ဘိက္ခုနော-ထိုရဟန်း၏၊ သဗ္ဗ ကောဋ္ဌာသဝတော-အလုံးစုံသော ကောဋ္ဌာသရှိသော၊ ကာယသ-ကရဇကာယ၏၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဥပါဒိန္နကသန္တတိပဝတ္တိဋ္ဌာနေ-ကမ္မဇရုပ်အစဉ်၏ ဖြစ်ရာ

ပရိပ္ပရတိ။ ။[သက္ကတ၌ "သ္ဝရ" ဟု ရှိသောကြောင့် သ်အစား ဒွေဘော်လာသည်။] ဤကရဇကာယကို ဝိဝေကဇပီတိသုခဖြင့် ပရိ-ထက်ဝန်းကျင်+ဖရတိ-ဖြန့်၏၊ ပရိကို "သမန္တတော" ဟု ဖွင့်၍ ဖရတိကို "ဖရတိ" ဟုပင် ဖွင့်သင့်၏၊ သျှာမူ၌ "ဖရတိ" ဟုပင် ရှိပါသတဲ့၊ စာအုပ်တို့၌ကား "သမန္တတော ဖုသတိ" ဟု တွေ့ရ၏၊ ဋီကာသစ်လည်း ဖုသတိကြိယာကို အတည်ပြု၍ "သမန္တတော ဖုဋ္ဌော ဘဝတိတိ အတ္ထော, ဖုသနကြိယာယေဝေတ္ထ ဥပမန္ဓာ, နဗျာပနကြိယာ-တွေ့ထိခြင်းကြိယာသာ သင့်၏, ပြန့်နှံ့ခြင်းကြိယာ မသင့်" ဟု ဖွင့်သွားလေသည်။

ဖရတိသာ သင့်ပုံ။ ။"ကရဇကာယကို ပီတိသုခဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ဖြန့်၏" ဟူသောအနက်သည် ပီတိသုခကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ပြန့်နှံ့ခြင်းကို ရည်ရွယ်သောကြောင့် အလွန်သင့်မြတ်လျက်ရှိ၏၊ "ဖရဏာပီတိ သကလသရီရံ ဖရိတ္တာ (ဖြန့်၍) တိဋ္ဌတိ" ဟု အဋ္ဌသာလိနီ၌ ရှိသောကြောင့် ဖရဏာတ်သည် သကမ္မကလည်း ရှိ၏၊ နောက်၌ "အဏုမတ္တံပိ ဌာနံ ပဌမဈာနသုခေန အဖုဋ္ဌနာမ နတ္ထိ" ဟူသောစကားနှင့်လည်း ရှေ့နောက်ညီ၏၊ ထို့ကြောင့် ဖရတိပါ၌သည် အလွန် သင့်မြတ်၏။

ဖုသတိ မသင့်ပုံ။ ။ဖရဏာတ်၏ ဖုသနအနက်ကို ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ မတွေ့ပါ၊ ဗျာပနအနက်ကား အလွန်ထင်ရှားစွာရှိပါသည်၊ ကရဇကာယဝယ် ပီတိသုခဖြစ်ခြင်းကို ဆိုလိုရင်းဖြစ်ရကား "အိမ်ရှင်သည် အိမ်ကို ရေဖြင့်ထိတွေ့၏" ဟု အဓိပ္ပာယ်မဖြစ်နိုင်၊ "အိမ်ကို ရေဖြင့်စိုစေ၏, ဖြန်း၏, ပြန့်နှံ့စေ၏" ဟုသာ ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ "ရဟန်းသည် ကရဇကာယကို ပီတိသုခဖြင့် ထိတွေ့၏" ဟု မဖြစ်နိုင်, "ဖြန့်၏, ပြန့်နှံ့စေ၏" ဟုသာ ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဖုသတိပါ၌သည် မသင့်ပါ။

သဗ္ဗာဝတော။ ။"သဗ္ဗကောဋ္ဌာသဝတော" ဟု ဖွင့်သည်၊ ကောဋ္ဌာသဟူသည် ကရဇကာယ၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ဆဝိမံသလောဟိတ (တစ်နည်း-ကေသာ လောမာ နခါ) စသော ကောဋ္ဌာသတို့တည်း၊ သဗ္ဗံ ဇတသ အတ္ထိတိ သဗ္ဗဝါ (ကာယော)-အလုံးစုံ အစိတ်အပိုင်းရှိသော ကရဇကာယ၊ ဤဋီကာသစ်၌ "ဂုဏဝါ" ကို ဥပမာပြု၍ "သဗ္ဗဝါ" ဟု တွေ့ရ၏။ မေတ္တာဘာဝနာအခန်း, သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံကိုဖွင့်သော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၌ကား "သတ္တဝိသယော သဗ္ဗသဒ္ဒေါ၊ သောစ ဒီယံကတ္တာ ဝုတ္တော ၊ပေ၊ သဗ္ဗာဝန္တံ သဗ္ဗသတ္တာဝန္တံတိ အာဟ" ဟု ဗာဒီယဖြင့် ဖွင့်သည်။

ကိဉ္စိ ၊ပေ၊ ဌာနံ။ ။ပါဠိတော်၌ နာသကိဉ္စိဝယ် ကိဉ္စိကို "ဥပါဒိန္နက ၊ပေ၊ ဌာနံ" ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ ကာယပသာဒ ဘာဝရုပ်တို့နှင့် တကွဖြစ်သော ဥပါဒိန္နက ကမ္မဇရုပ်တို့၏ ပြန့်နှံ့ရာအရပ်ဝယ် အရေ အသား အသွေးတို့သည် အစဉ်လိုက်အပ်သော အဏုမြူလောက်ဖြစ်သောအရပ်ကို "ကိဉ္စိ" ဟု ဆိုသည်၊ "ကိဉ္စိ-စိုးစဉ်းအနည်းငယ်သောအရပ်" ဟူလို။

ဌာနဋ္ဌ၊ ဆဝိမံသလောဟိတာနုဂတ်-အရေ အသား အသွေးတို့သည် အစဉ်လိုက် အပ်သော ("အရေ အသား အသွေးပါရှိ၍ ခြောက်မနေသော" ဟူလို၊) အဏုမတ္တံ ပိ-အဏုမြူမျှ ပမာဏရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဌာနံ-အရပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဌမဈာန သုခေန-ပဌမစျာန်ချမ်းသာသည်၊ အဖုဋ္ဌနာမ-မဖြန့်အပ်သော အရပ်မည်သည်၊ နေ ဟောတိ-မရှိ။

၂၂၇။ ဒက္ခောတိ-ကား၊ ဆေကော-ကျွမ်းကျင်သော၊ နှာနီယစုဏ္ဏာနိ-ရေချိုးကြောင်း ဆပ်ပြာမှုန့်တို့ကို၊ ကာတုဿေဝ-ပြုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပယောဇေတုဿ-ရောစပ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ သန္ဓေတုဿ-တစ်ပေါင်းတည်း ဆောင်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဝါ-အခဲပြုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပဋိဗလော-လျော်သော အားရှိသော၊ ဝါ-စွမ်းနိုင်သော၊ (နှပကော, နှာပကန္တေဝါသီ ဌ်စပ်။)

ပဌမဈာန သုခေန။ ။ပဌမစျာန် သုခသည် တစ်ကိုယ်လုံးဌ် မပြန့်နှံ့ပါ။ ထို ပဌမစျာန် သုခကြောင့်ဖြစ်သော ပဏီတ စိတ္တဇရုပ်သာ ပြန့်နှံ့ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် အကြောင်းသုခ၏အမည်ကို အကျိုး စိတ္တဇရုပ်ဌ် တင်စားသော ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "ပဌမဈာန သုခေန" ဆိုသည်ဟု မှတ်ပါ။ [အဖုဋ္ဌနာမ နှ ဟောတီတိ ယတ္ထယတ္ထ ကမ္မဇရူပံ တတ္ထတတ္ထ စိတ္တဇရူ ပဿ အဘိဗျာပနတော၊-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။"ယတ္ထ ယတ္ထ ကမ္မဇရူပံ" ကို ထောက်၍ "ဥပါဒိန္နက သန္ဓတိ" တုန်းကလည်း ကမ္မဇရုပ်ကိုသာ ဥပါဒိန္နကဟု ယူခဲ့ရသည်၊ [အချို့နေရာဌ်ကား ဥပါဒိန္နဟု မဆိုဘဲ ဥပါဒိန္နကဟု ဆိုလျှင် ကမ္မဇရုပ်ရှိသော ခန္ဓာကိုယ်ကို ယူရသည်။] အဖုဋ္ဌဌ်လည်း ဖရဓာတ်၏ ပြန့်နှံ့ခြင်း အနက်ကိုသာ ယူသင့်ပါသည်။ [စေတသာ ဖုဋ္ဌောတိ စိတ္တေန ဖရိတော၊-ကေဂုံတ္တရ, ကာယဂတာသတိဝဏ္ဏဋီကာ။]

ဒက္ခော။ ။ဒက္ခဓာတ်သည် သိယ အနက်ကိုလည်း ဟော၏။ ဒက္ခတိ ကိစ္စာ ကိစ္စေသု သိယဲ ပဝတ္တတီတိ ဒက္ခော-ကိစ္စအင်ယ် အကြီးဟူသမျှတို့ဌ် လျင်စွာဖြစ်တတ်, ပြီးစီးအောင်ပြုလုပ်တတ်၍ ဖျတ်လတ် သွက်လက်သောဉာဏ် ရှိသူသည် "ဒက္ခ" မည်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဆေကော" ဟု လည်းကောင်း, ဆေကောကို "ပဋိဗလော" ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်၍, ထိုစွမ်းနိုင်ရာကိစ္စကို "နှာနီယစုဏ္ဏာနိ ကာတုံစေဝ" စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ ဤသို့ ဖွင့်ခြင်းမှာလည်း ပါဠိတော်ဝယ် "ကံသထာလေ နှာနီယစုဏ္ဏာနိ အာကိရိတ္တာ" စသော သဒ္ဒန္တရိက်ကို ထောက်၍ လည်းကောင်း, နှာပက နှာပကန္တေဝါသီတို့ကိုပြုရာ ပကရဏအားဖြင့်လည်းကောင်း ဖွင့်ခြင်းတည်း။ [ဆိဒိဓာတ် ဏာပစ္စည်းဖြင့် "ဆေက" ဟု ဖြစ်၏၊ ဆိန္ဒတိ-မလိုရာကိုပယ်၍ လိုရာကို ရွေးချယ်ဖြတ်တောက်တတ်၏၊ ဤတို့ ဆေကော၊ ပတိရူပံ+ဗလံ ယဿာတိ ပတိဗလော-ထိုကိစ္စအားလျော်သောအားရှိသူ။]

ကာတုံ, ပယောဇေတုံ, သန္ဓေတုံ။ ။ဆပ်ပြာခဲ ပြုလုပ်သောအခါ ဆိုင်ရာအမှုန့်တို့ကို သီးခြားပြုလုပ်ရ၏၊ ထိုပြုလုပ်မှုကို "ကာတုံ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအမှုန့်ပြုပြီးနောက် တဆ, နှစ်ဆစသော အဆအားဖြင့် သင့်တော်သလိုရောစပ်ခြင်းကို "ပယောဇေတုံ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ ရောစပ်ပြီးနောက် ရေဖြင့်နယ်၍ အခဲပြုလုပ်မှုကို "သန္ဓေတုံ" ဟု ဆိုသည်။

ကံသတ္ထာလေတိ-ကား၊ ယေနကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ လောဟေန-ကြေးဖြင့်၊ ကတဘာဇနေ-ပြုအပ်သောခွက်၌၊ (အာကိရိတ္တာ ၌စပ်၊) ပန-ဆက်၊ မတ္တိကဘာဇနံ-မြေခွက်သည်၊ ထိရံ-ခိုင်မြဲသည်၊ နု ဟောတိ-မဖြစ်၊ သန္ဓေန္တသ-တစ်ပေါင်းတည်း ဆောင်စဉ်၊ ဝါ-အခဲပြုစဉ်၊ ဘိဇ္ဇတိ-ကွဲတတ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုမြေခွက်ကို၊ နု ဒသ္သေတိ-ပြတော်မမူ။ . . . ပရိပ္ပေါသကံ ပရိပ္ပေါသကံတိ-ကား၊ သိဒ္ဓိတ္တာ သိဒ္ဓိတ္တာ-သွန်းဖြန်း၍ သွန်းဖြန်း၍၊ သန္ဓေယျာတိ-

---

"သံ (သမ္မိဏ္ဍောတ္တာ)-ပေါင်း၍+နေတုံ-ဆောင်ခြင်း" ဟူသည် ဆပ်ပြာခဲ ပြုခြင်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် "ပိဏ္ဍံကရေယျ" ဟု နောက်၌ ဖွင့်လိမ့်မည်၊ "သန္ဓေတုံ-စိုစေ်ခြင်းငှာ" ဟု မူကွဲရှိသည်ကား "ပိဏ္ဍံ ကရေယျ" ဟူသော လာလတုံ့အဖွင့်နှင့် မလျော်ပါ။

ကံသတ္ထာလေ။ ။သက္ကတ၌ "သ္ထာလ" ဟု ရှိသောကြောင့် ရှေ့ပုဒ်နှင့် တွဲသော အခါ ဒွေဘော်ရှိရသည်၊ ကံသသဒ္ဒါသည် ကြေးတစ်မျိုး (ကြေးဖြူ) ကို ဟော၏ဟု အဘိဓာန် (၉၀၅) ၌ ဆို၏၊ "ယေန ကေနစိ လောဟေန" ဟု ဆိုသောကြောင့် ကြေးနီ ကြေးဝါစသော ကြေးအမျိုးမျိုးကိုလည်း ဟောနိုင်စရာရှိ၏၊ ကံသေန+ကတံ+ထာလံ+ကံသတ္ထာလံ။

မတ္တိကဘာဇနံ။ ။ဥပမာသာမညကို ပြခြင်းမဟုတ်ပါလော, အဘယ်ကြောင့် မြေခွက်ကို မပြုပါသနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "မတ္တိကဘာဇနံ ပန" စသည်မိန့်၊ "အခဲလုပ်ဘို့ရန် အမှုန့်တို့ကို ရေဖြန်း၍ ရေဖြန်း၍ နယ်သောအခါ မြေခွက်သည် ကွဲတတ်ကြောင့် မြေခွက်ကို ပြုတော်မမူပါ" ဟူလို။

သန္ဓေန္တသ။ ။သံ+နိဓာတ်သည် "ပေါင်း၍+ဆောင်" ဟု သဒ္ဒတ္ထ, "ပိဏ္ဍိကရဏာ-အပေါင်း (အခဲ) ပြုခြင်း" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သံ+နိ+အန္တပစ္စည်းဖြင့် "သန္ဓေန္တသ" ဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ၊ "သန္ဓေန္တသ" ကား ပါဠိပျက်တည်း၊ [စုဏ္ဏံ သန္ဓေတဗ္ဗန္တိ နှာနစုဏ္ဏံ ဥဒကေန တေမေတ္တာ ပိဏ္ဍိ (အခဲကို) ကာတဗ္ဗာ၊-ဝိနယ မဟာဝဂ္ဂ မဟာခန္ဓက, ဥပဇ္ဈာယ ဝတ္တ အဋ္ဌကထာ။] "သန္ဓေယျာတိ ၊ပေ၊ ပိဏ္ဍံ ကရေယျ" ၌လည်း* နည်းတူ။ [ဤပုဒ်ကို "အနာဒရလက္ခဏေစေတံ သာမိဝစနံ" ဟု ဋီကာသစ်ဆို၏၊ ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ ကာရက "အနာဒရေစ" သုတ်၌ အကျယ်ပြထားပြီ။]

ပရိပ္ဖောသကံ။ ။ပရိ-ပတ်ဝန်းကျင်+ဖုသနံ-သွန်ဖြန်းဖြင်း၊ ပရိပ္ဖောသော-ခြင်း၊ ဤနေရာ၌ ဖုသဓာတ်သည် ပရိသိဉ္စန အနက်ဟောတည်းဟု ဋီကာသစ်ဆို၏။ [သက္ကတ၌ "သ္ပရ်သ" ဟု ရှိသောကြောင့် "ပရိပ္ဖောသ" ဟု ဒွေဘော်လာရသည်။] ပရိပ္ဖောသော ယေဝ ပရိပ္ဖောသကော၊ သွတ္ထ၌ က ပစ္စည်း၊ ကြိယာဝိသေသန (ဘာဝနပုံသက) အနက်၌ ဒုတိယာသက်၍ "ပရိပ္ဖောသကံ" ဟု ဖြစ်၏၊ "ဝိစ္ဆာဘိညေသု ဒွေ" ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်, ၁ ကဏ္ဍ (၅၄) သုတ်ဖြင့် ဒို ရှုပ်ပြု။

မုတ်ချက်။ ။"ပိဏ္ဍာ(ဏ္ဍေ)ပကံတိ ပိဏ္ဍံ ဥက္ခိပိတ္တာ ဥက္ခိပိတ္တာ၊ ကာယပ္ပစာလကံတိ ကာယံ ပစာလယိတ္တာ ပစာလယိတ္တာ" ဤသို့ စသည်ဖြင့် သေခိယအဋ္ဌကထာတို့ ဖွင့်လေ့ရှိကြ၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်ရာဝယ် အာဘိဏ္ဍညအနက်၌ ယဏ် (ယ အနုဝန် ဏ အနုဝန်ရှိသော အပစ္စည်း) သက်ဟု မောဂ္ဂလ္လာန် ၅ ကဏ္ဍ, ၆၃ သုတ် နိဿယ၌ မိန့်တော်မူ၏။

ကား၊ ဝါမဟတ္ထေန-လက်ဝဲလက်ဖြင့်၊ ကံသလတ္ထာလံ-ကြေးခွက်ကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန-လက်ျာလက်ဖြင့်၊ ပမာဏယုတ္တံ-အတိုင်းအရှည်နှင့်ယှဉ်သော၊ (သင့်တော်ရုံဖြစ်သော၊) ဥဒကံ-ရေကို၊ သိဉ္စိတွာ သိဉ္စိတွာ-သွန်ဖြန်း၍ သွန်ဖြန်း၍၊ ပရိမဒ္ဒန္တော-နယ်လျက်၊ ပိဏ္ဍံ-အခဲကို၊ ကရေယျ-ပြုရာ၏။

သ္မေဟာနုဂတာတိ-ကား၊ ဥဒကသိနေဟေန-ရေတည်းဟူသော အစေးသည်၊ အနုဂတာ-အစဉ်လိုက်အပ်သည်၊ သ္မေဟပရေတာတိ-ကား၊ ဥဒကသိနေဟေန-ရေတည်းဟူသောအစေးဖြင့်၊ ပရိဂတာ-ထက်ဝန်းကျင်ဖြစ်သည်၊ ဝါ-ပြန့်သည်၊ သန္တရ ဗာဟိရာတိ-ကား၊ အန္တောပဒေသေန စေဝ-အတွင်းအရပ်နှင့်လည်းကောင်း၊ ဗဟိပဒေသေနစ-အပြင်အရပ်နှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ·သဗ္ဗတ္ထကမေဝ-အလုံးစုံသောအရပ်၌ ဖြစ်လောက်အောင်သာလျှင်၊ ဥဒကသိနေဟေန-သည်၊

ထိုအတိုင်းဆိုလျှင် ဤ၌လည်း ပရိယောသက် တစ်ပုဒ်တည်းကပင် "သိဉ္စိတွာ သိဉ္စိတွာ" ဟူသော အာဘိဏှညအနက်ကို ဟောနိုင်၏ဟု ယူတွယ်ရှိရကား ပရိယောသက် တစ်ပုဒ်ပိုသည်ဟု ကြံသင့်ပေသည်။

သ္မေဟာနုဂတာ။ ။သိနေဟနှင့် သေဟသည် သဘောတူ၏၊ သက္ကတ၌ သ္ဟိဟ ဓာတ်, ပါဠိ၌ "သိနိဟ" ဓာတ်ဟု ရှိ၏၊ ဏ ပစ္စည်း, နိ၌ ဝုဒ္ဓိပြု၊ သ္မေဟေန-ရေတည်းဟူသော အစေးသည်+အနုဂတာ-အစဉ်လိုက်အပ်သော ဆပ်ပြာခဲတည်း၊ သ္မေဟာနုဂတာ၊ "ဆပ်ပြာခဲ တစ်ခဲလုံး၌ ရေတည်းဟူသောအစေးသည် ပြန့်နှံ့လျက်ရှိသည်" ဟူလို။

သ္မေဟပရေတာ။ ။ပရေတာ၌ "ပရိ+ဣတာ" ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ ဣဓာတ်သည် ဂတိအနက် ရှိသောကြောင့် "ဥဒကသိနေဟ ပရိဂတာ" ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ အဖွင့်ရှိသည်၊ ထိုပရိဂတာ ကိုပင် "ပရိတော+ဂတာ-သမန္တတော+ဖုဋ္ဌာ" ဟု ဋီကာဟောင်းဖွင့်သည်၊ ဋီကာသစ်၌ "ဥဒက သိနေဟေန ပရိဋ္ဌဟိတာ" ဟူသော ပါဌ်ကိုယူ၍ "ပရိတော+ဌဟိတာ" ဟု ဖွင့်သွားလေသည်၊ ပရေတာ၏ ပရိဋ္ဌဟိတအနက် ဖြစ်ဖို့ရန်မှာ ခဲယဉ်းလှ၏။ ["သ္မေဟာနုဂတာ" ဖြင့် အတွင်းသို့ အစဉ်လိုက်ပုံကိုပြ၍, "သ္မေဟပရေတာ" ဖြင့် အပြင်၌လည်း ရေအစေးဖြင့် သိမ်းခြုံပြီးသား ဖြစ်ပုံကို ပြ၏၊ ထို ၂ မျိုးသော အဓိပ္ပာယ်ကိုပင် "သန္တရဗာဟိရာ ဖုဋ္ဌာ သ္မေဟေန" ဟု ဆိုသည်။]

သန္တရဗာဟိရာ။ ။အန္တရ (အတွင်းအရပ်)+ဗာဟိရ (အပြင်အရပ်၊) အန္တရောစ+ဗာဟိရောစ အန္တရဗာဟိရံ၊ သဟ+အန္တရဗာဟိရေန ယာ ဝတ္ထုတိတိ သန္တရ ဗာဟိရာ၊ ပါဠိတော်၌ "ဖုဋ္ဌာ သ္မေဟေန" ဟု စပ်ပုဒ်ရှိသည်၊ "အတွင်းအပြင်အရပ်နှင့်တကွ ဆပ်ပြာခဲ သည် ရေအစေးဖြင့် ပြန့်နှံ့လျက်ရှိသည်" ဟူလို။

သဗ္ဗတ္ထကမေဝ။ ။သဗ္ဗတ္ထ-ဆပ်ပြာခဲ၏ အလုံးစုံသောအရပ်၌ +ပဝတ္တော (သ္မေဟော) သဗ္ဗတ္ထကော၊ ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ ဒုတိယာသက်၍ "သဗ္ဗတ္ထကံ" ဟု ဖြစ်၏၊ ရေအစေးသည် ဆပ်ပြာခဲ၏ အလုံးစုံသောအရပ်၌ ပြန့်နှံ့နေသည်-ဟူလို။ [ဋီကာသစ်၌ "သဗ္ဗတ္ထ+ပဝတ္တနံ သဗ္ဗတ္ထကံ" ဟု ပြုလေ၏။]

ဖုဋ္ဌာ-ဖြန့်အပ်သည်၊ (ဟောတိ)။ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ နစပဋ္ဌရဏီတိ-ကား၊ စ-ထိုသို့ပင် အတွင်းအပြင်နှင့်တကွ ရေအစေးသည် ဖြန့်အပ်ပါသော်လည်း၊ ဗိန္ဒုံ ဗိန္ဒုံ-တစ်စက်တစ်စက်၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ နပဋ္ဌရတိ-မယိုချ။ ["သာယံနှာနီယပိဏ္ဍို" ဟု ကတ္တားရှိသောကြောင့် "ဥဒကံ" ကို ဒုတိယန္တကြ၍ "မေနု ခိရံ ပဋ္ဌရတိ" ၌ကဲ့သို့ "မယိုချ" ဟု အနက်ပေးပါသည်။] ဟတ္ထေနပိ-လက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒ္ဝိဟိ- ၂ ချောင်းကုန်သော၊ အင်္ဂုလိဟိပိ-လက်ချောင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တိဟိ- ၃ ချောင်းကုန်သော၊ အင်္ဂုလိဟိပိ-လည်းကောင်း၊ ဂဟေတုံ-ယူခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ သြဝဋ္ဌိကာယပိ-ပုဆိုးခါးပိုက်၌သော်မှလည်း၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊ ဝါ-ထည့်ထားခြင်းငှာ၊ (သက္ကာ ဟောတိ၊) ဣတိ အတ္ထော။

မှတ်ချက်။ ။"သဗ္ဗတ္ထကမေဝ" ဟူသော ဤ ကြိယာဝိသေသနသည် သန္တရဗာဟိရ ၏အနက်ကို အဖြောင့်ပြောသော တပ္ပာကဋ္ဌိကရဏတည်း။ ထို့ကြောင့် သန္တရဗာဟိရာ၌လည်း "သန္တရဗာဟိရံ" ဟု ကြိယာဝိသေသနရှိလျှင် သဗ္ဗတ္ထက်နှင့် လိုက်လျောရုံမက၊ "သဒ္ဒီ ၊ပေ၊ ဗဟိပဒေသေန" ဟူသော အဖွင့်နှင့်လည်း သာ၍လိုက်လျောမည် ထင်သည်၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် "သန္တရဗာဟိရံ" ကိုလည်း ဗဟုဗ္ဗီဟိမကြဲဘဲ တပ္ပုရိသ်ကြဲရလိမ့်မည်။

နစ ပဋ္ဌရဏီ။ ။နှာနီယပိဏ္ဍိတစ်ခဲလုံး၌ ရေအစေးတွေ အတွင်းအပြင်ပြန့်နေလျှင် "ရေမယိုပေဘူးလား" ဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိသောကြောင့် "စ-ထို့သို့ပင် အတွင်းအပြင်နှင့်တကွ ရေအစေးသည် ဖြန့်အပ်ပါသော်လည်း၊ နပဋ္ဌရဏီ-တစ်စက်တစ်စက် ယိုထွက်ခြင်းမရှိပါ" ဟု ပါဠိတော်၌ပင် မိန့်တော်မူသည်။ ["သန္တရဗာဟိရံ"ဖြင့် ဆပ်ပြာတစ်ခဲလုံး၌ ရေသည် ပြန့်နှံ့နေကြောင်းကို ပြ၏။ "နစ ပဋ္ဌရဏီ"ဖြင့် ရေတွေ ပြန့်နေသော်လည်း ရေ မယိုကြောင်း, ယခု ခေတ် ဆပ်ပျာခဲများလို မာနေကြောင်းကို ပြသည်။]

သက္ကာ ဟောတိ ၊ပေ၊ အတ္ထော။ ။ဤဝါကျကား ရေမယိုပုံ ရေမစိုပုံကို ထင်ရှားပြသော တပ္ပာကဋ္ဌိကရဏဝါကျတည်း။ ရေ မယိုသောကြောင့် လက်ဖြင့် ဆုပ်ယူခြင်းငှာလည်းကောင်း, လက်ချောင်း ၂ ချောင်း ၃ ချောင်းဖြင့် ကိုင်ယူခြင်းငှာလည်းကောင်း ရနိုင်ရုံ မက, ပုဆိုးခါးပိုက်ထဲ၌ပင် ထည့်၍ ယူနိုင်ပါသေးသည်-ဟူလို။

သြဝဋ္ဌိကာယပိ။ ။အဝဝဋ္ဌနံ-အောက်၌ လုံး (ဝိုင်း) ခြင်း။ သြဝဋ္ဌော-ခြင်း။ သြဝဋ္ဌော ယသ္သ အတ္ထိတိ သြဝဋ္ဌိတာ၊ "ခါးပိုက်၏အောက်၌ ဝိုင်းနေသောကြောင့် သြဝဋ္ဌိကာ" ဟု ဆိုသည်၊ ပုဆိုးတောင်ရှည်၏ အိတ်ထောင့်လည်း "သြဝဋ္ဌိကာ"ပင်တည်း။ ပိ (အပိ)သည် ရေ မယိုခြင်းကို ခိုးမြှောက်သော သမ္ဘာဝနာဇောတကတည်း။ "ရေမယိုသောကြောင့် ခါးပိုက် (ပုဆိုး အိတ်ထောင့်) ထဲတောင်မှ ထည့်၍ ယူနိုင်ပါသေးသည်"ဟူလို။ [ဋီကာသစ်၌ တစ်မျိုးဖွင့်လေသည်။]

ပဌမဈာနကထာအဖွင့် ပြီး၏။

ဒုတိယဈာနကထာ အဖွင့်

၂၂၉။ ဒုတိယဈာနသုခုပမာယံ-ဒုတိယစျာန် ချမ်းသာ၏ ဥပမာ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဥဒ္ဓိဒေါဒကောတိ-ကား၊ ဥဒ္ဓိန္နဥဒကော-ထိုထို ရေကြောတို့မှ စိမ့်ထွက်သော ရေရှိသော၊ (ဥဒကရဟဒေါ-ရေအိုင်တည်း။) ဟေဋ္ဌာ-အောက်မှ၊ ဥဒ္ဓိဇိတ္တာ-မြောက်ထွက်၍၊ ဥဂ္ဂစ္ဆနကဥဒကော-လျှံတတ်သော ရေရှိသော၊ (ဥဒကရဟဒေါ-သည်၊) နေ-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ အန္တောဃဋ္ဌာ-ရေအိုင်၏အတွင်း၌သာ၊ ဥဒ္ဓိဇနကဥဒကော-စိမ့်ထွက်သော ရေရှိသော၊ (ဥဒကရဟဒေါ-တည်း။) ဣတိ အတ္ထော။ . . . အာယမုခံတိ-ကား၊ အာဂမနမဂ္ဂေါ-ဝင်လာကြောင်းလမ်းသည်၊ ("နေဝ အသ-မရှိရာ" ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဒေဝေါတိ-ကား၊ မေယော-မိုးသည်၊ ("နေ အနုပ္ပဝေစ္ဆေယ္ယ" ၌စပ်၊) ကာလေန ကာလံတိ-ကား၊ ကာလေ ကာလေ-

---

ဥဒ္ဓိဒေါဒကော။ ။ဥဒ္ဓိဒ+ဥဒက၊ ဥပုဒ္ဓ + ဘိဒဓာတ်သည် အထက်သို့ တက်ခြင်းအနက်ကို ဟောဘ၏၊ ဘိဒဓာတ်ဖြစ်သော်လည်း ဖောက်ခွဲ-ပေါက်ကွဲဟူသော အနက်ကို မယူရ၊ အောက်မြေတွင်း၌ ရှိသော ရေကြောမှတို့မှ စိမ့်၍ ထွက်ခြင်းအနက်ကို ယူပါ။ တာဟိ တာဟိ ဥဒကသိရာဟိ-ထိုထိုရောကြောတို့မှ၊ ဥဒ္ဓိဇတိ-အထက်သို့ စိမ့်၍ ထွက်တတ်၏၊ ဣတိ ဥဒ္ဓိဒ၊ (အပစ္စည်း၊) ဥဒ္ဓိဒ + ဥဒက် ယသာတိ ဥဒ္ဓိဒေါဒကော (ဥဒကရဟဒေါ)။ ဒကို တပြုလျှင် "ဥဒ္ဓိတောဒကော" ဟု ဖြစ်၏။

ဥဒ္ဓိန္နဥဒကော။ ။ဥဒ္ဓိဒကို "ဥဒ္ဓိန္န" ဟု ဖွင့်၏။ ထို့သို့ ဖွင့်သဖြင့် ဥဒ္ဓိဒ၌ ဘိဒဓာတ်ဟု ထင်ရှားစေ၏။ ဘိန္နဟု၏ကား ဘိဒဓာတ်, တပစ္စည်းတည်း၊ ဥဒ္ဓိန္နံ+ဥဒက် ယသာတိ ဥဒ္ဓိန္နဥဒကော။ [နဒီတီရေ ခတကူပကောဝိယ (မြစ်ကမ်း၌ တူးအပ်သော ရေတွင်းကလေးကဲ့သို့) ဥဒ္ဓိဇနကဥဒကော (စိမ့်ထွက်သော ရေရှိသော ရေအိုင်)-ဋီကာ၊ ဤဋီကာ၌ မြစ်ကမ်းရေတွင်း ကလေးကို ဥပမာပြသောကြောင့် "ဥဒ္ဓိတောဒက" အရ "အောက်ရေကြောတို့မှ စိမ့်၍ တက်လာ သောရေ" ဟု သိသာ၏။]

နဟေဋ္ဌာ ।ပေ। အတ္ထော။ ။"ဥဒ္ဓိန္နဥဒကော" ဟု ဆိုသော်လည်း အောက်ရေကြောတို့မှ အထက်သို့ ဖေါက်ထွက်ပြီးနောက် (ရေအားကောင်းသဖြင့်) "ရေအိုင်ကိုလျှံ၍ ထွက်သွားသော ရေရှိသော ရေအိုင်" ဟု အနက်မမှတ်၊ "ရေအိုင် အတွင်းမှာပင် စိမ့်ထွက်နေသော ရေရှိသော ရေအိုင်" ဟု အနက်မှတ်ပါ-ဟူလို၊ ဘာကြောင့်နည်း. . . ဒုတိယစျာနသုခ၏ တစ်စိမ့်စိမ့် ချမ်းမြေ့နေပုံကို ပြသော ဥပမာ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [လျှံထွက်သော ရေအတွက်ကား "ဟေဋ္ဌာ ဥဂ္ဂစ္ဆနဥဒက် ဟိ" စသည်ဖြင့် အပြစ်ပြလိမ့်မည်။]

အာယမုခံ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဥဒကဿ အာယမုခံ-ရေ၏ ဝင်ကြောင်းအပေါက်" ဟု ရှိ၏။ ထိုအပေါက်ဟူသည် လမ်းပင်ဖြစ်သောကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ "အာဂမနမဂ္ဂေါ" ဟု ဖွင့်သည်၊ အာယ၌ အာပုဒ္ဓ, ဣမောတ်, ဏပစ္စည်း၊ အာဂမနနှင့် အနက်တူ၏၊ အာယတိ ဧတေနာတိ အာယော-ရေ၏ ဝင်လာကြောင်း၊ အာဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ အာဂမနော (မဂ္ဂေါ)၊ အာယောစ+သော+မုခဋ္ဌာတိ အာယမုခံ။

ရှာသင့်ရာ အခါတိုင်း အခါတိုင်းဌ၊ အန္တဒွမာသံဝါ-လခွဲတိုင်း လခွဲတိုင်းဌသော် လည်းကောင်း၊ ဝါ-လခွဲတစ်ကြိမ်သော်လည်းကောင်း၊ အနုဒသာဟံဝါ-ဆယ်ရက်တိုင်း ဆယ်ရက်တိုင်းဌသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဆယ်ရက် တစ်ကြိမ်သော် လည်းကောင်း၊ ("နု အနုပ္ပဝေစ္ဆေယ္ယ" ဌစပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ ဓာရံတိ-ကား၊ ဝုဋ္ဌိ-မိုးရေကို၊ နု အနုပ္ပဝေစ္ဆေယ္ယာတိ-ကား၊ နု ပဝေသေယ္ယ-မသွင်းရာ၊ နု ဝဿေယ္ယ-မရွာရာ၊ ဣတိအတ္ထော။ [အချို့စာအုပ်တို့ဌ "နုစ" ဟု တွေ့ရ၏။ ပါဠိတော်ဌ "ဒေဝေါစ" မှ စကို ယူထားဟန်တူသည်၊ အနက်ပေး၍ မကောင်းပါ။]... သီတာ ဝါရိဓာရာ ဥဒ္ဓိဇ္ဇိတ္တာတိ - ကား၊ သီတံ-အေးမြသော၊ ဓာရံ - ရေအယဉ်သည်၊

ကာလေနကာလံ။ ။ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ မရသောပုဒ်ကို ရှင်ပုဒ်ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤကာလေနကာလံကိုလည်း ဧကောဧကာယပုဒ်ကဲ့သို့ ရှင်ပုဒ်တစ်မျိုးတည်းဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏။ အနက်မှာ "ကာလေ ကာလေ-ရွာသင့်ရာ အခါအခါတိုင်းဌ" ဟု ဖြစ်သည်။ [ကာလေန ကာလန္တိ ရှင်ပဒံ, ဧကော ဧကာယာတိ အာဒိဝိယ၊-ဋီကာသစ်။] ထို "ရွာသင့်ရာ အခါတိုင်း" ဟူသည် "အဖုမာသတိုင်း, သို့မဟုတ် ဒသာဟတိုင်းတည်း" ဟု သိစေလို၍ "အန္တဒွမာသံဝါ အနုဒသာဟံဝါတိ အတ္ထော" ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ အနုသည် ဝိစ္ဆာအနက်ဟောဏ်၊ "အနုအနု+ အန္တဒွမာသံ အန္တဒွမာသံ" ဟု ဝိစ္ဆာအဗျယီဘောပြု၊ အနုဒသာဟံဌလည်း နည်းတူ။

နု အနုပ္ပဝေစ္ဆေယ္ယ။ ။"နုပ္ပဝေသေယ္ယ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် အနုပ္ပဝေစ္ဆေယ္ယဌ် အနု+ပ+ဝိသဓာတ်ဟု သိရ၏၊ "သမ္မာဓာရံ" ဟု ကံရှိသောကြောင့် "ဝင်စေ" ဟု အနက်ပေး ဖို့ရန် ကာရိတ်ကြောသည်ဟု ကြံပါ၊ "ဒေဝေါစ နု ကာလေနကာလံ သမ္မာဓာရံ အနုပ္ပဝေစ္ဆေယ္ယ-မိုးသည်လည်း ရွာသင့်ရာ အခါအခါတိုင်း ကောင်းစွာမိုးရေကို မဝင်စေ၊ ဝါ-မသွင်း" ဟူရာဌ "မိုးလည်း မကြာမကြာ မရွာ" ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် "နဝဿေယ္ယ" ဟု အဓိပ္ပာယတွေ့ ဖွင့်သည်။

မုတ်ချက်။ ။ဝိသဌ် ဝိ၏ဣကို ဧဝုဒ္ဓိ၊ မောဂ္ဂလ္လာန် ၅-ကဏ္ဍ, ဂမယမိသာသဒိသာနံ ဝါ ဆွင် (၁၇၃) သုတ်၏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သ်ကို ဆွင်ပြုပါ၊ ဋီကာသစ်ဌကား "ဝဿေယ္ယကို ကြည့်၍ ဝဿသဒ္ဒါမှ ဖြစ်သော ဝစ္ဆ" ဟု ကြံသွားလေသည်၊ "ဝေ" ဟု ဝုဒ္ဓိရှိသောကြောင့် ထိုအကြံကို စဉ်းစားပါ။

သီတာ ဝါရိဓာရာ။ ။ပါဠိတော်ဌ "ဓာရာ" ဟု ဣတ္ထိလိင်ရှိသော်လည်း နပုံလိင်လည်း ရှိကြောင်းကို သိစေလို၍ "သီတံ ဓာရံ" ဖွင့်သည်ဟု ဋီကာသစ်ကြ၏၊ အဘိဓာန်ဌ ဓာရာသဒ္ဒါ ဣတ္ထိလိင်သာရှိသည်၊ စိမ့်၍ထွက်သော ရေဟူသမျှသည် အေးမြသည်ချည်း ဖြစ်သောကြောင့် "သီတံ" ဟု ဘူတကထနဝိသေသန ပြုသည်၊ ဋီကာသစ် ဌကား ဟောင်းသော သစ်ရွက် သစ်ခက် မြက်စသည်တို့၏ မရှိခြင်းကြောင့် "သေတံ-ဖြူစင်သော" ဟု တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏၊ သို့သော် ဖြူစင်ခြင်းအနက်ကို သီတသဒ္ဒါကသာဟောဏ်, သီတသဒ္ဒါက မ်ဟော သောကြောင့်လည်းကောင်း, ဤဌ "သီတာ" ဟု ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, စဉ်းစားပါ။

(တစ်နည်း) ဝါရိ-ရေသည်၊ ဥဂ္ဂန္ဓာ-အထက်သို့စိမ့်တက်၍၊ ရဟဒံ-ရေအိုင်ကို၊ ပူရမာနံ-ပြည့်စေလျက်၊ (အဘိသန္ဒေယျ စသည်တို့၌ စပ်။) [ဥဒ္ဓိဇ္ဇိတ္တာကား အပို။]. . . ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ့၊ (တစ်နည်း) ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓိတောဒကော ရဟဒေါ ဂဟိတော-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်မှ၊ ဥဂ္ဂစ္ဆနကဥဒကံ-စိမ့်ထွက်သော ရေသည်၊ ဥဂ္ဂန္ဓာ ဥဂ္ဂန္ဓာ-လှိုက်တက်၍ လှိုက်တက်၍၊ ဘိဇ္ဇန္တိ-ဖျာထွက်လသော်၊ ဥဒကံ-ကို၊ ခေါဘေတိ-ချောက်ချားစေ၏၊ ဝါ-လှုပ်ရှားစေ၏၊ စတူဟိ-၄ ပါးကုန်သော၊ ဒိသာဟိ-အရပ်တို့မှ၊ ပဝိသနဥဒကံ-ဝင်လာသော ရေသည်၊ ပုရာဏ ၊ပေ၊ ဒီဟိ-ဟောင်းနွမ်းသော သစ်ရွက်, မြက်, ထင်း, ဒုတ်ချောင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဥဒကံ-ကို၊ ခေါဘေတိ-၏၊ ဝါ-၏၊ ဝုဋ္ဌိဥဒကံ-မိုးရေသည်၊ ဓာရာနိပါတပုဗ္ဗဏ္ဏကေဟိ-ရေအယဉ်၏ ကျရောက်ခြင်း, ထိုကျရောက်ခြင်းကြောင့်

ဥဂ္ဂန္ဓာ ၊ပေ၊ ပူရယမာနံ။ ။"ဥဒ္ဓိဇ္ဇိတ္တာ" ကို "ဥဂ္ဂန္ဓာ" ဟု ဖွင့်၏၊ "အေးမြသော ရေသည် အထက်သို့ စိမ့်တက်၍ ထိုရေအိုင်ကို ပြည့်စေသည်" ဟူလို၊ ပူရယမာနံ၏ နောက်၌ "ဥဒ္ဓိဇ္ဇိတ္တာ" ဟု တွေ့ရသေး၏၊ "ဥဂ္ဂန္ဓာ" ဟု ဖွင့်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် "အပို" ဟု ထင်သည်။

မူကွဲ။ ။"သီတာ ဝါရိဓာရာ ဥဒ္ဓိဇ္ဇိတ္တာတိ သီတာ ဝါရိဓာရာ တံရဟဒံ ပူရယမာနာ ဥဒ္ဓိဇ္ဇိတ္တာ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုမူကွဲ၌ "ပူရယမာနာ-ပြည့်စေလျက်" ဟု ဆိုပြီးနောက် "ဥဒ္ဓိဇ္ဇိတ္တာ" ဟု ရှိလျှင် "ဖေါက်ထွက်၍" ဟုသာ အနက်ပေးရလိမ့်မည်၊ ထိုဖေါက်ထွက်သော ရေသည် လှိုက်တက်သောရေနှင့် သဘောတူရကား ဤရေအိုင်အတွက် အလိုရှိအပ်သော ရေမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် စဉ်းစားပါ။

ဟေဋ္ဌာ ဥဂ္ဂစ္ဆနက ၊ပေ၊ နဟောတိတိ။ ။ပါဠိတော်၌ ဥဒ္ဓိတောဒကရေအိုင်ကို ယူထား၏၊ "တသ္မ နေဝသ ၊ပေ၊ အာယမုခံ" ဖြင့် အပြင်မှ ဝင်လာသော ရေကိုလည်းမယူ၊ "ဒေဝေါစ နု ၊ပေ၊ အနုပ္ပဝဇ္ဇေယျ" ဖြင့် မိုးရေကိုလည်းမယူ၊ "ထိုသို့ ဥဒ္ဓိတောဒက ရေအိုင်ကိုသာ ယူ၍ အခြားရေအိုင်ကို မယူခြင်းသည် အဘယ်အပြစ်ကြောင့်ပါနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဟေဋ္ဌာ ဥဂ္ဂစ္ဆနကဥဒကံ ဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ နောက်ဆုံး၌ ဣတိပါသောကြောင့် ကသ္မာဟု ထည့်၍ "ဟိ ယသ္မာ" ဟုလည်း ပေးရသည်၊ ဣတိကိုလည်း "ဥဒ္ဓိတောဒကောဝ ရဟဒေါ ဂဟိတော" ဟု ထည့်၍ စပ်ပါ။ [ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဥဒ္ဓိတောဒကောဝ ရဟဒေါ ဂဟိတော၊ နု ဣတရောတိ အာဟ-ဟေဋ္ဌာ ဥဂ္ဂစ္ဆနကဥဒကံ ဟိတိ အာဒိ-ဋီကာ။]

ဓာရာ ၊ပေ၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏကေဟိ။ ။ဋီကာဟောင်း၌ "ဓာရာနိပါတပုဗ္ဗဏ္ဏကေဟိတိ ဓာရာနိပါတေဟိ ဥဒကပုဗ္ဗဏ္ဏကေဟိစ၊ ဖေဏပဋ္ဌလေဟိစာတိ ဝတ္တွေ" ဟု ဆို၏၊ "ဖေဏပဋ္ဌလေဟိ" ဟု ထည့်သင့်သည်-ဟူလို၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ဓာရာနိပါတ ပုဗ္ဗဏ္ဏကေဟိတိ ဥဒကဓာရာနိပါတေဟိစ တတောယေဝ ဥဒ္ဓိတ ဥဒကပုဗ္ဗဏ္ဏက သခ်ိတေဟိ ဖေဏပဋ္ဌလေဟိစ" ဟု ပုဗ္ဗဏ္ဏကနှင့် ဖေဏပဋ္ဌလကို အရတူဖွင့်သွားလေသည်၊ အမှန်အားဖြင့် "ပုဗ္ဗဏ္ဏက-ရေပွက်" နှင့် "ဖေဏ ပဋ္ဌလ-ရေမြှုပ်လွှာ" သည် အရမတူသင့်ပါ။

ဖြစ်သောရေပွက် ရေမြှုပ်လွှာတို့ဖြင့်၊ ဥဒကံ-ကို၊ ခေါ်ဝေတိ-၏၊ ဝါ-၏၊ ပန-ကား၊ သန္ဓိသိန္ဓမေဝ-ငြိမ်သက်သည်သာလျှင်၊ ဟုတ္တာ, ဣဒ္ဓိနိမ္မိတမိဝ-တန်ခိုးဖြင့် ဖန်ဆင်းအပ်သော နတ်ရေစင်ကဲ့သို့၊ ဥဿ္ဘဇမာနံ-စိမ့်ထွက်သော။ [စာအုပ်တို့၌ "ဥပ္ပဇမာနံ" ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း။] ဥဒကံ-သည်၊ ဣမံ ပဒေသံ-ဤအရပ်ကို၊ ဖရတိ-ဖြန့်၏၊ ဣမံ ပဒေသံ-ကို၊ နဖရတိ-မဖြန့်၊ ဣတိ-ဤသို့ဆိုဘွယ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တေန-ထိုရေသည်၊ အဖုဇ္ဇောကာသောနာမ-မဖြန့်အပ်သော အရပ်မည်သည်၊ နဟောတိ-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဥဿ္ဘဒေါဒကော-စိမ့်ထွက်သော ရေရှိသော၊ ဥဒကရဟဒေါ-ရေအိုင်ကိုသာ၊ ဂဟိတော-ယူတော်မူအပ်ပြီ။)

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ ရဟဒေါ - ရေအိုင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ-သိထိုက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-ထို့အတူ၊) ကရဇကာယော-ကရဇကာယကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဥဒကံ-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ ဒုတိယဈာနသုခံ-ဒုတိယဈာန်ချမ်းသာကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) သေသံ-ကြွင်းသော အာဘိသန္ဒေတိစသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေ့နည်းဖြင့်သာ၊ ပဌမဈာန သုခူပမာ၌ ဆိုအပ်ပြီးအတိုင်းသာ၊) ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒုတိယဈာနကထာအဖွင့် ပြီး၏။

တတိယဈာနကထာ အဖွင့်

၂၃၁။ တတိယဈာနသုခူပမာယံ - တတိယဈာန်ချမ်းသာ၏ ဥပမာ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဧတ္ထ (ပေါက္ခရဏိယံ)-ဤရေကန်၌၊ ဥပ္ပလာနိ-ဥပ္ပလမည်သော ကြာရုံတို့သည်၊ သန္တိ-ရှိကုန်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဥပ္ပလမည်သော ကြာရုံတို့ ရှိရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ-ထိုရေကန်သည်၊) ဥပ္ပလိနီ-ဥပ္ပလိနီမည်၏၊ သေသပဒဒွယေပိ-ကြွင်းသော ပဒုမိနီ, ပုဏ္ဏရိကိနီဟူသော ပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-ဤနည်းပင်တည်း။

ဥပ္ပလိနီ။ ။"ဥပ္ပလာနိ ဧတ္ထ သန္တိ" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ ဥပ္ပလတွေ များစွာရှိသော ရေအိုင် (ကြာကန်) ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥပ္ပလာနိ" အရလည်း ကြာတစ်ပင်သာမက, ကြာခြုံ (ကြာရုံ) တစ်ခုလုံးကိုယူရသည်၊ [ဥပ္ပလာနိတိ ဥပ္ပလဂ္ဂဿနိ-ဋီကာ။] ပဟူတ အသတ္ထိ အနက်၌ (ဤ) ပစ္စည်းသက်၍ "ဥပ္ပလိ" ဟု ဖြစ်ပြီးမှ ပေါက္ခရဏီကဲ့သို့ ဣနိပစ္စည်း ထပ်သက်၍ "ဥပ္ပလိနီ" ဟု ဖြစ်သည်၊ ပဒုမိနီ-ပုဏ္ဏရိကိနီတို့၌လည်း နည်းတူ။ [ဋီကာသစ်၌ "ဧတ္ထ ဥပ္ပလ ဝနေ" ဟု စွဲလေသည်၊ ဝနသည် ဥပ္ပလိနီနှင့် လိန်မတူပါ၊ ဥပ္ပလာနိ ဧတ္ထ သန္တိတိ ဥပ္ပလိနီတိ ဂဠ္ဆလတာပိ ပေါက္ခရဏီပိ ဝုစ္စတိ၊ ဣဓ ပန ပေါက္ခရဏိယံ၊ ဧဝ မိတရေသုပိ-မဟာဝဂ္ဂ, ဗြဟ္မယာစနကထာအဖွင့် ဝိမတိ။]

စ-ဆက်၊ ဇော်ဌ-ဤ ၃ ပုဒ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ၌စပ်၊) ဝါ-ဤကြာ ၃ မျိုးတို့တွင်၊ (ဥပ္ပလ် ပဒုမ် ပုဏ္ဏရိက်တို့၌စပ်၊) သေတရတ္တနီလေသု-ကြာဖြူ ကြာနီ ကြာညိုတို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ဥပ္ပလ်-ကြာသည်၊ ဥပ္ပလမေव-ဥပ္ပလသာမည်၏၊ ဥဒကသတပတ္တံ-ယုတ်လျော့သော တစ်ရာသောရွက်ချပ်ရှိသော၊ ဝါ-တစ်ရာ့အောက် ယုတ်လျော့သော ရွက်ချပ်ရှိသော ကြာသည်၊ ပုဏ္ဏရိက်-ပုဏ္ဏရိက်ကြာမည်၏၊ သတပတ္တံ-တစ်ရာ, တစ်ရာမက များသောရွက်ချပ်ရှိသောကြာသည်၊ ပဒုမ်-ပဒုမကြာ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပတ္တနိယမံ-ရွက်ချပ်ဖြင့် မှတ်သားခြင်းကို၊ ဝိနာ၎ပိ-ကြဉ်၍လည်း၊ သေတံ-ကြာဖြူသည်၊ ပဒုမ်-ပဒုမာကြာမည်၏။ [ဖြူရုံသာမက ရွက်ချပ်လည်း များရလိမ့်ဦးမည်၊ အဖြူသက်သက် ရွက်ချပ်မများလျှင် သေတုပ္ပလနှင့် ရောသွားဖွယ်ရှိ၏။] ရတ္တံ-ကြာနီသည်၊ ပုဏ္ဏရိက်-ကြာပုဏ္ဏရိက်မည်၏၊ ဣတိ အယံ - ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဇော်ဌ-ဤ ၃ ပုဒ်တို့၌၊

ဇော်ဌ။ ။ဥပ္ပလ စသည်တို့၏အထူးကို ပြလိုခြင်း "ဇော်ဌ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ "ဥဒကေ လ္ပဝတိတိ ဥပ္ပလ်" ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ရေ၌ ပေါလော ပေါ်တတ်သော ကြာဟူသမျှကို "ဥပ္ပလ" ဟု ခေါ်နိုင်သော်လည်း ပဒုမ-ပုဏ္ဏရိကတို့ကို သီခြားယူလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် အခြားကြာများကိုသာ ဥပ္ပလဟု ခေါ်ရ၏၊ ထို ဥပ္ပလကြာသည် ကြာဖြူ ကြာနီ ကြာညိုဟု ၃ မျိုးရှိ၏။

ပဒုမ, ပုဏ္ဏရိက။ ။သတပတ္တံ၌ သတ သဒ္ဒါသည် ဗဟုသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ် ဟု ဋီကာတို့ဆိုကြ၏၊ ထို့ကြောင့် တစ်ရာမက များသော ရွက်ချပ်ရှိသောကြာကိုလည်း ယူနိုင်သည်၊ ဥဒကသတပတ္တံ၌ကား သတသဒ္ဒါသည် တစ်ရာဟူသောအနက်ကိုသာ ဟောသင့်၏၊ ထိုသို့ယူမှ "ဥဒကသတ-တစ်ရာအောက် ယုတ်လျော့" ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်၊ ပတ္တသဒ္ဒါလည်း ကြာပွင့်၏ ပွင့်ချပ်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "များသော ပွင့်ချပ်ရှိသောကြာသည် ပဒုမ, ပုဏ္ဏရိကလောက် မများသော ပွင့်ချပ်ရှိသောကြာသည် ပုဏ္ဏရိက" ဟု ခွဲသည်။

ပတ္တနိယမံ ဝိနာ။ ။ပွင့်ချပ် အနည်းအများဖြင့် မမှတ်ဘဲ အရောင်ဖြင့် မှတ်၍ ခွဲလျှင် "ပွင့်ချပ်များသော ဖြူသောအဆင်းရှိလျှင် ပဒုမ, နီသောအဆင်းရှိလျှင် ပုဏ္ဏရိက" ဟု ဤ အဋ္ဌကထာဆိုး၏၊ အဘိဓာန် (၆၈၆) ၌ကား "ပုဏ္ဏရိက် သိတံ ရတ္တံ, ကောကနဒံ ကောကာသကော" ဟု အဖြူကို ပုဏ္ဏရိက, အနီကို (ကောကနဒဟု ခေါ်အပ်သော) ပဒုမ" ဟု ပြောင်ပြန်ခွဲ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ လောကေ ပန "ရတ္တံ ပဒုမ်, သေတံ ပုဏ္ဏရိကန္တိပိ ဝုစ္စတိ" ဟု လောကအခေါ်တစ်မျိုးကို ပြသည်။

မှက်ချက်။ ။"ပဒ္ဒံ ယထာ ကောကနဒံ သုဂန္ဓံ" ဟု အဂ္ဂိတ္ထိရ်, ပဠဝကနိပါတ်, စတုတ္ထပ်, ၅-ဝဂ်, ၅-သုတ်၌ဆိုသောကြောင့် ပဒ္ဒ ပဒုမနှင့် ကောကနဒ၏တူကြောင်းကိုသိပါ၊ ကောကကို စက္ကဝက်ငှက် ဟု ထောမနိမိ ဆို၏၊ ဤ ဋီကာသစ်၌ ကောကကို "ကောကမည်သော သုနခ" ဟု ဖွင့်၏၊ အဘိဓာန်၌ "ကောက-ဝုံပုလ္လေ" ဟု ဆိုသည်၊ "ကောကေ-စက္ကဝက်ငှက်တို့ကို+နာဒယတိ-တွန်မြူးစေတတ်၏၊ ဣတိ ကောကနဒေါ၊ နဒဓာတ်, အ ပစ္စည်း, ကာရိတ် အနက် အတွင်းဝင်သည်ဟု ထောမနိမိ ဆို၏။

ဝါ-ဤကြာ ၃ မျိုးတို့၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-အဆုံးအဖြတ်တည်း။ [ရှေ့၌ "ဇော" ဟု ပါခဲ့ပြီ၊ ထိုဇော်ထွေလည်း ဤဝိနိစ္ဆယောဌ် စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဤ"ဇော" သည် ပိုဟန်တူ၏။]

ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိတိ-ကား၊ ဥဒကတော-ရေမှ၊ နဉ္ဂတာနိ-မတက်ကုန်သေးသော၊ ဝါ-မပေါ်ထွက်ကုန်သေးသော၊ အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသိနီတိ-ကား၊ ဥဒကတလသ-ရေအပြင်၏၊ အန္တော-အတွင်းဌ၊ နိမုဂ္ဂါနိယေဝ-နစ်မြုပ်ကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟုတ္တာ, ပေါသိနိ-ကြီပွားခြင်းရှိကုန်သော၊ ဝမိုနိ-ကြီးပွားခြင်းရှိကုန်သော၊ (ဥပ္ပလာနိ စသည်ဌစပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းကို၊ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေ့နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ။ ။ဥဒကတော-မှ+အနုဂ္ဂတာနိ-အထက်သို့ မပေါ်တက်ကုန်သေးသော ကြာတို့တည်း။ ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ-ကြာတို့၊ ဤသို့ "ဥဂ္ဂတာနုဂ္ဂတာနိ" ဟု ဝိသေသနပြုရခြင်းမှာ ပါဠိတော်၌ "ယာဝ စဂ္ဂါ ယာဝ စ မူလာ သိတေန ဝါရိနာ အဘိသဒ္ဓါနိ" စသည်ဖြင့် အဖျားတိုင်အောင် စိုစေပုံကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့်တည်း။ ရေမှ ပေါ်ထွက်ပြီးဖြစ်လျှင်ကား အဖျားတိုင်အောင် မစိုစေနိုင်သောကြောင့် "ယာဝ စ အဂ္ဂါ" ဟူသောစကားနှင့် ဆန့်ကျင်နေလိမ့်မည်၊-ဟူလို။

အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသီနိ။ ။ပူသဓာတ်သည် ဝမိုအနက်ကို ဟောတ်၏၊ အန္တော-ရေ၏အတွင်းဌ+နိမုဂ္ဂါနိ-နစ်မြုပ်နေသော ကြာတို့တည်း။ အန္တော နိမုဂ္ဂါနိ-တို့၊ ပူသနံ-ကြီးပွားခြင်း၊ ပေါသော-ခြင်း၊ (ဏ ပစ္စည်း)၊ ပေါသော ဧတေသံ အတ္ထိတိ ပေါသီနိ၊ ["ပေါသီ" ဟု ဤပစ္စည်းသက်ပြီးနောက် နပုလ္လိန်ဖြစ်၍ ယော ဝိဘတ်ကို နိုပြု။ ဥပ္ပလာနိ ပဒုမာနိ ပုဏ္ဏရိကာနိနှင့် အရတူတည်း။] အန္တော နမုဂ္ဂါနိ ဟုတ္တာ ပေါသီနိ အန္တောနိမုဂ္ဂ ပေါသီနိ၊ "ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ" ဟု ဆိုသောကြောင့် ရေထဲ၌ပုတ်နေသလောဟု တွေးတောဖွယ်ရှိ၍ ဤဝိသေသနကို မိန့်တော်မူပြန်သည်၊ "ပုတ်၍မနေ, ရေထဲ၌ ကြီးပွား၍နေသည်" ဟူလို။

တတိယဗျာနကထာအဖွင့် ပြီး၏။

စတုတ္ထဗျာနကထာ အဖွင့်

၂၃၂-၂၃၃။ စတုတ္ထဗျာန သုခူပမာယံ-စတုတ္ထစျာန်ချမ်းသာ၏ ဥပမာ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ ပရိယောဒါတေနာတိ တွေ့-ဤပါဠိ၌၊ နိရုပက္ကိလေသဌေန-ဥပက္ကိလေသ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (စိတ္တံ-သည်၊) ပရိသုဒ္ဓံ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်၏၊ ပဘဿရဌေန-ပြိုးပြိုးပြက်ထွက်သောအရောင် ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (စိတ္တံ) ပရိယောဒါတံ-ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

သြဒါတေန ဝတ္ထေနာတိ-ဟူသော၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ဥတုဖရဏတ္ထံ-အနွေးဓွေ့ဖြန့်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ဣဒံတိ သြဒါတဝစနံ၊ ဥတုဖရဏတ္ထံဟိ ဥဏှဥတုနော ဖရဏဒဿနတ္ထံ၊-ဋီကာ။]ဟိ-ချဲ့၊ ကိလိဋ္ဌဝတ္ထေန-ညစ်နွမ်းသောအဝတ်ဖြင့်၊ ဥတုဖရဏံ-အနွေးဓွေ့ကို ဖြန့်ခြင်းသည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ [မျှားစွာမဖြစ်သည်ကို ဆိုလိုသည်၊ အနည်းငယ်တော့ ဖြစ်ပါသေး၏။]တခ်ဏာ ဓောတပရိသုဒ္ဓေန-ထိုခဏ၌ ဖွပ်လျှော်အပ်ပြီး ဖြစ်၍ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သောအဝတ်ဖြင့်၊ ဥတုဖရဏံ-သည်၊ ဗလဝံ-အားရှိသည်၊ ဟောတိ။

ဟိ-ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-အကြင့်ကြောင့်၊ ဣမိဿာယ ဥပမာယ-ဤဥပမာ၌၊ ဝတ္ထံဝိယ-အဝတ်ကိုကဲ့သို့၊ ကရဇကာယော-ကရဇကာယကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဥတုဖရဏံ ဝိယ-အနွေးဓွေ့ကို ဖြန့်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနသုခံ-စတုတ္ထစျာန်သုခကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ သုနှာတသဝကောင်းစွာရေချိုးပြီးသော၊ ပုရိသဿ-ယောက်ျားသည်၊ ဝါ-၏၊ ပရိသုဒ္ဓံ-ထက်ဝန်း

ပရိသုဒ္ဓံ ပရိယောဒါတံ။ ။ကိလေသာ အညစ်ကြေးတို့မှ စင်ကြယ်သောကြောင့် ပရိသုဒ္ဓဖြစ်၏၊ ထို ပရိသုဒ္ဓဖြစ်ပြီးသော စတုတ္ထစျာန်စိတ်သည် ထပ်၍ ထပ်၍ ပွားစေသော အခါ ပြီးပြီးပြက် ဒုဗ္ဗရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ထင်ရလောက်အောင် ဖြူစင်လာ၏၊ ဥပမာ-ရွှေသည် သုဓန္တ (အညစ်အကြေးကို မှုတ်လွှင့်ပြီး) ဖြစ်၍ ပရိသုဒ္ဓဖြစ်ပြီးနောက်, ပွတ်တိုက်ပေးမှသာ အရောင်ထွက်လာသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဘဿရဉ္စေနပရိယောဒါတံ" ဟုမိန့်သည်။ [ယသ္မာ ပန ပရိသုဒ္ဓိယာဧဝ ပစ္စယဝိသေသေန ပဝတ္တိဝိသေသော ပရိယောဒါတတာ (စင်ကြယ်ခြင်း၏ပင် အကြောင်းအထူးကြောင့် ဖြစ်ပုံအထူးသည် ပရိယောဒါတ အဖြစ်တည်း၊) သုဓန္တ သုဝဏ္ဏသ (အညစ်အကြေးတို့ကို မှုတ်လွှင့်ပြီးသော ရွှေ၏) နိယံသနေန ပဘဿရတာ ဝိယ၊-ဋီကာ။]

သြဒါတေန ।ပေ। ဣဒံ။ ။"သြဒါတေန ဝတ္ထေန" ဟူသောစကား၌ "သြဒါတ-ဖြူစင် သန့်ရှင်း" ဟူသော ဤစကားကိုရည်ရွယ်၍ "ဣဒံ" ဟု ဆိုသည်၊ သာမန်အဝတ်ကို မပြဘဲ သြဒါတအဝတ်ကို ပြခြင်းသည် ထိုအဝတ်၌ ကိုယ်ဓွေ့ဟူသော အနွေးဓွေ့ကိုဖြန့်ပုံကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ "အဝတ်က ညစ်ပေနေလျှင် အဓွေ့ကောင်းကောင်း မခံနိုင်ပါ" ဟူလို။ [ခန္ဓာကိုယ်ကလည်း အညစ်အကြေး များလောက်အောင် ရေမချိုး, ရေတစ်ဘက် မပွတ်လျှင်လည်း ကိုယ်ဓွေ့ကောင်းကောင်း မထွက်ပါ။]

စတုတ္ထဇ္ဈာနသုခံ။ ။"စတုတ္ထစျာန်သုခက တစ်ကိုယ်လုံးကိုဖြန့်ခြင်းသည် ကိုယ်ဓွေ့က အဝတ်ကိုဖြန့်ခြင်းနှင့် တူ၏" ဟု ဆိုသောကြောင့် "ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ" ဟု စိတ်ကို နာမည်တပ်ခဲ့သော်လည်း ထိုစိတ်ဖြင့် စိတ်နှင့်ယှဉ်သောသုခကို သဟစရဏနည်းအားဖြင့် ယူရသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ပြင်-စတုတ္ထစျာန်စိတ်၌ (စတုတ္ထနည်းအရ) သုခဝေဒနာ မယှဉ်ပါသော်လည်း ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုပင် (အလွန်ငြိမ်သက်သောကြောင့်) "သုခ" ဟု ဆိုထားကြောင်းကိုလည်း မှတ်ပါ။

ကျင် စင်ကြယ်သော၊ ဝတ္ထုံ-အဝတ်ကို၊ သသီသံ-ဦးခေါင်းနှင့်တကွဖြစ်သော ကိုယ်ကို၊ ပါရုပိတ္တာ-ခြုံ၍၊ နိသိန္နသ-ထိုင်လသော်၊ သရီရတော-ကိုယ်မှ၊ ဥတု-အငွေ့သည်၊ သဗ္ဗမေဝ-အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထုံ-အဝတ်ကို၊ ဖရတိ (ယဝဟ)-ဖြန့်သကဲ့သို့၊ ဝတ္ထသ-၏၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အဖုဇ္ဇောကာ သော-မဖြန့်အပ်သော အရပ်မည်သည်၊ နဟောတိ (ယထာ)-မရှိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-အတူ၊ စတုတ္ထဈာနသုခေန-စတုတ္ထစျာန်သုခသည်၊ ဘိက္ခုနော-ရဟန်း၏၊ ကရဇ ကာယသ-ကရဇကာယ၏၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သြကာသော-အရပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ အဖုဇ္ဇော-မဖြန့်အပ်သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့၊ ဧတ္ထ-ဤ ဥပမာ၌၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏။

ပါဠိတော်။ ။ပါဠိတော်၌ "သေယျထာပိ မဟာရာဇ ပုရိသော သြဒါတေန ဝတ္ထေန သသီသံ ပါရုပိတ္တာ နိသိန္နော အဿ၊ နာသ္သ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ သြဒါတေန ဝတ္ထေန အဖုဋ္ဌံ အဿ" ဟု ရှိ၏၊ ဤ ပါဠိတော်ကိုကြည့်လျှင် "အဝတ်သည် ဖြန့်တတ်သော ကတ္တား, ခန္ဓာကိုယ်၏ မည်သည့်အရပ်မဆို ဌာနဟူသမျှသည် ဖြန့်အပ်သော ကံ"ဟု သိသာ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ဥပမေယျ၌ "ကရဇကာယသည် ဖြန့်အပ်သောကြောင့် အဝတ်ခြုံ အပ်သော ကာယနှင့်တူ၍, စတုတ္ထဈာန်စိတ် (သုခ) သည် ဖြန့်တတ်သောကြောင့် အဝတ်နှင့် တူ၏" ဟု ဆိုမှ ဥပမာနှင့် ဥပမေယျ ထပ်တူကျစရာရှိပါသည်၊ ဤအတိုင်းပင် အဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ၌ တစ်နည်း ဖွင့်ထား၏၊ နောက်၌ ပြထားပါသည်။

သို့သော် ဣမိဿာယ ဟိ-စသော ဤအဋ္ဌကထာ၌ကား "ဝတ္ထုံဝိယ ကရဇကာယော ဥတုဖရဏံဝိယ စတုတ္ထဈာနသုခံ" ဟု ပြောင်းပြန်ဆိုထား၏၊ ထိုအဆိုအတိုင်းပင် ဋီကာ၌ "ဥတုဖရဏသဒိသေန စတုတ္ထဈာနသုခေန ဖရိတဗ္ဗတ္တာ" ဟု အကြောင်းပြု၍ ထောက်ခံ ဖွင့်သွား၏၊ ဆိုလိုရင်းကား-"စတုတ္ထဈာန်သုခသည် ဖြန့်အပ်သောကြောင့် ကာယသည် အဝတ် နှင့်တူ၏" ဟူလို၊ ဤအလို အဝတ်လည်း ကိုယ်ငွေ့သည် ဖြန့်အပ်သော ကံဖြစ်တော့၏၊ ဤ အတိုင်းပင် လောကီလူများကလည်း အဝတ်ကို ကိုယ်ငွေ့၏အခြားသို့ မရောက်အောင် ခြုံထား သော အရာဝတ္ထုဟု ယူကြလေသည်။

ဋီကာသစ်။ ။ဤဥပမာနှင့်ဥပမေယျသည် ပါဠိတော်အသွားအတိုင်း တိုက်ရိုက် ယူ၍မရသောကြောင့် ပါဠိတော်ဝယ် "သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ သြဒါတေန ဝတ္ထေန" ၌ ကာယဿအရ ထိုကာယကိုမှီသော (ထိုကာယကို ခြုံထားသော) အဝတ်ကိုယူ၍ "ဝတ္ထေန" အရ ထိုအဝတ်ကြောင့် ကိုယ်ငွေ့ဖြန့်ရပုံကို ယူပါဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် "နေယျတ္ထတော ဟိ အယံ ဥပမာ ဝုတ္တာ-ဤဥပမာကို နေယျတ္ထနည်းအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပြီ" ဟု ဋီကာသစ်ဆိုသည်။

အဂုတ္တရဋ္ဌကထာ။ ။ပဉ္စကအဂုတ္တိရ်, ပဌမပ, ပဉ္စဂိတဝဂ်, (၇) သုတ် အဋ္ဌကထာ ၌ကား "စတုတ္ထဈာန စိတ္တမေဝ ဝါ ဝတ္ထုံဝိယ၊ တံ သမုဋ္ဌာနရူပံ ဥတုဖရဏံဝိယ၊ ယထာ ဟိ ကတ္ထစိ ကတ္ထစိ (အချို့အချို့သော ကိုယ်အရပ်၌) သြဒါတဝတ္ထေ ကာယ အဖုသန္တေပိ တံသမုဋ္ဌာ နေန ဥတုနာ (ထိုအဝတ်ကြောင့်ဖြစ်သော အငွေ့သည်) သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ကာယော ဖုဋ္ဌော

ပန-ဆက်၊ စတုန္နံ-၄ ပါးကုန်သော၊ ဣမေသံ စျာနာနံ-ဤစျာန်တို့၏၊ အနုပဒဝဏ္ဏာနာစ-အစဉ်အတိုင်းသောပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘာဝနာနယောစ-ဘာဝနာနည်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ (မယာ) ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဣဓ-ဤသုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ (မယာ) နိ ဝိတ္ထာရိတော-မချဲ့အပ်၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထာဝတာ-ဤမျှအတိုင်း အရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ (ပဌမစျာန်ကို ရသည်မှစ၍ စတုတ္ထစျာန်ရသည်တိုင်အောင်သော စကားအစဉ်ဖြင့်၊) ဩ-ဤရဟန်းကို၊ (နိ ဝေဒိတဗ္ဗော၌စပ်၊) ရူပဈာနလာဘီယေဝ-ရူပစျာန်ကိုသာ ရခြင်းရှိသူတည်း၊ နိ အရူပဈာနလာဘီ-အရူပစျာန်ကို ရခြင်းရှိသူမဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ နိ ဝေဒိတဗ္ဗော-မသိထိုက်၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣတိ-သို့၊ နိ ဝေဒိတဗ္ဗော-နည်း၊) ဟိ-(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အဋ္ဌသု-

---

ဟောတိ၊ ဧဝံ စတုတ္ထဈာန သမုဋ္ဌာပိတေန သုခုမ သုခေန သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ဘိဂ္ဂေနော ကာယော ဖုံဋ္ဌော ဟောတိတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော" ဟု တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။ ထိုအဖွင့်သည် ပါဠိတော်အသွားနှင့် လျော်သကဲ့သို့ထင်၏။ သို့သော် အဂ္ဂတ္ထရဋ္ဌကာက မဖွင့်ပါချေ။

ဟောတော်မူလိုရင်း။ ။ပဌမနည်းအလို "ကိုယ်ဌေ့က အဝတ်ကိုဖြန့်သည်ဖြစ်စေ, အဂ္ဂတ္ထရအဋ္ဌကထာ ဒုတိယနည်းအလို "အဝတ်၏အဌေ့က ကိုယ်ကိုဖြန့်သည်ဖြစ်စေ, အလွန်ငြိမ်သက်သော စတုတ္ထစျာန်သုခ (ဥပေက္ခာ) နှင့် ယှဉ်သောစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်တွေသည် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပြန့်နှံ့၍နေရကား ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်မှာ ထိုစျာန်ချမ်းသာ၏အရသာကို လက်တွေ့ခံစားရသည်" ဟု ဟောတော်မူလိုရင်းဟု မှတ်ပါ။

ဧတ္ထာဝတာ ။ပေ၊ နိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ပဌမဈာနာဒိဂမပရိဒီပနတော (ပဌမစျာန်ရပုံကို ပြကြောင်းစကားမှ) ပဋ္ဌာယ စတုတ္ထဈာနာဒိဂမပရိဒီပနာ (စတုတ္ထစျာန်ရပုံကို ပြကြောင်း စကားတိုင်အောင်သော) တာဝတာ ဝစနတ္ထမေန၊ လဘနံ လာဘော၊ သော ဧတသ္မာတိ လာဘီ၊ ရူပဈာနာနံ+လာဘီ ရူပဈာနလာဘီ-ဋ္ဌကာသစ်၊ ပါဠိတော်၌ ရူပစျာန်သာ တိုက်ရိုက်လာသောကြောင့် ထိုယောဂီရဟန်းကို "ရူပစျာန်ကိုသာ ရ၍ အရူပစျာန်ကို မရသော ရဟန်း" ဟု မသိထိုက်ပါ။-ဟူလို။

နိ ဟိ ။ပေ၊ ဟောတိ။ ။"အဘယ့်ကြောင့် အရူပစျာန်ကို မရသော ရဟန်း" ဟု မသိထိုက်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "နိ ဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ (ရူပစျာန်စတုဏ္ဏနည်းအရ သမာပတ် ၄ ပါးနှင့် အရူပစျာန် သမာပတ် ၄ ပါးဟူသော) သမာပတ်ရှစ်ပါး၌ ဝိသိဘော်ရအောင် လေ့လာမှုမရှိလျှင် အဘိညာဉ်ကို မရနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း, အထက်၌လည်း, ဝိပဿနာမှစ၍ အဘိညာဉ်တို့ကို ပြတော်မူလတံ့ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း တိုရဟန်းကို "အရူပစျာန်ကို မရသော ရဟန်း" ဟု မသိထိုက်ပါ။-ဟူလို၊ ဤစကားအရ "အဘိညာဉ်ကို ရရာ၌ အရူပသမာပတ်သည် မကင်းစကောင်းသောအကြောင်းဖြစ်သည်" ဟု သိသာ၏။

ကုန်သော၊ သမာပတ္တိသု-သမာပတ်တို့၌၊ စုဒ္ဓသဟိ-၁၄ ပါးကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ စိဏ္ဏာဝသိဘာဝံ-လေ့လာအပ်ပြီးသော ဝသီဘော်ရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အဘိညာဓိဂမော-အဘိညာဉ်ကို ရခြင်းသည်၊ နု ဟောတိ-မဖြစ်၊ (တသ္မာ ဣတိ နု ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပန-ထိုသို့ပင် ရူပစျာန်ကိုသာ ရခြင်းရှိ၍ အရူပစျာန်ကိုရခြင်းရှိသူမဟုတ်ဟု မသိထိုက်ပါသော်လည်း၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ ရူပဇ္ဈာနာနိယေဝ-ရူပစျာန်တို့သည်သာ၊ အာဂတာနိ-လာကုန်၏၊ (ကထိကေန-တရားစကားကို ပြောပြသော ရဟန်းသည်၊) အရူပဇ္ဈာနာနိ-အရူပစျာန်တို့ကို၊ အာဟရိတ္မာ-ဆောင်၍၊ ကထေတဗ္ဗာနိ-ပြောပြထိုက်ကုန်၏။

မေးဖွယ်။ ။အရူပစျာန်တို့လည်း မရလျှင်မပြီး အရေးကြီးသော စျာန်ဖြစ်ပါလျက် ပါဠိတော်၌ အရူပစျာန်တို့ကို အဘယ့်ကြောင့် ဟောတော်မမူဘဲ ရူပစတုတ္ထစျာန်၌သာ တန်ရယ်တော်မူပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား-အဘိညာဉ်ကိစ္စကို ရွက်ဆောင်သောအခါ ရူပစတုတ္ထစျာန်ကို အခြေခံပြု၍ ရွက်ဆောင်ရသောကြောင့် ရူပစတုတ္ထစျာန်၌သာ တန်ရယ်တော်မူပါသည်၊ "အရူပစျာန်တို့က အသုံးမဝင်သောကြောင့် မထည့်ခြင်း မဟုတ်ပါ" ဟူလို။ [ကသ္မာ၊ တာသံ (ထိုအဘိညာဉ်တို့၏) တဟ္မာဒကဘာဝဝိညာပနတ္ထံ (ထို စတုတ္ထစျာန်ဟူသော အခြေခံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေခြင်းအကျိုးငှာ) တတ္ထေဝ ဌတ္မာ ဒေသနာ ကတာ၊ နု ပန အရူပါဝစရဇ္ဈာနာနံ ဣဓ အပ္ပယောဂတော (အရူပစျာန်တို့က ဤနေရာ၌ မယှဉ်စေထိုက် (အသုံးမပြုထိုက်) သောကြောင့် မဟုတ်ပါ)။-ဋီကာသစ်။]

စတုတ္ထဇ္ဈာနကထာအဖွင့် ပြီး၏။

ဝိပဿနာဉာဏကထာ အဖွင့်

၂၃၄။ သော ၊ပေ၊ အာနဋ္ဌပ္ပတ္တောတိ-ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ (ဒသေတိ၌ စပ်၊) စုဒ္ဓသ့ဟိ-ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ အဌသု-ကုန်သော၊ သမာပတ္တိသု-တို့၌၊ စိဏ္ဏာဝသီဘာဝေါ-လေ့လာအပ်ပြီးသော ဝသီဘော်ရှိသော၊ သော ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းသည်၊ (အဘိနီဟရတိ, အဘိနိန္နာမေတိတို့၌ စပ်၊) ဣတိ-ဤအနက်ကို၊

သော ၊ပေ၊ ဒသေတိ။ ။"သော ဧဝံ သမာဟိတေ" ၌ သောဖြင့် အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြုပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "စုဒ္ဓသဟာကာရေဟိ ၊ပေ၊ ဘိက္ခု" ဟု မိန့်သည်၊ သမာပတ် ရှစ်ပါးတွင် ရှေ့ ၄ ပါးကို နိုတတ္ထ ယထာရုတနည်းအားဖြင့် ဟောတော်မူ၏၊ နောက် အရူပသမာပတ် လေးပါးကိုကား နေယျတ္ထနည်းအားဖြင့် ယူရသည်၊ ထိုသမာပတ်ရှစ်ပါးတို့၌ တစ်ဆယ့်လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဝသီဘော်အလေ့အလာရပြီးသော ဘိက္ခုကို "သော" ဟု ပြန်၍ ညွှန်းသည်-ဟူလို။

ဒသေတိ-ပြတော်မူ၏။ ဘွား-ဤသော ဧဝံ သမာဟိတေ အစရှိသော ပါဠိ၌၊ သေသံ (အတ္ထဇာတံ)-ကြွင်းသော အနက်ကို၊ (သော၏ အနက်မှ ကြွင်းသော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေအစရှိသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို) ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ ဝုတ္တနယေန-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ဉာဏဒဿနာယ စိတ္တံ အဘိနီဟရတိတိ ဘွား-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ မဂ္ဂညာဏမ္မိ-မဂ်ဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဖလညာဏမ္မိ-ဖိုလ်ဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗညုတညာဏမ္မိ-သဗ္ဗညုတာဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စဝေက္ခဏညာဏမ္မိ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာညာဏမ္မိ-ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဉာဏဒဿနန္တိ-ဉာဏဒဿနံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိတော် ရှေးစာအုပ်များ၌ "ပုနစ ပရံ မဟာရာဇ ဘိက္ခု သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ" ဟု ရှိ၏၊ "ဘိက္ခု" ဟု ရှိပြီးမှ "သော" ဟု နောက်က ထားရိုးမရှိသောကြောင့် စဉ်းစားပါ။ ဋီကာသစ်၌ကား ထိုပါဠိကိုပင် အတည်ယူ၍ "ပုနစ ပရံ မဟာရာဇ ဘိက္ခုတိ ဝတ္တာပိ ကိမတ္ထံ ဒဿေတုံ သောတိ ပဒံ ပုန ဝုတ္တန္တိ စောဒနာယ အာဟ သော ၊ပေ၊ ဒဿေတိတိ" ဟု ဖွင့်သေးသည်၊ နောက်ပြင်စာအုပ်များ၌ကား "ပုနစ ပရံ မဟာရာဇ ဘိက္ခု" ပုဒ်အားလုံးကိုပင် ပယ်ထားသည်။

မိမိအယူ။ ။မိမိကား "ပုနစ ပရံ မဟာရာဇ သော ဧဝံ သမာဟိတေ" ဟု ရှိစေလို၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-ဤသုတ်သည် သာမညဖလတို့ကို တစ်ပါးပြီးတစ်ပါး အဆင့်ဆင့် မြင့်ပုံကို မဟာရာဇာအား ဟောတော်မူရာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပုနစ ပရံ မဟာရာဇ"ပုဒ်တို့သည် ဧကန်ပါရမည့်ပုဒ်များ ဖြစ်၏၊ ဘိက္ခုပုဒ်ကား ပါဖွယ် မလိုပါ။ ထိုသို့အစအစ၌ အချို့စကား ပါလာသောကြောင့်ပင် အာသဝက္ခယအဘိညာဉ်တိုင်အောင် သာမညဖလ တစ်ပါးတစ်ပါးအဆုံး၌ "ဣဒံပိ ခေါ မဟာရာဇ သန္ဓိဋ္ဌိတံ သာမညဖလံ" စသည်ဖြင့် နိဂုံးထည့်တော်မူသည်။ ["ဧဝမေဝ ခေါ မဟာရာဇ ဘိက္ခု" ဟူသော ဥပမာနိဂုံးစကား၌ကား "သော" အစား "ဘိက္ခု" ဟု ရှိခြင်းသည်-ကောင်းပါ၏။]

သေသမေတ္တ ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။သေသ၏ အပါဒါန်ကို သော၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ကို ခံ၍ ထိုအနက်မှ ကြွင်းသော "ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ" စသော ပုဒ်များတို့၌ ဆိုထိုက်သော အနက်များကို "သေသ" အရ ယူပါ။ သေသန္တိ ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေတိ အာဒိသု ဝတ္တဗ္ဗံ-ဋီကာ၊ [ဋီကာသစ်၌ "သေသံ" ဟူသော နပုလ္လိန်ဒ္ဒင့် လိုက်အောင် "ဝတ္တဗ္ဗံ သာဓိပ္ပာယံ အတ္ထဇာတံ" ဟု အပိုထည့်သည်။]

ဉာဏဒဿနံ။ ။ဉာဏဒဿနပုဒ်သည် ဤဝိပဿနာဉာဏ်မှ တစ်ပါးသော အခြားဉာဏ်တို့၌လည်း ထင်ရှားသော အထင်ရှင်ပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုအခြားဉာဏ်တို့ကိုပါ အတ္ထဒ္ဒါရအဖြစ်ဖြင့် ပြလိုသောကြောင့် "ဉာဏဒဿနန္တိ မဂ္ဂဉာဏံပိ ဝုစ္စတိ" စသည်ကို မိန့်သည်။ [ညေယျ-သိထိုက်သော တရားတို့ကို၊ ဇာနာတိ၊ ဣတိ ဉာဏံ၊ တံ ညေယျ-ထိုသိထိုက်သော တရားကို၊ ပစ္စက္ခံ ကတ္တာ-မျက်မှောက်ပြု၍ (မျက်စိအောက်၌ ရောက်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်အောင်ပြု၍)၊ ပဿတိ-မြင်တတ်၏၊ ဣတိ ဒဿနံ၊ ဉာဏံစ + တံ + ဒဿနံစာတိ ဉာဏဒဿနံ-သိတတ် မျက်မှောက်ပြု၍ မြင်တတ်သော ဉာဏ်။]

ဟိ-ချဲ့၊ [အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ ကိုနုခေါ်-အဘယ်သို့ပါနည်း၊ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓတ္ထံ-သိမြင်တတ်သော မဂ်ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဘဂဝတိ-မြတ်စွာဘုရား၌၊ (ဘုရားအထံတော်၌၊) ပြဟ္မစရိယံ-မြတ်သော အကျင့်ကို၊ ဝုဿတိ-ကျင့်သုံးအပ်ပါသလော၊-(မဇ္ဈိမနိကာယ်, မူလပဏ္ဏာ, ၃-ဝဂ်, ၄-သုတ်။] ဣတိ ဧတ္ထ-ဤပါဠိရပ်၌၊ မဂ္ဂဉာဏံ-ကို၊ ဉာဏဒဿနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [အညော - အခြားသော၊ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော - ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော စင်ကြယ်သော ဉာဏ်အမြင်အထူးရှိသော၊ အဓိဂတော-သိအပ် ရအပ်သော၊ ဖာသုဝိဟာရော-ချမ်းသာစွာ နေရကြောင်းဖြစ်သော၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော-မြတ်သော စျာယီအရိယာလူတို့၏ တရားဟူသည်၊ အယံ-ဤဖိုလ်တရားပင်တည်း၊ (မဇ္ဈိမနိကာယ်, မူလပဏ္ဏာ, ၄-ဝဂ်, ၁-သုတ်။] ဣတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဖလဉာဏံ-ကို၊ (ဉာဏဒဿနန္တိ ဝုတ္တံ)။ [ကာလာမော-ကာလာမအမည်ရှိ ဖြစ်သော၊ အာဠာရော-အာဠာရရဟေ့သည်၊ သတ္တာဟကာလက်တော-ကွယ်လွန်ပြီး၍ ၇ ရက် ရှိပြီ၊ ဝါ-၇ ရက်လောက်က ကွယ်လွန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝတောပိ-၏လည်း၊ ဉာဏဒဿနံ-ဉာဏ်အမြင်သည်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်တော်မူပြီ၊ (ပိဖြင့် နတ်ကိုဆည်း၊-လာလျှောက်သော နတ်၌သာ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ မြတ်စွာဘုရားမှာလည်း ဖြစ်တော်မူသည်-ဟူလို၊...(ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂ, ပဌမဝဂ္ဂိယကထာ)။] ဣတိ ဧတ္ထ-၌၊ သဗ္ဗညုတာညာဏံ-ကို၊ (ဉာဏဒဿနန္တိ ဝုတ္တံ)။ [မေ-ငါ၏၊ ဉာဏာ-သိလည်း သိတတ်သော၊ ဒဿနံ-မြင်လည်း မြင်တတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်၊ ဥဒပါဒိ-ပြီ၊ (ကိ)။ မေ-၏၊ စေတောဝိမုတ္တိ-စိတ်၏ ကိလေသာတို့မှ လွတ်ကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သည်၊ (ပါဠိတော်များ၌ "စေတော" မပါ။) အကုပ္ပာ-မပျက်စီးနိုင်တော့၊ အယံ-ဤဇာတိသည်၊ အန္တိမာ-အဆုံး၌ ဖြစ်သော၊ ဇာတိ-ဇာတိတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ဥဒပါဒိ)-(ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂ, ပဌမဝဂ္ဂိယကထာ)။] ဣတိ ဧတ္ထ-၌၊ ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏံ-ကို၊ (ဉာဏဒဿနန္တိ ဝုတ္တံ)၊ ပန-အတ္ထုဒ္ဓါရသာမညမ္ပိ တစ်ပါး အတ္ထုဒ္ဒေသဝိသေသကား၊ ဣဒံ - ဤသာမညဖလသုတ်၌၊ ဉာဏဒဿနာယ စိတ္တန္တိ (ဧတ္ထ)-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဣဒံ ဝိပဿနာဉာဏံ-ကို၊ ဉာဏဒဿနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ဝိပဿနာဉာဏ်ခန်း ဖြစ်၍ "ဣဒံ"ဟု ထည့်ဟန်တူသည်။]

ဝိပဿနာဉာဏံ။ ။ဝိပဿနာဉာဏံ ဥေ ယျသခ်ိတေ တေဘူမကသခ်ိရေ (တို့ကို) အနိစ္စာဒိတော ဇာနာတိ (ထို့ကြောင့် ဉာဏမည်၏။) ဘဂ်ိနုပဿနတော စ ပဌာယ တေ (ထိုတေဘူမကသခ်ိရတို့ကို) ပဿတိ၊ တသ္မာ ယထာဝုတ္တဋ္ဌေန ဉာဏဒဿနံနာမ ဇာတန္တိ ဒဿေတိ ဣဓမပနာတိ အာဒိနာ။

အဘိနိဟရတိတိ-ကား၊ ဝိပဿနာဉာဏသ-ဝိပဿနာဉာဏ်၏၊ နိဗ္ဗတ္တ နတ္ထာယ-ဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (စိတ္တံ-ကို၊) တန္နိန္နံ-ထိုဝိပဿနာဉာဏ်သို့ ညွတ်နေသည်ကို၊ တပ္ပေါဏံ-ထိုဝိပဿနာဉာဏ်သို့ ကိုင်းနေသည်ကို၊ တပ္ပဘာရံ-ထိုဝိပဿနာဉာဏ်သို့ ရှိုင်းနေသည်ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ ရူပိတိအာဒိနံ-ရူပိအစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝုတ္တောယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်၊ (ပြဟ္မဇာလသုတ်, ဥဒ္ဓေဒဝါဒအဖွင့်၌ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊) သြဒနကုမ္မာသူပစယောတိ-ကား၊ သြဒနေနစေဝ-ထမင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကုမ္မာသေနစ-မုယောမုန့်သည်လည်းကောင်း၊ ဥပစိတောကပ်၍စီအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆည်းပူးအပ်ပြီ၊ ဝဓိုတော-တိုးပွားစေအပ်ပြီ။ ["သြဒနေနစေဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကုမ္မာသေနစ-ဖြင့်လည်ကောင်း"ဟု ပေးလျှင် "ကမ္မေန-ကံသည်"ဟု ထည့်ပါ။] . . . အနိစ္စုစ္ဆာဒန ၊ပေ၊ ဓမ္မောတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ ဟုတ္တာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ အဘာဝဋ္ဌေန-မရှိခြင်းဟူသော အနက်ကြောင့်၊ အနိစ္စဓမ္မော-မမြဲသည်၏ အဖြစ်

အဘိနိဟရတိ။ ။"စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်" ဟူသည် ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ရန် စိတ်ကို ထိုဉာဏ်သို့ ညွတ်နေ, ကိုင်းနေ, ရှိုင်းနေအောင် ပြုခြင်းတည်း၊ ယခုအခါ စာအဓိပ္ပာယ်စသော တစ်စုံတစ်ခုသော အာရုံကို သိလိုလျှင် မသိမီ ထိုအဓိပ္ပာယ်သို့ စိတ်ကို ညွတ်နေ ကိုင်းနေ ရှိုင်းနေအောင် ပြုရခြင်းမျိုးတည်း။

သြဒန ၊ပေ၊ စယော။ ။[တစ်ဝက် ကျက်ရုံ ပြုတ်အပ်သော ဘောဇဉ်တစ်မျိုးကို "ကုမ္မာသ" ဟု ခေါ်ကြောင်းကို ပါစိတ်, ဘောဇနဝဂ် ပဌမပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ် ကခ်ီဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။] "ဥပစိတော ဝဓိုတော" ကို ကြည့်၍ "ဥပစီယတေတိ ဥပစယော-ကပ်၍စီအပ်" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ကြီးပွားစေအပ်ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ သြဒနကုမ္မာသကို စားသောအခါ အာဟာရဇရုပ်တွေ ဖြစ်၏၊ ထိုဟာရဇရုပ်တို့ကို မူလရှိပြီးရုပ်များ၌ ကပ်၍ကပ်၍စီအပ်သောအခါ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်၏ ကြီး၍ကြီး၍လာခြင်းကို "သြဒန ကုမ္မာသ+ဥပစယ" ဟု ဆိုသည်။

မုတ်ချက်။ ။[သြဒနကုမ္မာသကို ပ်ဓာနနည်းအားဖြင့် ဆိုသည်၊ အခြား အာဟာရအားလုံးလည်း ခန္ဓာကိုယ်ကို ကြီးပွားစေနိုင်သည်သာ။ [သြဒနကုမ္မာသေဟိ+ဥပစယော သြဒနကုမ္မာသူပစယော၊ ဝဓုာပီယတေတိ ဝဓိုတော၊ ကာရိတ်ကြေ၊ ဋီကာသစ်၌ "ဥပစယတိ ဝါ ဝဓုတီတိ" ဟု ကတ္တုရူပ်ဖွင့်သေးသည်ကား ကောင်းမည်မထင်၊ ဘာကြောင့်နည်း-ကာယကမစိတတ်, မတိုးပွားတတ်သောကြောင့်တည်။] .

အနိစ္စုစ္ဆာဒန ၊ပေ၊ ဓမ္မော။ ။ဒွန်၏နောက်၌ရှိသော ဓမ္မသဒ္ဒါသည် အနိစ္စ+ဥစ္ဆာဒနစသော ရှေ့ပုဒ်တိုင်း၌ ယှဉ်စပ်နိုင်သောကြောင့် "အနိစ္စဓမ္မော ၊ပေ၊ ပရိမဒ္ဒန ဓမ္မော" ဟု ဖွင့်၏၊ ထို ဓမ္မသဒ္ဒါလည်း သဘာဝအနက်ဟော ဟု သိစေလိုသောကြောင့် ဋီကာ၌ "အဒ္ဒု ဝသဘာ'ဝေါ" စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်။

အနိစ္စဓမ္မော။ ။အနိစ္စ၏သဘောကို "ဟုတ္တာ-ဥပါဒ်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ပြီး၍+အဘာဝ-မရှိတော့ခြင်း" ဟု ပြသည်၊ ဖြစ်ပြီးလျှင် တည်မြဲမနေဘဲ ပျက်သောကြောင့် မမြဲကြောင်း ထင်ရှားသည်-ဟူလို။ [ဤနေရာ၌ အနိစ္စသဒ္ဒါသည် မမြဲသောကာယကို ဟော၏၊ ဓမ္မသဒ္ဒါကား

ဟူသောသဘောရှိ၏။ ဒုဂ္ဂန္ဓဝိယာတတ္ထာယ-မကောင်းသောအနံ့ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ တနုဝိလေပနေန-ပါးပါး လိမ်းကျံခြင်းအားဖြင့်၊ ဥစ္ဆာဒနမ္မော-အထက်၌ ဖုံးလွှမ်းရခြင်းသဘော ရှိ၏။

အဂ်ပစ္စဂ်ါဟာဝဝိနောဒနတ္ထာယ-အဂ်ါကြီးငယ်တို့၏ ညောင်းညာ ကိုက်ခဲခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ခုဒ္ဒကသမ္ဘာဟနေန-ငယ်သော ဆုပ်နယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ (သာသာယာယာ ဆုပ်နယ်ခြင်းအားဖြင့်၊) ပရိမဒ္ဒနမ္မော-ထက်ဝန်းကျင်

မမြဲခြင်းသဘောကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် "အနိစ္စဘာဝ" ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပုဒ် အကြောကြီးပါ။ "မမြဲသောကာယ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မမြဲခြင်းသဘော" ဟူလို၊ အနိစ္စော+ဝမ္မော ယသာတိ အနိစ္စဝမ္မော၊ ပဘင်္ဂုရတာယ-အပြားအားဖြင့် ပျက်စီးတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဒ္ဓုဝသဘာဝေါ-ဋီကာ၊ စာအုပ်တို့၌ "ပဘင်္ဂု" ဟု ရှိ၏၊ ထောမနီမ်၌ ပဝုဋ္ဌ+ဘန္ဓဓာတ်, ယုရစ်ပစ္စည်းဖြင့် "ပဘင်္ဂုရ" ဟု ရှိသည်။]

ဥစ္ဆာဒနမ္မော။ ။စုရာဒိ ဆဒ (ဆဒိ) ဓာတ်သည် သံဝရဏ (စောင့်ရှောက်ဖုံးအုပ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ ဥစ္ဆာဒနံ-အထက်၌ လိမ်းကျံသောအားဖြင့် ဖုံးအုပ်ရခြင်းဟူသော+ဝမ္မော ယသာတိ ဥစ္ဆာဒနမ္မော၊ ဖုံးအုပ်ခံရပုံ ထင်ရှားအောင် ဋီကာ၌ "ဥစ္ဆာဒေတဗ္ဗတာ (ဖုံးအုပ်ထိုက်သည်၏ဟူသော)+သဘာဝေါ" တဗ္ဗပစ္စည်း တာပစ္စည်းဖြင့် အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ ထိုဖုံးထိုက်သည်၏အဖြစ်ဟူသည် ဖုံးအုပ်ခံရခြင်းကြောင့်ပင်တည်း၊ ဤသို့ နံ့သာရေကျဲကလေးဖြင့် အသားအရေအပေါ်၌ ခပ်ပါးပါး ဖုံးထားခြင်းကိုပင် "လိမ်းကျံခြင်း" ဟု ဝေါဟာရတွင်အားဖြင့် ခေါ်ရသည်၊ ထိုသို့ လိမ်းကျံပေးသောအခါ မကောင်းသောကိုယ်နံ့ ပျောက်သွားသောကြောင့် "ဒုဂ္ဂန္ဓဝိယာတတ္ထာယ" ဟု ထည့်သည်။

ဋီကာသစ်။ ။ဣမသ္မိ ပူတိကာယသ္မိ ဒုဂ္ဂန္ဓဘာဝတော ဂန္ဓောဒကာဒီဟိ ဥဗ္ဗဋ္ဋနဏတိကော (ပွတ်တိုက်ပေးရခြင်း) ဝိလိမ္ပန (လိမ်းကျံပေးရခြင်း) သဘောရှိ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဥစ္ဆာဒနေန ဟိ ပူတိကာယေ သေဒဝါတ ပိတ္တ သေမှာဒီဟိ (တို့ကြောင့်) ဂရုဘာဝ ဒုဂ္ဂန္ဓာနံ (လေးလံသည်၏အဖြစ်, မကောင်းသော အနံ့တို့၏) အပဂမော ဟောတိ။ [ဤဋီကာ၌ "ဥဗ္ဗဋ္ဋန" ကို ကြည့်၍ "ဥစ္ဆာဒနမ္မော-ပွတ်တိုက်ရခြင်းသဘောရှိ၏" ဟု ပေးကြ၏၊ တနုဝိလေပနသည် ပွတ်တိုက်ဖို့ရန် မဟုတ်, အသားအရေ၏အပေါ်၌ ဖုံးသောအားဖြင့် လိမ်းကျံဖို့ရန်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအနက်ကို အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း ဆဒ (ဆဒိ) ဓာတ်၏ အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း စဉ်းစားပါ။]

ပရိမဒ္ဒနမ္မော။ ။မဒ္ဒဓာတ်သည် ကြိတ်ချေ ဆုပ်နယ်-နင်းနှိပ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ အကြီးအကျယ် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆုပ်နယ်ခြင်းသည် လက်ဝှေ့သမားတို့၏ လက်ရုံးတိုးပွားခြင်း အကျိုးငှာ ဖြစ်၏၊ ဤ၌ကား ကိုယ်, လက်, အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ အညောင်းပြေရုံ ဆုပ်နယ်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် "ခုဒ္ဒက သမ္ဘာဟနေန" ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ [ပရိမဒ္ဒနမ္မောတိ ပရိမဒ္ဒိတဗ္ဗတာ သဘာဝေါ-ဋီကာသစ်။]

ဆုတ်နယ်ရခြင်းသဘောရှိ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဒဟရကာလေ-ငယ်ရွယ်သူ၏အခါ၌၊ ဝါ-ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ၌၊ ဥရူသု-ပေါင်တို့၌၊ သယာပေတွာ-အိပ်စေပြီး၍၊ ဂဗ္ဘာ ဝါသေန-အမိဝမ်း၌ နေခဲ့ရခြင်းကြောင့်၊ (အမိဝမ်း၌ ကုပ်ကုပ်ကလေး နေခဲ့ရခြင်းကြောင့်၊) ဒုဿဏ္ဍိတာနံ-မကောင်းသောသဏ္ဌာန်ရှိကုန်သော၊ (ပုံပန်းမလှ, အချိုးမကျကုန်သော၊) တေသံတေသံ အင်္ဂါနံ-ထိုထိုအင်္ဂါတို့၏၊ သဏ္ဌာနသမ္ဘာဒနတ္ထံ-သဏ္ဌာန်ကို ကောင်းစွာ ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ အဋ္ဌနပိဋ္ဌနာဒိဝသေန-ဆွဲငင်ခြင်း, ဖိနှိပ်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပရိမဒ္ဒနမ္မော-ထက်ဝန်းကျင် နှိပ်နယ်ရခြင်းသဘောရှိ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-သို့ကလောက်၊ ပရိဟရိတော-ရွက်ဆောင်အပ်သည်၊ (သမာနော)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မော-ပျက်စီးခြင်း, ဖရိုဖရဲ

ဒဟရကာလေ။ ။ဧဝံ အနိယမိတကာလဝသေန (မည်သည့်အချိန်အရွယ်၌ ပရိမဒ္ဒနအမှုကို ပြုရသည်ဟု ကာလသတ်မှတ်မှုမရှိပဲ) အတ္ထံ ဝတ္တာ ဣဒါနိ နိယမိတကာလဝသေန ("ဖွားပြီးစ သူငယ်အရွယ်" ဟု အချိန်အရွယ်ကာလကို သတ်မှတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) အတ္ထံ ဝဒတိ ဒဟရကာလေတိ အာဒိနာ၊ ဤအလို "ဒဟရကာလေ" စသောစကားကို ပရိမဒ္ဒနမမှီအတွက် တစ်နည်း အနက်ဖွင့်ဟု မှတ်ပါ။ ဝါသဒ္ဒါကိုကား တစ်နည်းအနက်ဖွင့်ဖြစ်ကြောင်း သိလောက်သော်ကြောင့် မထည့်တော့ဟုလည်းကောင်း, (တစ်နည်း) ဝါသဒ္ဒါ ကြေသည်ဟုလည်းကောင်း ဋီကာသစ်ဆို၏၊ ယခုစာအုပ်များ၌ကား တိုက်ရိုက်ပါနေသည်။

ဆက်ဦးအုံ့။ ။ဖွားပြီး၍ မကြာသေးသော် ကလေးတို့၏ ကိုယ်, လက် စသော ပုံသဏ္ဌာန်တို့သည် အမိဝမ်း၌ ကိန်းအောင်းခဲ့ရသောကြောင့် မလှမပ အချိုးမကြပဲ ဖြစ်နေတတ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် နားလည်သောမိခင်တို့သည် မွေးဖွားပြီး၍ အလွန်မကြာသေးသော ကာလ၌ (ကလေးများ၏ လက်, ခြေ စသည်ကို ပြုပြင်၍ရလောက်ရာ အချိန်အခါ၌) ကလေးငယ်ကို မိမိ၏ ခြေဆင်းထားသော ပေါင်ပေါ်ဝယ်အိပ်စေ၍ နှာခေါင်းကလေးက ပုနေလျှင် နှာခေါင်းကလေးကို ဆွဲ၍ဆွဲ၍ ပေးခြင်း, မဖြောင့်လျှင် ဖြောင့်အောင် (သွယ်တန်းနေအောင်) ပြုပြင်ပေးခြင်း, လက် ခြေတို့ကို ဖြောင့်အောင် ပြုပြင်ပေးခြင်း, နဖူး, နှာရောင်, နောက်စေ့တို့ကို မောက်နေ ကောက်နေလျှင် သာသာယာယာဖိပေးခြင်း စသည်တို့ဖြင့် ပြုပြင်ပေးကြ၏။ ထိုသို့ ပြုပြင်ရခြင်းသဘောရှိသည်ကို "အဋ္ဌနပိဋ္ဌနာဒိဝသေန ပရိမဒ္ဒနဓမ္မော" ဟု ဆိုသည်။ [အဋ္ဌနခွေတွဲ အာကဗုန်, ပီဋ္ဌန် သမ္ဘာဟန် (ဆုပ်နယ်ခြင်း) ။]

မှတ်ချက်။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ ဒုဿဏ္ဌိတာနံနောက်ဝယ် "ဝိနာမိတာနံ-ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန် ညွှတ်စေအပ်ကုန်သော" ဟု ရှိ၏။ နောက်ပြင်စာအုပ်တို့၌ ထိုပါဌ် မရှိ; ဋီကာသစ်၌ "မိတန္တိ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော၊ တေန ယထာပမာဏံ (ပမာဏအားလျော်ရုံ) မနွံဝါ (တစ်နည်း-သာသာယာယာ)" ဟု တွေ့ရ၏။ ထို မိတံပါဌ်လည်း ယခုစာအုပ်တို့၌ မပါ၊ "မိတံ အဋ္ဌနပိဋ္ဌနာဒိဝသေန" ဟု ရှိသင့်သည်၊ ပီဋ္ဌနာဒိ၌ အာဒိဖြင့် သမဋ္ဌန (ကွေးပေးခြင်း), ဥဇုမန (မြှောက်ပေးခြင်) စသော ပြုပြင်ဖွယ်များကို ယူပါ။

ဖြစ်ခြင်းကို၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အနိစ္စပဒေန-အနိစ္စပုဒ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တက္ခ၊ ပစ္ဆိမေဟိ-နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော၊-ဒ္ဝိဟိ- ၂ ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ အတ္ထဂ်မော-ချုပ်ခြင်းကို၊ (ကထိတော-မူအပ်ပြီ)။ . . ဣတ္ထ သိတံ ဣတ္ထ ပဋိပဒ္ဓံတိ-ကား၊ စာတုမဟာဘူတိ ကေ-၄ ပါးသော မဟာဘူတ်အတိပြီးသော၊ ဝါ-၄ ပါးသော မဟာဘူတ်ကြောင့် ဖြစ်သော၊ ဣတ္ထကာယေ-ဤကိုယ်၌၊ နိဿိတဿ-မှီသည်လည်းကောင်း၊ ပဋိပဒ္ဓဿ-စပ်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)။ **၂၃၅**။ သုဘောတိ-ကား၊ သုန္ဒရော-ကောင်းသော၊ ဇာတိမာတိ-ကား၊ ပရိသုဒ္ဓါကရသမုဋ္ဌိတော-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော ပတ္တမြားထွက်ရာအရပ်မှ ကောင်းစွာ ထွက်သော၊ သုပရိကမ္မကတောတိ-ကား၊

အနိစ္စ ၊ပေ၊ အတ္ထဂ်မော။ ။အနိစ္စဟူသည် ကာယ၌ပါသော ရုပ်တို့၏ ဘင်ခဏာ၌ ပျက်ခြင်းတည်း၊ . . ဘေဒနဟူသည် ကာယသ ဘေဒါအရ မရဏာအခါ၌ ခန္ဓာကိုယ်၏ ပျက်စီးခြင်းတည်း၊ ဝိဒ္ဓံသနကား အသုံးမကျအောင် ပျက်ခြင်းတည်း၊ [ဤ ၃ ပုဒ်ဖြင့် အတ္ထဂ်မ (ဝယ) လက္ခဏာကို ပြသည်။]

သိတံ, ပဋိပဒ္ဓံ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဣဒဉ္စ ပန မေ ဝိညာဏံ" အရ ဝိညာဉ်ဟူသည် ဝိပဿနာစိတ်တည်း။ ["ဣဒံ" ဟူသော အနီးဟာ သဒ္ဒါဖြင့် ထိုအချိန်၌ ဖြစ်နေသော ဝိပဿနာစိတ်ကို ညွှန်ပြသည်။] ထိုဝိပဿနာဝိညာဉ်သည် ခန္ဓာကိုယ်တွင် ပါဝင်သော ဟဒယဝတ္ထု၌ မှီသောကြောင့် "ဣတ္ထ သိတံ-ဤကိုယ်၌ မှီ၏" ဟု လည်းကောင်း, ထိုကာယနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်သည့်အပြင် ထိုကာယ၌ ရှိသောရုပ်တို့ကို အာရုံပြုသောကြောင့် "ဣတ္ထ ပဋိပဒ္ဓံ-ဤကိုယ်၌စပ်၏" ဟု လည်းကောင်း မိန့်တော်မူသည်၊ ကာယ၌ မှီ၍ ကာယနှင့်စပ်နေရသောကြောင့် ကာယကဲ့သို့ သမုဒယအတ္ထဂ်မ သဘောရှိသည်-ဟူလို။

သုဘော။ ။သုဋ္ဌု-လွန်စွာ+ဘာတိ-တောက်ပ၏၊ ဤတို့ သုဘော၊ သု+ဘာဓာတ်, အပစ္စည်း၊ မဏိ၏ ကောင်းသောဂုဏ်တို့တွင် အရောင်တောက်ခြင်း ဂုဏ်သည်လည်း တစ်ပါးပင်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "သုန္ဒရောသည် သဒ္ဒတ္ထမဟုတ်၊ ဂုဏ်အနက်မျှကိုသာ ဖွင့်သောပုဒ်တည်း" ဟု မှတ်ပါ။ ["သုဘော-လွန်စွာတောက်ပသော၊ ဝါ-လွန်စွာတောက်ပသည့်အတွက် ကောင်းသော" ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။]

ဇာတိမာ။ ။ဇာတိ+အသ အတ္ထိတိ ဇာတိမာ၊ ပယ်သာ အနက်ထူးရှိသော အသတ္ထိအနက်၌ မန္တုပစ္စည်းသက်၊ "ကောင်းသော ဇာတ်ရှိသော၊ ဝါ-အမျိုးကောင်းသော"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ၊ ထိုသို့ အမျိုးကောင်းခြင်းလည်း သန့်ရှင်းသော ပတ္တမြားကျောက်မြေမှ ထွက်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပရိသုဒ္ဓါကရသမုဋ္ဌိတော" သည် ဇာတိမန္တုဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကို ပြသော ပုဒ်တည်း။ [အာကရသဒ္ဒါသည် သတ္တုအမျိုးမျိုး ကျောက်အမျိုးမျိုး ထွက်ရာအရပ်ကို ဟော၏။] [အဌသာလိနီ-စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍ, နိဒ္ဒေသဝါရ, မနာယတန ပုဒ်အဖွင့် ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။]

ဋီကာ။ ။ကုရုဝိန္ဒကဇာတိအာဒိ ဇာတိဝိသေသောပိ-ပတ္တမြားနီ အစရှိသော အမျိုးဇာတ် အထူးသည်လည်း၊ မဏိနော-၏၊ အာကာရပရိသုဒ္ဓိမူလကောဋေ-ထွက်ရာ ကျောက်မြေ၏ စင်ကြယ်ခြင်းလျှင် အရင်းခံရှိသည်သာ၊ ဤတို့ အာဟ - ပရိသုဒ္ဓါရသမုဋ္ဌိ

သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ ကတပရိကမ္မော-ပြုအပ်ပြီးသောပရိကမ်ရှိသော၊ အပနီတ ပါသာဏသက္ခရော-ပယ်ရှားအပ်ပြီးသော ကျောက်ခဲကျောက်စရစ် ရှိသော၊ အစ္ဆောတိ-ကား၊ တနုစ္ဆဝိ-ပါးသော အရေရှိသော၊ ဝိပ္ပသန္နောတိ-ကား၊ သုဋ္ဌု-လွန်စွာ၊ ပသန္နော-ကြည်လင်သော၊ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နောတိ-ကား၊ ဓောဝန ဝေဓနာဒီဟိ-ဆေးကြောခြင်း, ဖောက်ထွင်းခြင်း အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေဟိ-အလုံးစုံကုန်သော၊ အာကာရေဟိ - အခြင်းအရာတို့နှင့်၊ သမ္ပန္နော-ပြည့်စုံသော၊

တော်တိ။ [ကုရုဝိန္ဒသံဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ ပဒုမရာဂ-ရတ္တမဏိ (ပတ္တမြားနီ) အနက်ကို ဟော၏၊ ထိုမဏိ၏ ဝေဠုရိယဖြစ်ကြောင်းကို ပါဠိတော်၌ ပြ၏၊ ဝေဠုရိယ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုကား ဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယ (၄၉၁) ဂါထာ၌ ရှုပါ။]

သုပရိကမ္မကတောဟု။ ။ပရိကမ္မဟူသည် တစ်ကြိမ်ဖြင့် မပြီးဘဲ အဖန်ဖန်ပြုအပ်သော အမှုတည်း၊ ပတ္တမြား၌ လုံးထွေး၍ ကပ်၍ပါနေသော ကျောက်ခဲ ကျောက်စရစ်စသော အပြစ်တို့ကို ဖယ်ရှားခြင်းကိစ္စသည် အထပ်ထပ်ပြုအပ်သော ကိစ္စတည်း၊ ထို့ကြောင့် " သုဋ္ဌုကတပရိ ကမ္မော " ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်ပြီးနောက် " အပနီတပါသာဏ သက္ခရော " ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။ [သုကို သုဋ္ဌုဟုလည်းကောင်း, ပရိကမ္မကတောကို ရှေ့နောက်ပြန်၍ "ကတပရိကမ္မော" ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်သောကြောင့် သုကို ကတ၌ စပ်ရကြောင်း ထင်ရှား၏။ ကတံ+ပရိကမ္မံ ယဿတိ ပရိကမ္မကတော၊ သုဋ္ဌု+ပရိကမ္မကတော သုပရိကမ္မကတော။]

အစ္ဆော။ ။ဒဿနံ-ကြည့်ရှုခြင်းကို၊ နိ+ဆိန္နတိ-မဖြတ်တတ်၊ ဣတိ အစ္ဆော၊ ကြည်လင်သောကြောင့် ကြည့်ရှုခြင်းကို မဖြတ်သော (မပြတ်ကြည့်ရှုရသော) ပတ္တမြားစသည်ကို "အစ္ဆ" ဟု ခေါ်၏။ နိ+ဆိဓာတ်, ကပစ္စည်း၊ ကအနုဗန်ခေ့၊ မပြတ်ကြည့်ရလောက်အောင် အကြည့်ခံနိုင်ခြင်းမှာလည်း အရေပါးသောကြောင့် ဖြစ်ရကား "တနုစ္ဆဝိ" ဟု အကြောင်းကို ဖွင့်သည်။ [ဆဝိယာ သဏှာဘာဝေန အသ အစ္ဆတာ၊ နသယ်ာတသ-ကျောက်တစ်ခုလုံး၏ သိမ်မွေ့သောကြောင့် မဟုတ်၊-ဋီကာ။]

ဝိပ္ပသန္နော။ ။ဝိကို သုဋ္ဌုဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ သဒ္ဒတ္ထမှာ ဝိသေသနအနက်သာတည်း၊ အထူးကြည်လင်ခြင်းမှာလည်း တနုစ္ဆဝိဖြစ်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အစ္ဆော၏ နောက်၌ ဝိပ္ပသန္နော ဟု အဓိပ္ပာယ်ပေါ်အောင် ထပ်၍ ဟောတော်မူသည်။ [တတောယေဝ (ထိုသို့တနုစ္ဆဝိဖြစ်ခြင်းကြောင့်ပင်) ဝိသေသန ပသန္နောတိ ဒဿေတုံ သုဋ္ဌု ပသန္နောတိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာသစ်။]

သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နော။ ။အသုံးပြုဖို့ရန် ထိုက်တန်သော ပတ္တမြား ရတနာ၏ အခြင်းအရာဟူသည် ပတ္တမြား၌ကပ်နေ့သော ကျောက်မှုန့်များကို ဆေးကြောသုတ်သင်၍ပြီးခြင်း, အမဲစက်စသည်ကို ပယ်ရှားခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း, ချည်ဖြင့် သီဖို့အကျိုးငှာလည်းကောင်း ထိုးထိုက် ဖေါက်ထိုက်သော ဌာနတို့ကို ထိုးပြီးထွင်းပြီး ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဓောဝန ၊ပေ၊ သမ္ပန္နော" ဟု ဖွင့်သည်။ [ပါသာဏာဒီသု ဓောတတာ ဓောဝန်, ကာဠကာဒိ အပဟရဏတ္ထာယစေဝ သုတ္တေန အာဝုနနတ္ထာယစ ဝိဇ္ဈိတပ္ပတာ ဝေဓနံ၊ အာဒိသဒ္ဒေန တာပ (မီးကင်ခြင်း) သဏှကရဏာဒီနံ (သိမ်မွေ့အောင်ပြုခြင်း အစရှိသည်တို့ကို) သင်္ဂဟော၊-ဋီကာသစ်။]

(မဏိ, ဝေဠုရိယောတို့၌စပ်၊) နီလံတိအာဒီဟိ-နီလံအစရှိသော ၃ ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိ-အဆင်း၏ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူ၏။ [အာဝုနိတသုတ္တာသ ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိ။]ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ နီလံတိအာဒီဟိ ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိ ဒဿေတိ-နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော ချည်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ချည်သည်၊ ဝါ-ကို၊) အာဝုတံ-ထိုးသီအပ်သည်၊ (သမာနံ-သော်) ပါကဋံ-ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ (တသ္မာ နီလံတိအာဒီဟိ ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိ ဒဿေတိ။) [လည်းပင်း စသည်၌ဆွဲဖို့ရန် ကြိုးသွင်းသောအခါ အရောင်ရှိသောကြိုးကို သွင်းလိုက်မှ ထိုကြိုးကို ထင်ထင်ရှားရှားမြင်ရသည်၊-ဟူလို။]

ဧဝမေဝခေါတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဥပမာသမ္ပာဒနံ-ဥပမာကို ပြီးစေခြင်းကို၊ (တစ်နည်း) ဥပမာသံသန္ဒနံ-ဥပမာကို ဥပမေယျနှင့် နှီးနှောခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ ဟိ-ချေ့၊ မဏိ-ပတ္တမြားကို၊ (ဒဠ္ဍဗ္ဗော) ဝိယ-မှတ်ထိုက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-ထို့အတူ၊) ကရဇကာယော-ကရဇကာယကို၊ (ဒဠ္ဍဗ္ဗော-၏၊) အာဝုတသုတ္တံ-ထိုသီအပ်သော ချည်ကို၊ (ဒဠ္ဍဗ္ဗံ) ဝိယ-သို့၊ (တထာ)၊ ဝိပဿနာညာဏံ-ဝိပဿနာဉာဏ်ကို၊ (ဒဠ္ဍဗ္ဗံ-၏၊) စက္ခုမာ-ကောင်းသောမျက်စိရှိသော၊ ပုရိသော-ကို၊ (ဒဠ္ဍဗ္ဗော) ဝိယ-သို့၊ (တထာ)၊ ဝိပဿနာလာဘီ-ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ရခြင်းရှိသော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ (ဒဠ္ဍဗ္ဗော-၏၊) ဟတ္ထေ-လက်၌၊ ကရိတ္တာ-ပြု၍၊ ဝါ-ထား၍၊ ပစ္စဝေက္ခတော-ဆင်ခြင်သော ယောဂျားအား၊ အယံ ခေါ မဏီတိ-အယံ ခေါ မဏိ အစရှိသည်ဖြင့်၊ မဏိနော-ပတ္တမြား၏၊ အာဝိဘူတကာလော-ထင်ရှားဖြစ်ရာအခါကို၊ (ဒဠ္ဍဗ္ဗော) ဝိယ-သို့၊ (တထာ)၊ ဝိပဿနာညာဏံ-ကို၊ အာဝိနီဟရိတ္တာ-(ကာယသို့) ရှေးရှုဆောင်ပြီး၍၊ နိသိန္နသနေသော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ စာတုမဟာဘူတိကကာယသ-၄ ပါးသောမဟာဘူတ်တို့ကြောင့် ဖြစ်သော်ကိုယ်၏၊ အာဝိဘူတကာလော-ကို၊ (ဒဠ္ဍဗ္ဗော) တကြိမ် သုတ္တံ အာဝုတန္တိ-တကြိမ် သုတ္တံ အာဝုတံအံ့စရှိသည်ဖြင့်၊ သုတ္တသ-ချည်၏၊ အာဝိဘူတကာလော - ကို၊ (ဒဠ္ဍဗ္ဗော) ဝိယ - သို့၊ (တထာ)၊ ဝိပဿနာညာဏံ-ကို၊ အာဝိ

ဥပမာသမ္ပာဒနံ။ ။ဋီကာသစ်၌ "အယမေတ္ထ ဥပမာသမ္ပာဒနေ (ဥပမာကို ပြီးစေခြင်း၌) ကာရဏာဝိဘာဝနာ (အကြောင်းကို ထင်စွာပြခြင်းတည်း) ဟု နောက်၌ဖွင့်ထားသောကြောင့် ဥပမာနနှင့် ဥပမေယျကို နှီးနှော၍ ပြခြင်းကိုပင် "ဥပမာသမ္ပာဒနံ" ဟု ဆိုလိုသည်။ [ပြင်ထားသော စာအုပ်များ၌ "ဥပမာသံသန္ဒနံ" ဟု ရှိ၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာ သဘောတူပင်တည်း။ တချို့နေရာ၌ "ဥပမာ သမ္ဗဒ္ဓိပါဒန-ဥပမာနကို ဥပမေယျနှင့် ကောင်းစွာ ဆက်စပ်စေခြင်း" ဟုလည်း သုံးစွဲလေ့ရှိသည်။]

နိုဟရိတ္တာ-၍၊ နိသိန္နသ-သော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ တဒါရမဏာနံ-ထိုကရဇကာယ ဟူသောအာရုံ ရှိကုန်သော၊ ဖဿပဋ္ဌမကာနံဝါ-ဖဿလျှင် ငါးပါးမြောက်ရှိ ကုန်သောတရားတို့၏လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗစိတ္တစေတသိကာနံဝါ-အလုံးစုံသော စိတ်စေတသိတ်တို့၏လည်းကောင်း၊ (တဒါရမဏသ-ထိုကရဇကာယဟူသော အာရုံရှိသော၊) ဝိပဿနာညာဏသေဝဝါ-၏သာလျှင်လည်းကောင်း၊ အာဝိဘူတ ကာလော-ကို၊ (ဒဋ္ဌ ဗ္ဗော)၊ ဣတိ-သို့၊ (ဥပမာသမ္ဘာဒနံ-ကို၊ (တစ်နည်း၊) ဥပမာ သံသန္ဒနံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏)။. . . စ-ဆက်၊ ဣဒံဝိပဿနာဉာဏ်-ဤဝိပဿနာ ဉာဏ်သည်၊ မဂ္ဂညာဏာနန္တရံ - မဂ်ဉာဏ်၏ အနန္တရပစ္စည်းသည်၊ (ဟောတိ)၊

တဒါရမဏာနံ။ ။တဒါရမဏာနန္တိ ကာယသညိတ ရူပမ္ဘာရမဏာနံ (ကရဇ ကာယဟူခေါ်အပ်သော ရုပ်တရားလျှင် အာရုံရှိကုန်သော၊) ဤပုဒ်ကို ဖဿပဋ္ဌမကာနံ, စိတ္တ စေတသိကာနံ, ဝိပဿနာညာဏသေဝ ၃ ပုဒ်၌ ဝိသေသနစပ်။

မှတ်ချက်။ ။ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ လာသည့်အတိုင်း ရှေးဦးစွာ "ဖဿ, ဝေဒနာ, သညာ, စေတနာ, စိတ်" ဟူသော ဖဿပဋ္ဌမကတရားကို ပြ၏၊ ထို့နောက် ဝိပဿနာ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်ဘက် စိတ် စေတသိတ်အားလုံးကို ဒုတိယပြ၏၊ [ဖဿပဋ္ဌမကလည်း ဝိပဿနာ ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်ဘက်သာ ဖြစ်ရမည်။]ထို့နောက် ပဓာနဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုပြ၏၊ ပဓာန ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားစေလို၍ "ဝိပဿနာဉာဏသေဝ" ဟု ဝေဖြင့်ဆိုသည်။ [ဉာဏသနေရာ၌ ဝိညာဏသရှိလျှင် "ဣဒဉ္စ ပန မေ ဝိညာဏံ" ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် သာ၍ ထပ်မံ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "ဝိညာဏသေဝ" ဟု ရှိသည်။]

ဣဒံ ဝိပဿနာဉာဏ်။ ။ဝိပဿနာဉာဏ်တွင် အတွင်းအထိပ်ဖြစ်သော ဂေါတြဘု ဉာဏ်ကို ရည်ရွယ်၍ "မဂ္ဂညာဏာနန္တရံ" ဟု ဆိုသည်၊ ထို ဂေါတြဘုဉာဏ်ကို ယူလိုက်သဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်အားလုံးကိုလည်း ယူပြီးဖြစ်တော့၏။ [တတ္ထ မဂ္ဂညာဏာနန္တရံတိ သိခါပတ္တ ဝိပဿနာဘူတံ ဂေါတြဘုညာဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ တဒေဝ ဟိ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ သမ္ဘေသံဝါ မဂ္ဂဖလာန မနန္တရံ ဟောတိ၊ ပဓာနတော ပန တတ္ထဝနေနေဝ သတ္ထသာပိ ဝိပဿနာဉာဏသ ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ အဝိသေသတော (အခြား ဝိပဿနာဉာဏ် ဂေါတြဘုဉာဏ်ဟု အထူးမပြုသော အားဖြင့်) ,တသ ဣဒ ဝုတ္တတ္တာ၊-ဋီကာသစ်။]

မဂ္ဂညာဏာနန္တရံ။ ။ဝိပဿနာဉာဏ်သည် မဂ်ဉာဏ်အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးလူးပြုနိုင်သောကြောင့် "မဂ္ဂညာဏာနန္တရံ" ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "မဂ္ဂညာဏာနန္တရံ-မဂ်ဉာဏ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်၏" ဟု မပေးရ၊ "မဂ်ဉာဏ်၏ အနန္တရပစ္စည်း (မဂ်ဉာဏ်အား အနန္တရ သတ္တိဖြင့် ကျေးလူးသောပြုသောတရား) "ဟု ပေးရသည်။ ["အနန္တရ-အကြားမရှိ" ဟူရာ၌ ရှေ့ဖြစ်သော အနန္တရလည်း ရှိ၏၊ "တသာ နန္တရမေဝ" စသည်ဖြင့် လာရာ၌ နောက်ဖြစ်သော အနန္တရလည်းရှိ၏၊ ဤ၌ ရှေ့ဖြစ်သော အနန္တရကိုယူပါ။]

မှတ်ချက်။ ။မဂ္ဂညာဏာနန္တရံ၌ မဂ္ဂအရ မဂ် ၄ ပါးလုံးကိုလည်းကောင်း, အရဟတ္တ မဂ်ကိုသာလည်းကောင်း ဖွင့်ကြ၏၊ ထိုတွင် အတိညာဉ် ၆ ပါးနှင့်စပ်၍ ပြအပ်သောစကား ဖြစ်သောကြောင့် အာသဝက္ခယ အတိညာဉ်ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ကိုယူမှ ပဏရဏ အားလျော်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ဝေ၀ သန္ဓေပိ-ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အဘိညာ၀ါရေ-အဘိညာဉ် ၆ ပါး၏ ၀ါရကို၊ အာရုဒ္ဓေ- အားထုတ်အပ်ပြီးလသော်၊ ဧတသ-ဤ၀ိပဿနာဉာဏ်၏၊ အနန္တရာ-အဘိညာဉ် ၆ ပါးတို့၏ အကြားခ၌၊ ၀ါရော-အလှည့် အကြိမ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့။ [လောကီ အဘိညာဉ်ကို ပြုပြီးသည့်အခါ အာသ၀က္ခယအဘိညာဉ်ကိုဆက်၍ အာကခ်ေယျသုတ်စသည်၌ ပြလေ့ရှိ၏။ ထိုအတိုင်း ဆက်၍ ပြသောအခါ ၀ိပဿနာဉာဏ်၀ါရ အခွင့်မရတော့-ဟူလို။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒေ၀-အဘိညာဉ် ၆ ပါးတို့၏ ရှေ့ဖြစ်သော ဤအရာ၌ပင်၊ ဒဿိတံ-ပြတော်မူအပ်ပြီ။

စ-သည်သာမကသေး၊ ယသ္မာ-အကြင့်ကြောင့်၊ အနိစ္စာဒိ၀သေန-အနိစ္စအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အက်တသမ္မသနသ-ပြုအပ်ပြီးသော သမ္မသနဉာဏ်မရှိသော ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်၏။ ၀ါ-သည်၊ ဒိဋ္ဌာယ သောတာပတ္တိယာ-ဒိဋ္ဌသောတ အဘိ

---

၈၀ သန္ဓေပိ။ ။ဤပုဒ်သည် ပန (တထာပိ) ကဲ့သို့ စောဒက၏ အာဘောဂကို လက္ခဏာ အရုစိတင်သော (စောဒက၏ အာဘောဂကို မနှစ်သက်ကြောင်းပြသော) နိပါတ် ၂ ခုအပေါင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပန (တထာပိ) ရှေ့က ကိုယ်စားပိ၀ါကျရှိသကဲ့သို့ ဤ၀ါကျ၏ ရှေ့က၀ါကျ၌ ကိုယ်စားပိထည့်လျှင် "ကိုယ်စားပိ ၀ိပဿနာဉာဏ် မဂ္ဂဉာဏာနန္တရံ" ဟု စောဒကာဘောဂကို ချီးမြှောက်သော၀ါကျ ဖြစ်နိုင်၏။ ၈၀သန္ဓေပိကိုလည်း တသ္မာ ၃ ချက်၏နောက်၌ ရှိသော "ဣဒေ၀ (ဣဒ အာဒိတောဝ) ဒဿိတံ" ၃ ချက်၌ စပ်ပါ။ ထိုစပ်ရာပုဒ်ကိုကြည့်၍ အောက်ပါ စောဒနာ၀ါကျ ဖြစ်နိုင်သည်၊-

အာစရိယ. . . နနု ၀ိပဿနာဉာဏံ မဂဉာဏာ နန္တရံ၊ အထ ကသ္မာ ဣဒေ၀ (အဘိညာဉ် ၆ ပါးတို့၏ ရှေ့ဖြစ်သော ဤအရာ၌ပင်) ဒဿိတံ၊. . . ဤသို့ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "ယသ္မာ ပနိဒံ ၀ိပဿနာဉာဏံ မဂ္ဂဉာဏာနန္တရံ ဟောတိ ၊ပေ၊ စောဒနာလေသံ ဒသေတွာ ပရိဟရန္တော ဣဒ္ဓ ၀ိပဿနာဉာဏံတိ အာဒိမာဟ" ဟု မိန့်သည်။

အနန္တရာ၀ါရော။ ။အဘိညာဉ်တို့ကို စ၍ အားထုတ်သောအခါ ဤ၀ိပဿနာဉာဏ်သည် အဘိညာဉ်၏လက္ခဏာ မရှိသောကြောင့် လောကီအဘိညာဉ် ၈ပါး၏အပြီး အာသ၀က္ခယအဘိညာဉ်၏ ရှေ့၌ ၀င်ဖို့ရန် အလှည့်အကြိမ်မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုအဘိညာဉ်တို့၏အကြားခ၌ ၀င်ခွင့်မရသည့်အတွက် ဤစတုတ္ထစျာန်၏ အခြားမဲ့၌ ဟောတော်မူရသည်။

ယသ္မာ စ။ ။စသဒ္ဒါသည် သမုစ္စည်းအနက်ရှိ၏၊ "၀ိပဿနာဉာဏ်ကို ဤနေရာ၀ယ် ပြရခြင်း၌ ထိုဆိုအပ်ပြီးသောအကြောင်းသာမက အခြားအကြောင်းလည်း ရှိသေး၏" ဟု ဆည်းသည်၊ စ သဒ္ဒါကို အတ္ထန္တရ၀ိကပ္ပန (အနက်တစ်မျိုးကို သီးခြား စီရင်သော၀ိကပ်) အနက်ဟော" ဟုလည်း ဆိုကြသေးသတတ်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌. . . . .

"အတ္ထန္တရဒဿနမှိ, စ သဒ္ဒေါ ယဒိ ဒိဿတိ၊
သမုစ္စယေ ဝိကပ္ပေ သော, ဂဟေတဗ္ဗော ဝိဘာ၀ိနာ" ဟု မိန့်သည်။

ဌ ၁၉၈

၁၉၀ သာမညဖလသုတ် ဝိပဿနာဉာဏ

ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဘေရဝံ-ကြောက်တတ်သူ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဝါ-ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းသော၊ သဒ္ဒံ-အသံကို၊ သုဏတော-ကြားရသော်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေနိ ဝါသာနုဿတိယာ-ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်ဖြင့်၊ ဘေရဝေ-ကုန်သော၊ ဝါ-ကုန်သော၊ ခန္ဓေ-ခန္ဓာတို့ကို၊ အနုဿရတော-အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့ ရသော်လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ-ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်၊ ဘေရဝံ-သော၊ ဝါ-သော၊ ရူပံပိ-အဆင်းကိုလည်း၊ ပဿတော-မြင်ရသော်လည်းကောင်း၊ ဘယ သန္တာသော-ကြောက်ခြင်း, ထိတ်လန့်ခြင်းသည်၊ ဥပဋ္ဌာတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ အနိစ္စာဒိ ဝသေန-ဖြင့်၊ ကတသမ္မသနဿ-ပြုအပ်ပြီးသော သမ္မသနဉာဏ်ရှိသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဘယသန္တာသော-သည်၊) နှ (ဥပဋ္ဌာတိ)-မဖြစ်၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ (ယသ္မာအတွင်းရှိ ၃ ဝါကျကို အကျယ်ပြန်၍စွဲ) အဘိညံ-အဘိညာဉ်သို့၊ ပတ္တသ-ရောက်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘယဝိနောဒနဟေတုသမ္မာဒနတ္ထမ္မိ-ဘေးကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ပြီးစီးစေခြင်း အကျိုး ငှာလည်း၊ ဣဒံ-ဤဝိပဿနာဉာဏ်ကို၊ ဣဒေဝ-အဘိညာဉ် ၆ ပါးတို့၏ ရှေ့ဖြစ် သော ဤအရာ၌ပင်၊ ဒဿိတံ-ပြီ။

အပိစ-ရှေ့နည်းသာ မကသေး၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတံ ဝိပဿနာသုခံနာမ-ဤဝိပဿနာချမ်းသာမည်သည်၊ မဂ္ဂဖလသုခသမ္ဘာဒကံ-မဂ်ချမ်းသာ ဖိုလ်ချမ်းသာ ကို ပြီးစေတတ်သော၊ ပါဋိဃေဏ္ဍံ-အသီးအခြားတစ်ပါးသော၊ သန္ဓိဋ္ဌိကံ-ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်ခြင်းကိုထိုက်သော၊ သာမညဖလံ-ရဟန်းအဖြစ်၏အကျိုးတည်း၊ တသ္မာပိ-ထို့ကြောင့်လည်း၊ အာဒိတောဝ-အဘိညာဉ် ၆ ပါးတို့၏အစ၌ပင်၊ ဣဒံ-ဤ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို၊ ["အာဒိတောဝ"ဟု ပါပြီးဖြစ်၍ "ဣဒ"အပို။] ဒဿိတံ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဘေရဝံ။ ။ဘီရုနော+ဣဒံ ဘေရဝံ (ကြောက်တတ်သူ၏ ဥစ္စာ) "ကြောက်တတ် သူ၏+ဥစ္စာ"ဟူသည် ကြောက်စရာကောင်းသော အာရုံတည်း။ ထို့ကြောင့် "ကြောက်မက်ဖွယ် အာရုံ"ဟု ပေးကြသည်။ [ဘီဓာတ် ကြုံ ပစ္စည်းဖြင့် (ဂ်) အနုဗန်ချေ၍ "ဘီရု"ဟု ဖြစ်၏၊ ဘယံ+သီလံ ယဿာတိ ဘီရု။]

အပိစ။ ။ပါဠိတော်အစဉ်ရှိသည့်အတိုင်း အသင့်ဆုံးတစ်နည်း ပြလိုရ "အပိစ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ကြောင့် ပါမောဇ္ဇ ပီတိ ပဿဒ္ဓိတို့ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပြီး သောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာသောသုခကို "ဝိပဿနာသုခ"ဟု ခေါ်၏။ ထိုဝိပဿနာသုခသည် မဂ္ဂဖလသုခကို ဖြစ်စေနိုင်သော သန္ဓိဋ္ဌိက သာမညဖလတည်း၊ ထိုသို့ သီးခြားသာမညဖလ ဖြစ်သောကြောင့် အဘိညာဉ်တို့၏အစ၌ သီးခြားပြတော်မူသည်။ [ဤနည်းသည် ပါဠိတော် အစဉ်နှင့် နီးနှောမိသောကြောင့် အသင့်ဆုံးနည်း ဟု ဆိုကြသတတ်။]

ဝိပဿနာဉာဏကထာအဖွင့် ပြီး၏။

မနောမယိဒ္ဓိဉာဏကထာအဖွင့်

၂၃၆-၂၃၇။ မနောမယံတိ-ကား၊ မနေန-အာဘိညာဉ်စိတ်ကြောင့်၊ ဝါ-အဓိဋ္ဌာန်စိတ်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တံ-ဖြစ်သော၊ [နိဗ္ဗတ္တိတံကို အတည်ပြုလျှင် "မနေန-သည်၊ နိဗ္ဗတ္တိတံ-ဖြစ်စေအပ်သော"ဟု ပေးပါ။] သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂီန္တိ-ကား၊ သဗ္ဗေဟိ-ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ စ-အင်္ဂါကြီးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စင်္ဂေဟိ စ-အင်္ဂါငယ်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတံ-ပြည့်စုံသော၊ [သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂနောင် နိစ္စယောဂ အနက်ထူးရှိသော အသတ္ထိအနက်၌ (ဤ)ပစ္စည်း၊ ဤပုဒ်၏ ဝစနတ္ထနှင့် အဓိပ္ပာယ်ကို ပြဟ္ဓဇလသုတ်, ဥစ္ဆေဒဝါဒအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] အဟီနိန္ဒြိယံတိ-ကား၊ သဏ္ဌာန ဝသေန-ပုံသဏ္ဌာန်၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဝိကလိန္ဒြိယ-မချို့တဲ့သော ဣန္ဒြေရှိသော၊ ("ကာယံ အာဘိနိမ္မာတိ" ၌စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ (မချို့တဲ့သော ဣန္ဒြေရှိ၏ဟူသော စကားသည် မှန်၏။) ဣဒ္ဓိမတာ-တန်ခိုးရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နိမ္မိတရူပံ-ဖန်ဆင်းအပ်သော ရူပ်ပုံသည်၊ (သဒိသမေဝ ဟောတိ၌စပ်၊) ဣဒ္ဓိမာ-တန်ခိုးရှင်သည်၊ သြဒါတော-ဖြူသည်၊ သစေ (ဟောတိ)-အကယ်၍ဖြစ်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တမ္မိ-ထိုနိမ္မိတရူပ်သည်လည်း၊ သြဒါတံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ (ဣဒ္ဓိမာ)၊ အဝိဒ္ဓ ကဏ္ဏော-မဖေါက်အပ်သောနား ရှိသည်၊ (မျိုးရိုးစာရိတ္တအလိုက် နားမဖေါက်သည်၊) သစေ (ဟောတိ)-အုံ၊ (ဧဝံသတိ) တမ္မိ-ထိုနိမ္မိတရူပ်သည်လည်း၊ အဝိဒ္ဓကဏ္ဏံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ သဗ္ဗကာရေဟိ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ တေန-ထိုတန်ခိုးရှင်နှင့်၊ သဒိသမေဝ-တူသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ မုဏ္ဍမှာ

မနောမယံ။ ။နိဗ္ဗတ္တအနက်၌ မယပစ္စည်းသက်သည် ဟု သိစေလို၍ "မနေန+နိဗ္ဗတ္တံ" ဟု ဝိဂြိုဟ်ဖွင့်သည်။ [မယသဒ္ဒါ အပရ, ပညတ္တိ, ဝိကာရ, ပဒပူရဏာ, နိဗ္ဗတ္တိအာဒီသု အနေကတ္ထေသု အာဂတော၊ ဣဓ ပန နိဗ္ဗတ္တိအတ္ထေတိ ဒဿေတုံ မနေန နိဗ္ဗတ္တံတိ ဝုတ္တံ။-ဋီကာသစ်၊ စာအုပ်တို့၌ "နိဗ္ဗတ္တိတံ" ဟု ရှိသည်ကား ဤဋီကာနှင့်လည်းကောင်း, "မနောမယောတိ စျာနမနေန နိဗ္ဗတ္တော" ဟူသော ပြဟ္ဓဇလသုတ်, ဥစ္ဆေဒဝါဒအဖွင့် အဌကထာနှင့်လည်းကောင်း မညီပါ၊ နောက်ရိုက်ဋီကာ စာအုပ်များ၌ကား "မနေန နိဗ္ဗတ္တိတံဟုချည်း ပြင်လျက်ရှိ၏၊ "မနေန" အရ "အာဘိညာဉ်စိတ်ကြောင့်" ဟုလည်းကောင်း "အဓိဋ္ဌာန်စိတ်ကြောင့်" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်ကြ၏။ သင့်သည်ချည်းသာ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း. . . အာဘိညာဉ် ဝိထိဖြစ်မှ ထိုနိမ္မိတရူပ်ပေါ်လာသောကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုနိမ္မိတရူပ်ပေါ်လာဖို့ရန် အဓိဋ္ဌာန်ဝိထိလည်း ဖြစ်ရသောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ ပါဒကစျာန်, ပရိကမ်နှင့်, တစ်ဖန်ပါဒက, ဖြစ်ပြီးမှ, ကျတုံအာဘိညာ။]

အဟီနိန္ဒြိယံ။ ။မျက်စိ နားစသော ဣန္ဒြေတို့၏ (ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်) အပြည့်အစုံပါရှိခြင်းကို "အဟီနိန္ဒြိယ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုစက္ခုစသော ပုံသဏ္ဌာန်များလည်း "ကမလာဒိသဒိသ သဏ္ဌာန မတ္တဝသေန (ကြာပွင့်ဖတ် အစရှိသည်တို့နှင့် တူသောသဏ္ဌာန်မျှ၏အစွမ်းဖြင့်) ဖြစ်ကြ၏။ နု ရူပါဘိယာတာရဟာဘူတပသာဒါဒိန္ဒြိယဝသေန (စက္ခုဣန္ဒြေ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် အဝိကလိန္ဒြိယဖြစ်သည် မဟုတ်)။-ဋီကာ၊ ဤစကားအရ ထိုနိမ္မိတရူပ်၌ ဧဝိတိဣန္ဒြေလည်း မရှိဟု မှတ်ပါ။

ဣသိကံတိအာဒိ-မုဠမှာ ဣသိကံအစရှိသော၊ ဥပမာတ္တယံပိ-ဥပမာ ၃ ပါး အပေါင်းကိုလည်း၊ သဒိသဘာဝဿနတ္ထမေဝ-တူသည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာသာ၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ တဿ-ထိုဖြူဆံမြက်၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ မုဠသဒိသာဧဝ-ဖြူဆံမြက်နှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဣသိကာ-အဆံသည်၊ ဟောတိ၊ [ဣသိကာပုဒ်၏ ပါဠိမှန်နှင့် အနက်မှန်ကို ဗြဟ္မဇာလသုတ် အဋ္ဌကထာ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကသဿတဝါဒအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] ကောသိသဒိသောယေဝ-သန်လျက်အိမ်နှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အသိ-သံလျက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝဋ္ဋာယ-လုံးသော၊ ကောသိယာ-သန်လျှက်အိမ်၌၊ ဝဋ္ဋဧဝ-လုံးသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အသိ-ကို၊ ပက္ခိပန္တိ-ထည့်ကြရကုန်၏၊ ပတ္တဋ္ဌာယ-ပြားသော၊ (ကောသိယာ-၌) ပတ္တဋ္ဌဧဝ-ပြားသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (အသိ ပက္ခိပန္တိ)။

ကရဏ္ဍာတိ ဣဒမိ-ကရဏ္ဍာဟူသော ဤအမည်သည်လည်း၊ အဟိကဠေဝကဿ-မြွေရေ၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ ဝိလီဝကရဏ္ဍဿ-နှီးဖြင့်ပြုလုပ်အပ်သော ကြုတ်၏၊ (နာမံ-သည်)၊ နဟုတ်၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ကရဏ္ဍာတိ ဣဒမိ-သည်လည်း၊ အဟိကဠေဝကဿ-၏၊ နာမံ-သည်၊ ဟောတိ-သနည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အဟိကဠေဝကော-သည်၊ အဟိနာ-မြွေနှင့်၊ သဒိသောဝ-တူသည်သာ၊

အာဒိဥပမတ္တယံပိ ဟိ။ ။ပါဠိတော်၌ "မုဠမှာ ဣသိကံ" စသည်ဖြင့် ဥပမာ ၃ မျိုးပြထားဏ၊ ထိုဥပမာ ၃ မျိုးကိုလည်း ဣဒ္ဓိမန္တနှင့် နိမ္မိတရုပ်၏တူကြောင်းကိုပြခြင်း အကျိုးငှာသာ ဟောတော်မူအပ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဧဝံ သဗ္ဗာကာရေဟိ တေန သဒိသမေဝ ဟောတိ" ဟု ဆိုအပ်သောစကားသည် မှန်၏-ဟူလို။ [ဥပမတ္တယံပိ၌ အပိသည် "တေန သဒိသမေဝ ဟောတိ"ကို (သဒိသကို ပြခြင်းတူသည့်အတွက်) ပေါင်းသောသမ္ပိဏ္ဏနတည်း။]

မုဏ္ဍေ။ ။"ဥပမာမတ္တံ၊ ယံ ပိဟိ" ဟု မုဏ္ဍေရှိ၏၊ ထိုမုဏ္ဍကိုလည်း ဋီကာသစ် ဖွင့်သေး၏၊ သို့သော် "ဥပမာမတ္တံ" ဟူသော စကားနှင့် "သဒိသဘာဝ" ဟူသော စကားသည် အသံကွဲသော်လည်း အနက်ဆံမှာ အတူပင်ဖြစ်နေ၏။ ("သဒိသဘာဝ-တူသော ဥပမာန ဥပမေယျ ၂ ခုတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတူမျှခြင်း (ဥပမာ)"ဟု အနက်ထွက်၏၊ "ဥပမာနောပမေယျာနံ, သဓမ္မတ္တံ သိယောပမာ"-ဥပမာအလင်္ကာရ။] ထို့ကြောင့် ဒဠ္ဌိယ-ဒဠ္ဌိကရဏ ခွဲခြားချက်မရှိသော စကား ၂ ရပ် (၂ ဝါကျ)ကို မဆိုထိုက်ရကား ထို မုဏ္ဍပါဠိကို ဆရာတို့ နှစ်သက်တော်မမူကြ။

အဟိကဠေကဿ။ ။ကဠေကသဒ္ဒါသည် နိမ္မောက (မြွေရေ) အနက်ကိုလည်း ဟောဏ၊ ကရဏ္ဍာသဒ္ဒါကား နှီးစသည်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော ကြုတ်-ပခြုပ်ကိုဟောဏ၊ ဤနေရာ၌ ကရဏ္ဍာအရ ကြုတ်-ပခြုပ်ကို မယူရ, ပခြုပ်ကဲ့သို့ မြွေ၏အပေါ်က အုပ်ထားသော အရေခွံကို ယူစေလို၍ "အဟိကဠေကဿ နာမံ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဟောတိ-၏။ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကရဏ္ဍာတိ ဣဒမ္မိ-သည်လည်း၊ အဟိကဠေဝရသ-၏၊ နာမံ-သည်၊ ဟောတိ-၏)။ [ကရဏ္ဍမှ အဟိကို အဘယ်သို့ ထုတ်နိုင်ပါအံ့ နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "တတ္ထ"စသည်ကို မိန့်။] တတ္ထ-ထို ဥပမာစကား ရပ်၌၊ ပုရိသော အဟိ' ကရဏ္ဍာ ဥဒ္ဓရေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဟတ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓရ မာနောဝိယ-ထုတ်သကဲ့သို့၊ ကိဉ္စာပိ ဒဿိတော-အကယ်၍ကား ပြတော်မူအပ်ပါပေ၏၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် ပြတော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ စိတ္တေနေဝ-စိတ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ-စိတ်ကူးဖြင့်သာလျှင်၊ အသ-ထိုမြွေကို၊ ဥဒ္ဓရဏံ-မြွေရေမှ ထုတ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။။

ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အဟိနာမ-မြွေ (နဂါး)မည်သည်၊ သဇာတိယံ-မိမိဇာတ်၌၊ ဌိတော-တည်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ကဋ္ဌန္တရံ၀ါ-သစ်သားတို့၏ အကြားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခန္တရံ၀ါ-သစ်ပင်၏ အကြားကိုသော်လည်းကောင်း၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ တစတော-အရေမှ၊ သရီရနိကဘုန ပွယောဂသခ်ါတေန-ကိုယ်ကိုထုတ်ကြောင်း ပယောဂဟုဆိုအပ်သော၊ ထာမေန-အားအစွမ်းဖြင့်၊ (ပဇဟတိ ၌စပ်၊) သရီရံ-မိမိကိုယ်ကို၊ ခါဒယမာနံ ဝိယ-ခဲစားသကဲ့သို့ဖြစ်သော၊ ပုရာဏတစံ-အရေဟောင်းကို၊ ဇိဏ္ဏန္တော-စက်ဆုပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဣတိ-သို့၊ စတ္ဘိ-၄ ပါးကုန်သော၊ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ-ဤ

၀စနတ္ထ။ ။ကရဏီတဗ္ဗော ဘာဇေတဗ္ဗော-ဝေဖန်ထိုက်၏၊ ဣတိ ကရဏ္ဍော, ပေဋာ-ပုတ်, ကြုတ်, ပခြုပ်, ဖာ၊ ကရဏီတဗ္ဗော ဇိဏ္ဏီတဗ္ဗော-စက်ဆုပ်ထိုက်၏၊ ဣတိ ကရဏ္ဍော (နိမ္မောကော၊) ဤသို့ စက်ဆုပ်ထိုက်သောကြောင့်ပင် "သရီရံ ခါဒယမာနံ ဝိယ ပုရာဏတစံ ဇိဏ္ဏန္တော"ဟု မိန့်သည်။ [ပုရာဏတစံ ဇိဏ္ဏန္တောတိ ဇိဏ္ဏာတာယ (ဟောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ကတ္ထစိ မုတ္တံ (တချို့နေရာ၌ ကိုယ်မှလွတ်နေ ကွာနေသော) ကတ္ထစိ သြလမ္ပိတံ (တချို့နေရာ၌ တွဲကျနေသော) ဇိဏ္ဏာတစံ ဇိဏ္ဏန္တော၊-ဋီကာသစ်။]

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ။ ။"ကရဏ္ဍ"ဟူသော အမည်သည် မြွေအရေ၏ အမည်ဖြစ်လျှင် "အဟိ' ကရဏ္ဍာ ဥဒ္ဓရေယျ"ဟူသော ပါဠိဖြင့် "အဟိကို မြွေရေမှ ထုတ်ရာ၏"ဟု မိန့်တော်မူရာ၌ အဘယ်နည်းဖြင့် ထုတ်၍ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "တတ္ထ ကိဉ္စာပိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ လက်ဖြင့် ဆွဲထုတ်သကဲ့သို့ ပြတော်မူအပ်ပါသော်လည်း အမှန်မှာ-လက်ဖြင့် ထုတ်ခြင်း မဟုတ်, စိတ်ကူးဖြင့် ထုတ်ခြင်းသာဖြစ်သောကြောင့် "အဟိ' ကရဏ္ဍာ ဥဒ္ဓရေယျ"ဟု ဥဒ္ဓရဏကြိယာဖြစ်နိုင်ပါသည်-ဟူလို။

သဇာတိယံ ဌိတော။ ။အဟိနော နာမ ပဠဝသုဌာနေသု သဇာတိ' နာတိ၀တ္တန္တိ (မိမိဇာတ်ကို မလွန်နိုင်ကြ၊) ဥပပတ္တိယံ စုတိယံ ဝိသဌ္ဌနိဒ္ဒေါက္ကမနေ (လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် အိပ်ပျော်ရာအခါ။) သမာနဇာတိယာ မေထုနပွဋိသေ၀နေ (ဇာတ်တူနဂါးမနှင့်အတူ မေထုန်မှီ၀ဲရာအခါ။) ဇိဏ္ဏာတစာပနယနေတိ ၀ုတ္တံ သဇာတိယံ ဌိတောတိ၊-ဋီကာသစ်။

အံ့ကြောင်းတို့ကြောင့်၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ကဠေဝရံ-အရေကို၊ ပဇဟတိ-ပယ်စွန့်၏။ တတော-ထိုအရေမှ၊ အညေန-အခြားသူသည်၊ ဥဒ္ဓရိတုံ-ဆွဲထုတ်ခြင်းငှာ၊ နဿ သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ စိတ္တေန-အားဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓရဏံ-ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ကုဒ်-ဤဥပမာစကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ကုတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ကုတိ-ဤသို့လျှင်၊ ကုမသ ဘိက္ခုနော-ဤရဟန်း၏၊ သရီရံ-ကိုယ်သည်၊ မုဠာဒိသဒိသံ-ဖြူဆံမြက် အစရှိသည်နှင့်တူ၏၊ နိမ္မိတရူပံ-နိမ္မိတရုပ်သည်၊ ကုသိကာဒိသဒိသံ-အဆံအစရှိသည်နှင့် တူ၏၊ ကုတိ ကုဒ်-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ မနောမယိဒ္ဓိဉာဏကထာ၌၊ သြပမ္မသံသန္ဒနံ-ဥပမာနကို ဥပမေယျနှင့် နှီးနှောခြင်းတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤမနောမယိဒ္ဓိဉာဏကထာ၌၊ နိမ္မာနဝိဓာနံ-ဖန်းဆင်းပုံ အစီအရင်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရတော-နောက်၌၊ ကုဒ္ဓိဝိဓဒီပဠအဘိညာကထာ စ-ကုဒ္ဓိဝိဓအစရှိသော ၅ ပါးသော အဘိညာဉ်နှင့် စပ်သောစကားကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗကာရေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ မယာ ဝိတ္ထာရိတာ-ချဲ့အပ်ပြီ၊ ကုတိ-ထို့ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ ဝုတ္တာနုယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ကုဓ-ဤပါဠိတော်၌၊ ဥပမာမတ္တမေဝ-ဥပမာမျှသည်သာ၊ အဓိကံ-ပိုလွန်၏၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ဖွင့်အပ်သော ပါဠိတော်မှ ပိုလွန်၏)။

စတ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ။ ။၁-သဇာတိယံ ဌိတော, ၂-ကဋ္ဌန်ရံ, သို့မဟုတ်-ရုက္ခန်ရံ နိဿာယ, ၃-ထာမ, ၄-ဇဝုစ္ဆာအားဖြင့် အကြောင်း ၄ ပါးတည်း၊ ဤအကြောင်းကြောင့် မြွေနဂါးတို့ အရေလဲကြရသည်။

မနောမယိဒ္ဓိဉာဏကထာအဖွင့် ပြီး၏။

ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏာဒိကထာ အဖွင့်

၂၃၉။ တတ္ထ - ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ ဆေကကုမ္ဘကာရာဒယော ဝိယ-ကျွမ်းကျင်သော အိုးလုပ်သမား အစရှိသူတို့ကဲ့သို့၊ ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏလာဘီ-ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်ကို ရခြင်းရှိသော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏။ သုပရိကမ္မကတမတ္တိကာ ဒယောဝိယ-ကောင်းစွာ ပြုအပ်ပြီးသော ပရိကမ်ရှိသော မြေညက်အစရှိသည်တို့ကိုကဲ့သို့၊ ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏ်-ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဘာဝေနဝိကတိ အာဒိကရဏံ ဝိယ-အလိုရှိအပ် အလိုရှိအပ်သော ခွက်အထူးအစရှိသည်ကို ပြုခြင်းကိုကဲ့သို့၊ တသ္မာ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဝိကုဗ္ဗနံ-အထူးထူးအပြားပြားပြုလုပ်ဖန်ဆင်းခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၄၉။ ဒိဋ္ဌသောတဓာတုဥပမာယံ-ဒိဋ္ဌသောတဓာတ်၏ ဥပမာ၌၊ (ကန္တာရဂ္ဂဟဏံ အကတ္တာ ခေမမဂ္ဂံ ဒသေန္တော အာဟတ္ထိ၌ စပ်၊) ယသ္မာ-အကြောင့်ကြောင့်၊ ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ-အဓွန့်ရှည်သော ခရီးသည်၊ သာသင်္ကော-ရွံ့ရှားဖွယ်နှင့် တကွဖြစ်သည်၊ သပ္ပဋိဘယော-ဘေးရန်နှင့် တကွဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို အဓွန့်ရှည်သောခရီးခဲ၌၊ ဥဿဏ္ဍိတပရိသဏ္ဍိတေန-အောက်အဖို့အားဖြင့် ယုံမှားခြင်းရှိ, ထက်ဝန်းကျင် ယုံမှားခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) အယံ-ဤသည်ကား၊ ဘေရိသဒ္ဒေါ-စည်ကြီးသံတည်း၊ အယံ-ကား၊ မုဒိင်္ဂသဒ္ဒေါ-မုရိုးစည်သံတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဝတ္ထပေတုံ-ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းငှာ၊ နေ သက္ကာ-မတတ်နိုင်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကန္တာရဂ္ဂဟဏံ-ကန္တာရသဒ္ဒါကို ယူခြင်းကို၊ အကတ္တာ-မပြုမူ၍၊ ခေမမဂ္ဂံ-ဘေးတို့၏ ကုန်ရာလမ်းကို၊ (ဘေးကင်းသောလမ်းကို၊) ဒသေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နောတိ-ဟူ၍၊ အာဟ။

(ကသ္မာ, ခေမမဂ္ဂံ-ကို၊ ဒသေတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အပ္ပဋိဘယံ-ဘေးရန် မရှိသော၊ ခေမမဂ္ဂံ-ကို၊ သိသေ-ဦးခေါင်း၌၊ သာဋကံ-အဝတ်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ (တစ်နည်း) သိသေ သာဋကံ ကတ္တာ-ခေါင်းပေါ် အဝတ်တင်၍၊ သဏိကံ-ဖြေးဖြေး၊ ပဋိပန္နော-သွားရသော ယောဂျားသည်၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေ-ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော အပြားရှိကုန်သော၊ သဒ္ဒေ-အသံတို့ကို၊ (ဘေရိသဒ္ဒစသော အသံတို့ကို၊) သုခံ-ချမ်းသာစွာ၊ ဝဝတ္ထပေတိ-ပိုင်းခြားမှတ်သားနိုင်၏၊ (တသ္မာ

အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော။ ။ဒိဋ္ဌသောတဓာတုဥပမာ၌ ခရီးသွား ယောဂျားကို ပြတော်မူရာဝယ် နိဝရဏပွတာနဝါရတုန်းကကဲ့သို့ ကန္တာရသဒ္ဒါနှင့်တကွ ကန္တာရဒ္ဓါန မဂ္ဂကို ပြတော်မမူဘဲ အဘယ့်ကြောင့် ကန္တရသဒ္ဒါ မပါသော အဒ္ဓါနမဂ္ဂကို ပြတော်မူပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ယသ္မာ ကန္တာရမဂ္ဂေါ" စသည်ကို မိန့်သည်။ [ဥဿဏ္ဍိပရိသဏ္ဍိတောပုဒ်ကို ရှေ့နိဝရဏပွတာနကထာ၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။]

အပ္ပဋိဘယံ ဟိ။ ။အပ္ပဋိဘယံ ဟိတိအာဒိ ပန ခေမမဂ္ဂဂ္ဂဟဏကာရဏဒဿနံ (ခေမမဂ္ဂကို ယူရခြင်း၏ အကြောင်းပြ စကားတည်း။) ထို့ကြောင့် ကသ္မာဟု ပုစ္ဆာဝါကျတည်း၍, ဟိယသ္မာဟု ပေးရသည်။ [ဝါတာဘပါဒိနိဝါရဏတ္ထं သိသေ သာဋကံ ကတ္တာ-လေခတ်ခြင်း, နေပူခြင်းစသော ဘေးကို တားမြစ်ခြင်းငှာ ဦးခေါင်းပေါ်၌ အဝတ်ကို တင်၍ သွားသည်။]

မုက်ရုက်။ ။ဥပမာပြရာ၌ သရုပ်ပေါ်အောင် ပြခြင်းသည် ဥပမေယျအတွက်သာ၍ နားလည်စေရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ အကြောင်း ဥဒါဟရဏ် ဝိသေသန ဝိသေသျ စသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံသောစကားသည် ကြည့်ရှုနားထောင်သူ ပညာရှိအများ၏ လေးစားနှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ကျမ်းဆရာတို့သည် ထိုအာလုံးကို စုံသင့်သမျှစုံအောင် ပြလေ့ရှိပေသည်။

ခေမမဂ္ဂံ ဒသေတိ၊) တသ-ထိုယောက်ျားအား၊ ဝါ-ထိုယောက်ျား၏ (စိတ်၌) သဝနေန-ကြားရခြင်းဖြင့်၊ (ကြားရရုံဖြင့်၊) တေသံ တေသံ သဒ္ဒါနံ-ထိုထို အသံတို့၏၊ အာဝိဘူတကာလော-ထင်ရှားဖြစ်ရာ အခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ-သိထိုက်သကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ ယောဂိနော-ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဝါ-ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ (စိတ်၌)၊ ဒူရသန္တိကဘေဒါနံ-အဝေးအနီး အပြားရှိကုန်သော၊ ဒိဗ္ဗာနဉ္စေဝ-နတ်၌ ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မာနုသကာနဉ္စ-လူ၌ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သဒ္ဒါနံ-တို့၏၊ အာဝိဘူတကာလော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၄၃။ စေတောပရိယညာဏုပမာယ - စေတောပရိယဉာဏ်၏ဥပမာ၌၊ ဒဟရောတိ-ကား၊ တရုဏော-နုပျိုသော၊ ယုဝါတိ-ကား၊ ယောဗ္ဗနေန-ကောင်းသောအရွယ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသော၊ မဏ္ဍနကဇာတိကောတိ-ကား၊ ယုဝါ-လုလင်ပျိုသည်၊ သမာနောပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အာလသိယော-ပျင်းရိသူသည်၊ နမဟုတ်၊ ကိလိဋ္ဌဝတ္ထုသရီရော-ညစ်နွမ်းသောအဝတ်ရှိသော ကိုယ်ရှိသူသည်၊ နမဟုတ်၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ မဏ္ဍနပကတိကော-တန်ဆာဆင်တတ်သူ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသူတည်း၊ ဒိဝသဿ-နေ့၏၊ ဝါ-တနေ့လျှင်၊ ဒွိတ္တယောဝါရေ-၂ ကြိမ်, ၃ ကြိမ်တို့ပတ်လုံး၊ နှာယိတ္တာ-ရေချိုးပြီး၍၊ သုဒ္ဓဝတ္ထပရိဒဟနအလင်္ကာရကံရဏသိလော-သန့်ရှင်းသောအဝတ်ကို ဝတ်ဆင်ခြင်း, တန်ဆာဆင်မှုကိုပြုခြင်း အလေ့ရှိသူတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ဒဟရောယုဝါ။ ။"ဒဟရ" အရ ဥတ္တာနသေယျက (ပက်လက်အိပ်နေရသော) ကလေးငယ်ကို ယူမည်စိုး၍ "ယုဝါ-လူပျို" ဟု ပါဠိတော်၌ ဝိသေသနပြုရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဒဟရောကို "တရုဏော-နုပျိုသော" ဟု ဖွင့်၍, ယုဝါကိုလည်း (ပါဠိတော်၌ မဏ္ဍနဇာတိကော ဟူသော နောက်ဝိသေသနပုဒ်ကို ထောက်၍) "ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော-ကောင်းသော အရွယ်နှင့် ပြည့်စုံသူ" ဟု ဖွင့်သည်။ ["ယောဗ္ဗန" ပုဒ်ပြီးပုံကို ကုစ္ဆည်းဘာသာဋီကာ ဘာဝတဒ္ဓိတ် နဏ်ပစ္စည်းပုံစံ၌လည်းကောင်း, ဏာ ဝိသမာဒိဟိသုတ်၌လည်းကောင်း ၂ နည်းပြထားပြီ။]

မဏ္ဍနကဇာတိကော။ ။မဏ္ဍနသီလော မဏ္ဍနော (သဒ္ဒ ၊ပေ၊ မဏ္ဍတ္ထရုစာဒိဟိယုသုတ်ဖြင့် ယုပစ္စည်းသက်၊) မဏ္ဍနောယေဝ မဏ္ဍနကော၊ (သွတ္ထတ္ထ၌ ကပစ္စည်း၊) ဤအလို "မဏ္ဍနက"အရ ပုဂ္ဂိုလ်ရသောကြောင့် ဇာတိနှင့် အရတူအောင် ဘာဝပွနဓာနကြောပါ။ မဏ္ဍနကော (တန်ဆာဆင်လေ့ရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော) + ဇာတိ ယသောတိ မဏ္ဍနကဇာတိကော၊ တန်ဆာဆင်လေ့ရှိပုံကို ထင်ရှားစေခြင်းငှာ "ဒိဝသဿ ၊ပေ၊ သိလောတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်သည်၊ "တစ်နေ့လျှင် ရေကို ၃ ကြိမ်လောက်ချိုး၍ ဖြူစင်သန့်ရှင်းသောအဝတ်ကို ဝတ်ကာ တန်ဆာလေ့ရှိသော လူပျိုဖြစ်သည်"ဟူလို။

သကဏိကန္တိ-ကား၊ ကာဋ္ဌတိလဝဂ်မုခ ဒုသိပဋ္ဌကာဒီနံ-မည်းနက်သော အဆင်းရှိသော နှမ်းစေ့ပမာဏရှိသော မဲ့, ဖောက်ပြန်သော ကိုယ်အင်္ဂါ, မျက်နှာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဝက်ခြံဖု အစရှိသည်တို့တွင်၊ (တစ်နည်း၊) ကာဋ္ဌတိလက ဝဂ်မုခဒုသိပဋ္ဌကာဒီနံ-မည်းနက်သော အဆင်းရှိသော တင်းတိပ်, နှမ်းစေ့ပမာဏ ရှိသော မဲ့, ဖောက်ပြန်သော ကိုယ်အင်္ဂါ, မျက်နှာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဝက်ခြံဖု အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရေန-တစ်ပါးပါးသော အပြစ်အားဖြင့်၊ သဒေါသံ-အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော မျက်နှာကို၊ (ဇာနေယျ ၌စပ်)။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ တဿ-ထိုလုလင်ပျိုအား၊ ဝါ-သည်၊ မုခ နိမိတ္တံ-မျက်နှာရိပ်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခတော - ကြည့်ရှုဆင်ခြင်လသော်၊ မုခေ - မျက်နှာ၌၊ ဒေါသော-အပြစ်သည်၊ (တစ်နည်း၊) မုခဒေါသော-မျက်နှာ၌အပြစ်, အပြစ်မဟုတ်သော အရာသည်၊ ပါကဋော-ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ဋီကာ၌ "မုခဒေါသော"

သကဏိကံ။ ။"ကဏိကသဒ္ဒေါ ဒေါသပရိယာယော"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ ထို ဒေါသဟူသည်လည်း ကာဋ္ဌတိလကစသော အပြစ်တည်း၊ ကာဋ္ဌတိလပွမာဏာ-မဲသော နှမ်းစေ့ပမာဏရှိကုန်သော၊ ဝိန္ဒဝေါ-အပြောက်တို့သည်၊ ဝါ-မဲ့တို့သည်၊ ကာဋ္ဌတိလကာနိ"ဟု တစ်ပုဒ်တည်းလည်းကောင်း, "ကာဋ္ဌာဝါ ကမ္မာသာ-တစ်နည်း, မဲသော အပြောက်ကွက်တို့သည်၊ (အနီအနက် အမျိုးမျိုးသော မဲ့တို့သည်) ကာဋ္ဌတို့မည်၏၊ ယေ သာသပဝိဇကာတိပိ ဝုစ္စန္တိ-ယင်း အပြောက်တို့ကို မုန်ညင်းစေ့ပမာဏရှိသော ညင်းပြောက်တို့ဟုလည်း ဆိုအပ်ကုန်၏။ [တင်းတိပ်ဟုလည်း ဆိုကြသည်] တိလပွမာဏာ-နှမ်းစေ့ပမာဏရှိကုန်သော၊ ဝိန္ဒဝေါ-အပြောက်တို့သည်၊ ဝါ-မဲ့တို့သည်၊ တိလကာနိ၊ [ဤနည်း၌ ကာဋ္ဌတစ်ပုဒ်, တိလကတစ်ပုဒ်ဟု ၂ ပုဒ်မှတ်ပါ။]

ဝဂ်မုခ ပီဋ္ဌကာဒီနံ။ ။ဝဂ်ကို ဝိ+အင်္ဂ်ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ယ် လာလျှင် "ဝိယင်္ဂ်"ဟု ဖြစ်၏၊ "ဝိပရိဏာမ+အင်္ဂ-ဖောက်ပြန်သော (မလှသော အချိုးမကျသော) အင်္ဂါ"ဟူလို၊ လူပျို ပေါက် အရွယ်ရောက်သူတို့၏မျက်နှာ၌ ပေါက်တတ်သော ဝက်ခြံကို "မုခပီဋ္ဌက"ဟု ခေါ်၏၊ (ယောဗ္ဗနပီဋ္ဌကာဒယော-အရွယ်ရောက်သူတို့၏ အဖု အစရှိကုန်သော၊ မုခဒူသိပီဋ္ဌကာ-မျက်နှာ၏အလှကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အဖုတို့တည်း၊ ယေ ခရပီဋ္ဌကာတိပိ ဝုစ္စန္တိ-ယင်းအဖုတို့ကို ကြမ်းသောအဖု (ဝက်ခြံ)တို့ဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်၏)။-ဋီကာသစ်။ [နှစ်ပ်စ်ကင် ဖျက်ဆီးတတ်သော အနာဟူသမျှကို "ပီဋ္ဌက"ဟု ခေါ်ရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဝက်ခြံကိုသာ "ပီဋ္ဌက"ဟု ယူရသည်။]

မုခဒေါသော။ ။မုခေ-မျက်နှာ၌ + ဂတော-ရောက်သော (ပေါက်သော) + ဒေါသော-အပြစ် အနာအဆာတည်း၊ မုခဒေါသော-ဆာ၊ မုခဒေါသကို ဥပလက္ခဏနည်း အားဖြင့်ဆိုသည်၊ မှန်ကြည့်သောအခါ မုခအဒေါသလည်း ထင်ရှား၏၊ ထို့ကြောင့် မုခအဒေါသ ကိုလည်း ယူရသည်၊ (တစ်နည်း) မုခအဒေါသ၌ အသရကိုချေလျှင် "မုခဒေါသ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် သာမညနိဒ္ဒေသနည်း, ဧကသေသနည်းအားဖြင့် "မုခဒေါသ"အရ မျက်နှာဝယ် အပြစ်ကိုလည်းကောင်း, အပြစ်မရှိကိုလည်းကောင်း ယူပါ၊ (တစ်နည်း) "မုခဒေါသောပိ"ဟု

ဟု ရှိသည်။] ဧဝံ-သို့၊ စေတောပရိယညာဏာယ-စေတောပရိယညာဏ်အကျိုးငှာ၊ စိတ္တံ-ကို၊ အဘိနိဟရိတ္တာ-ရှေးရှုဆောင်ပြီး၍၊ နိသိန္နသ-နေသော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့၏၊ သောဋသပိမံ-၁၆ ပါးအပြားရှိသော၊ (ပါဠိတော်၌ "သရာဝံဝါ စိတ္တံ"စသော ၁၆ ပါးအပြားရှိသော၊) စိတ္တံ-သည်၊ ပါတဇ္ဇံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

၂၄၅။ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏူပမာယံ-ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်၏ ဥပမာ၌၊ တံ ဒိဝသံ-ထိုနေ့၌၊ ကတကြိယာ-ပြုအပ်သောအမှုအရာသည်၊ ဝါ-ပြုအပ်သော ကိစ္စသည်၊ ပါဏဋ္ဌာ-ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ ဒိဝသံ-၌၊ ဂါမတ္ထယမေဝ-ရွာ ၃ ရွာ အပေါင်းကိုသာ၊ ဂဟိတံ-ယူတော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ ဂါမတ္ထယဂတပုရိသော - ရွာ ၃ ရွာအပေါင်းသို့ သွားပြီးသော ယောကျ်ားကို၊

ဆိုလိုလျက် အပိသဒ္ဒါ အကျေကြ၍ ထိုအပိဖြင့် မုခအဒေါသကိုဆည်းပါ။ [သရာဂ သဒေါသစသော မကောင်းသောစိတ်သည် မုခဒေါသနှင့်တူ၏။ ဝိတရာဂ, ဝိတဒေါသစသော ကောင်းသော စိတ်သည် မုခအဒေါသနှင့်တူ၏။ ထို့ကြောင့် ၂ မျိုးလုံးယူဖို့ရန် ဋီကာတို့ပြကြသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ဤ ပြအပ်ခဲ့သော စကားရပ်၌ (၁) ဥပလက္ခဏနိဒဿနနည်း, (၂) သာမညနိဒ္ဒေသနည်း, (၃) ဧကသေသနည်း, (၄) အပိ အကျေကြသောနည်းဟု ၄ နည်းကိုပြခဲ့၏၊ ထို ၄ နည်းတွင် သာမညနိဒ္ဒေသနည်းကို ပုဒ်ချင်းတူရာ၌သာရနိုင်၏၊ ကျန် ၃ နည်းကား ဝိရူပေဟသေသ ပြုခြင်းအားဖြင့် ပုဒ်ချင်းမတူရာ၌လည်း ရနိုင်သည်။

ဝဏ္ဏဒ္ဒသာဝသိဋ္ဌသ, ဂါဟော နိဒဿနာဒိနာ၊
အပိသဒ္ဒါဒိလောပေန, ဧကသေသနယေနဝါ၊
အသမာနေ သဒ္ဒေ တိဏ, စတုဟာစ သမာနကေ၊
သာမညနိဒ္ဒေသတောပိ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိဘာဝိနာ။

ဂါမတ္ထယမေဝ။ ။"ပါဠိတော်၌ ရွာ ၃ ရွာကိုသာ အဘယ့်ကြောင့် ဥပမာအဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်ပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "တံ ဒိဝသံ ၊ပေ၊ ပါဏဋ္ဌာ ဟောတိတိ"ဟု မိန့်သည်၊ ရွာ ၃ ရွာဟူသည် တစ်နေ့တည်း၌ သွား၍ ပြန်နိုင်လောက်သောအရပ်တည်း၊ ထို ရွာတို့၌ တစ်နေ့အတွက် ပြုအပ်သမျှကိစ္စသည် ပြန်၍ စဉ်းစားသောအခါ အဘိညာဉ်မရသော ရိုးရိုး လူအားပင် ထင်ရှားတတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထို တစ်နေ့တည်း၌ သွားအပ်ပြီးသော ရွာ ၃ ရွာကိုသာ ဥပမာအဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်ပါသည်-ဟူလို။

ဆက်ဦးအုံ – ရွာ ၃ ရွာကို ဥပမာပြုခြင်းသည် ကာမ - ရူပ - အရူပ ဘဝ ၃ ပါးနှင့် လျော်အောင်ပြုခြင်းလည်းဖြစ်၏၊ မှန်၏-"မဟာဘိနိဟာရ (ဘုရားအလောင်း စသူ)တို့မှ တစ်ပါးသော ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ် ရသူတို့အားလည်း ဘဝ ၃ ပါးတို့၌ မိမိပြုအပ်ခဲ့သော ကိစ္စသည် များသောအားဖြင့် ထင်ရှားလာတတ်၏"ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ရွာ ၃ ရွာကို ယူခြင်းဖြင့် ပြအပ်ပြီးဖြစ်တော့သည်၊-ဋီကာ။

(ဒဠ္ဍဗ္ဗော) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ၊) ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏလာဘီ-ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်ကို ရခြင်းရှိသော ရဟန်းရှိသောရဟန်းကို၊ ဒဠ္ဍဗ္ဗော-၏၊ တယော-၃ ပါးကုန်သော၊ ဂါမာ-တို့ကို၊ (ဒဠ္ဍဗ္ဗာ)ဝိယ-သို့၊ (တထာ၊) တယော-ကုန်သော၊ ဘဝါ-ဘဝတို့ကို၊ ဒဠ္ဍဗ္ဗာ၊ တသ ပုရိသသ-အား၊ ဝါ-၏၊ (စိတ်၌) တီသု-ကုန်သော၊ ဂါမေသု-တို့၌၊ တံ ဒိဝသံ-၌၊ ကတကြိယာယ-၏၊ ဝါ-၏၊ အာဝိဘာဝေါ-ထင်စွာဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဒဠ္ဍဗ္ဗော)ဝိယ၊ (တထာ၊) ပုဗ္ဗေနိဝါသာယ-ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်အကျိုးငှာ၊ စိတ္တံ-ကို၊ အဘိနီဟရိတွာ-ရှေးရှုဆောင်၍၊ နိသိန္နသ-နေသော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဝါ-၏၊ (စိတ်၌) တီသု-နှင်သော၊ ဘဝေသု-ဘဝတို့၌၊ ကတကြိယာယ-၏၊ ဝါ-၏၊ ပါကဋ္ဌ ဘာဝေါ-ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဠ္ဍဗ္ဗော။

တီသု ဘဝေသု ကတကြိယာယ။ ။အဘိသမ္ဘရာယေသု (ရှေးရှု ကောင်းစွာ ရောက်အပ်ပြီးသော အတိတ် တမလွန်ဘဝတို့၌) ပုဗ္ဗေ (ရှေး၌လည်းကောင်း) ဒိဋ္ဌမမ္မေ ပန ဣဒါနိ ပုဗ္ဗေစ (မျက်မှောက်ဘဝ၌ကား ယခုလည်းကောင်း ရှေးအတိတ်၌လည်းကောင်း) ကတ ကိစ္စသ၊ "ပါကဋဘာဝေါ ဒဠ္ဍဗ္ဗော"၌စပ်-ဋီကာသစ်။ [ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သော ကြောင့် "အဘိသမ္ဘရာယ"အရ အတိတ်တမလွန်ကို ယူလိုက်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။ဤဋီကာသစ်၌ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဝယ် ရှေ့ကာလ၌ ပြုအပ်ပြီးကိစ္စ၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်အား ထင်လာပုံကိုပြသော်လည်း ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ-ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာ၌ ကား "ပုဗ္ဗေနိဝါသံတိ သမနန္တရာတီတံ ဘဝံ အာဒိံ ကတ္တာ တတ္ထ တတ္ထ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓသန္တာနံ" ဟု အတိတ်ဘဝကိုသာ ပြထားသည်၊ ပစ္စုပ္ပန်အတွက်မှာ ရိုးရိုးသတိ ရိုးရိုးသညာအားဖြင့် ထင်ရှားနိုင်ပါသည်။

ဒီဗ္ဗစက္ခုဥပမာယံ။ ။စာအုပ်တို့၌ "ဝိထိ သဠာယတနေ အပရာပရံ သဠာယတနေ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ "ပါဠိယံ ရထိကာယ ရထံ သဠာယတနေ အညာယ ရထိကာယ အညံ ရထံ သဠာယတနေ အာဟော"ဟု တွေ့ရ၏၊ ရထသ+ဟိတာ ရထိကာ-မြင်း ရထား နွားရထား မော်တော်ကားစသော ရထားတို့၏ စီးပွားဖြစ်သော (သွားစရာဖြစ်သော) လမ်းမသည် ရထိကာ မည်၏၊ ဟိတအနက်၌ ဣကပစ္စည်း။

ရထံ–ရထျံ။ ။လမ်းဟူသော အနက်ကိုဟောရာ၌ ရှေးဋီကာသစ် စာအုပ်ဝယ် ရထံဟု ရှိသော်လည်း "ရထျံ"ဟုသာ မူရင်းပါဠိဖြစ်မည်ထင်သည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-"ရထသ+ ဟိတာ ရထျာ"ဟု ပြုသောအခါ ဟိတအနက်၌ ဏျပစ္စည်းသက်လျှင် ရထိကာနှင့် အနက်တူ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ "ရထိကာယ ရထျံ သဠာယတနေ"ဟု ရှိမှ ကောင်း မည်ထင်သည်။ [ရထျသည်ပင် ထျကို ဆပြု၍ ဒွေဘော်လာသောအခါ "ရစ္ဆာ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ရထျာ-ရစ္ဆာကို အနက်တူဟု မှတ်ပါ။]

ထောမနီမိ။ ။"ရထသ (တဒ္ဓမနသ) + ယောဂျာ-ရထား၏သွားခြင်းအား+ သင့်လျော်သောလမ်းသည် ရထျာမည်၏"ဟု ဆို၏၊ ယောဂျအနက်၌ ယတ်ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးစေ၏၊ ဣတ္ထိလိန်တည်း။

၂၄၇။ ဒိဋ္ဌစက္ခုပြမာယံ-ဒိဋ္ဌစက္ခုဉာဏ်၏ ဥပမာ၌၊ ရထျံသဠာယတနေတိ-ကား၊ အပရာပရံ-အခြားတစ်လမ်း အခြားတစ်လမ်းသို့၊ သဠာယတနေ-လှည့်လည်သွားလာကုန်သော၊ (မနုဿေ, ပဿေယျုဒ္ဓစပ်၊) ဝိထိံ သဠာယတနေတိပိ-ဝိထိံ သဠာယတနေဟူ၍လည်း၊ ပါဠေါ-ပါဠိတော်ပါ၏သည်၊ (အတ္ထိ-ရှိသေး၏၊ တဿ ပါဌဿ-ထိုပါဠိတော်ပါ၏၏၊) အယမေဝတ္ထော-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အပရာပရံ သဠာယတနေဟူသော အနက်ဝင်တည်း။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ နဂရမဇ္ဈေ-မြို့၏အလယ်၌၊ သိယ်ာတကမ္ပိ-လမ်းဆုံလမ်းမ၌၊ ပါသာဒေါဝိယ - ပြာသာဒ်ကိုကဲ့သို့၊ (တထာ၊) ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုနော-ဤရဟန်း၏၊ ကရဇကာယော-ကရဇကာယကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ ပါသာဒေ-၌၊ ဌိတော-တည်သော၊ စက္ခုမာ-ကောင်းသောမျက်စိရှိသော၊ ပုရိသောဝိယ-သို့၊ (တထာ၊) ဒိဋ္ဌစက္ခု-ဒိဋ္ဌစက္ခုအဘိညာဉ်သို့၊ ပတ္တော-ရောက်ပြီး၍၊ ဌိတော-သော၊ အယမေဝဘိက္ခု-ဤရဟန်းကိုပင်၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊) ဧတေ-အိမ်သို့၊ ပဝိသန္တာဝိယ-ဝင်သူတို့ကိုကဲ့သို့၊ (တထာ၊) ပဋိသန္ဓိဝသေန-ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့်၊ မာတုကုစ္ဆိယံ-အမိဝမ်း၌၊ ပဝိသန္တာ-ဝင်သောသတ္တဝါတို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊) ဧတာ-အိမ်မှ၊ နိက္ခမန္တာဝိယ-ထွက်သူတို့ကိုကဲ့သို့၊ (တထာ၊) မာတုကစ္ဆိတော-မှ၊ နိက္ခမန္တာ-ထွက်သော သတ္တဝါတို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ပဝိသန္တော"ဟု ဧကဝုစ်ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌လည်း ဧကဝုစ်ပင်ရှိ၏၊ သို့သော် ပါဠိတော်၌ "ဧတေ ပဝိသန္တိ နိက္ခမန္တိ"စသည်ဖြင့် ရှိသောကြောင့် ဗဟုဝုစ်က ကောင်းမည်ထင်သည်၊ ထို့ကြောင့် နောက်စာအုပ်များ၌ ဗဟုဝုစ်ပြင်ထားကြ၏။] ရထိကာယ - ရထားလမ်းတစ်ခုမှ၊ ရထျံ-ရထားလမ်း

အပရာပရံ သဠာယတနေ။ ။ဤအနက်သည် "ဝိထိ သဠာယတနေ"-သို့မဟုတ် "ရထျံ သဠာယတနေ"မျှဖြင့် မဖြစ်နိုင်၊ ရထိကာနှင့်တွဲမှ "ရထားလမ်းတစ်ခုမှ ရထားလမ်းတစ်ခုသို့ လှည့်လည်ကုန်သော"ဟု အနက်ဖြစ်သောအခါ "အပရာပရံ သဠာယတနေ-အခြားတစ်လမ်းမှ အခြားတစ်လမ်းသို့ လှည့်လည်ကုန်သော"ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ထွက်နိုင်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိထိ သဠာယတနေ (ရထျံ သဠာယတနေ)တို့သည် သံဝဏ္ဏေတပ္ပ တစ်ပိုင်းကိုသာယူ၍ ပြထားသောပုဒ် ဟုမှတ်ပါ၊ သို့မဟုတ် "ရထိကာယ"ပုဒ် ကျန်သည်ဟုသော်လည်း ကြံပါ။

ဝိဒိသဠာယတနေတိပိ ပါဠေါ။ ။"ဝိဒိသဠာယတနေ"ဟု မူကွဲရှိသတတ်၊ ထိုမူကွဲသည် သမာသ်ပုဒ်တစ်ပုဒ်တည်းဖြစ်သောကြောင့် မကောင်းပါ။ ဘာ့ကြောင့်နည်း-အန္တပစ္ဆိယန္တပုဒ်နှင့် သမာသ်အဖြစ် နည်းပါးသောကြောင့်တည်း၊ လမ်းအနက်ကိုဟောရာ၌ "ဝိဒိ"ဟုလည်း မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဝိဒိသဠာယတနေသည် မူကွဲလည်း မဖြစ်နိုင်၊ "ရထျံ သဠာယတနေ"ဟု ရှိခဲ့၍ "ဝိထိ သဠာယတနေ"ကို မူကွဲပါ၏ဟု ယူစေလိုသည်။ [နောက်ပြင် စာအုပ်များ၌ကား ပဌမပါ၏၌ "ဝိထိ သဠာယတနေ"ဟုလည်းကောင်း, မူကွဲ၌ သံ မပါဘဲ "ဝိထိ စရတနေ"ဟုလည်းကောင်း တွေ့ရ၏။ သို့သော် သံသဒ္ဒါ မပါလျှင် အပရာပရံ သဠာယတနေ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။]

တစ်ခုသို့၊ [ဝိထိ-လမ်းတစ်ခုသို့] သဠာရန္တာဝိယ-လှည့်လည်သူတို့ကဲ့သို့၊ (တထာ၊) အပရာ-အခြားတစ်ဘဝမှ၊ အပရံ-အခြားတစ်ဘဝသို့၊ သဠာရဏာကသတ္တာ-လှည့်လည်ကုန်သော သတ္တဝါတို့ကို၊ (ဒဠ္ဍာ၊) ပုရတော-ရှေ့၌၊ အဇ္ဈောကာသ ဌာနေ-လွင်တီးခေါင် အရပ်ဖြစ်သော၊ မဇ္ဈေ-အလယ်ဖြစ်သော၊ သိယာ-ဌနေ-၌၊ နိသိန္နာဝိယ-နေသူ တို့ကိုကဲ့သို့၊ (တထာ၊) တီသု-နှ်သော၊ ဘဝေသု-တို့တွင်၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုဘဝ တစ်စိတ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာ-ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့ကို၊ (ဒဠ္ဍာ၊) ပါသာဒတလေ-၌၊ ဌိတပုရိသသ-အား၊ (ဝါ-၏စိတ်၌၊) တေသံ မနုဿာနံ-တို့၏၊ အာဝိဘူတကာလောဝိယ-ထင်ရှားဖြစ်ရာ အခါကိုကဲ့သို့၊ (တထာ၊) ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏာယ-ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ စိတ္တံ အဘိနီဟရိတ္တာ, နိသိန္နသ-နေသော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ (ဝါ-၏စိတ်၌၊) တီသု, ဘဝေသု-တို့၌၊ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ-ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၏၊ အာဝိဘူတကာလော-ကို၊ ဒဠ္ဍော။

စ - ဆက်၊ ဣဒံ - ဤတီသု ဘဝေသု နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံဟူသော စကားကို၊ ဒေသနာသုခတ္ထမေဝ-ဟောပြောရာ၌ လွယ်ကူခြင်းအကျိုးငှာသာ၊ (အာစရိယေ ဟိ-ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်၊) ဝုတ္တံ-မိန့်ဆိုအပ်ပြီ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ အရူပေ-အရူပဘုံ၌၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဿ-ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်၏၊ ဂေါစရော-ကျက်စားရာအာရုံသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ (တစ်နည်း) စ-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤသတ္တော

ဣဒ္ဓ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။[ဣဒံတိ တီသု ဘဝေသု နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနန္တိ ဣဒံ ဝစနံ-ဋီကာ။] ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်သည် ရူပါရုံကိုသာ အာရုံပြုရကား ရူပ်မရှိသော အရူပဘဝ၌ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏ်ဖြင့် အာရုံမပြုနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်အကျိုးငှာ အရူပသတ္တဝါတို့ကိုပါ ထည့်၍ "တီသု ဘဝေသု နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ"ဟူသော ဤစကားကို ဆိုရပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသော ကြောင့် "ဣဒ္ဓ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဒေသနာကို လွယ်ကူစေခြင်းအကျိုးငှာ ဤစကားကို ဆိုပါသည်၊-ဟူလို။

ရဲ့ဦးအုံ – ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်အတွက် အရူပသတ္တဝါကို မရထိုက်၍ ချန်လိုသောကြောင့် "ထပေတွာ အရူပဘဝံ"ဟု ဖြစ်စေ, "ဒီသု ဘဝေသု"ဟု ဖြစ်စေ ဆိုလိုက်လျှင် ပြောဟောရာ၌ မလွယ်ကူ၊ နာယူသူတို့ သိလွယ်ဖို့ရာလည်း မလွယ်ကူ၊ ထို့ကြောင့် ဒေသနာတော်၏ ဟောဖို့ရန် လွယ်ကူ, သိဖို့ရန်လည်း လွယ်ကူခြင်းအကျိုးငှာ "တီသု ဘဝေသု နိဗ္ဗတ္တသတ္တာနံ"ဟု ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့ မိန့်ဆိုရသည်၊-ဟူလို။ [ဤအဓိပ္ပာယ်အတိုင်းဆိုလျှင် ဤသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာဆရာသည် ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့၏ စကားကိုပင် ဖွင့်ရသောကြောင့် ရှေးအဋ္ဌ ကထာဆရာတို့၏ စကားကို ရှင်းလင်းရာ ရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်ဆရာ မနှစ်သက် သည့်အတွက် တစ်နည်းဖွင့်ပြန်သည်။]

ဋီကာသစ်။ ။ပါဠိတော်ဝယ် "ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ၊ပေ၊ သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ" စသည်ဖြင့် သတ္တဝါသာမညကို ဟောတော်မူရကား စုတေါကာရသတ္တဝါတို့ကို လည်း သိမ်းယူရာရောက်သောကြောင့် "ဣဒံ-သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေစသော ဤစကားတော်ကို" ဟု အစွဲတစ်မျိုးကို ပြသည်၊ ဤသို့ ပြသောကြောင့် "ဣဒ္ဓ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ"

ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ စသော စကားတော်ကို၊ ဒေသနာသုခတ္ထမေဝ-သာ၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒံ-ကို၊ ဒေသနာသုခတ္ထမေဝ-ဌာသာ၊ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သနည်း၊) ပန (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အာရုပေ ဒိဋ္ဌစက္ခုသ ဂေါစရော နတ္ထိ, ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဣဒံ ဒေသနာသုခတ္ထမေဝ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ ဣတိ, ဝိညာယတိ၊) [ပဌမနည်း၌ လည်း ဤကဲ့သို့ ကသ္မာထည့်၍ ပေးနိုင်ပါ၏။]

ဟူသော စကားကို ပါဠိတော် စာသွားကို ရှင်လင်းပြသော စကားဟု ဆိုလိုသည်၊ မှန်၏-"ထပေတွာ အရူပဘဝံ စဝမာနေ" စသည်ဖြင့် ဝိသေသနထည့်၍ ဟောတော်မူလျှင် ဟောရာ၌ လည်း မလွယ်ကူဘဲ ထောင့်နေ၏။ နာယူသူတို့သိဖို့ရာလည်း (အရူပဘဝ အကြောင်းသိပြီး မဟုတ်လျှင်) မလွယ်ကူ၊ ထို့ကြောင့် ဟောလွယ်သိလွယ်ဖို့ အကျိုးငှာ သာမညအားဖြင့် "စဝ-မာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူရပေသည်။

ဣန္ဒိဝိဇ္ဇာဏာဒိကထာအဖွင့် ပြီး၏။

အာသဝက္ခယဉာဏကထာ အဖွင့်

၂၄၈။ သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေတိ-ဟူသော၊ ဣဒ-ဤအာဝက္ခယဉာဏ်ကို ပြရာဌာန၌၊ ဝိပဿနာပါဒကံ-ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်သော၊ စတုတ္ထဈာန-စိတ္တံ-စတုတ္ထဈာန်စိတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။ အာသဝါနံ ခယညာဏာယတိ-

---

ဝိပဿနာ ၊ပေ၊ စိတ္တံ။ ။"သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ" ၌ စိတ္တအရ ရူပစတုတ္ထဈာန်စိတ်ကိုချည်း ယူရသော်လည်း ထိုရူပစတုတ္ထဈာန်သည် ရှေ့ဆိုအပ်ပြီးသော စကား ၅ ရပ်၌ လောကီအဘိညာဉ်၏ အခြေခံဖြစ်၏၊ ဤနေရာ၌ကား အာသဝက္ခယဉာဏ်ကို ရဖို့ရန်ဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အခြေခံဖြစ်သည်၊-ဟူလို၊ "အခြေခံ" ဟူရာ၌ ဤစတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စားပြီးနောက် ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်တော့မည်ဖြစ်ရကား "ဝိပဿနာဉာဏ်၏ နီးစွာသော အကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်ဖြစ်သည်" ဟု ဆိုလိုသည်။

ဝိပဿနာဉာဏ် အပြား။ ။ပစ္စိမဘာဝိက ဗုဒ္ဓအလောင်းတော်နှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓအလောင်းတော်တို့၏ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် မိမိဘာသာ ကြိုစည်စဉ်းစားသော စိန္တာမယဉာဏ်မှ တိုးတက်ကြီးပွားသော သယမ္ဘူဉာဏ် (အလိုလိုဖြစ်ပေါ်လာသောဉာဏ်) ဖြစ်၏။ [စိန္တာ-စဉ်းစားခြင်းကြောင့်+နိဗ္ဗတ္တ-ဖြစ်သောဉာဏ်ကို "စိန္တာမယဉာဏ်" ဟု ခေါ်သည်။] အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ဆရာသမားစသူတို့အထံမှ ကြားနာအပ်သော သုတမယဉာဏ်ဖြစ်ပြီးမှ တိုးတက်ကြီးပွားသော ပရောပဒေသဉာဏ် ဖြစ်၏။ [သုတ-ကြားနာရခြင်းကြောင့်+နိဗ္ဗတ္တ-ဖြစ်သောဉာဏ်ကို "သုတမယဉာဏ်" ဟု ခေါ်၏။ ပရ-သူတစ်ပါးတို့က+ဥပဒေသ-ညွှန်ပြခြင်း ရှိသောဉာဏ်၊ ထိုထက် အကျယ်ကို ဋီကာတို့၌ ရှုပါ။]

ကား၊ အာသဝါနံ-အာသဝေါတရားတို့ကို၊ ဝါ-တို့၏။ ခယညာဏနိုဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ-ကုန်စေတတ်သော, (ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော) အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကိုဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ (စိုတ္တံ အာဘိနိဟရတိ အာဘိနိန္နာမေတိ တို့ဋ္ဌစပ်)။

စ-ဆက်၊ ဇေ္ဌ-ဤ အာသဝါနံ ခယညာဏာယဟူသောပါဋ္ဌ၌၊ (အာသဝါနံ ခယောတိ-ဋ္ဌစပ်၊) မဂ္ဂေါပိ-မဂ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဖလံပိ-ဖိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနံပိ-နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဂေါပိ-ဘင်ခဏကိုလည်းကောင်း၊ အာသဝါနံ ခယောနာမ-အာသဝါနံခယောမည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ခယေ ၊ပေ၊ ဉာဏံတိ ဇေ္ဌ-ဟူသောဤပါဋ္ဌ၌၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်ကို၊ အာသဝါနံ ခယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော။ [ခယေ-အာသဝေါတရားတို့ကို ကုန်စေတတ်သော အရဟတ္တမဂ်၌၊ ("အာသဝါနံ-တို့၏+ခယေ-ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်၌" ဟုလည်းပေးပါ။) ဉာဏံ-ဉာဏ်သည်၊ (အတ္ထိ)။ အနုဗ္ဗာဒေ-အာသဝေါတရားတို့၏ မဖြစ်ကြောင်း အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ဉာဏံ (အတ္ထိ)။-သုတ္တန္တမာတိကာ ပါဠိတော်။]အာသဝါနံ ၊ပေ၊ ဟောတိတိ ဇေ္ဌ-၌၊ ဖလံ-ဖိုလ်ကို၊ (အာသဝါနံ ခယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊) [အာသဝါနံ-တို့၏၊ ခယာ-ကုန်ပြီးခြင်းကြောင့်၊ သမဏော-သမဏသည်၊ ဟောတိ၊-မဗျိမနိကာယ်, မူလပဏ္ဏာသ, ၄-ဝဂ်, ၁၀-သုတ်။]

အာသဝါနံခယညာဏာယ။ ။ဉာဏယဉ္ဇ စတုတ္ထိ သဝိဘတ်ကို အာယပြုထားသည်ဟုလည်းကောင်း, ထို သဝိဘတ်သည် တဒတ္ထသမ္ဗန္ဓိန်အနက်၌ ဖြစ်၏ဟုလည်းကောင်း သိစေခြင်းငှာ "ခယညာဏ နိုဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ" ဟု "နိုဗ္ဗတ္တနတ္ထ" ပုဒ်ကို ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ [တသ-ထိုဝိပဿနာဉာဏ်၏+အတ္ထော-အကျိုးဖြစ်သောအာသဝက္ခယဉာဏ်တည်း၊ တဒတ္ထော-ဉာဏ်၊ နိုဗ္ဗတ္တနသ-၏+အတ္ထော-အကျိုးတည်း၊ နိုဗ္ဗတ္တနတ္ထော-ကျိုး။]

ခယေဉာဏံ ၊ပေ၊ မဂ္ဂေါ။ ။"ပါပခမ္မေ-မကောင်းမှုတို့ကို+ခေပေတိ-ကုန်စေတတ်၏။ ဣတိ ခယော (မဂ္ဂေါ)" ဟု ဋီကာသစ် ဝိဂ္ဂဟပြု၏။ ဋီကာဟောင်း၌လည်းအလားတူရှိ၏၊ "ခီဓာတ်, ကာရိတ်ကြေ, အပစ္စည်း" ဟု ကြံဟန်တူသည်၊ ထိုပါပခမ္မတို့၏ ကုန်ခြင်းသည် အာသဝေါ ကုန်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ခယေ ဉာဏံ" ၌ ခယသဒ္ဒါကို "အာသဝါနံ ခယော" နှင့် အနက်တူ ဟု ဆိုလိုသည်။ [အဋ္ဌသာလိနီ သုတ္တန္တမာတိကာ အဆုံးနား၌ "ခယေ ဉာဏံ အနုပ္ပာဒေဉာဏံ" တို့ကို ထိုအဖွင့်နှင့်လျော်အောင် ခယကို ကာရဏာသာဓ်ဝိဂ္ဂဟ ပြုခဲ့ရသည်၊ ဟေတုကတ္တုသာဓ်, ရလတ်က, ကရဏာသာဓ်, ရမြဲမှတ်။]

အာသဝါနံ ၊ပေ၊ ဖလံ။ ။"သမေသီတိ သမဏော" အရ ကိလေသာ အာသဝေါတို့ကို ငြိမ်းစေပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို "သမဏ" ဟု ခေါ်ရကား ထိုသမဏအမည် ရသူသည် အာသဝေါတို့ကို ကုန်စေပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အာသဝါနံ ခယာ သမဏော" ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ဖိုလ်ကို "ခယ" ဟု ဆိုရာ၌ "ခီယီသုအာသဝါ ဇေ္ဌာတိ ခယော" ဟု ဋီကာသစ် ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ခယာကိုကား "ခယာတိစ ခီဏတ္တာ (ကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်) ဣတိ အတ္ထော" ဟု ဖွင့်သည်။

ပရဝဇ္ဇာနုပသိသေ ၊ပေ၊ အာသဝက္ခယာတိ ဇ္ဇော-၌၊ နိဗ္ဗာန်-ကို၊ (အာသဝါနံ ခယောတိ ဝုတ္တံ)။ [ပရဝဇ္ဇာနုပသိသေ-သူတစ်ပါးတို့၏ အပြစ်ကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသော၊ နိစ္စ-အမြဲ၊ ဥဒ္ဓစ္စာနသညိနော-ကဲ့ရဲ့ခြင်း၌ အမှတ်သညာရှိသော၊ တသ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ အာသဝါ-အာသဝေါတရားတို့သည်၊ ဝမ္ဘန္တိ-တိုးပွားကုန်၏။ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာသဝက္ခယာ-အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်မှာ၊ အာရာ-အဝေးကြီးတည်း၊ ဓမ္မပဒ-မလဝဂ်, ဥဒ္ဓစ္စာနသညိတ္ထေရဝတ္ထု။]

အာသဝါနံ ၊ပေ၊ အန္တရဓာနံတိ ဇ္ဇော-၌၊ ဘဂေါ-ဘင်ခဏာကို၊ ဝါ-ပျက်စီးခြင်းကို၊ (အာသဝါနံ ခယောတိ ဝုတ္တော)။ [အာသဝါနံ-တို့၏၊ ခယော-ကုန်ခြင်းသည်၊ ဝယော-ကင်းရှင်းဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဘေဒေါ-ပျက်စီးခြင်းသည်၊ အနိစ္စတာ-မမြဲကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ အန္တရဓာနံ-ကွယ်ပျောက်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)-အဘိဓမ္မာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဝိဘင်္ဂ, အကုသလမူလက ဝိပါကနိဒ္ဒေသ။] ပန-အတ္ထုဒ္ဓါရသာမညမှတစ်ပါး အတ္ထုဒ္ဒေသဝိသေသကား၊ ဣဓ-ဤအာသဝါနံ ခယညာဏာယဟူသော ပါဠိ၌၊ နိဗ္ဗာန်-ကို၊ အဓိပ္ပေတံ-အလိုရှိအပ်၏၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေါပိ-အရဟတ္တမဂ်သည်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ-သင့်သည်သာ။

ဇ္ဇော နိဗ္ဗာနံ။ ။ဤဂါထာသည် ဓမ္မပဒ-မလဝဂ်-ဥဒ္ဓစ္စာနသညိတ္ထေရဝတ္ထု ဂါထာတည်း၊ ထို အဋ္ဌကထာ၌ "အရဟတ္တမဂ္ဂသင်္ခါတာ အာသဝက္ခယာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤ၌ကား အာသဝတို့ကို တိုးပွားစေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ခါရတို့ကိုလည်း တိုးပွားစေသောကြောင့် "ဝိသင်္ခါရ"ဟု ခေါ်အပ်သော နိဗ္ဗာန်မှ ဝေးသူပင်ဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် "အာသဝက္ခယ" သဒ္ဒါသည် ဝိသင်္ခါရကိုလည်း ဟောနိုင်၏ဟု ယူဆ၍ "ဇ္ဇော နိဗ္ဗာနံ"ဟု မိန့်သည်။

အာရာ ၊ပေ၊ အာသဝက္ခယာ။ ။ဒီယန္တိ ဇ္ဇောတိ ခယော၊ အာသဝါနံ+ခယော အာသဝက္ခယော၊-အာသဝတို့၏ ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်၊ [အာသဝါနံ+ခယော၏ အတ္ထုဒ္ဓါရကို ပြရာ ဌာနဖြစ်သော်လည်း ထို အာသဝါနံ ခယောသည် "အာသဝက္ခယ"ဟူသော သမာသ်ပုဒ်နှင့် အနက်တူဖြစ်သောကြောင့် "အာသဝက္ခယ"ပုဒ်ကိုလည်း ထုတ်ပြသည်၊ သက္ကတ၌ ကနှင့် ရှ ဆင့်လျက်ရှိသောကြောင့် "ကွ"ဟု ဒွေဘော်လာရသည်။] အာရာသဒ္ဒါကား ဒူရအနက်ဟော နိပါတ်တည်း၊ ဋီကာသစ်၌ "အရာ"ဟု အ-ရသဖြင့်လည်း ပြသေး၏။

အာသဝါနံ ခယော။ ။"ဒီယနံ-ကုန်ခြင်း၊ ခယော-ခြင်း"ဟု ပြု၍ အာသဝတို့၏ ဘင်ခဏာ၌ ချုပ်ခြင်းကို "အာသဝါနံ ခယော"ဟု ဆိုသည်၊ ဝယော ဘေဒေါ စသည်ကား ခယော၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလုံးပုဒ်များတည်း။

နိဗ္ဗာနံ....မဂ္ဂေါပိ။ ။ဤ အာသဝါနံ ခယညာဏာယပါဠိ၌ "အာသဝါနံ ခယ" အရ နိဗ္ဗာန်ကို ယူနိုင်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-ဝိပဿနာဉာဏ်မှ တက်၍ အရဟတ္တမဂ်ရသော အခါ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ အာသဝေါတို့ကို ကုန်စေရသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အရဟတ္တမဂ်

စိတ္တံ့ အဘိနီဟရတိတိ-ကား၊ ဝိပဿနာ စိတ္တံ-ဝိပဿနာစိတ်ကို၊ တန္ဓိန္ဒ်-ထိုဘုရားသခင်ကွယ်ပျောက်၍ လွတ်သည်ကို၊ တပ္ပေါဏံ-ထိုဘုရားသခင်ကွယ်ပျောက်၍ ကိုင်းသည်ကို၊ တပ္ပဗ္ဘာရံ-ထိုဘုရားသခင်ကွယ်ပျောက်၍ ရှိုင်းသည်ကို၊ ကရောတိ၊ [တန္ဓိန္ဒ်တိ တသ္မိံ အာသဝါနံ ခယညာဏော နိန္ဒ်၊ သေသံ တသေဝ ဝေဝစနံ၊-ဋီကာသစ်၊ ဝိပဿနာညာဏ်တုန်းကလည်း "တသံ ပေါဏံ ဝကၖ (ကောက်ကိုင်း), ပဗ္ဘာရံ နိစ် (နိမ့်)"ဟု ဖွင့်ခဲ့ပြီ။]

သော ဣဒံ ဒုက္ခံတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ၉၀ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဒုက္ခံ-ဒုက္ခသစ္စာသည်၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ (ဤ တဏှာ ကြဉ်ထား, တေဘူမကတရားဟူသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။) ဣတောဝါ-ဤ တဏှာ ကြဉ်ထား, တေဘူမကတရားထက်၊ ဘိယျော-အလွန်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ-သို့၊ သင်္ခေပ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဒုက္ခသစ္စံ-ဒုက္ခသစ္စာကို၊ သရသလက္ခဏာ ပဋ္ဌဝေဓေန-မိမိ၏ သဘောလက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းအားဖြင့်၊ ယထာဘူတံ-မဖောက်မပြန် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိ၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

သည် နိဗ္ဗာန်နှင့် မကင်းရကား အဝိနာဘာဝနည်းအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း "အာသဝါနံ ခယ" အရ ယူရသည်၊ ဤအလို "အာသဝါနံ-တို့၏၊ ခယညာဏာယ-ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်ကို သိသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်အကျိုးငှာ"ဟု ပေးပါ။ "အာသဝါနံ ခယ"အရ အရဟတ္တမဂ်ကို အရကောက်ရာ၌ကား "အာသဝါနံ-တို့၏၊ ခယညာဏာယ-ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော (ကုန်စေတတ်သော) အရဟတ္တမဂ်၌ဖြစ်သော ဉာဏ်အကျိုးငှာ"ဟု ပေးပါ။ [ဤ အရကောက်ကို ကြည့်၍ ခယညာဏ နိုဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ၌ ၂ နက်ပေးနိုင်သည်။] အခြား အောက်မဂ်များလည်း ကိလေသာတို့ကို ထိုက်တန်သမျှကုန်စေကြ၏၊ သို့သော် ဥက္ကဋ္ဌနည်းအားဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ကိုသာ ယူရသည်။]

ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဣဒံ ဒုက္ခံ"ဟု ဣမသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြသောကြောင့် ထိုရဟန်းတ ဒုက္ခသစ္စာကို မျက်မှောက်အားဖြင့် သိပုံကိုပြတော်မူ၏၊ ထိုသို့ပြရာ၌ "အခြားသစ္စာတို့နှင့် မရောအောင် ပိုင်းခြား၍လည်း သိ, အကြွင်းအကျန်မရှိအောင် သိသည်"ဟုလည်း ပြလို၍ "ဧတ္တကံ ဒုက္ခံ, နဣတော ဘိယျော"ဟု ထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ထိုအဖွင့်၌ "ဧတ္တကံ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခသစ္စာသည် ဤတဏှာကြဉ်ထား တေဘူမကတရားသာရှိ၏"ဟု ဆိုသဖြင့် ကျန်သမျှ တရားတွေသည် ဒုက္ခသစ္စာမဟုတ်ဟု ပိုင်းခြား၍ သိပုံကို ပြ၏၊ "နဣတော ဘိယျော-ဒုက္ခသစ္စာသည် ဤတဏှာကြဉ်သော တေဘူမကတရားထက် အပိုမရှိ"ဟု ဆိုသဖြင့် "ဒုက္ခသစ္စာ အတွက် အကြွင်းအကျန်မရှိတော့"ဟု ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် "သင်ဖွယ် ဒုက္ခသစ္စာ-ဒုက္ခသစ္စာအားလုံး" ဆိုသည်။

သရသ ।ပေ। ပဋ္ဌဝေဓေန။ ။ပါဠိတော်၌ "ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ"ဟု ရှိ၏၊ ဒုက္ခသစ္စာ၏ သဘောလက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိမှသာ "ယထာဘူတသိ"ဟု ဆိုနိုင်ကြောင်း ပြလို၍ "သရသလက္ခဏာ ပဋ္ဌဝေဓေန"ဟု ကြိယာဝိသေသနတည့်၍ ဖွင့်သည်။

တသေ ဒုက္ခသေ-ထိုဒုက္ခကို၊ နိဗ္ဗတ္တိုက် (နိဗ္ဗတ္တနိုက်) - ဖြစ်စေတတ်သော၊ တဏှာ-တဏှာကိုလည်း၊ အယ်-ဤတဏှာသည်၊ ဒုက္ခသမุဒယော-ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဒုက္ခ၏ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (သရသ လက္ခဏာပဋ္ဌိဝေဓေန ယထာဘူတံ, ပဇာနာတိ-၏။) တဒုဘယံပိ-ထိုဒုက္ခ သမุဒယ ၂ ပါးစုံသည်လည်း၊ ယံ ဌာနံ-အကြင်နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အကြောင်းသို့၊ ပတ္တာ-

---

သရသလက္ခဏ ပဋ္ဌိဝေဓေန။ ။"ရသိတဗ္ဗော ဇာနိတဗ္ဗောတိ ရသော" အရ ဒုက္ခသစ္စာ၏ သိထိုက်သောသဘောကို "ရသ"ဟု ခေါ်၏။ ဥပမာ-ဒုက္ခသစ္စာတွင်ပါဝင်သော ဒေါသ၏သဘောသည် ရသတည်း၊ သသ-မိမိဟူသော ဒုက္ခသစ္စာ၏+ရသော-သဘောတည်း၊ သရသော-ဘော၊ ထိုသဘောသည်ပင် ထိုတရားကို မှတ်သားကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် လက္ခဏာလည်းမည်၏။ လက္ခီတဗ္ဗံ အနေနာတိ လက္ခဏံ၊ သရသောစ+သော+လက္ခဏံစာတိ သရသလက္ခဏံ၊ ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓနံ ပဋ္ဌိဝေဓော။

ပဋ္ဌိဝေဓ ၂ မျိုး။ ။ဤ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် အာရုံပြုသောအားဖြင့် သိခြင်းဟူသော အာရမဏပဋ္ဌိဝေဓ, တွေ့ဝေခြင်းမရှိသောအားဖြင့် သိခြင်းဟူသော အသမ္မောဟ ပဋ္ဌိဝေဓအားဖြင့် ၂ ပါးအပြားရှိ၏။ မဂ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ သိခြင်းကို "အာရမဏပဋ္ဌိဝေဓ" ဟု ခေါ်၏။ မဂ်သည် နိဗ္ဗာန်မှတစ်ပါးသော အခြားသစ္စာ ၃ ပါးကို အာရုံမပြုနိုင်၊ သို့သော် ထိုသစ္စာ ၃ ပါးအပေါ်၌ တွေ့ဝေခြင်းမရှိဘဲ ရှင်းပြီးလင်းပြီး ဖြစ်နေခြင်းကို "အသမ္မောဟတော+ ပဋ္ဌိဝေဓော"အရ "အသမ္မောဟ ပဋ္ဌိဝေဓ"ဟု ခေါ်သည်၊ [အသမ္မောဟပဋ္ဌိဝေဓောတိစ-ဟူသည်လည်း၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တသ္မိဉ္ဇာဏေ-ထိုမဂ်ဉာဏ်သည်၊ ပဝတ္တေ-ဖြစ်လတ်သော်၊ ပဗ္ဗာ-မဂ်ဖြစ်ပြီးရာကာလမှ နောက်၌၊ ဒုက္ခသစ္စသေ-၏၊ သရူပါဒိပရိစ္ဆေဒေ-သရုပ်အစရှိသည်ကိုပိုင်းခြားခြင်း၌၊ သမ္မောဟော-သည်၊ နတ္ထိ ဟောတိ၊ တထာ-ထိုသို့ နောင်အခါဝယ် သမ္မောဟ မဖြစ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တိ- မဂ်ဉာဏ်၏ဖြစ်ခြင်းတည်း၊-ဋီကာ။]

တသေ ।ပေ। နိဗ္ဗတ္တနိုက်။ ။နိဗ္ဗတ္တေတိတိ နိဗ္ဗတ္တနာ၊ နိဗ္ဗတ္တနာယေဝ (သွတ္ထ၌ ကပစ္စည်းသက်၍) နိဗ္ဗတ္တနိကာ။ [အချို့စာအုပ်၌ ဣ ပစ္စည်းဖြင့် "နိဗ္ဗတ္တိုက်" ဟု လည်းရှိ၏။] ဤ နိဗ္ဗတ္တနိုက်ပါဌ်ဖြင့် "ဖြစ်စေတတ်" ဟု အနက်ထွက်သောကြောင့် "သမุဒေတိ ဧတသ္မာတိ သမุဒယော-ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဖြစ်ရာအကြောင်း၊ ဒုက္ခသ-၏+သမุဒယော ဒုက္ခသမุဒယော" ဟူသော ဝစနတ္ထကိုပြ၏၊ ဘာကြောင့်နည်း- "ဖြစ်စေတတ်" ဟု ဆိုလျှင် "ဖြစ်ကြောင်း" နှင့် အဓိပ္ပာယ်တူသောကြောင့်တည်း။

သံ၏အနက်။ ။သမုဒယောဌ် သံသည် သမောဓာန (ပေါင်းခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ တဏှာသည် သူ့ချည်းသက်သက် ဒုက္ခကိုမဖြစ်စေနိုင်၊ အဝိဇ္ဇာ သခါရစသော အကြောင်းများနှင့် ပေါင်းမိမှ (အခြားအကြောင်းများလည်း ပါမှ) ဖြစ်စေနိုင်သည်၊ ဥပမာ-တဏှာက ဇာတိကိုဖြစ်စေရာ၌ အဝိဇ္ဇာ၏ ဘဝအပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း, ကံဟူသောသခါရတို့က ဘဝကိုဖြစ်စေခြင်းဟူသော အကြောင်းတို့နှင့်ပေါင်းမိမှ တဏှာက ဇာတိဒုက္ခကို ဖြစ်စေသကဲ့သို့တည်း။

ရောက်၍၊ ဝါ-ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ နိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်၏၊ တေသံ-ထိုဒုက္ခသမุဒယ ၂ ပါးတို့၏၊ အပ္ပဝတ္တိ-မဖြစ်ကြောင်း မဖြစ်ရာဖြစ်သော၊ တं နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ အယံ-ဤနိဗ္ဗာန်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓော-ဒုက္ခ၏ ချုပ်ကြောင်းချုပ်ရာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (သရသလက္ခဏာပဋိဝေဓေန ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ)။

ယံ ဌာနံ ပတ္တာ။ ။ဌာနသဒ္ဒါသည် ကာရဏာအနက်ကို ဟော၏။ နိဗ္ဗာန်သည် မဂ်၏ အာရမဏာပစ္စည်းဖြစ်သော အကြောင်းတည်း။ "ပတ္တာ" ၏ ကတ္တားသည် "တဒုဘယံ" တည်း၊ ထို ဒုက္ခ သမุဒယ ၂ ပါးစုံသည် နိဗ္ဗာန်သို့ အာရုံပြုသောအားဖြင့် မရောက်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခ သမุဒယ ၂ ပါးစုံရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံပြုသောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ခြင်းကို ထိုဒုက္ခ သမุဒယ ၂ ပါးစုံ၏ ရောက်ခြင်းကဲ့သို့ တင်စား၍ (တဒုဘယဖြစ်သော ဒုက္ခ သမุဒယအစိတ်၏ အမည်ကို အပေါင်းပုဂ္ဂိုလ်၌ တင်စား၍) ဧကဒေသုပစာရအားဖြင့် "တဒုဘယံ ပတ္တာ" ဟု ဆိုသည်။ [ပတ္တာကို နိရုဇ္ဈတိ၌စပ်၊ "ရောက်၍+ချုပ်၏" ဟု သမာနကာလ ဝိသေသနအနက်၌ တွာ ပစ္စည်းသက်။]

တစ်နည်း။ ။ပတ္တာ၌ တွာပစ္စည်းကို ဟိတ်အနက်၌ သက်စေ၍ "ပတ္တာ-ထို ၂ ပါးစုံရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ တဒုဘယံ နိရုဇ္ဈတိ" ဟု ဖြစ်နိုင်၏၊ ဤနည်း၌ နိရုဇ္ဈတိ၏ ကတ္တားသည် တဒုဘယံတည်း၊ ပတ္တာ၏ ကတ္တားကား တဒုဘယရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤသို့ ကတ္တားကွဲသည်ဟု ထင်၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား "တဒုဘယံ" သည်ပင် ဟိတ်အနက် ပေးရာ၌လည်း ကတ္တားဖြစ်၏ဟု ယူဆ၍ "အသမာန ကတ္တုကေဝိယ သမာနကတ္တုကေဝိ တွာပစ္စယသ ဟေတွတ္ထေ ပဝတ္တိ သဒ္ဒသတ္ထောသု ပါကဋာ" ဟု ဆိုသည်။ [ယံ ဌာနံ ပတ္တာ ယံ နိဗ္ဗာန် မဂ္ဂသ အာရမဏာပစ္စယဌေန ကာရဏာဘူတံ အာဂမ္မ၊ ပတ္တာတိစ တဒုဘယဝတော (ထို ၂ ပါးစုံရှိသော) ပုဂ္ဂလသ ပတ္တိ တဒုဘယသ ပတ္တိဝိယာတိ ဝုတ္တံ၊ ပတ္တာတိ ဝါ ပါပုဏန ဟေတု၊-ဋီကာ။]

အပ္ပဝတ္တိ။ ။နိဗ္ဗာန်သည် ဒုက္ခသမุဒယတို့၏ မဖြစ်ခြင်းမျှဖြစ်သော အဘာဝ ပညတ်မဟုတ်, မဖြစ်ကြောင်းတရားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အပ္ပဝတ္တိ နိမိတ္တံ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဤအလို "ပဝတ္တန္တိ ဧတောယာတိ ပဝတ္တိ၊ နေ+ပဝတ္တိ အပ္ပဝတ္တိ-ဒုက္ခသမุဒယတို့၏ မဖြစ်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်"ဟု ပြုပါ။ [ပဝတ္တိပုဒ်က တိ ပစ္စည်းဖြစ်၍ ဣတ္ထိလိင်ရှိသောကြောင့် "ဧတောယ"ဟု လည်းကောင်း, တေသံကိုထောက်၍ ဗဟုဝုစ်လည်းကောင်း, ဝိဂြိုဟ်ပြုသည်၊ ဋီကာသစ်၌ "ပဝတ္တတိ ဧတေန"ဟု တွေ့ရ၏၊ သတိပြုပါ။] "တေ ဝါ နေ ပဝတ္တန္တိ ဧတ္ထာတိ အပ္ပဝတ္တိ-ထို ဒုက္ခသမุဒယ ၂ ပါးတို့၏ မဖြစ်ရာနိဗ္ဗာန်"ဟု ဋီကာ၌ တစ်နည်းပြုသေး၏။

မှတ်ချက်။ ။ရှေ့၌ "တဒုဘယံ နိရုဇ္ဈတိ-ထိုဒုက္ခ, သမุဒယ ၂ ပါးစုံချုပ်၏"ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ဤ၌ "ဒုက္ခနိရောဓော-ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ"ဟု (သမุဒယ မပါဘဲ) ဆိုသောကြောင့် ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ သို့သော်-သမุဒယတုန်းက "ဒုက္ခသမุဒယော"ဟု ဟောတော်မူခဲ့သောကြောင့် ဤ၌လည်း "ဒုက္ခနိရောဓော"ဟု ရှေ့နောက် ညီအောင် ဟောတော်မူသည်၊ ဒုက္ခချုပ်လျှင် ဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်သော တဏှာလည်း ချုပ်သောကြောင့် "တဒုဘယံ ယံ ဌာနံ ပတ္တာ နိရုဇ္ဈတိ"ဟု ဆိုခဲ့သည်။

တသ-ထိုဒုက္ခနိရောဓဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့၊ သမ္မာပဏ်-ကောင်းစွာ ရောက်စေတတ်သော၊ အရိယမဂ္ဂံ စ-အရိယာမဂ်ကိုလည်း၊ အယံ-ဤအရိယမဂ်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ-ဒုက္ခ၏ချုပ်ကြောင်းချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ်သော၊ ဝါ-ဒုက္ခ၏ချုပ်ကြောင်းချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ပဋိပဒါ-အကျင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သရသလက္ခဏာပဋိဝေဓေန ယထာဘူတံ ပဇာနာတိတိ အတ္ထো။ [အစနှင့် အဆုံးသာ "သရသလက္ခဏာပဋိဝေဓေန ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ" ဟု အာဒိအန္တဒီပကနည်းအားဖြင့် ပြသောကြောင့် အလယ်သစ္စာ ၂ ပါးခ်ိန်လည်း ထည့်၍ပေးရသည်။]

ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သရူပတော-သရုပ်အားဖြင့်၊ သစ္စာနိ-သစ္စာ ၄ ပါးတို့ကို၊ ဒသ္သေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကိလေသဝသေန-အာသဝဟူသော ကိလေသာနှင့်စပ်သဖြင့်၊ ပရိယာယတော-ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ (သစ္စာနိ-တို့ကို၊) ဒသ္သေန္တော-မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဣမေ အာသဝါတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ။ [ကိလေသဝသေနာတိ အာသဝသဒ္ဒါတာ ကိလေသဝသေန၊-ဋီကာ။]

သမ္မာပဏ်။ ။သစ္ဆိကရဏဝသေန-မျက်မှောက်ပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သမ္မဒေဝ-ကောင်းစွာသာလျှင်၊ ပါပဏ်"ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ "သမ္မာ+ပါပေတိတိ သမ္မာပကော (အရိယမဂ္ဂေါ)" ဟု ပြုပါ၊ ဤသို့ ဟေတုကတ္တုသာဓကို ပြသဖြင့် ဂါမိနိဒ္ဒလည်း "ဂမယတိတိ ဂါမိနီ-ရောက်စေတတ်"ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓလည်းကောင်း, "ဂစ္ဆတိ တောယာတိ ဂါမိနီ"ဟု ကရဏသာဓလည်းကောင်း ပြသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ဒုက္ခနိရောဓံ+ဂါမိနီ-ရောက်စေတတ်သော အကျင့်တည်း၊ (တစ်နည်း) ဒုက္ခနိရောဓသ+ဂါမိနီ-ရောက်ကြောင်းအကျင့်တည်း၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ-ကျင့်။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာသစ်၌ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီနှင့် ပဋိပဒါကို သမာသ်တွဲထား၏။ သို့သော် ပါဠိတော်များ၌ "ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ"စသည်ဖြင့် သမာသ်မတွဲဘဲ တွေ့ရသည်သာ များ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ+ပဋိပဒါ"ဟု ဝါကျသာ ရှိသင့်ပါသည်။

ပရိယာယတော။ ။ပရိယာယတော၏နောက်၌ ဒသ္သေန္တော၏ ကံကို "သစ္စာနိ" ဟု ထည့်ပါ။ "ပရိယာယ်အားဖြင့် သစ္စာ ၄ ပါးတို့ကို ပြလိုသည်ဖြစ်၍"ဟူလို၊ ခဲ့ဦးအုံ-ပရိယာယသဒ္ဒါသည် တရားစသော အနက်တို့အပြင် ဝေဝစန အနက်ကိုလည်း ဟော၏။ ထို အာသဝတို့ကို ဒုက္ခသစ္စာဟူသော နာမည်တစ်မျိုးဖြင့်ပြခြင်းကို "ပရိယာယ"ဟု မှတ်ပါ၊ အာသဝေါတရားတို့က ဒုက္ခသစ္စာအမည်ရလျှင် တဏှာ နိဗ္ဗာန် မဂ္ဂင်တို့လည်း ထိုအာသဝ နာမည်နှင့် ဆက်စပ်၍ အာသဝသမုဒယ, အာသဝနိရောဓ, အာသဝနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ အမည်များ ရကြတော့သည်၊ ဤသို့ "ဒုက္ခ သမုဒယ"စသော နာမည်မဟုတ်ဘဲ "အာသဝသမုဒယ"စသော နာမည်ကိုပင် "ပရိယာယ်အားဖြင့် ရအပ်သောနာမည်"ဟု ဆို၏။ [ယသ္မာ အာသဝါနံ ဒုက္ခ သစ္စပရိယာယော၊ တပ္ပရိယာပန္နတ္တာ သေသသစ္စာနဉ္စ သမုဒယာဒိပရိယာယော အတ္ထိ၊ တသ္မာ

တသ ၊ပေ၊ ပသတောတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဇာနန္တသ-သိသော၊ ဧဝံ-သို့၊ ပသန္တသ-မြင်သော၊ တသ ဘိက္ခုနော-ထိုရဟန်း၏။ (စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ ၌စပ်)(ဣမိနာ-ဤ ဣဒံ ဒုက္ခံတိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ အစရှိသောပါဠိဖြင့်) ဝိပဿနာ ယ-ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်၊ သဟ-တကွ၊ ကောဋိပ္ပတ္တံ-အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော၊ မဂ္ဂံ-လောကုတ္တရာမဂ်ကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ ကာမာသဝါတိ-ကား၊ ကာမာသဝတော-ကာမာသဝမှ၊ (ဝိမုစ္စတိ ၌စပ်)။

ဝုတ္တံ ပရိယာယတောတိ၊-ဋီကာသစ်၌ "တပ္ပရိယာပန္နတ္တာ" နေရာဝယ် တံ သမ္ဗန္ဓတ္တာ-ထိုအာသဝနှင့် စပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်"ဟု၊ ဟိတ်တစ်မျိုးထည့်သည်။]

အာသဝတို့ကိုသာ ယူရပုံ။ ။အခြားကိလေသာတို့ကို သစ္စာ ၄ ပါး ပရိယာယ်အားဖြင့် မယူဘဲ အာသဝတို့ကိုသာ ယူခြင်းမှာလည်း "အာသဝါနံ ခယညာဏာယ"ဟု စတည်ခဲ့သော ရှေ့စကားနှင့် လိုက်လျောခြင်းအကျိုးငှာတည်း၊ ထိုသို့ လိုက်လျောစေတော်မူလိုသောကြောင့်ပင် နောက်၌လည်း "ကာမရာဂါပိ စိတ္တံ"စသည်ဖြင့် မသုံးဘဲ "ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ"စသည်ဖြင့် အာသဝနာမည်ကို အသုံးပြုတော်မူသည်၊ [အာသဝါနံယေဝ စေတ္ထ ဂဟဏံ အာသဝါနံ-ခယညာဏာယာတိ အာရဒ္ဓတ္တာ၊ တထာဟိ ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတီတိ အာဒိနာ အာသဝဝိမုတ္တိသီသေနေဝ (ပဓာနနည်းအားဖြင့်သာလျှင်) သဗ္ဗကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တိ ဝုတ္တာ၊-ဋီကာ။]

တသ ၊ပေ၊ ပသတောတိ။ ။ဇာနတော ပသတောတို့သည် တသနှင့် အရတူသော ဆဋ္ဌီဧကဝစနန္တပုဒ်တို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တသ ဘိက္ခုနော ဧဝံ ဇာနန္တသ ဧဝံ ပသန္တသ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပါဠိတော်၌ "သော ဣဒံ ဒုက္ခံတိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ"မှစ၍ "ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပသတော"တိုင်အောင်သော စကားဖြင့် လောကီဝိပဿနာမဂ်နှင့် လောကုတ္တရာမဂ်တိုင်အောင်သော မိဿကမဂ် (လောကီ လောကုတ္တရာ ရောသောမဂ်)ကို ဟောတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် "သဟ ဝိပဿနာယ ကောဋိပ္ပတ္တံ မဂ္ဂံ ကထေသိ"ဟု မိန့်သည်။ [ကထေသိ၏ ကရိယာကိုကို "ဣဒံ ဒုက္ခံတိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတီတိ အာဒိနာ"ဟု ဋီကာထည့်သည်။]

တစ်နည်း။ ။ဇာနတော ပသတောတိ ဝါ ဟေတုနိဒ္ဒေသောယံ (ဤ ဇာနတော ပသတောဟူသော သဒ္ဒါသည် ဟိတ်အနက်ကို ညွှန်ပြသော သဒ္ဒါတည်း။) ဇာနနဟေတု ပသနဟေတု ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတီတိ ယောဇနာ၊ ဤသို့ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းအနက်ယောဇနာပုံကို ဋီကာ၌ ပြသေး၏၊ ဤဋီကာနည်း၌ တောပစ္စည်းဟုလည်းကောင်း, ဇာန ပသတို့လည်း ဘောအနက်၌ အပစ္စည်းသက်ထားသော ပုဒ်မျှားဟုလည်းကောင်း ကြံပါ၊ ဤသို့ တစ်နည်းပြခြင်းလည်း ဝိမုစ္စတိ၌ စပ်၍ "ဇာနတော+ဝိမုစ္စတိ" "သိခြင်းကြောင့်+လွတ်" ဟု အဓိပ္ပာယ်ယူစေလိုသောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူသည်။

မေးဖွယ်။ ။ဇာနတော ပသတောကို ဟိတ်အနက်ကြံ၍ ဝိမုစ္စတိ၌စပ်လျှင် သိမြင်တတ်သောဉာဏ်နှင့် လွတ်တတ်သော မဂ်သည် တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်ရကား အာဘယ်နည်းဖြင့် အကြောင်းအကျိုး (ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်) ဖြစ်နိုင်ပါမည်နည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-

ဝိမုစ္စတိတိ ဣမိနာ-ပါဠိဖြင့်၊ မဂ္ဂက္ခဏ-မဂ်ခဏကို၊ ဒသေတိ-ပြတော်မူ၏။ ဝိမုတ္တာသ္မိတိ ဣမိနာ-ပါဠိဖြင့်၊ ဖလက္ခဏ-ဖိုလ်ခဏကို၊ (ဒသေတိ၊) ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိတိ ဣမိနာ-ပါဠိဖြင့်၊ ပစ္စဝေက္ခဏညာဏ်-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ကို၊ (ဒသေတိ၊) ခီဏာဇာတိတိ အာဒိဟိ-တို့ဖြင့်၊ တသ-ထို ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏။ ဘူမိ-ဖြစ်ရာ အာရုံကို၊ (ဒသေတိ၊) ဟိ-မှန်၊ တေန ဉာဏေန-ထို ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်၊ ခီဏာသဝေါ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပစ္စဝေက္ခန္တော-ဆင်ခြင်လသော်၊ ခီဏာဇာတိတိ အာဒိနိ-ခီဏာဇာတိအစရှိသော အကြောင်းအရာတို့ကို၊ ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိ၏။

သဟဇာတပစ္စည်းသည် တပြိုင်နက်ဖြစ်ရာ၌ အကြောင်းအကျိုး ကွဲသောပစ္စည်းတည်း၊ ဤ၌ ဇာနတော ပဿတောအရ သိမြင်တတ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်ကို အကြောင်းပစ္စည်းဟုလည်းကောင်း, ဝိမုစ္စတိအရ ထို သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်သော မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်ဟုလည်းကောင်း ယူလျှင် "ဇာနတော ဝိမုစ္စတိ-သိခြင်းကြောင့်+လွတ်" ဟု အကြောင်း အကျိုးဖြစ်နိုင်ပါသည်။ [ဓမ္မာနံ ဟိ သမာနကာလိကာနံပိ ပစ္စယ ပစ္စယုပ္ပန္နတာ သဟဇာတကောဋိယာ လဗ္ဘတိ၊-ဋီကာ၊ ပါဠိတော်၌ ဒိဋ္ဌာသဝ မပါခြင်း၏အကြောင်းကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ ဝိဇ္ဇတ္တယအခန်း၌ ပြထားပြီ။]

ဝိမုစ္စတိ။ ။"အာသဝတို့မှ လွတ်ဆဲ" ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် "ဤဝိမုစ္စတိဖြင့် မဂ်ခဏကို ပြသည်" ဟု ဆိုသည်၊ ပရိညာဘိသမယ (ပိုင်းခြားသိခြင်း) သစ္စိကရိယာဘိသမယ (မျက်မှောက်ပြုသောအားဖြင့် သိခြင်း) ဘာဝနာဘိသမယ (မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေသောအားဖြင့် သိခြင်း) ပဟာနာဘိသမယ (ပယ်သောအားဖြင့် သိခြင်း) ဟူသော အဘိသမယ ၄ မျိုးတွင်ကား ဤဝိမုစ္စတိပါဠိဖြင့် အာသဝေါတို့ကို ပယ်တတ်သော ပဟာနာဘိသမယကို ပြ၏။ ရှေ့ဘိသမယ ၃ မျိုးကိုကား ဇာနတော ပဿတော ပါဠိဖြင့် ပြသည်-ဟု ဋီကာမိန့်သည်။ [အဘိသမယ ၄ ပါးဟူသည် မဂ်ကိစ္စ ၄ ပါးပင်တည်း။]

ဝိမုတ္တာသ္မိ။ ။ဝိ+မုစဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ဤ တပစ္စည်းသည် အတိတ်အနက်ကို ဟောရကား "စိတ်သည် အာသဝေါတို့မှ လွတ်ပြီးပြီ" ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝိမုတ္တာသ္မိ ပါဠိဖြင့် ဖိုလ်ခဏကို ပြ၏" ဟု ဆိုသည်။ [ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်·တစ်ပါးအတွက် မဂ်ခဏမှနောက်၌ ယခုအချိန်တိုင်အောင် "လွတ်ပြီး အတိတ်" ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း အစပဌမလွတ်ပြီးဖြစ်သော အတိတ်ခဏကိုသာပြလို၍ "ဝိမုတ္တာသ္မိတိ ဣမိနာ ဖလက္ခဏံ" ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်၊-ဋီကာသစ်။]

ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ။ ။"ငါ၏စိတ်သည် အာသဝေါတို့မှလွတ်ပြီ" ဟူသော အတွေးအသိဉာဏ်သည် ဖိုလ်စိတ်ဖြစ်ပြီးနောက် ဘဝင်ထိုက်တန်သမျှခြားပြီးမှ ဖြစ်၏၊ ထိုဉာဏ်ကိုပင် (ပြန်၍ ဆင်ခြင်သောကြောင့်) ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဣမိနာ ပစ္စဝေက္ခဏညာဏံ" ဟု မိန့်သည်။ ["ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ" ဟူသည် လွတ်ပြီးအရဟတ္တဖိုလ်ကို သိသောဉာဏ်တည်း၊ ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ကို တိုက်ရိုက်ယူလိုက်

ပန-ပရိဟာရပက္ခမ္မ ၊ပေ၊ အံ့၊ အသ-ထိ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကတမာဇာတိ-အဘယ်ဇာတိသည်၊ ခီဏာ-ကုန်သနည်း၊ ကတဥ္စ-အဘယ်သို့လျှင်၊ နံ-ထိုကုန်ပြီးသော ဇာတိကို၊ ပဇာနာတိ-သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ-အနာဂတ် ဇာတိစသည်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-သော) အသ-ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အတီတာ-သော၊ ဇာတိ-သည်၊ နု ခီဏာ-ကုန်သည် မဟုတ်၊ (ကသ္မာ)၊ ပုဗ္ဗေဝ-ရှေးဦးဦးပင်၊ ခီဏတ္တာ-ကုန်ခဲ့ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အနာဂတာ-သော၊ (ဇာတိ)-ဇာတိသည်၊ နု (ခီဏာ)-ဟုတ်၊ (ကသ္မာ)၊ အနာဂတေ-အနာဂတ်တရားဌ၊ ဝါယာမာဘာဝတော-အားထုတ်မှု၏ မရှိခြင်းကြောင်းတည်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ-သော၊ (ဇာတိ)-ဇာတိသည်၊ နု (ခီဏာ)-ဟုတ်၊ (ကသ္မာ)၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-ထင်ရှားရှိနေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ပန-အနွယ်ကား၊ မဂ္ဂသ-၏၊ ဝါ-ကို၊ အဘာဝိတတ္တာ-မဖြစ်စေအပ် (မပွားစေအပ်) သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မိမိသန္တာန်၌ မဂ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ခဲ့လို့ရှိလျှင်) ဧကစတုပဉ္စဝေါကာရဘဝေသု-ဧကဝေါကာရဘာဝ, စတုဝေါကာရဘာဝ, ပဉ္စဝေါကာရဘဝတို့၌၊ ဧကစတုပဉ္စက္ခန္ဓပ္ပဘေဒါ-တစ်ပါးသော ခန္ဓာ, ၄ ပါးသောခန္ဓာ, ၅ ပါးသော ခန္ဓာအပြားရှိသော၊ ယာဇာတိ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ-၏၊ သာ-ထိုဇာတိသည်၊ မဂ္ဂသ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ-ကြောင့်၊ အာယတိं-နောင်အခါ၌၊ အနုပ္ပာဒမမ္မတံ-ဖြစ်ခြင်းသဘောမရှိသည်၏ အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇနေန-ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ခီဏာ-ကုန်ပြီ၊ [ဤစကားဖြင့် "ကတမာဇာတိ ခီဏာ" ၏ အဖြေကို ပြသည်၊ အနာဂတ်ဇာတိကို ကုန်စေရာ ရောက်ပါသည်-ဟူလို။] တं-ထိုကုန်ပြီးသော ဇာတိကို၊ သော-ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဂ္ဂဘာဝနာယ-မဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်းအားဖြင့်၊ ပဟီနကိလေသေ-ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတ္တာ-ဆင်ခြင်၍၊

သဖြင့် အခြားပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့ကိုလည်း အဝိနာဘာဝနည်းအားဖြင့် ယူထိုက်၏" ဟု ဋီကာသစ်ဆို၏။. . . တဂ္ဂဟဏေန ပန အဝိနာဘာဝတော သေသာနိ နိရဝသေသာနိ ဂဟေတဗ္ဗာနိ၊-ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ "တဒဝိနာဘာဝတော" ဟူသော အကြောင်းပြသည် မကောင်းလှ၊ ဘာကြောင့်နည်း။. . . ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည် မဂ္ဂဖလ နိဗ္ဗာန ပဟီနကိလေသ အာရုံတို့တွင် တစ်စိတ်ကိုသာဆင်ခြင်မှုလည်း ရှိနိုင်၏၊ တစ်ချို့ကိုသာ ဆင်ခြင်လျှင် အခြားမဆင်ခြင်အပ်သောအာရုံတို့နှင့် ကင်း၍ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် နိဒဿနနည်းဟု ယူမှုကောင်းမည်ထင်သည်။

အမှာ။ ။ခီဏာ ဇာတိမှစ၍ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယတိုင်အောင် အဓိပ္ပာယ်များကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဏ ဝိဇ္ဇတ္တယအခဏ်း၌ ပြခဲ့ပြီ၊ သို့သော် ဤ၌ တစ်ချို့ခက်ရာကို ထပ်၍ ပြပါဦးမည်။

ကိလေသာဘာဝေ-ကိလေသာတို့၏ မရှိခြင်းသည်၊ (သတိ)။ ဝိဇ္ဇမာနံပိ-ထင်ရှားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မံ-ကံသည်၊ အာယတိ-၌၊ အပွဇ္ဇိသန္ဓိကံဝ-ပဋိသန္ဓေအကျိုးမရှိသည်သာ၊ ဝါ-ပဋိသန္ဓေကို မဖြစ်စေနိုင်သည်သာ၊ ဟောတိ-၏။ ဣတိ-သို့၊ ဇာနန္တော-သိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဇာနာတိ-၏။ [ဤစကားဖြင့် "ကထဉ္စ ပဇာနာတိ" ၏ အဖြေကို ပြသည်၊ "ကံသည် အကျိုးမပေးနိုင်တော့ရကား ဇာတိ မရှိတော့ကြောင်းကို သိနိုင်ပါသည်" ဟူလို။]

ဝုသိတန္တိ-ကား၊ ဝုတ္ထံ ပရိဝုတ္ထံ-ထက်ဝန်းကျင် ကျင့်သုံးအပ်ပြီ၊ ပြဟ္မစရိယန္တိ-ကား၊ မဂ္ဂပြဟ္မစရိယံ-မဂ္ဂပြဟ္မစရိယကို၊ (ဝုသိတံ၌စပ်)၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ပုထုဇ္ဇနကလ္ယာဏကေန-ကလ္ယာဏပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ သတ္တ-ခုနှစ်ယောက်ကုန်သော၊ သေက္ခာ-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပြဟ္မစရိယ ဝါသံ-မဂ္ဂပြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးခြင်းကို၊ ဝသံန္တိနာမ-ကျင့်သုံးဆဲတို့မည်၏။ [ဝါသံနှင့် ဝသန္တိကို အဘေဒဘေဒူပစာဟု ကြ၊ (တစ်နည်း) "ပြဟ္မစရိယဝါသံ-ကျင့်သုံးအပ်သော မဂ္ဂပြဟ္မစရိယကို" ဟုသော်လည်း ပေးပါ။] ခီဏာသဝေါ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝုတ္ထဝါသော-ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော ပြဟ္မစရိယဝါသရှိ၏။ ဝါ-ပြဟ္မစရိယဝါသကို ကျင့်သုံးပြီးပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပြဟ္မစရိယဝါသံ-မဂ္ဂပြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးခြင်းကို၊ ဝါ-ကျင့်သုံးအပ်သော မဂ္ဂပြဟ္မစရိယကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္တော-သော်၊ ဝုသိတံ ပြဟ္မစရိယန္တိ-ဟူ၍၊ ပဇာနာတိ။

ကတံ ကရဏီယန္တိ-ကား၊ စတူသု-၄ ပါးကုန်သော၊ သစ္စေသု-တို့၌၊ စတုဟိ-နည်းသော၊ မဂ္ဂေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယာဘာဝနာဝသေန-ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း, သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ခြင်း, နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်

ဝုတ္ထံ, ပရိဝုတ္ထံ။ ။ဝုသိတံ၌ ဝသဓာတ် တပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် "ဝုတ္ထံ" ဟု ပရိယာယ်ပုဒ်ဖြင့် ဖွင့်၏၊ ဝုတ္ထံ၌ "နေအပ်ပြီ" ဟု အနက်ယူမည်စိုး၍ "ပရိဝုတ္ထံ-ကျင့်သုံးအပ်ပြီ" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်သည်၊ ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ၌ "ကတံ စရိတံ" ဟု ထပ်ဖွင့်သေး၏၊ ဤအဋ္ဌကထာ၌ မပါ။

ဋီကာ။ ။ပြဟ္မစရိယဝါသော နာမ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသေန မဂ္ဂပြဟ္မစရိယသ နိဗ္ဗတ္တနမေဝါတိ အာဟ ပရိဝုတ္ထံတိ၊ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းဟူသော ပြဟ္မစရိယမည်သည် မေထုန်ရှောင်ကြဉ်မှုမှစ၍ လောကီသီလ သမာဓိဝိပဿနာများနှင့်လည်းကောင်း, လောကုတ္တရာမဂ်နှင့်လည်းကောင်း ဆိုင်၏၊ ဤ၌ကား အမြတ်ဆုံးကို ညွှန်ပြသော ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသ နည်းအားဖြင့် မဂ်ကိုယူရ၏၊ ထို မဂ္ဂပြဟ္မစရိယကို ဖြစ်စေခြင်း, ဖြစ်အောင် ကျင့်ခြင်းကို "ပြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးခြင်း" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုကျင့်သုံးခြင်းကိစ္စသည် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုရပြီးရာ ယခုအခါ၌ ပြီးပြီဖြစ်သောကြောင့် "ပရိဝုတ္ထံ" ဟု အတိတ် တပစ္စည်းဖြင့် မိန့်တော်မူသည်။ [သမန္တတော နိရဝသေသေန (ပရိအနက်) ဝသိတံ၊ ပရိစိဏ္ဏန္တိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။]

ပြုခြင်း, မဂ္ဂသစ္စာကို မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေခြင်းတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ သောဋသဝိဓ-၁၆ ပါးအပြားရှိသော၊ ကိစ္စ-ကိစ္စကို၊ နိဋ္ဌာပိတ်-ပြီးဆုံးစေအပ်ပြီ၊ တေန တေန မဂ္ဂေန-ထိုထိုမဂ်ဖြင့်၊ ပဟာတဗ္ဗကိလေသာ-ပယ်ထိုက်သော ကိလေသာတို့ကို၊ ပဟီနာ-ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဒုက္ခမူလ-ဒုက္ခ၏ အမြစ်အရင်းဖြစ်သော သမုဒယသစ္စာကို၊ သမုစ္ဆိန္နံ-အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ပုထုဇ္ဇနကလ္ယာဏကာဒယော-ကလ္ယာဏပုထုဇဉ် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ တံ ကိစ္စံ-ထိုမဂ်ကိစ္စကို၊ ကရောန္တိ-ပြုဆဲတို့တည်း၊ ခီဏာသဝေါ-သည်၊ ကတကရဏီယော-ပြုအပ်ပြီးသော မဂ်ကိစ္စရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ တသ္မာ, သော-ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ကရဏီယံ-ပြုထိုက်သော မဂ်ကိစ္စကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္တော-သော်၊ ကတံ ကရဏီယန္တိ-ဟူ၍၊ ပဇာနာတိ။

ကိစ္စံ, နိဋ္ဌာပိတံ။ ။မဂ္ဂပြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးရာ၌ မဂ်တစ်ပါးလျှင် ပြုဖွယ်ကိစ္စ ၄ ပါးရှိ၏။ ၄ ပါးကား-ဤဈာတိစသည်သည် ဒုက္ခတည်းဟု ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍သိခြင်း ပရိညာကိစ္စ, တဏှာဟူသော သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ခြင်း ပဟာနကိစ္စ, နိုဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာကို မျက်စိအောက်၌ ရောက်နေသကဲ့သို့ မျက်မှောက်ပြုခြင်း သစ္ဆိကိရိယကိစ္စ, မဂ္ဂသစ္စာကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်း ဘာဝနာကိစ္စတည်း၊ မဂ် ၄ ပါးအတွက် မဂ်၏ကိစ္စ ၁၆ ချက်သည် ဧကန်ပြုထိုက်သော ကရဏီယတည်း။ ထို့ကြောင့် ကရဏီယံကို "စတူသု သစ္စေသု ၊ပေ၊ သောဋသဝိဓံ ကိစ္စံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌာပိတံကား ကတ်၌ တပစ္စည်း၏ အတိတ်အနက်ကို ထင်ရှားစေသော အဓိဗွာယတ္ထတည်း။

မှတ်ချက်။ ။"ကရီယိတ္ထာတိ ကတं-ပြုအပ်ပြီ, ပြု၍ ပြီးပြီ"ဟူသော အတိတ်သကမ္မဓာကြိယာကို အကမ္မကဓာတ်ဖြင့် ဖွင့်လျှင် ကာရိတ်ပါမှ အဓိပ္ပာယ်ညီမျှ၏၊ ထို့ကြောင့် နိ+ဌာ-ဏာ်ပေပစ္စည်း, တပစ္စည်းဖြင့် "နိဋ္ဌာပိတံ-ပြီးဆုံးစေအပ်ပြီ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အချို့နေရာ၌ "နိဋ္ဌိတं"ဟု ပါဠိပျက်နေတတ်၏။

တေနတေန ၊ပေ၊ အတ္ထော။ ။ဒုက္ခ, နိရောဓ, မဂ္ဂတို့၌ ပရိညာ, သစ္ဆိကိရိယ, ဘာဝနာဖြစ်ခြင်းတို့သည် သမုဒယကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းအကျိုးငှာသာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းသာ လိုရင်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "တေန တေန ၊ပေ၊ ပဟီနာ"ဟု မိန့်၍ "ဒုက္ခမူလ သမုစ္ဆိန္နန္တိ အတ္ထော"ဟု လိုရင်းဖြစ်သော ဒုက္ခမူလ သမုဒယဖြတ်ပြီးပုံကို အဓိပ္ပာယ်ပြသည်။

ပုထုဇ္ဇန ၊ပေ၊ ပဇာနာတိ။ ။"အဘယ့်ကြောင့် ထိုရဟန်းသည် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် မဂ္ဂပြဟ္မစရိယကို သိသောအခါ "ကတं-ပြုအပ်ပြီးပြီ"ဟု အတိတ်အဖြစ်ဖြင့် သိပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ပုထုဇ္ဇန ကလ္ယာဏကာဒယောပိ ဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ အာဒိဖြင့် သေက္ခတို့ကိုယူပါ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် ပစ္စုပ္ပန်ပြုဆဲသာဖြစ်၏၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်ကား အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရပြီးသောကြောင့် ပြုပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ကတं"ဟု အတိတ်အဖြစ်ဖြင့် သိပုံကို ပြသည်။

နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ-ကား၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ (နတ္ထိ ၌စပ်) ပုန-တစ်ဖန်၊ (ကတ္တာ့ ၌စပ်) ဣတ္ထဘာဝါယ-၁၆ ပါး ဤသို့ပြားသော မင်္ဂကိစ္စတို့၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာအလို့ငှာ၊ ဧဝံ သောဋ္ဌသကိစ္စဘာဝါယ-ဤ ၁၆ ပါးသော မင်္ဂကိစ္စတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မင်္ဂကိစ္စ ၄ ပါးအလို့ငှာ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ကိလေသက္ခယာယ-

---

နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယ။ ။အပရံကို "ပုန ကတ္တာ့ မဂ္ဂဘာဝနာကိစ္စံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "အပရံ"ဟု သာမညဆိုသော်လည်း ရှေ့၌ ဆိုအပ်ပြီးသော "ကတံ ကရဏီယံ"ကို ထောက်၍ "ကတ္တာ့ မဂ္ဂဘာဝနာကိစ္စံ"ဟု ဖွင့်နိုင်သည်၊ ဣတ္ထတ္တာယကို "ဣတ္ထဘာဝါယ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤသို့ ဖွင့်သဖြင့် "ဣတ္ထံ+ဘာဝေါ ဣတ္ထတ္တံ"ဟု တွဲပစ္စည်း၏ ဘာဝအနက်ကိုသာ သိရသေး၏။

ဧဝံ သောဋ္ဌသကိစ္စဘာဝါယ။ ။ဣတ္ထံ၌ ဣမသဒ္ဒါဖြင့် ကတံ ကရဏီယံတုန်းက ပြုအပ်ခဲ့သော သောဋ္ဌသကိစ္စကို ပြန်ညွှန်းသည်ဟု သိစေလို၍ "ဧဝံ သောဋ္ဌသကိစ္စ"ဟု ဣတ္ထံ အတွက်ဖွင့်သည်၊ "ဣမေ+ပကာရာ ဣတ္ထံ-ဤသို့ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးပြားသော ကိစ္စတို့"ဟူလို၊ ဘာဝအနက်ကိုကား အထူးမဖွင့်။

ဘာဝအနက်။ ။"ဣတ္ထံ-ဤတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးပြားသော မင်္ဂကိစ္စတို့၏+(ဣတ္ထံ နောင် ဆဋ္ဌီဝဟုဝုစ်ချေ)+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ"ဟူသည် အရဟတ္တမင်္ဂ၏ကိစ္စ ၄ ပါးတည်း၊ မှန်၏-မင်္ဂတစ်ပါးရလျှင် ကိစ္စ ၄ ချက်ပြီး၏, အရဟတ္တမင်္ဂရသောအခါ မင်္ဂကိစ္စ တစ်ဆယ့်ခြောက်ချက် ပြည့်စုံ၏။ တစ်ဆယ့်ခြောက်ချက်ထက် ပို၍ မင်္ဂကိစ္စမရှိ၊ ထို့ကြောင့် "နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယ"ဖြင့် မင်္ဂကိစ္စ တစ်ဆယ့်ခြောက်ချက်ပြည့်စုံဖို့ရာ နောက်ထပ်မင်္ဂကို ဖြစ်စေဖွယ် ကိစ္စမရှိတော့၊ "အရဟတ္တမင်္ဂရသောကြောင့် ၁၆ ချက်ပြည့်စုံပြီ"ဟူလို။

ဋီကာသစ်။ ။"ဧဝံ သာဓာရဏတော စတူသု မဂ္ဂေသု ပစ္စေကံ စတုကိစ္စဝသေန သောဋ္ဌသကိစ္စဘာဝံ ပကာသေတွာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ဣတ္ထတ္တ ဣတ္ထဘာဝတို့၌ တွဲပစ္စည်းနှင့် ဘာဝပုဒ်တို့အရ မင်္ဂကိစ္စ ၁၆ ပါးလုံးကို ယူစေလိုဟန်တူ၏၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် "၁၆ ပါး ဤသို့ပြားသော မင်္ဂကိစ္စတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ၁၆ ပါးသော မင်္ဂကိစ္စ"ဟု အနက်ထွက်နေသောကြောင့် ကောင်းမည်မထင်၊ မိမိကား "ပဠမော-၅ ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်း"ဟူရာ၌ "၅ ခုတို့၏ ဖြစ်ကြောင်း"နှင့် အဓိပ္ပာယ်တူ၏။ ထို့ကြောင့် ၁၆ ပါးသော မင်္ဂကိစ္စတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမင်္ဂ၏ကိစ္စ ၄ ပါးကိုသာ တွဲပစ္စည်းနှင့် ဘာဝပုဒ်တို့အရ ယူလိုပါသည်။

ဋီကာ။ ။တေ ပန ပကာရာ (ဣတ္ထံအရ ထိုပကာရတို့ဟူသည်) အရိယမဂ္ဂ ဗျာပါရဘူတာ (အရိယမင်္ဂ၏ ပိုင်းခြားသိခြင်း ပယ်ခြင်းစသော ဗျာပါရဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော) ပရိညာဒယော ဣဓ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ-ဧဝံ သောဋ္ဌသကိစ္စ ဘာဝါယာတိ၊ တေ ဟိ (မှန်၏-ထို ၁၆ ပါးသော ကိစ္စတို့သည်) မဂ္ဂံ ပစ္စဝေက္ခတော မဂ္ဂါနုဘာဝေန (ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် မင်္ဂကို ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်မှာ မင်္ဂ၏ အာနုဘော်ကြောင့်) ပါကဋာ ဟုတ္မာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ [ဤ ဋီကာအဖွင့်သည် တွဲအနက် ဘာဝအနက်ကို ဖွင့်ခြင်းမဟုတ်, ဣတ္ထတ္တအတွက် ပကာရအနက်ကိုသာ ဖွင့်ခြင်းတည်း။]

ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေတတ်သော ပဟာနကိစ္စအလို့ငှာ၊ မေ-ငါ၏၊ ဝါ-သည်၊ ကတ္တဗ္ဗ-ပြုထိုက်သော၊ မဂ္ဂဘာဝနကိစ္စ-မဂ်ကို ဖြစ်စေဖွယ် ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ ပဇာနာတိ။

အထဝါ-ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ဣတ္ထတ္တာယာတိ-ကား၊ ဣတ္ထဘာဝတော-ဤသို့ပြားသော လူ့ဘဝ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာမှ၊ ဧဝံ ပကာရာ-ဤသို့ပြားသော၊ ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ ဣမသ္မာ ဝတ္တမာနခန္ဓသန္တာနာ - ဤဖြစ်ဆဲခန္ဓာအစဉ်မှ၊

ကိလေသက္ခယာယဝါ။ ။ကိလေသာန်-တို့၏+ခယော-ကုန်ကြောင်းတည်း၊ ကိလေသက္ခယော-ကြောင်း၊ "ကိလေသာတို့၏ ကုန်ကြောင်း"ဟူသည် နောက်ဆုံးဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်၏ ပဟာနကိစ္စတည်း။ [ရှေ့နည်း၌ "ဣတ္ထတ္တ"အရ အရဟတ္တမဂ်၏ ပရိညာစသော ၄ ပါးလုံးကို ယူခဲ့၏။ ဤနည်း၌ကား အရဟတ္တမဂ်၏ ပဟာနကိစ္စကိုသာ ယူသည်။] [ဋီကာသစ်အလိုသော် မဂ် ၄ ပါးလုံး၏ ပဟာနကိစ္စကို ယူရလိမ့်မည်။] "ဘာ့ကြောင့် ပဟာနကိစ္စကိုသာ ယူရသနည်း"ဟူအံ့၊ ပရိညာစသော ကိစ္စ ၃ ပါးတို့က ပဟာနကိစ္စ၏ အသိုင်းအဝိုင်းတို့သာဖြစ်၍, ပဟာနကိစ္စသည်သာ ပဓာနဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ဋီကာ။ ။ပရိညာဒီသု ပဟာနမေव ပဓာနံ၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း) တဒတ္ထာယ ဣဒတရေသံ (ပရိညာစသော အခြားကိစ္စတို့က ထို ပဟာနကိစ္စအကျိုးငှာ ဖြစ်ကြရသော ကြောင့်တည်း။) ဣတိ အာဟ ကိလေသက္ခယာယဝါတိ။ [ဤအဋ္ဌကထာ ဋီကာစာအုပ်တို့၌ "ကိလေသက္ခယဘာဝါယ"ဟု ဘာဝသဒ္ဒါပါနေ၏၊ ပါရာဇိကဋ္ဌကထာစာအုပ်၌ ဘာဝသဒ္ဒါ မပါ။ ကိလေသက္ခယပုဒ်က ကိလေသာတို့၏ ကုန်ကြောင်း ပဟာနကိစ္စကို ဟောနိုင်ရကား ဘာဝသဒ္ဒါ မပါသောစာက ကောင်းမည်ထင်သည်။]

အထဝါ။ ။ဣတ္ထတ္တာယဝယ် အာယပြုထားသော သ ဝိဘတ်၏ တဒတ္ထသမ္ဘဒါန်ကိုပြုပြီး၍ ယခုအခါ ထို သ ဝိဘတ်၏ အပါဒါန်အနက်ကို ပြုလိုသောကြောင့် "အထဝါ"ဟု မိန့်သည်။ [ရှေ့နည်း၌ "သောဋ္ဌသကိစ္စဘာဝါယ, ကိလေသက္ခယာယဝါ"ဟု အရကောက် ၂ မျိုးပြသော်လည်း သ ဝိဘတ်၏အနက်မှာ သမ္ဘဒါန်အနက်တစ်မျိုးသာဖြစ်သောကြောင့် တစ်ဝိကပ်သာ ရှိသေးရကား ဤအထဝါတက်သောနည်းကို ဒုတိယဝိကပ်ဟု ဋီကာဆိုသည်။. . . ဒုတိယဝိကပ္ပေ ဣတ္ထတ္တာယာတိ နိသတ္တော သမ္ဘဒါနဝစနံ၊-ဋီကာ။]

ဣတ္ထဘာဝတော။ ။ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ဣတ္ထတ္တာ၌ တ္တပစ္စည်းသည် ဘာဝအနက် ဟောဟုပင် သိရ၏၊ ဣတ္ထံ-ဤသို့ပြားသော လူ့ဘဝ၏+(နတ် ဗြဟ္မာ ရဟန္တာအတွက် နတ်ဘဝ ဗြဟ္မာဘဝလည်း ရနိုင်၏။) ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဤသို့ပြားသော ခန္ဓာအစဉ်တည်း၊ ဣတ္ထတ္တံ-စဉ်၊ ဤဝိဂြိုဟ်အရ "လူ့ဘဝ" ဟူသည်လည်း ဤသို့ပြားသောခန္ဓာ ၅ ပါးအစဉ်ပင်တည်း၊ ဤသို့ ဣတ္ထံအရနှင့် ဘာဝအရ မပြားသော်လည်း အဘေဒဘေဒူပစာရအားဖြင့် ပြားသကဲ့သို့ ဆိုထားသည်၊ ထို့ကြောင့် ဣတ္ထံဘာဝတောကို "ဧဝံ ပကာရာ"ဟု ဖွင့်၍ "ပကာရ" အရ "ဣဒါနိ ဝတ္တမာနခန္ဓသန္တာနာ"ဟု သရုပ်ဖော်သည်။

အပရံ-တစ်ပါးသော၊ ခန္ဓသန္တာန်-ခန္ဓာအစဉ်သည်၊ မယ္ဒံ-ငါ၏အတွက်၊ နတ္ထိ-မရှိ တော့ပြီ၊ . . . ပန-စင်စစ်ကား၊ စရိမကတ္တာဘာဝသခ်ိတာ-နောက်ဆုံးအတ္တဘော ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ-ဤခန္ဓာ ၅ ပါးတို့သည်၊ ပရိညာတာ-ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ပြီးကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဆိန္နမူလကာ-ပြတ်ပြီးသော အမြစ်ရှိ ကုန်သော၊ ရုက္ခာ ဝိယ-သစ်ပင်တို့ကဲ့သို့၊ တိဋ္ဌန္တိ - တည်ကုန်၏၊ တေ-ထိုခန္ဓာ ၅ ပါးတို့သည်၊ စရိမကစိတ္တနိရောဓေန - နောက်ဆုံးစိတ်၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊

ဋီကာသစ်။ ။ဣမသ္မာ ဧဝံ ပကာရာတိ ပန ဝဒန္တော (မိန့်သော အဋ္ဌကထာဆရာသည်) ပကာရောနာမ ပကာရဝန္တတော (ပကာရရှိသောဘဝမှ၊ ဝါ-အတ္တဘောမှ) ဘေဒေါ နတ္ထိ၊ ယဒိ ဟိ သော (ထိုပကာရဝန္တဘဝသည်) ဘေဒေါ အသ (ပကာရမှ ကွဲပြားသည်ဖြစ်ဘုံ၊) တသေဝ (ထိုဘဝ၏ပင်) သော ပကာရော နု သိယာ၊ တသ္မာ ဣတ္ထံသဒ္ဒေါ ပကာရဝုတ္တိစကော၊ အတ္ထတော ပန အဘေဒေပိ သတိ (ပကာရဝန္တနှင့် ပကာရတို့ အနက်အရကောက်မပြားသော်လည်း) အဝယဝါဝယဝိတာဒိနာ (အစိတ်+အပေါင်း၏အဖြစ် အစရှိသောအားဖြင့်-ပကာရဝန္တဘဝသည် အပေါင်း, ပကာရခန္ဓာအစဉ်သည် အစိတ်အားဖြင့်) ဘေဒပရိကပ္ပနာ ဝသေန (အထူးအပြားကို ကြံဆခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) သိယာ ကိဉ္စိ ဘေဒမတ္တံ (အနည်းငယ် အထူးအပြားရှိရာ၏။) တသ္မာ ဣတ္ထတ္တသဒ္ဒေါ ပကာရဝါစကောတိ ဒဿေတိ။

နာပရံ။ ။အပရံကို "အပရံ ခန္ဓသန္တာန်" ဟု ဖွင့်၍ နကို "မယ္ဒံ နတ္ထိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုခန္ဓာအစဉ်ကိုပင် "ဘဝ" ဟုလည်းကောင်း, "အတ္တဘော" ဟုလည်းကောင်း ခေါ်ရသည်။ [ဣတ္ထံဘာဝေါနာမ အယံ အတ္တဘာဝေါ, အညထာဘာဝေါနာမ အနာဂတတ္တဘာဝေါ။-စတုဏ္ဏအဂ်ုတ္တရ, ပဌမပံ, ၉-သုတ် ဣတ္ထံဘာဝညထာဘာဝ အဖွင့်။]

ပရိညာတာ တိဋ္ဌန္တိ။ ။ဋီကာ၌ "ဣမေ ပန စရိမကတ္တာဘာဝသခ်ိတာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ တိဋ္ဌန္တိတိ ဧတေန" ဟု ရှိ၏၊ ယခုစာအုပ်တို့၌ "စရိမကတ္တာဘာဝသခ်ိတာ" ဟူသော ဝိသေသန မပါ၊ ဝိသေသနပါလျှင် သာ၍သေချာ၏၊ "ပရိညာတာ-ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်ပြီ" ဟူသည် ဇာတိကို "ဇာတိဒုက္ခ" ဟုလည်းကောင်း, ဇရာကို "ဇရာဒုက္ခ" ဟုလည်းကောင်း ဤသို့စသည်ဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာ ခန္ဓာ ၅ ပါးကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းတည်း၊ ထိုဒုက္ခအဖြစ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိလျှင် တဏှာသမုဒယ အမြစ်ပြတ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် "ဆိန္နမူလကာရုက္ခာဝိယ" ဟု ဆိုသည်၊ ခန္ဓာ ၅ ပါးသည် သစ်ပင်နှင့်တူ၏၊ တဏှာသည် သစ်ပင်၏ အမြစ်နှင့် တူသည်၊ အမြစ်မရှိသော သစ်ပင်သည် မစည်ပင်နိုင်သကဲ့သို့, ဤပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာလည်း (တဏှာအမြစ် မရှိတော့ရကား) နောက်ဘဝ၌ မစည်ပင်နိုင်တော့၊-ဟူလို။

ပါဠိတော်။ ။ကဗဠိကာရေ စေ ဘိက္ခဝေ အာဟာရေ အတ္ထိ ရာဂေါ အတ္ထိ နန္ဒီ အတ္ထိ တဏှာ၊ ပတိट္ဌံ တတ္ထ ဝိညာဏံ၊-နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်, မဟာဝဂ်-၄ သုတ်၊ ကဗဠိကာရ အာဟာရဟူသော ရူပက္ခန္ဓာ၌ ရာဂ နန္ဒီ တဏှာဖြစ်လျှင် အကုသိုလ်ဇောစေ၍ ကံအဖြစ်သို့ ရောက်သောကြောင့် ထိုကဗဠိကာရ အရင်းခံ၍ နောက်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်သည် စည်ပင်ပေါက်ရောက်၏၊ ထိုဝိညာဉ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဆက်ကာ ခန္ဓာအစဉ်ဖြစ်ပြန်လေသည်။

အနုပါဒါနော-လောင်စာ မရှိသော၊ ဇာတဝေဒေါဝိယ-မီးသည်ကဲ့သို့ နိဗ္ဗာယိသန္တိ-ငြိမ်းကုန်လတ္တံ့၊ အပဏ္ဏကတ္တိကဘာဝံစ-နာမည်ပညတ်မျှ မရှိတော့ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့လည်း၊ ဂမိသန္တိ-ရောက်ကြရကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ ပဇာနာတိ။

၂၄၉။ ပဗ္ဗတသခေ်ပေတိ-ကား၊ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ-တောင်ထိပ်၌၊ အနာဝိလောတိ-ကား၊ နိဂ္ဂဒ္ဒမော-ညွှန်မရှိသော။ [မနောက်ကျ၊ ခြင်း၏ အကြောင်းကို ဖွင့်သည်၊ "ရှဉ့်ညွှန် မရှိသောကြောင့် မနောက်ကျ"ဟူလို။] သိပ္ပိယောစ-ကနုကမာတို့လည်း၊ သမ္ဗုကာစ-ယောက်သွားတို့လည်း၊ သိပ္ပိသမ္ဗုကံ-ကနုကမာယောက်သွား၊ သက္ခရာစ-ကျောက်စရစ်တို့လည်း၊ ကထလာနိစ-အိုးခြမ်းတို့လည်း၊ သက္ခရကထလံ-ကျောက်စရစ် အိုးခြမ်း၊ မစ္ဆာနံ-ငါးတို့၏၊ ဂုမ္ဗော-အပေါင်းတည်း၊ ယဒုာ-အပေါင်းတည်း၊ ဣတိ, မစ္ဆဂုမ္ဗော-မည်၏။

အပဏ္ဏတ္တိက ဘာဝဉ္စ။ ။နာမည်ပညတ်ကို "ပဏ္ဏတ္တိ" ဟု ခေါ်၏။ နတ္ထိ+ပဏ္ဏတ္တိ ယေသံတိ အပဏ္ဏတ္တိကာ (နာမည်ပညတ်ပင် မရှိကြတော့သော ပဉ္စက္ခန္ဓာတို့၊) ထိုခန္ဓာ ၅ ပါးတို့သည် နောက်ဆုံးစုတိစိတ်ချုပ်သောအခါ ရူပက္ခန္ဓာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ စသည် ဖသ, ဝေဒနာ စသည်ဖြင့်ခေါ်ဖို့ရာ နာမည်မျှပင်မကျန်တော့-ဟူလို။ [ဋီကာသစ်၌ "ပဏ္ဏတ္တိ" အရ လူတို့ကြိုက်ကြ ဖန်ဖန် မှည့်ခေါ်အပ်သော နာမည်ကိုယူ၍ "ယေသု ခန္ဓေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု တထာတထာ ပရိကပ္ပနာ သိဒ္ဓါ ပညတ္တိ" ဟု ဖွင့်သည်။]

ပဗ္ဗတသခေ်ပေ။ ။သံခိပ္ပတိ-ကြုံ့တတ်၏၊ ဝါ-ကျဉ်းတတ်၏။ ဣတိ သခေ်ပေါ၊ (ဒိဝါဒိ ခိပဓာတ်ဟုကြံသည်၊) များသောအားဖြင့် တောင်တို့သည် အထက်ထက်၌ ကြုံ့၍ကြုံ့၍ (ကျဉ်း၍ကျဉ်း၍) နေတတ်၏၊ အထက်ဆုံးသည် အကြုံ့ဆုံး အကျဉ်းဆုံးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဗ္ဗတမတ္ထကေ" ဟု ဖွင့်သည်။ [ဤသို့ တောင်ထိပ်၌ ရေအိုင်ကို ပြခြင်းမှာလည်း ရှဉ့်ညွှန်ကင်း၍ သန့်ရှင်းသောအိုင်ကို ပြလိုသောကြောင့်တည်း။]

တစ်နည်း။ ။"ပဗ္ဗတပရိယာပန္နော ဝါ ပဒေသော ပဗ္ဗတသခေ်ပေါ-တောင်၌ ပါဝင်သော, တောင်၌ ထည့်သွင်းအပ်သော အရပ်" ဟု အဋ္ဌကထာမှ တစ်နည်း ဋီကာဖွင့်သေး၏။ ဤအလို "သံခိပိယတိ ဂဏီယတီတိ သခေ်ပေါ-တောင်၌ ထည့်သွင်းရေတွက်အပ်သောအရပ်၊ တောင်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအရပ်" ဟူလို၊ ထိုသို့ တောင်အတွင်းပါဝင်သော အရပ်၌ရှိသော ရေအိုင်လည်း မြုံ့ကင်း၍ သန့်ရှင်းကြည်လင်သည်။

သိပ္ပိသမ္ဗုကံ။ ။ဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယ (၆၇၆) ၌ "သိပ္ပိ-ကနုကမာ" ဟု ဣတ္ထိလိန်ရှိ၏၊ ရှေးစာအုပ်တို့၌ "သိပ္ပိက" ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ သမာဟာရဒ္ဒန်ဖြစ်၍ "သိပ္ပိသမ္ဗုကံ" ဟု နပုံလျှိန်ချသည်။ [သက္ခရကထလံ၌လည်း နည်းတူ။]

မစ္ဆဂုမ္ဗံ။ ။အဘိဓာန် (၆၃၀, ၁) ၌ ယဒုာသည် ဣတ္ထိလိန်, ဂုမ္ဗောသည် ပုလ္လိန်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "မစ္ဆာနံ+ဂုမ္ဗော ယဒုာတိ မစ္ဆဂုမ္ဗော" ဟု ရှိသင့်၏၊ ယဒုာသည် ဂုမ္ဗော၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ စာအုပ်တို့၌ "မစ္ဆဂုမ္ဗံ" ဟု ရှိသည်မှာ "သိပ္ပိသမ္ဗုကံ, သက္ခရကထလံ" ဟူသော သမာဟာရဒ္ဒန်ကို နောက်ယောင်ခံမိဟန်တူသည်၊ ဋီကာသစ်၌လည်း ပါဠိပျက်များသည်။

တိဋ္ဌန္တမ္ပိ စရန္တမ္ပိတိဇ္ဇာ-ဘ၌၊ (အတ္ထာ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သက္ခရကထလံ-ကျောက်စရစ်အိုးခြမ်းသည်၊ တိဋ္ဌတိယေဝ-ရပ်ရုံသာ ရပ်၏၊ ဣတရာနိ-ကျောက်စရစ်အိုးခြမ်းမှ အခြားသော သိပ္ပိသမ္ဗုက မစ္ဆဂုမ္ဗတို့သည်။ [သာမညဖြစ်၍ "ဣတရာနိ"ဟု နပုလ္လိန်ထားဟန်တူသည်။] စရန္တိပိ-လှည့်လည်လည်း လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တိဋ္ဌန္တိပိ-ရပ်လည်း ရပ်ကြကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ အန္တရန္တရာ-နွားမတို့၏ အကြားအကြား၌၊ ဌိတာသု-ရပ်နေသော နွားမတို့သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနာသုပိ-ရှိပါကုန်သော်လည်းကောင်း၊ နိသိန္နာသု-နားနေသော နွားမတို့သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနာသုပိ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧတာ ဂါဝေါ-ဤနွားမတို့သည်၊ စရန္တိ-လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ စရန္တိယော-လှည့်လည်နေသော နွားမတို့ကို၊ ဥပါဒါယ-ဉာဏ်ဖြင့် ကပ်ယူ၍၊ ဝါ-အကြောင်းပြု၍၊ ဣတရာပိ-အခြားနွားမတို့ကို လည်း၊ (ရပ်နေ နားနေကြသော နွားမတို့ကိုလည်း)၊ စရန္တိတိ-စရန္တိဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ

တိဋ္ဌန္တိပိ စရန္တိပိ။ ။[ပါဠိတော်စာအုပ်များ၌ "စရန္တိပိ တိဋ္ဌန္တိပိ"ဟု ရှိ၏။] ပါဠိတော်၌ "စက္ခုမာ ပုရိသော တီရေ ဌိတော ပသေယ္ယ သိပ္ပိသမ္ဗုကံပိ သက္ခရကထလံပိ မစ္ဆဂုမ္ဗံပိ စရန္တိပိ တိဋ္ဌန္တိပိ"၌ သက္ခရကထလသည် တိဋ္ဌန္တသာ ဖြစ်နိုင်၏၊ စရန္တ မဖြစ်နိုင်၊ သိပ္ပိသမ္ဗုကနှင့် မစ္ဆဂုမ္ဗကား (ထိုယောက်ျား ကြည့်ခိုက်၌) တချို့က တိဋ္ဌန္တ, တချို့က စရန္တဖြစ်နိုင်၏၊ တစ်ကောင်တည်းက တိဋ္ဌန္တ စရန္တ ၂ ပါးလုံး မဖြစ်နိုင်၊ သို့သော် သဟစရဏနည်းအားဖြင့် ထိုအားလုံးကိုပင် "တိဋ္ဌန္တိပိ စရန္တိပိ"ဟု ဟောတော်မူသည်။ [ရေအိုင်တစ်ခုတည်း၌ အတူဖြစ်ဖက်ကို "သဟစရဏ=သဟ-တကွ+စရဏ-ဖြစ်ခြင်း"ဟု ဆိုသည်။]

ယထာ ပန။ ။သဟစရဏနည်းအားဖြင့် အတူတကွဖြစ်ဖက်ဟူသမျှ တပေါင်းတည်း ဆိုရုံကို ဥဒါဟရဏ် ဥပမာပြလို၍ "ယထာ ပန"စသည်ကို မိန့်သည်။ [ပနသည် တိဋ္ဌန္တ စရန္တ ၂ မျိုးလုံး၌ စပ်၍ မဖြစ်ခြင်း၏ နှစ်သက်ဖွယ် မဟုတ်ခြင်းကိုပြသော အရှစိသံသူစနေ (အရှစ္စတ္ထ)နိပါတ်တည်း၊ "ပန (တထာပိ)-ထိုသို့သက္ခရကထလသည် တိဋ္ဌန္တသာ ဖြစ်၍ သိပ္ပိသမ္ဗုက မစ္ဆဂုမ္ဗတို့က တိဋ္ဌန္တလည်းဖြစ် စရန္တလည်း ဖြစ်ကြပါသော်လည်း"ဟု အကျယ်မှတ်ပါ။. . . ပနသဒ္ဒေါ အရှစိသံသူစနေ၊ တထာ ပိတိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။]

အန္တရန္တရာ ၊ဝေ၊ ဝိဇ္ဇမာနာသု။ ။အန္တရန္တရာတိ ဗဟုနံ ဂါဝီနမန္တရန္တရာ ဌိတာသု ဂါဝီသု ဝိဇ္ဇမာနာသုပိ၊ ဂါဝေါတိ ဂါဝိယော၊ ဣတရာပိတိ ဌိတာ ပိ နိသိန္နာ ပိ စရန္တိတိ ဝုစ္စန္တိ သဟစရဏနယေန၊-ဋီကာသစ်၊ ဤဋီကာသစ်၌ "ဌိတာသု ဂါဝီသု ဝိဇ္ဇမာနာသုပိ" ဟု ဌိတာသု ဝိဇ္ဇမာနာသုအတွက် ပိသဒ္ဒါတစ်ပုဒ်သာပြ၏၊ နိသိန္နာသုပိ၌လည်း နည်းတူ၊ ထို့ကြောင့် "ဌိတာသုပိ နိသိန္နာသုပိ ဂါဝီသု ဝိဇ္ဇမာနာသု" ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ စာအုပ်တို့၌ "ဝိဇ္ဇမာနာသုပိ" ဟု ပိသဒ္ဒါပါနေသည်မှာ ပိုဟန်တူသည်၊ ဋီကာဟောင်း၌လည်း "ဝိဇ္ဇမာနာသူတိ လဗ္ဘမာနာသု" ဟုသာ ဖွင့်၏၊ ပိသဒ္ဒါအတွက် မဖွင့်ပါ၊ ထို မဖွင့်ပုံကိုထောက်၍ ပိသဒ္ဒါ မရှိဟု သိနိုင်ပါသည်။

ယထာ-ဆိုအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ၉၀-တူ၊ တိဋ္ဌန္တမေဝ-အမြဲရပ်နေသည်သာ ဖြစ်သော၊ သက္ခရကထလ-ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ ဝါ-၍၊ ဣတရံ-အခြားသော၊ ဒွယံပိ-သိပ္ပိသမ္ဘုက မစ္ဆဂုမ္ဗ ၂ ပါး အပေါင်းကိုလည်း၊ တိဋ္ဌန္တိ-တိဋ္ဌန္တိဟု၍လည်း၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဒွယံ၌ ပုဒ်အားဖြင့် ၂ ပုဒ်အပေါင်းကို ဆိုသည်၊ အကောင်အားဖြင့်ကား ၃ မျိုးရှိ၏။] ဣတရံ-အခြားသော၊ ဒွယံစ-သိပ္ပိသမ္ဘုက မစ္ဆဂုမ္ဗ ၂ ပါးအပေါင်းကိုလည်း၊ စရန္တံ-လှည့်လည်နေသည်ကို၊ ဥပါဒါယ, သက္ခရကထလံပိ-ကိုလည်း၊ စရန္တံ တိ-ဟု၍လည်း၊ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ စက္ခုမတော-ကောင်းသော မျက်စိရှိသော၊ ပုရိသဿ-အား၊ (ဝါ-၏စိတ်၌၊) ဝါ-သည်၊ တီရေ-ကမ်းနား၌၊ ဌတ္တာ-ရပ်၍၊ ပဿတော-ကြည့်လတ်သော်၊ သိပ္ပိသမ္ဘုကာဒိနံ-ကနုကမာယောက်သွား အစရှိသည်တို့၏၊ ဝိဘူတကာလော ဝိယ-ထင်ရှားရာအခါကိုကဲ့သို့၊ အာသဝါနံ-တို့၏၊ ခယာယ-ကုန်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်အကျိုးငှာ၊ ["ကုန်စေတတ်"ဟုလည်း ရှေး၌

---

၉၀ တိဋ္ဌန္တမေဝစသည်။ ။ဤဥမေယျဝါကျ၌ အဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားပြီ၊ "တိဋ္ဌန္တိ"၌ ပိသဒ္ဒါ အကျေကြေ၍ စရန္တံကို ဆည်းပါ၊ "ဣတရဒွယကိုလည်း တိဋ္ဌန္တိဟုလည်းကောင်း, စရန္တံဟုလည်းကောင်း, ဟောတော်မူအပ်သည်"ဟူလို။ [ထိုယောက်ျားကြည့်ရှုခိုက်၌ ဣတရဒွယသည် တချို့က စရန္တသာဖြစ်၏၊ သို့သော် သက္ခရကထလ၏ တိဋ္ဌန္တကို အကြောင်းပြု၍ တိဋ္ဌန္တဟုလည်း ဟောတော်မူရသည်၊ စရန္တမှာ သူ့သဘာဝတိုင်းသာတည်း၊ "စရန္တံတိ ဝုတ္တံ"၌လည်း ဤနည်းကို မှီး၍ ပိသဒ္ဒါအကျေကြေပါ။]

ဋီကာသစ်။ ။ဧကန္တတော တိဋ္ဌန္တမေဝ (နှ ကဒါစိ စရန္တံ-ဘယ်တော့မှ မလှည့်လည်သော) သက္ခရကထလ-ဥပါဒါယ သိပ္ပိသမ္ဘုကံပိ မစ္ဆဂုမ္ဗံပိ တိဋ္ဌန္တိ ဝုတ္တံ။ [သိပ္ပိသမ္ဘုက မစ္ဆဂုမ္ဗ၌ နဂိုသဘာဝအတိုင်းပင် တိဋ္ဌန္တတွေ ရှိနေသည် မဟုတ်ပါလော, အဘယ့်ကြောင့် သက္ခရကထလတို့၏ တိဋ္ဌန္တကို အကြောင်းပြု၍ တိဋ္ဌန္တဟု ဆိုရသနည်း-ဟူ မေးဖွယ်ရှိရကား ထိုအမေးကို ဖြေလိုသောကြောင့် "နှ တု တေသံ ဌာနကြိယံ ဥပါဒါယ"ဟု ဋီကာသစ် ဆင့်သည်၊ သူတို့၏ ဌာနကြိယာကို အကြောင်းမပြု၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ သူတို့၏-ဌာနကြိယာက အမြဲမဟုတ်သည့်အတွက် မသေချာသောကြောင့်တည်း၊-ဟူလို။]

ယထာလာဘ ယောဇနာနည်း။ ။ဋီကာ၌ အဌကထာ၏ သဟစရဏနည်းကို မကြိုက်သောကြောင့် ယထာလာဘ ယောဇနာနည်းကိုလည်း ပြသေး၏။ [ကိ'ဝါ ဣမာယ သဟစရိယာယ (အဌကထာ၌ ပြအပ်သော ဤသဟစရိယနည်းဖြင့် အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း)၊ ယထာလာဘဂ္ဂဟဏံ ပနေတ္ထ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ (စင့်စစ်အားဖြင့် ဤပါဠိတော်၌ ရသင့်သော အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်း-ယူခြင်းကို မှတ်ထိုက်၏။) သက္ခရကထလဿ ဟိ ဝသေန တိဋ္ဌန္တိ (သက္ခရကထလနှင့်စပ်၍ တိဋ္ဌန္တိဟုလည်းကောင်း) သိပ္ပိသမ္ဘုကဿ မစ္ဆဂုမ္ဗဿစ ဝသေန တိဋ္ဌန္တိပိတိ စရန္တိပိတိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ (သိပ္ပိသမ္ဘုက မစ္ဆဂုမ္ဗနှင့် စပ်၍ "တိဋ္ဌန္တိပိ စရန္တိပိ"ဟုလည်းကောင်း အနက်ယှဉ်စေခြင်းကို ပြုထိုက်ပါသည်။] ဤသို့ ရထိုက်သော အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို "ယထာလာဘ ယောဇနာနည်း"ဟု ဆိုသည်။

ဖွင့်ခဲ့ပြီ။] စိတ္တံ-ကို၊ အဘိနိဟရိတ္တာ-၍၊ နိသိန္နသ-သော၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ (ဝါ-၏ စိတ်၌၊) စတုန္နံ-၄ ပါးကုန်သော၊ သစ္စာနံ-သစ္စာတို့၏၊ ဝိဘူတကာလော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ-အာသဝက္ခယဉာဏ် အပြီးတည်း။

ဘော်ဘာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ပါဠိတော်အစဉ်ဖြင့်၊ ["ပုနစပရံ ၊ပေ၊ ဉာဏဒဿနာယ စိတ္တံ အဘိနိဟရတိ"မှ စ၍ "နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယ ၊ပေ၊ ပဏီတ တရဟု" တိုင်အောင်သော တရားတော်အစဉ်ဖြင့်. . . . နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ၌ စပ်။] ဝိပဿနာညာဏ်-ဝိပဿနာဉာဏ်လည်းကောင်း ၊ပေ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်-လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဝသေန-ဒိဗ္ဗစက္ခု၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-ဒိဗ္ဗစက္ခုနှင့် စပ်သဖြင့်၊ နိပ္ဖန္နံ-ပြီးစီးသော၊ အနာဂတံသညာဏယထာကမ္မူပဂညာဏဒွယံ-အနာဂတံသဉာဏ်, ယထာကမ္မူပဂဉာဏ် ၂ ပါးအပေါင်းလည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏ်-လည်းကောင်း၊ အာသဝက္ခယညာဏ်-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသ-နှင့်သော၊ ဉာဏာနိ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ-အကျယ်ပြအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

တေသံ-ထိုဉာဏ်တို့၏၊ အာရမဏဝိဘာဂေါ-အာရုံအထူးခွဲပြားကို၊ (အာရုံတို့၏ ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြားကို၊) ဇာနိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊ တတ္ထ-ထို အကျယ်ဝေဖန်ရာ၌၊ ဝါ-ထိုဉာဏ်ဆယ်မျိုးတို့တွင်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်-သည်၊ ပရိတ္တ ၊ပေ၊ ဗဟိဒ္ဓါဝသေန-ပရိတ္တအာရုံ, မဟဂ္ဂတအာရုံ, အတီတ်အာရုံ, အနာဂတ်အာရုံ, ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ, အဇ္ဈတ္တအာရုံ, ဗဟိဒ္ဓအာရုံတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ သတ္တဝိဓာရမဏ-ခုနစ်ပါးအပြားရှိသော အာရုံရှိ၏၊ မနောမယညာဏ်-သည်၊ နိမ္မိတဗ္ဗရူပါယတန မတ္တမေဝ-ဖန်ဆင်းထိုက်သော ရူပါရုံမျှကိုသာ၊ အာရမဏ်-ကို၊ ကရောတိ-၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ပရိတ္တပစ္စုပ္ပန္နဗဟိဒ္ဓါရမဏ-ပရိတ္တ, ပစ္စုပ္ပန်တရားဟူသော ဗဟိဒ္ဓ

သတ္တဝိဓာရမဏ်။ ။ပရိတ္တ-မဟဂ္ဂတသည် ဘူမိဘေဒ, အတီတစသည်သည် ကာလဘေဒ, အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓကား သန္တာနဘေဒတည်း။ ဤသို့အားဖြင့် ၇ ပါးပြားသည်၊ တရားကိုယ်အားဖြင့်ကား ပရိတ္တ မဟဂ္ဂတချည်းသာတည်း၊ ပစ္စုပ္ပန်စသည်တို့ဟူသည်လည်း ပရိတ္တ မဟဂ္ဂတဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်စသော တရားတို့ပင် ဖြစ်ကြသည်-ဟူလို။

နိမ္မိတဗ္ဗရူပါယတန မတ္တမေဝ။ ။ရူပါယတနမတ္တမေဝါတိ ဣဒံ (ဤစကားကို) တသ ဉာဏသ (ထို မနောမယဉာဏ်၏) အတ္ထိနိမ္မိယမာနေ (ဖန်ဆင်းအပ်သော) မနေမယေ ကာယေ (မနောမယကိုယ်တွင်) ရူပါယတနမတ္တမေဝ အာရဇ္ဇ ပဝတ္တနတော ဝုတ္တံ၊ နှ တတ္ထ (ထိုမနောမယကိုယ်၌) ဂန္ဓာယတနာဒီနံ အဘာဝတော (ဂန္ဓာယတနစသည် မရှိသောကြောင့် ဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊) နှ ဟိ ရူပကလာပေါ ဂန္ဓာယတနာဒိရဟိတော အတ္ထိ (ဂန္ဓာယတနစသည်မှ ကင်းသော ရုပ်ကလာပ် မရှိ)၊ ပရိနိပ္ဖန္နမေဝ နိမ္မိတရူပံ (နိမ္မိတရုပ်ဆိုတာ တန်ခိုးကြောင့်ပြီးသော နိပ္ဖန္နရုပ်သာတည်း၊ တန်ခိုးရှင်၏ စိတ္တပစ္စယဥတုဇရုပ်ဖြစ်သည်-ဟူလို၊) တေနာဟ-ပရိတ္တပစ္စုပ္ပန္နဗဟိဒ္ဓါရမဏံတိ၊-ဋီကာ။

အာရုံရှိ၏။ အာသဝက္ခယညာဏ်-သည်၊ အပ္ပမာဏဗဟိဒ္ဓါ နှ ဝတ္ထုဗာရမဏ်-အပ္ပမာဏ, ဗဟိဒ္ဓါ, နှ ဝတ္ထုဗဖြစ်သော အာရုံရှိ၏။ အဝသေသာနံ-ကြွင်းသော ဉာဏ်တို့၏။ အာရမဏာဘေဒေါ - အာရုံအထူးအပြားကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (မယာ) ဝုတ္တော။

ဥတ္တရိတရံဝါ ပဏီဟတတရံဝါတိ-ကား၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါး ပါးသော၊ ပရိယာယေန-ပရိယာယ်ဖြင့်၊ ဝါ-အကြောင်းဖြင့်၊ ဣဒေါ-ဤ အာသဝက္ခယဉာဏ်ထက်၊ သေဋ္ဌတရံ-အထူးသဖြင့် မြတ်သော၊ သာမညဖလံ နာမ-ရဟန်းအဖြစ်၏ အကျိုးမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အရဟတ္တနိကူဋေန-အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အထွတ်ဖြင့်၊ ဒေသနံ-သာမညဖလဒေသနာတော်ကို၊ နိဋ္ဌာပေသိ-ပြီးဆုံးစေတော်မူပြီ။

အရဟတ္တနိကူဋေန။ ။ကူဋာဂါရအိမ်၏ အထွတ်ကဲ့သို့ ဒေသနာတော်၏ အထွတ် (အဆုံး)ဖြစ်သောကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို "နိကူဋ"ဟု ဥပစာတင်စား၍ မိန့်သည်၊ နိကူဋနှင့် ကူဋသည် အဲထွတ် အနက်ဟောချင်း တူ၏။

နိဋ္ဌာပေသိ။ ။တိတ္ထိတို့၏အယူကို ပယ်ရှားကြောင်းအကျင့်ကို ထင်စွာပြတတ်သည်လည်းဖြစ်သော, အထူးထူးသော အပြားရှိသော ကုဟန လပနအစရှိသော မိစ္ဆာဇီဝကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်လည်းဖြစ်သော, တိဝိဓသီလတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ပရမသလ္လေခ အကျင့်ကို ပြတတ်သည်လည်းဖြစ်သော, ဈာန်အဘိညာဉ် အစရှိသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သည်လည်းဖြစ်သော, တစ်ဆယ့်လေးပါး အပြားရှိသော မဟာသာမညဖလတို့ဖြင့် မွမ်းမံအပ်သည်လည်းဖြစ်သော, အခြား သာဝကတို့နှင့် ဆက်ဆံခြင်းမရှိသော (အခြား သာဝကတို့ မဟောနိုင်သော) ဒေသနာတော်ကို ပြီးဆုံးစေတော်မူပြီ။ [ဋီကာပါဠိကို မြန်မာပြန်ထားသည်။]

အာသဝက္ခယဉာဏကထာအဖွင့် ပြီး၏။

အစာတသတ္တု ဥပါသကတ္တပဋ္ဌေဒေနာကထာ အဖွင့်

၂၅၀။ ရာဇာ-မင်းသည်၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုသာမညဖလအဆုံး၌၊ ဝါ-ထိုထိုသာမညဖလသုတ်၏ အစိတ်အပိုင်း၌၊ သာဓုကာရံ-သာဓုဟု ပြုခြင်းကို၊ ဝါ-သာဓုခေါ်ခြင်းကို၊ ပဝတ္တေန္တော-ဖြစ်စေလျက်၊ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ-အစ အလယ် အဆုံးဖြစ်သော တရားတော်ကို၊ သက္ကစ္စံ-ကောင်းစွာပြု၍၊ ဝါ-ရိုရိုသေသေ၊ သုတ္တာ-

---

ရာဇာ တတ္ထတတ္ထ။ ။ဘုရားရှင်ဟောတော်မူအပ်သော သာမညဖလသုတ်ရင်း၏ အတ္ထဝဏ္ဏနာကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့ ထည့်စွက်၍ သံဂါယနာတင်အပ်သော သုတ်အစွန်း၏ အတ္ထဝဏ္ဏနာကို ပြလိုသောကြောင့် "ရာဇာ"စသည်ကို မိန့်သည်။ [တတ္ထ တတ္ထာတိ တသ္မိံတသ္မိံ သာမညဖလေ၊ သုတ္တပဒေသေ ဝါ (တစ်နည်း) သုတ်တွင်ပါဝင်သော ထိုထို သာမညဖလသုတ်၏ အစိတ်အပိုင်း၌-ဋီကာသစ်။]

နာ၍၊ [စိန္တေတ္တာ၌ ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသနစပ်။] ဣမေ ပဋေ-ဤပြဿနာ တို့ကို၊ ပုထူ-မျှားစွာကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏော-သမဏဗြာဟ္မဏအမည်ရသူ တို့ကို၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးသည်၊ (ဟုတ္တာ) စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ အမ္ပိဝတ-ဖြစ်ရလေစွတကား၊ (အချိန်ဖြုန်းမိလေစွတကား။) (ပုစ္ဆန္တောပိ-မေးပါသော်လည်း၊) ထုသေ-ဖွဲတို့ကို၊ ကောဋ္ဌေန္တော ဝိယ-ထောင်းသူကဲ့သို့၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သာရံ-အနှစ်အဆံ ကို၊ နဿ အလတ္ထံ-မရခဲ့၊ ယော (ဘဂဝါ)-အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မေ-ငါ့အား၊ ဝါ-ငါ၏၊ ဒိဋ္ဌသဟာယံ-ဆီမီးတစ်ထောင်ကို၊ ဇာလေန္တော ဝိယ-ထွန်းတောက်မူ သကဲ့သို့၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ အာလောကံ-အရောင်အလင်းကို၊ ကတ္တာ, ဣမေ ပဋေ-ဤပြဿနာတို့ကို၊ ဝိသဇ္ဇေသိ-ဖြေတော်မူပြီ၊ (တဿ)ဘဂဝတော-၏၊ ဂုဏာ သမ္ပဒါ-ဂုဏ်တော်၏ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ အဟောဝတ-ဪ. . . အံ့ဩဖွယ်ကောင်း ပါပေစွ၊ ဒသဗလဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဂုဏာနုဘာဝံ-ဂုဏ်တော်၏အာနုဘော် ကို၊ အဇာနန္တော-မသိသည်၊ ဝါ-မသိခြင်းကြောင့်၊ ဝဋ္ဌိတော-မောဟသည် လှည့် ပတ်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သုစိရံ-အလွန်ကြာမြင့်စွာ၊ အမ္ပိဝတ-တကား။ ["မောဟ၏ အလှည့်အပတ်ခံခဲ့ရသည်မှာ ကြာမြင့်လှပြီ"-ဟူလို။] ဣတိ စိန္တေတ္တာ-တွေးမိ၍၊ ဗုဒ္ဓဂုဏာနုဿရဏသမ္ဘူတာယ-မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ ပဗ္ဗဝိဓာယ-ငါးပါးအပြားရှိသော၊ ပီတိယာ-သည်၊ (ခုဒ္ဒိကာ, ခဏိကာ စသော ၅ ပါးကို ဆိုသည်။) ဖုဋ္ဌသရီရော-

---

သာဓုကာရံ။ ။ကရဏံ ကာရော၊ သာဓု ဣတိ+ကာရော သာဓုကာရော၊ "သာဓု ဘဂဝါ, သာဓုသုဂတ"စသည်ဖြင့် သာဓုဟု အသံပြုခြင်းကို "သာဓုကာရ"ဟု ခေါ်၏။-ဋီကာသစ်။ ["ကရီယတိ ဥစ္စာရီယတီတိ ကာရော-မြွက်ဆိုအပ်သော အသံ၊ သာဓု ဣတိ+ကာရော သာဓု ကာရော-သာဓု သာဓုဟု ကောင်းချီးပြုလျက်, မြွက်ဆိုအပ်သော အသံ" ဤသို့လည်း တစ်နည်း ပြုသင့်၏။ သာဓုဟိ-သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ ကာရော-ပြုအပ်သော အမှုအရာတည်း၊ သာဓု ကာရော-ရာ၊ ဤသို့လည်း ပြုကြသေး၏။]

စိရံ ဝတမ္ပိ ၊ပေ၊ နာလတ္ထံ။ ။ဣမေ ပဋေ ပုထူ သမဏဗြာဟ္မဏော ပုစ္ဆန္တော အဟံ စိရံ ဝတ အမ္ပိ၊ ဧဝံ ပုစ္ဆန္တောပိ အဟံ ထုသေ ကောဋ္ဌေန္တောဝိယ ကဉ္စိသာရံ နာလတ္ထံ၊-ဋီကာသစ်။

သုစိရံ ဝတမ္ပိ ၊ပေ၊ ဝဋ္ဌိတော။ ။ဒသဗလဿ ဂုဏာနုဘာဝံ အဇာနန္တော အဟံ ပဋ္ဌိတော သုစိရံဝတ အမ္ပိတိ၊ ဝဋ္ဌိတောတိစ အညာဏေန ဝဋ္ဌိတော အာဝဋ္ဌိတော၊ (လှည့်ပတ် အပ်) မောဟေန ပဋိစ္ဆာဒိတော အမ္ပိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊-ဋီကာသစ်။

ပဗ္ဗဝိဓာယ ပီတိယာ။ ။"ဥဗ္ဗေဂါပီတိသည် ပျံတက်စေနိုင်၏"ဟု ဆိုသော်လည်း အထက်သို့ မတက်ဘဲလည်း တက်တက်ကြွကြွဖြစ်နိုင်သောကြောင့် "ငြိမ်သက်စွာ တရားနာနေ သောမင်းမှာလည်း ဥဗ္ဗေဂါပီတိနှင့်တကွ ပီတိ ၅ မျိုးဖြစ်သည်"ဟု ဆိုသည်။

ဖြန့်အပ်သော ကိုယ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)။ အတ္တနော-၏၊ ပသာဒ်-ကြည်ညိုခြင်းကို၊ အာဝိကရောန္တော-ထင်စွာပြုလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)။ ဥပါသကတ္တံ-ဥပါသကာ၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိဝေဒေသိ-သိစေပြီ၊ ဝါ-လျှောက်ပြီ၊ တံ-ထိုဥပါသကာ၏ အဖြစ်ကို လျှောက်ပုံကို၊ ဒသေတုံ - ပြခြင်းငှာ၊ ဧဝံ ဝုတ္တောရာဇာတိအာဒိ - အစရှိသော စကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ)။ အာရဒ္ဓ-အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုဧဝံ ဝုတ္တောအစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဘိက္ကန္တံ ဘန္တေတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ (နိဝိဋ္ဌော-သော၊) အယံ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒေါ-ဤ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒါသည်၊ ဝါ-ကို၊ ခယသုန္ဒရာဘိရူပ အစ္ဘုနုမောဒနေသု-ခယအနက်, သုန္ဒရအနက်, အဘိရူပအနက်, အစ္ဘုနုမောဒနအနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ-ထင်ရှား၏၊ ဝါ-တွေ့မြင်အပ်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ရတ္တိ-ညဉ့်သည်၊ အဘိက္ကန္တာ-ကုန်လွန်ပါပြီ၊ ပဌမော ယာမော-ပဌမယာမ်သည်၊ နိက္ခန္တော-ထွက်သွားပါပြီ၊ ဘိက္ခသံယော-သည်၊ စိရနိသိန္နော-ထိုင်နေသော ရဟန်းသံယာ၏ ကြာမြင့်သောကာလရှိပါပြီ၊ ဝါ-ထိုင်နေရသည်မှာ ကြာမြင့်ပါပြီ။ [စုဠဝဂ္ဂပါတိမောက္ခထပနက္ခန္ဓကပါဠိတော်။] ဣတိ အာဒိသု-ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ခယေ-ကုန်ခြင်းအနက်၌၊ ဒိဿတိ၊ အယံ ပုဂ္ဂလော-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မေ-ငါ့အား၊ ခမတိ-နှစ်သက်ပါ၏၊ စတုန္နံ-၄ ယောက်ကုန်သော၊ ဣမေသံ ပုဂ္ဂလာနံ-တို့ထက်၊ အဘိက္ကန္တတရောစ-အလွန်နှစ်သက်အပ်သည်လည်းကောင်း၊ (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ-အလွန်ကောင်းသည်လည်းကောင်း၊ (အဓိပ္ပာယတ္ထ)၊ ပဏီတတရောစ-သာလွန်မွန်မြတ်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "အယံ မေ ပုဂ္ဂလော ခမတိ"မပါ၊ စတုက္ကဂ-အဂုတ္တိရ်, ပဉ္စမဝဂ်, ပေါတလိယသုတ်၌ ပါ၏။] ဣတိ အာဒိသု, သုန္ဒရေ-အကောင်းဟူသော အနက်၌၊ (ဒိဿတိ)။

ဣဒ္ဓိယာ-နတ်တို့၏တန်ခိုးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယသသာ-နတ်တို့၏ အခြေအရံဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဇလံ-တောက်ပလျက်၊ အဘိက္ကန္တေန-အလွန်နှစ်သက်အပ်သော ပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏေန-ကိုယ်အဆင့်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗာ-နှင်သော၊ ဒိသာ-အရပ်မျက်နှာတို့ကို၊

ဖုဋ္ဌသရီရော။ ။ဋီကာသစ်၌ "ဖုသိတသရီရော-တွေ့ထိအပ်သောကိုယ်ရှိသည်" ဟု ဖွင့်၍ "နဗျာပိတသရီရော-ပြန့်နှံ့အပ်သောကိုယ် ရှိသည်မဟုတ်" ဟု ပယ်ထား၏၊ သို့သော် ပြန့်နှံ့ဟူရာ၌ ပီတိကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရူပ်တို့၏ ပြန့်နှံ့ခြင်းကို ဆိုလိုရကား "ဗျာပိတသရီရော" အနက်သာ အနက်မှန်ဖြစ်သင့်၏၊ ဖုဋ္ဌ၌ ဖရဓာတ်ဖြစ်ကြောင်းကို စတုတ္ထစျာန်ခန်း အဖုဌောပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ။

အမှာ။ ။"အဘိက္ကန္တံ ဘန္တေ" စသော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်သည် ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ (ဝေရဉ္ဇကဏ္ဏ) နှင့် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ထို၏ ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။

[ဩဘာသယံ-ထွန်းလင်းစေလျက်၊ မေ-ငါ၏၊ ပါဒါနိ-တို့ကို၊ ဝန္ဒတိ-ရှိခိုးလာသူကား၊ ကော-အဘယ်သူနည်း၊ [ပုရိသဝိမာနဝတ္ထု။] ဣတိ အာဒိသု, အဘိရူပေ-အလွန်လှပသော ရုပ်ပုံသဏ္ဌာန်ဟူသော အနက်၌၊ (ဒီဃတိ)။

ဘော ဂေါတမ-အရှင်ဂေါတမ၊ အဘိက္ကန္တ-အလွန်နှစ်သက်အပ်ပါပေစ၊ ဝါ-အလွန်ကောင်းပါပေစ။ [ပါရာဇိက-ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍပါဠိတော်။] ဣတိ အာဒိသု, အဘ္ဘုမောဒနေ-အလွန်ဝမ်းမြောက်ခြင်းအနက်၌၊ (ဒီဃတိ၊) ဣမာပိ-ဤ အဘိက္ကန္တ ဘန္တေဟူသော ပါဠိ၌လည်း၊ အဘ္ဘုမောဒနေယေဝ-၌ပင်၊ (ဟောတိ၊) စ-ဆက်၊ ယသ္မာ, အဘ္ဘုမောဒနေ-၌၊ (ဟောတိ၊) တသ္မာ, ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ သာဓု သာဓု-သာဓု. . . သာဓု. . . ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [အဘိက္ကန္တ သဒ္ဒေါကိုင်ခဲ့၍ "ဝေဒိတဗ္ဗော" ဟု ထားဟန်တူသည်၊ ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ၌ "ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟု ရှိ၏။]

စ-ဆက်၊ ဘဝေ ကြောက်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကြောက်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ကော. . . အမျက်ထွက်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-အခါ၌လည်းကောင်း၊ ပသံသာယံ-ချီးမွမ်းခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-အခါ၌လည်းကောင်း၊ တုရိတေ-အဆောတလျင်၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-အဆောတလျင်ပြုရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ကောတူဟလေ-အသစ်အဆန်း၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-အသစ်အဆန်းကိုမြင်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ အစ္ဆရေ-အံ့ဩခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-အံ့ဩရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဟာသေ-ရွှင်လန်းခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-ရွှင်လန်းရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ သောကေ-ဝမ်းနည်းခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဝမ်းနည်းရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ပသာဒေ-ကြည်ညိုခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကြည်ညိုရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဗုဓော-ပညာရှိသည်၊ အာမေဋိတံ-အာမေဋိတ်ကို၊ ကရေ-ပြုရာ၏၊ ဣတိ ဣမိနာလက္ခဏေန-ဤ သဒ္ဒါလက္ခဏာအားဖြင့်၊ ဣဓ-ဤအဘိက္ကန္တဘန္တေ ဟူသောပါဠိ၌၊ ပသာဒဝသေန-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပသံသာဝသေနစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အယံ-ဤအဘိက္ကန္တသဒ္ဒါကို၊ ဒွိဘဝတ္ထံ-၂ ကြိမ်၊ ဝုတ္တော-လျှောက်အပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အထဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ အဘိက္ကန္တံတိ-ကား၊ အဘိက္ကန္တ-အလွန်နှစ်သက်အပ်ပါပေစ၊ အတိဣဋ္ဌ-အလွန် အလိုရှိအပ်ပါပေစ၊ အတိမနာပ-အလွန်မြတ်နိုးအပ်ပါပေစ၊ အတိသုန္ဒရ-အလွန်ကောင်းပါပေစ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧတ္ထ-ဤအဘိက္ကန္တသဒ္ဒါ ၂ ပါးတို့တွင်၊ [ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ၌ "တတ္ထ" ဟု ရှိ၏။] ဧကေန-တစ်ပါးသော၊ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ ဒေသနံ-ဒေသနာတော်ကို၊ ထောမေတိ-ချီးမွမ်း၏၊ ဧကေန-သော၊ (အဘိက္ကန္တသဒ္ဒေန၊) အတ္တနော-၏၊ ပသာ-ကြည်ညိုခြင်းကို၊ (ထောမေတိ)၊ ဟိ-ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤအဘိက္ကန္တ ဘန္တေ ဟူသောပါဠိ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဓိပ္ပာယသတ်မင်း၏အလိုတည်း၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ယဒိဒံ

(ယာ+အယံ) ဓမ္မဒေသနာ-သည်၊ (အတ္ထိ, ဓမ္မဒေသနာသခ်ီတံ-တရားဒေသနာတော်ဟု ဆိုအပ်သော၊ တံ ဝစနံ-ကို၊) အဘိက္ကန္တံ-အလွန်နှစ်သက်အပ်ပါပေစွာ၊ ဝါ-အလွန်ကောင်းပါပေစွာ၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဓမ္မဒေသနံ-ကို၊ အာဂမ္မ-ရှေးရှုရောက်၍၊ ဝါ-စွဲ၍၊ မမ-၏၊ ယဒိဒံ (ယော+အယံ) ပသာဒေါ-သည်၊ (အတ္ထိ, တံ ပသာဒနံ-ကို၊) အဘိက္ကန္တံ-စွာ၊ ဝါ-စွာ၊ ဣတိ-ဤကားအဇာတသတ်မင်း၏ အလိုတည်း။ [(တစ်နည်း) ဘန္တေ ဘဂဝတော, ယဒိဒံ (ယာ+အယံ) ဓမ္မဒေသနာ-သည်၊ (အတ္ထိ, အယံ ဓမ္မဒေသနာ-ကို၊) အဘိက္ကန္တံ (အဘိက္ကန္တာ)-စွာ၊ ဝါ-စွာ၊ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ အာဂမ္မ မမ, ယဒိဒံ (ယော+အယံ) ပသာဒေါ-သည်၊ (အတ္ထိ, အယံ ပသာဒေါ-ကို၊) အဘိက္ကန္တံ (အဘိက္ကန္တော)-စွာ၊ ဝါ-စွာ၊ ဣတိ-ဤကား အဇာတသတ်မင်း၏ အလိုတည်း။]

ဝါ-တစ်နည်းကား၊ ဘဂဝတောယေဝ-၏ပင်၊ ဝစနံ-တရားစကားတော်ကို၊ ဒွေဒွေအတ္ထေ-၂ ပါး ၂ ပါးသော အနက်တို့ကို၊ သန္ဓာယ ထောမေတိ၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝစနံ-တရားစကားတော်ကို၊ ဒေါသနာသနတော-ရာဂအစရှိသော အပြစ်တို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဘိက္ကန္တံ၊ ဂုဏာဓိဂမနတော-သီလစသော ဂုဏ်တို့ကို ရကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဘိက္ကန္တံ၊ တထာ-ထိုအတိုင်းပင်၊ သဒ္ဓါဇနနတော-ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် (အဘိက္ကန္တံ)၊ ပညာဇနနတော-အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ကန္တံ)။//[ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ပေါင်း၍ ပေးခဲ့သော်လည်း ဤသို့ ခွဲ၍ပေးပါ၊ ဤသို့ ခွဲ၍ပေးမှ အဘိက္ကန္တံ ၂ ချက်လုံး အနက်ပေါ်မည်။] သာတ္ထတော-အနက်နှင့် တကွဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊ သဗ္ဗဉ္ဇနတော-သဒ္ဒါနှင့် တကွဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-သဒ္ဒါနှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊ ဥတ္တာနပဒတော-ပေါ်လွင်သောပုဒ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊ ဂမ္ဘီရတ္ထတော-နက်နဲသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊

ဥတ္တာနပဒတော။ ။ဗုဒ္ဓမြစ်စွာ၏ တရားတော်သည် ပုဒ်အနေအားဖြင့် ပေါ်လွင်ထင်ရှား၏၊ ပါဠိဘာသာမှ အခြားဘာသာသို့ ပြန်လိုလျှင် လွယ်လွယ်ကူကူ ပြန်နိုင်စရာရှိ၏၊ ဥပမာ-"အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ" ဟူသော ပါဠိတော်ကို "အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရတို့ ဖြစ်ကြသည်" ဟု မြန်မာပြန်ဖို့ရန် လွယ်ကူသကဲ့သို့တည်း။

ဂမ္ဘီရတ္ထတော။ ။အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်ကား အလွန်နက်၏, အလွန်ခက်၏၊ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ၌ အဝိဇ္ဇာ၏ အနက်သဘောကို သိဖို့သည် အလွန်ခက်၏၊ သင်္ခါရ၏ အနက်သဘောလည်း အလွန်ခက်၏၊ ယခုအခါ မြန်မာဘုန်းတော်ကြီးများသည် ဝယ်စဉ်ကစ၍ အဘိဓမ္မာကို နေ့ဝါ ညဝါ အမျိုးမျိုးဖြင့် လေ့လာခဲ့ကြသောကြောင့် သရုပ်အရကောက်မှုကိုကား

ကဏ္ဏသုခတော-နှားခ၊ ချမ်းသာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-နှားဝင်ချိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ ဟဒယင်္ဂမနတော-စိတ်နှလုံးသို့ သက်ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-နှလုံးအသဲ, စွဲလောက်ခြင်းကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ အနတ္တာက္ခံသနတော-မိမိကို မမြှောက်ပင့်ခြင်းကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ အပရဝမ္ဘနတော-သူတစ်ပါးကို မရှုတ်ချခြင်းကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ ကရုဏာသီတလတော-ကရုဏာတော်ဖြင့် အေးမြသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ ပညာဝဒါတတော-ပညာတော်ဖြင့် ဖြူစင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ အာပါတရမဏီယတော-သောတဒ္ဓါရသို့ ရွှေးရှုရောက်လသော် မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ ဝိမဒ္ဒက္ခမတော-နှိပ်နယ်ခြင်းကို ခံနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ သုယျမာနသုခတော-ကြားနာအပ်သည်ရှိသော် နားကို ချမ်းသာစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ ဝိမံသိယမာနဟိတတော-စူးစမ်းအပ်သည်ရှိသော် စီးပွားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ ဣတိ ဧဝမာဒီဟိ-ဤသို့အစရှိသော အနက်တို့ဖြင့်၊ ယောဇေတဗ္ဗံ။

သိနိုင်ကြပါ၏။ သို့သော် အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ပုံကိုသိဖို့မှာ အလွန်တာဝန်ကြီးပါသေးသည်၊ ဤသို့ နက်နဲခက်ခဲခြင်းသည် ဗုဒ္ဓတရားတော်၏ နှစ်သက်စရာ အဘိက္ခန္တ တစ်မျိုးဖြစ်ပါပေသည်။

သတိပြုဖွယ်။ ။ယခုခေတ်၌ ပိဋကတ်တော်ကို မိမိတို့ဆိုင်ရာ ဘာသာပြန်တစ်ရုံမျှဖြင့် ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို သိပြီဟု ထင်နေကြသူတို့သည် ဤဂမ္ဘီရဖြစ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်တိုင်အောင် မလေ့လာနိုင်ကြပါ။ ထိုသို့ မလေ့လာနိုင်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သံဃာ့အကြောင်းကို ကောင်းကောင်း မသိကြ၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓဘာသာ အယူရှိသူဟု ဝန်မခံနိုင်ကြပါ။ တရားတော် နက်နဲသလောက် ကောင်းကောင်းသိလျှင်ကား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်ရေးသည် အနည်းငယ်မျှ မဝေးတော့ပါ။

ဧဝမာဒီဟိ။ ။အာဒိသဒ္ဒေန ပန, သံသာရစက္ကနိဝတ္တနတော-သံသရာစက်ကို နှစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ သဒ္ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနတော-သဒ္ဓမ္မစက်ကို လည်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ မိစ္ဆာဝါဒ ဝိဒ္ဓံသနတော-မိစ္ဆာဝါဒကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ သမ္မာဝါဒ ပတိဋ္ဌာပနတော-သမ္မာဝါဒကို တည်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ အကုသလမူလသမုဒ္ဓရဏတော-အကုသိုလ်အမြစ်ကို ပယ်နှုတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ အပါယဒ္ဒါရပိဓာနတော-အပါယ်တံခါးကို ပိတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ) ကုသလမူလသံရောပနတော-ကုသိုလ်အမြစ်ကို ကောင်းစွာပေါက်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ သဂ္ဂမဂ္ဂဒ္ဒါရ ဝိဝရဏတော-နတ်ပြည်တံခါး, မဂ်တံခါးကို ဖွင့်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ ပရိယုဋ္ဌာနဝူပသမနတော-ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာကို ငြိမ်းစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ အနုသယသမုဗ္ဘာဋနတော-အနုသယကိလေသာကို အကြွင်းမဲ့ခွာကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဘိက္ခန္တံ)၊ ဣတိ ဧဝမာဒိနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌော-ဦးကာ။

တတော-ထိုအဘိဂ္ဂန္ဓံဘန္တေဟူသော စကားရပ်မှ၊ ပရံပိ-နောက်၌လည်း၊ စတူဟိ-၄ ပါးကုန်သော၊ ဥပမာဟိ-ဥပမာတို့ဖြင့်၊ ဒေသနံယေဝ-ဒေသနာတော်ကိုပင်၊ ထောမေတိ-၏။ တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ (တစ်နည်း) ဝတ္ထ (တိသံ ဒေသနာယံ)-ထိုဒေသနာတော်၌၊ နိကုဋ္ဌိတံတိ-ကား၊ အဓောမုခတပိတံ-အောက်၌ မျက်နှာဝရှိအောင်ထားအပ်သော အိုးခွက်ကို၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဟေဋ္ဌာမုခဇာတံ-အောက်၌ မျက်နှာဝ ရှိသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော အိုးခွက်ကို၊ (အလို့အလျောက်မှောက်နေသော အိုးခွက်ကို-ဟူလို၊) ဥက္ကုဋေယျာတိ-ကား၊ ဥပရိမုခံ-အထက်၌ မျက်နှာဝ ရှိသည်ကို၊ ကရေယျ (သေယျထာပိ)-ပြုရာသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌိတ္ထိန္နံတိ-ကား၊ တိဏပဏ္ဏာဒိဆာဒိတံ-မြက် သစ်ရွက်အစရှိသည်တို့ဖြင့် ဖုံးထားအပ်သော အရာဝတ္ထုကို၊ ဝိဝရေယျာတိ-ကား၊ ဥဿာပေယျ (သေယျထာပိ)-ဖွင့်ပြုရာသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မုဋ္ဌသဝါတိ-ကား၊ ဒိသာမုဋ္ဌသ-အရပ်မျက်နှာတို့၌ တွေ့ဝေနေသူအား၊ ("မျက်စိလည် လမ်းမှားနေသူအား" ဟူလို၊) မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျာတိ-ကား၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟေတ္တာ-၍၊ ဧသ-ဤလမ်းကား၊ မဂ္ဂေါ-လမ်းမှန်တည်း၊ ဣတိ, ဝဒေယျ (သေယျထာပိ)-ပြောပြုရာသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အန္ဓကာရေတိ-ကား၊ ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသီအဖုရတ္တာယနဝနသဏ္ဌာမေယပဋ္ဌလေဟိ-လဆုတ်ပက္ခ တစ်ဆယ့်လေးရက်, ညဉ့်ထက်ဝက်သန်ခေါင် တစ်ခဲနက်သောတောအုပ်, မိုးတိမ်လွှာတို့ဖြင့်၊ စတုရင်္ဂ-၄ ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ တမေ-အမိုက်မှောင်၌၊ (ဓာရေယျ ၌စပ်)၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-အဓိပ္ပာယယောဇနာမှ ရှေးဦးစွာ၊ အနုတ္တာနပဒတ္ထော-မပေါ်လွင်သော ပုဒ်တို့၏ အနက်တည်း။

ပန-ကား၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဓိပ္ပာယယောဇနာ-အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ ကော့စိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ (ဥက္ကုဋေယျသေယျထာပိ-၌စပ်)၊ နိကုဋ္ဌိတံ-မှောက်ထားအပ်သော အိုးခွက်ကို၊ ဝါ-အလို့အလျောက် မှောက်နေသော အိုးခွက်ကို၊ ဥက္ကုဋေယျ ယထာ-လှန်ပြုရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ သဒ္ဓမ္မဝိမုခံ-သူတော်ကောင်းတရား၏ မျက်နှာလွှဲဖြစ်သော၊ အသဒ္ဓမ္မေ-မသူတော်တို့၏ တရား၌၊ ပတိတံ-ကျရောက်နေသော။ [ပါရာဇိကဏ်၌ "ပတိဋ္ဌိတံ" ဟု ရှိ၏။]မံ-တပည့်တော်ကို၊ အသဒ္ဓမ္မာ-မသူတော်တို့၏ တရားမှ၊ ဝုဋ္ဌာပေန္တေန-ထစေတော်မူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပဋ္ဌိတ္ထိန္နံ-မြက်သစ်ရွက် အစရှိသည်တို့ဖြင့် ဖုံးထားအပ်သော အရာဝတ္ထုကို၊ ဝိဝရေယျ ယထာ-ဖွင့်ပြုရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ကဿပဿ-ကဿမည်တော်မူသော၊ ဘဂဝတော-၏၊ သာသနန္တရဓာနာ-သာသနာတော်ကွယ်ရာ အခါမှ ပဘုတိ-စ၍၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဂဟနပဋိစ္ဆန္နံ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော တောရုပ်သည် ဖုံးကွယ်အပ်သော၊ သာသနံ-သာသနာတော်ကို၊ ဝိဝရန္တေန-ဖွင့်ပြတော်မူသည်လည်းဖြစ်သော။

မူဌသ-အား၊ မဂ္ဂ-လမ်းမှန်ကို၊ အာစိဏ္ဏေယျ ယထာ၊ ဧဝံ, ကုမ္မဂ္ဂမိစ္ဆာမဂ္ဂပဋိ ပန္နသ-စက်ဆုပ်အပ်သောလမ်းခရီး, မှားယွင်းသောလမ်းခရီး၌ သွားနေသော၊ မေ-အား၊ သဂ္ဂမောက္ခ မဂ္ဂ-နတ်ပြည်လမ်း နိဗ္ဗာန်လမ်းကို၊ အာဝိကရောန္တေန-ထင်စွာပြုတော်မူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အန္ဓကာရေ-၌၊ တေလပဇ္ဇောတံ-ဆီမီး တန်ဆောင်ကို၊ ဓာရေယျယထာ-ညှိထွန်း ဆောက်ပြုရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ, မောဟန္ဓ ကာရနိမုဂ္ဂသ-မောဟတည်းဟူသော အမိုက်မှောင်၌ နစ်မြုပ်နေသော၊ ဝါ-သည်ဖြစ်၍၊ (အပသဿတောဘ္ဘစပ်)၊ ဗုဒ္ဓါဒိရတနရူပါနိ-ဘုရားအစရှိသော ရတနာ တည်းဟူသော အဆင်းတို့ကို၊ အပသဿတော-မမြင်ရသော၊ မေ-၏၊ (မောဟာ၌စပ်)၊ တပ္ပဋိဗ္ဗာဒကမောဟန္ဓကာရဝိဓုံသကဒေသနာပဇ္ဇောတံ-ထိုအဆင်းတို့ကို ဖုံးလွှမ်း ထားသော မောဟတည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေသနာ တော်အရောင်ကို၊ ဓာရေန္တေန-ဆောင်ပြတော်မူသည်လည်းဖြစ်သော။ ["တပ္ပဋိ ဗ္ဗာ ဒကံ မောဟန္ဓကာရဝိဓုံသကဒေသနာပဇ္ဇောတဓာရကေန" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏. ဝုဠာပေန္တေစသော ရှေ့ ၃ ပုဒ်နှင့်အလားတူ "ဓာရေန္တေန" ဟု ရှိသောပါဠိသာ ကောင်း၏။] ဘဂဝတာ-သည်၊ မယံ-အား၊ ဧတေဟိ ပရိယာယေဟိ-ဤပရိယာယ် တို့ဖြင့်၊ ပကာသိတတ္တာ-ကြောင့်၊ အနေကပရိယာယေန-တစ်ပါးမက များစွာသော အကြောင်းဖြင့်၊ ဝါ-ပရိယာယ်အမျိုးမျိုးဖြင့်၊ ဓမ္မော-ကို၊ ပကာသိတော-ထင်ရှား ပြတော်မူအပ်ပါပေပြီ၊ ဣတိ-ကား၊ (အဓိပ္ပာယယောဇနာ-တည်း)။

ဧဝံ-သို့၊ ဒေသနံ, ထောမေတ္တာ-ပြီး၍၊ ဣမာယ ဒေသနာယ-ကြောင့်၊ ရတန တ္တယေ-ရတနာ ၃ ပါးအပေါင်း၌၊ ပသန္နစိတ္တော-ကြည်ညိုသောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပသန္နာကာရံ-ကြည်ညိုသူတို့ပြုထိုက်သော ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်မှုကို၊ ကရောန္တော-ပြုလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧသာဟံတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုဧသာဟံအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဧသာဟံတိ-ကား၊ ဧသောအဟံ-သည်၊ ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိတိ-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ မေ-ငါ၏၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာတည်း၊ ပရာယဏံ-လည်းလျှောင်းရာတည်း၊ အယဿ-မကောင်းမှုမှ၊ တာတာ-စောင့်ရှောက်တော်မူတတ်၏၊ ဟိတသုခ-စီးပွားကိုလည်း၊ ဝိဓာတာ-စီမံတော်မူတတ်၏၊ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန-ဤအလိုဖြင့်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဂစ္ဆာမိ-ဆည်းကပ်ပါ၏၊ ဝါ-သိပါ၏၊ ဘဇာမိ-ဆည်းကပ်ပါ၏၊ သေဝါမိ-မှီဝဲ ပါ၏၊ ပယိရုပါသာမိ-ချဉ်းကပ်ပါ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧဝံ-ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ငါ၏ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမိ-သိပါ၏၊ ဣတိ-ဤကားအနက်၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ), ယေသံ ဓာတူနံ-အကြင်မာတ်တို့၏၊ ဂတိအတ္ထော-ဂတိအနက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေသံ-ထိုဂတိအနက်ရှိသော ဓာတ်တို့၏၊ ဗုဒ္ဓိပိ အတ္ထော-သိခြင်းအနက်သည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မာ-ထိုသို့ ဂတိအနက်ရှိသော

ဓာတ်တို့၏ ဗုဒ္ဓိအနက်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂစ္ဆာမိတိ ဣမသ္မာ-ဂစ္ဆာမိ ဟူသော ဤပုဒ်၏၊ ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမိတိ အယမ္ပိ အတ္ထော-ကိုလည်း၊ (မယာ) ဝုတ္တော။

ပန-ကား၊ ဓမ္မဠ္ဠ ဘိက္ခုသံယာဠ္ဠာတိ ဧတ္ထ-ဠ္ဠ၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ အဓိဂတမဂ္ဂေ-သိအပ်ရအပ်ပြီးသော မဂ္ဂသစ္စာရှိကုန်သော၊ သစ္ဆိကတနိရောဓေ-မျက်မှောက်ပြုအပ်ပြီးသော နိရောဓသစ္စာရှိကုန်သော ဖလဌပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယထာနုသိဋ္ဌ-အကြင်အကြင် ဆုံးမတော်မူအပ်သည့်အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇမာနေစ-ကျင့်ဆဲ မဂ္ဂဌပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ စတူသု-နိ်သော၊ အပါယေသု-တို့ဠ္ဠ၊ အပတမာနေ-မကျသည်တို့ကို၊ (ကတ္တာ)၊ ဓာရေတိ-ဆောင်ထားတတ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဓမ္မော-ဓမ္မမည်၏။ သော-ထိုဓမ္မဟူသည်၊ အတ္ထတော-အနက်သဘောအားဖြင့်၊ အရိယမဂ္ဂေါစေဝ-အရိယမဂ်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ-နိဗ္ဗာန်လည်းကောင်းတည်း၊ ဟိ-သာဓကကား၊ ယာဝတာ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ အဂ္ဂမက္ခာယတိတိ-ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ) (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-ဤသို့ အစရှိသော၊ ဝိတ္ထာရော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။ . . . [ဘိက္ခဝေ, ယာဝတာ-အကြင်မျှလောက်ကုန်သော၊ သင်္ခတာ-သင်္ခတဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေသံ-ထိုသင်္ခတတရားတို့တွင်၊ အရိယော-မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော-ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါရှိသော၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်ကို၊ အဂ္ဂံ-အမြတ်ဆုံးဟူ၍၊ အက္ခာယတိ-ဟောတော်မူအပ်၏၊-စတုက္ကအဂ်ုတ္တရ, စက္ကဝဋ်-ပသာဒသုတ်ပါဠိတော်။] စ-ဆက်၊ ကေဝလ်-ဖိုလ်,ပရိယတ်မဖက်သက်သက်၊ အရိယမဂ္ဂေါစေဝ-သည်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဓမ္မော-မည်သည်၊) နမဟုတ်သေး၊ အပိစ-စင်စစ်ကား၊ အရိယဖလေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ပရိယတ္တိဓမ္မောပိ-သည်လည်း၊ (ဓမ္မော-ဓမ္မမည်သေး၏၊) ဟိ-သာဓကကား၊ ဆတ္တမာဏဝကဝိမာနေ-ဆတ္တမာဏဝကဝိမာနဝတ္ထုဠ္ဠ၊ [ဤဂါထာကား ဝိမာန (ဗိမာန်) တွင်းဠ္ဠ ပါသည်မဟုတ်၊ ဝိမာနဝတ္ထုဠ္ဠပါသော ဂါထာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုပုဒ် အကြေကြံပါ။] ရာဂဝိရာဂ ၊ပေ၊ မုပေဟိတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤဂါထာဗန္ဓကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

ဂါထာအနက်။ ။ရာဂဝိရာဂံ-ရာဂ၏ မတပ်မက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ-ရာဂကိုပယ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ-အရိယမဂ်တရားကိုလည်းကောင်း၊ အနေဇံ-တုန်လှုပ်တတ်သောတဏှာ မရှိသော၊ အသောကံ-ဝမ်းနည်းခြင်းမရှိသော၊ ဓမ္မံ-အရိယဖိုလ်တရားကိုလည်းကောင်း၊ အသင်္ခတံ-၄ ပါးသော အကြောင်းတို့သည် မပြုပြင်အပ်သော၊ ဓမ္မံ-နိဗ္ဗာန်တရားကိုလည်းကောင်း၊ အပ္ပဋိကူလံ-တစ်စုံတစ်ခု

အပ္ပဋိကူလံ။ ။ဤပုဒ်ကိုလည်း ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။ အနက်ပေးရာ၌ကား ပါရာဇိကဏ်နိဿယ၌ နိဗ္ဗာန်၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ပေးခဲ့၏၊ ထို့သို့ ပေးခဲ့ခြင်းမှာ "အပ္ပဋိကူလ သဒ္ဒေနစ တတ္ထ (ထိုဆတ္တမာဏဝက ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ၌) နိဗ္ဗာနမေဝ

နှင့်မျှ ဆန့်ကျင်ဖက်မရှိထသော၊ ဝါ-အလိုရှိအပ် ကောင်းမြတ်ထသော၊ မဓုရံ-ချိုဆိမ့်သောအရသာနှင့် တူထသော၊ ပဂုဏ်-အဝါးဝစ္စာ လေ့လာအပ်ပြီးထသော၊ ဝါ-မြတ်သောဂုဏ်ရှိထသော၊ သုဝိဘတ္တံ-ကောင်းစွာ ဝေဘန်အပ်ထသော၊ ဣမံ ဓမ္မံ-ဤပရိယတ်တရားတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဣမံ ဓမ္မံ-ဤမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ဓမ္မကွန်ဟု ဆယ်တန်သော တရားတော်မြတ်ကို၊ သရဏတ္ထံ-ကိုးကွယ်ရာ အကျိုးငှာ၊ ဥပေဟိ - ဆည်းကပ်ပေတော့၊ [သရဏတ္ထံတိ သရဏာယ ပရာယဏာယ-သရဏတ္ထံ၌ သကို တ္ထံပြု၊ သရဏာယ ပရာယဏာယတို့၌ သကို အာယပြု၊-ဋီကာသစ်။]

ဟိ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဂါထာ၌၊ ရာဂဝိရာဂံတိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ မဂ္ဂေါ-တို့၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အနေဇမသောကံတိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ဖလံ-ကို၊ (ကထိတံ)၊ ဓမ္မမသင်္ခတံတိ-ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ ကထိတံ၊ အပ္ပဋိကူလံ ၊ပေ၊ သုဝိဘတ္တံတိ-ဖြင့်၊ ပိဋကတ္တယေန-ပိဋကသုံးပုံဖြင့်၊ ဝိဘတ္တာ-ခွဲခြားဝေဘန်အပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မကွန္ဓာ-ဓမ္မကွန္ဓာတို့ကို၊ [ပါရာဇိကဏ်၌ သဗ္ဗသဒ္ဒါပါ၏။]ကထိတာ-နှင့်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။

ဒိဋ္ဌသီလသယံဘေန-အယူသီလ၏ ပေါင်းစပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ (အယူသီလ တူမျှသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်, ဟူလို၊) သံဟတော-ပေါင်းအပ်သည်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သံယော-မည်၏၊ သော-ထိုသံယဟူသည်၊ အတ္ထတော-အနက်အရအားဖြင့်၊ အဌအရိယပုဂ္ဂလသမူဟော-ရှစ်ပါးသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပေါင်းတည်း၊ ဟိ-သာဓကကား၊ တသ္မိံယေဝ ဝိမာနေ-ထိုဆတ္တမာဏဝက ဝိမာနဝတ္ထု၌ပင်၊ ယတ္ထစ ၊ပေ၊ မုပေဟိတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤဂါထာပဒကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

ဂဟိတံ၊ နတ္ထိ ဣဒ္ဓ (ဤနိဗ္ဗာန်၌) ကိဉ္စိ ပဋိကူလံ (ဆန့်ကျင်ဘက်) ဣဒံ ကတ္တာ" ဟူသော ဋီကာသစ်အတိုင်း ပေးခဲ့ခြင်းတည်း၊ ဤ၌ကား လာမည့်အဌကထာ၌ "အပ္ပဋိကူလံ ၊ပေ၊ ဓမ္မကွန္ဓာ" ကို ကြည့်၍ ဓမ္မကွန္ဓာ၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ပေးထားသည်။

ဣမံ ၂ ပုဒ်။ ။"ဤ ဓမ္မသရဏဂုဏ်ဂါထာ၌ "မဓုရမိမံ, ဓမ္မမိမံ" ဟု ဣမံ ၂ ပုဒ်ရှိ၏၊ ပဌမဣမံဖြင့် ဓမ္မကွန္ဓာကို စွဲရ၏။ ဓမ္မကွန္ဓာတရားတော်သည် ရှေးရှုကျရောက်ရာ (ကြားနာရာ) အခါ၌ မျက်မှောက်ဖြစ်သကဲ့သို့ သုံးသပ်ဆင်ခြင်ရာ အခါ၌လည်း မျက်မှောက်ဖြစ်၏၊ ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ မျက်မှောက်ဖြစ်သကဲ့သို့ နာသောပုဂ္ဂိုလ်မှာလည်း မျက်မှောက်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အနီးမျက်မှောက်ကိုပြသော ဣမသဒ္ဒါဖြင့်ဆိုသည်၊ ဂါထာ၌ ညွှန်ပြအပ်ပြီးသော တရားအားလုံးသည် နီးကပ်သောအနက်ဖြစ်သောကြောင့် ဒုတိယဣမံဖြင့် "ဣမံဓမ္မံ" ဟု ညွှန်ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် တစ်ဂါထာထည်း၌ ဣမံ ၂ ပုဒ်ကို ဟောတော်မူသည်။

ဋီကာသစ်။ ။အာပါတကာလေဝိယ မဇ္ဈနကာလေပိ (သုံးသပ်ရာအခါ၌လည်း) ကထေန္တသ ဝိယ သုဏန္တသ္မိပိ သမ္ပခီဘာဝတော ဥဘတော (၂ မျိုးစုံအားဖြင့်) ပစ္စက္ခတာ ဒဿနတ္ထံ ဣဒေဝ (ဤဓမ္မကွန္ဓာ၌သာ) ဣမံတိ အာသန္နပစ္စက္ခဝစန မာဟ။

ဂါထာနက်။ ။စတူသု-လေးစုံကုန်သော၊ သုစီသု-စင်ကြယ်ကုန်သော၊ ယတ္ထ ပုရိသယုဂေသုစ-အကြင်ယောကျ်ားအစုံတို့၌လည်း၊ (မောဂ္ဂလ္လာန်အလို အာဓာရ) ဝါ-တို့အားလည်း၊ (ကစ္စည်းအလို သမ္ပဒါန်)၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူအပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဝါ-ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာကို၊ မဟပ္ဖလံ-များသောအကျိုး ရှိ၏ဟူ၍၊ အာဟု-ဟောတော်မူကြကုန်ပြီ၊ ဓမ္မဒသာ-သစ္စာ ၄ ပါးတရားတို့ကို သိမြင်ကြကုန်သော၊ တေ ပုဂ္ဂလာ-တို့သည်၊ အဌစ-အသီးအခြား ခွဲသောအားဖြင့် ရှစ်ပါးတို့သည်လည်း၊ ဟောန္တိ၊ ဣမံ သံယံ-အစုံလေးပါး သီးခြားရှစ်ဖေါ်, ဤသံဃာတော်ကို၊ သရဏတ္ထံ-ဌာ၊ ဥပေဟိ-လော၊ . . . ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ သံယော-အပေါင်းတည်း၊ ဘိက္ခုသံယော-ပေါင်း၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ တိဏိ-ကုန်သော၊ သရဏဂမနာနိ-သရဏဂုံတို့ကို၊ [(တစ်နည်း) တိသရဏဂမနာနိ-သုံးပါးသော သရဏဂုံတို့ကို၊ ဝါ-၃ ကြိမ်ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြောင်း စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့ကို]ပဋိဝေဒေသိ-သိစေပြီ၊ ဝါ-လျှောက်ပြီ၊ [ဗုဒ္ဓသရဏဂုံ အတွက်တစ်ကြိမ်, ဓမ္မသရဏဂုံအတွက် တစ်ကြိမ်, သံဃသရဏဂုံအတွက် တစ်ကြိမ်အားဖြင့် ၃ ကြိမ်ဖြစ်သည်။]

တိသရဏာနိ ပဋိဝေဒေသိ။ ။စာအုပ်တို့၌ "တိဏိ သရဏာနိ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား "တိဏိ ဝတ္ထူနိ (တို့ကို) သရဏန္တိ ဂမနာနိ, တိက္ခတ္တုံဝါ သရဏန္တိ ဂမနာနိ တိသရဏဂမနာနိ" ဟု ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "တိသရဏဂမနာနိ" သာ ရှေးပါဠိဖြစ်ဟန်တူသည်၊ "တိသရဏ" ဟူသော အသုံးလည်း "တိသရဏသရဏာ" ဟု ပရိတ်ကြီး၌ ရှိ၏၊ ဋီကာသစ် ယခုစာအုပ်တို့၌ကား "ဂမနာနိတိ သရဏဂမနာနိ" ဟု စာပျက်လျက်ရှိ၏၊ ပဋိဝေဒေသိတိ အတ္ထနော ဟဒယဂ်တံ (စိတ်၌ဖြစ်သောအခြင်းအရာကို) ဝါစာယပဝေဒေသိ-ရှုတ်ဖြင့်သိစေပြီ၊ ဝါ လျှောက်ပြီ။

ဥပါသကတ္တ ပဋိဝေဒနာကထာအဖွင့် ပြီး၏။

သရဏဂမနကထာ အဖွင့်

ဣဒါနိ-သရဏဂမနလျှောက်ပုံကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ တေသု သရဏဂမနေသု-ထို သရဏဂုံတို့၌၊ ကောသလ္လတ္ထံ-ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ သရဏံ-သရဏလည်းကောင်း၊ သရဏဂမနံ-သရဏဂုံလည်းကောင်း၊ ယော - အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သရဏံ - ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂစ္ဆတိ -

---

ကောသလ္လတ္ထံ။ ။သရဏဂမနဿ ဝိသယဘူဘေဒ ဖလ သံကိလေသဘေဒါနံဝိယ ကတ္တုစ ဝိဘာဝနာ တတ္ထ ကောသလ္လာယ ဟောတိတိ သရဏဂမနေသု ကောသလ္လတ္ထं သရဏံ ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ, တေန ဝိနာ သရဏဂမနဿေव အသမ္ဘဝတော၊-ဋီကာ။

ဆည်းကပ်၏။ (သော) စ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ သရဏာဂမနပွဘေဒေါ-သရဏာ ဂုံအပြားလည်းကောင်း၊ သရဏာဂမနဖလံ-သရဏာဂုံ၏အကျိုးလည်းကောင်း၊ သံကိ လေသော-သရဏာဂုံ၏ ညစ်နွမ်းကြောင်းလည်းကောင်း၊ ဘေဒေါ-သရဏာဂုံ၏ ပျက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အယံ ဝိမိ-ဤအစီအရင်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ["ယောစ" ဟု ကတ္တားပုဒ်၌သာ စသဒ္ဒါကို ထည့်ခြင်းမှာ ကတ္တားက ဝိသယစသည် တို့ထက် ထူးသောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူသည်။]

သေယျထိဒံ-ဤအစီအရင်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ တာဝ-သရဏာဂမန စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ သရဏတ္ထတော-သရဏာသဒ္ဒါ၏ အနက်အားဖြင့်၊ ဟိ"သတိ-ပယ်ဖျောက်ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သရဏံ-သရဏာမည်၏၊ သရဏာ ဂတာနံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်သူတို့၏၊ တေနေဝ သရဏာဂမနေန-ထို

[ဝိသယ (ကိုးကွယ်ရာ) စသော အပြားတို့ကို ထင်စွာပြခြင်းကဲ့သို့, ကိုးကွယ်တတ်သူ ကတ္တားကို ထင်စွာပြခြင်းသည်လည်း ထိုသရဏာဂုံတို့၌ ကျွမ်းကျင် နားလည်ခြင်းအကျိုးဌာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် (ကတ္တားပါထည့်၍) "သရဏံ ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော" ဟု မိန့်သည်၊ (ဘာ့ကြောင့် ကတ္တားကိုပါထည့်၍ ဆိုရသနည်း၊) ကိုးကွယ်တတ်သူ ကတ္တားမရှိလျှင် သရဏာဂုံဆိုတာပင် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။]

သရဏံ ၊ပေ၊ ဘေဒေါ။ ။သရဏာဂုံဖြင့် ရတနာ ၃ ပါးဟူသော ကိုးကွယ်ရာ ဝိသယ (အာရုံ) ကိုပြ၏၊ သရဏာဂမနံဖြင့်ကိုးကွယ်ကြောင်း စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုပြ၏၊ ယောစသရဏံ ဂစ္ဆတိဖြင့် ကိုးကွယ်တတ်သော ကတ္တားကို ပြ၏၊ သရဏာဂမနပွဘေဒေါဖြင့် လောကီလော ကုတ္တရာစသော သရဏာဂုံအပြားကိုပြ၏၊ သရဏာဂမနဖလံဖြင့် သရဏာဂုံ၏ အကျိုးကိုပြ၏၊ သံကိလေသောဖြင့် သရဏာဂုံ၏ ညစ်နွမ်းကြောင်းကို ပြ၏၊ ဘေဒေါဖြင့် သရဏာဂုံ၏ ပျက်ပုံကို ပြသည်။

ဝေါဒါနံ မယါ။ ။"ဤခေါင်းစဉ်၌ သံကိလေသကို ယူသကဲ့သို့, ဝေါဒါနကို အဘယ်ကြောင့် မယူအပ်သနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-သံကိလေသကို ယူလိုက်လျှင် ဝေါဒါနကိုလည်း ယူအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် သီးခြားမယူတော့၊ မှန်၏-အညာဏာစသော အကြင်အကြောင်းတို့သည် သံကိလေသ၏ အကြောင်းမျှားဖြစ်ကြ၏၊ ထိုအကြောင်းတို့ကို အချင်းခပ်သိမ်း မဖြစ်စေခြင်း, ဖြစ်ပြန်လျှင်လည်း ပယ်ခြင်းအားဖြင့် သရဏာဂုံ၏စင်ကြယ်မှု ဝေါဒါနဖြစ်သည်။

ဟိ"သတိတိ သရဏံ။ ။သရဓတ်သည် ဟိ"သန အနက်ကို ဟောသော်ကြောင့် ဓာတ်နက်ဖြင့် ပြုအပ်သော ဓာတ္တတ္ထဝိဂ္ဂဟတည်း၊ နဂိုဓာတ်ရင်းအတိုင်း "သရဏီတိတိ သရဏံ" ဟုလည်း ပြုနိုင်၏၊ သရဓာတ်, ယုကို အန၊ ရနောက်ဖြစ်၍ နကို ဏပြန်စေသည်။ ["သရဏတ္ထ ၊တာ" နေရာ၌ "အတ္ထတော" ဟုလည်း ပါ၌ရှိ၏၊ အနက်တူပင်။]

သရဏာဂတာနံ ၊ပေ၊ ဝိနာသေတိ။ ။ဟိ"သတိကိုထပ်ဖွင့်သော အနုသံဝဏ္ဏနာ တည်း၊ "ဟိ"သ-ပယ်ဖျောက်" ဟူရာ၌ အဘယ်သူတို့၏+အဘယ်အရာကို+အဘယ်ဖြင့် ပယ်ဖျောက်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "သရဏာဂတာနံ+ဘယံ ၊ပေ၊ ကိလေသံ+တေန

သရဏာဂုံဖြင့်ပင်၊ ဘယ်-ဝဋ္ဋဘေးကိုလည်းကောင်း၊ သန္တာသ်-စိတ်၌ပြင်းစွာ ထိတ်လန့်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊-ဒုက္ခ-ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒုဂ္ဂတိ ပရိကိလေသ-ဒုဂ္ဂတိဘဝ၌ ထက်ဝန်းကျင် အနှိပ်စက်ခံရခြင်း ပူလောင်ရခြင်း ကိုလည်းကောင်း၊ ဟနတိ ဝိနာသေတိ-ပယ်ဖျောက် ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧတံ-ဤသရဏာသဒ္ဒါသည်၊ ရတနတ္တယသေဝ-ရတနာ ၃ ပါး အပေါင်းကိုပင်၊ အဓိဝစနံ-ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။ [အနက်အကျယ်ကို အဓိပ္ပာယ်၌ ရှုပါ။]

သရဏာဂမနေန ဟနတိ ဝိနာသေတိ" ဟု မိန့်သည်၊ ဝိနာသေတိကား "ဟနတိ" အတွက် သတ်ခြင်းအနက်ကို တားမြစ်သောပုဒ်တည်း။ "ဟနတိ-ဖျက်ဆီးတတ်၏" ဟု ပေးပါ-ဟူလို၊ ထိုဟနတိလည်း ဟိံသတိ၏ အနက်ဖွင့်တည်း။

ဘယ် ၊ဝေ၊ ကိလေသ်။ ။ဘယ်တိ ဝဋ္ဋဘယ်၊ သန္တာသ်တိ စိတ္တုတြာသ်၊ ဒုက္ခံတိ ကာယိကဒုက္ခ၊ [စေတသိကဒုက္ခကို သန္တာသ်ဖြင့် ယူခဲ့ပြီ။] ဒုဂ္ဂတိပရိကိလေသ်တိ ဒုဂ္ဂတိပရိယာပန္နံ (ဒုဂ္ဂတိဘဝ၌ အကျုံးဝင်သော) သဗ္ဗဒုက္ခံ (ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲအားလုံး)။ [ပရိကိလိသ်နံ-ထက်ဝန်းကျင် အနှိပ်စက်ခံရခြင်း၊ ဝါ-ထက်ဝန်းကျင်ပူလောင်ရခြင်း၊ ပရိကိလေသော-ခြင်း၊ (ကိလေသဓာတ်၏ ဗာဓန, ဥပတာပ အနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ "တိရစ္ဆာန် စသည်ဖြစ်၍ အနှိပ်စက်ခံရခြင်း, အနှိပ်စက်မခံရသော်လည်းအမြဲပူလောင်၍နေရခြင်း" ဟူလို၊) ဒုဂ္ဂတိယ်+ပရိကိလေသော ဒုဂ္ဂတိပရိကိလေသော၊ ဤ ဋီကာအဖွင့်အတိုင်း "ဒုဂ္ဂတိပရိကိလေသ်" ဟု တစ်ပုဒ်တည်းရှိပါစေ၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ "ဒုဂ္ဂတိ ပရိကိလေသ်" ဟု ၂ ပုဒ်ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်။]

အဓိဝစနံ။ ။အဓိဝစနံတိ နာမံ၊ [အဓိဝစနသဒ္ဒါသည် "အဓိ (ဥပရိ)-ရတနာ ၃ ပါး၏ အထက်၌+ဝစနံ-ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ထိုသဒ္ဒါသည်ပင် ရတနာ ၃ ပါး၏ "သရဏ" ဟူသော အမည်ဖြစ်သောကြောင့် "နာမံ" ဟု အဓိပ္ပာယတွဲဖွင့်သည်၊ ဤအလို "ရတနတ္တယသေဝ-၏ပင်၊ အဓိဝစနံ-အထက်၌ ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ-အမည်တည်း" ဟု ပေးပါ။]

တစ်နည်း။ ။ပသိဒ္ဓဝစနံ ဝါ-ရတနာ ၃ ပါး၏ အထက်၌ ထင်ရှားသော အထင်ရှင်သဒ္ဒါတည်း၊ သရဏာသဒ္ဒါသည် "သရတိ ဟိံသတိ" ဟူသော ဝိဂြိဟ်အရ ညှဉ်းဆဲတတ်သော အခြားအနက်များနှင့် ဆိုင်သော်လည်း အထင်ရှင်အားဖြင့် ရတနာ ၃ ပါးကိုသာ ဟောရသည်-ဟူလို။ [အဓိဝစနံ, နာမံရှိက, များလှနက်တွင်, လိုအင်နက်မှီ-ထင်ရှင်၊-ရှေးနိယာမ်။] ဤအလို "ရတနတ္တယသေဝ-၏ပင်၊ အဓိဝစနံ-အထက်၌ထင်ရှားသော ရှင်သဒ္ဒါတည်း" ဟု ပေးပါ။

တစ်နည်း။ ။ယထာတုစ္ဆံ ဂုဏ် အဓိကိစ္စ ပဝတ္တဝစနံ-ဟုတ်မှန်သော ဂုဏ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ တိသ ဒတ္တ စသည်ကဲ့သို့ သဒ္ဒါဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း (ပဝတ္တိနိမိတ်) မရှိသော, ဝိဂြိဟ်ပြု၍ မရသော သက်သက်ရှင်သဒ္ဒါ မဟုတ်ပါ-ဟူလို၊ "အဓိကိစ္စ+ပဝတ္တံ+ဝစနံ အဓိဝစနံ" ဟု ပြု၊ ဤအလို "ရတနတ္တယသေဝ-၏ပင်၊ အဓိဝစနံ-ဟုတ်မှန်သောဂုဏ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော သဒ္ဒါတည်း" ဟု ပေးပါ၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်၌ ၃ နည်း ဖွင့်ထားသည်။

အထဝါ-အကျယ်တစ်နည်းကား၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဟိတေ-အကြောင်းဖြစ်သော စီးပွားခ္ပ၊ ပဝတ္တနေန-သတ္တဝါတို့ကို ဖြစ်စေခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဟိသတိ၏ ကြိယာဝိသေသန) အဟိတာ-အစီးအပွားမဲ့မှ၊ ဝါ-စီးပွား၏ ဆန့်ကျင်ဘက်မှ၊ နိဝတ္တနေနစ-သတ္တဝါတို့ကို ဆုတ်နစ်စေခြင်း အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သတ္တာနံ-တို့၏၊ ဘယံ-ဝဋ္ဋဘေးကို၊ ဟိသတိ-ပယ်ဖျောက် ဖျက်ဆီးတော်မူတတ်၏။ ဓမ္မော-သည်၊ ဘဝကန္တာရာ-ဘဝတည်းဟူသော ခရီးခဲမှ၊ ဥတ္တာရဏေန-ကယ်တင်ခြင်း အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဿာသဒါနေနစ-သက်သာရာ သက်သာကြောင်းကို ပေးခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (သတ္တာနံ ဘယံ ဟိသတိ၊) သံဃော-သည်၊ အပ္ပကာနံပိ-အနည်းငယ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာရာနံ-ပြုအပ်သော ကောင်းမှု တို့၏၊ ဝိပုလပ္ပလပဋ္ဌိလာဘကရဏေန-ပြန့်ပြောသောအကျိုးကို ရခြင်းကို ပြုခြင်း အားဖြင့်၊ (သတ္တာနံ ဘယံ ဟိသတိ၊) တသ္မာ, ဣမိနာပိ ပရိယာယေန-ဤခွဲခြားခဲ့ ဖွင့်ဆိုအပ်သော အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ရတနတ္တယံ-သည်၊ သရဏံ-မည်၏၊ [ဣမိနာပိ ပရိယာယေနာတိ ဣမိနာပိ ဝိဘဇိတ္တာ ဝုတ္တေန ကာရဏေန၊-ဋီကာ။]

အထဝါ။ ။အထဝါဟု တက်သော်လည်း ဟိသနတ္ထအနက်ကား မပြောင်းပါ။ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သံဃတို့၏ အသီးအသီး ဟိသနဖြစ်ပုံအကျယ်ပြခြင်းသာ ရှေ့နည်းမှ ထူးပါသည်။ [ဧဝံ အဝိသေသတော သရဏသဒ္ဒဿ အတ္ထံ ဒဿေတ္တာ ဣဿေတ္တာ ဣဿေကုံ အထဝါတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

ဟိတေ ၊ပေ၊ ဘယံ။ ။"သမ္မန္နသီလာ ဘိက္ခဝေ ဂိဟရထ-ပြည့်စုံသော သီလရှိ ကြသည် ဖြစ်၍ နေကြလော" စသည်ဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို ဟိတခ္ခ တိုက်တွန်းတော်မူခြင်း, "ပါဏာတိပါတ၏အကျိုးသည် တစ်မလွန်ဘဝ၌ ဆိုးဝါးလှ၏" ဤသို့ စသည်ဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို အဟိတမှ ဆုတ်နစ်စေတော်မူခြင်းအားဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ ဝဋ္ဋဘယကို ဖျက်တော်မူရာရောက်၏။ "ကောင်းသော အကြောင်းကိုဖြစ်စေ၍ မကောင်းသော အကြောင်းကိုမဖြစ်စေလျှင်, ဘဝ်ဘေးကို မဖြစ်စေရာရောက်သည်" ဟူလို။

ဘဝ ၊ပေ၊ ဒါနေနစ။ ။မင်္ဂလာသည် ခုနစ်ဘဝအထက်၌မဖြစ်စေခြင်း စသည် ဖြင့် ဘဝကန္တာရမှ ထုတ်ဆောင်နိုင်၏။ ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရားသည် ဖလသမာပတ်ဝင်စား၍ နိဗ္ဗာန် ကို အာရုံပြုသောအခါ သံသရာဒုက္ခ၏ အလွန်သက်သာမှုကို ပေးနိုင်၏။ ပရိယတ်တရားလည်း ကြားနာ၍ နေရလျှင်ပင် စိတ်ကြည်လင်ချမ်းသာ၏။ တရားအတိုင်း ကျင့်လျှင်လည်း ချမ်းသာ၏။ ဤနည်းအားဖြင့် အဿာသကို ပေးနိုင်သည်။

အပ္ပကာနံပိ ကာရာနံ။ ။အရိယာသံဃာတော်သည် အနုတ္တရပုညခေတ္တ ဖြစ်ရ ကား (သံဃာတော် အပေါ်၌) အနည်းငယ်သော ဒါနမှု ရိုသေမှုစသော ကောင်းမှုကိုပြုလျှင် ကြီးကျယ်သောအကျိုးကိုပေးနိုင်၏။ ဤသို့အားဖြင့် ရတနာ ၃ ပါးလုံးပင် သတ္တဝါတို့၏ ဝဋ္ဋဘယ ကိုပယ်ဖျောက်တော်မူနိုင်ကြသည်။ [ကာရသဒ္ဒါသည် ကုသိုလ်ကောင်းမှုအနက်ကို ဟော၏။ "ကရိယတေတိ ကာရော" ဟု ပြုပါ၊ ကာရာနံတိ ဒါနဝသေန ပူဇာဝသေနစ ဥပနိတာနံ သက္ကာရာနံ၊-ဋီကာ။]

တပ္ပသာဒတဂ္ဂရုတာဟိ-ထိုရတနာ ၃ ပါးခ္ဍ ကြည်ညိုခြင်း, ထိုရတနာ ၃ပါး သာလျှင် အလေးပြုစရာရှိသူ၏ အဖြစ်တို့ဖြင့်၊ ဝိဟတကိလေသော-ပယ်ဖျောက် အပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိသော၊ ဝါ-ကိလေသာကို ပယ်ဖျောက်ပြီးသော၊ တပ္ပရာ ယဏတာကာရပ္ပဝတ္တော-ထိုရတနာ ၃ ပါးဟူသော လည်းလျောင်းရာရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒေါ-စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်၊ ဝါ-စိတ်, စေတသိက်သည်၊ သရဏဂမနံ-သရဏဂုံမည်၏။

တပ္ပသာဒ ၊ပေ၊ ဂမနံ။ ။ပြအပ်ခဲ့သော မာတိကာပုဒ်တို့တွင် သရဏဲပုဒ်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ယခုအခါ သရဏဂမနံပုဒ်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "တပ္ပသာဒ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ တသ္မိ-ထိုရတနာ ၃ ပါးခ္ဍ+ပသာဒေါ-ကြည်ညိုခြင်းတည်း၊ တပ္ပသာဒေါ-ခြင်း၊ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ" ဟု လည်းကောင်း, "သွာက္ခာတော ဓမ္မော" ဟု လည်းကောင်း, "သုပ္ပဋိပန္နော သံဃော" ဟု လည်းကောင်း ယုံကြည်ခြင်း-အာရုံပြု၍စိတ်ကြည်နေခြင်းကို "ပသာဒ" ဟု ခေါ်သည်။

တဂ္ဂရုတာ။ ။တံဒေဝ+ဂရုယသာတိ တဂ္ဂရု၊ တဂ္ဂရုနော+ဘာဝေါ တဂ္ဂရုတာ-ထိုရတနာ ၃ ပါးသာလျှင် အလေးပြုစရာ ရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ (ထိုရတနာ ၃ ပါးကို အလေးပြုခြင်း အမှုအရာ) တည်း။

ဝိဟတ ကိလေသော။ ။ရတနာ ၃ ပါးခ္ဍ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမဟုတ်, သွာက္ခာတမဟုတ်, သုပ္ပဋိပန္နမဟုတ် စသည်ဖြင့် အယူမှားခြင်း ဒိဋ္ဌိ, ယုံမှားသံသယ ဖြစ်ခြင်းဝိစိကိစ္ဆာ, လုံးလုံးနားမလည်ဘဲ တွေဝေနေခြင်း သမ္မောဟ, မယုံခြင်း အသဒ္ဓိယ စသည်ကို "ကိလေသ" ဟု ဆိုသည်။ တပ္ပသာဒတဂ္ဂရုတာတို့ဖြင့် ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိသူ (ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးပြီးသူ) ကို "ဝိဟတကိလေသော" ဟု ဆိုသည်၊ "ဝိဟတာ+ကိလေသာ ယေနာတိ ဝိဟတကိလေသော။

တပ္ပရာယဏတာကာရပ္ပဝတ္တော။ ။တဒေဝ (ထိုရတနာ ၃ ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော) ပရာယဏံ (အလွန်ရောက်အပ်သော အရာသည်၊ ဝါ-လည်းလျောင်းရာသည်) ဧတသာတိ တပ္ပရာယဏော၊ တပ္ပရာယဏသ+ဘာဝေါ တပ္ပရာယဏတာ၊ တပ္ပရာယဏတာယေဝ+အာကာရော တပ္ပရာယဏတာကာရော၊ တေန+ပဝတ္တော တပ္ပရာယဏတာကာရပ္ပဝတ္တော၊ [ပရာယဏံ၌ "ပရံ+အယနံ-အလွန်ရောက်အပ်" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သောကြောင့် "ပရာ+ဂတိ" ဟု သဒ္ဒတ္ထလည်းကောင်း, "တာဏ-စောင့်ရှောက်တတ်, လေဏ-ပုန်းအောင်းရာ" ဟု အဓိဟာ ယတ္ထလည်းကောင်း ဋီကာ၌ ဖွင့်သည်။]

စိတ္တုပ္ပါဒေါ သရဏဂမနံ။ ။ဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ ဂမနံ၊ သရဏံ ဂ္ဂတိ+ဂမနံ သရဏဂမနံ၊ ဤဝိဂ္ဂဟအရ ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်ကြောင်း (သိကြောင်း) စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို "သရဏဂမန"ဟု ကောက်ပါ။ စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟူရာ၌ ပုထုဇဉ်သေက္ခအတွက် မဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်, ရဟန္တာအတွက် ကြိယာစိတ္တပ္ပါဒ်ကို ကောက်ပါ။ [ဉာဏ်မရှိဘဲ ကြည်ညိုရုံသာ ဖြစ်သော ပုထုဇဉ် အတွက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟု မှတ်ပါ။]

မှတ်ချက်။ ။"ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆामိ" စသည်ဖြင့် နှုတ်မြွက်ကြောင်း စိတ်သည် ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်ကြောင်း (သိကြောင်း) စိတ်တည်း၊ ထိုစိတ် (စေတသိက်)ကို "သရဏဂမန" ဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် သီလပေးရာ၌ "တတိယမ္ပိ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ"

တံ သမဏီ-ထိုသရဏာဂုံနှင့် ပြည့်စုံသော၊ သတ္တော-သည်၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂစ္ဆတိ-ဆည်းကပ်၏။ ဝုတ္တာပဟုကာရေန-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ("တပ္ပသာဒ ၊ပေ၊ ကာရပ္ပဝတ္တော" ဟု ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊)စိတ္တုပ္ပါဒေန-စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြင့်၊ ("ဥပေတိ" ၌စပ်၊) တိဏာ-နိ်သော၊ တောနိ ရတနာနိ-တို့သည်၊ မေ-၏။ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာတည်း၊ တောနိ-တို့သည်၊ (မေ-၏။) ပရာယဏံ-အလွန်ရောက်အပ်သောအရာတည်း၊ ဝါ-လည်းလျှောင်းရာတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဥပေတိ-

---

အဆုံးဝယ် သီလပေးသောပုဂ္ဂိုလ်က "သရဏ ဂမနံ ပရိပုဏ္ဏံ-အသင့်မှာ သရဏာဂုံပြည့်စုံပြီ၊ (ဝုဒ္ဓ မမ္မ သံယ ၃ ပါးလုံးအတွက် ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်ကြောင်းစိတ် ၃ ဖျိုး ပြည့်စုံပြီ)" ဟု ဆိုလေ့ရှိကြ၏။ ထိုသို့ဆိုရာ၌ ဤ "သရဏဂမနံ"ကို ထောက်၍ ဆိုသည်ဟု မှတ်ပါ။

လောကီ လောကုတ္တရာ။ ။တပ္ပသာဒဖြင့် လောကီသရဏာဂုံကို ပြု၏၊ မှန်၏-လောကီသရဏာဂုံ၌ ယုံကြည်မှုသည် ပဓာနဖြစ်၏။ [ဘုန်းမှာ ဉာဏ်ပါသော်လည်း ဉာဏ်သည် သဒ္ဓါ၏ နောက်လိုက်တည်း။] တဂ္ဂရုတာဖြင့် လောကုတ္တရာသရဏာဂုံကိုပြု၏၊ မှန်၏-အရိယာတို့သည် ရတနာ ၃ ပါး၏ ဂုဏ်တော်ကို အထူးသိခြင်းကြောင့် ရတနာ ၃ ပါးကို "အယွန်အလေးပြုစရာ"ဟု သိမြင်နေကြပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။"ရတနာ ၃ ပါးကို အရိယာဖြစ်သူတို့သာ အလွန်လေးစားကြ၏" ဟု ဆိုသည့်အားလျှော်စွာ ယမုအခါ အချို့ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့်တကွ ပုထုဇဉ်မြန်မာတို့သည် "ရတနာ ၃ ပါးကို ကိုးကွယ်ပါသည်'ဟု ဆိုကြသော်လည်း လေးစားသင့်သောလောက် အလေးဂရု မပြုကြ၊ ထို့ကြောင့်ပင် သက်တော်ထင်ရှား ပြတ်ဘုရား၏ ကိုယ်စားတော်ဖြစ်သော ဆင်းရုတော် ရုပ်ပွားတော် စေတီတော်မြတ်တို့၏ အနီးအပါးဝယ် မရိုမသေ မလေ ၊စား ကျွေးပေး၍ပင် ထိုင်ကာ စားကြ သောက်ကြ ဟေးလားဝါးလား စကားပြော၊ မက၊ ဘုရားဝိုင်းအတွင်းမှ ပွဲသဘင်ကိုပင် ကျင်းပခဲ့ကြလေ၏။

ဋီကာ။ ။ဧတ္ထစ ပသာဒဂ္ဂဟဏေန လောကီ သသရဏာဂမနမာဟ ၊ပေ၊ ဂရုဂ္ဂဟဏေန လောကုတ္တရံ ၊ပေ၊ တသ္မာ တဝ ဘဒေန ဝိဂ္ဂမ္ဘနဝသေန ပဝတ္တမာနဝသေန ဝိဟတ္ထကိလေသေ [ဝိဂ္ဂမ္ဘနဆိုသော်လည်း ပဟာဂ္ဂါတ်ဈာန်၏ ဝိဂမ္ဘန် မဟုတ်, ရတနာ ၃ ပါးကို တစ်သက်လုံး ယုံကြည်နေသောကြောင့် တဒင်္ဂမဟုတ်ဘဲ ဝိဂ္ဂမ္ဘနဟု ဆိုသည်။] တဂ္ဂရုတာယ သမုဗ္ဗေဒ ဝသေနာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ, အဂါရဝကရဏဟေတုနံ (အဂါရဝပြုခြင်း၏အကြောင်း မကောင်းသော ကိလေသာတို့ကို) သမုစ္ဆိန္နဝသေနတော။

တံ သမဏီ။ ။မာတိကာပုဒ်တို့တွင် သရဏာဂမနံကို ဖွင့်ပြပြီး၍ "ယောစ သရဏံ ဂစ္ဆတိ"ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "တံ သမဏီ"စသည်ကို မိန့်၊ သမံ+ဂမနံ ပဝတ္တနံ သမဏော၊ သမဏော ယသ အတ္ထိတိ သမဏီ၊ တေန-ထို စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့်+သမဏီ-အညီအမျှ တကွဖြစ်ခြင်း ရှိသူတည်း၊ ဝါ-ပြည့်စုံသူတည်း၊ တံ သမဏီ-သူ "ဝုတ္တံ ၊ ကာရေန ၊ပေ၊ ဥပေတိတိ အ-တ္ထော" ကား သရဏံ ဂစ္ဆတိ၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ ဥပေတိ (ဥပ+ဣတိ)ဖြင့် ဘဇတိစသော အနက်ကို သာ ဖွင့်သော်လည်း ဋီကာ၌ "ဧတံ ဝါ ဇာနာတိ ဗုဇ္ဈတိ" ဟူသော နောက်နည်းအနက်ကိုလည်း ဖွင့်သေး၏။

ဆည်းကပ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဘာဝ-သရဏဂမနပွဘေဒစသည် တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ သရဏံ-သရဏကိုလည်းကောင်း၊ သရဏဂမနံ-သရဏဂုံကိုလည်း ကောင်း၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂစ္ဆတိ၊ (သော) စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဣဒံ တယံ-ဤ ၃ ပါးအပေါင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ကား၊ သရဏဂမနပွဘေဒေ-သရဏဂုံအပြားဌ၌၊ (လတ္တမာနံ-သော၊) သရဏဂမနံ-သည်၊ လောကုတ္တရံ-လောကုတ္တရာ သရဏဂုံလည်းကောင်း၊ လောကိယဉ္စ-လောကီသရဏဂုံလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဒုဝိဓံ-ရှိ၏၊ တတ္ထ-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ လောကုတ္တရံ-သည်၊ ဒိဋ္ဌသစ္စာနံ-မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာ ၄ ပါးရှိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ မဂ္ဂက္ခဏေ-မဂ်ခဏာ၌၊ သရဏဂမနုပက္ကိလေသ သမုစ္ဆေဒေန-သရဏဂုံ၏ ညစ်နွမ်းကြောင်းကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်နိုင် ခြင်းကြောင့်၊ အာရမဏတော-အာရုံအားဖြင့်၊ နိဗ္ဗာနာရမဏံ-နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံ ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ, ကိစ္စတော-ကိစ္စအားဖြင့်၊ သကလေပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ရတနတ္တယေ-၌၊ ဣဒ္ဓတိ-ပြီးစီး၏။

လောကုတ္တရံ။ ။ဤပုဒ်နှင့် မဂ္ဂက္ခဏေပုဒ်ကို ဣဒ္ဓတိ ၌စပ်၊ "လောကုတ္တရာ သရဏဂုံသည် မဂ်ခဏာ၌ ပြီးစီး၏"ဟူလို၊ မဂ်ခဏာ၌ပြီးစီးသော သရဏဂုံသည် မပျက်နိုင်သော ကြောင့်လည်းကောင်း မဂ်နှင့် ဖိုလ်တို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးတည်း၏ တစ်သန္တာန်တည်း၌ ဖြစ် သောကြောင့်လည်းကောင်း ဖိုလ်ခဏနှင့် မဂ်ခဏ ဖိုလ်ခဏမှ တစ်ပါးသော အခြားစိတ်ဖြစ်ရာ ခဏတို့၌ ပြီးစီးမြဲ ပြီးစီး (တည်မြဲ တည်)သည်သာ။

သရဏ ၊ပေ၊ သမုစ္ဆေဒေန။ ။"အဘယ်နည်းဖြင့် ပြီးစီးပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ် ရှိသောကြောင့် "သရဏ ၊ပေ၊ သမုစ္ဆေဒေန, အာရမဏတော, ကိစ္စတော"ဟု မိန့်သည်၊ သရဏဂုံ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်သော ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်သောအားဖြင့်လည်း ကောင်း, နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောအားဖြင့်လည်းကောင်း, မဂ်ကိစ္စအားဖြင့်အားလည်းကောင်း, လောကုတ္တရာသရဏဂုံသည် မဂ်ခဏာ၌ ပြီးစီးပါသည်-ဟူလို။

နိဗ္ဗာနာရမဏံ ဟုတ္တာ။ ။အာရမဏတောကို "နိဗ္ဗာနာရမဏံ ဟုတ္တာ"ဟု ထပ် ဖွင့်သည်၊ ဤပါဠိဖြင့် "လောကုတ္တရာ သရဏဂုံသည် (လောကီသရဏဂုံကဲ့သို့ ရတနာ ၃ ပါး၏ဂုဏ်တော်ကို အာရုံပြုနေဖွယ်မလို) သစ္စာ ၄ ပါးကို သိခြင်းသည်ပင် လောကုတ္တရ-သရဏဂုံဖြစ်တော့၏"ဟု ပြ၏။ [နိဗ္ဗာနာရမဏံ ဟုတ္တာတိ ဧတေန အတ္ထတော (လိုရင်း အနက် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်) စတုသစ္စာဓိဂမော ဧဝ လောကုတ္တရသရဏဂမနံတိ ဒသေတိ၊-ဋီကာ။]

ကိစ္စတော။ ။"သရဏ ၊ပေ၊ သမုစ္ဆေဒေန"ဖြင့် ပဟာနကိစ္စကို ပြ၏။ နိဗ္ဗာနာ ရမဏံ ဟုတ္တာဖြင့် သစ္ဆိကိရိယကိစ္စကို ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် ကိစ္စတောအရ ပရိညာကိစ္စ ဘာဝနာ ကိစ္စ ၂ ပါးကို ယူပါ၊ ကိစ္စတောတိ တဒေဝသော ဘာဝနာဘိသမယံ၊ ထိုတွင် မဂ္ဂက္ခဏောဖြင့် မဂ်ကိုဖြစ်စေခြင်းဟူသော ဘာဝနာကိစ္စကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်၏၊ ပရိညာဘိသမယဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ-ဋီကာသစ်၊ သာဝကတို့ သိထိုက်သော ဝုဒ္ဓဂုဏ်တော်များကိုလည်းကောင်း, အရိယာသံယာ

လောကိယံ-လောကီသရဏာဂုံသည်၊ (ဟုတ္တာ ဣဗ္ဗတိ ၌စပ်၊) ပုထုဇနာနံ-ပုထုဇဉ်တို့၏၊ သရဏာဂမနုပဏ္ဍိလေသ ဝိဂ္ဂမ္ဘနေန-သရဏာဂုံ၏ ညစ်နွမ်းကြောင်းကိလေသာတို့ကို ပယ်ခွာနိုင်ခြင်းကြောင့်၊ အာရမဏာတော-အာရုံအားဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓါဒိဂုဏာရမဏံ-ဘုရားအစရှိသော ရတနာ ၃ ပါး၏ ဂုဏ်တော်ဟူသော အာရုံရှိသည်၊ ဟုတ္တာ, ဣဗ္ဗတိ-ပြီးစီး၏။ တံ-ထိုလောကီသရဏာဂုံသည်၊ အတ္ထတော-လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓါဒိသု-ဘုရားအစရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထူသု-ဝတ္ထုတို့၌၊ (ကြည်ညိုသောစိတ်၏ တည်ရာအာရုံတို့၌၊ သဒ္ဓါပဋိလာဘော-သဒ္ဓါကိုရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓါမူလိကာ - သဒ္ဓါဟူသော' အရင်းခံရှိသော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ စ - သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်လည်းကောင်းတည်း၊ သဒ္ဓါပဋိလာဘော-သဒ္ဓါကိုရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ;ဝ်ဒ္ဓါမူလိကာ-သော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိစ-ကိုလည်းကောင်း၊) ဒသသု-ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ပုညကြိယဝတ္ထူသု-ပုညကြိယာဝတ္ထုတို့တွင်၊ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မံတိ-ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။

တော်၏ ဂုဏ်တော်များကိုလည်းကောင်း ပိုင်းခြား၍ သိပြီးဖြစ်သောကြောင့် ပရိညာကိစ္စသည် ပြီးစီး၏။ မိမိကိုယ်တိုင် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်၍ မဂ်ဖြင့် ကိလေသာတို့ကို သတ်နိုင်ရကား ဓမ္မဂုဏ်တော်ကိုလည်း ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးတော့သည်သာ။

သဒ္ဓါပဋိလာဘော။ ။"သမ္မာသမ္ဗုद္ဓေါ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည် အလုံးစုံကို မှန်ကန်စွာ ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူ၏" ဤသို့ စသည်ဖြင့် ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါ ရခြင်း(သဒ္ဓါဖြစ်ခြင်း)ကို "သဒ္ဓါပဋိလာဘ"ဟု ခေါ်၏၊ ဤစကားဖြင့် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်သရဏာဂုံကို ပြ၏။ [သဒ္ဓါပဋိလာဘောတိ ဣမိနာ မာတာဒိဟိ ဥဿာဟိတဒါရကာနံ ဝိယ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တသရဏာဂမနံ ဒဿေတိ၊-ဋီကာ။]

သဒ္ဓါမူလိကာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ။"သဒ္ဓါမူလိကာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ(ဉာဏ်)ဖြစ်ရာ၌ ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါသည် အရင်းခံလျက်ရှိ၏ ဟု သိစေ၏၊ မှန်၏-ဘုရားစသည်ကို ဖူးမြင်ရသောအခါ ရှေးဦးစွာ ကြည်ညိုမှုသဒ္ဓါဖြစ်၏၊ ထိုသဒ္ဓါကို အရင်းခံမှ ဂုဏ်တော်များ၌ အသိဉာဏ်ပေါ်လာနိုင်သည်၊ ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိပါ၌ဖြင့် ဉာဏသမ္ပယုတ်သရဏာဂုံကို ပြသည်။ [သမ္မာဒိဋ္ဌိတိ ဣမိနာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တသရဏာဂမနံ (ဒဿေတိ)။]

ဒသသု ၊ပေ၊ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မံ။ ။ထို သဒ္ဓါပဋိလာဘ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ၂ မျိုးလုံးကိုပင် ပုညကြိယဝတ္ထု ဆယ်ပါးတွင် "ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မပုညကြိယဝတ္ထု"ဟု ခေါ်ရသည်။ [အတ္ထနောပစ္စယေဟိ (မိမိ၏ သပ္ပုရိသူပနိဿယ, သဒ္ဓမ္မဿဝန, ယောနိသော မနသိကာရစသော အကြောင်းတို့သည်) ဥဇု-ဖြောင့်မတ်သည်ကို + ကရိယတိတိ ဥဇုကမ္မံ၊ ဒိဋ္ဌေဝ - ဉာဏ်အမြင်သည်ပင် + ဥဇုကမ္မံ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မံ၊ ဤသို့ပြုလျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော ဉာဏ်ကို ရ၏၊ ဥဇု + ကရိယတိ ဧတေနာတိ ဥဇုကမ္မံ၊ ဒိဋ္ဌိယာ - ဉာဏ်အမြင်၏၊ ဝါ-ကို + ဥဇုကမ္မံ - ဖြောင့်မတ်အောင် ပြုကြောင်းသဒ္ဓါတည်း၊ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မံ-ဒ္ဓါ၊ ဤသို့ပြုလျှင် သဒ္ဓါကိုလည်း "ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ"ဟု ခေါ်နိုင်သည်၊ "ရှေးဦးစွာ သဒ္ဓါဖြစ်ပြီးမှ ထိုသဒ္ဓါက ဉာဏ်ကို ဖြောင့်မတ်အောင် ပြုသည်"ဟူလို။]

တယိဒံ-(တံ+ဣဒံ)-ထိုလောကီသရဏာဂုံသည်၊ အတ္တသန္ဓိယျာတနေန-မိမိကို အပ်နှင်းခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (မိမိကို အပ်နှင်းကြောင်းဖြစ်သော ဒိဋ္ဌဇုကမ္မအားဖြင့်လည်းကောင်း)၊ တပ္ပရာယဏတာယ-ထိုရတနာ ၃ပါးဟူသော လည်းလျှောင်းရာရှိသူ၏ အဖြစ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ထိုရတနာ ၃ ပါးဟူသော လည်းလျှောင်းရာရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဒိဋ္ဌဇုကမ္မအားဖြင့်လည်းကောင်း)၊ သိဿဘာဝူပဂမနေန-တပည့်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (တပည့်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကြောင်း ဒိဋ္ဌဇုကမ္မအားဖြင့်လည်းကောင်း)၊ ပလိပါတေန-မွန်မွန်မြတ်မြတ် ပျပ်ဝပ်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (မွန်မွန်မြတ်မြတ် ပျပ်ဝပ်ကြောင်း ဒိဋ္ဌဇုကမ္မအားဖြင့်လည်းကောင်း)၊ ဣတိ-သို့၊ စတုဟာ-၄ ပါး အပြားအားဖြင့်၊ ဝတ္ထုတိ-ဖြစ်၏။

တတ္ထ-ထို ၄ ပါးတို့တွင်၊ အတ္တသန္ဓိယျာတနံနာမ-မည်သည်၊ အဇ္ဇ-ယနေ့ကို၊ အာဒိံကတ္ဝာ-အစပြု၍၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ အတ္တာနံ မိမိကို၊ ဗုဒ္ဓသ (ဧဝ)-မြတ်စွာဘုရားအားသာ၊ နိယျာတေမိ-အပ်နှင်းပါ၏၊ ဓမ္မသ (ဧဝ)-သာ၊ (နိယျာတေမိ)၊ သံဃသ (ဧဝ)-သာ၊ (နိယျာတေမိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓါဒီနံ-ဘုရားအစရှိသော ရတနာတို့အား၊ အတ္တပရိစ္စဇနံ-မိမိကို စွန့်ခြင်းတည်း၊ တပ္ပရာယဏတာနာမ-မည်သည်၊ အဇ္ဇ-ကို၊ အာဒိं ကတ္ဝာ-၍၊ အယံ-ဤသူသည်၊ [စာရှိအတိုင်းဆိုလျှင် "အဟံ-သည်"ဟု ပေးပါ။] ဗုဒ္ဓပရာယဏောာ-ဘုရားသာ လည်းလျှောင်း

အတ္တသန္ဓိယျာတနံ။ ။အတ္တာ-မိမိကို၊ သန္ဓိယျာတိယတိ ပေးစွာအပ်နှင်းအပ်၏၊ အပ္ပိယတိ-အပ်နှင်းအပ်၏၊ ပရိစ္စဇိယတိ-စွန့်အပ်၏၊ ဧတေနာတိ အတ္တာသန္ဓိယျာတနံ ဆိုအပ်ပြီသော ဒိဋ္ဌဇုကမ္မကို အရကောက်ပါ၊ [အပ္ပိယတိ ပရိစ္စဇိယတိတို့သည် သန္ဓိယျာတိ ယတိ၏ အဓိပ္ပာယ်တည်း၊ သံ+နိ+ယတဓာတ်, စုရာဒိ ဂဏ, ယု။]

အတ္တပရိစ္စဇနံ။ ။သန္ဓိယျာတနံနှင့် ပရိစ္စဇနသည် သဘောတူတည်း၊ မိမိကို ရတနာ ၃ ပါးအား စွန့်ခြင်းဟူသည်လည်း သံသရာမှ လွတ်မြောက်ခြင်းအကျိုးငှာ စွန့်ခြင်းတည်း။ [သံသာရဒုက္ခ နိဿရဏာတ္ထံ အတ္တနော အတ္တဘာဝဿ ပရိစ္စဇနံ -ဋီကာ။]

တပ္ပရာယဏတာ။ ။တံ+ပရာယဏံ ဧတဿာတိ တပ္ပရာယဏော-ထိုရတနာ ၃ ပါးဟူသော လည်းလျှောင်းရာရှိသူ၊ ဝါ-ရှိသောစိတ္တာ,ပ္ပါဒ်၊ တပ္ပရာယဏဿ+ဘာဝေါ တပ္ပရာယဏတာ၊ ပြအပ်ပြီးသော ဒိဋ္ဌဇုကမ္မပင်တည်း။

အဟံ ဗုဒ္ဓပရာယဏောာ။ ။စာအုပ်တို့၌ "အဟံ" ဟု ရှိ၏၊ "မံ ဓာရေထ"ကို ထောက်လျှင်, "အယံ ဗုဒ္ဓပရာယဏောာ ၊ပေ၊ တိ မံ ဓာရေထ-ဤသူသည် ဗုဒ္ဓပရာယဏရှိသူတည်း ၊ပေ၊ သံဃပရာယဏရှိသူတည်း၊ ဤသို့ အကျွန်ုပ်ကို မှတ်ကြပါ" ဟု ဆိုမှ ရှေ့နောက်ညီ၏။ မူလပဏ္ဏာသ-ဘယဘေရဝသုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း "အယံ" ဟုပင်ရှိ၏၊ အဟံကို အမှန်ဟုဆိုလျှင် "ပရိသုဒ္ဓေါ အဟံဘန္တေ, ပရိသုဒ္ဓေါတိ မံ ဓာရေထ" ကဲ့သို့ "အဟံ ဗုဒ္ဓ ၊ပေ၊ ဓမ္မ ၊ပေ၊ သံဃပရာယဏောာ၊ ဗုဒ္ဓ ၊ပေ၊ ဓမ္မ ၊ပေ၊ သံဃပရာယဏောာတိ မံ ဓာရေထ" ဟု ၂ ထပ်ရှိမှ အဓိပ္ပာယ်မှန်မည်။

ရာရှိသူတည်း၊ ဓမ္မပရာယဏော-တရားတော်သာ လည်းလျှောင်းရာရှိသူတည်း၊ သံဃပရာယဏော-သံဃာတော်သာ လည်းလျှောင်းရာရှိသူတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မံ-တပည့်တော်ကို၊ ဓာရေထ-မှတ်တော်မူပါကုန်၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ တပ္ပရာယဏာ ဘာဝေါ-ထိုရတနာ ၃ ပါးဟူသော လည်းလျှောင်းရာရှိသူ၏ အဖြစ်တည်း။

သိဿာဘာဝူပဂမနံနာမ-မည်သည်၊ အဇ္ဇ-ကို၊ အာဒိံကတ္တာ-၍၊ အယံ-ဤသူသည်၊ [စာရှိအတိုင်းဆိုလျှင် "အဟံ-သည်" ဟု ပေးပါ။] ဗုဒ္ဓသ (ဧဝံ)-၏သာ၊ အန္တေဝါသိကော-အနီးနေတပည့်တည်း၊ ဓမ္မသ (ဧဝ)-၏သာ၊ (အန္တေဝါသိကော)၊ သံဃသ (ဧဝ)-၏သာ၊ အန္တေဝါသိကော၊ ဣတိ မံ ဓာရေထ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သိဿာဘာဝူပဂမော-တပည့်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းတည်း၊ ပဏိပါ.တောနာမ-မည်သည်၊ အဇ္ဇ အာဒိံကတ္တာ, အဟံ-သည်၊ အဘိဝါဒန ၊ပေ၊ သာမီစိကမ္မံ-ရှိခိုခြင်း, ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း, လက်အုပ်ချီမှုကိုပြုခြင်း, အရှိအသေပြုခြင်းကို၊ ဗုဒ္ဓါဒိနံ-ကုန်သော၊ တိဏ္ဏံ-ကုန်သော၊ ဝတ္ထူနံဧဝ-ဝတ္ထုတို့၏အတွက်သာ၊ ကရောမိ-၏။ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဗုဒ္ဓါဒိသု-ဘုရားအစရှိသောဝတ္ထုတို့၌၊ ပရမနိမ္စကာရော-မွန်မွန်မြတ်မြတ် ပျပ်ဝပ်မှုကို ပြုခြင်းတည်း။

သိဿာဘာဝူပဂမနံ။ ။ဥပဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ ဥပဂမနံ၊ သိဿာဘာဝသ+ဥပဂမနံ သိဿာဘာဝူပဂမနံ။ [ဤ၌လည်း "ဓာရေထ" ကိုထောက်၍ "အဟံ" နေရာဝယ် "အယံ" ဟု ရှိသင့်သည်။]

ပဏိပါတောနာမ။ ။ဤပဏိပါတ ဟူသည် အဘိဝါဒန ပစ္စုဋ္ဌာန အဉ္ဇလိကမ္မသာမီစိကမ္မပင်တည်း၊ ပ + နိ + ပတမ်တ်, ဏာပစ္စည်း။ သရဏာဂမနာဓိဗွာယေန-ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်ခြင်း၌ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒဖြင့်၊ ပ+ဏိပတတိ-မွန်မွန်မြတ် ပျပ်ဝပ် ရှိသေတတ်၏၊ ဧတေနာတိ ပဏိပါတောဟု ပ (ပြ) ဥပသာရကြောင့် နိ၌ နကို ဏပြန်စေရသည်။ ["မုဂုန္ဒ-ဗိသဏိုးနတ်မင်းကို၊ ပြဏိပတျ-အလွန်ရှိသေစွာ ရှိခိုးဝပ်ချပြီး၍၊ ပြဏိယတေ-လွန်စွာ ဆောင်ပြအပ်၏-မုဒ္ဓဗောဓိဂန္ဓာရမ္ဘ၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပြ (ပ) ရှေးရှိရာ၌ နိကို ဏ ပြုလေ့ရှိသည်၊ ပြအပ်ခဲ့သော "ပြဏိပတျ" ကိုထောက်၍ "ပါဏိပါတော" ဟု ရှိသည်ကို ပါဠိပျက်ဟု မှတ်ပါ။]

ဗုဒ္ဓါဒိနံယေဝ။ ။ဤ၃ဝကို အတ္တသန္ဓိယျာတနုစသည်တို့၌လည်း "ဗုဒ္ဓသ္မေဝ" စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း, "ဗုဒ္ဓေါ ဧဝ+ပရာယဏော-ယသ္သာတိ ဗုဒ္ဓပရာယဏော" စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း ဆိုထိုက်၏-ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဋီကာသစ်၌ သီဟဂတိဂအဓိကာရနည်းဖြင့် ပြန်၍လိုက်စေရမည်ဟု ဆို၏၊ ထိုသို့လိုက်စေမှလည်း အခြားအနက်များကို တားမြစ်နိုင်သည်။

ပရမနိပစ္စကာရော။ ။ပရမသည် ပ၏ အဖွင့်၊ နိပစ္စကာရော (နိပတျကာရော) သည် နိပါတ၏အဖွင့်တည်း၊ ဤအဖွင့်ကိုထောက်၍လည်း "ပါဏိပါတော" ၏ ပါဠိမှန်ဖြစ်ကြောင်း "ပါဏိပါတော" ဟု မရှိသင့်ကြောင်း သာ့၍သိသာသည်၊ [နိပတနံ နိပစ္စံ၊ ပရမံ+နိပစ္စံ ပရမနိပစ္စံ-မွန်မွန်မြတ်မြတ် ပျပ်ဝပ် (ရှိသေ) ခြင်း။ ပရမနိပစ္စသ+ကာရော ပရမ နိပစ္စကာရော၊ ဤဝါကျ၌ "ကရောမိတိ မံ ဓာရေထာတိ ဧဝံ" ဟု ဣတိ ၂ ပုဒ် (အာကာရ ၂ဝါကျ)

ဟိ-မှန်၊ စတုန္ဓ-နှစ်သော၊ ဣမေသံ အာကာရာနံ-ဤအခြင်းအရာတို့တွင်၊ အညတရမ္ပိ-တစ်ပါးသော အခြင်းအရာကိုလည်း၊ ကရောန္တေန-ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သရဏံ-သည်၊ ဝါ-ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သော ရတနာ ၃ ပါးသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတံယေဝ-ယူအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ။ [ဤ "သရဏံ ဂဟိတံ" ကိုထောက်၍ သီလပေးရာ၌ "သရဏဂဟဏံ ပရိပုဏ္ဏံ" ဟုလည်း အချို့က သုံးစွဲကြ၏၊ သို့သော် သီလပေးရာ၌ "သရဏံ ဂစ္ဆာမိ" ဟု ပါပြီးဖြစ်၍ "သရဏဂမနံ" ဟု သုံးစွဲမှ ရှေ့နောက်ညီပါသည်။].

အပိစ-သည်သာ မကသေး၊ ဘဂဝတော-အား၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ပရိစ္စဇামি-စွန့်ပါ၏။ ဓမ္မဿ-(အတ္တာနံ ပရိစ္စဇামি) သံဃဿ အတ္တာနံ ပရိစ္စဇামি ဇီဝိတံ-အသက်ကို၊ ပရိစ္စဇামি (" ရတနာ ၃ ပါးအတွက် အသက်ကို စွန့်ပါ၏" ဟူလို၊) မေ-တပည့်တော်သည်၊ အတ္တာ-မိမိကို၊ ပရိစ္စတ္တောယေဝ-စွန့်အပ်ပြီးပါသည်သာ၊ ဇီဝိတံ-ကို၊ ပရိစ္စတ္တံယေဝ-သည်သာ၊ ဇီဝိတပရိယန္တိကံ-အသက်အဆုံးပိုင်းအခြား

ကို တွေ့ရ၏၊ နောက်ဣတိဝေါဖြင့် "တပည့်တော်ကို မှတ်ကြပါ" ဟု ပြန်၍မည္ဆန်းသင့်, "အဟံ ၊ပေ၊ ကရောမိ" ကိုသာ ပြန်၍ည္ဆန်းသင့်၏၊ "ယနေ့မှစ၍ အကျွန်ုပ်သည် ၊ပေ၊ ဗုဒ္ဓစသော ၃ ပါးကုန်သော ဝတ္ထုတို့၏အတွက်သာ ပြုပါ၏၊ ဤသို့ဗုဒ္ဓအစရှိသောဝတ္ထုတို့၌ မွန်မြတ်သော ရိုသေဖျပ်ဝပ်မှုကိုပြုခြင်းသည် ပဏိပါတမည်၏" ဟုသာ အဓိပ္ပာယ် ဖြစ်သင့်သောကြောင့် "ဣတိ မံ ဓာရေထ" သည် ပိုနေ၏၊ ရှေ့ ၂ ဝါကျ၌ "ဣတိ မံ ဓာရေထ" ပါသောကြောင့် နောက်ဆရာတို့ ထည့်ကြပန်တူသည်။

ဣမေသံ ဟိ ၊ပေ၊ သရဏံ။ ။လောကီသရဏာ၏ ၄ မျိုးပြားခြင်းကို ခိုင်မြဲစေလို (ပြီးစေလို) ၍ "ဣမေသံ ဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤ ၄ မျိုးထည်းတွင် တစ်မျိုးတစ်မျိုးဖြင့် သရဏာကို ယူနိုင်သောကြောင့် လောကီသရဏာ၏ ၄ မျိုးပြားခြင်းသည် သင့်မြတ်၏-ဟူလို၊ တစ်နည်း-၄ မျိုးပြားခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြသော ဝါကျဟုလည်း ဆိုနိုင်၏၊ ဤအလို "ကသ္မာ တယိဒံ စတုဓာ ဝတ္တတိ" ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ ဟိ ယသ္မာ ၊ပေ၊ ဂဟိတံ ဟောတိ၊ တသ္မာ တယိဒံ စတုဓာ ဝတ္တတိ" ဟု ပေးပါ။-ဋီကာသစ်။

အပိစ။ ။အတ္တသန္ဓိယျာတနံ စသော သရဏာ၏ ၄ ပါးကိုပင် အခြားနည်းတို့ဖြင့် ပြလို၍ "အပိစ" စသည်ကို မိန့်သည်။ [ဧဝံ အတ္တသန္ဓိယျာတနာဒီနိ ဧကေန ပကာရေန ဒသေတ္တာ ဣဒါနိ အပရေဟိပိ ပကာရေဟိ ဒသေတုံ အပိစာတိ အာဒိ အာရဒ္ဓံ-ဋီကာ၊ ဤဋီကာအရ ယခုပြမည့် စကားရပ်တို့သည် နည်းတစ်မျိုးအားဖြင့် အတ္တသန္ဓိယျာတနစသည် ပြုပုံကို ပြကြောင်းစကားသာဖြစ်၏၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်မှာ မထူးဟု မှတ်ပါ။]

ဇီဝိတပရိယန္တိကံ။ ။ဇီဝိတသ+ပရိယန္တော ဇီဝိတပရိယန္တော၊ ဇီဝိတပရိယန္တော ယသ္မာတိ ဇီဝိတပရိယန္တိကံ-အသက် အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသော ဆည်းကပ်ခြင်း, အသက်ထက်ဆုံး ဆည်းကပ်ခြင်း၊ ဤပုဒ်ကို "ဂစ္ဆာမိ" ၌ ကြိယာဝိသေသနစပ်။ [ဇီဝိတပရိယန္တိကန္တိ ဘာဝနပုံသကဝစနံ (ကြိယာ၌စပ်ထိုက်သော နပုလ္လိန်ရှိသော သဒ္ဒါ) ယာဇီဝံ ဂစ္ဆာမီတိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။]

ရှိအောင်၊ ဝါ-အသက်ထက်ဆုံး၊ ဗုဒ္ဓ-ကို၊ သရဏ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂစ္ဆामိ-ဆည်းကပ်ပါ၏၊ ဝါ-သိပါ၏၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ မေ-တပည့်တော်၏၊ သရဏ-ကိုးကွယ်ရာပါတည်း၊ လေဏ-ပုန်းအောင်းရာပါတည်း၊ တာဏ-စောင့်ရှောက်တတ်သော ရတနာပါတည်း၊ ဣတိ ဧဝမ္မိ-ဤသို့လည်း၊ အတ္တသန္နိယျာတနံ-မိမိကိုယ်ကို အပ်နှင်းကြောင်း သရဏာဂုံကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [သရဏ စသောပုဒ်တို့သည် နပုလ္လိန်မြိသောကြောင့် ဗုဒ္ဓေါနှင့် အရတ္တသော်လည်း နပုလ္လိန်ပင် ရှိရသည်၊ ဧဝမ္မိ၌ ပိုဖြင့် ပဌမနည်း၌ ပြအပ်ခဲ့သော အတ္တသန္နိယျာတနကို ပေါင်းပါ။]

အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ ဝတ-စင်စစ်၊ သတ္ထာရံ-ဆရာဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရားကို၊ စ ပသေယျံ-အကယ်၍ ဖူးတွေ့ရပြားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)။ ဘဂဝန္တမေဝ-ဤရှင်တော်မြတ် ဘုရားကိုသာ၊ ပသေယျံ-ဖူးတွေ့ရရာ၏၊ အဟံ ဝတ, သုဂတံ-ကောင်းသော ပဋိပတ္တိဂမနရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ စ ပသေယျံ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)။ ဘဂဝန္တမေဝ ပသေယျံ။ အဟံ ဝတ, သမ္မာသမ္မုဒ္ဓံ-မဖေါက်မပြန်ကိုယ်တော်တိုင် သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ စ ပဒသေယျံ။ (ဧဝံသတိ)။ ဘဂဝန္တမေဝ ပသေယျံ။ ဣတိ ဧဝံမ္မိ-သို့လည်း၊ မဟာကဿပသ - ၏၊ သရဏာဂမနံဝိယ - သရဏာဂုံကိုကဲ့သို့၊ သိဿဘာဝူပဂမနံ-တပည့်၏ အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကြောင်း သရဏာဂုံကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သော အဟံ-ထိုငါသည်၊ သမ္မုဒ္ဓံ-ကိုယ်တိုင်သိမြင် ဘုရားရှင်ကို၊ နမသမာနော-ရှိခိုးလျက်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မသ-တရားတော်၏၊ သုဓမ္မတံစ-ကောင်းသောတရား၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ (သံယသ-သံဃာတော်၏၊ သုပဋိပန္နတံစ-

---

သတ္ထာရဉ္စ ဝတာဟံ။ ။နိဒါနဝဂ္ဂ-ကဿပသံယုတ် ပါဠိတော်တည်း၊ ထိုအဋ္ဌကထာ၌ "သစေ အဟံ သတ္ထာရံ ပ ယျံ, ဣမံ ဘဂဝန္တံယေဝ ပသေယျံ, နှ ဟိ မေ ဣတော အညေန သတ္ထာရာ ဘဝိတုံ ၇" စသည်ဖြင့် ဖွင့်၏၊ ဤ၌ စကို "သစေ" ဟု ဖွင့်ဟုတ်ဘူး၏၊ သို့မဟုတ်, "သတ္ထာရဉ္စေ" ဟု သော်လည်း မူလပါဠိဖြစ်စရာရှိ၏၊ ဝတကိုကား အထူးမဖွင့်၊ ကော်သတ္ထအနက်ပင် ဖြစ်သင့်၏၊ နောက်ဝါကျတို့၌လည်း "သမ္မာပဋိပတ္တိယာ သုဋ္ဌုဂတတ္တာ သုဂတံနာမ ပသေယျံ ၊ပေ၊ သမ္မာ သာမဉ္စ သစ္စာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံနာမ ပသေယျံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းမှာ-"တပည့်တော်သည် ဆရာအစစ်ကို ဖူးတွေ့ရမည်ဖြစ်လျှင်, ဤအရှင်တော်မြတ် ဘုရားကိုသာ ဖူးတွေ့ရာပါ၏၊ ဤရှင်တော်မြတ်ဘုရားမှ တစ်ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်သည် တပည့်တော်၏ ဆရာမဖြစ်နိုင်ပါ" စသည်တည်း။ [အရှင်မဟာကဿပ၏ ဗုဒ္ဓနှင့်စပ်၍ တွေ့ပုံကို ဋီကာသစ်၌ အကျဉ်းမျှ ပါ၏၊ အကျယ်ကို ထိုပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ၌ ရှုပါ။]

သော အဟံ ဝိဇရိဿာမိ။ ။သုတ္တနိပါတ် အာဋဝကသုတ်နှင့် သဂါထာဝဂ္ဂ-ယက္ခသံယုတ် အာဋဝကသုတ် ဂါထာတည်း၊ "ဓမ္မသစ သုဓမ္မတံ" ၌ စသဒ္ဒါကို အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထကြောင့် "သံယသ သုပဋိပန္နတံစ" ဟု ဆည်းပါ၊ "အဘိဝတ္ထဝိတ္တာ" ဟုလည်းထည့်ပါ၊

ကောင်းစွာကျင့်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဘိတ္ထိုတို့-ခြီးမွမ်း၍ လည်းကောင်း၊) ဂါမာ-နတ်ရွာတစ်ရွာမှ၊ ဂါမံ-နတ်ရွာတစ်ရွာသို့လည်းကောင်း၊ ပုရာ-နတ်မြို့တစ်မြို့မှ၊ ပုရံ-သို့လည်းကောင်း၊ ဝိစရိသာမိ-လှည့်လည်ပါတော့အုံ၊ ဣတိ ဧဝမ္မိ-သို့လည်း၊ အာဌဝကာဒီနံ-အာဌဝကအစရှိသောနတ်တို့၏၊ သရဏာ ဂမနံဝိယ-ကဲ့သို့၊ တပ္ပရာယဏာတာ-ထိုရတနာ ၃ ပါးဟူသော လည်းလျောင်းရာ ရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သရဏာဂုံကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အထ-ပြဿနာကို ဖြေပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဗြဟ္မာယု-မည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ အာသနာ-နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ ဧကံသं-လက်ဝဲတစ်ဖက်ပခုံးထက်၌၊ ဥတ္တရာသင်္ဂံ-အပေါ်ခြုံကို၊ ကရိတ္တာ-ပြု၍၊ (တစ်နည်း) ဧကံသं ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတ္တာ-လက်ကတော့တင်၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ ပါဒေသု-ခြေတော်တို့၌၊ သိရသာ-ဦးခေါင်းဖြင့်၊ နိပတိတ္တာ-ပျပ်ဝပ်၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ ပါဒါနိ-တို့ကို၊ မုခေနစ-နှုတ်ခမ်းဖြင့်လည်း၊ ပရိစုမ္ဗတိ-ထက်ဝန်းကျင်စုတ်၏၊ ပါဏိဟိစ-လက်တို့ဖြင့်လည်း၊ ပရိသမ္မာဟတိ-ထက်ဝန်းကျင် ဆုတ်နယ်၏၊ ဘောဂေါတမ-အရှင်ဂေါတမ၊ အဟံ-သည်၊ ဗြဟ္မာယု-မည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော-ပုဏ္ဏားပါတည်း၊ ဗြဟ္မာယု ၊ပေ၊ ဗြဟ္မဏော, ဣတိ-သို့၊ နာမဉ္စ-အမည်ကိုလည်း၊ သာဝေတိ-ကြားစေ၏၊ ဣတိ ဧဝမ္မိ, ပဏိပါတော-မွန်မွန်မြတ်မြတ်ပျပ်ဝပ်ကြောင်း သရဏာဂုံကို၊ ဒဒါတိ-ပေး၏။ [ဝေမ္မိနောက်၌ "ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏသ သရဏာဂမနံ ဝိယ" ဟု ရှိလျှင် ရှေ့နောက်ညီ၏၊ ကျနေဟန်တူသည်။]

အာဌဝကာဒီနံ၌ အာဒိဖြင့် သုတ္တနိပါတ်၌လာသော သာတာဂိရ-ဟေမဝတနတ်တို့ကို ယူပါ။ ထိုနတ်တို့လည်း "တေ မယံ ဝိစရိသာမ, ဂါမာ ဂါမံ နဂါ နဂံ ၊ပေ၊ သုဓမ္မတံ" ဟု ရွတ်ဆိုကြသည်။

မေးဖွယ်။ ။ထိုအာဌဝက သာတာဂိရ ဟေမဝတနတ်တို့သည် သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ ဤဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆို လျှောက်ကြသည် မဟုတ်လော, အဘယ့်ကြောင့် လောကီ သရဏာဂုံကိုပြုရာ၌ 'ထည့်ထားပါသနည်း၊. . . အဖြေကား-သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ ရွတ်ဆိုကြ၏သာ်လည်း "နမသေသမာနာ ဝိစရိသာမိ-ရှိခိုးလျက် လှည့်လည်အုံ" ဟု ဆိုသဖြင့် ဘုရားသာ လျှင် အမြဲလည်းလျောင်းရာရှိကြောင်းကို ပြုရာရောက်သောကြောင့် လောကီ လောကုတ္တရာ မခွဲခြားဘဲ သာမညအားဖြင့် တပ္ပရာယဏာတာ သရဏာဂုံ၏ သာဓကအဖြစ်ဖြင့် ထည့်သွင်းပြထားသည်။

အထမေါ ဗြဟ္မာယု။ ။မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ-ပြဿာယုသုတ်၌ လာသော ပါဠိတော်ဟည်း။ ထိုဗြာဟ္မဏသည် ထိုတိုင်းပြည်၌ အသက်တစ်ရာ့နှစ်ဆယ် ရှိပြီးဖြစ်၍ အသက်အကြီးဆုံး, ပစ္စည်းလည်း အပေါဆုံး, ပညာလည်း အတတ်ဆုံး ပါမောက္ခကြီးဖြစ်၏၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သူ၏နေရာ မိထိလာပြည်သို့ ကြွရောက်တော်မူလာသောအခါ ပြဿနာကို မေး၍ အဖြေ၏ အဆုံး၌ အဌကထာလာသည့်အတိုင်း ပရမနိပစ္စကာရကို ပြုသည်၊ ထို့နောက် အဂ္ဂဟာ[illegible] ဗြဟ္မာ[illegible]သို့ ရောက်သည်။

ပန-ဆက်၊ သော-ထိုပဏိပါတသည်၊ ဥတိ ၊ပေ၊ ဝသေန-ဆွေမျိုးအဖြစ်၏ အစွမ်း, ကြောက်သည်၏အဖြစ်၏ အစွမ်း, ဆရာအဖြစ်၏ အစွမ်း, ဒက္ခိဏေယျ အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စတုဗ္ဗိဓော-ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို ၄ ပါးတို့တွင်၊ ဒက္ခိဏေယျပဏိပါတေန-ဒက္ခိဏေယျပဏိပါတအားဖြင့်၊ (အလှူခံထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟု မွန်မွန်မြတ်မြတ် ပျပ်ဝပ်ခြင်းအားဖြင့်၊) သရဏာဂမနံ-သရဏာဂုံသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတရေဟိ-ဒက္ခိဏေယျပဏိပါတမှတစ်ပါးသော ဥတိပဏိပါတအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (သရဏာဂမနံ)၊ နှ (ဟောတိ)၊ (ကသ္မာ ဒက္ခိဏေယျပဏိပါတေန သရဏာဂမနံ, ဟောတိ-နည်း၊ နှ ဣတရေဟိ)၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ သေဋ္ဌဝသေနေဝ-အမြတ်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာကို၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ သေဋ္ဌဝသေနစ-သာလျှင်၊ (သရဏံ-သည်၊) ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒက္ခိဏေယျပဏိပါတေန သရဏာဂမနံ ဟောတိ၊ နှ ဣတရေဟိ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ဒက္ခိဏေယျပဏိပါတအားဖြင့် သရဏာဂုံဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သာကိယောဝါ-သာကီဝင် မင်းမျိုးမူလည်းဖြစ်သော၊ ကောလိယောဝါ-ကောလိယမင်းမျိုးမူလည်းဖြစ်သော၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဝန္ဒတိ၌စပ်)၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဥတကော-ဆွေတော်မျိုးတော်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့

ဥတိ ပေ၊ ဝသေန။ ။ဝသသဒ္ဒါ၏ရှေ့၌ ဘာဝပွဓာန-ဘာဝလောပကြောင့် လည်းကောင်း ဥတိစသော ပုဒ်တိုင်းသို့ လိုက်စေ၍လည်းကောင်း "ဥတိဘာဝဝသေန, ဘယဘာဝဝသေန, အာစရိယဘာဝဝသေန, ဒက္ခိဏေယျဘာဝဝသေန"ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြ၏၊ [ဝသေနာတိ ဧတ္ထ ဥတိဝသေန ၊ပေ၊ ဒက္ခိဏေယျဝသေနာတိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ဥတိ ဘယစသည်ကို ဒွန်တွဲ၍ **"ဒွန်၏နောက်၌, ရှိသောပိုဒ်, ယှဉ်လိုက်ပုဒ်တိုင်းသာ"**အတိုင်း ဖွင့်သည်၊ တတ္ထ ဥတိဝသေနာတိ ဥတိဘာဝဝသေန၊ ဧဝံ သေသေသုပိ၊-ဋီကာ။] ဤ၌ "ဥတိ ဘာဝ" ဟူသည် ဥတိ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သွေးသားတော်စပ်ခြင်းတည်း။

သေဋ္ဌဝသေနေဝ ဟိ။ ။နောက်ဝါကျ၌ "တသ္မာ"ဟု ရှိသောကြောင့် **"တသ္မာရှေ့, ဟိတ်ကိုတွေ့, ပြားရှိရှိမှစ်"**နှင့်အညီ ထို့နောက် "တသ္မာ"၌ မစပ်ဘဲ ရှေ့သို့လှည့်စပ်ဖို့ရန် "ကသ္မာ"ဟု ပဉ္စာဝါကျထည့်သည်၊ ဤသို့ အနက်ပေးသောအခါ "သေဋ္ဌဝသေန ဟိ" စသော ဝါကျသည် ကာရဏဝါကျ, "ဒက္ခိဏေယျ ပဏိပါတေန" စသော ဝါကျသည် ဖလဝါကျဖြစ်၏၊ နောက် တသ္မာကား ဤဖလဝါကျကို စွဲရသည်၊ "တသ္မာ ထို, ဟိတ်၏ဖိုလ်, စွဲဆို မြဲထုံးစံ" နှင့် အညီတည်း၊ ဤသို့ မစွဲဘဲ "သေဋ္ဌဝသေနဟိ" စသောဝါကျကို "ဝိတ္ထာရဝါကျ" ဟု ယူလျှင်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါ၏၊ ဟိသည် ဒဋ္ဌိကရဏဇောတက, နောက် တသ္မာကိုထောက်၍ ကာရဏဇောတက လည်း ဖြစ်နိုင်စရာရှိ၏။

ဝန္ဒတိ။ ။ပဏိပါတ သရဏာဂုံသည် **အဘိဝါဒန, ပစ္စုဋ္ဌာန, အဉ္ဇလိကမ္မ, သာမီစိ**ကမ္မ" ဟု အမျိုးမျိုးရှိသော်လည်း အဘိဝါဒနဖြစ်သော ဝန္ဒတိတစ်မျိုးကိုသာ ဥပလက္ခဏအားဖြင့် ပြသည်။ [ဝန္ဒတိတိ ပဏိပါတဿ လက္ခဏဝစနံ၊-ဋီကာ။]

နှလုံးသွင်း၍၊ ဝန္ဒတိ-ရှိခိုး၏။ (တေန-သည်)၊ သရဏံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အဂ္ဂဟိတ မေဝ-မယူအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ("ဥတိပဏိပါတကြောင့် သရဏာကုံ မဖြစ်" ဟူလို၊) ယောဝါ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်မူလည်း၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ ရာဇ ပူဇိတော-မင်းတို့သည် ပူဇော်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ မဟာနုဘာဝေါ-ကြီးသော အာနုဘော်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ အဝန္ဒိယမာနော-ရှိမခိုးအပ်သော်၊ (ငါ၏ရှိခိုးခြင်းကို မခံရလျှင်၊) အနုတ္တမို-စီးပွားမဲ့ကိုလည်း၊ ကရေယျ-ရာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ ဘယေန-ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဝန္ဒတိ-ရှိခိုး၏၊ (တေန)၊ အဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ သရဏံ။ [ဤစကားဖြင့် ဘယပဏိပါတကြောင့် ရှိခိုးရာ၌ သရဏာကုံ မဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်။]

ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဗောဓိသတ္တကာလေ-ဘုရားအလောင်းဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ (ဘုရားဖြစ်မည့် ဘုရားအလောင်း၏)၊ သန္ဓိဂေါ-အထံ၌၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဥဂ္ဂဟိတံ-သင်ယူအပ်ပြီးသောအတတ်ကို၊ သရမာနော-အမှတ်ရသည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝါ-ဖြစ်၍သော်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓကာလေ-ဘုရားဖြစ်ရာအခါ၌၊ စတုဓာ ၊ပေ၊ ဘဝိသတိတိ-ဟူသော၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ အနုသာသနိံ-အဆုံးအမတော်ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတ္တာဝါ-နာယူပြီး၍သော်လည်းကောင်း၊ မေ-ငါ၏၊ အာစရိယော-ဆရာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဝန္ဒတိ-၏၊ (တေန-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာသည်၊ ဝါ-ကို၊ အဂ္ဂဟိတမေဝ-မယူအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ။

ရာဇူပဋိတော။ ။ရာဇူဟိ ရာဇူနံ (တို့သည်) ဝါ ပူဇိတော၊ ယထာ ဂါမဇူပဋိတော တိ၊ ပူဇာဝစနပယောဂေ ဟိ ကတ္တာရိ သာမိဝစနံ ဣစ္ဆန္တိ သဒ္ဒဝိဒူ-ဋီကာသစ်။ [ဂါမပူဇိတောဝယ် "ဂါမဿ-သည်+ပူဇိတံ ဂါမပူဇိတံ" ပြုရသကဲ့သို့တည်း၊ အကျယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋ္ဌိကာ, သံယာဒိသေသ် ဝိဟာရသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၌ ကြည့်ပါ။]

ဧဝရူပံ အနုသာသနိံ။ ။ဧဝရူပံဖြင့် "စတုဓာ ဝိဘဇေ ဘောဂေ" နှင့် အလားတူဖြစ်သော ဤဘဝကြီးပွားရေး အနုသာသနီများကို ရည်ရွယ်သည်၊ တစ်မလွန်ရေး သို့မဟုတ် ဝဋ်မှထွက်ရေးဖြစ်သော အနုသာသနီကို တောင့်တ၍ ပဏိပါတပြုသူကား ဒကွိုဏေယျ ပဏိပါတကိုသာ ပြုရာရောက်၏၊ "အာစရိယအဖြစ်ဖြင့် ပဏိပါတပြုရာမရောက်" ဟူလို။ [ဧဝရူပန္တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ သန္ဓာယ ဝဒတိ မဂ္ဂရာယိကံ ဟိ နိယ္ယာနိကံဝါ အနုသာသနီ ပစ္စာသီသန္တော ဒကွိုဏေယျပဏိပါတမေဝ ကရောတိတိ အဓိပ္ပာယော။-ဋီကာ။]

အာစရိယော ၊ပေ၊ အဂ္ဂဟိတမေဝ။ ။"အတတ်ကိုသင်ပေးသော ဆရာဟု သဘောထား၍ ကိုးကွယ်လျှင် သရဏာကုံယူရာမရောက်" ဟု ဆိုသောကြောင့် ယခုအခါများစွာသောလူတို့သည် မိမိဆရာဘုန်းတော်ကြီးကို ကိုးကွယ်ပါသည်ဟု ဆိုသော်လည်း ဆရာအဖြစ်ဖြင့်သာ ကိုးကွယ်ကြသောကြောင့် ဤသရဏာကုံနှင့် မဆိုင်၊ သံယ သရဏာကုံအစစ်အမှန်မှာ ဂုဏ်ကိုရည်မှန်း၍ အရိယာသံယာကို ကိုးကွယ်ခြင်းသာဖြစ်သည်။

ဂါထာနက်။ ။ယရံ-အိမ်၌၊ အာဝသံ-နေသော၊ ပဏ္ဍိတော-ကြောင်းကျိုးမြင်သိ, ပညာရှိသည်၊ ဘောဂေ-စည်းစိမ်တို့ကို၊ စတုဓာ-၄ စု ၄ ပုံအားဖြင့်၊ ဝိဘဇေ-ခွဲခြားဝေဘန်ရာ၏၊ ဧကေန-တစ်ပုံဖြင့်၊ ဘောဂေ-စည်းစိမ်တို့ကို၊ ဘုဥ္ဇေယျ-သုံးဆောင်ခံစားရာ၏၊ ဒ္ဝိဟိ-၂ ပုံတို့ဖြင့်၊ ကမ္မံ-လယ်ယာလုပ်ငန်း, ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို၊ ပယောဇယေ-ယှဉ်စေရာ၏၊ ဝါ-သုံးစွဲရာ၏၊ [ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိဂမ္မံ ပယောဇေယ္ယ။-ဋီကာသစ်။] အာပဒါသု-ဘေးရန်တို့သည်၊ (မင်း, မီး, ရေ, ခိုးသူ, အပ္ပိယဒါယာဒ အစရှိသော ဘေးရန်တို့သည်၊) (ဥပ္ပန္နာသု-ဖြစ်ကုန်လတ်သော်၊) ဘဝိဿတိ-သုံးစွဲဖို့ရန်ဖြစ်လတ့ဲ၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ စတုတ္ထံ-၄ ခုမြောက်တစ်ပုံကိုကား၊ နိဓာပေယျ-သိုမှီး သိမ်းဆည်းရာ၏၊ (ဘဏ္ဍာအပ်ထားခြင်းလည်းပါဝင်၏။)

ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လောကေ-၌၊ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော-အလျှံခံထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ပေတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဝန္ဒတိ-ရှိခိုးဝပ်ချ၏၊ တေနေဝ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်သာ၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်သည်၊ ဟောတိ။ [ဤတွင် သရဏဂမနပဘေဒ ပြီးပြီ၊ ထိုသရဏဂမနပဘေဒနှင့်စပ်၍ သရဏဂုံမပျက်ပုံကိုလည်း ပြလိုသောကြောင့် ဧဝံစသည်မိန့်။] ဧဝံ-သို့၊ ဂဟိတသရဏာသ-ယူအပ်ပြီးသော သရဏာရှိသော၊ (သရဏဂုံယူပြီးသော၊) ဥပါသကဿ ဝါ - ဥပါသကာ၏သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဂဟိတသရဏာယ-သော၊) ဥပါသိကာယ ဝါ-ဥပါသိကာမ၏သော်လည်းကောင်း၊ (သရဏဂမနံ၌စပ်၊) ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဝန္ဒတောဝ်၌စပ်၊) အညတိတ္ထိယေသု - သာသနာတော်အယူမှ

ယရမာဝသံ။ ။[ဤဂါထာသည် သုတ်ပါထေယျ, သိဂ်ိလောဝါဒသုတ်လာဂါထာတည်း။] ဋီကာသစ်၌ "ယရမာဝသံတိ ယရေ ဝသန္တော၊ ကမ္မပ္ပဝစနီယယောဂတော စေတ္ထ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ" ဟု ဆို၏။ သို့သော် သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ အာ ဥပသာရကို "ကမ္မပ္ပဝစနီယ" ဟု မတွေ့ရ၊ မိမိကား အမ္မဋ္ဌသုတ်, ဥက္ကဋ္ဌ အဒ္ဓါဝသတိအဖွင့်၌ "ဥပ, အနု, အဓိ, အာ ဣတိဧဝံ ပုဗ္ဗဂေ ဝသနကြိယာဌာနေ ဥပယောဂဝစနမေव ပါပုဏာတိတိ သဒ္ဒဝိဒူ ဣစ္ဆန္တိ" ဟူသော ဋီကာအတိုင်း အာဥပသာရနှင့်ယှဉ်သော ဝသနကြိယာကြောင့် သတ္တမီအနက်၌ ဒုတိယာသက်ထားသည်ဟု ထင်သည်။

ဘောဂေ ဘုဥ္ဇေယျ။ ။[ပါဠိတော်၌ "ဘောဂေ" ဟု ရှိသည်။] စား, ဝတ်, နေရာအိမ်တို့ကို "ဘောဂ" ဟု ဆိုသည်၊ မိမိ၌ရှိသောပစ္စည်းကို ၄ ပုံ ပုံ၍ တစ်ပုံဖြင့် စားဝတ်နေရေးကို သုံးစွဲရမည်၊ ဤ"ဘောဂေ ဘုဥ္ဇေယျ" ဟူသော အဖို့မှပင် စားဦးစားဖျားကို လှူခြင်း, တောင်းရမ်းသူတို့အား ပေးခြင်းဟူသော ဒါနမှ, ရက်ကန်းလက်ခ စသည်ပေးခြင်းတို့ကိုလည်း ပြုရမည်ဟု သုတ်ပါထေယျ အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်။

အခြားသောအယူရှိသော တိတ္ထိတို့၌၊ ပဋ္ဌဇိတမ္မိ-ရသေ့၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဥတိ-ဆွေမျိုးကို၊ (ဝန္ဒတောဘ္ဒစပ်) အယ်-ဤရသေ့သည်၊ မေ-၏၊ ဥတကော-ဆွေမျိုးတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဝန္ဒတော-ရှိခိုးလတ်သော်၊ သရဏဂမနံ-သရဏဂုံသည်၊ နဿ ဘိဒ္ဒတိ-မပျက်၊ အပဋ္ဌဇိတံ-ရသေ့အဖြစ်သို့ မကပ်ရောက်သော၊ (ဥတိ-ကို၊ ဝန္ဒတော-သော်၊ သရဏဂမနံ-သည်၊) ပဂေဝ-ရှေးဦးမဆွ အစကပင်၊ (နဿ ဘိဒ္ဒတိ-မပျက်၊) (တစ်နည်း) ပဂေဝ (ဘိဒ္ဒတိ)-အဘယ်မှာ ပျက်ပါတော့အံ့နည်း၊ (နဿ ဘိဒ္ဒတိ ဧဝ-မပျက်သည်သာ။)

ရာဇာနံ-မင်းကို၊ ဘယဝသေန-ဘယအဖြစ်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဝန္ဒတော-သော်၊ တထာ-တူ၊ (သရဏဂမနံ နဿ ဘိဒ္ဒတိ၊) ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း,ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သရဏဂမနံ, နဿ ဘိဒ္ဒတိ-နည်း၊) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုမင်းသည်၊ ရဋ္ဌပူဇိတတ္တာ-တိုင်းပြည်သည် ပူဇော်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-တိုင်းသူပြည်သားလူအများသည် ပူဇော်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဝန္ဒိယမာနော-ရှိမခိုးအပ်သော်၊ (ရှိခိုးမခံရလျှင်၊) အနတ္ထမ္မိ-စီးပွားမဲ့ကိုလည်း၊ ကရေယ္ယ-ပြုရာ၏၊ ဣတိ-

---

ပဂေဝ အပဋ္ဌဇိတံ။ ။တိတ္ထိဘောင်၌ ရသေ့လုပ်နေသောဥတိကို ဥတိအနေအားဖြင့် ရှိခိုးမှုကြောင့် ပဏိပါတသရဏဂုံမဖြစ်၊ ပဋ္ဌဇိတမ္မိ၌ အပိသည် သမ္ဘာဝနာဇောတက၊ ထိုပိဖြင့် "ရသေ့ ရဟန်းဆိုတာ ကိုးကွယ်စရာဖြစ်၍ မြင့်မြတ်သူတည်း, ထိုရသေ့ ရဟန်းကို သော်မှ ရှိခိုးသည့်အတွက် သရဏဂုံ မပျက်တုံသေး၏။ ရသေ့ ရဟန်းမဟုတ်သော ဥတိကို ရှိခိုးလျှင် အဘယ်မှာ ပျက်နိုင်ပါအံ့နည်း" ဟု ဂရဟာဆည်းသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားအရ ဥတိဖြစ်သော ရသေ့ကို ရှိခိုးမှုကြောင့် သရဏဂုံ မပျက်သကဲ့သို့, ထို့အတူ တစ်စုံတစ်ခုလောက်ကိုမြော်၍လည်းကောင်း, ဘေးရန်ကို ကာကွယ်လိမ့်မည်ဟု ထင်၍လည်းကောင်း, နတ်ကို ရှိခိုးပူဇော်မှုကြောင့် မူလရှိပြီးသောသရဏဂုံ မပျက်ဟု မှတ်ပါ။

ရဋ္ဌပူဇိတတ္တာ။ ။ရဋ္ဌေန-သည်၊ (တစ်နည်း) ရဋ္ဌဿ-သည်၊ ပူဇိတော ရဋ္ဌပူဇိတော၊ ရဋ္ဌဖြင့် ရဋ္ဌဝါသီကို အဘေဒေါပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ "ပုဇာသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်ရာဝယ် ကတ္တားအနက်၌ သာမိဝိဘတ်ကို အလိုရှိကြ၏" ဟု ရှေးရာဇပူဇိတော အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ဋီကာသစ်၌ "ရဋ္ဌေ-၌+ပူဇိတော" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုသည်မှာ "ဂါမေန ပူဇိတံ, ဂါမဿ ပါ ပူ[illegible]ကို ဂါမပူဇိတံ" ဟူသော ဝိဟာရကာရသိက္ခာပဒ ဋ္ဌကထာနှင့် မညီ။

မှတ်ချက်။ ။ဤရဋ္ဌပူဇိတတ္တာသည် ကြောက်ခြင်းကြောင့် ရှိခိုးရသည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေသောဟိတ်တည်း၊ သရဏဂုံ မပျက်ခြင်း၏ အကြောင်းပြဟိတ် မဟုတ်၊ သရဏဂုံမပျက်ခြင်း၏အကြောင်းမှာ "သေဋ္ဌဝသေန အဝန္ဒိတတ္တာ" ဟု ထည့်ရမည်၊ ဘာကြောင့်နည်း-"သေဋ္ဌဝသေနစ ဘိဒ္ဒတိ" ဟု ရှေ့၌ ဆိုအပ်ခဲ့သောကြောင့်တည်း၊-ဋီကာသစ်၊ ဤစကားအရ နတ်ကို ကိုးကွယ်ရာ၌ ရဲတိုနှာ ၃ ပါးထက်ပင် မြတ်သည်ဟု သဘောထား၍ ကိုးကွယ်လျှင် သရဏဂုံ ပျက်၏ဟုလည်း မှတ်ပါ။

ကြောင့်၊ (ရာဇာနံ ဘယဝသေန ဝန္ဒတော သရဏာဂမနံ, နာ ဘိဇ္ဈတိ၊) ယံ ကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ သိပ္ပ-အတတ်ကို၊ သိက္ခာပဒ-သင်စေတတ်သော၊ ဝါ-သင်ပေးတတ်သော၊ တိတ္ထိယမ္မိ-တိတ္ထိကိုသော်မှလည်း၊ အယံ-ဤသူသည်၊ မေ-၏၊ အာစရိယော-ဆရာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ဝန္ဒတောပိ-ရှိခိုးပါသော်လည်း၊ (သရဏာဂမနံ၊) နာ ဘိဇ္ဈတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ သရဏာဂမနပ္ပဘေဒေါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

[သရဏာဂမနပ္ပဘေဒကို ပြပြီး၍, ပြအပ်ပြီးသော ခေါင်းစဉ်အတိုင်း သရဏာဂမနဖလကို ပြလိုသောကြောင့် "ဧတ္ထ" စသည် မိန့်။]စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသရဏာဂုံတို့တွင်၊ လောကုတ္တရသ-လောကုတ္တရာဖြစ်သော၊ သရဏာဂမနဿ-သရဏာဂုံ၏၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ သာမညဖလာနိ-သာမညဖိုလ်တို့သည်၊ (သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာမင်္ဂ၏ အကျိုးဖြစ်သောဖိုလ်တို့သည်) ဝိပါကဖလ-ဝိပါက်ဖြစ်သော အကျိုးတည်း၊ ဝါ-အကျိုးရင်းတည်း၊ သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယော-အလုံးစုံသောဒုက္ခတို့၏ ကုန်ရာကုန်ကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည်၊ အာနိသံသဖလံ-အာနိသင်ဖြစ်သော အကျိုးတည်း၊ ဝါ-အကျိုးဆက်တည်း၊ ဟိ-သာဂေကကား၊ ယောစ ၊ပေ၊ပမ္ပစ္စတိတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤဂါထာပဒန္ဓကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

သရဏာဂမနပ္ပဘေဒေါ။ ။ပဘေဒကို ဝိဘာဂ (ဝေဘန်အပ်သော အပြား) ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသရဏာဂုံသည် လောကီလောကုတ္တရာအပြား, လောကီသရဏာဂုံလည်း အတ္တသန္ဓိယာတနစသော ၄ ပါးအပြားအားဖြင့် ပြား၏၊ ထိုသို့ ပြားပုံကိုပြလျှင် "သရဏာဂမနပ္ပဘေဒေါ" ဟူသော မာ-ဂဟာအတွက် အကျယ်ပြခြင်းကိစ္စ ပြီးပေပြီ၊ သို့သော် ထိုအပြားနှင့်စပ်၍ သရဏာဂုံမပျက်ပုံကိုလည်း ပြဖို့ရန် လွယ်ကူသောကြောင့် သရဏာဂုံအပြားကို ပြရာဝယ် သရဏာဂုံမပျက်ပုံကိုလည်း ထည့်၍ပြခဲ့ရသည်။ [တဋ္ဌိဘာဂသမ္ဗန္ဓတော စေတ္ထ သက္ကာ အဘေဒေါပိ သုခေန ဒသေတုန္တိ အဘေဒဒဿနတ္ထံ ကတံ၊-ဋီကာသစ်။]

ဝိပါက ၊ပေ၊ အာနိသံသဖလံ။ ။ဝိပါကဓမ္မာဟူသော မာတိကာပုဒ်၌လာသည့် အတိုင်း ကံကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးတို့သာ ၊ပါကဟူသောအမည်ကို ရနိုင်သည်၊ လောကုတ္တရာသရဏာဂုံသည် မင်္ဂဇာ၌ပြီးစီး၏ဟု ဆိုခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် မင်္ဂတည်းဟူသော ကံ၏အကျိုးဖြစ်သောဖိုလ်ကို လောကုတ္တရာသရဏာဂုံ၏ ဝိပါကဖလ ဟု ခေါ်၍, အလုံးစုံသောဒုက္ခ၏ ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်ကို အာနိသံသဖလ (မင်္ဂ၏အကျိုးဆက်) ဟု ဆိုသည်။

ယောစ ၊ပေ၊ ။ဓမ္မပဒပြာဟူဏာဝတ္ထု၌လာသော ဂါထာတည်း၊ ဤဂါထာ၏ ရှေ့၌ "ဗဟူဝေ သရဏံ ယန္တိ, ပဗ္ဗတာနိ ဝနာနိစ" စသော ဂါထာများရှိသေး၏ ထိုဂါထာများအရ ပဗ္ဗတစသည်ကို ကိုးကွယ်၍ အကျိုးမရနိုင်, ဒုက္ခမှ မလွတ်နိုင်ပါလျှင် အဘယ်ကို ကိုးကွယ်မှ လွတ်နိုင်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ယောစ" ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ယောစ၌ စသဒ္ဒါကို "ဗျတိရေက" ဟု ဆို၏။

ဂါထာနက်။ ။ယောစ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား၊ ဗုဒ္ဓဠ-မြတ်စွာဘုရားကို လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဠ-ကိုလည်းကောင်း၊ သံဃဠ-အရိယာသံဃာကိုလည်းကောင်း၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂတော-ဆည်းကပ်၏၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ အရိယ သစ္စာနိ-အရိယာအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော သစ္စာတို့ကို၊ သမ္မ (သမ္မာ)-မဖေါက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ၊ ပညာယ-မဂ်ပညာဖြင့်၊ ပဿတိ-မြင်၏၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခသစ္စာကိုလည်း ကောင်း၊ ဒုက္ခသမုဗ္ဗာဒံ-ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလတ်သော် ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်း သမุဒယသစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခဿ-ဒုက္ခသစ္စာကို၊ အတိက္ကမံစ-လွန်မြတ်ကြောင်း နိရောဓသစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ အရိယံ-မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကံ-ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ ဒုက္ခူပသမဂါမိနံ-ဒုက္ခ၏ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက် ကြောင်းဖြစ်သော၊ မဂ္ဂံစ-မဂ္ဂသစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ (ပဿတိ)၊ ဧတေ-ဤသစ္စာ ၄ ပါးကို သိမြင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ဤသစ္စာ ၄ ပါးကို သိမြင်ကြောင်း အရိယာမဂ်သည်၊ ခေမ-ဘေးတို့၏ ကုန်ရာဖြစ်သော၊ သရဏံ-သရဏဂုံတည်း။ ["သရဏဂမနံ" ဟု ဆိုလိုလျက် ဂမနပုဒ်ချေထားသည်ဟု ကြံပါ။] ဧတေ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဥတ္တမံ-မြတ် သော၊ သရဏံ-တည်း၊ ဧတေ သရဏံ-ဤသစ္စာ ၄ ပါးကို သိမြင်ခြင်းဟူသော သရဏဂုံကို၊ အာဂမ္မ-ရောက်၍၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ-အလုံးစုံသောဒုက္ခမှ၊ ပမုစ္စတိ-လွတ်၏။ [ဧတေတိ စတ္တာရိ ၊ပေ၊ ပဿတီတိ ဧဝံ ဝုတ္တံ သရဏဂမနသင်္ခါတံ အရိယသစ္စ-ဒဿနံ-ဋီကာသစ်။] ဓမ္မပဒ-ဗုဒ္ဓဝဂ် အဂ္ဂိဒတ္တပြာဟ္မဏဝတ္ထု။

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ နိစ္စာဒိတော-နိစ္စအစရှိသောအားဖြင့်၊ အနုပဂမ နာဒိဝသေနပိ-မကပ်ရောက်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ ဧတသ-ဤလောကုတ္တရာသရဏဂုံ၏၊ အာနိသံသဖလံ-အာနိသင်ဖြစ်သော အကျိုးကို၊ ဝါ-အကျိုးဆက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-သာဓကကား၊ အဌာနမေတံ ၊ပေ၊ နေတံဌာနံ ဝိဇ္ဇတီတိ-ဟူသော၊ ဧတေ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယံ-အကြင်ဇနကဲအကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-အကြင်ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်း ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော-မဂ်ဒိဋ္ဌိနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခု သော၊ သင်္ခါရံ-သင်္ခါရကို၊ နိစ္စတော-နိစ္စအားဖြင့်၊ ဝါ-နိစ္စဟူ၍၊ ဥပဂစ္ဆေယျ-

---

ဗျတိရေက။ ။ဝိ+အတိ+ရိစ ဓာတ်သည် ဘိန္န (ကွဲပြားခြင်း) အနက်ဟောဟု ထောမနိဓိဋ္ဌ ဆို၏၊ ဤဌ္ဌလည်း ပဗ္ဗတဝနစသည်ကို ကိုးကွယ်ပုံ အကျိုးရပုံမှ ခွဲခြား၍ပြသော "ဗျတိရေက" ဟု ယူပါ၊ အနွယ်၏ ပြောင်းပြန် ဗျတိရေကမျိုး မဟုတ်၊ ဋီကာသစ်ဌ "ယောပန" ဟု ဖွင့်၏၊ "အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား" ဟု ပေးပါ။

နိစ္စာဒိတော အနုပဂမနာဒိ။ ။"နိစ္စန္တိ အဂ္ဂဟဏာဒိဝသေန" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏၊ "နိစ္စံတိ"ဟု ဣတိသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြထိုက် ဖွင့်ပြထိုက်သော ပုဒ်များဝယ် တောပစ္စည်းကို သဒ္ဒ ဝိဒူတို့ အသုံးပြုလေ့ရှိကြ၏၊ မှန်၏၊-"နိစ္စအားဖြင့်"ဟု ဆိုခြင်းနှင့် "နိစ္စဟူ၍"ဟု ဆိုခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်တူပင် ဖြစ်၏၊ [ဣတိနာ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗေ ဟိ တောသဒ္ဒ မိစ္ဆန္တိ သဒ္ဒဝိဒူ-ဋီကာသစ်။]

ကပ်ရောက်ရာ၏။ ဧတံ-ဤအကြောင်းသည်၊ အဌာနံ-သင့်သောအကြောင်း မဟုတ်၊ ဧသော-ဤအခွင့်သည်၊ အနုဝကာသော-သင့်သောအခွင့် မဟုတ်၊ ဧတံ ဌာနံ-ဤအကြောင်းသည်၊ နဝိဇ္ဇတိ-မရှိ၊ ယံ-အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-အကြင်အခွင့်ကြောင့်၊ (အခွင့်ဟူသည်လည်းအကြောင်းပင်တည်း၊) ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ကဠိသခ်ိရံ, သုခတော-သုခအားဖြင့် ၊ပေ၊ ကဠိ-သော၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊

"အနုပဂမနေ-မကပ်ရောက်" ဟူသည့် နိစ္စဟု မယူခြင်းပင်တည်း၊-နိစ္စာဒိတောဠ္ဍ အာဒိဖြင့် သာဓကဠ္ဍ ပြအပ်လတ့်သော သုခ-အတ္တကို ယူ၊ အနုပဂမနာဒိဠ္ဍ အာဒိဖြင့် "မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ ၊ပေ၊ အညံသတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိသေယျ" အရ မာတုဇီဝိတာဝေါရောပနာ စသည်တို့ကို ယူပါ။ [သီဟိုဠ်မှဠ္ဍ အာဒိမပါဘဲ "နိစ္စတော" ဟုသာ ရှိသတတ်၊ ထိုအလို အနုပဂမနာဒိဖြင့် ကျန်သမျှကို ယူပါ။]

အဌာနံ အနဝကာသော။ ။ဌာန ~ ကာသ ၂ ပုဒ်လုံးပင် အကြောင်းဟူသော အနက်ကို ဟောနိုင်သော်လည်း ဤနေရာ၌ ဇနကသတ္တိရှိသော အကြောင်းကို ဌာန, ဥပတ္ထကသတ္တိရှိသော အကြောင်းကို ဩကာသဟု ခွဲ၍, ထိုအကြောင်းကို ပယ်ခြင်းကို "အဌာန-အနဝကာသ" ဟု ဆိုသည်။ [အဌာနန္တိ ဇနကဟေတု ပဋိက္ခေပေါ, အနဝကာသောတိ ပစ္စယဟေတု ပဋိက္ခေပေါ။ ဥဘယေနာပိ ကာရဏမေव ပဋိက္ခိပတိ၊ ယံတိယေန ကာရဏေန၊-ဋီကာသစ်။]

ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ၊ပေ၊ သခ်ိရံ။ ။ဒိဋ္ဌိဟု သာမညဆိုသော်လည်း အတ္တပွဘဝရဏာ လိုက်၍ အရာဌာနအားလျော်စွာ "မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ" ကို ယူပါ၊ သခ်ိရ အရကိုလည်း အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ လောကုတ္တရာတရားကိုလည်း အာရုံပြုနိုင်သောကြောင့် စတုဘူမက သခ်ိရကို ယူရသည်။ [ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နောတိ မဂ္ဂဒိဋ္ဌိယာ သမ္ပန္နော၊ သခ်ိရန္တိ စတုဘူမကေသု သခ်ံတသခ်ိရေသု ဧကသခ်ိရံပိ၊-ဋီကာ။]

သုခတော။ ။သုခဟု ယူရာ၌ ရှေးဦးစွာ သခ်ိရတစ်ခုခုကို အတ္တဟု စွဲလမ်းပြီးမှ ထိုအတ္တသည် "ဧကန္တသုခီ-ဧကန်သုခရှိ၏" အရောဂေါ ပရံ မရဏာ-သေပြီးမှနောက်၌လည်း ပျက်စီးခြင်းမရှိ" ဤသို့ အတ္တဒိဋ္ဌိအရ [illegible]ကိုပင် သုခရှိ၏ဟု ယူခြင်းတည်း။ ထို အယူကို အရိယာသည် မယူပါ-ဟူလို။

ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ်စိတ်ဖြင့် သုခယူပုံ။ ။ပယောဂ္ဂသဒ္ဒါသည် "စင်ကြယ်" ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ အလွန်စင်ကြယ်လိုသော စောဂ္ဘပုဏ္ဏားသည် အမုန်ယစ်သောဆင်က လိုက်သောအခါ မစင်ကျင်ကြီးတွေ ပြည့်နေသော မြေအရပ်ကိုပင် "သုခဌာန" ဟု ထင်မှတ်သကဲ့သို့, ဒိဋ္ဌိကင်းသော အရိယာသာဝကလည်း ကိလေသာ အပူငြိမ်းစေခြင်း အကျိုးဌာ ကာမချမ်းသာကို ခံစား၏။ ထိုခံစားမှုသည် ဒိဋ္ဌိမယှဉ်သော ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ်ဖြင့် ကာမ အရသာဖြစ်သော သခ်ိရကို သုခဟု ယူခြင်းပင်တည်း။

ဋီကာ။ ။ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တေန ပန အရိယသာဝကော (သောတာပန် သကဒါဂါမ်ကို ရည်ရွယ်သည်၊) ပရိဠာဟ ဝူပသမနတ္ထံ မတ္တဟတ္ထိပရိတ္တာသိတော (အမုန်ယစ်သော ဆင်သည် ထက်ဝန်းကျင် ထိတ်လန့်စေအပ်-လိုက်အပ်သည်ဖြစ်၍) ဝိယ စောဂ္ဘဗြာဟ္မဏော ဥဒ္ဓာရဘူမိ ကဠိသခ်ိရံ သုခတော ဥပဂစ္ဆတိ။

အတ္တကော-အတ္တအားဖြင့်၊ ဥပဂစ္ဆေယျ ၊ပေ၊ မာတရံ-အမိရင်းကို၊ ဇိဝိတာ-ဇိဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝေါရောပေယျ-ခွင်းရာ၏ ၊ပေ၊ ပိတရံ-အဖရင်းကို ၊ပေ၊ အရ ဟန္တံ-ရဟန္တာကို ၊ပေ၊ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော-ပျက်သောစိတ်ရှိသည်၊ ဝါ-ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ [ဇီဝကကဲ့သို့ ပဒုဋ္ဌမဟုတ်သော စိတ်ဖြင့် သွေးကို ဖြစ်စေခြင်းကား အဋ္ဌာနမဟုတ်, ဒေဝဒတ်ကဲ့သို့ ဖြစ်စေခြင်းသာလျှင် အဋ္ဌာနတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဒုဋ္ဌစိတ္တော" ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊] တထာဂတသာသက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရား၏ (ကိုယ်တော်၌)၊ လောဟိတံ-သွေးကို၊ ဥပ္ပာဒေယျ-ဖြစ်စေရာ၏ ၊ပေ၊ သံဃံ-ကို၊ ဘိန္ဒေယျ-ခွဲရာ၏၊ [သံဃာသင်းခွဲပုံကို ဝိနည်းစူဠဝဂ္ဂ, သံဃဘေဒကဿနကဏ္ဍ ရှုပါ။] ၊ပေ၊အည်-အခြားသော သာသနာပဆရာကို၊ သတ္ထာရံ-ဆရာဟူ၍၊ ဥဒ္ဒိသေယျ-ညွှန်ပြရာ၏၊ ဧတံ အဋ္ဌာနံ, (ဧသော) အနဝကာသော၊ ဧတံ ဌာနံ န ဝိဇ္ဇတိ-အဂုဏ်တို့ရ, ကေနိပါတ်, အဋ္ဌာနပါဠိ, ပဌမဝဂ်။]

ပန-ကား၊ လောကိယသ-လောကီဖြစ်သော၊ သရဏဂမနသ-၏၊ ဘဝသမ္ပဒါပိ-ဘဝ၏ပြည့်စုံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဘောဂသမ္ပဒါပိ-စည်းစိမ်၏ပြည့်စုံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဖလမေဝ-အကျိုးပင်တည်း၊ ဟိ-သာဓကကား၊

ကဠိဝမ္ပံ။ ။အနတ္တဟု ယူရာ၌ "ကဠိသခ်ိရံ" ဟု ဟောတော်မမူဘဲ "ကဠိ ဝမ္ပံ" ဟု တော်မူရခြင်းကား ရုပ်နာမ်သခ်ိရသာမက, ကသိုဏ်းစသော ပညတ်များကိုပါ အတ္တဟု (ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နပုဂ္ဂိုလ်၏) မစွဲလမ်းတော့ခြင်းကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့်တည်း၊ မှန်၏၊-ပညတ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကို အနတ္တဟု ပရိဝါပါဠိတော်၌ မိန့်သည်။

အနိစ္စာ သင္ခသခ်ိရာ, ဒုက္ခာ နတ္တာစ သခ်ိတာ၊
နိဗ္ဗာနဉ္စေဝ ပညတ္တိ, အနတ္တာ ဣတိ နိစ္ဆယာ။

တေဘူမကသခ်ိရကို ယူသောနည်း။ ။ပြအပ်ပြီးသော နည်း၌ သခ်ိရံအရ စတုဘူမကသခ်ိရကို အနိစ္စစသည်ဖြင့် မရှုပုံကို ပြ၏၊ (တစ်နည်း) သခ်ိရံအရ တေဘူမကသခ်ိရကိုသာ ယူသင့်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း. . . ပုထုဇဉ်သည် တေဘူမကသခ်ိရတို့တွင် အကြင် အကြင်သခ်ိရကို နိစ္စစသည်ဖြင့် ယူ၏၊ ထိုထိုသခ်ိရကို အရိယာက အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုလျက် ပုထုဇဉ်ဘဝတုန်းက နိစ္စစသော အယူကို ဖြေရှင်းသောကြောင့်တည်း။

ဌိကာ။ ။ဣမေသုပိ တီသု ဝါရေသု (နိစ္စ, သုခ, အတ္တဟု မယူကြောင်းကို ပြရာ ဝါရတို့၌) စတုဘူမကဝသေနေဝ ပရိစ္ဆေဒေါ (ရှုရာတရား၏ အပိုင်းအခြားကို) ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တေဘူမကဝသေနေဝါ၊ ယံယံ ဟိ ပုထုဇ္ဇနော ဂါဟဝသေန ဂဏှာတိ၊ တတော တတော အရိယသာဝကော ဂါဟံ ဝိနိဗ္ဗေဇ္ဇေတိ (ဖြေရှင်း၏)။

ဘဝ-ဘောဂသမ္ပဒါ။ ။သုဂတိဘဝေန ဘဝသမ္ပဒါ၊ ဣဒံ ဝိပါကဖလံ (ဤသုဂတိဘဝသည် ဝိပါကအကျိုးတည်း၊) ဘောဂသမ္ပဒါတိ မနုဿဘောဂ ဒေဝဘောဂေဟိ သမ္ပဒါ၊ ဣဒံ ပန အာနိသံသဖလံ၊ ဝုတ္တဉ္ဉေတံ စသော သာဓကဖြင့် ဘဝသမ္ပဒါကို ပြ၏။

ယေကေစိ ၊ပေ၊ ပရိပူရေဿန္တိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤဂါထာဗန္ဓကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

[**ဂါထာနက်**။ ။ ယေကေစိ-အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံသော လူတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ သရဏံ-ဟူ၍၊ ဂတာသေ-ဆည်းကပ်ကြကုန်၏၊ တေ-ထိုလူတို့သည်၊ အပါယဘူမိ-အပါယ်ဘုံသို့၊ နဂမိဿန္တိ-မရောက်ကြကုန်လတ်၊ မာနုသံ (မာနုဿံ)-လူတို့ဌာဖြစ်သော၊ ဒေဟံ-ကိုယ်ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်ရ၍၊ ဝါ-ပယ်စွန့်ရသည်ရှိသော်၊ ဒေဝကာယံ-နတ်အပေါင်းကို၊ ပရိပူရေဿန္တိ-ပြည့်စေကုန်လတ်၊-သဂါထာဝဂ္ဂ-ဒေဝတာသံယုတ်, ၄-ဝဂ်, ၇-သုတ်။]

အပရမ္ပိ-အခြားအကျိုးကိုလည်း၊ (အာယသ္မာတာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရေန-သည်၊) ဝုတ္တံ၊ (ကိ)။ အထခေါ-ထိုအခါ၌၊ ဒေဝါနံ-နတ်တို့၏၊ ဣန္ဒော-အရှင်ဖြစ်သော၊ သက္ကော-သိကြားသည်၊ အသီတိယာ-ရှစ်ဆယ်သော၊ ဒေဝတာသဟဿေဟိ-နတ်အထောင်တို့နှင့်၊ (တစ်နည်း) အသီတိယာဒေဝတာသဟဿေဟိ-ရှစ်သောင်းသောနတ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ယေန-၌၊ အာယသ္မာမဟာမောဂ္ဂလ္လာနော (အတ္ထိ)၊ တေန-ယို့၊ ဥပသင်္ကမိ ၊ပေ၊ ဧကမန္တံ, ဌိတော-သော၊ ဒေဝါနံ-တို့၏၊ ဣန္ဒံ-သော၊ သက္ကံ-ကို၊ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဧတံ အဝေါစ (ကိ)၊ ဒေဝါနံ-တို့၏၊ ဣန္ဒ-အရှင်ဖြစ်သောသကြား၊ ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ သရဏဂမနံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ခြင်းသည်၊ သာဓု-ကောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဒေဝါနံဣန္ဒ, ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ သရဏဂမနဟေတု-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းအားဖြင့်၊ ဣဒ-ဤလောကဌ၌၊ ဧကစ္စေ-အချို့ကုန်သော၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ ကာယဿ-ဥပါဒိန္နကခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ-ပျက်ခြင်းဟူသော၊ မရဏာ-သေခြင်းမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ သုဂတိं-သုခအပေါင်း၏ လည်းလျောင်းရာဖြစ်သော၊ သဂ္ဂံ လောကံ-နတ်ပြည်သို့၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ-ကပ်ရောက်ကြရကုန်၏ ၊ပေ၊ တေ-ထိုသရဏဂုံတည်သော နတ်တို့သည်၊ အညေ-နှင်သော၊ ဒေဝေ-သရဏဂုံမတည်သော နတ်တို့ကို၊ ဒဿဟိ-နှင်သော၊ ဌာနေဟိ-အရာဌာနတို့ဖြင့်၊ အဓိဂဏှန္တိ - လွှမ်းမိုး၍ယူနိုင်ကုန်၏၊ ဒိဋ္ဌေန - နတ်၌ဖြစ်သော၊ အာယုနာ-အသက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌေန, ဝဏ္ဏေန-အဆင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌေန,

---

ဂတာသေ၌ သေသည် အနက်မရှိ အပါယ်နေရာဝယ် "အပါယဘူမိ" ဟု သဂါထာဝဂ္ဂ ဒေဝတာသံယုတ်၌လည်းကောင်း, မဟာသမယသုတ်၌လည်းကောင်း ရှိ၏၊ ဥပေန္ဒဝဇိရဂါထာပါဒဖြစ်၍ "ဘူမိ" ပါမှ ကောင်းမည်၊ မာနုသံကား ဆန်းကြောင့် သံ၌ သံယုဂ်ကိုချေထားသည်၊ "မနုဿေ သု+ဇာတံ မာနုသံ" တဒ္ဓိတ်ပုဒ်တည်း။

အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ။ ။သင္ဘာယတနဝဂ္ဂ, မောဂ္ဂလ္လာနသံယုတ် ပါဠိတော်တည်း၊ ဤပါဠိတော်၌ "သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ" ဖြင့် ဘဝသမ္ပတ္တိကို ပြ၍, ဒိဋ္ဌေန အာယုနာစသည်ဖြင့် ဘောဂသမ္ပတ္တိကိုပြသည်။ [ဝဏ္ဏအရ အဗ္ဗတ္တ ကိုယ်အဆင်းကိုယူ၍, ရူပအရ ရူပါရုံဟူသော ခံစားဖွယ် ဗဟိဒ္ဓအဆင်းကို ယူပါ။]

သုခေန-ချမ်းသာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌေန, ယသေန-အခြေအရံဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌေန, အာဓိပတေယျေန-အစိုးရသူ၏အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌေဟိ-နိသော၊ ရူပေဟိ-ရူပါရုံတို့ဖြင့်လည်းကောင်း ၊ပေ၊ ဖောट္ဌဗ္ဗေဟိ-တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (အဓိဂဏ္ဍန္တိ)၊ ဣတိ (အဝေါစ)၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ)၊ ဓမ္မေစ-ဓမ္မ၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဓမ္မသရဏာဂုံ၌လည်းကောင်း၊ သံယေစ-သံဃာ၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-သံဃသရဏာဂုံ၌လည်းကောင်း၊ ဧသ-ဤအစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်းအစီအရင်တည်း၊ အပိစ-သေး၊ ဝေလာမသုတ္တာဒိ ဝသေနပိ-ဝေလာမသုတ် အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ သရဏဂမနဿ-၏၊ ဖလပိသေသော-အကျိုးအထူးကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [ဝေလာမသုတ်ကို အဂုတ္တရ-နဝကနိပါတ်၌လည်းကောင်း, ဤဋ္ဌကာသစ်၌လည်းကောင်း ရှုပါ၊ အာဒိဖြင့် အဂ္ဂပသာဒသုတ်, ဆတ္တမာဏဝက ဝိမာနဝတ္ထု စသည်ကို ယူပါ။]ဧဝံ-လျှင်၊ သရဏဂမနဿ-၏၊ ဖလ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[သရဏဂမနဖလကို ပြပြီး၍, သံဃာလေးသနင့် ဘေဒကို ပြလိုသောကြောင့် "တတ္ထ" စသည်ကိုမိန့်။]စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထိုလောကီသရဏာဂုံ လောကုတ္တရာသရဏာဂုံတို့တွင်၊ လောကိယသရဏဂမန်-လောကီသရဏာဂုံသည်၊ တီသု-နိသော၊ ဝတ္ထုသု ကုသိုလ်စိတ်၏တည်ရာရတနာ ၃ ပါးတို့၌၊ အညာဏသံသယမိစ္ဆာညာဏာ ဒိဟိ-မသိခြင်း မောဟ, ယုံမှားခြင်း ဝိစိကိစ္ဆာ, အမှားသိခြင်း ဒိဋ္ဌိအစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ သံကိလိဿတိ-ငြစ်နွမ်း၏၊ မဟာဇုတိကံ-ကြီးစွာသောအရောင်အဝါရှိသည်၊ နု ဟောတိ-မဖြစ်၊ မဟာဝိပ္ဖာရံ-ကြီးစွာပြန့်နှံ့ခြင်းဟူသော အာနုဘော်ရှိသည်၊ နု (ဟောတိ)။ လောကုတ္တရသ-လောကုတ္တရာသရဏာဂုံ၏၊ သံကိလေသော-ငြစ်နွမ်းခြင်းသည်၊ နတ္ထိ။

အညာဏ ၊ပေ၊ ညာဏာဒိဟိ။ ။ရတနာ ၃ ပါး၏ဂုဏ်တော်ကို လုံးလုံးမသိခြင်း, ပြင်းစွာ တွေဝေနေခြင်းသည် "အညာဏ" မည်၏။ ဗုဒ္ဓဟုတ်လေသလား, မဟုတ်လေသလားဟု ယုံမှားခြင်းသည်, "သံသယ" မည်၏၊ ရတနာ ၃ ပါး၏ အရဟံ စသော ဂုဏ်တော်ကိုပင် ဂုဏ်မဟုတ်ဟု ခဲပြောင်းပြန်ယူခြင်းသည် "မိစ္ဆာညာဏ" မည်၏။ အာဒိဖြင့် ရတနာ ၃ ပါးကို အနာဒရ (မရှိသေခြင်း), အဂါရဝ (မလေးစားခြင်း) စသည်ကို ယူပါ။ [ယခုခေတ်မှာလည်း ဗုဒ္ဓဓမ္မတို့၌ ရှိသေမှု နည်းပါးလာလေပြီ။]

မဟာဇုတိ ၊ပေ၊ ဝိပ္ဖာရံ။ ။သံကိလိဿတိကိုပင် "နု မဟာဇုတိကံ နု မဟာဝိဿ ရံ" ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ ဇုတိ သဒ္ဒါသည် အရောင်အဝါကို ဟော၏၊ မဟတီ+ဇုတိယသာဟိ မဟာဇုတိကံ၊ ဝိပ္ဖာရသဒ္ဒါသည် ပြန့်နှံ့ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ သရဏာဂုံ၏အကျိုး ပြန့်နှံ့ခြင်းဟူသည် အာနုဘော်တည်း။ ထို အာနုဘော်ဟူသည် မြင့်မြတ်ခြင်းတည်း။ မဟန္တော+ဝိပ္ဖာရော ယသာတိ မဟာဝိပ္ဖာရံ။ [နု မဟာဇုတိကံတိ နု မဟုဇ္ဇလံ (များစွာ မတောက်ပ)၊ နု မဟာဝိပ္ဖာရံတိ နု မဟာနုဘာဝံ၊ အပ္ပဏီတံ [illegible] (မှ [illegible]ရံ-မမြင့်မြတ်)၊-ဋ္ဌကာသစ်။]

စ-ဆက်၊ (တစ်နည်း) စ-သံကိလေသမ္မတစ်ပါး, ဘေဒကား၊ လောကိယသ-လောကီဖြစ်သော၊ သရဏာဂမနသ-၏၊ ဘေဒေါ-ပျက်ခြင်းသည်၊ သာဝဇ္ဇော-အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဝါ-အပြစ်ရှိသော၊ (ဘေဒေါ) စ-ပျက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အနဝဇ္ဇော-အပြစ်မရှိသော၊ (ဘေဒေါ) စ-လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဒုဝိဓော-၏၊ တတ္ထ-ထိ ၂ ပါးတို့တွင်၊ သာဝဇ္ဇော-အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော ပျက်ခြင်းသည်၊ အညသတ္တာရာဒီသု-သာသနာတွင်းဆရာမှ တစ်ပါးသောဆရာ အစရှိသည်တို့၌၊ အတ္တာသန္နိယျာတနာဒီဟိ-မိမိကိုယ်အပ်နှင်းခြင်း အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ ဟောတိ၊ သောစ-ထို သာဝဇ္ဇဘေဒသည်လည်း၊ အနိဋ္ဌဖလော-အလိုမရှိအပ်သောအကျိုးရှိသည်၊ ဝါ-မကောင်းသောအကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိ၊ အနဝဇ္ဇော-အပြစ်မရှိသော ပျက်ခြင်းသည်၊ ကာလံ ကိရိယာယ-သေချိန်ကိုပြုခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-သေခြင်းကြောင့်၊ ဟောတိ၊ သော-ထိုအနဝဇ္ဇဘေဒသည်၊ အဝိပါကတ္တာ-ဝိပါကဓမ္မ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဖလော-အကျိုးမရှိ၊ ပန-ကား၊ လောကုတ္တရသ-လောကုတ္တရာသရဏာဂုံ၏၊ ဘေဒေါ-ပျက်ခြင်းသည်၊ နေဝအတ္ထိ-မရှိသည်သာ၊ (ကသ္မာ, လောကုတ္တရသ-၏၊ ဘေဒေါ-သည်၊ နေဝတ္ထိ-မရှိသနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ), ဘဝန္တရေပိ-ဘဝတစ်ပါးခု သော်မှလည်း၊ [ပိဖြင့် "ဤဘဝကို မဆိုထားနှင့်" ဟု ဂရဟာပြု။] အရိယသာဝကော-သည်၊ အညံ-သာသနာတွင်းဆရာမှ အခြားသောဆရာကို၊ သတ္ထာရံ-ဆရာဟူ၍၊ နဥဒ္ဒိသတိ-မညွှန်ပြတော့၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (လောကုတ္တရသ ဘေဒေါ နေဝတ္ထိ၊) ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ သရဏာဂမနသ-၏၊ သံကိလေသောစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဘေဒေါစ-ပျက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ-သရဏာဂုံနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်အပြီးတည်း။

သာဝဇ္ဇော။ ။တဏှာဒိဋ္ဌာဒိဝသေန-အညသတ္တာတို့ကို ချစ်ခင်ခြင်းတဏှာ, အညသတ္တာတို့၏ အယူကိုပင် အမှန်ထင်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သဒေါသော-အပြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်၏။

ကာလံ ကိရိယာယ။ ။သရဏာဂုံ ဆောက်တည်မှုသည် သီလ ဆောက်တည်မှုနှင့် တူ၏။ သီလသည် ကာလအပိုင်းအခြား ရှိ-မရှိ ၂ မျိုးဖြစ်၏။ သရဏာဂုံ ဆောက်တည်မှုလည်း ထိုအတူပင်တည်း။ ကာလအပိုင်းအခြား မရှိဘဲ ဆောက်တည်လျှင် သေမှ သရဏာဂုံပျက်သည်။

မုက်ရျက်။ ။သေလျှင် သရဏာဂုံ ပျက်သောကြောင့် ယခုအခါ လူသေလျှင် သရဏာဂုံတင်ကြဟန် တူသည်၊ သို့သော် အလောင်းကောင်သည် သရဏာဂုံ မယူနိုင်ပါ၊ သေသူက အနားမှာဖြစ်နေလျှင်သာ ယူနိုင်စရာရှိပါသည်။

သရဏာဂမနကထာအဖွင့် ပြီး၏။

ဥပါသကဝိဓိကထာအဖွင့်

ဥပါသကံ ၊ပေ၊ ဓာရေတူတိ-ကား၊ မံ-ဒကာတော်ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အယံ-ဤမင်းသည်၊ ဥပါသကော-ဥပါသကာတည်း၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဓာရေတု-စိတ်၌ ဆောင်တော်မူပါ။ ဝါ-မှတ်တော်မူပါ။ ဇာနာတု-သိတော်မူပါ။ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဥပါသက် မံ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ဥပါသကဝိဓိကောသလ္လတ္ထံ-ဥပါသကာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အစီအရင်၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ ဥပါသကော-ဥပါသကာမည်သနည်း၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပါသကောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်သနည်း၊ အသ-ထို ဥပါသကာ၏၊ သီလံ-သီလသည်၊ ကိံ-အဘယ်နည်း၊ အာဇီဝေါ-အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းသည်၊ ကော-နည်း၊ ဝိပတ္တိ-ပျက်ခြင်းသည်၊ ကာ-နည်း၊ သမ္ပတ္တိ-ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ ကာ-နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣဒံ ပဂိဏ္ဍကံ-ဤအပြားအားဖြင့် ရောပြွမ်းသော အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥပါသကဝိဓိ။ ။"ဥပါသကဘာဝဝိဓာန" ဟု ဘာဝသဒ္ဒါထည့်၍ ဋီကာသစ်ဖွင့်သောကြောင့် ဥပါသကဘ၌ ဘာဝပွဓာန ဘာဝလောပကြောပါ၊ ဥပါသက အစစ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဟူသည် ရတနာ ၃ ပါးကို ဆည်းကပ်ရံသာ မက, သီလရှိခြင်း, အသက်မွေးမှု၏ သမ္မာအာဇီဝဖြစ်ခြင်း စသည်တို့တည်း၊ [နိဿယပ်၌ ဤအဖွင့်အတိုင်း အနက်ပေးထား၏၊ ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌လည်း ဤအတိုင်းပြင်ပါ။]

ကော ဥပါသကော, ကသ္မာ။ ။ကော ဥပါသကောဟူသော ပုဒ္ဓာဖြင့် ဥပါသက၏ သရုပ်သကောင်ကို မေး၏၊ အဘယ်သို့သော အမှတ်လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသူကိုမှ "ဥပါသက-ဥပါသိကာမ"ဟု ခေါ်နိုင်ပါသနည်း-ဟူလို၊ ကသ္မာဖြင့် ဥပါသကအမည်ရခြင်း၏ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော အကြောင်းကိုမေးသည်၊ မှန်၏။-ဥပါသကပုဒ်၌ ဥပ+အာသဓာတ် ဣုပစ္စည်းတည်း၊ ထိုသို့ ဓာတ်ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ပုဒ်ဟူသမျှ၌ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ဟု ခေါ်အပ်သော အကြောင်းတစ်မျိုးမျိုး ရှိရရိုးတည်း။

ကိမသ္သသီလံ ၊ပေ၊ အာဇီဝေါ။ ။ကိမသ္သသီလံဖြင့် ဥပါသကအမည်ရသူ၏ အမြဲ ဆောက်တည်အပ်သော သီလကို မေးသည်၊ အသက်မွေးဖို့ရန် အလုပ်အကိုင်ကို "အာဇီဝ" ဟု ခေါ်၏။ အာဇီဝန္တိ ဧတေနာတိ အာဇီဝေါ - အသက်၏ဖြစ်ကြောင်း၊ ဝါ-အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း။ ထိုအာဇီဝကိုပြုရာ၌ မိစ္ဆာဇီဝမှရှောင်လျှင် ဥပါသကာ၏ သမ္မာအာဇီဝဖြစ်သော ကြောင့် မိစ္ဆာဇီဝကို အကျယ်ဝေဖန်လိမ့်မည်။

ကာ ဝိပတ္တိ, သမ္ပတ္တိ။ ။"ဝိပတ္တိ"ဟု သာမည မေးသော်လည်း ရှေ့၌ သီလနှင့် အာဇီဝကို ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် သီလ၏ဝိပတ္တိ အာဇီဝ၏ဝိပတ္တိကို မေးရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် "သီလသမ္ပ ၁ဇီဝသမ္ပ ဝိပတ္တိ"ဟု အကျယ်ပြလိမ့်မည်၊ သမ္ပတ္တိ၌လည်း နည်းတူ၊ မှန်၏-ဝိဓိ (စီမံစရာ)ရှိရာ၌ အခြားမဲ့ လွန်ပြီးအနက်ကို ယူ၍ စီမံရ၏။ ပဋိသေဓ (တားမြစ်ဖွယ်) ရှိရာ၌လည်း အခြားမဲ့ လွန်ပြီးအနက်ကိုပင်ယူ၍ တားမြစ်ရသည်။

တတ္ထ-ထိုပကိဏ္ဏက စကားရပ်၌၊ ကောဥပါသိကောတိ-ဟူသောပုစ္ဆာ၏၊ (ဝိသဇ္ဇနံ-အဖြေကား၊) ယောကောစိ-အမှတ်မရှိတစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ သရဏဂတော-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်တတ်သော၊ ["တိသရဏဂတော-ရတနာ ၃ ပါး၌ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်သော" ဟု အဓိပ္ပာယ်၌ တိသဒ္ဒါပါ၏။] ဂဟဋ္ဌော-အိမ်၌တည်သူ လူဝတ်ကြောင်သည်၊ (ဥပါသကော-မည်၏။) ဟိ-သာဓကား၊ ယတော ၊ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူသော၊ ဧတေ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [မဟာနာမ-မဟာနာမ်၊ ယ/တော-အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ (အဓိပ္ပာယ် "ဥပါသကော-သည်" ဟု ရှိ၏။) ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ သရဏံ-ဟူ၍၊ ဂတော-ဆည်းကပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ၊ သံဃံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ၊ မဟာနာမ, ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ရတနာ ၃ ပါးကို ဆည်းကပ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပါသကော ဟောတိ၊-မဟာဝဂ္ဂ-သောတာပတ္တိသံယုတ်, ၄ ဝဂ်, ၇-သုတ်။]

ကသ္မာ ဥပါသကောတိ-ဟူသော ပုစ္ဆာ၏၊ (ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊) ရတနတ္တယသဏ-ကို၊ ဥပါသနတော-ဆည်းကပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ဆည်းကပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဥပါသကောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊) ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုဥပါသကာသည်၊ ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ ဥပါသတိ-ကပ်ဝင်နေတတ်၏၊ ဝါ-ဆည်းကပ်တတ်၏၊ ဣတိ, ဥပါသကော-မည်၏၊ တထာ-တူ၊ ဓမ္မံ-ကိုလည်းကောင်း၊ သံဃံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါသတိ ဣတိ ဥပါသကော၊) ကိမသ္မာသီလန္တိ-ဟူသော ပုစ္ဆာ၏၊ (ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊) ပဏ္ဍန်သော၊ ဝေရမဏိယော-ဒုဿီလျရန်ကို သတ်ဖြတ်ဖျက်ဆီးတတ်သော ဝိရတိ

ပကိဏ္ဏက်။ ။ပ+ကိရ, တပစ္စည်း၊ ပကာရေန-ဥပါသကာ၏ သရုပ်သကောင်, ဥပါသကသဒ္ဒါ၏ ဝစနတ္ထစသော အပြားအားဖြင့်+ကိရတိ-(တစ်မျိုးမက) ရောပြွမ်းနေတတ်၏၊ ဣတိ ပကိဏ္ဏံ, သွတ္ထဉ် ကပစ္စည်းသက်၍ "ပကိဏ္ဏံယေဝ ပကိဏ္ဏက်" ဟု ပြုပါ၊ သရုပ်ဝစနတ္ထစသည်ကို ပြခြင်းဟူသော မျှားစွာသော အပြားအားဖြင့်ဖြစ်သောအနက်အဓိပ္ပာယ် အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို "ပကိဏ္ဏက ဝိနိစ္ဆယ" ဟု ခေါ်သည်။ [အနေကာကာရေန ပဝတ္တံ အတ္ထဝိနိစ္ဆယံတိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။]

ယောကောစိ။ ။တိသရဏဂတ ဖြစ်သူဟူသမျှကို "ဥပါသက (ဥပါသိက)" ဟု ခေါ်နိုင်ရကား ခတ္တိယပြာဟ္မဏစသော အမျိုးဇာတ်အနွယ်တို့သည် ဥပါသကဖြစ်ဖို့ အရေးအခင်း၌ လိုရင်းမဟုတ် ဟု ယောကောစိပါဒ်ဖြင့် ပြသည်။

ဝေရမဏိယော။ ။"ဝေရံ-ပါဏာတိပါတ စသော ဒုဿီလျရန်ကို+မဏတိ (ဟိသတိ)-သတ်ဖြတ် ဖျက်ဆီးတတ်၏" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ ပါဏာတိပါတစသော ၅ မျိုးမှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိရတိတို့ကို "ဝေရမဏိ" ဟု ခေါ်၏။ မဏမတ်သည် ဟိသာ အနက်ဟောတည်း၊ ဣပစ္စည်း။ [အခြားတစ်နည်းနှင့် အကျယ်ကို ဝိနည်း-မဟာဝဂ္ဂ ဘာသာ ဋီကာ ပဌမဇ္ဈာနထာ၌ ရှုပါ။]

စေတသိတ်တို့သည်၊ (အသ-ထိ ဥပါသကာ၏၊ သီလ-တည်း၊) ယထာဟ-အာဘယ် ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ မဟာနာမ, ယတော-ကြောင့်၊ ဥပါသကော-သည်၊ ပါဏာတိပါတာ-ပါဏာတိပါတမှ၊ ပဋိဝိရတော-ရှောင်ကြဉ်သည်၊ ဟောတိ၊ အဒိန္နာဒါနာ-မှ၊ ပဋိဝိရတော ဟောတိ၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ-မှ၊ ပဋိဝိရတော ဟောတိ၊ မုသာဝါဒါ-မှ၊ ပဋိဝိရတော ဟောတိ၊ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ-မှ၊ ပဋိဝိရတော ဟောတိ၊ မဟာနာမ, ဣမောဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ၅ ပါးသီလကို ဆောက်တည်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပါသကော-သည်၊ သီလဝါ-သီလရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ (အာဟ)၊-မဟာဝဂ္ဂ-သောတာပတ္တိသံယုတ်, ၄-ဝဂ်, ၇-သုတ်။

ကော အာဇီဝေါတိ-ကော အာဇီဝေါဟူသော ပဠာ၏၊ (ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊) ပဠ-နှ်သော၊ မိစ္ဆာဝါဏိဇ္ဇာ-မှားယွင်းသော ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းတို့ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဓမ္မေန-တရားမှ မကင်းသော အသက်မွေးခြင်းဖြင့်၊ သမေန-မျှမျှတတ အသက်မွေးခြင်းဖြင့်၊ ဇီဝိတကပ္ပနံ-အသက်မွေးမှုကို ပြုခြင်းတည်း၊ ဟိ-သာဓကကား၊ ပဠိမာ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ဥပါသကေန အကရဏီယာတိ-ဟူသော၊ ဧတေ

မိစ္ဆာဝါဏိဇ္ဇာ။ ။ဝါဏိဇာနံ အယံတိ ဝါဏိဇ္ဇာ၊ ဣဒံ အနက်၌ ဈာပစ္စည်း, အာပစ္စည်း၊ ["ဝါဏိဇ-ကုန်သည်တို့၏ အလုပ်" ဟု ကမ္မအနက်၌ ဈာပစ္စည်းသက်၍ နပုလ္လိန်လည်း အဘိဓာန်၌ရှိသည်။] မိစ္ဆာသဒ္ဒါသည် မုသာသဒ္ဒါနှင့် အနက်တူ၏၊ အလွဲအမှား, မသင့်မမှန် အနက်ကို ဟော၏။ [မိစ္ဆာဝါဏိဇ္ဇာတိ နှ သမ္မာဝါဏိဇ္ဇာ၊ အယုတ္တဝါဏိဇ္ဇာ, အသာရပ္ပဝါဏိဇ္ဇာ-ဇီကာ။] ထို ဝါဏိဇ္ဇာအမှုကို မပြုခြင်းကို "ပဟာယ" ဟု ဆိုသည်။

ဓမ္မေန။ ။"ဓမ္မေနာတိ ဓမ္မတော အနပေတေန-တရားမှ မကင်းသော အသက်မွေးခြင်းဖြင့်" ဟု ဖွင့်၏၊ ဓမ္မဖြင့် ဓမ္မနှင့်ယှဉ်သော အသက်မွေးခြင်းကိုပဲအာဇီ ကာရကုပစာရအားဖြင့် ယူပါ-ဟူလို၊ တေန အညမ္မိ အဓမ္မိက ဇီဝိတံ ပဋိ-ထို ဓမ္မေနပါဠိဖြင့် မိစ္ဆာဝါဏိဇ္ဇာမှ တစ်ပါးသော မတရားအသက်မွေးမှုဟူသမျှကို ပယ်သည်။

သမေန။ ။"သမေနာတိ အဝိသမေန (သူ့ဖို့ ကိုယ်ဖို့ မ ျှမတ မဟုတ်, မျှတသော အသက်မွေးခြင်းဖြင့်)" ဟု ဖွင့်၏၊ တေန-ထို သမေနပါဠိဖြင့်၊ ကာယဝိသမာဒိဒုစ္စရိတ်-ကိုယ်ဖြင့် မမျှမတပြုခြင်း အစရှိသော ဒုစရိုက်ကို၊ ပဟာယ ကာယသမာဒိနာ (ကိုယ်ဖြင့် မျှမျှတတပြုခြင်း အစရှိသော) သုစရိတေန ဇီဝိတံ ဒသ္သေတိ-ဇီကာ။ [ဤအဖွင့် ၊အရ "ဓမ္မေန-တရားနှင့်၊ သမေန-ညီစွာ" ဟု မပေးရဟု မှတ်ပါ။ ယခုအခါမတရားရောင်း ်မ အမြတ်ကြီးစားမှု မတရားငွေတိုးယူမှုဟူသမျှသည် မညီမျှသော အသက်မွေးမှုများတည်း။]

ဝုတ္တမ္ပေတံ။ ။ပဠိမာ ဘိက္ခဝေ-စသော ပါဠိတော်သည် ပဠမိစ္ဆာဝါဏိဇ္ဇာ၏ သရုပ်ကိုလည်းကောင်း သာဓကကိုလည်းကောင်း ပြသော ပါဠိတော်တည်း၊ ပါဠိတော်တစ်ရပ်တည်းဖြင့် သရုပ်ပြခြင်း သာဓကပြခြင်း အကျိုး ၂ ရပ်ကို ပြီးစေတတ်သောကြောင့် အမွှသေစန

(သုတ္တံ)-ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ပဠ-နှ်သော၊ ဣမာ ဝါဏိဇာ-ဤကုန်းသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းတို့ကို၊ ဥပါသကေန-ဥပါသကာသည်၊ အကရဏီယာ-မပြုထိုက်ကုန်၊ ကတမာ ပဠ-အဘယ် ၅ ပါးတို့နည်း၊ သတ္ထဝါဏိဇာ-လက်နက်ကို ကုန်းသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သတ္တဝါဏိဇာ-လူသတ္တဝါကို ကုန်းသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ မံသဝါဏိဇာ-တိရစ္ဆာန်တို့ကိုမွေးမြူ၍ အသားကို ကုန်းသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ မဇ္ဇဝါဏိဇာ-သေရည်အရက်ကို ကုန်းသန်းရောင်းဝယ် ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝိသဝါဏိဇာ-အဆိပ်ကို

ဂရုသိနာနနည်းဟု ခေါ်သည်၊ ဥပမာ-သရက်ပင်အရင်း၌ ရဟန်းတော် ချိုးဖို့ရန် ဥယျာဉ်စောင့်၏ ချိုးရေ အိုးကိုတည်ထားခြင်း ကိစ္စတစ်ခုသည် သရက်ပင်ကို ရေလောင်းခြင်း အကျိုး, ရဟန်းတော်၏ ရေချိုးရခြင်း အကျိုး, ဤ ၂ မျိုးကို ပြီးစေသကဲ့သို့တည်း၊ ယထာဟတုန်းက လည်း ဤနည်းရနိုင်၏၊ နေရာတိုင်း နည်းယူပါ၊ အောက်ပါဂါထာသည် အမွဝိမာနဂါထာ တည်း၊

အမ္ဗောစ သိဠီတော အာသိ, သမဏော စ နှဟာပိတော၊
ဗဟုံစ ပုညံ ပသုတံ, အဟော သဖလ ဒိဝိတ်။

သတ္ထဝါဏိဇာ။ ။အာဝုဓဘဏ္ဍံ ကတ္တာဝါ (လက်နက်ဟူသော ရောင်းဖွယ်ဘဏ္ဍာကို ကိုယ်တိုင်လုပ်၍ ဖြစ်စေ) ကာရေတ္တာဝါ (အလုပ်ခိုင်း၍ဖြစ်စေ) ယထာကတံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ တ္တာဝါ (လုပ်အပ်ပြီးကို ရ၍ဖြစ်စေ) တသာ ဝိက္ကယော။ [သူတစ်ပါးကို နှိပ်စက်ကြောင်းဖြစ်၍ မပြုထိုက်ဟု တားမြစ်တော်မူသည်။]

သတ္တဝါဏိဇာ။ ။လူသတ္တဝါကို အရောင်းအဝယ် ကုန်သွယ်ခြင်း။ [သတ္တဝါဏိဇာတိ မနုဿဝိက္ကယော၊ ထိုသို့ ရောင်းအပ်သူသည် သူ့ကိုယ်သူ မပိုင်တော့သဖြင့် ကျွန်, ကျွန်မ, ကျွန်မယား (ဒါသီဘရိယာ) ဖြစ်သွားသောကြောင့် "ထို အရောင်းအဝယ်ကို မပြုထိုက်"ဟု တားမြစ်တော်မူသည်။]

မံသဝါဏိဇာ။ ။သူနကာရာဒယော ဝိယ (သားသတ်သမား အစရှိသူတို့ကဲ့သို့) မိဂသူကရာဒိကေ ပေါသေတ္တာ (သမင် ဝက် စသော တိရစ္ဆာန်တို့ကို မွေးမြူ၍) မံသံသမ္ဘာဒေတ္တာ (အသားကို တိုးပွားစေ, ပြည့်စုံစေ၍) ဝိက္ကယော။ [ထို သားကောင်တို့ကို ရောင်းလိုက်သောအခါ သတ်ကြမည်ဖြစ်သောကြောင့် မပြုထိုက်ဟု တားမြစ်တော်မူသည်။]

မဇ္ဇဝါဏိဇာ။ ။သေရည်အရက်ကို ကိုယ်တိုင်လုပ်၍ဖြစ်စေ, အလုပ်ခိုင်း၍ဖြစ်စေ, လုပ်ပြီးကိုယူ၍ဖြစ်စေ ရောင်းခြင်း။ [ထိုသို့ ရောင်းလိုက်သောအခါ သောက်သူမှာ ပမာဒဟေတု (ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ မေ့လျော့ကြောင်း) ဖြစ်သောကြောင့် "မပြုထိုက်"ဟု တားမြစ်တော်မူသည်။]

ဝိသဝါဏိဇာ။ ။ဝိသံ ယောဇေတ္တာ ဝါ (အဆိပ်ကို ဖော်စပ်၍သော်လည်းကောင်း) သင်္ဂဟေတ္တာ ဝါ (ဖော်စပ်သူတို့ကို ချီးမြှောက်၍သော်လည်းကောင်း) တသာ ဝိက္ကယော။ [သူတစ်ပါးကို သတ်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် မပြုထိုက်ဟု တားမြစ်တော်မူသည်။]

ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းလည်းကောင်းတည်း၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ပဠု-ကုန်သော၊ ဣမာ ဝါဏိဇာ-တို့ကို၊ ဥပါသကေန-သည်၊ အကရဏီယာ-ကုန်၊-အင်္ဂုတ္တိရ်၊ ပဠုကနိပါတ်, စတုတ္ထပံ, ဝဏိဇာသုတ်။]

ကာ ဝိပတ္တိတိ-ဟူသော ပုစ္ဆာ၏၊ (ဝိသဇ္ဇနံ-ကား)၊ တသ္မေ သီလသ္မေ-ထို ၅ ပါးသီလ၏ပင်လျှင်လည်းကောင်း၊ တသ္မေ အာဇီဝသ္မေ-ထို မိစ္ဆာဇီဝမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၏ပင်လျှင်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ထို သမ္မာအာဇီဝ၏ပင်လျှင်လည်း ကောင်း၊ ယာ ဝိပတ္တိ-အကြင် ပျက်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ-ဤပျက်ခြင်းသည်၊ အသ-ထို ဥပါသကာ၏၊ ဝိပတ္တိ-ပျက်ခြင်းတည်း။

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ယာယ (ဝိပဿိပတ္တိယာ)-အကြင် ဖောက်ပြန်စွာ ကျင့်ခြင်းကြောင့်၊ ဧသ-ဤဥပါသကာသည်၊ စဏ္ဍာလော စေဝ-ဒွန်စဏ္ဍာသည် လည်းကောင်း၊ မလ္ဂ-အညစ်အကြေးသည်လည်းကောင်း၊ ပတိကိဋ္ဌော-အညံ့စားသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ အသ-ထို ဥပါသကာ၏၊ သာပိ (ဝိပဿိ ပတ္တိ)-ထို ဖောက်ပြန်စွာ ကျင့်ခြင်းကိုလည်း၊ ဝိပတ္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ တေစ-ထို ဖောက်ပြန်စွာ ကျင့်ကြောင်းတရားတို့သည်လည်း၊ အတ္ထတော-တရား ကိုယ်အနက်အားဖြင့်၊ အသဒ္ဓိယာဒယော-အသဒ္ဓိယအစရှိကုန်သော၊ ပဠု-နှ်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ ဘိက္ခဝေ, ပဠုဟိ-နှ်သော၊ ဓမ္မေဟိ-တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသော၊ ဥပါသ ကော-သည်၊ ဥပါသကစဏ္ဍာလောစ-ဥပါသကာ ဒွန်စဏ္ဍာသည်လည်းကောင်း၊

တသ္မေ။ ။သီလအတွက် ၅ ပါးသော ဝိရတိသီလအပြားကို ပြခဲ့၏၊ အာဇီဝ အတွက် ၅ ပါးသော မိစ္ဆာဇီဝ ပယ်ခြင်းကို ပြခဲ့၏၊ ထို ၂ မျိုးသော သီလနှင့် အာဇီဝကို တသ္မေဝဋ္ဌ တသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြသည်။ [တသ္မေဝါတိ ယထာဝုတ္တဿ ပဠုဝေရမဏီလက္ခဏဿ (ငါးပါးသော ရှောင်ကြဉ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော) သီလဿစေဝ ပဠုမိစ္ဆာဇီဝပွဟာနလက္ခဏဿ အာဇီဝဿစ ပဋိနိဒ္ဒေသော။]

အပိစ။ ။ဝေ သီလ အာဇီဝဝိပတ္တိဝသေန (သီလဝိပတ္တိ အာဇီဝဝိပတ္တိနှင့် စပ်သဖြင့်) ဥပါသကဿ ဝိပတ္တိ ဒသေတွာ (ဥပါသကာ၏ ပျက်စီးပုံကို ပြပြီး၍) အသဒ္ဓိယာဒိ ဝသေနပိ ဒသေန္တော (အသဒ္ဓိယစသည်နှင့် စပ်သဖြင့်လည်း ပျက်စီးပုံကို ပြလိုသောကြောင့်) အပိစာတိ အာဒိမာဟ။ [ယာယာတိ အသဒ္ဓိယာဒိ ဝိပဿိပတ္တိယာ-ဋီကာသစ်။]

စဏ္ဍာလောစသည်။ ။အမျိုးညံ့သူကို "စဏ္ဍာလ" ဟုခေါ်၏၊ အသဒ္ဓိယစသည် ရှိသော ဥပါသကာလည်း ဥပါသကာအများတွင် နိမ့်ကျသူဖြစ်ရကား စဏ္ဍာလနှင့်တူ၏၊ မလ သဒ္ဒါသည် အညစ်အကြေးကို ဟော၏၊ အသဒ္ဓိယစသည်ရှိသော ဥပါသကာလည်း အညစ် အကြေးပင်ဖြစ်၏၊ ပတိကိဋ္ဌသဒ္ဒါသည် အယုတ်အည့် အနက်ကိုဟော၏၊ ထိုဥပါသကာသည် အထက်တန်း ဥပါသကာအောက် ယုတ်ညံ့သူဖြစ်၏။

ဥပါသကမလဒ္ဓ-ဥပါသကာ အညစ်အကြေးသည်လည်းကောင်း၊ ဥပါသကပတိ ကိဋ္ဌော-ဥပါသကာ အညံ့စားသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ ပဠဟိ-နှ်သော၊ ကတမေဟိ-အဘယ်တရားတို့နှင့်၊ (သမန္နာဂတော ဥပါသကော ဥပါသကစဏ္ဍာ လောစ ဥပါသကမလဒ္ဓ ဥပါသကပတိကိဋ္ဌော စ, ဟောတိ-နည်း။) အသဒ္ဓေါ (စ)-သဒ္ဓါမရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဒုဿီလော (စ)-သီလမရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ကောတူဟလမင်္ဂလိကော (စ)-ကောတူဟလမင်္ဂလာရှိသည်လည်း၊ ဝါ-အထူး အဆန်းဖြစ်သောဒိဋ္ဌသုတမုတကို မင်္ဂလာဟုအယူရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ မင်္ဂလံ (စ)-ဒိဋ္ဌသုတမုတမင်္ဂလာကိုလည်း၊ ပစ္စေတိ-ယုံကြည်၏၊ (အကျိုးရကြောင်းဟု ယုံကြည်၏၊) ကမ္မံ-ကံကို၊ နော (ပစ္စေတိ)-မယုံကြည်၊ (အကျိုးရကြောင်းဟု

အသဒ္ဓေါ။ ။ဗုဒ္ဓစသော ရတနာ ၃ ပါးခိုလည်းကောင်း, ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုးခို လည်းကောင်း မယုံကြည်သူ (ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါ၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမောက္ခရှိသူ) သည် အသဒ္ဓမည်၏၊ သဒ္ဓါ ယဿ အတ္ထိတိ သဒ္ဓေါ၊ နှ+သဒ္ဓေါ အသဒ္ဓေါ၊ "နတ္ထိ သဒ္ဓါ ယဿာတိ အသဒ္ဓေါ" ဟုလည်း ပြုပါ။ [အမှားကိုပင် အမှန်ဟု ဆုံးဖြတ်တတ်သော အဓိမောက္ခ ကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမောက္ခဟု ခေါ်၏။]

ဒုဿီလော။ ။ပြအပ်ခဲ့သော သီလဝိပတ္တိ (ငါးပါးသီလ ပျက်သူ) အာစာဝိပတ္တိ (ခဲ့ရာဇဝ) ဖြစ်နေသူသည် ဒုဿီလမည်၏။ [နတ္ထိ+သီလံ ယဿာတိ ဒုဿီလော။]

ကောတူဟလ မင်္ဂလိကော။ ။ကူတူဟလ သဒ္ဓါသည် အထူးအဆန်းဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ တစ်စုံတစ်ခုကောင်းသောအရာကို ဒိဋ္ဌ-မြင်ရ, သုတ-ကြားရ, မုတ-နမ်းရ, စားသောက်ရ, တွေ့ထိရခြင်းကြောင့် မင်္ဂလာဖြစ်၏၊ ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလာစသည်ကြောင့် ကောင်းကျိုး ရတော့မည်ဟု လူပြိန်း လူအတို့သည် ရှေးရှေးကပင် ကြံဆခဲ့ကြ၏၊ ["ကံကြောင့် အကျိုးရသည် ဟု မယူဆဘဲ ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလာစသည်ကြောင့် အကျိုးရသည်" ဟု ယူဆကြသည်၊ အမင်္ဂလာကို တွေ့ရ ကြားရ တွေ့ထိရရာ၌လည်း ဤနည်းပင်တည်း။ ထိုသူ့ကို "ကောတူဟလ မင်္ဂလာရှိသူ" ဟု ခေါ်သည်၊ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌာဒိနာ ဣဒံနာမ မင်္ဂလံ ဟောတီတိ ဧဝံ ဟလဇနပရိကပ္ပိတေန ကောတူဟလသခိတေန ဒိဋ္ဌသုတမုတမင်္ဂလေန သမန္နာဂတော ကောတူ[illegible]ဟ မင်္ဂလိကော၊-ဇ္ဈိကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလာ စသည်ကြောင့် အကျိုးရသည်ဟု ယူမှ "ကောတူဟလ မင်္ဂလိက" ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထိုဒိဋ္ဌမင်္ဂလာစသည်ကို မြင်ရ ကြားရ တွေ့ထိရခြင်းသည် ပုဗ္ဗနိမိတ် မျှသာတည်း၊ "အကျိုးရသည်မှာ ထိုမင်္ဂလာကြောင့် မဟုတ်, ရှေးကံကြောင့်သာ ဖြစ်သည်" ဟု ယူဆလျှင် ကံ-ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သောကြောင့် "ကောတူဟလမင်္ဂလိကပုဂ္ဂိုလ်" ဟု မခေါ်ရ။

မင်္ဂလံပစ္စေတိ, နော ကမ္မံ။ ။ဒိဋ္ဌမင်္ဂလာဒိဘေဒံ မင်္ဂလမေဝ ပတိယယတိ (ယုံကြည်၏၊) ကမ္မသကတံ (ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-ကံကြောင့် ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးရမှုကို) နော ပတိယယတိ (မယုံကြည်)။ ["ပတ္တိယာယတိ" ဟု ဋ္ဌီကာတို့ ဖွင့်ကြသော်လည်း "ပတိယယတိ" သာ ဖြစ်သင့်ကြောင်းကို ပြဟ္မဇာလသုတ်, နိဒါန်း, အပစ္စယောပုဒ်အဖွင့် ဘာသာဋ္ဌီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

မယုံကြည်)၊ ဣတိ-ဤသဗ္ဗညုသာသနာတော်မှ၊ ဗဟိဒ္ဓါစ-အပဋ္ဌလည်း၊ ဒဏ္ဍိ ဏေယျ-အလျှုံခံထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပရိယေသတိ-ရှာမှီး၏၊ စ-ရှာမှီးရုံသာ မကသေး၊ တတ္ထ-ထိုသာသနာပဋ္ဌ၊ ပုဗ္ဗကာရံ-ရှေးဦးစွာ ပြုအပ်သော ဒါန မာနန စသောအမှုကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ (ဘိက္ခवे, ပဋ္ဌဟိ-နှင်သော၊ ဣမေဟိ ဓမ္မေဟိ-တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-သော၊ ဥပါသကော-သည်၊ ဥပါသကစဏ္ဍာလောစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဥပါသကမလဘ-သည်လည်းကောင်း၊ ဥပါသကပတိကိဋ္ဌောစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ ဤသို့ နိဂုံးဝါကျထည့်ပေးပါ၊ ပါဠိတော်ရင်းခံ ပါ၏၊) ဣတိ-သို့၊ (အာဟ-ပြီ)။ အဂုတ္တိုရ်, ပဋ္ဌကနိပါတ်, စတုတ္ထပဲ-ဥပါသကဝဂ်, စဏ္ဍာလသုတ် ပါဠိတော်။

ကာ သမ္ဘတ္တိတိ-ဟူသောပုစ္ဆာ၏၊ (ဝိသဇ္ဇနံ-ကား၊) အသ-ထိုဥပါသကာ၏၊ ယာ သီလသမ္ဘဒါစေဝ-အကြင်သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ယာ အာဇီဝသမ္ဘဒါစ-အကြင်အာဇီဝ၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ သာ-ထိုသီလ၏ ပြည့်စုံခြင်း, အာဇီဝ၏ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ သမ္ဘတ္တိ-သမ္ဘတ္တိတည်း၊ ["အပိ စ" ဟု တက်ခဲ့သောရှေ့ဝါကျကဲ့သို့ တစ်နည်းဖွင့်ပြလို၍ "ယေစ" စသည်မိန့်။] စ-သည်သာမကသေး၊ အသ-ထိုဥပါသကာ၏၊ ရတနဘာဝါဒိကရာ-ရတနာ၏ အဖြစ်အစရှိသည်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ သဒ္ဓါဒယော-သဒ္ဓါအစရှိကုန်သော၊ ပဋ္ဌ-နှင်သော၊ ယေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ (သန္တိ-နှင်၏၊ တေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ သမ္ဘတ္တိ-တည်း၊) ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့မောတော်မူသနည်း၊ ဘိက္ခवे. . . . . ပဋ္ဌဟိ ဓမ္မေဟိ

ဣတော ।ပေ। ပရိယေသတိ။ ॥ဣတော သဗ္ဗညုသာသနတော ဗဟိဒ္ဓါ ဗာဟိရ သမယေ (သာသနာပတိတ္ထိတို့၏အယူ၌) ဒုပ္ပဋိပန္နံ (မကောင်းသဖြင့် ကျင့်သူကို) ဒဏ္ဍိဏာ ရဟသည် ဂဝေသတိ (အလျှုံခံထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ် ဟု အမှတ်ရှိသည် ဖြစ်၍ရှာ၏)။ [ဣတောစဋ္ဌ. စ သဒ္ဒါကို အဌာနပယုတ္တ (အရာဌာနမဟုတ်ရာ၌ ယှဉ်စပ်သုံးစွဲအပ်သောသဒ္ဒါ) တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အသဒ္ဓါစ" စသည်တို့၌လည်း ယှဉ်ပါစေဟု ဋီကာသစ် ဆိုသည်။]

တတ္ထစ ပုဗ္ဗကာရံ။ ॥တတ္ထာတိ ဗဟိဒ္ဓါ, ဗာဟိရသမယေ၊ ပုဗ္ဗကာရံ ကရောတိတိ ပဌမတရံ ဒါနမာနနာဒိကံ ကုသလကိရိယံ ကရောတိ၊ [ပုဗ္ဗံ-ရှေးဦးစွာ+ကာရော-ပြုအပ်သော ဒါန-ပေးလှူခြင်း, မာနန-မြတ်နိုးခြင်းစသော ကောင်းမှုတည်း၊ ပုဗ္ဗကာရော-မှု။] ဗာဟိရ သမယေ ပဌမတရံ ကုသလကိရိယံ ကတ္တာ ပစ္ဆာ သာသနေ (ကုသလကိရိယံ) ကရောတိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [အသဒ္ဓါ စသည်ကို ပြရာ၌ ၆ ပါးဖြစ်နေသော်လည်း "ဒဏ္ဍိဏေယျ ပရိယေသတိ" နှင့် "ပုဗ္ဗကာရံ ကရောတိ" ကို တစ်ပါးတည်းယူ၍ ၅ပါးဖြစ်သည် ဟု ဋီကာ မိန့်သည်။]

ကာ သမ္ဘတ္တိ။ ॥ဝိပတ္တိတုန်းက သီလဝိပတ္တိ အာဇီဝဝိပတ္တိအပြင်, အသဒ္ဓစသည်ကို ဝိပတ္တိဟု တစ်နည်းပြသကဲ့သို့, ဤသမ္ဘတ္တိ၌လည်း သီလ-အာဇီဝသမ္ဘတ္တိကိုလည်းကောင်း, သဒ္ဓါစသော ၅ ပါးကိုလည်းကောင်း ၂ နည်းပြသည်။

သမန္နာဂတော, ဥပါသကော-သည်၊ ဥပါသကရတနဠ-ဥပါသကာရတနာသည်လည်းကောင်း၊ ဥပါသကပဒုမဠ-ဥပါသကာ ပဒုမ္မာကြာသည်လည်းကောင်း၊ ဥပါသကပုဏ္ဏရီကဠ-ဥပါသကာ ပုဏ္ဏရိက်ကြာသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ပဠဟိ-နိ်သော၊ ကတမေဟိ-အဘယ်တရားတို့နှင့်၊ (သမန္နာဂတော ဥပါသကော ဥပါသကရတနဠ ဥပါသက ပဒုမဠ ဥပါသက ပုဏ္ဏရီကဠ, ဟောတိ-နည်း၊) သဒ္ဓေါ-သဒ္ဓါရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သီလဝါ-သီလရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ကောတူဟလမင်္ဂလိကော-ကောတူဟလမင်္ဂလာရှိသည်၊ ဝါ-အထူးအဆန်းဖြစ်သော ဒိဋ္ဌ သုတ မုတကို မင်္ဂလာဟု အယူရှိသည်၊ နဿ ဟောတိ၊ ကမ္မ-ကို၊ ပစ္စေတိ-၏၊ မင်္ဂလ-ကို၊ နော (ပစ္စေတိ)၊ ဣတောဝါ-မှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ ဒက္ခိဏေယျ-ကို၊ နဿ ဂဝေသတိ-မရှာမှီးတော့၊ စ-မရှာမှီးရုံသာမကသေး၊ ဣဓ-၌၊ ပုဗ္ဗကာရံ-ကို၊ ကရောတိ-၏၊ (ဘိက္ခဝေ ပဠဟိ ဣမေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဥပါသကော ဥပါသကရတနဠ ဥပါသကပဒုမဠ ဥပါသက ပုဏ္ဏရီကဠ ဟောတိ၊) ဣတိ-သို့၊ (အာဟ-ပြီ)၊-အဂ်ုတ္တိုရ်, ပဠကနိပါတ်, စတုတ္ထပံ, ဥပါသကဝဂ်, စဏ္ဍာလသုတ် ပါဠိတော်။

အဇ္ဇတဂ္ဂေတိဇ္ဈာ-၌၊ အယံ အဂ္ဂသဒ္ဒေါ-ဤအဂ္ဂသဒ္ဒါသည်၊ အာဒိကောဋ္ဌ ကောဋ္ဌာသသေဋ္ဌေသု-အစဟူသောအနက်, အစွန်အဖျားဟူသောအနက်, အဖို့အစုဟူသောအနက်, အမြတ်ဟူသောအနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ-ထင်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ သမ္မဒေါဝါရိက-အချင်း တံခါးစောင့်၊ အဇ္ဇတံ-ယနေ့ကို၊ အဂ္ဂေ-အစပြု၍၊ နိဂဏ္ဌာနံ-နိဂဏ္ဌယောက်ျားတို့၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့ဖို့လည်းကောင်း၊ နိဂဏ္ဌီနံ-နိဂဏ္ဌမိန်းမတို့၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့ဖို့လည်းကောင်း၊ ဒ္ဝါရံ-တံခါးကို၊ အာဝရာမိ-ပိတ်လိုက်၏၊ ဣတိအာဒီသု-ရပ်တို့၌၊ အာဒိမှိ-အစဟူသောအနက်၌၊ ဒိဿတိ-၏၊ [မဇ္ဈိမ

ရတန, ပဒုမ, ပုဏ္ဏရိက။ ။စတုန္နံပိ ပရိသာနံ ရတိဇနနဋ္ဌေန (မွေ့လျော်နှစ်သက်မှုကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်) ဥပါသကောဝ+ရတနံ ဥပါသကရတနံ၊ ထိုဥပါသကာရောက်ရှိရာပရိသတ်သည် အလွန်နှစ်သက် မွေ့လျော် ဟော်ရှင်ကြ၏၊ ဂုဏသောဘာ (သီလစသော ဂုဏ်အားဖြင့် တင့်တယ်ခြင်း) ကိတ္တိသဒ္ဒ သုဂန္ဓတာယ (ကျော်စောသတင်းအားဖြင့် မွှေးကြိုင်ခြင်းကြောင့်) ဥပါသကောဝ+ပဒုမံ ဥပါသကပဒုမ်၊ တထာ ဥပါသကပုဏ္ဏိရိက်၊- ဋီကာ။

မှက်ချက်။ ။ဤသို့ သီလပျက်, သီလရှိကို ထောက်၍ "ဥပါသက စဏ္ဍာလ, ဥပါသက ရတန" ဟု ခွဲသကဲ့သို့ ရဟန်း သာမဏေများလည်း သီလပျက်မှ, သီလရှိမှကို ထောက်၍ "စဏ္ဍာလ ရဟန်းသာမဏေ, မလ ရဟန်းသာမဏေ, ပတိကိဋ္ဌ ရဟန်းသာမဏေ" ဟုလည်းကောင်း, "ရဟန်းသာမဏေ ရတနာ, ရဟန်းသာမဏေ, ပဒုမ္မာ, ရဟန်းသာမဏေ ပုဏ္ဏရိက်" ဟုလည်းကောင်း ခေါ်သင့်၏ ဟု မှတ်ပါ။ [အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏာပေတံစသော ပါဠိတော်၏အဖွင့်သည် ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာနှင့် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပာယ်ကို ထိုဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ၊ ဤ၌ နိဿယကိုသာ ရေးထားပါသည်။]

နိကာယ်, မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသက, ဥပါလိသုတ်။] တေနေဝ အဂ်ုလဂ္ဂေန-ထိုလက်ချောင်း ဖျားဖြင့်သာလျှင်၊ တံ အဂ်ုလဂ်-ကို၊ ပရာမသေယျ-သုံးသပ်ရာ၏။ ဥစ္ဆင်္ဂ (ဥစ္ဆ+အင်္ဂ)-ကြဲအဖျားကို၊ ဝေဌင်္ဂ (ဝေဌ+အင်္ဂ)-ဝါးအဖျားကို၊ ဣတိ အာဒိသု-ရပ်တို့၌၊ ကောဋိယံ-အစွန်အဖျားဟူသော အနက်၌၊ ဒိဿတိ-၏။ [ကောဋိယံတိ ပရိယန္တ ကောဋိယံ။] ဘက္ခဝေ-တို့၊ အမ္မိလဂ်ဝါ-ချဉ်သော သစ်သီးအဖို့အစုကိုလည်း ကောင်း၊ မဓုရဂ်ဝါ-ချိုသောသစ်သီးအဖို့အစုကိုလည်းကောင်း၊ တိတ္တဂ်ဝါ-ခါးသော သစ်သီး အဖို့အစုကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဟာရဂ္ဂေနဝါ-ကျောင်းအခန်း အဖို့အစု အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပရိဝေဏဂ္ဂေန-ပရိဝုဏ် အဖို့အစုအားဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဘာဇေတုံ-ဝေဘန်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ-ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ဣတိ အာဒိသု, ကောဋ္ဌာသေ-အဖို့အစုဟူသောအနက်၌၊ (ဒိဿတိ-၏)။ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယာဝတာ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ အပဒါဝါ-အခြေမရှိသည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒ္ဝိပဒါဝါ-အခြေ ၂ ချောင်းရှိသည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော ၊ပေ၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေသံ-ထိုသတ္တဝါတို့တွင်၊ တထာဂတော-ကို၊ အဂ်ံ-အမြတ်ဆုံးဟူ၍၊ အက္ခာယတိ-ဆိုအပ်၏။ ဣတိ အာဒိသု, သေဋ္ဌေ-အမြတ် ဟူသောအနက်၌၊ (ဒိဿတိ-၏၊ အဂ်ံတ္တရ, စတုက္ကဏ, စက္ကဝဋ်၊) ပန-အတ္ထုဒ္ဓါရ, သာမညမှတစ်ပါး ၊ပေ၊ အံ့၊ ဣမေ-ဤအဇ္ဈတဂ္ဂေ ပါဏာပေတံဟူသော ပါဠိ၌၊ အယံ-ဤအဂ္ဂသဒ္ဒါကို၊ အာဒိမှ-အစဟူသောအနက်၌၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဇ္ဈတဂ္ဂေတိ ဇ္ဈတ္တ-၌၊ အဇ္ဈတ်-ယနေ့ကို၊ အာဒိ-အစကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဣတိ ဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အဇ္ဈတ်တိ-ကား၊ အဇ္ဈဘဝ်-ယနေ့၌ဖြစ်သော ဆည်းကပ်မှုကို၊ (အာဒိ ကတ္တာ၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ အဇ္ဈဒဂ္ဂေတိ-အဇ္ဈဒဂ္ဂေဟူ၍၊ ပါဌော-ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဒကာရော-သည်၊ ပဒသန္ဓိကရော-ပုဒ်တို့၏ စေ့စပ်မှုကိုပြုတတ်၏၊ အဇ္ဈ-ယနေ့ကို၊ အဂ်ံ-အစကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဣတိ အတ္ထော။

အဇ္ဈတဂ္ဂေ။ ။ဘာဝတ္ထေ တာသဒ္ဒါတိ ဒသေတိ အဇ္ဈဘာဝ်တိ ဣမိနာ၊ အဇ္ဈ ဘာဝေါစ နာမ တသ္မိံ ဓမ္မသေဝနသမယေ ဓရမာနကတာပါပုဏာကဘာဝေါ (ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်တည်း။) တဒါ ဟိ တန္နိဿယဘာသေန ဓရမာနတံ နိမိတ္တံ ကတ္တာ (သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ်ပြု၍) တံ ဒိဝသနိဿိတ အရုဏာဂ္ဂမနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပုန အရုဏုဂ္ဂမနာ ဇ္ဈတ္တန္တရေ အဇ္ဈသဒ္ဒေါ ပဝတ္တတိ၊ တသ္မာ-တသ္မိံသမယေ ဓရမာနကတာ သင်္ခါတံ အဇ္ဈဘာဝ် အာဒိ ကတ္တာတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌော-ဋီကာသစ်၊ [ဤဋီကာအလို "အဇ္ဈတ်-ယနေ့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ထင်ရှားရှိသော ယခုအချိန်အခါကို, ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ သို့သော် အဋ္ဌကထာ၏အလို မဟုတ်ပါ။] အဇ္ဈတ်တိဝါ အဇ္ဈက္ကစ္စေဝ အတ္ထော, တာသဒ္ဒဿ သကတ္ထဝုတ္တိတော ယထာ ဒေဝတာတိ၊ အယံ အာစရိယာနံ မတိ။ [ဤစကားကား ဋီကာဟောင်းနှင့်တကွ သာရတ္ထ ဝိမတိတို့၏ အယူကို ဖွင့်ပြသောစကားကည်း၊ ဤအလို "အဇ္ဈဘာဝ်" ဟု မရှိရ, "အဇ္ဈဘဝ်" ဟုသာ ရှိရလိမ့်မည်။]

ပါဏုပေတံတိ-ကား၊ ပါဏောဟိ-အသက်တို့ဖြင့်၊ ဥပေတံ-ဆည်းကပ်တတ်သော၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ မေ-ဒကာတော်၏၊ ဇီဝိတံ-အသက်သည်၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်တည်၏၊ တာဝ-ထိုအသက်ရှည်သမျှကာလပတ်လုံး၊ ဥပေတံ-သော၊ ("ဥပါသကံ" ၌စပ်၊) အနညသတ္တုကံ-အခြားဆရာမရှိသော၊ တိဟိ-နှင်သော၊ သရဏဂမနေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂတံ-ဆည်းကပ်တတ်သော၊ ဥပါသကံ-ဥပါသကာဟူ၍၊ ကပ္ပိယကာရကံ-ကပ္ပိယကာရကဟူ၍၊ မံ-ဒကာတော်ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဓာရေတု-စိတ်၌ ဆောင်တော်မူပါ၊ ဇာနာတု-သိတော်မူပါ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း)၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဓာရေတု-စိတ်၌ဆောင်တော်မူရာပါသနည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အဟံ-ဒကာတော်သည်၊ ("နေဝ ဝဒေယ္ယံ" ၌စပ်၊) မေ-ဒကာတော်၏၊ တိခိဏေန-ထက်လှစွာသော၊ အသိနာ-သန်လျက်ဖြင့်၊ သီသံ-ကို၊ သစေပိ ဆိန္ဒေယ္ယ-အကယ်မူလည်း ဖြတ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ဖြတ်ပါသော်လည်း၊) ဗုဒ္ဓံ-ဘုရားကို၊ နဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားမဟုတ်၊ ဣတိဝါ-ဤသို့လည်း ကောင်း ၊ပေ၊ နေဝဝဒေယ္ယံ-မပြောရာတော့ပါ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (ဓာရေတု-ပါ)။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အတ္တသန္ဓိယျာတနေန-မိမိကို အပ်နှင်းခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-မိမိကို အပ်နှင်းကြောင်း သရဏဂုံဖြင့်၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂန္တွာ-ဆည်းကပ်ပြီး၍၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော၊ အဖရာမံ-အပြစ်ကို၊ ပဋာသေန္တော-ထင်ရှားပြလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အစ္ဆယော မံ ဘန္တေတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ၊ တတ္ထ-ထို အစ္ဆယော မံ ဘန္တေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အစ္ဆယော

အစ္ဆယော။ ။အတိ+အယ၊ အတိသည် အတိက္တမနအနက်ဟော၊ အယသည် ဖြစ်ခြင်းဟူသော ပဝတ္တိဂတိအနက်ဟောတည်း။ သာဓုမရိယာဒ-လူကောင်းသူကောင်းတို့၏ စည်းကမ်းကို၊ မဒ္ဒိတ္တာ-နင်းချေဖျက်ဆီး၍၊ ဝီတိက္ကမနံ-ကျူးလွန်ခြင်းတည်း၊ အ်စ္ဆယော-ခြင်း၊ ["အတိက္ကမ+အယနံ ပဝတ္တနံ အစ္ဆယော" ဟု ပြုစေလိုရင်းတည်း။]

အပရာဓ။ ။လူကောင်းသူကောင်းတို့အတွက် မိဘနှင့် သာသီး, ဆရာနှင့်တပည့်စသူတို့၏ ပြုကျင့်ရသော စည်းကမ်းထုံးစံရှိ၏၊ ထိုစည်းကမ်းကို နင်းချေ ဖျက်ဆီးခြင်းသည် အပြစ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အပရာဓော" ဟု ဖွင့်သည်၊ အဇာတသတ်မင်းလည်း မိဘအပေါ်၌ သားသီးတို့က ပြုကျင့်ရသော ထိုစည်းကမ်းကို နင်းချေ၍ ခမည်းတော်ကို သတ်စေသောကြောင့် ကြီးစွာသော အစ္ဆယ (အပရာဓ) ကို ပြုမိလေသည်၊ အပရဇ္ဈနံ-ပြစ်မှားခြင်း၊ အပရာဓော-ခြင်း။ အပ+ရာဓောတ်သည် ပဒုဋ္ဌ (ပြစ်မှားခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ မှားယွင်းသောအပြစ်ကို "ပြစ်+မှား" ဟု ခေါ်သည်။

တစ်နည်း။ ။အစ္ဆေတိ အတိက္ကမတိ ဧတေနာတိ အစ္ဆယော-ကျူးလွန် ကျော်နင်းကြောင်းဖြစ်သော အကုသိုလ်တရား၊ ထို အကုသိုလ်တရားသည် "အပရဇ္ဈတိ ဧတေန" ဟူသော ကရဏသာဓနကြောင့် "အပရာဓ" လည်း မည်၏၊ ဧတေန-ဤအကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်၊

တိ-ကား။ အပရာဓော-အပြစ်သည်၊ (အစ္စဂမာဒ္ဌစပ်၊) မံ အစ္စဂမာတိ-ကား။ မံ-ဒကာတော်ကို၊ အတိက္ကမ္မ အဘိဘဝိတ္မာ-လွှမ်းမိုးရ၍၊ ပဝတ္တော-ဖြစ်ပါပြီ၊ ဓမ္မိကံ ဓမ္မရာရာဇနံတိ ဇေ္ဌ-ဌ၊ (ဝစနတ္ထော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) (ယောပိတာ-အကြင် ခမည်းတော်သည်၊) ဓမ္မံ-မင်းကျင့်တရား, မြတ်ဆယ်ပါးကို၊ စရတိ-ကျင့်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော ပိတာ၊) ဓမ္မိကော-မည်၏၊ (ယော ပိတာ၊) ဓမ္မေနေဝ-တရားရှိသော ပယောဂဖြင့်သာလျှင်၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ ပိတုယာတာဒိနာ-အဖကိုသတ်ခြင်းအစရှိသော၊ အဓမ္မေန-တရားမရှိသော ပယောဂဖြင့်၊ (ရာဇာ-သည်၊) နဇာတော)-ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော ပိတာ၊) ဓမ္မရာဇာ-မည်၏. . . ဇီဝိတာဝေါရောပေသိ'တိ-ကား။ ဇီဝိတာ-ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝိယောဇေသိ-ကင်းစေမိပါပြီ၊ ဝါ-ခွင်းမိပါပြီ။

အပရဒ္ဓတိ-မိဘစသည်ကို ပြစ်မှားတတ်၏၊ ဣတိ အပရာဓော၊ ဤအဖွင့်အရ "အစ္စယော-ကျူးလွန်ကျော်နင်း၍ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အပြစ်သည်၊ ဝါ-ကျူးလွန်ကျော်နင်း၍ဖြစ်ကြောင်း အပြစ်သည်" ဟု ပါဠိတော်၌ သဒ္ဒတ္ထပေးပါ။

အစ္စဂမာ။ ။အတိပုဗ္ဗ+ဂမုဓာတ်, အာဝိဘာတ်ဖြင့် အအက္ခရာ်လာ၍ "အဂ်မာ" ဟု ဖြစ်၏၊ အတိကို "အတိက္ကမ္မ" ဟု ဖွင့်၍, ထိုအတိက္ကမ္မကို "ကျော်လွန်၍" ဟု အနက်ပေး မည်စိုးသောကြောင့် "အဘိဘဝိတ္မာ-လွှမ်းမိုးရ၍," ဟု ဖွင့်သည်၊ မှန်၏၊-အပြစ်ကိုကျူးလွန်သူ သည် ထိုအပြစ်ကို မဖြစ်အောင် မသိမ်းဆည်းနိုင်ရကား အပြစ်က ထိုသူ့ကို လွှမ်းမိုးရာ ရောက်သည်။

ဓမ္မံ စရတိ။ ။စရတိအနက်၌ ဣကပစ္စည်းသက်ထားသည်ဟု သိစေလို၍ ဓမ္မိကံ ကို "ဓမ္မံ စရတိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဓမ္မံအရ "ဒါနံ သီလံ ပရိစ္စာဂံ" စသည်ဖြင့် မဟာဟံသဇာတ် တော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါးကို ယူပါ။ "စရတိ-ကျင့်" ဟူသည် ပြုခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အာစရတိ ဘရောတိ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ဓမ္မရာဇာ။ ။ဓမ္မေန+ရာဇာ ဓမ္မရာဇာ၊ ဓမ္မေနကို "ဓမ္မတော အနပေတေန ပယောဂေန-တရားမှ မကင်းသော ကိုယ်မှု နှုတ်မှုပယောဂဖြင့်" ဟု ဖွင့်၏၊ "ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် ပြုလုပ်ပြောဆိုသမျှ၌ မင်းကျင့်တရား (ကုသိုလ်စိတ်) မှ မကင်းသော ပယောဂဖြင့်ချည်း ပြုလုပ် ပြောဆိုသည်၊-ဟူလို၊ အလုံးစုံသောပုဒ်တို့၌ "သဗ္ဗပဒ သာဝဓာရဏံ" နှင့်အညီ ဝေထည့်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မေနေဝ" ဟု ဖွင့်၍ ထိုဝေ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထကို ဖွင့်ရာ၌ အဇာတသတ်မင်းကို စောင်းသောအားဖြင့် "နပိတုယာတာဒိနာ အဓမ္မေန" ဟု အဌကထာဆရာ ဖွင့်သည်။

ဝေါရောပေသိ'။ ။ဝိ+အဝ+ရုဟဓာတ် ဏာပေပစ္စည်းဖြင့် ရှု၏ ဥကို သြ, ဟကို လည်းကောင်း, အာကိုလည်းကောင်း ချေ၍ ဣကိုပဓာတ်ဖြင့် "ဝေါရောပေသိ" ဟု ဖြစ်၏၊ "အထူး အားဖြင့်+အောက်သို့+သက်ရောက်စေ" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း "ဝိယောဇေသိ-ခမည်း တော်၏ ကိုယ်ကို အသက်မှ ကင်းစေမိပါပြီ၊ ဝါ-ခွင်းမိပါပြီ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်၏၊ "ခမည်း တော်ကို အသက်တစ်ခြား ကိုယ်တစ်ခြားဖြစ်အောင် ပြုလုပ်မိပါပြီ" ဟူလို။

ပဋိဂ္ဂဏှာတူတိ-ကား၊ ခမတု-သည်းခံတော်မူပါ။ အာယတိံ သံဝရာယာတိ-ကား၊ အနာဂတေ-နောက်နောင်အခါ၌၊ သံဝရတ္ထာယ-စောင့်စည်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပုန-တဖန်၊ ဧဝရူပဿ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ အပရာဓဿ-အပြစ်ကို၊ ဒေါသဿ-အပြစ်ကို၊ ခလိတဿ-ခွေတ်ယွင်းချက်ကို၊ အဂရဏတ္ထာယ-ငှာ၊ (ပဋိဂ္ဂဏှာတူ-လက်ခံတော်မူပါ။)

၂၅၁။ တဋ္ဌိတိ-တဋ္ဌဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဧကံသေ (ဧက+အံသေ)-တစ်ခုသော အဖို့ဟူသော အနက်၌၊ ဝါ-စင်စစ် ဧကန်ဟူသောအနက်၌၊ (ပဝတ္တော-သော၊) နိပါတော-နိပါတ်တည်း၊ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောသိတိ-ကား၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဓမ္မော-သူတော်ကောင်းတို့၏ အလေ့အကျက် တရားသည်၊ ဌိတော-တည်၏၊ တထေဝ-ထိုဓမ္မ၏တည်မြဲတိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သာလျှင်၊ ကရောသိ-ပြု၏၊ ခမာပေသိ-သည်းခံစေ၏၊ ဝါ-တောင်းပန်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တံ ၊ပေ၊ ပဋိဂ္ဂဏှာမာတိ-ကား၊ တဝ-သင်၏၊ တံ အပရာဓံ-ထိုအပြစ်ကို၊ မယံ-တို့သည်၊ ခမာမ-သည်းခံကုန်၏။

ဝုဒ္ဓိဟေသာ ၊ပေ၊ ဝိနယေတိ-ကား၊ မဟာရာဇ-မဟာရာဇာ၊ သော-ဤသို့ ကုစားပြီး၍၊ စောင့်စည်းခြင်းသည်၊ အရိယဿ-အရိယာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝိနယေ-ဆုံးမရာ ဆုံးမကြောင်းသာသနာတော်၌၊ ဝုဒ္ဓိဿ-အလုံးစုံသော

ပဋိဂ္ဂဏှာတု။ ။"ပဋိဂ္ဂဏှ-လက်မခံ" ဟူသည် သည်းခံသောအားဖြင့် လက်ခံခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ခမတု" ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ဖွင့်သည်။ [ပဋိဂ္ဂဏှာတူတိ အဓိဝါသနဝသေန သမ္မဒ်ဆွတူတိ အတ္ထောတိ အာဟ-ခမတူတိ-ဌီကာ။]

သံဝရာယ။ ။သဝိဘတ်ကို အာယပြုထားသော တဒတ္ထသမ္ဘဝါန်ပုဒ်ဟု သိစေလို၍၊ "သံဝရတ္ထာယ" ဟု အတ္ထထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ထို "စောင့်စည်းခြင်း" ဟူသည် "နောက်နောင်အခါ ထိုအပြစ်မျိုးကို မပြုခြင်းတည်း" ဟု သိစေလို၍ "အဂရဏတ္ထာယ" ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက် ဖွင့်သည်။

ယထာ ၊ပေ၊ ကရောသိ။ ။ယထာဓမ္မံ၌ ယထာသဒ္ဒါသည် "အနုရူပအနက်ဟော" ဟု သိစေလို၍ "ယထာ ဓမ္မော ဌိတော, တထေဝ" ဟုလည်းကောင်း, ပတိဋ္ဌပသာရသည် အနက်ထူး မရှိဟု သိစေလို၍ "ကရောသိ" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ပြုခြင်းဟူသည် "တောင်းပန်ခြင်းပင်တည်း" ဟု သိစေလို၍ "ခမာပေသိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟု ဥဒုကတ္ထဖွင့်သည်၊ ဤ၌ ဓမ္မဟူသည် သူတော်ကောင်းတို့၏ အလေ့ကျက်ဖြစ်သော ကုသိုလ်တည်း၊ ထိုသို့ ဓမ္မအားလျော်စွာ ပြုခြင်းကို "ကုစားခြင်း" ဟုလည်း ဆိုကြ၏၊ ဤအလို ပတိအတွက် ကရဓာတ်သည် "ပတိကာရ-ကုစားခြင်း" အနက်ကို ဟောသည်ဟု တစ်နည်းကြံပါ။

အရိယဿ ဝိနယေ။ ။"အရ-ဂတိမှိ" ဟူသော ဓာတ်နောင် ဣပစ္စည်းဖြင့် ဝုဒ္ဓိ မရောက်ဘဲ "အရိယ" ဟု ပြီး၏၊ သဒေဝကေန လောကေန သရဏန္တိ အရိယတေ (ဂမိယတေ) တိ အရိယော-နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော လောကသည် ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်အပ်သော

တရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ ဘဂဝတော-၏၊ သာသနေ-၌၊ ဝုဗိုနာမ-တိုးပွားကြောင်းမည်၏၊ ကတမာ-အဘယ်သည်၊ (ဝုဗိုနာမ-မည်သနည်း၊) အစ္စယံ-အပြစ်ကို၊ အစ္စယော-အပြစ်အားဖြင့်၊ ဝါ-ဟူ၍၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ယထာဓမ္မံ-သူတော်သူမြတ်တို့၏ တရားအားလျော်စွာ၊ ပဋိကရိတ္မာ-ကုစားပြီး၍၊ အာယတိံ-နောက်နောင်အခါ၌၊ ယာယံ (ယာ+အယံ) သံဝရာပဒေနာ-အကြင်စောင့်စည်းခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ, ဧသော-ဤသို့ ကုစားပြီး၍ စောင့်စည်းခြင်းသည်၊ ဝုဗိုနာမ-မည်၏၊) (ဝုဗိုဟောသာတိ အာဒိနာ-အစရှိသော ပါဠိတော်ပါဌ်ဖြင့်၊ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနဒေသနာ-ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန်ဒေသနာကို၊ ကိဉ္စာပိ အာရဒ္ဓါ-အကယ်၍မူလည်း အားထုတ်တော်မူပါပေပြီ၊) ပန-ထိုသို့ပင်အားထုတ်တော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဒေသနံ-ကို၊ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ-ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသောတည်ရာရှိသည်ကို၊ ကရောန္တော-ပြုတော်မူလိုသည်၊

ကြောင့် ဘုရားရှင်သည် "အရိယ" မည်တော်မူ၏၊ ဝိနေတိ ဧတ္ထေတေနာတိ ဝိနယော-ဆုံးမရာ ဆုံးမကြောင်း သာသနာတော်သည် ဝိနယမည်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဗုဒ္ဓဿ ၊ပေ၊ သာသနေ" ဟု ဖွင့်သည်။

ဝုဒ္ဓိဟောသာ။ ။သော၏ စွဲနက်ကို "ယာစာယံ ၊ပေ၊ သံဝရာပဒေနာ" ဟု ထည့်၏၊ ဝုဒ္ဓိဟူသည် သဂ္ဂသမ္ပတ္တိ မောက္ခသမ္ပတ္တိဟူသော တိုးပွားကြောင်းတည်း။ ဝဒ္ဓတိ သဂ္ဂမောက္ခသမ္ပတ္တိ ဧတောယာတိ ဝုဒ္ဓိ၊ ဟောသာ၌ ဟသည်, တစ်နည်း ဟိနိပါတ်သည် အနက်သီးခြားမရှိ။

မုက်ချက်။ ။အနိယမဝါကျ၌ ကုစားမှု (တောင်းပန်မှု) ကို "ပဋိကရိတ္မာ" ဟု အပဓာနကြိယာဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့် ဆို၍ "အာယတိं သံဝရာပဒေနာ" ကို ဝိသေသျှပဓာန အဖြစ်ဖြင့် ဆိုပါသော်လည်း အနက်မှန်အားဖြင့်မူ ပဋိကာရဟူသော ကုစားတောင်းပန်မှုက ပဓာနဖြစ်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း. . . အရိယူပဝါဒက် အရာဝယ် တောင်းပန်မှုရှိမှ ထိုကံ၏ ကင်းနိုင် (ပယ်ရှောက်နိုင်) ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝုဒ္ဓိဟောသာ၌ ဧသောကို "ပဋိကရိတ္မာ+သံဝရာပဒေနာ" ဟု ကြိယာ ၂ မျိုးလုံးကို စွဲပါ။

ဒေသနံ ပန။ ။အာဘယ်ကြောင့် ပါဠိတော်၌ "ဝုဒ္ဓိဟောသာ" ဟု ပဋိကာရကြိယာ ဟု စောင့်စည်းခြင်းကြိယာကို အရကောက်ရသော ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန် ဒေသနာကို ပဌမဟောတော်မူပြီးလျှင် "ယော အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသ္မာ ၊ပေ၊ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အပြစ်ကို အပြစ်ဟုမြင်၍ ၊ပေ၊ စောင့်စည်းခြင်းသို့ ရောက်၏" ဟု ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူပြန်ပါသနည်း ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဒေသနံ ပန" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ပနသည် ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန် အစွဲကို ရှုတ်ချသော ဂရဟာဇောတကတည်း၊ အနက်ပေးသော အခါ "ကိဉ္စာပိ" စသော ဝါကျကို ထည့်ရသည်။

ဋီကာသစ်။ ။ကိဉ္စာပိ ဝုဗိုဟောသာတိအာဒိနာ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန ဒေသနာ အာရဒ္ဓါ၊ (စ၍ အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ၊) တထာပိ (ပနအဖွင့်) ပုန ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ ကရောန္တော ယော အစ္စယံတိ အာဒိနာ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနဒေသနာ အာရဒ္ဓါ ဒေသနာဝိလာသဝသေန ဝေနယ္ယာ သယဝသေန စာတိ။

(ဟုတ္တာ)၊ ယော ၊ပေ၊ အာပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။ [ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အစ္စယံ-ကို၊ အစ္စယတော-အားဖြင့်၊ ဝါ-ဟူ၍၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ယထာဓမ္မံ-စွာ၊ ပဋိကရောတိ-၏။ အာယတိံ-၌၊ သံဝရံ-စောင့်စည်းခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏။ (တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ သော-ဤသို့ ကုစားပြီး၍ စောင့်စည်းခြင်းသည်၊ အရိယဿ-အရိယာဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝိနယေ-ဆုံးမရာ ဆုံးမကြောင်း သာသနာတော်၌၊ ဝုဍ္ဎိ-တိုးပွားကြောင်းတည်း)။]

၂၅၂။ ဧဝံ ဝုတ္တေတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တေ-မိန့်တော်မူ အပ်သော်၊ (အဝေါစ ၌စပ်၊) ဟန္ဒ ၊ပေ၊ ဘန္တေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဟန္ဒာတိ-ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဝစသာယတ္ထေ-စကား၏ ပြီးဆုံးခြင်းဟူသော အနက်၌၊ ဝါ-စကား လက်စသတ်ခြင်းဟူသော အနက်၌၊ (ပဝုတ္တော)၊ နိပါတော-နိပါတ်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုအဇာတသတ်မင်းသည်၊ ဂမနဝစသာယံ-သွားခြင်းအလို့ငှာ ပြုအပ်သောစကား၏ ပြီးဆုံးခြင်းကို၊ ကတ္တာ, ဧဝံ-သို့၊ အာဟ-ပြီ။

ဝစသာဟတ္ထေ။ ။သာဓာတ်သည် ပြီးဆုံးခြင်း အနက်ဟောတည်း၊ ဒါယော ပုဒ်ကဲ့သို့ ဏပစ္စည်းဖြင့် သာ၏ အာကို အာယပြု၍ "သာယော" ဟု ဖြစ်သည်ဟု ဋီကာသစ်၌ ဆို၏၊ သာနံ-ပြီးဆုံးခြင်း၊ သာယော-ပြီးဆုံးခြင်း၊ ဝစသော-စကား၏+သာယော-ပြီးဆုံးခြင်း တည်း၊ ဝစသာယော-ခြင်း၊ ဤသို့ ကြံခြင်းသည် "သော ဟိ" စသောနောက်စကားနှင့် လျော်၏-ဟု ဋီကာသစ်ဆိုသည်၊ မှန်၏၊- "သော ဟိ" စသည်၌ "ဂမနဝစသာယတ္ထံ" ဟု မဆိုဘဲ "ဂမန ဝစသာယ" ဟု ဆိုသည်။ [ဂမနာယ-ပြန်သွားခြင်းငှာ (ပြန်ဖို့ရာ) +ကတော-ပြုအပ်သော+ဝစ သာယော-စကား၏ဆုံးခြင်း။]

ဝဒန္တိ ဝါ ဒ။ ။ထိုဝဒန္တိဆရာတို့ကား "ဝစသာယတ္ထေ" ဟု ဆို၍ "ဝစ+အာယတ္ထ" ဟု ပုဒ်ခွဲပြီးလျှင် "ဝစ-ရှေ့စကားနှင့်+အာယတ္ထ-နောက်စကားကို ဆက်သွယ်ပေးသော စကား" ဟု ကြံကြ၏၊ ထိုအကြံသည် နောက်ဝါကျ၌ "ဂမန ဝစသာယတ္ထံ" ဟု မဆိုဘဲ "ဂမနဝစသာယ" ဟု ဆိုအပ်သော စကားနှင့် ဆန့်ကျင်၏-ဟု ဋီကာသစ်ပယ်သည်။

ဟန္ဒ၏ အနက်များ။ ။ဟန္ဒသဒ္ဒါသည် စောဒန (တိုက်တွန်းခြင်း) အနက်, ဝဝသဂ္ဂ-ဝေါသဂ္ဂ (စကားကို စွန့်လွှတ်ခြင်း) အနက်အားဖြင့် အနက် ၂ မျိုးရှိ၏၊ "ဟန္ဒ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ အာမန္တယာမိ" ၌ ဟန္ဒသည် ( ) ဒနအနက်ဟောတည်း၊ "ဟန္ဒ ဒါနိ အပယာ ( ) ဟန္ဒ-ကိုင်း (ပြောနေကြာရော)၊ ဒါနိ အပယာမိ-ယခု ဖဲသွားတော့မည်" ဟူရာ၌ ဝဝသ (စကားကိုစွန့်လွှတ်ခြင်း-စကားလက်စသတ်ခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊ ထိုဝဝသဂ္ဂအနက် ( ) ဤဝစသာယအနက်သည် သဘောတူပင်တည်း၊ ဤ၌ကား-"ဟန္ဒ-စကားလက်စသတ်၍" ( ) ပေးသင့်ပါသည်။ [စာအုပ်တို့၌ "ဝစသဂ္ဂ" ဟု ပါ၍ပျက်၏၊ အခြားနေရာ၌ "ဝစ ဝဝသ ( ) ဝစဝေါသဂ္ဂ" ဟု ရှိ၏၊ ဝဝသဂ္ဂ၌ ဝိ+အဝ+သဒ္ဒဓာတ်, ဏ ပစ္စည်းဖြစ်၍ ဝေါသဂ္ဂနှင့် သဘောတူ ( ) ပင်တည်း။]

ဗဟုကိစ္စာတိ-ကား၊ ဗလဝကိစ္စာ-များသောကိစ္စရှိပါကုန်၏၊ ဗဟုကရဏီယာတိ-ဗဟုကရဏီယာဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ တသေဝ-ထိုဗဟုကိစ္စာသဒ္ဒါ၏ပင်၊ ဝေဝစနံ-ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်သဒ္ဒါတည်း၊ ယဿ ဒါနိ တွံ-ကား၊ မဟာရာဇ-မဟာရာဇာ၊ ဣဒါနိ-၌၊ တွံ-သည်၊ ယဿ ဂမနဿ-အကြင်သွားခြင်း၏၊ ကာလံ-အချိန်ကို၊ မညသိ ဇာနာသိ-သိ၏၊ တဿ (ဂမနဿ)-ထိုသွားခြင်း၏၊ ကာလံ-ကို၊ တွမေဝ-သင်သည်ပင်၊ ဇာနာသိ-သိပေတော့၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပဒက္ခိဏံ ကတ္တာ ပဏ္ဍိတိ-ကား၊ တိက္ခတ္တုံ-၃ ကြိမ်၊ ပဒက္ခိဏံ-အပြားအားဖြင့် ကြီးပွားကြောင်းဖြစ်သော အရိုအသေကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဒသနခသမောဓာနသမုဒ္ဓလံ-ဆယ်ချောင်းသော လက်သည်းအပေါင်းတို့ဖြင့် တောက်ပသော၊ အဥ္ဇလိ-

---

ဗဟုကိစ္စာ ဗဟုကရဏီယာ။ ။ဗဟူနိ+ကိစ္စာနိ ယဿ မယ္ဟိ ဗဟုကိစ္စာ၊ ဗဟုကရဏီယာ၌လည်း နည်းတူ၊ ကိစ္စ၌ ကရဏတ် ရှိစ္ဆပစ္စည်း, ကရဏီယ၌ ကရဏတ် အနီယပစ္စည်းဖြစ်၍ ပ္ဆစ္စည်း ၂ မျိုးလုံးပင် ကိစ္စပစ္စည်းချည်းဖြစ်သောကြောင့် အနက်တူရကား "တသေဝ ဝေဝစနံ" ဟု ဆိုသည်။

ဋ္ဌိကာသစ်။ ။"အဝသဲ ကတ္တဗ္ဗံ ကိစ္စံ, ဣတရံ ကရဏီယံ-မပြုမနေရ, ဧကန်ပြုရမည့် အလုပ်သည် ကိစ္စမည်၏၊ ပြုသင့်လျှင် ပြုရမည့်အလုပ်သည် ကရဏီယာမည်၏" ဟု ကိစ္စနှင့် ကရဏီယအထူးကို ဆို၏၊ ဤအဆိုသည် ပါတိမောက်၌မပြုဘဲ မနေရသော "သမ္ဘဒ္ဒနီ ပဒီပေါစ" စသည်ကို ကိစ္စဟု ခေါ်ပုံနှင့်လည်းကောင်း, ဆန္ဒစသည် ပေးသူရှိမှ ပြုရမည့် ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ စသည်ကို ကရဏီယ၏ ပရိယာယ် "ကရဏာ" ဟု ခေါ်ပုံနှင့်လည်းကောင်း, သဘောတူသည်၊ "ပထမံဝါ ကတ္တဗ္ဗံ ကိစ္စံ၊ ပစ္ဆာ ကတ္တဗ္ဗံ ကရဏီယံ၊ ခုဒ္ဒကံဝါ ကိစ္စံ, မဟန္တံဝါ ကရဏီယ"ဟု ဥဒါနဋ္ဌကထာဒီသု ဝုတ္တံ။

ယဿ ।ပေ। မညသိ။ ။"ယဿ ဒါနိ တွံ ကာလံ မညသိ" ဟူသော စကားသည် ပြန်ခွင့်ပြုရာ၌ အကျဉ်းချုပ် မိန့်တော်မူအပ်သော ပါဠိသုံးတစ်မျိုးတည်း၊ "ယဿ" ဟု ရှိလျှင် တ သဒ္ဒါရှိရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "ယဿ ဒါနိ ।ပေ। ဇာနာသိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟု ပါဌသေသထည့်၍ အဋ္ဌကထာဖွင့်သည့်အတိုင်း အနက်ကျယ်ကို သိပါ၊ အချုပ်မှာ "ပြန်တော့" ဟု တိုက်ရိုက်မိန့်တော်မူလျှင် စကားအသုံး မယဉ်ကျေးသလိုဖြစ်သောကြောင့် စကားအသုံးယဉ်ကျေးအောင် "ယဿ ဒါနိ ကာလံ မညသိ-အသင်မဟာရာဇာကိုယ်တိုင် ပြန်သွားဖို့ အချိန်ကို သိပေတော့" ဟု မိန့်တော်မူသည်။

အမှာ။ ။ဤဝါကျမျိုးကို ဤသာမညဖလသုတ် ကောမာရဘစ္စ ဇီဝကကထာ၌လည်း ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ဤဘာသာဋ္ဌီကာ၌လည်း အဓိပ္ပာယ်ရေးခဲ့ပြီ၊ ထိုဖွင့်ပုံက သာ၍ကောင်းသကဲ့သို့ ထင်၏၊ "တဿ ကာလံ တွမေဝ ဇာနာသိ" နေရာဝယ် "ဇာနာဟိ" ဟု ရှိလျှင်ကောင်း၏၊ ထို၌ "ကရောဟိ" ဟု ရှိခဲ့သည်။

တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ။ ။ပ+ဒက္ခဓာတ်သည် ဝမ်းအနက်ကို ဟော၏၊ ပကာရေန+ဒက္ခန္တိ ဝမ္ဘတ္တိ ဧတေနာတိ ပဒက္ခိဏံ-အပြားအားဖြင့် ကြီးပွားကြောင်းဖြစ်သော အရိုအသေပြုမှု၊ ဒသနခသမောဓာန သမုဒ္ဓလံမှစ၍ ပဌမပတိဋ္ဌတေနု ဝန္ဒိတ္တာတိုင်အောင်သောစကားသည် "တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတ္တာ" ကို သရုပ်ဖော်သောစကားတည်း။

လက်အုပ်ကို၊ သိရသိ-ဦးခေါင်းခ်၍၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ-တည်စေ၍၊ ယာဝ ဒဿနဝိသယံ-မြင်ခြင်း၏ အရာဖြစ်သောအရပ်တိုင်အောင်၊ ဝါ-မြင်လောက်ရာအရပ်တိုင်အောင်၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏ဘက်သို့၊ အဘိမုခေါ-ရှေးရှုသည်သာ၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဋ္ဌိဏ္ဍမိတ္တာ-နောက်ဆုတ်နောက်ဆုတ်သွား၍၊ [ပါရာဇိက ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ၌ကား "အပဏ္ဍမိတ္တာ- (အပသက္ကိတ္တာ-နောက်ဆုတ်သွား၍)" ဟု ရှိ၏။] ဒဿနဝိဇဟနဋ္ဌာနဘူမိယံ-မြင်ခြင်းကို စွန့်လွှတ်ရာအရပ်ဖြစ်သောမြေ၌၊ ပဉ္စပ္ပတိဋ္ဌိတေန-၅ ပါးသောအင်္ဂါတို့ဖြင့် ရှေးရှုတည်ခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-၅ ပါးသောအင်္ဂါတို့၏တည်ခြင်းဖြင့်၊ ဝန္ဒိတ္တာ-ဝပ်ချ၍၊ ပဏ္ဍမိ-ဖဲသွားပြီ။

၂၅၃။ ခတာယံ ၊ပေ၊ ရာဇာတိ-ကား၊ ဘက္ခဝေ, အယံ ရာဇာ-ဤမင်းသည်၊ ခတော-မိမိ၏ ကုသိုလ်အမြစ်ကို တူးဖြတ်ခဲ့ပြီ၊ ဥပဟတာယန္တိ-ကား၊ အယံ-ဤမင်းသည်၊ ဥပဟတော-ဖျက်ဆီးခဲ့ပြီ၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ဘိက္ခဝေ, အယံ ရာဇာ-သည်၊ ခတော-ပြီ၊ ဥပဟတော-ပြီ၊ ဘိန္နပတိဋ္ဌော-ဖျက်ဆီး

[ပဒက္ခိဏာ ကာယကမ္မံတိ တံ ဒိဝသံ တေန ကတံ ကာယကမ္မံ (သုစရိုက်အမှုသည်) ဝန်ခိုတ ကာယ ကမ္မံနာမ ကြီးပွားကြောင်း ကာယကံမည်သည်) ဟောတိ၊-တိကဏ္ဍရ-တတိယပံ, မဂ်လဝဂ်, ပုဗ္ဗဏှသုတ် အဋ္ဌကထာ၊ ဤ၌ ပဒက္ခိဏာကို "ကာယကမ္မံ" ဟု ဖွင့်သည်။]

ခတော အယံ။ ။"အယံ ရာဇာ" ဟူသော ဝုတ္တကတ္တားပုဒ်ကြောင့် "ခတော ဥပဟတော" တို့၌ တပစ္စည်းကို ကတ္တားဟောဟု ယူပါ။ အခန်တိ ခတော၊ ဥပဟညိတိ ဥပဟတော။ [ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဝိပစ္စနကာနံ အတ္တနော ပုဗ္ဗေကတ ကုသလမူလာနံ ခဏနေန ခတော၊ (ယခုဘဝ၌ အကျိုးပေးမည့် ရှေးဘဝက ပြုအပ်ခဲ့သောကုသိုလ်တို့၏အမြစ်ကို တူးပစ်ခြင်းအားဖြင့် တူးခဲ့ပြီ၊) တေသမေဝ ဥပဟနေန ဥပဟတော၊ ပဒဋ္ဌယေနပိ တဿ ကမ္မာပရာဓမေဝ (အန္တရယ် ၅ ပါးတို့တွင် ကမ္မန္တရာယ်ကိုသာလျှင်) ဒဿေတိ, ပရိယာယ ဝစနတ္တာ ပဒဋ္ဌယဿ-ဋီကာသစ်။]

ဆက်ဦးအုံ့။ ။သတ္တဝါတိုင်း၌ ရှေးရှေးဘဝကပြုခဲ့၍ ဤဘဝဝယ် အကျိုးပေးလတ္တံ့သော ကုသိုလ်အမြစ်သည် ပါရှိတတ်၏။ ကောင်းသောဉာဏ် ဝိရိယ ပယောဂဖြင့် ထိုအမြစ်ကို သန်စွမ်းအောင်ပြုပြင်ပေးသူလည်းရှိ၏။ မကောင်းသောပယောဂဖြင့် ထိုအမြစ်ကို ညှိုးနွမ်း၍ မသန်စွမ်းအောင်ဖျက်ဆီးသူလည်းရှိ၏၊ အဇာတသတ်မင်းကား သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရလောက်အောင် အလွန်ကောင်းသော ကုသိုလ်အမြစ် ပါရှိခဲ့သော်လည်း အရှင်ဒေဝဒတ်ဟူသော ပါပမိတ္တနှင့် အပေါင်းမှားမှုပယောဂကို အရင်းခံ၍ ပိတုဃာတကံကိုတိုင်အောင် ပြုမိရကား ထိုအမြစ်ပြတ်အောင် တူးဖျက် ဖြတ်တောက်မိရှာလေသည်။

ဘိန္နပတိဋ္ဌော။ ။ပတိဋ္ဌဟတိ ဧတာယာတိ ပတိဋ္ဌာ၊ ဘိန္နာ (ဝိနာသိတာ)+ ပတိဋ္ဌာ ယေနာတိ ဘိန္နပတိဋ္ဌော၊ ရေသောက်မြစ်သည် သစ်ပင်၏တည်ကြောင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ရှေးကပါလာသော ကုသိုလ်အမြစ်သည် ဤဘဝ၌ အဇာတသတ်မင်း၏ သမ္မတ္တနိယာမ (သောတာပတ္တိမဂ်သို့) ရောက်ဖို့ရန် အခြေခံအမြစ်ဖြစ်၏၊ ထိုတည်ကြောင်းအမြစ်ကို ဖျက်ဆီး

အပ်ပြီးသော တည်ကြောင်းအမြစ်ရှိသည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် တူးဖြတ်အပ်သော၊ အတ္တနော-၏၊ ပတိဋ္ဌာ-တည်ကြောင်းအမြစ်သည်၊ နဇာတာ-မဖြစ်တော့၊ တထာ-ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အနေန-ဤမင်းသည်၊ အတ္တနာဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ အတ္တာ-မိမိကိုယ်ကို၊ ခတော-တူးဖြတ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

ဝိရဇန္တိ-ကား၊ ရာဂရဇာဒိ ဝိရဟိတံ-ရာဂမြူ အစရှိသောမြူတို့မှကင်းသော၊ ရာဂမလာဒီနံယေဝ-ရာဂအညစ်ကြေးအစရှိသော အညစ်အကြေးတို့၏ပင်၊ ဝိဂတတ္တာ-ကင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိတမလံ-ဝိတမဲလမည်သော၊ ဝါ-ကင်းသော အညစ်အကြေးရှိသော၊ (ဓမ္မစက္ခုဥ္စပ်)။ ဓမ္မစက္ခုံတိ-ကား၊ ဓမ္မေသု-

---

မိသည်ကို "ဘိန္နပ္ပတဋ္ဌော" ဟု ဆိုသည်။ [ပတိဋ္ဌာ မူလံတိစ အတ္တတော ဧကံ၊ ပတိဋ္ဌဟတိ သမ္မတ္တနိယာမောက္ကမနံ ဧတာယာတိ ပတိဋ္ဌာ (သောတာပတ္တိမဂ်ဟူသော သမ္မတ္တနိယာမသို့ ရောက်ခြင်း၏တည်ကြောင်းအခြေခံ၊) တဿ (ထိုသမ္မတ္တနိယာမောက္ကမန်၏) ကုသလူပနိဿယသမ္ပဒါ (အားကြီးသောမှီရာဖြစ်သောကုသိုလ်၏ပြည့်စုံခဲ့ခြင်းသည် ပတိဋ္ဌာမည်၏။) သာ (ထိုပတိဋ္ဌာကို) ကြိယာပရာဓေန (ခမည်းတော်ကို သတ်ခြင်းဟူသော အမှုအရာ ကြိယာအပြစ်ဖြင့်) ဘိန္နာ (ဝိနာသိတာ) ဧတေနာတိ ဘိန္နပတိဋ္ဌော။ [ဘိန္နာကို "ပျက်" ဟု အနက်ယူမည်စိုး၍ "ဝိနာသိတာ (ဖျက်)" ဟု ဖွင့်သည်၊-ဋီကာသစ်။]

တထာ ၊ပေ၊ ဇာတာ။ ။ဘိန္နပတိဋ္ဌော၏ အကျယ်စကားတည်း၊ ဤဝါကျ၌ ခတောသည် အနေနဟူသော အဝုတ္တကတ္တားနှင့် အတ္တာဟူသော ဝုတ္တကံကို ထောက်၍ ကံဟောဟု မှတ်ပါ၊ ဤ၌ ကံဟောဖွင့်သော်လည်း "ခတောယံ" စသော ပါဠိတော်၌မူ ကတ္တားဟောသာတည်း၊ ဥပဟတောသည် ပါဠိတော်၌ပါသော်လည်း ခတော၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ ထပ်၍မပြတော့။

ဝိရဇံ ဝီတမလံ။ ။"ရာဂေါ ရဇော၊ နစ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ" စသည်ဖြင့် ဓမ္မပဒအဗ္ဘမာဒဝဂ် စူဠပန္ထကတ္ထေရဝတ္ထု၌ ဟောတော်မူသောကြောင့် "ရာဂရဇာဒိ" ဟု မိန့်သည်၊ အာဒိဖြင့် ဒေါသ မောဟကို ယူပါ၊ ဝိရဟိတံဖြင့် "ဝိဂတံ+ရဇော ယဿာတိ ပဲရဇံ (ဓမ္မစက္ခု)" ဟု ဝစနတ္ထကိုပြု၏၊ ဝီတမလံ၌ ဝီတသည် "ဝိ+ဣတ" မှ ဖြစ်သောကြောင့် ဝိဂတနှင့် အနက်တူတည်း၊ "မလ" အရလည်း ရာဂစသော အညစ်အကြေးကိုပင် ယူစေလိုသောကြောင့် "ရာဂမလာဒီနံယေဝ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝီတ+မလ ယဿာတိ ဝီတမလံ။ ["ဝိ+အယတိ-မဖြစ်တတ်၊ ဝါ-ကင်းတတ်၏၊ ဣတိ ဝီတံ" ဟု ပြု၊ ဝိ+ဣဓာတ် တပစ္စည်း။]

မုက်ချက်။ ။ဤအဋ္ဌကထာ၌ ရဇ-မလတို့ကို အရတူဖွင့်သော်လည်း အခြားနေရာ၌ "ဝိရဇန္တိ အပါယဂမနီယ ရာဂရဇာဒီနံ ဝိဂမေန ဝိရဇံ၊ ဝီတမလန္တိ အဝသေသ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာမလာပဂမေန ဝီတမလံ၊ ပဌမမဂ္ဂကိလေသရဇာဘာဝေန ဝါ ဝိရဇံ၊ ပဋ္ဌဝိဓဒုဿီလျမလာပဂမေန ဝီတမလံ" ဟု ဖွင့်သည်၊-မဟာဝဂ္ဂ, မဟာခန္ဓက တေရသကဏ္ဍ။

သစ္စာ ၄ ပါးတရားတို့၌၊ (ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊) စက္ခု-သိမြင်တတ်သော သောတာ ပတ္တိဉာဏ်စက္ခုသည်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဓမ္မမယံ-သမထဝိပဿနာတရားကြောင့် ဖြစ်သော၊ ဝါ-သီလ သမာဓိ ပညာအတိပြီးသော၊ စက္ခု-သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိဉာဏ်စက္ခုသည်၊ ("ဥပ္ပဇ္ဇိဿထ-ဖြစ်လောက်ရာ၏" ၌စပ်၊) အညေ သု-ဤပါဠိရပ်မှ အခြားကုန်သော၊ ဌာနေသု-ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဧတံ-ဤဓမ္မစက္ခုသဒ္ဒါ သည်၊ တိဏ္ဏံ-ကုန်သော၊ မဂ္ဂါနံ-အောက်မဂ်တို့ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသောသဒ္ဒါ တည်း၊ ဣဓပန-ဤပါဠိရပ်၌ကား၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂသေဝ-သောတာပတ္တိမဂ် ကိုသာ၊ (အဓိဝစနံ-တည်း)။

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, (ကိုယ် ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ဣမိနာ-ဤမင်းသည်၊ ပိတာ-ခမည်းတော်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ယာတိတော-သတ်အပ်ပြီးသည်၊ သစေ နာ အဘဝိဿ-အကယ်၍ မဖြစ်ခဲ့ဘုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဣဓေဝါသနေ-ဤနေရာ၌ပင်၊ နိသိန္နော-နေလျက်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ-သောတာပတ္တိမဂ်သို့၊ ပတ္တော-ရောက်သည်၊ အဘဝိဿ-ဖြစ်လောက်ရာပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင်သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရလောက်ရာပါ သော်လည်း၊ ပါပမိတ္တာသံသဂ္ဂေန-ယုတ်မာသော မိတ်ဆွေနှင့်ရောနှောပေါင်းသင်း

ဓမ္မေသု စက္ခု။ ။ဓမ္မေသုကို "စတုသစ္စဓမ္မေသု" ဟုလည်းကောင်း, စက္ခုကို "တေသံ ဒဿနဋ္ဌေန စက္ခု" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏။ "ဓမ္မေသု+ပဝတ္တံ+စက္ခု ဓမ္မစက္ခု" ဟု ပြုပါ။ (တစ်နည်း) "ဟေဋ္ဌိမေသု ဝါ တီသုမဂ္ဂဓမ္မေသု+သောတာပတ္တိမဂ္ဂသင်္ခါတံ ဧကံ စက္ခု" ဟု ဋီကာ တစ်နည်းဖွင့်၏။ "အောက်မဂ် ၃ ပါးတရားတို့၌ တစ်ပါးအပါဝင်ဖြစ်သော သောတာ ပတ္တိမဂ်ဟူသော စက္ခု" ဟု ပေးပါ။

ဓမ္မမယံ ဝါ စက္ခု။ ။ဓမ္မမယံကို "သမထဝိပဿနာဓမ္မေန နိဗ္ဗတ္တံ" ဟု ဖွင့်၏။ "နိဗ္ဗတ္တအနက်၌သက်သော မယပစ္စည်း" ဟူလို၊ ဓမ္မစက္ခုကို ဝိဂြိဟ်ပြုသောအခါ 'နိဗ္ဗတ္တပုဒ်' အကြေကြေ၍ "ဓမ္မေန+နိဗ္ဗတ္တံ+စက္ခု" ဟု ပြုစေလိုသည်၊ (တစ်နည်း) ဓမ္မအရသောတာပတ္တိ မဂ်တွင် ပါဝင်သော "သီလက္ခန္ဓ သမာဓိက္ခန္ဓ ပညာခန္ဓ" ဟူသော ၃ ပါးကိုယူ၍ "ဓမ္မစက္ခု-သီလ သမာဓိ ပညာအတိပြီးသော သောတာပတ္တိမဂ်ဟူသော စက္ခုသည်" ဟု ပေးပါ။ ဤနောက် နည်း၌ ဓမ္မမယ်ဝယ် မယကို သွတ္ထဟု ဋီကာသစ်ဆို၏။ မိမိကား အထည်ကိုယ် ပကတိအနက်၌ သက်သော မယပစ္စည်းဟု ထင်သည်။

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။"ခတာယ် ဘိက္ခဝေ ရာဇာ" မှစ၍ "ဓမ္မစက္ခု ဥပ္ပဇ္ဇိ သထ" တိုင်အောင်သော ပါဠိရပ်၏ ပိဏ္ဍတ္ထကို ပြလို၍ "ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟု စချီသည်၊ ဤ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၏နယ်မှာ "အန္တရာယော ဇာတော" တိုင်ရုံသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဇာတောတိ" ဟု ဣတိပါလျှင် ကောင်း၏၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ။ [နာဘဝိဿ, အဘဝိဿတို့သည် အတိတ်ဟော ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ်တို့တည်း၊ ပါဠိတော်၌ ဝေါရောပေဿထ, ဥပ္ပဇ္ဇိဿထ တို့လည်း ကာလာတိပတ္တိ အတ္တနောပုဒ် သုတဝိဘတ်တို့ပင်တည်း။]

မ်ခြင်းကြောင့်၊ အ့ဿ-ထိုသောတာပတ္တိမဂ်၏၊ အန္တရာယော-အန္တရာယ်သည်၊ (ကမ္မန္တရာယ်သည်၊) ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

ဒေဝ သန္ဓေပိ-ဤသို့ ပါပမိတ္တသံသဂ္ဂကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်၏ အန္တရာယ် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အယံ-ဤမင်းသည်၊ တထာဂတံ-သို့၊ ဥပသက်မိတ္တာ-ချဉ်းကပ်၍၊ ရတနတ္တယံ-ကို၊ သရဏံ-ဟူ၍၊ ဂတော-ဆည်းကပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ထိုသို့ ဤမင်း၏ မြတ်စွာဘုရားသို့ ချဉ်းကပ်၍ ရတနာ ၃ ပါးကို ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊) မမ-ငါဘုရား၏၊ သာသနမဟန္တတာယစ-သာသနာတော်၏ မြင့်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ယထာနာမ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ပုရိသဿ-ယောကျ်ားတစ်ယောက်ကို၊ ဝမ်-သတ်ခြင်းကို၊ ကတ္တာ-ပြုပြီး၍၊ ပုဗ္ဗမုဒ္ဒိ မတ္ထေန-ပန်းတစ်ဆုတ်မျှသော၊ ဒဏ္ဍေန-ဥစ္စာဒဏ်ဖြင့်၊ မုစ္စေယ္ယ-သေစားသေရမည့် ဒဏ်မှ လွတ်ရာသကဲ့သို့၊ (တစ်နည်း) ပုဗ္ဗမုဒ္ဒိမတ္ထေန-ပန်းတစ်ဆုတ်မျှဖြင့်၊ ဒဏ္ဍေန-ဥစ္စာဒဏ်, သေစားသေရမည့်ဒဏ်မှ၊ မုစ္စေယ္ယ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ပင်၊ လောဟ ကုမ္ဘိယံ-လောဟကုမ္ဘီ ဝရဲ၌၊ နိဒ္ဒတ္တိတ္တာ-၍၊ တိံသဝဿသဟဿာနိ-အနှစ် ၃ သောင်းတို့ပတ်လုံး၊ အဓော-အောက်သို့၊ ပတန္တော-ကျလသော်၊ ဟေဋ္ဌိမတလံ-အောက်အပြင်သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်ပြီး၍၊ တိံသဝဿသဟဿာနိ-တို့ပတ်လုံး၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်သို့၊ ဂစ္ဆန္တော-တက်လသော်၊ ပုနပိ-တစ်ဖန်လည်း၊ ဥပရိမတလံ-အ့ထက် အပြင်သို့၊ ပါပုဏိတ္တာ-ရောက်ပြီး၍၊ မုစ္စဿတိ-လွတ်လတ့်၊ ဣတိ ဣဒမ္မိ-ဤ စကားတော်ကိုလည်း၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တမေဝ ကိရ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီးသာ

ဒေဝ သန္ဓေပိ။ ။ဒေဝသန္ဓေပိတိအာဒိနာ ပါဠာနာရုဠ် (ပါဠိတော်၌ သံဂါယနာ မတင်အပ်သော) ဝစနာဝသေသ (စကားအကြွင်းကို) ဒဿေတိ-ဋီကာသစ်၊ ဤ ဒေဝသန္ဓေကို မှစ်ဿတိ၌ စပ်ပါ၊ "ဤသို့ ပါပမိတ္တသံသဂ္ဂကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်၏ အန္တရာယ်ဖြစ်ပါသော်လည်း အနှစ် ၆ သောင်းမျှဖြင့် လောဟကုမ္ဘီဝရဲမှ လွတ်ပါလိမ့်မည်" ဟူလို။ [ဒု သ နိ သော-ဟု အော်ကြသော သဒ္ဒေးသားတို့မှာ အနှစ် ၆ သောင်းပြည့်ပြီးသောအခါ အောက်သို့ တစ်ဖန်ကျရပြန်သည်။]

ပုပ္ဖမုဒ္ဒိမတ္ထေန ဒဏ္ဍေန။ ။ပုပ္ဖမုဒ္ဒိမတ္ထေန ဓနဒဏ္ဍေန၊ မုစ္စေယ္ယာတိ ဝဓကမ္မ ဒဏ္ဍတော မုစ္စေယ္ယ၊ ဤနည်း၌ မုစ္စေယ္ယ၏ အပါဒါန်ကို အပိုထည့်နေရသောကြောင့် "ဒဏ္ဍေနာ တိဝါ နိသက္ကတ္ထေ ကရဏဝစနံ" ဟု တစ်နည်းဖွင့်၏၊ ဥပမာ-"သုမုတ္တာ မယံ တေန မဟာ သမဏေန" ၌ နာဝိဘတ်သည် အပါဒါန်အနက်၌ သက်သကဲ့သို့တည်း။

လောဟကုမ္ဘိယံ။ ။သံအတိပြီးသော ဝရဲအိုးကို "လောဟမယာ+ကုမ္ဘီ" အရ လောဟကုမ္ဘီဟု ခေါ်၏၊ "အဓော ပတန္တော ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆန္တော" ဟု ဆိုသောကြောင့် သံပူရည်တွေ ပြည့်နေဟန်တူ၏၊ ထမင်းအိုး၌ ဆန်လုံးတွေကဲ့သို့ ကျက်ရဟန်တူသည်။

ဖြစ်သတတ်၊ ပန-ထိုသို့ပင် မိန့်တော်မူအပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ (ဣဒံ-ဤစကားတော်ကို၊) ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ နာ အာရုဠ့-သင်္ဂီယနာ မတင်အပ်။

ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-ထိုသို့ လောဟကုမ္ဘီ၏ရှေ့၌ ကျက်ရဦးမည်ဖြစ်လျှင်၊ ဣဒံ သုတ္တံ-ဤသာမညဖလသုတ်တော်ကို၊ သုတ္တာ-နာရ၍၊ ရညာ-သည်၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အာနိသံသော-အာနိသင်္သကို၊ လဒ္ဓေါ-ရအပ်ပါသလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ မဟာအာနိသံသော-ကြီးစွာသောအာနိသင်္သကို၊ လဒ္ဓေါ ရအပ်ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ အယံ-ဤမင်းသည်၊ ပိတု-ခမည်းတော်၏၊ ဝါ-ကို၊ မာရိတကာလတော-သတ်အပ်ပြီးရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ရတ္တိ-ညဉ့်အခါ၌၊ (နိဒ္ဒံ-အိပ်ပျော်ခြင်းကို၊ နေဝ လဘတိ-မရ၊) ဒိဝါ-နေ့အခါ၌၊ နိဒ္ဒံ-ကို၊ နာ လဘတိ၊ ပန-အနွယ်၊ သတ္ထာရံ-သို့၊ ဥပသင်္သိတွာ-၍၊ မဓုရာယ-ချိုမြိန်သော အရသာနှင့်တူသော၊ သြဇဝန္တိယာ-အဆီ အနှစ် သြဇာရှိသော၊ ဣမာယ ဓမ္မဒေသနာယ-ဤတရားဒေသနာတော်၏၊ ဝါ-ကို၊ သုတကာလတော-ကြားနာအပ်ပြီးရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ နိဒ္ဒံ-ကို၊ လဘိ-ပြီ၊ တိဏ္ဏံ-နှင်သော၊ ရတနာနံ-တို့ကို၊ မဟာသက္ကာရံ-ကြီးစွာသော ပူဇော်ခြင်းကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ ပေါထုဇ္ဇနိကာယ-ပုထုဇဉ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ သဒ္ဓါယ-သဒ္ဓါနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသူသည်၊ ဣမိနာ ရညာ-ဤမင်းနှင့်၊ သဒိသော နာမ-တန်းတူသူမည်သည်၊ နာ အဟောသိ-မရှိတော့ပြီ၊ ပန-ကား၊ အနာဂတေ-နောင်အခါ၌၊ ဝိဇိတာဝိနာမ-ဝိဇိတာဝီမည်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်၊

ဣဒံ ပိ ၊ပေ၊ နာ အာရုဠ့။ ။"ယသ္မာ အယံ ၊ပေ၊ တသ္မာ ၊ပေ၊ မုစ္စဿတိ" ဟူသော ဤအနက်ဓိဗွာယ်ကို အဘယ်မှ ရအပ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဣဒံပိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤအနက်အဓိဗွာယ်ကို အခြားပါဠိမှ ရအပ်သည်မဟုတ်, ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် မိန့်တော်မူအပ်သည်ဟု အဆင့်ဆင့် မှတ်သားခဲ့ရသည်၊ သို့သော် ပါဠိတော်၌ကား သံဂါယနာ မတင်အပ်ပါ။

ဣဒံ ပန သုတ္တံ။ ။ရှေ့၌ "လောဟကုမ္ဘီ၏ရဲ့ဝယ် ဖြစ်ရဦးမည်" ဟု ဆိုခဲ့သော၊ ကြောင့် ဤသုတ်တော်ကို ကြားနာရပါလျက် အကျိုးမရဟု ယူဆရမည် စိုးရကာ၊ "ဣဒံ ပန" စသည်ဖြင့် ပဠာထုတ်၍ "မဟာအာနိသံသော လဒ္ဓေါ" ဟု အဖြေကို ပြသည်၊ အယံဟိ စသည်ကား ထိုမဟာအာနိသံသ အကျယ်တည်း၊ အချုပ်မှာ-"နိဒ္ဒံ လဘိ" အရ အိပ်ပျော်မှုကို ရခြင်း, "မဟာသက္ကာရံ အကာသိ" အရ ရတနာ ၃ ပါးကို ကြီးစွာပူဇော်သက္ကာရပြုခြင်း, "သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတော ၊ပေ၊ နာဟောသိ" အရ ပုထုဇဉ်ဘဝ၌ အသာဆုံးသဒ္ဓါကို ရခြင်း, ဤ ၃ မျိုးကား ဒိဋ္ဌဓမ္မိက အာနိသံသတည်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရခြင်းကား အလွန်ဆုံးဖြစ်သော သမ္ပရာယိကအာနိသံသတည်း၊ ထိုမျှလောက် မကြီးကျယ်သော အာနိသံသတွေမှာ မရေမတွက်နိုင်အောင်ပင် များပါသည်။

ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ ပရိနိဗ္ဗာယိသတိ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံရလတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (မဟာအာနိသံသော-ကို၊ လဒ္ဓေါ-ပြီ၊) ဘဂဝါ-သည်၊ ဣဒံ-ဤသာမညဖလသုတ်တော်ကို၊ အဝေါစ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တေဘိက္ခူ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ အတ္တမနာ-မိမိစိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဝါ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သောစိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝါ-သည်၊ ဘာသိတံ-ဟောတော်မူအပ်သော သုတ်တော်ကို၊ အဘိနန္ဒုံ-ဝမ်းမြောက်နှစ်သက် လက်ခံကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊...ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ-သုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ-ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ သာမညဖလသုတ္တဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ။ ။ပစ္စေက-အသီးအခြား, တစ်ပါးတည်းသာ၊ ဗုဒ္ဓေါ-သစ္စာ ၄ ပါးကို သိသောဘုရားတည်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ-ရား, "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားကဲ့သို့ သူတစ်ပါးကို သိစေတော်မမူနိုင်" ဟူလို။ [အနာစရိယကော ဟုတ္တာ သာမံယေव သမ္ဗောဓိं (အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်တော်ကို) အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ အတ္ထော။]

တထာ ဟိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သယမေव ဗုဇ္ဈန္တိ, နေ စ ပရေ ဗောဓေန္တိ, အတ္ထရသမေဝ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ (အနက်အရသာကိုသာ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူကြကုန်၏။) ဓမ္မရသံ (သူတစ်ပါးကို ဟောပြောဖို့ရန် နာမည်ပညတ် စကားလုံးဖြစ်သော ဓမ္မအရသာကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မမူနိုင်ကြကုန်၊) မူဂေန ဒိဋ္ဌသုပိနော ဝိယ (လူအသည် သူမြင်အပ်သော အိပ်မက်ကို သူတစ်ပါးအားပြန်၍ မပြောနိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း) ဝနစရကေန နဂရေ သာယိတဗျဉ္ဇနရသော ဝိယစ (မုဆိုးသည် မြို့၌ သာယာအပ်သော ဟင်း၏အရသာကို ပြန်၍ မပြောနိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း ဖြစ်သည်)။-ဋီကာသစ်။

မုတ်ချက်။ ။အဇာတသတ်မင်းသည် နဂိုကပင် ပစ္စေကဗောဓိကို ရည်ရွယ်ထားသူတည်း။ လောဟကုမ္ဘိဇရဲမှ လွတ်ပြီးသောအခါ ပါရမီပြည့်အောင် ထပ်၍ ဖြည့်ရလိမ့်မည်၊ ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အလောင်းများသည် နိယတအဖြစ်သို့ မရောက်သေးလျှင် အကြားခံ့ ဘုရားရှင်နှင့် တွေ့သောအခါ ပကတိသာဝကလည်း ဖြစ်နိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "သစာယံ ဘိက္ခဝေ ရာဇာ ၊ပေ၊ ဓမ္မစက္ခုံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ" ဟု ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည်။

ဣဒမဝေါစ။ ။ပါဠိတော်၌ ပါပြီးသော နိဂုံးကိုပင် အဋ္ဌကထာဆရာက ယူ၍ နိဂုံးအဖြစ်ဖြင့် ပြုပြန်၏၊ (တစ်နည်း) ဣဒမဝေါစဟူသော စကားသည် ပါဠိတော်၌ မပါသောကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာက နိဂုံးအဖြစ်ဖြင့် ထည့်ထားသည်၊ ဤနောက်နည်းအလို ပါဠိတော်၌ "ဣဒမဝေါစ" စသော စကား မရှိရ။ [ယထာ ဝုတ္တံ ပါဠိမေဝ (ပါဠိကိုပင်) သံဝဏ္ဏေနာယ နိဂမဝသေန ဒသေန္တော ဣဒမဝေါစာတိ အာဒိမာဟ၊ ကဿတ္ထော ဟိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောတိ၊ အပိစ ပါဠိယမနာနေ့ရုဇ္ဇံပိ အတ္ထံ သင်္ဂဟေတုံ ဣဒမဝေါစာတိ အာဒိနာ နိဂမနံ ကရောတိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။]-ဋီကာသစ်။

သာမညဖလသုတ် အဋ္ဌကထာအဖွင့် ပြီး၏။

၃–အမွန္ဗသုတ် ဘာသာဋီကာ

အဒ္ဓါနဂမန အဖွင့်

၂၅၄။ ဧဝံ မေ သုတံ ၊ပေ၊ ကောသလေသု၊ တိ-ဟူသော ဤသုတ်သည်၊ (တစ်နည်း) ဧဝံ မေ သုတံ ၊ပေ၊ ကောသလေသုဟူသော အစအပိုင်းအခြားရှိသော ဤသုတ်သည်၊ အမွန္ဗသုတ္တံ-အမွန္ဗသုတ်တည်း၊ [ဣတိသဒ္ဒါအတွက် အနက် ၂ မျိုးပေးရပုံကို သာမညဖလသုတ်အစ၌ ပြခဲ့ပြီ။] တတြ-ထိုအမွန္ဗသုတ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ့ ကား၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-ရှေးမဟုတ်သောပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း၊ ဝါ-အသစ်ဖြစ်သောပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း၊ [အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာပုဒ်နှင့်တကွ ဤပုဒ်ကိုလည်း သာမညဖလသုတ် အစ၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။] ကောသလေသု၊ တိ (ဇေတ္ထ)-၌၊ ကောသလာ နာမ-ကောသလတို့မည်သည်၊ ဇနပဒိနော-ဇနပုဒ်ရှိကုန်သော၊ ဝါ-ဇနပုဒ်ကို အစိုးရကုန်သော၊ ရာဇကုမာရာ-မင်းသားတို့တည်း၊ တေသံ-ထို ကောသလမင်းသားတို့၏၊ နိဝါသော-နေရာဖြစ်သော၊ ဧကောပိ ဇနပဒေါ-ဇနပုဒ်

အမွန္ဗသုတ္တံ။ ။ရှေ့၌ "သာမညဖလ သုတ္တ-ဏ္ဍနာ နိဋ္ဌိတာ" ဟု ဆိုပြီးလျှင် ထိုစကား၏ အခြားမဲ့၌ "ဧဝံ မေ သုတံ ၊ပေ၊ ကောသလေသု၊ တိ အမွန္ဗသုတ္တံ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "သာမညဖလသုတ်ကို ဖွင့်ပြီးသည်၏အခြားမဲ့၌ အမွန္ဗသုတ်ကိုဖွင့်ဖို့ရန် အခွင့်ရောက်လာပြီ ဟူသော အနက်ဓိပ္ပာယ်ကို ဝိဘာဝနတ္ထအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း, သံဂါယနာတင်တုန်းက သာမညဖလသုတ်၏ အခြားမဲ့၌ အမွန္ဗသုတ်ကို သံဂါယနာတင်ကြောင်းကို ပကာသနတ္ထ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း ပြ၏" ဟု သိစေသည်။ [ဋီကာသစ် ကျမ်းတက်ပုံကို မြှီးသည်း ဝိဘာဝနတ္ထ, ပကာသနတ္ထ၏အဓိပ္ပာယ်ကို ရှေ့ဧဝံ မေ သုတံအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ဇနပဒိနော။ ။"ဇနပဒေါ ဧတေသံ အတ္ထိ" ဟု ပြု၍ ဏိပစ္စည်းသက်လျှင် ၈. အနုဝန်ကြောင့် "ဇာနပဒိနော" ဟု ဖြစ်နိုင်ပါ၏၊ သို့သော် အဿတ္ထိအနက်၌ ဏိပစ္စည်း တိုက်ရိုက်မရှိ၊ ဋီကာ၌ကား (ဤ) ပစ္စည်းဖြင့် ပုဒ်မရောက်ဘဲ "ဇနပဒိနော" ဟု ရှိ၏၊ "ဇန ... ;" ဟူရာ၌ ဇနပုဒ်ကို အပိုင်စားရသောမင်းသားများတည်း၊ (တစ်နည်း) "ဇနပဒသ ဣသရာ" ဟု ပြု၍ ဣသရအနက်၌ ထိုပစ္စည်းများ သက်ပါ။ [ဇနပဒိနောတိ ဇနပဒဝန္တော၊ ဇနပဒသ၊ ဣသရာ၊-ဋီကာ။]

ဧကောပိ။ ။ပိ (အပိ)သည် ဂရဟာဇောတက သမ္ဘာဝနာသမုစ္စည်းတည်း၊ [ဋီကာသစ်၌ ပိ (အပိ) ကို "အနုဂ္ဂဟ (သမ္ဘာဝနာ) ဇောတက" ဟု ဆို၏။] မိမိအယူသည် "အပ္ပ-ဟိန, ဝါစကနောက်, ရောက်သည့်ဂရဟာ, ပိ သဒ္ဒါကား, သမ္ဘာဝနာကို ပေါင်းဆည်းထွန်းမြှ" ဟူသော နိယံနှင့်ညီ၏၊ ဋီကာသစ်ဖွင့်ပုံကား "အနည်းအယုတ်, ပုဒ်နောင်ထုတ်၍, ပိယုတ်ဂရဟာ, ဖြစ်တုံပါလည်း, စပ်ရာပုဒ်မှာ, များမြတ်ပါမူ, သမ္ဘာဝနာပင်ယူ" ဟူသော နိယာမ်နှင့်ညီ၏၊ ဧကောဟူသော အနည်းနောက်ထိုင်၍ ဂရဟာဖြစ်သော်လည်း စပ်ရာပုဒ်က "ကောသလာတိ ဝုစ္စတိ" ဟု ဗဟုဝုစ်ခေါ်နိုင်ပုံကို ပြသောကြောင့် သမ္ဘာဝနာဟုပင် ယူပါ-ဟူလို၊ နှစ်သက်ရာယူပါ။

တစ်ခု တည်းကိုလည်း၊ [(တစ်နည်း) ဧကော-တစ်ခုတည်းသည်၊ (သမာနော)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဇနပဒေါ-ကို၊] ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေန-ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါအားဖြင့်၊ ဝါ-ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကောသလာတိ-ကောသလာတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ကောသလေသု-ကောသလာဟု ဗဟုဝုစ်အမည်ရသော၊ တသ္မိံ ဇနပဒေ-ထိုဇနပုဒ်၌၊ ["စရမာနော အဝသရိ" တို့၌စပ်။]

ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေန။ ။"တစ်ခုတည်းဖြစ်ပါလျက် အဘယ်နည်းအားဖြင့် ဗဟုဝုစ်[illegible]သနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေန" ဟု မိန့်သည်၊ ဇနပုဒ်တစ်ခုတည်းဖြစ်သော်လည်း ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါအားဖြင့် (ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့်) ကောသလာဟု ဗဟုဝုစ်ဆိုနိုင်ပါသည်-ဟူလို၊ ရုဟတိ-မူလအနက်မှ တစ်ပါးသောအနက်၌ တက်ရောက်တတ်၏၊ ဣတိ ရုဋ္ဌိ။ [ရုဟဓာတ်, တ ပစ္စည်း၊ [ဣတ္ထိဧောတက ဤပစ္စည်း။] ရုဋ္ဌိစ+သာ+သဒ္ဒါစာတိ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါ၊ (တစ်နည်း) ရုဋ္ဌိယာ+ပဝတ္တော+သဒ္ဒါ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါ (ရုဋ္ဌိအားဖြင့် ဖြစ်သောသဒ္ဒါ)။

အတင်ရုဋ္ဌိ။ ။ထိုရုဋ္ဌိသည် အတင်, ဘတ္တင်, အထင်အားဖြင့် ၃ မျိုးရှိ၏၊ ဤနေရာ၌ကား မင်းသားတို့၏ "ကောသလာ" ဟူသော ဗဟုဝုစ်နာမည်ကို ဇနပုဒ်တစ်ခု၌တင်စားသောကြောင့် "အတင်ရုဋ္ဌိ" တည်း၊ ဥပစာအားဖြင့်ကား ဌာနီမင်းသားတို့၏ ဗဟုဝုစ်အမည်ကို ဌာနဇနပုဒ်၌ တင်စားသောကြောင့် ဌာနဒ္ဓုပစာတည်း၊ ဤသို့ တင်စားရာ၌ မူလအနက်၏ လိန်ဝုစ်အတိုင်း ရှိရသောကြောင့် ဇနပုဒ်တစ်ခုတည်းကိုပင် ကောသလာ (ကောသလေသု) ဟု ဗဟုဝုစ်ဆိုနိုင်ပါသည်-ဟူလို။

ဋီကာ။ ။ယဒိ ဧကော ဇနပဒေါ၊ ကထံ (အဘယ်နည်းဖြင့်) ဗဟုဝုဝစနံတိ အာဟ-ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေနာတိ၊ အက္ခရစိန္တကာ ဟိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု ယုတ္တောဝိယ ဤဒိသလိင်ဝစနာနိ ဣစ္ဆန္တိ၊ အယမေတ္ထ ရုဋ္ဌိ ၊ပေ၊ တဗ္ဗိသေသနေ ပန ဇနပဒသဒ္ဒေ ဇာတိသဒ္ဒေ ဧကဝစနမေဝ၊. . . [illegible]ရင်းကား-အက္ခရာပုဒ်ပါဠိကို သိတတ်ကုန်သော သဒ္ဒါကျမ်းပြုဆရာတို့သည် ဤကဲ့သို့သော အရာဌာနတို့၌ (ယုတ္တောဝိယ-မူလအနက်၌ကဲ့သို့) ဤကဲ့သို့လိန်ဝုစ်တို့ကို အလိုရှိကြကုန်၏၊ ဤသို့ မူလအနက်မှ အခြားအနက်၌ တင်စားခြင်းသည် ဤအရာ၌ ရုဋ္ဌိတည်း၊ ဇနပဒသဒ္ဒါသည် "ကောသလေသု" ဟူသော ဗဟုဝုစ်ဝိသေသနရှိပါသော်လည်း (ဇနပုဒ်သာမည်ကိုဟောသော ဇာတိသဒ္ဒါ-သာမည်သဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့်) ဧကဝုစ်သာ ဖြစ်ရသည်။

မှတ်ချက်။ ။"ပစ္စယတ္ထေန-ပစ္စည်း၏အနက်နှင့်၊ သဟ, အတ္ထာနံ-မိမိကို၊ ယုဇ္ဇတိ-ယှဉ်စပ်တတ်၏၊ ဣတိ ယုတ္တံ" ဟု ပြု၍ ပကတိဖြစ်သောပုဒ် ဓာတ်၏အနက်ကိုသာ "ယုတ္တ" ဟု ခေါ်ရသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား ဥပစာမတင်မီက မူလပုဒ်ကိုလည်း "ယုတ္တ" ဟု ယူပါ၊ ဤဥပစာတင်ပုံများကို ပြဟ္မဇာလသုတ် အမွှလဋ္ဌိကာယ်ပုဒ်အဖွင့်၌လည်း ပြခဲ့ပြီ၊ [ကျေးဇူးရှင် အာဘယာရာမဆရာတော်၏ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ ဏာဒိကဏ္ဍ (၁၉) သုတ်၌ကား ဤဋီကာတို့ဖွင့်ပုံသည် မူလသဒ္ဒါကျမ်းတို့၏ အဆိုနှင့်မညီ" ဟု [illegible]ကျယ် ဆုံးဖြတ်တော်မူသည်၊ ထိုသို့ [illegible]ကျမ်းတို့အဆိုနှင့် မညီသော်လည်း မူလပုဒ်၏ လိန်ဝုစ်သို့ကား လိုက်ရမည်သာ။]

ပန-ဝါဒန္တရ ဝိသေသကား၊ ပေါရာဏာ-ရှေးဦးဖြစ်သော အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်၊ အာဟု-မိန့်တော်မူကြကုန်ပြီ၊ (ကိ)၊ ယသ္မာ, ပုဗ္ဗေ-ရှေးဦး၊ မဟာပနာဒံ-မဟာပနာဒမည်သော၊ ရာဇကုမာရံ-ကို၊ နာနာ နာနုကာဒီနိ-ကခြေသည်တို့၏ အမျိုးမျိုးသောကပုံကနည်းတို့ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ သိတမတ္တံပိ-ပြီးရုံမျှကိုလည်း၊ အကရောန္တံ-မပြုသည်ကို၊ သုတ္မာ-ကြားရ၍၊ ရာဇာ-ခမည်းတော် သုရစိမင်းသည်၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိ)၊ယော-အကြောင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မမ-၏၊ ပုတ္တံ-ကို၊ ဟသာပေတိ-ပြုံးရယ်စေနိုင်၏၊ နံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သဗ္ဗာလင်္ကာရေန-အလုံးစုံသောတန်ဆာဖြင့်၊ အလင်္ကာရောမိ-တန်ဆာဆင်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ တတော-ထိုသို့ပြောခြင်းကြောင့်၊ နဂ်လာနိပိ-ထွန်တုံးတို့ကိုသော်မှလည်း၊ [ပိသည် သမ္ဘာဝနာဇောတက၊ "အသက်မွေးကြောင်းဖြစ်၍ တိုင်းပြည်၌ အရေးကြီးသော ထွန်တုံးတို့ကိုသော်မှလည်း" ဟူလို။] ဆဋ္ဌေတ္တာ-စွန့်ပစ်၍၊ မဟာဇနကာယေ-များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ သန္ဓိပတိတေ- စုဝေးမိလသော်၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ သာတိရေကာနိ-

---

ပေါရာဏာ ပန။ ။ပန သဒ္ဒါသည် ရှေးနည်းမှထူးသော တစ်နည်းကို ပြသောကြောင့် ဝိသေသတ္ထဇောတကတည်း၊ ရှေ့နည်း၌ ရှင်ဦးသဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် ဗဟုဝုစ်ဆိုရသည်ဟု ယူ၍ ဤနည်း၌ကား ကောသလမည်သော အရပ်၏ မျှားပြားခြင်းကြောင့် ရှင်ဦးမဟုတ်ဘဲ မုခ္ယအားဖြင့် ဗဟုဝုစ်ဆိုရသည်ဟု ယူသည်။

ဋီကာ။ ။ပေါရာဏာပနာတိ ပနသဒ္ဒေါ ဝိသေသတ္ထဇောတနော၊ တေန (ထိုပနသဒ္ဒါဖြင့်) ပုထုအတ္ထ ဝိသယတာယ ဝေစေတံ ပုထုဝစနံတိ ဝက္ခမာနဝိသေသံ ဇောတေတိ-မျှားသောအနက်ဟူသော ဟောရာဝိသယရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာ ဤဗဟုဝုစ်သဒ္ဒါဖြစ်သည်ဟု ဆိုအပ်လတ္တံသောအထူးကို ထွန်းပြသည်၊ ဗဟုပ္ပဘေဒေါ ဟိ သောပဒေသော, ယောဇနသတ ပရိမာဏတာယ (မှန်၏-ထိုအရပ်သည် ယူဇနာတရာအတိုင်းအရှည်ရှိသောကြောင့် မျှားသောအပြား ရှိ၏)။

မဟာပနာဒံ။ ။"မဟာပနာဒဇာတ်, သုရစိဇာတ်တို့၌လာသော "မဟာပနာဒ" မည်သောမင်းသားကို" ဟူလို၊ ထိုမင်းသားသည် သုရစိမည်သော ဝိဒေဟမင်း၏ သားတော်တည်း၊ နတ်ပြည်မှ စုတေ၍ ယူဖြစ်၍ နတ်ကခြေသည်များ၌ အလေ့အကျက် (ကြည့်ရှုခဲ့ရမှု) များသောကြောင့် လူ့ကခြေသည်တို့၏ ကပုံ သီဆိုပုံ ပျက်လုံးထုတ်ပုံအားလုံးကိုပင် သဘောကျနိုင်ချေ၊ ထို့ကြောင့် ပြုံးရုံမျှပင် မပြုံးဘဲ နေလေသည်။

နဂ်လာနိ ဆဋ္ဌေတ္တာ။ ။အလုပ်ကိုမလုပ်ကြတော့ဘဲ ထွန်တို့ကိုစွန့်ပစ်၍ လူအများ စုဝေ .ကြသည်-ဟူလို၊ ထို မဟာဇနကာယ၌ လယ်သမားတွေသာမက, အခြားအခြားသော အလုပ်သမားတို့လည်း မိမိဆိုင်ရာအလုပ်ကိုစွန့်၍ စုဝေးမိကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "နဂ်လာနိ ဆဋ္ဌေတ္တာ" သည် အလုပ်စွန့်ပုံ ဥဒါဟရဏ်ကိုပြသော နိဒဿနနည်းသာတည်း။ ["နဂ်လာနိ" နေရာဝယ် "နဂ်လာဒိနိ" ဟု ရှိသည်ကား "နဂ်လာနိ ဆဋ္ဌေတ္တာတိ ၊ပေ၊ နိဒဿနဝစနမေတံ" ဟူသော ဋီကာနှင့်မညီ၊ အာဒိသဒ္ဒါပါလျှင် အားလုံးအလုပ်တွေကို ယူနိုင်သောကြောင့် နိဒဿနနည်းဟု ဆိုဖွယ်မလို။]

အပိုအလွန်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တဝဿာနီ-ခုနစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ နာနာ ကိဋ္ဌာယော-အမျိုးမျိုးသော ပျော်မြူးဖွယ်တို့ကို၊ ဒသေတွာပိ-ပြ၍လည်း၊ တံ-ထိုမဟာပနာဒမင်းသားကို၊ ဟသာပေတုံ-ပြုံးရယ်စေခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိသု-မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဝါ-ထိုသို့ပြုံးရယ်စေခြင်းငှာ၊ မစွမ်းနိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဒေဝရာဇာ-နတ်တို့၏မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကော-သိကြားသည်၊ နဋ္ဌကံ-နတ်ကချေသည်ကို၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီ၊ သော-ထိုနတ်ကချေသည်သည်၊ ဒိဗ္ဗနာဋ္ဌကံ-နတ်၌ဖြစ်သော ကပုံ ကနည်းကို၊ ဒသေတွာ-ပြ၍၊ ဟသာပေသိ-ပြုံးရယ်စေပြီ၊ [ဒိဗ္ဗနဋ္ဌက၏ ကပြပုံကို ဋီကာသစ်၌ ရှုပါ။] အထ-ပြုံးရယ်ရာ ထိုအခါ၌၊ တေ မနုဿာ-တို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော-မိမိ မိမိ၏၊ ဝသနောကာသာဘိမုခါ-နေရာအရပ်သို့ ရှေးရှုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပက္ကမိံသု-ဖဲသွားကြကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုလူတို့သည်၊ ပဋိပထေ-ရှေးရှုဖြစ်သောခရီး၌၊ ဝါ-ခရီးရင်ဆိုင်၊ မိတ္တာသုဟဒ္ဒဒယော-မိတ်ဆွေ, ချစ်ကျွမ်းဝင်သူ အစရှိသည်တို့ကို၊ (ပွဲပြီးမှန်းမသိ၍ ရှေးရှုလာသူတို့ကို) [သုန္ဒရံ+ဟဒယံ ယသာတိ သုဟဒေါ၊ ယကို ချေ၊ သုဟဒေါယေဝ သုဟဒ္ဒေ.သွတ္ထ၌ ဣကျပစ္စည်း။] ဒိသွာ-တွေ့၍၊ ပဋိသန္ထာရံ-ပဋိသန္ထာရကို၊ ကရောန္တာ-ပြုကုန်လတ်သော်၊ ဘော-အမောင်၊ ကစ္စိ-အဘယ်သို့နည်း၊ ဝါ-ဘယ်နှယ့်လဲ၊ ကုသလံ-ကျမ်းမာပါ၏လော၊ ဘော ကစ္စိ ကုသလံ၊ ဣတိ, အာဟံသု၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကုသလန္တိ-ကုသလဟူသော၊ တံ ဝစနံ-ထိုစကားကို၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊ ဝါ-စွဲ၍၊ သော ပဒေသော-ထိုအရပ်ကို၊ ကောသလာတိ-ကောသလာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (အာဟု-ကုန်ပြီ)။

နဋ္ဌကံ ပေသေသိ။ ။ကချေသည် အနက်ကိုဟောရာ၌ "နတ္ထက, နဋ္ဌက, နဋ" ဟု အဘိဓာန် (၁၀၁) ၌ ၃ ပုဒ်သာရှိ၏၊ နဋ္ဌတိတိ နဋ္ဌော၊ နဋ္ဌောယေဝ နဋ္ဌကော၊ ထိုနဋ္ဌက၏ ကပြမှုစသည်ကိုသာ "နဋ္ဌကဿ+ကမ္မံ" အ၊ "နာဋ္ဌကံ" ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် "သော ဒိဗ္ဗနာဋ္ဌကံ ဒသေတွာ-ထို နတ်ကချေသည်သည် နတ်၌ဖြစ်သောကချေသည်၏ ကပြသီဆိုမှုကိုပြ၍" ဟု နာဋ္ဌကသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်။

သော ပဒေသော။ ။ပဒေသသာမညတော ဝုတ္တံ-ဇာတျာပေက္ခနည်းအားဖြင့် ပဒေသ အများကိုပင် ပဒေသသာ ,ည အဖြစ်ဖြင့်ယူ၍ "သော ပဒေသော" ဟု ဧကဝုစ်ဆိုသည်၊ ဝစနဝိပလ္လာသေနဝါ တေပဒေသာတိ အတ္ထော၊ (တစ်နည်း) ဝစနဝိပလ္လာသနည်းအားဖြင့် "သော ပဒေသော" ဟု ဆိုသည်၊ "တေ ပဒေသာ" ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ ဤသို့ယူမှ "ကောသလာ" ဟူသော ဗဟုဝုစ်နှင့် လိုက်လျောမည်-ဟူလို။

ကောသလာတိ။ ။"တံ ကုသလန္တိ ဝစနံ ဥပါဒါယ သော ပဒေသော ကောသလာတိ ဝုစ္စတိ" ဟူသော အဋ္ဌကထာဖွင့်အတိုင်း စဉ်းစားလျှင် ထိုလူတို့၏ "ကုသလ-ကုသလ" ဟူသော အမေး အဖြေစကားကို အကြောင်းပြု၍ ထိုအရပ်ကို (အရပ်အများက) အတင်ရင်ဦ

စာရိကံ စရမာနောတိ-ကား၊ အဒ္ဓါနဂမန်-အခွန်ရှည်သောခရီးကိုကြွတော်မူခြင်းကို၊ ဂစ္ဆန္တော-ကြွတော်မူလသော်၊ (အဝသရိ ၌စပ်)။ [ထိုစာရိကကို တုရိတ အတုရိတအားဖြင့် ခွဲခြားရှုပြလိုသောကြောင့် "စာရိကာစ နာမေသာ" စသည်မိန့်၊ (တုရိတာ-လျင်မြန်သော+စာရိကာ တုရိတစာရိကာ)။]စ-ဆက်၊ ဘဂဝတော-၏၊

အားဖြင့် "ကုသလာ" ဟု ပဌမနာမည် မှည့်ပြီးဖြစ်၏၊ ထို့နောက်မှ သွတ္ထ၌ ဏပစ္စည်းသက်၍ "ကုသလာယေဝ ကောသလာ" ဟု ဖြစ်ရသည်၊ ဤသို့သာ အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ဤဋီကာ၌လည်း "ကောသလာတိ ဝုစ္စတိ ကုသလာဧဝ ကောသလာတိ ကတ္တာ" ပ ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုပင် ဖွင့်၏။ သို့သော် ဤဋီကာဆရာသည်ပင် မူလပဏ္ဏာသ၌ တစ်မျိုးဖွင့်ထားပြန်၏၊ ဖွင့်ပုံကား. . .

သာလေယျကသုတ်ဋီကာ။ ။"ကုသလံ ကုသလန္တိ ဝစနံ ဥပါဒါယာတိ "ဂ,ဏ္ဍ ကုသလ-ဘယ်နှယ်လဲ ကျမ်းမာရဲ့နော်၊ အာမ, ကုသလန္တိ" ဝစနပ္ပဋိဝစနဝသေန ပဝတ္တကုသလ ဝါဒီတာယ တေ မနုဿာ အာဒိတော ကုသလာတိ သမည် လဘိသု၊ တေ၎ ကုသလ,ံ (ထိုကုသလမည်သော လူတို့၏)+ဣဿရာ ဣတိ ရာဇကုမာရာ ကောသလ,နာမ ဇာတ, တေသံ နိဝါသောတိ သဇ္ဇံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယမေဝ။

စာရိကံ စရမာနော။ ။စရဏ-လှည့်လည်ခြင်း (သွားခြင်း)၊ စာရိကာ-ပြ, ; စရဓာတ်, ဣပစ္စည်း, ဣလာ, ယကို ကပြု၊ (တစ်နည်း) စရဏ စာရော-လှည့်လည်ခြင်း (သွားခြင်း)။ စာရော ဧဝ စာရိကာ၊ သွတ္ထ၌ ဣကပစ္စည်း။ [ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ပေရှေ့ကဏ္ဍ "ဇနပဒစာရိကံ" ၌ ဏိကပစ္စည်းဟု ဆိုမှ-၏။] ဤသို့ "စာရိကာ" အရ သွား,ခြင်းကြီယာ ရသောကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုစာရိကာအရ ခရီးရှည် ကြွသွားခြင်းကို ယူစေလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း "အဒ္ဓါနဂမန်" ဟု ဖွင့်သည်၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ "အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ" ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ ဘာကြောင့်နည်း၊-"စာဂိုကာသဒ္ဒါ၏ မဂ္ဂအနက်ကို ,ဟောသောကြောင့်တည်း" ဟု ဋီကာသစ်ဆိုသည်။

ကြီယာဝိသေသနံ။ ။စာရိကံပုဒ်သည် စရမာနော၌ ကြီယာဝိသေသနစပ်ရသော ဘာဝ, သကပုဒ်တည်း၊ ဤအလို "စာရိကံ-ခရီးရှည် လှည့်လည်ခြင်းအားဖြင့်၊ စရမာနော-လှည့်လည်တော်မူလသော်" ဟု ပေးရလိမ့်မည်။ [ဘာဝနပုံသက် စေတ်၊ အဒ္ဓါနဂမနသခ်ါတာယ စာရိကာယ စရမာနောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။-ဋီကာသစ်။]

အဘေဒဘေဒူပစာ။ ။တစ်နည်း-"စာရိကံ-လှည့်လည်ခြင်းကို၊ စရမာနော-သော်" ဟု ပေးပါ၊ ဤသို့ပေးရာ၌ "စာရိကံ" အရ လှည့်လည်ခြင်းရ၍ "စရမာနော" ၌ စရအရလည်း လှည့်လည်ခြင်းကြီယာပင် ရသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာရ (ကံနှင့်ကြီယာ မပြားဘဲလျက် ပြားသကဲ့သို့, ကံ+ကြီယာအဖြစ်ဖြင့် ခွဲ၍ဆိုအပ်သော) စကားဟု ကြံပါ၊ ဥပမာ-"ဒိဝါဝိဟာရံ-နေ့အခါ၌ နေခြင်းကို+နိသီဒိ-နေပြီ" ဟူရာ၌ကဲ့သို့တည်း။ [အဘေဒေပိ ဝါ ဘေဒဝေါဟာရေန ,တ္တံ၊ ယထာ-ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒီတိ၊-ဋီကာသစ်။] "စရိယတေတိ စာရိကာ" ဟု ကံဟောဏ္ဍပစ္စည်းကြောင့် "စာရိကာ" အရ လှည့်လည်အပ်သော ခရီးဖြစ်ရသောကြောင့် စရမာနောနှင့် အရမတူကား အဘေဒဘေဒူပစာရ ကြံဖွယ်မလိုတော့။

ဧသော စာရိကာနာမ-ဤစာရိကာမည်သည်၊ ဝါ-ဤဒေသစာရီ, ကြွချီတော်မူခြင်း မည်သည်၊ တုရိတစာရိကာစ-လျင်မြန်သော ကြွတော်မူခြင်းလည်းကောင်း၊ အတုရိတစာရိကာစ-မလျင်မြန်သော ကြွတော်မူခြင်းလည်းကောင်း' (ဣတိ-သို့) ဒုဝိဓာ-ရှိသည်၊ ဟောတိ။

တတ္ထ-ထိုစာရိကာ ၂ ပါးတို့တွင်၊ ဒူရေပိ-အဝေးဌာနလည်း၊ ဗောဓေနေယျ ပုဂ္ဂလ်-သစ္စာ ၄ ပါးကို သိစေထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်တော်မူ၍ တသ-ထိုဗောဓနေယျပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဗောဓနတ္ထာယ-သိစေတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ သဟသာ-လျင်စွာ၊ ဂမနံ-ကြွတော်မူခြင်းသည်၊ တုရိတစာရိကာနာမ-တုရိတစာရိကာမည်၏။ ဝါ-လျင်မြန်သော ကြွတော်မူခြင်းမည်၏။ [အချန်ကြာအောင် မဆိုင်းငံ့ခြင်းကို "သဟသာ" ဟု ဆိုသည်။] သာ-ထိုတုရိတစာရိကာကို၊ မဟာကဿပသ-မဟာကဿပကို၊ ပစ္စုဂ္ဂမနာဒီသု-ခရီးဦး ကြိုတော်မူခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-မှတ်ထိုက်၏။

ဟိ-ခဲ့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ မဟာကဿပံ-မဟာကဿပကို၊ [စာအုပ်တို့၌ "မဟာကဿပတ္ထေရံ" ဟု ရှိ၏။ သို့သော် "မဟာကဿပသ" ဟူသော ရှေ့စကားနှင့်မညီသောကြောင့်လည်းကောင်း, ထေရ်မဖြစ်သေးသောကြောင့်လည်းကောင်း မကောင်း။] ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆန္တော-ခရီးဦးကြိုတော်မူလသော်၊ မုဟုတ္တေန-တမုဟုတ်မျှဖြင့်၊ (တုရိတဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်၊) တိဂါဝုတံ-၃ ဂါဝုတ်ရှိသော၊ မဂ္ဂ-လမ်းကို၊ အဂမာသိ-ကြွတော်မူပြီ၊ (နိဒါနဝဂ္ဂ, ကဿပသံယုတ် ကြည့်ပါ။) အာဌာဝကဿ-အာဌာဝက၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ တိံသယောဇနံ-၃၀ ယူဇနာရှိသော၊ (မဂ္ဂံ အဂမာသိ)။-[သဂါထာဝဂ္ဂ, ယက္ခသံယုတ်, အာဌာဝကသုတ်ကြည့်ပါ။] အဂ္ဂိလိမာလဿ-အဂ္ဂိလိ မာလ၏၊ (အတ္ထာယ-ငှာ၊) တထာ-ထို့အတူ ၃၀ ယူဇနာရှိသော၊ (မဂ္ဂံ အဂမာသိ)-[မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ, ရာဇဝဂ်, အဂ္ဂိလိမာလသုတ် ကြည့်ပါ။] ပန-ကား၊ ပဏ္ဏာ(သာတိသ-ပဏ္ဏာသာတိမင်း၏၊ (အတ္ထာယ)၊ ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနံ-၄၅ ယူဇနာရှိသော၊ (မဂ္ဂံ အဂမာသိ)-[ဥပရိပဏ္ဏာသ-၄-ဝဂ်, ၁၀-သုတ်ကြည့်ပါ။] မဟာကပ္ပိနဿ-မဟာကပ္ပိနမင်း၏၊ (အတ္ထာယ)၊ ဝီသယောဇနသတံ-ယူဇနာတစ်ရာ့နှစ်ဆယ်ရှိသော၊ (မဂ္ဂံ အဂမာသိ)။ [ဓမ္မပဒ-ပဏ္ဍိတဝဂ်-မဟာကပ္ပိနတ္ထေရဝတ္ထု ကြည့်။] ဓနိယဿ-ဓနိယ၏၊ (အတ္ထာယ)၊ သတ္တယောဇနသတာနိ-ယူဇနာခုနစ်ရာတို့တိုင်တိုင်၊ အဂမာသိ၊ [သုတ္တနိပါတ်-ဥရဂဝဂ် ဓနိယသုတ် ကြည့်ပါ။]

ဒူရေပိ ဗောဓနေယျ။ ။ပိ (အပိ) ဖြင့် နာတိဒူရေကို ဆည်းပါ၊ အဝုတ္ထသမုစ္စည်းတည်း။ ဋီကာသစ်၌ သမ္ပိဏ္ဏနဟု ဆို၏။ ဗောဓိယတေ-သစ္စာ ၄ ပါးကို သိစေခြင်း။ ဗောဓနံ-ခြင်း။ ဗောဓနံ+အရဟတိတိ ဗောဓနေယ္ယော၊ အရဟတိအနက်၌ ဏေယျပစ္စည်းသက်၊ ပုဂ္ဂလနှင့်သမာသ်တွဲ။ [စတုသစ္စပဋိဝေဓနဝသေန ဗောဓနာရဟပုဂ္ဂလ်-ဋီကာသစ်။]

ဓမ္မသေနာပတိနော-တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တြာ၏။ သဒ္ဓိ ဝိဟာရိကဿ-အတူနေတပည့်ဖြစ်သော၊ ဝနဝါသိ တိဿသာမဏေရဿ-တောင်ခွ နေလေ့ရှိသော တိဿသာမဏေ၏။ (အတ္ထာယ)၊ တိဂါဝုတာဓိကံ-၃ ဂါဝုတ် အပိုအလွန်ရှိသော၊ ဝိသယောဇနသတံ-ယူဇနာ တရာ့နှစ်ဆယ်ရှိသော ခရီးကို၊ (အဂမာသိ)။ [ဓမ္မပဒ-ဘာလဝဂ် ဝနဝါသိတိဿသာမဏေရဝတ္ထုခွဲ ကြည့်ပါ။]

[ထိုတိဿသာမဏေအတွက် ဒေသစာရီ အကျယ်ကိုပြလိုရှိ၍ "ဧကဒိဝသံ ကိရ" စသည်မိန့်။] ကိရ-ချဲ့၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့သ၌၊ ထေရော-အရှင်သာရိပုတ္တြာ ထေရ်သည်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ တိဿသာမဏေရဿ-၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ဂစ္ဆာမိ-သွားပါရစေ၊ ဣတိ, အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အဟမ္မိ-သည်လည်း၊ ဂမိဿာမိ-လိုက်ဦးအုံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ-ကို၊ အာမန္တေသိ-အမိန့်ရှိတော်မူပြီ (ကိုး)။ အာနန္ဒ. . . ဝိသတိသဟဿာနံ-၂ သောင်းကုန်သော၊ ဆဠဘိညာနံ-၆ ပါးသောအဘိညာဉ်ရှိသော ရဟန်းတို့အား၊ အာရောစေဟိ-ပြောလိုက်လော၊ (ကိုး)။ ဘဂဝါ-သည်၊ ဝနဝါသိဿ-တောခွ နေလေ့ရှိသော၊ တိဿသာမဏေရဿ-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂမိဿတိ ကိရ-ကြွတော်မူလိမ့်မည်တဲ့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောလိုက်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ အမိန့်ရှိတော်မူပြီ။ [အာကာသ၌ ကြွနိုင်သောသာဝကတို့ဖြင့်ချည်း ကြွတော်မူလိုသောကြောင့် "ဆဠဘိညာနံ အာရောစေဟိ" ဟု မိန့်တော်မူသည်။] တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဒုတိယဒိဝသေ-ဒုတိယနေ့၌၊ ဝိသတိသဟဿဓိကာသဝ ပရိဝါရော-၂ သောင်းသော ရဟန္တာအခြံအရံ ရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အာကာသေ-၌၊ ဥပ္ပတိတ္တာ-တက်တော်မူ၍၊ ဝိသတိယောဇနသတမတ္ထကေ-ယူဇနာတရာ့နှစ်ဆယ်၏ အထက်၌၊ တသ-ထိုတိဿသာမဏေ၏၊ ဂေါစရ ဂါမဒ္ဒါရေ-ဆွမ်းခံရွာ၏ တံခါးပေါက်၌၊ သြတရိတ္တာ-သက်ဆင်းတော်မူ၍၊ စီဝရံ-သင်္ကန်းကို၊ ပါရုပိ-ရုံတော်မူပြီ။

တံ-ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ ကမ္မန္တံ-အလုပ်သို့၊ ဝါ-အလုပ်လုပ်ရာ အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆမာနာ-သွားကုန်သော၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ နော-ငါတို့၏၊ သတ္ထာ-ဆရာဘုရားသည်၊ အာဂတော-ကြွလာတော်မူပြီ၊ ကမ္မန္တံ-သို့၊ မာအဂမိတ္ထ-မသွားကြကုန်လင့်၊ ဣတိ, ဝတ္တာ-ပြော၍၊ အာသနာနိ-နေရာတို့ကို၊ ပညပေတ္တာ-ခင်း၍၊ ယာဂုံ-ယာဂုကို၊ ဒတ္တာ-လှူပြီး၍၊ ပါတရာသဘတ္တံ-နံနက်စာ ဆွမ်းကို၊ ကရောန္တာ-ပြုကုန်စဉ်၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရားတို့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကုဟိं-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ကြွတော်မူမည်လို့ပါနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဟရဘိက္ခု-ရဟန်းငယ်တို့ကို၊ ပုစ္ဆိသု-မေးလျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ ဥပါသကာ-တို့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အညတ္ထ-အခြားအရပ်သို့၊ နဂစ္ဆတိ-ကြွတော်မူမည်လို့ မဟုတ်၊ ဣဒေဝ-ဤအရပ်သို့သာ၊ တိဿသာမဏေ

ရဿ-ကို၊ ဒဿနတ္ထာယ-ကြည့်ရှုတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဂတော-ကြွလာတော်မူပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောကြကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုဥပါသကာတို့သည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ကုလူပကဿ-အမျိုးသို့ ချဉ်းကပ်တတ်သော၊ ထေရဿ-ထေရ်ကို၊ [လေးစားလောက်၍ထေရ်ဟု ခေါ်သည်။] ဒဿနတ္ထာယ-ငှာ၊ သတ္ထာ-သည်၊ အာဂတော ကိရ-ကြွလာတော်မူသတတ်၊ နော-ငါတို့၏၊ ထေရော-သည်၊ သြရမတ္တကော-ဂုဏ်အားဖြင့် ယုတ်လျော့သော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ နော ဝတ-မဖြစ်လေစွ၊ တကား၊ ဣတိ-သို့၊ သောမနဿ ဇာတာ-ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ အဟောသုံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ။

အထခေါ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကြရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ-ဆွမ်းကိစ္စ၏ အဆုံး၌၊ သာမဏေရော-သည်၊ ဂါမေ-၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ စရိတ္တာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ ဥပါသကာ-ဥပါသကာတို့၊ ဘိက္ချသံယောသည်၊ မဟာ-များလှချည့်တကား၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ၊ အထ-မေးရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုသာမဏေအား၊ တေ-ထိုဥပါသကာတို့သည်၊ ဘန္တေ. . . သတ္ထာ-သည်၊ အာဂတော-ကြွလာတော်မူပြီ၊ ဣတိ, အာရောစေသုံ-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ သော-ထိုသာမဏေသည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-၍၊ ပိဏ္ဍပါတေန-ဖြင့်၊ အာပုစ္ဆိ-ပန်လျှောက်ပြီ၊ သတ္ထာ, တဿ-ထိုသာမဏေ၏၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဟတ္ထေန-လက်တော်ဖြင့်၊ ဂဟေတ္တာ-ကိုင်တော်မူ၍၊ တိဿ-တိဿ၊ အလံ-တော်ပြီ၊ ဘတ္တကိစ္စံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီးပြီ၊ ဣတိ, အာဟ-မူပြီ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဥပဇ္ဈာယံ-ကို၊ အာပုစ္ဆိတ္တာ-ပြီး၍၊ အတ္တနော-၏၊ ပတ္တာသနေ-ရောက်အပ်သောနေရာ၌၊ ["ရဟန်းတော်တို့၏ အစွန်ဆုံးနေရာ၌" ဟူလို။] နိသီဒိတ္တာ-ထိုင်၍၊ ဘတ္တကိစ္စံ-ကို၊ အကာသိ။

အထ-ဆွမ်းကိစ္စပြီးပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုသာမဏေ၏၊ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ-၌၊ သတ္ထာ-သည်၊ မင်္ဂလ-ဆွမ်းအနုမောဒနာ မင်္ဂလာကို၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူပြီး၍။ [ထိုဆွမ်းဒါနနှင့်စပ်သော မင်္ဂလာတရားကို ဟောတော်မူပြီး၍။] နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်တော်မူပြီး၍၊ ဂါမဒ္ဒါရေ-ရွာတံခါးပေါက်၌၊ ဌတ္တာ-ရပ်တော်မူ၍၊ တိဿ. . . , တေ-သင်၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-နေရာအရပ်သို့၊ ဂတမဂ္ဂေါ (ဂမနမဂ္ဂေါ)-သွားကြောင်းလမ်းသည်၊ ကတရော-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ, အာဟ၊ ["ဂတမဂ္ဂေါ ဂမနမဂ္ဂေါ" ဟု ပါဠိ ၂ ထွေရှိ၏၊ ဂမန မဂ္ဂေါကသာ၍ ရှင်းသည်။] ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ အယံ-ဤလမ်းသည်၊ (မေ-၏။ ဝသနဋ္ဌာနံ-သို့၊ ဂတမဂ္ဂေါ (ဂမနမဂ္ဂေါ-ပါတည်း၊) ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ တိဿ. . , မဂ္ဂံ-လမ်းကို၊ ဒေသယမာနော-ညွှန်ပြလျက်၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ဝါ-ရှေ့က၊ ယာဟိ-သွားလော၊ ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘဂဝါ - သည်၊ သဒေဝကဿ - နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊

လောကသ-သတ္တာအပေါင်း၏၊ မဂ္ဂဒေသကော-သုဂတိလမ်း နိဗ္ဗာန်လမ်းကို ညွှန်ပြသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမာနောပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သကလေ-အလုံးစုံ သော၊ တိဂါဝုတေ-၃ ဂါဝုတ်ရှိသော၊ မဂ္ဂေ-လမ်းခရီး၌၊ (သာမဏေ၏ ဝသန ဌာနသို့သွားကြောင်းခရီး၌၊) သာမဏေရံ-ကို၊ ဒဠ္ဠ-ကြည့်ရှုခြင်းငှာ၊ လစ္ဆာမိ-ရတော်မူလိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်းတော်မူ၍၊ ဝါ-ဤသို့နှလုံးသွင်းတော်မူ ခြင်းကြောင့်၊ တံ-ထိုသာမဏေကို၊ မဂ္ဂဒေသကံ-လမ်းညွှန်ပြသူကို၊ အကာသိ ကိရ-ပြုတော်မူသတတ်။

သော-ထိုသာမဏေသည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-သို့၊ ဂန္တွာ-ရောက်၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝတ္တံ-ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို၊ အကာသိ၊ အထ-ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြုပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုသာမဏေကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တိဿ. . . . , ဟေ-၏၊ စက်မော-စကြီ့သည်၊ ကတရော-နည်း၊ ဣတိ, ပုစ္ဆိတ္တာ-မူ၍၊ တတ္ထ-ထိုစကြီ့သို့ ဂန္တွာ-ကြွတော်မူ၍၊ သာမဏေရဿ-၏၊ နိသီဒနပါသာဏေ-ထိုင်ရာ ကျောက်ဖျာ၌၊ နိသီဒိတ္တာ-ထိုင်တော်မူပြီး၍၊ တိဿ. . . , ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤအရပ်၌၊ သုခံ-စွာ၊ ဝဿသိ-နေရ၏လော၊ ဣတိ, ပုစ္ဆိ-မူပြီ။ [ဝဿသိနေရာ၌ အဇ္ဈတနိ သြကို ဣကပြု၍. "ဝသိ" ဟုလည်း ရှိ၏။] သော-ထိုသာမဏေသည်၊ အာဟ၊ (ကိ)၊ ဘန္တေ, အာမ-မှန်ပါ။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-၌၊ ဝသန္တသ-နေ့စဉ်၊ (သုဏာတောဒ္ဓစပ်) သီဟ ၊ပေ၊ မောရာဒီနံ-ခြသေ့, ကျား, ဆင်, သားကောင်, ဥဒေါင်း အစရှိသောသတ္တဝါ တို့၏၊ သဒ္ဒံ-အသံကို၊ သုဏာတော-ကြားရလသော်၊ အရညသညာ-တော၌ ဖြစ်သော သညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပါ၏၊ တာယ-ထိုတော၌ဖြစ်သော သညာဖြင့်၊ သုခံ-စွာ၊ ဝသာမိ-နေရပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ [ဤ၌ "ဝသာမိ" ကို ထောက်၍ ရှေ့၌ "ဝသသိ" ဟု ရှိသောပါဠိက ကောင်းသည်။] အထ-လျှောက် ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုသာမဏေကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တိဿ, ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ သန္နိပါတေဟိ-စည်းဝေးစေလော၊ ဗုဒ္ဓဒါယဒ္ဒံ-ဘုရား၏အမွေတော်ကို၊ တေ-အား၊ ဒဿာမိ-ပေးတော်မူအံ့။

မဂ္ဂဒေသကောပိ။ ။[မဂ္ဂဒေသကော်တိ နိဗ္ဗာနမဂ္ဂသ သုဂတိမဂ္ဂသဝါ ဒေသကော၊-ဦးကာသစ်။] ပိ(အပိ) သည် သမ္ဘာဝနာဇောတက၊ "ကိန္တာပိ သဒေဝကဿ ၊ပေ၊ မဂ္ဂဒေသကော၊ ပန တထာပိ ၊ပေ၊ မဂ္ဂဒေသကံ အကာသိ" ဟု ဆိုလိုသည်။

ဗုဒ္ဓဒါယဒ္ဒံ။ ။ဗုဒ္ဓသ+ဒါယဒ္ဒ ဗုဒ္ဓဒါယဒ္ဒ။ [ဥပသမ္ပဒါ (ရဟန်းခံမှု) ကိစ္စသည် သံယတ်၏ အစွမ်းဖြင့် ပြီးပါသော်လည်း ထိုကံသည် ဗုဒ္ဓ၏ အာဏာတော်ဖြစ်သောကြောင့် "ဥပသမ္ပဒံ တေ ဒဿာမိ" ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ တစ်ချို့က သာမဏေအတွက် အသက်မပြည့် သေးဘဲ ခွင့်ပြုတော်မူလိုသောကြောင့် "ဗုဒ္ဓဒါယဒ္ဒံ တေ ဒဿာမိ" ဟု မိန့်တော်မူကြောင်းကို ဆိုကြသတတ်၊ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရဟန်းပြုသောအခါ၌မူ မမ္မသေနာပတိထေရ်ကို ဥပဇ္ဈာယ်

ဣတိ, ဝတ္တာ-မူပြီး၍၊ ဘိက္ခုသံယေ-သည်၊ သန္ဓိပတိတေ-စည်းဝေးပြီးလသော်၊ ဥပသမ္ပာဒေတ္တာ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေတော်မူပြီး၍၊ အတ္တနော-ကိုယ်တော်၏၊ ဝသနट्ठာနမေव-သို့သာ၊ အဂမာသိ-ကြွတော်မူပြီ၊ ဣတိ-ဤကားဝနဝါသီတိသသာမဏေ၏အထံသို့ ဒေသစာရိကြွချီတော်မူပုံတည်း၊ အယံ-ဤအရှင်မဟာကဿပ စသည်တို့၏အထံသို့ ဒေသစာရိကြွချီတော်မူခြင်းသည်၊ တုရိတစာရိကာနာမ-လျင်မြန်သော လှည့်လည်တော်မူခြင်းမည်၏။

ပန-ကား၊ ဂါမနိဂမ ပဋိပါဋိယာ-ရွာ, နိုဂုံးအစဉ်အားဖြင့်၊ ဒေဝသိက်-နေ့တိုင်း၊ ယောဇန ဒ္ဝိယောဇနဝသေန-၁ ယူဇနာ ၂ ယူဇနာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဂမနံ ဌ္ဌစပ်)၊ ပိဏ္ဍပါတစရိယာဒီဟိ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ လောက်-သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ အနုဂ္ဂဏှန္တသ-ချီးမြှောက်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ ယံ ဂမနံ-အကြင်ကြွတော်မူခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ-ဤကြွတော်မူခြင်းသည်၊ အတုရိတစာရိကာနာမ-မလျင်မြန်သော လှည့်လည်တော်မူခြင်းမည်၏၊ ပန-ဆက်ဣမံ စာရိကံ-ဤအတုရိတစာရိကာကို၊ စရန္တော-လှည့်လည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ-သည်၊ မဟာမဏ္ဍလံ-မဟာမဏ္ဍလလည်းကောင်း၊ ဝါ-ကျယ်သောအဝန်းလည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ-မဇ္ဈိမမဏ္ဍလလည်းကောင်း၊ ဝါ-မဟာမဏ္ဍလ, အန္တောမဏ္ဍလတို့၏ အလယ်၌ဖြစ်သောအဝန်းလည်းကောင်း၊ အန္တောမဏ္ဍလံ-အန္တောမဏ္ဍလလည်းကောင်း၊ ဝါ- မဟာမဏ္ဍလ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလတို့၏ အတွင်းဖြစ်သော

ပြု၍ ရဟန်းဖြစ်သည် ဟု မှတ်ပါ။ ထို့ပြင်-ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ၌ "ဓမ္မသေနာပတိစသော ထေရ်တို့၏ မိမိတို့အခြံအရံနှင့်တကွ ကြွတော်မူကြ၍, ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကား တစ်သီးတစ်ခြား တစ်ပါးတည်းသာ ကြွတော်မူကြောင်းကို ဆိုသည်၊ ထိုအဆိုသည် ခုဒ္ဒကဘာဏကဆောင် ထေရ်တို့၏ အလိုတည်း၊ ဤ၌ကား ဒီဃဘာဏကထေရ်တို့၏ အလိုအတိုင်းဆိုသည်" ဟု မှတ်ပါ။]

မဟာ, မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ။ ။"မဏ္ဍလံ ဂါမသန္ဓောဟေ, ဝိမ္ဗေ ပရိဓိရာသိသု" ဟူသော အဘိဓာန် (၉၉၃) လာ အနက်တို့တွင် ဝိမ္ဗ (အဝန်း) ဟူသောအနက်၌ဖြစ်၏၊ "ပြည်အဝန်း, တိုင်းပြည်အများ" ဟူလို၊ မဟန္တံ+မဏ္ဍလံ မဟာမဏ္ဍလံ၊ ယူဇနာ ၉ ရာရှိ၍ မဇ္ဈိမဒေသဝယ် တိုင်းအပြည်အားလုံး ငုံမိသောကြောင့် ကျယ်ဝန်းရကား "မဟာမဏ္ဍလ" ဟု ဆိုသည်၊ ယူဇနာ ၆ ရာရှိ၍ မဟာမဏ္ဍလ အန္တောမဏ္ဍလတို့၏ အလယ်အလတ်ဖြစ်သောကြောင့် "မဇ္ဈိမမဏ္ဍလ" ဟု ဆိုသည်။

အန္တောမဏ္ဍလံ။ ။အန္တောသဒ္ဒါသည် အဆုံး (အဝယ်) အနက်ကိုလည်းကောင်း, အတွင်းအနက်ကိုလည်းကောင်း ဟောတတ်၏၊ ယူဇနာ ၃ ရာသာရှိ၍ ကျဉ်းငယ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ရှေ့မဏ္ဍလ ၂ မျိုး၏အတွင်း၌ ပါဝင်သောကြောင့်လည်းကောင်း "အန္တော-အဆုံး, ဝါ-အတွင်း၌+ပဝတ္တံ+မဏ္ဍလံ" အရ "အန္တောမဏ္ဍလ" ဟု ဆိုသည်။ [အန္တောမဏ္ဍလံတိ ဣတရေဟိ ခုဒ္ဒကံ မဏ္ဍလံ၊ ဣတရော်ဝါ အန္တောဂဓတ္တာ အန္တိမံ (အတွင်း၌ဖြစ်သော) မဏ္ဍလံ အဗ္ဗန္တရိမံ မဏ္ဍလံတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-ဋီကာသစ်။]

အဝန်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဏ္ဏံ-နှင်သော၊ ဣမေသံ မဏ္ဍလာနံ-ဤအဝန်းတို့တွင်၊ အညတရဿ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအဝန်း၌၊ စရတိ-လှည့်လည်တော်မူ၏။ တတ္ထ-ထို ၃ ပါးသောမဏ္ဍလတို့တွင်၊ မဟာမဏ္ဍလံ-သည်၊ နဝယောဇနသတိကံ-ယူဇနာကိုးရာရှိ၏၊ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ-သည်၊ ဆယောဇနသတိကံ-ယူဇနာခြောက်ရာရှိ၏၊ အန္တောမဏ္ဍလံ-သည်၊ တိယောဇနသတိကံ-ယူဇနာသုံးရာရှိ၏။

ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ မဟာမဏ္ဍလေ-၌၊ စာရိကံ-ဒေသစာရီကို၊ စရိတုကာမော-လှည့်လည်ခြင်းငှာ အလိုရှိတော်မူသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (တဒါ), မဟာပဝါရဏာယ-သီတင်းကျွတ်လပြည့်, မဟာပဝါရဏာနေ့၌၊ ပဝါရေတွာ-ပဝါရဏာပြုစေတော်မူပြီး၍၊ [မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ပဝါရဏာပြုတော်မူသည်မဟုတ်, သံဃာများကို ပဝါရဏာပြုစေတော်မူသည်။] ပါဋိပဒဒိဝသေ-အထွက်တစ်ရက်နေ့၌၊ မဟာဘိက္ခုသံဃ ပရိဝါရော-များစွာသောရဟန်းအပေါင်း အခြံအရံရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ) နိက္ခမတိ-ထွက်တော်မူ၏။ သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ (ရောက်ရာအရပ်၏ ပတ်ဝန်းကျင်အရပ် ၄ မျက်နှာတို့၌၊) ယောဇနသတံ-ယူဇနာတစ်ရာသည်၊ ဧကကောလာဟလံ-တစ်ပြိုင်နက် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်သည်၊ ဟောတိ၊ ပုရိမံ ပုရိမံ-ရှေးဦးစွာ ရှေးဦးစွာ၊ အာဂတာ-ပင့်ဖိတ်ဖို့ရန်လာသူတို့သည်၊ နိမန္တေတုံ-ပင့်ဖိတ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ပင့်ဖိတ်ခွင့်ကို၊ လဘန္တိ-ရကြကုန်၏။ [လူအများတို့ မစုဝေးခင် အရင်အရင်လာသူတို့သာ ပင့်ဖိတ်ခွင့်ရကြသည်။] ဣတရေသု-မဟာမဏ္ဍလမှတစ်ပါးကုန်သော၊ ဒ္ဝီသု-ကုန်သော၊ မဏ္ဍလေသု-မဇ္ဈိမမဏ္ဍလ အန္တောမဏ္ဍလတို့၌၊ သဏ္ဌာရော-ကောင်းစွာပြုအပ်သော ပူဇော်ဖွယ်သည်၊ မဟာမဏ္ဍလေ-၌၊ ဩသရတိ-သက်ရောက်၏။ တတ္ထ-ထိုမဟာမဏ္ဍလ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တေသု တေသု ဂါမနိဂမေသု-ထိုထိုရွာ, နိဂုံးတို့၌၊ ဧကာဟံ-တစ်ရက်ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ဒ္ဝိဟံ-၂ ရက်ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ဝသန္တော-သီတင်းသုံးတော်မူလျက်၊ မဟာဇနံ-ကို၊ အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏေန-အာမိသကို ခံယူတော်မူခြင်းဖြင့်၊ အနုဂ္ဂဏှန္တော-ချီးမြှောက်တော်မူလျက်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဒါနေန-တရားအလှူတော်ကို ပေးတော်မူခြင်းဖြင့်၊ အသေ-ထိုလူအပေါင်း၏၊ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတံ-ဝဋ်မှကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို မှီသော၊ ကုသလံ-ကို၊ ဝဗေ့ဇ္ဈောစ-တိုးပွားစေတော်မူလျက်လည်းကောင်း၊ နဝဟိမာသေဟိ-၉ လတို့ဖြင့်၊ စာရိကံ-ကို၊ ပရိယောသာပေတိ-ပြီးဆုံးစေတော်မူ၏။

နဝယောဇနသတိကံ။ ။ယူဇနာ ၉ ရာဟူသည် မဇ္ဈိမဒေသ၏ ပမာဏတည်း၊ ဤမဇ္ဈိမဒေသအတွင်း၌သာ ဘုရားရှင်သည် အတုရိတစာရိကာဖြင့် လှည့်လည်တော်မူ၏၊ ပစ္စန္တအရပ်၌ကား အကြောင်းကိစ္စရှိ၍ ကြွတော်မူရလျှင် တုရိတစာရိကာဖြင့်သာ ကြွတော်မူသည်၊ ထိုပစ္စန္တ၌ အရဏ်လည်း တက်စေတော်မမူ။

ပန-ကား၊ (မဟာမဏ္ဍလင်္ဂ် လှည့်လည်တော်မူပုံမှတစ်ပါး မဇ္ဈိမမဏ္ဍလင်္ဂ် လှည့်လည်တော်မူပုံကား၊) အန္တောဝသေ-ဝါတွင်း၌၊ ဘိက္ခူနံ-တို့၏၊ သမထ ဝိပဿနာ-တို့သည်၊ တရုဏာ-နုကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-နှင့်၏။ (ဧဝံဟောန္တေသု၊) မဟာပဝါရဏာယ-၌၊ အပဝါရေတွာ-ပဝါရဏာပြုစေတော်မမူသေးဘဲ၊ ပဝါရဏာ သင်္ဂဟံ-ပဝါရဏာဖြင့် ချီးမြှောက်တော်မူခြင်းကို၊ ဒတ္တာ-မူ၍၊ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယံ-တန်ဆောက်မုန်းလပြည့်နေ့၌၊ ပဝါရေတွာ-၍၊ မိဂသိရသ-နတ်တော်လ၏၊ ပဌမ ပါဋိပဒဒိဝသေ-ပဌမ အုတ္ထက်တစ်ရက်နေ့၌၊ [မဇ္ဈိမဒေသ အခေါ်အားဖြင့် "မိဂသိ ရသ ပဌမပါဋိပဒ်ဒိဝသေ" ဟု ဆိုသည်၊ မြန်မာအခေါ်အားဖြင့်ကား တန်ဆောင် မုန်းလပြည့်ကျော် တစ်ရက်တည်း။] မဟာဘိက္ခု သံဃပရိဝါရော နိက္ခမိတွာ မဇ္ဈိမ မဏ္ဍလေ ဩသရတိ၊ [ရှေ့မဟာမဏ္ဍလင်္ဂ်လည်းကောင်း, နောက် အန္တောမဏ္ဍလင်္ဂ် လည်းကောင်း "မဟာဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော နိက္ခမတိ" ဟုဟူသည်း ရှိ၏၊ ဤ၌ရှိပုံမှာ စာသွားမကောင်းလှ။] အညေန-အခြားသော၊ (သမထဝိပဿနာ တရုဏာအဖြစ်မှ အခြားသော၊) ကာရဏေနပိ-အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလေစာရိတံ စရိတုကာမော (ဟုတွာ), စတုမာသံ-ပတ်လုံး၊ ဝသိတွာဝ-သီတင်းသုံးတော်မူပြီး၍ သာလျှင်၊ နိက္ခမတိ၊ ဝုတ္ထနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ (မဟာ မဏ္ဍလင်္ဂ် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊) ဣတရေ ၊ပေ၊ ဩသရတိ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေးနည်းဖြင့်သာ၊ (မဟာမ ဏ္ဍ ၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း ဖြင့်သာ၊) လောကံ-ကို၊ အနုဂ္ဂဏှန္တော, အဒ္ဒဟိ မာသေဟိ စာရိကံ ပရိယောသာ ပေတိ၊ ပန-ကား၊ (မဇ္ဈိမမဏ္ဍလင်္ဂ် လှည့်လည်တော်မူပုံမှတစ်ပါး, အန္တောမဏ္ဍလင်္ဂ် လှည့်လည်တော်မူပုံကား၊) စတုမာသံ-ပတ်လုံး၊ ဝုတ္ထဝဿသာဟိ-သီတင်းသုံးတော် မူပြီးသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဘဂဝတော-၏၊ (ဝိနေယသတ္တာ ၌စပ်၊) ဝါ-သည်၊

သမထဝိပဿနာ တရုဏာ။ ။သမထသည် တရုဏာဘာဝေါ ဥပစာရ သမာဓိ ဂသေန (အပွနာဗျာန်သို့ မရောက်သေးမီ ဥပစာရအခိုက်ကို "သမထနုသေးသည်" ဟု ဆိုလေ၊) ဝိပဿနာယ ပန (တရုဏာဘာဝေါ) သခ်ါရပရိစ္ဆေဒညာဏ် (နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ကို ဆိုသည်) ကခ်ါဝိတရဏညာဏ်, သမ္မသနညာဏ် မဂ္ဂါမဂ္ဂညာဏ်တို့ စတုန်း ဉာဏာနုံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော၊-ဋီကာ။

ပဝါရဏာသင်္ဂဟံ။ ။မဟာပဝါရဏာနေ့၌ ပဝါရဏာမပြုသေးဘဲ နေဖို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူခြင်းကို "ပဝါရဏာဖြင့် ချီးမြှောက်တော်မူခြင်း" ဟု ဆိုသည်၊ ပဝါရဏာသင်္ဂဟံ ဒတ္တာတို့ အနုမတိဒါနပဝသေန (ပဝါရဏာ မပြုသေးဖို့ရန် ခွင့်ပြုမှုကို ပေးတော်မူခြင်း၏အစွမ်း ဖြင့်) ဒတ္တာ၊-ဋီကာ၊ ထိုသို့ ပေးတော်မူခြင်းအားဖြင့် သမထ, သို့မဟုတ် ဝိပဿနာ ရင့်လာအောင် ရဟန်းများကို ချီးမြှောက်တော်မူခြင်းကို "ပဝါရဏာယ+သင်္ဂဟော" အရ "ပဝါရဏာသင်္ဂဟ" ဟု ဆိုသည်။

(ဝိနေယ-၌ စပ်၊) ဝိနေယသတ္တာ-ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ အပရိပက္ကိ ဣန္ဒြိယာ-မရင့်ကျက်သေးသော ကျွန်ုပ်ရှိကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ ဟောန္တေသု၊) တေသံ-ထိုဝိနေယသတ္တဝါတို့၏၊ ကျွန်ုပ်ယပရိပါကံ-သဒ္ဓါစသော ကျွန်ုပ်တို့၏ ရင့်ကျက်ခြင်းကို၊ (ရင့်ချိန်ကို၊) အာဂမယမာနော-ဆိုင်းငံ့တော်မူလျက်၊ အပရမ္ပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဧကမာသံဝါ-တစ်လပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ဒွိမာသံဝါ-လုံးသော်လည်းကောင်း၊ တိမာသံဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ စတုမာသံဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ [မာသံကို ပေယျာ့လမြှုပ်ထားသည်၊] တဒ္ဒေဝ-ထိုဝါကပ်တော်မူရာ အရပ်၌ပင်၊ ဝသိတ္တာ ၊ပေ၊ နိက္ခမတိ၊ ဝုတ္ထနယေ နေဝ-ဖြင့်သာ၊ (မဟာမဂ္ဂလ၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊) ၊ပေ၊ ဩသရတိ၊ ဘဂဝါ ၊ပေ၊ အနုဂ္ဂဏှန္တော-မူလျက်၊ သတ္တဟိ မာသေဟိဝါ-တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ (ရှေ့၌ ဧကမာသံ ဝသိတ္တာကို ရည်ရွယ်သည်၊) ဆဟိ မာသေဟိဝါ-တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ (ဒွိမာသံ ဝသိတ္တာကို ရည်ရွယ်သည်၊) ပဉ္စဟိ မာသေဟိဝါ-တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ (တိမာသံ ဝသိတ္တာကို ရည်ရွယ်သည်၊) စတူဟိ မာသေဟိဝါ-တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ (စတုမာသံ ဝသိတ္တာကို ရည်ရွယ်သည်၊) စာရိကံ ပရိယောသာပေတိ။

[အ ၁ယ်ကျိုးငှာ ဒေသစာရီ လှည့်လည်တော်မူပါသနည်း, သက်နှံးစသော လာဘ်အကျိုးငှာပါလော-ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကျွတိ" စသည်ကို မိန့်။] ကျွတိ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ တီသု-နှင်သော၊ ကျွမေသု မဂ္ဂလေသု-ဤအဝန်းတို့တွင်၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအဝန်း၌၊ စာရိကံ-ကို၊ စရန္တော-လသော်၊ စီဝရာဒိဟေတု-သက်နှံးအစရှိသောအကြောင်းကြောင့်၊ (သက်နှံးအစရှိသောလာဘ်ကို ရတော်မူခြင်းကြောင့်၊) နှ စရတိ-လှည့်လည်တော်မူသည် မဟုတ်၊ အထခေါ-အဟုတ်ကား၊ ယေ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊

ဝုတ္ထဝဿသဿ။ ။ဝဿံ-မိုးယံးလပတ်လုံး+ဝုတ္ထော-နေပြီး (သီတင်းသုံးတော်မူပြီး) တည်း၊ ဝုတ္ထဝဿော-ပြီးသူ၊ ဤသို့ ဖြစ်နိုင်ပါလျက် ဋီကာသစ်၌ "ဝဿနံ ဝဿံ၊ ဝဿနကြိုပါ၊ ဝုတ္ထံ (ဝသိတံ)+ဝဿံ အဿာတိ ဝုတ္ထဝဿော-နေအပ်ပြီးသောနေခြင်းရှိသူ" ဟု ဖွင့်လေသည်၊ [မောဂ္ဂလ္လာန်အလို "ဝုဋ္ဌ" ရှုပသိဒ္ဓိအလို "ဝုတ္ထ" ဟု ရှိ၏။]

ဝိနေယသတ္တာ။ ။စရိတာနုရူပ် (စရိုက်အားလျော်စွာ) ဝိနေတဗ္ဗသတ္တာ-ဋီကာသစ်-ဤအလို "ဝိနေတဗ္ဗာတိ ဝိနေယ္ယာ" ဟု ပြု၊ ဝိ+နီဓာတ် ဏျ ပစ္စည်း၊ ဝိနေယ္ယာစ+တေ+သတ္တာစာတိ ဝိနေယ္ယသတ္တာ၊ ယခုစာအုပ်များ၌ "ဝေနေယျ" ဟု ရှိသည်ကား မကောင်းလှ၊ ဃဋ္ဋတ၌ ယပစ္စည်းဖြင့် "ဝိနေယ" ဟု ရှိ၏၊ "သိက္ခနီယ-သင်ပြထိုက်သူ" ဟု အနက်ဆို၏၊ ထိုအလို ယ သံယုတ်လည်း မရှိ၍ "ဝိနေယ" ဟုသာ ရှိရလိမ့်မည်။

ဒုဂ္ဂတဘဝဋ္ဌဇ္ဈာဗျာမိတာ-ဆင်းရဲကုန်, ပြင်းစွာအိုမင်းကုန်, လွန်စွာဖြစ်သော အနာရောဂါရှိကုန်သည်၊ (ဟောဇ္ဈိ)၊ တေ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ကဒါ-အဘယ်အခါ၌၊ တထာဂတံ-ကို၊ အာဂစ္ဆာ-လာ၍၊ ပဿိဿန္တိ-ဖူးမြင်နိုင်ကုန်လတ်နည်း၊ (နု ပဿိဿန္တိ ဧဝ-မဖူးမြင်နိုင်ကုန်တော့သည်သာ၊) ပန-ဆက်၊ မယိ-ငါဘုရားသည်၊ ["တထာဂတော" ဟု ရှိလျှင်ကောင်း၏။] စာရိကံ-ကို၊ စရန္တေ-မူလသော်၊ မဟာဇနော-သည်၊ တထာဂတသာ-ကို၊ ဒဿနံ-ဖူးမြင်ခြင်းကို၊ ဝါ-ဖူးခွင့်ကို၊ လဘိဿတိ-ရလတ်၊ တတ္ထ-ထိုမျှားစွာသော လူအပေါင်းတွင်၊ ကေစိ-အချို့လူတို့သည်၊ စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ပသာဒေဿန္တိ-ကြည်ညြူစေနိုင်ကုန်လတ်၊ ကေစိ, မာလာဒီဟိ-ပန်းအစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်တို့ဖြင့်၊ ပူဇေဿန္တိ-ပူဇော်နိုင်ကုန်လတ်၊ ကေစိ, ကဋ္ဌဝါ-ဘိက္ခု-တစ်ယောက်ချို့လောက်သော ဆွမ်းကို၊ ဝါ-တစ်ဇွန်းလောက်သော ဆွမ်းကို၊ ဒဿန္တိ-လှူနိုင်ကုန်လတ်၊ ကေစိ, မိဒ္ဓာဒဿနံ-မှားသော အယူကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ-မှန်သော အယူရှိသူတို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-နေသ်-ထိုလူတို့၏၊ တံ-ထိုပသာဒစသော ကောင်းမှုသည်၊ ဒီဃရတ္တံ-ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဟိတာယ-စီးပွားအလို့ငှာ၊ သုခါယ-ချမ်းသာအလို့ငှာ၊ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ လောကာနုကမ္ပကာယ (ဧဝ)-သတ္တလောကကို သနားစောင့်ရှောက်တော်မူခြင်း အကျိုးငှာသာ၊ စာရိကံ စရတိ၊. . . အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ဇယ်ဝိဟာရ ဝသေန - သလုံးမြင်းခေါင်းတို့ဖြင့် လှည့်လည်နေတော်မူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊

ဒုဂ္ဂတ ၊ပေ၊ ဗျာမိတော။ ။ဒုက္ခ၊ ဂတာ ဒုဂ္ဂတာ-ဒုက္ခသို့ရောက်သုတို့၊ ဝါ-ဆင်းရဲသူတို့၊ ဟာဋ-ပြင်းစွာ၊ ဝါ-အလွန်+ဇရာ-အိုခြင်းသူတို့ဟုလည်း၊ ဘဝဋ္ဌိကာ-တို့ သဘ္ဘာတော+ဗျာဓိ ဧတေသံတိ ဗျာဓိတာ-လွန်စွာဖြစ်သော အနာဝေဒနာရှိသူတို့။

,လောကာနုကမ္ပကာယ။ ။အနုရူပ်-လျော်စွာ ၊ကမ္ပာ-တုန်လှုပ်ကတ်သော ကရုဏာဘာတည်း "အနု (ပုနပ္ပုနံ) ကမ္ပာ အနုကမ္ပာ" ဟုလည်း ပြု၏။ [ကပိ-အ၊ ဣတ္ထိဧဝတက ဒေဝပုတ္တ-သူဌေး ကပေါ့ညည်းသကဲ့သို့ "အနုကမ္ပကော" ဟုတွေ့ရ၏။ ပါဠိပေ ( ) "ကေဝလ အနုကမ္ပ ( )" ဟုသာ ဖတ်ကြားသည်၊ ဤသဒ္ဒါနည်းအရ ကရုဏာကိုရသော်လည်း ထိုကရုဏာ ၊ကမ်းပြုခြင်း စောင့်ရှောက်တော်မူခြင်းကိုင်အောင် ယူပါ။ ထိုသို့ယူမှ သဝိဘတ်၏ကာရိယဖြစ်သော အာယ၏ တဒတ္ထအနုက်ဖြစ်ပိုင်သည်။] "လောကာနုကမ္ပကာယ ဧဝ" ( ) ဋီကာသစ်၌ ဧဝ ထည့်၍ ဖွင့်၏၊ "နု ဝိဝရာဒိဟေတု" ဟူသော ဗျတိရေက စကားကိုကြည့်၍ ဧဝကို ထည့်ခြင်းတည်း။

ဇယ်ဝိဟာရ။ ။ဇယ်ဟာ-သလုံးမြင်းခေါင်း (ခြေ ၂ ချောင်း) တို့ဖြင့်+ဝိဟာဇရာ လှည့်လည်သောအားဖြင့် နေတော်မူခြင်းတည်း။ ဇယ်ဝိဟာရော-ခြင်း သွားရှိ ချည်းအမြဲဝင်ခြင်း ၊ဟုတ်, သွားရှိ လိုလိုကရပ်၌ ကျွဲမိုးယာဇုထ် ၄ ပါးဖြင့် နေတော်မူခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် "ဇယ်ဟာ ဝိစရိတ္တာ တတ္ထတတ္ထ ကတိပါဟာ နိဝသနဝသေနဝါ" ဟု ဋီကာသစ်၌ တစ်နည်း ဖွင့်၏ ဤအလို "ဇယ်ဟာ+ဝိ၊ ကာ+ဝိဟာဝေရာ ဇယ်ဝိဟာဝေတော" ဟု ပြု၊

သရီရဖာသုကတ္ထာယ-ကိုယ်တော်၏ ကျန်းမာသည်၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌပ္ပတ္တိကာလာဘိကခ်ိန်တ္ထာယ-အဋ္ဌပ္ပတ္တိကာလကို အလိုရှိတော်မူခြင်းဟူသော အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ သိက္ခာပဒပညာပနတ္ထာယ-သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ [သုရာပါနသိက္ခာပုဒ်ကို ဒေသစာရီလှည့်လည်တော်မူရင်း အရှင်သာဂတ၏ ဝတ္ထုကြောင်းပေါ်လာ၍ ပညတ်တော်မူရသည်။] တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုမြို့ရွာတို့၌၊ ပရိပါဂဂတိန္ဒြေယေ-ရင့်ကျက်ခြင်းသို့ရောက်သော ဣန္ဒြေရှိကုန်သော၊ ဟောနေယျသတ္တော-သစ္စာ ၄ ပါးကို သိစေထိုက်သောသတ္တဝါတို့ကို၊ ဟောနေတ္ထာယ-သစ္စာ ၄ ပါးကို သိစေခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ [အဂ်ုလိမာလကို ခွါတ်တော်မူရာအခါ၌ အဂ်ုလိမာလရှိရာတောတွင်းသို့ ဒေသစာရီကြွတော်မူရသည်။] ဣတိ-သို့၊ စတူဟိ, ကာရဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါ-အလုံးစုံသောတရားကို သိတော်မူကုန်သော၊ ဘဂဝန္တော-ဘုရားရှင်တို့သည်၊ စာရိကံ စရန္တိ၊ ["ကာရဏေဟိ" ဟု ဆိုသော်လည်း သရုပ်ပြသောအခါ အကျိုးကိုပြတော်မူ၏၊ ထိုအကျိုးသည်ပင် "ဒေသစာရီ လှည့်လည်တော်မူခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်" ဟူလို။]

ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂစ္ဆိဿန္တိ-ဆည်းကပ်ကြကုန်လိမ့်မည်၊ ဣတိဝါ-ဤအကြောင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆိဿန္တိ ဣတိ-ဝါ၊ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆိဿန္တိ ဣတိဝါ၊ မဟာတာ-ကြီးစွာသော၊ [မဟာတိယာ ဟု ဆိုလိုလျက် လိင်္ဂဝိပလ္လာသတည်း။] ဓမ္မဒေသနာယ-တရားဒေသနာတော်ဖြင့်၊ [အချို့စာအုပ်၌ "မဟာတာဓမ္မဝေသေန" ဟု ရှိ၏၊ ဤအလို မဟာတာ၌ လိင်္ဂဝိပလ္လာသမဟုတ်၊ ဋီကာသစ်၌ "မဟာတာတိ မဟာတိယာ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် မဟာတာ

သရီရဖာသုကတ္ထာယ။ ။အရပ်တစ်နေရာတည်း၌ ကြာရှည်စွာနေလျှင် ဥဿန္နဓာတုက-သလိပ်, သည်းခြေ လေစသော ဓာတ်တို့သည် များလာသောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်သည် လေးလံထိုင်းမှိုင်းကာ မကျန်းမမာ ဖြစ်တတ်၏၊ လှည့်လည်သွားလာသောအခါ ထိုဓာတ်တို့ လျော့သွားသောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်ပေါ့ပါး၍ ကျန်းမာ၏။ [ဧကသ္မိံ ယေဝဌာနေ နိဗဒ္ဓဝါသဝသေန ဥဿန္နဓာတုကဿ သရီရဿ ဝိစရဏဝသေန ဖာသုကတ္ထာယ-ဋီကာ။] တစ်နေရာ၌ ကြာရှည်နေသော်လည်း လမ်းများများလျှောက်လျှင် ဥဿန္နဓာတုက မဖြစ်ပါ။

အဋ္ဌပ္ပတ္တိ ၊ပေ၊ တ္ထာယ။ ။အဂ္ဂိခန္ဓောပမသုတ်ကို ဟောတော်မူရာ၌ မီးလောင်နေသော သစ်ပင်ကြီးကို ဒေသစာရီ လှည့်လည်တော်မူစဉ် တွေ့မြင်တော်မူရ၏၊ ထိုသစ်ပင်ကြီးကို တွေ့မြင်ရာအခါသည် ဒေသစာရီလှည့်လည်တော်မမူလျှင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်မည်မဟုတ်၊ ဤကဲ့သို့သော အတ္ထုပ္ပတ္တိကာလကို အလိုရှိတော်မူခြင်းကို "အတ္ထုပ္ပတ္တိကာလာဘိကခ်ိန" ဟု ဆိုသည်၊ အဋ္ဌပ္ပတ္တိပုဒ်အဖွင့်ကို ဗြဟ္မဇာလသုတ် ပရိတ္တဇာတကထာ အစ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ [မယဒေဝဇာတ်တော်ဖြစ်ပေါ်လာပုံကိုလည်း ထိုဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌ ရှုပါ။]

ဓမ္မဒေသနာယသည် ရှေးပါဠိတည်း။] စတာသော-နှ်သော၊ ပရိသာ-ပရိသတ်တို့ကို၊ သန္တိပ္ပေသာမိ-နှစ်သိမ့်ရောင့်ရဲစေအံ့၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အပရေဟိပိ ၊ပေ၊ စာရိကံ စရန္တိ၊ ပါဏာတိပါတာ-မှ၊ ဝိရမိသန္တိ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်လိမ့်မည်၊ ဣတိဝါ-ဤအကြောင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အဒိန္နာဒါနာဝိရမိသန္တိ၊ ဣတိဝါ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာ ဝိရမိသန္တိ မုသာဝါဒါ ဝိရမိသန္တိ၊ ဣတိဝါ, သုရာမေရယမဒ္ဒပမာဒဋ္ဌာနာ ဝိရမိသန္တိ၊ ဣတိဝါ, အပရေဟိပိ ၊ပေ၊ စရန္တိ၊ ပဌမံ ဈာနံ-ကို၊ ပဋိလဘိသန္တိ-ရကုန်လိမ့်မည်၊ ဣတိဝါ-ကြောင့်သော်လည်းကောင်း ၊ပေ၊ နေဝသညာနာသညာတနသမာပတ္တိ-ကို၊ ပဋိလဘိသန္တိ၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အပရေဟိပိ ၊ပေ၊ စရန္တိ၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂ-ကို၊ အဓိဂမသန္တိ-ရကုန်လိမ့်မည်၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း ၊ပေ၊ အရဟတ္တဖလံ-ကို၊ သစ္ဆိကရိသန္တိ-မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကုန်လိမ့်မည်၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အပရေဟိပိ ၊ပေ၊ စရန္တိ၊ အယံ-ဤဒေသစာရိသည်၊ အတုရိတစာရိကာ-မလျင်မြန်သောလှည့်လည်တော်မူခြင်းမည်၏၊ ဣဒမ-ဤစာရိကံ စရမာနောဟူသော ပါဌ်၌၊ အတုရိတစာရိကာ-ကို၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ "စာရိကာတိ" ဟု ရှိ၏၊ စာသွားမကောင်း။]

ပန-ဆက်၊ သာသော-ထိုအတုရိတစာရိကာသည်၊ အနိဗဒ္ဓစာရိကာစ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်မစပ်ဖွဲ့သော လှည့်လည်တော်မူခြင်းလည်းကောင်း၊ နိဗဒ္ဓစာရိကာစ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စပ်ဖွဲ့သော လှည့်လည်တော်မူခြင်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့)၊ ဒုဝိဓာ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို၂ မျိုးတို့တွင်၊ ဂါမနိဂမနဂရပဋိပါဋိဝသေန-ရွာ, နိဂုံး, မြို့အစဉ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ("မကျော်ဘဲ" ဟူလို၊) ယံစရတိ-အကြင်လှည့်လည်တော်မူ၏၊ အယံ-ဤရွာ, နိဂုံး, မြို့အစဉ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် လှည့်လည်တော်မူခြင်းသည်၊ အနိဗဒ္ဓစာရိကာနာမ-မည်၏၊ ပန-ကား၊ ဧကဿေဝ-တစ်ယောက်တည်းသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဗောဓိနေယျသတ္တဿ-သစ္စာ ၄ ပါးကို သိစေထိုက်သောသတ္တဝါ၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ ယံ ဂစ္ဆတိ-အကြင်ကြွတော်၏၊ အယံ-ဤတစ်ယောက်အတွက် ကြွတော်မူခြင်းသည်၊ နိဗဒ္ဓစာရိကာနာမ-မည်၏၊ ဣဒါ-ဤနိဗဒ္ဓစာရိကာကို၊ ဣဓ-ဤစာရိကံ စရမာနောဟူသော ပါဌ်၌၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်၏။

နိဗန္ဓစာရိကာ။ ။တစ်စုံတစ်ယောက်နှင့် (သို့မဟုတ် ၂ ယောက် ၃ ယောက်နှင့်) စပ်ဆိုင်သော ဒေသစာရီသည် နိဗန္ဓစာရိကာမည်၏၊ နိဗန္ဓတိ-တစ်စုံတစ်ယောက် (၂ ယောက် ၃ ယောက်) နှင့် ဆက်စပ်တတ်၏၊ ဣတိ နိဗန္ဓာ၊ နိဗန္ဓာဟုလည်း ရှိ၏၊ အနက်တူပင်၊ နိဗန္ဓာစ+သာ+စာရိကာစာတိ နိဗန္ဓစာရိကာ၊ [ကဠိ, ကတိပယေဝါ ပုဂ္ဂလေ ဥဒ္ဒိဿစာရိကာ နိဗန္ဓစာရိကာ၊ တဒညာ သမ္ဘဟုလေ ဥဒ္ဒိဿ ဂါမနိဂမ နဂရပဋိပါဋိယာ စာရိကာ အနိဗန္ဓစာရိကာ-ဋီကာသစ်။]

ကိရ-ချဲ့၊ တဒါ-ဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူခါနီးရာ ထိုအခါ၌၊ ("ဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူတုန်းမဟုတ်, ကြွတော်မူခါနီးရာ နံနက်စောစောအခါ၌" ဟုလို၊) ဘဂဝတော-၏၊ ("ကိစ္စ, ဉာဏဇာလ, ဗောဓနေယျဗန္ဓဝ" တို့၌စပ်၊) ဝါ-သည်၊ (သြလောကေန္တသ" ၌စပ်၊) ပစ္ဆိမယာမ/ကိစ္စပရိယောသာနေ-ဗစ္ဆိမယာမ်ကိစ္စ၏ အဆုံး၌၊ ဒသသဟဿီလောကဓာတုယာ-တစ်သောင်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော လောကဓာတ်၌၊ ဉာဏဇာလံ-ဉာဏ်တော်တည်းဟူသော ကွန်ယက်ကို၊ ပတ္ထရိတ္တာ-ဖြန့်တော်မူ၍၊ ဗောဓနေယျဗန္ဓဝေ-သစ္စာ ၄ ပါးကိုသိစေထိုက်သော ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ကို၊ သြလောကေန္တသ-ကြည့်တော်မူလသော်၊ ပေါက္ခရသာတိဗြာဟ္မဏော-ပေါက္ခရသာတိပုဏ္ဏားသည်၊ သဗ္ဗညုတညာဏဇာလသ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တည်းဟူသော ကွန်ယက်၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်လာပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အယံ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ မယံ-၏၊ ဉာဏဇာလေ-၌၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ အသ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ဥပနိဿယော-အားကြီးသော မှီရာ အကြောင်းသည်၊ အတ္ထိနုခေါ-ရှိလေသလော၊ ဣတိ, ဝိမံသန္တော-စူးစမ်းတော်မူ လတ်သော်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂသ-သောတာပတ္တိမဂ်၏၊ ဥပနိဿယံ-ကို၊ ဒိသွာ-မြင်တော်မူ၍။

ဒသသဟဿီလောကဓာတု။ ။ဒသသဟဿီ (ပရိမာဏ) ယတ္ထာတိ ဒသသဟဿီ၊ ဣတ္ထိဧကတ ဤပစ္စည်း၊ လောကဓာတုနှင့် ကမ္မဓာရဲတွဲ၊ [ဇာတိခေတ္တဘူတောဒသသဟဿ စက္ကဝါဠေ] မှန်၏-ထိုစကြဝဠာတစ်သောင်း၌သာ ကျွတ်ထိုက်သောနတ်ဗြဟ္မာများ ရှိကြ၏၊ လူကား ကျွန်းငယ်အပါးတွင်ဖြစ်သော ဇမ္ဗူဒီပ၌သာ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုစကြဝဠာ အတွင်း၌ ကျွတ်ထိုက်သောသတ္တဝါတို့ကို ကြည့်တော်မူခြင်းငှာ ဉာဏ်တော်ကွန်ယက်ကို ဖြန့်တော်မူသည်။

ဗောဓနေယျဗန္ဓဝေ။ ။[ဗန္ဓဝေါ ဗန္ဓု ၊ပေ၊ ဥတကော-အဘိဓာန် (၂၄၃)။] ဗောဓနေယျာစ+တေ+ဗန္ဓဝါစာတိ ဗောဓနေယျဗန္ဓဝါ။ အမျိုးအနွယ် စပ်သူသည် "ဗန္ဓဝ" မည်သကဲ့သို့, သစ္စာ ၄ ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းအားဖြင့် ဆက်စပ်နေကြသော သတ္တဝါတို့လည်း ဘုရားရှင်၏ ဆွေတော်မျိုးတော်များပင် မည်၏။

အန္တောပဝိဋ္ဌော။ ။ဉာဏ်တော်၏ အာရုံအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကို "သဗ္ဗညုတညာဏဇာလသ အန္တော ပဝိဋ္ဌော" ဟု ဆိုသည်၊ ချဲ့ဦးဘုံ-ဘုရားရှင်သည် မဟာကရုဏာ သမာပတ်တော်ကို ရှေးဦးစွာ ဝင်စားတော်မူ၍, သမာပတ်မှ ထတော်မူပြီးသောအခါ "ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတို့သည် ငါဘုရား၏ဉာဏ်တော်၌ ထင်လာစေကုန်သတည်း" ဟု စိုင်ခွာန်တော်မူ၏၊ ထိုအခါ ကျွတ်ထိုက်သောသတ္တဝါတို့သည် ဉာဏ်တော်၌ ထင်လာကြ၏၊ ဤကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အာနုဘော်အစွမ်းတည်း။

အထ ဘဂဝါ။ ။ထိုသို့ထင်လာသောအခါ ထိုသူ၏ သရဏဂုံတည်ခြင်းမှစ၍ ရမည့်အကျိုးကိုလည်းကောင်း, ထိုအကျိုး၏ ဥပနိဿယကိုလည်းကောင်း, ယခုဘဝ၌ ဖြစ်ဆဲ အကျင့်ကိုလည်းကောင်း ကြည့်တော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် "အထခေါ ဘဂဝါ" စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။

သော-ဤပုဏ္ဏားသည်၊ မယိ-ငါသည်၊ ဧတံ ဇနပဒံ-ဤကောသလတိုင်း ဇနပုဒ်သို့၊ ဂတော - ကြွတော်မူလတ်သော်၊ လက္ခဏာပရိယေသနတ္ထံ -လက္ခဏာတော်ကို ရှာခြင်းအကျိုးငှာ၊ အမ္ဘဋ္ဌ-အမ္ဘဋ္ဌမည်သော၊ အန္တေဝါသိ-အနီးနေတပည့်ကို၊ ပဟိ ဏိသတိ-စေလွှတ်လတ့်၊ သော-ထိုအမ္ဘဋ္ဌသည်၊ မယာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိ, ဝါဒပွဋ္ဌိဝါဒံ-ရှေးဦးစွာ ပြောဆိုအပ်သောစကား၏ အတုန့်ပြန်သောစကားကို၊ ကတ္တာ-၍၊ နာနပွကာရံ-အထူးထူးသော အပြားရှိသော၊ အသင္ဘိဝါကျံ-မသူတော်တို့၏ စကားကို၊ (တစ်နည်း) အသဗ္ဘဝါကျံ-အစည်းအဝေးသဘင်၌ မကောင်းသော ဖရှသဝါစာ စကားကို၊ ဝတ္ဘတိ-ပြောဆိုလတ့်၊ တံ-ထိုအမ္ဘဋ္ဌကို၊ အဟံ-သည်၊ ဒမေတွာ-ဆုံးမတော်မူ၍၊ နိဗ္ဗိသေဝနံ-ထိုးဆွရခြင်းမရှိအောင်၊ ဝါ-ယဉ်ကျေးအောင်၊ ကရိဿာမိ-ပြုတော်မူအံ့။

ဝါဒပွဋ္ဌိဝါဒံ။ ။ပါဠိတော်၌ လာလတ့်အတိုင်း "ဧဝံ နု တေ အမ္ဘဋ္ဌ" စသည်ဖြင့် ဝါဘုရားသည် မိန့်တော်မူအပ်သောဝါဒ၏ "ယေစ ခေါ တေ ဘော ဂေါတမ မုဏ္ဍကာ သမဏာ ကာ" စသော ပဋ္ဌိဝါဒ (တုန့်ပြန်စကား) ကို "ဝါဒပွဋ္ဌိဝါဒ" ဟု ဆိုသည်၊ ဝဇ္ဇတေ-ပြောဆိုအပ်၏၊ ဣတိ ဝါဒေါ၊ ဝါဒဿ+ပဋ္ဌိဝါဒေါ ဝါဒပွဋ္ဌိဝါဒေါ။

အသင္ဘိဝါကျံ။ ။သဒ္ဒနီတိ၌ သန္ဓသဒ္ဒါကို သင္ဘိပြု၍ "သင္ဘိ-သူတော်ကောင်း" ဟု ဖြစ်၏၊ ထိုနည်းကိုလိုက်၍ ဋီကာသစ်၌ "အသင္ဘိဝါကျံတိ အသပ္ပုရိသဝါစံ" ဟု ဖွင့်လေသည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန် ၄-ကဏ္ဍ, "ဏျာ ဘတ္ထ သာဓု" ဟူသော (၇၂) သုတ်၌ကား "သဘာယံ-အစည်းအဝေးသဘင်၌+သာဓု-ကောင်းသူတည်း၊ သဗ္ဘော၊ [သာဓု-ကောင်းသောစကားတည်း၊ သင္ဘိ] ဤသို့ပြု၍ "သင္ဘဝါကျံ-အစည်းအဝေးသဘင်၌ ကောင်းသောဝါကျ၊ သဗ္ဘာဝါစာ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဤအလို "နှ+သင္ဘ အသင္ဘ၊ အသင္ဘစ+တံ+ဝါကျံစာတိ အသင္ဘဝါကျံ" ဟု ရှိသင့်သည်။

ပါဠိတော်။ ။ဝါစံ အဘာသိ ဖရုသံ အသင္ဘ (ကုမာရပေတဝတ္ထု) ဝေပစိတ္တိ အသုရိန္ဒော ၊ပေ၊ အသင္ဘာဟိ (အစည်းအဝေးသဘင်၌ ပြောစရာမကောင်းသောကုန်သော) ဖရုသာဟိ ဝါစာဟိ အဏ္ဏောသိတိ-သ ဂါထာဝဂ္ဂ, သဂ္ဂသံယုတ်, ၄ သုတ်၊ ဤပါဠိတော်များ၌ စကားကို အရကောက်ရာဝယ် "အသဗ္ဘော" ဟု သုံးစွဲလေ့ရှိ၏။

ဋီကာ။ ။ဋီကာဟောင်း ရှေးစာအုပ်များ၌ ပါဠိပျက်နေသော်လည်း "တိက္ခတ္တုံ ဣဒ္ဓဝါဒနိပါတနဝသေန (၃ ကြိမ်တိုင်တိုင် ဣဒ္ဓဟူသောဝါဒကို ကျရောက်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) နာနပွကာရက် အသဗ္ဘဝါကျံ သဘာယ် သာဓုဘာဝါယ ဝတ္တုံ အယုတ္တဝစနံ (အစည်းအဝေးသဘင်၌ ကောင်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ဆိုခြင်းငှာ မသင့်သောစကားကို) ဝတ္ဘတိ" ဟု ရှိသင့်၏၊ ဤဋီကာ၌ "သဘာယ် သာဓုဘာဝါယ ဝတ္တုံ အယုတ္တဝစနံ" သည် အသဗ္ဘဝါကျံနှင့်သာ လျော်သော အနက်ဖွင့်တည်း။

နိဗ္ဗိသေဝနံ။ ။ဝိပုဇ္ဇ သေဝဓာတ်သည် တုဒန-ထိုးဆွခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ မယဉ်ကျေးသောမြင်းကို ရထားတပ်၍ မောင်းနှင်သောအခါ ရထားထိန်းက ထိုးဆွ-ရိုက်နှက်ပေးရ၏၊ ယဉ်ကျေးသောမြင်းကိုကား ထိုသို့ ရိုက်နှက်ရခြင်းမရှိ၊ ထိုသို့ မရှိသည်ကို "နိဗ္ဗိသေဝန"

သော-ထိုအမွဋ္ဌသည်၊ အာစရိယသ-ဆရာအား၊ ကထေသတိ-ပြန်၍ ပြောလတ္တံ့၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အသ-ထိုအမွဋ္ဌ၏၊ အာစရိယော-သည်၊ တံကထံ-ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ အာဂမ္မ-လာ၍၊ မမ-၏၊ လက္ခဏာနိ-လက္ခဏာတော်တို့ကို၊ ပရိယေသိသတိ-ရှာလတ္တံ့၊ တသ-ထိုဆရာပုဏ္ဏားအား၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေဿာမိ-ဟောအံ့၊ သော-ထိုဆရာပုဏ္ဏားသည်၊ ဒေသနာ ပရိယောသာနေ-ဒေသနာတော်၏အဆုံး၌၊ သောတာပတ္တိဖလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌဟိဿတိ-တည်လတ္တံ့၊ ဒေသနာ-သည်၊ မဟာဇနဿ-များစွာသောလူအပေါင်း၏၊ သဖလာ-အကျိုးနှင့်တကွဖြစ်သည်၊ ဝါ-အကျိုးရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ မြင်တော်မူ၍၊ ပဇ္ဇဘိက္ခုသတ ပရိဝါရော-ငါးရာသော ရဟန်းအခြံအရံ ရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တံ ဇနပဒံ-ထိုကောသလတိုင်း ဇနပုဒ်သို့၊ ပဋ္ဌိ ပန္နော-ကြွတော်မူပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ ကောသလေသု ၊ပေ၊ ဘိက္ခုသတေဟိတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန-သည်၊ တစ်နည်း, သင်္ဂီတိကာရေဟိ-တို့သည်၊) ဝုတ္တံ။. . . ယေန ဣဒ္ဓါနဂ်လန္တိ-ကား၊ ယေန ဒိသာဘာဂေန-အကြင်အရပ်အဘို့ဖြင့်၊ ဣဒ္ဓါနဂ်လံ-ဣဒ္ဓါနဂ်လရွာသို့၊ အဝသရိတဗ္ဗံ-ရောက်ထိုက်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ယသ္မိံ ပဒေသေ-အကြင်အရပ်၌၊ ဣဒ္ဓါနဂ်လံ-ဣဒ္ဓါနဂ်လရွာသည်၊ (အတ္ထि-ရှိ၏၊) ဣဒ္ဓါနဂ်လန္တိပိ-ဣဒ္ဓါနဂ်လံဟူ၍လည်း၊ ပါဠေါ-ပါဠိတော်ပါ၏သည်၊

ဟုဆိုသည်၊ အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် "ဆုံးမအပ်ပြီး ယဉ်ကျေးပြီးဖြစ်သည်" ဟု ဆိုလို၏။ ထို့ကြောင့် ဋီကာဟောင်း၌ "နိဗ္ဗိသေဝနံတိ ဝိဂတတဏှံ" ဟု ဖွင့်၍, ထိုကဲ့သို့ ထိုးဆွရခြင်းမရှိသူသည် မာနဒဠ္ဌ၏အစွမ်းဖြင့် လှုပ်ရှားမှုမရှိသော, ငြိမ်သက်ယဉ်ကျေးသူသာဖြစ်သောကြောင့် "မာနဒဠ္ဌနဝသေန အပဂတပရိပ္ဖန္ဒနံတိ အတ္ထော" ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ [နိဗ္ဗိသေဝနတ္ထာယာတိ ဝိသေဝနဿ ဝိပ္ပန္ဒိတဿ နိရောဓနာယ၊-သဠာယတနသံယုတ်, အသီဝိသဝဂ္ဂ, ၂-သုတ်ဋီကာ၊ ဝိသေဝနစာရန္တိ အဒန္ဓကိရိယံ၊ ဝိသေဝနကို "အဒန္ဓ" ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သော မဇ္ဈိမပံ, ဘဒ္ဒါလိသုတ် ဋီကာ။]

ယေန ၊ပေ၊ အဝသရိတဗ္ဗံ။ ။ပါဠိတော်၌ "ယေန ဣဒ္ဓါနဂ်လံနာမ ကောသလာနံ ဗြာဟ္မဏဂါမော၊ တဒဝသရိ" ဟု ရှိ၏။ ထို၌ ဣဒ္ဓါနဂ်လံနာမသည် ဝိသေသန အပ္ပဓာန, ဗြာဟ္မဏဂါမောသည် ဝိသေသျပဓာနတည်း၊ ထိုဗြာဟ္မဏဂါမော၏ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် တဒဝသရိကိုကြည့်၍ "အဝသရိတဗ္ဗော" ဟု ပါဠိတော်၌ထည့်၍ အနက်ပေးရမည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ကား ဣဒ္ဓါနဂ်လံကိုငဲ့၍ "အဝသရိတဗ္ဗံ" ဟု ထည့်ထားသည်၊ ထိုသို့ထည့်သောအခါ ယေန၏ စွဲနက်ကိုလည်း "ဒိသာဘာဂေန" ဟု စွဲရသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား-"အကြင်အရှေ့အရပ်ဖြင့် သွားလျှင် ဣဒ္ဓါနဂ်လသို့ ရောက်နိုင်၏၊ ထိုအရှေ့အရပ်ဖြင့်ပင် ဣဒ္ဓါနဂ်လသို့ ရောက်သည်" ဟုလို။

ယသ္မိံ ဝါ။ ။ဤနည်း၌ကား ယေန၌ နာဝိဘတ်သည် အဓိကရဏ အနက်ဟောတည်း၊ ဤနည်း၌လည်း စပ်ပုဒ်တိုက်ရိုက် မရှိ၊ ထို့ကြောင့် "ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ" ၌ကဲ့သို့ "အတ္ထိ" ဟု ကြိယာထည့်၍ အနက်ပေးရိုးရှိသည်။

အတ္ထိ-ရှိသေး၏။ [နာမည်မျှသာဖြစ်သောကြောင့် အနက်အထူးရှာဖွယ် မလိုရကား "ဣဗျာနဂ်လံ" ပါဠိလည်း အသင့်ပင်-ဟူလို။] တဒဝသရီတိ-ကား၊ တေန-ထိုအရပ် အဖို့ဖြင့်၊ အဝသရိ-ရောက်တော်မူပြီ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တံ-ဣစ္ဆာနဂ်လရှာရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ အဝသရိ-ပြီ၊ တေန ဒိသာဘာဂေန-ဖြင့်၊ ဂတော-ရောက်တော်မူပြီ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တံ ပဒေသံ-ဣစ္ဆာနဂ်လရှာရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဂတော-ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ဣစ္ဆာ ၊ပေ၊ ဝနသဏ္ဍောတိ-ကား၊ ဣစ္ဆာနဂ်လံ-ကို၊ ဥပနိဿာယ-မှီ၍၊ (ဂေါစရ ဂါမ်အဖြစ်ဖြင့် မှီ၍၊) ဣစ္ဆာနဂ်လဝနသဏ္ဍော-ဣစ္ဆာနဂ်လတောအုပ်၌၊ သီလခန္ဓာ ဝါရံ-သီလတည်းဟူသော ခံတပ်ကို၊ (သစ်တုံးစသည်ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ကာရံ

တဒဝသရီ။ ။ယေနကို အနက် ၂ မျိုးဖွင့်ခဲ့သည် အားလျော်စွာ ပဌမအနက်၏ နိယမအတွက် တံကို "တေန+အဝသရိ. . . တေန ဒိသာဘာဂေန ဂတော" ဟုလည်းကောင်း, ဒုတိယအနက်၏ နိယမအတွက် တံကို "တံ+ဝါ အဝသရိ. . . တံ ပဒေသံ ဂတော" ဟုလည်း ကောင်း, ၂ နည်းစီ (သဒ္ဒါ, အနက်ခွဲ၍) ဖွင့်သည်။

အဝသရိ။ ။အဝသရိ၌ သရဓာတ်၏ ဂတိအနက် ဟု ယူစေလိုသောကြောင့် "ဂတော" ဟု ဖွင့်၏။ အဝ အနက်မရှိ ဋီကာ၌ "အဝသရိတဗ္ဗတိ ဥပဂန္တဗ္ဗ-ကပ်ရောက်ထိုက်၏" ဟု ဥပသဒ္ဒါထည့်၍ ဖွင့်ခြင်းမှာ သွားခြင်းကြိယာကိုမယူဘဲ "ရောက်ခြင်း" ကြိယာကို ယူစေ လိုသောကြောင့်တည်း၊ [ဋီကာသစ်၌ကား-"ယေန ဒိသာဘာဂေန ဂတော"ကို "အဂမာသိ-သွားပြီ"ဟု ဖွင့်၍ "တံဝါ ပဒေသံဂတော"ကို "သမ္ဘာပုဏိ-ရောက်ပြီ"ဟု ၂ နည်းခွဲ၍ ဖွင့်၏၊ နီးကပ်၍နေသော ဂတော ၂ ပုဒ်မှာ ထိုသို့ အနက်ကွဲထိုက်မည်မထင်ပါ။]

ဣစ္ဆာနဂ်လေ ၊ပေ၊ ဝနသဏ္ဍေ။ ။အာဓာရ ၂ ပုဒ်ရှိသော်လည်း ဣစ္ဆာနဂ်လေ၌ သတ္တမီသည် သမီပတ္ထတည်း၊ ဣစ္ဆာနဂ်လဝနသဏ္ဍောကား နိဝါသဋ္ဌာနဖြစ်သော အဓိကရဏတ္ထ တည်း။ ဤသို့ အနက်ကွဲပုံကို သိစေလိုသောကြောင့် "ဣစ္ဆာနဂ်လံ ဥပနိဿာယ ဣစ္ဆာနဂ်လ ဝနသဏ္ဍေ ၊ပေ၊ ဝိဟရတိ"ဟု မိန့်သည်။ [ဣစ္ဆာနဂ်လေတိ ဣဒံ တဒါ ဘဂဝတော ဂေါစရ ဂါမနိဒဿနံ သမီပတ္ထေ ဘုမ္မန္တိ ကတ္တာ, ဣစ္ဆာနဂ်လဝနသဏ္ဍောတိ နိဝါသဋ္ဌာနဒဿနံ အဓိကရဏေ ဘုမ္မန္တိ-ဋီကာ။]

သီလခန္ဓာဝါရံ။ ။"သီလခန္ဓာဝါရံ ၊ပေ၊ ဝိဟာရေန"တိုင်အောင်သော စကား တို့ကား ပါဠိတော်ကို တိုက်ရိုက်ဖွင့်သော စကားမဟုတ်၊ ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြခြင်း၌ ကျမ်းကျင် သောဆရာ၏ အစွမ်းပြအားဖြင့် ရူပကအလက်ာဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ဖွင့်ပြအပ်သော စကား တို့သာတည်း၊ ရာဇကမ္မိကာ ဒါရုက္ခန္ဓာဒီဟိ အာ (သမန္တတော)ဝရန္တိပရိက္ခိပန္တိ ဧတ္ထာတိ ခန္ဓာ ဝါရော၊ [ခန္ဓ+အာ+ဝါရ၊ ဝရဓာတ်သည် အာ ရှေ့ရှိသောကြောင့် ပရိက္ခိပနအနက်ကို ဟော ၏။] သစ်ဟုံး ထန်းတုံး ကျောက်အုတ်စသော အတုံးအခဲတို့ကို ပတ်ဝန်းကျင် ကာရံရာဖြစ်သော

အပ်သောခံတပ်နှင့်တူသော သီလတော်ကို) ဗန္ဓိတ္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်ဖွဲ့တော်မူ၍၊ သမာဓိကောန္ဓံ-သမာဓိတည်းဟူသော လုံ့မကို၊ ဥဿာပေတ္တာ-ထောင်မတ်စေတော်မူ၍၊ ဝါ-စိုက်ထောင်တော်မူ၍၊ သဗ္ဗညုတညာဏသရံ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တည်းဟူသော ဝဇိရစိန်အဖျားရှိသောမြှားကို၊ ပရိဝတ္တယမာနော-ထက်ဝန်းကျင် လည်စေတော်မူလျက်၊ (တစ်နည်း)၊ သဗ္ဗညုတညာဏပဒံ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တည်းဟူသော မန္တန်ပုဒ်ကို၊ ပရိဝတ္တယမာနော-အဖန်ဖန် မန်းမှုတ်တော်မူလျက်၊ ဓမ္မရာဇာ-တရားမင်းဘုရားသည်၊ ယထာဘိရုစိတေန-အကြင်အကြင် အလိုရှိတော်မူအပ်သော၊ ဝိဟာရေန-သီတင်းသုံးတော်မူခြင်းဖြင့်၊ ဝိဟာရတိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏။ [ယထာဘိရုစိတေန ဝိဟာရေနာတိ သဗ္ဗဝိဟာရသာမာရဏာဒဿနံ၊ ဒိဗ္ဗဝိဟာရာဒီသု ယေန ယေန အတ္တနာ အဘိရုစိတေန ဝိဟာရေန ဝိဟာရတိတိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။]

တပ်မြို့ကို "ခန္ဓာဝါရ"ဟု ခေါ်၏၊ [ထိယံ တု ရာဇာနိစ, ခန္ဓာဝါရော ဘဝေ ထစ၊-အဘိဓာန် (၁၉၈)။] ဤနေရာ၌ကား ဓမ္မရာဇာ၏ သီတင်းသုံးတော်မူရာဖြစ်၍ ထို တပ်မြို့ကဲ့သို့ လုံခြုံသော သီလတော်ကို "ခန္ဓာဝါရ"ဟု သဒိသူပစာရအားဖြင့် ခေါ်ရသည်၊ [သီလသခ်ါတော+ခန္ဓာဝါရော သီလခန္ဓာဝါရော။]

သမာဓိကောန္ဓံ။ ။"သမ္မာသမာဓိသခ်ါတံ မဂ်လသတ္တိ"ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏။ သတ္တိအနက်ကို ကုန္ဓသဒ္ဒါသည်သာ ဟော၏၊ ကုန္ဓ၏အနက်ဖြစ်သော လုံ့သည်လည်း လုံ့မ (လုံ့ရှည်)တည်း။ [အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ကား ကုန္ဓ၏ပရိယာယ် (ကောဏ္ဍ)ဟု တွေ့ရသည်၊ ထို့ကြောင့် ကောန္ဓသည် မူရင်းဟုတ်ကောင်းမှ ဟုတ်မည်။]

သဗ္ဗညုတညာဏပဒံ။ ။"သဗ္ဗညုတညာဏသခ်ါတံ ဇယမန္တပဒံ (အောင်မြင်ကြောင်း မန္တန်ပုဒ်ကို)၊ ပရိဝတ္တယမာနောတိ ဇပ္ပယမာနော (အဖန်ဖန်မန်းမှုတ် စုတ်တော်မူလျက်)"ဟုလည်းကောင်း, "သဗ္ဗညုတညာဏသရန္တိပိ ပါဌော၊ သဗ္ဗညုတညာဏဝဇိရဂ္ဂသရံ အပရာပရံ ပရိဝတ္တယမာနော (တပြောင်းပြန်ပြန် လှည့်တော်မူလျက်)ဟုလည်းကောင်း" ဟု ဋီကာသစ်၌ ပါ၍ ၂ မျိုးဖွင့်သည်။

မုတ်ချက်။ ။တရားမင်းဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ အကျင့်ပဋိပတ်တော်ဟူသမျှသည် အဓမ္မကို အကုန်အစင် နှိမ်နင်းခြင်းသာ အရေးအကြီးဆုံးရှိ၏၊ ထိုအကျင့် ပဋိပတ်ဟူသည်လည်း အချုပ်အားဖြင့် သီလသမာဓိပညာတော်သာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုတရား သုံးပါးကိုသာ ဓမ္မရာဇာ၏ အဆောင်အယောင်လုပ်၍ "သီလခန္ဓာဝါရံ, သမာဓိကောန္ဓံ, သဗ္ဗညုတညာဏသရံ"ဟု ရူပကအလင်္ကာဖြင့် ပြသည်။ [ဓမ္မရာဇဿ ဘဂဝတော သဗ္ဗသော အဓမ္မနိဂ္ဂဟကရနေ ပရာဝေ ပဋိဝတ္ထိ၊ သာ စ သီလသမာဓိပညာဝသေနာတိ သီလာဒိတ္တယသော ဂဟဏံ၊-ဋီကာသစ်။]

အဒ္ဓါနဂမနအဖွင့် ပြီး၏။

ပေါက္ခရသာတီဝတ္ထုအဖွင့်

၂၅၅။ တေန ခေါ် ပန သမယေနာတိ-ကား၊ ယေန သမယေန-အကြင် အခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တတ္ထ-ထိုကျွန်းနန်းလတောအုပ်၌၊ ဝိဟရတိ-၏၊ ["တေန" ဟူသော နိယမ၏ အနိယမကို ထည့်သည်။] တေန သမယေန-ကျွန်းနန်းလ တောအုပ်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ တသ္မိं သမယေ-ကျွန်းနန်းလ တောအုပ်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ကတိ အယံ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း၊ ["တေန သမယေန"၌ "နာဝိဘတ်၏ သတ္တမီအနက်-ဟူလို။] (ယော-အကြင်ပုဏ္ဏားသည်၊) ဗြာဟ္မဏ-မန္တန်ကို၊ ဝါ-ဝေဒကျမ်းစာကို၊ အဏတိ-ရွတ်အံ့ တတ်၏၊ ကတိ-ကြောင့်၊ (သော-သည်၊) ဗြာဟ္မဏော-မည်၏။ မန္တေ-မန္တန်တို့ကို၊ သဇ္ဈယတိ-သရဇ္ဈာယ်တတ်၏၊ ကတိ အတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ ကဿမေဝ-ဤဗြာဟ္မဏ် အဏတိဟူသော ဝိဂြိုဟ်ဝါကျသည်သာ၊ ဇာတိဗြာဟ္မဏာနံ-ဇာတ်အားဖြင့် ဗြာဟ္မဏဖြစ်သူတို့၏၊ နိရုတ္တိဝစနံ-ထုတ်ဖော်ပြောဆိုအပ်သော ဝိဂြိုဟ်ဝါကျတည်း၊ ပန-ကား၊ အရိယာ-အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ (အရိယာနံ-တို့၏၊) ဗာဟိတပါပတ္တာ-မျှောအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ["အပပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟု ရှေးကပေးကြ၏။] ဗြာဟ္မဏာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-နိ၏၊ ["ဗြာဟ္မဏ အဏတိ"စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ် ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍာဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ပေါက္ခရသာဒီတိ ကွဒ်-ပေါက္ခရသာဒီဟူသော ဤအမည်သည်၊ တဿ-ထို ပုဏ္ဏား၏၊ နာမ်-အမည်တည်း၊ ပေါက္ခရသာတိတိပိ-တီ ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ်၏၊ (သီဟိုဠ်မှုအတိုင်း)၊ [မြန်မာမှုအတိုင်းကား-ပေါက္ခရ သာတီတီ ကွဒ်-ပေါက္ခရသာတီဟူသောဤအမည်သည်၊ တဿ-၏၊ နာမ်-တည်း၊ ကဿ-ကြောင့်၊ (သော-ထိုပုဏ္ဏားကို၊) ပေါက္ခရသာတီတိ-တီဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ်သနည်း၊ ဤသို့ပေးပါ။] ကိရ-ခဲ့၊ [ကဿကို အမှန်ယူလျှင် "ကိရ (ယသ္မာ)-အကြင်ကြောင့်" ဟု ပေးပါ။] တဿ-ထိုပုဏ္ဏား၏။ ကာယော-သည်၊ သေတပေါက္ခရသဒိသော-ဖြူသော ပဒုမ္မာကြာနှင့်တူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဒေဝနဂရေ-အလကမန္ဒာစသော နတ်မြို့၌၊ ဥဿာပိတရဇတတောရဏဝိယ-

---

ပေါက္ခရသာဒီ (သာတီ)။ ။သီဟိုဠ်မှု၌ "ပေါက္ခရသာဒီ" ဟုလည်းကောင်း၊ "ပေါက္ခရသာတီ" ဟုလည်းကောင်း ပါ၌ ၂ မျိုးရှိ၏၊ ထို ၂ မျိုးလုံးလည်း သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ် အသီးအသီးရှိ၏၊ မှန်၏-နောက်အကျယ်ဝါကျ၌ "ကွတိ နံ ပေါက္ခရသဒိသတ္တာ" သည် ပေါက္ခရ သာဒီ အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြ နာမလာဘဟိတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါ၌ ၂ မျိုးလုံးပင် သူ့နည်းနှင့်သူ မှန်ရကား "ပေါက္ခရသာဒီတိ ကွဒ် တဿ နာမ်၊ ပေါက္ခရသာတီတိပိ ဝုစ္စတိ" ဟု ရှိသော သီဟိုဠ်မှုအတိုင်းသာ ကောင်းသည်။

စိုက်ထူအပ်သော ငွေတုရိုက်းတိုင်ကဲ့သို့၊ သောဘတိ-တင့်တယ်၏၊ ပန-ဆက်၊ အသ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ သီသံ-ဦးခေါင်းသည်၊ ကာဠဝဏ္ဏံ-မည်းနက်သောအဆင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဣန္ဒနီလမဏိမယံဝိယ-ဣန္ဒနီလာ ပတ္တမြားညိုအတိုဖြီးသကဲ့သို့၊ (သောဘတိ၊) မသုပိ-မုတ်ဆိတ်ကျင်သည်လည်း၊ စန္ဒမဏ္ဍလေ-လဝန်း၌၊ ကာဠ မေယရာဇိဝိယ-(တစ်ရံတစ်ခါ ပေါ်ထွက်လာသော) မည်းနက်သော မိုးတိမ် အရေးကဲ့သို့၊ ခါယတိ-ထင်ရ၏၊ အဂ္ဂီနီ-မျက်လုံးတို့သည်၊ နီလုပ္ပလသဒိသာနိ-ကြာညိုပန်းနှင့် တူကုန်၏၊ နာသာ-နှာတံသည်၊ ရဇတပနာဠိကာဝိယ-ငွေကျည်တောက်ကဲ့သို့၊ သုဝဏ္ဏိတာ-လုံးသင့်ရာအရပ်၌ ကောင်းစွာလုံး၏၊ သုပရိသုဒ္ဓါ-ကောင်းစွာထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်၏။

ဟတ္ထပါဒတလာနိစေဝ- လက်ဖဝါး ခြေဖဝါးအပြင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မုခဒ္ဒါရဠ-ခံတွင်းပေါက်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-နှုတ်ခမ်းသည်လည်းကောင်း၊ ကတလာခါရသပရိကမ္မံဝိယ-ပြုအပ်ပြီးသော ချိတ်ရည်ဖြင့် ပရိကမ်ရှိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ (ချိတ်ရည်ဖြင့် ပရိကမ်ပြုထားသကဲ့သို့) သောဘတိ-၏၊ [ဟတ္ထပါဒ တလာနိကိုင့်၍ "သောဘန္တိ" ဟု ရှိလျှင်လည်း ကောင်း၏။] ဗြာဟ္မဏသ-၏၊ အတ္တဘာဝေါ-အတ္တဘောသည်၊ အတိဝိယ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တော-တင့်တယ်သည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်၏၊ အရာဇကေ-မင်းမရှိသော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ ဣမံ ဗြာဟ္မဏံ-ကို၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ကာတုံ-ဌာ၊ ယုတ္တံ-သင့်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သို့ကလောက်၊) ဧသ (ဧသော)-ဤပုဏ္ဏားသည်၊ သသိရိကော-အသရေရှိ၏၊ နံ-ထိုပုဏ္ဏားကို၊ ဣတိ (တသ္မာ) ပေါက္ခရသာဒိသတ္တာ-ထိုသို့ ပဒုမ္မာကြာဖြူနှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပေါက္ခရသာဒိတိ-ပေါက္ခရသာဒိဟူ၍၊ သဉ္ဇာနန္တိ-ကောင်းစွာသိကြကုန်၏၊ "မှည့်ခေါ်ကြသည်" ဟူလို။

သုဝဏ္ဏိတာ သုပရိသုဒ္ဓါ။ ။ဝဏ္ဏဘာဝသ ယုတ္တဌာနေ သုဌုဝဏ္ဏလာ-လုံးသင့်ရာ ဌာန၌ ကောင်းစွာလုံး၏၊ ကာဠဝဏ်တိလကာဒိနံ-မည်းနက်သော အဆင်းရှိသောတင်းတိပ်, ဖောက်ပြန်သော ကိုယ်အင်္ဂါ, နှမ်းစေ့ပမာဏရှိသော မှဲ, အစရှိသည်တို့၏၊ အဘာဝေန သုပရိ သုဒ္ဓါ-ဖြစ်ကား။ [ကာဠဝဏ်တိလက ပုဒ်တို့၏အဖွင့်ကို သာမညဖလသုတ် ဣဒ္ဓိဝိဓညာဏာဒိကထာ ၁၀ သကဏိက် ပုဒ်အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

လာခါရသပရိကမ္မံ။ ။ပရိ+ကရိယတေ-အဖန်ဖန်+ပြုအပ်၏၊ ဣတိ ပရိကမ္မံ၊ လာခါရသေန+ပရိကမ္မံ လာခါရသပရိကမ္မံ၊ ကတံ+လာခါရသပရိကမ္မံ ယသ္မာတိ ကတလာ ခါရသ ပရိကမ္မံ၊ လက်ဖဝါး ခြေဖဝါး နှုတ်ခမ်းတို့သည် ချိတ်ရည်ဖြင့် ဆိုးထားသကဲ့သို့ နီမြန်း ကြသည်-ဟူလို။

ပေါက္ခရသဒိသတ္တာ။ ။ဤဟိတ်ဖြင့် "ပေါက္ခရသာဒိ" အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်း ကိုပြ၏။ သာဒိသည် ဣယတမကိ-စသော ဥဏာဒိသုတ်၌လာသော "သမာန+ဒိသ" မှ သမာန ကို သပြု, ဒိယပြု, ဒိသမှ သကို ဤပြု၍ပြီးသော ပုဒ်တည်း၊ "ပေါက္ခရေန-ပဒုမ္မာကြာဖြူနှင့်+

ပန-ကား၊ (ပေါက္ခရသာဒီ အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းမှတစ်ပါး, ပေါက္ခရသာတီ အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကား၊) ["ဣတိ နံ ပေါက္ခရေ သယိတတ္တာ ၊ပေ၊ သဠာနန္တိ" တိုင်အောင် မြောက်သည်၊] အယံ-ဤပုဏ္ဏားသည်၊ ကဿပသမ္မာသမ္မုဒ္ဓကာလေ-ကဿပမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါ၌၊ တိဏ္ဏံ-နှစ်သော၊ ဝေဒါနံ-ဝေဒကျမ်းစာတို့၏၊ ပါရဂူ-တစ်ဖက်ကမ်းရောက်, တတ်မြောက်သူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဒသပလသေ-မြတ်စွာဘုရားအား၊ ဒါနံ-အလှူကို ဒတ္တာ-လှူပြီး၍၊ ဓမ္မဒေသနံ-တရားဒေသနာတော်ကို၊ ဝါ-ဟောအပ်သောတရားတော်ကို၊ သုတ္တာ-၍၊ ဒေဝလောကေ-နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ပြီ၊ သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ တတော-ထိုနတ်ပြည်မှ၊ မနုဿလောကံ-သို့၊ အာဂန္တွာ-လာလသော်၊ မာတုကုစ္ဆိဝါသံ-အမိဝမ်း၌နေရခြင်းကို၊ ဇဂုစ္ဆိတ္တာ-စက်ဆုပ်၍၊ ဝါ-စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဟိမဝန္တပဒေသေ-ဟိမဝန္တာအရပ်၌၊ မဟာသရေ-အိုင်ကြီး၌၊ ပဒုဂ္ဂေ-ပဒုမ္မာကြာတိုက်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ။

စ-ဆက်၊ တဿသရဿ-ထိုအိုင်ကြီး၏၊ အဝိဒူရေ-အနီး၌၊ တာပသော-ရသေ့သည်၊ ပဏ္ဏာသာလာယ-သစ်ရွက်ကျောင်း၌၊ ဝသတိ-နေ၏၊ သော-ထိုရသေ့သည်၊ တီရေ-ကမ်းနား၌၊ ဌိတော-ရပ်တည်သည်၊ (သမာနော-စဉ်၊) တံပဒုမံ-ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ဣဒံ ပဒုမံ-သည်၊ အဝသေသပဒုမေဟိ-ကြွင်းသောပဒုမ္မာကြာတို့ထက်၊ မဟန္တတရံ-အထူးသဖြင့် ကြီး၏၊ ပုပ္ဖိတကာလေ-ကောင်းစွာဖြစ်သော ပွင့်ခြင်းရှိရာအခါ၌၊ နံ-ထိုပဒုမ္မာကြာကို၊ ဂဟေဿာမိ-ယူအံ့၊ ဣတိ စိန္တေသိ၊ တံ-ထိုပဒုမ္မာကြာသည်၊ သတ္တာဟေနာပိ-ခုနစ်ရက်ဖြင့်လည်း၊ (ခုနစ်ရက်ကြာတောင်မှလည်း၊) နှ ပုပ္ဖတိ-မပွင့်၊ တာပသော-သည်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤပဒုမ္မာကြာသည်၊ သတ္တာဟေနာပိ-ဖြင့်လည်း၊ နှ ပုပ္ဖတိ နုခေါ-မပွင့်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ နံ-ထိုပဒုမ္မာကြာကို၊ ဂဟေဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ သြတရိတ္တာ-သက်ဆင်း၍၊ ဂဏှိ-ယူပြီ၊ တံ-ထိုပဒုမ္မာကြာသည်၊ တေန-ထိုရသေ့သည်၊ နာဠတော-အရိုးမှ၊ ဆိန္နမတ္တံ-ဖြတ်အပ်ပြီးကာမျှသည်၊ (သမာနံ) ယေဝ-သော်သာ၊ ပုပ္ဖိတံ-ကောင်းစွာဖြစ်သော ပွင့်ခြင်းရှိ၏၊ [သဠာတ အဿတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်း မောဂ္ဂလ္လာန်-ဏာဒိ ၄၅ သုတ်။] အထ-ပွင့်လာရာ ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုပဒုမ္မာကြာ၏၊ အဗ္ဘန္တရေ-အတွင်း၌၊ သုဝဏ္ဏစုဏ္ဏပိဠရံ-ရွှေမှုန့်တို့ဖြင့် ရွှေအဆင်းရှိသော၊

သာဒီ-တူသူတည်း၊ ပေါက္ခရသာဒီ-သူ" ဟု ပြုပါ၊ ပဒုမ္မာကြာဖြူနှင့် ကိုယ်အားဖြင့် တူသူ-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့၌ "တဿ ကာယော သေတပေါက္ခရသဒိသော" ဟု ဆိုခဲ့သည်၊ "သာဒီ" ဟူသောပုဒ်ကို မတွေ့ရဘဲ "သာတီ" ပုဒ်ကိုသာ တွေ့ရသောကြောင့် "ပေါက္ခရေန သဒိသေ. ကာယော ယဿာတိ ဟိ ပေါက္ခရသာတိ, နီရုတ္တိနယေန၊ သာတသဒ္ဒေါ ဝါ သဒိသတ္ထော" စသည်ဖြင့် ဋီကာသစ်ကြံလေသည်၊ သာဒီပုဒ်ကို တွေ့ရလျှင် ဤသို့ ဋီကာသစ်ကြံမည် မဟုတ်ပါ။

ရဇတဝိမ္ဘက်ဝိယ-ဌေရုပ်ကလေးကိုကဲ့သို့၊ (တထာ-ထို့အတူ၊) ပဒုမရေကုပိဠ္ဠရံ-ပဒုမ္မကြာဝတ်မှုံတို့ဖြင့် ရွှေအဆင်းရှိသော၊ သေတဝဏ္ဏ-ဖြူသော အဆင်းရှိသော၊ ဒါရက်-ကလေးကို၊ အဒ္ဒသ-တွေ့ရပြီ။

သော-ထိုရသေ့သည်၊ ဧသ (ဧသော)-ဤကလေးသည်၊ မဟာပုညော-ကြီးသော ဘုန်းရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ နံ-ထိုကလေးကို၊ ပဋ္ဌ ဇဂ္ဂါမိ-မွေးမြူအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပဏ္ဏသာလံ-သို့၊ နေတွာ-ဆောင်၍၊ ပဋ္ဌဇဂ္ဂိတွာ-၍၊ သတ္တဝဿကာလတော-၇ နှစ်ရှိရာအခါမှ၊ ပဌာယ-၍၊ တယော-သုံးပုံ ကုန်သော၊ ဝေဒေ-ဗေဒကျမ်းတို့ကို၊ ဥဂ္ဂဏှာပေသိ-သင်ယူစေပြီ၊ ဒါရကော-သည်၊ တိဏ္ဏံ-ကုန်သော၊ ဝေဒါနံ-တို့၏၊ ပါရံ-တစ်ဖက်ကမ်းရောက်တတ်မြောက်ခြင်းသို့၊ (အပြီးအဆုံးသို့၊) ဂန္တွာ-ရောက်၍၊ ပဏ္ဍိတော-ကြောင်းကျိုးမြင်သိ, ပင်ကိုပညာ ရှိသော၊ ဗျတ္တော-ထိုထိုကိစ္စအတွက်, ထက်မြက်သော၊ ဝါ-ဝေဒကျမ်းအတွက်, ထက်မြက်သော၊ ဇမ္ဗုဒီပေ-ဇမ္ဗူဒီပ်၌၊ အဂ္ဂပြာဟွဏော-အမြတ်ဆုံး ပုဏ္ဏားသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ အပရေန-တစ်ပါးသော၊ သမယေန-၌၊ ကောသလသ-ကောသလမည်သော၊ ဝါ-ကောသလတိုင်း၏ အစိုးရသော၊ ရညော-မင်းအား၊ သိပ္ပံ-ဝေဒကျမ်းအတတ်ကို၊ ဒဿေသိ-ပြပြီ၊ [အရာဌာန အားလျော်စွာ ဝေဒကျမ်းကို "သိပ္ပ" ဟု ယူပါ။] အထ-ဝေဒကျမ်း အတတ်ကို ပြပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အသ-ထိုပုဏ္ဏားအား၊ သိပ္ပေ-၌၊ ပသန္နော-ကြည်ညိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ရာဇာ-သည်၊ ဥက္ကဋ္ဌနာမ-ဥက္ကဋ္ဌာမည်သော၊ မဟာနဂရံ-မြို့ကြီးကို၊ ဗြဟ္မဒေယျ-မြတ်သောပေးအပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ အဒါသိ-ပြီ၊ [ဗြဟ္မဒေယျ

သုဝဏ္ဏစုဏ္ဏပိဠ္ဠရံ။ ။သုဝဏ္ဏစုဏ္ဏေဟိ+ပိဠ္ဠရံ (ရွှေအဆင်း) ယသ္သာတိ သုဝဏ္ဏ-စုဏ္ဏပိဠ္ဠရံ (ရဇတဝိမ္ဘက် ရှေ့၊) ပိဠ္ဠရသဒ္ဒါသည် ဟေမဝဏ္ဏသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း။ ရွှေမှုန့်တို့ဖြင့် ရောပြွမ်းနေသော ဌေရုပ်ကလေးကဲ့သို့ ပဒုမ္မာကြာဝတ်မှုန်တို့ဖြင့် ရောပြွမ်းနေသော ဖြူဖွေးသော ကလေးငယ်။

ပါရံ။ ။မြစ်၏ ဟိုဖက်ကမ်းသည် မြစ်၏အဆုံးဖြစ်သကဲ့သို့, ထို့အတူ ဝေဒတို့၏ အဆုံးကို "ပါရံ" ဟု ခေါ်သည်၊ (တစ်နည်း) ပါရဓာတ်သည် "ကမ္မသမာပန-အမှုကိစ္စ၏ ပြီးဆုံးခြင်း" အနက်ဟောတည်း၊ "ဝေဒကို သင်ယူခြင်းကိစ္စ၏ ပြီးဆုံးခြင်း" ဟူလို၊ ပါရယတိ-ပြီးဆုံတတ်၏၊ ဣတိ ပါရံ [ပါရန္တိ ပရိယောသာနံ၊ နိပ္ပတ္တိဝါ (ပြီးစီးခြင်း) ဝုစ္စတိ၊ နဒီသမုဒ္ဒါဒိနံ ပရိယောသာနဘူတံ ပါရံ ဝိယာတိ ကတ္တာ-ဋီကာသစ်။]

ပဏ္ဍိတော, ဗျတ္တော။ ။ဤ ၂ ပုဒ်၏ပြီးပုံကို ပါစိတ်-ဘိက္ခုနီ-ပဌမပါရာဇိက အဖွင့် ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။. . . . . ပဋိသန္ဓိပညာသင်္ခါတေန သဘာဝညာဏေန (အားဖြင့်) ပဏ္ဍိတော၊ ဣတိ ကတ္တာဌေသု (ပြုထိုက်သော ထိုထိုကိစ္စတို့၌) ဝေဒေသုဝါ ဝိသဒပညာ သင်္ခါတေန ဝေယျတ္တိယေန ဗျတ္တော-ဋီကာသစ်။

ပုဒ်ကို နောက်၌ ဖွင့်လတ္တံ့။] နံ-ထိုပုဏ္ဏားကို၊ ပေါက္ခရေ-ပဒုမ္မာကြာ၌၊ ဣတိ (တသ္မာ) သယိတတ္တာ-ဤသို့ကိန်းရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပေါက္ခရသာတီတိပိ-ပေါက္ခရသာတီဟူ၍လည်း၊ သဠာနန္တိ-ကောင်းစွာသိကြကုန်၏၊ (ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏။)

ဥက္ကဋ္ဌံ အဗျာဝသတိတိ-ကား၊ ဥက္ကဋ္ဌာနာမကေ-ဥက္ကဋ္ဌာ အမည်ရှိသော၊ နဂရေ-၌၊ ဝသတိ-နေ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (ဥက္ကဋ္ဌာ နာမကေ-သော၊ နဂရေ-၌၊) အဘိဘဝိတ္တာ-လွှမ်းမိုး၍၊ အာဝသတိ-အပိုင်းအခြားအားဖြင့် နေ၏၊ တဿနဂရဿ-၏၊ သာမိကော-အရှင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ယာယ မရိယာဒါယ-အကြင် သူတစ်ပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံသော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ တတ္ထ-ထိုမြို့၌၊ ဝသိတဗ္ဗံ-

---

ပေါက္ခရေ သယိတတ္တာ။ ။ဤဟိတ်ကိုကြည့်၍ "သာတီ" ၌ သီဓာတ်မှ ဤကို အာပြု, တ ပစ္စည်းဖြင့် သယနံ-ကိန်းခြင်း (နေခြင်း)၊ သာတော-ခြင်း၊ သာတော+ယသ+အတ္ထိတိ သာတီ-နေခြင်းရှိသူ၊ ပေါက္ခရေ+သာတီ ပေါက္ခရသာတီ၊ ဤသို့ကြောင့်၏၊ ဤပြခဲ့သော နည်းအရ "ပေါက္ခရသာတီ (သာဒီ)" ဟု ဤကာရန္တသာရှိရမည်၊ စာအုပ်တို့၌ကား ဣကာရန္တ ချည်းရှိ၏၊ [ဋီကာ၌ နောက်တစ်နည်းပြသေး၏၊ ပါဠိပျက်နေဟန်တူသည်။]

အဗျာဝသတိ။ ။[အဓိ+အာ+ဝသတိ] ဤပုဒ်ကို ၂ နည်းဖွင့်ရာ၌ ပဌမနည်းဝယ် အဓိသဒ္ဒါ+အာသဒ္ဒါတို့သည် အနက်မရှိသော ဥပသာရပုဒ်မျှသာတည်း၊ ထိုအဓိ+အာ ရှေးရှိသော ဝသဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ၌ သတ္တမီအနက်ဝယ် ဒုတိယာသက်ရိုး ရှိသောကြောင့် "ဥက္ကဋ္ဌံ+အဗျာဝသတိ" ဟု ပါဠိတော်၌ရှိရသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဥက္ကဋ္ဌနာမကေ နဂရေ ဝသတိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ [ရူပသိဒ္ဓိ-ကာရက-တတိယာ သတ္တမီနဉ္စသုတ်နှင့် မောဂ္ဂလ္လာန်-၂ ကဏ္ဍ, ၂ သုတ် အာဘယာရာမဆရာတော်၏ နိဿယ၌ကြည့်ပါ။]

အဓိ+အာ အနက်ရှိ။ ။ဒုတိယနည်း၌ကား အဓိသည် အဘိဝန (ဣဿရိယ) အနက်ဟော, အာ သဒ္ဒါသည် မရိယာဒါအနက်ဟောတည်း၊ ဤသို့ အနက်ရှိကြောင်း အခါ၌လည်း ဝိဘတ်ကို တတိယာ သတ္တမီနဉ္စသုတ်ဖြင့်ပင် သက်ရသည်၊ [ဋီကာသစ်၌ကား "ကမ္မပ္ပဝစနီယယုတ္တောသုတ်ဖြင့် ဘုမ္မတ္ထာ၌ ဒုတိယာသက်" ဟု ဆို၏၊ သို့သော် သဏ္ဌာနသဒ္ဒါကျမ်းတို့အလို အဓိသည် ကမ္မပ္ပဝစနီယမဟုတ်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။]

တဿ နဂရဿ ၊ပေ၊ ဝသတိ။ ။အဓိ+အာ အနက်ရှိသော ဒုတိယနည်းကို ခွဲ,လို၍ "တဿ နဂရဿ" စသည်ကိုမိန့်သည်၊ "တဿ နဂရဿ သာမိကော, ဟုတ္တာ" သည် "အဘိဘဝိတ္တာ" ၏ အကျယ်တည်း၊ "အဘိဘဝိတ္တာ-ပိုင်ရှင်အဖြစ်ဖြင့် လွှမ်းမိုးအုပ်စိုး၍" ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ၊ "ယာယ မရိယာဒါယ ၊ပေ၊ တာယ မရိယာဒါယ" သည် အာ ဥပါသာရ၏ အဖွင့်တည်း၊ အာ ဥပသာရသည် မရိယာဒါအနက်ဟော-ဟူလို။

ယာယ မရိယာဒါယ။ ။မရိယာဒါကို "ပရိ+အာ+ဒါ" ဟု ခွဲ၊ ပကို မ ပြု၊ "ပိုင်းခြား၍ယူကြောင်း-အပိုင်းအခြား" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ထို "မရိယာဒါ" ဟူသည်လည်း သူတစ်ပါးနှင့် မစပ်ဆိုင်သော (ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်သော) အပိုင်းအခြားတည်း၊ [ယာယ မရိယာဒါယာတိ ဟိ ယာယ

နေထိုက်၏၊ တာယ မရိယာဒါယ-ထိုသူတစ်ပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံသော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ဝသတိ-၏၊ [စာအုပ်တို့၌ "ဝသိ" ဟု ရှိ၏၊ အဗ္ဗာဝသတိ၏ အုဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် "ဝသတိ" ဟု ရှိရမည်။]

ကိရ-တဆင့်စကား, ကြားရဖူးသည်ကား၊ (တစ်နည်း)၊ ကိရ- (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တသ နဂရသ-၏၊ ဝတ္ထုံ-တည်ရာမြေကို၊ ဥက္ကာ-မီးရှူးတိုင်တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ ဥက္ကာသု-တို့သည်၊ ဇလမာနာသု-တောက်ပကုန်စဉ်၊ အဂ္ဂဟေသုံ-ယူကြကုန်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မီးရှူးတိုင်တို့ တောက်ပကုန်စဉ် မြို့တည်ရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) တံ-ထိုမြို့ကို၊ ဥက္ကဋာတိ-ဥက္ကဋာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုဇာပ်၏၊ သြက္ကဋ္ဌန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဋ္ဌော-ပါဠိတော်ပါဋ္ဌသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သောယေဝတ္ထော-ထို "ဥက္ကာ ထပေတွာ" စသော အနက်ပင်တည်း၊ [ဥကို သြပြုခြင်းသာ ထူး၏၊ အနက်မထူးပါ-ဟူလို။] ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဥက္ကဋ္ဌဟူသောပုဒ်၌၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန-အဓိ+အာဟူသော ဥပသာရတို့၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဘူမ္မတ္ထေ-သတ္တမီဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ ဥပယောဂဝစနံ-ဒုတိယာဝိဘတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-ထိုက်၏၊ စ-ဆက်၊

အပရာဓီနတာ သခ်ါတာယ (သူတစ်ပါးတို့၌ မစပ်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော) အနညသာဓာရဏာဝတ္ထာယ (သူတစ်ပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံသော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်) ဝသတိ ဣတိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။]

တသ ကိရ။ ။အဗ္ဗာဝသတိကိုဖွင့်ပြီး၍ ထို အဗ္ဗာဝသတိနှင့်စပ်လျက် ဒုတိယာသက်ရသော ဥက္ကဋ္ဌပုဒ်ကို ဖွင့်လိုသောကြောင့် "တသ ကိရ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထိုပါဋ္ဌ၌ "ဥက္ကာ ဌပေတွာ" သည် ဥက္ကဋ္ဌအမည်ရခြင်း၏အကြောင်းပြတည်း။ ထို့ကြောင့် "ဥက္ကာသု+ဌိတာ ဥက္ကဋာ" ဟု ဋီကာ၌ နိစ္စသမာသ်ဖြစ်သောကြောင့် "ဌိတာ" ဟု ပရိယာယ်ပုဒ်ဖြင့် ကိတန်း တပ္ပုရိသ် ဝစနတ္ထပြုသည်၊ ထိုမြို့ကို စ၍တည်သော အခါ၌ ညဉ့်ကာလဝယ် ကောင်းသော နက္ခတ် အချိန်အခါသည် ဖြစ်၏၊ ထိုခဏကောင်းကို လွန်မသွားစေလိုသောကြောင့် မီးရှူးမီးတိုင်တို့ကို ထွန်းလျက် မြို့နေရာကို ယူကြရသည်၊ [ဥက္ကာသု-တို့သည်၊ ဇလမာနာသု-ကုန်စဉ်+ဌိတာ-တည်သောမြို့တည်း၊ ဥက္ကဋာ-မြို့၊ ဤသို့ ဣတ္ထိလိန်ဖြစ်ရကား စာအုပ်တို့၌ "ဥက္ကဋာနာမကေ" ဟုလည်းကောင်း, ဥက္ကဋာတိ ဝုစ္စတိ" ဟုလည်းကောင်း ပါ၌မှန်ရှိပါစေ။]

ဥပသဂ္ဂ ၊ပေ၊ ဥပယောဂဝစနံ။ ။ပြအပ်ခဲ့သော သဒ္ဒါနည်းနှင့် အညီ "ဥက္ကဋာ နာမကေ နဂရေ" ဟု ဘူမ္မတ္ထဖြစ်သော်လည်း အဓိ+အာ ဥပသာရတို့၏ အစွမ်းကြောင့် (သတ္တမီ မသက်ဘဲ) ဒုတိယာဝိဘတ်သာ သက်၍ "ဥက္ကဋ္ဌ အဗ္ဗာဝသတိဟု သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့ (တစ်နည်း-အရှင်အာနန္ဒာသည်) မိန့်တော်မူအပ်သည်" ဟု သိပါ။

ဥပသဂ္ဂ ၊ပေ၊ ဘူမ္မတ္ထေ။ ။ဥက္ကဋ္ဌ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သည် ဘူမ္မတ္ထ၌သက်၏၊ အဓိ+အာ ဥပသာရတို့ အနက်ရှိသည်ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ ဥက္ကဋ္ဌ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်မှာ ဘူမ္မတ္ထချည်းသာတည်း၊ ဘာကြောင့်နည်း. . . ဥက္ကဋ္ဌကို ဝသဓာတ်၌သာ စပ်၍ "ဥက္ကဋ္ဌ+နေ" ဟုသာ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း၊ [ယခုအခါ၌ အဓိကို အနက်ရှိကြောသောအခါ "ဥက္ကဋ္ဌ-

တသ-ထိုဥက္ကဋ္ဌပုဒ်၏၊ (သေသပဒေဟိ-သတ္တုဿဒံစသော ကြွင်းသောပုဒ်တို့သည်၊) အနုပယောဂတ္တာ-လျှော်စွာ ယှဉ်စပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သေသပဒေသု-သတ္တုဿဒံစသော ကြွင်းသောပုဒ်တို့၌၊ (ဥပယောဂဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊)

ဥက္ကဋ္ဌာမြို့.ကို+အဓိ-လွှမ်းမိုး၍-အုပ်စိုး၍" ဟု စပ်၍ ဒုတိယာဝိဘတ်ကို ကဲ့အနက်ဟော ဟုယူကြ၏၊ ထိုအယူကို "ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ" ထောက်၍ စဉ်းစားပါ၊ အဂါရံ အဗ္ဗာဝသတာ၌လည်း နည်းတူ။]

မှတ်ချက်။ ။ဝိနည်း-ပါစိတ်-ဘူတဂါမဝဂ်, ဝေဟာသကုဋိသိက္ခာပုဒ်၌ အဘိအနက်မရှိ ကြဲသောအခါ "မဠ္ဆံ-၌၊ အဘိနိသိဒေယျဝါ-ထိုင်မူလည်း ထိုင်အံ့" ဟုလည်းကောင်း, အဘိအနက်ရှိ ကြဲသောအခါ "မဠ္ဆံ-ကို၊ အဘိနိသိဒေယျဝါ-ဖိ၍မူလည်း ထိုင်အံ့" ဟု လည်းကောင်း အနက်ပေးနိုင်သကဲ့သို့, ဤ၌လည်း အဓိအနက်ရှိ ကြဲသောအခါ "ဥက္ကဋ္ဌ-ကို၊ အဗ္ဗာဝသတိ-စိုးအုပ်၍ အပိုင်းအခြားအားဖြင့် နေ၏" ဟု အနက်ပေးရမည်ကဲ့သို့ ထင်ဖွယ်ရှိ၏၊ သို့သော် ထိုပါဠိတော်၌ကား ဝသဓာတ်မဟုတ်, သဒ္ဓာတ်ဖြစ်သောကြောင့် အဘိ ရှေးရှိသော အခါ မဠ္ဆံ၌ ကဲ့အနက် ပေးနိုင်ပါ၏၊ ဤ၌ကား "ဥပန္ဒဗ္ဗာ-ဝသဿ" ဟု ဝသဓာတ်ဖြစ်သော ကြောင့်လည်းကောင်း, "တတိယာ သတ္တမီနဉ္စ" ဟု သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း, အဓိအနက်ရှိ ကြဲသော်လည်း "ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ" နှင့်အညီ "၌" ဟု သတ္တမီအနက်သာ ပေးနိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။

ဥက္ကဋ္ဌာရုပ်ပြီးပုံ။ ။မူလဝိဘူဇာဒိပဏ္ဍေပေန (မူလဝိဘူဇာဒိဂိုဏ်း၌ သွင်းခြင်းအားဖြင့်) သဒ္ဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊-ဋီကာ၊ ဤ၌ မူလဝိဘူဇာဒိဂိုဏ်းဟူသည် (ဏပစ္စည်းမသက်ဘဲ) က ပစ္စည်းသက်၍ပြီးခြင်းအားဖြင့် မူလဝိဘူဇသဒ္ဒါနှင့်တူသောသဒ္ဒါအပေါင်းတည်း၊ [ကပက ၊ရဏော (ဂ်အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းအရာ၌) မူလဝိဘူဇာဒိနံ (မူလဝိဘူဇအစရှိသောသဒ္ဒါတို့၏ အကျိုးငှာ) ဥပသင်္ဂါနံ (ဖွင့်ဆိုခြင်းသည်) ဘဝတိ။] ချဲ့ဦးအံ့-"မူလာနိ-သစ်ပြစ်တို့ကို+ဝိဘူဇတိ-ကောက်ကွေးအောင် ပြုတတ်၏၊ ဣတိ မူလဝိဘူဇော" ဟု ပြု၍ ရထားကို "မူလဝိဘူဇ" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုပုဒ်၌ မူလ+ဝိသဒ္ဒုပပဒ, ဘူဇဓာတ်နောင် "အာတော နုပသဂ္ဂေ ကော" သုတ်ဖြင့် ကပစ္စည်းသက်၍ ဘု၌ ဝုဒ္ဓိမပြုဘဲ ပြီး၏၊ ဤ ဥက္ကဋ္ဌာ၌လည်း ဥက္ကာသဒ္ဒုပပဒ ဌာဓာတ်နောင် ကပစ္စည်းသက်လျှင် "ဥက္ကာဌ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဤ တိုင်ရုံသာ မူလဝိဘူဇဒိဂိုဏ်း အစီအရင်ဖြစ်၏, ၌ ဒွေဘော်လာခြင်း, ဣကာ၌ ရဿပြုခြင်း, အာပစ္စည်း သက်ခြင်းတို့မှာ ရိုးရာသဒ္ဒထုံးစံသာတည်း၊ ကပစ္စည်းကိုလည်း ကစ္စည်းကျမ်းအလိုအားဖြင့် ယဒနုပပန္နာ နိပါတနာသိဒ္ဓန္တိသုတ်ဖြင့် သက်နိုင်ပါ၏။

တသ အနုပ္ပယောဂတ္တာ။ ။ဥက္ကဋ္ဌ၌ အဓိ+အာ+ဝသဓာတ်၏ယှဉ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဒုတိယာဝိဘတ်သက်ရလျှင် ရှိပါစေတော့၊ သတ္တုဿဒံစသော ပုဒ်တို့၌ အဘယ်နည်းအားဖြင့် ဒုတိယာဝိဘတ်သက်နိုင်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "တသ အနုပယောဂတ္တာ" ဟု မိန့်သည်။ [တသာတိ ဥက္ကဋ္ဌတိ ဥပယောဂဝသေန ဝုတ္တပဒဿ၊ အနုပယောဂတ္တာတိ ဝိသေသနဘာဝေန အနုပယုတ္တတ္တာ၊ သေသပဒေသူတိ သတ္တုဿဒံတိ အာဒိပဒေသု (ဥပယောဂဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ)။]. . . . . ဆိုလိုရင်းကား-တသကို ဥက္ကဋ္ဌစွဲ၍ အနုပယောဂတ္တာကို

တတ္ထ-ထိုဥပသဂ္ဂဝသေန ပနေတ္ထစသော အစီအရင်၌၊ လက္ခဏ-မှတ်ကြောင်းသုတ်ကို၊ သဒ္ဒသတ္ထတော-သဒ္ဒါကျမ်းမှ၊ ပရိယေသိတဗ္ဗံ-ရှာထိုက်၏။ (ရှာပါလေ)။

သတ္တာ၊သဒ္ဒန္တိ-ကား၊ သတ္တောဟိ-သတ္တဝါတို့ဖြင့်၊ ဥသဒံ ဥသန္နံ-များသော၊ ဗဟုဇနံ-များစွာသော သတ္တဝါရှိသော၊ အာကိဏ္ဏမနုဿံ-ရောပြွမ်းသော လူရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပေါသာဝိနိယ ၊ပေ၊ သမာကိဏ္ဏာ-မွေးမြူစေအပ်သော ဆင်, မြင်း, ဥဒေါင်း, သမင်အစရှိသော တစ်ပါးမက များစွာသောသတ္တဝါတို့ဖြင့် ရောပြွမ်း

"အနုပယုတ္တံ" ဟု ကံဟောကြောသောအခါ ထိုကံ၏ ကတ္တားကို "သေတပဒေဟိ" ဟု ထည့်၍ "သတ္တာ၊သဒ်" စသော ပုဒ်တို့က ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌဟူသောပုဒ်၌ စပ်ရသောကြောင့် ဥက္ကဋ္ဌနှင့်တူစွာ သတ္တာ၊သဒ် စသော ဝိသေသနပုဒ်တို့၌လည်း ဒုတိယာဝိဘတ် သက်နိုင်ပါသည်-ဟူလို။ ["ပဓာနမပ္ပဓာနေသု, ပဓာနေ ဂဟိတေ သတိ၊ ဂဟိတံ အပဓာနံပိ, နဂ်လာနုဒကံ ယထာ" ဟု ရှေးဆရာတို့ ပြောရိုးစကားနှင့် သဘောတူပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဦးကာ၌ "ယထာ ဝိမိ ဟိ အနုပယောဂေါ ပုရိမသ္မိံ-ရှေ့ပုဒ်၌ အစီအရင်အားလျော်စွာ ယှဉ်စပ်ရခြင်းဖြစ်၏" ဟု ဆိုသည်၊ ရှေ့ပုဒ်၌ ဒုတိယာရှိသောကြောင့် သတ္တာ၊သဒ်စသော ဝိသေသန နောက်ပုဒ်တို့၌လည်း ဒုတိယာဝိဘတ် သက်ရသည်-ဟူလို။]

တတ္ထ လက္ခဏံ။ ။တတ္ထာတိ ဥပသဂ္ဂဝသေနာတိ အာဒိနာ ဝုတ္တဝိဓာနေ (ဥပသဂ္ဂဝသေန ပနေတ္ထ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ-ဟု ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်၌)။. . . . သဒ္ဒသတ္ထတော ပရိယေသိတဗ္ဗံတိ ဧတေန (သုတ်ကို သဒ္ဒါကျမ်းမှ ရှာပါ-ဟူသော ဤစကားဖြင့်) သဒ္ဒလက္ခဏာနုဂတောဝါယံ သဒ္ဒပ္ပယောဂါတိ ဒဿေတိ-"ဥပန္ဓလ္ဟာ ဝသဿ" ဟူသော ပါဏိနီ ၁-၂-၄၇ သုတ်သို့ အစဉ်လိုက်သော သဒ္ဒါပြယုဂ်ပင် ဖြစ်သည်၊ (ကစ္စည်း ကာရက, တတိယာသတ္တမီနဉ္စ သုတ်နှင့်လည်း သဘောတူပင်၊) ဤစကားဖြင့် "အဓိ+အာရေးရှိသော ဝသဓာတ်၏ယှဉ်ရာ၌ ဥက္ကဋ္ဌဝယ် ဘုမ္မတ္ထ၌ ဒုတိယာသက်ရပုံကို ဖွင့်ပြခြင်းသည် သဒ္ဒါကျမ်းအစီအရင်မှ အလွတ်ဖြစ်သော အတ္ထနောမတိ မဟုတ်ပါ, သဒ္ဒါကျမ်းနှင့် အညီသာ ဖြစ်ပါသည်" ဟု သိစေသည်။

သတ္တာ၊သဒ်။ ။ဥပုဗ+သဒဓာတ်+အပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ဥသဒသဒ္ဒါသည် ဥသန္ဒ (အပေါ်, အများ) အနက်ဟောတည်း။ ထို့ကြောင့် "ဥသန္ဒံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ (ဥသန္ဒံ၌ တပစ္စည်း၊) ဥသဒတိ-ပေါများ၏၊ ဣတိ ဥသဒါ၊ သတ္ထောဟိ+ဥသဒါ သတ္တာ၊သဒါ (ဥက္ကဋ္ဌာ)၊ ဤစကားအရ ပေါများသော သတ္တဝါတို့ကို ရသော်လည်း ဌာနမ္ပြားပစာရအားဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌာမြို့တိုင်အောင် ယူပါ၊ ထို့ကြောင့် "ဗဟုဇနံ" ဟု ဥက္ကဋ္ဌာမြို့ကို တိုက်ရိုက်ရအောင် ဖွင့်သည်၊ [ဗဟု+ဇနာ ယတ္ထာတိ ဗဟုဇနာ။]

ဗဟုဇနံ ၊ပေ၊ သမာကိဏ္ဏာ။ ။"သတ္တာ၊သဒ" ၌ ဥသဒတာ (ဥသဒ၏ ဖြစ်ကြောင်း) သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ် ဟူသည် ဗဟုလတာ (များသည်၏ အဖြစ်တည်း၊) ထို့ကြောင့် ဗဟုဇနံဟု ဥသဒအတွက် "ဗဟု" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဗဟုဇနံ" အရ များပုံကိုလည်း "အာကိဏ္ဏမနုဿံ ၊ပေ၊ အနေကသတ္တသမာကိဏ္ဏာ" ဟု အာကိဏ္ဏသဒ္ဒါဖြင့် သရုပ်ဖော်သည်၊ ဤအဖွင့်ကို

သည်လည်းဖြစ်သော၊ ("ဥက္ကင်္ခ" ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ပန-ကား၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတံ နဂရံ-သည်၊ ဗဟိ-ပြင်ပ၌၊ အာဝိဠ္ဠိတ္တာ (အာဝိဋ္ဌိတ္တာ)-ပတ်ပတ်လည်၍၊ ဇာတေန-ပေါက်သော၊ ဟတ္ထိအဿာဒိနံ-ဆင်, မြင်းအစရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ ယာသတိကောနုစေဝ-အစာဖြစ်သောမြက်နှင့်လည်းကောင်း၊ ဂေဟစ္ဆာဒနတိကောနစ-အိမ်ကို မိုးကြောင်းဖြစ်သော မြက်နှင့်လည်းကောင်း၊ သမ္ပန္နံ-ပြည့်စုံ၏။

တထာ-ထို့အတူ၊ ဒါရုကဋ္ဌေဟိ စေဝ-ထင်းဖြစ်သော သစ်သားတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဂေဟသမ္ဘာရကဋ္ဌေဟိစ-အိမ်၏ အဆောက်အဦးဖြစ်သော သစ်သားတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ (သမ္ပန္နံ)၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အသ-ထိုမြို့၏၊ အဗ္ဘန္တရေ-အတွင်း၌၊ ဝဋ္ဋစတုရဿာဒိသဏ္ဌာနာ-အဝိုင်းသဏ္ဌာန်လေးထောင့်သဏ္ဌာန်အစရှိသော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိကုန်သော၊ ဗဟူ-ကုန်သော၊ ပေါက္ခရဏိယော-ရေကန်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဇလဇကုသုမ ဝိစိတ္တာနိ-ရေ၌ဖြစ်သော ပန်းတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်ကုန်သော၊ ဗဟူနိ-ကုန်သော၊ အနေကာနိ-တစ်ကန်မက ကုန်သော၊ တဠာကာနိစ-တစ်ဖက်ဆည်ကန်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥဒကဿ-ဖြင့်၊ နိစ္စဘရိတာနေဝ-အမြဲပြည့်ကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ-နေ၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သတိဏကဒ္ဒေါဒကန္တိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ, တစ်နည်း-အာယသ္မာတာ အာနန္ဒေန) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ကြည့်၍ ဗဟုဇနဿ ဇနအရ လူနှင့်တကွ တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါအားလုံးကိုယူပါ-ဟု သိစေသည်၊ ပေါသာဝနီယဿ ပုသ+ဏာပေ+အနီယ ဟု ခွဲ၊ တောထည်း၌ ဖမ်းယူ၍ ဓနုရှင်တို့သည် မွေးမြူစေအပ်သည်ကို "ပေါသာပိယန္တေတိ ပေါသာပနီယာ" ဟု ခေါ်၏၊ [ဓနုရှင်တို့က မွေးမြူစေရာ၌ ဆင်ထိမ်းစသူတို့က မွေးမြူအပ်သောကြောင့် ဋီကာ၌ "ပေါသေတဗ္ဗာ" ဟု ဆိုသည်] ပကိုဝပြု၍ "ပေါသာဝနီယာ" ဟု ဖြစ်၏၊ [အရညာဒီသု ဂဟေတ္တာ ပေါသေတဗ္ဗာ ပေါသာဝနီယာ၊-ဋီကာသစ်။] ပေါသာဝနီယာစ+တေ+ဟတ္ထိ ၊ပေ၊ မိဂါဒယောစာတိ ပေါသာဝနီယ ၊ပေ၊ မိဂါဒယော၊ အနေကသတ္တာနှင့် ကမ္မဓာရဲ့ ထပ်တွဲပါ။

ယသ္မာ ပနေတံ။ ။သတ္တုသဒ်ကို ဖွင့်ပြီး၍ "သတိဏကဒ္ဒေါဒကံ" ကို ဖွင့်လိုသောကြောင့် "ယသ္မာ ပနေတံ" စသည်မိန့်၊ အာဝိဠ္ဠိတ္တာနေရာ၌ အာ + ဝိ + အဋ္ဌ ဓာတ်ဖြင့် "အာဝိဋ္ဌိတ္တာ" ဟု ရှိစေလိုကြ၏၊ အာဝိဠ္ဠိတ္တာ (အာဝိဋ္ဌိတ္တာ)တိ ပရိက္ခိပိတ္တာ-ဋီကာ၊ [သတိဏာ၌ သသည် ဒွန်၏ရှေ့၌ တည်သောကြောင့် သတိဏ, သကဒ္ဒ, သဥဒကဟု ပုဒ်တိုင်းလိုက်နိုင်၏၊ ထိုတွင် "တိဏောနစ သမ္ပန္နံ" ဖြင့် "သတိဏ" ကိုလည်းကောင်း, တထာ ၊ပေ၊ ကဒ္ဒေဟိစ" ဖြင့် "သကဒ္ဒ" ကိုလည်းကောင်း, "ယသ္မာ စသ ၊ပေ၊ နိစ္စဘရိတာနေဝ ဟောန္တိ" ဖြင့် "သဥဒက" ကိုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ "ဗဟုကာနိ, အနေကာနိ" ဟူရာ၌ ဗဟုကာနိကိုပင် "အနေကာနိ" ဟု ထပ်ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ သို့မဟုတ် အနေကာနိပုဒ် ပိုသည်၊ တူးအပ်သော ကန်သည် ပေါက္ခရဏီ, အထက်မှလာသောရေကို ကန်သင်းဆည်၍ ပြုအပ်သော ကန်သည် တဠာက (တစ်ဖက်ဆည်ကန်) မည်၏။]

ဓညေန-ကောက်, ပဲစသော အစာနှင့်၊ သဟ-တကွဖြစ်သော၊ သဓည်-ကောက်, ပဲစသော အစာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏာရဏ္ဏာဒိဘေဒ ဗဟုဓည သန္နိစယ်-ကောက်, ပဲ အစရှိသော အပြားရှိသော များသောအစာတို့ကို သိုမှီးသိမ်းဆည်းရာဖြစ်သော၊ ("ဥက္ကင်္ဂ" ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [စာအုပ်တို့၌ "ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏာဒိ ဘေဒံ+ဗဟုဓည သန္နိစယံ" ဟု ၂ ပုဒ်ခွဲထားသော်လည်း ပုဗ္ဗ ၊ပေ၊ ဘေဒသည် ဗဟုဓည၏ သရုပ်ဖော်ဖြစ်သောကြောင့် တစ်ပုဒ်တည်းရှိပါစေ၊] ဇေတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော (သတ္တုဿဒံ, သတိဏကဌောဒကံ, သဓည်ဟူသော) ပုဒ် ၃ ပါးအပေါင်းဖြင့်၊ ("ဒီပိတာ" ၌စပ်၊) ယသ္မိံ နဂရေ-၌၊ ဗြာဟ္မဏော-ပုဏ္ဏားသည်၊ သေတဗ္ဗတ္တံ-ထီးဖြူကို၊ ဥဿာပေတွာ-ထောင်မတ်စေ၍၊ ဝါ-စိုက်ထူ၍၊ ရာဇလီဠာယ-မင်း၏ တင့်တယ်စမွယ်ခြင်းဖြင့်၊ ဝသတိ-၏၊ တဿ-ထိုမြို့၏၊ သမိဒ္ဓိသမ္ဘတ္တိ-ပေါများကြွယ်ဝခြင်းအားဖြင့် သမ္ဘတ္တိဖြစ်ပုံသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒီပိတာ-ပြအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ . . . ရာဇတော-မင်းမှ၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်သော၊ ဘောဂံ-စည်းစိမ်ဖြစ်သော၊ ရာဇဘောဂံ-မင်းမှ ရအပ်သောစည်းစိမ်ဖြစ်သော၊

သဓည်။ ။ထောမနိမိဋ္ဌ ဓာဓာတ်၏ ပေါသန်အနက်ကို ယူ၍ "ဓာနေ ပေါသနေ-ကိုယ်ကို မွေးမြူခြင်း၌+သာဓု-ကောင်းသော အစာတည်း" ဟု ပြု၍ ယပ်ပစ္စည်းဖြင့် "ဓာန္ဟ" ဟု ပြီးစေ၏၊ ပါဠိ၌ကား ဓျကို ဥ ပြု, ဒွေဘော်လာ, ဓာ၌ ရဿပြု၍ "ဓည" ဟု ဖြစ်၏၊ ထိုဓညသဒ္ဒါသည် အချို့နေရာ၌ စပါးမျိုးကိုသာ ဟော၏။ အချို့အရာ၌ကား ကိုယ်ကိုမွေးမြူရာ၌ အသုံးကျသော "သာလိ တိလ ယဝ စသည်ကိုဟော၏" ဟု ထောမနိဓိ ဆို၏၊ ဤနေရာ၌ နောက်အနက်ကို ယူ၍ "ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏာဒိဘေဒဗဟုဓည" ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ အာဒိဖြင့် ပုဗ္ဗဏ္ဏ အပရဏ္ဏမှတစ်ပါးသော အခြား ဗူး, ဖရုံစသောစားဖွယ်ကို ယူပါ။ ထိုအားလုံးပင် ဓညသဒ္ဒါ၏အနက် ဖြစ်နိုင်သည်။

မှတ်ချက်။ ။"သဟ ဓညေနာ'တိ သဓည်" သည် နဂရံကို ငဲ့၍ နပုံလိန်ပဌမန္တတည်း၊ တစ်နည်း-"ဥက္ကင်္ဂ အဗ္ဘာဝသတိ" စသော ဝါကျအတိုင်းပင် ဒုတိယန္တဖြင့်ထားသည်၊ ဤသို့ ဋီကာ၌ ၂ နည်းဖွင့်သောကြောင့် ဣတိသဒ္ဒါ ပါဖွယ်မလို၊ "သဟ+ဒေဝေဟိ သဒေဝကံ" ကဲ့သို့ "သဟ+ဓညေန သဓည်" ဟုသာ ရှိသင့်သည်။

ဇေတ္တာဝတာ ၊ပေ၊ သမိဒ္ဓိသမ္ဘတ္တိ။ ။သတ္တုဿဒံ သတိဏကဌောဒကံ, သဓည် ၃ ပုဒ်ဖြင့် ထိုဥက္ကင်္ဂါမြို့၏ သမိဒ္ဓိသမ္ဘတ္တိကို ပြ၏။ "သမိဒ္ဓိ" ဟူသည် ဥပဘောဂ ပရိဘောဂ ဟူသော အတွင်းအပ အသုံးအဆောင်၏ ပေါများကြွယ်ဝခြင်းတည်း၊ ထိုသမိဒ္ဓိအားဖြင့် ထိုမြို့၏ သမ္ဘတ္တိဖြစ်မှုသည် "သမိဒ္ဓိယာ+သမ္ဘတ္တိ" အရ "သမိဒ္ဓိသမ္ဘတ္တိ" မည်၏။

ရာဇဘောဂ်။ ။ဘုဋ္ဌိတ္ဝတ်တိ ဘောဂ် - သုံးဆောင်ခံစားထိုက်သော စည်းစိမ်၊ [ဘုဇ+ဏျ] ရာဇတော+လဒ္ဓံ+ဘောဂ် ရာဇဘောဂ်၊ လဒ္ဓံဟူသော အလယ်ပုဒ်ကြေ၊ [ဋီကာ၌ "ရညာဝိယ+ဘုဋ္ဌိတ္ဝတ်တိ ရာဇဘောဂ်" ဟု အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကြဲသေး၏။] "မင်းအထံမှ ရအပ်" ဟု ဆိုလျှင် "ပေးသော မင်း" ကို မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသလေန ဒိန္နံ" ဟု ပါဠိတော်၌ ပြသည်။

(ဥက္ကဋ္ဌ"၌ စပ်၊) ကေန-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်သနည်း၊ ဣတိ စေ-ဤသို့မေးငြားအံ့၊ ပသေနဒိနာ-ပသေနဒိမည်သော၊ ကောသလေန-ကောသလတိုင်း၏ အရှင်ဖြစ်သော၊ ရညာ-သည်၊ ဒိန္နံ-၏၊ (ဣတိ-ဤသို့ ဖြေရာ၏၊) ရာဇဒါယန္တိ-ကား၊ ရညော-၏၊ ဒါယဘူတံ-ပေးအပ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဒါယဇ္ဇံ-အမွေဖြစ်သော၊ ("ဥက္ကဋ္ဌ"၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ဗြဟ္မဒေယျန္တိ-ကား၊ သေဋ္ဌဒေယျ-မြတ်သည်ဖြစ်၍ ပေးအပ်သော၊ ဆတ္တံ-ထီးဖြူကို၊ ဥဿာပေတွာ-ထောင်မတ်စေ၍၊ ဝါ-စိုက်ထူ၍၊ ရာဇသခ်ေပန-ရာဇ၌ တည့်သွင်းအပ်သော အသွင်ဖြင့်၊ ဘုဋ္ဌိတဋ္ဌ-သုံးဆောင်ခံစားထိုက်သော၊ ("ဥက္ကဋ္ဌ" ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [ဆရာတို့ကား "သေဋ္ဌဒေယျ-မြတ်သောပေးခြင်းဖြင့် ပေးအပ်သည်မည်လောက်အောင်" ဟု ပေးတော်မူကြ၏။]

ပသေနဒိနာ။ ။"ပသေနဒိ" ၌ ပ+သေနာ+ဒိ" ဟု ခွဲ၍ "ပ" သည် ပစ္စုဋ္ဌအနက် ဟောတည်း၊ ကိုပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော ဇီဝတ်မှ ဇကို ဒပြု၍ "ပစ္စုဋ္ဌံ-ရှေ့ရှုတက်လာသော၊ သေနံ-တစ်ဖက်စစ်တပ်ကို၊ ဇိနာတိ-အောင်နိုင်၏၊ ဣတိ ပသေနာဒိ" ဟု ပြု။ တစ်နည်း-ပွဲတော်တည်သောအခါ စားဖွယ်တွေများသောကြောင့် ရှေ့တည့်တည့်၌ ထားရ်မဖြစ်ဘဲ ဘေး၂ ဖက်၌လည်း ထား၍ ပေးအပ်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ပသေနပိ+သြဒနသူပဗျဉ္ဇနာဒိ ဒိယတိ ယသ္မာတိ ပသေနဒိ" ဟု ကြံသေး၏။ [ဒါဓာတ်+ဣပစ္စည်း၊ ပသေနဒ္ဓ နာဝိဘာတ် မကြေသော အလုတ္တသမာတ်၊ ဤနည်း၌ သေဝယ် ဒွေဘော်ရှိရလိမ့်မည်။]

ရာဇဒါယံ။ ။"ဒါတဗ္ဗောတိ ဒါယော" အရ ပေးထိုက်သော အမွေကို "ဒါယ" ဟု ခေါ်၏။ ထိုအမွေသည် "မင်း၏ အမွေ-မင်းမှ ရအပ်သော အမွေ" ဖြစ်သောကြောင့် "ရညော+ဒါယော ရာဇဒါယော" ဟု ဆိုသည်၊ ဒါယ+အာဒဒါတိတိ ဒါယာဒေါ" ဟု ပြုသော အခါ အမွေကိုယူတတ်သူ (အမွေခံသူ) ရ၏။ "ဒါယာဒဿ+ဘာဝေါ ဒါယဇ္ဇံ" ဟု ဘာဝအနက်၌ ဏျပစ္စည်း သက်သောအခါ ဒါယနှင့် အနက်တူသော အမွေကိုပင်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဒါယ ဘူတံ၊ ဒါယဇ္ဇန္တိ အတ္ထော" ဟု ဒါယနှင့် ဒါယဇ္ဇကို အရတူဖွင့်သည်၊ ဤသို့ "ဒါယဇ္ဇံ" ဟု ဖွင့်သဖြင့် မင်းက ပေးရာ၌ မိမိတစ်သက်တာမျှ ပေးသည်မဟုတ်, အမျိုးအဆက်ဆက် အမွေခံနိုင်လောက်အောင်ပေးသည်-ဟု ပြသည်၊ [ရညော ဒါယဘူတန္တိ ကုလပရမ္ပရာယ ယောဂျဘာဝေန (လျှောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်-အမွေခံနိုင်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်) ရာဇတော လဒ္ဓဒါယဘူတံ၊ တေနာဟ ဒါယဇ္ဇန္တိ အတ္ထောတိ၊-ဋီကာ။]

ဗြဟ္မဒေယျံ။ ။ဒါဓာတ်+ဏျပစ္စည်းဖြင့် "ဒိယတေတိ ဒေယျံ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဗြဟ္မ သဒ္ဒါသည် သေဋ္ဌအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သေဋ္ဌဒေယျံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဗြဟ္မံ+ဟုတ္တာ+ဒေယျံ ဗြဟ္မဒေယျံ-မြတ်သည်ဖြစ်၍ (မြတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်) ပေးအပ်သော၊ "မြတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ပေးအပ်" ဟူရာ၌ ရှင်ဘုရင်၏ အဆောင်အယောင်ဖြင့် နေရလောက်အောင် ပေးအပ်သောစည်းစိမ်ထက် မြတ်သောစည်းစိမ်ဟူ၍ မရှိတော့ရကား "ဆတ္တံ ၊ပေ၊ ဘုဋ္ဌိတဋ္ဌန္တိ အတ္ထော" ဟု ဗြဟ္မဒေယျဖြစ်ပုံကို အဓိပ္ပာယ်သရုပ်ဖော်သည်။

အထဝါ-ထို့အပြင် တစ်နည်းကား၊ ရာဇဘောဂ္ဂန္တိ-ကား၊ သင်္ခ-အလုံးစုံသော၊ ဆေဇဘေဇ-ဖြတ်ခြင်း ခွဲခြင်းကို၊ အနုသာသနေန-သွန်သင်လျက်လည်းကောင်း၊ [ဆေဇဖြင့် သရီရဒဏ္ဍာ, ဘေဇဖြင့် ဓနဒဏ္ဍာကိုပြသည်။] နဒီတိတ္ထပဋ္ဌတာဒီသု-မြစ်ဆိပ်, တောင်ခြေ အစရှိသောအရပ်တို့၌၊ သုက်-ကင်းခွန်ကို၊ ဂဏ္ဍနေန-ယူလျက်လည်းကောင်း၊ သေတစ္ဆတ္တံ-ထီးဖြူကို၊ ဥဿာပေတွာ-၍၊ ရညာ-သည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ (တစ်နည်း)၊ ရညာဟုတ္တာ-မင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဘုဋ္ဌိတင်္ဂ-သုံးဆောင်ခံစား ထိုက်သော၊ ("ဥက္ကဋ္ဌ" ၌စပ်)။

အထဝါ ရာဇဘောဂ္ဂံ။ ။ဤနည်း၌ "ရညာ ဟုတ္တာ ဘုဋ္ဌိတမ္ပိ" ကို ကြည့်၍ "ဘုဋ္ဌိတဗ္ဗာတိ ဘောဂ္ဂါ။ ရညာ+ဟုတ္တာ+ဘောဂ္ဂါ ရာဇဘောဂ္ဂါ" ဟု ပြုပါ။ "မင်းအဖြစ်ဖြင့် သုံးဆောင်ခံစားထိုက်သော ဥက္ကဋ္ဌာမြို့" ဟူလို၊ ["ဥက္ကဋ္ဌာ" ဟူသော ပါဠိတော်အတိုင်း ရာဇဘောဂ္ဂါဟု ပြုသည်၊ နဂရံကိုင်ဇဲလျှင် "ရာဇဘောဂ်" ဟုလည်း ပြုနိုင်၏။]

ဟုတ္တာ ထည့်ရကျိုး။ ။"ရညာ ဟုတ္တာ-မင်းဖြစ်၍၊ ဝါ-မင်းအဖြစ်ဖြင့်" ဟု ဟုတ္တာ ထည့်ရခြင်းသည် အဘယ် အကျိုးရှိသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား-ဟုတ္တာ မထည့်လျှင် "ရညာ+ဘောဂ်-မင်းသည် သုံးဆောင်ခံစားထိုက်" ဟု အနက်ထွက်သောကြောင့် ပေါက္ခရသာတီသည် မင်းမျိုးအစဉ်အဆက် မဟုတ်ရကား ထိုပေါက္ခရသာတီသည် သုံးဆောင်ထိုက်ရာမရောက်၊ "မင်းအဖြစ်ဖြင့် (မင်းလုပ်၍) သုံးဆောင်ထိုက်" ဟု ဆိုလျှင်ကား "ထိုပေါက္ခရသာတီသည်ပင် မင်းသားမဟုတ်သော်လည်း မင်းလုပ်၍ သုံးဆောင်ထိုက်" ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် ဤနေရာ၌ အလိုရှိအပ်သော အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံ၏။ ထို့ကြောင့် "ဟုတ္တာ" ထည့်၍ ဝိပြိုဟ်ပြုရသည်။

ဋီကာသစ်။ ။ရညာ ဘုဋ္ဌိတပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေ ဣဓာဓိပ္ပေတတ္ထော နု ပါဂဋော ဟုတ္တာသဒ္ဒဂ္ဂဟဏံ ကတံ၊ တံ ဟိ (ထိုမြို့ကို) သော ရာဇကုလတော အသမုဒါဂတောပိ (မင်းမျိုးမှ ဆင်းသက်လာသူ မင်းသားမဟုတ်ပါသော်လည်း) ရာဇာ ဟုတ္တာ-(မင်းဖြစ်၍၊ ဝါ-မင်းအဖြစ်ဖြင့်) ဘုဋ္ဌိတုံ လဘတိတိ အယမိဓာဓိပ္ပေတော အတ္ထော၊ [ဤကဲ့သို့ နေရာတိုင်း၌ ဟုတ္တာထည့်ရကျိုးရှိသည်ကို သတိပြုပါ။]

သင်္ခ ၊ပေ၊ ဥဿာပေတွာ။ ။ဤပုဒ်တို့ကား မင်းအဖြစ်ထင်ရှားအောင် သရုပ်ဖော်သော ဝိသေသနတည်း၊ ဆေဇဘေဇ အနုသာသနေနဖြင့် သရီရဒဏ္ဍာ (ကြိမ်ဒဏ်စသည်) ဓနဒဏ္ဍာဒိ (ဥစ္စာဒဏ်စသည်) တပ်နိုင်ပုံကို ပြ၏။ နဒီ ၊ပေ၊ ဂဏ္ဍနေနဖြင့် အခွန်အတုပ်ကောက်ယူနိုင်ပုံကိုပြ၏။ [ပဋ္ဌတဖြင့် ပဋ္ဌတပါဒ-တောင်ခြေကိုဖွင့်သော်လည်း ယခုခေတ်၌ တောင်လယ်တောင်ထိပ်တို့၌လည်း အခွန်ကောက်သည်] အာဒိဖြင့် ဂါမဒ္ဒါရ အင္ဂုဝိမုခ (တောအုပ်အဝင်ဝ) ပသည်ကို ယူပါ။

သေတစ္ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ။ ။ထီးဖြူကို ပဓာနနည်းအားဖြင့် ဆိုသည်၊ ကြွင်းသော မင်းမြောက်တန်ဆာတို့ကိုလည်း ယူပါဟု ဋီကာသစ်ဆို၏။ သို့သော် ကြွင်းသော မင်းမြောက်တန်ဆာတို့သည် ဥဿာပေတွာကြိယာနှင့် မဆိုင်ရကား ထိုဋီကာသစ်အဖွင့်သည် "လဒ္ဓါတပတ္တော ရာဇကုမာရော" ပုဒ်မျိုး၌သာ သင့်သည်။

ရညာ ၊ပေ၊ ရာဇဒါယန္တိတ္ထေ-၌၊ တံ နဂရံ-သည်၊ ရညာ-သည်၊ ဒိန္နတ္တာ-ပေးအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ရာဇဒါယံ-ယမည်၏၊ ပန-ဆက်၊ အသ-ထိုမြို့ကို၊ ဒါယကရာဇဒီပနတ္ထံ-ပေးတတ်သောမင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ရညာ ၊ပေ၊ ဒိန္နန္တိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဗြဟ္မဒေယျန္တိ-ကား၊ သေဋ္ဌဒေယျံ-မြတ်သည်ဖြစ်၍ ပေးအပ်သော၊ ("ဥက္ကဋ္ဌ"၌စပ်၊) ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်သည်၊ (သမာနံ)၊ (တစ်နည်း, ယထာ-အားဖြင့်၊ ဒီယမာနံ-ပေးအပ်သော်)၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ (ဝါ-ပြန်၍)၊ နဂေတဗ္ဗံ-မယူထိုက်သည်၊ နိသဋ္ဌပရိစ္စတ္တံ-လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်စွန့်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဧဝံ-ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ပြန်၍ မယူနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ, လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်စွန့်အပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်)၊ ဒိန္နံ-သော၊ ("ဥက္ကဋ္ဌ" ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

[ယခုပြအပ်လတ္တံ့သော အဋ္ဌကထာစကားရပ်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ်, ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဘာသာဋ္ဌီကာ၌ ပြခဲ့ပြီဖြစ်၍ နိဿယကိုသာ ရေးပါမည်၊] အသ္သောတိတိ-ကား၊ သုဏာ-ကြားပြီ၊ ဥပလဘိ-ရပြီ၊ သောတဒ္ဓါရသမ္ပတ္တဝုစနံ

ရညာ ၊ပေ၊ ရာဇဒါယံ။ ။ရညာ+ဒိန္နတ္တာဖြင့် "ဒီယိတ္တာတိ ဒါယော၊ ရညာ+ဒါယော ရာဇဒါယော" ဟု ပြ၏၊ ဒါယကဖြစ်သောမင်းကို ပြလိုရ၍ "ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသလေနဒိန္နံ" ဟု ဝိသေသနဝါကျကို ပါဠိတော်၌ပြသည်၊ [ရှေ့နည်း၌ "ရညာ ၊ပေ၊ ဒိန္နံ" သည် ရာဇဘောဂ်ကို ဝိသေသနပြုသောစကား ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ဤနည်း၌ကား ရာဇဒါယံကို ဝိသေသနပြုသောစကားဟု ဆိုလိုသည်၊ ဒါယံကိုလည်း "အမ္မေ (ဒါယဇ)" ဟု အနက်မပေးရ "ဒိန္နံ" အနက်သာ ပေးရသည်။]

ဗြဟ္မဒေယျံ။ ။"သေဋ္ဌဒေယျံ" ဟု ရှေ့နည်းနှင့် အဖွင့်ချင်းတူသော်လည်း ရှေ့နည်း၌ ရာဇအနေမျိုးဖြင့် သုံးဆောင်နိုင်လောက်အောင် ပေးခြင်းကို "သေဋ္ဌဒေယျံ" ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ဤနည်း၌ကား "ပြန်၍မယူဖို့ရာ လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် စွန့်လွှတ်အပ်သောအပေးမျိုးကို သေဋ္ဌဒေယျခေါ်သည်" ဟု ပြလိုရ၍ "ယထာဒိန္နံ ၊ပေ၊ ဧဝံဒိန္နံတိ အတ္ထော" ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ သဒ္ဒါနက်မှာ ရှေ့နည်းအတိုင်းသာတည်း။

နိသဋ္ဌပရိစ္စတ္တံ။ ။နိသဋ္ဌ-လွတ်အပ်သည်၊ ဝါ-လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် (ဟုတ္တာ) ပရိစ္စတ္တံ-စွန့်အပ်သည်တည်း၊ နိသဋ္ဌပရိစ္စတ္တံ၊ "ပရိစ္စတ္တ" အရ ခေတ္တစွန့်ခြင်းကို ယူမည်စိုး၍ "နိသဋ္ဌ" ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ "နိသဋ္ဌဘာဝေန ပရိစ္စတ္တံ-လွတ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် စွန့်အပ်" ဟူလို၊ ["ဟုတ္တာ" ထည့်၍ ဝိဂ္ဂဟပြုသမျှ၌ ဟုတ္တာကို "ဘာဝေန" ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်လေ့ရှိသည်၊ ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ "ဟေတုပစ္စယော" အဖွင့်ကြည့်ပါ။]

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်တို့၌ "ယထာဒိန္နံ" ဟု တွေ့ရ၏၊ ထိုပုဒ်သည် ဤသို့ နေရိုးမရှိပါ၊ "ယထာ တထာ" ဟု ရှိရာ၌လည်းကောင်း, "ယထာ ဧဝံ" ဟု ရှိရာ၌လည်းကောင်း, တထာ+ဧဝံတို့၏စပ်ရာကြိယာကို ဒီယမာနံစသော လက္ခဏာပုဒ်မျိုးထည့်၍ စပ်ရမှုံးတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဒိန္နံမပါလျှင် ကောင်း၏၊ "ယထာ တထာ, ဥပမာမဟုတ်" စသော နိယံကို သတိပြုပါ။

/နိုင်ရွှေါသာနုသာရေန-သောတဒ္ဓါရသို့ ရောက်လာသော စကားသံကို အစဉ်လိုက်သော မနောဒ္ဓါရဝိထိဖြင့်၊ အညာသိ-သိရပြီ၊ ခေါတိ-ခေါဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အဝဓာရဏာတ္ထေ-အဝဓာရဏာအနက်၌၊ (ပဝတ္တော-ဖြစ်သော၊) နိပါတော-တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဒပူရဏာမတ္တေ-ပုဒ်၏ ပြည့်စုံကြောင်းမျှ၌၊ (ပဝတ္တော၊) နိပါတော-တည်း၊ တတ္ထ-ထို၂ မျိုးတို့တွင်၊ အဝဓာရဏာတ္ထေန-အဝဓာရဏာအနက်ရှိသော ခေါသဒ္ဒါဖြင့်၊ အသောသိ ဧဝ-ကြားသိရသည်သာ၊ အသ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သဝနန္တရာယော-ကြားသိရခြင်း၏ အနန္တရာယ်သည်၊ နအဟောသိ-မဖြစ်၊ ဣတိ အယံ အတ္ထော-ဤအနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏။ ပဒပူရဏေန ပန-ပဒပူရဏာ ခေါသဒ္ဒါဖြင့်ကား၊ ဗျဉ္ဇနနသိလိဋ္ဌတာမတ္တမေဝ-ရှေ့နောက်သဒ္ဒါတို့၏ ပြေပြစ် ညက်ညောကုန်သည်၏ အဖြစ်မျှကိုသာ၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။) [ပါရာဇိကဏ္ဍ၌ "ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာမတ္တမေဝ" ဟု ရှိ၏။]

ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ယမတ္ထံ-အကြင်အနက်ကို၊ ဝါ-အကြင်အကြောင်းကို၊ ပေါက္ခရသာတီ-တီမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ အသောသိ-ပြီ၊ တံ-ထိုအနက်ကို၊ ဝါ-ကို၊ ပကာသေန္တော-ထင်ရှားပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမဏော ခလု ဘော ဂေါတမောတိ အာဒိ-မော အစရှိသော စကားကို၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ တစ်နည်း သံဂီတိကာရော၊) အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုစကားရပ်၌၊ သမိတပါပတ္တာ-ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမဏောတိ-သမဏဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဟိ-သာဓကကား၊ သမိတာသေ ဟောန္တိ, ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာတိအာဒိ-ဓမ္မာအစရှိသော၊ ဧတေ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [အသ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-သည်၊ ပါပကာ-မိမိကိန်းရာသတ္တဝါကို အပါယ် ၄ ရွာတို့၌ ကျရောက်စေတတ်ကုန်သော၊ ဝါ-ယုတ်မာကုန်သော၊ အကုသလာ-အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ သမိတာ-ငြိမ်းစေအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-နှ၏၊ . . . မဇ္ဈိမနိကာယ, မူလပဏ္ဏာသ, ၄-ဝဂ်, ၉-သုတ်၊] စ-ဆက်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အနုတ္တရေန-အတူမရှိ မြတ်သော၊ အရိယမဂ္ဂေန-အရိယာမဂ်ဖြင့်၊ သမိတပါပေါ-ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိတော်မူ၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ သမဏောတိ-ဟူသော၊ ယဒိဒံနာမံ-အကြင်အမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧတံနာမံ-သည်၊ အသ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ယထာဘူစ္စဂုဏာဓိဂတံ-အကြင်အကြင်ဟုတ်မှန်သော ဂုဏ်တော်ကြောင့် ရအပ်သောအမည်တော်တည်း။

ခလုတိ-ခလုဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အနုသယဝနတ္ထေ-အဆင့်ဆင့် ကြားခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော)၊ နိပါတော-တည်း၊ ဘောတိ-ဘောဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ဗြာဟ္မဏဇာတိ သမုဒါဂတံ-ဗြာဟ္မဏဇာတ်အားဖြင့် ကောင်းစွာအထက်အထက်၌ လာသော၊ အာလပနမတ္တံ-ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း စကားမျှသာတည်း။

စ-သာဓကကား၊ ဘောဝါဒိနာမ ၊ပေ၊ သကိဉ္စနောတိ-နောဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝိ-သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ပုဂ္ဂလော-သည်၊ သကိဉ္စနော-ဖိစီးနှိပ်စက်တတ်သော ရာဂအစရှိသော အနှောက်အရှက်တို့နှင့်တကွဖြစ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ဖြစ်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘော်ဝါဒိနာမ-ဘောဘောဟု ပြောဆိုလေ့ရှိသူမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊. . . ဓမ္မပဒ, ပြာဟွ ဏဝဂ်, ဧကပြာဟွဏဝတ္ထု၊] ဂေါတမောတိ-မောဟူသောသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဂေါတ္တဝေသန-အနွယ်တော်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိကိတ္တေတိ-ပြောဆို၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သမဏော ခလု ဘော ဂေါတမောတိ ဧတ္ထ-ဤပါဠိ၌၊ ဘော-အရှင်၊ ဂေါတမဂေါတ္တော-ဂေါတမအနွယ်ရှိသော၊ သမဏော-ရဟန်းသည်၊ (ဝိဟရတိ) ကိရ-နေသတတ်၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ပန-ကား၊ သကျပုတ္တောတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဥစ္စာကုလပရိဒီပန်-မြင့်မြတ်သောအမျိုးကိုပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတောတိ (ဣဒံ)-သည်၊ (ဘဂဝတော)၊ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတဘာဝပရိဒီပန်-သဒ္ဓါဖြင့် ရဟန်းပြုခဲ့သည်၏အဖြစ်ကို ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပါရိဇုညေန-ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးခြင်းသည်၊ အနဘိဘူတော-မလွှမ်းမိုးအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အပရိက္ခီဏယော-မကုန်ခန်းသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ တံ ကုလံ-ထိုအမျိုးကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရဟန်းပြုသော၊ ("သမဏော" ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ၊ တတော-ထိုသကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတောပုဒ်မှ၊ ပရံ-နောက်ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တတ္ထ မေဝ-ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ရှိသည်သာ၊ တံ ခေါ ပနာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ သမညဖလေ-သာမညဖလသုတ်၌၊ ဝုတ္တမေဝ-ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

သာဓု ခေါ ပနာတိ-ကား၊ သုန္ဒရံ ခေါ ပန-ကောင်းမြတ်သည်သာ၊ အတ္ထာ ဝဟံ-စီးပွားကိုဆောင်နိုင်၏၊ သုခါဝဟံ-ချမ်းသာကိုဆောင်နိုင်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တထာရူပါနံ အရဟတန္တိ-ကား၊ သော ဘဝံ ဂေါတမော-ထိုအရှင် ဂေါတမသည်၊ ယထာရူပေါ-အကြင်သို့သော သဘောရှိ၏၊ ဧဝရူပါနံ-ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ယထာဘူတဂုဏာဝိဝမနေန-ဟုတ်မှန်သောဂုဏ်တော်ကို ရခြင်းကြောင့်၊ လောကေ-၌၊ အရဟန္တောတိ-ရဟန္တာဟူ၍၊ လဒ္ဓသဒ္ဓါနံ-ရအပ်သော ယုံကြည်ခြင်းရှိကုန်သော၊ အရဟတံ-ရဟန္တာတို့ကို၊ ("ဒဿနံ" ၌စပ်၊) ["လဒ္ဓသဒ္ဓါ နံ-ရအပ်သော ကျော်စောသံရှိကုန်သော" ဟုလည်း ပါဠိတစ်မျိုးရှိ၏၊ ဋီကာသစ်၌ ပါဠိ ၂ မျိုးလုံးကိုပင် ဖွင့်၏၊ ပါရာဇိကဏ်၌ ရှေ့ပါဠိသာရှိ၏။] ဒဿနံ ဟောတီတိ-ကား၊ ပဿာဒသောမ္မာနိ-ကြည်လင်အေးမြကုန်သော၊ အက္ခီနိ-မျက်လုံးတို့ကို၊ ဥမ္မီ လေတွာ-ဖွင့်၍၊ ဒဿနမတ္တမ္ပိ-ဖူးမြင်ရခြင်းမျှသည်လည်း၊ (ဖူးမြင်ရရုံမျှသည်လည်း)

သာမု-ကောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။ (ဣတိဧဝံ-သို့၊ အဗ္ဗာသယံ-အလိုဆန္ဒကို၊ ကတ္တာ-၍၊ "အာမန္တေသိ" ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။)

မှတ်ချက်။ ။"ဧဝံ အဗ္ဗာသယံ ကတ္တာ" ဟူသော ဤပုဒ်များသည် ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာမှ ယူထားသော ပုဒ်များဖြစ်ဟန် တူ၏၊ ထိုအဋ္ဌကထာ၌ "ဧဝံ အဗ္ဗာသယံ ကတ္တာ" နောင် "ယေန ဘဂဝါ, တေနုပသင်္ကမိ" ဟု စပ်ပုဒ်ရှိသော်လည်း ဤပါဠိတော်၌ ထိုကဲ့သို့ စပ်ပုဒ် မရှိ၊ "ဒဿနံ ဟောတိတိ" ၌ "ဣတိ" ကို "အသောသိ, အဘ္ဘဂ္ဂတော"တို့၌သာ လှည့်၍ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုဣတိနှင့် ဆက်၍လည်း အနက် မပေးနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုပုဒ်များသည် ဤအဋ္ဌကထာ၌ ပါဖွယ် မလိုပါ၊ ဋီကာသစ်၌ကား-"ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အဗ္ဗာသယံ ကတ္တာ-၍၊ အာမန္တေသိ-သိစေပြီ" ဟု နောက် အလွန်ဝေးသော (ပါဠိတော်) အာမန္တေသိကို လှမ်း၍ စပ်၏, စဉ်းစားပါ။

ပေါက္ခရသာတိဝတ္ထု အဖွင့် ပြီး၏။

အမွန္တမာဏဝကထာ အဖွင့်

၂၅၆။ အဗ္ဗာယကောတိ ဣဒံ-အဗ္ဗာယကောဟူသော ဤစကားသည်၊ ("ဂရဟာ ဝစနံ" ၌ စပ်၊) ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ဣမေ-ဤသူတို့သည်၊ နဿ ဘာယန္တိ-ဘာန်မဝင်စားနိုင်ကြကုန်၊ ဒါနိ-၌၊ ဣမေ-တို့သည်၊ နဿ ဘာယန္တိ-ကုန်၊ ဝါသေဋ္ဌ-ဝါသေဋ္ဌ၊ ဣတိ ခေါ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ အဗ္ဗာယကာ အဗ္ဗာယကာတ္မေဝ-အဗ္ဗာယကာ အဗ္ဗာယကာတို့ဟူ၍သာလျှင်၊ တတိယ-သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော၊ အက္ခရံ-အမည်သညာ, အက္ခရာသည်၊ ဥပနိဗ္ဗတ္တံ-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပဌမ

အဗ္ဗာယကောဟု။ ။"နဿ ဒါနိ မေ ဘာယန္တိ-ဤသူတို့သည် ယခုအခါ ဘာန်မဝင်စားကြတော့" ဟူသော စကားကိုထောက်၍ "ဘာယန္တိတိ ဘာယကာ၊ နဿ+ဘာယကာ အဗ္ဗာယကာ" ဟု ပြုရ၏၊ [ဗျေ+ဏ္ဍ] "နဿ ဒါနိ မေ" စသော ပါဠိတော်သည် သုတ်ပါထေယျ အဂ္ဂညသုတ်တည်း၊ ထိုသုတ်၌ ဗြာဟ္မဏဟု ပဌမအက္ခရာဖြစ်ပုံ, ဘာယကဟု ဒုတိယအက္ခရာ ဖြစ်ပုံကိုပြပြီးမှ အစဉ်အတိုင်းပြောင်းလွှဲ၍ ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ရာ "အဗ္ဗာယက" ဟု တတိယအက္ခရာ ဖြစ်ပုံကို ပြသည်၊ အကျယ်ကို ထိုသုတ်၌ ရှုပါ။

အက္ခရံ။ ။ဤနေရာ၌ "အက္ခရ" သဒ္ဒါသည် "အမည်သညာ" ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ အက္ခရ၌ ခရဓာတ်သည် သဠလန (လှုပ်ရှား-ပြောင်းလွှဲခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ အမည်သညာသည် ထိုအမည်၏ တည်ရာအနက်မှ ပြောင်းလွှဲ၍ အခြားအနက်ကို မဟောနိုင်၊ ထို့ကြောင့် "နဿ+ခရတိ-အခြားအနက်သို့ မလှုပ်ရှား မပြောင်းလွှဲတတ်၊ ဣတိ အက္ခရံ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အမည်သညာကို "အက္ခရ" ဟု ခေါ်သည်၊ [အက္ခရံ ဥပနိဗ္ဗတ္တံတိ သခ်ါ သမညာ ပညတ္တိ ဝေါဟာရော ဥပ္ပန္နော၊-အဂ္ဂညသုတ္တဋ္ဌကထာ။]

ကပ္ပိုကကာလေ-ပဌမကမ္ဘာဝယ် ဖြစ်သူတို့၏အခါ၌၊ (ကမ္ဘာဦးသူ, လူတို့၏အခါ၌)၊ စျာနဝိရဟိတာနံ-စျာန်မှ ကင်းကုန်သော၊ (စျာန်မဝင်စားနိုင်ကုန်သော၊) ပြာဟ္မဏာနံ-ပုဏ္ဏားတို့ကို၊ ဂရဟာဝစနံ-ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကားတည်း၊ ဣဒါနိပန-ဤအခါ၌ကား၊ (ယခု လက်ထက်၌ကား၊) တံ-ထိုအဒ္ဓါယကဟူသော စကားကို၊ ("ပသံသာဝစနံ ကတ္တာ" ၌စပ်၊) အဒ္ဓယတိ-ဝေဒကျမ်းစာတို့ကို သရဇ္ဈာယ်နိုင်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဒ္ဓါယကော-ကမည်၏၊ မန္တေ-မန္တာန်တို့ကို၊ (ဝေဒကျမ်းတို့ကို၊) ပရိဝတ္တေတိ-အဖန်ဖန် ဖြစ်စေနိုင်၏၊ (ရွတ်အံ့သရဇ္ဈာယ်နိုင်၏၊) ဣတိ ဣမိနာ အတ္ထေန-ဤအနက်ဖြင့်၊ ပသံသာဝစနံ-ချီးမွမ်းကြောင်းစကားကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဝေါဟာရန္တိ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြကုန်၏၊. . . (ယော-အကြင်အမွေဌလုလင်သည်၊) မန္တေ-တို့ကို၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဓာရေတိ-အာဂုံနှုတ်စက်, ဆောင်ရွက်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-သည်၊) မန္တဓရော-မန္တဓရမည်၏။

ဂရဟာ, ပသံသာဝစနံ။ ။ကမ္ဘာဦးကာလတုန်းက စျာန်မဝင်စားနိုင်သောရသေ့တို့ကို "အဒ္ဓါယက" ဟု ကဲ့ရဲ့ကြောင်း ဂရဟာစကား ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း (ဘုရားလက်ထက်တော် အခါဟူသော) ယခုခေတ်၌ကား "အဒ္ဓါယတ-ဝေဒကျမ်းစာတို့ကို သင်အံ့ရွတ်ဆိုတတ်သူ" ဟု ချီးမွမ်းကြောင်း ပသံသာစကား အဖြစ်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြသည်၊ [ချီးမွမ်းကြောင်းစကား၌ အဓိ+ဣဓာတ်, ဣကိုပစ္စည်းဖြင့် ဣကို အာယပြု "အဒ္ဓါယက" ဟု ဖြစ်၏။ ဋီကာသစ်၌ "အဓိ+အာပုဗ္ဗ" ဟု (အာပါသည်ကား ပါဠိပျက်သာ၊ ထောမနီဓိ၌ အာ ဥပသာရ ရှေးရှိမဟုတ်၊ ဣကြောင့် ဣအနုဝန်ကြောင့် ဣကို ဧ, ဧကို အာယပြု၍ "အဒ္ဓါယက" ဟု ဒီယရှိရသည်၊ ဣအနုဝန် မရှောင်းလျှင် "အဒ္ဓယတိ" ဟုသာ ရှိနိုင်သည်။]

မန္တေ ပရိဝတ္တေတိ။ ။ပရိ+ဝတ္တ (ဝတု) ဓာတ်သည် ကာရိတ် ဏေပစ္စည်းဖြင့် "အဖန်ဖန်+ဖြစ်စေ" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ထိုသို့ "ဖြစ်စေခြင်း" ဟူသည် သရဇ္ဈယ်ခြင်း-ရွတ်အံ့ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝေဒေ သဇ္ဈယတိ၊ ပရိယာပုဏာတိတိ အတ္ထော" ဟု ဋီကာ၌ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

မန္တဓရော။ ။ယထာအဓိတေ မန္တေ အသမ္ဘုဏ္ဍေ ကတ္တာ ဟာဒယေ ထပေတိ-သင်ယူအပ်ပြီးသော မန္တာန် (ဝေဒ) တို့ကို မပျောက်ပျက်အောင် (မေ့မသွားအောင်) စာပြန်သလို ပြန်သောအားဖြင့် နှုတ်တက်စေပြီးလျှင် စိတ်နှလုံး၌ ဆောင်ထားနိုင်သူကို "မန္တဓရ" ဟု ခေါ်သည်၊ "အသမ္ဘုဏ္ဍေ" နေရာဝယ် ဋီကာသစ်၌ "အသမ္ဘုဏ္ဍေ" ဟု ပါဠိပျက်၏၊ [သုဂတိယောပိ (ဤဘဝသာ မက, နောက်သုဂတိဘဝတို့ကိုသော်မှလည်း) မုနန္တိ သုယန္တိစ ဧတေတ်ပ၊ မန္တာ-သိကြောင်း ကြားကြောင်း အတတ်တို့၊ ဝိဇ္ဇကဋ္ဌ ကျွမ်းကျင်သူများသည် ပရလောကကို မျက်စိဖြင့် မြင်ရသကဲ့သို့ မြင်နေကြ၏၊ မန္တာန်ကလည်း ထိုကဲ့သို့ အသိအမြင်ကို ပေးနိုင်သည်-ဟူလို၊ မုနဓာတ်+တပစ္စည်းဖြင့် ဥကို (အ) ပြု၍ "မန္တ" ဟု ပုံလိန်ဖြစ်၏၊ ဝေဒကျမ်းတို့ကိုပင် "မန္တ" ဟု ခေါ်သည်၊. . . ဝေဒေါ မန္တော သုတိတ္ထိယ်၊-အဘိဓာန် (၁၀၈)။]

တိဏ္ဏံ ဝေဒါနန္တိ-ကား၊ (ယော-အကြင် အမွန္ဗလုလင်သည်၊) ဣရု ၊ပေ၊ ဝေဒါနံ-ဣရုဝေဒကျမ်း, ယဇုဝေဒကျမ်း, သာမဝေဒကျမ်းတို့၏၊ ("ပါရံ" ၌စပ်၊) သြဋ္ဌပဟာတ ကရဏာဝသေန-နှုတ်ခမ်းတို့ကို ပုတ်ခတ်မှုကို ပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပါရံ-အပြီးအဆုံးသို့၊ (တဖက်ကမ်းရောက်, တတ်မြောက်ခြင်းသို့၊) ဂတော-ရောက်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (သော-ထိုအမွန္ဗလုလင်သည်၊) ပါရဂူ-ပါရဂူမည်၏။

တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ။ ။ဝိဒန္တိ ဓမ္မံ ကမ္မံဝါ ဧတေတိတိ ဝေဒါ-ဓမ္မကို, သို့မဟုတ် ရှေးက်ကို သိကြောင်း အတတ်ပညာ ဖြစ်သောကြောင့် ဣရုစသော အတတ်ပညာကို "ဝေဒ" ဟု ခေါ်၏။ [ဝကို ဗပြု၍ "ဗေဒ" ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏၊ ထိုဗေဒတို့၏ အစိတ်အဂါဖြစ်သော ကပ္ပ, ဗျာကရဏစသော ကျမ်းကို "ဝေဒင်" (ဗေဒင်) ဟု ခေါ်သည်။] ထိုဝေဒတို့သည် အာထဗ္ဗဏနှင့်တကွ လေးပုံ (လေးမျိုး) ရှိသော်လည်း အာထဗ္ဗဏအတတ်သည် သူတစ်ပါးကို နှိပ်စက်ကြောင်း မန္တာန်ဖြစ်သောကြောင့် သူတော်ကောင်းတို့၏ အသုံးမဟုတ်ရကား ဣရုစသော သုံးပုံကိုသာ ယူ၍ "တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ" ဟု ဆိုသတတ်။

ဣရု, ယဇု, သာမ။ ။ဣရုစ္ဆေ ထောမိယန္တေ ဒေါ ဧတာယာတိ ဣရု၊ နတ်တို့ကို ချီးမွမ်းကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဤဝေဒကို "ဣရု" ဟု ခေါ်၏။ ဣရုစ (ထောမနိမိတ္တ ရိုစ) ဓာတ်+ကွိပ်ပစ္စည်း၊ စကို ရပြု၊ဟု ဋီကာသစ်ဆို၏၊ ယဇုန္တေ ယဇုန္တေ ;ဒေါ အနေနာတိ ယဇု, နတ်တို့ကို ပူဇော်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "ယဇု" ဟု ခေါ်၏။ [ယဇဓာတ်+ဥသ်ပစ္စည်းဟု ဆို၏။] သောယန္တိ သာယန္တိဝါ တနုံ ကရောန္တိ ပါပံ အနေနာတိ သာမ၊ မကောင်းမှုကို အဆုံးပြုကြောင်း (တစ်နည်း) နည်းပါးအောင်ပြုကြောင်းအတတ်၊ [သောဓာတ်, တစ်နည်း-သာဓာတ်+မန်ပစ္စည်းဟု ဆို၏။ သောဓာတ်၌ သြကို အာပြု။]

သြဋ္ဌပဟာတကရဏ။ ။ပဟရဏံ-ပုတ်ခတ်ခြင်း၊ ပဟတံ-ခြင်း၊ သြဋ္ဌာနံ-နှုတ်ခမ်းတို့ကို၊ (နှုတ်ခမ်းကို မှတ်၍ ဆိုထားသည်၊ "ဌာန် ကရိဏီးတို့ကို" ဟု ဆိုလို၏။) ပဟတံ-ပုတ်ခတ်ခြင်းတည်း။ သြဋ္ဌပဟတံ၊ သြဋ္ဌပဟတဿ+ကရဏံ သြဋ္ဌပဟတကရဏံ၊ ဌာန်ကရိဏီးတို့ကို ပုတ်ခတ်၍, ဝါ-ဌာန်ကရိဏီးတို့ကို လှုပ်စေ၍ စာတက်သော အားဖြင့် အပြီးအဆုံးသို့ရောက်သောကြောင့် ပါရဂူဖြစ်သည်၊ "ဝေဒကျမ်းပေါက်သူ-ဝေဒကျမ်းစာကုန်သူ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ အနက်မိဟာယ်ကို နိုင်နင်းသောအားဖြင့် ပါရဂူဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်သေးပါ-ဟူလို၊ ယခုခေတ် ပိဋကတ်တို့ကို စာပေါက်ရုံတတ်သူများကဲ့သို့တည်း။ [သြဋ္ဌာနိ စာလေတွာ ပဂုဏဘာဝကရဏဝသေန ;ပါရံ ဂဇောဟ၊ နှ အတ္ထဝိဘာဝနဝသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊-ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။"ပါရံ ဂစ္ဆတီတိ ပါရံဂတော" ဝယ် ပါရံ၌ ဝိဘတ်မကြေသော အလုတ္တသမာတ်ဟုမှတ်၍, ပါရဂူ၌ကား နိစ္စသမာသ်ဟု မှတ်ပါ။ ဘာကြောင့်နည်း၊. . . . . ပါရံနှင့် မတွဲဘဲ "ဂူ" ဟုချည်း မနေနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ ပါရံဂတော၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှေ့ "ပါရံ ဂန္တွာ" ၌ ပြခဲ့ပြီ။

နိယဏ္ဏာနာစ-နိယဏ္ဏာမည်သော အဘိဓာန်ကျမ်းနှင့်လည်းကောင်း၊ ကေဠုဘေနစ-ကေဠုဘာမည်သော ကာဗျအလင်္ကာရကျမ်းနှင့်လည်းကောင်း၊ သဟ-တကွ၊ (ဝတ္ထုမာနာနံ-နှင်သော၊) သနိယဏ္ဏာကေဠုဘာနံ-နိယဏ္ဏာမည်သော အဘိဓာန်ကျမ်း, ကေဠုဘာမည်သော ကာဗျအလင်္ကာရကျမ်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ("တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ" ၌စပ်၊) နိယဏ္ဏာ၊တိ-ကား၊ ရုက္ခာဒီနံ-သစ်ပင် အစရှိသည်တို့၏၊ (တစ်နည်း, နိယဏ္ဏာ၊ရုက္ခာဒီနံ-နိယဏ္ဏာ၊သစ်ပင် အစရှိသည်တို့၏။) ဝေဝစနပကာသက်-ဝေဝုစ်ပရိယာယ်ကို ပြတတ်သော၊ သတ္ထုံ-ကျမ်းတည်း။

နိယဏ္ဏာ။ ။"နိ ပုဗ္ဗ+ယံ ဍီဓာတ်, ဥပစ္စည်း" ဟု ထောမနိဓိ၌ ပုဒ်ခွဲ၍ "ကောသ အဘိဓာန်ကျမ်းစသည်" ဟု သရုပ်ဖော်၏။ "တတ္ထ တတ္ထ အာဂတာနိ နာမာနိ နိသေသတော (နိ၏ အနက်) + ယဋ္ဌေန် ရာသီ ကရောန် ဇတ္ထာတိ နိယဏ္ဏာ-ထိုထိုနေရာ၌လာသော နာမည်တို့ကို ပေါင်းစုရာကျမ်း" ဟု ဋီကာသစ်၌ ဝိဂ္ဂဟပြု၏။ ဤဝိဂ္ဂဟသည် "အဘိဓာန (နာမည်တို့ကို ပြရာ) ကျမ်း" ဟူသော အမည်နှင့်လည်း လိုက်လျော၏။ ဤအလို "နိယဏ္ဏာ" ဟု ပဌမကွဲရာ ၌ ဖြင့် ရှိရပေလိမ့်မည်။

ဋီကာ။ ။ဝစနီယ ဝါစကဘာဝေန (ဟောအပ်သော အနက်, ဟောတတ်သော သဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ဖြင့်) အတ္ထံစ သဒ္ဒံစ ခဋ္ဌတိ ဘိန္ဒတိ (ခွဲခြားတတ်၏) ဝိဘဇ္ဇ ဒသေတိ (ခွဲခြား၍ ပြတတ်၏) ဣတိ နိခဏ္ဏာ၊ သော ဧဝ (ထို နိခဏ္ဏာကိုပင်) ခကာရသ ယကာရံ ကတ္တာ နိယဏ္ဏာ၊တိ ဝုတ္တော၊ ဤ ဋီကာ ဝစနတ္ထကို အဋ္ဌကထာ၌ လာသော နိယဏ္ဏာ၊ပါဠိအတွက် တစ်မျိုးကြံအပ်သော ဝစနတ္ထဟု မှတ်ပါ။ ဤအလို "နိယဏ္ဏာ" ဟု တတိယကွဲရာ ၌ဖြင့် ပါဠိရှိရပေလိမ့်မည်။

ရုက္ခာဒီနံ ၊ပေ၊ သတ္ထုံ။ ။ဤအဋ္ဌကထာ အဖွင့်ကို ယူ၍ အဘိဓာန် (၁၁၁)၌ "နာမပ္ပကာသက် သတ္ထုံ, ရုက္ခာဒီနံ နိယဏ္ဏာ၊ သော" ဟု ဆိုသည်၊ ရုက္ခာဒီနံ၌ အာဒိဖြင့် သစ်ပင်မှ တစ်ပါးသော အနက်တို့ကို ဟောသော ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်သဒ္ဒါတို့ကို ယူပါ။ ထို့ကြောင့် ယခုအဘိဓာန်ကျမ်း၌ ဘုရားဟူသော အနက်၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ်ဖြစ်သော "ဗုဒ္ဓေါ ဒသဗလော သတ္ထာ" စသည်ကိုလည်း ပြထား၏။ "သမယော သမဝါယေစ" စသည်ဖြင့် သဒ္ဒါတစ်ခု၏ ဟောနက်အများကိုလည်း ပြထားသည်။

ဋီကာ။ ။နိဒဿနမတ္တဿေတံ (ရုက္ခစသော အနက်တို့ကို ဟောသော သဒ္ဒါတို့၏ "ဝေဝုစ်ပရိယာယ်ကို ပြသောကျမ်း-ဟူသော ဤစကားသည် နိဒဿနနည်းမျှသာတည်း။) အနေ ကေသံပိ အတ္ထာနံ ဧကသဒ္ဒဝစနီယတာဝိဘာဝနဝသေနပိ တဿ ဂန္ထဿ ပဝတ္တတ္တာ။

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်တို့၌ "နိယဏ္ဏာ ရုက္ခာဒီနံ" ဟု တွေ့ရ၏။ နိယဏ္ဏာနာမ ရုက္ခ ဝိသေသော၊ တဒါမိကာနံ အတ္ထာနန္တိ အတ္ထော" ဟု ဋီကာသစ်လည်း ဖွင့်၏။ "နိယဏ္ဏာကျမ်း" ဟူသော နာမည်လည်း "ပါရာဇိကကဏ္ဍ" ဟူသော နာမည်ကဲ့သို့ နိယဏ္ဏာမည်သော သစ်ပင်ကို အစပြု၍ ဆိုအပ်သော အာဒိလဒ္ဓနာမဟုလည်း ဆို၏။ သို့သော် နိယဏ္ဏာကို သစ်ပင်တစ်ပင်၏ နာမည်ဟု ဋီကာ၌ မဖွင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း, အဘိဓာန်၌ "ရုက္ခာဒီနံ နိယဏ္ဏာ၊ သော" ဟုသာ ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း ထိုပါဠိကို စဉ်းစားပါ။

ကေဋ္ဌာဘန္တိ-ကား၊ ကိရိယာကပ္ပဝိကပ္ပေါ-နှုတ်မြွက်ခြင်းစသော အမှုအရာ ကိရိယာကို ပြုစီရင်ကြောင်း, အထူးထူးအပြားပြား မျိုးစုံပြုစီရင်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ["ဂန္ဓော" ကို ငဲ့၍ ပုံလိန်ထားသည်။] ကဝိန်-ကဗျာဖွဲ့သို, ပညာရှိတို့အား၊ ဥပကာရ ဝတ်-လျော်သောကျေးဇူးကို ဆောင်နိုင်သော၊ သတ္တဝ-တည်း၊ အက္ခရပ္ပဘေဒေန-အက္ခရာတို့ကို ဌာန်-ကရိုဏ်း-ပယတ်, ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ်စသောအားဖြင့် ခွဲခြားကြောင်းဖြစ်သောကျမ်းနှင့်၊ သဟ-ကွ၊ (ဝတ္ထုမာနာနံ၊) သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ-အက္ခရာ

ကေဋ္ဌာဘံ။ ။နှုတ်မြွက်ပြောဆိုရာ၌ အပြစ်ရှိသောအမှုအရာ, အပြစ်ကင်းသော အမှုအရာ, ဂုဏ်ရှိသောအမှုအရာစသော အမှုအရာ အထူးအပြားကို သိစေတတ်သောကြောင့် ကာဗျအလင်္ကာရကျမ်းသည် "ကေဋ္ဌာ" မည်၏။ ကိရိယာဒိဝိဘာဂံ ကိဋ္ဌတိ ဂမေတိ (သိစေတတ်၏) ဣတိ ကေဋ္ဌာ၊ ကိဋ္ဌဓာတ်+ကာရိတ်ကြေ, အဘပစ္စည်း၊ အကို ဥပြု။ (တစ်နည်း) ကိရိယာဒိဝိဘာဂံ အနဝသေသပရိယာဒါနတော (အကြွင်းမဲ့ကုန်အောင်ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ဂမေန္တော (သိစေလျက်) ဥဘေတိ ပူရေတိတိ ကေဋ္ဌာ၊ ကြိယာအထူးအပြားကို အကုန်ယူ၍ သိစေပုံ အပြည့်ပါသောကြောင့် ကာဗျအလင်္ကာရကျမ်းသည် ကေဋ္ဌာဘမည်၏။ ဤအလို ကိဋ္ဌ သဒ္ဒူပပဒ+ဥဘဓာတ်ဟု ကြံပါ၊ ဋီကာသစ်၌ အခြားတစ်နည်းကိုလည်း ပြသေး၏။

ကိရိယာ ၊ပေ၊ ဥပကာရာဝဟံ။ ။ဝစီဘေဒါဒိလက္ခဏာ (နှုတ်မြွက်ခြင်းအစရှိသော အမှတ်လက္ခဏာရှိသော၊. . . . . ဒ္အာဒိဖြင့် စာရေးခြင်းနှင့် ကိုယ်အမှုအရာစသည်ကို ယူပါ။) ကိရိယာ ကပ္ပိယတိ ဧတေနာတိ ကိရိယာကပ္ပေါ-အမှုအရာကို ပြုစီရင်ကြောင်းဖြစ်သော ကျမ်း၊ ("ဂန္ဓော" ကိုငဲ့၍ ပုံလိန်ချသည်။) ထို ကိရိယာကပ္ပသည် "ပဒေဝါကျေ တဒတ္ထေစ, ဒေါသာ ယေ ဝိဝိဓာ မတာ" ဟူသော အလင်္ကာရကျမ်းနှင့်အညီပဒဆိုင်ရာ, ဝါကျဆိုင်ရာ, ပဒတ္ထ-ဝါကျတ္ထဆိုင်ရာအားဖြင့် အမျိုးအပြားရှိသောကြောင့် "ဝိကပ္ပေါ-အထူးထူးအပြားပြား ပြုစီရင်ကြောင်းကျမ်း" ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ [သော ပန ဝဏ္ဏ (အက္ခရာ) ပဒ (ပုဒ်) ဗန္ဓ (အဖွဲ့တစ်ခုလုံး-ဝါကျ) ပဒတ္ထာဒိ ဝိဘာဂတော (ပဒ၏အနက် အစရှိသည်ကို ခွဲခြားခြင်းအားဖြင့်) ဗဟုဝိကပ္ပေါတိ အာဟ-ကိရိယာကပ္ပ ဝိကပ္ပေါတိ၊-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားသည် မူလဖြစ်သော ကိရိယာကပ္ပကျမ်းကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သောစကားတည်း၊ ပှန်၏-ထိုကျမ်းသည် အလွန်ကျယ်သောအရာရှိ၏၊ ဂါထာတစ်သိန်း ပမာဏရှိ၏၊ ယင်းကျမ်းကို "နယ စရိယာဒိပဘရဏာ" ကျမ်းဟုလည်း ပြောဆိုကြသတတ်၊-ဋီကာ၊ ဤ ကိရိယာကပ္ပ ဝိကပ္ပေါစသော စကားကိုကြည့်၍ အဘိဓာန် (၁၁၂) ၌ "ကေဋ္ဌာဘံတု ကိရိယာကပ္ပ-ဝိကပ္ပေါ ကဝိနံ ဟိတော" ဟု ဆိုသည်။ [ကဝိန်နှင့်စပ်၍ ကဝိ ၄ မျိုးကို ပြဟူဇာလသုတ် မဟာသီလအခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အက္ခရပ္ပဘေဒေါ။ ။ဌာနကရဏာဒိဝိဘာဂတောစ (ဌာန်, ကရိုဏ်း အစရှိကို ခွဲခြား ဝေဘန်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။) နိဗ္ဗစန ဝိဘာဂတောစ (ဝိဂြိုဟ်-ဝစနတ်ကို ခွဲခြားဝေဘန်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။) အက္ခရာ ပဘေဒိယန္တိ ဧတေနာတိ အက္ခရပ္ပဘေဒေါ-အက္ခရာတို့ကို ခွဲခြား၍ ပြကြောင်းကျမ်း၊ ထိုကျမ်းဟူသည်-

တို့ကို ဌာန် ကရိုဏ်း ပယတ်, ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ်စသောအားဖြင့် ခွဲခြားကြောင်း ကျမ်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ("တိဏ္ဏံဝေဒါနံ" ၌စပ်၊) အက္ခရပ္ပဘေဒါတိ-ကား၊ သိက္ခာစ-သိက္ခာကျမ်းလည်းကောင်း၊ နိရုတ္တိစ-နိရုတ္တိကျမ်းလည်းကောင်းတည်း၊ [ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ "သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ-အက္ခရာတို့ကို ခွဲခြားကြောင်း သိက္ခာကျမ်း နိရုတ္တိကျမ်းတို့နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော" ဟု ပေးပါ။]

ဣတိဟာသပဉ္စမာနန္တိ - ကား၊ အာထဗ္ဗဏဝေဒ-အာထဗ္ဗဏဝေဒကျမ်းကို၊ စတုတ္ထံ-၄ ကျမ်းမြောက်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ("ပဉ္စမော" ၌စပ်၊) ဧတေသံ-ဤဝေဒသုံးပုံတို့၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဣဟ - ဤလောကင်၌၊ အာသ - ဖြစ်ခဲ့ဘူးပြီ၊ ဣတိ-သို့၊

"ကဗ္ဗော ဗျာကရဏံ ဧဝတိ-သတ္ထံ သိက္ခာ နိရုတ္တိစ၊
ဆန္ဒောဝိစိတိ စေတာနိ, ဝေဒဂိါနိ ဝဒန္တိ ဆ"

ဟူသော အဘိဓာန် (၁၁၀) လာ ဝေဒင် ၆ ပါးတွင် ပါဝင်သော သိက္ခာကျမ်းနှင့် နိရုတ္တိကျမ်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သိက္ခာစ နိရုတ္တိစ" ဟု ဖွင့်သည်။

သိက္ခာ။ ။အက္ခရသမယ-အက္ခရာတို့၏ အကြောင်းအရာကို၊ သိက္ခန္တိ တောယာတိ သိက္ခာ-သင်ပြကြောင်းဖြစ်သောကျမ်း၊ အကာရာဒိဝဏ္ဏာနံ ဌာန ကရဏ ပယတန ပဋ္ဌ ပါဒကသတ္ထံ-အ အက္ခရာ အစရှိသော ဝဏ္ဏာတို့၏ ဌာန်ကိုလည်းကောင်း, ကရိုဏ်းကိုလည်းကောင်း, ပယတ် (ရွတ်ဆိုရာ၌ အားထုတ်မှု) ကိုလည်းကောင်း သိစေတတ်သော အထက်သဒ္ဒါကျမ်း၏ အခြေပြုကျမ်းတစ်မျိုးတည်း၊ [အဘိဓာန် နိဃဏ္ဍသစ်၌ "ပါဏိနီသိက္ခာကျမ်း (ပါဏိနီကျမ်းကို မလေ့လာမီ ရှေးဦးစွာသင်ရသော ကျမ်း) နာရဒသိက္ခာကျမ်းစသော ၇ကျမ်း" ဟု သရုပ်ထုတ်ပြသည်။]

နိရုတ္တိ။ ။နိစ္ဆယေန နိဿေသတောဝါ + ဥတ္တိ နိရုတ္တိ - ဆုံးဖြတ်သောအားဖြင့် (တစ်နည်း) အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့် သဒ္ဒါတို့ကို ဆိုကြောင်းကျမ်း၊ တိုနိရုတ္တိကျမ်းသည် ဝေဒင် ၆ ပါးတွင် ပါဝင်သော ကျမ်းတစ်မျိုးတည်း၊ ဗျာကရဏဟု ခေါ်အပ်သော သဒ္ဒါကျမ်း မဟုတ်သေး၊ အမ္ဘဋ္ဌလုလင်၏ ဗျာကရဏကျမ်း တတ်ကျွမ်းကြောင်းကိုကား "ဝေယျာကရဏော" ဟု သီးခြား ပြလိမ့်မည်၊ [ဝဏ္ဏာဂမ-ဝဏ္ဏဝိပရိယယစသော နိရုတ္တိနည်း ငါးမျိုးကို ထိုထို သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌လည်းကောင်း, ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ-တဒ္ဓိတ်-တေသုဝုဒ္ဓိ (၄၀၄) သုတ်၌ ပြထား[illegible]

အာထဗ္ဗဏဝေဒ စတုတ္ထံ။ ။ဣတိဟာသကျမ်းကို ၅ ကျမ်းမြောက် ဖြစ်အော၊ ရေတွက်ရာ၌ အာထဗ္ဗဏဝေဒကို ၄ ကျမ်းမြောက်အနေ၌ ထား၍ ရေတွက်ကြောင်းကို သိစေလိုသောကြောင့် "အာထဗ္ဗဏဝေဒ စတုတ္ထံ" ဟု မိန့်သည်၊ [အထရ်ဝန် (အထဗ္ဗန်) မည်သော ရသေ့သည် စီရင်အပ်သော ၄ ခုမြောက် ဝေဒကျမ်းသည် "အထဗ္ဗနေန+ဒိဋ္ဌော" အရ "အာထဗ္ဗဏ" မည်၏၊ အဏ် (ဏ) ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ် ဖြစ်သောကြောင့် "အာထဗ္ဗဏ" ဟု ဒီဃရှိစေ၊ "အထရ်ဝန်" ဟု ရသေ့နာမည်ဖြစ်သောကြောင့် ရှေ့၌ (ရ) ပါသည့်အတွက် နကို ဏ ပြန်ရသည်။]

ဣဟ-ခ္ခ၊ အာသ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤဒိသဝစန ပဋိသံယုတ္တော-ဤသို့ ရှုအပ်သော စကားနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ပုရာဏကထာသင်္ခါတော-ပုရာဏ်ကျမ်းဟု ဆိုအပ်သော၊ (ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်ကို ပြောဆိုကြောင်းသမိုင်း, ရာဇဝင်စကားဟုဆိုအပ်သော၊) ဣတိဟာသော-ဣတိဟာသကျမ်းဟူသော၊ ပဗ္ဗမော-ငါးကျမ်းမြောက်သည်၊ (အတ္ထိ)။ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ-ထိုဝေဒသုံးပုံတို့သည်၊) ဣတိဟာသ ပဗ္ဗမာ-မတို့မည်၏၊ ဣတိဟာသပဗ္ဗမာနံ-ဣတိဟာသကျမ်းဟူသော ငါးကျမ်းမြောက်ရှိကုန်သော၊ တေသံ ဝေဒါနံ-ထိုဝေဒသုံးပုံတို့၏၊ ("ပါရဂူ" ခ္ခစပ်)။

(ယော-အကြင်အမွန္ဗလုငင်သည်၊) ပဒံ-ပဒကျမ်းကိုလည်းကောင်း၊ တဒဝ သေသံ-ထိုပဒကျမ်းမှကြွင်းသော၊ ဗျာကရဏံစ-ဗျာကရဏ်းကျမ်းကိုလည်းကောင်း၊ အဓီတေ(စ)-သင်လည်းသင်ယူတတ်၏၊ ဝိဒတိစ-သိလည်းသိတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-သည်၊) ပဒကော-ပဒကလည်းမည်၏၊ ဝေယျာကရဏော-ဝေယျာကရဏလည်းမည်၏။

ပုရာဏကထာ သင်္ခါတော။ ။ဤစကားဖြင့် ဣတိဟာသကျမ်းကို သရုပ်ပြသည်၊ ဘာရတပုရာဏ ရာမပုရာဏ, နရသီဟပုရာဏ အစရှိသော ပုရာဏ်ကျမ်းတို့ကို ဣတိဟာသကျမ်းခေါ်သည်-ဟူလို၊ [ဘာရတညီနောင်တို့၏ စစ်တိုက်ပုံကိုပြသောကထာသည် ဘာရတပုရာဏ်ကျမ်းမည်၏၊ ရာမမင်း၏ သီတာဒေဝီ ဆောင်ယူပုံကို ပြသောကထာသည် ရာမပုရာဏ်ကျမ်းမည်၏၊ နရသီဟမင်း၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကိုပြသောကျမ်းသည် နရသီဟပုရာဏ်ကျမ်း မည်၏။] ဤအဖွင့်ကိုယူ၍ အဘိဓာန် (၁၁၀) ၌ "ဣတိဟာသော ပုရာဝုတ္တ-ပဗန္ဓဘာရတာဒိကော" ဟု ဆိုသည်။

ဣတိဟာသ။ ။"ဣတိ+ဣဟ+အာသ" ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ "ဤလောကခ္ခ (ရှေးရှေးက) သည်ပုံသည်နည်း ဖြစ်ခဲ့ဘူးပြီ" ဟု ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်ကို ပြသောကျမ်းသည် ဣတိဟာသကျမ်းမည်၏၊ "ဣတိဟာသ ပဋိသံယုတ္တ" ဟု ဆိုလိုလျက် ပဋိသံယုတ္တပုဒ်ကိုချေ၍, တစ်နည်း-ပဋိသံယုတ္တတဒ္ဓိတ် ပြု၍ "ဣတိဟာသ" ဟု ဆိုထားသည်၊ [အဋ္ဌကထာ၌ "ဣတိဟ အာသ ဣတိဟ အာသ" ဟု ဝိစ္ဆာစကားကိုဆိုခြင်းမှာ ထို ဣတိဟာသကျမ်းဆိုင်ရာ အကြောင်းတို့၏ မှာမပြား ကျယ်ဝန်းသည်၏အဖြစ်ကို ပြရခြင်းအကျိုးငှာတည်း၊ ဋီကာသစ်၌ အခြားနည်းများကိုလည်း ပြသေး၏၊ ရှုပါလေ။]

ပဒကော, ဝေယျာကရဏော။ ။"အဓီတေ, ဝိဒတိစာတိ" ဟု ပါဠိရှိသင့်၏၊ ဓာတုပ်တို့၌ "အဓိယတိ, ဝေဒေတိ" ဟု တွေ့ရ၏၊ ရွတ်ဆိုခြင်းအနက်ဟော အဓိပုဗ္ဗ+ဣဓာတ်သည် ဘူဝါဒိသာတည်း၊ ရှေ့ဣကို ခြေ, နောက်ဣကို ဒီဃပြု၍ "အဓီတေ" ဟု သုံးစွဲရိုးရှိ၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်သောကြောင့် ကမ္မရုပ်လည်းမဟုတ်, ကတ္တုရုပ်သာ၊ သိခြင်း အနက်ကို ဟောသော ဝိဒဓာတ်သည်လည်း ဘူဝါဒိပင်တည်း၊ ဤနေရာ၌ ဝိဒဓာတ်၏ သိခြင်းအနက် ဟောဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း မောဂ္ဂလ္လာန်-ဏာဒိကဏ္ဍ, "တမိဓီတေ တံ ဇာနာတိ က-ဏိကာစ" ဟူသော (၁၄) သုတ်ကိုထောက်၍ သိနိုင်၏၊ ထောမနီဓိ၌လည်း ဝေယျာကရဏောကို "ဝေတ္တု ဓီတေဝါ" ဟု ၂ နက်ပင်ဖွင့်၏၊ ထို၌ "ဝေတ္တိ" သည် ပါဠိ၌ "ဝိဒတိ" ပင်တည်း။

ပဒံ ၊ပေ၊ ဗျာကရဏံ။ ။"ပဒံ + အဓိတေ ဝိဒတိစာတိ ပဒကော" ဟုလည်းကောင်း, "ဗျာကရဏံ + အဓိတေ ဝိဒတိစာတိ ဝေယျာကရဏော" ဟုလည်းကောင်း ပြုပါ။ [ဗျာကရဏမှ ဝေယျာကရဏဖြစ်ပုံကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ-တဒ္ဓိတ်-မာယူနမာဂမော ဌာနေ (၄၀၁) သုတ်၌ ရှုပါ။] ဝစနတ္ထကိုကား ဋီကာ၌ တံတံ သဒ္ဒံ တဒတ္ထံစ ဗျာကရောတိ အာစိက္ခတိ ဧတေနာတိ ဗျာကရဏံ-ထိုထိုသဒ္ဒါကိုလည်းကောင်း, ထိုသဒ္ဒါ၏ အနက်ကိုလည်းကောင်း ဆိုကြောင်းကျမ်း" ဟု ပြု၏။ ထောမနီမ်ား "ဗျာကရီယန္တေ ဗျုပ္ပာဒီယန္တေ ပဒ္ဓိပါဒီယန္တေ သဒ္ဒါ ယေနာတိ ဗျာကရဏံ-သဒ္ဒါတို့ကို မှန်ကန်အောင် ပြီးစေကြောင်း သိစေကြောင်းကျမ်း" ဟု ပြု၏။

ပဒ, ဗျာကရဏကျမ်းများ။ ။"ပဒံ တဒဝယဝေသဿ ဗျာကရဏံ" ဟု ဆိုသောကြောင့် ပဒလည်း ဗျာကရဏား အမျိုးအစား၌ ပါဝင်သောကျမ်းတစ်မျိုး-ဟု သိရ၏။ မှန်၏-"ကြွင်းသော ဗျာကရဏား" ဟု ဆိုသဖြင့် ပဒလည်း ဗျာကရဏားတွင်ပါဝင်နေသည်-ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယသစ်-ဏာဒိ (၁၄) သုတ်၌လည်း "ပဒနှင့်ကမတို့သည် ဝေဒကျမ်းတို့၌ အကျုံးဝင်သော ကျမ်းအထူးတို့တည်း" ဟု မိန့်သည်၊ ဗျာကရဏားကျမ်းတို့ကား မုဒ္ဓဗောဓ, သာရသ္ဓတိ, ပါဏိနိ, စန္ဒ, ကလာပ (ကာတန္တ) ဟု ယခုတိုင် ထင်ရှားရှိနေသော သဒ္ဒါကျမ်းတို့ ပင်တည်း။

အဓိတေနှင့် ဝိဒတိအထူး။ ။"အဓိတေ" ဖြင့် သင်ယူသူ ရွတ်အံ့သရဇ္ဈာယ်သူကို ပြု၏။ ဝိဒတိဖြင့် သင်ယူရွတ်အံ့ပြီး၍ တတ်သိသူကိုပြု၏။ ထို့ကြောင့် တစ်နက်တည်းဖြင့် အဓိဗျာယ်မပြည့်စုံရကား "အဓိတေ, ဝိဒတိ" ဟု ၂ နက်ပြထားသည်၊ [မောဂ္ဂလ္လာန်စသော ကျမ်းတို့၌ "တံ + အဓိတေ, တံ + ဇာနာတိ (ဝိဒတိ)" ဟု တသဒ္ဒါ ၂ ပုဒ်ကိုပြု၏။ ထိုသို့ပြုသဖြင့် သင်သူကိုလည်းကောင်း, သိသူကိုလည်းကောင်း ၂ ယောက်လုံးကို အသီးသီး "ပဒကော" စသော ပုဒ်တို့က ဟောနိုင်ကြောင်းကို သိစေသည်၊ . . . ဒွိတဂ္ဂဟဏံ အဓိယမာနဝိဒူနံ ပုထုဝိဓာနတ္ထံ-တ ၂ လုံးကိုယူခြင်းသည် သင်သူ သိသူတို့ကို အသီးအခြားစီရင်ရ(ပြုရ) ခြင်းအကျိုးရှိ၏။-မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ၌ပြအပ်သော ကာသိကာဝုတ္တိ။]

ဋီကာသစ်။ ။"ပဒ္ဓတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ ပဒံ-အနက်ကိုသိကြောင်းပုဒ်" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ "နာမဓာတော ပသဂ္ဂနိပါတာဒိဝသေန အနေကဝိဓာဂံ (များသောအပြားရှိသော) ဝိဘတ္တိယန္တပဒံ" ဟု ပဒအရ ဝိဘတ္တန္တပုဒ်ကို အရကောက်လေ၏၊ "ပဒကျမ်း" ဟု ကျမ်းတစ်ကျမ်းအဖြစ်ဖြင့် ယူဆဟန် မတူ၊ ဗျာကရဏားအရတို့ကား ပဒမှကြွင်းသော ပကတိ, ပစ္စယစသောအစီအရင်ကိုပြသောကျမ်း-ဟု ယူလေ၏။ "ဝိဒတိ" အရာ၌လည်း "ဝဒေတိ-ဆိုစေ၏" ဟူသော ပါဠိပျက်ကိုတွေ့၍ "ပရေသံ ဝါစေတိ-သူတစ်ပါးတို့ကို ပို့ချ၏" ဟု အနက်ဖွင့်လေသည်။

ဋီကာ။ ။"တေ ဧဝ ဝေဒေ ပဒသော ကာယတိတိ ပဒကော"-ဟု ဋီကာ၌ ဝစနတ္ထပြု၏။ ထိုနည်းသည် "အဌကထာ၌လာသော "အဓိတေ, ဝိဒတိ" နည်းမှ တစ်နည်း-ဟု မှတ်ပါ။ ဤနည်း၌ ပဒသဒ္ဒါ=ပပဒ+ကာ (သဒ္ဒေ) ဟူသော ဓာတ်+အပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ကိတ်ပုဒ်တည်း၊ "ထိုဝေဒတို့ကို ပဒအားဖြင့် ရွတ်ဆိုတတ်သောကြောင့် ပဒကမည်၏" ဟူရာ၌ ပဒသော အရ "ဂဒ္ဒပန္ဓ ပဒ္ဒပန္ဓပဒေန-စုလ္လိယအဖွဲ့, ဂါထာအဖွဲ့ဟူသော အဖို့အစုအားဖြင့်" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်လေသည်၊ ထိုဋီကာအဖွင့်များသည် ပြအပ်ခဲ့သော သဒ္ဒါကျမ်းတို့အဖွင့်နှင့် လုံးလုံး မတူပါ။

ဝိတက္ကဝါဒသတ္တံ-ဝိတက္ကဝါဒကို ပြသောကျမ်းကို၊ ဝါ-ဝိတက္ကဝါဒရှိသူတို့၏ ကျမ်းကို၊ လောကာယတံ-လောကာယတကျမ်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ [ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ "ဝိတက္ကာသတ္တံ ဝိညေယ္ယံ, ယံ တံ လောကာယတံ ဣတိ" ဟု အဘိဓာန် (၁၁၂) ၌ ဆိုသည်။]

လောကာယတံ။ ။"အာယတိ ဟိတံ ဘာလဇနသဒ္ဓါတော လောကော နယတတိ န ဤဟတိ အနေနာတိ လောကာသတ်-ဘာလဇန လူအပေါင်း၏ နောင်သံသရာ စီးပွားကို အားမထုတ်ကြောင်းဖြစ်သော ကျမ်းသည် လောကာယတကျမ်းမည်၏၊ မှန်၏။-ထိုကျမ်းအဆိုကို ယုံကြည်သူတို့သည် သံသရာစီးပွားဖြစ်သော ပုညကိရိယဝတ္ထုကိုပြုဖို့ရန် စိတ်မျှပင် မကူးကြတော့၊ ကိုယ်-နှုတ်ဖြင့် ပြုဖို့ရန်ကား အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း၊ ထိုသူတို့သည် ပရလောကကို မယုံကြည်တော့ရကား ဤဘဝအတွက် အကျိုးရှိမည်ဟု ထင်လျှင် မိခင်ကိုပင် သတ်ရဲကြတော့သည်။

တစ်နည်း။ ။လောကာဝါ ဘာလဇနာ အာယတန္တိ ဥဿဟန္တိ ဝါဒသာဒေနေ ဣတ္ထာတိ လောကာယတံ-ထိုဝါဒကို သာယာသောကြောင့် ဘာလဇနတို့၏ သဲသဲမဲမဲအားထုတ်ရာဖြစ်သောကျမ်းသည် လောကာယတကျမ်းမည်၏။ မှန်၏-ထိုကျမ်းကို သင်၍ သဘောကျသူတို့သည် ထိုကျမ်းလာဝါဒကို အလွန်နှစ်သက် သာယာသောကြောင့် ထိုအယူဝါဒအတိုင်း သေသည့်တိုင်အောင် အရိုးစွဲ၍ သဲသဲမဲမဲ အားထုတ်ကြလေတော့သည်။

ဝိတက္ကဝါဒသတ္တံ။ ။အညမညဝိရုဒ္ဓံ, သဂ္ဂမောက္ခဝိရုဒ္ဓံဝါ တနောန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝိတက္ကော၊ ဒု ပစ္စယဝသေန, နဿ ကာရဿစ ဏ ကာရံကတ္တာ-ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကား အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုလည်းကောင်း, သဂ္ဂမောက္ခလမ်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုလည်းကောင်း ချွတ်ယွင်းကြောင်းဖြစ်သော အယူဝါဒသည် ဝိတက္ကာမည်၏။ ဝိပုဗ္ဗ+တနုဓာတ်, ဒု ပစ္စည်း၊ နကို ဏပြု၍ "ဝိတက္ကော" ဟု ပြီးသည်။

တစ်နည်း။ ။ဝိရုဒ္ဓေန ဝါဒဒဏ္ဍေန တာဒ္ဒေန္တိ ဝါဒိနော ဧတ္ထာတိ ဝိတက္ကော၊ တဒုဓာတုဝသေန, နိဂ္ဂဟီတာဂမဉ္စ ကတ္တာ - ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဝါဒဒုတ်ဖြင့် (ဝါဒသေနတ်ဖြင့်) ထိုဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပုတ်ခတ်ကြရာဖြစ်သောကြောင့် ဝိတက္ကာမည်၏။ ဝိပုဗ္ဗ + တဒ္ဓိဓာတ်, နိဂ္ဂဟီတ်လာ, အပစ္စည်းဖြင့် "ဝိတက္ကော" ဟု ပြီးသည်။ [ဝါဒသည် ပုတ်ခတ်ရာဒေသ မဟုတ်သော်လည်း ဒေသဌာနအဖြစ်ဖြင့် တင်စား၍ ခေါ်ဝေါ်ထားသည်၊ ဥပမာ စက္ခုပသာဒသည် တဏှာ၏ တည်ရာ မဟုတ်သော်လည်း "ဧတ္ထေသာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" စသည်ဖြင့် တည်ရာဒေသကဲ့သို့ ဟောတော်မူခြင်းမျိုးတည်း။]

တစ်နည်း။ ။ဝိသေသေနဝါ ပဏ္ဍိတာနံ မနံ တဒ္ဒေန္တိ စာလေန္တိ ဧတေနာတိ ဝိတက္ကော-ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့၏ စိတ်နှလုံးကို အထူးအားဖြင့် တုန်လှုပ်စေကြောင်းဖြစ်သော ဝါဒသည် ဝိတက္ကာမည်၏။ ဝဒန္တိ ဧတေနာတိ ဝါဒေါ-ပြောဆိုကြောင်း အယူ၊ ဝိတက္ကောစ + သော + ဝါဒေါစာတိ ဝိတက္ကဝါဒေါ၊ ဝိတက္ကဝါဒသ ဒီဃံ သတ္ထံ ဝိတက္ကဝါဒသတ္ထံ၊ (တစ်နည်း) ဝိတက္ကော + ဝါဒေါ ယေသံတိ ဝိတက္ကဝါဒါ၊ ဝိတက္ကဝါဒါနံ သတ္ထံ ဝိတက္ကဝါဒသတ္ထံ။

မဟာပုရိသလက္ခဏန္တိ-ကား၊ မဟာပုရိသာနံ-မြတ်သောယောကျ်ား ဖြစ်ကုန်သော၊ (ယောကျ်ားမြတ် ဖြစ်ကုန်သော၊) ဗုဒ္ဓါဒီနံ-ဘုရားအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ လက္ခဏဒီပကံ-လက္ခဏာတို့ကို ပြတတ်သော၊ ဒ္ဝါဒသသဟဿဝဏ္ဏပမာဏံ-တစ်သောင်းနှစ်ထောင်သော အဖွဲ့ဂါထာ ပမာဏရှိသော၊ သတ္ထံ-ကျမ်းတည်း၊ ["ဂါထာ ဧကော မတော ဂန္ဓော" နှင့်အညီ တစ်ဂါထာသည် ဂန္ထတစ်ရပ်တည်း၊] ယတ္ထ-ယင်းမဟာပုရိသလက္ခဏကျမ်းဌ၌၊ သောဠသသဟဿဂါထာပရိမာဏာ-၁۶ အလွန်ရှိသော တစ်ထောင်သောဂါထာ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ (တစ်ထောင့်တစ်ဆယ့်ခြောက်ဂါထာ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊) ဗုဒ္ဓမန္တာနာမ-ဗုဒ္ဓမန္တာန်တို့မည်သည်၊ အဟောသုံ-ရှိကုန်ပြီ၊ [ပဓာနအားဖြင့် "ဗုဒ္ဓမန္တာ" ဟု ဆိုး၏၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓစသည်တို့၏ မန္တန်တို့လည်း ပါသည်၊ သောဠသ+သဟဿသည် ဂုဏိတသင်္ခ်ာ မဟုတ်၊ မိသကသင်္ခ်ာသာတည်း။] ယေသံ-ယင်းဗုဒ္ဓမန္တန်တို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းကြောင့်၊ ("ပညာယတိ" ၌စပ်၊) ဣမိနာလက္ခဏေန-ဤလက္ခဏာနှင့်၊ သမန္နာဂတာ-ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓါနာမ-ဗုဒ္ဓတို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣမိနာ (လက္ခဏေန, သမန္နာဂတာ၊) ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနာမ ဟောန္တိ၊ ဣမိနာ (လက္ခဏနေ သမန္နာဂတာ) ဒွေ-၂ ပါးကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာ (နာမ, ဟောန္တိ၊) (ဣမိနာ လက္ခဏေန သမန္နာဂတာ၊) အသီတိ-ရှစ်ကျိပ်သော၊ မဟာသာဝကာ

မဟာပုရိသလက္ခဏံ။ ။သုတ်ပါထေယျ-လက္ခဏသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ "မဟာပုရိသလက္ခဏာနိတိ ၊ပေ၊ အယံ မဟာပုရိသောတိ သဠာနနကာရဏာနိ" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "ဤသူကား မဟာပုရိသတည်း" ဟု သိကြောင်းအမှတ်အသားကို "မဟာပုရိသလက္ခဏာ" ခေါ်သည်-ဟု မှတ်ပါ၊ လက္ခီယတိ အနေနာတိ လက္ခဏံ-နိဂြောဓပရိမဏ္ဍလတာ (ပင်ညောင်ပင်ကဲ့သို့ ကိုယ်အလယ်နှင့် အရပ်၏ ညီမျှခြင်း) စသော အမှတ်အသားတည်း၊ မဟာပုရိသောတိ+ လက္ခဏံ မဟာပုရိသလက္ခဏံ၊ [ထိုလက္ခဏာတို့ကို ပြသောကျမ်းလည်း အကြောင်းအရာ အနက်၏အမည်ကို အကျိုးသက်ရောက်ခြင်းတင်စားသော ကာရဏူပစာရအားဖြင့် မဟာပုရိသလက္ခဏာ မည်၏၊ ဦးကာသစ်၌ကား ဒီပကနောက်ပုဒ်ကြောင့် ဥတ္တရလောပသမာသ်ဟုလည်းကောင်း. ဒီပကတဒ္ဓိတ်ဟုလည်းကောင်း ကြံလေ၏။]

ယတ္ထ, ယေသံ။ ။အနိယမဝါကျတို့ကို နောက်ထား၍ ဆိုသည်၊ ရှေ့ရှေ့ဝါကျကို နိယမဝါကျ-ဟု ခွဲပါ၊ အနိယမ-နိယမတွဲ၍ အနက်ပေးလိုလျှင် နောက်ဆုံး ယေသံကို အလျှင်ပေး၍, "ယေသံ-အကြင် ဗုဒ္ဓမန္တန်တို့၏ ၊ပေ၊ ဟောန္တိ ၊ပေ၊ ပညာယတိ၊ ယတ္ထ-အကြင်ကျမ်း၌ ၊ပေ၊ (တေ) ဗုဒ္ဓမန္တာနာမ အဟောသုံ၊ မဟာပုရိသာနံ ၊ပေ၊ (တံ) သတ္ထံ-သည်၊ မဟာပုရိသလက္ခဏန္တိ-ဏကျမ်းမည်၏" ဟု ရှေ့ရှေ့ဝါကျသို့ ပြန်၍ လှည့်ပါ၊ နိယမနှင့် အနိယမတို့ ထပ်ကာထပ်ကာ ဆက်နေသော သံကွင်းဆက် ဝါကျတို့တည်း၊ နိဿယ၌ကား "ယေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ" ကဲ့သို့ နိယမကို မဲ့သော ယသဒ္ဒါဟု သဘောထား၍ ဝါကျအစဉ်အတိုင်း အနက်ပေးထားသည်။

(နာမ, ဟောန္တိ) ဣမိနာ လက္ခဏေန, သမန္နာဂတာ-ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်) ဗုဒ္ဓမာတာ (နာမ)-ဘုရားမယ်တော်မည်သည်၊ (ဟောတိ)။ (ဣမိနာ လက္ခဏေန, သမန္နာဂတော၊) ဗုဒ္ဓပိတာ (နာမ, ဟောတိ၊) (ဣမိနာ လက္ခဏေန, သမန္နာဂတော၊) အဂ္ဂပဋ္ဌာကော(နာမ)-မြတ်သော်အလုပ်အကျွေး ရဟန်းမည် သည်၊ (ဟောတိ)။ (ဣမိနာ လက္ခဏေန, သမန္နာဂတာ၊) အဂ္ဂပဋ္ဌာယိကာ (နာမ)-မြတ်သော အလုပ်အကျွေးရဟန်းမမည်သည်၊ (ဟောတိ)။ (ဣမိနာ လက္ခဏေန, သမန္နာဂတော၊) စဏ္ဍဝတ္တိ-စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော၊ ရာဇာ (နာမ, ဟောတိ)။ ဣတိ-သို့၊ အယံ ဝိသေသော-ဤအထူးသည်၊ ပညာယတိ။

အနဝယောတိ-ကား၊ ဣမေသု လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု-ဤလောကာယတကျမ်း, မဟာပုရိသလက္ခဏာကျမ်းတို့၌၊ အနုနော-မယုတ်လျော့သည်၊ ပရိပူရကာရီ-ပြည့်စုံလုံလောက်စွာ ပြုလေ့ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ အဝယော-ယုတ်လျော့သူသည်၊ နဟောတိ-မဟုတ်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ တာနိ-ထိုလောကာယတကျမ်း, မဟာပုရိသလက္ခဏာကျမ်းတို့ကို၊ အတ္ထတောစ-အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂန္ထတောစ-ကျမ်းစာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သန္ဓာရေတုံ-ကောင်းစွာ ဆောင်ထားခြင်းငှာ၊ နဟောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ (သော-သည်၊) အဝယောနာမ-မည်၏။

အနဝယော။ ။ပြည့်ပြည့်စုံစုံဆောင်နိုင်သူကို "အနဝယ" ဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် အနုနောသည် ဗျတိရေကအားဖြင့် အနက်ပြ, ပရိပူရကာရီသည် အန္ဝယအားဖြင့် အနက်ပြတည်း၊ "ယုတ်လျော့နေသူမဟုတ်, အပြည့်အစုံ ပြုလေ့ရှိသူ" ဟူလို၊ "အဝယော နဟောတိတိ ဝုတ္တံဟောတိ" ကား သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် ထင်ရှားရုံပြသော တပ္ပာဂဋ္ဌိကရဏဝါကျတည်း၊ ထို ဝါကျဖြင့် "နဝ + အဝယော အနဝယော" ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ဖြစ်ကြောင်းကိုသာ သိနိုင်သေးသည်၊ "နဝ + အဝယော" ဟု ပုဒ်ခွဲသောအခါ အဘယ်အရာကို "အဝယ" ခေါ်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အဝယောနာမ ၊ပေ၊ နဟောတိ" ဟု ဖွင့်သည်။

အဝယော။ ။ဝယမာတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟော၏။ လောကာယတကျမ်း ၊ပုရိသလက္ခဏ ကျမ်းတို့၌ ဉာဏဂတိဖြင့် အစ-အလယ်-အဆုံး ကုန်အောင်သွားနိုင်-ဆောင်နိုင်သူသည် "ဝယတီတိ ဝယော" အရ ဝယမည်၏။ ထိုသို့ မဆောင်နိုင်သူသည် "အဝယ" မည်၏။ နဝ + အဝယော အနဝယော၊ [ဝယတီတိ ဝယော၊ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ (တစ်စုံတခုသော ဌာနဌ) အကိလမန္တော (ပင်လည်း မပင်ပန်းဘဲ) အဝိတ္ထာယန္တော (တွန့်ဆုတ်တွန့်ဆုတ်လည်း မဖြစ်ဘဲ) တေဝန္ဓေ သန္ဓာရေတိ ပူရေတီတိ အတ္ထော၊-ဋီကာ၊] ထိုသို့ အဝယမဟုတ်သူသည် "ဝယ-ဆောင်နိုင်စွမ်းသူ" ဖြစ်၏။ ပဋိသေဓ ၂ ချက်အတွက် ပကတိဝယပုဒ်၏ အနက်ပင်ဖြစ်၏" ဟူလို၊ [ဒွေ ပဋိသေဓာ ပကတိယတ္ထဝမကာ၊-ဋီကာသစ်၊ ဤဋီကာသစ်၌ ဒုတိယပါရာဇိက ဓနိယဝတ္ထုအဖွင့်ကိုယူ၍ တစ်နည်းဖွင့်ထားသေး၏။]

အနုညာတပဋိညာတောတိ - ကား၊ အနုညာတောစေဝ - ဆရာကလည်း ခွင့်ပြုအပ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိညာတောစေဝ-မိမိကလည်း ဝန်ခံအပ်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ၊) အာစရိယေန-သည်၊ အသ-ထိုအမှုဌလုလင်အား၊ ("အနုညာတော" ၌ စပ်၊) ယံ-အကြင်အတတ်ကို၊ အဟံ-သည်၊ ဇာနामိ-တတ်သိ၏၊ တံ-ထိုအတတ်ကို၊ တွံ-သည်၊ ဇာနာသိ-၏၊ ဣတိ အာဒိနာ-ဤသို့အစရှိသော စကားဖြင့်၊ အနုညာတော-ခွင့်ပြုအပ်၏၊ အာစရိယ-ဆရာ၊ အာမ-မှန်ပါ၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ တသ-ထိုဆရာအား၊ ပဋိဝစနဒါနပဋိညာယ-စကားအတုန့် ပေးခြင်းဟူသော ဝန်ခံအားခြင်းဖြင့်၊ ပဋိညာတော-ဝန်ခံတတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ကတရသ္မိံ အဓိကာရေ - အဘယ်အရာ၌၊ (အနုညာတ ပဋိညာတော-ဆရာကလည်း ခွင့်ပြုအပ်, မိမိကလည်း ဝန်ခံတတ်သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊) သကေ-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ အာစရိယကေ-ဆရာအဆက်ဆက်အားဖြင့် ဆောင်ရွက်အပ်သော၊ တေဝိဇ္ဇကေ - ဝေဒသုံးပုံ အပေါင်းဟူသော၊ ပါဝစနေ-ပြဋ္ဌာန်းသော စကားအရာ၌၊ ဝါ-မြတ်သော ဆရာတို့၏ စကားအရာ၌၊ (အနုညာတ

အနုညာတပဋိညာတော။ ။"အာစရိယေန" ဟူသော အဝုတ္တကတ္တားကို ထောက်၍ အနုညာတောသည် ဂ်ဟောပုဒ်တည်း-ဟု သိသာ၏၊ "ယမဟံ ဇာနာမိ တံ တွံ ဇာနာသိ-ငါသိသည့်အတိုင်း သင်သိ၏" ဟူသော ပါဠိတော်ကား အနုညာတပြုပုံကို ပြသော အာကာရ ဝါကျတည်း၊ "ပဋိညာတော" အရ ဝန်ခံတတ်သူ အမှုဌလုလင်ကို ရသောကြောင့် ပဋိညာတောသည် ကတ္တားဟောသာ ဖြစ်နိုင်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် အတ္တနာသည် ပဌမာအနက် ရှိသော နိပါတ်ပုဒ်ဟု ကြံပါ။ ["အတ္တနာဝ အတ္တာနံ သမ္မနိ" ၌ အတ္တနာပုဒ်ကဲ့သို့တည်း။] "အတ္တနာ" နေရာဝယ် "အာဒိနာ" ဟု ရှိလျှင်လည်း ရှေးဝါကျ စာသွားနှင့် တူသောကြောင့် ကောင်း၏၊ "ယံ တွံ ဇာနာသိ, သောဟံ ဇာနာမိ" သည် ပဋိညာတပြုပုံကို ပြသော အာကာရ ဝါကျတည်း၊ ထိုပါဠိကို အကျဉ်းချုံး၍ "အာမ အာစရိယ" ဟု အာကာရဝါကျကို ပြသည်။

သကေ ।ပေ। ပါဝစနေ။ ။ဤအဖြေဝါကျသည် ပါဠိတော်အတိုင်းပင်တည်း၊ "သသ + ဣဒံ သကံ၊ အာစရိယေန + အာဘတံ အာစရိယကံ" ဟု ပြုသင့်၏၊ ဋီကာ၌ "အာစရိယပရမ္ပရာဘတံ" သည် ထိုဝိဂ္ဂဟအတွက် အနက်ပြုတည်း၊ ဋီကာသစ်၌ကား "အာစရိယာနံ + ပရမ္ပရတော + အာဘတံ, ပရမ္ပရဘူတေဟိဝါ အာစရိယေဟိ + အာဘတံ အာစရိယကံ" ဟု ပြု၏၊ တိသော + ဝိဇ္ဇာ တိဝိဇ္ဇံ၊ တိဝိဇ္ဇသ + သမူဟော တေဝိဇ္ဇကံ (ဝေဒ ၃ ပုံ အပေါင်း)၊ ပဓာနံ + ဝစနံ ပါဝစနံ၊ ပကဋ္ဌာနံ (မြတ်ကုန်သော အဋ္ဌကထာသော ရသေ့တို့၏) + ဝစနံ ပါဝစနံ။

မှတ်ချက်။ ။အခြားနေရာ၌ "အာစရိယကံ"ကို "အာစရယာနံ + ဣဒံ အာစရိယကံ"ဟု ဣဒံတဒ္ဓိတ်ပြုသကဲ့သို့ ဤနေရာ၌ မပြုသင့်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-ထိုအာစရိယတို့ကိုယ်တိုင် ပြုအပ်သော ဥစ္စာ မဟုတ်, အဆက်ဆက် ဆောင်အပ်သော ကျမ်းစာသာ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ဝိနည်း, ပရိဝါရပါဠိတော်, ကတ္ထပညတ္တိဝါရ၌ "ကေနာဘတံ" ဟု မေးရာဝယ် "ပရမ္ပရာဘတံ" ဟု ဖြေသကဲ့သို့ အာဘတတဒ္ဓိတ်သာ ပြုသင့်သည်။

ပဋိညာတောဝ-သည်၊ ဟောတိ၊) ကိရ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဧသ (ဧသော) ပြာဟ္မဏော-ဤပေါက္ခရသာတိပုဏ္ဏားသည်၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ၊ (ကိံ)၊ ဣမသ္မိံ လောကေ-၌၊ အဟံ-သည်၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားတည်း၊ အဟံ, ဗုဒ္ဓေါ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဂ္ဂတသ-ကျော်ကြားသော ရှေးပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ နာမံ-အမည်ကို၊ ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ ဗဟူ-များစွာကုန်သော၊ ဇနာ-လူတို့သည်၊ ဝိစရန္တိ-လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ မေ-အား၊ ဝါ-၏၊ အနုသဝမတ္တေနေဝ-တစ်ဆင့်စကား, ကြားရုံမျှဖြင့် သာလျှင်၊ ဥပသက်မိတုံ-ချဉ်းကပ်ခြင်းငှာ၊ နဿ ယုတ္တံ-မသင့်၊ ဟိ-မှန်၊ ဧကစ္စံ-အချို့သော ဇာတ်စသောအားဖြင့် မြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သို့၊ (အချို့သော လူအများ၏ အထင်ကြီးခံရသူသို့၊) ဥပသက်မန္တသ-ချဉ်းကပ်မိသူ၏၊ အပဂ္ဂမနမ္ပိ-ဖဲသွားရခြင်းသည်လည်း၊ ["အပဂမနမ္ပိ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ အနက်တူပင်။] ဂရု-ဝန်လေးသည်၊ ဟောတိ၊ အနတ္ထောပိ-စီးပွားမဲ့သည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ အဟံ-သည်၊ မမ-၏၊ အန္တေဝါသိကံ-အနီးနေတပည့်ကို၊ ပေသေတ္တာ-ရှေးဦးစွာ စေလွှတ်ပြီး၍၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားအစစ်တည်း၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ နော (ဗုဒ္ဓေါ)-ဘုရားအစစ် မဟုတ်၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဇာနိတ္တာဝ-သိပြီး၍ သာလျှင်၊ (သိပြီးမှသာလျှင်၊) ဥပသက်မေယျ-ချဉ်းကပ်ရပါမူကား၊ ယန္တုန-ကောင်းလေစု၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေသိ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အကြံဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) မာဏဝံ-အမွန္တလုလင်ကို၊ အာမန္တေတ္တာ-ခေါ်၍၊ အယံ တာတာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-ပြောပြီ။

တံ ဘဝန္တံတိ-ကား၊ တဿ ဘောတော ဂေါတမဿ-ထိုအရှင်ဂေါတမ၏၊ (ကိတ္တိသဒ္ဒေါ"ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) တထာ သန္တံယေဝါတိ-ကား၊ တထာ-ထိုအရဟတာ အစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သတောယေဝ-ထင်ရှားရှိသည်

ဂရု။ ။[ဂရုတိ ဘာရိယံ၊-ဋီကာ၊ "ဂရု တိသ္မ ၊ပေ၊ လဟုကေသုစ" ဟု အဘိဓာန် (၈၄၀) လာ ဂရုသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် "အလဟုက" အနက်ဟောဟု သိစေလို၍ "ဘာရိယံ" ဟု ဖွင့်သည်။] ဝန်လေးပုံကို ပြလို၍ "အတ္တာနံ တတော မောစေတ္တာ အပဂမနမတ္တမ္ပိ ဒုက္ခရံ ဟောတိ၊ ပဂေဝ တတုတ္တရိ ကရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-ထိုဆည်းကပ်မိရာ ဆရာ့အထံမှ မိမိကို လွှတ်စေ၍ ခွာသွားဖို့မျှသည်ပင် ခဲယဉ်းလှ၏၊ ထိုထက်အလွန် သူ့ကို တစ်စုံတစ်ခု ပြုနိုင်ဖို့ အရေးမှာ သာ၍ ဝေးတော့၏" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်၊ မှန်၏-ယခုခေတ်၌လည်း နာမည်ကျော်၍ မတော်မတဲ့ ပြုနေသော ပုဂ္ဂိုလ်အထံသို့ ချဉ်းကပ်မိသူတို့၏ အခွာခက်ပုံမှာ လက်တွေ့ပင် ဖြစ်သည်။

အနတ္ထောပိ။ ။အခွာခက်ရုံသာမက, နိန္နာ (အခြားသူတို့၏ အကဲ့ရဲ့ ခံရခြင်း), ဗျာရောသ (ကိုယ်, နှုတ်တို့ဖြင့် အချုပ်အချယ်ခံရခြင်း), ဥပါရမ္ဘ (ကပ်၍ အနိုပ်စက် အစောကား ခံရခြင်း) စသော စီးပွားမဲ့များလည်း ဖြစ်တတ်ချေ၏၊ မှန်၏-ယခုခေတ်၌လည်း ထိုသူတို့အထံ ချဉ်းကပ်မိသူအများပင် ထိုကဲ့သို့ ခံနေကြရသည်။

သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ (သန္တံကို သတောဟု ဖွင့်ခြင်းသည် မှန်၏-ဟူလို၊) ဣဓာပိ-ဤသန္တံယေဝဟူသော ပုဒ်၌ လည်း၊ ဣတ္ထမ္ဘူတာဝုစ္စတေ-ဣတ္ထမ္ဘူတာဝုစ္စတေ-ဣတ္ထမ္ဘူတာဝုစ္စတေ-ဣတ္ထမ္ဘူတာဝုစ္စတေ-ဣတ္ထမ္ဘူတာဝုစ္စတေ-ဣတ္ထမ္ဘူတာဝုစ္စတေ-ဣတ္ထမ္ဘူတာဝုစ္စတေ-ဣတ္ထမ္ဘူတာ-ဣတ္ထမ္ဘူတာ-ဣတ္ထမ္ဘူတာ

ဆိုသည်။] တာတ-အမောင်၊ တွံ-သည်၊ (သင့်နှယ်၊) ကိ-အာဘယ့်ကြောင့်၊ ပထဝိယ-မြေပေါ်၌၊ ဌိတော-တည်နေသည်၊ (သမာနော-လျက်၊) ပထဝီ-ကို၊ နု ပဿာမိ-မမြင်ပါ။ ဣတိ-သို့၊ (ဝဒတိ) ဝိယ-ပြောသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စန္ဒိမသူရိယာနံ-တို့၏၊ သြဘာသေ-အရောင်၌၊ ဌိတော (သမာနော)၊ စန္ဒိမသူရိယေ-တို့ကို၊ နု ပဿာမိ-ပါ။ ဣတိ-သို့၊ (ဝဒတိ) ဝိယ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝဒသိ-ပြောဘိသနည်း၊ ဣတိ အာဒီနိ-ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တာ-၍၊ ဇာနနာကာရံ-သိနိုင်ကြောင်း အခြင်းအရာကို၊ ဒသေ့ဿန္တော-ပြလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အာဂတာနိ ခေါ တာတာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ ကိရ-မိန့်ဆိုသတတ်။

တတ္ထ-ထိုအာဂတာနိ ခေါ တာတ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ မန္တေသုတိ-ကား၊ တိသု-၃ ပုံကုန်သော၊ ဝေဒေသု-ဝေဒကျမ်းတို့၌၊ (အချို့စာအုပ်၌ "တိသု" မပါ။) ကိရ-ခဲ့၊ တထာဂတော-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ-ပွင့်တော်မူလိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ ဆိုသင့်ရာ အခါ၌၊ ပဋိကစ္စေဝ-မပွင့်မီ စောစောကပင်၊ သုဒ္ဓါဝါသာ-သုဒ္ဓဝါသဘုံ၌ နေကုန်သော၊ ဒေဝါ-ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ဝေဒေသု-ဝေဒကျမ်းတို့၌၊ လက္ခဏာနိ-လက္ခဏာမန္တန်ပုဒ်တို့ကို၊ ပက္ခိပိတ္တာ-ထည့်၍၊ ဧတေ-ဤမန္တန်တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓမန္တာနာမ-ဗုဒ္ဓမန္တန်တို့မည်၏။ ("ဗုဒ္ဓ" ကို သိကြောင်း အတတ်တို့မည်၏။) ဣတိ-သို့၊ ဗြာဟ္မဏဝေသေနေဝ-ဗြာဟ္မဏအသွင်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒေ-ဝေဒကျမ်းတို့ကို၊ ဝါစေန္တိ-ပို့ချကြကုန်၏။ (ကိ-အာဘယ်သို့ နှလုံးသွင်း၍ ပို့ချကုန်သနည်း၊) တဒနုသာရေန-ထိုမန္တန်ကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ မဟေသက္ခာ-ကြီးသော အစိုးရခြင်းရှိသူတို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဝါ-တန်ခိုးကြီးကုန်သော၊ [မဟေသက္ခာပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ္ဍဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ အရဟံဂုဏ်တော်ဖွင့်၌ ရှုပါ။] သတ္တာ-တို့သည်၊ တထာဂတံ-ကို၊ ဇာနိဿန္တိ-သိနိုင်ကုန်လတ့၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ (ဝါစေန္တိ-ကုန်၏။) တေန-ထိုသို့ပို့ချခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌ [မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မမူမီ အခါမှစ၍ သက်တော်ထင်ရှား ရှိသည်တိုင်အောင်သော အခါ၌။] ဝေဒေသု-ဝေဒကျမ်းတို့၌၊ မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ-မဟာပုရိသ

မန္တေသု။ ။ဝေဒသည် မန္တ, ဗြဟ္မ, ကပ္ပအားဖြင့် ၃ မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် အဋ္ဌကဿော ရသေ့တို့သည် စီရင်အပ်သော မူလဝေဒကျမ်းသည် မန္တမည်၏။ သာသနာတော်၌ ပိဋကပါဠိတော်မျိုးတည်း၊ ထိုမန္တ၏ အနက်အဖွင့်ကျမ်းသည် ဗြဟ္မမည်၏။ သာသနာတော်၌ အဋ္ဌကထာမျိုးတည်း။ ထိုမန္တ ဗြဟ္မတို့၌ ဆိုအပ်သည့်အတိုင်း ယဇ်ပူဇော်ပုံအလုပ်ကို ပြသောကျမ်းသည် ကပ္ပမည်၏။ ထို ၃ မျိုးတွင် မန္တသည် အရင်းမူလ အစဖြစ်၍ "မန္တေသု" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုမန္တကို ယူလိုက်လျှင် ဗြဟ္မဝေဒ-ကပ္ပဝေဒတို့ကိုလည်း ယူပြီးဖြစ်တော့၏။ တိသု ဝေဒေသုအရကား ဣရု-သာမ-ယဇုတို့တည်း။ ထို ၃ ပုံကိုပင် "မန္တ" ဟု ဆိုထား၏။ ထို့ကြောင့် မန္တေသုကို "တိသု ဝေဒေသု" ဟု ဖွင့်သည်။

လက္ခဏာတို့သည်၊ (ယောက်ျားမြတ်ဟု သိမှတ်ကြောင်း လက္ခဏာတို့သည်၊) အာဂစ္ဆန္တိ-လာကုန်၏၊ ဝါ-ပါကုန်၏၊ တထာဂတေ-သည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ ပန-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသော်ကား၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ (တရွေ့တရွေ့-တစတစအားဖြင့်၊) အန္တရဓာယန္တိ-ကွယ်ပျောက်ကုန်၏၊ တေန-ထိုသို့ကွယ်ပျောက်ခြင်းကြောင့်၊ တေရဟိ-ယခုလက်ထက်၌၊ (တေ-ထိုဗုဒ္ဓမန္တန်တို့သည်၊) နတ္ထိ-မရှိတော့ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။. . . မဟာပုရိသဿတိ-ကား၊ ပဏိဓိ ၊ပေ၊ မဟာတော - တောင့်တခြင်း, ဆောက်တည်ခြင်း, ဉာဏ်, ကရုဏာ အစရှိသော

အန္တရဓာယန္တိ။ ။အလိုလို တန်ခိုးအားဖြင့် ကွယ်ပျောက်သွားကြသည် မဟုတ်, ပုဏ္ဏားတွေက ဆောင်နိုင်သောဉာဏ် မရှိသောကြောင့် ကွယ်ပျောက် သွားကြသည်၊ [အန္တရဓာယန္တိတိ နှ ကေဝလံ လက္ခဏမန္တာနိယေဝ၊ အထ'ခေါ် အညာနိပိ ပြာဟ္မဏာနံ ဉာဏဗလာဘာဝေန အနုက္ကမေန အန္တရဓာယန္တိ-ဋီကာ။] ဤအဖွင့်ကို ထောက်လျှင် စာအုပ်တွေသာ မရှိပါမူ ရဟန်းတော်တို့၏ ဉာဏဗလ မရှိမူကြောင့် "ဝိဇ္ဇာတော်များလည်း အတော်ကြာကာလကပင် ကွယ်ပျောက်ခဲ့လေရာ၏" ဟု စဉ်းစားဖွယ်ရှိသည်။

ပဏိဓိ ၊ပေ၊ မဟာတော။ ။"မဟန္တော + ပုရိသော မဟာပုရိသော" ဟု ဝစနတ္ထပြုသောအခါ "အဘယ်အားဖြင့် မဟန္တမည်ပါသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ပဏိဓိ ၊ပေ၊ ဂုဏမဟာတော" ဟု မိန့်သည်၊ ပဏိဓိအားဖြင့်လည်းကောင်း ၊ပေ၊ ကရုဏာ စသော ဂုဏ်အားဖြင့်လည်းကောင်း မြင့်မြတ်သောကြောင့် မဟန္တမည်ပါသည်-ဟူလို၊ ပဏိဓိ ၊ပေ၊ ကရုဏာဒိဂုဏာစာတိ ပိဏိဓိ ၊ပေ၊ ဂုဏာ-ဟု ဒွန်တွဲ၍ "ပဏိဓိ ၊ပေ၊ ဂုဏေဟိ + မဟန္တော ပဏိဓိ ၊ပေ၊ ဂုဏမဟန္တော" ဟု တပ္ပုရိသ်တွဲပါ။ ဒွန်၏နောက်၌ ရှိသော မဟန္တပုဒ်ကို ပဏိဓိ မဟန္တ, သမာဒါနမဟန္တ စသည်ဖြင့် အသီးသီး ယှဉ်ပါစေ။ [ဋီကာသစ်၌ကား အခြားတစ်နည်းလည်း ပြသေး၏။]

ပဏိဓိမဟန္တ။ ။ပ + နိ ရှေးရှိသော + ဓာဓာတ်သည် "ပ-အပြားအားဖြင့်+ နိ-စွဲမြဲစွာ + ဓာ-ထားခြင်း" ဟူသော သဒ္ဒတ္ထကို ဟော၏၊ "ပတ္ထနာ (တောင့်တခြင်း)" ဟု ဝေါဟာရတ္ထ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဗုဒ္ဓဘာဝပတ္ထနာ" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ ထိုပတ္ထနာဟူသည် ယာစနာကဲ့သို့ လက်ခံ၍ တောင်းခြင်း မဟုတ်၊ စိတ်ဖြင့် အလိုရှိခြင်း=တောင့်တခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ၌ "ပတ္ထိတာတိ ဣစ္ဆိတာ 'အဘိကင်္ခိတာ" ဟု ရတနစက်မနကဏ္ဍ၌ ဖွင့်သည်၊ ထိုပဏိဓိအားဖြင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓ-အဂ္ဂသာဝက စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထက်ပင် လွန်ကဲမြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို "ပဏိဓိမဟန္တ" ဟု ဆိုသည်။

သမာဒါနမဟန္တ။ ။ပါရမီသမ္ဘရဏ် သမာဒါနံ-ဋီကာသစ်၊ အဋ္ဌသာလိနီ ဗုဒ္ဓဝံသအခန်း၌ လာသည့်အတိုင်း ဒါနသီလ စသော ပါရမီတော်တို့ကို ဆောက်တည်ခြင်း, (ဖြည့်ကျင့်ခြင်း) ကို "သမာဒါန" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသမာဒါန၏ ပရမတ္ထပါရမီတိုင်အောင် အသက်စွန့်၍လည်းကောင်း, သူ့အသက်ကို ကယ်နိုင်သည့်တိုင်အောင် ပညာအမြော်အမြင်၏ ကြီးမားစွာလည်းကောင်း ဆောက်တည်နိုင်သည်ကို "သမာဒါနမဟန္တ" ဟု ဆိုသည်။

ဂုဏ်တို့ဖြင့် ကြီးမြတ်သော၊ ပုရိသသ-၏၊ ဒွေယေဝ ဂတိယောတိ-ကား၊ ဒွေ ဧဝ-၂ ပါးသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ နိဋ္ဌာ-ပြီးစီးခြင်းတို့သည်၊ ("ဘဝန္တို-ဖြစ်ကုန်၏" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) စ-ဆက်၊ အယံ ဂတိသဒ္ဒါ-ဤဂတိသဒ္ဒါသည်၊ ပဠု ခေါ် ၊ပေ၊ ဂတိယောတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဘဝဘေဒေ-ဘဝအထူး အပြားဟူသော အနက်၌၊ ကာမံ ဝတ္တတိ-အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏၊ [သာရိပုတ္တ-တြာ၊ ဂတိယော-ဂတိတို့သည်၊ ဣမာ ပဠ-ဤငါးပါးတို့တည်း၊. . . မဏ္ဍိမနိကာယ-မူလပဏ္ဏာသ, ၂-ဝဂ်, ၂-သုတ်။] ဂတိ မိဂါနံ ပဝနန္တိ အာဒိသု-တို့၌၊ နိဝါသနဋ္ဌာနေ-နေရာအရပ်ဟူသော အနက်၌၊ (ကာမံ ဝတ္တတိ၊) [ပဝနံ-တောကြီးသည်၊ မိဂါနံ-သားကောင်တို့၏၊ ဂတိ-နေရာအရပ်တည်း၊. . . ပရိဝါရပါဠိ-ဂါထာသင်္ဂဏိက။] ဧဝံ အဓိမတ္တဂတိမန္တောတိ အာဒိသု-တို့၌၊ ပညာယံ-ပညာဟူသော အနက်၌၊ (ကာမံ ဝတ္တတိ၊) [(မေ-ငါဘုရား၏၊ သာဝကာ-တို့သည်၊) ဧဝံ-သို့ ဝါ-သို့ကလောက်၊ အဓိမတ္တဂတိမန္တော-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပညာရှိကုန်၏။]...မဏ္ဍိမ

ဉာဏမဟန္တ။ ။ကမ္မသကတာဒီပညာ ဉာဏ်၊-ဦးကာသစ်၊ "ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိ၏" ဟု ရှင်းလင်းစွာ သိသောဉာဏ်မှ စ၍ ဝိပဿနာ စသော ပညာများကို "ဉာဏ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုဉာဏ်များ၏ သူတစ်ပါးတို့ထက် ကြီးမားတော်မူခြင်းကို "ဉာဏ မဟန္တ" ဟု ဆိုသည်။

ကရုဏာဒိဂုဏမဟန္တ။ ။မဟာပုရိသဖြစ်သူတို့၏ ကရုဏာသည် ဗျာဒိတ် ရတော်စဉ်ကပင် မဟန္တဖြစ်၍ "မဟာကရုဏာ" ဟု ခေါ်နိုင်ပေပြီ၊ အာဒိဖြင့် သဒ္ဓါ-သီလ-ခန္တီ-မေတ္တာ-သစ္စာ-အဓိဋ္ဌာနဟူသော ပါရမီဂုဏ်တော်တို့ကို ယူပါ၊ ထိုအားလုံးသော ဂုဏ်တော်တို့ဖြင့် ကြီးမားမြင့်မြတ်တော်မူသည်ကို "ကရုဏာဒိဂုဏမဟန္တ" ဟု ဆိုသည်။

[ဆောင်] **ပထိဝီခေါ်, ဆုပန်တော်ဖြင့်, ပါရမီကျင့်လည်း, အမြင့်ရည်းသာ, ဉာဏ် ပညာနှင့်, ကရုဏာ စသည်, မြင့်မြတ်ပြီမို့, စာနီမှန်လှ, ပုရိသ, ဘွဲ့ရ မဟာမည်။**

ဂတိယော။ ။ဂမနံ နိပ္ဖတ္တန်-ပြီးစီးခြင်း၊ ဂတိ-ခြင်း၊ ဤသို့ ဝစနတ္ထပြုသောအခါ ပြီးစီးခြင်း (အပြီးအဆုံး အတွင်္ဂအထိပ်) ကို "ဂတိ" ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "နိဋ္ဌာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတောပုဒ်၌ နိဋ္ဌာသဒ္ဒါကဲ့သို့ နိပုဗ္ဗ + ဌာဓာတ်သည် ပြီးစီးခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း (သို့မဟုတ်) စကြာမင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း၏ ပြီးစီးခြင်း (အပြီး အဆုံးသို့ ရောက်ခြင်း) ဟု ဆိုလိုသည်။ [နိဋ္ဌာတိ နိပ္ဖတ္တိယော၊-ဦးကာ။]

ကာမဠာယ် ၊ပေ၊ ဘဝဘေဒေ။ ။"ဂတိသဒ္ဒါသည် များသော အနက်ရှိသည် မဟုတ်ပါလော, အဘယ်ကြောင့် နိဋ္ဌာအနက်၌သာ ဖြစ်၏" ဟု ဆိုအပ်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ် ရှိသောကြောင့် "ကာမဠ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ "ဂန္ဓဗ္ဗာ-ရောက်ထိုက်၏၊ ဣတိ ဂတိ" ဟု ဝစနတ္ထပြုသောအခါ ဂတိသဒ္ဒါသည် "ဝရဲ, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာ, မနုဿ, ဒေဝ" ဟူသော ဂတိ အပြား (၅ ပါး) ကို ဟော၏။

နိကာယ-မူလပဏ္ဏာ, ၂-ဝဂ်, ၂-သုတ်။] ဂတိဂတန္တိ အာဒီသု-တို့၌၊ ဝိသဒ္ဒဘာဝေ-ပြန့်နှံ့သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၌၊ (ကာမ ဝတ္ထုတို-၏။) [ဂတိဂတံ (စ)-ပြန့်နှံ့ခြင်းသို့ ရောက်သည်လည်း၊ နု ဟောတိ-မဖြစ်၊. . . စူဠဝဂ္ဂပါဠိ, သမထက္ခန္ဓက, ယေဘုယျသိကာ သမထအခန်း။] ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဣမေ-ဤ "ဒွေယေဝ ဂတိယော" ဟူသော ပါဠိ၌၊ နိဒ္ဒါယ်-ပြီးစီးခြင်း အနက်၌၊ ဝတ္ထုတို-၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘဂ္ဂ-ထိုမဟာပုရိသသည် ဒွေယေဝ ဂတိယော အစရှိသော ပါဠိ၌၊ (စောဒနာ သောဓနာနယော-စောဒနာ သောဓနာနည်းကို၊ ဧဝံ, ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယေဟိ လက္ခဏေဟိ-အကြောင်းလက္ခဏာတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသော ယောကျ်ား သည်၊ စက္ကဝတ္တိ-စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော၊ ရာဇာ-သည်၊ ဟောတိ၊ တေဟေဝ (လက္ခဏေဟိ)-တို့နှင့်ပင်၊ (သမန္နာဂတော-သည်၊) ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ကိဠာပိ န ဟောတိ-အကယ်၍ကား မဖြစ်နိုင်ပါပေ၊ ပန-ထိုသို့ပင် မဖြစ်နိုင်ပါသော်လည်း၊

နိဝါသ, ပညာ, ဝိသဒ္ဒဘာဝ။ ။"ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ ဧတ္ထာတိ ဂတိ" ဟု ပြုလျှင် သားကောင်တို့၏ ဖြစ်ရာနေရာဖြစ်သော နိဝါသဌာနကို ဟော၏။ "ယေ ဂတျတ္ထာ တေ ဗုဒ္ဓတ္ထာ"နှင့်အညီ "ဂမတိ ယထာသဘာဝံ ဇာနာတီတိ ဂတိ" ဟု ပြုလျှင် ဉာဏ်ပညာအနက်ကို ဟော၏။ "ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာ" နှင့်အညီ "ဂမနံ ဗျာပနံ ဂတိ" ဟု ပြုလျှင် ပြန့်နှံ့ခြင်း အနက်ကို ဟော၏။ ဝိသဒ္ဒသည်-ပြန့်နှံ့သော အဓိကရုဏ်း၏ + ဘာဝေါ ဝိသဒ္ဒဘာဝေါ။

အဗ္ဘာသယ, ပဋိသရဏ။ ။"ဣမေသံ ခေါ အဟံ ဘိက္ခူနံ သီလဝန္တာနံ ကလျာဏဓမ္မာနံ နေဝ ဂတိံဝါ (အလိုအဗ္ဘာသယကို) ဇာနာမိ" စသည်၌ ဂတိသဒ္ဒါသည် အဗ္ဘာသယအနက်ကို ဟော၏။ ဂစ္ဆတိ ယထာရုစိ ပဝတ္တတီတိ ဂတိ-အလိုအတိုင်း ဖြစ်တတ်သော အဗ္ဘာသယသည် ဂတိမည်၏။ "နိဗ္ဗာနံ အရဟတော ဂတိ-နိဗ္ဗာန်သည် ရဟန္တာ၏ ဂတိတည်း"ဟူရာ၌ "ဂစ္ဆတိ အဝစရတိ (သက်ဝင်၍ ဖြစ်တတ်၏) ဧတ္ထာတိ ဂတိ"ဟု ပြု၍ ရဟန္တာ၏ အာရုံပြုသောအားဖြင့် သက်ဝင်၍ဖြစ်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ဂတိမည်၏။ ဤဂတိသည် ပဋိသရဏ (စိတ်အားဖြင့် လည်းလျှောင်းရာ) ဂတိတည်း။ ဤအနက်များကိုလည်း နိဒဿန နည်းအားဖြင့် ယူပါ-ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်၊ ဤပြအပ်ပြီးသော အနက်တို့တွင် နိဒ္ဒါအနက်မှ တစ်ပါးသော အနက်တို့၏ ဤနေရာ၌ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် "ဣမ ပန နိဒ္ဒါယ"ဟု မိန့်သည်။

ကိဠာပိ။ ။စကြာမင်းဖြစ်ကြောင်း လက္ခဏာတို့သည် ဘုရားဖြစ်ကြောင်း လက္ခဏာ မဟုတ်နိုင်သကဲ့သို့ ဘုရားဖြစ်ကြောင်း လက္ခဏာတော်များလည်း စကြာမင်းဖြစ်ကြောင်း လက္ခဏာ မဟုတ်နိုင်သည် မဟုတ်ပါလော၊ သို့ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် "ယေဟိ သမန္နာဂတသ" စသည်ဖြင့် တန်းတူထား၍ ဆိုအပ်ပါသနည်းဟူသော စောဒနာအမြွက်ကို "ကိဠာပိ" ဟု ပြု၍ "ဇာတိသာမညတော ပန" ဟု အဖြေကို ပြလိုသောကြောင့် "ယေဟိ သမန္နာဂတသ" စသည်ဖြင့် (ပေါက္ခရသာတိဆရာ) ဆိုသည်ဟု မိန့်သည်။

ဇာတိသာမညတော-ဇာတ်အားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တာနိယေ၀-ထို စကြာမင်းဖြစ်ကြောင်း လက္ခဏာတို့ကိုပင်၊ တာနီတိ-ထိုဘုရားဖြစ်ကြောင်း လက္ခဏာတို့ဟူ၍၊ ၀ုစ္စန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ယေဟိ သမန္နာဂတာသာတိ-ဟူ၍၊ (ပေါက္ခရသာတိနာ-ပေါက္ခရသာတိမည်သော၊ ပြာဟ္မဏေန-သည်၊) ၀ုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ (သာမညနိဒ္ဒေသနည်း, သဒိသူပစာ-ဟူလို၊ "တာနေ၀ သြသဓာနိ-ထိုဆေးတို့" ဟူသကဲ့သို့တည်း)။

သစေ အဂါရံ အဇ္ဈာ၀သတိတိ-ကား၊ အဂါရေ-အိမ်၌၊ ယဒိ ၀သတိ-အကယ်၍ နေအုံ့၊ [အမိ + အာ + ၀သဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ၌ ဘုမ္မတ္ထ၀ယ် ဒုတိယာသက်ရိုး ထုံးစံဟုလည်းကောင်း, အမိ, အာတို့အနက်မရှိဟုလည်းကောင်း ပြလို၍ "အဂါရေ ၀သတိ" ဟု ဖွင့်သည်။] ရာဇာ ဟောတိ စက္ကဝတ္တိတိ-ကား၊ စတူဟိ-ကုန်သော၊ အစ္ဆရိယဓမ္မေဟိ-အုံ့သြဖွယ် သဘောတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (စတူဟိ)

ဇာတိသာမညတော။ ။ဇာတိသာမညတောတိ လက္ခဏဇာတိယာ လက္ခဏ ဘာ၀မတ္တေန သမာနဘာ၀တော၊ ယထာ ဟိ ပုဒ္ဓါနံ လက္ခဏာနိ သုဝိသဒါနိ, သုပရိဗျတ္တာနိ, ပရိပုဏ္ဏာနိစ ဟောန္တိ၊ နဲ ဧ၀ं စက္ကဝတ္တိနံ-ဒီကာ။ ဤဒီကာကို ကြည့်၍ "ဇာတိယာ-နိဂြောဓ ပရိမဏ္ဍလ စသော အမျိုးဇာတ်အားဖြင့်၊ သာမည်-တူသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဇာတိသာမည်-ဖြစ်" ဟု ပြုပါ။ ဘုရားဖြစ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်၌လည်းကောင်း, စကြာမင်းဖြစ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်၌လည်း ကောင်း, နိဂြောဓပရိမဏ္ဍလ လက္ခဏာ ပါ၏၊ ဤသို့အမျိုးဇာတိအားဖြင့် တူသည်ကို "ဇာတိ သာမည"ဟု ဆိုသည်၊ ယခုလူတို့၌လည်း လက္ခဏာချင်း သာမညအားဖြင့်ကား တူကြပါ၏၊ သို့သော် ထိုလက္ခဏာတို့၌ ထင်ရှားခြင်း, မထင်ရှားခြင်းအားဖြင့် ကွဲပြားကြသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓ၏ လက္ခဏာများနှင့် စက္ကဝတ္တိမင်း၏ လက္ခဏာများလည်း ကွဲပြားကြသည်-ဟူလို။

စတူဟိ အစ္ဆရိယဓမ္မေဟိ။ ။အတိရူပတာ (အလွန်လှသည်၏ အဖြစ်) ဒီယာယုကတာ (အသက်ရှည်၏ အဖြစ်) အပ္ပါဗာဓတာ (အနာရောဂါ မရှိသည်၏ အဖြစ်) ပြာဟ္မဏဂဟပတိကာနံ ပိယမနာပတာ (ပြာဟ္မဏ ဂဟပတိတို့ ချစ်မြတ်နိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်) ဣတိ ဣမေဟိ စတူဟိ အစ္ဆရိယသဘာ၀ေဟိ (လူအများထက် သာလွန်သည့်အတွက် အုံ့သြဖွယ်သဘောတို့ဖြင့်လည်းကောင်း)၊-ဒီကာ။ [ဒီကာသစ်၌ အခြားနည်းများကိုလည်း ပြသေး၏။]

သင်္ဂဟ၀တ္ထုဟိ။ ။မိမိဘက်သို့ ပါအောင် သိမ်းယူခြင်း သိမ်းသွင်းခြင်းကို သင်္ဂဟဟု ခေါ်၏၊ ချီးမြှောက်ခြင်းဟု ပေးရိုးဝေါဟာရတွင်လည်း ရှိ၏၊ သင်္ဂဟ-သိမ်းယူခြင်း, သိမ်းသွင်းခြင်း) သင်္ဂဟော-ခြင်း၊ သင်္ဂဟသ + ၀တ္ထုနိ သင်္ဂဟ၀တ္ထူနိ၊ ဒါန (ပေးကမ်း သင့်သူအား ပေးကမ်းခြင်း) ပိယ၀စန (ချစ်ဖွယ်စကားကို ပြောဆိုခြင်း) အတ္ထစရိယာ (တိုင်းသူပြည်သား၏ စီးပွားကို ပြုကျင့်ခြင်း) သမာနတ္တတာ (သုခဒုက္ခတို့၌ တူမျှသော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်, တိုင်းသူပြည်သားတို့နှင့် အေးအတူ ပူအမျှဖြစ်ခြင်း) ဣတိ ဣမေဟိ စတူဟိ သင်္ဂဟ၀တ္ထူဟိ၊-ဒီကာ။

သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိစ-သင်္ဂဟဝတ္ထုတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ လောကံ-လူအပေါင်းကို၊ ရဠုနတောနှစ်သက်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရာဇာ-ရာဇာမည်၏။ (ယော ရာဇာ) စက္ကရတနံ-စကြာရတနာကို၊ ဝတ္တေတိ-လည်စေနိုင်၏။ (ဣတိ သော ရာဇာ၊ စက္ကဝတ္တီ-မည်၏။) (ယော ရာဇာ) စတူဟိ, သမ္မတ္တိစဋ္ဌေဟိသမ္မတ္တိစက်တို့ဖြင့်၊ ဝတ္တတိ-ကိုယ်တိုင်လည်း ဖြစ်တတ်၏။ တေဟိ-ထို ၄ ပါးသော သမ္မတ္တိစက်တို့ဖြင့်၊ ပရံစ-သူတစ်ပါးကိုလည်း၊ ဝတ္တေတိ-ဖြစ်စေနိုင်၏။ (ဣတိ, သော ရာဇာ,

---

လောကံ ရဠုနတောဿ။ ။ရန္ဓဓာတ်သည် ရာဂ (တပ်မက် စွဲလမ်းခြင်း) အနက်ကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ တိုင်းသူပြည်သား လူအများ၏ ရာဂအားဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းကို မယူရ, ထိုတိုင်းပြည်၌ နေရသည့်အတွက် အေးချမ်းသာယာသောကြောင့် တိုင်းသူပြည်သားတို့မှာ ပီတိသောမနဿဖြစ်၍ နှစ်သက်စေနိုင်ခြင်းကို "ရဠုန" ဟု ယူပါ။ [ရဠုနတောတိ ပီတိသောမနဿဝသေန၊ နဲ ရာဂဝသေန၊-ဋီကာသစ်။]. . . လောကံ-လူအပေါင်းကို၊ ရဠေတိ-နှစ်သက်စေတတ်၏။ ဣတိ ရာဇာ၊ ရန္ဓဓာတ် ကာရိတ် ဏေပစ္စည်းကျေ, ဏပစ္စည်း။ [ထိုသို့ နှစ်သက်စေတတ်သော တရားမင်း၌ မုချအားဖြင့် ရာဇအမည် ဖြစ်၏၊ မတရားမင်း၌ကား သဒိသူပစာ, ရုဠ္ဍိအမည်သာတည်း။]

စက္ကရတနံ ဝတ္တေတိ။ ။စက္ကဝတ္တီသဒ္ဒါ၏ (ဟောနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိအားဖြင့်) အနက်အမျိုးမျိုး ရနိုင်ပါသော်လည်း စက္ကဝတ္တီအမည်ရခြင်း၏ ပဓာနဖြစ်သော အနက်ကို ရှေးဦးစွာ ပြလိုသောကြောင့် "စက္ကရတနံ ဝတ္တေတိ"ဟု မိန့်သည်၊ မှန်၏-ထိုမင်းသည် စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သောကြောင့်သာ စက္ကဝတ္တီ အမည်ရ၏၊ အကျယ်ကို ဋီကာသစ်၌လည်းကောင်း, သုတ်မဟာဝဂ္ဂ မဟာသုဒဿနသုတ်၌လည်းကောင်း ရှုပါ။ "စက္ကံ-စကြာရနာကို + ဝတ္တေတိ-၏၊ ဣတိ စက္ကဝတ္တီ၊ "ဝတု (ဝတ္တု) ဓာတ် ကာရိတ်ကျေ, တဿီလတ္ထ မဟုတ်သော ဏီပစ္စည်းဖြင့် ဤကာရန္တတည်း။ [သဏ္ဌာန၌ "စကြဝဏ်တိန်" ဟု နဲ ကာရန္တသည် ပါဠိ၌ ဤကာရန္တဖြစ်၏၊ ဥပမာ-သဏ္ဌာန၌ "ဒဏ္ဍိန်" သည် ပါဠိ၌ ဒဏ္ဍီဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ အဘိဓာနပဒီပိကာသူစိ၌ ဏီပစ္စည်းဖြင့် "စက္ကဝတ္တီ" ဟုလည်း ဣကာရန္တ ရှိ၏။]

စတူဟိ သမ္မတ္တိစဋ္ဌေဟိ။ ။စက္ကသဒ္ဒါသည် စကြာရတနာအနက်၌သာ ဖြစ်သည် မဟုတ်သေး, သမ္မတ္တိစက် စသော အနက်တို့၌လည်း ဖြစ်သေး၏။ [ထိုအနက်များကို အဘိဓာန် (၇၈၂) ၌ ရှုပါ။] ထိုအနက်အချို့ဖြင့် ရထိုက်သော ဝစနတ္ထကို ပြလို၍ "စတူဟိ သမ္မတ္တိစဋ္ဌေဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ မင်္ဂလသုတ်၌လာသော ပဋိရူပဒေသဝါသ စသော ၃ ပါးကို သပ္ပုရိသူပနိဿကို ထည့်၍ သမ္မတ္တိစက် ၄ ပါးကို သိပါ။ စဋ္ဌေဟိ + ဝတ္တတိ-ကိုယ်တိုင်လည်း ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ စက္ကဝတ္တီ၊ ဤနည်းဖြင့် ကာရိတ် မလို။

တေဟိ စ ပရံ။ ။"မိမိက သမ္မတ္တိစက် ၄ ပါးတို့ဖြင့် ဖြစ်သကဲ့သို့ သူတစ်ပါးကိုလည်း ထိုသမ္မတ္တိစက် ၄ ပါးတို့ဖြင့် ဖြစ်စေ" ဟူရာ၌ သူတစ်ပါးတို့ကို သမ္မတ္တိစက် ၄ ပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် ဟောပြော ညွှန်ပြ ဆုံးမသည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "ပါဏော နဲ ဟန္တဗ္ဗော-သူအသက်ကို မသတ်ကြနှင့်" စသည်ဖြင့် သြဝါဒပေးလေ့ ရှိကြသည်။ [ဤနည်းဖြင့် ဝတ္တိုဝ်ကာရိတ်ကျေ။]

စက္ကဝတ္တိ၊) စ-သည်သာ မကသေး၊ တသို့-ဤမင်းခ၊ ပရဟိတာယ-သူတစ်ပါးတို့၏ စီးပွားအလို့ငှာ၊ ဣရိယာပထစက္ကာနံ-ဣရိယာပုထ်တည်းဟူသော စက်တို့၏၊ ဝတ္တော-လည်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော ရာဇာ၊) စက္ကဝတ္တိ-မည်၏၊ စ-ဆက်၊ ဇော-ဤ ရာဇသဒ္ဒါ, စက္ကဝတ္တိသဒ္ဒါ ၂ ပါးတို့တွင်၊ ရာဇာတိ-ရာဇာဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ သာမည်-သာမညသဒ္ဒါတည်း၊ [မင်းအများနှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် သာမညသဒ္ဒါဖြစ်သည်။] စက္ကဝတ္တိတိ-ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ဝိသေသ-ဝိသေသသဒ္ဒါတည်း။ [စကြာမင်းနှင့်သာ ဆက်ဆံသောကြောင့် ဝိသေသသဒ္ဒါဖြစ်သည်။]

(ယော ရာဇာ) ဓမ္မေန-တရားနည်းလမ်းအားဖြင့်၊ စရတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (သော ရာဇာ၊) ဓမ္မိကော-မည်၏၊ ဥယေန-အသင့်အားဖြင့်၊ သမေန-ညီညီမျှမျှဖြင့်၊ ဝတ္တတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကားအနက်၊ (ယော ရာဇာ၊) ဓမ္မေန-တရားသဖြင့်၊ ဝါ-တရားနည်းလမ်းအားဖြင့်၊ ရဇ္ဇံ-မင်းအဖြစ်ကို၊ လဘိတ္တာ-ရ၍၊ ရာဇာ-သည်၊ ဇာတော-ဖြစ်သူတည်း၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (သော

ပရဟိတာယ ၊ပေ၊ အတ္ထိ။ ။ဤနည်းခ ဣရိယာပုထ် ၄ ပါးကို စက္ကဟု ယူ၍ "စက္ကာနံ +ဝတ္တော စက္ကဝတ္တော၊ စက္ကဝတ္တော ဧတသ္မိံတိ စက္ကဝတ္တိ" ဟု အဿတ္ထိအနက်ခ ဤပစ္စည်းသက်၊ ထိုထိုတိုင်းပြည်သို့ လှည့်လည်သောအားဖြင့် ဣရိယာပုထ်စက်တို့၏ လည်ခြင်းရှိသော မင်း၊ ထိုသို့လှည့်လည်ခြင်းလည်း မိမိ၏ ဂုဏ်ကို ထင်ရှားပြဖို့ရန် မဟုတ်, ပရဟိတဖြစ်ဖို့ရန်သာ လှည့်လည်ခြင်းတည်းဟု သိစေလို၍ "ပရဟိတာယ" ဟု ထည့်သည်၊ ဤနည်းခ အဿတ္ထိဝိဂ္ဂဟအပြင် "ဣရိယာပထစက္ကံ ဝတ္တေတီတိ စက္ကဝတ္တိ" ဟုလည်း ဝိဂြိဟ်ပြုနိုင်၏ဟု ဋီကာသစ် ဆို၏၊ ထိုဋီကာသစ်ခ အဌကထာနည်းမှ အခြားနည်းတို့ကို မျှားစွာပြလေသည်။

ဓမ္မေန စရတိ။ ။"စရတိ (ဝတ္တတိ)-ဖြစ်၏" ဟု ပေးလျှင် အကမ္မကဖြစ်၍ ကံမလိုတော့၊ "စရတိ-ကျင့်၏" ဟု ပေးလျှင် ကံလို၏၊ ထိုကံကို တိုက်ရိုက် မပြရာခ အကြင်းမရှိ အားလုံးကို ယူနိုင်သောကြောင့် "သဒ္ဓတ္ထ ပရတ္ထေ-မိမိစီးပွား သူတစ်ပါး၏ စီးပွားတို့ကို"ဟု ဋီကာသစ်ခ ကံပုဒ်ထည့်သည်။ [ပဒေသသ အဂ္ဂဟဏော သတိ ဂဟေတဗ္ဗသ နိပ္ပဒေသတာ ဝိညာယတိ၊ ယထာ-ဒိက္ခိတော နု ဒဒါတိတိ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ သမ္မာသမ္ဗုद္ဓေါအဖွင့်ခ ပြခဲ့ပြီ။]

ဥယေန, သမေန။ ။"ဓမ္မေန စရတိတိ ဓမ္မိကော-ဓမ္မဖြင့် ဖြစ်တတ်သူ" ဟူရာခ ဓမ္မေနကို "ဥယေန" ဟု ဖွင့်၏၊ "ဓမ္မော သဘာဝေ ပရိယတ္တိ ပညာ ဥယေသု" စသော အဘိဓာန် (၇စဂ) လာ အနက်တို့တွင် "ဥယ" အနက်ဟော-ဟူလို၊ ဥယ၏ ပုဒ်ရင်းသည် "ဣာယ" တည်း၊ ထိုဣာယခ "နိပုဗ္ဗ + ဤဓာတ်, ယဉ်ပစ္စည်း" ဟု ထောမနိမိ ဆို၏၊ ပါဠိခ ဣာပစ္စည်းကြောင့် ဤကို ဧ, ဧကို အာယပြုလျှင် "နိ + အာယ" ဟု ဖြစ်၏၊ နိ၏ ဣကို ယပြုလျှင် "ဣာယ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဣကို ဥ ပြုသောအခါ "ဥယ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဥစိတ-အသင့်, နိတိ-ဥပဒေသ, နယောပါယ-သင့်သော နည်းလမ်း, ယုတ္တိ-အသင့်ယုတ္တိ စသောအနက်များကို ထောမနိမိခ

ရာဇာ) ဓမ္မရာဇာ-မည်၏၊ [ရှေ့၌ အဓိပ္ပာယ် ပြခဲ့ပြီ။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ပရဟိတ ဓမ္မကရဏေန - သူတစ်ပါးတို့၏ စီးပွားဖြစ်သော တရားကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ ဓမ္မီကော-မည်၏၊ အတ္တဟိတဓမ္မကရဏေန-မိမိ၏ စီးပွားဖြစ်သော တရားကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ ဓမ္မရာဇာ-မည်၏။

(ယော ရာဇာ) စတုရန္တာယ-သမုဒ္ဒရာ ၄ စင်း အဆုံးရှိသော မြေ၏၊ ဣဿရော-အစိုးရသူတည်း၊ ဣတိ (သော ရာဇာ) စာတုရန္တော-မည်၏၊ ["စတုရန္တာယ-ကို" ဟု ကံအနက် ပေးရိုးရှိ၏၊ ထိုသို့ပေးသင့် မပေးသင့်ကို "သာမိသမ္ဗန္ဓတိဒါယာဒ" စသော သုတ်ကို ကြည့်ပါ။] စတုသမုဒ္ဒအန္တာယ-၄ စင်းသော သမုဒ္ဒရာ အဆုံးရှိသော၊ စတုဒ္ဒိမဒီပဝိညာဏသိတာယ-လေးပါးသော

ပြု၏၊ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မေန" ကို "ဉာယေန" ဟု အဓိပ္ပာယတူ ဖွင့်သည်၊ အရာရာ၌ မျှမျှတတ ဖြစ်သည်ကို "ဉာယေန-အသင့်အားဖြင့် + ဖြစ်သည်" ဟု ခေါ်သည်ဟု ပြလို၍ ဉာယေနကို "သမေန" ဟု ထပ်၍ ဖွင့်သည်။

ဝစနတ္ထ။ ။"ဣယတိတိ ဣာယော-အသင့်အားဖြင့် ဖြစ်သော နည်းလမ်း, စည်းကမ်း, ဥပဒေ, အသင့်ယုတ္တိ" ဟု ပြုသင့်၏။ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာသူစိန်၌ "ဉ-အဝဗောဓနေ" ဟု ကြံ၍ "ဉာယန္တိ အနေနာတိ ဉာယော-သိကြောင်းနည်းလမ်း" ဟုလည်းကောင်း, "နိ-နယေ" ဟု ကြံ၍ "နိယန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ ဉာယော-သတ္တဝါတို့ကို (ကောင်းသော အရာသို့) ဆောင်အပ်ကြောင်း နည်းလမ်း" ဟုလည်းကောင်း ပြုလေသည်။

ပရဟိတ ၊ပေ၊ ဓမ္မရာဇာ။ ။"ပရဟိတဓမ္မ" ဖြင့် ဓမ္မီကော၌ ဓမ္မအရ ပရဟိတဓမ္မကို ယူ၍ "ကရဏေန" ဖြင့် ကရောတိ (စရတိ) အနက်၌ ဏိကပစ္စည်းဟု ပြု၏၊ "ဓမ္မံ (ပရေသံ ဟိတောပါယဘူတံ ဓမ္မံ)-သူတစ်ပါးတို့၏ စီးပွားရကြောင်း တရားကို + ကရောတိ စရတိ-ပြုကျင့်တတ်၏၊ ဣတိ ဓမ္မီကော" ဟု ပြုပါ။ နောပ်ပုဒ်၌ ဓမ္မအရ အတ္တဟိတဓမ္မကို ယူ၍ "ဓမ္မဿ-အတ္တဟိတ၏ အကြောင်းဖြစ်သော တရားကို + ကာရကော (စရကော)-ပြုကျင့် တတ်သော + ရာဇာ ဓမ္မရာဇာ" ဟု ပြုပါ။

စာတုရန္တော။ ။"စတုရန္တာယ + ဣဿရော စာတုရန္တော" ဟူရာ၌ "၄ ပါးသော အဆုံး + အစိုးရ" ဟု အနက်ထွက်သောကြောင့် "ဘာကို ဆိုလိုသည်" ဟု မထင်ရှားချေ။ သို့သော် ရှေ့၌ "ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ-စက္ကြာမင်း" ဟု ဆိုပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုသဒ္ဒန္တရိုက် (ထိုအနီးဖြစ်သော သဒ္ဒါတစ်ပါး) ကို ထောက်၍ "စတုရန္တာ" အရ "သမုဒ္ဒရာ ၄ စင်း အဆုံးရှိသော မြေကြီး" ဟု အဓိပ္ပာယ် သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် "စတုသမုဒ္ဒ ၊ပေ၊ ဣဿရောတိ အတ္ထော"ဟု အဓိပ္ပာယတူ ဖွင့်သည်၊ စတုရော (သမုဒ္ဒါ) အန္တာ (ပရိယောသာနာ) ဧတိသောတိ စတုရန္တာ (ပထဝီ)။ စတုရန္တာယ + ဣဿရော စာတုရန္တော၊ ဣဿရအနက်၌ ဏပစ္စည်း။

စတုဒ္ဒီပ။ ။"စတုဒီပ" ဟု မဆိုဘဲ "စတုဒ္ဒီပဒီပ" ဟု ဝိသေသဒ္ဒါကို ထည့်၍ ဆိုခြင်းဖြင့် အသီးအသီး ငါးရာစီသော ကျွန်းဝယ်တို့ကိုပါ စတုဒီပအရ၌ သွင်းယူရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ မှန်၏-ဝိဝသဒ္ဒါသည် ကောဌာသ (အဖို့အစု) အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် တူသော

အဖို့အစုရှိသော ကျွန်းငယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ပထဝီယာ-မြေ၏၊ ဣသရော-အစိုးရသူတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ (ယော ရာဇာ၊) အဒ္ဓတ္တံ-အတွင်းသန္တာန်၌၊ ကောပါဒိပစ္စတ္ထိကေ-ဒေါသ အစရှိသော ရန်သူတို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ပဟီဒ္ဓါ-အပသန္တာန်၌၊ သဗ္ဗရာဇာနောစ-အလုံးစုံသော မင်းတို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ဝိဇေသိ-အောင်ပြီ၊ ဣတိ, (သော ရာဇာ၊) ဝိဇိတာဝီ-မည်၏။

ဇနပဒတ္ထာဝရိယပတ္ထောတိ-ကား၊ (ယော ရာဇာ၊) ဇနပဒေ-ဇနပုဒ်၌၊ ခုဝဘာဝံ-ခိုင်မြဲသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ထာဝရဘာဝံ-တည်တန့်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္ထော-ရောက်ပြီ၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ စာလေတုံ-လှုပ်ရှားစေခြင်းငှာ၊ နဿက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ-ထိုသို့ဇနပုဒ်၌ ခိုင်မြဲသည်၏အဖြစ်သို့

အဖို့ရှိသော ကျွန်းမြေတစ်စုလျှင် တစ်ကျွန်းဟု သတ်မှတ်သောအခါ ကျွန်းငယ်မြေများလည်း ကျွန်းကြီး တစ်စုတစ်စုတွင် ပါဝင်ပြီးဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုကျွန်းငယ်တို့ကို ယူခြင်းငှာ ဝိဓသဒ္ဒါကို ထည့်၍ ဆိုသည်-ဟူလို။

ကောပါဒိ ၊ပေ၊ ရာဇာနော။ ။ကံပုဒ် တိုက်ရိုက် မရှိသောကြောင့် "အတွင်းရန် အပြင်ရန် ၂ မျိုးလုံးကို အောင်သည်" ဟု ရန်အားလုံးကို ယူရသည်၊ ကောပါဒိ၌ အာဒိဖြင့် ကာမ (တဏှာ), မောဟ, မာန, မဒ (ယစ်ခြင်း) စသည်တို့ကို ယူဖို့ရန် ဋီကာသစ် ပြု၏၊ အတွင်းရန်မှန်လျှင် ကိလေသာအကြမ်း အားလုံးကိုပင် ယူနိုင်စရာရှိ၏၊ အပြင်ရန်ကား နဂိုကပင် ယှဉ်ပြိုင်သူ မရှိ၍ အောင်စရာ မလိုပါ။ သို့သော် စစ်တိုက်၍ အောင်ရမည့် ကိစ္စအားလုံး ပြီးပြီးအဖြစ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "သဗ္ဗရာဇာနော" ဟု အပြင်ရန်တို့ကို ထည့်၍ ဆိုသည်။

ဝိဇိတာဝီ။ ။ဋီကာ၌ "ဝိဇိတာဝိတိ ဝိဇိတဝါ" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် "အတီတေ တ တဝန္တု တာဝိ" သုတ်ဖြင့် (ဝိ + ဇိဓာတ်နောင်) တာဝီပစ္စည်း သက်ထားသော အတိတ်ဟောပုဒ်ဟု သိစေ၏၊ ဤဋီကာအဖွင့်ကို ထောက်၍ "ဝိဇေသိတိ" ဟု အတိတ် အာချာတ်ကြိယာဖြင့် ဝိဂ္ဂဟပြုထားသည်ဟုလည်း သိနိုင်၏။ [ဋီကာသစ်၌ တိဝိဘတ်ဖြင့် "ဝိဇေတိ" ဟု တွေ့ရ၍ "တံ ကာလာပေက္ခ ဝတ္တမာန်" ဟု ဆိုလေသည်၊ စကြာမင်းဟူသမျှ၌ အောင်နိုင်ဆဲဟု ဆိုဖို့ရာ တံကာလာပေက္ခပင် မရှိပါ။]

ဇနပဒတ္ထာဝရိယပတ္ထောတိ။ ။ထာဝရနှင့် ခုဝသည် ပရိယာယ်တည်း၊ ဘာဝ' အနက်၌ ဏျပစ္စည်းသက်၍ ထာဝရိယဖြစ်သည်ဟု ပြလိုသောကြောင့် "ခုဝဘာဝံ, ထာဝရဘာဝံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ခိုင်မြဲပုံကို ပြလို၍ "နဿ ကေနစိ စာလေတုံ" ဟု မိန့်သည်၊ "ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်" ဟု ဆိုသဖြင့် "ဇနပဒ" အရ ဇနပုဒ်နေသူ လူအများကို အဘေဒေါပစာရအားဖြင့် ယူရကြောင်း သိစေ၏။ ထာဝရဿ+ဘာဝေါ ထာဝရိယံ၊ ထာဝရိယံ+ပတ္ထော ထာဝရိယပတ္ထော၊ ဇနပဒေ + ထာဝရိယပတ္ထော ဇနပဒတ္ထာဝရိယပတ္ထော။ [သက္ကတ၌ ဿာဓာတ် ဝရစ်ပစ္စည်းဖြင့် "ဿာဝရ" ဟု ရှိသောကြောင့် ပါဠိ၌ ရှေ့ပုဒ်နှင့် တွဲသောအခါ ပျောက်သော (သ်) အစား ဒွေဘော်လာရသည်၊ ပတ္ထော၌ကား ပ (ပြ) ရှေးရှိသော ပဒ (အပ) ဓာတ်ဖြစ်၍ ပ၌ ဒွေဘော်လာရသည်။]

ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော ရာဇာ) ဇနပဒတ္ထာဝရိယပွတ္တော-မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ တမ်-ထိုစကြာမင်းခ၌ ထာယဝရိယပွတ္တော-ခိုင်မြဲသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော၊ အနုယုတ္တော-မိမိကိစ္စ၌ အမြဲအားထုတ်သော၊ သကမ္မနိယတော-မိမိအလုပ်၌ စွဲမြဲသော၊ အစလော-လှုပ်ရှားခြင်း မရှိသော၊ အသမ္ပဝေဓိ-ပြင်းစွာ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသော၊ ဇနပဒေါ-သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣတိ-ထိုသို့ခိုင်မြဲသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော ဇနပုဒ်ရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော ရာဇာ) ဇနပဒတ္ထာဝရိယပွတ္တော-မည်၏။

ဇနပဒေါ ဝါ။ ။ဤဒုတိယနည်းခ၌ (ရှေ့နည်းခ၌ကဲ့သို့ သတ္တမီတပ္ပုရိသ် မပြုဘဲ) သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိပြုရခြင်း, ထာဝရိယပွတ္တဖြစ်ပုံကို အဓိပ္ပာယ် တစ်မျိုးဖွင့်ခြင်းသာ ထူး၏၊ မှန်၏-ဤနည်းခ၌ "ဇနပဒေါ + ထာဝရိယပွတ္တော ဇတ္တာတိ ဇနပဒတ္ထာဝရိယပွတ္တော" ဟု ဋီကာပြုသည်၊ တမ်ကို ဇတ္ထဟု ပြောင်းလဲ၍ ပြုခြင်းသာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။စကြာမင်းသည် ဇနပုဒ်ပိုင်ရှင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဥစ္စာရှင်ရအောင် ဆဋ္ဌိဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုသင့်သကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ သို့သော် ထာဝရိယပုဒ်၌ ထာဓာတ်သည် တည်ခြင်းအနက်ကို ဟောရကား ထိုပုဒ်ကို ထောက်၍ စကြာင်းမင်းသည် ဇနပုဒ်၏ ခိုင်မြဲစွာ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် သတ္တမီဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုထားသည်ဟု မှတ်ပါ။

အနုယုတ္တော ၊ပေ၊ အသမ္ပဝေဓီ။ ။ဤပုဒ်တို့ကား ခိုင်မြဲစွာ တည်ခြင်းသို့ ရောက်ပုံကို ထင်ရှားပြသော စကားတည်း။ အနုယုတ္တောတို့ နိစ္စပွယုတ္တော (ဋီကာသစ်)၊ ဇနပုဒ် နယ်သူနယ်သား လူအများသည် ခိုးဝှက်တိုက်ခိုက် ပုန်ကန်ဖို့ရန် မကြံစည်ဘဲ မင်းမှုကိစ္စ၌ အမြဲအားထုတ်ကြ၏၊ သကမ္မနိယတော-ကိုယ့်အလုပ်ဟု ဆိုအပ်သော မင်း၏ အလုပ်၌ စွဲမြဲကြသည်။ [သကမ္မနိယတောတို့ စက္ကဝတ္တိနော ရဇ္ဇကမ္မေ သဒါ ပဝတ္တော၊-ဋီကာသစ်။]

အစလော အသမ္ပဝေဓီ။ ။[သံ-ပြင်းစွာ + ပ-အပြားအားဖြင့် + ဝေဓိ-လှုပ်ရှားခြင်းရှိ။] ထို ၂ ပုဒ်သည် ပရိယာယ်သာတည်း၊ (တစ်နည်း) အစလောဖြင့် ခိုးသူ ဓားပြတို့၏ လုယက်ခြင်းမျှ မရှိပုံကို ပြ၏၊ အသမ္ပဝေဓီ-ဖြင့် သူပုန်ထမှုဟူသော ပြင်းစွာ လှုပ်ရှားမှု မရှိပုံကို ပြ၏၊ (တစ်နည်း) ခိုးသူ ဓားပြ သူပုန်ထခြင်း မရှိမှုကို အစလောဖြင့် ပြ၏၊ ရန်သူမင်းတို့၏ တိုက်ခိုက်ခြင်း မရှိမှုကို အသမ္ပဝေဓီဖြင့် ပြ၏။

(တစ်နည်း) အလွန်နည့်၍ ပျော့စိစိ အုပ်ချုပ်သောမင်းကို ခိုးသူ ဓားပြ သူပုန်တို့က အရေးမစိုက်ကြ, နှောက်ရှက်ကြ၏၊ အလွန်ကြမ်းသော အခွန်အတုပ် များစွာ ကောက်ယူသော မင်းကိုလည်း တိုင်းသူပြည်သားတို့က ကြောက်ကြသောကြောင့် တိုင်းစွန်ပြည်ဖျားသို့ ပြောင်းသွားတတ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် အလွန် မပျော့ကြောင်းကို အစလောဖြင့် ပြ၏၊ အလွန် မကြမ်းကြောင်းကို အသမ္ပဝေဓီဖြင့် ပြသည်။ ["မပျော့လွန်း မထက်လွန်းဘဲ အလယ်အလတ် အနေအားဖြင့် ကျင့်ရမည်" ဟူလို။]

အတိဘူတော ဗုဒ္ဓ ဟောတိ, အတိတိက္ခောစ ဝေရဝါ၊
စတ္ဆ ဥဘယ ဥတ္တာ, အနုမဏ္ဍ သမာစရေ။–တေသကုဏာစာတ်။

သေယျထိဒန္တိ-သေယျထိဒံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ နိပါတော-နိပါတ်တည်း၊ တသ-ထိုသေယျထိဒံပုဒ်၏၊ (အတ္ထောဒ္ဒ စပ်၊) ဧတောနိ-ဤရတနာ ၇ ပါးတို့ဟူသည်၊ ကတမာနိ-အဘယ်တို့နည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ စက္ခုရတနန္တိ အာဒိသု-စက္ခုရတန် အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) စက္ခုဒ္ဓ-စကြာလည်း ဟုတ်၏၊ တံ-ဟူသည်၊ ရတိဇနနဋ္ဌေန-မွေ့လျော်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ရတနဒ္ဓ-ရတနာလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ဤနှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ စက္ခုရတန်-မည်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဟတ္ထိရတန် အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ ဧသ-ဤအစီအရင်သည်၊ [ကမ္မဓာရည်းသမာသ် အစီအရင်, ရတိဇနန အနက်ဟူသော အစီအရင်သည်] နယော-တည်း။

သေယျထိဒံ။ ။သေယျထိဒံတိ ဧကောဝ နိပါတော၊ "သော ကတမော, တံ ကတမံ, သာ ကတမာတိ အာဒိနာ ယထာရဟံ လိင်္ဂဝိဘတ္တိဝစနဝသေန ပယောဇိယမာနောဝ ဟောတိ၊ ဣဓ တာနိ ကတမာနိတိ ပယုတ္တောတိ အာဟ တသ စေတာနိတိ အာဒိ-ဋီကာသစ်၊ "ယဒိဒံ သာ, ပုဒ်ရှိရာ, ၃ ဖြာ လိန်နှင့်ရှေး, ၂ ဖြာဝုစ်နှင့် တွေ့" ဟူသည်နှင့် သဘောတူပင်တည်း။ ["ပယောဇိယမာနောဝ" နေရာ၌ "ပယုဇ္ဇိတဗ္ဗောဝ-ယှဉ်စေအပ် ယှဉ်စေနိုင်သည်သာ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။]

စက္ခုရတန်။ ။ကြိယတေ အနေနာတိ စက္ခုံ၊ တိုထိုကိစ္စကို ပြုကြောင်း ပြီးစေကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် စက္ခုမည်၏၊ ကရဏတ် ကပစ္စည်း, (သုတ်ကြီးဖြင့် ကကို စ, ရကို ကပြု) ဟု ထောမနိမိ ဆို၏၊ "စရတိ စက္ခုဝတ္ထိနော ယထာရုစိ အာကာသာဒိဂမနာယ) ပရိဘုဥမတိတိ စက္ခုံ-စံကြာမင်း၏ အလိုရှိတိုင်း ကောင်းကင်စသော အရပ်၌ သွားလာဖို့ရာ လည်တတ်သောကြောင့် စက္ခုမည်၏" ဟု ဋီကာသစ် ပြု၏။ [စရဏတ် ကပစ္စည်းဟုပင် ကြံပါ။] စာအုပ်တို့၌ "စစတိ" ဟု တွေ့ရ၏၊ ဓမ္မစက္ခုပဝတ္တနံအဖွင့်တုန်းက "စရတိ" ဟု ပါရာဇိကာဏ် ဋီကာ၌ ပြုခဲ့သည်။

ဆက်ဦးအုံ၊- စကြာမင်းလောင်းက "အရှင်စကြာရတနာ လည်ပါလော" ဟု ပြောဆိုအပ်သော စကား၏ အခြားမဲ့၌ စကြာရတနာသည် စကြာမင်း၏ ကံလျှင် အရင်းခံရှိသော ကမ္မပစ္စယဥတုဇဝါယောဓာတ်၏ အစွမ်းကြောင့် လည်၏၊ လဝိမာန် နေဝိမာန် စသည်တို့ကဲ့သို့ အပြင်ဝါယောဓာတ်ကြောင့် လည်သည် မဟုတ်-ဟု ဝိမာနအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်။

ရတိဇနနဋ္ဌေန။ ။ပီတိသောမနဿုပ္ပါဒနဋ္ဌေန၊ ကာမဖြင့် မွေ့လျော်ခြင်း မဟုတ်, ပီတိသောမနဿဖြင့် မွေ့လျော်ခြင်းကို "ရတိ" ဟု ယူပါ-ဟူလို၊ တံ ဟိ ပဿဒ္ဓိသ သုဏာဒ္ဓိသစ (စကြာရတနာ၏ လည်၍နေသော အသံကို ကြားရသူ၏လည်းကောင်း) အနပ္ပက် ပီတိသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ (ကသ္မာ) အစ္ဆရိယဓမ္မတ္တာ-အံ့ဖွယ်သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊-ဋီကာသစ်။ [ရတိ + ဇနေတိတိ ရတန်-မွေ့လျော်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ရတနမည်၏၊ "ရတိဇနန" မှ တိ၏ ဣကို အ, ဇ + နတို့ကို ချေ၍ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် "ရတန" ဟု ဖြစ်၏၊ "စိတ္တိကတံ မဟဂ္ဃ" စသော အနက်များကို ဋီကာသစ်၌ ရှုပါ။]

ပန-ဆက်၊ ဣမေသု ရတနေသု-ဤရတနာ ၇ ပါးတို့တွင်၊ အယံ စက္ခုဝတ္ထု ရာဇာ-ဤစက္ခုဝတ်မင်းသည်၊ စက္ခုရတနေန-စက္ခုရတနာဖြင့်၊ အဇိတံ-မအောင်အပ်သေးသော ရန်သူကို၊ ဇိနာတိ-အောင်နိုင်၏၊ ဟတ္ထိအဿရတနေဟိ-ဆင်ပျံတော်ရတနာ, မြင်းပျံတော်ရတနာတို့ဖြင့်၊ ဝိဇိတေ-အောင်အပ်ပြီးသော တိုင်းနိုင်ငံ၌၊ ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ အနုစရတိ-အစဉ်လှည့်လည်နိုင်၏၊ ပရိဏာယကရတနေန-သားကြီးရတနာဖြင့်၊ ဝိဇိတံ-အောင်အပ်ပြီးသော တိုင်းနိုင်ငံကို၊ အနုရက္ခတိ-အစဉ်စောင့်ရှောက်နိုင်၏၊ အဝသေသေဟိ-ကြွင်းသော ပတ္တမြားရတနာ, မိဖုရားရတနာ, သူကြွယ်ရတနာတို့ဖြင့်၊ ဥပဘောဂ သုခံ-အနီးဌ ခံစားအပ်သော ချမ်းသားကို၊ အနုဘဝတိ-ခံစားရ၏၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ ပဌမေန-ရှေးဦးစွာသော စက္ခုရတနာကြောင့်၊ အသ-ထိုစက္ခုဝတ်မင်း၏၊ ဥသဘဟသတ္တိယောဂေါ - ဥသဘဟသတ္တိနှင့် ယှဉ်ခြင်းသည်၊ (သုပရိ

ဣမေသု ပန။ ။စကြာမင်းသည် ရတနာ ၇ ပါးတို့ဖြင့် အကြင်အကြင် အကျိုးကို ရ၏၊ ထိုထိုအကျိုးကို ပြခြင်းငှာ "ဣမေသု ပန" စသည်ကို မိန့်သည်၊ မဟေသက္ခတာ သံဝတ္တနိယကမ္မနိဿန္ဒဘာဝတော-စကြာရတနာသည် တန်ခိုးကြီးမားသူ၏ အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်ရကား ထိုစကြာရတနာဖြင့် မအောင်အပ်သေးသော ရန်ကို အောင်နိုင်၏၊ ဆင် မြင်းရတနာတို့၏ အစွမ်းကြောင့် နံနက်ပိုင်းအတွင်းမှာပင် လေးကျွန်းလုံးကို လှည့်လည်ကာ နေပြည်တော်သို့ ပြန်လာနိုင်၏၊ သားတော်ကြီးရတနာဖြင့် တိုင်းပြည်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီး၏၊ ကြွင်းသော မဏိ ဣတ္ထိ ဂဟပတိရတနာတို့ဖြင့် စည်းစိမ်ခံစားရ၏။

ဆက်ဦးအုံ့၊–မဏိရတနာသည် မှောင်သောအခါဝယ် တစ်ယူဇနာအတွင်း၌ အလင်းကို ပြနိုင်ရကား ထိုမဏိရတနာဖြင့် ချမ်းသာကို ခံစားနိုင်၏၊ ဣတ္ထိရတနာသည် လူ၌ဖြစ်သော အဆင်းကို လွန်အောင် လှုပရကား ထိုဣတ္ထိရတနာကို ကြည့်ရှုနေရခြင်းသည်ပင် စိတ်ကြည်နူးလှလေပြီ၊ ပြောသံ ဆိုသံ အနံ့ အတွေ့ အာရုံတို့မှာဆိုဖွယ်ရာ မရှိတော့ချေ၊ ဂဟပတိရတနာကြောင့် အလိုရှိတိုင်းသော ရွှေငွေပတ္တမြား စသောပစ္စည်းများကို လိုတိုင်းရနိုင်၏။

ပဌမေန စသ။ ။"စက္ခုရတနေန အဇိတံ ဇိနာတိ" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုပင် သတ္တိဖြင့်လည်းကောင်း, သတ္တိ၏ အကျိုးဖြင့်လည်းကောင်း ထင်ရှားအောင် ပြခြင်းငှာ "ပဌမေန စသ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ "သက္ကောန္တိ သမတ္ထေန္တိ ရာဇာနော တောယာတိ"နှင့်အညီ မင်းတို့၏ ထိုထိုကိစ္စ၌ စွမ်းနိုင်ကြောင်းဖြစ်သော အစွမ်းကို "သတ္တိ" ဟု ခေါ်၏၊ ["သက-သတ္တိယံ"ဟူသော ဓာတ်, တိပစ္စည်း။] ထိုသတ္တိသည် "ပဘာဝုဿာဟ မန္ဓာနံ, ဝသာ တိသော ဟိ သတ္တိယော" ဟု အဘိဓာန် (၃၅၁) အတိုင်း ၃ မျိုးရှိသည်၊ ထိုတွင် ပဌမဟူသည် စကြာရတနာတည်း၊ ဥသဘဟသတ္တိဟူသည် ဝိရိယ၏ အစွမ်းတည်း၊ မိမိလက်အောက်ခံ မင်းတို့၌ ဩဇာ အာဏာပြန့်နှံ့ဖို့ကိစ္စကို သာမန်မင်းတို့သည် အလွန်

ပုဏ္ဏာ-ကောင်းစွာ ပြည့်စုံလုံလောက်သည်၊ ဟောတိ၊) ပစ္ဆိမေန-နောက်ဆုံး၌ ဖြစ်သော သားကြီးရတနာကြောင့်၊ မန္တသတ္တိယောဂေါ-မန္တသတ္တိနှင့် ယှဉ်ခြင်းသည်၊ (သုပရိပုဏ္ဏာ ဟောတိ၊) ဟတ္ထိ ၊ပေ၊ ရတနေဟိ-ဆင်ပျံတော်ရတနာ, မြင်းပျံတော်ရတနာ, သူကြွယ်ရတနာတို့ကြောင့်၊ ပဘုသတ္တိယောဂေါ-ပဘုသတ္တိနှင့် ယှဉ်ခြင်းသည်၊ သုပရိပုဏ္ဏာ ဟောတိ၊ ဣတ္ထိမဏိရတနေဟိ-မိဖုရားရတနာ, ပတ္တမြားရတနာတို့ကြောင့်၊ တိဝိဓသတ္တိယောဂဖလ-၃ အပြားရှိသော သတ္တိနှင့် ယှဉ်ခြင်း၏ အကျိုးသည်၊ (သုပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ၊) သော-ထိုစက္ကဝတ်မင်းသည်၊ ဣတ္ထိမဏိရတနေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဘောဂသုခံ-သုံးဆောင် ခံစားအပ်သော ချမ်းသာကို၊ အနုဘဝတိ-ခံစားရ၏။ သေသေဟိ-ဣတ္ထိရတနာ, မဏိရတနာတို့မှ ကြွင်းသော ရတနာ ၅ ပါးတို့ဖြင့်၊ ဣဿရိယသုခံ-အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ဟူသော ချမ်းသာကို၊ ဝါ-အစိုးရခြင်း ချမ်းသာကို၊ (အနုဘဝတိ-ခံစားရ၏။)

ကြီးမားသော လုံ့လဝီရိယဖြင့် ပြီးစီးစေရ၏။ စကြာမင်း၌ကား ထိုကိစ္စကို စကြာရတနာ လည်စေရုံမျှဖြင့် အလိုလို ရွှံ့ကြောက်၍ လက်အောက်ခံမင်းများ ဖြစ်ကြရသည်၊ ထို့ကြောင့် "ပဌမရတနာဖြင့် ဥဿာဟသတ္တိနှင့် ယှဉ်ခြင်း (ဥဿာဟသတ္တိ ရှိခြင်း) သည် ပြည့်စုံ၏" ဟု ဆိုသည်။

ပစ္ဆိမေန မန္တသတ္တိ။ ။ပစ္ဆိမဟူသည် သားကြီးရတနာတည်း၊ မန္တသတ္တိဟူသည် တိုင်ပင်ခြင်းကြောင့် ရအပ်သော ဉာဏ်စွမ်းတည်း။ သားကြီးရတနာသည် သူကိုယ်တိုင် မင်းမှုကိစ္စတို့၌ ကျွမ်းကျင်ပြီးဖြစ်ရကား (ခမည်းတော် မင်းကြီးက အခြားပညာရှိတို့နှင့် တိုင်ပင်၍ ပြုသကဲ့သို့ပင်) အရာရာ ကိစ္စတို့ကို ပြီးစီးစေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် "သားကြီးရတနာဖြင့် စကြာမင်း၏ မန္တသတ္တိနှင့် ယှဉ်ခြင်း (ရှိခြင်း) သည် ပြည့်စုံ၏" ဟု ဆိုသည်။

ဟတ္ထိ ၊ပေ၊ ပဘုသတ္တိ။ ။ပဘုသတ္တိဟူသည် "ပကာရေန +-ဘဝတိ အဘိဘဝတိ" နှင့် အညီ တိုင်းသူပြည်သား မင်းအများကို လွှမ်းမိုး အုပ်စိုးနိုင်သူ၏ သတ္တိတည်း၊ ထိုအစွမ်းသည် "ပဘာဝေါ ဒဏ္ဍရတေဇော, ပတာပေါပိစ ကောသဇော" နှင့်အညီ ဖိစီးနှိပ်ကွပ် ဒဏ်တပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော (ဖိစီးနှိပ်ကွပ် ဒဏ်တပ်ခြင်းအားဖြင့် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားစေနိုင်သော) တန်ခိုးနှင့် ဥစ္စာအင်အားကြောင့် ဖြစ်သော (ပေးကမ်း ချီးမြှောက်ခြင်းအားဖြင့် ကိုယ့်လက်အောက်သို့ ရောက်စေနိုင်သော) တန်ခိုးတည်း၊ ဟတ္ထိ အသ ဂဟပတိရတနာတို့သည် ထိုတန်ဒိုးကို ပြည့်စုံစေနိုင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် " ဟတ္ထိ စသော ရတနာတို့ဖြင့် ပဘုသတ္တိနှင့် ယှဉ်ခြင်းသည် ပြည့်စုံ၏" ဟု ဆိုသည်။

ဣတ္ထိ ၊ပေ၊ ဖလ။ ။သတ္တိရှိသူသည် သတ္တိ၏အကျိုးကို ခံစားရမြဲ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဣတ္ထိ ၊ပေ၊ တိဝိဓသတ္တိယောဂဖလ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုရတနာတို့ကြောင့် ခံစားအပ်သော သုခ ၂ မျိုးကို ပြလိုရ၍ "သော ဣတ္ထိမဏိရတနေဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဘောဂသုခဟူသည် အနီးဌ် တိုက်ရိုက် ခံစားအပ်သော ချမ်းသာတည်း၊ "ဣဿရိယသုခ" ဟူသည်ကား အနှောက်အရှက် ရန်သူမရှိဘဲ အေးချမ်းသာယာစွာ အုပ်စိုးနိုင်ခြင်းကြောင့် ရအပ်သော စိတ်ချမ်းသာမှုတည်း။

စ-သည်သာ မကသေး၊ ဝိသေသတော-အထူးအားဖြင့်၊ အသ-ထိုစက္ကဝတ်မင်း၏၊ ပုရိမာနိ-ရှေးဦး ဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏာ-၃ ပါးကုန်သော စကြာရတနာ, ဆင်ပျံတော်ရတနာ, မြင်းပျံတော်ရတနာတို့သည်၊ အဒေါသကုသလမူလဇနိတ ကမ္မာနုဘာဝေန-အဒေါသဟူသော ကုသိုလ်မူလသည် ဖြစ်စေအပ်သော ကံ၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ သမ္ဘဇ္ဇန္တိ-ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝါ-ပြီးစီးကုန်၏၊ မဇ္ဈိမာနိ-အလယ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ (တိဏာ-၃ ပါးကုန်သော ပတ္တမြားရတနာ, မိဖုရားရတနာ, သူကြွယ်ရတနာတို့သည်၊) အလောဘ ၊ပေ၊ ဘာဝေန-အလောဘဟူသော ကုသိုလ်မူလသည် ဖြစ်စေအပ်သော ကံ၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ (သမ္ဘဇ္ဇန္တိ) ပစ္ဆိမ-နောက်ဆုံး၌ ဖြစ်သော၊ ဧကံ-တစ်ပါးသော သားကြီးရတနာသည်၊ အမောဟ ၊ပေ၊ ဘာဝေန-အမောဟဟူသော ကုသိုလ်မူလသည် ဖြစ်စေအပ်သော ကံ၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ (သမ္ဘဇ္ဇတိ) ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤသုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော ဒီဃနိကာယ်အဋ္ဌကထာ၌၊ သခ်ေပါ-အကျဉ်းတည်း၊ ဝိတ္ထာရော ပန-အကျယ်ကိုကား၊ ဗောဇ္ဈင်သံယုတ္တေ-၌၊ (ဗောဇ္ဈင်သုံယုတ်ထည်းက၊) ရတနသုတ္တသ-၏၊ ဥပဒေသတော-ညွှန်ပြအပ်သော စကား ရပ်မှ၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်၏။

ဝိသေသတော စသ။ ။ထိုရတနာ ၇ ပါးနှင့် ပြည်စုံရခြင်း၏ ရှေးကောင်းမှု အကြောင်းကို ပြလိုရ၍ "ဝိသေသတော" စသည် မိန့်၊ အဒေါသဟူသော ကုသိုလ်မူလသည် သဟဇာတ စသော ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ရှေးကံကို "အဒေါသ ၊ပေ၊ ကမ္မ" ဟု ဆို၏၊ ထိုအဒေါသသည် အေးမြခြင်းသဘောရှိရကား ထိုကံကြောင့် တိုင်းပြည်၌ အေးချမ်းသာယာစေနိုင်သော စကြာရတနာ, ဆင်ရတနာ, မြင်းရတနာတို့ကို ရသည်။

မဇ္ဈိမာနိ အလောဘ။ ။လောဘနည်း၍ စွန့်ကြဲပေးကမ်းလေ့ ရှိသူ၌သာ အလောဘ ကုသလမူလကံသည် ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုကံအတွက် မဏိ ဣတ္ထိ ဂဟပတိ ဟူသော ရတနာတို့သည် မလိုချင်အောင် ပေါပေါများများ ပြည့်စုံရပေသည်၊ မှန်၏-ကာမာဝစရ ကုသိုလ်ကံတို့သည်လည်း များသောအားဖြင့် တူသောအကျိုးကို ပေးတတ်ကြပေသည်။

ပစ္ဆိမေကံ အမောဟ။ ။အမောဟ (ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သော) ကုသလမူလကံကြောင့် အရာရာ၌ စီမံခန့်ခွဲနိုင်သော ဉာဏ်ကြီးရှင် သားတော်ရတနာကို ရခြင်းမှာလည်း ကံနှင့်တူစွာ အကျိုးရခြင်းပင်တည်း။

ဥပဒေသတော။ ။"ဥပဒေသောနာမ သဝိသေသံ သတ္တန်္ဒ ရတနာနံ ဝိစာရဏာ ဝသေန ပဝတ္တော ကထာဗန္ဓော" ဟု ဋီကာ ဖွင့်၏။ ထိုကထာဗန္ဓဟူရာ၌ သုတ်မဟာဝဂ္ဂ-မဟာသုဒဿနသုတ် အကျယ်ကို ဆိုလိုဟန်တူ၏၊ ထိုရတနသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ မဟာသုဒဿန စက္ကဝတ္တိသုတ်ကို ပြန်၍ ညွှန်းထားသည်။ [ရတနသုတ်ဟူရာ၌ ယခုအခါ "စက္ကဝတ္တိသုတ်" ဟု ခေါင်းစဉ် ရှိ၏။]

ပရောသဟသ္ဿန္တိ-ကား၊ အတိရေကသဟဿံ-တစ်ထောင်ထက် ပိုလွန်သော၊ ဝါ-တစ်ထောင်ကျော် ဖြစ်သော၊ သူရာတိ-ကား၊ အဘိရုကဇာတိကာ-မကြောက်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သော၊ ဝိရဂ်ရူပါတိ-ကား၊ ဒေဝပုတ္တာသဒိသကာယာ-နတ်သားတို့နှင့် တူသော ကိုယ်ရှိကုန်သော၊ (ပုတ္တာ၌ စပ်၊) ဧဝံ-သို့၊ တာဝ-သကဝါဒမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဧကေ-အချို့ကုန်သော သာရသမာသကျမ်းဆရာတို့သည်၊ ဝဏ္ဏယန္တိ-ဖွင့်ကြကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖွင့်ကြပါသော်လည်း၊ အဲယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဝိရဂ်ရူပါဟူသော ပါဠိ၌၊ သဗ္ဗာဝေါ (သဘာဝေါ)-ထင်ရှားရှိသော အနက်တည်း။

ပရောသဟဿံ။ ။"အတိရေကသဟဿံ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ပရသဒ္ဒါသည် အလွန်အနက်ဟောဟု သိရ၏။ သဟဿတော-တစ်ထောင်ထက် + ပရာ-ပိုလွန်သော သားတို့တည်း၊ ပရောသဟဿံ-တစ်ထောင်ထက် အပို၊ ပရောဟု ဖြစ်ပုံကို ကစ္စည်း သန္ဓိ-ကွစိသြေဗျဥ္ဇနေသုတ် ကြည့်ပါ။ သဟဿပုဒ်က ဧကဝုစ်ဖြစ်၍ ဧကဝုစ် ထားသည်၊ ဗဟုဗ္ဗိဟိ မဟုတ်, တပ္ပုရိသ်သမာသ်ဖြစ်၍ "တစ်ထောင် အလွန်ရှိကုန်သော" ဟု မပေးရ။

သူရာ။ ။စူရာဒိ သူရဓာတ်သည် ဝိက္ကမ (ရှေ့သို့ တိုးတက်ခုံခြင်း, မကြောက်မရွံ့, နောက်မတွန့်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ အပစ္စည်း သူရယတိ-မကြောက်မရွံ့, နောက်မတွန့်ဘဲ ရဲရင့်၏၊ ဣတိ, သူရော၊ "အဘိရုကဇာတိကာ" ကား သူရာ၏ အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း။ အဘိရုကာ-မကြောက်သူတို့၏ အဖြစ်ဟူသော + ဇာတိ + ယေသံတိ အဘိရုကဇာတိကာ၊ ဇာတိနှင့် အရတူအောင် အဘိရုကဒ္ဒ ဘာဝပွဓာန ကြံပါ။ ဘီဓာတ် ကြုပစ္စည်းဖြင့် "ဘိရု" ဟု ဖြစ်ပြီးမှ သွတ္ထဒ္ဒ ကပစ္စည်းသက်၊ ဘီရုကော-ကြောက်လေ့ရှိသူ, ဋီကာ၌ "သရဏတော-မိမိဘက်သားတို့ကို စောင့်ရှောက်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း, ပဋိပက္ခ ဝိဓမနတော-ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူတို့ကို မှုတ်လွင့်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သူရာ" ဟု သူရဲကောင်းတို့၏ သဘောလက္ခဏာ ဖွင့်သည်။

ဝိရဂ်ရူပါ။ ။အသုရေ ဇိနိတ္တာ ဌိတတ္တာ ဝိရော သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော=အသုရာတို့ကို အောင်နိုင်၍ တည်သောကြောင့် သိကြားမင်းသည် "ဝီရ-ရဲရင့်သူ" မည်၏၊ "ဝီရသ-ရဲရင့်သော သိကြား၏ + အဂ်-အဂ်ါတည်း" အရ သိကြားမင်း၏ ရဲရင့်ဖွဲ့ရာ အကြောင်းအဂ်ါ ဟူသည် နတ်စစ်သည်အပေါင်းတည်း၊ ရူပသဒ္ဒါသည် (ကိုယ်) အနက်ဟောတည်း၊ နတ်စစ်သည်အပေါင်း၏ ကိုယ်ကဲ့သို့ တောင့်တင်းသောကိုယ် ရှိကြသောကြောင့် စကြာမင်း၏ သားတော်များကို "ဝီရဂ်ါနံ + ရူပံ ဝိယ ရူပံ ယေသံ" ဟု ပြု၍ "ဝီရဂ်ရူပါ" ဟု ခေါ်သည်၊ ဤကား သာရသမာသကျမ်းဆရာတို့၏ အဆိုတည်း။

သဗ္ဗာဝေါ။ ။ထိုအဆိုကို လက်မခံလိုသောကြောင့် "အယံ ပနေတ္ထ သဗ္ဗာဝေါ" စခြိ၍ ဤအဋ္ဌကထာဆရာက တစ်မျိုးဖွင့်ပြန်သည်၊ သန္တော-ထင်ရှားရှိသော (မှန်ကန်သော) + ဘာဝေါ-အနက်တည်း၊ သဗ္ဗာဝေါ-နက်။ [သဗ္ဗာဝေါတိ သဘာဝဘူတော အတ္ထော-ဋီကာ၊ ဘာဝသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန်လာအနက်တို့တွင် ပဒတ္ထ (ပုဒ်အနက်) ဟောတည်း။] သဗ္ဗာဝ- "သန္တ + ဘာဝ" ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ သန္တကို "ထင်ရှားရှိသော သဘော" ဟုလည်းကောင်း, ဘာဝကို "အတ္ထော" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။

ဥတ္တမသူရာ-မြတ်သော ရဲရင့်သူတို့ကို၊ ဝါ-သူရဲကောင်းတို့ကို၊ ဝီရာတိ-ဝီရတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ကုန်၏။ ဝီရာနံ-ရဲရင့်သူတို့၏၊ ဝါ-သူရဲကောင်းတို့၏၊ အဂ်ီ-အကြောင်းဖြစ်သော တရားတည်း၊ ဝီရဂ်ီ-ရဲရင့်သူတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော တရား၊ ဝီရကာရဏံ-ရဲရင့်သူတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝီရိယံ-ဝီရိယတည်း၊ ဣတိ, ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧတေသံ-ဤသားတော်တို့၏၊ ဝီရဂ်ီ-ရဲရင့်သူတို့၏ အကြောင်း ကောင်းသော ဝီရယဟူသော၊ ရူပံ-အထည်ကိုယ်သည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ရဲရင့်သူတို့၏ အကြောင်း ကောင်းသော ဝီရိယဟူသော အထည်ကိုယ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေ၊) ဝီရဂ်ရူပါ-တို့မည်၏၊ ဝီရိယမယသရီရာ ဝိယ-ဝီရိယသည် ဖြစ်စေအပ်သော ကိုယ်ရှိကုန်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-ဝီရိယအတိပြီးသော ကိုယ်ရှိကုန်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်သော၊ ("ပုတ္တာ ဘဝန္တိ"ဟု စပ်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပရသေနပ္ပမဒ္ဒနာတိ-ကား၊ ပဋိမုခံ-ရှေးရှု၊ ပရသေနာ-တစ်ဖက် စစ်တပ်သည်၊ (ရန်သူစစ်တပ်သည်၊) သစေ တိဋ္ဌေယျ-အကယ်၍ တည်ရှိအုံ၊ (ဧဝံသတိ၊) တံ-ထိုတစ်ဖက် စစ်တပ်ကို၊ ပရိမဒ္ဒိတုံ-နှိပ်နင်းခြင်းငှာ၊ သမတ္ထာ-စွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ ("ပုတ္တာ" ဟု စပ်၊) ဣတိ-ဤကား၊ အဓိပ္ပာယော-ပရသေနပ္ပမဒ္ဒနာဟု မိန့်သော

ဝီရာ ဥတ္တမသူရာ။ ။"သူရ ဝီရာတု ဝိဣ္ဌော" အဘိဓာန် (၃စ၀)၊ ဝီရသည် သူရ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဥတ္တမသူရ" ဟု ဖွင့်သည်၊ စုရာဒိ ဝီရဓာတ်သည် သူရတို့ (လုံ့လကြီးမြင့်, ရဲရင့်သူ၏ အဖြစ်=ရဲရင့်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ အပစ္စည်း၊ ဝီရယတိ-လုံ့လကြီးမြင့်, ရဲရင့်တတ်၏၊ ဣတိ ဝီရော။

ဝီရဂ်ရူပါ။ ။"ဝီရာနံ + အဂ်ီ (အကြောင်းအဂ်ါတည်း)" ဟု ပြုသောအခါ "ဝီရိယ" ရ၏၊ [ဝီရိယပုဒ်ကိုလည်း "ဝီရာနံ + ဣဒံ-ရဲရင့်သူတို့၏ ဥစ္စာ" ဟု ပြုရ၏။] စကြာမင်း၏ တစ်ထောင်ကျော် သားတော်များသည် ထက်ထက်မြက်မြက် သွက်သွက်လက်လက် တက်တက်ကြွကြွ ရှိရကား တစ်ကိုယ်လုံး ဝီရယသည် ဖြစ်စေအပ်သော (ဝီရိယအတိပြီးသော) ကိုယ်လက်အင်္ဂါ ရှိကြသကဲ့သို့ ထင်ရပေသည်၊ "ပျော့စိစိ ရော့ရဲရဲ အေးစက်စက် နုံတုံတုံ တစ်ယောက်မျှ မပါ" ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "ဝီရိယမယသရီရာ ဝိယ" ဟု ဥဇုကတ္ထ ဖွင့်သည်၊ "ဝီရဂ်ီ + ရူပံ ယေသံတိ ဝီရဂ်ရူပါ"ဟု ပြုရသော်လည်း အမှန်အားဖြင့် "ဝီရိယတည်းဟူသော ကိုယ်" မရှိနိုင်၊ အလွန်အကျွံ ပြောအပ်သော ဥပရိကျွာစကားဟု သိစေလို၍ "သရီရာ ဝိယ" ဟု ဥပရိကျွာဇောတက ဝိယသဒ္ဒါကို ထည့်သည်။ [မဏ္ဍာပ်ဆောက်ခန်း၌ "ဒေ၀ဝိမာနသိရီ အ၀ဟသန္တမိ၀" ကဲ့သို့တည်း။]

ပရသေနပ္ပမဒ္ဒနာ။ ။သားတော်တို့၏ နှိပ်နင်းဖို့ရာဖြစ်သော ရန်သူစစ်တပ်သည်ပင် စကြာမင်းမှာ မရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် "ပရသေနပ္ပမဒ္ဒနာ" ဟု ဆိုရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "သစေ ပဋိမုခံ တိဋ္ဌေယျ" စသည်ဖြင့် ပရိကပ္ပ၀ါကျကို ထည့်၍ မိန့်ရသည်။ ပရသေနာ မရှိသော်လည်း အကယ်၍ ရှိလျှင် နှိပ်နင်းစွမ်းနိုင်သည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "ပမဒ္ဒနာ" အရ တကယ် နှပ်နင်းခြင်းကို မယူရ၊ "နှိပ်နင်းစွမ်းနိုင်" ဟူသော

ဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ဓမ္မေနာတိ - ကား၊ ပါဏော နဿ ဟန္တွေတိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ ပဉ္စသီလဓမ္မေန-ငါးပါးသီလတရားဖြင့်၊ ("အဘိဝိဇယ အဏ္ဍာဝသတိ" ၌ စပ်။)

အရဟံ ၊ပေ၊ ဝိဝဋ္ဋဆဒေါတိ ဘွေ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ရာဂ ၊ပေ၊ ဆဒနေဟိ-ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ဒိट္ဌိ, အဝိဇ္ဇာ, ဒုစရိုက် အမိုးအကာ ဟူကုန်သော၊ သတ္တဟိ-၇ ပါးသော အမိုးအကာတို့ဖြင့်၊ ပဋိစ္စဆန္နေ-ဖုံးအုပ်အပ်သော၊ ဝါ-ဖုံးအုပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဟေတုမန္တိဝိသေသန၊) ကိလေသန္ဓကာရေ-ကိလေသာတည်းဟူသော အမိုက်အမှောင်ရှိသော၊ လောကေ-သတ္တလောက၌၊ တံ ဆဒနံ-ထိုအမိုးအကာကို၊ ဝိဝဋ္ဋေတွာ (ဝိဝဋ္ဋေတွာ)-ကင်းစေတော်မူ၍၊ သမန္တတော-ပတ်ဝင်းကျင်၌၊ သဗ္ဗာတာလောကော-လွန်စွာဖြစ်သောအရောင်အလင်းရှိသည်၊ ဟုတ္တာ, ဌိတော-တည်တော်မူနိုင်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ဖွင့်လှစ်အပ်ပြီးသော အမိုးအကာ ရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝိဝဋ္ဋဆဒေါ-မည်တော်မူ၏။

သမတ္ထအနက်ကို ယူရ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် "ပရိမဒ္ဒိတုံ သမတ္ထာ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်။ [ပမဒ္ဒန္တိ-နှိပ်နင်းစွမ်းနိုင်ကုန်၏။ ဣတိ ပမဒ္ဒနာ၊ ပရသေနံ + ပမဒ္ဒနာ ပရသေနပ္ပမဒ္ဒနာ။]

ဓမ္မေန။ ။အဋ္ဌကထာ၌ "ပဉ္စသီလဓမ္မေန" ဟု ဖွင့်၏။ "အဘိဝိဇယ အဏ္ဍာဝသတိ"၌ စပ်ရသောကြောင့် ဤအဖွင့်သည် "အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန" ဟူသော ရှေ့ဝိသေသနနှင့် အလွန်လိုက်လျောပေ၏။ "ဥစ္စာဒဏ် စသော ဒဏ်လည်း မရှိသော, လက်နက်လည်း မရှိသော ပဉ္စသီလဓမ္မဖြင့် အောင်နိုင် အုပ်စိုးနိုင်သည်" ဟူလို။

ဋီကာ။ ။"ဓမ္မေနာတိ ကတုပစိတေန အတ္တနော ပုညဓမ္မေန-ပြုအပ် ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော မိမိ၏ ကုသိုလ်ဓမ္မဖြင့်" ဟု ဖွင့်၍ "အဘိဝိဇယ-အောင်နိုင်၍" ၌ စပ်စေလိုသည်၊ ဤနည်းအရ အလုံးစုံသော မင်းတို့ကို အောင်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည် ရှေးကုသိုလ်ကံတရားပင် ဖြစ်၏။ ထိုရှေးကုသိုလ်ကံတရား၏ ကြာမြင့်စွာ အကျိုးပေးနိုင်ဖို့ရန် အထောက်အပံ့သည် ယခုဘဝ၌ ပယောဂသမ္ဘတ္တိတည်း။ ထိုပယောဂသမ္ဘတ္တိဖြစ်သော ဓမ္မကို ပြုခြင်းငှာ အဋ္ဌကထာ၌ "ပါဏော နဿ ဟန္တွေ" စသော ပဉ္စသီလဓမ္မကို ဖွင့်သည်-ဟု ဋီကာ ဆို၏။ ထိုပဉ္စသီလကို စကြာမင်းကိုယ်တိုင်လည်း စောင့်သုံးသည်-ဟူလို။

ဝိဝဋ္ဋဆဒေါ။ ။ဝိဝဋ္ဋ ဝရဓာတ်, တပစ္စည်းဖြင့် တကို ဋပြု၍ ဝဋ္ဋဟု ဖြစ်၏၊ "ပိတ်ဖုံးအပ်" ဟု အနက် ဖြစ်၏။ ဝိဥပျသာရကြောင့် "မပိတ်ဖုံးအပ်=ဖွင့်လှစ်အပ်" ဟု ဖြစ်၏။ ဝိဝရိယိတ္ထ-ဖွင့်လှစ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝိဝဋ္ဋော၊ ဝဋ္ဋဓာတ်သည် ရစ်ပတ် ပိတ်ဖုံးခြင်း အနက်ကို ဟော၏။ ဆဒီယတေ အနေနာတိ ဆဒေါ-ဖုံးကာကြောင်း အမိုးအကာ၊ ဝိဝဋ္ဋော + ဆဒေါ ယေနာတိ ဝိဝဋ္ဋဆဒေါ - ဖွင့်အပ်ပြီးသော အမိုးအကာ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ [အဋ္ဌကထာ၌ကား "ဆဒ" အရ ရာဂ ဒေါသ စသော ၇ ပါးနှင့်တကွ အဓိပ္ပာယတ္ထကိုသာ ဖွင့်ပြသည်၊ ဒုစရိတအရ၌ မနောဒုစရိုက်နှင့်တကွ ဒုစရိုက်အားလုံး ပါဝင်သော်လည်း ဒိट्ठိသည်

တတ္ထ-ထိုဝ ပါးသော ပုဒ်တို့တွင်၊ ပဌမေန-ပဌမဖြစ်သော၊ ပဒေန-အရဟံ ဟူသော ပုဒ်ဖြင့်၊ ပူဇာရဟတာ-ပူဇော်ခြင်းကို ခံတော်မူထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ကို၊ (ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီ၊) [ဝေဒကို စီရင်သော ရှေးဆရာတို့ ဆိုအပ်ပြီ။] ဒုတိယေန-ဒုတိယဖြစ်သော၊ (ပဒေန-သမ္မာသမ္ဗုद्ध ဟူသော ပုဒ်ဖြင့်၊) တဿ (ပူဇာရဟတာယ)-ထိုပူဇော်ခြင်းကို ခံတော်မူထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်၏၊ ဟေတု-အကြောင်းကို၊ (ဝုတ္တော-ပြီ) (ကိုး-နည်း၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သမ္မာသမ္ဗုद्ध-မဟောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူ၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပူဇာရဟတာ-သည်၊ ဟောတိ၊) ဣတိ-သို့၊ (ဝုတ္တော-ပြီ၊) တတိယေန-တတိယဖြစ်သော၊ (ပဒေန-ဝိဇ္ဇာစရဏဒေါဟူသော ပုဒ်ဖြင့်) ဗုဒ္ဓတ္တဟေတုဘူတာ-

---

အပြစ်ကြီးသောကြောင့် သီးခြားပြထား၏။ မောဟနှင့် အဝိဇ္ဇာသည် တရားကိုယ်တူသော်လည်း "မောဟက ဖုံးလွှမ်းခြင်း၊ အဝိဇ္ဇာက မသိအောင် ပြုခြင်း" ဟု အခြင်းအရာ ကွဲပြားသော ကြောင့် ၂ မျိုး ခွဲ၍ ပြသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာ၌ "ဝိဝဋ္ဋေတွာတိ ဝိဂမေတွာ" ကို ဖွင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ "ဝိဝဋ္ဋေတွာ" ကို "ဝိဝဋ္ဋं ကတွာ" ဟု နာမဓာတ်ကြ၏၊ ဝိဝဋ္ဋနောင် ကရဓာတ်၏ အနက် ဣပစ္စည်းသက်, ဣကို ဧ ပြု၊ စာအုပ်တို့၌ကား "ဝိဝဋ္ဋ" ဟု ဋ္ဌဒ္ဒေဘော် တွေ့ရ၏၊ ဝဋ္ဋဓာတ်သည် အာဝတ္တန (လည်ခြင်း) အနက်ကိုသာ ဟောရကား "ဝိဝဋ္ဋ-မလည်သော + ဆဒ-အမိုး" ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် ထိုပါဠိသည် ကောင်းမည် မထင်ပါ၊ ဋီကာသစ်၌ ဝဋ္ဋဓာတ်ကိုပင် ယူ၍ "ဝိဝဋ္ဋယိတတ္ထော ဝိဂမေတတ္ထော-ကင်းစေထိုက်၏၊ ဣတိ ဝိဝဋ္ဋော၊ ဆဒေတိ ပဋိစ္စာဒေတီတိ ဆဒေါ၊ ဝိဝဋ္ဋော + ဆဒေါ အနေနာတိ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ"ဟု ပြု၏။

တတ္ထ ပဌမေန။ ။အရဟံ ဟူသော ပဌမပုဒ်ဖြင့် ပူဇော်ခံထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ကို ဆိုအပ်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း. . . "အရဟတီတိ အရဟံ" ဟု ဝစနတ္ထ ပြုသောအခါ အရဟံပုဒ်က "ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သည်၏ အဖြစ်" ဟူသော အနက်ကို ပြနိုင်သောကြောင့်တည်း။

ဒုတိယေန။ ။သမ္မာသမ္ဗုद्ध ဟူသော ဒုတိယပုဒ်ဖြင့် အရဟံဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြ၏၊ ထိုသို့ပြုပုံကို "ယသ္မာ သမ္မာသမ္ဗုद्ध တိ" ဟု မိန့်သည်၊ "အလုံးစုံသော တရားတို့ကို အကုန်အစင် ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသောကြောင့် ပူဇာဝိသေသကို ခံတော်မူထိုက်သော အရဟံဖြစ်ပါသည်" ဟူလို။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ယသ္မာ သမ္ဗုद्ध တိ" ဟု တွေ့ရ၏၊ "သမ္မာသမ္ဗုद्ध တိ" ဟု ရှိမှ ကောင်းသည်။]

တတိယေန ၊ပေ၊ ဝုတ္တာ။ ။ဗုဒ္ဓဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဟူသည် ဝါသနာနှင့် တကွ ကိလေသာကို ပယ်နိုင်ခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ပယ်နိုင်ခြင်းအနက်ကို ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒပုဒ်က ပြ၏၊ မှန်၏-"ရာဂ ဒေါသ စသော ကိလေသ၊ အမိုးအကာကို ဖွင့်နိုင်သည်" ဟု ဆိုသဖြင့် "ထိုကိလေသာတို့ကို ဝါသနာနှင့်တကွ ပယ်ခွာပြီးပြီ" ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထိုသို့ပယ်ခွာနိုင်ခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ ရောက်သည်-ဟူလို။ [ဗုဒ္ဓတ္တဟေတုဘူတာ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒတာ ဝုတ္တာ, သဝါသနသဗ္ဗကိလေသပ္ပဟာနပုဗ္ဗကတ္တာ ဗုဒ္ဓဘာဝဿ-ဋီကာ။]

ပုဒ္ဓအဖြစ်၏ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဝိဝဋ္ဋဒဿတာ-ဖွင့်လှစ်အပ်ပြီးသော အမိုးအကာ ရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒတဿော။

အထဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ (ယော ဘဂဝါ၊) ဝိဝဋ္ဋောစ-ပိတ်ဆို့ကြောင်း ကိလေသာတို့မှ ကင်းတော်မူသည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဝိစ္ဆဒေါစ-ရာဂ ဒေါသ စသော အမိုးအကာတို့မှ ကင်းတော်မူသည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ထို ၂ ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ (သော ဘဂဝါ၊) ဝိဝဋ္ဋဆဒေါ-မည်တော်မူ၏၊ ဝဋ္ဋရဟိတောစ-ပိတ်ဆို့ကြောင်း ကိလေသာတို့မှ ကင်းတော်မူသည်လည်းကောင်း၊ ဆဒနရဟိတောစ-ဖုံးကာကြောင်း ရာဂ ဒေါသ စသော ၇ ပါးသော ကိလေသာတို့မှ ကင်းတော်မူသည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တေန-ထိုဝိဝဋ္ဋဆဒေါ

အထဝါ။ ။ဤနည်း၌ ဝိဝဋ္ဋတစ်ပုဒ် ဝိစ္ဆဒတစ်ပုဒ်ဟု ခွဲ၍ ထို ၂ ပုဒ်လုံးပင် ဘုရားရှင်ကို ဟောသောကြောင့် ဝိသေသနောဘယပဒကမ္မဓာရဲသမာသ်ဟု ကြံပါ၊ "ဝိဝဋ္ဋော စ + ဝိစ္ဆဒေါစ" ဟု ဆိုသော်လည်း အရ မကွဲသောကြောင့် ဒွန္ဒသမာသ်ကို ပြုသည် မဟုတ်၊ [ဝဋ္ဋတော + ဝိဂတော ဝိဝဋ္ဋော၊ ဆဒတော + ဝိဂတော ဝိစ္ဆဒေါ။ ဝိဝဋ္ဋောစ+သော +ဝိစ္ဆဒေါ စာတိ ဝိဝဋ္ဋဆဒေါ၊ ဝိဝဋ္ဋဝိစ္ဆဒေါ" ဟု ဖြစ်သင့်လျက် နောက်ပုဒ်၌ ဝိကိုချေ၊ (တစ်နည်း) "ဝဋ္ဋောစ+ ဆဒေါစ ဝဋ္ဋဆဒါ၊ ဝဋ္ဋဆဒေဟိ + ဝိဂတော ဝိဝဋ္ဋဆဒေါ" ဟု ပြုပါ၊ ဋီကာသစ်၌ ဗဟုဗ္ဗီဟိလည်း တစ်နည်း ပြုသေး၏။]

စဉ်းစားဖွယ်။ ။ဋီကာသစ်၌ "ကမ္မာဒိဝသေန တိဝိဓံ ဝဋ္ဋဉ္စ" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "ဝိဝဋ္ဋ" မဟုတ်၊ "ဝိဝဋ္ဋ" ပုဒ်ဟု ယူ၍ "ဝိဝဋ္ဋဆဒေါ" ဟု ပါဠိရှိစေလိုသည်၊ သို့သော် မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ "ဝိဝဋ်ံ ဝိဒ္ဓံသိတံ" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်သည် ဝိဝဋ္ဋနှင့် မလျော်ပါ၊ ထို့ပြင်-ဘုရားရှင်သည် ဝဋ် ၃ ပါးတွင် ကိလေသာဝဋ်သာ ကင်းတော်မူသေး၏၊ ရှေးကံလည်း ပါရှိသေး၏၊ ရှေးကံ ပါရှိသောကြောင့် ခြောက်နှစ်ပတ်လုံး ဒုက္ခရစရိယာ ကျင့်တော်မူရခြင်း, ခါးတော်နာရခြင်း, အစွပ်စွဲခံရခြင်း, ရှင်ဒေဝဒတ်၏ လုပ်ကြံခံရခြင်း, ဝမ်းတော် လားရခြင်း စသော ဝိပါကဝဋ်များကိုလည်း ခံတော်မူရပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်ဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ။

သုံးစွဲလေ့။ ။"ဝိဝဋ္ဋ"ဟူသော အသုံးကို မြတ်စွာဘုရားအတွက် သုံးလေ့ မရှိ၊ "ဝိဝဋ်ံ ခေမ ကေဝလ" ဟု နိဗ္ဗာန်အတွက်သာ သုံးလေ့ရှိပါသည်၊ "ဝိဝဋ္ဋ" အသုံးတို့ကား အမိုးအကာ အဖုံးအလွှမ်းနှင့် တွဲ၍ သုံးစွဲလေ့ ရှိပါသည်၊ ဥပမာ-သံဝုတပယတ် ဝိဝဋ္ဋပယဘ်, ဝိဝဋ္ဋဂ်ဏ=အကွယ်အကာ မရှိသော ဟင်းလင်းအပြင်၊ "မာတုဂါမော ဘိက္ခဝေ ပဋိစ္ဆန္နော အာဝဟတိ နော ဝိဝဋ္ဋော-တိကဏ်တ္တရ, တတိယပံ, ကုသိနာရဝဂ္ဂ, ပဋိစ္ဆန္နသုတ်" စသည်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။"ဝိဝဋ္ဋဆဒေါ, ဝိဝဋ္ဋဆဒါ" ဟု ပါ၌ ၂ မျိုးလုံးပင်, မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုး၏၊ ထိုဋီကာ၌ "ဩကို အာပြု" ဟု ဖွင့်၏၊ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ကား "ဓနုမှာ စ" သုတ်ဖြင့် အာပစ္စည်း သက်၍ ပြီးစေလိုသည်။

ဟူသောပုဒ်ဖြင့်၊ ("ဟေတုဒ္ဓယံ ဝုတ္တံ" ၌ စပ်၊) ဝဋ္ဋာဘာဝေန-ပိတ်ဆို့ကြောင်း ကိလေသာတို့၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အရဟတ်-ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်၏။ ဆဒနာဘာဝေန-အမိုးအကာဖြစ်သောကိလေသာတို့၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ သမ္မာသမ္ဗုद्ध-မဇ္ဈောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူ၏။ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပုရိမပဒဒ္ဓယသော-ရှေ့ပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်း၏ပင်၊ ဟေတုဒ္ဓယ-အကြောင်း ၂ ပါး အပေါင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

စ-သည်သာ မဂ္ဂသေး၊ ဒုတိယေန-သော၊ ဝေသာရဇ္ဇေန-အာသဝက္ခယ ဟူသော ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်ဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤအရဟတ် သမ္မာသမ္ဗုद्ध ဝိဝဋ္ဋဆဒတို့တွင်၊ ပုရိမသိဒ္ဓိ-ရှေ့ဖြစ်သော အရဟတ်အဖြစ်၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ပဌမေန-

---

အရဟံ ဝဋ္ဋာဘာဝေန။ ။ဝိဝဋ္ဋကိုပင် "ဝဋ္ဋာဘာဝေန" ဟု အရဟတ်၏ အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ပြ၏၊ ဤစကားကို "ဖလေန ဟေတုအနုမာနဒဿနံ-အကျိုးဖြင့် အကြောင်းကို မှန်းဆ၍ သိရပုံကဲ့ ပြသောစကား" ဟု ဋီကာဆို၏၊ မီးခိုးတည်းဟူသော အကျိုးကို မြင်ရလျှင် "မီးရှိ၏" ဟူသောအကြောင်းကို မှန်းဆ၍ သိနိုင်သကဲ့သို့, ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူရသော အရဟတ်အကျိုးကို မြင်ရသဖြင့် ဝဋ္ဋမည်သော ကိလေသာ၏ မရှိခြင်းဟူသော အကြောင်းကို မှန်းဆ၍ သိနိုင်ပါသည်-ဟူလို။

သမ္မာ ၊ပေ၊ ဆဒနာဘာဝေန။ ။ဝိစ္ဆဒကိုပင် "ဆဒနာဘာဝေန" ဟု ဆိုသည်၊ ဤစကားကို "ဟေတုနာ ဖလနုမာနဒဿနံ-အကြောင်းဖြင့် အကျိုးကို မှန်းဆ၍ သိရပုံကို ပြသောစကား" ဟု ဋီကာဆို၏၊ သိဖွယ်ဟူသမျှကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော အဝိဇ္ဇာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကိလေသာ အမိုးအကာ မရှိခြင်းဟူသော အကြောင်းကို မြင်ရသဖြင့် အလုံးစုံကို အကုန်သိနိုင်သော သမ္မာသမ္ဗုद्ध အဖြစ်ကိုလည်း မှန်းဆ၍ သိနိုင်သည်-ဟူလို။

ဧဝံ ၊ပေ၊ ဟေတုဒ္ဓယံ။ ။"အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုद्ध ဝိဝဋ္ဋဆဒေါ" ဟု ၃ ပုဒ်ရှိရာ ဝယ် "ဝိဝဋ္ဋ + ဝိစ္ဆဒ" ဟု ခွဲသော နည်းအရ နောက်ဆုံး ၂ ပုဒ်သည် ရှေ့အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုद्ध ၂ ပုဒ်၏ အကြောင်းပြဖြစ်သော ပုဒ် ၂ ပါးဟု ဆိုလိုသည်။

ဒုတိယေန ဝေသာရဇ္ဇေန။ ။ဧဝံ ပဒတ္ထယဝစနေ ဟေတာလက်ခဏယေန ပယောဇနံ ဒဿေတွာ (ပါဠိ ၃ ပါး အပေါင်းကို ဆိုခြင်း၌ ဟေတာလက်ခဏနည်းအားဖြင့် အနက်ယူဉ်စေပုံကို ပြပြီး၍) ဣဒါနိ စတုဝေသာရဇ္ဇဝသေနာပိ ဒဿေန္တော ဒုတိယေနာတိ အာဒိမာဟ။-ဋီကာသစ်၊ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ် ၄ ပါးသည် (၁) ဗုဒ္ဓအဖြစ်, (၂) အာသဝက္ခယ, (၃) အန္တရာယိကဓမ္မကို သိတော်မူခြင်း, (၄) နိယျာနိကဓမ္မကို သိတော်မူခြင်း ဤအစဉ်အတိုင်း အာသဝက္ခယဖြစ်သော ဒုတိယဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တော်ဖြင့် ဤ၌ ပဌမဖြစ်သော အရဟတ်အဖြစ်သည် ပြီးစီးပြီး ဖြစ်တော့၏။

ပဌမေန ၊ပေ၊ သိဒ္ဓိ။ ။အလုံးစုံကို သိတော်မူသော ဗုဒ္ဓအဖြစ်ဟူသော ပဌမဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တော်ဖြင့် ဤ၌ ဒုတိယဖြစ်သော သမ္မာသမ္ဗုद्ध အဖြစ်သည်လည်းကောင်း, တတိယ စတုတ္ထဖြစ်သော ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တော်တို့ဖြင့် ဤ၌ တတိယဖြစ်သော ဝိဝဋ္ဋဆဒ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း ပြီးစီးပြီး ဖြစ်တော့၏။

'သော၊ (ဝေသာရဇ္ဇနေ - ဗုဒ္ဓတ္တဟူသော ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်ဖြင့်၊) ဒုတိယသိဒ္ဓိ-ဒုတိယဖြစ်သော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအဖြစ်၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) တတိယ စတုတ္ထောဟိ-တတိယ စတုတ္ထဖြစ်ကုန်သော၊ (ဝေသာရဇ္ဇေဟိ-အန္တရာယိကဓမ္မ, နိယျာနိကဓမ္မတို့ကို သိခြင်းဟူသော ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တို့ဖြင့်၊) တတိယသိဒ္ဓိ-တတိယဖြစ်သော ဝိဝဋ္ဋဿအဖြစ်၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ ပုရိမ-ရှေ့ဖြစ်သော အရဟတ္တဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဓမ္မစက္ခု-ဓမ္မစက္ခုကို၊ (သာဓေတိ-ပြီးစေ၏။) ဒုတိယ-ဒုတိယဖြစ်သော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဗုဒ္ဓစက္ခု-ဗုဒ္ဓစက္ခုကို၊ (သာဓေတိ၊) တတိယ-တတိယဖြစ်သော ဝိဝဋ္ဋဿဒေါဟူသော ပုဒ်သည်၊ သမန္တစက္ခု-ကို၊ သာဓေတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တံ မန္တာနံ ပဋိဂ္ဂဟေတာတိ ဣမိနာ-ပါဠိဖြင့်၊ အသ-ထိုအမွန်ဗလုလင်၏၊ မန္တေသု-ဝေဒမန္တန် ကျမ်းဂန်တို့၌၊ သူရဘာဝံ-ရဲရင့်သူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဇနေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ သောပိ-ထိုအမွန်ဗလုလင်သည်လည်း၊ တာယ-ထိုရဲရင့်သူ၏ အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ အာစရိယကထာယ-ဆရာ၏ စကားကြောင့်၊ လက္ခဏေသု-

---

ပုရိမဋ္ဌ ၊ပေ၊ သာဓေတိ။ ။ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ် ၄ ပါးဖြင့် အနက်ယှဉ်စေပုံကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ စက္ခုတော် ၃ ပါးဖြင့် ယှဉ်စေပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ပုရိမဋ္ဌ" စသည်ကို မိန့်၊ အရဟတ္တဟူသော ရှေ့ပုဒ်က "ကိလေသာရန်တို့ကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်ဖျက်တော်မူပြီ" ဟု ပြသဖြင့် အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်နှင့် ယှဉ်သော ဓမ္မစက္ခုကို ရတော်မူပြီး ဖြစ်ကြောင်းကို ပြီးစေ၏။ ["ဓမ္မစက္ခု" ဟူသည် အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်၌ ရှိသော ဉာဏ်တည်း။] "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ-အလုံးစုံကို သိတော်မူပြီ" ဟု ပြသဖြင့် ဗုဒ္ဓစက္ခုကို ပြီးစီးစေရာ ရောက်၏။ [ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တိဉာဏ်, အာသယာနုသယဉာဏ်,ကို "ဗုဒ္ဓစက္ခု" ဟု ခေါ်သည်။] "ဝိဝဋ္ဋဿ-ကိလေသာတည်းဟူသော အမိုးအကာကို ပယ်ခွာပြီ" ဟု ပြသဖြင့် အဝိဇ္ဇာကင်းပြီး ဖြစ်ရကား သမန္တစက္ခု (သဗ္ဗညုတာဉာဏ်) တော်ကို ပြီးစီးစေရာရောက်သည်။ ["အလုံးစုံ အကုန် သိမြင်တတ်သော သဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို "သမန္တစက္ခု" ဟု ခေါ်သည်။]

သူရဘာဝံ။ ။"မန္တေသု သူရဘာဝံ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "သူရသ-မန္တန်တို့အပေါ်၌ ရဲရင့်သူ၏ + ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်တည်း" ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ မန္တန်တို့၌ ပါသော လက္ခဏာတော်တို့ကို ထင်စွာသိဖို့ အရေးဝယ် အသိဉာဏ်၏ ရဲရင့်ခြင်း (ရှင်းလင်းစွာ သိမြင်ခြင်း) ကို "သူရဘာဝ" ဟု အရကောက်ပါ။ [လက္ခဏာဝိဘာဝနေ ဝိသဒဉာဏတာ သခ်ါတ် သူရဘာဝံ ဇနေတီတိ အတ္ထော။-ဋီကာသစ်။]

တာယ။ ။တာယ၌ တသဒ္ဒါဖြင့် သူရဘာဝံ ဇနေတိကို ပြန်ညွှန်း၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "တာယ ယထာဝုတ္တာယ သမုတ္တေဇနာယ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ယခုစာအုပ်တို့၌ "တာယ အာစရိကထာယ" ဟု ရှိ၏။ ထိုအာစရိယကထာယသည် နောက်မှ ထည့်အပ်သော ပါဌ်ဖြစ်ဟန်တူ၏၊ သို့သော် ထိုထက်သန်ကြောင်း စကားဟူသည် အာစရိယ၏ ကထာပင် ဖြစ်သောကြောင့် အဓိပ္ပာယ် မပျက်ပါ။

လက္ခဏာတို့၌၊ ဝိဂတသမ္မောဟော-ကင်းသော တွေ့ဝေခြင်းရှိသည်၊ (ပြင်းစွာ တွေ့ဝေခြင်းမှ ကင်းသည်၊ ဟုတ္တာ၊) ဧကောဘာသဇာတော ဝိယ-ဖြစ်သော တစ်ခုတည်းသော အရောင်းအလင်း ရှိသကဲ့သို့၊ ဗုဒ္ဓမန္တေ-ဗုဒ္ဓကို သိကြောင်း မန္တန်တို့ကို၊ သမ္မသမာနော-ကောင်းစွာမြင်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဧဝံ ဘောတိ-ဧဝံ ဘောဟူ၍၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ တသ-ထိုဧဝံ ဘော အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော-အနက်ကား၊ ဘော-အရှင်ဆရာ၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တွံ-အရှင်ဆရာသည်၊ ဝဒသိ-ပြောဆို၏၊ ဧဝံ-ဤပြောဆိုတိုင်းသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ကရိဿာမိ-ပြုခဲ့ပါမည်၊ (စူးစမ်းခဲ့ပါမည်၊) ဣတိ (အယံ)-ဤဆိုအပ် ပြီးကား၊ (အတ္ထော-တည်း)။

ဝဋ္ဌဝါရထမာရုယှာတိ-ကား၊ ဝဋ္ဌဝါယုတွဲ-မြင်းမတို့သည် ကပ်ယှဉ်အပ်သော၊ ရထ-ရထားကို၊ အဘိရုဟိတ္တာ-စီး၍၊ ("ပါယာသိ-သွားပြီ" ၌ စပ်၊) [ဝဋ္ဌဝါသာ-မြင်းမ၊ အဘိဓာန် (၃၇၁)။] ဗြာဟ္မဏော-ပေါက္ခရသာတိပုဏ္ဏားသည်၊ ယေန ရထေန-အကြင်မြင်းမကပ်ယှဉ်အပ်သော ရထားဖြင့်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်၏၊ တမေဝ ရထ-ထိုမြင်းမကပ်ယှဉ်အပ်သော ရထားကိုပင်၊ ဒတ္တာ-ပေး၍၊ မာဏဝ-အမှဋ္ဌလုလင်ကို၊ ပေသေသိ ကိရ-စေလွှတ်သတတ်၊ မာဏဝါပိ-လုလင်တို့သည်လည်း၊ ပေါက္ခရသာတိသေဝ-ပေါက္ခရသာတိ ဆရာကြီး၏ပင်၊ အန္တေဝါသိကာ-အနီးနေ တပည့်တို့တည်း။ [ပါဠိတော်၌ "မာဏဝကေဟိ" ဟု

ဧကောဘာသဇာတော ဝိယ။ ။ဝိဂတသမ္မောဟောကိုပင် ထပ်၍ ဖွင့်သော ကြောင့် "ဧကောဘာသဇာတော ဝိယ" ဟု ပဌမန္တပါဠိသာ ကောင်းသည်၊ "သြဘာသ-ဉာဏ်ရောင်" ဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဉာဏ်ရောင်သာ ဖြစ်ရကား ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရောင်၏ အရှင် ဖြစ်သင့်၏၊ ရှေ့၌လည်း "သဠာတာလောကော" ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ရအောင် ပဌမန္တပင် ရှိခဲ့၏၊ တချို့စာအုပ်များ၌ ဗုဒ္ဓမန္တေနှင့် အရတူအောင် "ဧကောဘာသဇာတေ ဝိယ" ဟု ဒုတိယန္တ ရှိသည်ကို တွေ့ရ၏၊ စဉ်းစားပါ။ [ဝိယသည် ဥပရိကျွာဇောတကတည်း။]

ယထာ ।ပေ। ကရိဿာမိ။ ။ယထာ ဘော တွံ ဝဒသိ-ပါဠိဖြင့် "ဥပသက်မိတ္တာ သမဏ ဂေါတမ ဇာနာဟိ" မှ စ၍ ဝေဒိဿာမိတိုင်အောင်သော စကားကို ညွှန်ပြသည်၊ ဧဝံ ကရိဿာမိ-ဖြင့် "ထိုစူးစမ်းခိုင်းသည့်အတိုင်း စူးစမ်းခဲ့ပါမည်" ဟု ဝန်ခံသည်။

. မေးဖွယ်။ ။"ဧဝံ ဘောကို ဘာကြောင့် ဤမျှလောက် အကျယ်ဖွင့်ရသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ဤသို့အကျယ် မဖွင့်လျှင် ပါဠိတော်၌ "အဟံ ခေါပန တာတ အမှဋ္ဌ မန္တာနံ ဒါတာ၊ တွံ မန္တာနံ ပဋိဂ္ဂဟေတာ" ဟု ဆရာကြီးက ပြောပြီးနောက် "ဧဝံ ဘော" ဟု အမှဋ္ဌက လက်ခံရာ၌ "မန္တာနံ ဒါတာ, မန္တာနံ ပဋိဂ္ဂဟေတာ" ဟူသော စကားကို လက်ခံသည်ဟု ထင်မှားဖွယ်ရှိသောကြောင့် ဤမျှလောက် အကျယ်ဖွင့်ရပါသည်၊ ဤသို့အကျယ်ဖွင့်သော်လည်း အဓိပ္ပာယ်နက်သာ၊ ပါဠိတော်၌ကား "ဘော-အရှင်ဆရာ၊ ဧဝံ-ဤအမိန့်အတိုင်းပါ" ဟုသာ ပေးနိုင်ပါသည်။

ရှိသောကြောင့် "မာဏဝကေဟိတိ ပေါက္ခရသာတိသော အနွေဝါသိကေဟိ" ဟု ပါဠိရှိစေလိုကြ၏၊ ထိုသို့ရှိလျှင် သာ၍ ရှင်း၏။] သော-ထိုပေါက္ခရသာတိ ဆရာကြီးသည်၊ တေသံ-ထိုအနီးနေ တပည့်တို့အား၊ အမ္ဘဋ္ဌေန-အမ္ဘဋ္ဌနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ဂစ္ဆထ-လိုက်သွားကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သည်-အမှတ်အသားကို၊ အဒါသိ ကိရ-ပေးသတတ်။

ယာဝတိကာ ယာနသဿ ဘူမိတိ-ကား၊ ယတ္တက်-အကြင်မျှအတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ (ဘူမိ-မြေကို၊) ယာနေန-ယာဉ်ဖြင့်၊ ဂန္တုံ-သွားခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ (တတ္တက်-ထိုမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဘူမိ-ကို၊ ဂန္တွာ-၍၊) ယာနာ ပစ္စောရောဟိတ္တွာတိ-ကား၊ အယာနဘူမိ-ယာဉ်၏မြေ မဟုတ်သော၊ ဒ္ဝါရကောဋ္ဌကသမီပ-တံခါးမုခ်၏ အနီးအရပ်သို့၊ ဂန္တွာ-ရောက်၍၊ ယာနတော-မှ၊ ပဋိသြရောဟိတ္တွာ-သက်ဆင်း၍၊ ("ပါဝိသိ" ၌ စပ်။)

တေန ခေါပန သမယေနာတိ-ကား၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ အမ္ဘဋ္ဌော-သည်၊ အာရာမ-အာရာမ်သို့၊ ဝါ-ကျောင်းတိုက်သို့၊ ပါဝိသိ-ဝင်ပြီ၊ ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကသမယေ-ထိုမွန်းတည့်ရာ အခါဖြစ်သော၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ("စက်မန္တိ" ၌ စပ်၊) ပန-ပရိဟာရပဏ္ဍမှတစ်ပါး စောဒကပဏ္ဍကို ဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ တသ္မိံ သမယေ-ထိုမွန်းတည့်ရာ အခါ၌၊ စက်မန္တိ-စကြီသွားကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ . . . ပဏီတဘောဇနပစ္စယသ-ပဏီတဘောဇဉ်ကို စားရခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ထိနမိဒ္ဓသ-ထိနမိဒ္ဓကို၊ ဝိနောဒနတ္ထံ-ပယ်ဖျောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (စက်မန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ တေ-စကြီကြွသော ရဟန်းတော်တို့သည်၊ ဒိဝါပဓာနိကာ-နေ့၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်

ယာဝတိကာ ယာနသဿ ဘူမိ။ ။သာမညဖလသုတ်တုန်းက "ယာတိကာ နာဂသဿဘူမိ" ကို "ယတ္ထ သက္ကာ ဟတ္ထိ အာဘိရုဠှေန ဂန္တုံ၊ အယံ နာဂသ ဘူမိနာမ" ဟု ဖွင့်ခဲ့၏။ ထိုအဖွင့်၌ "ယတ္ထ" ဟုလည်းကောင်း, "အယံ" ဟုလည်းကောင်း ရှိသောကြောင့် ရှေ့နောက် ညီ၏၊ ဤနေရာ၌ "ယတ္တက်" ဟု စသောကြောင့် "အယံ ယာနသ ဘူမိ" ဟု နိယမဝါက္ယ ရှိခြင်းသည် မကောင်း၊ ရှေးစာအုပ်များ၌လည်း မရှိကြ၊ ထိုသို့နိယမဝါက္ယ မရှိသောကြောင့် ဆရာတို့သည် "တတ္တက် ဘူမိ ဂန္တွာ" ဟု နိယမဝါက္ယထည့်၍ အနက်ပေးတော်မူကြသည်၊ ထိုအတိုင်းပင် ဤနိသယယ၌လည်း အနက်ပေးထားသည်။

အယာနဘူမိ။ ။"ယာနသ +အဘူမိ-ယာဉ်ဖြင့်သွား၍ မတတ်နိုင်ရာ ဌာနဖြစ်သော" ဟု ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြ၏။ [သာမညဖလသုတ်အဖွင့်၌ ဤပုဒ်မပါခဲ့၊ သီဟိုဠ်မှ၌ "အဘူမိ" ဟု ရှိ၏, မကောင်းလို့။]

ဒိဝါပဓာနိကာ ဝါ။ ။ရဟန်းအများနှင့် ဆက်ဆံသော အဖြေကို "ပဏီတဘောဇနပစ္စယသ ထိနမိဒ္ဓသ ဝိနောဒနတ္ထံ" ဟု ပြပြီး၍ ဒိဝါပဓာနိကပုဂ္ဂိုလ်များ၏ သီးခြားအလေ့အကျင့်ကို တစ်နည်းပြလိုသောကြောင့် "ဒိဝါပဓာနိကာ ဝါ" ဟု မိန့်သည်။

ကုန်သော ရဟန်းတို့တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တာဒိသာနံ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်ကုန်သော ဒိဝါ ပဓာနိကရဟန်းတို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ ပစ္စာဘတ္တံ-ဆွမ်း၏ နောက်အဖို့၌၊ စင်္ကမိတွာ-ပြီး၍၊ နှာယိတွာ-ရေချိုးပြီး၍၊ သရီရံ-ကိုယ်ကို၊ ဥတုံ-အငွေ့ကို၊ ဂါဟာပေတွာ-ယူစေပြီး၍၊ နိသဇ္ဇ-ထိုင်၍၊ သမဏမဟံ-ရဟန်းတရားကို၊ ကရောန္တာနံ-ပြုကုန်လတ်သော်၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ကုန်သည်ရှိသော်၊) စိတ္တံ-သည်၊ ဧကဂ္ဂံ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ ဝါ-တည်ကြည်သည်၊ ဟောတိ-၏။

ယေန တေ ဘိက္ခူတိ-ကား၊ သော-ထိုအမွှေ့လုလင်သည်၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ ကုဟိံ-အဘယ်၌ပါနည်း၊ ဝါ-အဘယ်မှာပါနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပရိဝေဏတော-ပရိဝုဏ်တစ်ခုမှ၊ ပရိဝေဏံ-ပရိဝုဏ်တစ်ခုသို့၊ အနာဂန္တွာ-မသွားမူ၍၊ ပုစ္ဆိတွာဝ-မေးပြီး၍သာ၊ ပဝိသိဿामि-ဝင်ရတော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဝိလောကေန္တော-ထိုထိုဤဤ ကြည့်ရှုလတ်သော်၊ အရညဟတ္ထိ ဝိယ-တောဆင်ပြောင်ကြီးတို့ကဲ့သို့ (တောဆင်ပြောင်ကြီးများ တရွေ့ရွေ့ သွားနေကြသကဲ့သို့) မဟာစင်္ကမေ-ကျယ်ဝန်းသော စင်္ကြံ၌၊ စင်္ကမမာနေ-စင်္ကြံကြွနေကုန်သော၊ ပံသုကူလိကေ-ပံသုကူဓုတင် ဆောင်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ တေသံ - ထိုပံသုကူဓုတင်ဆောင် ရဟန်းတို့၏၊ သန္တိကံ - အထံသို့၊ အဂမာသိ-သွားပြီ၊ တံ-ထိုသွားခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ယေန တေ ဘိက္ခူတိ အာဒိ-ကို၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဒဿနာယတိ-ကား၊ ဒဋ္ဌုမြင်ခြင်းငှာ၊ ပဿိတုကာမာ-မြင်ခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဝါ-တွေ့လိုကုန်သည်၊ ဟုတွာ, ("ဥပသင်္ကန္တာ-ချဉ်းကပ်ခဲ့ပါကုန်ပြီ" ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

အဘိညာတကောလညောတိ - ကား၊ ပါကဋကုလဇော - ထင်ရှားသော အမျိုး၌ ဖြစ်သူတည်း၊ ကိရ-ခဲ့၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ဇမ္ဗုဒီပေ-ဇမ္ဗုဒီပ၌၊ အမွှေ့ကုလံ နာမ-အမွှေ့အမျိုးမည်သည်၊ ပါကဋကုလံ-ထင်ရှားသော အမျိုးသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ [တဒါဟု ဆိုသောကြောင့် "အမွှေ့၏ အမျိုးသည် ရှေးရှေးက ထင်ရှားသော

အဘိညာတကောလညော။ ။ "ပါကဋ ကုလဇော" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် အဘိညာယတေတိ အဘိညာတံ-အလွန်သိအပ်သော အမျိုး၊ "အလွန်သိအပ်" ဟူသည် ထင်ရှားသော အမျိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပါကဋကုလ" ဟု ဖွင့်သည်၊ အဘိညာတံစ + တံ + ကုလံစာတိ အဘိညာတကုလံ၊ "ဇ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "အဘိညာတကုလေ + ဇာတော" ဟု ဋီကာသစ်ပြု၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန် ဏာဒိ (၆) သုတ် နိဿယသစ်၌ကား "အဘိညာတကုလဿ + အပစ္စံ" ဟု ပြု၍ အပစ္စအနက်၌ ညပစ္စည်းသက်၏၊ ကုဋ္ဌကား မလျှောဝှိပြု။

အမျိုး မဟုတ်ခဲ့သော်လည်း ထိုအချိန်၌ကား ထင်ရှားသည်" ဟု ပြသည်။] အဘိ ညာတသောတိ-ကား၊ ရူပဇာတိမန္တ္တကုလာပဒေသေစိ-ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော ရုပ်အဆင်း, ဇာတ်, မန္တ္တန်, အမျိုးတို့ဖြင့်၊ ပါကဋသ-ထင်ရှားသော၊ (ပေါက္ခရ သာတိသ ဗြာဟ္မဏသည် စပ်၊) အဂရုတိ-ကား၊ အဘာရိယော-ဝန်မလေးသည်၊ (ဟောတိ၊) ဟိ-မှန်၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အမ္မဋ္ဌ-ကို၊ ဥပေတုံ-သိစေခြင်း ငှာ၊ နိ သတ္တုဏောယျ-မစွမ်းနိုင်ရာ၊ တသ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တေန-ထိုအမ္မဋ္ဌနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ကထာသလ္လာပေါ-စကားပြောဆိုရခြင်းသည်၊ ဂရု-ဝန်လေးသည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ပန-ကား၊ ဘဂဝတော-၏၊ တာဒိသာနံ-ကုန်သော၊ မာဏဝါနံ-လုလင်တို့၏၊ သတေနာပိ-တစ်ရာသည်လည်းကောင်း၊ သဟဿေနာပိ-တစ်ထောင် သည်လည်းကောင်း၊ ပဠုံ-ပြဿာနာကို၊ ပဋ္ဌသ-မေးအပ်သည်ဖြစ်၍၊ (သမာနသ-သော်၊) (တစ်နည်း၊) ပဋ္ဌသ-မေးအပ်သော၊ (ဘဂဝတော-၏၊) ဝိသဇ္ဇနေ-ဖြေဆိုရခြင်း၌၊ ဒန္ဓာယိတတ္တံ-လေးလံသည်၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ မည မာနာ-သိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အဂရု ခေါ ပနာတိ-ဟူ၍၊ စိန္တယိသု-စဉ်းစားကြကုန်ပြီ၊ ဝိဟာရောတိ-ဝိဟာရောဟူသော စကားကို၊ ဂန္ဓကုဋိ-ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အာဟံသု-ကုန်ပြီ။

အဘိညာတသ။ ။"ပါကဋသ" ဟု ဖွင့်လိုရင်းတည်း၊ ထိုပါကဋ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း ဝိသေသနကို ပြလို၍ "ရူပ ၊ပေ၊ ကုလာပဒေသေဟိ" ဟု ထည့်သည်၊ ရူပစသည်တို့သည် ပေါက္ခရသာတိဆရာကို ညွှန်ပြကြောင်းတို့တည်း။ "ပေါက္ခရသာတိပုဏ္ဏားသည် ရုပ်အဆင်းက ဤမျှလောက် ချောမော, ဇာတ်ကလည်း ဤမျှလောက် မြတ်၏, မန္တန်ကိုလည်း ဤမျှလောက် တတ်၏, အမျိုးကလည်း ဤမျှလောက် ကောင်း၏" ဟု ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သည်-ဟူလို၊ အပဒိသတေ ဧတေဟိတိ အပဒေသာနိ၊ ရူပဇာတိမန္တ္တကုလာနိစ + တာနိ + အပဒေသာနိစာတိ ရူပ ၊ပေ၊ ပဒေသာနိ။

အဂရု။ ။"ဘာရိတဗ္ဗတိ ဘာရိယံ-ထမ်းဆောင်ထိုက်သော တာဝန်၊ ဝါ-လေးသောဝန်" ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ကထာသလ္လာပေါနှင့်လည်း အရာ်ဟူအောင် "အဘာရိယော" ဟု ရှိရာ၏၊ ရှေ့ သာမညဖလသုတ် သာမညဖလပုစ္ဆာ အဖွင့်၌ "သစေ တေ အဂရုတိ သစေ ၊ပေ၊ ဘာရိယံ နု ဟောတိ (ဂရုကို ဘာရိယံ)" ဟု ဖွင့်ခဲ့ပြီ။ ["အဘာရိကော" ဟု တချို့ စာအုပ်၌ ရှိ၏၊ ကောင်းမည် မထင်။]

ဝိဟာရောတိ ဂန္ဓကုဋိ။ ။"ဝိဟာရော" ဟု သာမညဆိုသော်လည်း "သာမညဝစနီယသ ဝိသေသော အဝဋ္ဌာနတော ဝိသေသတ္ထိနာစ ဝိသေသော ပယောဇနယတေ" ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ ပကရဏ (အရာ) အားလျော်စွာ "ဂန္ဓကုဋိ" ဟူသော ဝိသေသ အနက်ကို ယူနိုင်၏။ ဤစကားမျိုးကို "သန္ဓာယ ဘာသိတစကား" ဟု ဆိုသည်၊ "ပစ္စက္ခ ဘာသိတ-တိုက်ရိုက်ဆိုအပ်သော စကား မဟုတ်" ဟု ဟူလို၊ နည်းအားဖြင့်ကား နေယျတ္ထနည်းတည်း နေရာတိုင်းမှာ သတိပြုပါ။

အတရမာနောတိ-ကား၊ အတုရိတော-ဖြစ်သော အဆောင်အလျင် မရှိသည်၊ (ဟုတွာ, "ပဝိသိတွာ" ၌ စပ်၊) [အတုရိတဖြစ်ပုံကို အဓိပ္ပာယ် ပြလိုရှိ "သဏိက်" စသည်မိန့်။] သဏိက်-ဖြည်းဖြည်း၊ ပဒပွမာဏဋ္ဌာနေ-ရှေ့ခြေ နောက်ခြေတို့၏ အတွင်းဝယ် တောင်ဆုပ်ပမာဏရှိသော အရပ်၌၊ ပဒ-ခြေကို၊ နိက္ခိပန္တော-ချလျက်၊ ("ပဝိသိတွာ" ၌ စပ်၊) [ထိုသို့ချသဖြင့် အကျိုးရပုံကို ပြလိုရှိ "ဝတ္တံ ကတွာ" စသည် မိန့်။] ဝတ္တံ-ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (ရဟန်းထုံးစံအတိုင်း ပြု၍၊) သုသမ္ဘဋ္ဌ-ကောင်းစွာ တံမြက်လှည်းအပ်သော၊ မုတ္တာတလသိန္ဒုဝါရသန္ထရသဒိသ-ပုလဲအပြင်နှင့်လည်း တူ, ရေအုန်ခွံပန်းအခင်းနှင့်လည်း တူသော၊ ဝါလိက်-သဲအပြင်ကို၊ အဝိနာသေန္တော-မပျက်စေဘဲ၊ ("ပဝိသိတွာ" ၌ စပ်၊) ဣဏ္ဍတိ (အယံ)-ကား၊ အတ္ထော-အတရမာနောပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်အနက်တည်း၊ အာဋ္ဌန်ဒ္ဓတိ-ကား၊ ပမုခ်-ဂန္ဓကုဋီ အဦးအစမုခ်သို့၊ ("ပဝိသိတွာ" ၌ စပ်၊) ဥဏ္ဏာသိတွာတိ-ကား၊ ဥဏ္ဏာသိတသဒ္ဒ-ချောင်းဟန့်သံကို၊ ကတွာ-၍။

အဂ္ဂဋ္ဌန်တိ - ကား၊ ဒွါရကဝါဋံ - တံခါးရွက်ကို၊ အာကောဋေဟိတိ - ကား၊ အဂ္ဂနခေဟိ-လက်သည်းဖျားတို့ဖြင့်၊ သဏိကံ-ဖြည်းဖြည်း၊ ကုဋ္ဌိကစ္ဆပ္ပဒသမိပေ-သံကောက်ပေါက်၏ အနီး၌၊ အာကောဋေဟိ-ခေါက်လိုက်လော၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ["သံကောက်ပေါက်နား၌ ခေါက်လိုက်" ဟူသောစကားကို ထင်ရှားစေလိုရှိ "ဒွါရံ ကိရ"စသည်ကို မိန့်သည်။] ကိရ-ချဲ့, ဒွါရံ-ကို၊ အတိဥပရိ-အလွန်အထက်ကျသော အရပ်၌၊ အမနုဿာ-နတ်ဘီလူးတို့သည်၊ (ကောင်ကွန်း-ခေါက်ကြကုန်၏၊) အတိဟေဌာ-အလွန်အောက်ကျသော အရပ်၌၊ ဒီဃဇာတိကာ-ကျောက်ရှည်မျိုးတို့သည်၊ (ကျောကုန်းရှည်သော အမျိုးဇာတ်ရှိသော မြွေနဂါးတို့သည်၊) ကောင်ကွန်း၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အလွန်အထက်လည်း ကျ, အလွန်အောက်လည်းကျအောင်၊) အနာကောဋေတွာ - မခေါက်မူ၍၊ မဇ္ဈေ-

---

အတရမာနော။ ။တရမာတ်သည် သမ္ဘမ (မရပ်မတည်ခြင်း-မတည်ငြိမ်ခြင်း, ပျာယိပျာယာဖြစ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ တုရမာတ်လည်း ဝေဂဇ (လျင်စွာဖြစ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ သဠာတအသမအနက်၌ ဣတပစ္စည်း သက်၍ "အတုရိတော" ဟု ပရိယာယ်အနက်ကို ဖွင့်သည်၊ "အတုရန္တော" ဟု မူကွဲရှိရာ၌ကား အန္တပစ္စည်းဖြစ်၍ "အတရမာနော" နှင့်သာ၍ လိုက်လျောသည်။

ပဒပွမာဏဋ္ဌာနေ။ ။အတရမာနောကိုပင် "သဏိကံ ၊ပေ၊ ပဒံ နိက္ခိပန္တော" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ပျာယိပျာယာဖြင့် ခြေလှမ်းကျဲကျဲ လှမ်းမသွားဘဲ ဖြည်းဖြည်း မှန်မှန် လှမ်းသွားပါ" ဟူလို၊ ပဒါနံ-ရှေ့ခြေ နောက်ခြေတို့၏ အကြားခ + ပမာဏ-တောင်ဆုပ်အတိုင်းအရှည် ရှိသော အရပ်တည်း၊ ပဒပွမာဏံ၊ ပဒပွမာဏံစ + တံ + ဌာနံစာတိ ပဒပွမာနဌာနံ။ [ဒွိန္နံ ပဒါနံ အန္တရေ မုဋ္ဌိရတနပွမာဏဌာနေ။-ဋီကာသစ်။]

အလယ်၌၊ ဆိဒ္ဓသမီပေ-အပေါက်၏ အနီး၌၊ ကောဇ္ဇေတဝ-ခေါက်ရာ၏၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤသံကောက်ပေါက်အနီး၌ ခေါက်ရခြင်းသည်၊ ဒွါရကောဋ္ဌနဝတ္ထု-တံခါး ခေါက်ခြင်း၏ ကျင့်ဝတ်တည်း၊ ဣတိ-ဤအဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေန္တာ-ပြကြကုန်လျက်၊ ဝဒန္တိ-အာကောဇ္ဇေဟိဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။

ဝိဝရိ ဘဂဝါ ဒွါရံတိ-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဥဒ္ဒါယ-ထတော်မူ၍၊ ဒွါရံ-ကို၊ နှ ဝိဝရိ-ဖွင့်တော်မူသည်မဟုတ်၊ ပန-အနွယကား၊ ဝိဝရိယတု-ဖွင့်အပ်စေ သတည်း၊ ဝါ-ဖွင့်စေသတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်းတော်မူ၍၊ ဟတ္ထံ-လက် တော်ကို၊ ပသာရေသိ-ဆန့်တော်မူပြီ၊ တတော-ထိုသို့ဆန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ တုမ္မေဟိ-ရှင်တော်ဘုရားတို့သည်၊ အနေကာသု-များစွာ ကုန်သော၊ ကပ္ပကောဋိသု-ကမ္ဘာကုဋေတို့၌၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒဒမာနေဟိ-ပေး တော်မူကုန်လတ်သော်၊ သဟတ္ထာ-မိမိလက်ဖြင့်၊ ဒွါရဝိဝရဏကမ္မံ-တံခါးဖွင့် ကြောင်းကံကို၊ နှ ကတံ-မပြုအပ်ခဲ့ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့မလျှောက်သော်လည်း လျှောက် သကဲ့သို့၊ သယမေဝ-အလိုလိုသာ၊ ဒွါရံ-သည်၊ ဝိဝဋံ-ပွင့်ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အလိုလိုပွင့်ပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုတံခါးသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ မနေန-စိတ်တော်ကြောင့်၊ ဝိဝဋံ-ပွင့်ရပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိဝရိ ဘဂဝါ ဒွါရံတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တုံ-ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏။ [ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် မဖွင့် သော်လည်း ဘုရားရှင်၏ စိတ်တော်ကြောင့် ပွင့်ရကား "ဝိဝရိ ဘဂဝါ ဒွါရံ- ဘုရားရှင်သည် တံခါးကို ဖွင့်တော်မူပြီ" ဟု ဆိုထိုက်ပါသည်-ဟူလို၊ ဝိဝရိယတုကို ကမ္မကတ္တားဟောကြ၍ နောက်တစ်နည်း ပေးပါသည်၊ ဤနည်း၌ "ဒွါရံ-တံခါး သည်" ဟု ပေးပါ။]

ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသူတိ-ကား၊ ခမနီယာဒိနိ-ခမနီယ အစရှိသော အကြောင်းအရာတို့ကို၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးတော်မူလျက်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တေဟိ- ထိုလုလင်တို့နှင့်၊ (သဒ္ဓိံ - တကွ၊ သမပ္ပဝတ္တမောဒေါ - အညီအမျှဖြစ်သော ရောနှောခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ ယထာ-သို့၊) ဧဝံ-တူ၊ တေပိ-ထိုလုလင်တို့သည် ၊ည်း၊ ဘဂဝတာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, သမပ္ပဝတ္တမောဒါ-ကုန်သည်၊ အဟေသုံ - ကုန်ပြီ၊

ယထာ ၊ပေ၊ အဂမံသု။ ။"ယထာ ၊ပေ၊ တေဟိ" သည် ဥပမာနဝါကျ, "ဧဝံ ၊ပေ၊ အဟေသုံ" သည် ဥပမေယျဝါကျ၊ "သီတောဒကံ ၊ပေ၊ အဂမံသု" ဝါကျသည် "သမပ္ပဝတ္ တမောဒါ" ဟူသော ရှေ့စကား၏ အနက်ကို ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားပြသော တပ္ပါကဋ္ဌိကရဏ ဝါကျတည်း။ [ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ "သီတောဒကံ ၊ပေ၊ အဂမာသိ" ဝါကျသည် ဥပမာနဝါကျ, ရှေ့ ၂ ဝါကျသည် ဥပမေယျဝါကျ-ဟု ခွဲခဲ့သည်မှာ အမှားတည်း၊ ထိုပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၌ ဤစာရှိအတိုင်း ပြင်ပါ။] ကြွင်းသော အဓိပ္ပာယ်များကို ပါရာဇိကဏ် ဝေရဉ္ဇ ကဏ္ဍ ဘာသာဋီကာကို နည်းမှီ၍ "ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု" တိုင်အောင် သိပါ။

သီတောဒကံ-ရေအေးသည်၊ ဥဏ္ဏောဒကေန-ရေနွေးနှင့်၊ (သမ္ဘောဒိတံ-အညိုအမှုန် ရောနှောခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဧကီဘာဝံ-တစ်ခုတည်း၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ ဝိယ-ရောက်သကဲ့သို့၊) [နိစ္စပ္ပဝတ္တိဝတ္ထုမာန်ဖြစ်၍ ပစ္စုပ္ပန်ထားသည်။] တထာ သမ္ဘောဒိတံ ဧကီဘာဝံ, အဂမံသု-ကုန်ပြီ။

စ-သည်သာ မကသေး၊ ဘော ဂေါတမ-အရှင်ဂေါတမ၊ ကစ္စိ-အသို့ပါနည်း၊ (စတုစ္စက္ကံ-၄ ပါးသော ဣရိယာပုထ်တည်းဟူသော စက်ရှိသော၊ နဝဒ္ဓါရံ-၉ ပေါက်သော ဒ္ဓါရရှိသော၊ ဣဒံ သရီရယန္တံ-ဤကိုယ်တည်းဟူသော ယန္တြားကို၊) ခမနီယံ-သည်းခံအပ် သည်းခံနိုင်ပါ၏လော၊ ဝါ - ခန့်ကျန်းပါ၏လော၊ ကစ္စိ - ပါနည်း၊ ယာပနီယံ-ရှည်သော ကာလသို့ ရောက်စေအပ်, ရောက်စေနိုင်ပါ၏လော၊ ဝါ-မှုတပါ၏လော၊ ကစ္စိ, ဘောတော ဂေါတမသာဝ-၏လည်းကောင်း၊ သာဝကာနဉ္စ-တို့၏လည်း ကောင်း၊ အပ္ပါဗာဓံ-နှိပ်စက်ပြင်းစွာ, မခံသာသော, ရောဂါကြီး၏ မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏လော၊) (ကစ္စိ) အပ္ပါတကိ-ဆင်းရဲငြိုငြင်, အသက်ရှင်ဖွယ်, ရောဂါငယ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ - လော၊) (ကစ္စိ) လဟုဋ္ဌာနံ-လျင်မြန်ပေါ့ပါး, ထသွားနိုင်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊ ကစ္စိ၊) ဗလံ-ကိုယ်အားသည်၊ (ဟောတိ၊ ကစ္စိ၊) ဖာသုဝိဟာရော-ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ အာဒိကာယ-ဤသို့အစရှိသော၊ ယာယ ကထာယ-အကြင် စကားဖြင့်၊ သမ္ဘောဒိံသု-ရောနှောမိကုန်ပြီ။

["တံ" ကို နောက်မှ ကထံနှင့် တွဲ၍ ပေးပါ။] ပိတိပါမောဇ္ဇသခ်ီတသမောဒ ဇနနတော-ပီတိပါမောဇ္ဇဟု ဆိုအပ်သော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ဘာဝပွဓာနကြို၊) သမ္ဘောဒိတုံ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းငှာ၊ ယုတ္တဘာဝတောစ-သင့်လျော်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘောဒနီယံ-သမ္ဘောဒနီယမည်သော၊ အတ္ထဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ-အနက်သဒ္ဒါတို့၏ ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုစိရံပိကာလံ-အလွန်ကြာမြင့်သော ကာလပတ်လုံးလည်း၊ သာရေတုံ (နိရန္တရံ ပဝတ္တေတုံ)-အဆက်မပြတ် ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ အရဟဘာဝတောစ-ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သရိတဗ္ဗဘာဝတောစ-အမှတ်ရထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သာရဏီယံ-သာရဏီယမည်သော၊ စ-တစ်နည်းကား၊ သုယျမာနသုခတော-ကြာနာအပ်သည်ရှိသော် ချမ်းသာစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ဘောဒနီယံ-မည်သော၊ အနုဿရိယမာနသုခတော-အောက်မေ့အပ်သည်ရှိသော် ချမ်းသာစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာရဏီယံ-မည်သော၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ဗျဉ္ဇနပရိသုဒ္ဓတာယ-သဒ္ဒါ၏ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ဘောဒနီယံ-မည်သော၊ အတ္ထပရိသုဒ္ဓတာယ-အနက် အဓိပ္ပာယ်၏ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာရဏီယံ-မည်သော၊ ဧဝံ-

ဤသို့ အနေကေဟိ-များစွာကုန်သော၊ ပရိယာယေဟိ-အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ သမ္မောဒနိယံ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ (တစ်နည်း) သမ္မောဒနိယံ-ဝမ်းမြောက်သင့် ဝမ်းမြောက်ထိုက်သော၊ သာရဏီယံ-အဆက်မပြတ် ဖြစ်စေထိုက်သော၊ ဝါ-အဆက်မပြတ် အမှတ်ရထိုက်သော၊ တံ ကထံ-ထိုစကားကို၊ ဝိတိသာရေတွာ (ပရိယောသာပေတွာ နိဋ္ဌာပေတွာ)-ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ ဧကမန္တံ-သင့်တင့်လျောက်ပတ် တစ်ခုသော အရပ်၌၊ နိသိဒိသု-ထိုင်ကြကုန်ပြီ။

အမွဋ္ဌော ပန မာဏဝေါတိ (ဘွေ-၌၊ ဝုဋ္ဌေ-လျှို့ဝှက်တိမ်မြုပ်နေသော အနက်ကို) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)-ထုတ်ပြဦးအံ့၊ ["ကိရ (ယသ္မာ)" ဟုလည်း ပေးကြ၏။] သော-ထိုအမွဋ္ဌသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ရူပသမ္ပတ္တိယံ-ရုပ်အဆင်းတော်၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ-ရုပ်ပုံသဏ္ဌာန်တော်၏ ပြည့်စုံခြင်း၌၊ စိတ္တပ္ပသာဒမတ္တမ္ပိ-စိတ်ဖြင့် ကြည်ညိုခြင်းမျှကိုလည်း၊ အကတ္တာ-မပြုမူ၍၊ ဒသဗလံ-ကို၊ အပသာဒေသာမိ-မျက်နှာ မသာယာစေအံ့၊ ဝါ-စော်ကားအံ့၊ ဣတိ-သို့ကြံ၍၊ ဥဒရေ-ရင်၌၊ ပဒ္ဓသာဌကံ-ဖွဲ့အပ်သော ပုဆိုးကို၊ မုဋ္ဌိတွာ-ဖြည်၍၊ ကဏ္ဌေ-လည်ပင်း၌၊ ဩလမ္ဗေတွာ-တွဲရရွဲဆွဲ၍၊ ဧကေန-တစ်ဖက်သော၊ ဟတ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ ဒုဿကဏ္ဏံ-ပုဆိုးအစွန်ကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ စက်မံ-စကြီ့သို့၊ အဘိရုဟိတွာ-တက်၍၊ [လမ်းလျှောက်သောအားဖြင့် စကြီ့သွားခြင်းငှာ စကြီ့လမ်းသို့ တက်၍၊] ကာလေန-တရံတခါ၌၊ ဟတ္ထံ-လက်ရုံကို၊ (ဒဿေန္တော-ပြလျက်လည်းကောင်း၊ ကာလေန-၌၊ ဥဒရံ-ရင်ကို၊ (ဒဿေန္တော) ကာလေန-၌၊ ပိဋ္ဌိ-ကျောက်ကုန်းကို၊ ဒဿေန္တော-လျက်လည်းကောင်း၊ ကာလေန-၌၊ ဟတ္ထဝိကာရံ-လက်၏ထူးခြားသောအမူအရာကို၊ (ကရောန္တော-ပြုလျက်လည်းကောင်း၊) ကာလေန-၌၊ ဘမုဝိကာရံ-မျက်ခုန်း၏ ထူးခြားသော အမူအရာကို၊ ကရောန္တော-လျက်လည်းကောင်း။

အပသာဒေသာမိ။ ။စူရာဒိ သဒ္ဒါတ်, တစ်နည်း-သာဒ္ဒါတ်သည် သာယာခြင်း အနက်ကို ဟောတ်၏၊ "အပ ဥပသာရကြောင့် သာယာခြင်းမှ ကင်းသော မျက်နှာ မသာယာခြင်း အနက်ဟော" ဟု သိစေလို၍ "မက္ခံ ကရိဿာမိ" ဟု ဖွင့်သည်။ ["ပဏာမေ, တတ္ထောတိ အပသာဒေတတ္ထော" ဟု (ဝိနည်း မဟာဝါဝဂ-နှ သမ္ဘာဝတ္ထုနကထာ၌) ဖွင့်အပ်သော ပဏာမန အနက်ကား ဤနေရာ၌ မဖြစ်သင့်။]

ကဏ္ဌေ ဩလမ္ဗေတွာ။ ။ခန္ဓေ အာသဇ္ဇေတွာ ဥဘော ခန္ဓေ ဩလမ္ဗေတွာ-ပခုန်းပေါ်၌ ကပ်ငြိစေ-တင်ထားပြီးလျှင် ပခုန်း ၂ ဖက်၌ တွဲရရားတျစေလျက်၊-ဦးကာ။ ["ဥဘောသု ခန္ဓေသု သာဌကံ အာသဇ္ဇေတွာ ကဏ္ဌေ ဩလမ္ဗေတွာ" ဟုလည်း ဦးကာမှုကွဲ ရှိ၏။]

ဒုဿကဏ္ဏံ ဂဟေတွာ။ ။ပုဆိုးတောင်ရှည်၏ အောက်အဖျားတစ်ဖက်ကို လက်ဖြင့် ဆွဲကိုင်ခြင်းကို "ဒုဿကဏ္ဏံ ဂဟေတွာ" ဟု ဆိုသည်၊ မြန်မာတို့က "စွန်တောင် ဆွဲခြင်း" ဟု ခေါ်ကြ၏။

ဘော ဂေါတမ-အရှင်ဂေါတမ၊ ကစ္စိ-အသို့နည်း၊ တေ-အရှင်၏၊ ဓာတု သမတာ-ရသ အစရှိသော ဓာတ်တို့၏ ညီမျှကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏လော၊) ကစ္စိ-နည်း၊ ဘိက္ခာဟာရေန-ဆွမ်းဟူသော အာဟာရဖြင့်၊ နကိလမသိ-မပ်ငပန်းပါ၏လော၊ ပန-ထိုသို့ပင် မေးရပါသော်လည်း၊ တေ-အရှင်၏၊ အကိလမထာကာရော၀-မပင်ပန်းပုံ အခြင်အရာသည်သာ၊ ပညာယတိ-ထင်ရှားပါ၏၊ ဟိ-ထင်ရှားခြင်သည် မှန်၏၊ တေ-အရှင်၏၊ အင်ပစ္စင်္ဂါနိ-အင်္ဂါကြီးငယ်တို့သည်၊ ထူလာနိ-ဆူဖြိုးကုန်၏၊ ပါသာဒိကတ္တံ-ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ၊ ဂတဂတဋ္ဌာနေ-သွားအပ် သွားအပ်သော အရပ်၌၊ (အကြည်ညိုခံဖို့ရန် သွားရာအရပ်တိုင်း၌၊) (တစ်နည်း) ပါသာဒိကတ္တာ-ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဥပဂန္ဓဟုမာနာ စသည်၌ စပ်၊) ဂတဂတဋ္ဌာနေ-ရောက်အပ် ရောက်အပ်သော အရပ်၌၊ တေ-အရှင်အား၊ ဗဟု ဇနာ-များစွာသော လူတို့သည်၊ (အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ရာဇပဋ္ဌဇိတော-မင်းအဖြစ်မှ ထွက်၍ ရဟန်းပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဣတိစ-ဤသို့ကြံ၍လည်း ကောင်း၊ (အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားတည်း၊ ဣတိစ-ဤသို့ကြံ၍လည်း ကောင်း၊ ဥပဂန္ဓဟုမာနာ-ဖြစ်သော များစွာ မြတ်နိုးခြင်းရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ပဏီတံ-မွန်မြတ်သော၊ သြဇ၀န္တံ-သြဇာရှိသော၊ အာဟာရံ-အာဟာရကို၊ ဒေန္တိ-ပေးလှူကြကုန်၏။

ဘော-အမောင်တို့၊ (သူ၏ မာဏ၀ကတွေကို ခေါ်သည်၊) ပဿထ-ကြည့်ကြကုန်လော၊ဂေဟံ-ကျောင်းတော်သည်၊ စိတ္တသာလာ ဝိယ-ဆန်းကျယ်သော ဇရပ်နှင့် တူ၏၊ ဒိဗ္ဗပါသာဒေါ ဝိယ-နတ်၌ဖြစ်သော ပြာသာဒ်နှင့် တူ၏၊ ဣမံ-မဠ်-ဤညောင်စောင်းကို၊ ပဿထ-ကြည့်ကြကုန်ဦးလော၊ ပိမ္မောဟနံ-ခေါင်းအုံးကို၊ ပဿထ၊ ဧ၀ရူပေ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ ဝသန္တသ-နေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သမဏမဟံ-ရဟန်းတရားကို၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊ ကိံ ဒုက္ကရံ-အဘယ်မှာ

ဓာတုသမတာ။ ။ရသာဒိဓာတုနံ သမာ၀ဋ္ဌတာ၊ အရောဂတာတိ အတ္ထော၊-ဋီကာ၊ "ခန္ဓာကိုယ်၌ ရသဓာတ်, သွေးဓာတ်, အသားဓာတ်, သလိပ်, သီးခြေ, လေ, သုက်" ဟူသော ဓာတ်တို့၏ ညီမျှသော အခိုက်အတန့်ရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ ကျန်းမာသောကြောင့် "အရောဂတာတိ အတ္ထော" ဖွင့်သည်။

ပါသာဒိကတ္တံ။ ။"ပသာဒံ ဇနေတီတိ ပါသာဒိကော၊ (ပါသာဒိကဘာ၀-ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာ၀ပွဓာနကြောင့်) လူအများ၏ ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်း" ဟူသည် အကြည်ညိုခံလိုခြင်းတည်း၊ ထိုသို့အကြည်ညိုခံခြင်း အကျိုးငှာ, "ဂတဂတဋ္ဌာနေ-သွားအပ် သွားအပ်သော အရပ်တိုင်း၌" ဟု စပ်ပါ၊ "ပါသာဒိကတ္တာ-ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်" ဟု မူကွဲပြု၍ "ဥပဂန္ဓဟုမာနာ၌ စပ်" ဟု ဋီကာသစ် ဆိုသေး၏။

ခဲယဉ်းတော့အုံ့နည်း၊ ဣတိ ဧဝရူပ်-ဤသို့သဘောရှိသော၊ အနာစာရဘာဝ သာရဏီယ်-မလျောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် အမှတ်ရထိုက်သော၊ ဥပ္ပဏ္ဏန ကထ်-ပျက်ရယ် ပြောင်လှောင်ကြောင်း စကားကို၊ ကထေတိ-ပြောဆို၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ အမ္ဘဋ္ဌော ပန ၊ပေ၊ ဝိတိသာရေတိတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒ ထွေရေန) ဝုတ္တံ။

အထခေါ ဘဂဝါတိ-ကား၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အယံ မာဏဝေါ-ဤလုလင်သည်၊ ဟတ္ထံ-လက်ကို၊ ပသာရေတွာ-ဆန့်၍၊ ဘဝဂ္ဂ-ဘဝဂ်ကို၊ ဂဟေတုကာမော ဝိယ-ကိုင်လိုသူကဲ့သို့လည်ကောင်း၊ ပါဒံ-ခြေကို၊ ပသာရေတွာ-ဆန့်၍၊ အဝိစိ-အဝီစိသို့၊ ဝိစရိတုကာမော ဝိယ-လှည့်လည်လိုသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မဟာသမုဒ္ဒံ-မဟာသမုဒ္ဒရာကို၊ တရိတုကာမော ဝိယ-လက်ပစ် ကူးလိုသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သိနေရုံ-မြင့်မိုရ်တောင်သို့၊ အာရောဟိတုကာမော ဝိယ-တက်လိုသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (ဟုတ္တာ၊) အဌာနေ-မဖြစ်နိုင်သော အရာ၌၊ ဝါယမတိ-အားထုတ်ဘိ၏၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ တေန-ထိုအမ္ဘဋ္ဌနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ မန္တေမိ-တိုင်ပင်နှီးနှော ပြောဆိုရတော့အုံ့၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်တော်မူ၍၊ အမ္ဘဋ္ဌ, မာဏဝံ-ကို၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-ပြီ၊ အာစရိယပါစရိယေဟိတိ-ကား၊ အာစရိယေဟိစ-သင့်ဆရာတို့နှင့်လည်ကောင်း၊ တေသံ-ထိုသင့်ဆရာတို့၏၊ အာစရိယေဟိစ-ဆရာတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ (သဒ္ဓိ-တကွ၊ ကထာသလ္လာပေါ-စကားပြောဆိုခြင်းသည်၊ ဟောတိ နု-ဖြစ်သလော" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။)

အနာစာရဘာဝသာရဏီယံ။ ။အခြားနေရာ၌ "သာရဏီယကထာ" ဟူသည် "ကောင်းသော အမှတ်ရထိုက်သော စကား" တည်း၊ ဤ၌ကား "ဒီအမ္ဘဋ္ဌလုလင်ဟာ မကောင်းသောအကျင့် ရှိသူပါတကား" ဟု အနာစာရအဖြစ်ဖြင့် အမှတ်ရထိုက်သော စကားဖြစ်သည်။ [အနာစာရဘာဝေန + သာရဏီယံ၊ အနာစာရောဝတာယံတိ သရိတဗ္ဗကံ၊-ဋီကာ။]

ဘဝဂ္ဂံ ဂဟေတုကာမော။ ။မြတ်စွာဘုရားကို မျက်နှာ မသာမယာဖြစ်အောင် ပြုမူကို တစ်လောကလုံးရှိ သတ္တဝါတွေ မပြုနိုင်ပါဘဲလျက် အမ္ဘဋ္ဌလုလင်က ပြုခြင်းမှာ ဘဝဂ်ကို လှမ်း၍ ကိုင်ယူခြင်းငှာ အားထုတ်သူစသည်တို့ကဲ့သို့ ဖြစ်နေရကား "အားမထုတ်သင့်သော အရာ၌ အားထုတ်ရာရောက်နေသည်" ဟူလို။

ပါစရိယ။ ။ရူပသိဒ္ဓိ (နာမ်အဆုံး) ၌ ပကို တပ္ပရအနက်ဟောဟု ဆို၏၊ တပ္ပရာ-ထိုဆရာ၏ ပဓာနဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-ထိုဆရာထက် မြတ်ကုန်သော + အာစရိယာ-ဆရာတို့တည်း၊ ပါစရိယာ-တို့၊ အာစရိယာစ + ပါစရိယာစာတိ အာစရိယပါစရိယာ၊ "ပါစရိယ" ဟူသည် ဆရာ့ဆရာတည်း။

အမ္ဘဋ္ဌမာဏဝကထာအဖွင့် ပြီး၏။

ပဌမကျမ္ဘဝါဒ အဖွင့်

ဂစ္ဆန္တောဝါတိ ဧတ္ထ-ဌ၊ (စောဒနာ သောဓနာနယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) တီသု-သွား, ရပ်, ထိုင်အားဖြင့် ၃ ပါးကုန်သော။ ဣရိယာပထေသု-ဣရိယာပုထ်တို့၌၊ ပြာဟွဏော-တပည့်ပုဏ္ဏားသည်၊ အာစရိယပြာဟွဏေန-ဆရာပုဏ္ဏားနှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ သလ္လပိတုံ-ကောင်းစွာ ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ ကာမံ အရဟတိ-အကယ်၍ကား ထိုက်ပါပေ၏။ ပန-သို့ပါလျက်၊ (ထိုသို့ဣရိယာပုထ် ၃ ပါးတို့၌သာ ဆရာ တပည့် အချင်းချင်း စကားပြောထိုက်ပါလျက်၊) အယံ မာဏဝေါ-ဤအမှုဌလုလင်သည်၊ မာနထဒ္ဓတာယ-မာနဖြင့် ခက်ထန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မာနကြီးသည့် အတွက်၊) ကထာပလာပံ-စကားအဖြစ်ဖြင့် အတူပြုခြင်းကို၊ (စကားအဖြစ်ဖြင့် အဖျင်းမှု အင်တူပြုခြင်းကို၊) ကရောန္တော-ပြုလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) စတ္တာရောပိ-

---

ကာမံ ၊ပေ၊ အာဟ။ ။ကိုယ်တိုင်ပင်, ကာမံဟု လာသမျှ၌ စောဒနာလေသ (အနည်းငယ်သော စောဒနာဖွယ်) ကို ပြသည်ချည်းတည်း။ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ ဣရိယာပုထ် ၄ ပါးဝယ် ဆရာနှင့် တပည့်တို့ စကားပြောပုံကို ပြထား၏။ ထိုသို့ပြုရာ၌ ဣရိယာပုထ် ၃ ပါး၌သာ ဆရာ တပည့် အံ့တူစကားပြောသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ သို့ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် အိပ်သော ဆရာတပည့် အချင်းချင်း စကားပြောပုံကို ထည့်၍ အမှုဌက ပြောရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကာမံ" စသည်တို့ မိန့်သည်၊ မာနဖြင့် ခက်ထန်သည့်အတွက် ဣရိယာပုထ် ၄ ပါးတို့၌ စကားအဖြစ်ဖြင့် အတူပြုလိုသောကြောင့် "သယာနော ဝါ ဟိ" စသည်ဖြင့် အိပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်၌ ဆရာတပည့် အတူစကားပြောပုံကိုပါ ထည့်၍ ပြောသည်-ဟူလို။ [အစစ်အမှန်အားဖြင့် အတူပြု၍ မရသောကြောင့် "စကားအဖြစ်ဖြင့်" ဟု ဆိုသည်။]

တီသု ဣရိယာပထေသု။ ။ဌာနဂမနနိသဇ္ဇာသု၊ တေသ္ဝေဝ ဟိ အာစရိယေန သဒ္ဓိ သလ္လပိတုံ အရဟတိ၊ နု တု သယေန၊ ဂရုကရဏီယာနံ သယာနာနံပိ သမ္ဘဝါ (အိပ်နေစေကာမူအလေးပြုလောက်သော ဆရာတို့၏ မျက်မှောက်၌) ဂရုကာရေဟိ (အလေးပြုတတ်သော တပည့်တို့သည်) သယနသ အကတ္တာဗ္ဗဘာဝတော-(စကားပြောဖို့ကို မဆိုထားဘိ) အိပ်နေသော ဆရာ၏အနီး၌ တပည့်က အိပ်မှုကိုပင် မပြုထိုက်သောကြောင့်တည်း၊-ဋီကာသစ်။

ကထာပလာပံ။ ။ပလာပသဒ္ဒါသည် အတူ-အပြိုင်ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ ဥပမာ-"တတော ပလာပေ ဝါဟေထ, အသမဏော သမဏမာနိနေ" ဟူသော အဂုတ္တိ၏ ပါဠိတော် အဌကနိပါတ် ကာရဏ္ဍဝသုတ်၌ ရဟန်းအတုတို့ကို "ပလာပ" ဟု သုံးနှုန်းသကဲ့သို့ တည်း၊ ထို့ကြောင့် ကထာပလာပံကို "ကထာဝသေန ယုဂ္ဂါဟံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဣရိယာပုထ် ၃ ပါး၌ ဆရာတပည့် အတူစကားပြောနိုင်သကဲ့သို့ အိပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်၌လည်း စကားအတူပြောနိုင်သည်ဟု အတူပြုခြင်းကို ပြုလိုသည်ဖြစ်၍ "သယာနောဝါ ဟိ" စသည်ကို ထည့်၍ ဆိုသည်-ဟူလို၊ ကထာဝသေန-စကား၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပလာပေါ-အတူပြုခြင်းတည်း၊ ကထာ ပလာပေါ-ခြင်း။

ကုန်သော၊ ဣရိယာပထေ-တို့ကို၊ ယောဇဿာမိ-ယှဉ်စေအံ့၊ ဝါ-သုံးစွဲအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံခြင်းကြောင့်၊ သယာနော ဝါ ၊ပေ၊ သယာနေနာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြော ဆိုပြီ။

တတော-ထိုသို့ပြောခြင်းကြောင့်၊ တံ-ထိုအမွှန့ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ("အာဟ ကိရ" ၌ စပ်၊) အမွှန့-အမွှန့၊ ဂစ္ဆန္တသဝါ-သွားသော တပည့်၏မူလည်း၊ ဂစ္ဆန္တေန-သွားသော၊ (အာစရိယေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူလည်ကောင်း၊) ဌိတသဝါ-ရပ်သော တပည့်၏မူလည်း၊ ဌိတေန-ရပ်သော၊ (အာစရိယေန, သဒ္ဓိ-လည်းကောင်း၊) နိသိန္နသဝါ-ထိုသောတပည့်၏မူလည်း၊ နိသိန္နေန-ထိုင်သော၊ အာစရိယေန, သဒ္ဓိ-လည်းကောင်း၊ ကထာနာမ-စကားပြောခြင်းမည်သည်ကို၊ သဗ္ဗာစရိယေသု-အလုံးစုံသော ဆရာတို့၌၊ (သာသနာတွင်း သာသနာပဆရာဟူသမျှတို့၌၊) လဗ္ဘတိ-

---

မူကွဲ။ ။"ကထာသလ္လာပံ" ဟုလည်းကောင်း, "ကထာပလာသံ" ဟုလည်းကောင်း ဋီကာတို့၌ ပါဠိအမျိုးမျိုး တွေ့ရ၏၊ "ကထာသလ္လာပ-စကားကို ကောင်းစွာပြောခြင်း" ဟု သလ္လာပသဒ္ဒါက ဟောသောကြောင့် ဤ၌ ကောင်းစွာပြောခြင်း မဟုတ်ရကား သလ္လာပသဒ္ဒါသည် မသင့်ပါ၊ "ပလာသ" ဟု ရှိရာ၌လည်း ထိုသဒ္ဒါက "ပလာသော ဟရိတော ဟရိ" အဘိဓာန် (၉၇) ၌ "သစ်ရွက်စိမ်း" ဟူသောအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ဤနေရာနှင့် မဆိုင်ပါ။ ပလာပသဒ္ဒါကား "ဖွဲ-အဖျင်း" ဟူသောအနက်, အဓိပ္ပာယ် မရှိသောစကားဟူသော အနက်ကိုတို့ ဟော၏။ ဖွဲသည် အတွင်း၌ အဆံ မရှိသော်လည်း အပြင်ကမူ စပါးနှင့် တူသကဲ့သို့လည်းကောင်း, ရဟန်းတုသည် သီလအနှစ်အဆံ မရှိသော်လည်း အသွင်အားဖြင့် ရဟန်းအစစ်နှင့် တူသကဲ့သို့လည်းကောင်း ဤ၌လည်း ဣရိယာပုထ် ၃ ပါး၌ ဆရာတပည့် စကားပြောနိုင်သကဲ့သို့ သယနဣရိယာပုထ်၌လည်း အတူ စကားပြောနိုင်သည်ဟု ဆိုခြင်းကို "ကထာပလာပ-ကထာယုဂဂ္ဂါဟ - (စကားအဖြစ်ဖြင့် အဖျင်းမူ အင်တူပြုခြင်း)" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "ကထာပလာပံ"ဟူသော မူရင်းမှ ဋီကာစာအုပ်၌ "ကထာပလာသံ"ဟု ပါ၌ပျက်ဟန်တူပါသည်။

တတော ကိရ။ ။ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မပါသော်လည်း အမွှန့က ပြန်၍ ပြောအပ်သော နောက်ပါဠိနှင့် စကားဆက်မိအောင် ဘုရားရှင်၏ "ဂစ္ဆန္တသ ဝါ ဂစ္ဆန္တေန" စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူပုံကို ဆရာအဆက်ဆက်တို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြ၏၊ ထိုသို့အဆင့်ဆင့်ကြားနာမှတ်သားခဲ့ပုံကို ပြလို၍ ကိရသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်၊ ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူအပ်သော စကားတော်ကလည်း အမွှန့၏ အနာစာရဘာဝ ဝိဘာဝန (အကျင့်စာရိတ္တ လမ်းမကျပုံကို ထင်ရှားပြသော) စကားတော်ဖြစ်၏၊ ဘာ့ကြောင်နည်း. . . "တွဲ ပန သယာနေနာ်စရိယေန သဒ္ဓိ ကထေသိ, ကိ ဝေ အာစရိယော ဂေါရူပ်, ဥဒါဟု တွဲ" ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့်တည်း။

ဋီကာ။ ။တသ ပန ယံ အနာစာရဘာဝဝိဘာဝနံ သတ္ထာရာ အမွှန္ဒေန သဒ္ဓိ ကထေန္တေန ကတံ-အမွှန့နှင့်အတူ ပြောတော်မူသော ဘုရားရှင်သည် ထိုအမွှန့၏ အကြင် အနာစာရအဖြစ်ကို ထင်စွာပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ သဂိုတိ အနာရုဠ္ဠံ ပရမ္မရာဘတ်တိ ဥပရိ ပါဠိယာ သမ္ဗန္ဓဘာဝေန ဒဿေန္တော တတော ကိရာတိ အာဒိမာဟ။

ရအပ်၏၊ တွံ့ ပန-သင်သည်ကား၊ သယာနော-လျှောင်းလျက်၊ သယာနေန-လျှောင်းနေသော၊ အာစရိယေန-နှင့်၊ သဒ္ဒိ-တူ၊ ကထေသိ-ပြောဆိုဘိ၏၊ ကိံ-အသို့နည်း၊ တေ-သင်၏၊ အာစရိယော-သည်၊ ဂေါရူပံ-နွားဏ ပုံသဏ္ဌာန်လော၊ ဝါ-နွားလိုလူလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ တွံ-သင်သည်၊ (ဂေါရူပံ-လော၊ ဝါ-လော၊) ဣတိ-ဤသို့၊ အာဟ ကိရ-မိန့်တော်မူသတတ်။

သော-ထိုအမွှဋ္ဌသည်၊ ကုဏ္ဍိတ္ဝာ-စိတ်ဆိုး၍၊ (ဘုရားရှင်က အာစရိယော တေ ဂေါရူပံ, ဥဒါဟု တွံဟု မိန့်တော်မူသည်ကို စိတ်ဆိုး၍၊) ယေစ ၊ပေ၊ မုဏ္ဍကာတိ အာဒီ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-ပြောဆိုပြီ၊ တတ္ထ-ထိုယေစ ခေါ အစရှိသော စကားဌ၏၊ မုဏ္ဍော-ဦးပြည်းကတုံးတို့ကို၊ မုဏ္ဍာတိ-ဦးပြည်းကတုံးတို့ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သမဏော-ရဟန်းတို့ကိုလည်း၊ သမဏာတိ-တို့ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ဝတ္တုံ-ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋေယျ-သင့်ရာပါ၏၊ အယံ ပန-ဤ အမွှဋ္ဌသည်ကား၊ ဟီဠေန္တော-ရှုံ့ချလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) မုဏ္ဍကာသမဏကာတိ-တို့ဟူ၍၊ အာဟ၊ ဣဿာတိ-ကား၊ ဂဟပတိကာ-အိမ်ရှင်ကလေးများ ဖြစ်ကုန်သော၊

ဂေါရူပံ။ ။ဂဝသ-နွား၏ + ရူပ-ပုံသဏ္ဌာန်တည်း၊ ဂေါရူပ-နွား၏ပုံသဏ္ဌာန်၊ "နွားကဲ့သို့ အဖျင်း အအလော" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား ရူပအတွက် အနက် သီးခြား မရှိ, တဘ္ဘာဝဝုတ္တိကမ္မဓာရဲဟု ယူဆ၍ "ဂေါနုန-နွားလော" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုအလို "ဂေါ" သဒ္ဒါသည် ရူပကအလင်္ကာနည်းအားဖြင့် ဆိုအပ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ "လူကိုပင် နွားပုံသဏ္ဌာန် ပြု၍ ဆိုသည်" ဟူလို။

ဟီဠေန္တော။ ။ဦးပြည်း (ကတုံး) ကို ဦးပြည်း (ကတုံး) ဟု ခေါ်လျှင် ရှုံ့ချရာ မရောက်ပါ၊ "ကတုံးစုတ်-ကတုံးယုတ်" ဟု ခေါ်လျှင် ရှုံ့ချရာ ရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ရှုံ့ချ လိုသည့်အတွက် "မုဏ္ဍက" ဟု ကသဒ္ဒါထည့်၍ ခေါ်သည်၊ [မုဏ္ဍကာ သမဏကာတိစ ဂရဟာယ ကသဒ္ဒေါ-ဋီကာ။] သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ဤဂရဟာအနက်ကိုပင် ကုစ္ဆိတ (စက်ဆုပ်ကဲ့ရဲ့အပ်) အနက်ဟု ဆို၏၊ ကုစ္ဆိတာ-စက်ဆုပ်အပ်ကုန်သော၊ မုဏ္ဍာ-တို့တည်း၊ မုဏ္ဍကာ-တို့၊ သမဏကာ၌လည်း နည်းတူ။

ဣဿာ။ ။နာဂေါ ဒ္ဝိပေါ ဣဿော ဒန္ဓိ-အဘိဓာန် (၃၆၀)၊ ဣဿာသဒ္ဒါသည် "ဆင်" ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ [ဣ-ဂတိမှ၊ ဿော-ဘပစ္စည်း၊ ဧတိ ဂစ္ဆတီတိ ဣဿော-တင့်တယ်စွာ သွားတတ်သောကြောင့် ဆင်သည် ဣဿာမည်၏။] ဣဿာဿ-ဆင်၏၊ ပယောဂေါ-ကာယပယောဂတည်း၊ ဣဿော၊ "ဣဿာပယောဂ" ဟု ဆိုလိုလျက် ပယောဂပုဒ်ကို ချေ၊ ဣဿာ-ဆင်၏ ပယောဂကို + အရဟန္တိတိ ဣဿာ၊ [အရဟာအနက်၌ ဏျသက်၊ ဘျကို ဘပြု ဒ္ဒေဘော်လာ။] ဣဿာ-ဆင်၏ ပယောဂကို ထိုက်သူတို့၊ ဆင်သည် စေခိုင်းသောလူ၏ အလိုအားဖြင့် သစ်ဆွဲမှုစသော ကာယပယောဂကို ပြုရ၏၊ ဤ,အတူ ဤသမဏကတို့လည်း ဗြာဟ္မဏတို့၏ စကားကို ရိုသေစွာ လိုက်နာရသော သုဒ္ဒအမျိုးများဖြစ်သောကြောင့် သူတစ်ပါး၏ အလို အားဖြင့်သာ အရာရာကိစ္စ၌ ဖြစ်ကြရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဆင်၏ပယောဂနှင့် တူစွာ ပင်ပင်ပန်းပန်း ပြုလုပ်ရခြင်းဟူသော ပယောဂရှိကြရကား သမဏတို့သည် ဣဿာအမည်ရကြ၏ဟု ဆိုလို၏၊ ဤကား ဋီကာ အဓိပ္ပာယ်တည်း။

ကိဏ္ဏာတိ- ကား၊ ကဏ္ဏာ-မည်းညစ်ကုန်သော၊ ကာဠကာ-မည်းညစ်ကုန်သော၊ ("ယေ တေ သမဏာကာ" ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။ [မူအများ၌ "ကဏ္ဏာတိ" ဟု ရှိသော်လည်း "ကိဏ္ဏာတိ" ဟု ရှိသော သီဟိုဠ်မူသာ ကောင်းပါသည်။]

ဂဟပတိကာ။ ။ဆင်၏ ပယောဂကဲ့သို့ ပင်ပင်ပန်းပန်း အားစိုက်ခွန်စိုက် လုံ့လစိုက်နိုင်မှ စားဝတ်နေရေး ပြည့်စုံကြသော လူတို့ကား ခတ္တိယပြာဟ္မဏတို့ မဟုတ်, ဂဟပတိကတို့သာတည်း။ ထို့ကြောင့် ဣဿာကို "ဂဟပတိကာ" ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည်၊ ဂဟပတိဟု မဆိုဘဲ ခုဒ္ဒကအနက်ဟော ကသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ဂဟပတိတို့တွင်လည်း သာ၍ အောက်တန်းကျသော တစ်အိမ်မျှသာ ပိုင်သော "အိမ်ပိုင်ရှင်ကလေး" ဟု ဆိုလိုသည်။ ["ဂေဟသ ပတိ, ဧကဂေဟမတ္တေ ဧဋ္ဌကောတိ ဂဟပတိကော" သာမညဖလသုတ်, ဒုတိယသာမညဖလအဋ္ဌကထာ။] ဤသို့ ဣဿာကို "ဂဟပတိကာ" ဟု ဖွင့်ခြင်းသည် သဒ္ဒတ္ထအဖွင့် မဟုတ်, အဓိပ္ပာယတ္ထကိုသာ ဖွင့်ခြင်းတည်း။-အတ္ထမတ္တံ ဒဿေတိ ဂဟပတိကာတိ ဣမိနာ။-ဋီကာသစ်။

နှိမ့်ချသော စကား။ ။ဤဣဿာဟူသော စကားအသုံးအနှုန်းသည် နှိမ့်ချသော စကားလုံး ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အမွန္ဒသည် "မုဏ္ဍကာ သမဏကာ ဣဿာ" ဟု ဤနေရာ၌ ရဟန်းတော်များကို နှိမ့်ချသောအားဖြင့်လည်းကောင်း, နောက်၌ သာကီဝင်မင်းများကို နှိမ့်ချသောအားဖြင့်လည်းကောင်း ဣဿဟူသော စကားလုံးကို မျှားစွာသုံးစွဲထားလေသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဣဿ" ဟူသော စကား "ဂဟပတိက" ဟူသော စကားတို့ကို နှိမ့်ကျသော စကားအသုံးများဟု မှတ်ပါ။

မှန်၏၊ – သာမညဖလသုတ်ဝယ် ဒုတိယသာမညဖလ်ကို ပြရာ၌ လယ်သမားကိုပင် ဂဟပတိကဟု သုံးစွဲ၏။ ["ကဿကော ဂဟပတိကော ကမ္မကာရော"-သာမညဖလသုတ်။] ပဏီတတရသာမညဖလကို ဖွင့်ပြရာ၌လည်း အဋ္ဌကထာဝယ် ဂဟပတိတို့၏ ပင်ပန်းကြီးစွာ အလုပ်-လုပ်ရပုံကို "ကစ္ဆေဟိ သေဒ မုဗ္ဗန္ဓေဟိ-လက်ကတီးအကြား (ကျိုင်းကြား) မှ ချွေးထွက်လောက်အောင်" ဟုလည်းကောင်း, "ပိဋ္ဌိယာလောနံ ပုပ္ပမာနာယ-ကျောက်ကုန်း (ကျောအပြင်) ဝယ် ဆားပေါက်လာအောင်လည်းကောင်း" ဟု ဖွင့်ပြလေသည်။

အမွန္ဒတို့၏ ပြာဟ္မဏမျိုးတို့ကား ဝေဒကျမ်းဂန် ပညာဉာဏ်ရှိသူများ ဖြစ်၍ ထိုကဲ့သို့ ပင်ပန်းကြီးစွာ အလုပ်-မလုပ်ရဘဲ အသက်မွေးနိုင်သော အထက်တန်းများ ဖြစ်ကြ၏၊ ဤသို့လျှင် လယ်သမား ဂဟပတိတို့ကို ကာယအလုပ်သမားဟုလည်းကောင်း, ပြာဟ္မဏတို့ကို ဉာဏအလုပ်သမားများဟုလည်းကောင်း, ခွဲခြားပြီးလျှင် အမွန္ဒက နှိမ့်ချသော စကားအသုံးအနှုန်းဖြင့် ဂဟပတိအများပါဝင်သော သမဏတို့ကို "ဣဿာ" ဟု သုံးစွဲလေသည်။

ကိဏ္ဏာတိ ကဏ္ဏာ။ ။သက္ကတ၌ "ကြိရဏ" ဟု ရှိ၏၊ ကြိသည် ပါဠိ၌ ကိဖြစ်၍ ရှဏသည် ဏာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သက္ကတမှ ဆင်းသက်လာသော "ကိဏ္ဏာ" သည် မူရင်းတည်း၊ ဣကို အပြု၍ "ကဏ္ဏာ" ကား ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကိဏ္ဏာတိ ကဏ္ဏာ" ဟု ပရိယာယသံဝဏ္ဏနာ ပြုသည်၊ ၂ ပုဒ်လုံးပင် ကာဠကအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကာဠကာတိ အတ္ထော" ဟု အနက်ဖွင့်သည်။

ဗန္ဓုပါဒါပစ္စာတိ ဧတ္ထ-ဌ၊ ဗြဟ္မာ-ဗြဟ္မာကို၊ ဗန္ဓုတိ-ဆွေတော် မျိုးတော်ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော-အလိုရှိအပ်၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ တံ-ထိုဗြဟ္မာကို၊ ဗြာဟ္မဏာ-ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ ပိတာမဟောတိ-ဘိုးတော်ဟူ၍၊ ဝေါဟရန္တိ-ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ပါဒါနံ-ခြေတို့၏၊ အပစ္စာ-သားတို့တည်း၊ ပါဒါပစ္စာ-တို့၊ ဗြဟ္မုနော-ဘိုးတော် ဗြဟ္မာ၏၊ ပိဋ္ဌိပါဒတော-ခြေဖမိုးမှ၊ ဇာတာ-ဖြစ်သူတို့တည်း၊ ဣတိ-ဤကား၊ အဓိပ္ပာယော-အမှု၏ အလိုတည်း၊ တသ-ထိုအမှုလုလင်၏၊ အယံ လဒ္ဓိ-ဤအယူသည်၊ (ဟောတိ) ကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ (ကိံ-အဘယ်အယူသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊) ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ဗြဟ္မုနော-ဗြဟ္မာ၏၊ မုခတော-ခံတွင်းမှ၊ နိက္ခန္တာ-ထွက်လာကြကုန်၏၊ ခတ္တိယာ-မင်းမျိုးတို့သည်၊ (ဗြဟ္မုနော၊) ဥရတော-ရင်မှ၊ (နိက္ခန္တာ၊) ဝေဿာ-ဝေဿလူမျိုးတို့သည်၊ (ဗြဟ္မုနော၊) နာဘိတော-ချက်မှ၊ (နိက္ခန္တာ၊) သုဒ္ဒါ-သုဒ္ဒလူမျိုးတို့သည်၊ (ဗြဟ္မုနော၊) ဇာဏုတော-ပုဆစ်ဒူးဝန်းမှ၊ (နိက္ခန္တာ၊) သမဏာ-တို့သည်၊ (ဗြဟ္မုနော၊) ပိဋ္ဌိပါဒတော-ခြေဖမိုးမှ၊ (နိက္ခန္တာ-၊) ဣတိ-ဤအယူသည်၊ (ဟောတိ ကိရ)။

၈ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ကထေန္တော-ပြောဆိုသော၊ ဧသ (ဧသော)-ဤအမှုသည်၊ အနိယမေတွာ-မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု မသတ်မှတ်မူ၍၊ ကိဉ္စာပိ ကထေတိ - အဂယ်၍ကား ပြောဆိုပါပေ၏၊ အထခေါ - ထိုသို့ပင် မသတ်မှတ်ဘဲ ပြောဆိုပါသော်လည်း၊ ဘဂဝန္တမေဝ-ကိုသာ၊ ဝဒါမိ-ပြောဆိုအုံ့၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ကထေတိ-၏၊ အထခေါ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အယံ အမှုဠော - သည်၊ အာဂတကာလတော - လာရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊

မုခတော နိက္ခန္တာ။ ။"ဗြာဟ္မဏတို့၏ ကမ္ဘာဦးက ပဌမလူတို့သည် ဗြဟ္မာ၏ ခံတွင်းမှ ထွက်လာကြ၏" ဟု အယူရှိသည်၊ "ဥရတော နိက္ခန္တာ" စသော အယူတို့၌လည်း ထိုကမ္ဘာဦးလူတို့ကိုပင် ရည်ရွယ်သည်၊ သို့သော် အားလုံးလူတို့သည်ပင် ခတ္တိယစသည် အားဖြင့် မကွဲမပြားမီသာ ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေ နေကြရသော်လည်း ခတ္တိယ ဗြာဟ္မဏ စသည်ဖြင့်ကွဲပြားလာသောအခါ ထိုပုဗ္ဗပုရိသ (ကမ္ဘာဦးလူ) တို့သည် အမိ၏ ပဿာဝမဂ်မှ ထွက်လာကြရကား သူတို့ကို အထင်ကြီးအောင် "ဗြဟ္မာမင်းခံတွင်းမှ ပုဏ္ဏားမျိုးများ ထွက်ခဲ့ကြရသည်" ဟု ဆိုရာ၌ ပုဏ္ဏားမတို့၏ ပဿာဝမဂ်ကို ဗြာဟ္မာ၏ ခံတွင်းဖြစ်အောင် ဆိုမိရာ ရောက်နေတော့သည်။

သမဏာ ပိဋ္ဌိပါဒတော။ ။ကမ္ဘာဦးကပင် သမဏာဟူ၍ သီးခြားအမျိုး မရှိပါ။ ခတ္တိယ-ဗြာဟ္မဏ စသော အမျိုး ၄ ပါးမှ ထွက်၍ ကျင့်သူတို့ကိုသာ သမဏာဟူ၍ ခေါ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် "သမဏာ ပိဋ္ဌိပါဒတော" ဟူသော စကားသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သမဏာအဖြစ်ကို နှိပ်ချလို၍ ပြောအပ်သော စကားဖြစ်သော်လည်း "မုခတော ဥရတော" စသော ရှေ့စကားတို့နှင့် ဆန့်ကျင်နေရကား "အတိဝိယ အသမဝေက္ခိတဝစန-အလွန်ပင် မဆင်ခြင် မစဉ်းစားဘဲ ပြောအပ်သော စကား" ဖြစ်လေသည်။

မယာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ကထယမာနော-ပြောဆိုလတ်သော်၊ မာနမေဝ-မာနကိုသာ၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ကထေသိ-ပြောဆိုပြီ၊ ["မာနုဿယဝသေန-ထောင်လွှားကက်ကြွသော မာန၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကထေသိ-ပြီ"၊] အာသီဝိသ-လျင်စွာတက်သော အဆိပ်ရှိသော မြွေကို၊ ဂီဝါယ-လည်ပင်း၌၊ ဂဏှန္တော ဝိယ-ကိုင်သူသည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂိကဋ္ဌမ်-မီးအစုကို၊ အာလိဟန္တော ဝိယ-ပွေ့ဖက်သူသည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မတ္တဝါရဏံ-အမုန်ယစ်သော ဆင်ကို၊ သောဏ္ဍာယ-နှာမောင်း၌၊ ပရာမသန္တော ဝိယ-သုံးသပ်သူသည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-၏၊ ပမာဏံ-အနွယ်၏ ပမာဏကို၊ နဇာနာတိ-မသိ၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ နံ-ထိုအမွန္ဒကို၊ (အတ္တနော ပမာဏံ၊) ဇာနာပေဿာမိ-သိစေရတော့အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတ္တာ-ကြံတော်မူပြီး၍၊ အတ္ထိကဝတော ခေါ ပန တေ အမွန္ဒာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ-ထိုအတ္ထိကဝတော ၊ပေ၊ အမွန္ဒ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ဝစနတ္ထော ၉ဝ် ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဧတဿ-ဤစိတ်၏၊ အာဂန္တာ-လာပြီး၍၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စသခ်ိတော-ပြုထိုက်သော ကိစ္စဟု ဆိုအပ်သော၊ အတ္ထော-ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့ကိစ္စရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ-ထိုစိတ်သည်၊) အတ္ထိကံ-အတ္ထိကမည်၏၊ တဿ မာဏဝဿ-ထိုအမွန္ဒလုလင်၏၊ စိတ္တံ-တည်း၊ အဿ-ထိုအမွန္ဒလုလင်၏၊ အတ္ထိကံ-ကိစ္စရှိသော စိတ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ထိုသို့ကိစ္စရှိသော စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော၊) အတ္ထိကဝါ-အတ္ထိကဝါမည်၏၊ အတ္ထိကဝတော-ကိစ္စရှိသော စိတ်ရှိသော၊ တဿ တဝ-ထိုသင်၏၊ ဣဓ-ဤအရပ်သို့၊ (ငါ၏အထံသို့၊) အာဂမနံ-လာခြင်းသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော။

မာနမေဝ နိဿာယ။ ။မုဏ္ဍာတာ သမဏာတာ စသည်ဖြင့် ပြောဆိုခြင်းသည် (မိမိက ဒီလိုအမျိုးအစား မဟုတ်-ဟု) မိမိကို ချီးမြှောက်ရာရောက်၍ ရဟန်းတော်များကို နှိပ်ချရာ ရောက်၏၊ ထိုသို့ရောက်အောင်.ပြောဆိုခြင်းသည် မာနကို အခြေခံ၍ ပြောဆိုခြင်းတည်း။ [ဋီကာ၌ "မာနုဿယဝသေန ကထေသိ" ဟု ပါဠိတစ်မျိုးကို တွေ့ရ၏၊ "မာနုဿယ် အဝဿာယ-ထောင်လွှားသော မာနကို မှီ၍" ဟုလည်း ဖွင့်သည်။]

ဇာနာပေဿာမိ။ ။အတ္တနော ဂေါတ္တပ္ပမာဏံ ယာထာဝတော ဇာနာပေဿာမိ-(ဤကဲ့သို့ မာနဖြင့် ပြောဆိုနေခြင်းသည် မိမိအနွယ်၏ ပမာဏကို မသိခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏၊ ယခုအခါ) သူ့အနွယ်၏ ပမာဏကို ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း သိစေရတော့အံ့။

အတ္ထိကဝတော။ ။အဘိဓာန် (၇၈၅) ၌ အတ္ထသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ကိစ္စအနက် မပါ၊ ဟိတအနက်သာ ပါ၏၊ ဟိတဟူသည် အကြောင်းတည်း၊ ထိုအကြောင်းကိုပင် ပြုစရာ အလုပ်ကိစ္စဖြစ်သောကြောင့် " ကတ္တဗ္ဗကိစ္စသခ်ိတော အတ္ထော " ဟု ဖွင့်သည်၊ မြန်မာတို့၌လည်း " အကြောင်းကိစ္စ " ဟု ပရိယာယ် သုံးလေ့ရှိသည်၊ (တစ်နည်း) "အတ္ထိ ယတေ ဣစ္ဆိယတေတိ အတ္ထော" အရ အလိုရှိအပ်သော အကြောင်းဝတ္ထုကိုပင် "ကိစ္စ" ဟု

ခေါ် ပနာတိ-ခေါ် ပနာဟူသော ပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်းသည်၊ နိပါတမတ္တံ-အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ ယာယေဝ ခေါ် ပနတ္ထာယာတိ-ကား၊ ယေနေဝ ခေါ် ပနတ္ထေန-အကြောင်းကိစ္စကြောင့်သာ၊ ("အာဂစ္ဆေယျာထ" ၌ စပ်၊) အာဂစ္ဆေယျာထာတိ-ကား၊ မမဝါ-ငါဘုရား၏သော်လည်းကောင်း၊ အညေသံဝါ-အခြားသော အလေးပြုထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သော်လည်းကောင်း၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ယဒါ ကဒါစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အခါ၌၊ အာဂစ္ဆေယျာထ-လာကုန်ရာ၏၊ တမေဝ အတ္ထံတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤပုဒ်ကို၊ ပုရိသလိင်္ဂဝသေနေဝ-ပုလ္လိန်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ မနသိကရေယျာထာတိ-ကား၊ စိတ္တေ-၌၊

ဋီကာသစ်၌ တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။ [အတ္ထောတိ ဟိတံ၊ ဣစ္ဆိတဝတ္ထု ဝါ၊ တံ ပန ကတ္တုဗ္ဗကိစ္စမေဝါတိ ဝုတ္တံ- အာဂန္တွာ ကတ္တုဗ္ဗကိစ္စသခ်ိတောာ အတ္ထောတိ၊-ဋီကာသစ်။]

မှတ်ချက်။ ။ဤအတ္ထိကဝတောၵ် "အတ္ထိကံ" အရ ရည်ရွယ်ချက်ကိစ္စရှိသောစိတ် ရ၍ "အတ္ထိကဝါ" အရ ကိစ္စရှိသော စိတ်ရှိသော အမှုဌလုလင် ရ၏။ ဤသို့ အဿတ္ထိအနက် ၂ ချက်ရှိရာ၌ ဇာတ်တူဖြစ်သော အဿတ္ထိပစ္စည်းသာ ၂ ထပ် မသက်ရ၊ "ဣကပစ္စည်းချည်း ၂ ထပ် မသက်ရ" ဟူလို၊ ဣကနှင့် ဝန္ဓကဲ့သို့ ဇာမတူသော အဿတ္ထိပစ္စည်းကိုကား သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ၂ ထပ် သက်ခွင့်ပြုသည်။

မုဒ္ဓဗောဓဋီကာ။ ။သမာနဇာတိယ မန္ဓတ္ထိယပစ္စယန္တာ (တူသော ဇာတ်ရှိသော မန္ဓ (အဿတ္ထိ) အနက်ရှိသော ပစ္စယန္တပုဒ်မှ နောက်၌) နှ သမာနဇာတိယော မန္ဓတ္ထိယ ပစ္စယော ၊ပေ၊ ကိं တု, ဝိရူပေါ (ဇာတ်မတူသော ပစ္စည်းသည်) ဘဝတ္ထေဝ၊ ဒဏ္ဍိကဝါ-ဒုတ်ရှိသူ ရှိသော အရပ်။ [မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယ, တဒ္ဓိတ်မှ ယူသည်။]

ယာယေဝ ခေါ် ပနတ္ထာယ။ ။အတ္ထသဒ္ဒါသည် ပုလ္လိန်ရှိသော်လည်း လိင်ဝိပလ္လာသနည်းအားဖြင့် ဣတ္ထိလိန်ပြန်ထားသည်ဟု သိစေလို၍ "ယာယ အတ္ထာယ" ကို "ယေနေဝ အတ္ထေန" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤ၌ လိင်ဝိပလ္လာသဖြစ်သောကြောင့်ပင် "တမေဝ အတ္ထံ" ၌ ပုရိသလိင်္ဂဝသေနေဝဟု ဧကသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်၊ "မူလလိန်အတိုင်းပင်" ဟူလို။

တစ်နည်း။ ။"ယာယ အတ္ထာယာတိ ဝါ ပုလ္လိင်္ဂဝသေနေဝ (ပုလ္လိန်အတိုင်းပင်) တဒတ္ထံ သမ္ဘဒါနဝစနံ-အကြောင်းကိစ္စအကျိုးငှာ" ဟု အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်ပါး ဋီကာ၌ တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။ သို့သော် ဋီကာဖွင့်အပ်သော အနက်မျိုးကို ဆိုလိုရာ၌ "ယဿတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ ၊ပေ၊ ပဗ္ဗဇန္တိ" စသည်ဖြင့် (ယဿ + အတ္ထာယဟု) သုံးစွဲလေ့ရှိသည်။

အာဂစ္ဆေယျာထ။ ။"မမဝါ အညေသံဝါ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ယာယေဝ ၊ပေ၊ အာဂစ္ဆေယျာထ" စသော စကားသည် သူတစ်ပါးအထံသို့ လာရာအခါ၌ ကျင့်ဝတ်ထုံးစံကို ပြသော စကားဖြစ်၏ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ "ဧဝမဿ အညေသံ သန္တိကံ အာဂတာနံ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ" ဟု အနုသန္ဓေတက်သည်။ [အညေသံ သန္တိကံ အာဂတာနန္တိ ဂရုဌာနီယာနံ သန္တိကံ ဥပဂတာနံ သာဓုရူပါနံ၊ ဝတ္တန္တိ တေသံ (သာဓုရူပါနံ) သာမာစိဏ္ဏံ၊-ဋီကာသစ်။]

ကရေယျာထ-ပြုကုန်ရာ၏၊ (ပြုရှိုး ထုံးစံတည်း၊) ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ဤ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) တွဲ-သည်၊ ("မနုသိ ကရောဟိ" ၌ စပ်၊) ဝါ-ကို၊ ("ပေသိတော" ၌ အပဓာနစပ်၊) အာစရိယေန-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ကရဏီယေန-ပြုဖွယ်ကိစ္စ ကြောင့်၊ ပေသိတော-စေလွှတ်အပ်ပြီ၊ အမှာကံ-ငါတို့ကို၊ ပရိဘဝနတ္ထာယ-လွှမ်းမိုး ခြင်းအကျိုးငှာ၊ နု (ပေသိတော)-စေလွှတ်အပ်သည် မဟုတ်၊ တသ္မာ, တမေဝ ကိစ္စံ-ထိုကိစ္စကိုသာ၊ မနုသိ-စိတ်၌၊ ကရောဟိ-လော၊ (တစ်နည်း) မနုသိ ကရောဟိ-နှလုံးသွင်းလော၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ။)

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အဿ-ထိုအမွဋ္ဌလုလင်အား၊ အညေသံ-အခြားသော အလေးပြုထိုက်သူတို့၏၊ သန္ဓိကံ-အထံသို့၊ အာဂတာနံ-လာကုန်သော လူကောင်း သူကောင်းတို့၏၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဒသေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ မာနနိဂ္ဂဏှနတ္ထံ-မာနကို နှိပ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အဝုသိတဝါယေဝ ခေါ ပနာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တဿ-အဝုသိတဝါ အစရှိသော စကား၏၊ အတ္ထော-အနက် ကား၊ ဘော-အို လုလင်တို့၊ (လိုက်လာသော လုလင်ငယ်တို့ကို ခေါ်တော်မူသည်၊) ပဿထ-ကြည့်ကြကုန်လော၊ အမွဋ္ဌော-သော၊ အယံ မာဏဝေါ-သည်၊ အာစရိယ ကုလေ-ဆရာ၏အိမ်၌၊ ဝါ-ဆရာ့ကျောင်း၌၊ အဝုသိတဝါ-ကျင့်သုံးပြီးသူ မဟုတ် သည်၊ အသိက္ခိတော-အာစာရကို သင်ပြီးသူ မဟုတ်သည်၊ (အသိက္ခိတတ္တာ-အာစာရကို သင်ပြီးသူမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊... ဟေတုမ်ဟု ဝိသေသန၊)

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။ပါဠိတော်၌ သူတစ်ပါးအထံသို့ လာသော လူကောင်း သူကောင်းတို့၏ ကျင့်ဝတ်ထုံးစံကိုသာ ပြပါသော်လည်း ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူလိုရင်းမှာ အမွဋ္ဌ အတွက်သာ မိန့်တော်မူလိုရင်း ဖြစ်သောကြောင့် "ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟု ဥဒုဂ္ဂဟတ္ထကို ပြ သည်၊ ဆရာက စေခိုင်းအပ်သော ရည်ရွယ်ချက်ကိစ္စကိုသာ နှလုံးသွင်းပါ-ဟူလို။

အဝုသိတဝါ။ ။အတတ်ကို သင်သူသည် ဆရာ၏ အိမ် (ကျောင်း) ၌သာ သင်ရ သောကြောင့် ပကရဏအားလျော်စွာ "အာစရိယကုလေ" ဟု ထည့်၏၊ ဆရာ့ကျောင်း၌ "ဝုသိတ-ကျင့်သုံးပြီ" ဟူသည် သင်အပ်သော အတတ်ရှိပြီးသူတည်း။ ထိုအတတ်ဟူသည် ဝတ်နည်း စားနည်း သွားလာနည်း ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံနည်းနှင့်တကွ စာအတတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဝုသိတဝါကို "အသိက္ခိတော" ဟု ဖွင့်သည်၊ အကျင့်ကို သင်ပြီး မဟုတ်သူကို "အပ္ပဿုတ" ဟု ပြောရှိုးရှိသောကြောင့် "အသိက္ခိတော" ကို "အပ္ပဿုတော" ဟု အဓိပ္ပာယတူ ဖွင့်သည်။

ဝစနတ္ထ။ ။"အသိက္ခိတောတိ အာစာရံ အသိက္ခိတော" ဟု ဋီကာ၌ အဝုတ္တက် (အာစာရံ) ကို ထည့်၍ ဖွင့်သောကြောင့် "သိက္ခိတ္တ-သင်ယူပြီးပြီ၊ ဣတိ သိက္ခိတော" ဟု ကတ္တုသာဓ် ပြုသင့်၏၊ "နု + သိက္ခိတော အသိက္ခိတော" ဟု ဆက်ပါ၊ သိက္ခိတောပုဒ်က ကတ္တားဟောဖြစ်လျှင် ဝုသိတဝါ၌လည်း အတိတ်ဟော ဝန္ဒုပစ္စည်းဟု ကြံမှသင့်မည်၊ ဝုသိတ္ထာတိ

အပ္ပဿုတောနည်းသော သုတရှိသူသည်၊ သမာနောဝ-ဖြစ်ပါလျက်သာ၊ (ဝုသိတ မာနိ၌ စပ်၊) ဝုသိတမာနီတိ-ကား၊ အဟံ-သည်၊ ဝုသိတဝါ-ကျင့်သုံးပြီးပြီ၊ သိက္ခိတောအာစာရကို သင်ပြီးပြီ၊ ဗဟုဿုတောများသော သုတရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္ထာနံ-မိမိကို၊ မညတိ-မှတ်ထင်၏။ ["ဝုသိတော ဣတိ မညတိတိ ဝုသိတမာနီ" ဟု ပြု၍ တသီလာဒီသု ကိတ္တာဝိစ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် အတ္တမာနအနက်၌ ကိပစ္စည်းသက်။]

(ကသ္မာ-ကြောင့်၊ အဝုသိတဝါ-သည်၊ သမာနောဝ-ပါလျက်သာ၊ အဟံ ဝုသိတဝါ-ပြီးပြီ၊ ဣတိ အတ္တာနံ, မညတိ-၏၊ ဣတိ, ဝိညာယတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဧတသ-ဤအမွှဋ္ဌလုလင်၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ဖရုသဝစနသမုဒါစာရေ-

---

ဝုသိတဝါ၊ နှ + ဝုသိတဝါ အဝုသိတဝါ။ [ဤသို့မကြံဘဲ "ဝုသိတ-ကျင့်သုံးအပ် သင်အပ်ပြီးသော အတတ်သည် + ယသ အတ္ထိတိ ဝုသိတဝါ" ဟုလည်းကောင်း, "သိက္ခိယတေတိ သိက္ခာ-သင်အပ် ကျင့်အပ်သော အတတ်၊ သဠာတော + သိက္ခာ ယသ္မာတိ သိက္ခိတော"ဟုလည်းကောင်း ပြု၍, ထို့နောက် "နှ + ဝုသိတဝါ အဝုသိတဝါ, နှ + သိက္ခိတော အသိက္ခိတော" ဟု ကမ္မဓာရဲကြီလျှင်လည်း သင့်မည်ထင်သည်။]

သမာနောဝ။ ။"အဝုသိတဝါ. . . ဝုသိတမာနီ" ဟု ပါဠိတော်၌ အဆက်ရှိ၏၊ အဝုသိတဝါသည် အဆုံးသတ် (အပြီးသတ်) စကား မဟုတ်သေး၊ ဝုသိတမာနီကို ငဲ့၍နေသော စကားတည်း၊ ထိုသို့ငဲ့ရာဝယ် ဝိသေသနသာမန်အဖြစ်ဖြင့် ငဲ့သည် မဟုတ်၊ အဝုသိတဝါ အဖြစ်၏ မနှစ်သက်ဖွယ် အရှစိအဖြစ်ဖြင့် ငဲ့သောကြောင့် "သမာနော" ဟု လက္ခဏာပုဒ်ကို ထည့်၍ ဆက်သွယ်ရသည်။ [ဝုသိတမာနီတိစ ပဒါပေက္ခာယ အပရိယောသိတဝစနတ္တာ သမာနောတိ ပါဌသေသောတိ ဒသေတိ အပ္ပဿုတောဝ သမာနောတိ ဣမိနာ-ဋီကာသစ်။]

ဧတသ ဟိ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဝုသိတမာနီ, ကိမညတြ အဝုသိတတ္တာ" ဟု ရှိ၏၊ ထို "ကိမညတြ အဝုသိတတ္တာ" ဟူသော ဟိတ်သည် မုဏ္ဍကာ သမဏကာ စသည်ဖြင့် ဖရုသဝစနကို ပြောဆိုခြင်း၌ အကြောင်းတည်း၊ ထိုသို့ပြောဆိုခြင်း၏ အကြောင်းမှာ အာစရိယကုလ၌ မုသင်ခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ မှန်၏-အာစရိယကုလ၌ ကျကျနန သင်ခဲ့သော ဆရာကောင်း တပည့်သည် အပြောအဆို အနေအထိုင် ဆက်ဆံမှုတို့၌ ပြေပြစ်၏, ငြိမ်သက်၏၊ စာတတ်မှုမှစ၍ အကြားအမြင် ဗာဟုဿစ္စဟူသည်လည်း ငြိမ်သက်ဖို့ အကျိုးသာလျှင် ပဓာနဖြစ်၏၊ ပညာတတ်လေ ငြိမ်သက်ယဉ်ကျေးလေ-ဟူလို၊ အမွှဋ္ဌမှာ ထိုငြိမ်သက်မှု ယဉ်ကျေးမှု မရှိသောကြောင့် "အာစရိယကုလ၌ မသင့်ရသေးသူ" ဟု မှန်းဆ၍ သိနိုင်သည်-ဟူလို။

ဋီကာ။ ။ဗာဟုဿစ္စံ ဟိ နာမ ယာဝဒေဝ ဥပသမတ္ထံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗ-ဗာဟုဿစ္စမည်သည်ကို ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့၏ ငြိမ်သက်ခြင်းတိုင်အောင်သော အကျိုးငှာသာ အလိုရှိထိုက်၏၊ တဒဘာဝတော အမွှဋ္ဌဿ (အမွှဋ္ဌမှာ ထိုငြိမ်သက်မှု မရှိ-ကြွစောင်းစောင်းဖြစ်နေသောကြောင့်) အပ္ပဿုတော အသိက္ခိတော အဝုသိတောတိ ဝိညာယတိ၊ တေနာဟ ဧတသဟိတိ။

ကြမ်းတန်းသော စကားကို ပြောဆိုခြင်း၌၊ ["ဖရုသဝစနသမုဒါစာရေန"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ ကောင်းမည် မထင်။] အဝုသိတတ္တာ-ကျင့်သုံးပြီးသူ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အညတြ-ကြဉ်၍၊ ကာရဏာ-အကြောင်းသည်၊ ကိုး-အာဘယ်မှာ ရှိပါတော့နည်း၊ (နတ္ထိ ဧဝ-မရှိတော့သည်သာ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (အဝုသိတဝါ သမာနော၀ အဟံ, ဝုသိတဝါ-ပြီ၊ ဣတိ အတ္တာနံ မညတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ၊) [ဋီကာသစ် အဖွင့်ကို မလိုက်ဘဲ ဋီကာဟောင်းကို နည်းမှီ၍ အနက်ပေးပါသည်။] ဟိ-မှန်၊ အာစရိယကုလေ-၌၊ အသံဝုဒ္ဓါ (ဧဝ)-မကြီးပွားရသူတို့သည်သာလျှင်၊ အသိက္ခိတာ (ဧဝ)-အာစာရကို မသင်ခဲ့ရသူတို့သည်သာလျှင်၊ အပ္ပဿုတာယေ၀-နည်းသော သုတရှိသူတို့သည်သာလျှင်၊ ဧဝံ-ဤသို့ကြမ်းတန်းသော စကားကို၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆိုတတ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ-ဤကား အနက်တည်း။ [တဿတ္ထောကို ပြန်အုပ်သည်။]

ကုပိတောတိ-ကား၊ ကုဒ္ဓေါ-စိတ်ဆိုးသည်၊ အနတ္တမနောတိ-ကား၊ အသကမနော-မိမိစိတ် မရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ, ဧတေဒဝေါစ၌ စပ်၊) ပန-ပရိဟာရပက္ခမှ တစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ဘဂ၀ါ-သည်၊ တဿ-ထိုအမွန္ရလုလင်၏၊ ကုဇ္ဈနဘာ၀ံ (ကုဇ္ဈမာနဘာ၀ံ)-စိတ်ဆိုးလတ္တံ့၏ အဖြစ်ကို၊ (ကုဇ္ဈမာနဘာ၀ံ ရှိလျှင် ကောင်း၏၊) ဉ ဘွာ-သိတော်မူ၍၊ ၀ါ-သိတော်မူပါလျက်၊ ဧ၀ံ-သို့၊ အာဟ ကိုး-မိန့်တော်မူသလော၊ ဉဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ အဉ ဘွာ-သိတော်မမူ၍၊ (အာဟ ကိုး-လော၊) ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (ဘဂ၀ါ, တဿ, ကုဇ္ဈနဘာ၀ံ=ကုဇ္ဈမာနဘာ၀ံ၊) ဉ ဘွာ-၍၊ အာဟ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဉ ဘွာ-၍၊ ၀ါ-သိတော်မူပါလျက်၊ အာဟ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊

အ၀ုသိတတ္တာတိ။ ။ဤ၌ ဣတိသဒ္ဒါ ပါသောကြောင့်လည်းကောင်း, ဋီကာ၌ "အ၀ုသိတောတိ ဝိညာယတိ" ဟု ဝိညာယတိကြိယာကို ထည့်ထားသောကြောင့်လည်းကောင်း, "ဧတဿ ဟိ ၊ပေ၊ အ၀ုသိတတ္တာ" ဟူသော ဟိတ်ကို ဥပဂဟိတ်ဟု မှတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် "ကသ္မာ ဝိညာယတိ" ထည့်၍ အနက်ပေးထားသည်၊ အာစရိယကုလေ စသော နောက်ဝါကျကား ကိမညတြ အ၀ုသိတတ္တာ၏ ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျတည်း၊ ဟိတ်နောက်ဖြစ်သော်လည်း ဝိတ္ထာရမဟုတ်။

အနတ္တမနော။ ။အတ္တကို "သက" ဟု ဖွင့်၏၊ သကဒ္ဒ သ သဒ္ဒါသည် အတ္တ (မိမိ) အနက်ဟောတည်း၊ အတ္တနော + မနော အတ္တမနော၊ သဿ + အယံ သကော-မိမိ၏ ဥစ္စာ၊ သကော + မနော သကမနော၊ ဒေါသ၏အလိုသို့ လိုက်နေရသော စိတ်သည် မိမိ၏ အလိုကျ စိတ်မဟုတ်၊ မိမိစိတ်ကို မထိန်းနိုင်သောကြောင့် ဒေါသ ထွက်ရကား ရန်သူတို့၏ ၊ဘောကျစိတ်သာ ဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ + အတ္တမနော ယဿာတိ အနတ္တမနော၊ နတ္ထိ + ၊ကမနော ယဿာတိ အသကမနော။ [ကောဓ၀သစိတ္တတာယ-ကောဓ၏ အလိုဌ်ဖြစ်သော၊ ကောဓ၏အလိုသို့ လိုက်ရသော စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသကမနော-မိမိ၏ ဥစ္စာ ဖြစ်သော စိတ်ရှိသူ မဟုတ်။-ဋီကာ။]

တသ-ထိုအမွှဋ္ဌလုလင်၏၊ မာနနိမ္မဒနတ္ထံ-မာန်၏ မယစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာဟ-ပြီ၊) (ကွတိ-ဤကား အဖြေတည်း။) ["ကသ္မာ" ဟု အကြောင်းဖြင့် မေးသော်လည်း ဖြေသောအခါ "အတ္ထံ" ဟု အကျိုးဖြင့် ဖြေနိုင်သည်။]

ဟိ-ချဲ့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အညာသိ-ကြိုတင်၍ သိတော်မူပြီ၊ (ကိ-နည်း၊) အယံ-ဤအမွှဋ္ဌလုလင်သည်၊ ဝါ-ကို၊ မယာ-ငါသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သည်၊ (သမာနော-သော်၊) ကုဗ္ဗိတ္တာ-စိတ်ဆိုး၍၊ မမ-ငါ၏၊ ဘုတ္တကေ-ဆွေတော် မျိုးတော်တို့ကို၊ အကြောသိသတိ-ဆဲရေးလတ္တံ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အသ-ထိုအမွှဋ္ဌလုလင်၏၊ (မာနဒ္ဓဇံ၌ စပ်၊) အဟံ-သည်၊ ယထာနာမ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ ကုသလော-ကျွမ်းကျင်သော၊ ဘိသက္ကော-သမားတော်သည်၊ ဒေါသံ-သလိပ်သည်းခြေ လေဟူသော အပြစ်ကို၊ ဥဂ္ဂိလေတ္မာ - ထွေးအန်စေ၍၊ နိဟရတိ ယထာ-ထုတ်ဆောင်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ဂေါတ္တေန-အပြစ် ရှိသော ရှေးအနွယ်ဖြင့်၊ ဂေါတ္တံ - အပြစ်ကင်း၏ဟု သမုတ်အပ်သော ယခုအနွယ်ကို၊

မာနနိမ္မဒနတ္ထံ။ ။မာနသ-မာန်၏ + နိမ္မဒနံ-မယစ်ခြင်းတည်း။ မာနနိမ္မဒနံ-ခြင်း၊ [မဒဓာတ်သည် မူးယစ်ခြင်း မာန်ယစ်ခြင်း အနက်ကို ဟောတ်၏၊ ထို့ကြောင့် "နိမ္မဒန-မယစ်ခြင်း" ဟု သဒ္ဒတ္ထ မှတ်ပါ။ ထိုသဒ္ဒတ္ထကိုပင် ဋီကာသစ်၌ "အမဒနတ္ထံ ဝါ မာနမဒ ဝိရဟတ္ထံတိ အတ္ထော" ဟု ဖွင့်သည်။] မာန်မာနဖြင့် ယစ်မူးနေသူ မာန်တက်နေသူဖြစ်ရကား ထိုမာန်ယစ်မှု၏ ကင်းခြင်းအကျိုးငှာ "စိတ်ဆိုးမည်ကို သိတော်မူပါလျက် မိန့်တော်မူသည်" ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာသစ်၌ "အဘိမဒ္ဒနတ္ထံ" ဟု ပဌမဖွင့်သော အနက်သည် "နိမ္မဒနတ္ထံ" ဟု မဒ္ဒဓာတ်ဖြင့် ရှိမှ လျော်၏။ မဒ္ဒဓာတ်ကား နှမ်နင်းခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ ဤ၌ "နိမ္မဒန" ဟု ရှိသောကြောင့် အဘိမဒ္ဒနအနက် မဖြစ်နိုင်၊ သို့သော် အဓိပ္ပာယ်ကား သင့်ပါ၏။

ဧဝံ ဝုတ္တော။ ။နောက်စာအုပ်များ၌ "အယံ မယာ ဧဝံ ဝုတ္တော" တွေ့ရ၏။ ဝုတ္တော၌ ဝစဓာတ်သည် "ဒုဟယာစရုဓိပုစ္ဆ, ဘိက္ခသာသ ဝစာဒယော" နှင့်အညီ ပုစ္ဆဓာတ် ကဲ့သို့ ဒွိကမ္မကတည်း။ "အာယသ္မာ အာနန္ဒော ပုဗ္ဗော ဝိသဒ္ဒေသိ" ကဲ့သို့ ဤ၌လည်း "ဝုတ္တော" ဟု ရှိမှ အယံနှင့် လိုက်လျောမည်၊ ဝုတ္တောနှင့် အယံကား မလိုက်လျောပါ။

ဒေါသံ ဥဂ္ဂိလေတ္မာ။ ။သလိပ် သည်းခြေ လေဟူသော အပြစ်ကို "ဒေါသ"ဟု ခေါ်၏။ ဂိလဓာတ်သည် မျိုခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ ဥ ဥပသာရကြောင့် အန်ထုတ်ခြင်း အနက်ကို ဟောသည်၊ သလိပ်စသော အပြစ်တို့သည် နဂိုခြောက်ကပ်နေသောကြောင့် အန်ထွက်အောင် မတတ်နိုင်၊ ဆီကို သောက်စေသောအခါ ပျော့လာ၏၊ ထိုပျော့နေသော အပြစ်တို့ကို အန်ထွက်အောင်ပြု၍-ဟူလို။ [ဒေါသံ ဥဂ္ဂိလေတ္မာတိ သေ့ဟပါနေန ကိလိန္ဒံ ဝါတဝိတ္တသေမှဒေါသံ ဥဋ္ဌမနံ (အထက်သို့ အန်ထွက်သည်ကို) ကတ္တာ၊-ဋီကာသစ်။]

ကုလာပဒေသေန-ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော ရှေးအမျိုးဖြင့်၊ ကုလာပဒေသံ-ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော ယခုအမျိုးကို၊ ဥဒ္ဒါပေတွာ-သာဝဇ္ဇ အဖြစ်ဖြင့် ပေါ်တက်စေ၍၊ (သာဝဇ္ဇအဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားစေ၍၊) ဘဝဂ္ဂပ္ပမာဏေန-ဘဝဂ်ပမာဏအားဖြင့်၊ ဥဋ္ဌိတံ ဝိယ-အထက်၌ တည်သကဲ့သို့ ဖြစ်သော၊ ဝါ-ထောင်လွှားသကဲ့သို့ ဖြစ်သော၊ မာနဒ္ဓဇ-မာနတည်းဟူသော အလံကို၊ မူလေ-အရင်းအမြစ်၌၊ ဝါ-အရင်းအမြစ်က၊ ဆေတွာ-ဖြတ်၍၊ နိပါတေသာမိ-ကျစေအုံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (အညာသိ-ပြီ။)

ခုံသေန္တောတိ-ကား၊ ယဌေန္တော-ထိခိုက်လိုသည်၊ [ခုံသဓာတ်သည် ဆဲရေးခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ အန္ဓယ်ကို ထိခိုက်၍ ဆဲသောကြောင့် "ယဌေန္တော" ဟု ဖွင့်သည်။] ဝမ္ဘေန္တောတိ-ကား၊ ဟီဠေန္တော-ရှုံ့ချလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ, ဧတာဝေါစ၌ စပ်၊) [ဝဘိဓာတ်သည် ရှုံ့ချခြင်းအနက်ဟောတည်း။] ပါပိတော ဘဝိဿာမိတိ-ကား၊ စဏ္ဍာဘာဝါဒိဒေါသ-ကြမ်းတန်းသူ၏အဖြစ် အစရှိသော အဖြစ်သို့၊ [အာဒိဖြင့် "ဖရုသာလဟုသာ" စသည်ကို ယူ။] ပါပိတော-ရောက်စေအပ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ့ံ။

ဂေါတ္တေန ဂေါတ္တံ။ ။ဘုရားရှင် မေးတော်မူအပ်သည်ဖြစ်၍ အမွဋ္ဌကိုယ်တိုင် ဖြေဆိုအပ်သော အပြစ်ရှိသော ရှေးအန္ဓယ်ကို "ဂေါတ္တေန" ဟု ဆို၍, ယခုအခါ၌ အပြစ်မရှိဟု အသိအမှတ် ပြုအပ်သော အန္ဓယ်ကို "ဂေါတ္တံ" ဟုဆိုသည်၊ အပြစ်ရှိသော ရှေးအန္ဓယ်ဖြင့် အပြစ်မရှိဟု သမုတ်အပ်သော ယခုအန္ဓယ်ကို။

ဥဒ္ဒါပေတွာ။ ။"သာဝဇ္ဇတော ဥဒ္ဒါပေတွာ-သာဝဇ္ဇအဖြစ်အားဖြင့် အထက်၌ တက်စေ၍, အပြစ်ရှိသော အန္ဓယ်ဟု ထုတ်ဖော်၍" ဟူလို၊ သာဝဇ္ဇတော ဥဒ္ဒါပေတွာ ဥဒ္ဓရိတ္တာ-ဋီကာ။

ဂေါတ္တန္ဒုံ ကုလာပဒေသ။ ။ဂေါတ္တဟူသည် ထိုအန္ဓယ်အဆက်၌ အစအဆုံးယောက်ျားကို စွဲ၍ ရအပ်သော အန္ဓယ်တည်း၊ ကုလာပဒေသဟူသည်ကား ထိုအန္ဓယ်၌ ထင်ရှားသော ယောက်ျားကို အကြောင်းပြု၍ဖြစ်သော အမျိုးတည်း။ ဥပမာ-အဒိတိနတ်သမီး၏ သားဖြစ်သော ပဌမယောက်ျားကို စွဲ၍ ဘုရားရှင်၏ အန္ဓယ်ကို "အာဒိစ္စဂေါတ္တ" ဟု ဆိုရသကဲ့သို့လည်းကောင်း, သိကြားမင်း၏ မယလုလင်ဘဝ၌ ထင်ရှားသောကြောင့် ထိုမယလုလင်ကို အစွဲပြု၍ ထိုအမျိုးကို "မယဝကုလ" ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်းတည်း။ [အပဒေသ-ထိုအမျိုး၌ ဖြစ်သူကို (မည်သည့်အမျိုးသား) ဟု ညွှန်ပြကြောင်း။]

မူလေ ဆေတ္တာ။ ။အမွဋ္ဌ၏ ရှေးအန္ဓယ်မှာ ကဲ့ရဲ့စရာဖြစ်သောကြောင့် မာန၏ တည်ရာ မဟုတ်၊ ထိုသို့ မဟုတ်ပုံကို ထင်ရှားပြသောအားဖြင့် မာနတံခွန်ကို အရင်းအစ၌ ဖြတ်၍ ကျစေတော်မူအုံ့-ဟု ကြံတော်မူသည်။

ဝါပိတော ဘဝိဿတိ။ ။အမွဋ္ဌ၏ စကားသည် "စဏ္ဍာ သကျဇာတိ" စသည်ဖြင့် သာကိုဝင်တို့ကို တိုက်ရိုက်ဆဲအပ်သော စကားဖြစ်၏၊ သို့သော် သာကိုဝင်မင်းမျိုးတို့ကို ဝဏ္ဏာ, ဖရုသာ, လဟုသာ စသည်ဖြင့် အပြစ် ပြောလိုက်လျှင် ထိုသာကိုဝင်အမျိုးတွင်

စက္ခာတိ-ကား၊ မာနနိဿိတကောဃယုတ္တာ-မာနကို မှီသော ဒေါသနှင့် ယှဉ်၏၊ ဖရုသာတိ-ကား၊ ခရာ-စိတ်အား နှုတ်အားဖြင့် ကြမ်းတန်း၏၊ လဟုသာတိ-ကား၊ လဟုကာ-ပေါ့ဆ၏၊ အပ္ပကေနေဝ-အနည်းငယ်သော အကြောင်း ကြောင့်ပင်၊ တုဿန္တိ၀ါ-နှစ်သက်မူလည်း နှစ်သက်တတ်ကုန်၏၊ [ဤနေရာ၌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ရသောကြောင့် ဗဟုဝုစ်ထားသည်။] ဒုဿန္တိ၀ါ-စိတ်ပျက်

ပါ၀င်သော ဘုရားရှင်ကိုလည်း စက္ခာဘာ၀ စသောအပြစ်သို့ ရောက်စေသည်မည်၏။ [သာကီယေသု စက္ခာဘာ၀ါဒိဒေါသံ ပါပိတေသု သမဏောဝိ ဂေါတမော ပါပိတော ဘဝိဿတီတိ အဓိပ္ပာယော။]

မုတ်ချက်။ ။ပါဠိတော်၌ "သမဏောစ မေ (ဘော) ဂေါတမော"ဟု ဘောသဒ္ဒါကို တွေ့ရ၏။ အမွှဋ္ဌ၏ တိုက်ရိုက်ထုတ်ဖော်၍ ပြောအပ်သော စကား မဟုတ်, စိတ်ဖြင့် ရည်ရွယ်အပ်သော အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ ဘောသဒ္ဒါ မပါသင့်ဟု ထင်သည်။

စက္ခာ။ ။စုံ-ဘူ စက္ခု (စဉ်) ဓာတ်သည် ကြမ်းတန်းခြင်း အနက်ကို ဟောဘ၏၊ အပစ္စည်း၊ စက္ခုတိတိ စက္ခာ၊ သက္ခုဇာတိကို ငဲ့၍ ဣတ္ထိလိန်ဧကဝုစ်ချည်း မှတ်ပါ၊ ကြမ်းတန်းခြင်း၏ အကြောင်းသည် ကောဓ (ဒေါသ) တည်း၊ မာနသည် ထိုဒေါသအား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ မာနကို အရင်းခံ၍ ပြင်းထန်သော ဒေါသဖြစ်တတ်သည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "မာနနိဿိတကောဃယုတ္တာ" ဟု သဘာ၀တ္တကို ဖွင့်သည်။ [ဖရုသာ၌ စိတ်ကြမ်း နှုတ်ကြမ်းကို ဖွင့်လတ်ဖြစ်သောကြောင့် စက္ခာအရ ကိုယ်ကြမ်းကို ယူပါ၊ ယခုခေတ်၌လည်း ဒေါသဖြစ်သောအခါ မာနကို အရင်းခံ၍ ထိုထိုအမှုကို ပြုလုပ်ရာ၀ယ် ဆောင့်အောင့်၍ ပြုလုပ်တတ်ကြသည်၊ ယုတ္တာဟူရာ၌ သံယုတ္တ (ယှဉ်စပ်ခြင်း) တည်း၊ စေတသိက်ယှဉ်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ပါ။]

ဖရုသာ–ခရာ။ ။ပါလန, ပူရဏအနက်ဟော ပြီဓာတ် ဥသန်ပစ္စည်းဖြင့် သက္ကတ၌ "ပရုသ်" ဟု ရှိ၏၊ အကြမ်းကိုလည်းကောင်း, ကြမ်းတန်းသော စကားကိုလည်းကောင်း ဟော၏၊ ပါဠိ၌ ပကို ဖပြု၍ "ဖရုသ်" ဟု ဖြစ်၏၊ ပရတိ ပူရတိ-စိတ်ကြမ်း နှုတ်ကြမ်း ၂ မျိုး ပြွမ်းလျက် အကြမ်းဖြင့် ပြည့်နေ၏၊ ဣတိ ဖရုသာ (သက္ခုဇာတိ)။ [အဘိဓာနပ၀ဒီပိကာ သူစိန်၌ တစ်မျိုးကြဲလေသည်။] ခရဓာတ်လည်း ကြမ်းတန်းခြင်း အနက်ကိုပင် ဟော၏၊ ခရတီတိ ခရာ (ကြမ်းတန်း၏)၊ ဤသို့အနက်တူသောကြောင့် ဖရုသာကို "ခရာ" ဟု ပရိယာယသံ၀ဏ္ဏနာ ဖွင့်သည်။ [ခရာတိ စိတ္တေန ၀ါစာယစ ကက္ခဋာ။]

လဟုသာ–လဟုကာ။ ။လယိဓာတ် ဥပစ္စည်းဖြင့် သက္ကတ၌ လယုသည် ပါဠိ၌ ယကို ဟပြု၍ "လဟု" ဟု ဖြစ်၏၊ [ပါဠိ၀ယ် ဘုန်းတော် ၆ ပါးကို ပြုရာ၌ "လယုနော + ဘာ၀ေါ လယိမာ" ဟု အနည်းငယ်တွေ့ရ၏။] "လယ်တိ လဟုဘာ၀ေန ပ၀တ္တတီတိ လဟု" ဟု ပြု၍ သွတ္ထု၌ သပစ္စည်း, ကပစ္စည်းသက်လျှင် "လဟုသာ, လဟုကာ"ဟု ဖြစ်၏။ နိဿာရ-အနှစ်မရှိသော အရာ, အဂရု-မလေးသော (ပေါ့သော) အရာတို့ကို ဟော၏၊ ဤ၌ အနှစ်မရှိသော နုသောအရာနှင့်တူသောကြောင့် "လဟုကာတိ တရုဏာ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

မူလည်း စိတ်ပျက်တတ်ကုန်၏၊ ဥဒကပိဋ္ဌေ-ရေအပြင်၌၊ အလာဝုကဋ္ဌာဟံ ဝိယ-ဗူးတောင်း ဗူးခွက်သည်ကဲ့သို့၊ အပ္ပကေနေ၀-ပင်၊ ဥပ္ပ ၀န္တိ-ပေါ်လွင် ထင်ရှားတတ်ကုန်၏။

ဘဿာတိ-ဘဿာဟူသော ဤစကားကို၊ (၀ဒတိ၌ စပ်၊) ဗဟုဘာဏိနိ-များစွာ ပြောဆိုတတ်၏၊ သက္ကာနံ-သာကီ၀င်တို့၏၊ မုခေ-ပါးစပ်ကို၊ ဝိ၀ဋ္ဋေ-ဖွင့်အပ်ပြီးသော်၊ အညဿ-အခြားသူ၏၊ ၀စနောကာသော-ပြောဆိုခွင့်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေနေ၀-ဤသို့သော အလိုဖြင့်သာ၊ ၀ဒတိ-ပြောဆို၏၊ သမာနာတိ ဣဒံ-သမာနာဟူသော ဤပုဒ်သည်၊ သန္တာတိ-သန္တာဟူသော၊ ပုရိမပဒဿ-ရှေ့ပုဒ်၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ ဧ၀သဒ္ဒါ ပါ၏။] ၀ေ၀စနံ-၀ေ၀ုစ်ပရိယာယ် စကားလုယ်တည်း။. . . နဿ သဏ္ဌာရောန္တိတိ-ကား၊ ဗြာဟ္မဏာနံ-ပုဏ္ဏားတို့အား၊ သုန္ဒရေန-ကောင်းသော၊ အာကာရေန-အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နကရောန္တိ-မပြုကြကုန်၊ နဿ ဂရုံ ကရောန္တိ တိ-ကား၊ ဗြာဟ္မဏေသု-တို့၌၊ ဂါရ၀-

---

အပ္ပကေနေ၀ ၊ပေ၊ ဥ္ပ ၀န္တိ။ ။သာကိယဇာတ်တွင် ပါ၀င်သူတို့၏နုပုံ စိတ်သဘော သေးငယ်ပုံကို ပြလို၍ "အပ္ပကေနေ၀" စသည်ကို မိန့်သည်၊ အနည်းငယ်သော ဣဌာရုံကြောင့် ပျော်ရွှင်, အနိဋ္ဌာရုံကြောင့် စိတ်ပျက်တတ်ရကား စိတ်နေ အလွန်နုကြ, ကလေးဆန်ကြသည်၊ ဗူးတောင်း ဗူးခွက်သည် ရေအနည်းငယ်၌ ပေါ်တက်နေသကဲ့သို့ ပေါ့ပေါ့ဆဆနှင့် အလွန်ပေါ်လွင်ကြသည်-ဟူလို။ [ယခုခေတ် ကလေးသူငယ်တို့နှင့်တကွ စိတ်နေ စိတ်ထား နုသူများလည်း ဤသဘောအတိုင်းပင် ဖြစ်တတ်ကြသည်။]

ဘဿာ။ ။ဘာသဓာတ် ကတ္တားဟော ဏျပစ္စည်းကြ၍ ဘာသတိ-အလွန်စကားပြော၏၊ စကားများ၏၊ ဣတိ, ဘဿာ၊ ပါဠိတော်၌ "ဘဿာ ၊ပေ၊ သက္ကဇာတိ" ဟု ဣတ္ထိလိင်ဧကဝုစ်ရှိသောကြောင့် "ဗဟုဘာဏိနော" နေရာ၀ယ် "ဗဟုဘာဏိနီ" ဟု ရှိလျှင်ကောင်းမည် ထင်သည်။

ဌိကာတစ်မျိုး။ ။ဘဿာကို "သာဟသိက-အနိုင်အထက် နှိပ်စက် ပြောဆိုတတ်၏" ဟုကေစိ၀ါဒကိုလည်းကောင်း, "သာရမ္ဘကာ-ချုပ်ချယ် စော်ကားတတ်၏"ဟု အပရေ၀ါဒကိုလည်းကောင်း ဌီကာ၌ အဋ္ဌကထာ၀ါဒမှ တစ်နည်းပြသေး၏။ ထိုအနက်များကို ဟောရာ၌ ဘာသဓာတ် မဟုတ်, စုရာဒိ ဘဿဓာတ်ဟု မှတ်ပါ၊ ထိုဘဿဓာတ်ကား ဆဲရေးခြင်း အနက်ကို ဟောသောကြောင့် ထိုအဖွင့်များနှင့် လိုက်လျော်သည်။

သမာနာ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဣဒ္ဓာသန္တာ ဣဒ္ဓာသမာနာ"ဟု ရှိ၏၊ သမာနာသည် သန္တာဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏ ၀ေ၀ုစ်ပရိယာယ်တည်းဟု ဖွင့်သဖြင့် "သန္တာ" ၌ သူတော်ကောင်းဟု မပေးရ၊ အသဓာတ် အနွယ်စစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် "သန္တာ-ဖြစ်ပါကုန်လျက်" ဟု ပေးရကြောင်းကို သိစေသည်။

နဿ သဏ္ဌာရောန္တိ။ ။သံပုဗ္ဗ ကရဓာတ်တည်း၊ "သံ" ကို "သုန္ဒရေနာကာရေန" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ သဒ္ဒတ္ထမှာ "သံ-ကောင်းစွာ" ဟု ဖြစ်၏၊ "နဿ သဏ္ဌာရောန္တိ-ကောင်းစွာ မပြုကြကုန်" ဟုသာ ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။ [နဿ သဏ္ဌာရောန္တိတိ သဏ္ဌာရံ နဿ ကရောန္တိတိ

ရှိသေလေးစားခြင်းကို၊ နဲ့ ကရောန္တိ၊ ["ဂရု" ကို ဂါရဝံဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဂရုအရ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရမကောက်ဘဲ အလေးပြုခြင်းကြီယာကို အရကောက်ပါ-ဟု သိစေ၏။ "ဂရုံ-အလေးအမြတ်ကို၊ နဲ့ ကရောန္တိ-မပြုကြကုန်" ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။]

နဲ့ မာနေန္တိတိ-ကား၊ မနေန-စိတ်ဖြင့်၊ နဲ့ ပိယာယန္တိ-ချစ်ခြင်းကို မပြုကြကုန်၊ ["ပိယံ" ဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ကရဓာတ်၏ အနက်၌ အာယပစ္စည်းသက်၍ "ပိယာယ" ဟု ဖြစ်၏။] နဲ့ ပူဇေန္တိတိ-ကား၊ မာလာဒီဟိ-ပန်းအစရှိသော ပူဇော်ဖွယ်တို့ဖြင့်၊ နေသံ-ထိုပုဏ္ဏားတို့အား၊ ပူဇံ-ပူဇော်မှုကို၊ နဲ့ ကရောန္တိ၊ နဲ့ အပစာယန္တိတိ-ကား၊ အဘိဝါဒနာဒီဟိ-ရှိခိုခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ 'နေသံ-ထိုပုဏ္ဏားတို့အား၊ အပစိတိကမ္မံ-အရိုအသေပြုမှုကို၊ နိစ္စဝုတ္တိ-နှိမ့်ချသောဖြစ်ခြင်းကို၊ နဲ့ ဒသေန္တိ-မပြကြကုန်။

တယိဒံတိ-တယိဒံဟူသော ပုဒ်၏။ တံ ဣဒံ (ဣတိ ပဒစ္ဆေဒေါ)-တံ ဣဒံဟု ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းကို၊ (ကာတဗ္ဗော၊) [တံ ဣဒံ-ထိုသဏ္ဌာရ စသည်ကို မပြုခြင်းသည်၊ ("နဇ္ဇန်, နပ္ပတိရူပံ" တို့၌ စပ်၊)] ဣမေ သက္ကာ-ဤသာကီဝင်တို့သည်၊ ဗြာဟ္မဏော-တို့ကို၊ နဲ့ သဏ္ဌာရောန္တိ-ကောင်းစွာ မပြုကြကုန် ၊ပေ၊ နဲ့ အပစာယန္တိ-မရိုသေကြကုန်၊ တေသံ-ထိုသာကီဝင်တို့၏၊ အသဏ္ဌာရကရဏာဒိ-သဏ္ဌာရကို မပြုခြင်းအစရှိသော၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသော အမှုသည်၊ နံ ယုတ္တံ-မိမိအမျိုးဇာတ်အား မသင့်၊ နာနု လောမံ-မိမိအမျိုးဇာတ်အား မလျော်၊ ဣတိ အတ္ထော။ [အတ္ထနော ဇာတိယာ နဲ့ အနုစ္ဆဝိကံတိ အတ္ထော၊-ဋီကာ၊ ဗြာဟ္မဏာတို့ကို ထောက်လျှင် အောက်တန်းဖြစ်သော မိမိ၏ ခတ္တိယဇာတ်အား မလျော်၊ "အောက်တန်းလူသည် မိမိထက် အထက်တန်းကျသောလူကို ရိုသေမှ လျော်သည်" ဟု ဆိုလိုသည်။]

အတ္ထမေဝ ဝိညာပေတိ နဲ့ ဗြာဟ္မဏာနံတိ အာဒိနာ-နဲ့ ဗြာဟ္မဏာနံ စသော အဖွင့်ဖြင့် နဲ့ သဏ္ဌာရောန္တိအတွက် "သဏ္ဌာရံ (ကောင်းစွာပြုမှုကို) နဲ့ ကရောန္တိ" ဟူသော အနက်ကိုပင် သိစေ၏။]

အပစာယန္တိ။ ။အပ + စာယဓာတ်သည် ပူဇာအနက်ကိုပင် ဟော၏၊ သို့သော် ပူဇေန္တိနှင့် အဓိပ္ပာယ်ကွဲအောင် အပစိတိကမ္မံဟု ဖွင့်၍, အပစိတိကမ္မကိုပင် "နိစ္စဝုတ္တိ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ [အပစိတိ၌ အပ + စိဓာတ် တိပစ္စည်း၊ နိစ-နှိမ့်ချအပ်သော + ဝုတ္တိ-ဖြစ်ခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချသော ဖြစ်ခြင်းဟူသည် ဗြာဟ္မဏာတို့ကို ရိုသေခြင်း, အထက်၌ ထားခြင်းတည်း၊ ဋီကာ၌ "အပစိတိ ကမ္မံတိ ပဏိပါတကမ္မံ" ဟု ဖွင့်၏၊ ပဏိပါတ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သာမညဖလသုတ် သရဏဂုံအခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ပဌမဏ္ဍလ္ဇဝါဒအဖွင့် ပြီး၏။

ဒုတိယဝဂ္ဂ အဖွင့်

၂၆၅။ အပရဒ္ဓါန္တိ-(တစ်နည်း) အပရာဓိန္တိ-ကား၊ အပရဒ္ဓိံသု-ပြစ်မှားဖူးကုန်သနည်း၊ ကေမိဒါဟန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ဣဒန္တိ-ဣဒံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ နိပါတမတ္တံ-မျှသာတည်း၊ အဟံ-အကျွန်ုပ်သည်၊ ဧကံ-တစ်ပါးသော၊ ("သမယံ-အခါ၌" စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ သန္ဓာဂါရန္တိ-ကား၊ ရဇ္ဇအနုသာသနသာလာ-တိုင်းရေးပြည်ရေးကို သွန်သင်ရာရုံတည်း၊ [သန္ဓာဂါရံပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပဌမသံဂါယနာတင်ခန်းအစ၌ ပြခဲ့ပြီ။] သဣာတိ-ကား၊ အဘိသိတ္တရာဇာနော-အဘိသိက်သွန်းအပ်ပြီးသော မင်းတို့တည်း၊ သဣကုမာရာတိ-ကား၊ အနဘိသိတ္တာ-အဘိသိက်မသွန်းအပ်သေးသော မင်းသားတို့တည်း။

ဥစ္စေသူတိ-ကား၊ ယထာနုရူပေသု-မိမိအား အကြင်အကြင် လျောက်ပတ်ကုန်သော၊ ပလ္လင် ၊ပေ၊ ဘောဒေသု-ခြေသေ့ သစ် ကျားစသော သားရဲရုပ်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော ပလ္လင်, အင်းပျဉ်ငယ်, ကြိမ်ခက်အပ်သော ညောင်းစောင်း, နေထိုင်ရာ ပျဉ်ချပ်, ဆန်းကြယ်သော အခင်းအစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ ("အာသနေသု" ၌ စပ်၊) [ဤအလို ပါဠိတော်၌ "ဥစ္စေသု-မြင့်ကုန်သော"ဟု မပေးဘဲ, "မြင့်မြတ်ကုန်သော"ဟု ပေးပါ၊ အချို့ ထိုင်စရာတို့ကား မမြင့်သော်လည်း

အပရဒ္ဓါ။ ။စာအုပ်တို့၌ "အပရဒ္ဓါ" ဟု တွေ့ရ၏၊ အပ + ရာဓောတ်သည် ပြစ်မှားခြင်း (ပဒုဋ္ဌ) အနက်ကို ဟောရာ၌ ဒိဝါဒိတည်း။ ဒိဝါဒိဖြစ်လျှင် "အပရဒ္ဓါ" ဟုသာ ပြီးသင့်၏၊ "ပအရဒ္ဓါန္တိ အပရဒ္ဓိံသု" ဟုလည်း ဖွင့်နိုင်၏၊ "အပရဒ္ဓါ" ဟုကား ရုပ် မဖြစ်နိုင်၊ ယပစ္စည်းကို ချေ၍ "အပရာဓိ" ဟုသော်လည်း မူလပါဠိဖြစ်လေရော့သလားဟု တွေးမိပါသည်။

အဘိသိတ္တရာဇာနော။ ။အဘိသိက်သွန်းအပ်သော မင်းသည် အမွဋ္ဌ၏ ရောက်လာချိန်ဝယ် တစ်ယောက်သာ ရှိထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ့်ကြောင့် "ရာဇာနော" ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဖွင့်ရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-သာကိုဝင်မင်းမျိုးတွင် အကြီးဆုံးလည်းဖြစ်, စွမ်းရည်သတ္တိလည်းရှိသော တစ်ယောက်သည် အဘိသိက်ခံပြီးနောက် "မင်းအဖြစ်မည်သည် ကိစ္စလည်းများ၏, ကြောင့်ကြဗျာပါဒလည်း များ၏" ဟု နှလုံးသွင်းကာ ငြိုးငွေ့လာ၏၊ ထိုအခါ မိမိအောက် အခြားတစ်ယောက်အား အပ်လွှဲတတ်၏၊ ထိုသို့ လွှဲအပ်သဖြင့် ထိုသူသည် အဘိသိက်ခံရပြန်၏၊ ဤနည်းအားဖြင့် အသက်မသေသေးဘဲ အထက်မင်းက ထီးနန်း အလွှဲခံရသော အဘိသိတ္တမင်းတွေ တစ်ချိန်တည်း၌ အများရှိနိုင်သောကြောင့် "အဘိသိတ္တရာဇာနော" ဟု ဆိုကြောင်းကို ဋီကာဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဝိနည်း-မဟာဝဂ္ဂ ပဌမဇ္ဈာန်ကပ်၌ သုဒ္ဓောဓနမဟာရာဇာ ရှိနေသေးပါလျက် ဘဒ္ဒိယမင်းသား၏ မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်နေပုံကို တွေ့ရသည်။ [ဋီကာသစ်၌ မိမိဆိုင်ရာ ရာထူးဝယ် အဘိသိက်သွန်းအပ်သော မင်းတွေ များနေသောကြောင့် "အဘိသိတ္တရာဇာနော" ဟု ဆိုကြောင်းကို တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။]

ကောင်းမြတ်သည်။] သဠာယတနာတိ-ကား၊ ဥပဿဏ္ဍနဝသေန-ပြောင်လှောင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မဟာဟသိတံ-ကျယ်စွာ ရယ်ခြင်းကို၊ ဟသန္တာ-ရယ်ရွှင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ, နိသိန္နာဒ္ဒ စပ်) [သံပုဗ္ဗ ဇလ္ဂဓာတ်သည် မဟာဟသနအနက်ကို ဟောဏ်။] သံကီဠန္တာတိ-ကား၊ ဟသိတ ၊ပေ၊ ဒါနာဒီနိ-ပြုံးရုံမျှကို ပြုခြင်း, လက်ဖျစ်တီးခြင်း, လက်ခုပ်တီးခြင်းကို ပေးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောန္တာ-ပြုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ, နိသိန္နာဒ္ဒ စပ်) မမညေဝမညေတိ-ကား၊ မမညေဝ-အကျွန်ုပ်ကိုသာ၊ အနုဟသန္တိ-ရည်စူး၍ ရယ်ကြကုန်၏၊ အည်-အခြားသူကို၊ နဿ (အနုဟသန္တိ)-ရည်စူး၍ ရယ်ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ အဟံ-အကျွန်ုပ်သည်၊ မညာမိ-မှတ်ထင်၏။ ["မညာမိ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် မညေဒ္ဓ မိစ္ဆာတ်ကို ဧပြုထားသော အာချာတ် ပုဒ်ဟု သိစေ၏။ အချို့အရာ၌ကား ဣဝနှင့် အနက်တူသော မညေနိပါတ်လည်း ရှိသည်။]

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ တေ-ထိုသာကီဝင်တို့သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ အကံသု-ပြုကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ တေ-ထိုသာကီဝင်တို့သည်၊ အမ္မဋ္ဌသ-၏၊ ကုလဝံသ-အမျိုး၏ အနွယ်ကို၊ ဇာနန္တိ ကိရ-သိကြကုန်သတတ်၊ အယဉ္စ-ဤအမ္မဋ္ဌသည်လည်း၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ (ကပိလဝတ္ထုမြို့သို့ လာရာ ထိုအခါ၌)၊ ယာဝ ပါဒန္တာ-ခြေအဆုံး တိုင်အောင်၊ သြလမ္ဗေတ္တာ - တွဲရရွဲချ၍၊ နိဝတ္ထသာဋကသ - ဝတ်အပ်သော အဝတ်၏၊ ဧကေန-တစ်ဖက်သော၊ ဟတ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ ဒုဿကဏ္ဏံ-ပုဆိုးအနား ကို၊ ဂဟေတ္တာ-ကိုင်၍၊ ခန္ဓဋ္ဌိကံ-ပခုံးရိုးကို၊ ဥန္နာမေတ္တာ-အထက်သို့ ညွှတ်စေ၍၊ ဝါ-မော့၍၊ မနာမဒေန-မာန်ယစ်ခြင်းဖြင့်၊ မတ္တော ဝိယ-ယစ်မူးသကဲ့သို့၊ အာဂစ္ဆတိ ကိရ-လာသတတ်၊ တတော-ထိုသို့ကုလဝံသကို သိခြင်း, ထိုကဲ့သို့လာခြင်းကြောင့်၊ ["ကုလဝံသံ ဇာနန္တိ, အာဂစ္ဆတိ" ကို ပြန်၍ ညွှန်းသည်။] ဘော-အမောင်တို့၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဒါသသ-ကျွန်တော်မျိုးဖြစ်သော၊ ကဏ္ဍာယနဂေါတ္တသ-ကဏ္ဍာယန၏ အနွယ်ဖြစ်သော၊ အမ္မဋ္ဌသ-၏၊ အာမဂမနကာရဏံ-လာခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ (တစ်နည်း) အာဂမနာကာရံ-လာပုံ အခြင်အရာကို၊ ပဿထ-ကြည့်ကြကုန်လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဒန္တာ-ပြောဆိုကြကုန်လျက်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ပြင်းစွာ ရယ်မောခြင်း, လွန်စွာမြူးတူးခြင်းကို၊) အကံသု-ကုန်ပြီ။

ဟသိတ ၊ပေ၊ ဒါနာဒီနိ။ ။လက်ဖျောက်တီးမှု စသည်ကို မပြုဘဲ တချို့က ပြုံးရုံမျှကို ပြုကြ၏၊ ထိုသို့ပြုခြင်းကို "ဟသိတမတ္တကရဏ" ဟု ဆို၏၊ "အဂ္ဂိလိသယ်ဌန-လက်ချောင်းတို့ကို ပြင်းစွာထိခိုက်ခြင်း"ဟူသည် လက်ဖျစ်တီးခြင်းပင်တည်း၊ "ပါဏိပွဟာရ-လက်ဝါးတို့ကို ပုတ်ခတ်ခြင်း" ဟူသည် လက်ခုပ်တီးခြင်းတည်း၊ သူ၏အတွက် ထိုသို့ပြုခြင်းကို "ဒါန-သူအား ပေးခြင်း" ဟု ဆိုသည်။

သောပိ-ထိုအမွဋ္ဌသည်လည်း၊ အတ္တနော-၏၊ ကုလဝံသ-ကို၊ ဇာနာတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ မမညေဝ မညေတိ-ဟူ၍၊ တက္ကယိတ္ထ-ကြံစည်လေပြီ၊ အာသနေနာတိ-ကား၊ ကွဲ-ဤနေရာသည်၊ အာသနံ-ထိုင်နေရာပါတည်း၊ ဧတ္ထ-ဤနေရာ၌၊ နိသီဒါဟိ-ထိုင်ပါလော၊ ကွတိ ဧဝံ-ဤသို့ပြောဆိုခြင်းသည်၊ အာသနေန-ဖြင့်၊ နိမန္တနံနာမ-ဖိတ်မန်ခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တထာ-ထိုဖိတ်မန်မှုကို၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ နဿတိ-မပြု။

သောပိ ၊ပေ၊ ဇာနာတိ။ ။ကုလမာနိနောဟိ (အမျိုးနှင့် စပ်၍ မာန်ရှိသူတို့သည်) ယေဘုယျေန ပရေသံ ဥစ္စာဝစံ ကုလံ တထာ တထာ ဥဒါဟရန္တိ၊ အတ္တနောစ ကုလဝံသံ ဇာနန္တိ၊ တထာ အမွဋ္ဌောပိ (အမွဋ္ဌလည်း ထို့အတူပင်ဖြစ်သည်)။

ဒုတိယက္ကဇ္ဇဝါဒအဖွင့် ပြီး၏။

တတိယက္ကဇ္ဇဝါဒအဖွင့်

၂၆၆။ လဗ္ဘကိကာတိ-ကား၊ ခေတ္တလေဗ္ဘနံ-လယ်၌ ထွန်းချေးခဲတို့၏၊ အန္တရေ-အကြား၌၊ နိဝါသိနီ-နေလေ့ရှိသော၊ ခုဒ္ဒကသကုဏီ-ငယ်သောငှက်မသည်၊ [ခုဒ္ဒကသဒ္ဒါ ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် "သကုဏီ" ဟုသာ ရှိ၏။ ကာသဒ္ဒါ ပါဖွယ် မလိုဟု ထင်သည်။] ကုလာဝကေတိ-ကား၊ နိဝါသနဋ္ဌာနေ-နေရာအရပ်၌၊ [အသိုက်လည်းဖြစ်နိုင်, ထွန်းချေးခဲလည်းဖြစ်နိုင်သောကြောင့် အားလုံးရအောင် "နိဝါသနဋ္ဌာနေ" ဟု ဖွင့်သည်။] ကာမံလာပိနီတိ-ကား၊ ယဒိစ္ဆကဘာဏိနီ-အလိုရှိတိုင်း ပြောလေ့ရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) ယံ ယံ-အကြင်အကြင်စကားကို၊ (လပိတုံ-ပြောဆိုခြင်းငှာ၊) ကွစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တံ တံ-ထိုထိုအလိုရှိအပ်သောစကားကို၊ လပတိ-ပြောဆိုနိုင်၏၊ တံ-ထိုဗီလုံးငှက်မကို၊ ကောစိ-တစ်ကောင်တစ်လေသော၊ ဟံသောဝါ-ဟသ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ကောဠောဝါ-ကြိုးကြာသည်သော်လည်းကောင်း၊ မောရောဝါ-ဥဒေါင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ အာဂန္တွာ-လာ၍၊ တွံ-သင်သည်၊ ကီံ-အဘယ်စကားကို၊ လပသိ-ပြောဆိုနေသနည်း၊ ကွတိ-သို့၊ နဿ နိသေဓေတိ-မတားမြစ်ပါ၊ [မြတ်စွာဘုရား အမိန့်တော်

လဗ္ဘကိကာ။ ။အဘိဓာန် (၆၃၉) ၌ "လာပ, လဗ္ဘကိကာ (ဗီလုံး)" ဟု တွေ့ရ၏၊ ကာသစ်၌ "လေဗ္ဘကာနံ အန္တရေ နိဝသိတတ္တာ လေဗ္ဘကိကာ ကွစ္ဆေဝ သညာတာ ခုဒ္ဒကသကုဏိကာ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို "လေဗ္ဘကိကာ" ဟု ရှိရပေလိမ့်မည်၊ ထိုပါဠိကိုပင် မလွှဲမပ်, လဗ္ဘကိကောပမသုတ္တဋ္ဌကထာ၌ "စာတကသကုဏိကာ (အိမ်စာမကလေး)" ဟု ဖွင့်၍, နိယကြားအဘိဓာန်ကျမ်းတို့၌ "လာပသကုဏိကာ (စကားများသော ငှက်မကလေး)" ဟု ဆိုကြသတတ်။

ရှိတုန်းက ကာမလာပိနီနှင့် စပ်၍ ဤအဖွင့်ကိုလည်း မိန့်တော်မူဟန် တူ၏။ ထို့ကြောင့် "အတ္တနော ဥတကေ လဗ္ဘကိကသဒိသေ ကတ္တာ အမ္မေ ဟံသကောဠမောရသဒိသေ ကရောတိ" ဟု အမ္မဌကြဲသည်။] အဘိသဇ္ဈိတုံတိ-ကား၊ ကောဓဝသေန-ဒေါသ၏အစွမ်းဖြင့်၊ လဂ္ဂိတုံ-ငြိကပ်ခြင်းငှာ၊ ("ရန်ညှိုးဖွဲ့ခြင်းငှာ"ဟူလို၊ "နှ အရဟတိ-မထိုက်ပါ"ဟု စပ်။)

ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေ-မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ မာဏဝေါ-အမ္ဗဋ္ဌလုလင်သည်၊ အယံ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဥတကေ-ဆွေမျိုးတို့ကို၊ လဗ္ဘကိကာသဒိသေ-ဗီလုံးဌက်မနှင့် တုံသည်တို့ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ အမ္မေ-ငါတို့ကို၊ ဟံသကောဠမောရသဒိသေ-ဟာသ်ာ, ကြိုးကြာ, ဥဒေါင်းနှင့် တူသည်တို့ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ နိမ္မာနော-မာန်မရှိသည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဥတ္တရိ-အလွန်၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ဝဏ္ဏေ-အမျိုးတို့ကို၊ ဒသေတိ-ပြ၏။

နိမ္မာနော။ ။ရှေ့၌ "ဧဝံ နုတေ အမ္ဗဋ္ဌ ၊ပေ၊ ဝိတိသာရေသိ" ဟူသော စကားကိုလည်းကောင်း; "အဝုသိတဝါယေဝ ခေါ ပန ၊ပေ၊ အဝုသိတတ္တာ" ဟူသော စကားကိုလည်းကောင်း, ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူခဲ့ရာ၌ "မာနဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်ပြီ"ဟု အမ္ဗဋ္ဌက မှတ်ထင်ခဲ့၏၊ ယခုအခါ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ကို လဗ္ဘကိကနှင့် အတူထား၍ အမ္ဗဋ္ဌကို ဟံသကောဠမောရတို့နှင့် အတူထားလျက် မိန့်တော်မူသောကြောင့် မာန်ကျသွားပြီဟု ယူဆလေသည်။

တတိယဣဏ္ဍဝါဒအဖွင့် ပြီး၏။

ဒါသိပုတ္တဝါဒ အဖွင့်

၂၆၇။ နိမ္မာဒေတိ-ကား၊ နိမ္မဒေတိ-မာန်မရှိသည်တို့ကို ပြု၏၊ နိမ္မာနေ-မာန်မရှိသည်တို့ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ ယန္ဒုနာဟန္တိ-ကား၊ အဟံ-ငါသည်၊ ယဒိ (ပုဗ္ဗေယျ)-အကယ်၍ မေးရမူကား ကောင်းလေစ၊ ကဏ္ဏာယနော၊ပေ၊ ဣဒံ ဝစနံ-ဤစကားကို၊ အမ္ဗဋ္ဌော-သည်၊ တိက္ခတ္တုံ- ၃ ကြိမ်၊ မဟာသဒ္ဒေန-ကျယ်စွာသော

နိမ္မာဒေတိ။ ။ဘူဝါဒိ မဒဓာတ်သည် ဂဗ္ဘ (မာန်မူခြင်း) အနက်ကိုဟော၏၊ "မဒတိ-မာန်မူတတ်၏၊ ဣတိ မဒေါ" နတ္ထိ မဒေါ ယေသံတိ နိမ္မဒါ၊ ဤသို့ သမာသ်နာမ်ပုဒ် ဖြစ်ပြီးနောက် ကရဓာတ်၏အနက်၌ ဣပစ္စည်းသက် ဝေါ်ပြု၍ "နိမ္မဒေတိ" ဟု နာမဓာတ် ဖြစ်၏၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ "နှိမ်၏" ဟုဆိုလိုသည်၊ "နိမ္မာ" ဟု ရှိသည်မှာ ဝါစာသိလိဒ္ဓဖြစ်အောင် အကို အာပြုထားခြင်းသာတည်း-ဟု သိစေလို၍ "နိမ္မဒေတိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ နိမ္မာနေ ကရောတိ ဖြင့်လည်း ကရဓာတ်၏အနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်ထားသော နာမဓာတ်ဟု ပြသည်။

အသံဖြင့်၊ အဝေါစ ကိရ-သတတ်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ အဝေါစ-နည်း၊ အသုဒ္ဓဘာဝံ-မိမိအမျိုး၏ မစင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနာတိ ကိံ-သိသည်မဟုတ်လော၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ (အချို့စာအုပ်များ၌ "နု ဇာနာတိ ကိံ-မသိသလော" ဟု ရှိ၏။) အာမ-အိမ်း၊ (အသုဒ္ဓဘယဝံ-ကို၊) ဇာနာတိ-သိပါ၏၊ ဇာနန္တော-သိပါသော်လည်း၊ ဧတံ ကာရဏံ-ဤအသုဒ္ဓဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ ဘဝပဋိစ္စန္နံ-ဘဝများစွာဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုအကြောင်းကို၊ အနေန-ဤရဟန်းဂေါတမသည်၊ နု ဒိဋ္ဌ-မမြင်အပ်၊ ဝါ-မမြင်နိုင်၊ အပဿန္တော-မမြင်နိုင်လတ်သော်၊ ဝါ-မမြင်နိုင်သော၊ မဟာသမဏော-ရဟန်းကြီးသည်၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ဝက္ခတိ-ပြောဆိုနိုင်လတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာနော-သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) မာနထဒ္ဓတာယ-မာနဖြင့် ခက်ထန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဝေါစ-ကဏ္ဍာယနောဟမသ္မိဟု ပြောပြီ။

မာတာပေတ္တိကန္တိ-ကား၊ မာတာပိတရံ-တို့၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ("နာမ ဂေါတ္တံ"၌ စပ်၊) နာမဂေါတ္တံတိ-ကား၊ ပဏ္ဏတ္တိဝသေန-နာမည်ပညတ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နာမံ-အမည်ကို၊ ပဝေဏီဝသေန-အစဉ်အဆက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂေါတ္တံ-အနွယ်ကို၊

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိတော်၌ "သက္ကေသု ဣဇ္ဈတိ ဝါဒေန နိမ္မာဒေတိ" နေရာဝယ် "သက္ကေ ဣဇ္ဈတိ ဝါဒေန" ဟု ရှိမှ "နိမ္မာနေ" အရ သက္ကတို့ကို ရသဖြင့် အရတူ ဝိဘတ်တူဖြစ်မည်၊ ရှေ့ဝါကျတို့၌ နိပါတေသိအတွက် "သက္ကေသု"ဟု အာဓာရထားသည်။

နု ဇာနာတိတိ အာမ ဇာနာတိ။ ။ဤပုစ္ဆာဝါကျနှင့် ဝိသဇ္ဇနဝါကျသည် ရှေ့နောက် မလိုက်လျှော၊ အာမသဒ္ဒါသည် ရှေ့အမေးကို ဝန်ခံရာ၌ သုံးစွဲအပ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤအဖြေကို ကြည့်လျှင် "ကိံ အသုဒ္ဓဘာဝံ ဇာနာတိ" ဟုသာ ရှေ့ဝါကျ ရှိသင့်၏၊ ဤသို့ရှိမှ "ဇာနာတိ ကိံ-သိသည် မဟုတ်လော၊ အာမ-အိမ်း၊ ဇာနာတိ-သိ၏" ဤသို့ ရှေ့နောက် လိုက်လျောသည်။

တံ အနေန နု ဒိဋ္ဌံ။ ။အမ္ဗဋ္ဌသည် သူ့အနွယ်၏ မစင်ကြယ်ကြောင်းကို မြင်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ "ဝေမေဝ" မေ ဘော ဂေါတမ သုတံ" စသည်ဖြင့် ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း သူ့အနွယ်၏ မစင်ကြယ်ကြောင်းကို ဝန်ခံလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် "အနေန" အရ ဘုရားရှင်ကို စွဲရသည်၊ "ရဟန်းဂေါတမ၏သည် ဘဝများစွာဖြင့် ဖုံးထားအပ်ပြီးဖြစ်၍ မိမိ (အမ္ဗဋ္ဌ) အနွယ်၏ မစင်ကြယ်ကြောင်း မမြင်နိုင်" ဟု တွေးသည်။

မာတာပေတ္တိကံ။ ။[မာတာပေတ္တိကပုဒ်ပြီးပုံကို ပြဟူဇာလသုတ် ဥဒ္ဓေဒဝါဒ အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဤပုဒ်သည် နာမဂေါတ္တံ၏ ဝိသေသနတည်း၊ နာမဂေါတ္တံပုဒ်ကား "ဂေါတ္တနာမံ" ဟု ဆိုလိုလျက် ဝိသေသန နောက်ကျသော ကမ္မဓာရဲသမာသ်တည်း၊ အမ္ဗဋ္ဌသည် "ကဏ္ဍာယနောဟမသ္မိ ဘော ဂေါတမ" ဟု ပြန်၍ ပြောရာ၌ "ကဏ္ဍာယနဟူသော အမည်သည် အနွယ်ကို အကြောင်းပြု၍ ရအပ်သော အနွယ်နာမည်ဖြစ်သည်-ဟူလို။

အနုဿရတောတိ-ကား၊ အနုဿရန္တသ-အစဉ်လိုက်လတ်သော်၊ ကုလကောဋိ-အမျိုး၏ အစွန်းအစကို၊ သောဓေန္တသ-သုမ်သင်လတ်သော်၊ အယျပုတ္တာတိ-ကား၊ သာမိနော-အရှင်သခင်၏၊ ပုတ္တာ-တို့သည်၊ ("ဘဝန္တို" ၌ စပ်၊) [အယျသဒ္ဒါသည် အယျိုရက (အရှင်သခင်) အနက်ဟောဟု သိစေလို၍ "သာမိနော + ပုတ္တာ" ဟု ဖွင့်သည်။] ဒါသိပုတ္တောတိ-ကား၊ ယရဒါသိယာဝ-အိမ်ကျွန်မ၏ပင်၊ ပုတ္တော-သည်၊ ("အသိ" ၌ စပ်၊) ဣမိနာ-ဤ "အယျပုတ္တာ သကျာ ဘဝန္တို, ဒါသိပုတ္တော တွမသိ သကျာနံ" ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ (ဒသေတိ၏ ကရိုဏ်းထည့်သည်၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (သကျတို့က အယျပုတ္တာဖြစ်၍, သင်က ဒါသိပုတ္တာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒါသေန-ကျွန်သည်၊ သာမိနော-အရှင်သခင်တို့သို့၊ ဥပသုက်မိတဗ္ဗာ-ချဉ်းကပ်ထိုက်ကုန်၏၊ ဧवं-ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အနုပသက်မန္တို-မချဉ်းကပ်သော၊ တं-သင့်ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ သကျာ-တို့သည်၊ အနုဇ္ဈိသု-ရည်စူး၍ ရယ်ကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒေသတိ-၏။

ဣဟတော-ဤ "ဒါသိပုတ္တော တွမသိ သကျာနံ" ဟူသော ပါဠိရပ်မှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ တသ - ထိုအမွှဋ္ဌ၏၊ ဒါသဘာဝံ - ကျွန်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သကျာနံ - သာကီဝင်တို့၏၊ သာမိဘာဝံစ - အရှင်သခင်တို့၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပကာသေတွာ-ထင်ရှားပြု၍၊ အတ္တနောစ-ကိုယ်တော်၏လည်းကောင်း၊ အမွှဋ္ဌသ-၏လည်းကောင်း၊ ကုလဝံသ-အမျိုး၏ အနွယ်ကို၊ အာဟရန္တော-ဆောင်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ၊) သကျာ ခေါပနာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊

အနုဿရတော။ ။အစဉ်လိုက်၍ အမှတ်ရရုံ (အောက်မေ့ရုံ) မျှကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ အမျိုး၏ စင်ကြယ်-မစင်ကြယ်ကို စုံစမ်းသောအားဖြင့် အရင်းအစတိုင်အောင် လိုက်၍ စစ်ဆေးခြင်းကို "အနုဿရတော"အရ ယူစေလိုသောကြောင့် "ကုလကောဋိ သောဓေန္တသ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ ဤသဝိဘတ်ကိုလည်း တစ်ဝါကျတည်း၌ ရှိသော တေသဒ္ဒါနှင့် အရ မတူသောကြောင့် လက္ခဏအနက်၌ သက်ပါစေ။

ယရဒါသိယာဝ ပုတ္တော။ ။နောက်၌ "ဒါသာ" မည်သော ကျွန်မကို ပြလိမ့်မည်၊ ထိုကျွန်မသည် အိမ်၌ မွေးဖွားသော ယရဒါသီတည်း။ ထို့ကြောင့် ဒါသိပုတ္တောကို "ယရဒါသိယာ" ဟု ဖွင့်သည်။

မေးဖွယ်။ ။"အမွှဋ္ဌကို ဒါသိပုတ္တောဟု နှိမ့်ချ၍ မိန့်တော်မူအပ်သော စကားသည် ဖရုသဝါစာ မဖြစ်ပါလော" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား-အမွှဋ္ဌသည် မာနဖြင့် ခက်ထန်နေသူတည်း၊ သူ၏ မျိုးရိုးဇာတ်ကို ထင်ရှားအောင် မပြလျှင် မာနလျှော့မည် မဟုတ်၊ မာနမလျှော့လျှင် ရတနာ ၃ ပါးကို အထင်သေးလိမ့်မည်၊ မာနလျှော့လျှင်ကား ရတနာ ၃ ပါးကို အထင်မသေးဘဲ ဆည်းကပ်လိမ့်မည်၊ ဤသို့သူ၏အကျိုးကို မျှော်၍ "ဒါသိပုတ္တော" ဟု မိန့်တော်မူရကား "ဖရုသဝါစာ" မဖြစ်ပါ။

အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ - ထိုသက္ခာ ခေါ် ပန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဒဟန္တိတိ-ကား၊ ထပေန္တိ-ထားကြကုန်၏၊ (ပညတ်ကြကုန်၏။) သြက္ကာကော-. သြက္ကာကမင်းသည်၊ နော-ငါတို့၏၊ ပုဗ္ဗပုရိသော-ရှေးဦးဖြစ်သော ယောက်ျားတည်း၊ ဝါ-ရှေးဦးစွာဖြစ်သော ယောက်ျားတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ကရောန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်၊ တဿ ရညော-ထိုသြက္ကာကမင်း၏၊ ကထန ကာလေ-စကားပြောရာ အခါ၌၊ ဥက္ကာ ဝိယ-မီးရှူးရောင်ကဲ့သို့၊ မုခတော-ခံတွင်းမှ၊ ပဘာ-အရောင်သည်၊ နိစ္ဆရတိ ကိရ-ထွက်သတတ်၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ တံ-ထိုမင်းကို၊ သြက္ကာကော-သြက္ကာကဟူ၍၊ သဠာနိ်သု-သိမ့်တ်ကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ပဇာဇေသိတိ-ကား၊ နိဟရိ-နှင်ထုတ်ပြီ၊ [နှင်ထုတ်သည် မဟုတ်, ချော့ချော့မော့မော့ ပြော၍ ထွက်သွားစေရခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပပုဗ္ဗ ဝဇ ဓာတ်နှင့်အညီ "နိက္ခာမေသိ-ထွက်သွားစေပြီ" ဟု ဖွင့်သင့်၏၊ ချော့မော့၍ ထွက်သွားစေရပုံကို ဝတ္ထုကြောင်း၌ ကြည့်ပါ။]

ဣဒါနိ-၌၊ တေ-ထိုမင်းသားတို့ကို၊ နာမဝသေန-နာမည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒသေန္တော-မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) သြက္ကာမုခန္တိ အာဒီ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတြ-ထိုသြက္ကာမုခံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗီ - အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သော၊ ကထာ-စကားတည်း၊

ဒဟန္တိ။ ။သဒ္ဒနီတိ, ဓာတ္တတ္ထသင်္ဂဟ, ဋီကာသစ်တို့၌ ဓာရဏအနက်ဟော ဒဟ ဓာတ်ဟု ဆိုကြ၏၊ မိမိကား "ထပေန္တိ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဓာဓာတ်ဟု ယူလို၏၊ ဒွေဘော် ပြု၍ "ဒဟ" ဟု ပြီးနိုင်ပုံကို ဧဝံ မေ သုတ်အဖွင့် "အတ္တနော ဒဟန္တော" ပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ။ [သမ္မာ ပဏိဟိတံ၌ ပ + နိ ဓာဓာတ်, ဓာ၏ အာကို ဣ, ဓကို ဟပြု၍ ပြီး၏၊ သမ္မာပဏိဟိတံတိ-သမ္မာ ထပိတံ၊ ဓမ္မပဒ-သောရေယ္ယဝတ္ထု ဂါထာအဖွင့်၊ သမ္မာ အာဓိယတိ ထပေတိတိ သမာဓိ-အဌသာလိနီ, ဓမ္မဒ္ဒေသအဖွင့်၊ ဤကား ဓာဓာတ်၏ ထပနအနက် ဖွင့်ပုံတည်း။] ဤထပေန္တိကို ဋီကာ၌ "ပညပေန္တိ-ပညတ်ထားကြကုန်၏" ဟု ဖွင့်၍, ထိုပညတ်ထားပုံကိုပင် ထင်ရှားစေလို သောကြောင့် "သြက္ကာကော နော ပုဗ္ဗပုရိသောတိ ဧဝံ ကရောန္တိ" ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

သြက္ကာကော။ ။ဥက္ကာ ဝိယာတိ သြက္ကာ (ပဘာ)၊ ဥပမာအနက်၌ ဏပစ္စည်း၊ သြက္ကာ ကမတိ နိက္ခမတိ ယတောတိ သြက္ကာကော၊ ဤသို့ကြံစေလို၍ "ဥက္ကာ ဝိယ မုခတော ပဘာ နိက္ခမတိ" ဟု ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ ပြခဲ့သော ဝိဂြိုဟ်အရ မုခကိုသာ ရသင့်သော်လည်း ဧကဒေသုပစာရအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူပါ၊ သွားတို့က အရောင်တောက်သောကြောင့် ခံတွင်းမှ အရောင်ထွက်သော မင်း-ဟူလို။

သဠာနိ်တိ။ ။ဤ၌ ဣတိသဒ္ဒါပါသည်မှာ ပိုဟန်တူ၏၊ ဆရာတို့ကား "ကသ္မာ ပန သြက္ကာကောတိ သဠာနိ်သု၊ ဣတိ ပဒ္ဓာ" ဟု အပိုထည့်ပြီးလျှင် "ကိရ (ယသ္မာ) ၊ပေ၊ သဠာနိ်သု၊ ဣတိ (ဝိသဇ္ဇနံ)" ဟု အနက်ပေးတော်မူကြသည်။

ကိရ-တစ်ဆင့်စကား ကြားဖူးသည်ကား၊ ပဌမကပ္ပိကာနံ-ပဌမကမ္ဘာ၌ ဖြစ်သူတို့၏၊ ဝါ-ကမ္ဘာဦး၌ ဖြစ်သူတို့၏၊ မဟာသမ္မတသ-မဟာသမ္မတဖြစ်သော၊ ရညော-၏၊ ရောဇေနာမ-ရောဇမည်သော၊ ပုတ္တော-သားတော်သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ရောဇဿ-၏၊ ဝရရောဇေနာမ-သော၊ (ပုတ္တော, အဟောသိ၊) ဝရရောဇဿ ကလ္ယာဏော (ပုတ္တော အဟောသိ၊) ကလ္ယာဏဿ ဝရကလ္ယာဏော (ပုတ္တော အဟောသိ၊) ဝရကလ္ယာဏဿ မန္ဓာတာ-မန္ဓာတုမည်သော၊ (ပုတ္တော အဟောသိ၊) မန္ဓာတုဿ ဝရမန္ဓာတာ (ပုတ္တော အဟောသိ၊) ဝရမန္ဓာတုဿ ဥပေါသထော (ပုတ္တော အဟောသိ၊) ဥပေါသထဿ ဝရော (ပုတ္တော အဟောသိ၊) ဝရဿ ဥပ ဝရော (ပုတ္တော အဟောသိ၊) ဥပဝရဿ မယဒေဝေါ (ပုတ္တော အဟောသိ)။

မယဒေဝဿ-မယဒေဝမင်း၏၊ ပရမ္မရာယ-နောက်နောက်အားဖြင့်၊ ဝါ-အဆက်အဆက်အားဖြင့်၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ပရမ္မရာ-နောက်နောက် ဖြစ်ကုန်သော" ဟု ရှိ၏။] စတုရာသီတိခတ္တိယသဟဿာနိ-ရှစ်သောင်းလေးထောင်သောမင်းတို့သည်၊ အဟေသုံ - ကုန်ပြီ၊ တေသံ - ထိုမင်းတို့၏၊ ပစ္ဆတော - နောက်၌၊ တယော-၃ ဆက်ကုန်သော၊ သြက္ကာကဝံသာ-သြက္ကာကမင်း၏ အနွယ်တို့သည်၊ အဟေသုံ၊ တေသု-ထို ၃ ဆက်သော သြက္ကာကမင်း၏ အနွယ်တို့တွင်၊ တတိယ သြက္ကာကဿ - တတိယမြောက် သြက္ကာကမင်း၏၊ ဟတ္ထာ-ဟတ္ထာမည်သော မိဖုရားလည်းကောင်း၊ပေ၊ ဝိသာခါ-မည်သော မိဖုရားလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပဌ-ကုန်သော၊ မဟေသိယော-မိဖုရားတို့သည်၊ အဟေသုံ-ကုန်ပြီ၊ ဧကေကိဿာ-

---

ပဌမကပ္ပိကာနံ ကိရ။ ။ကိရသဒ္ဒါသည် အနုဿဝနတ္ထ (တစ်ဆင့်ကြားခြင်း) အနက်ဟော နိပါတ်တည်း၊ တစ်ဆင့်ကြားဖြစ်သောကြောင့် နောက်၌ ဆိုအပ်လတ္တံသော မင်းအဆက်ဆက်၌ အခြားကျမ်းစာများ အဆိုနှင့် အယူကွဲပြားနိုင်ခြင်းကိုလည်း ဤကိရသဒ္ဒါဖြင့် ဥလ္လိင်-သိစေသည်၊ (ထင်ရှားပြသည်၊) အဆင့်ဆင့် ကြားခဲ့ရသောကြောင့် မည်သူ, အယူသာ အမှန်ဟု မဆိုနိုင်ပါ-ဟူလို။

မဟာသမ္မတဿ။ ။သမ္မနိယိတ္ထ-ရာဇာဟု သမုတ်အပ်ပြီ၊ ဤတို့ သမ္မတော၊ မဟန္တေဟိ-များစွာသော လူတို့သည်+သမ္မတော မဟာသမ္မတော။ [အယ်နော ရာဇာတိ မဟာဇနေန (လူအများသည်) သမ္မနိတ္ထာ ထပိတတ္ထာ "မဟာသမ္မတော"တိ ဧဝံ သမ္မတဿ။]

တတိယသြက္ကာကဿ။ ။မယဒေဝမင်းဆက်၌ ထောင်ပေါင်းများစွာသော မင်းတို့၏ နောက်အဖို့ဝယ် ပဌမ သြက္ကာကမင်း ဖြစ်၏၊ ထိုမင်း၏ နောက်၌ ထောင်ပေါင်းများစွာသော မင်းတို့ ခြားပြီးနောက် ဒုတိယ သြက္ကာကမင်း ဖြစ်၏၊ ထိုမင်း၏ နောက်၌လည်း ထောင်ပေါင်းများစွာသော မင်းတို့ ခြားနားပြီးနောက် တတိယ သြက္ကာကမင်းဖြစ်၏၊ ထိုမင်းကို ရည်ရွယ်၍ "တတိယ သြက္ကာကဿ" ဟု ဆိုသည်။

တစ်ယောက်သော မိဖုရားဇ၊ ပဋ္ဌပဋ္ဌက္ကတ္ထိသတပရိဝါရာ-၅ ရာစီ ၅ ရာစီသော မောင်းမ အခြံအရံတို့သည်၊ (အဟေသုံ၊) သဗ္ဗဇေဋ္ဌာယ-အလုံးစုံတို့၏ အကြီးအကဲ ဖြစ်သော မိဖုရားခေါင်၏၊ သြက္ကာမုခေါ-သြက္ကာမုခမည်သော သားတော် လည်းကောင်း ၊ပေ၊ သိနိသူရော-သိနိသူရမည်သော သားတော်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ပုတ္တာ-သားတော်တို့သည်၊ (အဟေသုံ၊) ပိယာ-ပိယာမှည်သော သမီးတော်လည်းကောင်း ၊ပေ၊ ဝိဇိတသေနာ-မည်သော သမီးတော်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋ္ဌ-၅ ယောက်ကုန်သော၊ ဓီတရော-သမီးတော်တို့သည်၊ (အဟေသုံ၊) ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ သာ-ထိုမိဖုရားခေါင်ကြီးသည်၊ နဝ-ကိုးယောက်ကုန်သော၊ ပုတ္တေ-သားတော်, သမီးတော်တို့ကို၊ ဝိဇာယိတ္မာ-ဖွားမြင်ပြီး၍၊ ဣာလံ-သေချိန်ကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ။

အထ-ထိုအခါ၌၊ (မိဖုရားခေါင်ကြီး ကွယ်လွန်ရာ ထိုအခါ၌၊) ရာဇာ-သည်၊ အည်-အခြားသော၊ ဒဟရိ-ငယ်သော၊ အဘိရူပ်-လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသော၊ (အလွန်လှသော၊) ရာဇဓီတရံ-မင်းသမီးကို၊ အာနေတ္မာ-ဆောင်ယူ၍၊ အဂ္ဂမဟေသိဌာနေ-အဂ္ဂမဟေသိအရာ၌၊ ထပေသိ-ထားပြီ၊ သာ-ထိုထိုမိဖုရားသည်၊ ဇန္ဓိနာမ-ဇန္ဓမည်သော၊ ပုတ္တံ-ကို၊ ဝိဇာယိ-ဖွားမြင်ပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ (သားတော် ဖွားမြင်ရာ ထိုအခါ၌၊) နံ-ထိုဇန္ဓမင်းသားကို၊ ပဋ္ဌမဒိဝသေ-ငါးရက်မြောက်နေ့၌၊ အလက်ရိတ္မာ-၍၊ ရညော-အား၊ ဒဿေသိ-ပြပြီ၊ ရာဇာ-သည်၊ တုဋ္ဌော-နှစ်သက်သည်၊ (ဟုတ္မာ၊) တဿာ-ထိုမိဖုရားအား၊ ဝရံ-ဆုကို၊ အဒါသိ-ပေးပြီ၊ သာ-ထိုမိဖုရားသည်၊ ဥတကေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ မန္ဒေတ္မာ-တိုင်ပင်၍၊ ပုတ္တသ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ရဇ္ဇံ-မင်းအဖြစ်ကို၊ ယာစိ-တောင်းပြီ၊ ရာဇာ-သည်၊ ဝသလိ-အယုတ်မ၊ နသ-ပျက်စီးလော၊ မမ-ငါ၏၊ ပုတ္တာနံ-သားတော်ကြီးတို့၏၊ အန္တရာယံ-အန္တရာယ်ကို၊ ဣစ္ဆသိ-အလိုရှိဘိ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ တဇ္ဇေသိ-ကြိမ်းမောင်းပြီ၊ သာ-ထိုမိဖုရားသည်၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ရဟော-ဆိတ်ကွယ်ရာ အရပ်၌၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ပရိတောသေတ္မာ-နှစ်သက်စေ၍၊ မဟာရာဇ-မဟာရာဇာ၊ မုသာ ဝါဒေါနာမ-မုသားပြောခြင်းမည်သည်၊ နု ဝဋ္ဋတိ-မသင့်ပါ၊ ဣတိ အာဒီနိ-ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္မာ-၍၊ ယာစတိယေဝ-တောင်းမြဲ တောင်းသည်သာ။

အထ-ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ-သည်၊ ပုတ္တေ-သားတော်ကြီးတို့ကို၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်၍ပြောဆိုပြီ၊ (ကိုး-အဘယ်သို့ ပြောဆိုသနည်း၊) တာတာ-သားတော်တို့၊ အဟံ-ခမည်းတော်သည်၊ တုမှာကံ-အသင်တို့၏၊ ကနိဋ္ဌ-ညီတော် အငယ်ဖြစ်သော၊

ပဋ္ဌမဒိဝသေ။ ။ဇာတိယာ ပဋ္ဌမဒိဝသေ-ဖွားသည်မှ စ၍ ငါးရက်မြောက် နေ့၌၊ ဗြာဟ္မဏမဟာဒိမင်္ဂလ် လောကာစိဏ္ဏ-နာမည်မှည့်ခြင်း အစရှိသော မင်္ဂလာသည် လူတို့၏ အလေ့အကျင့် ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ ပဋ္ဌမဒိဝသေ အလက်ရိတ္မာတိ၊-ဋီကာသစ်။

ဇန္ဓကုမာရ်-ဇန္ဓမင်းသားကို၊ ဒီသွာ-မြင်ရ၍၊ တဿ-ထိုဇန္ဓမင်းသား၏၊ မာတုယာ-မယ်တော်အား၊ သဟသာ-အဆောတလျင်၊ ဝရံ-ဆုကို၊ အဒါသိ-ပေးမိပြီ၊ သာ-ထိုမိဖုရားသည်၊ ပုတ္တဿ-၏၊ ရဇ္ဇံ-ကို၊ ပရိဏာမေတုံ-ညွှတ်စေခြင်းငှာ၊ ဣစ္ဆတိ-၏၊ တုမှေ-တို့သည်၊ မဂ်လဟတ္ထိ-မဂ်လာဆင်တော်ကိုလည်းကောင်း၊ မဂ်လအဿ-မဂ်လာမြင်းတော်ကိုလည်းကောင်း၊ မဂ်လရထဉ္စ-မဂ်လာရထားတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ ယတ္ထကေ-အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ (ဟတ္ထိအဿရထေ-ဆင်, မြင်း, ရထားတို့ကို၊ ဂဟေတုံ-ယူခြင်းငှာ၊) ဣစ္ဆထ-ကုန်၏၊ တတ္ထကေ-ကုန်သော၊ ဟတ္ထိအဿရထေ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဂစ္ဆထ-သွားကြကုန်၊ မမ-ခမည်းတော်၏၊ အစ္စယေန-ကွယ်လွန်တော်မူရာ အခါ၌၊ အာဂန္တွာ-လာ၍၊ ရဇ္ဇံ-ကို၊ ကရေယျာထ-ပြုလုပ်ကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (အာမန္တေသိ-ခေါ်၍ ပြောဆိုပြီ၊) ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီး၍၊ အဌာသိ-ရှစ်ယောက်ကုန်သော၊ အမစ္စေဟိ-အမတ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ ဥယ္ယောဇေသိ-လွှတ်လိုက်ပြီ။

တေ-ထိုမင်းသားတို့သည်၊ နာနပ္ပကာရံ-အထူးထူးသော အပြားရှိအောင်၊ (ကြိယာဝိသေသန၊) ရောဒိတ္တာ-ငိုကြွေး၍၊ ကန္ဒိတ္တာ-မြည်တမ်း၍၊ တာတ-ခမည်းတော်၊ အမှာကံ-သားတော်တို့၏၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ ခမထ-သည်းခံတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ရာဇာနဿေဝ-ခမည်းတော်မင်းကိုလည်းကောင်း၊ ရာဇောရောဓေစ-မင်း၏ မောင်းမတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခမာပေတွာ-သည်းခံစေပြီး၍၊ မယံပိ-ငါတို့သည်လည်း၊ ဘာတူဟိ-မောင်တော်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ ဂစ္ဆာမ-လိုက်သွားကြကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ရာဇာနံ-ကို၊ အာပုစ္ဆိတ္တာ-ခွင့်ပန်ပြီး၍၊ နဂရာ-မှ၊ နိက္ခန္တာ (နိက္ခန္တိယော) - ထွက်လာကုန်သော၊ ဘဂိနိယော-နှမတော်တို့ကို၊ အာဒါယ-ခေါ်ယူ၍၊ စတုရင်္ဂိနိယာ-၄ ပါးသော အဂီရှိသော၊ သေနာယ-စစ်တပ်သည်၊ ပရိဝုတာ-ခြံရံအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) နဂရာ-မှ၊ နိက္ခမိသု-ထွက်ကြကုန်ပြီ။

သဟသာ ဝရံ အဒါသိ။ ။ပုတ္တဒဿနေန သောမနဿပ္ပတ္တော-သားတော်ကို မြင်ရသည့်အတွက် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်လှသည်ဖြစ်၍၊ သဟသာ အဝိမံသိတွာ-အဆောတလျင် မဆင်ခြင် မစဉ်းစားမိဘဲ (သားတော်ကြီးများ၏ အရေးကို မတွေးမိဘဲ၊) တုဋ္ဌိယာ ဝသေန ဝရံ အဒါသိ "ယံ ဣစ္ဆသိ တံ ဂဏှာဟိ-နှစ်သက်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့် "လိုတာ ယူစေ" ဟု ဆုပေးမိပြီ။

ရဇ္ဇံ ပရိဏာမေတုံ ဣစ္ဆတိ။ ။သာ ဇန္ဓကုမာရသ မာတာ မမ တံ ဝရဒါနံ အန္တရံ ကတွာ ဣမံ ရဇ္ဇံ ပရိဏာမေတုံ ဣစ္ဆတိ-ဇန္ဓမင်းသား၏ ထိုမယ်တော်ကလေးသည် ထိုဆုတော်ပေးမှုကို အကြောင်းပြု၍ သူ၏ သားတော်ကို ဤတိုင်းပြည်ကို ညွှတ်စေလို (လွှဲစေလို) သည်။

ကုမာရာ-မင်းသားတို့သည်၊ ပိတု-ခမည်းတော်၏၊ အစ္စယေန-ကွယ်လွန်ရာ အခါ၌၊ အာဂန္တာ, ရဇ္ဇ-မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေန္တသဿိ-တိုင်းသူပြည်သား လူအများကို ပြုစေကြကုန်လတ္တံ့တဲ့၊ ဂစ္ဆာမ - လိုက်သွားကြကုန်စို့၊ နေ - ထိုမင်းသားတို့ကို၊ ဥပဋ္ဌဟာမ-လုပ်ကျွေးကြကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ ဗဟူ-များစွာကုန်သော၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ အနုဗန္ဓံသု-အစဉ်လိုက်ကြကုန်ပြီ၊ ပဌမဒိဝသေ-ပဌမနေ့၌၊ ယောဇနမတ္တာ-တစ်ယူဇနာအတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ သေနာ-စစ်တပ်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဒုတိယေ-ဒုတိယနေ့၌၊ ဒွိယောဇနမတ္တာ-၂ ယူဇနာအတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ (သေနာ အဟောသိ၊) တတိယေ-တတိယနေ့၌၊ တိယောဇနာ-၃ ယူဇနာအတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ (သေနာ အဟောသိ၊) ကုမာရာ-တို့သည်၊ မန္တယိံသု-တိုင်ပင်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ၊) ဗလကာယော-စစ်သည်ဗိုလ်ပါ အပေါင်းသည်၊ မဟာ-များ၏၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ကဠိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ သာမန္တရာဇာနံ-အနီးဖြစ်သော မင်းကို၊ မဒ္ဒိတွာ-နှိပ်နင်း၍၊ ဇနပဒံ-ဇနပုဒ် နယ်မြေကို၊ သစေ ဂဏှေယျာမ-အကယ်၍ ယူကြကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) သောပိ-ထိုမင်းသည်လည်း၊ နော-ငါတို့ကို၊ နပ္ပသဟေယျ-ပြန်၍ မလွှမ်းမိုးနိုင်ရာ၊ ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့၏ (အူပေါ်၌၊) ကတာယ-ပြုအပ်သော၊ ပိဠာယ-နှိပ်စက်ခြင်းဖြင့်၊ ကိံ-အဘယ် အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ အယံ ဇမ္ဗုဒီပေါ-ဤဇမ္ဗူဒီပ်သည်၊ မဟာ-ကျယ်ဝန်းပါ၏၊ အရညေ-တောင်၌၊ နဂရံ-မြို့ကို၊ မာပေဿာမ-ဖန်ဆင်းကြကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ (မန္တယိံသု၊) ဣတိ-ဤသို့တိုင်ပင်ပြီး၍၊ ဟိမဝန္တာဘိမုခါ-ဟိမဝန္တာသို့ ရှေးရှု ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဂန္တာ-သွား၍၊ နဂရဝတ္ထုံ-မြို့ရာကို၊ ပရိယေသိံသု-ရှာမှီးကြ ကုန်ပြီ။

စ-ဆက်၊ တသ္မိံ သမယေ-ထိုအခါ၌၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ ဗောဓိသတ္တော-ဘုရားလောင်းသည်၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ-များသော ဥစ္စာအနှစ်ရှိသော ပုဏ္ဏားမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ - ဖြစ်၍၊ ကပိလဗြာဟ္မဏောနာမ - ကပိလပုဏ္ဏားမည် သည်၊ [ကပိလသဒ္ဒါသည် အညိုရောင် အဝါ အရောင် ၂ မျိုးရောသော ကြောင်သော အဆင်းကို ဟော၏၊ ထိုအဆင်းရှိသောကြောင့် " ကပိလ " ဟု ခေါ်သည်။]

နပ္ပသဟေယျ။ ။သဟဓာတ်သည် ခန္ဓိ-အဘိဘဝန ၂ နက်ကို ဟော၏၊ ဋီကာ၌ "နပရိယတ္တော ဘဝေယျ-မစွမ်းနိုင်ရာ" ဟု ဖွင့်၏၊ "ပြန်၍ မလွှမ်းမိုးနိုင်ရာ" ဟု ဆိုလို၏၊ ငါတို့က အနီးဖြစ်သော မင်းတို့၏ တိုင်းပြည် ဇနပုဒ်ကို လုယူလျှင် "သောပိ နော နပ္ပသဟေယျ-ထိုအလုခံရသော မင်းသည်လည်း ငါတို့ကို တုန့်ပြန်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ရာ" ဤသို့ အဓိပ္ပာယ် ရ၏။ ထို့ကြောင့် "ကိं ပရေသံ ပီဠာယ ကတာယ-သူတစ်ပါးတို့ကို နှိပ်စက်ခြင်းဖြင့် ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း" ဟု ဆက်၍ ကြံကြသည်။ [ဋီကာသစ်၌ကား "နိဝါသတ္ထာယ ပရိယတ္တော နဘဝေယျ-ထိုဇနပုဒ်သည်လည်း နေခြင်းအကျိုးငှာ မစွမ်းနိုင်သည် ဖြစ်ရာ၏၊ ဝါ-မနေ လောက်ရာ" ဟု ဖွင့်လေသည်၊ စဉ်းစားပါ။]

ဟုတ္တာ, နိုက္ခမ္မ-အိမ်မ္မ ထွက်၍၊ ဝါ-ကာမဂုဏ်တို့မှ ထွက်၍၊ ဣသိပတ္တဇ-ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ပတ္တဇိတ္တာ-ကပ်ရောက်၍၊ ဟိမဝန္တပသေ-ဟိမဝန္တာဘေး၌၊ ပေါက္ခရဏိယာ-ရေကန်၏၊ တီရေ - ကမ်းနား၌၊ သာကဝနသဏ္ဍေ - ဟင်းသီးဟင်းရွက် တောအုပ်၌၊ ပဏ္ဏသာလ-သစ်ရွက်ကျောင်းကို၊ မာပေတ္တာ-ဖန်ဆင်း၍၊ ဝသတိ-နေ၏။

သော-ထိုကပိလရသေ့သည်၊ ဘူမ္မဇာလံနာမ-ဘုမ္မဇာလာမည်သော၊ ဝိဇ္ဇ-အတတ်ကို၊ ဇာနာတိ-သိ၏၊ ယာယ-ယင်းအတတ်ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်၌၊ အသီတိ ဟတ္ထေ-အတောင်ရှစ်ဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ အာကာသေ-ကောင်းကင်၌ လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ-မြေအောက်၌၊ (အသီတိဟတ္ထေ) စ-အတောင်ရှစ်ဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်၌လည်းကောင်း၊ ဘူမိယမ္မိ-မြေပေါ်၌လည်းကောင်း၊ ဂုဏဒေါသံ-ဂုဏ်အပြစ်ကို၊ ပဿတိ ကိရ-မြင်နိုင်သတတ်၊ ["ဟေဋ္ဌာ အသီတိ ဟတ္ထာယ ဘူမိယမ္မိစ"ဟု ဆရာတို့ ပေးတော်မူကြ၏၊ မိမိကား "ဟေဋ္ဌာစ"ဖြင့် အသီတိဟတ္ထေကို ဆည်း၍ "ဘူမိယမ္မိ"ဖြင့် "ဥဒ္ဓံ ဟေဋ္ဌာ" ၂ မျိုးလုံးကို ပေါင်း၍ ယူသည်ဟု ကြံသည်။]

တေသို့ ပဒေသေ-ကပိလရသေ့နေရာ ဤအရပ်၌၊ တိဏဂုမ္ဗလတာ-မြက်, ချုံ, နွယ်တို့သည်၊ ဒက္ခိဏာဝဋ္ဋာ-လက်ျာရစ်လည်ကုန်သည်၊ ပါစီနာဘိမုခါ-အရှေ့အရပ်သို့ ရှေ့ရှုဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဇာယန္တိ-ပေါက်ကုန်၏၊ သီဟဗျဂ္ဃါဒယော-ခြင်္သေ့, ကျား အစရှိသော သားရဲတို့သည်၊ မိဂသူကရေ-သမင်ဝက်တို့ကို၊ အနုပန္ဓမာနာ-အစဉ်လိုက်လာကုန်သော်လည်းကောင်း၊ သပ္ပဓိဋ္ဌာရာ-မြွေကြောင်တို့သည်၊ မဏ္ဍူကမူသိကေ - ဖား ကြွက်တို့ကို၊ အနုပန္ဓမာနာစ - သော်လည်းကောင်း၊ တံ ပဒေသံ-ထိုအရပ်သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ အနုပန္ဓိတုံ - ဆက်၍ လိုက်ခြင်းငှာ၊

- **သာကဝနသဏ္ဍေ။** - ။အဘိဓာန် (၄၅၉) ၌ "သာကော ဘုကော-ဟင်းရွက်"ဟု ရှိ၏၊ (၅၉၃) ၌ "မူလံ ပတ္တံ ကဋိရဂ္ဂံ ၊ပေ၊ သာကံ ဒသဝိဓံ မတံ" ဟု သာက (ဟင်းသီးဟင်းရွက်) အမျိုးအစား ၁၀ ပါးကို ပြ၏၊ ဤအဋ္ဌကထာ၌လည်း "ဣမသ္မိံ ပဒေသေ တိဏဂုမ္ဗလတာ"ဟု ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက် တောအုပ်သာ ဖြစ်သင့်သည်။ [ဋီကာသစ်၌ကား "သာကောနာမ သဗ္ဗသာရုမယော ရုက္ခဝိသေသော"စသည်ဖြင့် ဖွင့်လေသည်၊ "သာလဝန သဏ္ဍော"ဟု အင်ကြင်းပင်ဟော သာလသဒ္ဒါကို တွေ့သောကြောင့် ထိုသို့ဖွင့်မိဟန်တူသည်။]

ဘူမ္မဇာလံနာမ။ ။ဘူမိယာ + ပဝတ္တံ ဘုမ္မ-မြေ၌ဖြစ်သော ဂုဏ်နှင့် အပြစ်၊ ဘုမ္မံ + ဇာလေတိ ဇောတေတိတိ ဘုမ္မဇာလာ-မြေ၌ဖြစ်သော ဂုဏ်အပြစ်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော အတတ်၊ (တစ်နည်း) ဇလတိ (ဇေတေတိ ပါဌဉ္စ ဘဝတိ) ဇတာယာတိ ဇာလာ၊ ဘုမ္မသ + ဇာလာ ဘုမ္မဇာလာ-မြေ၌ဖြစ်သော ဂုဏ်အပြစ်ကို ထွန်းပြကြောင်းအတတ်၊

နှ သင်္ကြောန္တိ-မစ္စမ်းနှိုင်ကြကုန်၊ [နှ သင်္ကြောန္တိ နောက်၌ "တေ"ဟု ပါသည်ကား ပိုး၏။] တေဟိ-ထိုသမင် ဝက် ဖား ကြွက်တို့သည်၊ တေ-ထိုခြသေ့ ကျား မြွေ ကြောင်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ အညဒတ္ထု-စင်စစ်အားဖြင့်၊ သန္တဋ္ဌိတာ-ခြိမ်းချောက် အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) နိဝတ္တန္တိယေဝ-ပြန်နစ်ကြရကုန်သည်သာ၊ သော-ထို ကပိလရသေ့သည်၊ အယံ-ဤအရပ်သည်၊ ပထဝီယာ-မြေ၏၊ အဂ္ဂပဒေသော-အမြတ်ဆုံး အရပ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဥ တ္တာ-သိ၍၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်၌၊ အတ္တနော-၏၊ ပဏ္ဏသာလံ-သစ်ရွက်ကျောင်းကို၊ မာပေသိ-ပြီ။

အထ-၌၊ (ဘုရားအလောင်းရသေ့၏ ပဏ္ဏသာလာကို ဖန်ဆင်း၍ နေရာ ထိုအခါ၌၊) တေ ကုမာရေ-ထိုမင်းသားတို့ကို၊ နဂရဝတ္ထု-မြို့ရာကို၊ ပရိယေသ မာနေ-ရှာကုန်သည်ဖြစ်၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဝသနောဌာသံ-နေရာအရပ်သို့၊ အာဂတေ-ရောက်လာသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေး၍၊ တံ ပဝတ္တိ-ထို ဖြစ်ပုံ အကြောင်းကို၊ ဥ တွာ-သိ၍၊ တေသု-ထိုမင်းသားတို့၌၊ အနုကမ္ပံ-လျော်စွာ တုန်လှုပ်တတ်သော ကရုဏာကို၊ ဝါ-သနားစောင့်ရှောက်တတ်သော ကရုဏာကို၊ ဇနေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ အဝေါစ-ပြောဆိုပြီ၊ (ကိုး-နည်း၊) ဣမသ္မိံ ပဏ္ဏသာလဋ္ဌာနေ-ဤသစ်ရွက်ကျောင်း၏ တည်ရာအရပ်၌၊ မာပိတံ-ဖန်ဆင်းအပ်ပြီးသော၊ နဂရံ-သည်၊ ဇမ္ဗုဒီပေ-ဇမ္ဗုဒိပ်၌၊ အဂ္ဂနဂရံ-အမြတ်ဆုံး မြို့သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ့၊ ဘော-ဤမြို့၌၊ ဇာတပုရိသေသု-ဖွားမြင်သော ယောကျ်းတို့တွင်၊ ဧကေကံ-တစ်ယောက် တစ်ယောက်သော ယောကျ်းကို၊ ပုရသသတမ္မိ-ယောကျ်းအရာ သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပုရိသသဟဿမ္မိ-ယောကျ်းအထောင်သည်သော် လည်းကောင်း၊ အဘိဘဝိတုံ-လွှမ်းမိုးခြင်းငှာ၊ နှ သက္ခိဿတိ-စွမ်းနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ ဘော-ဤအရပ်၌၊ နဂရံ-ကို၊ မာပေထ-ဖန်ဆင်းကြကုန်လော၊ ပဏ္ဏသာလ ဋ္ဌာနေ-၌၊ ရညော-၏၊ ယဏ်-အိမ်တော်ကို၊ ကရောထ-ပြုကြကုန်လော၊ ဟိ-

---

ဧကေကံ ၊ပေ၊ နှ အဘိဘဝိတုံ။ ။တုမ္မာကံ ပုရိသေသု ပရိယာပန္နံ ဧကေကမ္မိ ပုရိသံ ပစ္စတ္ထိကဘူတံ အညံ ပုရိသသတမ္မိ ပုရိသသဟဿမ္မိ အဘိဘဝိတုံ နှ သက္ခိဿတိတိ ယောဇနာ-ဋီကာသစ်၊ ဤသို့ ဋီကာသစ် ဖွင့်သောကြောင့် "ဧကေကံ ၊ပေ၊ နှ အဘိဘဝိတုံ" သည် မူရင်းပါဠိတည်း၊ ဤမြို့ဝယ် ဖွားသော ယောကျ်းတစ်ယောက်ကို အခြားရန်သူပေါင်း တစ်ရာ (သို့မဟုတ်) တစ်ထောင်သော်မှလည်း မလွှမ်းမိုးနိုင်-ဟူလို၊ ဥပမာ-လိုက်လာသော ခြသေ့စသည်တို့က သမင်စသည်ကို မလွှမ်းမိုးနိုင်သကဲ့သို့တည်း။

မူကွဲ။ ။"ဧကေကော ၊ပေ၊ အဘိဘဝိတုံ သက္ခိဿတိ" ဟု (နှ) မပါဘဲ မူကွဲ ရှိ၏၊ ဤမြို့တွင် ဖွားမြင်ရသော ယောကျ်းတစ်ယောက်က အခြားသော ရန်သူယောကျ်း တစ်ရာ တစ်ထောင်ကိုသော်မှလည်း လွှမ်းမိုးနိုင်လိမ့်မည်-ဟူလို၊ ဥပမာ-လိုက်လာသော ခြသေ့ စသည်တို့ကို ဤနေရာသို့ ရောက်သောအခါ သမင်စသည်တို့က ပြန်၍ ခြိမ်းချောက်နိုင်ကြ သကဲ့သို့တည်း။

တိုက်တွန်းသင့်၏၊ ဣမသို့ သြကာသေ-၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ စက္ခာလပုတ္တောပိ-ဒွန်စက္ခာ၏ သားသည်သော်မှလည်း၊ [ပိသဒ္ဒါ ဂရဟာဇောတကာ။] စက္ကဝတ္တိ ဗလေန-စကြာမင်း၏ အားအစွမ်းအဖြစ်ဖြင့်၊ အတိသေယျော-အလွန်မြတ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (အဝေါစ၊) ဘန္တေ-ရား၊ အယျသ-အရှင်ဘုရား၏၊ ဝသနောကာသော နနု - နေရာအရပ် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ - ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ မမ - ၏၊ ဝသနောကာသောတိ-ဟူ၍၊ မာ စိန္တယိတ္ထ-မစဉ်းစားကြကုန်လင့်၊ မယှံ-ဖို့၊ ဧက ပဿေ-တစ်ခုသော နံပါး၌၊ ပဏ္ဏသာလံ-သစ်ရွက်ကျောင်းကို၊ ကတ္တာ-၍၊ နဂရံ-ကို၊ မာပေတ္တာ-ဖန်ဆင်းပြီး၍၊ ကပိလဝတ္ထုတိနာမံ-ကပိလဝတ္ထုဟူသော အမည်ကို၊ ကရောထ-ပြုကြကုန်လော၊ ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ၊ တေ-ထိုမင်းသားတို့သည်၊ တထာ-ထိုကပိလရသေ့ မိန့်တော်မူအပ်သည့်အတိုင်း၊ ကတ္တာ-၍၊ တတ္ထ-ထို ကပိလရသေ့၏ နေရာအရပ်၌၊ နိဝါသံ-အမြဲနေခြင်းကို၊ ကပ္ပေသုံ-ပြုကြကုန်ပြီ။

အထ-၌၊ (ကပိလဝတ္ထု နေပြည်တော်ကို တည်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊) အမစ္စာ-အမတ်တို့သည်၊ ("မန္ဒယိသု" ၌ စပ်၊) ဣမေ ဒါရကာ-ဤကလေးတို့သည်၊ (မင်းသားတို့ကို ဆိုသည်၊) ဝယပ္ပတ္တာ-အရွယ်သို့ ရောက်ကုန်ပြီ၊ နေသံ-ထိုမင်းသား တို့၏၊ ပိတာ-ခမည်းတော်သည်၊ သန္ဓိကေ-အနီး၌၊ သစေ ဘဝေယျ-အကယ်၍ ရှိတော်မူအုံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) သော-ထိုခမည်းတော်သည်၊ အာဝါဟဝိဝါဟံ-သို့မီးဆောင်ခြင်း, သမီးပေးခြင်း မင်္ဂလာကို၊ (လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းကို၊) ကရေယျ-ပြုတော်မူရာ၏၊ ဣဒါနိ ပန-ယခုအခါ၌ကား၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဘာရော-တာဝန်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံပြီး၍၊ ကုမာရေဟိ-မင်းသားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, မန္ဒယိသု-တိုင်ပင်ကြကုန်ပြီ။

ကုမာရာ-တို့သည်၊ ("ကပ္ပေသုံ"၌ စပ်၊) အမှာကံ-တို့၏၊ ဝါ-ငါတို့နှင့်၊ သဒိသာ-ဇာတ်အားဖြင့် တူကုန်သော၊ ခတ္တိယဓီတရောနာမ-မင်းသမီးမည် သည်တို့ကို၊ နေ ပဿာမ-မတွေ့ကြရကုန်၊ ဘဂိနိနံပိ-နှမတော်တို့၏လည်း၊ ဝါ-တို့နှင့်လည်း၊ သဒိသေ-ကုန်သော၊ ခတ္တိယကုမာရေ-မင်းသားတို့ကို၊ နေ (ပဿာမ)၊

စက္ကဝတ္တိဗလေန။ ။စက္ကဝတ္တိဗလဘာဝေန၊-ဦးကာသစ်၊ ဗလေနဿ ဘာဝပ္ပမာနကြောင်း၊ ဤကဲ့သို့သော ဘူမိနက်သန်း၌ ရပ်တည်နေသူသည် စကြာမင်း၏ အစွမ်းအဖြစ်အားဖြင့် (စကြာမင်း၏ အားအစွမ်းနှင့် တူသော အားအစွမ်းရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်) အလွန်သာလွန်သူ ဖြစ်စရာရှိသည်-ဟူလို။

ကပိလဝတ္ထု။ ။ကပိလဿ-၏ + ဝတ္ထု-နေရာတည်း၊ ကပိလဝတ္ထု-ရာ၊ ကပိလ ရသေ့၏ နေရာဖြစ်ဖူးသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဘူတပုဗ္ဗဂတိကနည်းအားဖြင့် "ကပိလဝတ္ထု" ဟု မြို့နာမည်ကို မှည့်ကြသည်-ဟူလို၊ စာအုပ်တို့၌ "ကပိလဝတ္ထုန္တိ" ဟု ရှိ၏၊ ဣတိသဒ္ဒါနှင့် တွဲသောကြောင့် "ကပိလဝတ္ထုတိ (ကပိလဝတ္ထု + ဣတိ")ဟုသာ ရှိရမည်။

စ-ဆက်၊ အသဒိသသံယောဂေ-ဇာတ်အားဖြင့် မတူသူတို့၏ ပေါင်းသင်းခြင်းကြောင့်၊ နော-ငါတို့၏၊ ဥပဓိနှာ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ပုတ္တာ-သားတော် သမီးတော်တို့သည်၊ မာတိတော ဝါ-မယ်တော်ဘက်မှသော်လည်းကောင်း၊ ပိတိတောဝါ-ခမည်းတော်ဘက်မှသော်လည်းကောင်း၊ အပရိသဒ္ဓါ - မစင်ကြယ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဇာတိသမ္ဘေဒံ-ဇာတ်အားဖြင့် ရောစပ်ခြင်းသို့၊ ဝါ-ဇာတ်ပျက်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏိဿန္တိ-ရောက်ကုန်လတ္တံ့၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုဇာတ်ပျက်မည့် ဘေးကြောင့်၊) မယံ-တို့သည်၊ ဘဂိနိဟိယေဝ-နှမတော်တို့နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ သံဝါသံ-ပေါင်းသင်းခြင်းကို၊ ရောစေမ-နှစ်သက်ပါကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ တေ-ထိုမင်းသားတို့သည်၊ ဇာတိသမ္ဘေဒဘယေန-ဇာတ်အားဖြင့် ရောစပ်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ (ဇာတ်ပျက်မည့် အံ့ရေးကြောင့်၊) ဇေဋ္ဌဘဂိနိ-အကြီးဆုံး အမတော်ကို၊ [စာအုပ်တို့၌ "ဇေဋ္ဌကဘဂိနိ" ဟု ရှိ၏၊ အနက်တူပင်တည်း၊ "ဇေဋ္ဌကာဘဂိနိ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။] မာတုဋ္ဌာနေ-မယ်တော်အရာ၌၊ ထပေတွာ-၍၊ အဝသေသာဟိ-ကြွင်းသော နှမတော်တို့နှင့်၊ [မိမိတို့အောက် အစဉ်အတိုင်း ငယ်ကုန်သော နှမတော်တို့နှင့်။] သံဝါသံ-ပေါင်းသင်းခြင်းကို၊ ကပ္ပေသုံ-ပြုကြကုန်ပြီ။

တေသံ-ထိုမင်းသားတို့သည်၊ ပုတ္တေဟိစ-သားတော်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဓီတာဟိစ-သမီးတော်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝမုမာနာနံ-တိုးပွားကုန်စဉ်၊ အပရေန သမယေန - နောက်အခါ၌၊ ဇေဋ္ဌကဘဂိနိယာ - အကြီးဆုံး အမတော်၏၊ ကုဋ္ဌရောဂေါ-နူနာရောဂါသည်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ ကောဝိဠာရပုပ္ဖသဒိသာနိ-ပင်လယ်ကသစ်ပန်းနှင့် တူကုန်သော၊ (သွေးအရောင်ကြောင့် နီမြန်းနေသည့် အတွက် ပင်လယ်ကသစ်ပန်းနှင့် တူကုန်သော၊) ဂတ္တာနိ-ကိုယ်တို့သည်၊ အဟောသုံ-ကုန်ပြီ။

ရာဇကုမာရာ-တို့သည်၊ ဣမာယ-ဤအမှတော်ကြီးနှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ နိသဇ္ဇာနဘောဇနာဒီနိ-ထိုင်ခြင်း, ရပ်ခြင်း, စားခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောန္တာနမ္ပိ-ပြုကုန်သော သူတို့၏လည်း၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အယံ ရောဂေါ - ဤကုဋ္ဌရောဂါသည်၊ သက်မတိ - ပြောင်းရွှေ့တတ်၏၊ ဝါ - ကူးစက်တတ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ဥယျာနကီဠံ-ဥယျာဉ်ကစားခြင်းသို့၊ ဝါ-ဥယျာဉ်ကစားရာ အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တာ ဝိယ - သွားကုန်သကဲ့သို့၊ တံ-

---

အသဒိသသံယောဂေ။ ။"ဇာတိယာ အသဒိသာနံ ယရဝါသပယောဂေ ဟေတု ဘူတေ-ဇာတ်အားဖြင့် မတူသူတို့၏ ယရာဝါသကို အသုံးပြုခြင်းကြောင့်" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ ယခုစာအုပ်တို့၌ "အသဒိသသံယောဂေ-ဇာတ်မတူသူတို့၏ ပေါင်းခြင်းကြောင့်" ဟု ရှိ၏၊ သာ၍ အဓိပ္ပာယ်ရှင်းသည်။

ထိုအမတော်ကြီးကို၊ ယာနေ-၌၊ အာရောပေတွာ-တင်၍၊ အရည်-သို့၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ ဘူမိယံ-၌၊ [ဤနေရာဝယ် "ယရသခေ်ပေန" ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ နောက်၌ ရှိခြင်းက ပိုကောင်း၏။] ပေါက္ခရဏီ-ရေကန်ကို၊ ခဏာပေတွာ-တူးစေ၍၊ တတ္ထ-ထိုရေကန်၌၊ ခါဒနီယဘောဇနီယေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိं, တံ-ထိုအမတော်ကြီးကို၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်သွင်း၍၊ ယရသခေ်ပေန-အိမ်၏အသွင်ဖြင့်၊ ဥပရိ-အပေါ်၌၊ ပဒရံ-ပျဉ်ချပ်ကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ-ဖုံးအုပ်၍၊ ပံသု-မြေကို၊ ဒတ္တွာ-ပေး၍၊ ဝါ-ဖုံး၍၊ ပက္ကမိ"သု-ကုန်ပြီ။

စ-ဆက်၊ တေန သမယေန-ထိုအခါ၌၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "စ" သဒ္ဒါ မပါ၊ "သမယေနပိ"ဟု ပိသဒ္ဒါ ပါ၏၊ စာသွား မကောင်း။] ရာမောနာမ-ရာမမည်သော၊ ဗာရာဏသီရာဇာ-ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ [ဗာရဏသီမြို့၏ နာမည်ဟောသဒ္ဒါ ဖြစ်၍ "သီ"၌ ရဿ မရှိရ။] ကုဋ္ဌရောဂေါ-နှူနာရောဂါ ရှိသည်၊ (ဟုတွာ၊) ["ကုဋ္ဌရောဂီ"ဟုလည်း မှုကွဲရှိ၏။] နဋ္ဌကိတ္ထိဟိစ-ကခြေသည်မောင်းမတို့သည်လည်းကောင်း၊ သြရောဓေဟိစ-မိဖုရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဇိဂုစ္ဆိယမာနော-စက်ဆုပ်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ၊) တေန သံဝေဂေန-ထိုငြီးငွေ့ခြင်းကြောင့်၊ ဇေဋ္ဌ ပုတ္တသ-သားတော်ကြီးအား၊ ရဇ္ဇံ-မင်းအဖြစ်ကို၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ အရည်-တောတွင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ တတ္ထ-ထိုတောင်၌၊ ပဏ္ဏသာလံ-သစ်ရွက်တို့ဖြင့် မိုးကာအပ်သော အိမ်ကို၊ မာပေတွာ-ဖန်ဆင်းပြီး၍၊ မူလဖလာနိ-သစ်မြစ် သစ်သီးတို့ကို၊ ပရိဘုဥ္ဇန္တော-သုံးဆောင် လတ်သော်၊ နှ စိရသေဝ-မကြာမြင့်မီပင်၊ အရောဂေါ-ရောဂါမရှိသည်၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော-ရွှေအဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိ သည်၊ ဟုတွာ, ဣတောစိတောစ-ဤမှဤမှလည်း၊ ဝိစရန္တော-လှည့်လည်လတ်သော်၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ သုသိရ ရုက္ခံ-အခေါင်းရှိသော သစ်ပင်ကို၊ ဒိသွာ-တွေ့ရ၍၊ တဿ-ထိုသစ်ခေါင်း၏၊ [တဿာတိ သုသိရဿ-ဋီကာသစ်၊ သုသိရ ရုက္ခံပုဒ်မှ အပဓာန ဖြစ်သော သုသိရကိုသာ စွဲသည်။] အဘ္ဘန္တရေ-အတွင်း၌၊ သောဌသဟတ္ထပ္ပမာဏံ-

---

နဋ္ဌကိတ္ထိ သြရောဓ။ ။နဋ္ဌန္တိ နဋ္ဌကာ၊ နဋ္ဌကာစ + တာ + ဣတ္ထိယောစာတိ နဋ္ဌကိတ္ထိယော-ဘုရင်၏ရှေ့၌ ကပြသော မိန်းမများ။ [စာအုပ်တို့၌ "နာဋ္ဌကိတ္ထိယော" ဟု ဋီ၌ ဣသရ မပါဘဲ နာ၌လည်း ဒီဃဖြင့် ရှိ၏၊ အဘိဓာန် (၁၁၀) ၌ နဋ္ဌက (ပုလ္လိန်) ရှိ၏၊ ဣတ္ထိလိန်၌ "နဋ္ဌကာ" ဟု ရှိသင့်၏။] ယထာကာမစာရံ စရိတုံ အပ္ပဝါနေန (အလိုရှိတိုင်း လှည့်လည်ခြင်းကို အခွင့် မပေးဘဲ) အဝရုန္ဓိယတိ ရာဇိတ္ထိယော အနေနာတိ သြရောဓော-မင်း၏ မိဖုရားတို့ကို တားဆီးရာဖြစ်သော နန်းဆောင်ကို "သြရောဓ"ဟု ခေါ်၏။ ထိုနန်းဆောင်၌ နေရသော မိဖုရားတို့ကိုကား ဌာန၏ အမည်ကို ဌာနီ၌ တင်စားသော ဌာနူပစာရ အားဖြင့် "သြရောဓ" ဟု ခေါ်ရသည်၊ အဝ + ရုဓိ, ဏ။. . . [နဋ္ဌကိတ္ထိယောနာမ နစ္စန္တိယော၊ ရာဇဘရိယာယော သြရောဓောနာမ-ဋီကာသစ်။]

ဝ၆ တောင် ပမာဏရှိသော၊ (အမြင့်ကို ရည်ရွယ်သည်၊) သြကာသ-အရပ်ကို၊ သောဓေတွာ-သုဓ်သင်၍၊ ဒွါရဗ္ဗ-တံခါးမကိုလည်းကောင်း၊ ဝါတပါနဗ္ဗ-လေသာပြူတင်းပေါက်ကိုလည်းကောင်း၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ-တပ်၍၊ နိသေဏီ-လှေခါးကို၊ [ထန်းတက်သောအခါ ထောင်၍ တက်ရသော လှေခါးနှင့် တူသောကြောင့် "ထန်းကျင့်လှေခါး" ဟု ရှေးက ပေးသည်။] ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ တတ္ထ-ထိုသစ်ခေါင်းခွ၌၊ ဝါသံ-နေခြင်းကို၊ ကပ္ပေသိ-ပြုပြီ။

သော-ထိုမင်းသည်၊ အဂ်ါရကဋ္ဌာဟေ-မီးအိုးကင်းခွ၌၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ရတ္တိ-ညဉ့်ခွ၌၊ မိဂသူကရာဒီနံ-သမင် ဝက် အစရှိသည်တို့၏၊ သဒ္ဒေ-အသံတို့ကို၊ သုဏန္တော-နားထောင်လျက်၊ သယတိ-အိပ်၏၊ [သူကရာဒီနံ၌ အာဒိဖြင့် "သားကောင်တို့ကို သတ်ဖြတ်တတ်သော မုဆိုး, ခြသေ့" စသည်ကို ယူ။] သော-ထိုမင်းသည်၊ အသုကသ္မိံ ပဒေသေ-ထိုမည်သော အရပ်၌၊ သီဟော-ခြသေ့သည်၊ သဒ္ဒံ-အသံကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ အသုကသ္မိံ (ပဒေသေ)၊ ဗျဂ္ဃော-ကျားသည်၊ (သဒ္ဒံ အကာသိ၊) ဣတိ-သို့၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်သား၍၊ ပဘာတေ-လင်းလတ်သော်၊ တတ္ထ-ထိုအသံကြားရာ အရပ်၌၊ ဂန္တွာ-သွား၍၊ ဝိယာသမံသံ-စားကြွင်း အသားကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ပစိတွာ-ချက်ပြုတ်၍၊ ခါဒတိ-စား၏၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဧက ဒိဝသံ-တစ်နေ့သ၌၊ တသ္မိံ-ထိုရာမမင်းသည်၊ (နိသိန္နေ၌ စပ်၊) ပစ္ဆာသသမယေ-မိုးသောက်အခါ၌၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ ဇာလေတွာ-တောက်စေ၍၊ နိသိန္နေ-နေလတ်သော်၊ ရာဇမိတာယ-မင်းသမီး၏၊ သရီရဂန္ဓေန-ကိုယ်၏ အနံ့ကြောင့်၊ အာဂန္တွာ-လာ၍၊ ဗျဂ္ဃော-ကျားသည်၊ တသ္မိံ ပဒေသေ-ထိုအရပ်၌၊ (မင်းသမီးကို လှောင်ထားရာ ထိုအရပ်၌၊) ပံသုံ-မြေကို၊ ဝိယူဟန္တော-ယက်လတ်သော်၊ ပဒရေ-ပျဉ်ချပ်၌၊ ဝိဝရံ-အပေါက်အကြားကို၊ အကာသိ။

စ-ဆက်၊ တေန ဝိဝရေန-ထိုအပေါက်အကြားဖြင့်၊ သာ-ထိုမင်းသမီးသည်၊ ဗျဂ္ဃံ-ကို၊ ဒိသ္ဝါ-မြင်ရ၍၊ ဘီတာ-ကြောက်သည်၊ (ဟုတွာ၊) ဝိသဏ်-ဖောက်ပြန်သော အသံကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ သော-ထိုရာမမင်းသည်၊ တံ သဒ္ဒံ-ထိုအသံကို၊ သုတွာ-ကြား၍လည်းကောင်း၊ ဧသော-ဤအသံသည်၊ ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ-မိန်းမ၏ အသံတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သလ္လက္ခေတွာစ-မှတ်သား၍လည်းကောင်း၊ ပါတောဝ-စောစောဘ၌ပင်၊ တတ္ထ-ထိုအသံရှိရာ အရပ်သို့၊ ဂန္တွာ-သွား၍၊ ဇတ္ထ-ဤအရပ်၌၊ ကော-အဘယ်သူနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-မေးပြီ၊ သာမိ-အရှင်၊ မဲတုဂါမော-မာတုဂါမပါတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ ကိं ဇာတိကာ-အဘယ်ဇာတ်ရှိသည်၊ အသိ-ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးပြီ၊ သာမိ-အရှင်၊ သြဂ္ဂါဟကမဟာရာဇသ-သြဂ္ဂါဟကမဟာရာဇာ၏၊ ဓီတာ-သမီးတော်သည်၊ (အမှိ-ဖြစ်ပါ၏၊) ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ၊ နိက္ခမ-ထွက်ခဲ့ပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ သာမိ-အရှင်၊ နသဏ္ဌာ-

မတတ်ကောင်းပါ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ ကိ ကာရဏာ-အဘယ်ဒေကြောင်းကြောင့်၊ (နသဏ္ဌာ-မတတ်ကောင်းသနည်း၊) ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ မေ-အကျွန်ုပ်၏၊ ဆဝိ ရောဂေါ-ကိုယ်ရေရောဂါသည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။

သော-ထိုမင်းသည်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တံ ပဝတ္တိ-ထိုဖြစ်ပုံအကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ ခတ္တိယမာနေန-ခတ္တိယဇာတ်၏ မာန်ကြောင့်၊ အနိဋ္ဌမန္တိ-မထွက်လိုသောမင်းသမီးကို၊ အဟမ္မိ-ကျွန်ုပ်သည်လည်း၊ ခတ္တိယော-ခတ္တိယပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္တနော-၏၊ ခတ္တိယဘာဝံ-ခတ္တိယ၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနာပေတွာ-သိစေပြီး၍၊ [မင်းတို့၌ သူတစ်ပါးကို လှည့်ကြောင်း မာယာတစ်မျိုး ရှိ၏၊ ထိုခတ္တိယမာယာဖြင့် မိမိကို ခတ္တိယဖြစ်ကြောင်း သိစေပြီး၍။] နိသေဏိ-ကို၊ ဒတ္တွာ-ပေး၍၊ ဥဒ္ဓရိတ္တွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ အတ္တနော-၏၊ ဝသနောဂါသံ-နေရာအရပ်သို့၊ နေတ္တွာ-ဆောင်၍၊ သယံ-တိုင်၊ ပရိဘုတ္တဘောသဇ္ဇနီယေ၀-သုံးဆောင်အပ်ဖွယ်သော ဆေးတို့ကိုပင်၊ ဒတ္တွာ-ပေး၍၊ နစိရသေ၀-မကြာမီပင်၊ အရောဂံ-ရောဂါမရှိသည်ကို၊ သုဝဏ္ဏ၀ဏ္ဏံ-ရွှေအဆင်းနှင့် တူသောအဆင်းရှိသည်ကို၊ ကတ္တွာ-၍၊ တာယ-ထိုမင်းသမီးနှင့်၊ သဒ္ဓိံ, သံ၀ါသံ-ပေါင်းသင်းခြင်းကို၊ ကပ္ပေသိ-ပြုပြီ၊ သာ-ထိုမင်းသမီးသည်၊ ပဌမသံ၀ါသေနေ၀-ပဌမပေါင်းသင်းခြင်းကြောင့်ပင်၊ ဂဗ္ဘ-ကိုယ်ဝန်ကို၊ ဂဏှိတွာ-ယူပြီး၍၊ ဒွေ-၂ ယောက်ကုန်သော၊ ပုတ္တေ-သားတော်တို့ကို၊ ဝိဇာယိ-ဖွားမြင်ပြီ၊ [အမ္ဘာပူး ဖွားမြင်ပြီ။] ပုနပိ-တစ်ဖန်လည်း၊ ဒွေ (ပုတ္တေ ဝိဇာယိ၊) ဣတိ ဧ၀ံ-သို့၊ သောဠသက္ခတ္တုမ္ပိ-၁۶ ကြိမ်လည်း၊ ဝိဇာယိ-ပြီ၊ ဧ၀ံ-လျှင်၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ ဒ္ဝတ္တိံသ-၃၂ ကျိပ် ၂ ယောက်သော၊ ဘာတရော-ညီနောင်တို့သည်၊ အဟေသုံ - ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တေ - ထိုညီနောင်တို့ကို၊ အနုပုဗ္ဗေန - အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝုဋ္ဌိပ္ပတ္တေ - ကြီးရင့်ခြင်းသို့ ရောက်သည်တို့ကို၊ ပိတာ-ခမည်းတော်သည်၊ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ-အလုံးစုံသော အတတ်တို့ကို၊ သိက္ခာပေသိ-သင်ပေးပြီ။ [(တစ်နည်း) အနုပုဗ္ဗေန-အားဖြင့်၊ ဝုဋ္ဌိပ္ပတ္တေ-ကြီးရင့်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော၊ တေ-ထိုညီနောင်တို့ကို၊ ပိတာ, သဗ္ဗသိပ္ပါနိ-တို့ကို၊ သိက္ခာပေသိ-ပြီ။]

အထ-ထိုအခါ၌၊ ဧကဒိ၀သံ-၌၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ ရာမရညော-ရာမမင်း၏၊ နဂရ၀ါသီ-မြို့၌ နေလေ့ရှိသော၊ ၀နစရကော-တောလည်မုဆိုးသည်၊ ပဗ္ဗတေ-တောင်၌၊ ရတနာနိ-ရတနာတို့ကို၊ ဂ၀েသန္တော-ရှာမှီးစဉ်၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ဒိသ္မာ-တွေ့၍၊ သဠာနိတ္တာ-ကောင်းစွာသိ၍၊ (မှတ်မိ၍၊) အာဟ-သံတော်ဦးတင်ပြီ၊ (ကိံ) ဒေ၀-မင်းမြတ်၊ တုမှေ-အရှင်မင်းမြတ်တို့ကို၊ အဟံ-အကျွန်တော်သည်၊ ဇာနာမိ-သိပါ၏၊ ဣတိ (အာဟ၊) တတော-ထိုမှနောက်၌၊ နံ-ထိုမုဆိုးကို၊ ရာဇာ-သည်၊ သဗ္ဗံ, ပ၀တ္တိံ, ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ စ-ဆက်၊ တသ္မိံ ခဏေ-ထိုခဏ၌၊ တေ ဒါရကာ-ထိုမင်းသားကလေးတို့သည်၊ အာဂမိံသု-ရောက်လာကုန်ပြီ၊ သော-ထိုမုဆိုးသည်၊

တေ-ထိုမင်းသားကလေးတို့ကို၊ ဒီသွာ-၍၊ ဣမေ-ဤသူတို့သည်၊ ကေ-အဘယ်သူတို့ပါနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ မေ-၏၊ ပုတ္တာ-သားတော်တို့တည်း၊ ဣတိစ-ဤသို့လည်း၊ ဝုတ္တေ-မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ တေသံ-ထိုမင်းသားတို့၏၊ မာတိကဝံသံ-အမိမှလာသော အနွယ်ကို၊ ပစ္ဆိတ္တာ-မေးပြီး၍၊ ဒါနိ-၌၊ မေ-သည်၊ ပါဘတံ-စကားလက်ဆောင်ကို၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ နဂရံ-သို့၊ ဂန္တာ-၍၊ ရညော-မင်းအား၊ (ရာမမင်း၏ သားကြီးဖြစ်သော မင်းအား၊) အာရောစေသိ-သံတော်ဦးတင်ပြီ။

သော-ထိုမင်းသည်၊ (ရာမမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော မင်းသည်၊) ပိတရံ-ခမည်းတော်ကို၊ အာနယိဿာမိ-ဆောင်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ စတုရင်္ဂနိယာ-၄ ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ သေနာယ-စစ်တပ်ဖြင့်၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်သို့၊ ဂန္တာ-သွား၍၊ ပိတရံ-ခမည်းတော်ကို၊ ဝန္ဒိတ္တာ-ဝပ်ချ၍၊ ဒေဝ-မင်းမြတ်၊ ရဇ္ဇံ-မင်းအဖြစ်ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆ-လက်ခံတော်မူပါ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ယာစိ-တောင်းပန်ပြီ၊ သော-ထိုရာမမင်းသည်၊ တာတ-သားတော်၊ အလံ-တော်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုဗာရာဏသီမြို့သို့၊ နဂ္ဂါမိ-မလိုက်လို၊ ဣဒေဝ-ဤအရပ်၌ပင်၊ မေ-ငါဖို့၊ ဣမံ ရဋ္ဌံ-ဤကလောပင်ကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ နဂရံ-ကို၊ မာပေဟိ-ဖန်ဆင်းပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ သော-ထိုသားတော်မင်းသည်၊ တထာ-ထိုခမည်းတော် ပြောဆိုအပ်သည့်အတိုင်း၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ တဿ နဂရဿ-ထိုမြို့၏၊ (ဒွေနာမာနိ၌ စပ်၊) ကောလ ရဋ္ဌံ-ကလောပင်ကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ ကတတ္တာ-ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကောလနဂရန္တိစ-ကောလမြို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဗျဋ္ဌပထေ-ကျားတို့၏ လမ်း၌၊ ကတတ္တာ-ကြောင့်၊ ဗျဋ္ဌပထန္တိစ-ဗျဋ္ဌပထမြို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-၂ မျိုးကုန်သော၊ နာမာနိ-တို့သို့၊ အာရောပေတွာ-တင်၍၊ ပိတရံ-ကို၊ ဝန္ဒိတ္တာ-၍၊ အတ္တနော-၏၊ နဂရံ-သို့၊ အဂမာသိ-ပြန်သွားပြီ။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဝယပ္ပတ္တေ-အရွယ်သို့ ရောက်ကုန်သော၊ ကုမာရေ-သားတော်တို့ကို၊ မာတာ-မယ်တော်သည်၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ (ကိုး) တာတာ-သားတော်တို့၊ တုမ္ဟာကံ-သင်တို့၏၊ ကပိလဝတ္ထုဝါသိနော-ကပိလဝတ်မြို့၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊ သက္ယာ-သာကီဝင်ဖြစ်ကုန်သော၊ မာတုလာ-ဦးလေးတော်တို့သည်၊ သန္တိ-ရှိကုန်၏၊ [" သန္တိ " နေရာ၌ "ဟောန္တိ" ဟု သီဟိုဠ်မူ၌ ရှိ၏၊ "သက္ယာ-

---

ကောလရဋ္ဌံ။ ။ကောလရဋ္ဌောနာမ ကုဋ္ဌဘေသဒ္ဒုပဂေါ (နူနာအတွက် ဆေးအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သော) ဧကော ရဋ္ဌဝိသေသော-ဦးကာသစ်၊ ယခုအခါ၌လည်း နူနာအတွက် ထိုကလောပင်ကို အသုံးပြုကြ၏။ ကောလမည်သော သစ်ပင်ရှိရာ အရပ်၌ ဖန်ဆင်းအပ်သောကြောင့် "ကောလံ ဧတ္ထ အတ္ထိတိ ကောလ၊ ကောလံစ + တံ + နဂရံစာတိ ကောလနဂရံ" ဟု ဖြစ်၏၊ ထိုကောလမြို့၌ ပေါက်ဖွားသော မင်းတို့ကို "ကောလိယမင်း"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုမင်းတို့၏ အနွယ်ကိုလည်း "ကောလိယအနွယ်" ဟု ခေါ်သည်။

သာကီဝင်တို့သည်၊ မာတုလာ-ဦးလေးတော်တို့သည်၊ ဟောန္တီ-ဖြစ်ကုန်၏" ဟု အနက်ထွက်သောကြောင့် သာ၍ ကောင်းသည်။] ပန-ဆက်၊ ဝေါ-သင်တို့၏၊ မာတုလဓီတာနံ-ဦးလေးတော်များ၏ သမီးတော်တို့၏၊ ဧဝရူပံနာမ-ဤသို့သဘောရှိသည်မည်သော၊ ကေသဂ္ဂဟဏံ-ဆံပင်ကို ယူပုံသည်၊ ဝါ-ဆံထုံးပုံသည်၊ [ကေသ ဝေဏီဗန္ဓနံ။] ဟောတိ-၏၊ ဧဝရူပံ (နာမ)-ဤသို့သဘောရှိသည် မည်သော၊ ဒုဿဂ္ဂဟဏံ-အဝတ်ကို ကိုင်ယူပုံသည်၊ ဝါ-အဝတ် ဝတ်ပုံသည်၊ (ဟောတိ၊) ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ တာ-ထိုမင်းသမီးတို့သည်၊ နှာနတိတ္ထံ-ရေချိုးဆိပ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ-လာကြကုန်၏၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ဂန္တွာ-သွား၍၊ ယသ-အကြင်သားတော်အား၊ ယာ-အကြင်မင်းသမီးသည်၊ ရုစ္စတိ-နှစ်သက်၏၊ သော-ထိုသားတော်သည်၊ တံ-ထိုမင်းသမီးကို၊ ဂဏှတု-ယူခဲ့လော၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ-ပြောပြီ၊) တေ-ထိုသားတော်တို့သည်၊ တထေဝ-ထိုမယ်တော် ပြောအပ်သည့်အတိုင်းပင်၊ ဂန္တွာ-သွား၍၊ တာသု-ထိုမင်းသမီးတို့သည်၊ နှတွာ-ရေချိုးပြီး၍၊ သီသံ-ဦးခေါင်းကို၊ သုဂန္ဓာပယ မာနာသု-ခြောက်စေကုန်စဉ်၊ (ခြောက်ဖို့ရန် နေလှန်းကုန်စဉ်၊) ယံ ယံ-အကြင် အကြင်မင်းသမီးကို၊ (ဂဟေတုံ-ယူခြင်းငှာ၊) ဣစ္ဆံသု-အရှိကြကုန်ပြီ၊ တံ တံ-ထိုထိုမင်းသမီးကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ နာမံ-မိမိတို့၏ နာမည်ကို၊ သာဝေတွာ-ကြားစေ၍၊ အာဂမိသု-ပြန်လာကုန်ပြီ၊ သက္ကရာဇာနော-သာကီဝင်မင်းတို့သည်၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ဘဏေ-မောင်မင်းတို့၊ ဟောတု-ရှိပါစေတော့၊ တေ-ထိုမင်းသားတို့သည်၊ အမှာကံ-ငါတို့၏။ ဥတဂတာ ဝေ-ဆွေတော် မျိုးတော်တို့ပင်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ဟော၍၊ တုဏ္ဍိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟေသုံ-ကုန်ပြီ၊ အယံ-ဤသည်ကား၊ သက္ကကောလိယာနံ-သာကျမင်း ကောလိယမင်းတို့၊ ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ပုံတည်း။

ဝေ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအားဖြင့်၊ တေသံ သက္ကကောလိယာနံ-ထိုသာကီဝင်မင်း ကောလိယမင်းတို့သည်၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ အာဝါဟဝိဝါဟံ-သမီးဆောင်ခြင်း သမီးပို့ခြင်းမင်္ဂလာကို၊ ကရောန္တာနံ-ပြုကုန်စဉ်၊ ယာဝ ဗုဒ္ဓ ကာလာ-ဘုရားပွင့်တော်မူရာ အခါတိုင်အောင်၊ အနုပ္ပဇ္ဇိန္နော-မပြတ်မစဲသည် သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဝံသော-အနွယ်သည်၊ အာဂတော-လာပြီ၊ တတ္ထ-ထိုသက္ကဝံသ

အာဝါဟ, ဝိဝါဟံ။ ။အာဝဟန်-သတို့သမီးကို မိမိအိမ်သို့ ဆောင်ယူခြင်း (သမီးဆောင်ခြင်း) အာဝါဟော-ခြင်း၊ [ပရိဂ္ဂဟဘာဝေန-(ခေတ္တခဏ ခေါ်ဆောင်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ) အပိုင်သိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဒါရိကာယ-ကို၊ ဂဟဏံ-တည်း၊ ဝိဝိနာ-မင်္ဂလာအစီအရင်ဖြင့်၊ ပရကုလေ-၌၊ ဝါ-သို့၊ ဝဟနံ-ဆောင်ခြင်း၊ ပေသနံ-ပို့ခြင်းတည်း၊ ဝိဝါဟော-သတို့သမီး ပို့ခြင်း၊ ဝိကို "ဝိဓိနာ" ဟု ဖွင့်သည်၊-သဠာယတနသံဝရပုဒ်အဖွင့် ဝိမတိ ဋီကာ။]

ကောလိယဝံသတို့တွင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သက္ကဝံသ်-သာကီဝင်ကို၊ ဝါ-သက္ကမင်း တို့၏ အနွယ်ကို၊ ဒသေတုံ-ဌာ၊ တေ ရဋ္ဌသွာ ၊ပေ၊ တီရေတိ အာဒီ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထိုတေ ရဋ္ဌသွာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သမ္မန္ဓိတိ-ကား၊ ဝသန္တိ-နေကုန်၏၊ ["ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာ"နှင့်အညီ သမုဓာတ် သည် ဝသနအနက်ဟော။] သက္ကာ ဝတ ဘောတိ-ကား၊ ရဋ္ဌသွာ-တိုင်းပြည်မှ၊ ပဗ္ဗာဇိတာ-ထွက်သွားစေအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အရညေ-၌၊ ဝသန္တာပိ-နေရ ပါကုန်သော်လည်း၊ ဇာတိသမ္ဘေဒံ-ဇာတ်အားဖြင့် ရောစပ်ခြင်းကို၊ အကတ္တာ-၍၊ ကုလဝံသ်-အမျိုး၏ အနွယ်ကို၊ အနုရက္ခိတုံ-အစဉ်စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ သမတ္ထာ (ဝတ)-စွမ်းနိုင်ပါပေကုန်စွ၊ ပဋ္ဌပလာ (ဝတ)-စွမ်းနိုင်ပါပေကုန်စွ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တဒဂ္ဂေတိ-ကား၊ တံ-ထိုသက္ကာ ဝတ ဘော အစရှိသော ဥဒါန်းစကားကို၊ အဂ္ဂံ-အစကို၊ ကတ္တာ-၍၊ တတော-ထိုသက္ကာ ဝတ ဘော အစရှိသော ဥဒါန်း စကားမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ("သက္ကာ-သ်ကျတို့သည်၊ ဝါ-သာကီယတို့သည်၊ ပညာ ယန္တိ-ထင်ရှားကြကုန်၏" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ သော ၊ပေ၊ ပုဗ္ဗ ပုရိသောတိ-ကား၊ သြက္ကာကော-သြက္ကာကမည်သော၊ သော ရာဇာ-သည်၊ ဧတေသံ-ဤသက္ကမင်းတို့၏၊ (သာကီယမင်းတို့၏၊) ပုဗ္ဗပုရိသော-ရှေး၌ ဖြစ်သော ယောက်ျားတည်း၊ (ရှေးဦးစွာသော ယောက်ျားတည်း၊) ဧတေသံ-ဤသက္ကမင်း တို့၏၊ ဂဟပတိဝံသေန-ဂဟပတိတို့၏ အနွယ်နှင့်၊ သမ္ဘေဒမတ္တမ္ပိ-ရောစပ်ခြင်းမျှ

သာက္ကာ။ ။သကဓာတ် + ဏျပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် "ဘာဝဏျ" ပုဒ်ကဲ့သို့ "သာက္ကာ ဝတ ဘော" ဟု ရှိသင့်၏၊ အာကို ရဿပြု၍ "သက္ကာ"ဟု ဖြစ်သည်-ဟု ကြံပါ၊ "သက္ကောန္တိ-(တိုင်းပြည်မှ ထွက်သွားစေအပ်ပါကုန်သော်လည်း အမျိုးဇာတ် မပျက်အောင် စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ) စွမ်းနိုင်ကုန်ကြ၏၊ ဣတိ သက္ကာ" ဟု ပြုပါ၊ ထိုသက္ကတို့သည်ပင် ဏျပစ္စည်း, ဣအာဂုံဖြင့် "သာကိယာ" ဟု ဖြစ်သည်။ ["သက္ကောန္တိ" ဟူသော ဝိဂ္ဂဟသည် အစစ်အမှန် သဘာဝအတိုင်း ပြုအပ်သောကြောင့် "သာဘာဝိကနိဗ္ဗစနံ"ဟု ဋီကာသဲစ်၌ သုံးစွဲ၍ "သာကေ + ဝသန္တိတိ သာက္ကာ - ဟင်းသီး ဟင်းရွက်တော်၌ နေကြသောကြောင့် "သာက္ကာ"ဟူသော ဝစနတ္ထကို အသာဘာဝိက (သဘာဝ မကျသော) ဝစနတ္ထဟု ဆိုသည်၊ သို့သော် ကောလမြို့၌ ဖြစ်သူတို့ကို "ကောလိယ" ဟု ခေါ်လျှင်, သာကအရပ်၌ ဖြစ်သူတို့ကို "သာကိယ" ဟု ခေါ်နိုင်စရာရှိပါသည်။]

တဒဂ္ဂေ။ ။"တံ + အဂ္ဂေ"ဟု ခွဲ၊ အဂ္ဂေကို "အဂ္ဂံ ကတ္တာ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် အဂ္ဂေ၌ အံ်ကို သုတ်ကြီးဖြင့် ဧပြု၊ တစ်နည်း - ဒုတိယာမှ သတ္တမီပြန်နေသော ဝိဘတ္တိ ဝိပလ္လာသဟု ကြံ၍ "ကတ္တာ" ဟု ကြိယာ အပိုထည့်ပါ၊ ရှေ့ အဇ္ဈတဂ္ဂေအဖွင့်ကို ပြန်ကြည့်ပါ၊ "ရာဇာ ၊ပေ၊ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ၊ သက္ကာ ဝတ ၊ပေ၊ ကုမာရာတိ၊ တဒဂ္ဂေ"ဟု ပါဠိတော်ရှိသော ကြောင့် "တံ-ထိုသက္ကာ ဝတ ဘော စသော ဥဒါန်းစကားကို" ဟု စွဲသည်၊ ဆရာတို့ကား "တံ ဒိဝသံ-ထိုဥဒါန်းကျူးရင့်ရာနေ့ကို"ဟု စွဲတော်မူသည်။

သည်လည်း၊ ဣတိ (အယဲ)-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (အနုပုဗ္ဗီ-အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော၊ ကထာ-စကားတည်း၊ ဤသို့ပြန်လှည့်ပါ။) [ဆရာတို့ကား "ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အနက်" ဟု ပေးတော်မူကြ၏။]

ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ သကျဝံသံ-သာကီဝင်ကို၊ ဝါ-သကျတို့၏ အနွယ်ကို၊ ပကာသေတွာ - ထင်ရှားပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ - ၌၊ အမွဋ္ဌဝံသံ-အမွဋ္ဌ၏ အနွယ်ကို၊ ပကာသေန္တော-ထင်ရှားပြတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဘာဝပွဓာန, အန္တပစ္စည်း ဟိတ်အနက်ဟော-ဟု ကြံပါ။] ရညော ခေါ် ပနာ အာဒီ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ကဏ္ဏ (နာမ) ဇနေသိတိ-ကား၊ ကာဋ္ဌဝဏ္ဏော-မည်းနက်သော အဆင်းရှိသော၊ အန္တောကုစ္ဆိယံယေဝ-ဝမ်းတွင်း၌ပင်၊ (ဝမ်းတွင်းတုန်းကပင်၊) သဏ္ဌာတဒန္တော-ကောင်းစွာ ပေါက်သော သွားရှိသော၊ ပရိပုဏ္ဏမသုဒါဋ္ဌိကံ - အပြားအားဖြင့် ပေါက်သော မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်ရှိသော၊ (မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ် အတော်ရှည်နေသော၊) ပုတ္တံ-ကို၊ ဝဇာယိ-ပြီ၊ ပဗျာဟာသိတိ-ကား၊ ယရမာနုသကေသု-အိမ်၌ နေသူလူတို့သည်၊ [ကဏ္ဍမွေးဖွားရာ အိမ်နေသူတို့သည်။] ယက္ခော-ဘီလူးကလေးသည်၊ ဇာတော-မွေးပြီ၊ ပိသာစော-မြေဘက်ကလေးသည်၊ ဇာတော-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဘယေန-ကြောက်ခြင်းကြောင့် ပလာယိတွာ-ထွက်ပြေး၍၊ ဒ္ဒါရံ-တံခါးကို၊ ပိဓယ-ပိတ်၍၊ ဌိတေသု-တည်ပြီးကုန်လတ်သော်၊ ဣတော စိတောစ-ဤအရပ် ဤအရပ်သို့လည်း၊ ဝိစရန္တော-လှည့်လည်လျက်၊ မံ-ငါ့ကို၊ ဓောဝထ-ရေဆေးပေးကြပါကုန်၊ ဣတိ အာဒီနိ-ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒန္တော-ပြောဆိုလျက်၊ ဥစ္စာသဒ္ဒံ-ကျယ်စွာသော အသံကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ။

ကဏ္ဏ (နာမ)။ ။သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာဒိကံ-ရွှေ၏ အဆင်းနှင့် တူသောအဆင်း အစရှိသည်ကို၊ ဥပနိဓယ-ထောက်စာ၍၊ ကုစ္ဆိတဗ္ဗော (နိန္ဒိတဗ္ဗော)-ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော အဆင်းတည်း၊ ဣတိ ကဏ္ဏော၊ ကုဓာတ် + ဏ္ဍပစ္စည်း၊ ဥကို (အ) ပြု၊ ဤဝိဂ္ဂဟနှင့်အညီ မည်းနက်သော အဆင်းသည် ကဏ္ဍမည်၏၊ ထိုအဆင်းရှိသောကြောင့် "ကဏ္ဍ + အသ + အတ္ထိတိ ကဏ္ဍော" ဟု ပြု၍ဖြစ်စေ, ဂုဏ္ဍပစာရအားဖြင့် ဖြစ်စေ ထိုသူငယ်ကို "ကဏ္ဍ" ဟု ခေါ်သည်။ [အချို့စာမူ၌ "ကဏ္ဍံ" ဟုသာ ရှိ၏၊ နာမသဒ္ဒါ မပါ၊ ယခုမှ ဖွားပြီးစ ဖြစ်၍ နာမည် မမှည့်နိုင်သေးသောကြောင့် နာမသဒ္ဒါ မပါသော စာမူသည်သာ ကောင်း၏၊ "ကဏ္ဍ-လူနက်ကလေးကို၊ ဇနေသိ" ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။]

ပဗျာဟာသိ။ ။ဝိ + အာပုဗ္ဗ, ဟရဓာတ်သည် "နိ သကပဋ္ဌေန မုခေန ဗျာဟရိ ဿာမိ" ကဲ့သို့ အသံပြုခြင်း (စကားပြောခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ ဘုသအနက်ဟော ပဋ္ဌပသာရသည် "ကျယ်စွာ"ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥစ္စာသဒ္ဒံ အကာသိ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဟာသိ၌ မောဂ္ဂလ္လာန်-၆ ကဏ္ဍ ၂၈ သုတ်ဖြင့် ဟရဓာတ်၏ ရကို အာပြု။]

၂၆၈။ တေ မာဏဝကာ ၊ပေ၊ အဝေါစုန္တိ-ကား၊ အတ္တာနော-မိမိ မိမိ၏၊ ဥပါရမ္ဘ မောစနတ္ထာယ-အပြစ်တင်ခြင်းမှ လွတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧတံ မာ ဘာဝန္တိ အာဒိဝစန်-ဤမာ ဘဝံ အစရှိသော စကားကို၊ အဝေါစုံ-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ တေသံ-တိုလုလင်ငယ်တို့၏၊ ဧတံ-ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ ကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ (ကိုး) အမွဋ္ဌော-သည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ အာစရိယဿ-ဆရာကြီး၏၊ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသီ-အကြီးဆုံး တပည့်တည်း၊ မယံ-တို့သည်၊ ဧဝရူပေ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဌာနေ-အရာ၌၊ (ကျွန်မသားဟု ပြောဆိုရာ၌) ဧကဒ္ဓိဝစနမတ္တမ္ပိ-တစ်ခွန်း ၂ ခွန်းမျှသော စကားကိုလည်း၊ သစေ နဝကွာမ-အကယ်၍ မပြောကုန်အုံ၊ (ဧဝံသတိ-ကုန်လတ်သော်၊) အယံ-ဤအမွဋ္ဌသည်၊ နော-တို့၏၊ အာစရိယဿ-၏၊ သန္တိကေ-၌၊ အမှေ-တို့ကို၊ ပရိဘိန္ဒိဿတိ-ခွဲလတ္တံ၊ (ကုန်းတိုက်လတ္တံ၊) ["နော အမှေ"ဟု တစ်ယောက်တည်း အတွက် တစ်ဝါကျတည်း၌ နှစ်ပုဒ်ပါနေခြင်းကား မကောင်း၊ "နောက်" တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့် "ငါတို့၏, ငါတို့ကို"ဟု ၂ ချက် စပ်နိုင်သည်။] ဣတိ (ဧတံ)-သည်၊ အဟောသိ ကိရ-သတတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံပြီး၍၊ ဥပါရမ္ဘမောစနတ္ထံ-အပြစ်တင်ခြင်းမှ လွတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဝေါစုံ-ကုန်ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပြောဆိုကြပါကုန်သော်လည်း၊ စိတ္တေန-စိတ်အားဖြင့်၊ အဿ-ထိုအမွဋ္ဌ၏၊ နိမ္မဒဘာဝံ-မာန်မရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ (အနှိမ်ခံရခြင်းကို၊) အာဂန်္တ-အလိုရှိကြကုန်၏၊ အယံ-ဤအမွဋ္ဌသည်၊ မာနနိဿိတတ္တာ-မာနကို မှီသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မာနကြီးသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တေသမ္ပိ-ထိုလုလင်ငယ်တို့၏လည်း၊ ဝါ-တို့သည်လည်း၊ အ-ပ္ပိ ယောဝ - မချစ်အပ်သည်သာ၊ (အမုန်းခံရသည်သာ၊) ဟောတိ ကိရ - သတတ်၊ ကလျာဏဝဏ္ဏရဏောတိ-ကား၊ မဓုရဝစနော-ချိုသာသော စကားသံရှိပါ၏။

ဥပါရမ္ဘမောစန။ ။အာစရိယေန အမွဋ္ဌေနစ အတ္တာနော အတ္တာနော ဥပရိ ပါပေတဗ္ဗော ပဝါဒဿ (ရောက်စေထိုက်သော စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ခြင်းကို) အပနယုနတ္ထံ-ဋ္ဌိကာ၊ "ဥပါရမ္ဘ-ကပ်၍နှိပ်စက်ကြောင်း အပြစ်"ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "အပဝါဒဿ"ဟု ဖွင့်သည်၊ မိမိတို့ကဲ့ ဘာမျှ မကန့်ကွက်ဘဲ ဆိတ်ဆိတ်နေလိုက်လျှင် ဘုရားရှင်၏ ဒါသိပုတ္တဝါဒကို ထောက်ခံကြရာရောက်၏၊ ထိုသို့ထောက်ခံရာရောက်လျှင် အမွဋ္ဌသည်လည်းကောင်း, ပြန်သွားသောအခါ ဆရာကြီးသည်လည်းကောင်း "မကန့်ကွက်ဘဲ ဆိတ်ဆိတ်နေကြရသလား"ဟု မိမိတို့ အပေါ်၌ အပြစ်တင်လိမ့်မည်၊ ထိုသို့အပြစ်တင်းခြင်းမှ လွတ်အောင် "မာ ဘဝံ ဧဝါတမော" စသည်ဖြင့် ဝတ်ကြေ တန်းကြေ ကန့်ကွက်စကားကို ပြောကြရလေသည်။

ကလျာဏဝါက္ကရဏောတိ။ ။ကရီယတိ ဥစ္စာရီယတိ ကရဏံ၊ ဝါစာ ဧဝ+ကရဏံ ဝါက္ကရဏံ-မြွက်ဆိုအပ်သော စကား။ [စာ၌ အာကို ချေ, စကို (ဏ်) ပြု။] ကလျာဏံ + ဝါက္ကရဏံ ယဿာတိ ကလျာဏဝါက္ကရဏောဟု-ကောင်းသော စကားသံရှိသူ။

အသို့ ဝစနေတိ-ကား၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ဥဂ္ဂဟိတေ-သင်ယူအပ်ပြီးသော၊ ဝေဒတ္တယဝစနေ-ဗေဒင် ၃ ပုံဟူသော စကား၌၊ ပဋိမန္တေတုံတိ-ကား၊ ပုစ္ဆိတံ-မေးအပ်သော၊ ပဉ္ဍ-ပြဿနာကို၊ ပဋိကထေတုံ-ပြန်၍ ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ ဝိသဇ္ဇေတုံ-ဖြေဆိုခြင်းငှာ၊ (ပဟောတိ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတသ္မိံ ဒါသိပုတ္တဝစနေ-ဤကျွန်မသားဟု ပြောဆိုကြောင်း စကား၌၊ ပဋိမန္တေတုံတိ-ကား၊ ဥတ္တရံ-လွန်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော အဖြေစကားကို၊ ကထေတုံ-ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ (ပဟောတိ၌ စပ်။)

၂၆၉။ အထခေါ ဘဂဝါတိ-ကား၊ အထခေါ-ပြောဆိုကြရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဣမေ မာဏဝကာ-ဤလုလင်ငယ်တို့သည်၊ တတ္ထ-ဤအရပ်၌၊ နိသိန္နာ-ထိုင်နေကုန်လျက်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဥစ္စာသဒ္ဒ-ကျယ်စွာသော အသံကို၊ သစေ ကရိသန္တိ-နှိုးဆော်၊ [ဆက်၍ ပြုလတ္တံ့ကို ရည်ရွယ်၍ အနာဂတ်ကြိယာကို သုံး၏။] (ဧဝံသတိ၊) အယံ ကထာ-သည်၊ ပရိယောသာနံ-အပြီးအဆုံးသို့၊ နဂမိဿတိ-မရောက်တော့လတ္တံ့၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ နေ-ထိုလုလင်ငယ်တို့ကို၊ နိဿဒ္ဒေ-အသံမရှိ

အသို့ ဝစနေ။ ။အသို့၌ တသဒ္ဒါဖြင့် "စတ္တာရော မေ ဘောဂေါတမ ဝဏ္ဏာ" စသည်ဖြင့် အမွှဋ္ဌပြောဆိုအပ်သော ဇာတိဝါဒကို စွဲထိုက်၏။ သို့သော် ထိုဇာတိဝါဒနှင့် စပ်၍ အမေးအဖြေ လုပ်သောအခါ ဝေဒကျမ်း၌လာသော အစီအစဉ်ဖြင့် အမေးအဖြေ ပြုလုပ်ရ လိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် "အမေးအဖြေ လုပ်ရာ၌ လိုရင်းဖြစ်သော ဝေဒ ၃ ပုံကိုသာ စွဲထိုက်၏" ဟု ယူဆ၍ "တသို့ ဝစနေ" ၏ စွဲနက်ကို "အတ္တနာ ဥဂ္ဂဟိတေ ဝေဒတ္တယဝစနေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤအဖွင့်ဝယ် ပဋိမန္တေတုံ၌ ပဋိမန္တနာအရ ပြဿနာ ဖြေခြင်းကို ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "ပုစ္ဆိတပဉ္ဍံ ကထေတုံ၊ ဝိသဇ္ဇေတုံတိ အတ္ထော" ဟု ဖွင့်သည်။

ဧတသ္မိံ ဝါ ဒါသိပုတ္တဝစနေ။ ။အသို့၌ တသဒ္ဒါဖြင့် "ပေါရာဏံ ခေါ တေ အမွှဋ္ဌ မာတာပေတ္တိကံ" စသော ဘုရားစကားတော်၌ "ဒါသိပုတ္တော တွမသိ" ဟူသော စကားကို ပြန်၍ညွှန်ပြသည်ဟု တစ်နည်းယူဆ၍ "ဧတသ္မိံ ဝါ ဒါသိပုတ္တဝစနေ"ဟု တစ်နည်း ဖွင့်ပြန်သည်၊ ဤအဖွင့်၌ ပဋိမန္တေတုံအရ "တစ်ဖန်ပြန်၍ ပြောဆိုကြောင်း စကား"ဟူသည် ဒါသိပုတ္တ အဖြစ်ကို လွန်မြောက်ကြောင်း အဖြေစကား (ဒါသိပုတ္တ မဟုတ်ဟု ပြောဆိုကြောင်း အဖြေ စကား) တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဋိမန္တေတုံတိ ဥတ္တရံ (အဖြေ) ကထေတုံ" ဟု ဖွင့်သည်။ [ဥတ္တရံ နေရာဝယ် "ဥတ္တရိ, ဥတ္တရိ" ဟု ပါ၌ပျက်၏။]

ဥတ္တရံ။ ။ဥတ္တရသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန် (၈၃၀) ၌ ပဋိဝါကျ စသော အနက်ကို ဟော၏၊ ပဋိဝါကျကို "အဖြေ" ဟု အနက်ပေးကြ၏၊ သို့သော် ဤဥတ္တရအဖြေသည် အမေးကို ဖြေသော အဖြေ မဟုတ်, ဒါသိပုတ္တဟု ပြောရာ၌ ဒါသိပုတ္တ မဟုတ်ကြောင်းကို ဖြေသော အဖြေတည်း။ ဥတ္တရိယတေ အတိက္ကမျတေ အနေနာတိ ဥတ္တရံ-ဒါသိပုတ္တဟု ပြောအပ်သော စကားကို ကျော်လွန်ကြောင်း၊ (ဒါသိပုတ္တ မဟုတ်ဟု ပြန်၍ ဖြေရှင်းကြောင်း) စကား။ [ပဋိမန္တေတုံတိ ဧတ္ထ ပဋိမန္တနာနာမ ပညာဝိသဇ္ဇနာ, ဥတ္တရကထနာဝါ-ဋီကာသစ်။] ဤ၌ ပညာဝိသဇ္ဇနနှင့် ဥတ္တရကထန မတူအောင် ဖွင့်ပုံကို သတိပြုပါ။

သည်တို့ကို၊ (အသံတိတ်သည်တို့ကို) ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ အမွဋ္ဌေနေ၀-နှင့်သာ၊ သဒ္ဓီ, ကထေမိ-ပြောဆိုအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံတော်မူ၍၊ တေ မာဏ၀ကေ-တို့ကို၊ ဧတံ-ကို၊ အ၀ေါစ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထိုအထခေါ် ဘဂ၀ါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ မန္တ္ဒေါ့တိ-ကား၊ မန္တ္ဌယထ-နှီးနှော ပြောဆိုကြကုန်လော၊ ["ပဠမိ ဝေါ၀ိဘတ်" ဟု သိစေလိုရ်ာ "ထ" ဟု ဖွင့်သည်။] မယာ သဒ္ဓိं ပဋိမန္တေတူတိ-ကား၊ မယာ-ငါနှင့်၊ သဟ-တကွ၊ ကထေတု-ပြောဆိုစေလော။

ဧ၀ं-သို့၊ ၀ုတ္တေ-မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ မာဏ၀ကာ-လုလင်ငယ်တို့သည်၊ စိန္တယိंသု-ကြံကြကုန်ပြီ၊ (ကိं-နည်း၊) အမွဋ္ဌော-သည်၊ တာ၀-မဆွေးနွေးမီ ရှေးဦးစွာ၊ ဒါသိပုတ္တော-ကျွန်မ၏ သားသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ၀ုတ္တေ-သော်၊ ပုန-ဖန်၊ သီသं-ဦးခေါင်းကို၊ ဥက္ခိပိတုं-မော်ခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ-မစွမ်းနိုင်တော့၊ အယं ခေါ ဇာတိနာမ-ဤဇာတ်မည်သည်ကို၊ ဒုဇ္ဇာနာ-ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်၏၊ ဝါ-သိနိုင်ခဲ၏၊ အညမ္မိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ကဋ္ဌ-တစ်စုံတစ်ယောက်ကို၊ သမဏော ဂေါတမော - သည်၊ တုံ - သည်၊ ဒါသော - တည်း၊ ဣတိ - သို့၊ သစေ ဝက္ခတိ-အကယ်၍ ပြောဆိုအံ့၊ (ဧ၀ं သတိ) ကော-အဘယ်သူသည်၊ တေန-ထိုရဟန်း ဂေါတမနှင့်၊ အဠ်-တရားတော့မှုကို၊ ကရိဿတိ-ပြုလတံ့နည်း၊ အမွဋ္ဌော-သည်၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ဗဒ္ဓं-ဖွဲ့ချည်အပ်သော၊ ပုဋ္ဌကं-အထုပ်ကို၊ [ဗဒ္ဓပုဋ္ဌကं-ဖွဲ့ချည်အပ်သော အထုပ်ကို၊ ဤသို့လည်း သမာသ်ရှိ၏။] အတ္တနာ၀-ကိုယ်တိုင်သာ၊ [တတိယာ၀ိဘတ်ကို ပဌမာအနက်၌ သက်။] မောစေတု-ဖြေပါစေ၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တယိंသု) ဣတိ-ဤသို့ကြံပြီး၍၊ အတ္တာနं-မိမိ, မိမိကို၊ ပရိမောစေတွာ-လွတ်စေ၍၊ တယော၀-ထိုအမွဋ္ဌလုလင်၏သား၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ခိပန္တာ-ပစ်ချလိုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) သုဇာတော စ ဘော ဂေါတမာတိ အာဒိ-မ အစရှိသော စကားကို၊ အာဟံသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ။

တာ၀။ ။"ပဌမတ္ထေ ကမတ္ထေစ, ၀တ္တမ္ဘဒ္ဓရပေက္ခနေ၊ အနုညာတေ တေသု အတ္ထေသု, တာ၀သဒ္ဒေါ ပဒိဿတိ" ဟူသော အနက်တို့တွင် ပဌမတ္ထတည်း။ [တာ၀ါတိ၊ မန္တနာယ ပဌမမေ၀-နှီးနှော ပြောဆိုခြင်း၏ ရှေးဦးစွာပင်၊ "အကတာယ ဧ၀ မန္တနာယာတိ ဟောတိ-နှီးနှော ပြောဆိုမှုကို မပြုအပ်မီကပင်" ဟူလို။]

အတ္တနာ ဗဒ္ဓပုဋ္ဌကं။ ။ဘူ၀ါဒိ စုရာဒိ ပုဋ္ဌဓာတ်သည် သံသဂ္ဂ (ရောနှောခြင်း) အနက်ကို ဟောတ်၏၊ ပုဋ္ဌိယတိ ဧတ္ထာတိ ပုဋ္ဌော-ရောနှောအပ်ရာဖြစ်သော အထုပ်၊ ပုဋ္ဌော ယော၀ + ပုဋ္ဌကော၊ ဗဇ္ဈိတ္ထာတိ ဗဒ္ဓေါ၊ ဗဒ္ဓေါစ + သော + ပုဋ္ဌကောစာတိ ဗဒ္ဓပုဋ္ဌကော၊ "သကျတို့၌ ဣဇ္ဇ၀ါဒကို ကျစေခြင်းကြောင့် မိမိအပေါ်၌ ဒါသိပုတ္တ၀ါဒ ကျရောက်လာရကား ထိုဒါသိပုတ္တ၀ါဒဟူသော အထုပ်ကို မိမိကိုယ်တိုင် ဒါသိပုတ္တ မဟုတ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြ၍ ဖြေပါစေတော့" ဟူလို။

၂၇၀။ သဟခမ္မိကောတိ-ကား၊ သဟေတုကော-ဇနကအကြောင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော၊ သကာရကော-ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ("အယံ ပဌော အာဂစ္ဆတိ" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) အကာမာ ဗျာကာတဗ္ဗောတိ-ကား၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ အနိစ္စန္တေနပိ-မဖြေဆိုလိုပါသော်လည်း၊ ဗျာကရိတဗ္ဗော-ဖြေဆိုထိုက်၏၊ အဝယံ-မချွတ်၊ ဝိသဇ္ဇေတဗ္ဗော-ဖြေဆိုထိုက်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အညေန ၊ပေ၊ ပဋိစရိယသိတိ-ကား၊ အညေန-တစ်ပါးသော၊ ဝစနေန-စကားဖြင့်၊ (မဖြေဆို ထိုက်သော စကားဖြင့်၊) အညံ-သော၊ ဝစနံ-ကို၊ (ဖြေဆိုထိုက်သော စကားကို၊) (သစေ) ပဋိစရိယသိ အလ္လောတ္ထရိယသိ-အကယ်၍ လွှမ်းမိုးအံ့၊ (သစေ) ပဋိစ္ဆာဒေယသိ-အကယ်၍ ဖုံးအုပ်အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ပါဠိတော်မှ သစေကို ယူ၍ ပေးသည်။] ဟိ-မှန်၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ("ပဋိစရတိ"၌ စပ်၊) **တွံ**-သည်၊ ကိं ဂေါတ္တော-အဘယ် အနွယ်ရှိသနည်း၊ ဣတိ (ဧဝံ)-သို့၊ ပုဋ္ဌော-**မေးအပ်**သည်၊ (သမာနော၊) အဟံ-သည်၊ တယော-သုံးပုံကုန်သော၊ ဝေဒေ-ဝေဒကျမ်းတို့ကို၊ ဇာနာမိ-တတ်သိပါ၏၊ ဣတိ အာဒိနိ-ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒသိ-၏၊ အယံ-သည်၊ အညေန-တစ်ပါးသော စကားဖြင့်၊ အညံ-ကို၊ ပဋိစရတိနာမ-ဖုံးအုပ်သည်မည်၏၊ ပဏ္ဍိတသိဝါတိ-ကား၊ ပဏ္ဍိတံ-မေးအပ်သော၊ ပဉ္ဍံ-ပြဿနာ ကို၊ ဇာနန္တော၀-သိလျက်ပင်၊ အကထေတုကာမတာယ-ဖြေဆိုခြင်းငှာ အလိုမရှိ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာသနာ-နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ (သစေ) ပဏ္ဍိတသိ ဝါ-အကယ်မူလည်း ဖဲသွားအံ့။

ဟုဏ္ဍိ အဟောသိတိ-ကား၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ မံ-ငါ့ကို၊ သာမံ ယေဝ-ကိုယ်တိုင်သာ၊ ဒါသိပုတ္တဘာဝံ-ကျွန်မသားဖ�ကို၊ ကထာပေတုကာမော-ဖြေဆိုစေခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (ဟောတိ) သာမံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဒါသိပုတ္တ

သဟခမ္မိကော။ ။အဘိဓာန် (၇၈၄) ၌ လာသော ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ကာရဏ အနက်ဟောတည်း။ [အတ္တနော ဖလံ ဓာရေတီတိ ဓမ္မော-မိမိ၏ အကျိုးကို ဆောင်တတ်သော အကြောင်း။] ဓမ္မေန + သဟ + ဝတ္တတီတိ သဟဓမ္မော၊ သဟဓမ္မောယေဝ + (သွတ္ထိ၌ ဣကသက်၍) သဟခမ္မိကော (ပဌော)၊ သဟေတုကော သကာရဏောတို့ကား အဘိဓေယျတ္ထတည်း၊ ထို ၂ ပုဒ်လည်း အချင်းချင်း ပရိယာယ်တည်း၊ တစ်နည်း - ဇနက အကြောင်းကို ဟေတု၊ ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းကို ကာရဏဟု ခွဲပါ။

ပဋိစရိယသိ။ ။ပဋိပုဗ္ဗ+စရဓာတ်သည် အလ္လောတ္ထရဏ (အဝတိကို အပေါ်က လွှမ်းခြင်းကဲ့သို့) လွှမ်းခြင်း-မိုးခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ ထိုသို့လွှမ်းမိုးခြင်းကိုပင် "ဖုံးအုပ်ခြင်း" ဟု လောကဝိ၌ ပြောရိုးရှိသောကြောင့် "ပဋိစ္ဆာဒေယသိ"ဟု ဝေါဟာရတွေ့ ဖွင့်သည်။ [ပါစိတ်, မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာ၌ကား "ပဋိစ္ဆာဒေတိ, အလ္လောတ္ထရတိ" ဟု ဆို၏။ အဓိပ္ပာယ် အတူပင်တည်း။] ထိုပဋိစရဏာပြုပုံကို ပြလို၍ "ယော ဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်။

ဘာဝေ-ကျွန်မသားတို့၏ အဖြစ်ကို၊) ကထိတော-ဖြေဆိုအပ်သော်၊ ဒါသောနာမ-ကျွန်မည်သည်၊ ဇာတောယေဝ-ဖြစ်တော့သည်သာ၊ ဝါ-စစ်တော့သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ကိုယ်တိုင်ဖြေဆိုစေခြင်းငှာ အလိုရှိပါသော်လည်း၊ အယံ-ဤရဟန်းဂေါတမသည်၊ ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ-၂ ကြိမ်၊ စောဒေတွာ-စောဒနာပြီး၍၊ ဝါ-တိုက်တွန်းပြီး၍၊ တုဏ္ဍီ-ဆိတ်ဆိတ်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ တတော-ထိုဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အဟံ-ငါသည်၊ ပရိဝတ္တိတွာ-ဖြန်လည်၍၊ ပဏ္ဍိတိယာမိ-ဗဟုသုတ်ကို၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စိန္တေတွာ-တြေး၍၊ တုဏ္ဍီ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟောသိ-ပြီ။

၂၇၁။ အဿ-ထိုနတ်၏၊ ပါဏိမှိ-လက်၌၊ ဝဇိရံ-ဝဇိရစိန်လက်နက်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ဣတိ-ထိုသို့လက်၌ ဝဇိရစိန်လက်နက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော-ထိုနတ်သည်၊) ဝဇိရပါဏိ-မည်၏၊ ယက္ခေါတိ-ကား၊ ယောဝါ သောဝါ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ဝါ-ဟုတ်ဟုတ် ငြားငြားသော၊ ယက္ခော-နတ်သည်၊ နု-မဟုတ်၊ ဒေဝရာဇာ-နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကော-သိကြားတည်း၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗော-ထိုက်၏၊ အာဒိတ္တံတိ-ကား၊ အဂ္ဂိဝဏ္ဏံ-မီးအဆင်းရှိသော၊ သမ္ပဇ္ဇလိတံတိ-ကား၊ သုဋ္ဌု-လွန်စွာ၊ ပဇ္ဇလိတံ-အလျှံတောက်သော၊ သဇောတိဘူတံတိ-ကား၊ သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ သဇောတိဘူတံ-မီးတောက် မီးလျှံနှင့် တကွဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဧကဂ္ဂိဇာလဘူတံ-တစ်ခဲနက်သော် မီးတောက်မီးလျှံ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ("အယောကူဋ်"၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်။

အာဒိတ္တံ။ ။အာပုဗ္ဗ + တောက်ပခြင်းအနက်ဟော ဒိဝါဒိ ဒိပဓာတ်, တပစ္စည်း၊ "အာဒိပ္ပတိတိ အာဒိတ္တံ-လွန်စွာတောက်ပသော" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ "တောက်ပ" ဟူသည် မီးတောက် မီးလျှံထွက်သော တောက်ခြင်း မဟုတ်သေး, မီးရောင်ရှိသော တောက်ခြင်းတည်း၊ ထိုအယောကူဋ္ဌသည် မီးကဲ့သို့ ရဲရဲနီနေသည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "အဂ္ဂိဝဏ္ဏံ" ဟု သရုပ်ဖော်သည်။ [သစ္စကသုတ် ဋီကာ၌လည်း အာဒိတ္တံကို "ဒိပ္ပမာနံ - တောက်သော" ဟု ဖွင့်သည်။]

သမ္ပဇ္ဇလိတံ, သဇောတိဘူတံ။ ။သမ္ပဇ္ဇလိတံဖြင့် မီးတောက် မီးလျှံ ထွက်နေသည်ကို ပြ၏၊ သဇောတိဘူတံဖြင့် ထိုမီးတောက်မီးလျှံ၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ မပြတ် ထွက်နေသည်ကို ပြ၏။ [သုဋ္ဌု ပဇ္ဇလတိတိ သမ္ပဇ္ဇလိတံ၊ သဟ + ဇောတိနာ ယော ဝတ္တတိတိ သဇောတိ၊ သဇောတိ + ဟုတ္တာ + ဘူတော သဇောတိဘူတော (အယောကူဋ္ဌော)။]

မုတ်ချက်။ ။စူဠသစ္စကသုတ် အဋ္ဌကထာနှင့် ပြင်ထားအပ်သော ဤအဋ္ဌကထာ ဗာအုပ်တို့၌ "သမန္တတော ဇောတိဘူတံ" ဟု ရှိ၏၊ "ဇောတိဘူတံ-မီးတောက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော" ဟု အနက်ပေးရသဖြင့် အယောကူဋ်ကို မရဘဲ မီးတောက်သာ ရ၏၊ "သမန္တတော-၌၊ "သဇောတိဘူတံ-မီးတောက်နှင့်တကွ ဖြစ်၍ဖြစ်သော" ဟု ရှိမှ အယောကူဋ္ဌကို ရနိုင်သည်၊ သမန္တတောကား သ၏ အနက်ဖွင့် မဟုတ်၊ ထိုမီးတောက် မီးလျှံ၏ ပတ်ဝန်းကျင် ထွက်နေပုံကို

ဌိတော ဟောတိတိ-ကား။ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ သိသံ-ဦးခေါင်းကိုလည်း ကောင်း၊ကန္ဓလမကုဋ္ဌသဒိသာ-ပဒိုင်း ခတ္တာင်ုံနှင့် တူကုန်သော၊ ဒါဌာ-အစွယ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဘယာနကာနိ-ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းကုန်သော၊ အက္ခိ နာသာဒီနိ-မျက်လုံး နှာခေါင်း အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ [အာဒိဖြင့် ဆိတ် ဦးခေါင်းဌ်ကဲ့သို့ ပေါက်နေသော ဖရိုဖရဲ ဆံပင်တို့ကို ယူပါ။] ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝိရူပရူပံ-ဖောက်ပြန်သော အဆင်းသဏ္ဌာန်ရှိအောင်၊ (တစ်နည်း) ဝိရူပ်-ဖောက်ပြန်သော အဆင်းရှိအောင်၊ ရူပ်-ရူပ်ပုံကို၊ မာ့ပေတွာ-ဖန်ဆင်း၍၊ ·ဌိတော-တည်သည်၊ (ဟောတိ။)

ပန-ပရိဟာရပက္ခမ္ပတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧသ (ဧသော)-ဤသိကြားမင်းသည်၊ အာဂတော-လာသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေး တည်း၊ ဒိဋ္ဌိဝိသဇ္ဇာပနတ္ထံ-မိစ္ဆာအယူကို စွန့်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာဂတော၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) ["ကသ္မာ" ဟု အကြောင်းနှင့် မေးသော်လည်း အကျိုးနှင့် ဖြေသည်။] (တစ်နည်း) ဒိဋ္ဌိဝိသဇ္ဇာပနတ္ထံ-မိစ္ဆာအယူကို စွန့်စေခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (အာဂတော၊) ဣတိ-တည်း၊ [အတ္ထသဒ္ဒါ ကာရဏအနက် ဟော ကြံပါ။] အပိစ-သည်သာမကသေး၊ အဟဿ္ဓေ-ငါသည်လည်း၊ ဓမ္မံ-တရား တော်ကို၊ ဒေသေယျံ-အကယ်၍ ဟောတော်မူအုံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ပရေစ-အခြားသော သတ္တဝါတို့သည်လည်း၊ မေ-၏၊ (တရားတော်ကို၊) နိ အာဇာနေယျုံ-မသိကုန်ရာ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ ဓမ္မဒေသနာယ-တရားဟောတော်မူခြင်းဌ်၊ အပ္ပေါ သုဣ္ဘာဘာဝ - ကြောင့်ကြ မရှိသူ၏ အဖြစ်သို့၊ (ကြောင့်ကြမဲ့သူ၏ အဖြစ်သို့၊) အာပန္နေ-ရောက်တော်မူလတ်သော်၊ [ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီး၍ အဌမသတ္တာဟဌ် အဇပါလညောင်ပင်အောက်ဝယ် ထိုင်နေတော်မူစဉ် အပ္ပေါသုဣ္ဘအဖြစ်သို့ ရောက် တော်မူလတ်သော်။] သဣ္ဘော-သည်၊ မဟာပြဟ္မုနာ-သဟမ္ပတိ မဟာပြဟ္မာနှင့်

ဖွင့်ခြင်းသာတည်း၊ ဤသို့ "သဇောတိဘူတံ" ဟု ရှိမှလည်း "ဣဂ္ဂိဇလဘူတံ" ဟူသော အနက်ဖွင့်နှင့် လျော်မည်၊ "ဣကာ + အဂ္ဂိဇလာ ယသ္သာတိ ဣဂ္ဂိဇလော၊ ဣဂ္ဂိဇလော+ ဟုတ္တာ + ဘူတော ဣဂ္ဂိဇလဘူတော" ဟု ပြုပါ။

ဝိရူပံ ရူပံ။ ။စာအုပ်တို့ဌ် "ဝိရူပရူပံ"ဟု ရှိ၍, ဋီကာသစ်ဌ် "ဝိပရိတ ရူပ သဏ္ဌာန်" ဟု ဖွင့်၏၊ ရှေ့ရူပသဒ္ဒါသည် အဆင်းအနက်ဟော, နောက်ရူပသဒ္ဒါကား ပုံသဏ္ဌာန်အနက်ဟောဟု ဆိုလို၏၊ ထိုအတိုင်း ပဌမပေးထားသည်၊ ရူပ်စ-အဆင်းလည်း၊ ရူပ်စ-သဏ္ဌာန်လည်း၊ ရူပရူပ်၊ ဝိပရိတံ + ရူပရူပ် ယသ္သာတိ ဝိရူပရူပေါ၊ (ယက္ခော၊) [ယက္ခဓာတ် သည် ပူဇော်အနက်ဟောတည်း၊ "ယက္ခိယတေတိ ယက္ခော"အရ လူနတ်တို့ ပူဇော်အပ်သော သိကြားကို ဤနေရာဌ် "ယက္ခ" ဟု ဆိုလိုသည်။] စူဠသစ္စကသုတ် (မူလပံ) အဌကထာဌ်ကား "ဝိရူပ်-ဖောက်ပြန်သော အဆင်းရှိသော + ရူပ်-ရုပ်ပုံကို" ဟု ၂ ပုဒ်ခွဲလျက် ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုနည်းအတိုင်း ဒုတိယပေးသည်။

သဒ္ဓိ, အာဂန္ဆာ - လာ၍၊ ဘဂဝါ - မြတ်စွာဘုရား၊ ဓမ္မံ - တရားကို၊ ဒေသေထ-ဟောတော်မူပါကုန်၊ တုမှာကံ - ရှင်တော်ဘုရားတို့၏၊ အာဏာယ - အာဏာ၌၊ အဝတ္တာမာနေ-မဖြစ်သူတို့ကို၊ မယံ-တပည့်တော်တို့သည်၊ ဝတ္တာပေဿာမ-ဖြစ်စေပါကုန်အံ့၊ တုမှာကံ-ရှင်တော်ဘုရားတို့၏၊ ဓမ္မစက္ကံ-ဓမ္မစက်သည်၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ၊ အမှာကံ-တပည့်တော်တို့၏၊ အာဏာစက္ကံ-အာဏာစက်သည်၊ ဟောတု-စေ၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိညံ-ဝန်ခံမှုကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ တသ္မာ-ထိုသို့ပဋိညာဉ် ပြုခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ အမွန္ဒံ-ကို၊ တာသေတ္တာ-ထိတ်လန့်စေ၍၊ ပဠုံ-ပြဿနာ ကို၊ ဝိသဇ္ဇာပေဿာမိ-ဖြေဆိုစေခဲ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြ၍၊ အာဂတောပြီ။

ဘဂဝါ စေဝ ၊ပေ၊ အမွန္ဒော စာတိ (ဇော)-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (ဂုဏ္ဍတ္ထဲ) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတ္တာ ဒသေမိ၊) (တစ်နည်း) ဘဂဝါ စေဝ ၊ပေ၊ အမွန္ဒော စာတိ-ဟူသည်ကား၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တံ-ထိုဘီလူးကို၊ အညေပိ-အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ယဒိ ပသေယျုံ-အကယ်၍ မြင်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) တံ ကာရဏံ-ထိုဒါသိပုတ္တာဟု ဝန်ခံရခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ အဂရု-အလေး မပြုထိုက်သော အကြောင်းသည်၊ အသ - ဖြစ်ရာ၏၊ အယံ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊

ယဒိ ဟိ။ ။ကာရဏံ ဒသေတုံ ယဒိဟိတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာဟောင်း၊ ဤသို့ အကြောင်းတစ်ပါးကို ပြလို၍ "ယဒိ ဟိ" ဟု မိန့်ကြောင်းကို ဖွင့်၏၊ ထိုအကြောင်းတစ်ပါးကား အမွန္ဒက ဖြေဆိုသောအခါ "ကြောက်လို့ ဖြေရသည်" ဟု ပြောဆိုဖွယ်ရှိခြင်းတည်း။

ဋီကာသစ်။ ။"ဣတရေသံ အဒဿနေ ဒုဝိဓမ္မိ ကာရဏံ ဒသေန္တော ယဒိ ဟိတိ အာဒိမာဟ၊ ဟိသဒ္ဒေါ ကာရဏတ္ထော နိပါတော၊ ယသ္မာ စ အဂရု၊ ယသ္မာစ ဝေယျာ၊ ၊သ္မာတိ သမ္မန္ဒော" ဟု ဋီကာသစ်၌ အကြောင်း ၂ ပါးဟု ဖွင့်၏၊ သို့သော် အဋ္ဌကထာ၌ ယဒ္ဒါ မပါသောကြောင့် အကြောင်း ၂ ပါး မဖြစ်နိုင်ပါ။

တံ ကာရဏံ အဂရု။ ။စူဠသစ္စကသုတ်ဋီကာ၌ "တံ သစ္စကဿ ပဋိညာယ ပရိဝတ္တနကာရဏံ" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုနေရာနှင့် သင့်လျော်အောင် ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ဤ၌ကား "တံ ကာရဏံ-ထိုအမွန္ဒ၏ ဒါသိပုတ္တကဏ္ဍ အနွယ်ဖြစ်ပါသည်-ဟု ဖြေဆိုခြင်း၏ အကြောင်းသည်" ဟု ဖွင့်သင့်သည်၊ ထိုကဲ့သို့ ဖြေဆိုရခြင်း၏ အကြောင်းသည် ဘီလူးကို ကြောက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ရကား "အဂရု-အမျှားက လေးစားလောက်သော အကြောင်း မဟုတ်တော့" ဟု ဆိုလိုသည်။ [အဂရုနောက်၌ "အသ" ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ကောင်းပါ၏။]

ဋီကာသစ်။ ။ဋီကာသစ်၌ကား "အညေသံပိ သာဓာရဏတော ဘီလူးက (အမျှားမြင်ရသည့်အတွက်) အမျှားနှင့်လည်း ဆက်ဆံခြင်းကြောင့် (မိမိတစ်ယောက်အတွက် မဟုတ်ရကား) အဂရု အဘာရိယ-ဝန်လေးဖွယ် မရှိတော့-ကြောက်စရာ မဟုတ်တော့" ဟု ဖွင့်၏၊ ဆရာတို့လည်း "တံ ကာရဏံ-ထိုမြင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်" ဟု ပေးတော်မူကြ၏၊ စဉ်းစားပါ။

အမွန်ဒ်-ကို၊ အတ္တနော-၏၊ ဝါဒေ-ဝါဒ၌၊ အနောတရန်-မသက်ရောက်သည်ကို၊ ဥ တွာ-၍၊ ယက္ခ-ဘီလူးကို၊ အာဝဟေတွာ-မန္တာန်ဖြင့် ခေါ်ဆောင်၍၊ ဒသေသိ-ပြပြီ၊ တတော-ထိုသို့ပြခြင်းကြောင့်၊ အမွဋ္ဌော-သည်၊ ဘယေန-ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ကထေသိ-ဖြေဆိုရပြီ၊ (ဒါသိပုတ္တ အနွယ်ဖြစ်ကြောင်းကို ဖြေဆိုရပြီ) ဣတိ-သို့၊ ဝဒေယျုံ-စွပ်စွဲပြောဆိုကုန်ရာ၏၊ တသ္မာ, ဘဂဝါ စေဝ-သည်လည်းကောင်း၊ အမွဋ္ဌောစ-သည်လည်းကောင်း၊ ပဿတိ-မြင်ရ၏။

တသ-ထိုအမွဋ္ဌ၏၊ တံ-ထိုဘီလူးကို၊ ဒိသ္မာဝ-မြင်၍သာလျှင်၊ ဝါ-မြင်ခြင်းကြောင့်သာလျှင်၊ သကလသရီရတော-အလုံးစုံသော ကိုယ်မှ၊ (တစ်ကိုယ်လုံးမှ၊) သေဒါ-ချွေးတို့သည်၊ မုစ္စိသု-ထွက်ကုန်ပြီ၊ (ယိုထွက်ကုန်ပြီ၊) အန္တောကုစ္ဆိ-ဝမ်းတွင်းသည်၊ ဝိပရိဝတ္တမာနာ-ပြောင်းပြန်လှန်သကဲ့သို့ ဖြစ်၍၊ မဟာရဝံ-ကျယ်စွာသော အသံကို၊ ဝိရဝိ-မြည်ပြီ၊ သော-ထိုအမွဋ္ဌသည်၊ အညေပိ-ငါမှတစ်ပါး အခြားသူတို့သည်လည်း၊ ပဿန္တိ နုခေါ-မြင်ကုန်လေသလော၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သြလောကေန္တော-ကြည့်လတ်သော်၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်၏၊ လောမဟံသမတ္တမ္ပိ-အမွေးတို့၏ ရွှင်ခြင်းမျှကိုလည်း၊ ဝါ-ကြက်သီးမွေးညှင်း ထခြင်းမျှကိုလည်း၊ နအဒ္ဒသ-မမြင်ရ၊ တတော-ထိုသို့မမြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ဣဒံ ဘယံ-ဤဘေးသည်၊ မမေဝ-ငါ၏ အတွက်သာ၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပြီ၊ အဟံ-သည်၊ ယက္ခောတိ-ဘီလူးဟူ၍၊ သစေ ဝက္ခာမိ-အုံ့(ဧဝံသတိ)၊ တုယ္ဟမေဝ-သင်၏သာလျှင်၊ (သင်မှာသာလျှင်) အက္ခိနိ-မျက်လုံးတို့သည်၊ အတ္ထိ ကိံ-ရှိကုန်သလော၊ တွမေဝ-သင်သည်သာ၊ ယက္ခ-ဘီလူးကို၊ ပဿသိ (ကိံ)-မြင်သလော၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ (အစတုန်းကပင်) ယက္ခ-ကို၊ အဒိသ္မာ-မမြင်မူ၍၊ သမဏေန ဂေါတမေန-သည်၊ ဝါဒသံယဋ္ဌေ-စကားတည်းဟူသောအချုပ်၌၊ ပက္ခိတ္တောာ-ထည့်သွင်းအပ်သည်၊ (သမာနောဝ-ဖြစ်သော်သာ၊

အာဝဟေတွာ။ ။ဝဟရာတ်သည် ဆောင်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "မန္တဗလေန အာနေတွာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဘူဝါဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ "ဝါ" ဟု ဝုဒ္ဓိ မရောက်စေသင့်၊ အခြားနေရာ၌ ကာရိတ်ဝင်သောကြောင့် "အာဝါဟေတွာ-ပူးဝင်စေ၍" ဟု အနက်ပေးရသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား ပူးဝင်စေခြင်း မဟုတ်ပါ။

ဝါဒသယ်ဌေ။ ။ဋီကာ၌ "ဝါစာသယ်ဌေ" ဟု ဖွင့်၏၊ နောက်၌ "ပက္ခိတ္တောဝ" ဟု စပ်ပုဒ်ရှိသောကြောင့် "သယ်ဌ" ဟူသည် ထည့်သွင်းစရာ ဌာနတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း သိသာ၏၊ ယဌဂေတ်သည် တာဌန (ရှိက်နှက်ပုတ်ခတ်) အနက်ကို ဟော၏၊ "ဝါစာ" ဟု ဋီကာ ဖွင့်သောကြောင့် "အယူဝါဒ" မဟုတ်, "ဒါသိပုတ္တ" ဟူသော ဝကားကို ဆိုလိုမည် ထင်သည်၊ ထို့ကြောင့် အခံခက်အောင် ထိခိုက်ပြောဆိုကြောင်း စကားကိုပင် ချုပ်နှောင်ရာဌာနကဲ့သို့ တင်စား၍ "ဝါစာသယ်ဌ" ဟု ယူသင့်၏၊ ဆရာတို့ကား "ဝါဒတည်းဟူသော ပေါင်းချုပ် (ပေါင်းချောင်) ၌" ဟု ပေးတော်မူကြသည်။

ဝါ-ဖြစ်မှသာ၊) ယက္ခ-ကို၊ ပဿသိ-မြင်ရသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒေယျ-စွပ်စွဲ ပြောဆိုကုန်ရာ၏။ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ ဒါနိ-၌၊ မေ-ငါ၏၊ ဣဓ-ဤအရပ်၌၊ သမဏာ ဂေါတမာ-ကို၊ အညတြ-၍၊ အည်-ရဟန်းဂေါတမမှ တစ်ပါးသော၊ ပဋိသရဏံ-လည်းလျှောင်းရာသည်၊ နု အတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မညမာနော-သိသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အထခေါ-ဘီလူးကို မြင်ရာ ထိုအခါ၌၊ အမွေ္ဘာ မာဏဝေါ-သည် ၊ပေ၊ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ။

၂၇၂။ တာဏံ ဂဝေသိတိ - ကား၊ တာဏံ - စောင့်ရှောက်တတ်သူဟူ၍၊ ဂဝေသမာနော-ရှာမှီးသည်၊ ဝါ-ဆည်းကပ်သည်၊ [တိုက်ရိုက် တွေ့နေရကား ဟိုဟိုဒီဒီ ရှာဖွယ်မလိုသောကြောင့် "ဂဝေသမာနော" ကို "ဥပဂစ္ဆန္တော" ဟု ဋီကာ၌ ဖွင့်သည်၊ ဂဝေသ၌ ဂဝေသဓာတ်, အဿတ္ထိ ဤပစ္စည်းဟု ကြံပါ။] လေနံ ဂဝေသိတိ-ကား၊ လေနံ-ပုန်းအောင်းရာဟူ၍၊ ဂဝေသမာနော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ သရဏံ ဂဝေသိတိ-ကား၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂဝေသမာနော-သည်၊ (ဟုတ္တာ, ဥပနိသိဒိတ္တာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ၌ စပ်၊) စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤတာဏံ ဂဝေသိအစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊) (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) (ယော-အကြင် မြတ်စွာ ဘုရားသည်၊) တာယတိ ရက္ခတိ-စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ-ဤကြောင့်၊ (သော-သည်၊) တာဏံ-တာဏမည်တော်မူ၏၊ [မြတ်စွာဘုရားကို အရကောက်ရ သော်လည်း နိယတနပုလ္လိန်ဖြစ်၍ "တာဏံ" ဟု နပုလ္လိန်ထားသည်။] ဧတ္ထ-ဤ မြတ်စွာဘုရား၌၊ နိလီယန္တိ-ပုန်းအောင်းကြရကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ပုန်းအောင်း ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော-သည်၊) လေနံ-၏၊ [လီဓာတ်, ယုပစ္စည်းဖြစ်၍ ဒန္တဇနဖြင့် "လေနံ" ဟု ရှိသင့်၏၊ အဘိဓာနပွဒီပိကာသူစိဋ္ဌကား ဏပစ္စည်းဖြင့် "လေဏ" ဟု ရှိ၏။] (ယော-အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊) သရတိ-ဖျက်ဆီး တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော၊) သရဏံ၊ ဘယံ-ဘေးကို၊ ဟိံသတိ ဝိဒ္ဒံသေတိ-ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား (သရတိပုဒ်၏) အနက်၊ ဥပနိသီဒိတ္တာ တိ-ကား၊ ဥပဂမ္မ-အနီးသို့ ဆွားမြှောက်၍၊ ဝါ-ချဉ်းကပ်၍၊ ဟေဋ္ဌာသနေ-အောက်ကျသော နေရာ၌၊ နိသီဒိတ္တာ-ထိုင်၍၊ (ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ၌ စပ်၊) [နဂိုက မတ်မတ်ရပ်၍ စကား ပြောနေ၏၊ ယက္ခကို မြင်မှ ဘုရားအနားသို့ ကပ်၍ ထိုင်သည်။] ဗြဝီတူတိ-ကား၊ ဝဒတု-မိန့်တော်မူပါဦးလော။

တာဏံ ဂဝေသမာနော။ ။ဤရဟန်း ဂေါတမသာလျှင် ဤဘေးမှ ငါ့ကို စောင့်ရှောက်နိုင်၏-ဟု မြတ်စွာဘုရားကိုသာ စောင်ရှောက်တတ်သူ-ဟု ဆည်းကပ်လျက်။ [သက္ကတ၌ "တြာ" ဟု ရှိသောကြောင့် ရနောက်ဖြစ်၍ နကို ဏပြုသည်၊ တာမတ်, ယုကို အနုပြု။]

ဒါသိပုတ္တဝါဒအဖွင့် ပြီး၏

အမွန္တဝံသကထာ အဖွင့်

၂၇၃-၂၇၄။ ဒက္ခိဏာဇနပဒံတိ-ကား၊ ဒက္ခိဏာဖထောတိ-ဒက္ခိဏာပထ တိုင်းဟူ၍၊ ပါကဋ်-ထင်ရှားသော၊ ဂဂ်ါယ-ဂဂ်ါမြစ်၏၊ ဒက္ခိဏာတော-တောင်အရပ်က၊ ဇနပဒ်-ဇနပုဒ်သို့၊ (ဂန္ဓာ၌ စပ်) ကိရ-ခဲ့၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ဒက္ခိဏာပထေ-ဒက္ခိဏာပထ တိုင်း၌၊ ဗဟူ-ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာတာပသာ-ပုဏ္ဏား ရဟေ့တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊ သော-ထိုကဏ္ဍသည်၊ တတ္ထ-ထိုဒက္ခိဏာပထတိုင်းသို့၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ ဧကံ-သော၊ တာပသံ-ကို၊ ဝတ္ထပဋိပတ္တိယာ-ဝတ်အကျင့်ဖြင့်၊ အာရာဓေသိ-နှစ်သက်စေပြီ၊ သော-ထိုရဟေ့သည်၊ တဿ-ထိုကဏ္ဍ၏၊ ဥပကာရံ-လျှော်စွာ ပြုတတ်သော ကျေးဇူးကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ (ကိုး) အမ္ဘော ပုရိသ-အမောင် ယောက်ျား၊ တေ-သင်အား၊ မန္တံ-မန္တန်ကို၊ ဒေမိ-ပေးအံ့၊ ယံ-အကြင် မန္တန်ကို၊ (ဂဏ္ဌိတုံ-သင်ယူခြင်းဌာ၊) ဣစ္ဆသိ-အလိုရှိ၏၊ တံ မန္တံ-ထိုမန္တန်ကို၊ ဂဏှာဟိ-သင်ယူလော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။

သော-ထိုကဏ္ဍသည်၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ (ကိုး) အာစရိယ-ဆရာ၊ မေ-တပည့်တော်အား၊ အညေန-အခြားသော၊ မန္တေန-မန္တန်ဖြင့်၊ ကိစ္စံ-ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ။ ယသ-အကြင်မန္တန်၏၊ ဒါနုဘာဝေန-အာနုဘော်ကြောင့်၊ အာဝုဓံ-လက်နက်သည်၊ န ပရိဝတ္တတိ-မလည်နိုင်၊ မေ-တပည့်တော်အား၊ တံ မန္တံ-ကို၊ ဒေဟိ-ပေးတော်မူပါ။ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ သော-ထိုရဟေ့သည်၊ ဘော-အမောင်၊ ဘဒ္ဒ-ကောင်းပါပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ["ဘဒ္ဒံ ဘော" ကား သာဓုနှင့် အနက်တူသော စကား, သင်ပေးဖို့ရန် ဝန်ခံသော စကားတည်း။]

ဒက္ခိဏာဇနပဒံ။ ။ဒက္ခိဏာတော + ဇနပဒံ ဒက္ခိဏာဇနပဒံ-ဂဂ်ါမြစ်၏ တောင်ဘက်အရပ်၌ ဇနပုဒ်၊ ထိုဇနပုဒ်၏ နာမည်မှာ ("ဒက္ခိဏာပထ" ဟု ထင်ရှားသောကြောင့် "ဒက္ခိဏာပထောတိ ပါကဋံ" ဟု ဝိသေသန ပြုသည်၊ ပါကဋ်ကို ဇနပဒ်၌ စပ်ရသောကြောင့် ပါကဋ်၏ နောက်၌ ပိုဒ်မလို၊ ဒက္ခိဏာတော နောက်၌လည်း "ပါကဋံ" ဟု ထပ်၍ရှိဖွယ် မလို။ ["ဒက္ခိဏာ" ဟု အာကာရန္တ အဗျယပုဒ်လည်း ရှိ၏၊ ထိုကြောင့် "ဒက္ခိဏာပထော" ဟု ဏာ၌ ဒီဃရှိရသည်။]

အာဝုဓံ န ပရိဝတ္တတိ။ ။မြားကိုဖြစ်စေ, လှံစသည်ကို ဖြစ်စေ သူတစ်ပါး၏ အပေါ်၌ ပစ်ချလိုလတ်သော် မန္တန်၏ ဒါနုဘော်ကြောင့် ထိုသူ၏လက်သည် ထက်ဝန်းကျင်သို့ လှည့်၍ မဖြစ်, လက်ကို လှည့်၍ မရတော့၊ လက်ကို လှည့်၍ မရလျှင် လက်ဖြင့် ကိုင်ထား အပ်သောလက်နက် လှည့်ဖို့အရေးမှာ သာ၍ မဖြစ်နိုင်တော့၊ ထို့ကြောင့် "အာဝုဓံ န ပရိဝတ္တတိ-လက်နက်သည် အဖန်ဖန် မလည်တော့၊ (လက်နက်ကို ပစ်ခတ်၍ မရတော့") ဟု ဆိုလိုသည်။

တသ-ထိုကဏ္ဍအား၊ ဓနုအဂမနီယံ-လေး၏ မလာနိုင်ကြောင်းဖြစ်သော၊ အမွန့်နာမ-မည်သော၊ ဝိဇ္ဇ-အတတ်ကို၊ ဝါ-မန္တန်ကို၊ အဒါသိ-သင်ပေးပြီ၊ သော-ထိုကဏ္ဍသည်၊ တံ ဝိဇ္ဇ-ထိုအတတ်ကို၊ ဝါ-ထိုမန္တန်ကို၊ ဂဟေတွာ-သင်ယူပြီး၍၊ တတ္ထေဝ-ထိုအရပ်၌ပင်၊ ဒီမံသိတွာ-စူးစမ်း၍၊ (မြား လာနိုင် မလာနိုင်ကို စူးစမ်း၍၊) ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ မေ-ငါ၏၊ မနောရထံ-စိတ်အလိုကို၊ ပူရေဿာမိ-ပြည့်စေနိုင်တော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဣသိဝေသံ-ရသေ့အသွင်ကို၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "အည့ ဣသိဝေသံ" ဟု အည့ ပိုနေ၏။] ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ သြဏ္ဏာကဿ-သြဏ္ဏာကမင်း၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ဂတော-သွားပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ဒဏ္ဍိဏာဇနပဒံ ၊ပေ၊ ဥပသင်္ကမိတွာတိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ၊) ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ထို့-ဤဒဏ္ဍိဏာဇနပဒံ ဂန္ထာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပြဟွမန္တေတိ-ကား၊ အာနုဘာဝသမ္ပန္နတာယ-တန်ခိုးအာနုဘော်နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ("သေဋ္ဌ"၌ စပ်၊) သေဋ္ဌမန္တေ-မြတ်သော မန္တန်တို့ကို၊ ("အဓိယိတွာ"ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) [ပြဟွစရိယ အကျင့်ကဲ့သို့ ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့် မြတ်သည် မဟုတ်,

---

ဓနုအဂမနီယံ။ ။ဓနုနော-လေး၏ + အဂနိယာ-မလာကြောင်း ဖြစ်သော အတတ်တည်း၊ ဓနုအဂမနိယာ (ဝိဇ္ဇာ)၊ လေးမြင့် ပစ်လွှင့်အပ်သော မြား၏ မလာနိုင်ကြောင်း ဖြစ်သော အတတ်ကိုပင် ဌာနလေး၏အမည်ကို ဌာနီမြား၌ တင်စားသော ဌာနူပစာရအားဖြင့် "ဓနု အဂနိယာ" ဟု ဆိုသည်၊ သသမ္ဘာရကထာ (မြား၏ အဆောက်အဦးဖြစ်သော လေးနှင့် တကွ ဆိုအပ်သော စကား) တည်း။

အမွန့်နာမ။ ။"သတ္တာနံ သရီရေ အမွဂ်ံ (အဗ္ဘဂ်ံ) ဌပေတိတိ အမွဋ္ဌော" ဟု ဋီကာဝိဂ္ဂဟ ပြု၏၊ "အမွဂ်ံဌပါ" ဟု ဆိုလိုလျက် နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် "ဂ်ံ + ပ" တို့ကို ချေ၍ "အမွဋ္ဌာ" ဟု ဖြစ်၏၊ ["အမွဂ်ံ-သရက်ပင်ကဲ့သို့ မတုန်မလှုပ် ခိုင်မာသော ကိုယ်အင်္ဂါကို" ဟုလည်းကောင်း, "အဗ္ဘဂ်ံ-နယ်ဆီ သုတ်လိမ်းထားသကဲ့သို့ မတုန်မလှုပ်သော ကိုယ်အင်္ဂါကို" ဟုလည်းကောင်း ဆရာတော်၏ နိဿယ၌ ပေး၏၊ သို့သော် "အမွဋ္ဌာ ဝိဇ္ဇာ" ဟု ရှေးက ထင်ရှားသော ဝိဇ္ဇာတစ်မျိုးကို ဘာသန္တရ တတ်ကျွမ်းသူတို့အား မေးမြန်းလေ့လာ သင့်ပါ၏။] ထိုဝိဇ္ဇာမန္တန်ရှိသောကြောင့် "အမွဋ္ဌာ ယသ္သာတိ အမွဋ္ဌော" ဟု ဝစနတ္ထ ပြု၍ ကဏ္ဍရသေ့၏ မူလအမည် ဖြစ်၏၊ အမွဋ္ဌလုလင်ကား ထိုအနွယ်၌ ဖြစ်သောကြောင့် အပစ္စွအနက်၌ ဏပစ္စည်းသက်၍ "အမွဋ္ဌ + အပစ္စံ" အရ အမွဋ္ဌအမည်ရသည်။

မနောရထံ ပူရေဿာမိ။ ။ကဏ္ဍသည် ကျွန်မမှ မွေးဖွားရသော သူ၏ဇာတိကို စက်ဆုပ်သောကြောင့် "ထိုဇာတိကို တစ်နည်းနည်းဖြင့် စင်ကြယ်စေရမည်" ဟု ရည်ရွယ်၍ ဒဏ္ဍိဏာဇနပုဒ်သို့ ထွက်လာခဲ့၏၊ ယခုအခါ မန္တန်အစွမ်းဖြင့် ရှင်ဘုရင်ကို ထိတ်လန့်စေကာ ဘုရင်၏ သမီးတော်ကို ရသည်မှ စ၍ ငါ၏ဇာတိကို စင်ကြယ်စေပြီး ဖြစ်တော့မည်-ဟု မျှော်လင့်ကာ "မနောရထံ ပူရေဿာမိ-စိတ်အလိုကို ပြည့်စေရတော့မည်" ဟု ကြံစည်လေသည်။ [မနောရထပုဒ် အဖွင့်ကို သာမညဖလသုတ်, ရာဇာမစ္စတထာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

တန်ခိုးအာနုဘော်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ကောင်းသော အမြတ်ဟု သိစေလို၍ ဤသို့ဖွင့်သည်။] ကော ၊ပေ၊ ဒါသိပုတ္တောတိ-ကား၊ အရေ-အချင်းတို့၊ ကောနု-အဘယ့်ကြောင့်၊ [ကိုံ ကာရဏာ၊-ဋီကာသစ်။] ဧဝံ-သို့၊ ("ယာစတိ" ၌ စပ်၊) အယံ-ဤအကောင်သည်၊ မမ-၏၊ ဒါသိပုတ္တော-ကျွန်မ၏ သားသည်၊ (သမာနော-လျက်၊) ("မဒ္ဒရူပိ ဓီတရံ ယာစတိ" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) သော တံ ခုရပ္ပန္တိ-ကား၊ သော ရာဇာ-သည်၊ တံ-ထိုကဏ္ဍကို၊ မာရေတုကာမတာယ-သတ်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သန္ဓယ္ဟိတံ-ဖွဲ့အပ်သော၊ [သံ+နဟာဓာတ်၊ ဒိဝါဒိ (ယ) ပစ္စည်း သက်၍ "သန္ဓယ္ဟိတံ"·ဟု ရှိစေ။] သရံ-မြားကို၊ တဿ-ထိုကဏ္ဍ၏၊ မန္တာနုဘာဝေန-မန္တန်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ခိပိတုံ-ပစ်ခတ်ခြင်းငှာ၊ နေဝ (သက္ခို)-မစွမ်းနိုင်၊ အပနေတုံ-ဖယ်ရှားခြင်းငှာ၊ နေ သက္ခို၊ တာဝဒေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ သကလ သရီရေ-အလုံးစုံသော ကိုယ်၌၊ သဠာတသေဒေါ-လွန်စွာဖြစ်သော် ချွေးရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဘယေန-ကြောင့်ခြင်းကြောင့်၊ ဝေဓမာနော-တုန်လှုပ်လျက်၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ။

အမစ္စာတိ-ကား၊ မဟာမစ္စာ-အမတ်ကြီးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါရိသဇ္ဇာတိ-ကား၊ ဣတရေ-အမတ်ကြီးတို့မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ပရိသာဝစရာ-ပရိသတ်၌ ကျင်လည်း (ပါဝင်) ကုန်သော သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ("တေဒဝေါစုံ" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဧတေဒဝေါစုန္တိ-ကား၊ ကိသဝစ္ဆတာပသေ-ကိသဝစ္ဆရသေ့၌၊ အပရဒ္ဓသ-ချွတ်ယွင်းသော၊ ဝါ-ပြစ်မှားသော၊ ဒဏ္ဍကီရညော-ဒဏ္ဍကီမင်း၏၊ အာဝုဓဝုဋ္ဌယာ-လက်နက်မိုးကြောင့်၊ သကလရဋ္ဌံ-တစ်နိုင်ငံလုံးသည်၊ ဝိနဋ္ဌံ-ပျက်စီးဖျားပြီ၊ နာဋ္ဌကေရော-နာဋ္ဌကေရမင်းသည်၊ ပဠ္ဌသု တာပသသတေသု-ငါးရာသော ရသေ့တို့၌၊ (အပရဒ္ဓေါ-သည်၊ ဟုတ္တာ-၍လည်းကောင်း၊) အဇ္ဈနော-နမင်းသည်၊ အဂ်ီရသေ-အဂ်ီရသရသေ့၌၊ အပရဒ္ဓေါ (ဟုတ္တာ) စ-လည်းကောင်း၊ ပဝတိ-မြေကို၊ ဘိန္ဒိတ္တာ-ခွဲ၍၊ နိရယံ-ငရဲသို့၊ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်ဘူးပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တယန္တာ-ကြံကြုံကုန်လျက်၊ ဘယေန-ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဧတံ သောတ္ထိ ဘဒ္ဒန္တေတိ အာဒိဝစနံ-သောတ္ထိ ဘဒ္ဒန္တေ အစရှိသော ဤစကားကို၊ အဝေါစုံ-လျှောက်ကြကုန်ပြီ။

ခုရပ္ပံ။ ။ခုရဓာတ်သည် ဆိန္ဒနအနက်ကို ဟောတ်၏၊ ခုရတိ ဆိန္ဒတီတိ ခုရပ္ပေါ၊ အပ္ပပစ္စည်း၊ တစ်နည်း-ခုရမသ အဂ္ဂေ (ထိုမြား၏ အဖျားဌ သင်ဓုန်းကဲ့သို့ ဖြတ်တောက်တတ်သော အသွားကို) အပ္ပီယတိ ထဝီယတိ-တပ်ထားအပ်၏၊ ဣတိ ခုရပ္ပေါ။

ဘယေန။ ။မန္တန်၏တန်ခိုးသည် လက်ရုံးကို မလှည့်နိုင်ရုံ (လက်ရုံးကပ်နေရုံ) သာ စွမ်းနိုင်၏၊ သို့သော် ဘာဖြစ်လိမ့်ဦးမည်ကို မသိသောကြောင့် အလွန်ကြောက်လျက် ရှင်ဘုရင်သည် တုန်လှုပ်နေ၏၊ အမတ်များလည်း ဒဏ္ဍကီမင်း စသူတို့၏ ဖြစ်ပုံကို အဆင့်ဆင့်ကြားဖူးကြရကား အလွန်ကြောက်ရွံ့ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "သောတ္ထိ ဘဒ္ဒန္တေ" စသော စကားကို ပြောဆိုကာ တောင်းပန်ကြရလေသည်။

သောတ္ထိ ဘဝိသတိ ရညောတိ ဣဒံ ဝစနံ-ညော အစရှိသော စကာကို၊ ("အဘာသိ"၌ စပ်၊) ကဏ္ဍာ-ကဏ္ဍရသေ့သည်၊ စိရံ-အတော်ကြာအောင်၊ တုဏ္ဍိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ ဟုတ္တာ-ဖြစ်ပြီး၍လည်းကောင်း၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ အနေက ပွကာရံ-တစ်ပါးမက များသော အပြားရှိအောင်၊ (ကြိမ်ဖန်များစွာ၊) ယာစိယ မာနော-တောင်းပန်အပ်သော်၊ တုမှာကံ-အသင်တို့၏၊ ရညာ-သည်၊ မာဒိသသ-ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (တန်ခိုးကြီးသော၊) ဣသိနော-ရသေ့၏၊ (အပေါ်၌၊) ခုရပ္ပ-မြားကို၊ သန္ဓယှန္တေန-ဖွဲ့မိသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဘာရိယံ-လေးလံလှစွာသော၊ ကမ္ပံ-အမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်မိပြီ၊ ဣတိ အာဒီနိ-ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တာစ-ပြောဆိုပြီး၍လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ အဘာသိ-ပြောဆိုပြီ။

ဥဒ္ဒရိယိသတိတိ-ကား၊ ဘိန္ဒိသတိ--ခွဲလတ့်၊ ထုသမုဋ္ဌိ ဝိယ-ဖွဲ့ဆုပ်သည်ကဲ့သို့၊ ဝိပ္ပကိရိယိသတိ-ဖရိုဖရဲ ဖြန့်ချလတ့်၊ ဣတိ-ဤကား အနက်၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ သော-ထိုကဏ္ဍရသေ့သည်၊ ဇနံ-လူအပေါင်းကို၊ တာသေသာမိ-ထိတ်လန့်စေအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ မုသာ-မုသားကို၊ ဘဏတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ သရသန္ဓမ္ဘနတ္ထေယေဝ-မြား၏ တောင့်တင်းခိုင်မာကြောင်းမျှ၌သာ၊ (မြားကို ကိုင်သော လက်၏ တောင့်တင်းခိုင်မာကြောင်းမျှ၌သာ၊) အသ-ထိုကဏ္ဍရသေ့၏၊ ဝိဇ္ဇာယ-အတတ်၏၊ (မန္တန်၏။) အာနုဘာဝေါ-အာနုဘော်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ သရသန္ဓမ္ဘနမတ္တာ-ကို၊) အညတြ-ကြဉ်၍၊ (အာနုဘာဝေါ။) နဟောတိ၊) ဣတော-ဤဥဒ္ဒရိယိသတိဟူသော စကားမှ၊ ပရေသု-နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝစနေသုပိ-(သတ္တဝဿာနိ ဒေဝေါ နဝသိသတိ စသော၊) စကားတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။ ["မုသာ ဘဏတိ"ကို ညွှန်သည်။]

ဥဒ္ဒရိယိသတိ။ ။ဥ + ဒရဓာတ်သည် ဘေဒနအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဘိဒ္ဒိသတိ" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်သည်၊ ဘိဒ္ဒ-ကွဲ (ခွဲ) ဟူရာ၌ ၂ ခြမ်းကွဲသော အကွဲ (အခွဲ) မဟုတ်, အစိတ်စိတ် အမှာမှာ ကွဲသော အကွဲဟု သိစေလို၍ "ထုသမုဋ္ဌိ ဝိယ ဝိပ္ပကိရိယိသတိ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်။ [ဥန္ဒြိယိသတိဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ စဉ်းစားပါ။]

ကမ္မကတ္တား။ ။ဤပုဒ်များကို ကမ္မကတ္တာရုပ်များဟု ဦးကာဖွင့်၏၊ ကံဖြစ်ပါလျက် ပြုလွယ် ပျက်လွယ်သည်ကို စွဲ၍ ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် တင်စား၊အပ်သော အနက်ကို "ကမ္မကတ္တား" ဟု ခေါ်၏။ အကျယ်ကို သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ရှုပါ။ ဤနေရာ၌ မြေကြီးသည် ခွဲတတ်သော ကတ္တာ သတ္တိ မရှိ, ခွဲအပ်သော ကမ္မသတ္တိသာ ရှိ၏၊ သို့သော် သူ့ဘာသာ ခွဲလိုက်သကဲ့သို့ ထင်ရ လောက်အောင် အလွန် အကွဲမြန်ရကား ကတ္တာသတ္တိ ရှိသကဲ့သို့ တင်စားထား၏။ အနက်ပေး သောအခါ ကတ္တာသတ္တိသဲ့ပါအောင် "ခွဲလတ့်" ဟု ပေးရသည်။

သုဒ္ဓကတ္တားဟော ကြဲလျှင်။ ။ကမ္မကတ္တား မကြဲဘဲ ကတ္တာရုပ် ရိုးရိုးသာဟု (စုရာဒိ ဏယပစ္စည်းဖြင့်) "ဥဒ္ဒရယိသတိ-ကွဲလတ့်၊ (ကတ္တားဟော၊) (ဒိဝါဒိရုပ်ဖြင့်) ဘိဒ္ဒိသတိ-ကွဲလတ့်၊ ဝိပ္ပကိရိသတိ-ဖရိုဖရဲ ကြဲလတ့်" ဟုလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ပလ္လောမောတိ-ကား၊ ပန္နလောမော-ကျသော အမွေးရှိသည်၊ ("ဘဝိသတိ" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) အသ-ထိုသားတော်ကြီး၏၊ လောမဟံသနမတ္တမို့-အမွေးတို့၏ ရွှင်ခြင်းမျှသည်လည်း၊ (ကြက်သီးမွေးညင်း ထခြင်းမျှသည်လည်း၊) နဲ ဘဝိသတိ၊ ဣဒံ-ဤပလ္လောမောဟူသော နောက်ဆုံးစကားကို၊ သော-ထိုကဏ္ဍ ရသေ့သည်၊ မေ-အား၊ ရာဇာ-သည်၊ တံ ဒါရိကံ-ထိုမဒ္ဒရုပိမင်းသမီးကို၊ သစေ ဒဿတိ - အကယ်၍ ပေးလတ္တံ့၊ ဣတိ - ဤသို့သော၊ ပဋိညံ - ပဋိညာဉ်ကို၊ ကာရေတွာ-ပြုစေပြီး၍၊ အဝစ ကိရ-ပြောဆိုသတတ်၊ ကုမာရေ ခုရပ္ပံ ပတိဋ္ဌပေသိတိ-ကား၊ တေန-ထိုကဏ္ဍရဲ့သေ့သည်၊ သရော-မြားသည်၊ သြတရတု-သက်စေ၊ ဣတိ-သို့၊ မန္တေ-မန္တန်ကို၊ ပရိဝတ္တိတေ-အဖန်ဖန် မန်းမှုတ်အပ်ပြီးသော်၊ ဝါ-စုပ်အပ်ပြီးသော်၊ ကုမာရဿ-၏၊ နာဘိယံ-ချက်၌၊ ပတိဋ္ဌပေသိ-တည်စေပြီ။

ဓိတရံ၊ အဒါသိတိ-ကား၊ (ကဏ္ဍသ-ကဏ္ဍအား၊ ဝါ-ကဏ္ဍ၏၊) သီသံ-ဦးခေါင်းကို၊ ဓောဝိတ္တာ-ရေဆေးပြီး၍၊ (တစ်နည်း) သီသံဓောဝိတ္တာ-ခေါင်းလျှော်ပြီး၍၊ အဒါသံ-ကျွန် မဟုတ်သည်ကို၊ ဘုဇိဿံ-ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်သည်ကို၊ ဝါ-တော်လှန်သည်ကို၊ ကတ္တာ-ပြုပြီး၍၊ ဝါ-ပြုပြီးမှ၊ ဓိတရံ-သမီးတော်ကို၊ အဒါသိ-ပေးပြီ၊ စ-သမီးတော် ပေးရ်သော မကသေး၊ နံ-ထိုကဏ္ဍကို၊ ဥဇ္ဇာရေ-မြင့်မြတ်သော၊ ဌာနေ-ရာထူး၌၊ ထပေသိ-ထားပြီ၊ ပန-ဆက်၊ (ပြတ်ပြီးဆက်၊) မာ ခေါ် တုမှေ မာဏဝကာတိ ဣဒံ-မာ ခေါ် ၊ပေ၊ ဝကာ အစရှိသော ဤစကားကို၊ ဘဂဝါ၊ ဧကေန ပကွေန-တစ်ခုသော အမိအဖို့အားဖြင့်၊ ဝါ - တစ်ခုသော အမိဘက်

ပလ္လောမော။ ။"ပန္နလောမော" ဟု ဆိုလိုလျှက် နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် နှကို လပြု၊ နောက် လသို့ ကပ်၍ "ပလ္လောမော" ဟု ဖြစ်၏၊ ပန္နပုဒ်ကား ပတာဝတ် + တကို အနုပြု၍ ပြီး၏၊ ပတိသူတိ ပန္ဒာနိ၊ ပန္ဒာနိ + လောမာနိ ယသ္မာတိ ပဲလ္လောမော၊ အမွေးတွေ ထောင်လျှင် ကြက်သီး ထ၏၊ ကြောက်ရွံ့မှုလည်း ကြက်သီးထသည်၊ ယခုသော် မဒ္ဒရုပိသမီးတော်ကို ပေးရကား ကြက်သီး မထ, မွေးညင်း မကြွဘဲ ပန္နလောမ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ "အမွေးတွေ အောက်သို့ ကျမြဲကျနေပါလိမ့်မည်" ဟူလို။

မန္တေ ပရိဝတ္တိတေ။ ။ဤမန္တန်ကား လက်ရုံးတောင့်တင်းနေအောင် ပြုကြောင်း ဖြစ်သော မူလမန္တန်၏ သတ္တိကို ဖြေကြောင်း မန္တန်တည်း၊ မှန်၏-သူတစ်ပါးကို နှိပ်စက်ကြောင်း မန္တန်ဟူသမျှ၌ အဖြေမန္တန်လည်း ရှိမြဲတည်း။ [မန္တေတိ ဗာဟုက္ခမ္ဘကမန္တသ ပဋိပ္ပဿမ္ဘက ဝိဇ္ဇာသခီတေ မန္တေ၊ သရော သြသရတူတိ (မြားသည် အောက်သို့ သက်စေသတည်းဟု) ပရိဝတ္တိတေ၊-ဋီကာ။]

ဘုဇိဿံ ကတ္တာ။ ။သမီးတောကို သူတစ်ပါးက ကျွန်၏ မယားဟု မစွပ်စွဲနိုင်ဖို့ရန် ကဏ္ဍကို တော်လှန်ရ (ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်စေရ) ၏၊ ထိုသို့ လွတ်စေပြီး သမီးတော်နှင့် လက်ထက်ပြီးသောအခါ ထိုက်တန်သော ရာထူး၌ ထားရသည်။

အားဖြင့်၊ အမွန္ဒော-သည်၊ သက္ကာနံ-သာကီဝင်တို့၏၊ ဥတိ-ဆွေမျိုးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ပကာသေန္တော-ထင်ရှားပြတော်မူ လျက်၊ တဿ-ထိုအမွန္ဒကို၊ သမဿာသနတ္ထံ-သက်သာရာ ရစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတော-ထိုသို့မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ အမွန္ဒော-သည်၊ ယဋ္ဌသတေန-အိုးတစ်ရာဖြင့်၊ အဘိသိတ္တော ဝိယ-သွန်းလောင်းအပ်သူကဲ့သို့၊ ပဿဒ္ဓဒရထော-ငြိမ်းပြီးသော ပူလောင်ခြင်းရှိသည်၊ ဟုတ္တာ, သမဿာသိတ္တာ-သက်သာရာရ၍၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ မံ-ငါ့ကို၊ တောသေဿာမိ-နှစ်သက်စေအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံတော်မူ၍၊ ဧကေန ပဏ္ဍေန-တစ်ခုသော အမိအဖို့ အားဖြင့်၊ ဝါ-တစ်ခုသော အမိဘက်အားဖြင့်၊ ဥတိ-ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ အဟံ-ဝါသည်၊ ခတ္တိယော-မင်းမျိုးသည်၊ အသ္မိ ကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ။ ["ကျွန်မ၏ သားဖြစ်သော ကဏ္ဍ၏ အဆက်အနွယ်" ဟု မိန့်တော်မူတုန်းက စိတ်ပူနေသော အမွန္ဒသည် ယခုအခါ သာကီဝင်မင်းသမီး၏ အဆက်အနွယ် ဖြစ်ကြောင်းကို ကြားရ၍ အေးငြိမ်းသွားသည်ဖြစ်၍ မိမိကိုယ်ကို ခတ္တိယအနွယ် ပါတကားဟု စဉ်းစားမိလေသည်။]

အမွန္ဒဝံသကထာ အဖွင့် ပြီး၏

ဒုတိယသေဋ္ဌဘာဝ အဖွင့်

၂၇၅။ အထခေါ, ဘဂဝါ၊ အယံ အမွန္ဒော-သည်၊ ခတ္တိယော-မင်းမျိုးသည်၊ အသ္မိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိသည်-ဤသို့သောအမှတ်ကို၊ ကရောတိ-၏၊ အတ္တနော-၏၊ အခတ္တိယဘာဝံ-မင်းမျိုး မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ နဇာနာတိ-မသိ၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ နံ-ထိုအမွန္ဒကို၊ ဇာနာပေဿာမိ-သိစေတော်မူအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံတော်မူ၍၊ ခတ္တိယဝံသံ-ခတ္တိယအနွယ်ကို၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ ဥတ္တရိ-အလွန်ဖြစ်သော၊ ဒေသနံ-ဒေသနာတော်ကို၊ ဝဟေန္တော-တိုးပွားစေတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) တံ ကိံ မညသိ အမွန္ဒာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-တော်မူပြီ။

အခတ္တိယဘာဝံ နဇာနာတိ။ ။ကဏ္ဍ၏ မဒ္ဒရူပိမင်းသမီးကို ရခြင်းကြောင့် မဒ္ဒရူပိမှ ဖွားမြင်သော သားသည် ခတ္တိယဝံသဖြစ်၏-ဟု အယူရှိ၍, သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း ထိုအနွယ်မှ ဆင်းသက်လာသောကြောင့် ခတ္တိယဟု အယူရှိနေ၏။ သူ၏ ခတ္တိယ မဟုတ်ကြောင်းကို မသိ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာလည်း ကရုဏာတော်ကြောင့် သက်သာရာရစေတော်မူလိုသည့် အတွက် အမွန္ဒကို မဒ္ဒရူပိမင်းသမီး၏ အဆက်အနွယ်ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ သူ၏ ခတ္တိယအဖြစ်ကို ပြလိုသောကြောင့် မိန့်တော်မူသည် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ခတ္တိယဝံသကို ထင်ရှားပြတော်မူဖို့ရာ "တံ ကိံ မညသိ အမွန္ဒ" စသော အထက်ဒေသနာတော်ကို အားထုတ်တော်မူသည်။

တတ္ထ-ထိုတံ ကိ မညသိ အမ္ဘဋ္ဌ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဣဓာတိ-ကား၊ ဣမသ္မိံ လောကေ-ဤလောက၌၊ ဗြာဟ္မဏေသူတိ-ကား၊ ဗြာဟ္မဏာနံ-ပုဏ္ဏားတို့၏၊ အန္တရေ-အလယ်၌၊ ဝါ-အနီး၌၊ အာသနံဝါ ဥဒကံဝါတိ-ကား၊ အဂ္ဂါသနံဝါ-မြတ်သော နေရာကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂေါဒကံဝါ-မြတ်သော ရေကိုသော်လည်းကောင်း၊ ("လဘေထ အပိနု-ရရာသလော" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) သဒ္ဓေတိ-ကား၊ မတကေ-သေလွန်ပြီးသော ဆွေမျိုးတို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ-ရည်စူး၍၊ ကတဘတ္တေ-ပြုအပ်သော ကုဋ္ဌီးထမင်း၌လည်းကောင်း၊ ထာလိပါကေတိ-ကား၊ မဂ်လာဒိဘတ္တေ-မဂ်လာအစရှိသည်ဝယ်.စီရင်အပ်သော ထမင်း၌လည်းကောင်း၊ ယညေတိ-

---

ဗြာဟ္မဏေသု။ ။"ပုဏ္ဏားတို့၌" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း "ပုဏ္ဏားတို့၏ အတွင်း၌ ရထိုက်သော အဂ္ဂါသန စသည်ကို ရနိုင်ပါသလော" ဟု မေးဒတ်မူလိုရင်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဗြာဟ္မဏာနံ အန္တရေ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ "အန္တရေ-အလယ်" ဟူရာ၌လည်း အလယ်ခေါင်ဌာနကို မယူရ၊ "ပုဏ္ဏားတို့၏ အနီး၌-ပုဏ္ဏားတို့၏ အထံ၌" ဟု အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေလိုသောကြောင့် "ဗြာဟ္မဏာနံ သမီပေ" ဟု ဥဒကတ္ထကို ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြသည်။ [အခြားနေရာ၌ သံတွတ်မိစိဘတ်ကို "အန္တရေ" ထည့်၍ ဖွင့်လျှင် နိဒ္ဒါရဏအနက်ကို ပြ၏၊ ဤနေရာ၌ကား ထိုသို့ မပြပါ။]

သဒ္ဓေ။ ။"ပိတုဒါနံတု နိဝါပေါ-သဒ္ဓံတု တံဝ သတ္ထတော"-အဘိဓာန် (၄၂၃)၊ ဇောတိသတ္ထ, ရာဇမတ္တဏ် စသော ကျမ်း၌လာသော အစီအရင်အတိုင်း သေလွန်ပြီးသော ဆွေမျိုးမိဘကို ရည်စူး၍ လျှအပ်သော (ရက်လယ်ဆွမ်း စသော) အလျှသည် "သဒ္ဓ" မည်၏၊ "ကုဋ္ဌီးထမင်း" ဟု ခေါ်ကြ၏။

ဋီကာ။ ။ကေဝလံ (အခြားအကျိုး မဖက်, သက်သက်) သဒ္ဓါယ (သေလွန်သော ဆွေမျိုးမိဘတို့အား အကျိုးရလိမ့်မည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်ဖြင့်) ကာတပ္ပံ (ပြုထိုက်သော အလျှသည်၊) သဒ္ဓံ-သဒ္ဓမည်၏၊ ပရလောကဂတေ သန္ဓာယ (နံ တတော ကိဉ္စိ အပတ္ထယန္တေန) ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော၊ ဤအလို "သဒ္ဓါယ + ကာတဗ္ဗံ + သဒ္ဓံ" ဟု တဒ္ဓိတ် ဝစနတ္ထပြု။ ဏပစ္စည်း။ [အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာသူစီ၌ကား "သဒ္ဓါ + အဿ ဒါနဿ + အတ္ထိတိ သဒ္ဓံ" ဟု အဿတ္ထိ ဝစနတ္ထပြုသည်။]

ထာလိပါကေ။ ။ထာလိသု-ထမင်းအိုးတို့၌ (အိုးကြီး အိုးငယ်တို့၌) + ပါကော-ချက်အပ်သော ထမင်းတည်း၊ ထာလိပါကော၊ မဂ်လာကိစ္စ စသည်တို့၌ အိုးကြီး အိုးငယ်ဖြင့် ချက်အပ်သော ထမင်းကို အရကောက်စေလို၍ "မဂ်လာဒိဘတ္တေ" ဟု ဖွင့်သည်၊ အာဒိဖြင့် ဥဿဝဘတ္တ (နက္ခတ်ပွဲ, ဘုရားပွဲ စသည်ကို ပြုလုပ်ရာ၌ ပေးအပ်သော ထမင်း၊) ဒေဝတာရာဓနဘတ္တ (နတ်တို့ကို နှစ်သက်စေလို၍ နတ်ပူဇော်-နတ်တင်ကြောင်း ထမင်း) စသည်ကို ယူပါ။

ယညေ။ ။မိမိပြုမိသော မကောင်းမှုကို စောင့်ရှောက်ခြင်း (ကုစားခြင်း) စသော အကျိုးရှိလိမ့်မည်-ဟု ရည်ရွယ်၍ မီးနတ်ကို ပူဇော်မှုစသည်ကို "ယည-ယစ်ပူဇော်ခြင်း" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ ယဇ်ပူဇော်ကြောင်း ဖြစ်သော ယဇ်စာ ထမင်းကို "ယည" ဟု ခေါ်သည်၊

ယညဘတ္တေ-ယဇ်ပူဇော်ကြောင်း ထမင်း၌လည်းကောင်း၊ ပါဟုနေတိ-ကား၊ ပါဟုနကာနံ-ဧည့်သည်တို့ကို၊ ကတဘတ္တေ-ပြုအပ်သော ထမင်း၌လည်းကောင်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဏ္ဏာကာရဘတ္တေ-လက်ဆောင်ဖို့ ထမင်း၌လည်းကောင်း၊ ("ဘောဇေယျုံ အပိနု-ကျွေးကုန်ရာသလော" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)။

အပိနုဿာတိ-ကား၊ အဿ ခတ္တိယပုတ္တဿ-ထိုခတ္တိယ၏ သားကို၊ ("အာဝဋ္ဋဝါ အနာဝဋ္ဋဝါ" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) အာဝဋ္ဋဝါ အဿ အနာဝဋ္ဋဝါတိ-ကား၊ ဗြာဟ္မဏကညာသု-ပုဏ္ဏားသတ္တိုသမီးတို့၌၊ နိဝါရဏ-တားမြစ်ခြင်းသည်၊ ဘဝေယ္ယ ဝါ (အပိနု)-ဖြစ်ရာအံ့လော၊ နော (ဘဝေယ္ယ) ဝါ (အပိနု)-မဖြစ်ရာအံ့လော၊ ဗြာဟ္မဏဒါရိကံ-ပုဏ္ဏားသတ္တိုသမီးကို၊ လဘေယ္ယ ဝါ (အပိနု)-ရနိုင်ရာသလော၊ နု လဘေယ္ယဝါ (အပိနု)-မရနိုင်ရာသလော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ အနုပပန္နောတိ-ကား၊ ခတ္တိယဘာဝံ-ခတ္တိယ၏အဖြစ်သို့၊ အပတ္တော-မရောက်ပါ၊ အပရိသုဒ္ဓေါ-(အမိဘက်အာဖြင့်) မစင်ကြယ်ပါ၊ ဣတိ အတ္ထော။

"ယဇန္တိ အနေနာတိ ယညံ" ဟု ပြု၊ [ပါပသည္ဟာဒိအတ္ထော ဘဝိဿတိတိ အာဒိနာ ဟိ အဂ္ဂိဟောမော (မီးနတ် ပူဇော်ခြင်းသည်) ဣဓ ယညံ-ဋီကာ၊ စာအုပ်တို့၌ "ပါပသည္ဟာဒိဘတ္တော" ဟု ရှိ၏။ ဘတ္တသဒ္ဒါသည် နပုလ္လိန်ဖြစ်၍ "ဘတ္တော" ဟု မရှိနိုင်ပါ၊ "အတ္ထော" ဟုသာ ရှိသင့်ပါသည်။]

ပါဟုနေ။ ။ပ (ပဋမံ) - အိမ်သူ အိမ်သားတို့၏ ရှေးဦးစွာ (အိမ်သားများ မစားမီ) + အာ (အာနေတွာ)-ဆောင်ယူ၍ + ဟူယတေ-ပူဇော်အပ် ပေးလှူအပ်၏၊ ဣတိ ပါဟုနံ၊ ပ + အာ + ဟုဓာတ် + ယုပစ္စည်း၊ အာဂန္တုကတို့အား ပေးလှူကြောင်း-ဧည့်ဝတ်ပြုကြောင်း ထမင်းတည်း၊ အာဂန္တုကဒါန မဟုတ်သော်လည်း ပြုအပ်ပြီးသော "သဒ္ဒါနည်းအရ လက်ဆောင် ပေးအပ်သော ထမင်းတိုလည်း ရသောကြောင့် "ပဏ္ဏာကာရဘတ္တေ ဝါ" ဟု တစ်နည်းဖွင့်သည်။ ["ပဏ္ဍေန-အကြောင်းအရာကို ရေးသားရာ စာနှင့်တကွ + အာကရီယတေ အာနီယတေ-ပို့ဆောင်အပ်၏၊ ဣတိ ပဏ္ဏာကာရော" ဟု အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာသူစိတ္တ ပြု၏၊ မိမိအလိုကို ပဋမသံယာဒိသေသ်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အာဝဋ္ဋ။ ။အာ + ဝရဓာတ်သည် တားမြစ်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏။ ဘောဟော တပစ္စည်းကို "ဋ" ပြု၊ အာဝရီယတေ အာဝဋ္ဋ၊ နု + အာဝဋ္ဋ အနာဝဋ္ဋ၊ ထို့ကြောင့် "နိဝါရဏံ ဘဝေယ္ယဝါ နောဝါ" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်၍ "ဗြာဟ္မဏဒါရိကံ" စသည်ဖြင့် အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။

အနုပပန္နော။ ။ဥပပဇ္ဇတိ-ခတ္တိယအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဥပပန္နော၊ [ဥပ + ပဒ, တကို အနုပြု။] နု + ဥပပန္နော အနုပပန္နော၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သောကြောင့် "ခတ္တိယဘာဝံ အပတ္တော" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်၍ "အပရိသုဒ္ဓေါ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ ဥဘတော သုဇာတ မဟုတ်ဘဲ တစ်ဖက်က ဗြာဟ္မဏဇာတ် ပါနေသောကြောင့် "ဇာတ်အားဖြင့် မစင်ကြယ်" ဟူလို။

၂၆၇။ ဣတ္ထိယာဝါ ဣတ္ထိ ကရိတ္ဘာတိ-ကား၊ ဣတ္ထိ-ဗြာဟ္မဏမယားကို၊ ပရိယေ သိတ္ဘာ-ရှားမှီး၍၊ ဣတ္ထိယာဝါ-မိန်းမအားဖြင့်မူလည်း၊ (ခတ္တိယာဝ-ခတ္တိယတို့သည်သာ၊ သေဋ္ဌာ-မြတ်ကုန်၏။) ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ပဏရဏေတိ-ကား၊ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ-တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဒေါသေ-အပြစ်ကြောင့်၊ ဗြာဟ္မဏာနံ-ပုဏ္ဏားတို့အား၊ အယုတ္တေ-မသင့်သော၊ အကတ္တဗ္ဗကရဏေ-မပြုထိုက်သော အမှုကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ ("ပဗ္ဗာဇေယျုံ"၌ စပ်၊) ဘဿပုဋ္ဌေနဝဲတိ-ကား၊ ဘဿပုဋ္ဌေန-ပြာထုပ်ဖြင့်၊ သိသေ-ဦးခေါင်း၌၊ ဆာရိကံ-ပြာကို၊ သြကိရိတ္ဘာ-ကြဲဖြန့်၍၊ ("ပဗ္ဗာဇေယျုံ"၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်။

၂၇၇။ ဇနေတသ္မိံတိ-ကား၊ ဇနိတသ္မိံ-လူအပေါင်း၌၊ ဝါ-တွင်၊ ပဇာယ-လူအပေါင်း၌၊ ဝါ-တွင်၊ (ခတ္တိယော သေဋ္ဌောဿ စပ်၊) ယေ ဂေါတ္တပဋိသာရိနောတိ-ကား၊ ဇနေတသ္မိံ-လူအပေါင်း၌၊ ဝါ-ထွင်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ယေ-အကြင်လူတို့သည်၊ အဟံ-သည်၊ ဂေါတမော-ဂေါတမတည်း၊ အဟံ, ကဿပေါ-ကဿပတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဂေါတ္တံ-အနွယ်ကို၊ ပဋိသရန္တိ-ကိုးကွယ်ရာဟု ပြုကြကုန်၏၊ ဝါ-အားကိုး အားထား ပြုကြကုန်၏၊ [ပဋိသရန္တိတိ ဂေါတ္တံ ပဋိစ္ဆ

ဣတ္ထိ ကရိတ္ဘာ။ ။"ဘူကရာ သဗ္ဗဓောတ္ဝတ္ထ ဗျာပကာ" နှင့်အညီ ကရဓာတ်သည် ပရိယေသန အနက်၌လည်း ပြန့်နှံ့နိုင်သောကြောင့် "ပရိယေသိတ္ဘာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဣတ္ထိယာ ဣတ္ထိ ကရိတ္ဘာ ၊ပေ၊ ခတ္တိယာဝ သေဋ္ဌာ" ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် အညီ ဗြာဟ္မဏမိန်းမကို မယားအဖြစ်ဖြင့် ရှာလျှင်လည်း "မိန်းမအားဖြင့် ခတ္တိယတို့ကသာ မြတ်ကြသည်" ဟူလို၊ "ပုရိသေနဝါ ပုရိသံ ကတ္ဘာ" ၌လည်း နည်းတူ။

ပဏရဏေ။ ။"တေသို့ နိဒါနေ တေနသို့ ပဏရဏော" ဟူသော ဝိနည်းပါဠိတော်၌ကဲ့သို့ ပဏရဏသဒ္ဒါသည် အကြောင်း အနက်ဟောတည်း။ [ပဏရောတိ-မိမိအကျိုးကို အပြားအားဖြင့် ပြုတတ်၏၊ ဣတိ ပဏရဏံ။] ထိုအကြောင်းဟူသည် နှင်ထုတ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အပြစ်တစ်စုံတစ်ရာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ဒေါသေ" ဟု အရကောက် အဘိဓေယျတ္ထကို ဖွင့်၍ "ဗြာဟ္မဏာနံ ၊ပေ၊ အကတ္တဗ္ဗကရဏော" ဟု သရုပ်ဖော်သည်။

ဘဿပုဋ္ဌေန။ ။ဘဿနှင့် ဘသ္မသည် ပရိယာယ်တည်း။ ဘသဓော်, ဘသီယတိ (နိရတ္ထကဘာဝေန ခိပီယတိ) တိ ဘဿံ (ဈာပစ္စည်း၊) ဘသ္မံ၌ (မပစ္စည်း၊) အသုံးမကျသောကြောင့် ပစ်လွှင့်အပ်သော ပြာ၊ ပုဋ္ဌသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ရှေ့ဒါသိပုတ္တဝါဒဝဏ္ဏနာ, အတ္ထနာ ဗဒ္ဓပုဋ္ဌကံပုဒ်အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။

ဇနေတသ္မိ။ ။"ဇနိတသ္မိ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဣကို ဧပြု၍ "ဇနေတ" ဖြစ်ကြောင်းကို ပြ၏၊ ကမ္မကိလေသေဟိ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကြောင့်၊ (ဇနေတတ္ထော)-ဖြစ်စေထိုက်၏၊ ဣတိ ဇနိတော၊ ဇာယတီတိ ဝါ ဇနိတော၊ ယေ ဂေါတ္တပဋိသာရိနောကို ထောက်၍ ဗဟုဝုစ်အနက်ဖြစ်သော်လည်း ဇာတျာပေက္ခနည်းအားဖြင့် ဧကဝုစ်ထားသည်။ [ဇနေတသ္မိံကို "ဇေတသ္မိ ဇနေ" ဟုလည်း ဋီကာတစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။]

အဟံ ဂေါတမော အဟံ ကဿပေါတိအာဒိနာ သရဏံ ကရောန္တိ ဝိစိနန္တိ၊-ဋီကာသစ်၊ "အနွယ်ကို အားကိုး အားထား ပြုကြသည်" ဟူလို။] လောကေ-လောကဘ၊ ဂေါတ္တပဋိသာရီသု-အနွယ်ကို ကိုးကွယ်ရာဟု ပြုကြကုန်သော၊ တေသု-ထိုလူတို့တွင်၊ ခတ္တိယော-မင်းသည်၊ သေဋ္ဌော-အမြတ်ဆုံးတည်း၊ အနုမတာ မယာတိ-ကား၊ မမ-ငါဘုရား၏၊ သဗ္ဗညုတညာဏေန-သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, သံသန္ဒိတွာ-နှီးနှောမ၍၊ ဒေသိတာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ မယာ-ငါဘုရားသည်၊ အနုညာတာ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ...ပဌမဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

ဝိဇ္ဇာစရဏကထာ အဖွင့်

၂၇၈။ ပန-ဆက်၊ ဣမာယ ဂါထာယ-၌၊)"ခတ္တိယော သေဋ္ဌော ဇနေတသ္မိ" စသော ဂါထာ၌၊) ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နောတိ ဣဒံ ပဒ-နှောဟူသော ဤပုဒ်ကို၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ အမွဋ္ဌော-သည်၊ စိန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိုး) ဝိဇ္ဇာနာမ-ဝိဇ္ဇာမည်သည်၊ တယော-၃ ပုံကုန်သော၊ ဝေဒါ-ဝေဒတို့တည်း၊ စရဏံ (နာမ)-မည်သည်၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ သီလာနိ-တို့တည်း၊ တယိဒံ-ထိုဝိဇ္ဇာစရဏသည်၊ အမှာကံယေव-ငါတို့၏ အယူ၌သာ၊ အတ္ထိ၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော-ဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် ပြည့်စုံသူသည်၊ သေဋ္ဌော-အမြတ်ဆုံးသည်၊ စေ (ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) မယမေဝ-တို့သည်သာ၊ သေဋ္ဌာ-မြတ်သူတို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေသိ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံပြီး၍၊) နိဋ္ဌ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂန္တွာ-ရောက်ပြီး၍၊ ဝိဇ္ဇာစရဏံ-ကို၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ကတမံ ၊ပေ၊ သာ ဝိဇ္ဇာတိ-ဇ္ဇာဟူသောစကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။.... အထ-လျှောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ-ထိုအမွဋ္ဌ၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဗြာဟ္မဏသမယေ-ပုဏ္ဏားတို့၏ အယူ၌၊ သိဒ္ဓံ-ထင်ရှားသော၊ ဇာတိဝါဒါဒိပဋိသံယုတ္တံ-ဇာတိဝါဒ

ဣမာယ ပန ဂါထာယ။ ။ဗြဟ္မာ ရွတ်ဆိုအပ်သော ဤဂါထာကို ဆောင်ပြ လိုက်လျှင် ဗြာဟ္မာကို အလေးပြုသူတို့သည် ယုံကြည်ကြလိမ့်မည်၊ အမွဋ္ဌလည်း ဂါထာ၌ ပါသော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နောပုဒ်ကို ကြားရ၍ ဝိဇ္ဇာစရဏကို မေးလိမ့်မည်၊ ဤနည်းအားဖြင့် ဝိဇ္ဇာ စရဏကိုပြသော ဤဂါထာဒေသနာတော်သည် များစွာသော လူအပေါင်းအား အကျိုး များလိမ့်မည်ဟု မျှော်မြင်တော်မူသောကြောင့် ဗြဟ္မာ ရွတ်ဆိုအပ်သော ဤဂါထာကို ဆောင်ပြ တော်မူသည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်ရှားပြလိုရကား "ဣမာယ ပန ဂါထာယ" စသည်ကို အဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်သည်။

ဗြာဟ္မဏသမယေ သိဒ္ဓံ။ ။သမယသဒ္ဒါသည် "သမယော သမဝါယေ စ ၊ပေ၊ ဟေတု ဒိဋ္ဌိသု" ဟူသော အနက်တို့တွင် အယူအနက်ဟောတည်း၊ ဗြာဟ္မဏတို့၏ အယူ၌ ထင်ရှားသော ဝိဇ္ဇာစရဏ-ဟူလို။ [ဗြာဟ္မဏလဒ္ဓိယာ ပါကဋံ-ဋီကာသစ်။]

အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ တံ ဝိဇ္ဇာစရဏံ-ထိုဝိဇ္ဇာစရဏကို၊ ပဋ္ဌိဟိပိတွာ-ပယ်တော်မူ၍၊ (ဋီကာ တို့အလို "သံသန္ဒိတွာ-နှီးနှောရ၍") အနုတ္တရံ-မိမိထက်မြတ်သောတရား မရှိသော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏံ-ကို၊ ဒသေတုကာမော-သည်၊ (ဟုတွာ၊) နု ခေါ အမ္ဘဉာတိ အာဒီ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ-ထို "နု ခေါ အမ္ဘ" အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဇာတိဝါဒေါတိ-ကား၊ ဇာတိ-ဇာတ်ကို၊ အာရब्भ-အကြောင်းပြု၍၊ ဝါဒေါ-ပြောဆိုကြောင်း စကားတည်း၊ ဝါ-ပြောဆိုကြောင်း အယူတည်း၊ ဣဒံ-ဤကိုယ်တိုင် သရဏျာယ်ခြင်း, သူတစ်ပါးကို သရဏျာယ်စေခြင်း ကိုယ်တိုင်ယဇ်ပူဇော်ခြင်း, သူတစ်ပါးကို ယဇ်ပူဇော်စေခြင်း, စသော အမှုသည်၊ ဗြာဟ္မဏသော-ပုဏ္ဏားဇာတ်ရှိသော သူအားသာ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ သုဒ္ဒသ-သုဒ္ဒဇာတ်ရှိသူအား၊ နု (ဝဋ္ဋတိ)-မအပ်၊ ဣတိ အာဒိဝစနံ-

---

ပဋ္ဌိဟိပိတွာ။ ။ယခုစာအုပ်တို့၌ "ဝိဇ္ဇာစရဏံ ပဋ္ဌိဟိပိတွာ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိခြင်းသည် မသင့်၊ ဘာကြောင့်နည်း ပါဠိတော်၌ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝိဇ္ဇာစရဏကို ပယ်တော်မမူဘဲ ထိုအမ္ဘဉသည် ကြိုစည်အပ်ပြီးသော ဗေဒင် ၃ ပုံ ၅ ပါးသော သံလဟူသော ဝိဇ္ဇာစရဏကို ဆက်စပ်၍ (ထိုဝိဇ္ဇာစရဏနှင့် မဆန့်ကျင်အောင် ပြု၍) အနုတ္တရဝိဇ္ဇာစရဏကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်တည်း" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ ဋီကာဟောင်းအတိုင်း ချ၍ ဖွင့်ခြင်းသာတည်း၊ ဋီကာသစ်ဆရာသည် "သံသန္ဒိတွာ" ကို မှုရင်းပါ၌ဟု ယူလို၏။

သို့သော်-ပါဠိတော်ကိုကြည့်လျှင် "နု ခေါ အမ္ဘ ၊ပေ၊ အာရကာ တေ အနုတ္တရာယ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါယ၊ ပဟာယ ခေါ အမ္ဘ"ဟု ဗြာဟ္မဏသမယ သိဒ္ဓဖြစ်သော ဝိဇ္ဇာစရဏကို ပယ်ပုံကိုသာ တွေ့ရ၏၊ အဋ္ဌကထာဝယ် နောက်၌လည်း "ယတ္ထ ဒါနိ မယံ လဂ္ဂိသာမာတိ စိန္တယိမှာ၊ တတော ၊ပေ၊ အဝက္ခိပိ" ဟု ပယ်ပုံကိုပင် တွေ့ရ၏၊ ထိုကြောင့် အဋ္ဌကထာရှိသည့် အတိုင်း "ပဋ္ဌိဟိပိတွာ" ပါ၌သာလျှင် ကောင်းမည်ဟု ထင်သည်၊ သံသန္ဒိတွာပုဒ်သည် သဟာဒိ ယောဇနာနှင့်သာ တွဲရိုးတည်း၊ ဤ၌ "ဝိဇ္ဇာစရဏံ" ဟု ရှိသောကြောင့် သံသန္ဒိတွာနှင့် အစပ်မတွဲ၊ ထို့ကြောင့်လည်း ပဋ္ဌိဟိပိတွာပါ၌ပင် ကောင်းသည်။

ဇာတိဝါဒေါ။ ။ဝါဒေါတိ လဒ္ဓိ (အယူ၊) ဝစီဘေဒေါ ဝါ (တစ်နည်း-စကား၊)-ဋီကာသစ်၊ နောက်နည်းသည် "ဗြာဟ္မဏသော ၊ပေ၊ အာဒိဝစနံ" နှင့် လျော်၏၊ သို့သော် ထိုစကားသည် စိတ်၌ ယူထားအပ်သော အယူအတိုင်း ထွက်လာသော စကားဖြစ်ရကား "လဒ္ဓိ" ဟူသော အဖွင့်လည်း ဖြစ်သင့်ပါ၏၊ "ဝါဒေါ-ပြောဆိုကြောင်း အယူ" ဟု ပေးပါ၊ ဇာတိ + အာရब्भ + ဝါဒေါ ဇာတိဝါဒေါ။

ဣဒံ ဝဋ္ဋတိ။ ။ဣဒန္တိ အဗ္ဗေါနဗ္ဗာပန ယဇနယာဇနာဒိကမ္မ-ဝေဒကို သရဏျာယ်ခြင်း, သရဏျာယ်စေခြင်းခြင်းအမှု, ယဇ်ကို ပူဇော်ခြင်း, ပူဇော်စေခြင်းအမှုသည် ဗြာဟ္မဏအားသာ သင့်၏၊ (အပ်၏၊) နု သုဒ္ဒသ၊ ဣတိ အာဒိဝစနံ၌ အာဒိဖြင့် "နု ဝေဿသ နု ခတ္တိယသ နု တဒုဘယသ" ဟူသော အနက်ကို သိမ်းယူသည်။

ဤသို့အစရှိသော စကားတည်း၊ ဝါ-ဤသို့အစရှိသော ပြောဆိုကြောင်း အယူတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌ (ဂေါတ္တဝါဒေါ, မာနဝါဒေါဟူသော ပုဒ်တို့၌) ဧသ (ဧသော)-ဤအစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်းအစီအရင်တည်း၊ ဇာတိဝါဒဝိနိဗန္ဓါတိ-ကား၊ ဇာတိဝါဒေ-ဇာတ်ကို စွဲ၍ ပြောဆိုကြောင်းစကား၌၊ ဝါ-ဇာတ်ကို စွဲ၍ ပြောဆိုကြောင်း အယူ၌၊ ဝိနိဗန္ဓါ-စပ်ဖွဲ့ကြကုန်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌ (ဂေါတ္တဝါဒဝိနိဗန္ဓါ, မာနဝါဒဝိနိဗန္ဓါ, အာဝါဟဝိဝါဟဝိနိဗန္ဓါဟူသော ပုဒ်တို့၌) ဧသနယော-တည်း။

တတော-ထိုသို့မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ ("စိန္တေတွာ ပဏ္ဍိ" ၌ စပ်၊) အမွဋ္ဌော-သည်၊ ဒါနိ-ယခုခေတ်၌၊ ယတ္ထ - အကြင်ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပတ္တိ၌၊ (ဗြာဟ္မဏတို့ အယူဝယ် ထင်ရှားသော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပတ္တိ၌) မယံ-တို့သည်၊ လဂ္ဂိသာမ-ချိတ်မိကြကုန်၏၊ (ပါဝင်ကြကုန်၏၊) ဣတိ-သို့၊ စိန္တယိမှ-ကြံစည်မိကုန်ပြီ၊ တတော-ထိုဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပတ္တိမှ၊ နော-ငါတို့ကို၊ ("အဝကွိပိ" ၌ စပ်၊) သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ မဟာဝါတော-ကြီးစွာသော လေ၌၊ (လေမုန်တိုင်း၌) ထုသံ-ဖွဲကို၊ မုနန္တော ဝိယ-ခါချသကဲ့သို့၊ ["သြဖုဏာန္တော ဝိယ - လွင့်သကဲ့သို့" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။]

သေနယော သဗ္ဗတ္ထ။ ။သဗ္ဗတ္ထာတိ ဂေါတ္တဝါဒမာနဝါဒေသု၊ တတ္ထာပိ ဟိ ဂေါတ္တဝါဒေါတိ ဂေါတ္တံ အာရဗ္ဘ ဝါဒေါ၊ ကဿပသေဿ ဝဋ္ဋတိ, နော ကောသိ ယဿာတိ အာဒိဝစနန္တိ အတ္ထော၊ [ကဿပအနွယ်အားသာ ဤအလွေန အလျှာပန, ယဇန ယာဇပန အမှုသည် အပ်၏၊ ကောသိယအနွယ်အား မအပ်၊ ဤသို့စသော စကား (အယူ) ဟု အနက်မှတ်ပါ။] [မာနဝါဒေါတိ မာနံ အာရဗ္ဘ အတ္တုက္ကံသန ပရဝမ္ဘနဝသေန ဝါဒေါ၊ ဗြာဟ္မဏသေဿ ဝဋ္ဋတိ, နော သုဒ္ဒသာတိ အာဒိဝစနန္တိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။]

ဇာတိဝါဒဝိနိဗန္ဓါ။ ။ဇာတိသန္နိဿိတဝါဒေ-ဇာတ်ကို မှီ၍ ပြောဆိုကြောင်း အယူ (စကား) ၌ + ပဋိဗန္ဓါ - စပ်ကုန်၏၊ (ဆက်သွယ်ကုန်၏၊) သဗ္ဗတ္ထာတိ ဂေါတ္တဝါဒဝိနိဗန္ဓါဒီသု၊ ["ဂေါတ္တဝါဒေ + ဝိနိဗန္ဓါ၊ မာနဝါဒေ + ဝိနိဗန္ဓါ၊ အာဝါဟဝိဝါဟေသု + ဝိနိဗန္ဓါ" ဟု ပြုစေလို၍ "ဧသနယော" ဟု ဆိုသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ပါဠိတော်၌ ရှေ့နားဝယ် "အရဟသိ ဝါ မံ တွံ, နု ဝါ တွံ အရဟသိ" ဟု ဟောတော်မူ၍ နောက်၌ ထိုစကားအစား "အာဝါဟဝိဝါဟဝိနိဗန္ဓါ" ဟု ဟောတော်မူသည်၊ ကို "အရဟသိဝါ မံ တွံ, နု ဝါ မံ တွံ အရဟသိ" ဟူသောစကားသည် ရှေ့ဇာတိဝါဒ စသော ပုဒ်တို့နှင့် တွဲ၍ အနက်ပေးရသော အာကာရဝါကျတည်း။ [ယေ ပန အာဝါဟဝိဝါဟ ဝိနိဗန္ဓါ၊ တေ ဧဝ သမ္ဗန္ဓတ္တယဝသေန အရဟသိ ဝါ မံ တွံ, နု ဝါ မံ တွံ အရဟသိတိ ဧဝံ ပဝတ္တနကာ (ဖြစ်သူတို့တည်း၊)-ဋီကာ။] ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ ဇာတိဝါဒဝိနိဗန္ဓတို့ဟူသည်လည်း အာဝါဟဝိဝါဟကိစ္စ၌ "ဇာတ်ချင်း တူ မတူ" စသည်ဖြင့် စိစစ်ခြင်းဟု မှတ်ပါ။

ဒုရမေဝ-ဝေးစွာသာ၊ အဝက္ခိပိ-အောက်သို့ ပစ်ချလိုက်ပြီ၊ ပန-ဗျာဘိရိုက်၊ ယတ္ထ-အကြင်ဝိဇ္ဇာစရဏာသမ္ပတ္တိ၌၊ (အနုတ္တရ ဝိဇ္ဇာစရဏာသမ္ပတ္တိ၌၊) မယံ-တို့သည်၊ နလဂ္ဂါမ-မချိတ်မိကြကုန်၊ တတ္ထ-၌၊ နော-တို့ကို၊ နိယောဇေသိ-တိုက်တွန်းပြီ၊ နော-ငါတို့အား၊ ဝါ-တို့၏၊ အယံ ဝိဇ္ဇာစရဏာသမ္ပဒါ-ဤဝိဇ္ဇာစ့ရဏာ၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဥတုံ-သိခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-ပြီး၍၊ ပုန-ဖန်၊ ဝိဇ္ဇာစရဏာသမ္ပဒံ-ကို၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ (ဝိဇ္ဇာစရဏာကို မေးရာ, ထိုအခါ၌၊) အသ-ထိုအမှုဌအား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သမုဒါဂတော-ကောင်းစွာအထက်၌ လာခဲ့ရာ အစမှ၊ ပဘုတိ-စ၍၊ ဝိဇ္ဇာစရဏံ-ကို၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ ဣဓ အမှုဌ တထာဂတောတိ အာဒိ-တော အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

၂၇၉။ စ-ဆက်၊ ဇတ္ထ-ဤဣဓ အမှုဌ တထာဂတော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ စရဏပရိယာပန္နံ-စရဏာ၌ အကျုံးဝင်သည်၊ (သမာနမို့-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊) တိဝိဓံ-သုံးပါးအပြားရှိသော၊ သီလံ-ကို၊ ဝိဘဇန္တော-အကျယ်ဝေဘန်တော်မူလတ်သော်၊ ဣဒမသ ဟောတိ စရဏသို့နှိ-ဟူ၍၊ အနိယျာတေတွာ-နိဂုံးအုပ်တော်မမူဘဲ၊ ဣဒမို့သ ဟောတိ သီလသို့နှိ-ဟူ၍၊ သီလဝသေနေဝ-သီလ၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ၊ နိယျာတေသိ-နိဂုံးအုပ်တော်မူပြီ။

ဒုရမေဝ အဝက္ခိပိ။ ။ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇာစရဏာနိယေဝ ဝိဇ္ဇာစရဏာနံတိ ဂဟေတွာ ဌိတော (အစစ်အမှန်အားဖြင့် ဝိဇ္ဇာစရဏာ မဟုတ်သော ဝေဒါးပါးသီလတို့ကို ဝိဇ္ဇာစရဏာတို့ဟု ယူ၍ တည်နေသော) ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇာစရဏောသု ဝိဘဇိယမာနေသု သော (ထိုသူသည်) ဝါ-ကို၊) ဒုရတော အပနီတောနာမ (ဖယ်ရှားအပ်သည် မည်တော့သည်) ဟောတိတိ အာဟ-ဒုရမေဝ အဝက္ခိပိတိ၊-ဋီကာ။ [ဋီကာသစ်၌ "အဝက္ခသိတိ အဝစာသိ" ဟု တွေ့ရ၏၊ "ဝစနတ်လည်း မဟုတ်, အဓိပ္ပာယ်ကိုဖြင့် ဝက္ခသိလည်း မရှိနိုင်ပါ။]

သမုဒါဂမတော။ ။"သံ-ကောင်းစွာ +ဥ (ဥဒ္ဒ)-အထက်၌+အာဂမ-လာခဲ့ရာ" ဟူသည် ရှေးဦးအစတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အာဒိသမုဒ္ဒါနတော-အစ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းမှ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထိုအာဒိသမုဒ္ဒါနဟူသည် အနုတ္တရဝိဇ္ဇာစရဏာကို ဟောပြတော်မူနိုင်သော ဘုရားရှင်၏ ပွင့်တော်မူလာခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဣဓ အမှုဌ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟု စခြီတော်မူသည်။

စရဏပရိယာပန္နမို့။ ။စရဏာ ၁၅ ပါးတွင် သီလလည်း ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် "စရဏာပရိယာပန္နမို့ တိဝိဓံ သီလံ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုတိဝိဓသီလဟူသည် ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ပြအပ်ခဲ့သော စူဠ မဇ္ဈိမ မဟာသီလတည်း၊ ထိုသို့စရဏာ၌ ပါဝင်သော်လည်း စရဏာအဖြစ်ဖြင့် ပါဠိ တော်ဝယ် နိဂုံးအုပ်တော်မမူဘဲ "ဣဒံပိသ ဟောတိ သီလသို့" ဟု သီလအဖြစ်ဖြင့်သာ နိဂုံးအုပ် အုပ်တော်မူသည်။ [စာအုပ်တို့၌ ထိုနိဂုံးသည် ပေယျာလတွင် ပါဝင်နေ၏။]

ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (သီလဝသေနော, နိယျာတေသိ-နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တဿပိ-ထိုအမွန္ဒ၏လည်း၊ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ-စိုးစဉ်း စိုးစဉ်းသော၊ (ပါဏာတိပါတသီလမှ တစ်ချို့, အဒိန္နာဒါနသီလ စသည်မှလည်း တစ်ချို့တစ်ချို့သော၊) သီလံ-သည်၊ အတ္ထိ-၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (အမွန္ဒမှာ အချို့သော သီလရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ["လဂ္ဂေယျ"ဒ္ဒ, စပ်။] စရဏဝသေန-စရဏ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (စရဏနာမည်ဖြင့်၊) နိယျာတိယမာနေ-နိဂုံးအုပ်တော်မူအပ်သော်၊ မယံပိ-တို့သည်လည်း၊ စရဏသမ္ပန္နာ-စရဏနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ တတ္ထ တတ္ထေव-ထိုထိုသီလ၌ပင်၊ လဂ္ဂေယျ-ကပ်ငြိရာ၏၊ (တွယ်ကပ်နေရာ၏၊) တသ္မာ-ထိုထိုသီလ၌ပင် စရဏဟု ငြိကပ်ရာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သီလဝသေနော-သာ၊ နိယျာတေသိ-ပြီ၊ [ကသ္မာ အမေးကို ပြန်၍ဖြေသော ဝါက္ယ အပိုထည့်သည်။] ပန-ကား၊ ယံ-အကြင်စျာန်ဟူသော စရဏကို၊ ဝိတန-ထိုအမွန္ဒသည်၊ သုပိနေပိ-အိပ်မက်၌သော်မှလည်း၊ [ပိဖြင့် "လက်တွေ့ကို မဆိုထားနှင့်" ဟုဆည်း။] နံ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ-ရှေးဦး မမြင်အပ်၊ (မမြင်အပ်ဖူး၊) တဿေဝ-ထိုစျာန်ဟူသော စရဏ၏သာ၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ နိယျာတေန္တော-နိဂုံးအုပ်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ပဌမံ စျာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ၊ပေ၊ ဣဒံ ပိသ ဟောတိ စရဏသ္မိန္တိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။

တြေဟာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ပါဠိတော်အစဉ်ဖြင့်၊ အဌပိ-ရှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သမာပတ္တိယော-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ စရဏန္တိ-စရဏဟူ၍၊ နိယျာတိတာ-နိဂုံးအုပ်တော်မူအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ, ပန-ကား၊ ဝိပဿနာ ဉာဏတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အဌဝိဓာပိ-လည်းဖြစ်သော၊ ပညာ-ပညာကို၊ ဝိဇ္ဇာတိ-ဝိဇ္ဇာဟူ၍၊ နိယျာတိတာ-နိဂုံးအုပ်တော်မူအပ်ပြီ။

ကသ္မာ ၊ပေ၊ တသ္မာ။ ။အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့သီလအဖြစ်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်ရပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-ထိုသို့သီလအဖြစ်ဖြင့် နိဂုံးမအုပ်ဘဲ စရဏအဖြစ်ဖြင့်သာ နိဂုံးအုပ်တော်မူလျှင် အမွန္ဒသည် "ငါတို့လည်း အဟိသာ (ပါဏာတိပါတဝိရတိ) စသော စရဏနှင့် ပြည့်စုံကြ၏" ဟု သီလ၌ပင် စရဏအဖြစ်ဖြင့် ငြိကပ်နေလိမ့်မည် (အထင်ကြီးနေလိမ့်မည်)၊ ထိုသို့ငြိကပ်မည်စိုးသောကြောင့် စရဏအဖြစ်ဖြင့် နိဂုံးမအုပ်ဘဲ သီလအဖြစ်ဖြင့်သာ နိဂုံးအုပ်တော်မူသည်။

ယံ ပန တေန ၊ပေ၊ အာဒီမာဟ။ ။ပဌမစျာန်စသော သမာပတ်ရှစ်ပါးကို ကား သူတို့သည် အိပ်မက်၌မျှ မရရှိဘူးချေ၊ ထို့ကြောင့် စျာန်သမာပတ်အခန်းကျမှ စရဏအဖြစ်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူသည်။ [ပါဠိတော်၌ စတုတ္ထစျာန်အထိသာ ပါသော်လည်း စတုတ္ထစျာန်ဖြင့် အဂ်ါချင်းတူသော အရူပစျာန်တို့ကိုလည်း ယူပြီးဟု မှတ်ပါ။]

ဝိဇ္ဇာစရဏကထာ အဖွင့် ပြီး၏။

စတုအပါယမုခကထာ အဖွင့်

၂၈၀။ အပါယမုခါနိ-ကား၊ ဝိနာသမုခါနိ-ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်းတို့သည်၊ ("ဘဝန္တိ"၌ စပ်၊) အနဘိသမ္ဘုဏမာနောတိ-ကား၊ အသမ္ဘာပုဏန္တော-ကောင်းစွာ မရောက်နိုင်သည်၊ ဝါ-မရနိုင်သည်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အဝိသဟမာနော-အားထုတ်ခြင်းငှာပင် မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ("အဗ္ဗောဂါဟတိ"၌ စပ်၊) ခါရိဝိမောဒါယာတိ တွေ-၌၊ ခါရီတိ-ခါရီဟူသည်ကား၊ အရဏီကမဏ္ဍလုသုဇာ စာမရာဒယော-ပွတ်ခုံ ပွတ်ကျည်, ရေကရား, ယဇ်မွှေယောက်မ, စာမရီ သားမြီးယပ် အစရှိကုန်သော၊ တာပသပရိက္ခာရာ-ရသေ့တို့၏ ပရိက္ခရာတို့တည်း၊ ဝိဓောတိ-ကား၊ ကာဇော-ထမ်းပိုးတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ခါရိဘာရိတံ-ရသေ့ပရိက္ခရာတို့ဖြင့် ပြည့်သော၊ ကာဇံ-ထမ်းပိုးကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ယေ-အကြင်ဆရာတို့သည်၊ ခါရိဝိဝိဓန္တိ-ဟူ၍၊ ပဌမန္တိ-ရွတ်ဖတ်ကြကုန်၏၊ တော-ထို ဆရာတို့သည်၊ ခါရီတိ-ခါရီဟူသော အမည်သည်၊

အပါယမုခါနိ။ ။[အပ + ဣ-ဏ၊] အပေတိ အပဂစ္ဆတိ-ကင်းကွာတတ်၏၊ ဣတိ အပါယာ (ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါ၊) အပါယာယ-ကင်းကွာသော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါ၏ + မုခါနိ-ဝင်ရောက်ကြောင်း အပေါက်ဝတို့တည်း၊ အပါယမုခါနိ-တို့၊ (တစ်နည်း) အပေတိ ဗောဟိတိ အပါယာ-ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါ၏ ကင်းကွာကြောင်းတို့၊ အပါယာ ဧဝ + မုခါနိ အပါယမုခါနိ၊ ဤသဒ္ဒါနည်းအရ "ကင်းကွာ" ဟူသည် ပျက်စီးခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိနာသမုခါနိဟု ဖွင့်သည်။ [သိဂ်ါလောဝါဒသုတ်, ပါထေယျ ဋီကာ, ဘောဂါနံ အပါယမုခါနိ အဖွင့်ကို မှီသည်၊ ထိုဌာ "ဘောဂါနံ" ဟု ဗဟုဝုစ်ရှိ၍, ဤဌာ " ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါယ " ဟု ဧကဝုစ်ရှိခြင်းသာ ထူးသည်။]

အနဘိသမ္ဘုဏမာနော။ ။အဘိ + သံ + ဘူဓာတ်-သွာဒိဂိုဏ်း, ဉဏာပစ္စည်းဖြင့် "အဘိသမ္ဘုဏာ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဏာကို ရဿပြု၍ "အနဘိသမ္ဘုဏမာနော" ဟု ဖြစ်သည်၊ ထိုဘူဓာတ်သည် ပါပုဏန အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "အသမ္ဘာပုဏန္တော" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုဘူဓာတ်သည်ပင် သတ္တိအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "အဝိသဟမာနော ဝါ" ဟု တစ်နည်း ဖွင့်သည်၊ [အသမ္ဘာပုဏန္တောတိ အာရဇ္ဈိတ္တာပိ သမ္ဘဇ္ဈိတုံ အသက္ကန္တော-အားထုတ်ပါသော်လည်း ထိုဝိဇ္ဇာစရဏသို့ မရောက်နိုင်သည်ဖြစ်၍၊ အဝိသဟမာနောတိ အာရဇ္ဈိတုမေဝ အသက္ကန္တော-အားထုတ်ဖို့ရန်ပင် မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍၊-ဋီကာသစ်။] ဥပမာ-အထက်တန်းစာမေးပွဲဝင်၍ မအောင်သူသည် အသမ္ဘာပုဏန္တဖြစ်၍, ဝင်ကိုယ်မဝင်နိုင်သူကား အဝိသဟန္တဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ခါရိဝိဓံ။ ။ခါရိသဒ္ဒါသည် ရသေ့တို့၏ ပရိက္ခရာ အနက်ကို ဟော၏၊ ထိုပရိက္ခရာသည် များသောကြောင့် အရဏီ စသည်ဖြင့် သရုပ်ဖော်သည်၊ ဝိဓသဒ္ဒါသည် ကာဇ (ထမ်းပိုး) အနက်ကို ဟော၏၊ ခါရိဟိ + ဘရိတော + ဝိဓော ခါရိဝိဓော။ ["ခါရိဝိဝိဓံ" ဟု ရွတ်ဆိုသော ဆရာတို့၏ အလိုအားဖြင့် "ခါရိသဒ္ဒါသည် ထမ်းပိုး အနက်ဟောတည်း၊ ဤနည်းဖြင့် "သမုစ္စယ

ကာဇဿ-ထမ်းပိုး၏၊ နာမ်-အမည်တည်း၊ ဝိဝိဓန္တိ-ကား၊ ပဟုကမဏ္ဍလုအာဒိ ပရိက္ခာရ-များစွာသော ရေကရားအစရှိသော ပရိက္ခရာကို၊ ("အာဒါယ"ဟု စပ်၊) ဣတိ-သို့ ဝဏ္ဏယန္တိ-ဖွင့်ဆိုကြကုန်၏၊ ပဝတ္တဖလဘောဇနောတိ-ကား၊ ပတိတဖလ ဘောဇနော-ကြွေကျသော သစ်သီးဟူသော အစာရှိသည်၊ ("ဘဝိဿာမိ"ဟု စပ်။)

ပရိစာရကောတိ-ကား၊ ကပ္ပိယ ၊ပေ၊ ဝတ္ထုကရဏာဝသေန-အပ်စပ်အောင် ပြုရခြင်း, သပိတ်ကို လှမ်းယူရခြင်း, ခြေကို ဆေးပေးရခြင်း အစရှိသော ဝတ်ကို ပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိစာရကော-အလုပ်အကျွေးသည်၊ ("သမ္ဘဇတိ-ဖြစ်၏"ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) စ-ဆက်၊ ဂုဏာဓိကော-ဂုဏ်အားဖြင့် လွန်ကဲသော၊ ခီဏာသဝ သာမဏေရောပိ-ရဟန္တာသာမဏေသော်မှလည်း၊ ပုထုဇနဘိက္ခုနော-ပုထုဇဉ် ရဟန်း၏၊ ဝုတ္တနယေန-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ [ကပ္ပိယကရဏာ ၊ပေ၊ ဝတ္ထု ကရဏာဝသေနကို ညွှန်းသည်။] ပရိစာရကော-သည်၊ ကာမ် ဟောတိ-အကယ်၍ ကား ဖြစ်ပါပေ၏၊ ပန - ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အယံ - ဤရသေ့သည်၊

သမာသဝသေန-ဒွန်သမာသ်၏ အဖြစ်ဖြင့်" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ မိမိကား "ခါရိနာ + ဝဟိ တော-ထမ်းဆောင်အပ်သော + ဝိဝိဓော-အထူးထူးများသော ပရိက္ခရာတည်း၊ ခါရိဝိဝိဓော" ဟု တပ္ပုရိသ်ပြုသင့်မည် ထင်သည်။]

ပဝတ္ထဖလဘောဇနော။ ။ပဝတ္ထံ (မိမိ မရောက်မီ ဖြစ်နှင့်သော) + ဖလံ ပဝတ္ထ ဖလံ၊ "မိမိ မရောက်မီ ဖြစ်" ဟူသည် ကြွေကျပြီးသော အသီးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပတိတဖလ" ဟု အဓိပ္ပာယတူ ဖွင့်သည် ပဝတ္ထဖလ + ဘောဇန် ယဿာတိ ပဝတ္ထဖလဘောဇနော။

ကာမဠ္ဆ။ ။ခီဏာသဝသာမဏေပင် ဖြစ်စေကာမူ ပုထုဇဉ်ရဟန်း၏ ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ကို ပြုစုရသောကြောင့် ပရိစာရက အမည်ရသည် မဟုတ်ပါလော၊ အာဘယ့်ကြောင့် ရသေ့ကိုမှ "ပရိစာရက" ဟု အထူးမိန့်တော်မူရပါသနည်း၊ ဤသို့မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကာမဠ္ဆ" စသည်ကို မိန့်သည်။ [ကာမဠ္ဆနေရာ၌ နနုထည့်၍ "ပရိစာရကော ဟောတိ နနု၊ အထကထံ (အဘ်ယနည်းဖြင့်) တာပသော လာမကော" ဟု စောဒနာ ဝါကျ ထုတ်ပါ။ ပရိစာရကနှင့် လာမကသည် အဓိပ္ပာယ်တူ၏၊ သဒ္ဒတ္ထမ္ပျသာ ကွဲသည်။]

ခီဏာသဝသာမဏေရော။ ။" ဥပရိဘူတာ + သမ္ဘဒါ " အရ မြင့်မြတ်သူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော + ပြည့်စုံခြင်းကို "ဥပသမ္ဘဒါ" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဥပရိဘာဝသို့ ရောက်ပြီး သူကို "ဥပရိဘာဝံ + သမ္ဘန္နော" အရ "ဥပသမ္ပန္န" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဥပရိဘာဝသို့ ရောက်သူသည် (ဥပစင်း=ရဟန်းသည်) ကုဋေကိုးထောင်ကျော် သိက္ခာတို့ကို ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာ ဆုံးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဆောက်တည်ပြီး ဖြစ်ရကား ခီဏာသဝသာမဏေထက် ထူးခြား၏၊ ထို့ကြောင့် ခီဏာသဝသာမဏေသည် ပုထုဇဉ်ရဟန်း၏ အလုပ်အကျွေး (ပရိစာရက) သာ ဖြစ်ရသည်။

တာဒိသော-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ပရိစာရကသည်၊ နေ-မဟုတ်၊ ဂုဏ်ဝသေနပိ-ဂုဏ်၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝေယျာဝစ္စကရဏဝသေနပိ-ဝေယျာဝစ္စကို ပြုရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ လာမကောယေဝ-ညံ့သည်သာ၊ (အောက်ကျသည်သာ။)

ပန-ပရိဟာရပက္ခမ္ပတစ်ပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရသေ့၏ ပဗ္ဗဇ္ဇာကို၊ သာသနဿ-သာသတော်၏။ ဝိနာသမုခံတိ-ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်းဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ-မိန့်တော်မူအပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဂစ္ဆန္တံ ဂစ္ဆန္တံ-ရှည်သောကာလသို့ ရောက်သွားသော ရောက်သွားသော၊ သာသနံ-သာသနာတော်သည်၊ တာပသ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝသေန-ရသေ့၏ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သြသက္ကိဿတိ-ဆုတ်ယုတ်လတ္တံ့၊ (တသ္မာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာ သာသနဿ ဝိနာသမုခန္တိ ဝုတ္တာ-ပြီ) ဟိ-ချဲ့၊ ဣမသ္မိံ သာသနေ-၌၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာ-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ပြီး၍၊ (ရဟန်းပြုပြီး၍၊) တိသော-နှစ်သော၊ သိက္ခာ-သိက္ခာတို့ကို၊ ပူရေတုံ-ဖြည့်ကျင့်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တံ-မစွမ်းနိုင်သော အလဇ္ဇိရဟန်းကို၊ ("ဇဂ္ဂိတ္ဝါ ပရိဝဇ္ဇန္တိ"၌ စပ်၊) လဇ္ဇိနော-မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်းရှိကုန်သော၊ သိက္ခာကာမာ-သိက္ခာကို လိုလားသော ရဟန်းတို့သည်၊ တယာ-သင်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဥပေါသထော ဝါ-ဥပုသ်ပြုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပဝါရဏာဝါ-ပဝါရဏာ ပြုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သံဃကမ္မံ ဝါ-ကြွင်းသော သံဃကံသည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဇဂ္ဂိတ္ဝါ-စက်ဆုပ်၍၊ ပရိဝဇ္ဇန္တိ-ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်၏။

ဂုဏ ၊ပေ၊ လာမကောယေဝ။ ။ခီဏာသဝသာမဏေသည် ပုထုဇဉ်ရဟန်း၏ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို ပြုရခြင်းကြောင့် ပရိစာရက (အလုပ်အကျွေး) ဖြစ်ရသော်လည်း ဂုဏ်အားဖြင့်ကား ရဟန္တာဖြစ်သောကြောင့် အောက်တန်း မကျပါ။ ဤတာပသဆိုသူကား သီလဂုဏ်အားဖြင့်လည်းကောင်း, စေယျာဝစ္စကို ပြုရခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း အောက်တန်းကျသောကြောင့် လာမကဖြစ်ရသည်။

တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာ။ ။ဋီကာသစ်၌ တာပသပုဒ်ဝယ် သပစ္စည်းဟု ဆို၏။ တာ၌ ဝုဒ္ဓိရောက်ပုံကို ကြည့်၍ မာနသ်ပုဒ်၌ကဲ့သို့ ဏပစ္စည်းသာ သင့်၏။ သ်ကား မနောဂိုဏ်းဖြစ်သောကြောင့် အပိုလာထားသော အက္ခရာသာ ဖြစ်သင့်ပါသည်၊ တပေါ + ယသ အတ္ထိတိ တာပသော၊ တာပသဿ + ပဗ္ဗဇ္ဇာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာ။

ယသ္မာ ၊ပေ၊ သြသက္ကိဿတိ။ ။ယသ္မာဟု ရှိသောကြောင့် တသ္မာတည်၍ ပုစ္ဆာဝါကျကို ပြန်လှည့်ကာ ဝိသဇ္ဇနာဝါကျ လုပ်ရသည်၊ ဂစ္ဆန္တံ ဂစ္ဆန္တံသည် ဝိစ္ဆာပုဒ် မဟုတ် အာဘိက္ခညပုဒ်တည်း၊ အာဘိက္ခညအဓိပ္ပာယ်ကို မောဂ္ဂလ္လာန် (၁) ကဏ္ဍအဆုံးမှာ ကြည့်ပါ၊ သာသနာတော်သည် ကြာရှည်သော ကာလသို့ ရောက်လေ ရောက်လေသော် ရသေ့ပဗ္ဗဇ္ဇာ အဖြစ်ဖြင့် ဆုတ်ယုတ်လိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာကို သာသနာတော် အစစ်၏ ပျက်စီးကြောင်းဟု ဟောတော်မူရသည်။

သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဒုက္ခရံ-ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်သော၊ ခုရဓာရူပမ်-သင်ခုန်းသွားခ်ဋ် နင်းသွားရခြင်း ဥပမာရှိသော၊ သာသနေ-၌၊ ပဋိပတ္တိပူရဏံ-သီလအကျင့်ကို ဖြည့်ကျင့်ရခြင်းသည်၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲ၏၊ ပန-ကား၊ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာ-ကို၊ သုကရာ စေဝ-လွယ်ကူစွာလည်း ပြုအပ်၏၊ ဗဟုဇနသမ္မတာ-များစွာသော လူအပေါင်းသည် အမြတ်ဟူ၍လည်း သမုတ်အပ်၏၊ [မဟာဇနေန + သေဋ္ဌသမ္မတာ၊-ဋီကာသစ်။] ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဝိဇ္ဇမိတွာ-လူထွက်၍၊ တာပသော-ရသေ့သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ အညေ-အခြားရဟန်းတို့သည်၊ တံ-ထိုရဟန်းလူထွက်ရဲသော့ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ တယာ-သည်၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတ္တာ-မေးကြကုန်၏၊ သော-ထိုရဟန်းလူထွက် ရသေ့သည်၊ တုမှာကံ-အရှင်တို့၏၊ သာသနေ-၌၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ ဝါ-သည်၊ ဘာရိယံ-ထမ်းဆောင်အပ်၏၊ ဝါ-ဝန်လေး၏၊ ဣဒ ပန-ဤရသေ့ဘဝ၌ကား၊ မယံ-တို့သည်၊ သစ္စန္ဓစာရိနော-မိမိအလိုဆန္ဒအတိုင်း လှည့်လည်နိုင်ကြကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-ပြော၏၊ သောပိ-ထိုရဟန်းသည်လည်း၊ ယဒိ ဧဝံ-ယင်းသို့ဖြစ်လျှင်၊ ["သစ္စန္ဓစာရိနော-ကုန်သည်၊ (ယဒိ) ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဧဝံ (သတိ)-သော်" ဟု အနပ်ကျယ် မှတ်ပါ။] အဟံပိ-တပည့်တော်သည်လည်း၊ ဧတ္ထေဝ-ဤရသေ့ဘဝ၌ပင်၊ ပဗ္ဗဇာမိ-ကျင့်တော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ တသ-ထိုရဟန်းလူထွက် ရသေ့၏၊ အနုသိက္ခန္တော-အတုလိုက်၍ ကျင့်သော၊ တာပသော-သည်၊ ဟောတိ-၏။ [အနုသိက္ခန္တောတိ ဒိဋ္ဌာနု ဂတိယာ သိက္ခန္တော-ဋီကာသစ်၊ အဓိပ္ပာယတ္ထသာ။]

ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ အညေပိ-အခြားရဟန်းတို့သည်လည်း၊ (တာပသာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊) အညေပိ-တို့သည်လည်း၊ (တာပသာ ဟောန္တိ၊) ဣတိ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ တာပသာဝ-ရသေ့တို့သည်သာ၊ ဗဟုကာ-များကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊" တေသံ-ထိုရသေ့တို့၏၊ ဥပ္ပန္နကာလေ-ဖြစ်ရာအခါ၌၊ သာသနံ-သည်၊ သြသက္ကိတံနာမ-ဆုတ်ယုတ်သည်မည်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ လောကေ-၌၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဗုဒ္ဓေါနာမ-ဘုရား

ခုရဓာရူပမ်။ ။ခုရဓာရာ + ဥပမာ ယသ္မာတိ ခုရဓာရူပမ် (ပဋိပတ္တိပူရဏံ)။ သင်ခုန်းသွားတို့၏ အပေါ်ဖြင့် နင်း၍သွားရခြင်းကဲ့သို့ သီလပဋိပတ္တိကို ဖြည့်ကျင့်ရခြင်းမှာ ခဲယဉ်းလှသည်-ဟူလို။ [ခုရဓာရူပမန္တိ ခုရဓာရာနံ မတ္ထကေနေဝ ("မတ္ထကေယေဝ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။) အဂ္ဂမိတွာ ဂမနူပမံ-ဋီကာ၊ ခုရဓာရာဖြင့် ခုရဓာရကို နင်းသွားခြင်းတိုင်အောင် ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူပါ။]

သစ္စန္ဓစာရိနော။ ။သယ + ဆန္ဒော သစ္ဆန္ဒော၊ စရန္တိ စာရိနော၊ သစ္ဆန္ဒေန-မိမိဆန္ဒအားဖြင့် (မိမိအလိုဆန္ဒအတိုင်း) + စာရိနော သစ္ဆန္ဒစာရိနော၊ ဤသို့ပြုသင့်၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ဆန္ဒေန + သဟ +စရန္တိ သစ္ဆန္ဒစာရိနော" ဟု ပြုလေသည်။

မည်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ပွင့်ခဲ့ဖူးပြီ၊ တဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဣဒံ-ဤဒီသံနာမ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်မည်သော၊ သာသနံ-သာသနာသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ခဲ့ဖူးပြီ၊ ကိတိ-သို့၊ သုတမတ္တာမေဝ-ကြားအပ်ကာမျှသည်သာ၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်တော့လတ္တံ့၊ ကိဉ္စ-ဤသာသနာတော်၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ-ကို၊ သာသနဿ-၏၊ ဝိနာသမုခန္တိ-ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်းဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ။

ကုဒါလပိဋ္ဌကန္တိ-ကား၊ ကန္ဒမူလဖလဂ္ဂဟဏတ္ထံ-သစ်ဥ, သစ်မြစ်, သစ်သီးတို့ကို ယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကုဒါလဿေဝ-ပေါက်တူးကိုလည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌကဿ-တောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ("အာဒါယ-ယူ၍"ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဂါမသာမန္တံ ဝါတိ-ကား၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါဒိနိ-ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါ အစရှိသည်တို့ကို၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော ပဝတ္တဖလဘောဇနတံ, ကန္ဒမူလဖလဘောဇနတံကို ယူပါ။] အဘိနသမ္ဘဏဿ-ကောင်းစွာ မရောက်နိုင်သည်၊ ဝါ-အားထုတ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာစ)-၍လည်းကောင်း၊ ကသိကမ္မာဒီဟိ-လယ်ထွန်မှု အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဇီဝိတं-အသက်မွေးမှုကို၊ နိပ္ဖာဒေတုံ-ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ ဒုက္ခ-ခဲယဉ်း၏၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)စ-၍လည်းကောင်း၊ [လူထုံးစံအတိုင်း အသက်မွေးရန်လည်း ခဲယဉ်း၏ဟု တွေးမိ၍လည်းကောင်း၊] ဗဟုဇနကုဟာပနတ္ထံ-များစွာသော လူအပေါင်းကို အံ့ဩြစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဂါမသာမန္တေဝါ-ရွာ၏အနီး၌သော်လည်းကောင်း၊ နိဂမသာမန္တေဝါ-နိဂုံး၏ အနီး၌သော်လည်းကောင်း၊ ["သာမန္တေ" ဟု ဖွင့်သဖြင့် သာမန္တ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်ကို သတ္တမီအနက်၌ သက်သည်ဟု ပြသည်။] အဂ္ဂိသာလံ-မီးတင်းကုန်းကို၊ (မီးပူဇော်ရာတဲကို၊) ကတ္တာ-၍၊ သပ္ပိ ၊ပေ၊ တဏ္ဍုလာဒိဟိစေဝ-ထောပတ်, ဆီ, နို့ဓမ်း, ပျားရည်, တင်လဲ, နှမ်း, ဆန် အစရှိသည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နာနာဒါရုဟိစ-အမျိုးမျိုးသော ထင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟောမကရဏဝသေန-မီးပူဇော်မှုကို ပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ [ထောပတ်စသည်ကို မီးခွံ့ထည့်၍ ပူဇော်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်-ဟူလို။] အဂ္ဂိं-ကို၊ ပရိစရန္တော-ပြုစုလုပ်ကျွေးလျက်၊ အစ္ဆတိ-နေ၏။ [နာနာဒါရုဟိတိ ပလာသရုက္ခဒဏ္ဍာဒီဟိ နာနာဝိဓသမိဓာဒါရုဟိ-ပေါက်ပင် ထင်ချောင်း အစရှိသော အမျိုးမျိုးသော မီးစာထင်းတို့ဖြင့်၊-ဋီကာ။]

ဗဟုဇနကုဟာပနတ္ထံ။ ။စုရာဒိ ကုဟဓာတ်သည် ဝိမှယ (အံ့ဩြဖွယ်ဖြစ်ခြင်း၊) အနက်ဟောတည်း။ ဏာပေပစ္စည်းကြောင့် "အံ့ဩြစေခြင်း"ဟု အနက် မှတ်ပါ၊ ကုဟာပိယတေ-အံ့ဩြစေခြင်း၊ ကုဟာပနံ-ခြင်း။ ဗဟုဇနဿ + ကုဟာပနံ ဗဟုဇနကုဟာပနံ၊ မီးပူဇော်နေသည်ကို မြင်ရသောလူတို့က "တကဲ့ သူတော်သူမြတ်ကြီးပါတကား" ဟု တအံ့တဩ ချီးမွမ်းစေလိုခြင်း။ [ဗဟုဇနကုဟာပနတ္ထန္တိ ဗဟုနော ဇနဿ ဝိမှာပနတ္ထံ၊-ဋီကာသစ်၊ ဝိ + မှိဓာတ် + ဏာပေပစ္စည်း + ယုပစ္စည်းဖြင့် "ဝိမှာပန" ဟု ဖြစ်၏။]

စတုဒ္ဓါရဲ့ အဂါရံကရိတ္တာတိ ကား၊ စတုမုခံ-လေးခုသော ဝင်ရာအပေါက်ရှိသော၊ (မုခ် ၄ ခုရှိသော)။ ပါနာဂါရံ-သောက်ရေထားရာတဲကို၊ (ဇရပ်ကို)။ (ပိ၀ဏ္ဏိ ဇ္ဇာ ပါနံ၊ ပါနံစ + တံ + အဂါရံစာတိ ပါနာဂါရံ။) ကတ္တာ-၍၊ [ထိုတဲအတွင်း၌ သောက်ရေတွေ အများကြီး ထားသည်။] တသ-ထိုတဲ၏၊ ဒ္ဒါရေ-တံခါးပေါက်၌၊ မဏ္ဍာပံ-မဏ္ဍာပ်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ တတ္ထ-ထိုမဏ္ဍာပ်၌၊ ပါနီယံ-သောက်ရေကို၊ ဥပ ဋ္ဌပေတ္တာ-တည်စေ၍၊ [တဲအတွင်း၌ ရှိသောရေကို ရေအိုးစင်ပေါ်၌ ရှိသော အိုးအတွင်းသို့ ပြောင်း၍ထည့်ခြင်းကို ဆိုသည်။] အာဂတာဂတေ-လာကုန် လာကုန်သော ခရီးသွားတို့ကို၊ ပါနီယေန-သောက်ရေဖြင့်၊ အာပုစ္ဆတိ-ပန်ပြော၏၊ ["ရေသောက်ကြပါဦး" စသည်ဖြင့် ပြောဆိုသည်-ဟူလို။] အဿ-ထိုရသေ့အား၊ ဝါ-၏။ အဒ္ဓိကာ-ခရီးသွားတို့သည်၊ ကိလန္တာ-ပင်ပန်းကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ပါနီယံ-ကို၊ ပိ၀ိတ္တာ-သောက်ပြီး၍၊ တုဋ္ဌာ-နှစ်သက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ["ပရိတုဋ္ဌာ-အဖန်ဖန် နှစ်သက်ကုန်သည်" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] ယံ ဘတ္တပုဋ္ဌံ၀ါ-အကြင် ထမင်းထုပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ယာနိ) တဏ္ဍုလာဒိနိ၀ါ-အကြင်ဆန် အစရှိသည်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒေန္တိ-ပေးလျှကြကုန်၏၊ တံ သဗ္ဗံပိ-ထိုအလုံးစုံသော လျှဖွယ်ကိုလည်း၊ ဂဟေတ္တာ-ခံယူပြီး၍၊ အမ္ဗိလယာဂုအာဒိနိ-ရက်တက် ချဉ်ရည်ဖြင့် ပြုအပ်သော ယာဂု အစရှိသည်တို့ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ [အမ္ဗိလယာဂုနာမ တဏ္ဍာဒိ အမ္ဗိလသံယုတ္တာ ယာဂု၊-ဦးကာ၊ ရှေးက "ဟင်းစပ်ယာဂု, ပြုံးစပ်ယာဂု" ဟု ခေါ်၏။] ဗဟုတရံ-သာ၍များစွာ၊ အာမိသဂ္ဂဟဏတ္ထံ-အာမိသကို ခံယူခြင်းငှာ၊ ကေသဋ္ဌိ-အချို့သော ခရီးသွားတို့အား။ အန္ဓ-အစာကို၊ ဒေတိ၊ ကေသဋ္ဌိ-တို့အား၊ ဘတ္တပစနဘာဇနာဒိနိ-ထမင်းချက်အိုး အစရှိတို့ကို၊ (ဒေတိ၊) [ပါဠိတော်၌ "သမဏော ဝါ ပြာဟွဏော၀ါ" ဟု သမဏပြာဟွဏတို့ကိုသာ ပြသော်လည်း အတ္ထနုရ၀ိကပဋိပဒါ၀ါသဒ္ဓါဖြင့် ခရီးသွားသူ လူအပေါင်းကို ယူစေလိုသောကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ "အဒ္ဓိကာ" ဟု သာမညဆိုထားသည်။]

တေဟိပိ-ထိုခရီးသွားတို့သည်လည်း၊ [ပိဖြင့် ရှေ့၀ါကျလာ အဒ္ဓိကကို ပေါင်း။] ဒိန္နံ-ပေးလျှအပ်သော၊ အာမိသံ၀ါ-သက်နှံးစသော အာမိသကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏာဒိနိ၀ါ-ကောက် အစရှိတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဏှာတိ-ခံယူ၏၊ တာနိ-ထိုအာမိသ ပုဗ္ဗဏ္ဏ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝမိယာ-၂ ဆ ၃ ဆ တိုးပွားခြင်းငှာ၊ ပယောဇေတိ - ယှဉ်စေ၏၊ ၀ါ-အားထုတ်၏၊ ဧ၀ं-ဤသို့၊ (ဤနည်းအားဖြင့်၊)

အာမိသံ ၀ါ ၊ပေ၊ သဏ္ဌပေတိ။ ။တဏ္ဍာဒိဟိ အာမသိတဗ္ဗတော (ငုံ၊ဟာငုံ၊ဟာဟု . သုံးသပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) စီ၀ရာဒိအာမိသံနာမ (ရသေ့၏ သက်နှံး အစရှိသော ပစ္စည်းသည် အာမိသမည်၏။) ဝမိယာတိ ဒိဂုဏတိဂုဏာဒိ၀မိယာ-၂ ဆ ၃ ဆ အရှိသော အတိုးအပွားဖြင့်၊ ကုရုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတီတိ ဓနံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

ဝမုမာနဝိဘဝေါ-တိုးပွားသော စည်းစိမ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဂေါမဟိသဒါသိဒါသ ပရိဂ္ဂဟံ-နွားနှင့် ကျွဲ၊ ကျွန်မိန်းမ၊ ကျွန်ယောကျ်ားကို သိမ်းဆည်းခြင်းကို၊ ကရောတိ-၏။ မဟန္တံ-များစွာသော၊ ကုဋုမ္ဗံ-ဥစ္စာကို၊ သဏ္ဌာပေတိ-ကောင်းစွာ တည်စေ၏။ ဣမံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အကျင့်ကို၊ [အောက်၌ ပြလတ္တံ့သော "ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇတိ" ကို ကြည့်၍ "အကျင့်" ဟု စွဲသည်။] သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ စတုဒ္ဒါရံ ၊ပေ၊ အစ္ဆတိတိ-တိဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ တမဟံ ၊ပေ၊ ပဋိပုဇ္ဇေသာမိတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားသည်၊ အသ-ထိုစတုတ္ထရသေ့၏။ ပဋိပတ္တိမုခံ-ကောဟညအကျင့်၏ အမြွက်မျှသာတည်း၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤစကားသည်၊ အသ-ထိုစတုတ္ထရသေ့၏။ ပဋိပတ္တိမုခံ-သည်၊ ဟောတိ-၏။ ဣဒံ ဝိညာယတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဣမိနာ မုခေန-ဤယထာသတ္တိ ယထာဗလ ပဋိပူဇနကို အဦးပဓာန ပြုသဖြင့်၊ သော-ထိုစတုတ္ထရသေ့သည်၊ ဧဝံ-ဤဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ (အဋ္ဌကထာ၌ "တတ္ထ ပါနီယံ ဥပဋ္ဌပေတ္တာ" စသည်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊) ပဋိပဇ္ဇတိ-ကျင့်၏။ ဣဒံ-ထို့ကြောင့်၊ (ဣဒံ-သည်၊ အသ-၏၊ ပဋိပတ္တိမုခံ-သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣဒံ ဝိညာယတိ။)

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ပါဠိတော်အစဉ်ဖြင့်၊ ဘဂဝတာ, သဗ္ဗာပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တာပသပဋိပဒါ-ရသေ့တို့၏ ပဋိပဒါတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-ညွှန်ပြအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောတိ၊ ကထံ၊

ပဋိပတ္တိမုခံ။ ။ပါဠိတော်၌ စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်၏ အကျင့်ကိုပြရာဝယ် "တမဟံ ယထာသတ္တိ ယထာဗလ ပဋိပူဇေသာမိ" ဟု ဤမျှလောက်သာ ပြထားပါလျက် "အဘယ်ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ သော်ကရေဖြင့် ဖိတ်မန်ပုံ, အနုစသည် ပေးပုံမှစ၍ ကုဋုမ္ဗသဏ္ဌာပနတိုင်အောင် ဖွင့်နိုင်ပါသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဣဒံ ပနသ္မာ ပဋိပတ္တိမုခံ" ဟု မိန့်သည်၊ ပါဠိတော်၌ "တမဟံ ၊ပေ၊ ပဋိပူဇေသာမိ" ဟူသော စကားသည် စတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်၏အကျင့်တို့တွင် အနည်းငယ် အကျင့်မျှကိုသာ နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ပြသော စကားဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ကျင့်ပုံအမျိုးမျိုးကို ဖွင့်ဆိုနိုင်ပါသည်-ဟူလို။

ဋ္ဌိကာ။ ။အသာတိ စတုတ္ထပုဂ္ဂလသ၊ ပဋိပတ္တိ မုခံတိ ကောဟညပဋိပတ္တိယာ (အံ့ဩဖွယ်ကို ဖြစ်စေတတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကျင့်၏) မုခမတ္တံ (အမြွက်မျှတည်း)၊ သော ဟိ နာနာဝိဓေန ကောဟညေန လောကံ ဝိမှာပေန္တော တတ္ထ အစ္ဆတိ၊ တေနာဟ - ဣမိနာ ဟိ မုခေန သော ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇတီတိ၊ [ဤ၌ "ကောဟည" ဟူသည် အံ့ဩဖွယ်ဖြစ်လောက်သော တန်ခိုးပြခြင်း မဟုတ်၊ သော်ကရေဖြင့် ဖိတ်မန်မှု, ပူဇော်မှု စသည်ကိုပင် ကျေးလူးတင်စရာ (တော်ပါပေသည်ဟု ချီးမွမ်းစရာ) ဖြစ်သောကြောင့် " ကောဟည " ဟု ဆိုသည်။]

(သဗ္ဗာပိ တာပသပဋ္ဌာ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-နည်း၊) ဟိ-ချဲ့၊ တာပသာ - ရသေ့တို့သည်၊ သပုတ္တာဘရိယာ - သပုတ္တာဘရိယတို့လည်းကောင်း၊ ဥဇ္ဇာစရိယာ - တို့လည်းကောင်း၊ အနဂ္ဂိပက္ကိကာ - တို့လည်းကောင်း၊ အသာမံပါကာ-တို့လည်းကောင်း၊ အသ္မမုဋ္ဌိကာ-တို့လည်းကောင်း၊ (အယမုဋ္ဌိကာ-ဟုလည်း ရှိ၏။) ဒန္တဝက္ကလိကာ-တို့လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တဖလဘောဇနာ-တို့လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏုပလာသိကာ-ပဏ္ဏုပလာသိကတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အဋ္ဌ ဝိဓာ-ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)။

တတ္ထ-ထိုရှစ်မျိုးသော ရသေ့တို့တွင်၊ ယေ-အကြင်ရသေ့တို့သည်၊ ကေဏိယ ဇဋိလော ဝိယ-ကေဏိယမည်သော ရသေ့သည်ကဲ့သို့၊ ကုဋုမ္ဗံ-ဥစ္စာကို၊ သဏ္ဌာ ပေတွာ-ကောင်းစွာ တည်တံ့စေ၍၊ ဝသန္တိ-နေကြကုန်၏။ တေ-တို့သည်၊ သပုတ္တာ ဘရိယာနာမ-သပုတ္တာဘရိယာရသေ့တို့မည်၏။ ဝါ-သားမယားနှင့်တကွဖြစ်သော ရသေ့တို့မည်၏။ ပန-ကား၊ ယေ-တို့သည်၊ သပုတ္တဒါရဘာဝေါနာမ-သားမယားနှင့် တကွဖြစ်သည်၏ အဖြစ်မည်သည်၊ (သားမယားရှိသူ၏ အဖြစ်မည်သည်၊) ပဋ္ဌဝိ တသ-ရသေ့ရဟန်းအား၊ အယုတ္တော-မသင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြ၍၊ လာယနမဒ္ဒန-ဌာနေသု-ရိတ်ရာဌာန, နယ်ရာဌာနတို့၌၊ ဝိဟိမုဂ္ဂမာသတိလာဒိနိ-ကောက်, ပဲနောက်, ပဲကြီး, နှမ်း အစရှိသည်တို့ကို၊ သက်ဖိုတွာ-စုရုံး၍၊ (အလှူခံသော အားဖြင့်စုရုံး၍)၊ ပစိတွာ-ချက်၍၊ ပရိဘုဥ္ဇန္တိ-သုံးဆောင်ကြကုန်၏။ တေ-တို့သည်၊ ဥဇ္ဇာ စရိယာ နာမ-တို့မည်၏၊ ဝါ-ကောက်ပဲတို့ကို ရှာမှီးခြင်းဟူသော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း အကျင့်ရှိသော ရသေ့တို့မည်၏။

ယေ-တို့သည်၊ ခလေန-ကောက်ပဲနယ်ရာ တလင်းတစ်ခုဖြင့်၊ ခလံ-ကောက်ပဲ နယ်ရာ တလင်းတစ်ခုသို့၊ ဝိစရိတွာ-လှည့်လည်၍၊ ဝိဟီ-ကောက်ကို၊ (ကောက်ပဲ ကို၊) အာဟရိတွာ-၍၊ ကောဋ္ဌေတွာ-ထောင်းထု၍၊ ပရိဘုဥ္ဇနံနာမ-သုံးဆောင်ရ ခြင်းမည်သည်၊ အယုတ္တံ-ရသေ့ရဟန်းအား မသင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြ၍၊ ဂါမ နိဂမေသု-ရွာ, နိဂုံးတို့၌၊ တဏ္ဍုလဘိက္ခံ-ဆန်ဆွမ်းကို၊ ဂဟေတွာ-ခံယူ၍၊ ပစိတွာ

ကေဏိယဇဋိလော။ ။ကေဏိယရသေ့၏ အကြောင်းအရာကို ဝိနည်းမဟာ ဝဂ္ဂ- ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း, မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ-သေလသုတ် ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ၌ လည်းကောင်း ရှုပါ။ ထိုရသေ့သည် မူလကပင် ဓနရှင်ဖြစ်၍ ရသေ့လုပ်သောအခါလည်း ဥစ္စာ တိုးပွားအောင် ကြိုးစား၏။ နေ့အခါ ရသေ့အဝတ်ဖြင့် နေ၏၊ ညဉ့်အခါ ကာမစည်းစိမ်ကို ခံစား၏၊ ထို့ကြောင့် "သပုတ္တာဘရိယရသေ့" ဟု ဆိုသည်။ [သဟ + ပုတ္တာဘရိယာဟိ ယေ ဝတ္တန္တိတိ သပုတ္တာဘရိယာ။]

ဥဇ္ဇာစရိယာ။ ။ဥဆိမာတ်သည် ကောက်, ပဲတို့ကို ရှာမှီးခြင်းအနက် ဟောင်၊ ဥဇ္ဇနံ-ကောက်, ပဲစသည်ကို ရှာမှီးခြင်း၊ ဥဇ္ဇာ-ခြင်း၊ ဥဇ္ဇာ + စရိယာ (အသက်မွေးကြောင်း အကျင့်) ယေသံတိ ဥဇ္ဇာစရိယာ-ကောက်, ပဲတို့ကို ရှာမှီးခြင်းဟူသော + အသက်မွေးကြောင်း အကျင့်ရှိသော ရသေ့တို့။

ပရိဘုဥ္ဇန္တိ၊ တေ-တို့သည်၊ အနဂ္ဂိပက္ကိကာနာမ-တို့မည်၏။ ဝါ-မီးဖြင့် ချက်အပ်သော ဆွမ်းဖြင့် အသက်မွေးသူများ မဟုတ်သူတို့မည်၏။ ပန-ကား၊ ယေ-တို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိတသ-အား၊ ဝါ-၏။ သာမံပါကေန-ကိုယ်တိုင် ချက်ခြင်းဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်မှာ သင့်တော်အံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ 'ဂါမံ-သို့၊ ပဝိသိတ္တာ-ဝင်၍၊ ပက္ကဘိက္ခမေဝ-ချက်အပ်ပြီးသော ထမင်းကိုသာ၊ ဂဏှန္တိ-ခံယူကုန်၏၊ တေ-တို့သည်၊ အသာမံပါကာနာမ-တို့မည်၏၊ ဝါ-ကိုယ်တိုင်ချက်ခြင်း မရှိသော ရဟေတို့မည်၏။

ယေ-ထို့သည်၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ-နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၌၊ ဘိက္ခာပရိယေဋ္ဌိနာမ-ဆွမ်းကို ရှာမှီးရခြင်းမည်သည်၊ ပဗ္ဗဇိတသ-အား၊ ဝါ-၏အတွက်၊ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ မုဋ္ဌိပါသာဏေန-လက်ဆုပ်ပမာဏရှိသော ကျောက်ဖြင့်၊ အမ္ဗာ ဌကာဒိနံ-ဝေး (ငွေး) ပင် အစရှိကုန်သော၊ ရုက္ခာနံ-သစ်ပင်တို့၏၊ တစံ-အခွံအခေါက်ကို၊ ကောဋ္ဋေတွာ-ထုရိုက်၍၊ ခါဒန္တိ-ခဲစားကြကုန်၏၊ တေ-တို့သည်၊ အယမုဋ္ဌိကာနာမ-တို့မည်၏။ (လက်ဆုပ်ပမာဏရှိသော သံကဲ့သို့ မာသော ကျောက်ဖြင့် အသက်မွေးသော ရဟေတို့မည်၏။) ["အသွမုဋ္ဌိကာနာမ-လက်ဆုပ်ပမာဏရှိသော ကျောက်ဖြင့် အသက်မွေးကြသော ရဟေတို့မည်၏" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] ပန-ကား၊ ယေ-တို့သည်၊ ပါသာဏေန-ကျောက်ဖြင့်၊ တစံ-ကို၊ ကောဋ္ဋေတွာ-၍၊ ဝိစရဏံနာမ-လှည့်လည်ရခြင်းမည်သည်၊ ဒုက္ခံ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့

အနဂ္ဂိပက္ကိကာ။ ။အဂ္ဂိနာ + ပက္ကံ အဂ္ဂိပက္ကံ-မီးဖြင့်ချက်အပ်သော ထမင်း၊ အဂ္ဂိပက္ကေန-ဖြင့် + ဇီဝန္တီတိ အဂ္ဂိပက္ကိကာ၊ နု + အဂ္ဂိပက္ကိကာ အနဂ္ဂိပက္ကိကာ-မီးဖြင့်ချက်အပ်သော ထမင်းဖြင့် အသက်မွေးသူတို့ မဟုတ်၊ "ဆန်ဖြင့် အသက်မွေးသူတို့" ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "တဏ္ဍုလဘိက္ခံ ဂဟေတွာ" ဟု ဆိုသည်။ [ဥဿာစရိယတို့ကဲ့သို့ ကောက်ပဲကိုလည်း အလျှမခံ, ဆန်ကိုသာ အလျှခံခြင်းသည် ဥဿာစရိယတို့မှ ကွဲပြားပေ၏၊ ယခုအခါ ဆွမ်းဆန်ခံ၍ ကျောင်းဌ ချက်စားကြသော ဘုန်းကြီးများကဲ့သို့တည်း။]

အသာမံပါကာ။ ။အနဂ္ဂိပက္ကိကတို့သည် ကိုယ်တိုင်ချက်၍ စားကြ၏၊ ဤရဟေတို့ကား ကိုယ်တိုင်မချက်ဘဲ (ယခုအခါ သံယာတော်များ ဆွမ်းခံကြသကဲ့သို့) ကျက်ပြီး ဆွမ်းကိုသာ အလျှခံကြသည်။ [သာမံ + ပါကော ယေသံတိ သာမံပါကာ၊ နု + သာမံပါကာ၊ အသာမံပါကာ၊ သာမံသည် နိဂ္ဂဟီတန္တ နိပါတ်တည်း။]

အယမုဋ္ဌိကာ။ ။အယော ဝိယာတိ အယော-သံကဲ့သို့ မာသောကျောက်၊ ထိုကျောက်သည် လက်သီးဆုပ်ပမာဏရှိသောကြောင့် "မုဋ္ဌိ" ဟု ဆိုသည်၊ မုဋ္ဌိပမာဏော + အယော အယမုဋ္ဌိ၊ အယမုဋ္ဌိနာ + ဝတ္တန္တိ-အသက်မွေးကြကုန်၏။ [ကျေတိ အယမုဋ္ဌိကာ၊ ဋီကာသစ်၌ "အယမုဋ္ဌိကာ" ပုဒ်ကို ဖွင့်သည်၊ အသွသဒ္ဒါ ကျောက်ခဲအနက်ကို ဟောသောကြောင့် "အသွမုဋ္ဌိကာ" လည်း သင့်ပါ၏၊

ကြ၍၊ ဒန္တေဟေ၀-သွားတို့ဖြင့်သာ၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ထုတ်နှုတ်၍၊ ခါဒန္တိ-ကုန်၏၊ တေ-တို့သည်၊ ဒန္တ၀ဏ္ဏလိကာနာမ-တို့မည်၏။ ၀ါ-သွားတို့ဖြင့် ထုတ်နှုတ်အပ်သော အခွံအခေါက်ဖြင့် အသက်မွေးကြသော ရသေ့တို့မည်၏။

ယေ-တို့သည်၊ ဒန္တေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-၍၊ ခါဒနံနာမ-မခဲစားရခြင်းမည်သည်၊ ပဗ္ဗဇိတသ-၏၊ ၀ါ-အတွက်၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြ၍၊ လေဠုဒဏ္ဍာဒီဟိ-ခဲ, ဒုတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပဟာရိတွာ-ပုတ်ခတ်၍၊ ပါတိတာနိ-ကျစေအပ်ကုန်သော၊ ဖလာနိ-သစ်သီးတို့ကို၊ ပရိဘုဥ္ဇန္တိ-ကုန်၏၊ တေ, ပ၀တ္တဖလဘောဇနာနာမ-တို့မည်၏၊ ၀ါ-ဖြစ်စေအပ်သော သစ်သီးဟူသော အစာရှိသော ရသေ့တို့မည်၏၊ ပန-ကား၊ ယေ-တို့သည်၊ လေဠုဒဏ္ဍာဒီဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပါတေတွာ-ကျစေ၍၊ ပရိဘောဂေါနာမ-သုံးဆောင်ရခြင်းမည်သည်၊ ပဗ္ဗဇိတသ-အား၊ အသာရုပ္ပေါ-မလျောက်ပတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြ၍၊ သယံပတိတာနေ၀-အလိုလိုကြွေကျသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ပုပ္ဖဖလပဏ္ဏုပလာသာဒီနိ-အပွင့်, အသီး, ဖျော့တော့ ဝင်းဝါသော သစ်ရွက် အစရှိသည်တို့သည်၊ ခါဒန္တာ-ခဲစားကြကုန်လျက်၊ ယာပေန္တိ-မှီတကြကုန်၏၊ တေ-ထိုရသေ့တို့သည်၊ ပဏ္ဏုပလာသိကာနာမ-တို့မည်၏၊ ၀ါ-ဖျော့တော့ ဝင်းဝါသော သစ်ရွက်တို့ဖြင့် အသက်မွေးကြသော ရသေ့တို့မည်၏။

ဒန္တ၀ဏ္ဏလိကာ။ ။ဒန္တေန-ဖြင့် + ဥပ္ပါဒိတံ-နှုတ်အပ်သော + ၀ဏ္ဏလ-သစ်ခွံ သစ်ခေါက်တည်း၊ ဒန္တ၀ဏ္ဏလေန + ၀တ္တန္တိ-အသက်မွေးကြကုန်၏၊ ဣတိ ဒန္တ၀ဏ္ဏလိကာ၊ သွားဖြင့် နှုတ်ယူအပ်သော သစ်ခွံ သစ်ခေါက်ကို စားနေကြသော ရသေ့များ။ [ပဌမာတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟော၏၊ "ဥ-အထက်သို့ + ပါဠ-တက်စေခြင်း" ဟူသည် နှုတ်၍ ထုတ်၍ ယူခြင်းတည်း၊ "ဥဗ္ဘာ၌ရှေတွာ" ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိသည်။]

ပ၀တ္တဖလဘောဇနာ။ ။နောက်၌ "ပါတေတွာ" ဟု ဆိုသောကြောင့် ဤ၌ "ပဟာရိတွာ ပါတိတာနိ ဖလာနိ" ဟု ပါ၌ ဝုဒ္ဓိရှိသင့်၏၊ ပ၀တ္တာ၌လည်း ကာရိတ်ကျေဟု ကြ၏သင့်၏၊ ဤသို့ကြ၍မှ နောက်၌ "သယံ ပတိတာနေ၀" ဟု ဧ၀ဖြင့် ပါဟိတကို ကန့်ရာရောက်မည်။ [ပ၀တ္တိယတေ-ဖြစ်စေအပ်၏၊ ဣတိ ပ၀တ္တံ၊ ပ၀တ္တံစ + တံ + ဖလံစာတိ ပ၀တ္တဖလံ၊ ပ၀တ္တဖလံ + ဘောဇနံ ယေသံတိ ပ၀တ္တဖလဘောဇနာ၊ ဋီကာသစ်၌ "တံ ဘုဥ္ဇန္တိ သီလေနာတိ ပ၀တ္တဖလဘောဇိနော" ဟု ပြု၏၊ တစ်ချို့နေရာ၌ကား ပ၀တ္တ၌ ကာရိတ်မ၀င်စေရ၊ မိမိ ရာက်မိ ဖြစ်နှင့် ကြွေနှင့်သော သစ်သီးကို ယူရသည်။]

ပဏ္ဏုပလာသိကာ။ ။ပလာသသဒ္ဒါသည် သစ်ရွက်အနက်ကို ဟော၏၊ ဥပ သဂ္ဂဏနည်းအားဖြင့် ပဏ္ဏုပလာသ (ဖျော့တော့ဝင်းဝါသော သစ်ရွက်) ကို ပြထား၏၊ အလိုလိုကြွေသော အပွင့်အသီးတို့ကိုလည်း ယူပါ၊ ထို့ကြောင့် "ပုပ္ဖဖလပဏ္ဏုပလာသာဒီနိ" ဟု ဆိုသည်။ [ဋီကာသစ်၌ ပဏ္ဏုပလာသဿ ပုပ္ဖဖလာဒိစ ပလာသံ" ဟု ဧကသေသ ပြု၍ "ပဏ္ဏဘူတံ+ ပလာသံ ပဏ္ဏုပလာသံ" ဟု ပြုလေ၏၊ ထို့နောက် "ပဏ္ဏုပလာသေန + ၀တ္တန္တိတိ ပဏ္ဏုပလာသိကာ" ဟု ပြု။]

တေ-ထိုပဏ္ဏုပလာသိရသော့တို့သည်၊ ဥက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမမုဒုကဝသေန-ဥက္ကဋ္ဌရသော့, မဇ္ဈိမရသော့, မုဒုကရသော့တို့၏ အပြားဖြင့်၊ တိဝိဓာ-၃ ပါး အပြားရှိကုန်၏၊ တတ္ထ-တို ၃ မျိုးသော ရသော့တို့တွင်၊ ယေ-အကြင်ရသော့တို့သည်၊ နိသိန္နဋ္ဌာနတော-ထိုင်ရာအရပ်မှ၊ အနုဋ္ဌာယ-မထမူ၍၊ ဟတ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ ပါပုဏနဋ္ဌာနေဝ-ရောက်အပ်သော အရပ်၌သာ၊ (မြီလောက်ရာ အရပ်၌သာ၊) ပတိတံ-ကြွေကျသော အပွင့် အသီး အရွက်ကို၊ ဂဟေတွာ-ကောက်ယူ၍၊ ခါဒန္တိ-ကုန်၏၊ တေ-ထိုရသော့တို့သည်၊ ဥက္ကဋ္ဌာ-ဥက္ကဋ္ဌရသော့တို့တည်း၊ ယေ-အကြင်ရသော့တို့သည်၊ ဧကရုက္ခေ တော-တစ်ပင်သော သစ်ပင်မှ၊ အည့်-အခြားသော၊ ရုက္ခံ-သစ်ပင်သို့၊ နုဂစ္ဆန္တိ-မသွားကြကုန်၊ တေ-တို့သည်၊ မဇ္ဈိမာ-မဇ္ဈိမရသော့တို့တည်း၊ ယေ-အကြင်ရသော့တို့သည်၊ တံ တံ ရုက္ခမူလံ-ထိုထိုသစ်ပင်၏ အနီးအောက်သို့၊ ဂန္တွာ-သွား၍၊ ပရိယေသိတွာ-ရှာမှီး၍၊ ခါဒန္တိ၊ တေ-တို့သည်၊ မုဒုကာ-မုဒုကရသော့တို့တည်း။

ပန-ဆက်၊ အဌပိ-ရှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာ တာပသပဋ္ဌာ-ဤရသော့တို့၏ ပဋ္ဌာတို့သည်၊ စတူဟိယေဝ-၄ ပါးသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာဟိ-ဤပါဠိတော်လာ ပဋ္ဌာတို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟံ-သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်ကုန်၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ရောက်ကုန်သနည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ တောသု-ဤရှစ်ပါးသော ပဋ္ဌာတို့တွင်၊ သပုတ္တဘရိယာစ-သပုတ္တဘရိယာ ပဋ္ဌာသည်လည်း ကောင်း၊ ဥဇ္ဇာစရိယာစ-ဥဇ္ဇာစရိယာပဋ္ဌာသည်လည်းကောင်း၊ အဂါရံ-အဂါရ ပဋ္ဌာသို့၊ ဘဇန္တိ-ကပ်ဝင်ကုန်၏။ [စတုဒ္ဒါရံ အဂါရံ ကရိတ္တာ အစ္ဆတိ" ကို ရည်ရွယ်သည်၊ နောက်၌ ပါဠိတော်ဝယ် ဆိုအပ်ပြီးသော အမျိုး၌ သက်ဝင်ပုံကို သိပါ၊ ပဋ္ဌိလောမအားဖြင့် နောက်ပြန်စဉ်၍ သွင်းထားသည်။] အနဂ္ဂိပက္ကိကာစ-အနဂ္ဂိပက္ကိကာပဋ္ဌာသည်လည်းကောင်း၊ အသာမံပါကာစ-အသာမံပါကာပဋ္ဌာသည်လည်းကောင်း၊ အဂျာဂါရံ-အဂျာဂါရပဋ္ဌာသို့၊ ဘဇန္တိ-ကုန်၏၊ အယမုဋ္ဌိကာစ-အယမုဋ္ဌိကာပဋ္ဌာသည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တဝက္ကလိကာစ-ဒန္တဝက္ကလိကာပဋ္ဌာ

တေ တိဝိဓာ။ ။"ပဏ္ဏုပလာသိကတို့အတွက် ၃ မျိုးပြားပုံကို ပြခြင်းသည် နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ပြခြင်းတည်း၊ အခြားရသော့တို့လည်း ဤကဲ့သို့ ဥက္ကဋ္ဌ, မဇ္ဈိမ, မုဒုကဟု ၃ မျိုးပြားနိုင်ကြ၏" ဟု ဋီကာသစ် ဆိုသည်။

ဣမာဟိ စတူဟိယေဝ။ ။ပါဠိတော်၌ ပြအပ်သော "ခါရိဝိဓမာဒါယ အရညံ အလ္လောဂါဟတိ" စသော အပါယမုခ ၄ မျိုးကိုပင် တာပသပဋ္ဌာ ၄ မျိုးဟု ယူ၍ "ဣမာဟိ စတူဟိယေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ" ဟု ဆိုသည်။ [ဣမာဟိ စတူဟိ ဧဝါတိ ခါရိဝိဓမာဒါယာတိ အာဒိနာ ဝုတ္တာဟိ စတူဟိယေဝ တာပသပဋ္ဌာဟိတိ၊-ဋီကာ။] ပဋ္ဌာကို ပြနေရာဌာန ဖြစ်သောကြောင့် "သပုတ္တဘရိယာ ပဋ္ဌာ" စသည်ဖြင့် အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။

သည်လည်းကောင်း၊ ကန္ဓမူဟလဘောဇနံ-ကန္ဓမူလဟလဘောဇနပဋ္ဌာသို့၊ ဘဇန္တိ-ကုန်၏၊ ပဝတ္တဖလဘောဇနာစ-ပဝတ္တဖလဘောဇနာပဋ္ဌာသည်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏာ၊ပလာသိကစ - ပဏ္ဏာ၊ပလာသိကာပဋ္ဌာသည်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တဖလ ဘောဇနံ-ပဝတ္တဖလဘောဇနပဋ္ဌာသို့၊ ဘဇန္တိ-ကပ်ဝင်ကုန်၏၊ တေန-ထိုကြောင့်၊ ဘိက္ခာဝတာ ၊ပေ၊ ဟောန္တိတိ-ဟူ၍၊ (မယာ၊) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဆိုခဲ့ပြီ)။

၂၈၁-၂၈၂။ ဣဒါနိ-၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သာစရိယကဿ-ဆရာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ အမွဋ္ဌဿ-၏၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါယ-ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါ၏၊ အပါယမုခမ္မိ-ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်းသို့သော်လည်း၊ အပ္ပတ္တဘာဝံ-မရောက်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ တံ ကိံ မညသိ အမွဋ္ဌာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တံ-ထိုတံ ကိံ မညသိ အစရှိသော စကားသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာ၊ အတ္တနာ အာပါယိ

အပါယမုခမ္မိ။ ။ပိ (အပိ) သဒ္ဒါသည် ဂရဟာဇောတက၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါ၏ အပါယမုခသို့သော်မှ မရောက်တုံသေး၏၊ ထိုထက်ခဲယဉ်းသော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နဖြစ်ဘိမှာ ဆိုဖွယ်ရာမရှိတော့ဟု သမ္ဘာဝနာကိုဆည်းပါ၊ [ဋီကာသစ်၌ကား "ပဂေဝ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါယ သန္ဓိဿနေ" ဟု သမ္ဘာဝနာ ဝါကျကို ပြု၏၊ ထိုသို့ ပြုခြင်းကား ပါဠိတော်၌ "သန္ဓိဿသိ သာစရိယကော"ဟူသောစကားကို တိုက်ရိုက်ယူ၍ ပြုခြင်တည်း။ သဘောသွားမှာ အတူပင် ဖြစ်သည်။]

ပါဠိတော်။ ။ပါဠိတော်၌ "ကော စာဟံ ဘော ဂေါတမ သာစရိယကော၊ ကာစ အနုတ္တရာ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဠိတော်၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ "သာစရိယကဖြစ်သော အကျွန်ုပ်နှင့် အနုတ္တရဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါသည် ဘာမျှ မဆက်သွယ်နိုင်ပါ" ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိတော်၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုပင် "အာရကာဟံ ၊ပေ၊ သာစရိယကော" ဟု ပြသည်၊ "သာစရိယကော-သော၊ အဟံ-အကျွန်ုပ်သည်၊ ကောစ-အဘယ်သူနည်း၊ အနုတ္တရာ-သော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါ-သည်၊ ကာစ-အဘယ်တရားနည်း" ဤသို့ အနက်ပေးပါ။

ဋီကာသစ်။ ။"သာစရိယကော အဟံ, ကောစ-အဘယ်သူသည်လည်း၊ ဟုတ္တာ-၍၊ အနုတ္တရာယ, ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါယ-၌၊ သန္ဓိဿာမိ-ထင်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ အနုတ္တရာ-သော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါ-သည်၊ ကာစ-အဘယ်သို့သော တရားသည်လည်း၊ ဟုတ္တာ-၍၊ သာစရိယ ကေ-သော၊ မယိ-၌၊ သန္ဓိဿတိ-နည်း" ဟု ပါဠိသေသနှင့်တကွ အနက်ပေးဖို့ရန် ဖွင့်ပြသည်။

အာပါယိကောပိ အပရိပူရမာနော။ ။ပါဠိတော်၌ "ဘာသိတာ ခေါ ပန တေ သော အမွဋ္ဌ အာစရိယေန" စသည်ဖြင့် ကံဟောဝါကျ ရှိ၏၊ "အာပါယိကော အပရိပူရမာနော" တို့သည် အာစရိယေနနှင့် အရတူမည်ဖြစ်သောကြောင့် တတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌ ပဌမာ သက်ထား သည်ဟု ပြလိုရကား "အာပါယိကေနပိ အပရိပူရမာနေန" ဟု ဖွင့်သည်။

ကောပိ အပရိပ္ဖုရမာနောတိ-ကား၊ အတ္တာနာ-ကိုယ်တိုင်၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါယ-၏၊ အာပါယိကေန-ပျက်စီးကြောင်း၌ ယှဉ်သူသည်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊) အပရိပ္ဖုရမာနေနပိ-အာပါယိကအဖြစ်ကိုမျှ မပြည့်စေနိုင်ပါဘဲလျက်လည်း၊ ("ဧသော ဝါစာ-ဤစကားကို၊ ဘာသိတာ-ပြောဆိုအပ်ပြီ" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)။

မိန့်တော်မူလိုရင်း။ ။အမွန်၌. . . သင်၏ ဆရာသည် မိမိကိုယ်တိုင်က ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပဒါ၏ ပျက်စီးကြောင်း၌ ယှဉ်နေသူဖြစ်ရုံသာမက ထိုအာပါယိက (ပျက်စီးကြောင်း၌ ယှဉ်နေသူ) အဖြစ်မျှကိုပင် ပြည့်စုံအောင် မဖြည့်နိုင်သူဖြစ်ပါလျက် သမဏာတို့ကို စွပ်စွဲကြောင်းဖြစ်သော "မုဏ္ဍကာ သမဏာကာ" စသော ဤစကားကို ဆိုအပ်လေသည်၊ "ကိုယ်က မပြည့်စုံဘဲ သူတစ်ပါးကို စွပ်စွဲသည်" ဟူလို။ [အပါယေ-ပျက်စီးကြောင်း၌ + နိယုတ္တော အာပါယိကော တဗ္ဗာဝံ-ထိုအာပါယိက၏ အဖြစ်ကို၊ နေ ပရိပ္ဖုရေတိ ပရိပ္ဖုရေတုံ နေ သက္ကောတိတိ အပရိပ္ဖုရမာနော၊-ဋီကာသစ်၊ ပရိပ္ဖုရမာနဒ္ဒ ကာရိတ်ကျေ။]

စတုအပါယမုခကထာအဖွင့် ပြီး၏။

ပုဗ္ဗကဏ္ဍသီဘာဝါနယောဂ အဖွင့်

၂၃၈။ ဒတ္တိကန္ဒိ-ကား၊ ဒိန္နက်-ပေးအပ်သော ထမင်းကို၊ ("ဘုဥ္ဇတိ"ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) သမ္မုခီဘာဝမ္မိ နေ ဒဒါတိတိ-ကား၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (သမ္မုခီဘာဝမ္မိ-မျက် မှောက်၏ အဖြစ်ကိုမျှလည်း၊) နေ ဒဒါတိ-မပေးသနည်း၊ ကိရ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ သမ္မုခါဝဋ္ဋနိ'နာမ-သမ္မုခါဝဋ္ဋနိမည်သော၊ (မျက်မှောက်၌ လှည့်ပတ်ကြောင်းမည်သော၊) ဝိဇ္ဇ-အတတ်ကို၊ ဝါ-မန္တန်ကို၊ ဇာနာတိ-သိ၏၊ ယဒါ-၌၊ ရာဇာ-သည်၊ မဟာရဟေန-မြတ်သူတို့အား ထိုက်သော၊ အလက်္ကရေန-တန်ဆာဖြင့်၊ အလက်တော-တန်ဆာ ဆင်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊

ဒတ္တိကံ။ ။ဒီယတေတိ ဒတ္တိ၊ ဒါဓာတ် + တိပစ္စည်း၊ ဒတ္တိယေဝ ဒတ္တိကာ (ဘိက္ခာ)၊ သွတ္ထေ၌ ကပစ္စည်း၊ ဒိန္နက်ကား ပရိယာယသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ ဒီယတေတိ ဒိန္နာ၊ ဒိန္နာ ယေဝ ဒိန္နကာ၊ ဘိက္ခာကိုင်ဆဲ၍ ဣတ္ထိလိန်ထားသည်၊ ပါဠိတော်၌ ဒုတိယန္တတည်း။

သံမုခါဝဋ္ဋနိ'။ ။အာဝဋ္ဋေတိ တောယာတိ အာဝဋ္ဋနိ၊ စိတ်ကို လည်စေကြောင်း (စိတ်ပြောင်းသွားအောင် လှည့်ပတ်ကြောင်း) ဖြစ်သော ဝိဇ္ဇာ၊ သမ္မုခါ-၌+အာဝဋ္ဋနိ သမ္မုခါဝဋ္ဋနိ၊ ဤသို့သမာသ်ရှိမှ ကောင်းသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-"ထိုဝိဇ္ဇာက မျက်မှောက်ဖြစ်မှ လှည့်ပတ်နိုင်သည့် သံမုခါဝဋ္ဋနိမာယာဖြစ်သည့်အတွက် ကန့်လန့်ကာအတွင်းမှ နေ၍ တိုင်ပင်ရသည်" ဟူသော နောက်စကားနှင့် လျော်သောကြောင့်တည်း၊ ဋီကာသစ်၌လည်း "အဒါတုကာမံ'ပိ ဒါတုကာမံ ကတ္တာ သမ္မုခါ ပရံ အာဝဋ္ဋေတိ (သမ္မုခ်ဋ္ဌ ကရောတိ) ဧတောယာတိ သမ္မုခါဝဋ္ဋနိ" ဟု သမာသ်အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ "ရှေးစာအုပ်တို့၌ "သမ္မုခါ + အာဝဋ္ဋနိ" ဟု ဝါကျရှိသည်မှာ မကောင်း။

တဒါ-၌၊ ရညော-၏၊ သမီပေ-အနီး၌၊ ၎တွာ-တည်၍၊ တဿ အလက်ာရဿ-၏၊ နာမ်-အမည်ကို၊ ဂဏ္ဍာတိ-ယူ၏၊ တဿ-ထိုပုဏ္ဏားအား၊ ရာဇာ-သည်၊ နာမေ-(တန်ဆာ ၏) နာမည်ကို၊ ဂဟီတေ-ယူအပ်ပြီးသော်၊ နေ ဒေမိ-မပေးနိုင်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တုံ-ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ နေ သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်တော့။

ဒတ္တွာ-ပေးပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဆဏဒိဝသေ-ပွဲသဘင်နေ့၌၊ အလက်ာရံ-တန်ဆာကို၊ အာဟရထ-ဆောင်ခဲ့ကြကုန်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တွာ-ပြောဆို၍၊ ဝါ-သော်၊ ဒေဝ-အရှင်မင်းမြတ်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့ပါ၊ တုမှေဟိ-အရှင်မင်းမြတ်တို့သည်၊ ဗြာဟ္မဏသ-အား၊ ဒိန္နော-ပေးအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-သံတော်ဦး တင်အပ်သည်၊ (သမာနော-သော်၊) ကသ္မာ-ကြောင့်၊ မေ-သည်၊ ဒိန္နော-ပေးအပ်သနည်း၊ ဣတိ ပုစ္ဆိ၊ တေ အမစ္စာ-ထိုအမတ်တို့သည်၊ ("အာဟံသု"၌ စပ်၊) သော ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ သမ္မုခါ-၌၊ အာဝဇ္ဇနိမာယ-လှည့်ပတ်ကြောင်းဖြစ်သော် မာယာကို၊ ဇာနာတိ-သိပါ၏၊ တာယ-ထိုအာဝဇ္ဇနိမာယာဖြင့်၊ တုမှေ-တို့ကို၊ အာဝဇ္ဇေတွာ-လှည့်ပတ်၍၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဂစ္ဆတိ-သွားပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု-သံတော်ဦး တင်ကြကုန်ပြီ။ [ဤအကြောင်းအရာလည်း မျက်နှာချင်း မဆိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ပါးတည်း။]

အပရေ-အခြားသော အမတ်တို့သည်၊ ရညာ-နှင့်၊ သဟ-ကွ၊ တဿ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ အတိသဟာယဘာဝံ-အလွန် သဟာယ်ချင်း၏အဖြစ်ကို၊ (အလွန်ချစ်ကျွမ်းဝင်သည်၏ အဖြစ်ကို၊) အသဟန္တာ-သည်းမခံနိုင်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) အာဟံသု၊ (ကိုး) ဒေဝ, ဧတဿ ဗြာဟ္မဏဿ-၏၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊ သခ်ပလိတကုဋ္ဌနာမ-ခရုသင်းကဲ့သို့ ဖြူဖွေးသော နှုနာမည်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ [ပဒုမ္မာကြာဖြူကဲ့သို့ ဖြူဖွေးသော ကိုယ်ရှိသောကြောင့် "သခ်ပလိတကုဋ္ဌနှုနာ ရှိသည်" ဟု ကုန်းတိုက်ကြသည်။] တုမှေ-တို့သည်၊ ဧတံ-ဤပုဏ္ဏားကို၊ ဒိသ္မာဝ-မြင်၍သာလျှင်၊ ဝါ-မြင်လျှင်မြင်ချင်းပင်၊ အာလိဂ်ထ-လည်ဖက်ကုန်၏၊ ပရာမသထ-သုံးသပ်ကြကုန်၏၊ ဣဒဉ္စ ကုဋ္ဌနာမ-ဤနှုနာမည်သည်လည်း၊ ကာယသံသဂ္ဂဝသေန-ကိုယ်အားဖြင့် ရောနှောခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ အနုဂစ္ဆတိ-အစဉ်လိုက်တတ်ပါ၏၊ (ကူးစက်တတ်ပါ၏။) ဧဝံ-သို့၊ မာ ကရောထ-မပြုပါကုန်လင့်၊ ဣတိ-ဤသို့သံတော်ဦး တင်ကြကုန်ပြီ၊ [ဤအကြောင်းအရာလည်း မျက်နှာချင်း မဆိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ပါးတည်း။] တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဌာယ-၍၊ တဿ-ထိုပုဏ္ဏားအား၊ ရာဇာ-သည်၊ သမ္မုခီဘာဝံ-ကို၊ နေ ဒေတိ-မပေးတော့။. . . ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-ထိုသို့ပင်မျက်မှောက်အဖြစ်ကို မပေးပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ, သော ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ပဏ္ဍိတော - ပညာရှိ၏၊ ခတ္တဝိဇ္ဇာယ - ခတ္တဝိဇ္ဇာ၌၊

ကုသလော-ကျွမ်းကျင်၏၊ တောနေ-ထိုပုဏ္ဏားနှင့်၊ သဟ-ကွ၊ မန္တေတွာ-တိုင်ပင်၍၊ ကတာကမ္မံနာမ-ပြုအပ်သော အလုပ်မည်သည်၊ နဝိရုဇ္ဈတိ-မလွဲမချော်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သာဏိပါကာရသ-အဝတ် ကန့်လန့်ကာ၏၊ [သာဏိသဒ္ဒါသည် အဂတ် အနက်ဟောတည်း၊ ရှေးက "တင်းတိမ်" ဟု ခေါ်အပ်သော စောင်ကြီးကို ကာလေ့ရှိသောကြောင့် "သာဏိပါကာရ-တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာ၏"ဟု ပေးကြသည်။] အန္တော-အတွင်း၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဗဟိ-ကန့်လန့်ကာ၏ ပြင်ဘက်၌၊ ဌိတေန-တည်သော၊ တောနေ-ထိုပုဏ္ဏားနှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ မန္တေတိ-တိုင်ပင်၏၊ တံ-ထိုတိုင်ပင်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ တိရောဒုဿန္တေန မန္တေတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

တတ္ထ-ထို "တိရောဒုဿန္တေန မန္တေတိ" ဟူသော စကားရပ်၌၊ တိရောဒုဿန္တေနာတိ-ကား၊ တိရောဒုဿေန-အဝတ်၏ တစ်ဖက်ဖြင့်၊ ["ဒုဿန္တ၌ အန္တသဒ္ဒါ အနက်ထူး မရှိ" ဟု ပြသည်။] ဝါ-ကား၊ အယမေဝ-ဤတိရောဒုဿေန ပါဠိသည်ပင်၊ ပါဠေါ-ပါဠိတော်ပါဠိတည်း၊ ဓမ္မိကံတိ-ကား၊ အနဝဇ္ဇ-အပြစ်မရှိသော၊ ပယတံတိ-ကား၊ အဘိဟရိတွာ-ရှေ့ရှုဆောင်၍၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်သော၊ (ဘိက္ခုံ၌ စပ်၊) ကထံ တသ္မ ရာဇာတိ-ကား၊ တသ္မ ရညော-၏၊ ပြာဟ္မဏော-

---

ယသ္မာပန ၊ပေ၊ နဝိရုဇ္ဈတိ။ ။"ပြခဲ့သော အကြောင်း ၂ ပါးကြောင့် ပုဏ္ဏားအား မျက်နှာချင်း မဆိုင်လိုလျှင် အဘယ်ကြောင့် သူနှင့် တိုင်ပင်ရသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ယသ္မာ ပန ၊ပေ၊ နဝိရုဇ္ဈတိ" ဟု အကြောင်းပြသည်၊ သူက ခတ္တိယဝိဇ္ဇာ၌ ကျွမ်းကျင်၍ သူနှင့် တိုင်ပင်ပြီးမှ လုပ်အပ်သမျှကိစ္စတွေ မလွဲနိုင်သောကြောင့် သူနှင့် တိုင်ပင်ရသည်-ဟူလို။ [ခတ္တိယဝိဇ္ဇာကို "အဇ္ဈေယျကျမ်း, မာသုရကွဘကျမ်း, ရာဇသတ်စသော ကျမ်းအတတ်"ဟု ရှေ့ ပြဟ္မဇာလသုတ်, မဟာသီလခန်း၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။]

ပယတံ။ ။ပယတ၌ ပပုဗ္ဗ ယတဓာတ်၊ "အပြားအားဖြင့် အားထုတ်အပ်ပြီး-စီမံအပ်ပြီး" ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏။ ပယတီယိတ္ထာတိ ပယတာ (ဘိက္ခာ)၊ "အဘိဟရိတွာ ဒိန္နံ" ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း။ ထိုသို့မတောင်း မရမ်းဘဲ (အာဝဇ္ဇနီဝိဇ္ဇာဖြင့် မလှည့်ပတ်ဘဲ) ရအပ်သော ဘိက္ခာသည် စင်ကြယ်ရကား "ပယတံတိ သုဒ္ဓံ" ဟု ဋီကာ ဖွင့်သည်၊ ဤအလို ပယတသဒ္ဒါသည် "ဖြူစင်" ဟူသော အနက်ကို ဟောဏ်၊ ယခုကာလ၌လည်း မတောင်း မရမ်းဘဲ ရအပ်သော ဆွမ်းကို "စင်စင်ကြယ်ကြယ် ရတာပါ" ဟု ပြောလေ့ရှိကြ၏။ [ပဝိတ္တော ပယတော ပူတော၊-အဘိဓာန် (၄၄၂)။] တစ်နည်း-ပပုဗ္ဗ ယမုဓာတ် တပစ္စည်းဖြင့် (နိယမ-နိယတပုဒ်တို့ကဲ့သို့) ပယတပုဒ်လည်း အမြဲအနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့် "သဿတိတံ" ဟု တစ်နည်း ဖွင့်သည်။

ဋီကာသစ်။ ။ပယတံတိ သဒ္ဓံ (ကုဋ္ဌိထမင်း)၊ သဿတိကံဝါ ၊ပေ၊ တသ္မာ မတကဘတ္တသခ်ေပေနဝါ နိစ္စဘတ္တသခ်ေပေနဝါ အဘိဟရိတွာ ဒိန္နံ ဘိက္ခံတိ အတ္ထော၊ ဤသို့ ဋီကာသစ် ဖွင့်၏။ ဋီကာဟောင်း၌ သုဒ္ဓံကို "သဒ္ဓံ" ဟု တွေ့ရ၍ ဤသို့ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ ပယာတံလည်း ပါ၌ပျက်ဟုပင် ထင်သည်၊ ပြအပ်ခဲ့သော သဒ္ဒါနည်းအရ "ပယတံ" ဟုသာ ရှိသင့်ပါသည်။

ဤဒိသံ-ဤကဲ့သို့ရှိအပ်သော၊ ဘိက္ခု-ထမင်းကို၊ (ဓမ္မိကပယတဖြစ်သော ထမင်းကို၊) ပဋိဂ္ဂဏှေယျ-ခံယူအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ခံယူလတ်သော်၊) ကထံ-အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ-အား၊ သော ရာဇာ-သည်၊ သမ္မုခီဘာဝံ-မျက်မှောက်၏ အဖြစ်ကိုမျှလည်း၊ နဒေယျ-မပေးရာအံ့နည်း၊ (မပေးဘဲ.နေအံ့နည်း၊) ပန-စင်စစ်ကား၊ အယံ-ဤပုဏ္ဏားသည်၊ အဒိန္နကံ-မပေးအံ့ပ်သော ထမင်းကို၊ မာယာယ-မျက်လှည့်ဖြင့်၊ ဂဏှတိ-ယူ၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ အသ-ထိုပုဏ္ဏားအား၊ သမ္မုခီဘာဝံ-မျက်မှောက်၏ အဖြစ်ကို၊ ရာဇာ-သည်၊ နဒေတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတ္ထ-ဤမျက်မှောက်အဖြစ်ကို မပေးရာ၌၊ နိဒ္ဒံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ-ရောက်ထိုက်၏၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤကထံ တဿ ရာဇာ အစရှိသော ပါဠိ၌၊ အဓိပ္ပာယော-ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း။

ပန-ဆက်၊ ဣဒံ ကာရဏံ-ဤအကြောင်းကို၊ (မျက်မှောက်အဖြစ်ကို မပေးခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းကို၊) ရာဇာနဗ္ဗေဝ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတ္မာ-၍၊ အညော-သော၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ နဇာနာတိ-မသိ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သို့ကလောက်၊) ရဟသိမ္မိ-ဆိတ်ကွယ်ရာ အရပ်၌ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ပဋိစ္ဆန္နံပိ-ဖုံးထားအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ တဒေတံ - ထိုအကြောင်းကို၊ ("ပကာသေသိ" ၌ စပ်၊) အဒ္ဓါ - မချွတ်ကေန်၊ သမဏောာ ဂေါတမော - ရဟန်းဂေါတမသည်၊ (လျှို့ဝှက် ဖုံးထားအပ်သော အကြောင်းအရာကို သိသော ရဟန်းဂေါတမသည်၊) သံဘဋ္ဌ-အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ နိဒ္ဒံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂမိဿတိ-ရောက် လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်းတော်မူ၍၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပကာသေသိ-ထင်ရှားပြ တော်မူပြီ။

အဒိန္နကံ ၊ပေ၊ ဂဏှတိ။ ။"အဒိန္နကံ မာယာယ ဂဏှတိ"ဟူသော စကားသည် "ကထံ တဿ ရာဇာ သမ္မုခီဘာဝံ နဒေယျ" ဟု တိုက်ရိုက် မိန့်တော်မူအပ်သော စကားအတွက် ကျရောက်သော အတ္ထာပတ္တိနည်းအရ အဓိပ္ပာယ်ကို ပြသော စကားတည်း။ [အယံ ပနာတိ အာဒိ အတ္ထာပတ္တိဝစနံ။]

ဣဒံ ပန ကာရဏံ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ပုဏ္ဏားအတွက် မမှ (မခံသာအောင် ကျည်းဖွယ်ကောင်းသော) ဤစကားကို အဘယ်ကြောင့် မိန့်တော်မူပါသနည်းဟူသော စောဒနာဖွယ်ကို ဖြေရှင်းသောအားဖြင့် "ဣဒံ ပန" စသည်ကို မိန့်သည်၊ မင်းနှင့် ပုဏ္ဏားမှ တစ်ပါး အခြားသူတို့ မသိနိုင်အောင် ဖုံးထားအပ်သော အကြောင်းအရာကို ဘုရားရှင် သိတော်မူသည့်အတွက် "အရှင်ဂေါတမသည် ဧကန်မုချ အလုံးစုံကို သိနိုင်သော သဗ္ဗညူ ဖြစ်၏" ဟု ဆုံးဖြတ်နိုင်ဖို့ရာ မိန့်တော်မူသည်၊ "ပုဏ္ဏားကို နစ်နာအောင် နာကျည်းဖွယ် မမှ စကားကို မိန့်တော်မူသည် မဟုတ်ပါ" ဟူလို။

၂၈၄။ ဣဒါနိ-ဘ၌၊ အယဉ္စ အမ္ဘဿ-ဤအမ္ဘဿသည်လည်းကောင်း၊ အသ-ထိုအမ္ဘဿ၏၊ အာစရိယောစ-သည်လည်းကောင်း၊ မန္တေ-မန္တန်တို့ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ အတိမာနိနော-လွန်ကဲသော မာန်မာနရှိကုန်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ (ထိုသို့အလွန်မာနကြီးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တေသံ-ထိုဆရာတပည့်တို့၏၊ မန္တနိဿိတမာနနိမ္မဒနတ္ထံ-မန္တန်ကို မှီသောမာန၏ မယစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (မာနကို နှိမ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊) ဥတ္တရိ-အထက်၌၊ ဒေသနံ-ဒေသနာတော်ကို၊ ဝဗေုန္တော-တိုးပွားစေတော်မူလိုသည်' (ဟုတ္တာ၊) တံ ကိံ မညသိ အမ္ဘဿ ဣမ ရာဇာတိ အာဒီ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဝါ-၏၊ တတ္ထ-ထိုကိုံ မညသိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ရထူပတ္ထရေတိ-ကား၊ ရထမှိ-ရထားပေါ်၌၊ ရညော-၏၊ ဌာနတ္ထံ-တည်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အတ္ထရိတ္တာ-ခင်း၍၊ သဇ္ဇိတပဒေသေ-စီရင်အပ်သော အရပ်၌၊ ("ဌိတော" ဟု ပါဋိတော်၌ စပ်၊) ဥဋ္ဌေဟိဝါတိ-ကား၊ ဥဋ္ဌတုဋ္ဌတေဟိ-ကျော်စောသူတို့ထက် ကျော်စောကုန်သော၊ (အလွန်ကျော်စောကုန်သော၊) အမစ္စေဟိဝါ-အမတ်တို့နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရာဇညေဟိတိ-ကား၊ အနဘိသိတ္တ ကုမာရေဟိ (ဝါ)-အဘိသိက် မသွန်းအပ်သေးသော မင်းသားတို့နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ("မန္တေယျ" ဟု ပါဋိတော်၌ စပ်၊) [ရညော + အပစ္စံ ရာဇညော။]

ကိဉ္စိဒေဝ မန္တနန္တိ-ကား၊ အသုကသ္မိံ-ထိုမည်သော၊ ပဒေသေ-အရပ်၌၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ဒေသေ" ဟု ရှိ၏။] တဋ္ဌာကံ-တစ်ဖက်ဆည်ကန်ကို၊ ကာတုံ, ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ (ဣတိ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ (အသုကသ္မိံ ပဒေသေ), မာတိကံ-မြောင်းကို၊ ကာတုံ, ဝဋ္ဋတိ-၏၊ (ဣတိ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ (အသုကသ္မိံ ပဒေသေ), ဂါမံ, နိဂမံ (နိဝေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊) (အသုကသ္မိံ ပဒေသေ) နဂရံ-ကို၊ နိဝေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ ဣတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ပါကဋမန္တနံ-ထင်ရှားသော အတိုင်အပင်ကို၊ ("မန္တေယျ" ဟု ပါဋိတော်၌ စပ်၊) [အများ နားထောင်နိုင်သော (လျှို့ဝှက်စရာ မလိုသော) အတိုင် အပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ ထိုတိုင်ပင်သံကို ကြားရသော သုဒ္ဓ, သုဒ္ဓဒါသကို ပြလိမ့်မည်။]

ရထူပတ္ထရေ။ ။[ရထ + ဥပ + အတ္ထရ။] အတ္ထရိယတေ-ခင်းအပ်၏၊ ဣတိ အတ္ထရော၊ ဥပရိ-အထက်၌ (အပေါ်၌) + အတ္ထရော ဥပတ္ထရော၊ ရထဿ + ဥပတ္ထရော ရထူပတ္ထရော။ [ပါဋိတော်ဝယ် "ဟတ္ထိဂိဝါယ ဝါ နိသိန္နော"ဟု ရှိ၏။ ထို"ဟတ္ထိဂိဝါ"ဟူသည် ဆင်၏ ပခုံးအရပ်တည်း၊ ပခုံး၏ အထက်အောက် အားလုံးကို မယူရ၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓပဒေသံ သန္ဓာယ ဟတ္ထိဂိဝါယ ဝါ နိသိန္နောတိ ပါဋိယံ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာသစ်။]

ဥဋ္ဌတုဋ္ဌတေဟိ။ ။ဥဋ္ဌတာနံ-ကျော်စောကုန်သော အမတ်တို့ထက် + ဥဋ္ဌတာ-ကျော်စောကုန်သော အမတ်တို့တည်း၊ ဥဋ္ဌတုဋ္ဌတာ-တို့၊ ဤသို့ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် တွဲပါ၊ "ဥဋ္ဌတေဟိ ဥဋ္ဌတေဟိ" ဟု ဝိစ္ဆာအနက် မမှတ်ပါနှင့်။

တဒေဝ မန္တနန္တိ-ကား၊ ယံ-အကြင်အတိုင်အပင်ကို၊ ရညာ-သည်၊ မန္တိတံ-တိုင်ပင်အပ်ပြီ၊ တဒေဝ-ထိုအတိုင်အပင်ကို၊ တာဒိသေဟိယေဝ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ (မင်း၏ ခေါင်းညိတ်ပုံ, မျက်စပစ်ပုံ စသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊) သီသုကျွေပဘာမုကျွေပါဒီဟိ-ဦးခေါင်းမြှောက်ခြင်း, မျက်ခုံးမြှောက်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊ (ဦးခေါင်းညိတ်ခြင်း, မျက်စပစ်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊) အာကာရေဟိ-အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ မန္တေယျ-တိုင်ပင်ရာ၏၊ ရာဇာဏိ တန္တိ-ကား၊ ရညာ-သည်၊ ယသ အတ္ထသ-အကြင်အစီးအပွားကို၊ (အကြင်ကိစ္စကို၊) သာဓုသမတ္ထံ-ပြီးစေခြင်းဌ် စွမ်းနိုင်သော၊ ဘဏိတံ-ပြောဆိုအပ်သော စကားကို၊ (ဘဏတိ) ယထာ-ပြောဆိုသကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) သောပိ-ထို သုဒ္ဒ, သုဒ္ဒ၏ ကျွန်သည်လည်း၊ တသ အတ္ထသ-ကို၊ သာဓုသမတ္ထမေဝ-ပြီးစေခြင်းဌ် စွမ်းနိုင်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဘဏိတံ-ပြောဆိုအပ်သော စကားကို၊ ဘဏတိ (အပိနု)-ပြောဆိုသည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

၂၈၅။ ပဝတ္တာရောတိ-ကား၊ ပဝတ္တယိတာရော-ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော၊ (ဣသယောဌ် စပ်၊) ယေသံတိ-ကား၊ ယေသံ - အကြင်မန္တန်ကို ပြုကြသော

ရာဇာဏိတံ။ ။ပါဠိတော်ဌ် "အပိနု သော ရာဇာဏိတံ ဝါ ဘဏတိ" ဝယ် "ရာဇာဏိတံ" ၏ အဖွင့်တည်း၊ "ရညာ + ဘဏိတံ ရာဇာဏိတံ" ဟု ပြု၍ "ရာဇာဏိတံ ဝိယ ရာဇာဏိတံ" ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဆင့်စေလိုသောကြောင့် (တစ်နည်း) သဒ်သုပစာဟု ကြံစေလိုသောကြောင့် "ယထာ ရညာ ဘဏိတံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့နောက် "တသတ္ထသ"ဟု ရှိ၏။ "ယသ အတ္ထသ" ဟု အနိယမရှိမှ ကောင်းမည် ထင်သည်၊ အတ္ထသဒ္ဒါသည်လည်း ဟိတအနက်ဟော၊ ဟိတဟူသည်လည်း အကျိုးကို ပြီးစေတတ်သော လုပ်ငန်း (ကိစ္စ) ပင်တည်း။

လိုရင်းကား။ ။"အကြင်ကိစ္စကို ပြီးစေခြင်းဌ် စွမ်းနိုင်သော စကားကို မင်းသည် ပြောဆိုအပ်သကဲ့သို့, ထိုသုဒ္ဒ (သို့မဟုတ်) သုဒ္ဒဒါသသည်လည်း ထိုကိစ္စကို ပြီးစေခြင်းဌ် စွမ်းနိုင်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော စကားကို ပြောဆိုသည် မဟုတ်လော" ဟု မေးတော်မူလိုရင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်မှ အပိနုကို ယူ၍ အနက်ပေးရသည်။

ပဝတ္တာရော။ ။ပ + ဝစဓာတ် (ဋ္ဌိကာသစ်ဌ် ဝဒဓာတ်) တုပစ္စည်းဖြင့် "ပဝတ္တာ" ဟု ဖြစ်၏။ "ဘုဇာဒိနမန္တော ဒ္ဋိစ" သုတ်ဖြင့် စီရင်၊ "ပ (ပါဝစဘာဝေန)-မြတ်သော စကား၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-ဣသိတို့ ပါဠိတော်၏ အဖြစ်ဖြင့် + ဝတ္တာရော-ပြောဆိုတတ်ကြကုန်သော"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ ထိုသို့ပြောဆိုတတ်သူတို့သည် ဣသိတို့၏ ပါဠိတော်မန္တန်ကို ဖြစ်စေတတ်သူတို့ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် "ပ + ဝတု (ဝတ္တ) ဓာတ် + ဏယပစ္စည်း, တုပစ္စည်းဖြင့် "ပဝတ္တယိတာရော" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်။

ဋ္ဌိကာသစ်။ ။ပဝတ္တာရောတိ ဧတသ ပါဝစနဘာဝေန ဝတ္တာရောတိ သဒ္ဒတော အတ္ထော၊ ယသ္မာ ပန တေ တထာဘူတာ (ထိုသို့ ပါဝစနအဖြစ်ဖြင့် ရှုတ်ဆိုတတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကြသော ရသေ့တို့သည်၊) မန္တာနံ ပဝတ္တကာနာမ (မန္တန်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်သူတို့မည်၏၊) တသ္မာ အဓိပ္ပာယတော အတ္ထံ ဒဿေတုံ ပဝတ္တယိတာရောတိ ဝုတ္တံ။

ရှေးရသေ့တို့၏၊ သန္ဓက်-ဥစ္စာဖြစ်သော၊ မန္တပဒံတိ-ကား၊ ဝေဒသခ်ီတံ-ဝေဒဟု ဆိုအပ်သော၊ မန္တမေဝ-မန္တန်ကိုပင်တည်း၊ ["ဝေဒတ္တယသခ်ီတံ-ဝေဒ ၃ ပုံဟု ဆိုအပ်သော မန္တမေဝ"ဟု မူကွဲရှိ၏။] ဂီတံတိ-ကား၊ အဋ္ဌကာဒီဟိ-အဋ္ဌက အစရှိကုန်သော၊ ဒသဟိ-တစ်ကျိပ်ကုန်သော၊ ပေါရာဏကတြာဟွဏောဟိ-ရှေးဦး ဖြစ်သော ပုဏ္ဏားရသေ့တို့သည်၊ သရသမ္ပတ္တိဝသေန-အသံ၏ အနိမ့်အမြင့်စသော ပြည့်စုံခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သဇ္ဈယိတံ-သရဇ္ဈာယ်အပ်သော၊ (တံ၌ စပ်၊) ပဝုတ္တံ-ကား၊ အညေသံ-အခြားသူတို့အား၊ ဝုတ္တံ-ရွတ်ပြအပ်သော၊ ဝါစိတံ-ပို့ချအပ်သော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ သမိဟိတံတိ-ကား၊ သမုပဗျူဠှံ-ကောင်းစွာ ကပ်၍ အထူး အားထုတ်အပ်သော၊ ဝါ-ပေါင်းစုအပ်သော၊ ရာသိကတံ-အစုပြုအပ်သော၊ ပိဏ္ဍံ-အပေါင်းကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ထပိတံ-ထားအပ်သော၊-(တံ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

မန္တပဒံ။ ။မန္တနှင့် ပဒသဒ္ဒါတို့၏ အရတူကြောင်းကို ပြလိုမူ၍ "မန္တမေဝ" ဟု ဖွင့်သည်၊ [သမာသ် ၂ ပုဒ်တွင် ၁ ပုဒ်ချန်၍ ဖွင့်ရာ၌ ရံခါ ထို ၂ ပုဒ်၏ အရတူကြောင်းကို ပြ၏၊ ရံခါ ၁ ပုဒ် အနက် မရှိကြောင်းကို ပြ၏၊ အကျယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ "ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ ကိတ္တိသဒ္ဒေါ" အဖွင့်၌ ရှုပါ။] "မန္တ-ဂုတ္တာဘာသနေ" ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသောကြောင့် သုဒ္ဒလူမျိုးတို့ကို မပါစေဘဲ လုံခြုံစွာ ဆိတ်ကွယ်ရာ၌ ရွတ်ဆိုအပ်ရကား "မန္တီယတေ-လုံးခြုံစွာ ရွတ်ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ-ဤဝစနတ္ထကြောင့်၊ မန္တော-မည်၏၊ ထိုမန္တသည်ပင် ထိုထိုစီးပွားကို ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "ပဇ္ဇတိ ပါပုဏာတိ ဧတေနာတိ" ဟူသော ဝစနတ္ထအရ ပဒလည်းမည်၏၊ မန္တောယေဝ + ပဒံ မန္တပဒံ။ [ပါဠိတော်၌ "ဣဒံ မန္တပဒံ" ပုဒ်ကို ဒုတိယန္တ အနက်ပေး၍, အနုဂါယန္တိ၌ သာမညက်အဖြစ်ဖြင့် စပ်ပါ၊ တံကား ဝိသေသက်တည်း။]

ဂီတံ။ ။"ဂေ-သဒ္ဒေ" ဟူသော ဓာတ်ကျမ်းနှင့်အညီ အသံထုတ်၍ ရွတ်ဆိုအပ်သည်ကို "ဂီတ" ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် "သဇ္ဈယိတံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့သရဇ္ဈာယ်ရာ၌ ဥဒတ္တ-အသံကို မြှင့်၍ ကျယ်ကျယ်ရွတ်ခြင်း, အနုဒတ္တ-အသံကို နှိမ့်၍ တိုးတိုးရွတ်ခြင်းစသော သရသမ္ပတ္တိဖြင့် (အသံနေ အသံထား မှန်အောင်) ရွတ်ဆိုရသော်ကြောင့် "သရသမ္ပတ္တိဝသေန" ဟု ဆိုသည်၊ ယခုအခါ ဂီတရွတ်ခြင်းမျိုးပင်တည်း။ [သံ + အဓိ + ဣဓာတ်, တပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့် ဝုဒ္ဓိမရောက်ဘဲ "သဇ္ဈယိတံ" ဟု ရှိပါစေ။]

ပဝုတ္တံ။ ။"ပ (ပရေသံ) + ဝုတ္တံ-ဆိုပြအပ်" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "အညေသံ + ဝုတ္တံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "သူတစ်ပါးတို့အား ဆိုပြအပ်" ဟူသည် အတုလိုက်၍ ဆိုအောင် ပို့ချခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝါစိတံ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်၏။

သမိဟိတံ။ ။"သံ-ပေါင်း၍ + ဣဟိတ-အားထုတ်အပ်" ဟုသဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ သံ+ ဥပ + ဝိ + ဍိဟဓာတ် တပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော သမုပဗျူဠှံလည်း "ပေါင်း၍ + ကပ်၍ + အထူး + အားထုတ်အပ်"ဟုပင် သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ "ရာသိကတံ-အစုပြုအပ်" ကား ဝေါဟာရတ္ထ တည်း၊ "ပိဏ္ဍံ ကတ္တာ ထပိတံ" ကား အဓိပ္ပာယတ္ထ။

တဒနုဂါယန္တိတိ-ကား၊ ဧတရဟိ-ယခုလက်ထက်၌၊ ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ တေဟိ-ထိုရှေးရသေ့တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဂီတံ-သီဆိုအပ်ပြီးသော၊ တံ-ထိုမန္တန်ပုဒ်ကို၊ အနုဂါယန္တိ - အတုလိုက်၍ သီဆိုကြကုန်၏၊ အနုသဗ္ဗယန္တိ - အတုလိုက်၍ သရဇ္ဈာယ်ကြကုန်၏၊ တဒနုဘာသန္တိတိ-ကား၊ တံ-ထိုမန္တန်ပုဒ်ကို၊ အနုဘာသန္တိ-အတုလိုက်၍ ရွတ်ဆိုကြကုန်၏။ ဣဒံ - ဤတဒနုဘာသန္တိဟူသော ပုဒ်သည်၊ ပုရိမသေဝ-ရှေးတဒနုဂါယန္တိဟူသော ပုဒ်၏ပင်၊ ဝေဝစနံ-ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလုယ်တည်း၊ ဘာသိတမနုဘာသန္တိတိ - ကား၊ တေဟိ - ထိုရှေးရသေ့တို့သည်၊ ဘာသိတံ-ရွတ်ဆိုအပ်သော၊ သဗ္ဗယိတံ-သရဇ္ဈာယ်အပ်သော၊ (တံ-ထိုမန္တန်ပုဒ်ကို၊) အနုသဗ္ဗယန္တိ-အတုလိုက်၍ သရဇ္ဈာယ်ကြကုန်၏၊ ဝါစိတမနုဝါစေန္တိတိ-ကား၊ တေဟိ-တို့သည်၊ အညေသံ-အခြားသူတို့အား၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဝါစိတံ-ရွတ်ဆိုစေအပ်သော၊ ဝါ-ပို့ချအပ်သော၊ (တံ-ထိုမန္တန်ပုဒ်ကို၊) အနုဝါစေန္တိ-အတုလိုက်၍ ဆိုစေကြကုန်၏၊ ဝါ-ပို့ချကြကုန်၏။

သေယျထိဒံတိ (ပဒဿ)-သေယျထိဒံဟူသော ပုဒ်၏၊ တေ-ထိုရသေ့တို့ဟူသည်၊ ကတမေ-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့နည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-သည်၊ (ဟောတိ၊) အဋ္ဌကောတိ အာဒိနိ-အဋ္ဌကောအစရှိသော အမည်တို့သည်၊ တေသံ-ထိုရှေးရသေ့တို့၏၊ နာမာနိ-တို့တည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ တေ-ထိုမန္တန်ကို ပြုလုပ်တတ်သော ရှေးရသေ့တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ-ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်၊ သြလောကေတွာ-

---

ဒိဗ္ဗေန ၊ပေ၊ သြလောကေတွာ။ ။ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်သည် ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် "ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ" အရ ဒိဗ္ဗစက္ခုသာမက, ဒိဗ္ဗစက္ခုဟူသော ပရိကမ်ရှိသော ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း, ဒိဗ္ဗစက္ခုနှင့် မြင်တတ်ချင်းတူသော ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း ယူပါ။ မှန်၏-ထိုမန္တန်ကို ပြုကြသော ရှေးရသေ့တို့သည် ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို မြင်ပြီးသောအခါ "မည်သည့်ကံကြောင့် ဤသို့ ဖြစ်ရပါလိမ့်မည်နည်း" ဟု စဉ်းစားကြ၏။ ထိုအခါ ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်ဖြင့် ထိုသတ္တဝါတို့၏ ရှေးကပြုအပ်ခဲ့သောကံကို သိကြရ၏။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ဖြင့် ရှေးရှေးကမ္ဘာတို့၌ ရသေ့ပြာဟ္မဏတို့၏ ဒေဝမန္တန် စီရင်ခဲ့ပုံကိုလည်း မြင်ကြရသည်။

ဋီကာ။ ။ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ သြလောကေတွာတိ ဒိဗ္ဗစက္ခုပရိဘာဏေန ယထာကမ္မုပဂဉာဏေန သတ္တာနံ ကမ္မသကတာဒီ (သြလောကေတွာ၌ စပ်) ပစ္စက္ခတော ဒဿနဋ္ဌေန (မျက်မှောက်မြင်တတ်သည့်အတွက်) ဒိဗ္ဗစက္ခုသဒိသေန ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏေန အတီတကပ္ပေ ဗြာဟ္မဏာနံ မန္တေ ရောန ဝိဓိဉ္စ သြလောကေတွာ။

မှတ်ချက်။ ။ယခုအခါ၌ "ထိုထိုရုပ် အသံ လက်ခြေအင်္ဂါ လက္ခဏာရှိသူသည် ရှေးက မိမိပြုအပ်ခဲ့သောကံကြောင့် ထိုလက္ခဏာကို ရရှိကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဤဘဝ၌ မည်ကဲ့သို့ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးကို ရနိုင်၏, မည်သည့်အရွယ် မည်သည့်အချိန်၌ ရနိုင်၏" ဟုသည်ဖြင့် မှန်အောင် ဟောပြောနိုင်ကြခြင်းမှာ ထိုဝေဒမန္တန်ဟူသော ဗေဒင်ကို မှန်ကန်စွာ ဘာသာသိသူတို့၏ အစွမ်းပင်ဖြစ်သည်။

ကြည့်ရှု၍၊ ပရူပယာတံ-သူတစ်ပါးကို နှိပ်စက်မှုကို၊ အကတ္တာ-မပြုမူ၍၊ ကဿပ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမည်တော်မူသော၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာ ဘုရား၏၊ ပါဝစနေန-ဝဋ္ဋနိဿိတစကားတော်နှင့်၊ [ဝိဝဋ္ဋနိဿိတစကားကို ထိုရသော့ တို့ နားမလည်နိုင်ကြ၊ ဝဋ္ဋနိဿိတဖြစ်သော လောကီကြီးပွားရေးကိုသာ ထိုရသော့တို့ အတုယူကြသည်။] ;သဟ-တကွ၊ သံသန္ဒိတ္တာ-နှီးနှောတိုက်ဆိုင်၍၊ မန္တေ-မန္တန်တို့ကို၊ ဝါ-ဝေဒကျမ်းတို့ကို၊ ဝန္ဓိသု-သိကုံးကြကုန်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ;အပရာပရေ-နောက် နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ [သြဂ္ဂာဟကမင်း၏ လက်ထက် ပုဏ္ဏား တို့ကို ဆိုသည်။]. ဝါဏာတိပါတာဒီနိ-ပါဏာတိပါတ အစရှိသော အမှုတို့ကို၊ ပကိဏ္ဏပိတ္တာ - ထုတ်ညွှန်ကြားခဲ့၍၊ တယော - ၃ ပုံကုန်သော၊ ဝေဒေ - ဝေဒကျမ်းတို့ကို၊ ဘိန္ဒိတ္တာ-ဖျက်ဆီး၍၊ ဗုဒ္ဓဝစနေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ဝိရုဒ္ဓေ-ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ကို၊ အကံသု-ပြုကြကုန်ပြီ။ [သုတ္တနိပါတ်-ဗြာဟ္မဏမင်္ဂလသုတ်ကို ကြည့်ပါ။]

နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိတိ-ကား၊ ယေန-အကြောင်းအကြောင်းကြောင့်၊ တံ-သည်၊ ဣသိ-ရသေ့သည်၊ ဘဝေယျာသိ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဧတံ ကာရဏံ-ဤရသေ့ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ နု ဝိဇ္ဇတိ၊ ဣမ-ဤစကားရပ်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ("ပဋိဂ္ဂါပိ"၌ စပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ;ဧသ-ဤအမှုဌသည်၊ ပုစ္ဆိယမာနောပိ-မေးအပ်ပါသော်

ဣသိ ၊ပေ၊ ဘဝေယျာသိ။ ။ဣသိတိ နိဒဿနမတ္တံ-ဣသိဟူသော စကား သည် နိဒဿနနည်းသာတည်း၊ ပါဠိတော်အတိုင်း "ဣသိဝါ ဣသိတ္ထာယဝါ ပဋိပန္နော ဘဝေ ယျာသိ" ဟု ဆိုထိုက်သည်။ ["ဣသိတ္ထာယဝါ ပဋိပန္နော" မပါဘဲ ဆိုထားသောကြောင့် နိဒဿန နည်းဟု ဋီကာသစ် ဆိုသည်။]

ပါဠိတော်။ ။"ဣဿာဟံ မန္တေ အဓိယာမိ သာစရိယကောတိ တွံ မညသိ"ဟု ရှိပါစေ၊ စာအုပ်တို့၌ "တွံ မညသိ" မပါသောကြောင့် အနက်အဓိပ္ပာယ် ပျက်နေ၏။ ဋီကာသစ်၌ "တွံ မညသိ" ဟု ပါသည်။

ဣမ ၊ပေ၊ ပဋိက္ခိပိ။ ။ရှေးရှေး အမေးအစဉ်၌ ဗုဒ္ဓရှင်တော်က မေးတော်မူပြီး သောအခါ အမှုဌ၏ "နော ဟိဒံ ဘော ဂေါတမ" ဟု ပဋိညာဉ်ပေးသည်ကို ခံယူပြီးမှ ရှေ့သို့ ဆက်၍ မေးတော်မူ၏၊ ဤနေရာ၌ကား အဘယ်ကြောင့် အမှုဌ၏ ပဋိညာဉ်ကို ယူတော်မမူဘဲ "နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ-ဣသိဖြစ်ဖို့ အကြောင်း မရှိ" ဟု ပယ်တော်မူပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသော ကြောင့် "ယသ္မာ ဧသ ပုစ္ဆိယမာနောပိ ၊ပေ၊ ဇာနာတိ၊ တသ္မာ ၊ပေ၊ ပဋိက္ခိပိ" ဟု မိန့်သည်။ [ဤ၌လည်း "ဣသိဘာဝံ စေဝ ဣသိတ္ထာယ ပဋိပန္နဘာဝံစ ပဋိက္ခိပိ" ဟုဆိုလိုလျက် နိဒဿန နည်းအားဖြင့် "ဣသိဘာဝံ" ဟု ဆိုသည်။]

ဣမဿ။ ။"ဣမာတိ တ္မာဟံ မန္တေ အဓိယာမိ သာစရိယကောတိ တွံ မညသိတိ ဝုတ္တဌာနေ" ဟု ဋီကာသစ် စွဲ၏၊ "မညသိ အစရှိသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ရာဌာန၌" ဟု အာဒိအနက်ယူလျှင် အဓိပ္ပာယ်ရပါ၏။ သို့သော် ပါဠိတော်၌ကား "နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ" ၏

လည်း၊ (ဣသိဖြစ်လတ္တံ့လော, သို့မဟုတ် ဣသိဖြစ်ဖို့ရန် ကျင့်သူဖြစ်လတ္တံ့လောဟု မေးအပ်ပါသော်လည်း၊) အတ္တာနော-မိမိ၏၊ အဝတ္ထရဏာဘာဝံ-လွှမ်းဖိအပ်လတ္တံ့၏ အဖြစ်ကို၊ ဉ ဘွာ-သိ၍၊ ပဋိဝစနံ-စကားတုံ့ကို၊ ("နောဟိဒံ ဘော ဂေါတမ" ဟူသော စကားအတုံ့ကို၊) နု ဒဿတိ-ပေးလိမ့်မည် မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနာတိ-သိတော်မူ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဋိညံ-ပဋိညာဉ်ကို၊ အဂဟေတ္တာဝ-ယူတော်မမူဘဲသာ၊ တံ ဣသိဘာဝံ-သိုရသေ့အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိပိ-ပယ်မြစ်တော်မူပြီ။

၂၈၆။ ဣဒါနိ-၌၊ ("အာဒိ မာဟ"၌ စပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပေါရာဏာ-ရှေးဦးဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသ-တစ်ကျိပ်ကုန်သော၊ တေ ဗြာဟ္မဏာ-ထိုရသေ့ ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ နိရာမဂန္ဓာ-ကိလေသာတည်းဟူသော ညှိစိုစို့အနံ့ မရှိကြကုန်သည်၊ အနိတ္ထိဂန္ဓာ-မိန်းမအနံ့ မရှိကြကုန်သည်၊ ရဇောဇလ္လဝရာ-မြူကြမ်း မြူနုကို ဆောင်ကြကုန်သည်၊ [တန်ဆာ မဆင်ကြ-ဟူလို။] ဗြဟ္မစာရိနော-မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အရညာယတနေ-တောကျောင်း၌၊ ပဗ္ဗတပါဒေသု-တောင်ခြေတို့၌၊ ဝနမူလဖလာဟာရာ-တောသစ်မြစ်, သစ်သီး ဟူသော အာဟာရရှိကြကုန် သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဝသိံသု-နေကြကုန်ပြီ။

ယဒါ-၌၊ ကတ္ထစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်သို့၊ ဂန္တုကာမာ-သွားလိုကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ (တဒါ၊) ဣဒ္ဓိယာ-တန်ခိုးဖြင့်၊ အာကာသေနေဝ-ကောင်းကင်ဖြင့်သာ၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ တေသံ-ထိုရသေ့တို့၏၊ ယာနေန-ယာဉ်ဖြင့်၊ ကိစ္စံ-ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ၊ စ-သည်သာမက၊ သဗ္ဗဒိသာသု-အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့၌၊ နေသံ-တို့၏၊ မေတ္တာဒိဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာဝ-မေတ္တာ အစရှိသော ဗြဟ္မဝိဟာရ ဘာဝနာသည်သာ၊ အာရက္ခာ-အစောင့်အရှောက်သည်၊ ဟောတိ၊ တေသံ-ထိုရသေ့တို့၏၊ ပါကာရပုရိသဂုတ္တိဟိ-တံတိုင်းအစောင့်အရှောက်, လက်နက်ကိုင်ယောကျ်ား အစောင့်အရှောက်တို့ဖြင့်၊ အတ္ထော-ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ စ-ဆက်၊ ဣမိနာ အမ္မဋ္ဌေန-သည်၊ တေသံ-ထိုရသေ့ ပုဏ္ဏားတို့၏၊ ပဋိပတ္တိ-အကျင့်ကို၊ သုတပုဗ္ဗာ-ကြားအပ်ဖူးပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သာစရိယကဿ-ဆရာနှင့် တကွဖြစ်သော၊

ရှေ့၌ "တာဝတာ တွံ ဘဝိဿသိ ဣသိဝါ, ဣသိတ္ထာယဝါ ပဋိပန္နော" ဟု ရှိသောကြောင့် ထို"တာဝတာ ၊ပေ၊ ပဋိပန္နော" ဟူသော အမေးခ်ိုးသာ "နောဟိဒံ ဘော ဂေါတမ" ဟု ပဋိညာဉ် လိုပါသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဣဓ-ဤတာဝတာ ၊ပေ၊ ပဋိပန္နောဟူသော စကားရပ်၌" ဟု စွဲသင့်ပါသည်။

နိရာမဂန္ဓာ။ ၊[နိ+အာမဂန္ဓာ။] ထဝိသဲ အာမဂန္ဓိယဲ၊-အဘိဓာန် (၈၄၆) စိမ်းစိုစို ညှိစို့စို့အနံ့ကို အာမဂန္ဓဟုလည်းကောင်း, ဝိသဝဂန္ဓဟုလည်းကောင်း ခေါ်၏၊ ဤနေရာ၌ ကိလေသာ၏ မစင်ကြယ်ခြင်းကိုပင် အနံ့ဟု တင်စား၍ "အာမဂန္ဓ" ဟု ခေါ်သည်၊ နတ္ထိ + အာမဂန္ဓော ယေသံတိ နိရာမဂန္ဓာ။

ဣမသေ-ဤအမွှေ၏၊ တေသံ-ထိုရှေးရသေ့တို့၏၊ ပဋိပတ္တိတော-မှ၊ အာရက္ခ ဘာဝံ-အုပ်ချုပ်ကြီး၏ အဖြစ်ကို၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ တံ ကိ မညသိ အမွှာဒိ အာဒီ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ ဝါ-၏။

တတ္ထ-ထိုတံ ကိ မညသိ အမွှေ့ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဝိစိတကာဋ္ဌကံတိ-ကား၊ ဝိစိနိတ္ဌာ-ရွေးချယ်၍၊ အပနိတကာဋ္ဌကံ-ပယ်အပ်ပြီးသော အမည်းအညစ်ရှိသော၊ ("သြဒနံ ဘုဉ္ဇန္တိ" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဝေဠကနတပဿာဟိတိ-ကား၊ ဒုဿ ၊ပေ၊ အာဒီဟိ-အဝတ်ပြား, အဝတ်စည်း အစရှိကုန်သော၊ ဝေဠကေဟိ-ရစ်ပတ်ကြောင်း အဝတ်တို့ဖြင့်၊ နာမိတဖာသုကာဟိ-ညွှတ်စေအပ်ပြီးသော နံရိုးရှိကုန်သော၊ ("နာရိဟိ" ၌ စပ်၊) ကုတ္တဝါလေဟိတိ-ကား၊ သောဘာကရဏတ္ထံ-

---

တံ ကိ မညသိ အမွှေ့။ ။ထိုပါဠိတော်အတွက် ဝိဘာဝနတ္ထကား "ဧတ္ထစ နိရာမဂန္ဓာတိ ဧတေန တေသံ ပေါရာဏာနံ ပြဟ္မဏာနံ ဝိဂ္ဂမ္ဘိတကိလေသတံ (ပယ်ခွာအပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိကြသော ဗျာန်အာဘိညာဉ်ရသူများ ဖြစ်ကြောင်းကို) ဒသေတိ ၊ပေ၊ သဗ္ဗဒိသာသူတိ အာဒိနာ ရက္ခာဝရဏပဋိက္ခေပံ (စောင့်ရှောက်မှု လုံခြုံစေမှု မလိုဟု ပယ်ရှားမှုကို ပြ၏၊) ဤသို့ပြသဖြင့် သာစရိယကဖြစ်သော အမွှေ့၏ မိစ္ဆာအကျင့်ကို ထောက်လျှင် ထိုရှေးရသေ့တို့၏ အကျင့်ကို သမ္မာအကျင့်ဟု ဆိုထိုက်၏။ သို့သော် ထိုမျှလောက် ကြီးကျယ်သော လောကီသမ္မာအကျင့်သည် အရိယာဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ အနုတ္တရ ဝိဇ္ဇာသမ္မာဒိအကျင့်ကို ထောက်လျှင် မိစ္ဆာအကျင့်ပင် ဖြစ်သေး၏ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်ရှားပြတော်မူကာ၊ ဆရာနှင့်တကွသော အသင့်မှာမူ ထိုရှေးရသေ့တို့၏ အကျင့်မျှပင် မရှိရကား "အဘယ်မှာလျှင် ခေါင်းပါးသော ခြိုးခြံသောအကျင့် ရှိနိုင်ပါအံ့နည်း" ဟု အမွှေ့ကို နှိပ်တော်မူလိုသောကြောင့် "တံ ကိ မညသိ အမွှေ့. . ဧဝံ သုတေ" အစရှိသော စကားကို ပါဠိတော်၌ မိန့်တော်မူသည်။

ဝိစိတကာဋ္ဌကံ။ ။ဝိစိတ၌ တပစ္စည်းသည် အတိတ်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝိစိနိတ္ဌာ အပနိတ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိစိနိယိတ္ထ-ရွေးချယ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝိစိတော၊ ဝိစိတော-ရွေးချယ်အပ်ပြီးသော + ကာဋ္ဌော-မည်းနက်သော အညစ်အကြေးသည်၊ အတ္ထိ ဣတိ ဝိစိတကာဋ္ဌကော (သြဒနော)၊ မည်းညစ်သော အညစ်အကြေးများကို ရွေးချယ်၍ ဖယ်ရှားပြီးသော သန့်ရှင်းသော ထမင်း၊ စပါးလုံး, ကျောက်ခဲ, ဆန်မည်း စသည်ကို "ကာဋ္ဌ"ဟု ဆိုသည်။

ဝေဠကနတပဿာဟိ။ ။"ဝေဠက" အရ ရစ်ပတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဒုဿပဋ္ဌ (အဝတ်ပြား) ဒုဿဝေဏိ (အဝတ်အပေါင်း အဝတ်အစည်း) တို့ကို ယူစေလို၍ "ဒုဿ ၊ပေ၊ ဝေဠကေဟိ" ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ နာမိယိတ္ထ-ညွှတ်စေအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ နတာ၊ ကာရိတ်ကျေ၊ ဘေးသို့ ကားရ၍ ထွက်နေသော် နံရိုးတို့ကို ငါးရံ့ကိုယ်ကလေးလိုဖြစ်အောင် ညွှတ်စေရသောကြောင့် "ပဿ" အရ နံပါးကိုသာ ရသော်လည်း နံရိုးတို့ကို ဆိုလိုကြောင်း သိစေလို၍ "ဖာသုကာဟိ" ဟု ဖွင့်သည်။ [ဝေဠကေဟိ + နတာ ဝေဠကနတာ၊ ဝေဠကနတာ + ဖာသုကာ ယာသန္တိ ဝေဠကနတဖာသုကာ။]

တင့်တယ်မှုကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကပ္ပေတုံ-ဖြတ်စေခြင်းငှာ၊ ယုတ္တဋ္ဌာနေသု-သင့်လျော်သော အရပ်တို့၌၊ ကပ္ပိတဝါလေဟိ-ဖြတ်အပ်သော အမွေးရှိကုန်သော၊ ("ဝဋ္ဌဝါရထေဟိ" စပ်၊) စ-ဆက်၊ ဇတ္ထ-ဤကုတ္တဝါလေဟိ ဝဋ္ဌဝါရထေဟိဟူသော ပါဋ်၌၊ ဝဋ္ဌဝါနံယေဝ-မြင်းမတို့၏သာလျှင်၊ ဝါလာ-အမွေးတို့ကို၊ ကပ္ပိတာ-ဖြတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ရထာနံ-ရထားတို့၏၊ (ဝါလာ-တို့ကို၊) နု (ကပ္ပိတာ)-ဖြတ်အပ်ကုန်သည်မဟုတ်၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝဋ္ဌဝါယုတ္တတ္တာ-မြင်းမတို့ဖြင့် ကပ်ယှဉ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဝဋ္ဌာဝါပယုတ္တတ္တာဟုလည်း ရှိ၏၊ ယုတ္တအလယ်ပုဒ် ကျေပုံကို ပြသောကြောင့် မကောင်းပါ။] ရထာပိ-တို့ကိုလည်း၊ ကုတ္တဝါလာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

ဥက္ကိဏ္ဏပရိခါသုတိ-ကား၊ ခတပရိခါသု-တူးအပ်ပြီးသော ကျုံးရှိကုန်သော၊ သြကွိတ္ထပလိယာသုတိ-ကား၊ ထပိတပလိယာသု-ချထားအပ်ပြီးသော တံခါးကျည်မင်းတုတ် ရှိကုန်သော၊ နဂရရူပကာရိကာသုတိ ဇတ္ထ-ဟူသော ဤပါဋ်၌၊ ပရေသံ-

---

ကုတ္တဝါလေဟိ။ ။ကရိယံသု-ပြုပြင်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ကုတ္တာ (ဝါလာ)၊ [ဝါလာတိ တေသု တေသု ဌာနေသု ဇာယမာနာ လောမာ-ဋီကာသစ်။] ထိုအမွေးများသည်လည်းပင်း, ဦးခေါင်း, အမြီး စသည်တို့၌ ရှည်နေလျှင် ဖြတ်သင့်၏။ ထို့ကြောင့် "ကပ္ပေတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေသု" ဟု ဖွင့်သည်၊ ကပ္ပမာတ်သည် ပြုပြင်ခြင်း, ဖြတ်ခြင်းအနက်တို့ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ "ကပ္ပေတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေသု" ဟု ဆိုသောကြောင့် ဖြတ်ခြင်းအနက်ကို ယူပါ၊ ကုတ္တာ၌ ကရမာတ်ကို ကုပြုထားသောကြောင့် "ကပ္ပိတ" ဟု ဖွင့်ခြင်းကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဟုလဲလည်း မှတ်ပါ၊ ကုတ္တာ + ဝါလာ ယာသန္တိ ကုတ္တဝါလာ (ဝဋ္ဌဝါ)။

ဇတ္ထစ ।ပေ। ဝုတ္တာ။ ။ပါဠိတော်၌ "ကုတ္တဝါလေဟိ ဝဋ္ဌဝါရထေဟိ" ဟု ရှိသောကြောင့် ကုတ္တဝါလအရ ရထားကို ရသည့်အတွက် "ရထားတို့၏ အမွေးတို့ကို ဖြတ်ထားသည်" ဟု အနက်ထွက်နေရကား အဘယ်သို့ မှတ်ရပါမည်နည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဇတ္ထစ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ မြင်းမတို့၏ အမွေးတို့ကိုသာ ဖြတ်အပ်ကုန်၏၊ ရထားတို့မှာ ဖြတ်စရာ အမွေးပင် မရှိ၊ သို့သော် အမွေးဖြတ်ထားပြီးသော မြင်းမတို့ဖြင့် ထိုရထားတို့ကို ကပ်အပ်ကုန်သောကြောင့် သဟစရဏနည်း (ဌာနျုပစာရ) အားဖြင့် ရထားတို့ကိုလည်း "ကုတ္တဝါလာ" ဟု ဆိုထားသည်ဟူလို။ [သဟစရဏနဝသေန ဌာနီနာမေနဝါ ကုတ္တဝါလာတိ ဝုတ္တာ၊-ဋီကာသစ်။]

ဥက္ကိဏ္ဏပရိခါသု။ ။"ဥ-အထက်၌ + ကိဏ္ဏ-ကျဲဖြန့်" ဟူသည် တူးပြီးနောက် မြေတို့ကို အထက်သို့ ကော်၍ ပစ်တင်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ခတ-တူးအပ်ပြီ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥက္ကိဏ္ဏာ + ပရိခါ ယာသန္တိ ဥက္ကိဏ္ဏပရိခါယော၊ (နဂရူပကာရိကာယော)။

သြကွိတ္ထပလိယာသု။ ။"တံခါးကျည်-တံခါးချဉ်" ဟု ရှေးက ခေါ်အပ်သော တုတ်ကို "ပလိယ" ဟု ခေါ်၏၊ သြကွိတ္ထော + ပလိယော ယာသုတိ သြကွိတ္ထပလိယာ၊ "တံခါးပိတ်၍ မင်းတုတ်ချထားအပ်ရာ မြို့" ဟူလို။

တစ်ပါးသော ရန်သူတို့၏၊ အာရောဟနိဝါရဏာတွဲ-တက်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ သမန္တာနဂရံ-မြို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ပါကာရသ-မြို့ရိုး၏၊ အဓော ဘာဂေ-အောက်အဖို့၌၊ (အောက်ခြေ၌၊) ကတသုဓာကမ္မံ-ပြုအပ်သော အက်တော အမှုရှိသော အရပ်ကို၊ ဥပကာရိကာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [ကတသုဓာကမ္မံ ဌာနံ၊- ဋီကာသစ်။] ပန-ဆက်၊ ဣဓ-ဤဥက္ကိဏ္ဏပရိခါသု အစရှိသော ပါဠိ၌၊ တာဟိ ဥပကာရိကာဟိ-ထိုမြို့၏ အနီးဝယ် ပြုအပ်သော အက်တောအမှုရှိသော အရပ် တို့နှင့်၊ ယုတ္တာနိ-ယှဉ်ကုန်သော၊ နဂရာနေဝ-မြို့တို့ကိုပင်၊ နဂရူပကာရိကာယော တိ-တို့ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာနိ-အလိုရှိအပ်ကုန်၏၊ [အချို့စာတို့၌ "ဥပကာရိကာယော" ကို ငဲ့၍ "အဓိပ္ပေတာ" ဟု ရှိသည်။] ရက္ခာပေန္တိတိ-ကား၊ တာဒိသေသု-ထိုကဲ့သို့ ရှိအပ်ကုန်သော၊ နဂရေသု-တို့၌၊ ဝသန္တာပိ-နေရပါကုန်သော်လည်း၊ (ဒီယာသိ ဝုဓေဟိ-ရှည်သော သန်လျက် လက်နက်ရှိကုန်သော၊ ပုရိသေဟိ-တို့ကို၊) အတ္တာနံ- မိမိကို၊ ရက္ခာပေန္တိ-စောင့်ရှောက်စေရကုန်သေး၏။

ကဒါတိ-ကား၊ သဗ္ဗညူ-သဗ္ဗညူလေလော၊ (အလုံးစုံကို အကုန်သိသော ဘုရားလေလော၊) နု သဗ္ဗညူ-သဗ္ဗညူ မဟုတ်လေသလော၊ (အလုံးစုံကို အကုန် သိသော ဘုရား မဟုတ်လေသလော၊) ဧဝံ-သို့၊ သံသယော-ယုံမှားခြင်းသည်၊

နဂရူပကာရိကာသု။ ။ဥဒ္ဓါပေါ ဥပကာရိကာ၊- အဘိဓာန် (၂၀၃)၊ မြို့ရိုး၏ အခြေ၌ ရန်သူတို့ မတတ်နိုင်အောင် ခပ်စောက်စောက် ခပ်လျှောလျှော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော အက်တောဖြင့် ကိုင်ထားအပ်ရာ အရပ်ကို "ဥပကာရိကာ" ဟု ခေါ်၏။ ဤနေရာ၌ ထိုကဲ့သို့ ဥပကာရိကာရှိသော မြို့တို့ကို "နဂရူပကာရိကာ" ဟု ခေါ်သည်။ [ကတ္တုဗ္ဗာတိ ကာရိကာ၊ သမီပေ-မြို့၏အနီး၌ + ကာရိကာ ဥပကာရိကာ၊ (တစ်နည်း)-ဥပကာရံ + ကရောတီတိ ဥပကာရိကာ-ကျေးလူးကို ပြုတတ်သော မြို့ရိုးအခြေ၊ ထိုဥပကာရိကာနှင့် ယှဉ်သော (ဥ၊ ကာရိကာ ပါရှိသော) မြို့ကိုလည်း သဟစရဏာနည်းအားဖြင့် "ဥပကာရိကာ" ဟု ယူ၍ "နဂရာနိစ + တာနိ + ဥပကာရိကာယောစာတိ နဂရူပကာရိကာယော" ဟု ပြုစေလိုသော ကြောင့် "ဣဓ ပန ၊ပေ၊ အဓိပ္ပေတာနိ" ဟု မိန့်သည်။] [ဋီကာသစ်၌ကား "နဂရသ ဥပ ကာရိတာ ဧတာသံတိ နဂရူပကာရိကာယော" ဟု ပြု၍ "ရာဇဓာနီ အပေက္ခာယ ဣတ္ထိလိင် နိဒ္ဒေသော" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအဆိုကို "နဂရာနေဝ ၊ပေ၊ အဓိပ္ပေတာနိ" ဟူသော အဋ္ဌကထာဖြင့် စဉ်းစားပါ။]

ရက္ခာပေန္တိ။ ။"ရှေးရသေ့တို့သည် (သင်တို့ဆရာ တပည့်ကဲ့သို့) တူးအပ်သော ကျွံးရှိကုန်သော ကျွံး၏ အတွင်းက မြို့တံခါးတွေကို ပိတ်ထားရုံတွင် မက မင်းတုတ် ချ၍ ထားပြီးအပ်ကုန်သော, မြို့ရိုးမှာလည်း အောက်ခြေက ရန်သူ မတက်နိုင်အောင် ဥပကာရိကာဟု ခေါ်အပ်သော မြို့ရိုးအခြေရှိကုန်သော, ထိုမျှလောက် လုံခြုံနေသော မြို့အတွင်း၌ သန်လျက် ရှည် (ဒါးလွယ်) လက်စွဲသော ယောက်ျား အစောင့်အရှောက်ထားကာ နေကြသည်" ဟု ကြားဖူးသလား-ဟု မေးတော်မူသည်။

(ဟောတိ) ဝိမတိတိ-တိဟူသော ပုဒ်သည်၊ တသေဝ-ထိုကခ်ီဟူသော ပုဒ်၏ပင်၊ ဝေဝစနံ-ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်တည်း၊ ဝိရူပါ-အထူးထူးသော သဘောရှိသော၊ ဝါ-ဖောက်ပြန်သော၊ မတိ - သိခြင်းသည်၊ ဝိနိစ္ဆိနိတုံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ၊ အသမတ္ထာ-မစွမ်းနိုင်သော သဘောသည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ အတ္ထော၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ (အာဟ-ဌ် စပ်၊) ဘဂဝါ-သည်၊ အမ္ဗဋ္ဌဿ-၏၊ ဣမိနာ အတ္ထဘာဝေန-ဤအတ္တဘောဖြင့်၊ မဂ္ဂပါတုဘာဝေါ-မဂ်၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ကေဝလံ-မဂ်၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းနှင့် မဖက်, သက်သက်၊ ဒိဝသော-နေ့သည်၊ ဝိတိဝတ္တတိ-လွန်၏၊ ခေါ ပန-စင်စစ်၊ အယံ-ဤအမ္ဗဋ္ဌသည်၊ လက္ခဏာပရိယေသနတ္ထံ-လက္ခဏာတို့ကို ရှာမှီးခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဂတော-လာခဲ့၏၊ တမ္မိ ကိစ္စံ-ထိုလက္ခဏာပရိယေသနကိစ္စကိုလည်း၊ နသရတိ-အမှတ်မရ၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ အသ-ထိုအမ္ဗဋ္ဌအား၊ ဝါ-၏၊ သတိဇနနတ္ထံ-သတိကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ နယံ-နည်းကို၊ ဒေမိ-ပေးတော်မူအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံတော်မူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

ကခ်ါ။ ။ကခ်ိဟတ် (သို့မဟုတ်) ကခ်ိဟတ်သည် ဣစ္ဆာအနက်, သံသယအနက်ကို ဟော၏၊ ထိုတွင် ဤ၌ သံသယအနက်ကို ယူစေလို၍ "သံသယော" ဟု ဖွင့်သည်၊ "သံ (သမန္တတော)-ပတ်ဝန်းကျင်၌ + သယော-ဖြစ်ခြင်း" ဟူသည် အာရုံတစ်ခု၌ မဆုံးဖြတ်နိုင်ဘဲ အမျိုးမျိုးဖြစ်နေခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းကို "ယုံမှား" ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဝိမတိ။ ။ကခ်ါ၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ် ဖြစ်သော်လည်း သဒ္ဒါ၏ အနက်အားဖြင့် ကွဲပြားသောကြောင့် "ဝိရူပါ + မတိ" ဟု ဖွင့်ပြန်သည်၊ "ဝိရူပါ-ဖောပြန်သော + မတိ-အလို-အယူ" ဟု ပေးကြ၏၊ "မတိတိ ဝိစိကိစ္ဆာဝသေန အနေကံသိကဇာနနာ-ဝိစိကိစ္ဆာအတွက်ကြောင့် ဧကန်မဖြစ်သော သိခြင်း" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သောကြောင့် နိဿယ၌ တစ်မျိုးပေးထားသည်။ [ဝိဝိဓံ + ရူပံ ယဿာတိ ဝိရူပါ-အထူးထူးသော သဘောရှိသော (ဖောက်ပြန်သော) မတိ-သိခြင်း၊ "တစ်မျိုးတည်း၌ ဆုံးဖြတ်နိုင်သော သိခြင်း မဟုတ်, ပြောင်းလွဲနိုင်သော သိခြင်း" ဟူလို။]

ဣဒံ ဘဂဝါ။ ။[ဣဒံကို အာဟ၌ စပ်။] ဣဒံ၏ အစွဲကို ပါဠိတော်၌ "ယဿ ခေါ ပန 'အမ္ဗဋ္ဌ. . . မယိ ကခ်ါဝါ ဝိမတိဝါ၊ သော မံ ပဇ္ဇေန၊ အဟံ ဝေယျာကရဏောနသောခေဿာမိ" ကို ယူပါ၊ ထိုပါဠိတော်၌ "သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မံ-ကို၊ ပဇ္ဇေန-ပြဿနာမေးခြင်းဖြင့်၊ (သောဝေယျ-စင်ကြယ်စေရာ၏၊ ဝါ-သုဓ်သင်ရာ၏၊) အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ ဝေယျာကရဏောန-ဖြေဆိုခြင်းဖြင့်၊ သောခေဿာမိ-အံ့၊ ဤသို့ အနက်ပေးပါ။ [သုဓောတ်သည် စင်ကြယ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ကာရိတ် ဏေယျပစ္စည်းကြောင့် "စင်ကြယ်စေ-သုဓ်သင်" ဟု ပေးရသည်။]

ပုဗ္ဗကဋ္ဌသိဘာဝါနယောဂအဖွင့် ပြီး၏။

ဒွိလက္ခဏဒဿနကထာ အဖွင့်

၂၈၇။ ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝတ္ထာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ("ဝုတ္တံ" ၌ စပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ နိသိန္နာနံဝါ-ထိုင်နေတော်မူကုန်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ နိပန္နာနံဝါ-လျောင်းတော်မူကုန်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာတော်ကို၊ ပရိယေသိတုံ-ရှာမှီးခြင်းငှာ၊ နဿတိ-မစွမ်းနိုင်၊ [နိသိန္နာနံဝါ-ထိုင်တော်မူသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ နိပန္နာနံဝါ-လျောင်းတော်မူသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ ကောစိ ၊ပေ၊ နဿတိ၊ ဤသို့လည်း ပေးပါ။] ပန-အနွယ်၊ ဌိတာနံ (ဝါ) - ရပ်တော်မူကုန်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ စင်္ကြံကြွတော်မူကုန်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ (လက္ခဏံ ပရိယေသိတုံ၊) သဏ္ဌာတိ-၏၊ [ဌိတာနံ (ဝါ)-ရပ်တော်မူသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ စင်္ကြံကြွတော်မူကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ လက္ခဏံ ပရိယေသိတုံ သဏ္ဌာတိ၊ ဤသို့လည်း ပေးပါ။] စ-ဆက်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ လက္ခဏ ပရိယေသနတ္ထံ-အကျိုးငှာ၊ အာဂတဘာဝံ-ရောက်လာသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥ-တွေ့သိတော်မူ၍၊ အာသနာ-မှ၊ ဥဋ္ဌာယ-ထတော်မူ၍၊ (ယံ) စင်္ကမာဓိဋ္ဌာနံနာမ-အကြင်စင်္ကြံကို ဆောက်တည်တော်မူခြင်းမည်သည်၊ (စင်္ကြံကြွတော်မူခြင်းမည်သည်၊ အတ္ထိ၊) ဧတံ-ဤစင်္ကြံ ကြွတော်မူခြင်းသည်၊ (ဗုဒ္ဓါနံ၊) အာစိဏ္ဏံ-အလေ့အကျက်တော်တည်း၊ ဝါ-လေ့ကျက်အပ်သော သဘောတံထွာ, ဓမ္မတာတော်တည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာသနာ-မှ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်သို့၊ နိက္ခမ္မော-ထွက်တော်မူပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အထခေါ ဘဂဝါတိ အာဒိ-ဝါ အစရှိသော စကားကို၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊) ဝုတ္တံ-ပြီ။

သမန္နေသိတိ-ကား၊ ဂဝေသိ-ဉာဏ်ဖြင့် ရှာမှီးပြီ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧကံ-တစ်ပါးသော လက္ခဏာ၊ ဒွေ-၂ ပါးသော လက္ခဏာတော်တို့၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဏယန္တော-ဉာဏ်ဖြင့် ရေတွက်လျက်၊ သမာနယိ-ကောင်းစွာဆောင်ပြီ၊ ယေဘု

နိသိန္နာနံ ဝါ နိပန္နာနံ ဝါ။ ။ဤ ၂ ပုဒ်ကို အနာဒရအနက်, တစ်နည်း ဝိသေသနအနက်ဟောဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ ဤလျှရိယာပုထ်တ် ၂ ပါး၌ ကိုယ်အင်္ဂါတို့သည် တွန့်နေ (ကွေးနေ) ရကား တချို့လက္ခဏာတော်များ အထင်အရှား မမြင်ရသောကြောင့် ရှာခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်။

သမန္နေသိ။ ။သံ + အနု + ဣသောတ်ဟု ကြံစေလို၍ "ဂဝေသိ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဣသောတ်, ဂဝေသောတ် ၂ မျိုးလုံးပင် ရှာခြင်း အနက်ဟောတည်း၊ ဤနည်း၌ နတစ်လုံး အပိုလာရ၏၊ သံ + အနုပုဒ်တို့ အနက်ထူး မရှိ၊ သံ + အနု-နီဓာတ်ဟု တစ်နည်းကြံစေလို၍ "သမာနယိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤနည်း၌ နု၌ ဥကို ချေ၍ နောက်နေသို့ ကပ်, သ်အာဂုံတည်း။ [သမာနယိ၌ သံ + အာ + နီဓာတ်။]

ယျေနာတိ-ကား၊ ပါယေန-များသောအားဖြင့်၊ ("အဒ္ဓသ" ၌ စပ်၊) ဗဟုကာနိ-များသော လက္ခဏာတော်တို့ကို၊ အဒ္ဓသ-မြင်ရပြီ၊ အပ္ပာနိ-အနည်းငယ်သော လက္ခဏာတော်တို့ကို၊ နဿ အဒ္ဓသ-မမြင်ရ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တတော-ထိုသို့မမြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ယာနိ-အကြင်လက္ခဏာတော်တို့ကို၊ နဿ အဒ္ဓသ-မမြင်ရသေး၊ တေသံ-ထိုလက္ခဏာတော်တို့ကို၊ ဒီပနတ္ထံ-ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ထပေတွာ, ဒွေတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊) ဝုတ္တံ။

ကခ်ီတီတိ-ကား၊ ပသေယျ-မြင်ရပါမူကား၊ အဟော ဝတ-ဩော်, . . . ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-သို့၊ ပတ္ထနံ-တောင်းတခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ [ဤ၌ ကခ်ီဓာတ်သည် ဣစ္ဆာအနက်ဟောတည်း။] ဝိစိကိစ္ဆတီတိ - ကား၊ တတော တတော-ထိုထိုကိုယ်အင်္ဂါအရပ်မှ၊ တာနိ-ထို ၂ ပါးသော လက္ခဏာတော်တို့ကို၊ ဝိစိနန္တော-စူးစမ်း ရှာဖွေရသည်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) ကိစ္ဆတိ-ပင်ပန်းရ၏။ ဒဠ္ဠ-မြင်ခြင်းငှာ၊ နဿ သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ နာဓိမုစ္စတီတိ-ကား၊ တာယ ဝိစိကိစ္ဆာယ-ထိုဝိစိကိစ္ဆာကြောင့်၊ သန္ဓိဌာနံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ နဿ ဂစ္ဆတိ-မရောက်နိုင်၊ [အဓိ+မုစဓာတ်သည် အဓိမောက္ခပုဒ်၌ကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအနက်ဟောတည်း။] နဿ သမ္ပသီဒတီတိ-ကား၊ တတော-ထိုသို့ မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ အယံ-ဤ အရှင်ဂေါတမသည်၊ ပရိပုဏ္ဏလက္ခဏော-ပြည့်စုံသော လက္ခဏာရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝတိ-၌၊ ပသာဒံ-ကြည်ညိုခြင်းသို့၊ နာပဇ္ဇတိ-မရောက်နိုင်၊ [မဆုံးဖြတ်နိုင်သည့်အတွက် ဘုရားရှင်အပေါ်၌ ကြည်ညိုခြင်းသို့ မရောက်နိုင်သေး-ဟူလို။]

ဝါ-တစ်နည်း၊ ကခ်ီယ-ကခ်ီတီအရ ကခ်ီဖြင့်၊ ဒုဗ္ဗလာ-အားမရှိသော၊ ဝါ-အားနည်းသော၊ ဝိမတိ-တွေးတောခြင်းကို၊ ဝုတ္တာ၊ ဝိစိကိစ္ဆာယ-ဝိစိကိစ္ဆတီအရ ဝိစိကိစ္ဆာဖြင့်၊ မဇ္ဈိမာ-အလယ်အလတ်ဖြစ်သော၊ (ဝိမတိ ဝုတ္တာ၊) အနဓိမုစ္စနတာယ-နာဓိမုစ္စတီအရ အနဓိမုစ္စနတာဖြင့်၊ ပလဝတိ-အားရှသော၊ (ဝိမတိ ဝုတ္တာ၊)

ဝိစိကိစ္ဆတိ။ ။ဝိစိကို "ဝိစိနန္တော" ဟု ဖွင့်၏။ ကိစ္ဆတိ၌ သက္ကတဝယ် ကြိုတဓာတ်ဟု ဆို၏၊ တကို ဆွဲပြု၍ "ကြိစ္ဆ" ဟု ဖြစ်၏၊ ပါဠိ၌ ကိတဓာတ်ဟု ကြံသင့်၏၊ ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်း အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကိစ္ဆတိတိ ကိလမတိ" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်၊ ထိုထိုကိုယ်အရပ်မှ ထိုလက္ခဏာ ၂ ပါးတို့ကို စူးစမ်းသောအခါ မြင်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သောကြောင့် စိတ်ပင်ပန်းနေသည်-ဟူလို။

ကခ်ီယဝါ။ ။ရှေ့၌ ကခ်ီတီအတွက် အလိုရှိခြင်း အာသီသန (ဣစ္ဆာ) အနက်ကို ပြခဲ့၏၊ ယခုအခါ၌ ကခ်ီတီအတွက် ယုံမှားခြင်း သံသယအနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် "ကခ်ီယဝါ" ဟု တစ်နည်းဖွင့်ပြန်သည်၊ ဤသို့ ယုံမှားခြင်းအနက်ကို ယူသောအခါ ဝိစိကိစ္ဆတိ စသည်တို့ကလည်း ယုံမှားခြင်းဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကိုပင် ပြသောကြောင့် ထိုတရားတို့၏ အထူးကို ပြခြင်းငှာ "ကခ်ီယဝါ" စသည်ကို မိန့်သည်။

အသမ္ဘဝေဒနေန-နဿ သမ္ဘဝီဒတိအရ အသမ္ဘဝေဒန ဖြင့်၊ တိဟိ-၃ ပါးကုန်သော၊ တေဟိ ဓမ္မေဟိ-ထိုကခီ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ အနမိမုစ္စနတာ တရားတို့ဖြင့်၊ [အခိုက်အတန့် အားဖြင့် ၃ မျိုးပြားသော ထိုသံသယမမှတို့ဖြင့်-ဟူလို။] စိတ္တသ-၏၊ ကာလုသိယဘာဝေါ-နောက်ကျခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ (ဝုတ္တော)။

ကောသောဟိတေတိ-ကား၊ ဝတ္ထိကောသေန-ဆီးပုံးအရပ်၌ ဖြစ်သော အိမ်သည်၊ ပဋိစ္ဆန္နေ-ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ ဝတ္ထုဂုယ္ဟေတိ-ကား၊ အဂ်ီဇာတေ-အဂ်ီဇာတ်တော်၌၊ (ကခ်ံတိ စသည်၌ စပ်၊) ဟိ-ချဲ့၊ ဝရဝါရဏသ-မြတ်သော ဆင်မင်း၏၊ (ဂန္ဓဟတ္ထိဆင်မင်း၏၊) ကောသောဟိတံ-အအိမ်သည် အတွင်း၌ ထားအပ်သော၊ (အအိမ်သည် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊) ဝတ္ထုဂုယ္ဟ-အဂ်ီဇာတ်သည်၊ (ဟောတိ) ဣဝ-သို့၊ (တထာ၊) ဘဂဝတော-၏၊ ကောသောဟိတံ-အအိမ်သည် အတွင်း၌ ထားအပ်သော၊ ဝါ-အအိမ်သည် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ ဝတ္ထုဂုယ္ဟ-အဂ်ီဇာတ်တော်သည်၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ-ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏၊ ပဒုမဂဗ္ဘ

ဝတ္ထိကောသေန။ ။ဝတ္ထိကောသေနာတိ နာဘိယာ အဓောဘာဂသင်္ခါတေ ဝတ္ထိမှိ ဇာတေန လိင်ပသိဗ္ဗကေန-ဋီကာသစ်၊ နွားလားဥသဘ ဂန္ဓဆင်မင်းတို့၌ ချက်၏ အောက်နားဝယ် အဂ်ီဇာတ်ကို ဖုံးထားသော အိတ်တစ်မျိုး ရှိ၏၊ ထိုအိတ်ကိုပင် "ဝတ္ထိကောသ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုအိတ်သည် ဖုံးထားအပ်သော ဘုရားရှင်၏ အဂ်ီဇာတ်တော်ကို "ကောသောဟိတ" ဟု ခေါ်သည်၊ မှန်၏-ထိုအဂ်ီဇာတ်သည် ဖွားမြင်သည်မှ စ၍ အိတ်နှင့်တကွ ပါလာ၏။ သာမန်လူတို့ကဲ့သို့ တိုးလို့တန်းလန်း မဟုတ်၊ ကိစ္စရှိမှ အပြင်ဘက်သို့ ထွက်ပေါ်လာသည်။ [အဝဓိယတေ-အတွင်း၌ ထားအပ်၏။ ဣတိ သြဟိတံ၊ (အဝ + ဓာ, တ) ကောသေန + သြဟိတံ ကောသောဟိတံ။]

ဘဂဝတော ဟိ။ ။ယသ္မာ ဘဂဝတော ကောသောဟိတံ ဝတ္ထုဂုယ္ဟံ ဗုဒ္ဓါဝေနိကံ (ဘုရားရှင်တို့၏ သီးခြားဖြစ်သော) အညေဟိ အာသာဓရဏံ, သုဝိသုဒ္ဓကဉ္စနမဏ္ဍလသန္နိဘံ (အလွန်စင်ကြယ်သော ရွှေအဝန်းနှင့် တူသည်ဖြစ်၍) အတ္တနော သဏ္ဌာနသန္နိဝေသသုန္ဒရတာယ (မိမိပုံသဏ္ဌာန် စုဝေးပုံ၏ ကောင်းသည့်အတွက်)...

၁။ အာဇာနေယျဂန္ဓဟတ္ထိနော (ဂန္ဓဆင်မျိုးဖြစ်သော အာဇာနီဆင်၏) ဝရဂ်ပရမစာရုဘာဝံ (အဂ်ီဇာတ်၏ အလွန်မြတ်သော တင့်တယ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း)

၂။ ဝိကသမာနတပနီယာရဝိန္ဒသမုဇ္ဇလကေသရာဝတ္ထာဝိလာသံ (ပွင့်သော ရွှေရောင်ရှိသော ပဒမ္မာကြာ၏ တောက်ပသော ပတ်ပတ်လည် ဝတ်မှု ဝတ်ဆံတို့ဖြင့် တင့်တယ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း)

၃။ သဗ္ဗာပဘာနုရဉ္ဇိတဇလဝနန္တရာဘိလက္ခိတသမ္ပုဏ္ဏစန္ဒမဏ္ဍလသောဘာ (ဆည်းစာရောင်တို့ဖြင့် တပ်စွဲဖွယ်ကောင်းသော ရေတွင်း တောအကြားတို့ဖြင့် မှတ်သားအပ်သော လပြည့်ဝန်း၏ တင့်တယ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း)

သမာနံ-ပဒုမ္မာကြောတိုက်နှင့် တူ၏၊ တံ-ထိုအဂ်ါဇာတ်တော်ကို၊ သော-ထိုအမွဋ္ဌသည်၊ ဝတ္ထုပဋိစ္ဆန္နတ္တာ-အဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပသဿန္တော-မမြင်နိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊) အန္တောမုခဂတာယ-ခံတွင်းတော်၏ အတွင်း၌ ရောက်နေသော၊ ဇိဝှာယ-လျှာတော်၏၊ ပဟူတဘာဝံ-ပြန့်ကျယ် ကြီးမားသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အသလ္လက္ခေန္တော-မမှတ်သားနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ) စ-လည်းကောင်း၊ ဒ္ဒိသု-၂ ပါးကုန်သော၊ တေသု လက္ခဏေသု-ထို လက္ခဏာတော်တို့၌၊ ကဓီ-ယုံမှားခြင်းရှိသည်၊ ဝိစိကိစ္ဆိ-တွေးတောခြင်းရှိသည်၊ အဟောသိ-ပြီ။

၂၈၈။ တထာရူပန္တိ-ကား၊ တံ ရူပံ-ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ ("ဣဒ္ဓါဘိသခ်ါရံ-တန်ခိုး ဖန်ဆင်းခြင်းကို၊ ဝါ-ဖန်ဆင်းအပ်သော တန်ခိုးကို"ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဧတ္ထ-ဤအရာ၌၊ (အမွဋ္ဌ၏ ကောသောဟိတ ဝတ္ထုဂုယ္ဟကို မြင်နိုင်လောက်အောင် ဖန်ဆင်းမှုကို ပြုရာ၌၊) အညေန-အခြားသူသည်၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ ဝတ္ထုံ-ဖွင့်ဆို

၃။ အတ္ထာနော သိရိယာ အဘိဘုယျ ဝိရောစတိ (မိမိဟူသော အဂ်ါဇာတ်တော်၏ အသရေဖြင့် လွှမ်းမိုး၍ တင့်တယ်တော်မူ၏၊) "ထိုအားလုံး၏ အသရေထက်ပင် သာလွန်၏" ဟူလို။

၅။ ယံ ဘာဟိရအဘ္ဘန္တရမလေဟိ အနုပဂ္ဂိလိဋ္ဌတာယ (ယင်းအဂ်ါဇာတ်တော်သည် အပအတွင်း အညစ်အကြေးတို့ဖြင့် မညစ်ပေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း) စိရကာလပရိစိတပြဟ္ဘစရိယာမိကာရတာယ (ကြာမြင့်စွာသော ကာလ၌ ဆည်းပူးအပ်ခဲ့သော ပြဟ္ဘစရိယဟူသော ကောင်းမှုထူးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း) သဏ္ဌိတသဏ္ဌာနသမ္ဘတ္တိယာစ (ကောင်းစွာတည်သော ပုံသဏ္ဌာန်၏ လုပပြည့်စုံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း) ကောပိနံပိ သမာနံ အကောပိနမေဝ ဇာတံ (အရှက်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည့်အတွက် လျှို့ဝှက်စရာ ဖြစ်စေကာမူ အရှက်ကို မဖျက်ဆီးတတ်သောကြောင့် မဟုတ်သော အဂ်ါဖြစ်ရပေသည်)-ဋီကာ။

ပဟူတဘာဝံ။ ။ပုထုလဘာဝံ-ပြန့်ကျယ် ရှည်လျားသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဧတ္ထေဝ ဟိ တသ္မာ သံသယော (ဤပြန့်ကျယ် ရှည်လျားရှိသည်၏ အဖြစ်၌သာ ထိုအမွဋ္ဌ၏ သံသယဖြစ်သည်၊) တနု (သေးငယ်) မုဒု (နုညံ့) သုကုမာရတာဒီသု ပနသာ ဂုဏေသု (အလွန် သိမ်မွေ့သည်၏အဖြစ် အစရှိကုန်သော ထိုလျှာ၏ ဂုဏ်တို့၌ကား) ဝိစာရဏာ ဧဝ နာဟောသိ (စိစစ် ရှာဖွေခြင်းသည်ပင် ဖြစ်စရာ မလိုတော့ပြီ၊)-ဋီကာ။

တထာရူပံ။ ။"တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ရူပံ-ရူပ်ကို" ဟု အနက်ပေးမည်စိုး၍ တထာနှင့် ရူပံသည် သမာသ်ပုဒ် တစ်ပုဒ်တည်းသာဟု သိစေလိုသောကြောင့် "တံ ရူပံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ တထာ + ရူပံ ယသာတိ တထာရူပေါ (ဣဒ္ဓါဘိသခ်ါရော)။

ကိမေတ္ထ အညေန။ ။ဤတွင်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော ဣဒ္ဓါဘိသခ်ါရ ပြုစီရင်ခြင်းကို ညွှန်သည်၊ "အကြင်နည်းဖြင့် တန်ခိုးကို ပြုစီရင်လတ်သော် အမွဋ္ဌသည် ကောသောဟိတဝတ္ထုဂုယ္ဟကို မြင်နိုင်လောက်၏၊ ထိုသို့မြင်နိုင်လောက်သောနည်းဖြင့် တန်ခိုးကို ပြုစီရင်

ထိုက်ပါတော့အုံ့နည်း၊ ဧတံ-ဤအကြောင်းအရာကို၊ မိလိန္ဒရညာ-မိလိန္ဒမင်းသည်၊ ပုဗ္ဗေန-မေးအပ်သော၊ နာဂသေနတ္ထေရေနေဝ-အရှင်နာဂသိန်ထေရ်သည်ပင်၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်အပ်ပြီ။ ["ကိုး-အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူအပ်သနည်း" ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ မဖြစ်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-"ဒုက္ကရံ ဘန္တေ" စသော စကားက အရှင်နာဂသိန်ထေရ်၏ စကား မဟုတ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အာဟစ" ဟု ရှေးစာအုပ်များ၌ အပိုပါသည်မှာ ကောင်းပေ၏။]

စ-ဆက်၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ (ကိုး-အဘယ်သို့ လျှောက်သနည်း၊) ဘန္တေ နာဂသေန-အရှင်ဘုရား နာဂသေန၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဒုက္ကရံ-ခဲယဉ်းသော အမှုကို၊ ကတံ-ပြုတော်မူအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ၊) မဟာရာဇ-ဇာ၊ ကိုး-အဘယ်ခဲယဉ်းသော အမှုကို၊ (ကတံ-နည်း၊) ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ မဟာဇနေန-များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ ဟိရိကရဏောကာသံ-အရှက်ကို ပြုရာအရပ်ကို၊ (အဂ်ါဇာတ်ကို၊) [ဟိရီ + ကရိယတိ ဧတ္ထာတိ ဟိရိကရဏံ၊ တဒေဝ + သြကာသော ဟိရိကရဏောကာသော။] ဗြဟ္မာယုဗြာဟ္မဏသစ-ဗြဟ္မယုပုဏ္ဏားအားလည်းကောင်း၊ အန္တေဝါသိဉတ္တရသစ-ဗြဟ္မာယုပုဏ္ဏား၏ အနီးနေတပည့်ဖြစ်သော ဉတ္တရလုလင်အားလည်းကောင်း၊ [မဇ္ဈိမပံ, ဗြဟ္မာယုသုတ်၌ အကျယ်ရှုပါ။] ဗာဝရိသ-ဗာဝရီဆရာကြီးအားလည်းကောင်း၊ အန္တေဝါသိနံ-ဗာဝရီဆရာကြီး၏ အနီးနေတပည့် ဖြစ်ကုန်သော၊ သောဠသဗြာဟ္မဏာနဉ္စ-တစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက်ကုန်သော ပုဏ္ဏားတို့အားလည်းကောင်း၊ သေလဿ-သေလမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏသစ-အားလည်းကောင်း၊ အန္တေဝါသိနံ-ကုန်သော၊ တိသတမာဏဝါနဉ္စ-သုံးရာသော လုလင်တို့အားလည်းကောင်း၊ [သုတ္တနိပါတ်။] ဒသေသိ ဘန္တေ-ပြတော်မူပြီဘုရား၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။

မဟာရာဇ-ဇာ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဂုယ့်-လျှို့ဝှက်အပ်သော အဂ်ါဇာတ်တော်ကို၊ နဒသေသိ-ပြတော်မူသည် မဟုတ်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဆာယံ-အတုကို၊ ဒသေသိ-ပြီ၊ မဟာရာဇ-ဇာ၊ ဣဒ္ဓိယာ-တန်ခိုးဖြင့်၊ အဘိသင်္ခရိတ္တာ-ပြုစီမံတော်မူ၍၊ နိဝါသနနိဝတ္ထံ-ဝတ်အပ်သော အဝတ်လည်းရှိသော၊ ကာယဗန္ဓနဗဒ္ဓံ-ဖွဲ့အပ်သော ခါးပန်းကြိုးလည်း ရှိသော၊ စီဝရပါရုတံ-ခြုံအပ်သော သင်္ကန်းလည်းရှိသော၊ ဆာယာ

ရာ၌" ဟု အကျယ်စွဲပါ။ ထိုသို့ ပြုစီရင်ရာ၌ အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်စကားကို ဖွင့်ဆိုဖွယ်လိုတော့အုံ့နည်း၊ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ဆဋ္ဌာဘိညဖြစ်ရုံသာမက ဝါဒီဝရ (စကားပြော အလွန်ကောင်းသော) အရှင်နာဂသေနထေရ်သည်ပင် ဤစကားကို ဖွင့်ဆိုထားအပ်ပြီးဖြစ်၍ "ထိုအတိုင်းပင် လက်ခံထိုက်ပါသည်" ဟူလို။

ဆာယာရူပကမတ္တံ။ ။အဂ်ါဇာတ်တော် အစစ်ကို ပြတော်မူသည် မဟုတ်၊ အတုဖြစ်သော ပုံသဏ္ဌာန် အနည်းငယ်မျှကိုသာ ပြတော်မူသည်။ [ဆာယာသဒ္ဒါသည် "ဆာယာတု အာတပါဘာဝေ, ပဋိဝိမ္ဗေ, ပဘာယစ"ဟူသော အဘိဓာန် (၉၅၄) ၌ လာသောအနက်တို့တွင်

ရူပကမတ္တံ-အတုဖြစ်သော ရုပ်ပုံကလေးမျှကို၊ ဒသေယိ-ပြတော်မူပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ ဖြေတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ-ရား၊ ဆာယံ-အတုကို၊ ဒိဋ္ဌေ-မြင်ခြင်းသည်၊ သတိ-သော်၊ [ဆာယံ (ဆာယာယ)-အတုကို၊ ဒိဋ္ဌေ (ဒိဋ္ဌာယ)-မြင်အပ်သည်၊ သတိ-သော်၊-ဋီကာသစ်။] ဒိဋ္ဌံယေဝ နနု-မြင်အပ်ပြီးပင် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။

မဟာရာဇ-မဟာရာဇာ၊ ဧတံ-ဤအတုကို ပြတော်မူခြင်းသည်၊ တိဋ္ဌတု-တည်ပါစေဦး၊ ဝါ-ထားလိုက်ပါဦး၊ ဟဒယရူပံ-နှလုံးပုံသဏ္ဌာန်ကို၊ ဒဿာ-မြင်၍၊ (မြင်ရမှ၊) ဗုဒ္ဓနုကသတ္တာ-သစ္စာ ၄ ပါးကို သိလတ္တံ့သော သတ္တဝါသည်၊ ဘဝေယျ-ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဟဒယမံသံ-နှလုံးသားကို၊ နီဟရိတ္တာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ [အချို့စာအုပ်၌ "နိန္နေတ္တာ-ထုတ်ဆောင်၍"ဟု ရှိ၏။] ဒဿယျ-ပြတော်မူရာ၏။ ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘန္တေ နာဂသေန-အရှင်ဘုရား နာဂသေန၊ ကလ္လော-ပြဿနာဖြေမှုဌာန် ကျွမ်းကျင်သည်၊ အသိ-ဖြစ်ပါပေစ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။

ပဋိဗိမ္ဗ (အတု) အနက်ဟောတည်း၊ အာတပါဘာဝ (အရိပ်) ပဘာ (အရောင်) အနက်ဟော မဟုတ်၊ ရူပသဒ္ဒါကား ရုပ်ပုံအနက်ဟော၊ ကသဒ္ဒါသည် အပွဂအနက်ဟော၊ မတ္တကား သာမညအနက်ဟောတည်း။] ထိုသို့ပြောတော်မူရာ၌လည်း ကိုယ်တော့်တစ်ကိုယ်လုံးကို မမြင်စေဘဲ ဝတ္ထုဂုယ္ဟသက်သက်ကိုသာ ပြတော်မူ၏-ဟု ဆိုကြသည်။

ဋီကာ။ ။တဿ ခေါ (ထိုပုံသဏ္ဌာန်အတု အရုပ်ကလေးမျှကိုလည်း) ဗုဒ္ဓသန္တာနတော ဝိနိမုတ္တတ္တာ ရူပကမတ္တံ ဘဂဝတော သရီရဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဝယဝံ ဣဒ္ဓိမယံ ဗိမ္ဗကမတ္တံ၊ တံ ပန ရူပကမတ္တံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ ယထာ အတ္တနော ဗုဒ္ဓရူပံ နဒိဿတိ (အကြင်နည်းဖြင့် ပြလတ်သော် ကိုယ်တော်၏ ရုပ်ပုံတော်တစ်ကိုယ်လုံးကို မမြင်အပ်၊) တထာ ကတ္တာ ဒဿေသိ။ [ယခုအခါ၌ ဥစ္စာရှင်၏ ရုပ်ပုံမပါဘဲ လိုရာအင်္ဂါကိုသာ ဓာတ်ရိုက်၍ ပြသကဲ့သို့တည်း။]

ဆက်ဦးအံ့–ထိုအချိန်၌ ဘုရားရှင်သည် စကြိုကြွတော်မူနေ၏။ သင်းပိုင်ကိုလည်း ဝတ်ထားတော်မူ၏၊ ဧကသီကိုလည်း ခြုံထားတော်မူ၏၊ ထိုသင်းပိုင် ဧကသီအတွင်း၌ အင်္ဂါဇာတ် အတုရုပ်ကိုသာ ခန္ဓာကိုယ်မှ အလွတ်ဖန်ဆင်း၍ ပြတော်မူသည်၊ အမွန္ဌသည်လည်း ဓာတ်ပွားကို မြင်ရသကဲ့သို့ ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ မြင်ရလေသည်။

ဆာယံ ဒိဋ္ဌေ။ ။ဒိဋ္ဌေ၌ တပစ္စည်းကို ဘောဟောကြောင့်လျှင် "ဆာယံ" ဟု အဝုတ္တက်သည် သင့်၏။ ဋီကာသစ်၌ကား "ဆာယံ ဒိဋ္ဌေတိ ဆာယာယ ဒိဋ္ဌာယ" ဟု ဝိဘတ္တိလိင်ဝိပွလ္လာသကြ၍ ဖွင့်လေသည်။

ကလ္လောသိ။ ။"ဝိသဇ္ဇနေ တွံ ကုသလော ဆေကော အသိ၊ ယထာ ဝုတ္တော ဝါ ဝိသဇ္ဇနမဂ္ဂေါ (ဖြေပုံလမ်းစဉ်သည်) ဥပပန္နော ယုတ္တော အသိတိ အတ္ထော" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်၏။ [နောက်အဖွင့်သည် "အသိ" ဟူသော တုမှယောဂနှင့် လျော်မည် မထင်၊ ဋီကာဟောင်းလည်း မဖွင့်၊ "အာသိ" ဟုသော်လည်း ပုဒ်ဖြတ်ပါ။]

နိန္နာမေတ္တာတိ-ကား၊ နိဟရိတ္တာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ (အနုမသိ ပဋိမသိ-၌ စပ်၊) အနုမသိတိ-ကား၊ ကထိနသူစီ ဝိယ-ခက်မာသော အပ်ကိုကဲ့သို့၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ အနုမဇ္ဈ-သုံးသပ်တော်မူပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဇတ္ထ-ဤပြန့်ကျယ် ရှည်လျားသော လျှာတော်၌၊ တထာဂတရဏေန-ထိုခက်မာသော အပ်ကဲ့သို့ ပြုခြင်းအားဖြင့်၊ မုဒုဘာဝေါ-လျှာတော်၏ နူးညံ့သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကဏ္ဏသောတာနုမသနေန-နားတွင်းတော်ကို သုံးသပ်တော်မူခြင်းအားဖြင့်၊ ဒီဃဘာဝေါ-လျှာတော်၏ ရှည်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ နာသိကသောတာနုမသနေန-နှာခေါင်းပေါက်တော်ကို သုံးသပ်တော်မူခြင်းအားဖြင့်၊ တနုဘာဝေါ-လျှာတော်၏ သေးသွယ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ နလာဋမ္ဗာဒနေန-နဖူးတော်ကို ဖုံးအုပ်တော်မူခြင်းအားဖြင့်၊ ပုထုလဘာဝေါ-လျှာတော်၏ ပြန့်ကျယ်သည်၏အဖြစ်ကို လည်းကောင်း၊ ပကာသိတောာ-ထင်ရှားပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ, ဝေဒတဿော။

နိန္နာမေတ္တာ။ ။"နိ (နိဟရိတ္တာ) - ခံတွင်းတော်မှ ထုတ်ဖော်၍ + နာမေ-ညွှတ်စေ"ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏။ "နိဟရိတ္တာ-ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း။ [နိန္နာမေတ္တာတိ မုခတောနိဟရဏဝသေန ကဏ္ဏသောတာဒိအာဘိမုခံ ပဏာမေတ္တာ၊ အဓိပ္ပာယမေဝ ဒသေတုံ နိဟရိတ္တာတိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာသစ်။]

ကထိနသူစီ ဝိယ။ ။ယနသုခုမဘာဝါပါဒနေန (တခဲနက်၏ အဖြစ်, သိမ်မွေ့သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းအားဖြင့်) ကဏ္ဍဋသူစိမိဝ (ခက်မာသော အပ်ကိုကဲ့သို့) ကတ္တာ၊-ဋီကာသစ်။

အမ္ဗဋ္ဌပစ္ဆာဂမနကထာ အဖွင့်

၂၈၉။ ပဋိမာနေန္ဒြောတိ-ကား၊ အာဂမေန္ဒြော-မျှော်လင့်လျက်၊ အသ-ထိုအမ္ဗဋ္ဌ၏၊ အာဂမန်-လာခြင်းကို၊ ပတ္ထေန္ဒြော-တောင့်တသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဥဒိက္ခေန္ဒြော-မျှော်လျက်၊-ဣတိ အတ္ထော၊ ("နိသိန္နော ဟောတိ" ၌ စပ်၊) ["ဥ-အထက်သို့ မော်၍ + ဣက္ခေန္ဒြော-ရှုလျက်" ဟု သဒ္ဒတ္ထ, "မျှော်လျက်" ကား အဓိပ္ပာယတ္ထ။]

၂၉၀။ ကထာသလ္လာပေါတိ-ကား၊ ကထာစ-ရှေးဦးစွာ ပြောဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သလ္လာပေါစ-ပြန်၍ ပြောဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကထန်-ရှေးဦးစွာ ပြောဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပဋိကထန်-ပြန်၍ ပြောဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ("အဟု ပန-ဖြစ်ခဲ့သလော"၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

၂၉၁။ အဟော ဝတာတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤစကားသည်၊ ဂရဟာဝစနံ-ဂရဟာ စကားတည်း၊ (ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကားတည်း၊) ရေတိ ဣဒံ-ရေဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဟီဠနဝသေန-ရှုတ်ချခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာမန္တနံ-ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ တမေဝထိုပညာရှိ၏ အဖြစ်ကိုပင်၊ ဝါ-ထိုအမ္ဗဋ္ဌကိုပင်၊ ဇိဂုစ္ဆန္တော-စက်ဆုပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ပဏ္ဍိတကာတိ-ပဏ္ဍိတကဟူ၍၊ အာဟ-

ပြောဆိုပြီ၊ [ကသဒ္ဒါသည် ဇဂ္ဂန္ဆနအနက်ဟော-ဟူလို၊ "ကုစ္ဆိတော + ပဏ္ဍိတော ပဏ္ဍိတကော"ဟု ပြု။] သေသပဒဒွယေပိ-ကြွင်းသောပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ [ဗဟုဿုတက, တေဝိဇ္ဇက ၂ ပုဒ်၌ ကသဒ္ဒါလည်း ဇဂ္ဂန္ဆနတ္ထပင်-ဟူလို။] ဧဝရူပေနု ၊ပေ၊ အတ္ထစရကေနာတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကား ကို၊ ("ဝဒသိ" ၌ စပ်၊) တွဲ-သင့်ကို၊ ယာဒိသော-အကြင်သူကဲ့သို့ ရှုအပ်၏၊ ဒေသေ-ဤသင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (သင်ကဲ့သို့ သဘောရှိသော၊) အတ္ထစရကော-စီးပွားကို ပြုကျင့်တတ်သော တပည့်သည်၊ ဟိတကာရကေ-စီးပွားကို ပြုတတ်သော တပည့် သည်၊ သတိ-ရှိလတ်သော်၊ ပုရိသော-ဆရာဖြစ်သော ယောကျ်ားသည်၊ နိရယံ ယေဝ-ငရဲသို့သာ၊ ဂစ္ဆေယ္ယ-ရောက်ရာ၏၊ အညတြ-အခြားသော သုဂတိသို့၊ နု (ဂစ္ဆေယ္ယ)-ရာ၊ ဣတိ ဣမမတ္ထံ-ဤအနက်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝဒတိ-ပြောဆို၏။

အာသဇ္ဇ အာသဇ္ဇတိ-ကား၊ ယဒေတ္ထ ယဒေတ္ထ-ထိခိုက်၍ ထိခိုက်၍၊ ("အဝစာသိ-ပြောဆိုပြီ"ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) အမေ့ပိ ၊ပေ၊ ဥပနေယျာတိ-ကား၊ ဗြာဟ္မဏော ခေါ ပန အမွန္ဌ ပေါက္ခရသာတိတိ အာဒိနိ-အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တာ-ပြောဆို၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သင်ပြောသည့်အတိုင်း၊) ဥပနေတ္တာ ဥပနေတ္တာ-ကပ်ဆောင်၍ ကပ်ဆောင်၍၊ ပဒ္ဓိစ္စန္နံ-ဖုံးထားအပ်သော၊ ကာရဏံ-အကြောင်း အရာကို၊ အာဝိကရိတ္တာ-ထင်စွာပြု၍၊ သုဒ္ဒဒါသာဒိဘာဝံ-သုဒ္ဒဒါသ အစရှိသည် တို့၏ အဖြစ်သို့၊ ["သုဒ္ဒဒါသာဒိဘာဝံ" ဟုလည်း မူကွဲ ရှိ၏။] အာရောပေတ္တာ-

---

အတ္ထစရကေန။ ။အတ္ထစရကေနကို အဋ္ဌကထာ၌ "အတ္ထစရကေ ၊ပေ၊ သတိ" ဟု လက္ခဏာအနက် ဖွင့်၏။ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် "ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏအနက်၌ တတိယာ ဝိဘတ် သက်ထားသည်" ဟု ပြကြောင်းကို ဋီကာသစ် ဖွင့်၏၊ မိမိကား "လက္ခဏပုဒ်, ထုတ်၍ အရာ, ရှိသည်မှာ, မျှားစွာဟိတ်လည်း ဝင်သတည်း" ဟူသော နိယာမ်နှင့်အညီ လက္ခဏပုဒ် ရှိရာ၌ ဟိတ်အနက် ပေးနိုင်သကဲ့သို့, ဟိတ်အနက် ရှိရာ၌လည်း လက္ခဏအနက် ရနိုင်ကြောင်း ကို ပြသည်-ဟု ထင်၏။ ထို့ကြောင့် အတ္ထစရကေနဒ္ဓ နာဝိဘတ်ကို ဟိတ်အနက်၌သာ သက်စေ လိုသည်။ [အတ္ထအရ ဟိတအနက်ပိုလည်းကောင်း, စရအရ ကရဏတ်၏ အနက်ကိုလည်း ကောင်း ယူစေလို၍ "ဟိတကာရကေ" ဟု ဖွင့်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။ဤကဲ့သို့သော အတ္ထစရကတပည့် ရှိနေလျှင် (ထိုတပည့်၏ စီးပွား ဆောင်မှုက အလွဲအမှားဖြစ်နေသောကြောင့်) ဆရာယောကျ်ားသည် ငရဲရောက်ဖို့ သေချာ နေ၏" ဟု ဆိုသဖြင့် ထိုတပည့်၏ အတ္ထစရဏသည် အစစ်အမှန်အားဖြင့် အနတ္ထစရဏဖြစ်နေ ကြောင်းကို ထင်ရှားပြရာရောက်သည်-ဟု မှတ်ပါ။ [ဧတ္ထ ပန အတ္ထစရကေနာတိ ဣမိနာ ဗျတိရေကမုခေန အနတ္ထစရကတံ ယေဝ ဝိဘာဝေတိ၊-ဋီကာ။]

ဥပနေယျ ဥပနေယျ။ ။ဥပ + နီဓာတ်-တွာပစ္စည်းကို ယပြု, ဒွေဘော်လာ၍ "ဥပနေယျ"ဟု ဖြစ်သောကြောင့် "ဥပနေတ္တာ ဥပနေတ္တာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ပဒ္ဓိစ္စန် ၊ပေ၊ သုဒ္ဒ ဒါသာဒိဘာဝံ အာရောပေတ္တာ" ကား ကပ်ဆောင်ပုံကို အဓိပ္ပာယ်ပြသော အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊

တင်၍၊ အဝစ-ပြောဆိုပြီ၊ တယာ-သင်သည်၊ အမှေ-ငါတို့ကို၊ အကြောသာပိတာ-ဆဲစေအပ်သည် မည်ကုန်ပြီ၊ ကြတိ (အယံ)-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပာယော-ပုဏ္ဏား၏ အလိုတည်း။ [သင်က "မုဏ္ဍကာ, သမဏကာ" စသည်ဖြင့် ဆဲသောကြောင့် ငါတို့ကိုလည်း သုဒ္ဒဒါသ စသည်အဖြစ်သို့ တင်၍ အပြောခံရသည်၊ ထိုသို့ အပြောခံရခြင်းသည် သင့်ကြောင့် ဖြစ်ရကား သင်က ပြောစေရာ (ဆဲစေရာ) ရောက်သည်-ဟူလို။]

ပဒသာယေဝ ပဝတ္တေသိတိ-ကား၊ ပါဒေန-ခြေဖြင့်၊ ပဟရိတ္တာ-ကန်ကျောက်၍၊ ဘူမိယံ-၌၊ ပါတေသိ-ကျစေပြီ၊ (လဲစေပြီ၊) စ-သည်သာ မကသေး၊ သော-ထိုအမွှဋ္ဌသည်၊ ပုတ္တေ-၌၊ အာစရိယေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ ရထံ-သို့၊ အဘိ ရုဟိတ္တာ-တက်စီး၍၊ သာရထိ-ရထားထိန်းသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ယံ အဂမာသိ-အံကြင်သွားရပြီ၊ အသေ-ထိုအမွှဋ္ဌ၏။ တမ္ပိ ဌာနံ-ထိုအတူစီးသွားရသော ရာထူးကိုလည်း၊ အစ္ဆိန္ဒိတ္တာ-ဖြတ်၍၊ ရထသေ-၏၊ ပုရတောာ-၌၊ (ရှေ့က၊) ပဒသာယေဝ-ခြေဖြင့်သာ၊ (ခြေလျှင်သာ၊) ["ပဒသာယေဝသေ" ဟု အသေပါသည်ကား ပိုး၏။] ဂမနံ-သွားခြင်းကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ။

စာအုပ်တို့၌ "သုဒ္ဒ ဒါသာဒီဘာဝံ" ဟု ရှိသော်လည်း ပါဠိတော်၌ "သုဒ္ဓေါ ဝါ သုဒ္ဒဒါသော ဝါ" ဟူသော စကားကို ရည်ရွယ်သောကြောင့် "သုဒ္ဒဒါသာဒီဘာဝံ" ဟု ရှိသော သီဟိုဠ်မူသာကောင်း၏။ "ပဋ္ဌိစ္ဆန္နကာရဏကို ထင်စွာပြုခြင်း" ဟူသည် ကောသလမင်းက မျက်နှာချင်းမဆိုင်ဘဲ ကန့်လန့်ကာအတွင်းမှ တိုင်ပင်ခြင်းတည်း။ ["ဥပနေယျ ဥပနေယျာတိ ဣဒံ တွာဒ္ဒန္တ ဝိစ္ဆာဝစနံ" ဟု ဋီကာသစ်၌ ဝိစ္ဆာဟု ဆိုသည်ကား မကောင်းပါ။ ဤပုဒ်မျိုးကို အာဘိတ္ထည်ဟု မောဂ္ဂလ္လာန်၌ ဆိုပါသည်။]

ပေါ်ကွရသာတိဗုဒ္ဓုပသက်မန အဖွင့်

၂၉၂–၂၉၆။ အတိဝိကာလောတိ-ကား၊ သုဒ္ဒ-လွန်စွာ၊ ဝိကာလော-အချိန်မဲ့ပါပြီ၊ သမ္ဘောဒနိယကထာယပိ-ဝမ်းမြောက်သင့် ဝမ်းမြောက်ထိုက်သော စကား၏လည်း၊ ကာလော-အချိန်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့ပါ။ အာဂမနုဒ္ဓိခ ဘောတိ-ကား၊

သမ္ဘောဒနိယ ၊ပေ၊ နတ္ထိ။ ။"အလွန် မိုးချုပ်ပြီ" ဟူရာ၌ ဘယ်လောက် မိုးချုပ်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "သမ္ဘောဒနိယ ၊ပေ၊ နတ္ထိ" ဟု မိန့်သည်၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ နှုတ်ဆက်စကားပြောဆိုရန်ပင် အချိန်မရှိလောက်အောင် မိုးချုပ်ပါပြီ-ဟူလို။

အမှာ။ ။"အဓိဝါသေတု-အဓိဝါသေသိ" အဖွင့်မျှားကို ပါရာဇိကဏ်-ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ, ပုဏ္ဏား၏ ဝါဆိုဖွဲ့ရန် လျှောက်ထားခန်း၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ "ပဏီတေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ သံမဝါရေသိ ဘုတ္တာဝီ" ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကိုလည်း ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ အဆုံးနား၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။

ဘော-အရှင်၊ ဣမ-ဤအရပ်သို့၊ အာဂမာနု ခေါ-လာပါ၏လော၊ အဓိဝါသေတူတိ-ကား၊ သမ္ဘဒ္ဓိစ္ဆတု-လက်ခံတော်မူပါ၊ အဇ္ဇတနာယာတိ-ကား၊ မေ-တပည့်တော်၏၊ ဝါ-သည်၊ တုမှေသု-အရှင်ဘုရားတို့၌၊ ကာရံ-ပြုအပ်သော ကောင်းမှုကို၊ ကရောတေ-ပြုလတ်သော်၊ ဝါ-ပြုသော၊ မေ-၏၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ ယံ ပုညဗ္ဗ-အကြင် ကောင်းမှုသည်လည်းကောင်း၊ ယံ ပီတိပါမောဇ္ဇဗ္ဗ-အကြင်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါလတ့ံ၊ ["အဇ္ဇ + ဘဝံ-ဖြစ်လတ့ံသော ကောင်းမှု ပီတိပါမောဇ္ဇတည်း၊ အဇ္ဇတနံ" ဟု ပြု၊ ဘဝအနက်၌ "တန" ပစ္စည်းသက်။] တဒတ္ထာယ-ယနေ့ ဖြစ်လတ့ံသော ထိုကောင်းမှု ပီတိပါမောဇ္ဇအကျိုးငှာ၊ (အဓိဝါသေတု-၌ စပ်။)

အဓိဝါသေသိ ၊ပေ၊ တုဏ္ဏီဘာဝေနာတိ-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကာယဂ်ဝါ-ကိုယ်အဂ်ါကိုလည်းကောင်း၊ ဝါစဂ်ဝါ-နှုတ်အဂ်ါကိုလည်းကောင်း၊ အစောပေတွာ-မလှုပ်စေမူ၍၊ အဘ္ဘန္တရေယေဝ-ကိုယ်တွင်း၌သာ၊ ခန္တိ-နှစ်သက်ခြင်းကို၊ ဓာရေန္တော-ဆောင်တော်မူလျက်၊ တုဏ္ဏီဘာဝေန-ဆိတ်ဆိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အဓိဝါသေသိ-ကိုယ်တော့်အထက်၌ သက်ဝင်၍ နေစေပြီ၊ ဝါ-လက်ခံတော်မူပြီ၊ ဗြာဟ္မဏသ-ပုဏ္ဏားကို၊ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ-ချီးမြှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ မနသာဝ-စိတ်တော်ဖြင့်သာ၊ သမ္ဘဒ္ဓိစ္ဆိ-လက်ခံတော်မူပြီ၊ ဣတိ, ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၉၇။ ပဏီတေနာတိ-ကား၊ ဥတ္တမေန-ကောင်းမြတ်သော၊ ("ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန" ဟူသော ပါဠိတော်၌ စပ်၊) သဟတ္ထာတိ-ကား၊ သဟတ္ထေန-မိမိလက်ဖြင့်၊ ["နာဏ္ဍိ အာပြု" ဟု သိစေသည်။] သန္တပ္ပေသိတိ-ကား၊ သုဒ္ဓ-ကောင်းစွာ၊ တပ္ပေသိ-နှစ်သက်စေပြီ၊ (တင်းတိမ် ရောင်ရဲစေပြီ၊) ပရိပုဏ္ဏံ-ပြည့်စုံလုံလောက်သည်ကို၊ သုဟိတံ-ကောင်းစွာ ဆောင်နိုင်သည်ကို၊ (ဝသည်ကို၊) ယာဝဒတ္ထံ-အလိုရှိတိုင်းကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ သမ္ဘဝါရေသိတိ-ကား၊ သုဒ္ဓ-စွာ၊ ပဝါရေသိ-ပယ်မြစ်စေပြီ၊ အလံ အလံတိ-အလံအလံဟူ၍၊ (တော်ပြီ တော်ပြီဟူ၍၊) ဟတ္ထသညာယ-လက်အမှတ် အသားဖြင့်၊ ပဋိက္ခိပါပေသိ-ပယ်မြစ်စေပြီ။

ဘုတ္တာဝိနွိ - ကား၊ ဘုတ္တဝန္တံ - ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးသည်ကို၊ [တာဝီ ဧည်းကို တဝန္ဓုပစ္စည်းဖြင့် လဲ၍ ဖွင့်သည်။] ဩနီတပတ္တပါဏိနွိ-ကား၊ ပတ္တတောပိတ်တော်မှ၊ ဩနီတပါဏိ-ဖယ်အပ်ပြီးသော လက်တော်ရှိသည်ကို၊ အပနီတပတ္တံ-ပယ်ရှားအပ်ပြီးသော လက်တော်ရှိသည်ကို၊ ("ဥ ဘော" ဟူသော ထည့်ပါ၌၌ စပ်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [ဤပဌမနည်းအတွက် ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍအဆုံး ဘာသာ ဋီကာ၌ အဓိပ္ပာယ် ပြခဲ့ပြီ၊ ဤနည်း၌ ဩနီတဝယ် အဝ+နီဓာတ်+တပစ္စည်း။]

သြဏိတပတ္တပါဏိန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဒြော-ပါဋိတော်ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ) တသ - ထိုသြဏိတပတ္တပါဏိဟူသော ပါဠိ၏၊ အတ္ထော (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အသ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ပါဏိတော-လက်တော်မှ၊ သြဏိတံ-ကင်းကွာစေအပ်ပြီးသော၊ နာနာဘူတံ-အသီးအခြားဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝိနာဘူတံ-ကင်းသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပတ္တံ-သပိတ်တော်သည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ လက်တော်မှ ကင်းကွာစေအပ်ပြီးသော သပိတ်တော်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊) သြဏိတပတ္တပါဏိ-မည်တော်မူ၏၊ တံ-ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ ပါဏိ-လက်တော်မှ ကင်းကွာစေအပ်ပြီးသော သပိတ်တော်ရှိသည်ကို၊ ("ဥ တ္တာ" ၌ စပ်)။

ဟတ္ထေစ-လက်တော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပတ္တဉ္စ-သပိတ်တော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဓောဝိတ္တာ-ဆေးတော်မူပြီး၍၊ ဧကမန္တေ-သင့်လျော်သော တစ်ခုသောအရပ်အဖို့၌၊ ပတ္တံ-ကို၊ နိက္ခိပိတ္တာ-ချထားတော်မူ၍၊ နိသိန္နံ-ထိုင်နေတော်မူသည်ကို၊

သြဏိတပတ္တပါဏိ။ ။ဤနည်း၌ "သြဏ-အပသာရဏော-ကင်း၍ ဖြစ်စေခြင်း" ဟူသော ဓာတ်နောင် တပစ္စည်းဖြင့် "သြဏိတ" ဟု ပါဋိမှန် ရှိပါစေ၊ ဓာတ္တတ္ထသင်္ဂဟ သြဏဓာတ်ခန်း၌ ဤပါဋိကိုပင် ပုံစံပြသည်၊ "သြဏိတ-ကင်းကွာစေအပ်" ဟူသော သဒ္ဒတ္ထကိုပင် "နာနာဘူတံ-လက်တော်မှ အသီးအသီးဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝိနာဘူတံ-လက်တော်မှ ကင်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ ဝိဂြိုဟ်မှာ အဌကထာအတိုင်း "သြဏိတံ + ပတ္တံ + ပါဏိတော + အသာတိ သြဏိတပတ္တပါဏိ" ဟု ပြုပါ။

ဋီကာသစ်။ ။"မုဒ္ဓဇဏာကာရေန ပန သညောဂတကာရေနစ (ဏာကြီး, တသံယုဂ်ဖြင့်) သြဏိတ္တသဒ္ဒေါ ဝိနာဘူတေတိ ဒသေတိ သြဏိတ္တပတ္တပါဏိန္တိပိ ပါဌောတိ အာဒိနာ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို တသံယုဂ်ဖြင့် သြဏိတ္တကို ပါဌမှန်ဟု ဆိုလို၏၊ သို့သော် "မည်သည့်ဓာတ်" ဟု မပြသောကြောင့် စဉ်းစားသင့်သည်။

ဟတ္ထေစ ၊ပေ၊ နိသိန္နံ။ ။ဤဝါကျသည် နောက်နည်းအတွက် အဓိပ္ပာယ်ကို ပြသော ဝါကျတည်း၊ လက်တော်တို့ကိုလည်းကောင်း, သပိတ်တော်ကိုလည်းကောင်း ဆေးတော်မူပြီး၍ သင့်တော်သောအရပ်၌ သပိတ်တော်ကို ချထားတော်မူပြီးလျှင် ထိုင်နေတော်မူသည်ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည်၊ မှန်၏-"သြဏိတပတ္တပါဏိ-လက်တော်မှ သပိတ်တော်ကို ကင်းကွာစေအပ်" ဟု ဆိုသဖြင့် "လက်တော်ကိုလည်း ဆေးပြီးပြီ, သပိတ်တော်ကိုလည်း ဆေးပြီးပြီ" ဟု သိသာ၏၊ "ဧကမန္တေ ပတ္တံ နိက္ခိပိတ္တာ" ကား သြဏိတသဒ္ဒါ၏ ကင်းကွာစေခြင်းအနက်ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ခြင်းတည်း။

ဋီကာသစ်။ ။ဋီကာသစ်၌ကား "ဟတ္ထေစ ပတ္တံစ ဓောဝိတ္တာ" ကို ကောက်ချက်ချ၍ "သုစကရဏတ္ထေ ဝါ သြဏိတသဒ္ဒေါ၊ သြဏိတ္တံ အာမိသာပနယနေန သုစိကတံ ပတ္တံ ပါဏိစ အသာတိ သြဏိတ္တပတ္တပါဏိ" ဟု တစ်နည်း ကြံသေး၏၊ ထိုနည်းသည် ဋီကာဟောင်း၌ "သြဏိတန္တိ အာမိသာပနယနေန (အာမိသကို ပယ်ခြင်း = ဆေးခြင်းအားဖြင့်) သုစိကတံ" ဟူသော အဖွင့်ကိုမှီသော နည်းပင်တည်း၊ သာရတ္ထ၌ ဤနည်းကို ပြ၏၊ သို့သော်

("ဥ တ္ဘာ" ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဧကမန္တံ နိသိဒိတိ-ကား၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဧဝံ ဘူတံ-ဤသို့ဖြစ်၍ ဖြစ်တော်မူသည်ကို၊ (ဘုတ္တာဝီ, သြဏိတပတ္တပါဏိဖြစ်၍ ဖြစ်တော်မူသည်ကို၊) ဥ တ္ဘာ-သိ၍၊ ဧကသ္မိံ-သော၊ သြကာသေ-၌၊ နိသိဒိ-ထိုင်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော။

၂၉၈။ အာနုပုဗ္ဗိကထံတိ-ကား၊ အနုဟ္ဒိပါဋိကထံ-အစဉ်အတိုင်း ဟောထိုက်သော တရားစကားတော်ကို၊ (ကထေသိ-၌ စပ်၊) အာနုပုဗ္ဗိကထာနာမ-မည်သည်၊ (ဒီပနကထာ-၌ စပ်၊) ဒါနာနုန္တရံ-ဒါန၏ အခြားမဲ့၌၊ သီလံ-သီလလည်းကောင်း၊

"ပါဏယော" ဟူသော ဗဟုဝုစ်ပါဠိ၌ "ပါဏိတော" ဟု ပါဠိပျက်သောကြောင့် ဋီကာသစ်က သာရတ္ထနောက်နည်းကို "ဝိစာရေတဗ္ဗံ-စိစစ်ထိုက်၏" ဟု ဆိုမိလေသည်၊ "ပတ္တံ-သည်လည်းကောင်း၊ ("သုစိကတာ-ကုန်သော" ဟု လိုက်စေ၍၊) ပါဏယော-လက်တော်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ" ဟု သာရတ္ထ၌ အနက်ပေးပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာဟောင်းနှင့် သာရတ္ထတို့၌ "အာမိသာပနယနေန" သည် သြဏာဓာတ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ [သဒ္ဒနီတိဓာတုမာလာ၌ "သြဏာ-အပနယနေ" ဟု ဆိုသည်၊ " အပသာရဏော " ကား ထောမနိဓိဓာတ်နက်တည်း၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ အတူပင်။] ထို့ကြောင့် သြဏိတံပါဠိသည်ပင် ပါဠိမှန်ဟု မှတ်ချက်ရပြန်၏၊ "သြဏိတံ-အာမိသကို ပယ်အပ်ပြီးဖြစ်၍ စင်ကြယ်သော + ပတ္တံ + (သြဏိတာ) ပါဏယော ယသ္သာတိ သြဏိတပါဏိ" ဟု ပြုပါ၊ "ဤ၌ စင်ကြယ်ခြင်းအနက်မှာ သြဏိတသဒ္ဒါ၏ အတ္ထာတိသယအနက်သာတည်း" ဟု မှတ်ပါ၊ "ပါဏယော" ဟု ဗဟုဝုစ်ထားခြင်းလည်း "ဟတ္ထေစ"ဟု ရှိသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့် ဗဟုဝုစ်ချင်း ညီမျှ၏၊ ဋီကာသစ်၌ "ပါဏိ" ဟု ဧကဝုစ်ထားသည်ကား အဋ္ဌကထာနှင့်မညီ၊ ထို့ပြင် ဤပြခဲ့သောနည်းအရ "သြဏိတပတ္တပါဏိ" ၌ အဋ္ဌကထာဝယ် ပါဠိ ၂ မျိုးအတွက် ၂ နည်းသာ ဖွင့်၏၊ ဋီကာတို့က ကောက်ချက်ချ၍ တတိယ တစ်နည်းဖွင့်သောကြောင့် ၃ နည်းဖြစ်ရသည်ဟု မှတ်ပါ။

ဧဝံ ဘူတံ ဥ တ္ဘာ။ ။ဧဝံဖြင့် ပါဠိတော်၌ ပါသော "ဘုတ္တာဝီ သြနိတ (သြဏိတ) ပတ္တပါဏိ" ကို ညွှန်းသည်၊ ဧဝံဘူတံ-ဤသို့ဘုတ္တာဝီ သြနိတပတ္တပါဏိဖြစ်၍ ဖြစ်သည်ကို" ဟု ပေးပါ-ဟူလို၊ ပါဠိတော်၌ ထို "ဘုတ္တာဝီ ၊ပေ၊ နိသိန္နံ" တို့၏ စပ်ပုဒ်မပါသောကြောင့် "ဥ တ္ဘာ" ဟု ထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ "ဧကသ္မိံ သြကာသေ" ကား ဧကမန္တ၏ အဖွင့်တည်း။

အာနုပုဗ္ဗိကထာ။ ။ဋီကာတို့၌ "အနုပုဗ္ဗ + ကထေတဗ္ဗကထံ" ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ လိုအဖွင့်၌ "ကထေတဗ္ဗ" ဟု ထည့်ပုံကိုလည်းကောင်း "အနုပုဗ္ဗကထံ" ဟု မဆိုဘဲ "ပုဗ္ဗိ"ဟု ဆိုပုံကိုလည်းကောင်း ထောက်၍ "အနုပုဗ္ဗ-အစဉ်အတိုင်း + ကထေတဗ္ဗာ-ဟောထိုက်သော ကထာတည်း၊ အာနုပုဗ္ဗိ-ထာ၊ ဤသို့ ကထေတဗ္ဗအနက်၌ ဏပစ္စည်းသက်၍ ဣတ္ထိဧကတ (ဤ) ပစ္စည်းဖြင့် (အ) ကိုလည်း ဝုဒ္ဓိပြု၍ "အာနုပုဗ္ဗိ" ဟု ရှိသင့်၏၊ ထို့နောက်မှ "အာနုပုဗ္ဗိစ+ သာ+ ကထာစာတိ အာနုပုဗ္ဗိကထာ" ဟု တွဲပါ၊ ဤအလို "အာနုပုဗ္ဗိကထံ" ဟု သမာသ်ပုဒ်ကြီးဖြင့် ရှိပါ၏၊ အချို့စာအုပ်၌ "အာနုပုဗ္ဗိ ကထံ" ဟု ဝါကျရှိ၏။

သီလာနန္တရံ-သီလ၏ အခြားမဲ့၌၊ သဂ္ဂေါ-နတ်ပြည်လည်းကောင်း၊ သဂ္ဂါနန္တရံ-၌၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ [အာဒျတ္ထ ဣတိဖြင့် "ကာမာနံ အာဒီနဝံ" စသော ပါဠိတော်လာ အနက်များကို ယူပါ။] ဧတေသံ အတ္ထာနံ-ဤအနက်တို့ကို၊ ဒီပနကထာ-ပြကြောင်း တရားစကားတည်း၊ တေနေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ သေယျထိဒံ ဒါနကထံတိ အာဒီ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ သြကာရံတိ-ကား၊ အဝကာရံ-ယုတ်ညံ့သော အခြင်းအရာကိုလည်းကောင်း၊ လာမကဘာဝံ-ယုတ်ညံ့သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ["ဟီနော ဂါမ္မော ပေါထုဇ္ဇနိကော" စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။]

သာမုက္ကံသိကာတိ-ကား၊ သာမံ-ကိုယ်တော်တိုင်၊ ဥက္ကံသိကာ-ထုတ်ယူခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော၊ အတ္တနာယေဝ-ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင်၊ ဥဒ္ဓရိတ္တာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဂဟိတာ-ဉာဏ်ဖြင့် ယူအပ်သော၊ သယမ္ဘူဉာဏေန-သယမ္ဘူဉာဏ်ဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌာ-မြင်တော်မူအပ်ပြီးသော၊ အညေသံ-ဘုရားမှ တစ်ပါး အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်၊ အသာဓာရဏာ-မဆက်ဆံသော၊ (ယာ ဓမ္မဒေသနာ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ပရိဟာရပက္ခမှ တစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့၊ သာ-ထိုသာမုက္ကံသိက ဓမ္မဒေသနာဟူသည်၊ ကာ-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (သာ-ထိုသာမုက္ကံသိက ဓမ္မဒေသနာဟူသည်၊) အရိယသစ္စဒေသနာ - အရိယသစ္စဒေသနာတော်တည်း၊ (အရိယသစ္စာတို့ကို ဟောကြောင်း ဒေသနာတော်တည်း၊) တေနေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ ဒုက္ခံ ၊ပေ၊ မဂ္ဂံတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

ဓမ္မစက္ခုံတိ တြေ-၌၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ-ကို၊ အဓိပ္ပေတော-၏။ [ဓမ္မစက္ခု၏ ဝစနတ္ထကို သာမညဖလသုတ် ဣန္ဒြိယေသုဂုတ္တဒ္ဒါရကထာ ဘာသာဋ္ဌိကာ၌လည်းကောင်း, သရဏဂမနကထာ ဘာသာဋ္ဌိကာ၌လည်းကောင်း ပြခဲ့ပြီ။] တသေ-ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ဟူသော ဓမ္မစက္ခု၏၊ ဥပ္ပတ္တိအာကာရဒနသဿတ္ထံ-ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ယံကိဉ္စိ ၊ပေ၊ နိရောဓဓမ္မံတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊

သာမုက္ကံသိကာ။ ။သာမံကို "အတ္တနာ" ဟုလည်းကောင်း, ဥကို "ဥဒ္ဓရိတ္တာ" ဟုလည်းကောင်း "ကံသ" ၌ကသိဓာတ်ကို "ဂဟ" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏။ သာမံ+ဥက္ကံသော သာမုက္ကံသော၊ သာမုက္ကံသေန-ကိုယ်တော်တိုင် ထုတ်ယူခြင်းဖြင့် + နိဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်စေအပ်သည်တည်း။ သာမုက္ကံသိကာ-သည်၊ "ဂဟိတာ" ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ "ကိုယ်တော်တိုင် ထုတ်ယူအပ်သော ဓမ္မဒေသနာ" ဟူလို။

ဋ္ဌိကာသစ်။ ။ကသိသဒ္ဒါ ဉာဏေန ဂဟဏေတိ အာဟ ဂဟိတာတိ အာဒိ၊ သာမံသဒ္ဒေန နိဝတ္တေတဗ္ဗမတ္ထံ ဒဿေတိ အသာဓာရဏာ အညေသံတိ ဣမိနာ၊ လောကုတ္တရ ဓမ္မာဓိဂမေ ပရူပဒေသဝိဂတတ္တာ ဧကေနေဝ လောကေ ပဌမံ အနုတ္တရာယ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာစ အညေသမသာဓာရဏာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ဟူသော ဓမ္မစက္ခုသည်၊ နိရောဓ-နိရောဓသစ္စာကို၊ အာရမဏ်-ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ကိစ္စဝ၃သေန-အသမ္မောဟပဋိဝေဓကိစ္စ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒေဝ-ဤသို့ ယံကိဉ္စိ သမุဒယဓမ္မံ, သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မံဟူ၍၊ သဗ္ဗသခ်ာတံ-အလုံးစုံသော သခ်ာတတရားကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈန္တံ-ထိုးထွင်း၍ သိလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏။

၂၉၉။ ဒေတေန-ဤပုဏ္ဏားသည်၊ ဒိဋ္ဌော-မြင်အပ်ပြီးသော၊ အရိယသစ္စဓမ္မော-အရိယသစ္စာတရားသည်၊ (အတ္ထိ-၏၊) ဣတိ-ဤသို့မြင်အပ်ပြီးသော အရိယသစ္စာတရားရှိသည်၏-အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အရိယသစ္စာတရားကို မြင်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊) ဒိဋ္ဌဓမ္မော-မည်၏၊ သေသပဒေသုပိ-ကြွင်းသောပုဒ်တို့၌လည်း၊ (ပတ္တဓမ္မော, ဝိဒိတဓမ္မော, ပရိယောဂါဠှဓမ္မောပုဒ်တို့၌လည်း၊) ဧသ-ဤ အစီအရင်သည်၊နယော-သိကြောင်းအစီအရင်တည်း၊ [ဓမ္မအရ အရိယသစ္စာကို ယူပါဟုလည်းကောင်း, တတိယာဗဟုဋ္ဌိဟိသမာသ်ပြုပါဟုလည်းကောင်း ညွှန်သည်။] အနေန-ဤပုဏ္ဏားသည်၊ တိဏ္ဏာ-လွန်မြောက်အပ်ပြီးသော၊ ဝိကိစ္ဆာ-သည်၊ (အတ္ထိ-၏၊) ဣတိ-ဤသို့လွန်မြောက်အပ်ပြီးသော ဝိစိကိစ္ဆာရှိ

တံ ဟိ ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်သည် နိဗ္ဗာန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာကို အာရုံပြုသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်ကြောင့် "ယံကိဉ္စိ သမุဒယဓမ္မံ ၊ပေ၊ နိရောဓဓမ္မံ" ဟု သခ်ာတတရားများကို သိပုံကိုပြုပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "တံ ဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ မဂ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုပါသော်လည်း ထိုသခ်ာတရားတို့ကိုလည်း အသမ္မောဟပဋိဝေဓ (မတွေ့မဝေသော ရှင်းပြီးလင်းပြီးသော) အသိအားဖြင့် သိသောကြောင့် ထိုသခ်ာတတရားများကို ထိုးထွင်း၍ သိပုံကို ပြုရသည်-ဟူလို။

ဒိဋ္ဌဓမ္မော စသည်။ ။"ဒိဋ္ဌ-မြင်အပ်ပြီ" ဟူရာ၌ ဉာဏ်အမြင်မှ တစ်ပါး အခြားသော မျက်စိအမြင်လည်း ရှိသောကြောင့် ထိုအခြားအမြင်ကို တားမြစ်ခြင်းငှာ "ပတ္တဓမ္မော" ဟု ထပ်၍ မိန့်တော်မူ၏၊ "ပတ္ထ-ရောက်အပ်ပြီး" ဟူရာ၌လည်း ဉာဏ်ဖြင့် ရောက်ခြင်းမှတစ်ပါး အခြားသော ကိုယ်စိတ်တို့ဖြင့် ရောက်ခြင်းလည်း ရှိသေးသောကြောင့် ထိုအခြားရောက်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းငှာ "ဝိဒိတဓမ္မော" ဟု ထပ်၍ မိန့်တော်မူရပြန်သည်၊ "ဝိဒိတ-သိအပ်ပြီး"ဟူရာ၌ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ သိခြင်းနှင့်လည်း ဆိုင်သောကြောင့် ထိုတစ်စိတ်တစ်ဒေသ သိခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းငှာ "ပရိယောဂါဠှဓမ္မော" ဟု ထပ်ဆင့်၍ မိန့်တော်မူရပြန်သည်၊ "ပရိ-ထက်ဝန်းကျင် + ဩ (အဝ)-အတွင်းသို့ + ဂါဠှ-သက်ဝင်မွှေနှောက်သောအားဖြင့် သိ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "တစ်စိတ်တစ်ဒေသ သိခြင်း မဟုတ်, သစ္စာ ၄ ပါးကို သိထိုက်သမျှ အစွမ်းကုန် သိပြီးဖြစ်သည်" ဟု ဆိုလိုသည်။

တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော။ ။ဘေးရန်အန္တရာယ်များသော ခရီးခဲနှင့် တူသော ၁၆ ပါးသော ဝတ္ထု, ၈ ပါးသော ဝတ္ထုတို့ကို အာရုံပြုသော ဝိစိကိစ္ဆာကို လွန်မြောက်ပြီး ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ ၁၆ ပါးသရုပ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ကခ်ါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ၈ ပါးကား "ဗုဒ္ဓေ ကခ်တိ, ဓမ္မေ, သံဃေ, သိက္ခာယ, ပုဗ္ဗန္တေ, အပရန္တေ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ, ဣဒပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စသမุပ္ပါဒေသု ကခ်တိ" တည်း။

အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ဝိစိကိစ္ဆာကို လွန်မြောက်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်) တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော-မည်၏၊ အသ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ဝိဂတာ-ကင်းသော၊ ကထံကထာ-အဘယ်သို့ပါလိမ့်ဟု ပြောဆိုကြောင်း ဝိစိကိစ္ဆာသည်၊ (အတ္ထိ-၏၊) ဣတိ-ဤသို့ကင်းသော ကထံကထာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ကထံကထာမှ ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ ဝိဂတကထံကထော-မည်၏။

ဝေသာရဇ္ဇပဗ္ဗတ္တောတိ-ကား၊ ဝိသာရဒဘာဝ-ကင်းသော ရွံ့ရှားခြင်း ရှိသူ၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော-ရောက်ပြီ၊ ကတ္ထ-အဘယ်၌၊ (ဝေသာရဇ္ဇပဗ္ဗတ္တော-ကင်းသော ရွံ့ရှားခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သနည်း၊) သတ္ထုသာသနေ-မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌၊ (ဝေသာရဇ္ဇပဗ္ဗတ္တော-ပြီ၊) အသ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ပရော-သူတစ်ပါး ဟူသော၊ ပစ္စယော-စွဲ၍ ဖြစ်ရာသည်၊ ဝါ-ယုံကြည်ထိုက်သူသည်၊ နော-မရှိ၊ ပရသ-သူတစ်ပါး၏၊ သဒ္ဓါယ-သဒ္ဓါကြောင့်၊ (တစ်နည်း၊) ပရသ-သူတစ်ပါးကို၊ သဒ္ဓါယ-

---

ဝိဂတကထံကထော။ ။ပဝတ္တိ-ဝဋ်ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ရာသံသရာ၊ နိဝတ္တိ-ဒုက္ခ၏ ဆုတ်နစ်ရာ (နိဗ္ဗာန်) တို့၌ "ဘယ်လို ဖြစ်ပါလိမ့်, ဒီလို ဖြစ်တာလေလား" စသည်ဖြင့် ပြောဆိုကြောင်း ဝိစိကိစ္ဆာကိုပင် "ကထံကထာ" ဟု ခေါ်၏။ ထိုပုဒ်၏ ပြီးပုံကို ရှေ့ နိဝရဏပဟာနကထာ အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။

ဝေသာရဇ္ဇပဗ္ဗတ္တော။ ။သာရဒသဒ္ဒါသည် ကြောက်ရွံ့ခြင်း အနက်ကို ဟော၏။ ထိုသို့ကြောက်ရွံ့ခြင်း မရှိသူကို "ဝိသာရဒ" ဟု ခေါ်၏။ ဝိဂတော + သာရဒေါ ယသ္မာတိ ဝိသာရဒေါ၊ ဝိသာရဒဿ + ဘာဝေါ ဝေသာရဇ္ဇံ၊ တံ + ပတ္တော (အဓိဂတော-ရပြီ၊) ဣတိ ဝေသာရဇ္ဇပဗ္ဗတ္တော။ [သာရဇ္ဇကရာနံ-ကြောက်ရွံ့သူ၏ အဖြစ် (ကြောက်ရွံ့ခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်သော) ပါပဓမ္မာနံ သုပ္ပဟီနတ္တာ တပ္ပဋိပက္ခေသုစ (ထိုပါပဓမ္မ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော၊) သီလာဒိဂုဏေသု သုပ္ပတိဋ္ဌိတတ္တာ ဝေသာရဇ္ဇံ ဝိသာရဒဘာဝံ ဝေယျတ္တိယံ (ထက်မြက်သူ၏ အဖြစ်သို့) ပတ္တော အဓိဂတော။] ဤဝေသာရဇ္ဇပတ္တသည် အဘယ်အရာ၌ ဖြစ်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၊ သောကြောင့် "သတ္ထုသာသနေ" ဟု ပါဠိတော်၌ မိန့်သည်၊ သတ္ထုသာသနာတော်၌ ယုံမှားခြင်း မရှိဘဲ ခိုင်မြဲစွာ တည်ခြင်းကိုပင် "ဝေသာရဇ္ဇပဗ္ဗတ္တော" ဟု ဆိုလိုသည်။

မုတ်ချက်။ ။ယခုခေတ်၌လည်း မိမိက မရိုးသားဘဲ ခိုးကြောင် ခိုးဝှက် သူတော်ကောင်းယောင် ဆောင်နေသူသည် (သာသနာတော်ကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်နေသူသည်) သူတစ်ပါး၏ စွပ်စွဲမည်အရေးကိုလည်းကောင်း, နောင်တမလွန်အရေးကိုလည်းကောင်း တွေးဈေးကြောက်ရွံ့နေတတ်၏။ ထိုသို့ မဟုတ်သူကား သာသနာတော်ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ရာ၌ လည်းကောင်း, ဤဘဝ နောက်ဘဝအတွက်လည်းကောင်း, ကြောက်ရွံ့စိတ် မရှိဘဲ ရဲရင့်လေသည်။

အပရပ္ပစ္စယော။ ။မိမိကိုယ်တိုင် ဒိဋ္ဌဓမ္မ, ပတ္တဓမ္မ, ဝိဒိတဓမ္မ, ပရိယောဂါဠှဓမ္မ, ဖြစ်ပြီးရကား အပြောကောင်း အဟောကောင်းသော သူတစ်ပါးကြောင့် ယုံကြည်ခြင်း မဟုတ်-ဟု ပြလိုရ၍ "အပရပ္ပစ္စယော သတ္ထုသာသနေ " ဟု မိန့်သည်။ [သတ္ထုသာသနေကို

ယုံကြည်ခြင်းကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤသာသနာတော်၌၊ နာ ဝတ္တတိ-ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ဝါ-ကျင့်သည် မဟုတ်၊ [နာ ဝတ္တတီတိ နာ ပဝတ္တတိ၊ နာ ပဋိပဇ္ဇတိ ဝါ-ဋီကာသစ်။] ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊) အပရပ္ပစ္စယော-မည်၏။ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါကျတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယတ္တာ-ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တာနတ္ထတ္တာစ-ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပါကဋမေव-ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဣတိ-ဤအဖွင့် အစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနီယာ-သုမင်္ဂလဝိလာသိနီ မည်သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ-ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ အမ္မဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ-အမ္မဋ္ဌသုတ်၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော အပရပ္ပစ္စယော ၂ ပုဒ်၏ အာဓာရဟု မှတ်ပါ။] ပစ္စယ၌ "ပတိ + အယ" ဟု ခွဲပါ။ စွဲ၍ဖြစ်ရာ (အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်ရာ) ဟု သဒ္ဒတ္ထ, ယုံကြည်အပ်သူ" ဟု ဝေါဟာရတ္ထ ဟု ဖြစ်၏။ ပရော + ပစ္စယော ပရပ္ပစ္စယော-ယုံကြည်အပ်သော သူတစ်ပါး၊ နတ္ထိ + ပရပ္ပစ္စယော ယဿတိ အပရပ္ပစ္စယော-သာသနာတော်နှင့် မိမိ၏ အကြားခ်ီ ယုံကြည်အပ်သော အခြားလူတစ်ယောက် ရှိသူမဟုတ်၊ သာသနာကို မိမိကိုယ်တိုင် သိ၍ ယုံကြည်သူဖြစ်သည်၊ "နာ ပရသ သဒ္ဓါယ ဝတ္တတိ-မိမိနှင့် ရင်းနှီးသူတစ်ယောက်က ယုံကြည်သောကြောင့် မိမိလည်း လိုက်၍ ယုံကြည်ရသည် မဟုတ်" ဟူလို။

ဋီကာ။ ။အတ္တနာ ပစ္စက္ခတော ဒိဋ္ဌတ္တာ အဓိဂတတ္တာ နာ ပရံ ပစ္စေတိ၊ နာ တဿ ပရော ပစ္စေတဗ္ဗော အတ္ထိတိ အပရပ္ပစ္စယော-သတ္ထုသာသနာဟူသည် အဓိသီလ အဓိစိတ္တ အဓိပညာတည်း။ ထိုသာသနာကို ကိုယ်တိုင် မြင်အပ် သိအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့် (ထိုသာသနာ အတွက်) သူတစ်ပါးကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်စရာ မလိုတော့၊ ထိုပုဏ္ဏားမှာ သာသနာတော်ကို ယုံကြည်မှု အရေးခ်ီ စွဲမှီ၍ ဖြစ်ထိုက် ယုံကြည်ထိုက်သူ အခြားသူ (ကြားလူ) မရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် အပရပ္ပစ္စယဖြစ်သည်။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။ ။နဝဝိဓောပိ လောကုတ္တရဓမ္မော ယေန ယေန အဓိဂတော ဟောတိ၊ တေန တေန (ထိုထိုလောကုတ္တရာတရားကို ရသောပုဂ္ဂိုလ်သည်) ပရသဒ္ဓါယ ဂန္ဓဗ္ဗတံ ဟိတ္မာ (သူတစ်ပါးကို ယုံကြည်ခြင်း-ကိုယ်မိတ်ဆွေက ဆည်းကပ်လို့ မိမိလည်း လိုက်၍ ဆည်းကပ်ခြင်းအားဖြင့် ဆည်းကပ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို စွန့်၍) ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏေန သယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော (မင်ဖိုလ်ရပြီးသောအခါ ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏ်ဖြင့် ကိုယ်တိုင်ပင် သိမြင်ထိုက်၏) ဣတိ သန္ဓိဋ္ဌကော၊ ဓမ္မာနုသတိအဖွင့်၊ ထို၌ ပရသဒ္ဓါယသည် ဤ၌ ပရသ သဒ္ဓါယနှင့် သဘောတူ၏တည်း။

အမ္မဋ္ဌသုတ်ဘာသာဋီကာ ပြီး၏။

၄-သောဏဒဏ္ဍသုတ် ဘာသာဋ္ဌိကာ

၃၀၀။ ဧဝံ မေ သုတံ ၊ပေ၊ အဂ်ေသူတိ-ဧဝံ မေ သုတံ ၊ပေ၊ အဂ်ေသုဟူသော ဤသုတ်သည်၊ ဝါ-ဧဝံ မေ သုတံ ၊ပေ၊ အဂ်ေသု အစအပိုင်းအခြားရှိသော ဤသုတ်သည်၊ သောဏဒဏ္ဍသုတ္တံ-သောဏဒဏ္ဍသုတ်တည်း။ [အဂ်ေသူတိ သောဏဒဏ္ဍသုတ္တံ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို "ကောသလေသူတိ အမ္ဗဋ္ဌသုတ္တံ" တုန်းကအတိုင်း သိပါ။] တတြ-ထိုသောဏဒဏ္ဍသုတ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံကား။ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-ရှေး မဟုတ်သော ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း။ ဝါ-အသစ်ဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း။ အဂ်ေသူတိ (ဧတ္ထ)-ပါဋ္ဌ၌၊ အဂ်ိနာမ-အဂ်ိတို့မည်သည်၊ အဂ်ပါသာဒိကတာယ-လက်, ခြေစသော အဂ်ိတို့၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့ အဂ်ိတို့ဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရာ-ရအပ်သော အခေါ် အဝေါ် ရှိကုန်သော၊ ဇနပဒိနော-ဇနပုဒ်ရှိကုန်သော၊ ဝါ-ဇနပုဒ်၏ အစိုးရဖြစ်ကုန်သော၊ ရာဇကုမာရာ-မင်းသားတို့တည်း၊ တေသံ-ထိုမင်းသားတို့၏၊ နိဝါသော-နေရာဖြစ်သော၊ ဧကောပိ ဇနပဒေါ-ဇနပုဒ်တစ်ခုတည်းကိုလည်း၊ [တစ်နည်း-ဧကော-သည်၊ (သမာနော)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဇနပဒေါ-ကို၊] ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေန-အတင်ရဋ္ဌိသဒ္ဒါအားဖြင့်၊ ဝါ-အတင်ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဂ်ိတိ-အဂ်ိဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ အဂ်ေသု-အဂ်ိဟု ဗဟုဝုစ်အမည်ရသော၊ တသ္မိံ ဇနပဒေ-ထို ဇနပုဒ်၌၊ ("စာရိကံ စရမာနော" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)။

အဂ်ိနာမ ၊ပေ၊ ရာဇကုမာရာ။ ။အဂ်ီယတေ ဉာယတေ သမုဒါယော ဧတေနာတိ အဂ်ီ-အပေါင်း (တစ်ကိုယ်လုံး) ကို သိကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ကိုယ်အဂ်ီအစိတ်သည် အဂ်ီမည်၏။ [အဂ်-ဂမနေဓာတ်, အပစ္စည်း။] ထိုထိုကိုယ်အဂ်ိတို့က ထူးထူးခြားခြား လှုပ်သောကြောင့် "အဂ်ိနိ (လှုပ်သော အဂ်ိတို့သည်) + ဧတေသံ + အတ္ထိ" အရ မင်းသားတို့ကို "အဂ်ိ" ဟု ခေါ်ရသည်၊ အသတ္ထိအနက်၌ ဏပစ္စည်း။

မှန်၏ – အသတ္ထိဟူသည် ရှိကာမတ္တ (ရှိရုံမျှ) မဟုတ်၊ "ပဟူတေ စ ပသံသာယံ" စသည်နှင့် အညီ ပဟူတအနက် ဖြစ်စေ, ပသံသာအနက်စသော အနက်ဖြစ်စေ အနက်အပိုပါဝင်ရသေး၏။ ဤ၌ အတိသယ (သူများထက် သာလွန်သော) အနက်အပိုဝင်သော အသတ္ထိအနက်၌ ဏပစ္စည်းသက်ထားသည်။ [သုန္ဒရဘာဝေန သာတိသယာနိ အဂ်ိနိ ဧတေသံ အတ္ထိတိ အဂ်ီ၊-ဋီကာ။]

တေသံ နိဝါသော။ ။ထိုမင်းသားတို့၏ နေရာဇနပုဒ်ကိုလည်း (တစ်ခုတည်း) ဖြစ်စေကာမူ) မင်းသားတို့၏ အဂ်ိဟူသော ဗဟုဝုစ်နာမည်ကို တင်စားသော အတင်ရုဋ္ဌိအားဖြင့် "အဂ်ိ" ဟု ဗဟုဝုစ်နာမည်ဖြင့် ခေါ်ရသည်၊ ဥပစာရအားဖြင့်ကား ဌာနီမင်းသားတို့၏ အမည်ကို ဌာနဇနပုဒ်၌ တင်စားအပ်သော ဌာနျုပစာရတည်း။ [အကျယ်အဓိပ္ပာယ်ကို အမ္ဗဋ္ဌသုတ်အစ ကောသလေသု ဇနပဒေ အဖွင့်၌ ရှုပါ။]

စာရိကန္တိ-ကား၊ ဣဟာပိ-ဤသောဏဒဏ္ဍသုတ်၌လည်း၊ အတုရိတစာရိကာ ဧစေ၀-အလျင်အမြန် မဟုတ်သော ကြွချီတော်မူခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အနိ၀ဒ္ဓ စာရိကာစ-တစ်စုံတစ်ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် မစပ်ဖွဲ့သော ကြွတော်မူခြင်းကို လည်းကောင်း၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်၏။ [အပိဖြင့် အမွှဋ္ဌသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ပြခဲ့သော အတုရိတစာရိကာ, အနိ၀ဒ္ဓစာရိကာကို ပေါင်း၊ ဣဟာပိ အဓိပ္ပေတာ၊ နှ အမွှဋ္ဌသုတ္တေ ၆၀၊-ဋီကာသစ်။] ကိရ-ချဲ့၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂ၀တော-၏၊ ၀ါ-သည်၊ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ-တစ်သောင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော လောကဓာတ်ကို၊ သြလောကေန္တသ-ကြည့်တော်မူလတ်သော်၊ သောဏဒဏ္ဍော-သောဏဒဏ္ဍမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ဉာဏဇာလဿ-သဗ္ဗညုတညာဏ်တည်းဟူသော ကွန်ယှက်၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ပညာယိတ္ထ-ထင်ရှားပြီ၊ အထ-ထင်ရှားရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂ၀ါ-သည်၊ အယံ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ မယှံ-ငါ၏၊ ဉာဏ ဇာလေ-၌၊ ပညာယတိ-၏၊ အသ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ဥပနိဿယော-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းသည်၊ အတ္ထိ နုခေါ-ရှိလေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိမံသန္တော-စူးစမ်း တော်မူလတ်သော်၊ အဒ္ဒသ-မြင်တော်မူပြီ။

(ကိုး-အဘယ်သို့ မြင်တော်မူသနည်း၊) မယိ-ငါဘုရားသည်၊ တတ္ထ-ထိုဇနပုဒ်သို့၊ ဂတေ-ကြွတော်မူလတ်သော်၊ တေသ-ဤပုဏ္ဏား၏၊ အန္တေ၀ါသိနော-အနီးနေ တပည့်တို့သည်၊ ဒ္ဝါဒသဟိ-၁၂ ပါးကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-အကြောင်းအရာ တို့ဖြင့်၊ ဗြာဟ္မဏသ-၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ဘာသိတ္တာ-ပြော၍၊ မမ-ငါဘုရား၏၊ သန္တိကေ-အထံသို့၊ အာဂန္တုံ-လာခြင်းငှာ၊ ၀ါ-လာခွင့်ကို၊ နှ ဒဿန္တိ-မပေးကြ ကုန်လတ်၊ [လာခြင်း၌ အပြစ်ကို ပြ၍ တားမြစ်သော်အားဖြင့် လာခွင့်ပေးကြ လိမ့်မည် မဟုတ်။] ပန-ထိုသို့ပင် မပေးကြပါသော်လည်း၊ သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ တေသံ-ထိုအနီးနေတပည့်တို့၏၊ ၀ါဒံ-၀ါဒကို၊ (ရှင်ဂေါတမထံ မသွားထိုက်ဟူသော ၀ါဒကို၊) ဘိန္ဒိတ္တာ-ဖျက်၍၊ ဧကူနတိံသာယ-တစ်ခုယုတ် သုံးဆယ်သော၊ အာကာ ရေဟိ-အကြောင်းအရာတို့ဖြင့်၊ မမ-ငါ၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ဘာသိတ္တာ-၍၊ မံ-ငါ ဘုရားကို၊ ၀ါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-ချဉ်းကပ်၍၊ ပဋ္ဌ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိသတိ-မေးလတ်၊ သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ ပဋ္ဌ၀ိသဇ္ဇနပရိယောသာနေ-ပြဿနာ ဖြေဆို ခြင်း၏ အဆုံး၌၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂမိဿတိ-ဆည်းကပ်လတ်၊ ဣတိ-ဤသို့မြင်တော်မူပြီ၊ ဒိသွာ-၍၊ [စာအုပ်တို့၌ "ဒိသွာ" တိုက်ရိုက် ပါ၏၊ မပါသော်လည်း အပိုထည့်နိုင်သည်။] ပဋ္ဌသတဘိက္ခုပရိ၀ါရော-ငါးရာသော ရဟန်း အခြံအရံ ရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) တံ ဇနပဒံ-ထိုအင်္ဂါဇနပုဒ်သို့၊ ပဋိပန္နော-ကြွတော်မူပြီ၊ တေန-ထိုကြောင့်၊ အဂေါ်သု ၊ပေ၊ တဒ၀သရိတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ ဥာနန္ဒတ္ထေရေန၊) ၀ုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ။

ဂဠာယ ၊ပေ၊ တီရေတိ-ကား၊ တသ စမ္ဘာနဂရသ-ထိုစမ္ဘာမြို့၏၊ အဝိဒူရေ-အနီး၌၊ ဂဠာယနာမ-ဂဠာမည်သော၊ ရာဇဂဟမဟေသိယာ-မင်း၏ မြတ်သော မိဖုရားသည်၊ ဝါ-မင်း၏ မိဖုရားခေါင်သည်၊ ခဏိတတ္တာ-တူးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂဠာတိ-ဂဠာဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရာ-ရအပ်သော အခေါ်အဝေါ်ရှိသော၊ ပေါက္ခရဏီ-ရေကန်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ [အကြောင်း မိဖုရား၏ အမည်ကို အကျိုးရေကန်၌ တင်စားသော ကာရဏူပစာအမည်တည်း။] တသာ-ထိုရေကန်၏၊ တီရေ-ကမ်းနား၌၊ သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ နီလာဒိ ပဉ္စဝဏ္ဏကုသုမပဋိမဏ္ဍိတံ - အညိုအစရှိသော ၅ မျိုးသော အဆင်းရှိသော ပန်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ မဟန္တံ-ကြီးသော၊ စမ္ပကဝနံ-စကားတောသည်၊ (အတ္ထိ) ဘဂဝါ-သည်၊ ကုသုမဂန္ဓသုဂန္ဓေ-ပန်းရနံ့တို့ဖြင့် ကောင်းသောနံ့ရှိသော၊ တသ္မိံ စမ္ပကဝနေ-ထိုစကားတောတွင်၊ ဝိဟရတိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တံ-ထိုစကားတောကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဂဠာယ ၊ပေ၊ တီရေတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊) ဝုတ္တံ။

မာဂဓေန ၊ပေ၊ သာရေနာတိ ဇေတ္ထ-ပါင့်၌၊ (အဝယဝတ္ထော-အစိတ်ဖြစ်သော အနက်ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သော ရာဇာ-သည်၊ မဂဓာနံ-မဂဓာဟု ဗဟုဝုစ်အမည်ရသော ဇနပုဒ်၏၊ ဣဿရတ္တာ-အိုးရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မာဂဓော-

---

နီလာဒိပဉ္စဝဏ္ဏကုသုမ။ ။အမရကောသ၌ "စမ္ပကော ဟေမပုပ္ပကော-ရွှေအဆင်းရှိသော ပန်း၊ ဝါ-စကားဝါပန်း" ဟု ရှိ၏၊ ထိုမြို့ကို တည်စဉ်က စမ္ပကပန်းပင်တွေ များစွာရှိသောကြောင့် "စမ္ပာမြို့" ဟု မှည့်ခဲ့ကြ၏၊ [ဌာနီစမ္ပကတို့၏ အမည်ကို ဌာနမြို့၌ တင်စား၍ ဌာနူပစာရအားဖြင့် မှည့်ခဲ့ကြသည်-ဟူလို။] ဤနေရာ၌ အဝါသာ မကဘဲ အဘယ့်ကြောင့် "ပဉ္စဝဏ္ဏကုသုမ" ဟု ဆိုရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ဋီကာ၌ "နီလာသောက (အသောက-အညို) ကဏိကာရ (မဟာလေကား) ကောဝိဠာရ (ပင်လယ်ကသစ်ပန်း) ကုန္ဒ (သင်းခွေပန်း) ရာဇရုက္ခေဟိ (ဝုပန်းတို့ဖြင့်) သမ္မိဿတာယ တံ စမ္ပကဝနံ နီလာဒိပဉ္စဝဏ္ဏကုသုမပဋိမဏ္ဍိတံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ"ဟု အကြောင်းပြသည်၊ ဋီကာသစ်၌ကား ထိုနည်းအပြင် စကားပန်းသည် စကားပွင့်ညို, စကားစိမ်း, စကားနီ, စကားဖြူ, စကားဝါဟု ၅ မျိုးရှိသောကြောင့် "နီလာဒိ ပဉ္စဝဏ္ဏကုသုမ" ဆိုသည်ဟု တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။ သို့သော် "နီလာဒိ ပဉ္စဝဏ္ဏစမ္ပက" ဟု မဆိုဘဲ "ကုသုမ"ဟု ပန်းသာမည ဆိုသောကြောင့် ထိုနည်းကို စဉ်းစားပါ။

ဘဂဝါ ၊ပေ၊ ဝိဟရတိ။ ။မြို့တည်တုန်းက များစွာ ပေါက်လျက်ရှိသော စမ္ပကပန်းပင်တို့သည် နောက်အခါလည်း (ဘုရားရှင် ကြွလာတော်မူချိန်တိုင်အောင်) မျိုးအဆက်ဆက် ဆက်၍ ပေါက်လျက် ရှိနေကြသေးသောကြောင့် "ဘဂဝါ ကုသုမဂန္ဓသုဂန္ဓေ" စသည်ကို အဋ္ဌကထာ မိန့်သည်။ [ဘဂဝါ ကုသုမဂန္ဓ သုဂန္ဓေ စမ္ပကဝနေ ဝိဟရတိတိ ဣမိနာ နာ မာပနကာလေ၀ တသ္မိံ နဂရေ စမ္ပကရုက္ခာ ဥဿန္နာ၊ (မြို့တည်စဉ်ကသာ များသည် မဟုတ်သေး၊) အထခေါ အပရဘာဂေပိတိ ဒသ္သေတိ၊-ဋီကာ။]

မာဂဓမည်၏၊ [“မာဂဓေန-မဂဓဟု ဗဟုဝုစ်အမည်ရသော ဇနပုဒ်၏အစိုးအရ ဖြစ်သော” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။] မဟာတိယာစ-မှားစွာသော၊ သေနာယ-စစ်တပ်နှင့်၊ သမန္နာဂတ္တာ-ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သေနိယော-မည်၏။ [“သေနိယေန-မှားသောစစ်တပ်ရှိသော” ဟု ပေးပါ။] သုဝဏ္ဏ-ရွှေသည်၊ ဗိမ္ဗိတိ-ဗိမ္ဗိမည်၏။ တသ္မာ သာရသုဝဏ္ဏာ သဒိသဝဏ္ဏတာယ-ထိုသို့ကောင်းမြတ်သော ရွှေအဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗိမ္ဗိသာရောတိ - ဗိမ္ဗိသာရဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။

မာဂဓော။ ။ဤပုဒ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို သာမညဖလသုတ် ရာဇာမစ္စကထာ အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ရှေးဆရာတို့ကား “မဂဓာနံ-မဂဓတိုင်းသူ, တိုင်းသားတို့ကို၊ ဣဿရော-အစိုးရသူတည်း” ဟု ပေးကြ၏၊ မဂဓာနံကို ပဋိဂ္ဂါလ်ရအောင်ပေးခြင်းသည် သဗ္ဗော ဂါမော အာဂတောကဲ့သို့ အဘေဒေါပစာကြ၍ ပေးခြင်းတည်း၊ ဣဿရ၏ ယှဉ်ရာ၌ ဆဋ္ဌီကံရှိရမည်ဟု မဆိုသောကြောင့် ထိုအနက်ပေးနည်းကို စဉ်းစားပါ။ စူဠဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား “မဂဓရဋ္ဌဿ ဣဿရော” ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ ရဋ္ဌနှင့် တွဲသောအခါ ရဋ္ဌသဒ္ဒါက ကေဝုစ်ဖြစ်သောကြောင့် သင့်ပါ၏။

သေနိယော။ ။“သေနာ (စစ်တပ်) + ယဿ+အတ္ထိတိ သေနိကော” ဟု ဣဏ ပစ္စည်းဖြင့် မူရင်းတည်း၊ ကကို ယပြု၍ “သေနိယော” ဟု ဖြစ်ရသည်၊ “စစ်တပ်ရှိ” ဟူရာ၌ အနည်းငယ်မျှရှိခြင်းကို မဆိုလို၊ “မှားစွာရှိသော အရှိ” ကို ဆိုလိုသည်ဟု ပြလို၍ “မဟာတိယာ” ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ “ပဟူတေစ ပသံသာယံ” စသောဂါထာနှင့်အညီ ပဟူတအနက် အထူးရှိသော အဿတ္ထိအနက်၌ ဣဏပစ္စည်းဟု ဆိုလိုသည်၊ [အတ္ထိတာ စေတ္ထ ဗဟုဘာဝ ဝိသိဋ္ဌာတိ ဝုတ္တံ မဟာတိယာ သေနာယ သမန္နာဂတတ္တာတိ၊-ဋီကာ။]

ဗိမ္ဗိ။ ။ဝိဓာတ်သည် ကန္တိ (နှစ်သက်ခြင်း) အနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ဝိယတေ-နှစ်သက်အပ်၏၊ ဣတိ ဗိမ္ဗိ၊ ဝိဓာတ်နောင် ဝန်ပစ္စည်း, မုမ်အက္ခရာလာ၊ မန်+ဥ+မ် အနုဗန်တို့ကို ချေ၊ “ဗိမ်ဝ ဟု ဖြစ်၏၊ ဝတို့ကို ဗပြု၊ (ဤ) ကို ရဿပြု၍ “ဗိမ္ဗ-နှစ်သက်ဖွယ်” ဟု ဖြစ်၏၊ “ဗိမ္ဗ+ယဿာတိ ဗိမ္ဗာ, ဗိမ္ဗိ၊” (ဣတ္ထိဇောတက အာပစ္စည်း, ဤပစ္စည်း) ဟု ထောမနိမိဆိုပါ၏၊ ဤနည်းအရ နှစ်သက်ဖွယ်ရှိသောရွှေကို “ဗိမ္ဗိ” ဟု ခေါ်သောကြောင့် “ဗိမ္ဗိတိ သုဝဏ္ဏံ” ဟု ဖွင့်သည်။

ဗိမ္ဗိသာရော။ ။သာရော ဗလေ ထိရံသေ့စ, ဥတ္တမေ သော တိလိင်ကော၊-အဘိဓာန် (၉၃၇) နှင့်အညီ ဤ၌ သာရသဒ္ဒါသည် ဥတ္တမ အနက်ဟောတည်း၊ ဗိမ္ဗိစ+သာ+သာရောစာတိ ဗိမ္ဗိသာရော-ကောင်းမြတ်သောရွှေ၊ ဝိသေသနပရပဒကမ္မဓာရည်း, မရွှေရသာ၊ ထိုရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသောကြောင့် “ဗိမ္ဗိသာရော ဝိယာတိ ဗိမ္ဗိသာရော” ဟု ပြု၍ ထိုမင်းကို ဗိမ္ဗိသာရ” ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် “သာရသုဝဏ္ဏသဒိသဝဏ္ဏတာယ ၊ပေ၊ ဝုစ္စတိ” ဟု ဖွင့်သည်၊ [မူလပံ, စူဠဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ အတ္ထဘောကို “ဗိမ္ဗိ” ဟု ဖွင့်၍ ကောင်းမြတ်သောအတ္ထဘော ရှိသောကြောင့် “ဗိမ္ဗိသာရ” ခေါ်ကြောင်းကို တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။]

၃၀၁-၃၀၂။ (ယေ-အကြင်ဗြာဟ္မဏာ, ဂဟပတိကတို့ကို၊) ဗဟူ-များကုန်သည်၊ [အချို့ စာအုပ်၌ "ဗဟုဗဟူ-များကုန် များကုန်သည်" ဟု ရှိ၏။] ဟုတ္တာ-၍၊ သံဟတာ-ပေါင်းစုအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ-တို့သည်၊) သံယာ-သံယာတို့မည်၏၊ ဧတေသံ-ဤဗြာဟ္မဏာ ဂဟပတိကတို့၏၊ ဧကေကိဿာယ-တစ်ခုတစ်ခုသော၊ ဒိဿာယ-အရပ်၌၊ သံယာ-အစုအဝေးတို့သည်၊ ["သံယော" ဟု ဧကဝုစ်လည်း ရှိ၏။] အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ) ဆယ်-သယ်တို့မည်၏၊ ["သယ်သယ်-လူစု လူဝေးဟူသော အစုအပေါင်းရှိကုန်သည်" ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။] (ယေ-အကြင် ဗြာဟ္မဏာ, ဂဟပတိကတို့သည်၊) ပုဗ္ဗေ-မြို့မှမထွက်မီရှေး၌၊ နဂရသ-၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ (အတွင်းတုန်းက၊) အဂဏာ-အပေါင်းအစု မဟုတ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဗဟိ-မြို့ပြင်ဘက်သို့၊ နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်ပြီး၍၊ ဂဏတ်-အပေါင်းအစု၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ-တို့သည်၊) ဂဏီဘူတာ-ဂဏီဘူတတို့မည်၏၊ ["ဂဏီဘူတာ-ရှေ့၌ အပေါင်းအစု မဟုတ်

ဗဟူ ၊ပေ၊ သံယာ။ ။သံဟတာဖြင့် သံပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်, ရုပစ္စည်း, ဟနကို ယပြု၍ ပြီးသော သံယသဒ္ဒါဖြစ်ကြောင်းကို သိစေ၏။ ["သံဟနညာယဝါရောယော" ဟူသော ကစ္စည်းသုတ်အတိုင်းပင်တည်း။] သံဟညန္တေ-ပေါင်းစုအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ သံယာ၊ ထိုအပေါင်းဟူသည် အနည်းငယ်သော လူအပေါင်း မဟုတ်, များစွာသော လူတို့၏အပေါင်းဟု သိစေလို၍ "ဗဟူ ဟုတ္တာ-အများတို့ဖြစ်၍, အများအဖြစ်ဖြင့်" ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ "အပေါင်း" ဟူသည်လည်း အမြဲရှိနေသော သံယာအပေါင်းမျိုးမဟုတ်, "ယခုမှ စုဝေးမိသော လူစုလူဝေး" ဟု သိစေလို၍ "သံဟတာတိ သန္ဓိပတနဝသေန သံယဋ္ဌိတာ" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။

ဧကေကိဿာယ ဒိဿာယ။ ။ဤစကားအရ "အရပ် ၄ မျက်နှာ၌ လူစုလူဝေးရှိကြသည်" ဟု ထင်ဖွယ်ရှိ၏။ သို့သော် ထိုလူစုလူဝေးသည် မြို့မှထွက်၍ ဘုရားရှင်သီတင်းသုံးရာဘက်သို့ ရှေးရှေ့သွားနေကြသောကြောင့် အရပ် ၄ မျက်နှာ၌ စုမိသည်မဟုတ်၊ သွားနေကြသော လူစုလူဝေးသည် အားလုံးတစ်ပေါင်းတည်း မဟုတ်ဘဲ "ရှေ့တစ်စု, နောက်တစ်စု, အလယ်တစ်စု" စသည်ဖြင့် အစုအစုဖြစ်သောကြောင့် "ဧကေကိဿာယဒိဿာယ" ကို "ဧကေကာယ ပဒေသဘူတာယ (အစိတ်အပိုင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော) ဒိသာယ" ဟု ဋီကာသစ်ဖွင့်သည်။

သံယီ။ ။ထိုလူစုလူဝေးဟူသော အပေါင်းရှိသောကြောင့် ထိုလူတို့ကို "သံယီ" ဟု ခေါ်၏။ သံယီ၌ (ဒဏ္ဍီနော-ဒဏ္ဍီကဲ့သို့) ဗဟုဝစနန္တ ဟု မှတ်ပါ။ ဋီကာ၌ သံယီဝယ် "ပုထုတ္တေ ဧကဝစန-ဗဟုဝုစ်အနက်၌ ဧကဝုစ်ဝိဘတ်သက်ထား၏" ဟူသောစကားကို ဋီကာသစ်က မနှစ်သက်ပါ။

ဂဏီဘူတာ။ ။"အဘူတတဗ္ဘာဝေ ကရာသဘူယောဂေ ဝိကာရာ စီ" ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်, ၄ ကဏ္ဍ (၁၁၉) သုတ်ဖြင့် အဘူတ (ရှေးကမဖြစ်ဘဲ) တဗ္ဘာဝ (ယခုမှထိုအဖြစ်မျိုးဖြင့်ဖြစ်ခြင်း) ဟူသော အနက်၌ စီ (စ်အနုဗန်ရှိသော ဤ) ပစ္စည်းသက်ထားသောကြော

ကုန်သော်လည်း အပေါင်းအစု ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်” ဟု ပေးပါ။]. . . ခတ္တဲ့ အာမန္တေသိတိ (တွေ)-ပါဠိ၌၊ ပုစ္ဆိတပဥ္ဍေ-မေးအပ်သော ပြဿနာတို့ကို၊ ဗျာကရဏာ သမတ္တော-ဖြေဆိုခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ (ဖြေဆိုခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော၊) မဟာ မတ္တော-အမတ်ကြီးကို၊ ခတ္တာ-ခတ္တာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တံ-ထိုအမတ်ကြီးကို၊ အာမ န္တေသိ-ခေါ်၍မေးပြီ၊ အာဂမေန္တုတိ-ကား၊ မုဟုတ္တံ-တမုဟုတ်မျှ၊ ပဋိမာနေန္တု-ဆိုင်းငံ့ကြပါကုန်ဦးလော့၊ မာဂစ္ဆန္တု-မသွားနှင့် ကြပါကုန်လင့်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

“ဂဏီ” ဟု ဖြစ်၏၊ မှန်၏-“ပုဗ္ဗေ နဂရသ္မိ အန္တော အဂဏာ” ဖြင့် အဘူတ (ရှေးကမဖြစ်ခြင်း) အနက်ကို ပြ၏၊ “ဗဟီ နိက္ခမိတ္တာ ဂဏာတံ ပတ္တာ” ဖြင့် တဗ္ဘာဝ (ထိုအပေါင်းအနက်၏အဖြစ်) အနက်ကိုပြသည် ဟု မှတ်ပါ၊ မြို့တွင်းတုန်းက ကိုယ့်အိမ်၌ ကိုယ်နေကြသောကြောင့် အပေါင်း အစု (ဂဏ) မဟုတ်ကြသော်လည်း မြို့ပြင်ရောက်သောအခါ အပေါင်းအစု (ဂဏ) ဖြစ်ကြ သည်-ဟူလို။

ဝိဂ္ဂဟ။ ။“အဂဏာပိ+ဂဏာ ဟုတ္တာ ဘူတာ ဂဏီဘူတာ” ဟု ပြုပါ၊ ဋီကာ သစ်၌ “အဂဏာပိ ဂဏံ ဘူတာ ပတ္တာတိ ဂဏီဘူတာ” ဟု ပြု၏၊ အဋ္ဌကထာနှင့်ညီသကဲ့သို့ ထင်ရသော်လည်း အဘူတနှင့် တဗ္ဘာဝပုဒ်တို့သည် ဝိဘတ်တူရှိ၊ ဖြစ်သောကြောင့် သဒ္ဒါကျမ်း တို့နှင့် မညီပါ၊ အဋ္ဌကထာဖွင့်ကိုလည်း အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့် ဟုသာ ယူသင့်ပါသည်။

ခတ္တဲ့။ ။ရာဇ ရာဇညာဒီနံ ဘဏ္ဍာဂရာ ပုရိသာ ခတာ (မင်း-မင်းမျိုး စသူတို့၏ ဘဏ္ဍာတို့ကို ဖျက်ဆီးဆောင်ယူတတ်သော ယောကျ်ားတို့သည် ခတတို့မည်၏၊) ခဏုဓာတ်, တပစ္စည်း၊ နေသံ တာယနတော ခတ္တာ (ထိုမင်းဘဏ္ဍာကို ဖျက်ဆီးတတ်သောယောကျ်ားတို့ကို စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် ခတ္တာမည်၏၊) ဋီကာ၊ ခတ သဒ္ဒေ ပပဒ တာဓာတ်, ကပစ္စည်း (ဂ်အနုဗန်ရှိသော အပစ္စည်း) ဟု ထောမနိဓိဆိုပ်၏၊ “ခတ္တော” ဟု ဖြစ်သင့်လျက် “ခတ္တာ” ဟု အာကာရန္တပုံလိန် ဖြစ်ရသည်မှာ နိရုတ္တိနည်းတည်း၊ [အာလုပ်အရာ၌ ဂ သံကို ဧပြု၍ “ဘော ပြဟွေ” ကဲ့သို့ “ဘော ခတ္တေ” ဟုလည်း ရှိနိုင်၏၊ ဧ မပြုဘဲ “ဘော ခတ္တာ” ဟုလည်း ရှိ၏။]

မဟာမတ္တော။ ။ထိုခတ္တာမည်သူသည် အခြားသောမင်းတို့က (စုံစမ်းထောက်လှန်း သော အားဖြင့်) မေးအပ်သော ပြဿနာကို မိမိရှင်ဘုရင်မှာ အပြစ်မရှိအောင် ဖြေစွမ်းနိုင်သော ပညာရှိ အမတ်ကြီးတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပုစ္ဆိ တပဥ္ဍေ ဗျာကရဏသမတ္တော မဟာမတ္တော” ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၍, ဋီကာ၌လည်း “သော ဟိ ယတ္ထ ပေသိတော (အကြင်သူထံသို့ စေလွှတ် အပ်၏၊) တတ္ထ ဒေါသံ ပရိဟရန္တော-(အပြစ်ကိုရှောင်လျက်၊) ယုတ္တပတ္တဝသေန (သင့်လျော် လျောက်ပတ်သည့် အနေအားဖြင့်၊) ပုစ္ဆိတမတ္ထံ (မေးအပ်သမျှအကြောင်းအရာကို၊) ဗျာကရဏ သမတ္တော” ဟု ဖွင့်သည်၊ [ကုလာပဒေသာဒိဝသေန (ညွှန်ပြကြောင်း အမျိုးစသည်တို့၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ အာဒိဖြင့် အနွယ်စီးစိမ် ဥစ္စာ ရာထူးဌာနန္တရတို့ကို ယူပါ။) မဟတီ+မတ္တာ ဧတသ္မာတိ မဟာမတ္တော (ကြီးကျယ်သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော အမတ်ကြီး)။]

သောဏဒဏ္ဍဂုဏကထာ

၃၀၃။ နာနာဝေရဇ္ဇကာနန္တိ-ကား၊ နာနာဝိဝေသု-အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဝိရဇ္ဇေသု-စမ္မာပြည်မှ အတူထူးခြားသော တိုင်းပြည်တို့၌၊ [စာအုပ်တို့၌ "ရဇ္ဇေသု" ဟု ရှိ၏။ ဝိသဒ္ဒါ မပါသောကြောင့် မကောင်း။] အညေသု-စမ္မာပြည်မှ အခြားကုန်သော၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ "အညေသု အညေသု" ဟု ဝိစ္ဆာရှိ၏၊ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် "အညေသု" ဆိုလျှင် ပြီးနိုင်သောကြောင့် ဝိစ္ဆာမလိုပါ။] ကာသိကောသလာဒီသု-ကာသိတိုင်း, ကောသလတိုင်း အစရှိကုန်သော၊ ရဇ္ဇေသု-တိုင်းပြည်တို့၌၊ ဇာတာ-မွေးဖွားသော ပုဏ္ဏားတို့တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တေသံ-ထိုပုဏ္ဏားတို့၏၊ တာနိ-ထို အထူးထူးအပြားပြား, မတူထူးခြားသော တိုင်းပြည်ဟူကုန်သော၊ နိဝါသာ-နေရာတို့သည်၊ (သန္တိ-ကုန်၏။) ဝါ-တစ်နည်း၊ တတော-ထိုအထူးထူးအပြားပြား မျိုးသော မတူထူးခြားသော တိုင်းပြည်တို့မှ၊ အာဂတာ-လာသော ပုဏ္ဏားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နာနာဝေရဇ္ဇကာ-နာနာဝေရဇ္ဇကတို့ မည်၏၊ နာနာဝေရဇ္ဇကာနံ-အထူးထူး အပြားပြားမျိုးသော မတူထူးခြားသော တိုင်းပြည်တို့၌ မွေးဖွားကုန်သော၊ ဝါ-တိုင်းပြည်ဟူသော နေရာရှိကုန်သော၊ ဝါ-တိုင်းဖြည်တို့မှ လာကုန်သော၊ တေသံ (ဗြာဟ္မဏာနံ)-တို့၏ ("ပဠမတ္ထာနိ ဗြာဟ္မဏသတာနိ" ဟူသော ပါဠိတော်၌စပ်။)

ကေနစိ ဒေဝ ကရဏီယေနာတိ (ဇ္ဇော)-ဤပါဠိ၌၊ (ဂုဏ္ဍတ္ထံ) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတ္တာ ဒသေမိ) တသ္မိံ နဂရေ-၌၊ ယညာနုဘာဝနတ္ထံဝါ-ယဇ်ကို ခံစားခြင်းအကျိုးငှာ သော်လည်းကောင်း၊ မန္တသဗ္ဗယနတ္ထံဝါ-မန္တန်ကို သရဇ္ဈာယ်ခြင်း အကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဒ္ဒိဟိ-၂ ပါးကုန်သော၊ ကရဏီယေဟိ-ပြုဖွယ်ကိစ္စတို့ကြောင့်၊ ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ သန္နိပတန္တိ-စည်းဝေးတတ်ကြကုန်၏၊ ["ယညာနုဘာဝန" ဟူရာ၌

နာနာဝေရဇ္ဇကာ။ ။နာနာကို "နာနာဝိဝေသု" ဟု ဖွင့်၏၊ တစ်ပြည်နှင့် တစ်ပြည် ကွဲပြားသည်ကို "နာနာ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုပြည်အားလုံးသည်ပင် ဝိသိဋ္ဌာနိ-ဤစမ္မာပြည်မှ မတူထူးခြား ကွဲပြားကုန်သော+ရဇ္ဇာနိ" တို့ မည်၏၊ ဝိရဇ္ဇာနိ ဧဝ (သွတ္ထ၌ ဏပစ္စည်းသက်၍) ဝေရဇ္ဇာနိ [ရှင်ဘုရင် တစ်ယောက်၏ အာဏာပြန့်နှံ့ရာ တိုင်းပြည်တစ်ခုကို ရဇ္ဇဟု ခေါ်၏၊ "ရညော+ဣဒံ ရဇ္ဇံ" ဟုပြု။] ဝေရဇ္ဇအရ "အညေသု ကာသိကောသလာဒီသု" ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ အညေသုဖြင့် ဝိ၏ အနက်ကို ပြ၏၊ သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့် "ဤစမ္မာပြည်မှ မတူထူးခြား ကွဲပြားသော" ဟု ဖြစ်၏။

ဇာတ, နိဝါသ, အာဂတ။ ။ထိုနောက် မွေးဖွားသူဟူသော ဇာတအနက်, ဇာတိ မဟုတ်သော်လည်း နောက်မှ ပြောင်းရွှေ့၍ အမြဲနေသူဟူသော နိဝါသအနက်, ထိုထိုတိုင်းပြည်တို့မှ ဤစမ္မာပြည်သို့ လာကြသူဟူသော အာဂတအနက်, ဤ ၃ နက်တို့၌ ကပစ္စည်းသက်၍ "နာနာဝေရဇ္ဇကာ" ဖြစ်သည်-ဟု ပြလိုသောကြောင့် "နာနာဝိဝေသု ၊ပေ၊ နာနာဝေရဇ္ဇကာ" ဟု မိန့်သည်၊ အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဝိဂြိုဟ်သုံးနည်း ပြုပါ။

ယဇ်ပူဇော်ရာဝယ် တစ်စုံတစ်ခုသောလာဘ်, သို့မဟုတ် စားသောက်ရခြင်းကို ဆိုဟန်တူသည်။] စ-ဆက်၊ တဒါ-၌၊ တသ္မိं နဂရေ-ထိုစမ္ပာမြို့၌၊ ယညော-ယဇ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-အနွယ၊ သောဏဒဏ္ဍသ-သောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏား၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ မန္တသဒ္ဓါယနတ္ထံ-ဌာ၊ ဧတေ-ဤပုဏ္ဏားတို့သည်၊ သန္နိပတိတာ-စည်းဝေးကြကုန်ပြီ၊ တံ-ထိုမန္တသဒ္ဓယန ကိစ္စကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ကေနစိဒေဝဂဏေန ယေနာတိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိ ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

တေ-ထိုပုဏ္ဏားတို့သည်၊ တသ-ထိုသောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏား၏၊ ဂမနံ-သွားခြင်းကို၊ (သွားမည့်အကြောင်းကို၊) သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ စိန္တေသုံ-ကြံကြကုန်ပြီ၊ (ကိုးနည်း၊) အယံ သောဏဒဏ္ဍော-သည်၊ ဥတ္တမပြာဟ္မဏော-သာ၍ကျော်ဇော ထင်ရှားသော ပုဏ္ဏားတည်း၊ ဝါ-မြတ်သော ပုဏ္ဏားတည်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ယေဘုယ္ယေန-များသောအားဖြင့်၊ အညေ-သောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏားမှ အခြားကုန်သော၊ ပြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ သမဏံ ဂေါတမံ-ရဟန်းဂေါတမကို၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂတာ-ဆည်းကပ်ကြကုန်ပြီ၊ အယမေဝ-ဤသောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏားသည်သာ၊ (သရဏံ)၊ နု ဂတော-မဆည်းကပ်သေး၊ သွာယံ-ထိုသောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏားသည်၊ တတ္ထ-ထို ရဟန်းဂေါတမ အထံသို့၊ သစေ ဂမိဿတိ-အကယ်၍သွားအုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဒ္ဓါ-မချွတ်ကေန်၊ သမဏဿဂေါတမဿ-၏၊ အာဝဋ္ဋနိယာ-လှည့်ပတ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ မာယာယ-မာယာဖြင့်၊ အာဝဋ္ဋတော-လှည့်ပတ်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သရဏံ-ဟူ၍၊ ဂမိဿတိ-ဆည်းကပ်လတ္တံ့၊ တတော-ထိုသို့ဆည်းကပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧတဿာပိ-ဤသောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏား၏လည်း၊ ဂေဟဒ္ဓါရေ-အိမ်တံခါးပေါက် အနီး၌၊ ပြာဟ္မဏာနံ-တို့၏၊ အသန္ဓိပါတော-မစည်းဝေး

ဥတ္တမ ပြာဟ္မဏော။ ။အဘိဇန သမ္ပတ္တိယာ-မြတ်သောအမျိုး၌ မွေးဖွားခြင်းဟူသော အဘိဇနဟု ပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း, ဝိတ္တသမ္ပတ္တိယာ-စည်းစိမ် ဥစ္စာ၏ ပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း, ဝိဇ္ဇာသမ္ပတ္တိယာ-ဝေဒကျမ်းတတ်ခြင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥဂ္ဂတတရော-သာ၍ ထင်ရှားသော၊ [ဥတ္တမောဒ္ဓ ဥကို ဥဂ္ဂတ, တမောကို တရဟု ဖွင့်သည်၊ ဤနည်း၌ "ဥဂ္ဂတတမ" ဟု ဆိုလိုလျက် ဂတချေထားသည်။] ဥဠာရောဝါ-(တစ်နည်း) မြတ်သော၊ [ဥတ္တမသဒ္ဒါ ဥဠာရ အနက်ဟော၊] ပြာဟ္မဏော။

အသန္ဓိပါတော။ ။လာဘမစ္ဆေရေန-ဘုရားရှင်အား လျှုဒါန်း၍ သူတို့အား မပေးကမ်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော လာဘ်၌ ဝန်တိုမှုသည်၊ နိပ္ပိဋိတတာယ-ပြင်းစွာနှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသန္ဓိပါတော ဘဝိဿတိ-အစည်းအဝေးမဖြစ်ဘဲ (မစုမိဘဲ) ဖြစ်လိမ့်မည်၊-ဟူလို၊- ဋီကာ၊ ယခုအခါ မိမိတို့ကို ကိုးကွယ်နေကျ ဒါယကာက အခြားပုဂ္ဂိုလ်ကို ကိုးကွယ်သွားသောအခါ ထိုဒါယကာအိမ်သို့ မဝင်မထွက်ဘဲ ရှောင်လွဲကြသကဲ့သို့တည်း။

ခြင်းသည်၊ ဘဝိသတိ-လတ္တံ့၊ [သန္ဓိပါတော-စည်းဝေးခြင်းသည်၊ နှ ဘဝိသတိ-မဖြစ်လတ္တံ့၊ ဤသို့လည်း မူကွဲရှိ၏။] ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေသုံ-ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံပြီး၍၊) ဟန္ဒ-ယခု၊ အသ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ဂမနန္တရာယ်-သွားခြင်း၏အနန္တရာယ်ကို၊ ကရောမ-ပြုကြကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္မန္တယိတ္တာ-သဘောတူတိုင်ပင်ပြီး၍၊ တတ္ထ-ထိုသောဏဒဏ္ဍာပုဏ္ဏား အထံသို့၊ အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ၊ တံ-ထိုသွားခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အထ ခေါ တေ ဗြာဟ္မဏာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

တတ္ထ-ထိုအထခေါ် တေ ဗြာဟ္မဏာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဣမိနာ ပဝေဏိနာတိ-ကား၊ ဣမိနာပိ ကာရဏေန-ဤအကြောင်းလည်း၊ (နှ အရဟတိ-၌စပ်၊) ဧဝံ-သို့၊ ဧတံကာရဏာ-ဤအကြောင်းကို၊ ဝတ္တာ-ပြောဆိုပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အတ္တနော-၏၊ ဝဏ္ဏော-ဂုဏ်ကို၊ ဘည္ဇမာနေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ အတုဿနကသဏ္ဌာနာမ-မနှစ်သက်သော် ဆတ္တာမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ယန္တ-ယခု၊ အသ-ထိုသောဏဒဏ္ဍာပုဏ္ဏား၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ဘဏာမာနာ-ပြောဆိုကုန်လျက်၊ ["ဘဏာနေန" ဟု မူကွဲရှိ၏ မကောင်း။] ဂမနံ-သွားခြင်းကို၊ နိဝါရေဿာမ-တားမြစ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စိန္တေတ္တာ-၍၊ ဘဝံ ဟိ ။ပေ။ သုဏာတောတိ အာဒိနိ-အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏာနိ-အကြောင်းတို့ကို၊ အာဟံသု-ပြောကြကုန်ပြီ။

ဥဘတောတိ-ကား၊ ဒွီဟိ-၂ ဖို့ကုန်သော၊ ပဝေဏီဟိ-အဖို့တို့မှ၊ (သုဏာတော-၌စပ်၊) မာတိတောစ ပိတိတော စာတိ-ကား၊ သောတော-အရှင်၏၊ မာတာ-အမိသည်၊ ဗြာဟ္မဏီ-ပုဏ္ဏားမ အစစ်ပါတည်း၊ မာတု-အမိ၏၊ မာတာ-အမိသည်၊ ဝါ-အဖွားသည်၊ ဗြာဟ္မဏီ-တည်း၊ တဿာပိ-ထိုအဖွား၏လည်း၊ မာတာ-အမိသည်၊ ဝါ-ဘေးမသည်၊ ဗြာဟ္မဏီ-တည်း၊ ပိတာ-အဘသည်၊ ဗြာဟ္မဏော-

---

ဣမိနာပဝေဏေန။ ။အဂိဓာတ် (အင်္ဂါတ်) သည် ဂမန (ဉာဏဂမန-ဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်း) အနက်ကို ဟောတ်၏။ "အဂေါ်တိ ဂမ်တိ ဉာပေတိ-သိစေတတ်၏၊ ဣတိ အင်" ဟု ပြု၍ အကျိုးကို သိစေတတ်သော အကြောင်းကို အင်ဟု ခေါ်ရကာ "ဣမိနာပိ ကာရဏေန" ဟု ဖွင့်သည်၊ "အဂေါ် ဒေသေ ဝပုမ္ဘင်, တထာဝယဝဟေတုသု" ဟူသော အဘိဓာန် (၉၅၆) လာ အနက်တို့တွင် ဟေတုအနက်ဟောတည်း။

ဥဘတော ။ပေ။ ပိတိတောစ။ ။"ဥဘတော သုဏာတော" ဟုသာ ဆိုလျှင် မည်သည့် ၂ ဖို့မှန်း မသိနိုင်, သုဏာတသဒ္ဒါကလည်း "သုဏာတော စာရုဒဿနော" စသော ပါဠိရပ်တို့၌ အရပ်အမောင်း၏ ကောင်းခြင်းကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် မိဘက် ဖဘက် ၂ ဘက်ကို "ဥဘတော" ဟု သိစေလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း, အမျိုးဇာတ်အားဖြင့် သုဏာ ဖြစ်ကြောင်းကို ထင်ရှားစေလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း "မာတိတောစ ပိတိတောစ" ဟု ဆက်၍ပြောကြသည်။

ပုဏ္ဏား အစစ်ပါတည်း၊ ပိတု-အဘ၏၊ ပိတာ-အဘသည်၊ ဝါ-အဘိုးသည်၊ ဗြာဟ္မဏော-တည်း၊ တသာပိ-ထိုအဘိုး၏လည်း၊ ပိတာ-အဘသည်၊ ဝါ-ဘေးသည်၊ ဗြာဟ္မဏော-တည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ မာတိတောစ-အမိဘက်မှလည်းကောင်း၊ ပိတိတောစ-အဘဘက်မှလည်းကောင်း၊ ဥဘတော-၂ ဘက်တို့မှ၊ သုဇာတော-ကောင်းစွာဖြစ်သူပါတည်း၊ သံသုဒ္ဓဂဟဏိတောတိ-ကား၊ တေ-အရှင်၏၊ မာတု-အမိ၏၊ ဂဟဏီ-ဝမ်းတိုက်သည်၊ သံသုဒ္ဓါ-စင်ကြယ်ပါ၏၊ ကုစ္ဆိ-ဝမ်းတိုက်သည်၊ (သံသုဒ္ဓါ-၏၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ပန-အမှာစကားချပ်, ညွှန်လိုက်ဦးအံ့၊ သမဝေပါကိနိယာ ဂဟဏိယာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (မဟာသုဒဿနသုတ် ပါဠိတော်၌၊) ကမ္မဇတေဇောဓာတု-ကံကြောင့်ဖြစ်သော တေဇောဓာတ်ကို၊ ဝါ-ဝမ်းမီးကို၊ ဂဟဏီတိ-ဂဟဏီဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ["သမဝေပါကိနိယာ-အညီအမျှ ကျက်စေနိုင်သော သတ္တိရှိသော၊ ဂဟဏိယာ-ဝမ်းမီးနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံ၏" ဟု ပေးပါ။]

ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါတိ ဧတ္ထ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပိတု-အဘ၏၊ ပိတာ-အဘသည်၊ ပိတာမဟော-ဟ မည်၏၊ (အဘိုးမည်၏။) ပိတာမဟာသ-အဘိုး၏၊ ယုဂံ-အသက် အပိုင်းအခြားတည်း၊ ပိတာမဟယုဂံ-အဘိုး၏ အသက်ပိုင်းအခြား၊ အာယုပ္ပမာဏံ-အသက် အတိုင်းအရှည် (အပိုင်းအခြား) ကို၊ ယုဂန္တိ-ယုဂဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ စ-ဆက်၊ ဧတံ-ဤပိတာမဟယုဂ သဒ္ဒါသည်၊ အဘိလာပ

သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော။ ။ဂဋ္ဌ ဂဏ္ဌာတိ ဓာရေတီတိ ဂဟဏီ-ကိုယ်ဝန်ကိုယူတတ်သော အမိဝမ်းတိုက် (သားအိမ်)။ သံသုဒ္ဓါ+ဂဟဏီ ယဿာတိ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော-စင်ကြယ်သော အမိဝမ်းတိုက်ရှိသူ၊ "စင်ကြယ်" ဟူသည် အခြားယောက်ျားတို့ သွားလာမှု၏ မရှိခြင်းတည်း။ [သံသုဒ္ဓါတိ အနညပုရိသသာဓာရဏာတိ အတ္ထော၊-ဋီကာ၊] "သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော" ဟူသောပါဌ်ဖြင့် "မာတိတော ပိတိတော" အရ မွေးစားသော မိဘမဟုတ်, အမိရင်း အဘရင်း ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်။

သမဝေပါကိနိယာ ဂဟဏိယာ။ ။ဝိပါစနံ-အထူးသဖြင့် ကျက်စေခြင်း၊ ဝါ-အထူးသဖြင့် ချက်ခြင်း၊ ဝိပါကော-ခြင်း၊ ဝိပါကောယေဝ ဝေပါကော၊ သမံ+ဝေပါကော သမဝေပါကော၊ သမဝေပါကော ယဿာ ဂဟဏိယာတိ သမဝေပါကိနီ (ဂဟဏီ)-အညီအမျှ အထူးကျက်စေခြင်းသတ္တိရှိသော ဝမ်းမီး၊ ယထာဘုတ္တံ အာဟာရံ ဂဏ္ဌာတိ-စားအပ်တိုင်းသော အာဟာရကို ယူတတ်၏၊ (မချက်နိုင်၍ စွန့်ပစ်မှုကို မပြုတတ်၊) ဣတိ ဂဟဏီ၊ ကံကြောင့်ဖြစ်သော ဝမ်းမီးတည်း၊ [ဤပါဠိတော်ကား ဂဟဏီသဒ္ဒါနှင့်စပ်၍ ဗဟုသုတအလို့ငှာ အတ္ထုဒ္ဒါရအဖြစ်ဖြင့် ပြအပ်သော ပါဠိသာတည်း။]

ပိတာမဟယုဂါ။ ။ပိတု သဒ္ဒါနောင် ပိတု အနက်၌ အာမဟပစ္စည်းသက်၍ "ပိတာမဟ" ဟု ဖြစ်၏၊ "ပိတု+ပိတာ ပိတာမဟော" ဟု ပြုစေလိုသည်၊ "တံတဒတ္ထေ-ထိုထို အနက်၌၊ ယုဇ္ဈတဒ္ဓံ-ယှဉ်အပ် ယှဉ်နိုင်၏၊ ဣတိ ယုဂံ" အရ လူ၏ အသက်ရှည်ရာကာလ, ဘုရားပွင့်တော်မူရာကာလ စသည်ဖြင့် ထိုထိုအနက်၌ ယှဉ်စပ်၍ သုံးစွဲနိုင်သောကြောင့်

မတ္တာမေဝ-ပြောဆိုအပ်ရိုးဖြစ်သော သဒ္ဒါမျှသာတည်း၊ အတ္ထာတော ပန-အနက်အရကောက်အားဖြင့်ကား၊ ပိတာမဟောယေဝ-အဘိုးသည်ပင်၊ ပိတာမဟာယုဂ်-ဂမည်၏။ တတော-ထိုအဘိုးမှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်၌၊ သဗ္ဗေပိ-နှင်သော၊ ပုဗ္ဗပုရိသာ-ရှေးခဲ့ဖြစ်သော ယောက်ျားတို့ကို၊ ပိတာမဟာဂ္ဂဏောနေဝ-ပိတာမဟာ သဒ္ဒါဖြင့်ပင်၊ ဂဟိတာ-ယူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဤနည်းအားဖြင့်) ("သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော" ၌စပ်)

ကာလအထူး ဟူသောအနက်ကို ယုဂသဒ္ဒါ ဟောဏ၊ ထိုကာလအထူးဟူသည်လည်း ဤနေရာ၌ အသက်ရှည်ရာကာလ ဟူသော အာယုပ္ပမာဏတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ယုဂန္တိ အာယုပ္ပမာဏံ ဝုစ္စတိ" ဟု ဖွင့်သည်။

အဘိလာပမတ္တာမေဝ စေတံ။ ။ပိတာမဟာယုဂဟူသော သဒ္ဒါသည် ထိုခေတ်ကသုံးစွဲရိုး (ပြောရိုး-ဆိုရိုး) အတိုင်း ပြောအပ်သောသဒ္ဒါမျှသာ ဖြစ်၏။ ယခုခေတ်၌ကား ယုဂသဒ္ဒါထည့်၍ သုံးစွဲလေ့မရှိကြ၊ ဘာကြောင့်နည်း-အနက်အရကောက်မှာ ယုဂအနက်မပါဘဲ "အဖိုး" ဟူသော ပိတာမဟာအနက်ကိုသာ ဆိုလိုသောကြောင့်တည်း၊ "ယာဝသတ္တာမာ ပိတာမဟာယုဂါ-အဖိုး ၇ ဆက်တိုင်အောင်" ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "အတ္ထာတော ပန ပိတာမတောယေဝ ပိတာမဟာယုဂံ" ဟု မိန့်သည်၊ [အဘိလပ္ပတိ-အနက်သို့ ရှေးရှုပြောဆိုအပ်၏။ ဣတိ အဘိလာပေါ၊ အဘိလာပေါ-ပြောဆိုအပ်ရိုးသဒ္ဒါ ဟူသော+မတ္တံ-မျှတည်း၊ အဘိလာပမတ္တံ၊ မတ္တာသဒ္ဒါသည် သာမညအနက်ကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့် "မျှ" ဟု ပေးရသည်၊ ဧဝကား သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏတည်း။]

ဋီကာသစ်။ ။ဧတံ ယုဂသဒ္ဒေန အာယုပ္ပမာဏဝစနံ (ယုဂသဒ္ဒါဖြင့် ဤ အာယုပ္ပမာဏကိုဟောခြင်းသည်) ဟု စွဲ၏။ ထို့သို့ စွဲရိုးမရှိပါ၊ ယုဂ သဒ္ဒါက အာယုပ္ပမာဏဟောခြင်းကို ပြောရိုး အဘိလာပမတ္တာဟု ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ ပိတာမဟာယုဂံဟု ယုဂသဒ္ဒါထည့်၍ ဆိုခြင်းကိုသာ ပြောရိုးဆိုစဉ်စကား ဟု ဆိုလိုပါသည်၊ ["အဘိလာပမတ္တာဘောဒေါ စေသ" ဟူသော ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ "တေန သမယေန" အဖွင့်၌ ဧသဖြင့် "ဧကံ သမယံ ယသ္မိံသမယေ, တေန သမယေန" တို့ကို စွဲရပုံကိုသတိပြုပါ။ ထို၌ ဧဝမပါသောကြောင့် မတ္တာသဒ္ဒါသည်ပင် ဧဝအနက်ကို ဟောရသည်။]

တတော ဥဒ္ဓံ ၊ပေ၊ ဂဟိတာ။ ။"သတ္တာမာ ပိတာမဟာယုဂါ" ဟု ဆိုသောကြောင့် ပိတာသည် ပဌမအဆက်, ပိတာမဟာသည် ဒုတိယအဆက်, ဤသို့ ၂ ဆက်သာရသေး၏။ လွန်ပြီးသော အထက်ငါးဆက်ကို အဘယ်သဒ္ဒါဖြင့် ယူရမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "တတော ဥဒ္ဓံ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ လွန်ပြီးသော အထက် ၅ ဆက်ကိုလည်း ပိတာမဟာသဒ္ဒါဖြင့်ပင် ယူပါ-ဟူလို၊ [အဖိုး၏ အဘဖြစ်သော ဘေးကို ဖလူပစာရအားဖြင့် ပိတာမဟာသဒ္ဒါသည် ဟော၏။ ထိုဘေး၏ အဘဖြစ်သော ဘီကို ပရမ္ပရူပစာရအားဖြင့် ပိတာမဟာသဒ္ဒါသည် ဟော၏။ ထိုမှအထက် ဘင်-ဘောင်-ဘောတို့ကိုလည်း ပရမ္ပရူပစာရအားဖြင့်ချည်း ပိတာမဟာသဒ္ဒါက ဟောနိုင်၏ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ဋီကာသစ်ဝယ် "တဒဝသေသာ ပုဗ္ဗကာ ဆ ပုရိသာ" ဟု တွေ့ရ၏။ အဘ အဘိုးဟု ၂ ဆက်ရပြီးဖြစ်သောကြောင့် အထက်၌ ၆ ဆက်မလို, ၅ ဆက်သာ လိုသည်။]

ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ သတ္တမော-၇ ဆက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ပုရိသော-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ-ထိ ၇ ဆက်မြောက် ယောက်ျားတိုင်အောင်၊ သံသုဒ္ဓ ဂဟဏိကော-ကောင်းစွာ စင်ကြယ်သောအမိဝမ်းတိုက် ရှိပါ၏။

အထဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ (ယာဝ-လောက်၊ သတ္တမော-၇ ယောက်မြောက်ဖြစ်သော၊ ပုရိသော-သည်၊ အတ္ထိ၊ တာဝ-ထိ ၇ ယောက်မြောက်ယောက်ျားတိုင်အောင်၊) ဇာတိဝါဒေန-ဇာတ်ကိုစွဲ၍ ပြောဆိုကြောင်းစကားကြောင့်၊ အက္ခိတ္တော-မပယ်မြစ်အပ်ပါ၊ ဝါ-အပယ်မခံခဲ့ရပါ၊ အနုပကုဋ္ဌော-မဆဲရေးအပ်ပါ၊ ဝါ-အဆဲမခံခဲ့ရပါ၊ ဣတိ-ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (ဒဿေန္တိ-နှ၏။) [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ဒဿေတိ" ဟု ရှိ၏၊ "ပြာဟ္မဏာ" ဟု ကတ္တားထည့်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့်

သတ္တမော ပုရိသော။ ။ပိတာမဟာအရ ယောက်ျားဖြစ်သော အဖိုးကိုသာ ယူသောကြောင့် "ယာဝ သတ္တမော ပုရိသော" ဟု ဆိုသည်၊ ထို့သို့ဆိုရာ၌ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသ (မြတ်သောယောက်ျားကို ညွှန်ပြသော) နည်းဟု မှတ်၍ အမိ-အဖွား-ဘေးမ-ဘီမ-ဘင်မ-ဘောင်မ-ဘောမဟူသော ၇ ဆက်ကိုလည်း ယူပါ၊ ဤသို့ အမိဘက်ပါယူမှလည်း "ဥဘတော သုဇာတော မာတိတောစ ပိတိတောစ" ဟူသော ပါဠိတော်ကိုလည်း ပြီးစေရာ (ထောက်ခံရာ) ရောက်သည်၊ [ပုရိသဂ္ဂဟဏံ စေတ္တ (ပိတာမဟယုဂါ၌ ပိတာမဟာသဒ္ဒါကို) ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသေန ကတံတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဧဝံ ဟိ မာတိတောတိ ပါဠိဝစနံ သမတ္ထိတံ ဟောတိ၊-ဋီကာသစ်။]

အဋ္ဌကထာမှ အလွတ်နည်း။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ပုရိသကိုသာ ဖွင့်ထားသောကြောင့် မိန်းမဘက်ကိုယူနိုင်အောင် ဥက္ကဋ္ဌနည်းဟု ဆိုရသည်၊ "မာတာစ+ပိတာစ ပိတရော" ဟု ဝိရူပေကသေသပြုလျှင်ကား ပိတုအရ အမိပါရ၍, ပိတာမဟတို့အရ ပိတာမဟီ (အဖွား) စသူတို့ကိုပါရသောကြောင့် ဥက္ကဋ္ဌနည်း ကြံဖွယ်မလိုတော့၊ ဤနည်း၌ ယုဂသဒ္ဒါလည်း "အစုံ" အနက်ဟောတည်း၊ တစ်စုံမက, ၇ စုံလုံးရအောင် "ယုဂံစ+ယုဂံစ ယုဂံ" ဟု ဧကသေသ်ပြု။ [အဘိဓာန် (၈၈၂) ၌ "ကပ္ပဋ္ဌယုဂလေ ယုဂံ" ဟု နပုလ္လိန်ရှိ၏၊ အဋ္ဌကထာ၌လည်း "ယုဂံတိ ၊ပေ၊ ပိတာမဟယုဂံ" ဟု နပုလ္လိန်ရှိ၏၊ ဋီကာတို့၌ "ယုဂေါ" ဟု ပုလ္လိန်တွေ့ရ၏၊ ဤနည်းအလိုအားဖြင့် "သတ္တမော-၇ ဆက်မြောက်ဖြစ်သော၊ ယာဝပိတာမဟယုဂါ-ဘိုး, ဘွား အစုံတိုင်အောင်" ဟု အနက်ပေးပါ။]

ဧဝံ ၊ပေ၊ ဇာတိဝါဒေန။ ။"ယာဝ သတ္တမော ပုရိသော, တာဝ" ဖြင့် သတ္တမာ၌ သွာဝိဘတ်၏ အဘိဝိဓိ အဝဓိအနက်ကို ပြ၏၊ ပိတာမဟယုဂါ၌လည်း ယုဂါအတွက် အနက်မှာ လိုရင်းမဟုတ်၊ ပိတာမဟ (ယောက်ျား) အနက်သာ ပဓာနဟု ပြသည်၊ ယောက်ျား ၇ ဆက်တိုင်အောင်, "ယောက်ျား ၇ ဆက်ကိုအတွင်းပြု၍" ဟူလို၊ ဤပုဒ်ကို သံသုဒ္ဓ ဂဟဏိကောနှင့် စပ်ပုံကို ပဌမပြု၍, အထဝါဖြင့် "အက္ခိတ္တော အနုပကုဋ္ဌော" ၌ စပ်ပုံကို ဒုတိယပြ၏၊ ထို့သို့ပြသဖြင့် "ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ" သည် ရှေ့ကိုလည်းကောင်း, နောက်ကိုလည်းကောင်း ၂ ဖက်ငဲ့သော "ကာကောလောကနနည်း" ဟု ပြသည်၊ [ဣဒံ ကာကာပေက္ခနမိဝ ဥဘယတ္ထ သမ္ဘန္ဓံ ဂတန္တိ အာဟ ဧဝံတိ အာဒိ၊-ဋီကာသစ်။]

ဗဟုဝုစ်ရှိမှ ကောင်းမည်၊] အက္ခိတ္တောတိ-ကား၊ ဧတံ-ဤသို့ကို၊ အပနေထ-ပယ်ကြကုန်၊ ဣမိနာ-ဤသူဖြင့်၊ ကိं-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ အက္ခိတ္တော-မပယ်မြစ်အပ်ပါ၊ အနုဝက္ခိတ္တော-အောက်၌ မချအပ်ပါ၊ အနုပကုဋ္ဌောတိ-ကား၊ နှ ဥပကုဋ္ဌော-မဆဲရေးအပ်ပါ၊ အဏ္ဏောသံဝါ-ဆဲရေးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ နိန္ဒံဝါ-ကဲ့ရဲ့ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ နှ လဒ္ဓပုဗ္ဗော-ရှေးဦးမရအပ်ပါ၊ ဝါ-မရအပ်ဘူးပါ၊ ကေန ကာရဏေန-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (အက္ခိတ္တော-နည်း၊ အနုပကုဋ္ဌော-နည်း၊) ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဇာတိဝါဒေန-ဇာတ်ကို ပြောဆိုကြောင်းစကားကြောင့်၊ (အက္ခိတ္တော-အပ်ပါ၊ အနုပကုဋ္ဌော-အပ်ပါ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊)

အက္ခိတ္တော။ ။ခိပဓာတ်သည် ပစ်ပယ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ ခိပိယိတ္တာတိ ခိတ္တော၊ နှ+ခိတ္တော အက္ခိတ္တော၊ "အပနေထ ဧတံ, ကိं ဣမိနာ" ကား ပစ်ပယ်ပုံအခြင်းအရာကို ပြသော အာကာရ ဝါကျတည်း၊ [သဒ္ဓထာလိပါကာဒီသု-ကုဋ္ဌီးထမင်းပွဲ, အိုးကြီးအိုးငယ်တို့ဖြင့် ချက်၍ ကျွေးရာ မင်္ဂလာထမင်းစားပွဲ စသည်တို့၌၊ နှ အဝက္ခိတ္တော-အောက်၌ ချမထားအပ်၊ နှ ဆဒ္ဓိတော-မစွန့်ပယ်အပ်၊-ဋီကာ၊. . . သဒ္ဓထာလိပါကတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အမွှဋ္ဌသုတ် ခတ္တိယသေဋ္ဌ ဘာဝ အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အနုဝက္ခုဋ္ဌော။ ။ဥပ+ကုသဓာတ်သည် ဆဲရေးခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ဥပက္ကောသိယိတ္တာတိ ဥပက္ကုဋ္ဌော နှ+ဥပက္ကုဋ္ဌော အနုပက္ကုဋ္ဌော၊ " နှ အဏ္ဏောသံဝါ နိန္ဒံဝါ လဒ္ဓပုဗ္ဗော" ကား အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်တည်း။

ဇာတိဝါဒေန။ ။နာဝိဘာတ်သည် ဟိတ်အနက်၌သက်၏ ထို့ကြောင့် "ကေန ကာရဏေန-ဘာ့ကြောင့် အက္ခိတ္တ အနုပက္ကုဋ္ဌဖြစ်သနည်း" ဟု ပုစ္ဆာထုတ်သည်၊ ဤသူသည် ဟီနဇာတ်ရှိသူတည်း၊ ဤထမင်းစားပွဲ၌ ထိုသူကို မပါစေနှင့်၊ ထိုသူပါလျှင် ငါတို့မလိုက်နိုင်၊ ဤသို့ဇာတ်နှင့်စပ်သောဝါဒကြောင့် အပယ်မခံရ, ရန်ဖြစ်သောအခါလည်း အဆဲမခံရ-ဟူလို၊ [ဇာတိ ဝါဒေနာတိ ဟေတုမှိ ကရဏဝစနန္တိ ဒသေတုံ ကေနကာရဏေနာတိအာဒိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

မုတ်ချက်။ ။ဧတ္ထ စ ဥဘတော ၊ပေ၊ ပိတာမဟယုဂါတိ ဧတေန ဗြာဟ္မဏသဟယောနိဒေါသာဘာဝေါ (အမိယောနိ၏ အပြစ်မရှိကြောင်းကို) ဒဿိတော၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း၊) သံသုဒ္ဓဂဟဏိကဘာဝဒဿနတော (စင်ကြယ်သော အမိဝမ်း (သားအိမ်) ရှိကြောင်းကို ပြခြင်းကြောင့်တည်း၊) [ထိုသားအိမ်၌ အဘ၏ သုက်သွေးမှတစ်ပါး အခြားလင်ငယ်၏ သုက်သွေးနှင့် မရောစပ်သည်ကို "စင်ကြယ်သော သားအိမ်" ဟု ဆိုသည်၊] အက္ခိတ္တောတိ ဣမိနာ ကြိယာ ပရာဓေဘာဝေါ (ကိုယ်မှု နှုတ်မှု အပြစ်မရှိကြောင်းကို) ဒဿိတော၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း) ကြိယာ ပရာဓေန ဟိ သတ္တာ ခေပံ (ပစ်ပယ်ခံရခြင်းသို့) ပါပုဏန္တိ၊ (ထို့ကြောင့်တည်း၊) အနုပက္ကုဋ္ဌောတိ ဣမိနာ အယုတ္တသံသဂ္ဂါဘာဝေါ (မသင့်တော်သူတို့နှင့် အပေါင်းအသင်း မရှိကြောင်းကို) ဒဿိတော၊ အယုတ္တသံသဂ္ဂံ ဟိ ပဋ္ဌိစ္စ သတ္တာ အဏ္ဏောသံ လဘန္တိ၊-ဋီကာ။

ဣတိပိ-ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဧသော-ဤသူသည်၊ ဟိနဇာတိကော-ယုတ်ညံ့သောဇာတ်ရှိ၏၊ ဣတိ ဧဝရူပေန-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဝစနေန-စကားကြောင့်၊ (အက္ခိတ္တောဿ, အနုပကုဋ္ဌော၊) ဣတိ အတ္ထော။

အမ္ဘောတိ-ကား၊ ဣသရော-သူတစ်ပါးကို လွှမ်းမိုးအုပ်စိုးနိုင်ပါ၏၊ မဟာဒ္ဓနောတိ-ကား၊ မဟာတာ-များစွာသော၊ ဓနေန-ဥစ္စာနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံပါ၏၊ (ဗဟုဇ္ဈိဟိသမာသ်ကို ပြသည်၊) ဟိ-မှန်၊ ဘဝတော-အရှင်၏၊ ဂေဟေ-အိမ်၌၊ ပထဝိယံ-မြေ၌၊ ပံသုဝါလိကာဝိယ-မြေမှုန့် သဲတို့ကဲ့သို့၊ ဓနံ-သည်၊ ဗဟု-များပါ၏၊ ပန-ဗျတိရိတ်ကား၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ အဓနော-ဥစ္စာမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဘိက္ခာယ-ထမင်းတောင်းခြင်းအားဖြင့်၊ ဥဒရံ-ဝမ်းကို၊ ပူရေတ္တာ-ပြည့်စေ၍၊ ယာပေတိ-မျှတရရှာ၏၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒသ္သေန္တော-ပြကြကုန်၏၊ မဟာဘောဂေါတိ-ကား၊ ပဠကာမဂုဏဝသေန-၅ ပါးသော ကာမဂုဏ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မဟာဥပဘောဂေါ-များစွာသောအသုံးအဆောင်ရှိပါ၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ယံယံဂုဏံ-အကြင်အကြင် ဂုဏ်ကို၊ ဝဒန္တိ-နှ၏၊ တဿတဿ-ထိုထိုဂုဏ်၏၊ ပဋိပက္ခဝသေန-ဆန့်ကျင်ဘက်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဘဂဝတော-၏၊ အဂုဏဝေါ-ဂုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုသာ၊ ဒဿေမ-ပြကြကုန်၏၊ ဝါ-ပြရာရောက်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာနာ-မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝဒန္တိ-နှ၏။

အဘိရူပေါတိ-ကား၊ အညေဟိ-ကုန်သော၊ မနုဿေဟိ-လူတို့ထက်၊ အဘိရူပေါ အဓိကရူပေါ-လွန်ကဲသော အဆင်းရှိပါ၏၊ ဒဿနီယောတိ-ကား၊ ဒိဝသမ္ပိ-တစ်နေ့ပတ်လုံးလည်း၊ ပဿန္တာနံ-ကြည့်ရှုသူတို့၏၊ (တိတ္တိ - ၌စပ်၊) အတိတ္တိ

အမ္ဘော ဣသရော။ ။လော်ကဋ္ဌ ဣသရ (အစိုးရ) ဖြစ်သူသည် အမှု-ပစ္စည်းဥစ္စာလည်း ပေါများ၏၊ ထိုသို့ပေါများမှုလည်း သူတစ်ပါးအပေါ်၌ လွှမ်းမိုးအုပ်စိုးနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် အမှုကို "ဣသရ" ဟု ပရိယာယ်အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊ [ဣသရောတိ အာဓိပတေယ္ယ သံဝတ္တနိယ ကမ္မဗလေန (အစိုးရသူ၏အဖြစ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော ကံ၏အစွမ်းကြောင့်) ဤသနသီလော-လွှမ်းမိုးအုပ်စိုးခြင်း အလေ့ရှိသူတည်း၊ ထိုထိုကံက အစိုးရအောင် ဖြစ်စေနိုင်လျှင် ပစ္စည်းဥစ္စာပေါအောင်လည်း ဖြစ်စေနိုင်မည်သာတည်း၊ သာပနဿ ဣသရတာ. ဝိဘဝသမ္ပတ္တိပစ္စယာ (ကြောင့်) ပါကဋာ ဇာတာတိ အမှုတာပရိယာယဘာဝေနေဝ ဝဒန္တော အမ္ဘောတိ ဣသရောတိ အာဟ၊-ဋီကာ။]

အဘိရူပေါ ၊ပေ၊ ပါသာဒိကော။ ။အဘိကို "အဓိက" ဟု ဖွင့်သည်၊ "အဓိက+ရူပံ ယဿာတိ အဘိရူပေါ" ဟု ပြု၊ ဒဿနီယောဋ္ဌ ဒိဿဓာတ်, အနီယပစ္စည်းတည်း၊ အနီယပစ္စည်းသည် အရဟအနက် ယောဂ္ဂအနက်ကို ဟောဇ-ဟု ပြလို၍ "ဒဿနယောဂ္ဂေါ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ပဿိတဗ္ဗောတိ ဒဿနီယော" ဟု ပြု၊ ဋီကာ၌ "ဒဿနံ အရဟတိ" ကား အနီယပစ္စည်း၏ အနက်ပြတည်း၊ (တစ်နည်း) အရဟတိအနက်၌ ဣယပစ္စည်းသက်၍ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်

ကရဏတော-တင်းတိမ်ခြင်းကို မပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-မတင်းတိမ်ခြင်းကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒဿနယောဂေါ-ကြည့်ရှုခြင်းကို ထိုက်၏၊ ဒဿနေနေဝ-မြင်ရခြင်းဖြင့်ပင်၊ စိတ္တပသာဒဇနနတော-စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါသာဒိကော-စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်ပါ၏။

သုန္ဒရဘာဝေါ-ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပေါက္ခရတာ-ပေါက္ခရတာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဝဏ္ဏာသ-အဆင်း၏၊ ပေါက္ခရတာ-ကောင်းသည်၏အဖြစ်တည်း၊ ဝါ-လှခြင်းတည်း၊ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ-အဆင်း၏ ကောင်းသည်၏အဖြစ်၊ (အဆင်းလှခြင်း၊) တာယ ဝဏ္ဏာသမ္ပတ္တိယာ-ထိုအဆင်း၏ သမ္ပတ္တိနှင့်၊ ယုတ္တော-ယှဉ်ပါ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ဝါဒန္တရဝိသေသကား၊ ပေါရာဏာ-ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်၊ အာဟု-ဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ကိုး-ကုန်သနည်း၊) သရီရံ-ကိုယ်ကို၊ ပေါက္ခရန္တိ-ပေါက္ခရဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ ဝဏ္ဏမေဝ-အဆင်းကိုပင်၊ ဝဏ္ဏံ (တိ)-ဟူ၍၊ (ဝဒန္တိ)၊ ဣတိ (အာဟု-နှင်ပြီ၊) တေသံ-ထိုရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့၏၊ မတေန-အလိုအားဖြင့်၊ ဝဏ္ဏောစ-အဆင်းလည်း၊ ပေါက္ခရဉ္စ-ကိုယ်လည်း၊ ဝဏ္ဏပေါက္ခရာနိ-အဆင်း, ကိုယ်တို့၊ တေသံ-ထိုအဆင်း, ကိုယ်တို့၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သန့်ရှင်းခြင်း, သဏ္ဌာနသမ္ပတ္တိဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ-အဆင်း, ကိုယ်တို့၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သန့်ရှင်းခြင်း, သဏ္ဌာန သမ္ပတ္တိဖြစ်ခြင်း၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်

ဖြစ်သည်-ဟု တစ်နည်းပြသည်၊ ထိုအလို "ဒဿနံ အရဟတိတိ ဒဿနိယော" ဟု ပြုပါ၊ နိဋ္ဌလည်း ရဿရှိပါစေ၊ ပသာဒဇနနတောကိုကြည့်၍ "ပသာဒဇနေတိတိ ပါသာဒိကော" ဟု ဇနေတိတद္ဓိတ် ဏိကပစ္စည်း-ဟု ကြံသင့်သော်လည်း ဋီကာ၌ "ပသာဒံ အာဝဟတိတိ ပါသာဒိကော" ဟု ပြု၏၊ "သူတစ်ပါး၏ကြည်ညိုခြင်းကို မိမိအပေါ်သို့ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်လာအောင် ဆွဲဆောင်နိုင်သည်" ဟူလို။

ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ။ ။ပေါက္ခရံ ပဒုမေ ဒေဟေ" စသော အဘိဓာန် (၈၂၇) လာ အနက်တို့တွင် ပေါက္ခရသဒ္ဒါသည် သုန္ဒရတ္တ အနက်၌ ထင်ရှားသော အထင်ရှင်သဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပေါက္ခရတာ ဝုစ္စတိ သုန္ဒရဘာဝေါ" ဟု ဝုစ္စတိသဒ္ဒါဖြင့်ဖွင့်သည်၊ ထို့နောက် အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဝဏ္ဏနှင့်တွဲ၍ "အဆင်း၏ သမ္ပတ္တိ (လှပခြင်း)" ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ အဋ္ဌကထာ၌ ယုတ္တောကား သမန္နာဂတောဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း။

ပေါရာဏာ ပန။ ။ဤနည်း၌ကား ပေါက္ခရသဒ္ဒါသည် "ကိုယ်" ဟူသောအနက်၌ ထင်ရှားသော အထင်ရှင်သဒ္ဒါတည်း၊ [ပုသ-ပေါသနေဟူသော ဓာတ်, ခရပစ္စည်းဖြင့် သကို ကပြု, ဥကို သြပြု၍ "ပေါက္ခရ" ဟု ပြီးစေကြ၏၊ ပေါသီယတိတိ ပေါက္ခရံ-မွေးမြူအပ်သော ကိုယ်၊] ဝဏ္ဏံ၌ ပေါက္ခရသဒ္ဒါနှင့် ဆက်သွယ်သော သမ္ဗန္ဓအနက်ကို တားမြစ်လို၍ "ဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏမေဝ" ဟု ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ ["ဝဏ္ဏံစ ပေါက္ခရဉ္စ" ဟု အချီစာအုပ်၌ ရှိ၏၊ ဝဏ္ဏသဒ္ဒါ အဘိဓာန်၌ ပုံလိန်ရှိသည်။]

ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယာတိ (ပဒသ)-၏၊ ဥတ္တမေန-မြတ်သော၊ ပရိသုဒ္ဓေန-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော၊ ဝဏ္ဏေနစေဝ-နှင့်လည်းကောင်း၊ (ဥတ္တမာယ-သော၊) သရီရသဏ္ဌာန သမ္ပတ္တိယာစ-ကိုယ်သဏ္ဌာန်၏ သမ္ပတ္တိဖြစ်ခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ ("သမန္နာဂတော" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

ဗြဟ္မဝဏ္ဏီတိ-ကား၊ သေဋ္ဌဝဏ္ဏီ-မြတ်သော အဆင်းရှိပါ၏၊ ပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏေ သုပိ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော အဆင်းရှိသူတို့တွင်လည်း၊ သေဋ္ဌေန-မြတ်သော၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေန-ရွှေအဆင်းနှင့် တူသောအဆင်းနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံပါ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဗြဟ္မဝစ္ဆသီတိ-ကား၊ မဟာဗြဟ္မုနော-မဟာဗြဟ္မာ၏၊ သရီရသဒိသေနေဝ- ကိုယ်ရောင်နှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သရီရေန-ကိုယ်ရောင်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပါ၏။

ပရိသုဒ္ဓေန ဝဏ္ဏေန။ ။ဘာဝသဒ္ဒါသည် (သဒ္ဒထုံးစံအတိုင်း) သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ် အနက်ကို ဟော၏။ ဝဏ္ဏ-ပကာသနေ (ထင်ရှားပြခြင်း) အနက်၌ ဖြစ်၏။ မှန်၏-အဆင်းသည် တည်ရာဒြဝိကို ထင်ရှားပြစွမ်းနိုင်သောသတ္တိ (သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်) ရှိ၏၊ ထိုသတ္တိကား သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သောဂုဏ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝဏ္ဏတာအရ "ပရိသုဒ္ဓေနဝဏ္ဏေန" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥတ္တမေနကား ပရမာယ၏ အဖွင့်တည်း၊ ဤအလို "ဝဏ္ဏတာ-အဆင်း၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သောဂုဏ်တည်း" ဟု အနက်မှတ်ပါ။

သရီရသဏ္ဌာနသမ္ပတ္တိယာ။ ။ပေါက္ခရ (ကိုယ်) ဟူသည် မျက်စေ့-နား-နှာ အင်္ဂါလက်-ခြေတို့ကို ပေါင်းစပ်ထားအပ်သော အပေါင်းတည်း၊ ထိုအပေါင်း တစ်ကိုယ်လုံး၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကိုယ်ဟု ဆိုအပ်လောက်အောင် ကောင်းသော ဂုဏ်အင်္ဂါကား ထိုလက်ခြေစသော ပုံသဏ္ဌာန်တို့၏ သမ္ပတ္တိဖြစ်ခြင်း (လှပခြင်း) တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပေါက္ခရတာကို "သရီရသဏ္ဌာနသမ္ပတ္တိ" ဟု တာပစ္စည်း၏ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်အနက်ကိုဖွင့်သည်၊ ဤ၌လည်း "ဥတ္တမာယ" ဟု လိန်ပြင်၍ လိုက်ပါစေ၊ [သမ္ပတ္တိယာကို နောက်သမန္နာဂတောဌ၌ စပ်ရမည် ဖြစ်၍ "သမ္ပတ္တိ-ပြည့်စုံခြင်း" ဟု မပေးရ၊ လှပခြင်းကို သမ္ပတ္တိဟု ဆိုလိုသည်။]

ဗြဟ္မဝတ္တီ။ ။ဗြဟ္မသဒ္ဒါသည် သေဋ္ဌ အနက်ဟောတည်း၊ အဆင်းတို့တွင်လည်း ရွှေအဆင်းသည် အသာဆုံးဖြစ်၏၊ ဘုရားရှင်-စကြာမင်းတို့သည် ရွှေအဆင်း ရှိကြ၏၊ ထို့ကြောင့် သေဋ္ဌေနကို "သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေန" ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ "ပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏေသုပိ" ကား "ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတော" တုန်းက "ဝဏ္ဏတာ" အရ ပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏနှင့် ပြည့်စုံကြောင်းကို ပြခဲ့ပြီဖြစ်၍ "ပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏေသုပိ" ဟု ထို စကားကို ပြန်၍ ညွှန်းသည်။

ဗြဟ္မဝစ္ဆသီ။ ။ဝစ္ဆသ သဒ္ဒသည် ကိုယ်၏ အရောင်အနက်ဟောဟု ဖွင့်ကြ၏၊ [ယသ္မာ ပန ဝစ္ဆသသဒ္ဒေါ သရီရာဘော ပဝတ္တတိ၊ တသ္မာ ဗြဟ္မဝစ္ဆသီတိ ဥတ္တမသရီရာဘော-မြတ်သော ကိုယ်ရောင်ရှိ၏၊ သုဝဏ္ဏာဘော ဣစ္စေဝ အတ္ထော၊ (ရှေ့ဗြဟ္မဝဏ္ဏီပုဒ်၏ အနက်

အခုဒ္ဒါဝကာသော ဒဿနာယာတိ-ပါဠိဖြင့်၊ (ဒီပေန္တိ-ဌ်စပ်၊) ဘောတော-အရှင်၏၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊ ဒဿနာယ-ကြည့်ရှုခြင်းငှာ၊ ဝါ-ကြည့်ရှုဘို့ရာ၊ ["အချို့စာအုပ်၌ "ဒဿနသ" ဟု ပြင်ထား၏၊ ပါဠိတော်အတိုင်း "ဒဿနာယ" ကရှင်းပါသည်။] သြကာသော-အရပ်သည်၊ နု ခုဒ္ဒကော-မသေးသိမ်ပါ၊ မဟာ-ကြီးကျယ်ပါ၏၊ တေ-အရှင်၏၊ သဗ္ဗာနေဝ-အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အင်္ဂ-ပစ္စင်္ဂါနိ-အင်္ဂါကြီးငယ်တို့သည်၊ ဒဿနီယာနေဝ-ရှုချင့်စဖွယ် တင့်တယ်ကုန်သည်သာ၊ တာနိစာပိ-ထိုရှုချင့်စဖွယ် အင်္ဂါကြီးငယ်တို့သည်လည်း၊ မဟန္တာနေဝ-ကြီးကျယ်ပါကုန်သည်သာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒီပေန္တိ-ပြကြကုန်၏။

အသ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ သီလံ-သီလသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ သီလဝါ-မည်၏၊ အသ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ဝုဒ္ဓံ, ဝဒ္ဓိတံ-ကြီးပွားပြီးသော၊ သီလံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ, ဝုဒ္ဓသီလီ-မည်၏၊ ဝုဒ္ဓသီလေနာတိ-ကား၊ ဝုဒ္ဓေန ဝဒ္ဓိတေန-ကြီးပွားပြီးသော၊ သီလေန-နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံပါ၏၊ ဣတိ-ဤဝဒ္ဓိတေန သီလေန သမန္နာဂတော ဟူသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုဒ္ဓသီလီပဒသဿ-ဝုဒ္ဓသီလီပုဒ်၏ပင်၊ ဝေဝစနံ- ဝေဝုစ် ပရိယာယ် စကားလုယ်တည်း၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော၊ ဧတံ-

---

အတိုင်းပင်) ရွှေရောင်ရှိ၏ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤအဖွင့်အတိုင်း "ဗြဟ္မာဝစ္ဆသီ-မြတ်သော ကိုယ်ရောင်ရှိသူ" ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ ဗြဟ္မာဝဏ္ဏီကုန်းက မြတ်သော အဆင်းရှိပုံကိုသာ ပြခဲ့၏၊ အရောင်ထွက်ပုံကို မပြသေး၊ ဤ၌ဗြဟ္မာဝစ္ဆသီဖြင့် မြတ်သော ရွှေရောင်ထွက်နေပုံကို ပြသည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ "မဟာဗြဟ္မနော ၊ပေ၊ သမန္နာဂတော" သည် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ "ဗြဟ္မာ၏ ကိုယ်သည် ရွှေရောင်ရှိသကဲ့သို့ ရွှေရောင်ရှိ၏" ဟု ဆိုလို၏၊ "ဗြဟ္မာ၏ကိုယ်သည် ဖြောင့်မတ်စွာ အထက်သို့ တက်သကဲ့သို့ ဖြောင့်မတ်စွာတက်သော ကိုယ်ရှိသည်" ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်။

အခုဒ္ဒါဝကာသော။ ။ခုဒ္ဒေါ-သေးငယ်သော+အဝကာသော-ကြည့်စရာအရပ်သည်၊ ယသ အတ္ထိတိ ခုဒ္ဒါဝကာသော၊ နု+ခုဒ္ဒါဝကာသော အခုဒ္ဒါဝကာသော၊ တစ်ချို့သည် မျက်လုံးသာ လှ၏၊ ထို့ကြောင့် ကြည့်စရာ အရပ်သည် မျက်လုံးဟူသော အနည်းငယ်သာရှိ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ကိုယ်၏ အင်္ဂါတစ်ချို့သာလှသူသည် ခုဒ္ဒါဝကာသမည်၏၊ အရှင်ပုဏ္ဏားကား တစ်ကိုယ်လုံး အင်္ဂါကြီးငယ်တွေ ကြည့်စရာချည်း ဖြစ်လောက်အောင် လှပနေသောကြောင့် "အခုဒ္ဒါဝကာသ" ဖြစ်ပါသည်-ဟူလို၊ ["မဟန္တာနေဝ" ဟူရာ၌ အရာဝတ္ထု ကြီးကျယ်သည်ကို မဆိုလို၊ "ထယ်ထယ်ဝါဝါရှိသည်-ကြီးကျယ်ခမ်းနားသည်" ဟု ဆိုလိုသည်။]

ဝုဒ္ဓသီလီ။ ။"သီလဝါ-သီလရှိ" ဟု ဆိုရာ၌ မကြာမီသော ကာလကမ္မ စ၍ ဆောက်တည်အပ်သော သီလဖြစ်လျှင် ထိုသီလသည် နုသေး၏, ငယ်သေး၏၊ နုသောကြောင့် မခိုင်မြဲ, ပျက်လွယ်၏၊ ကြီးရင့်သော သီလကား ရင့်ပြီးသော သစ်သီးကဲ့သို့ မပျက်လွယ်၊ ထို့ကြောင့် "ဝုဒ္ဓသီလီ" ဟု ထပ်ဆင့်၍ ဂုဏ်တင်ပြန်သည်၊ "ငါးပါးသီလစောင့်ခဲ့သည်မှာ ကာလကြာပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ကြီးပွားပြီး (ရင့်ပြီး) သော သီလရှိသည်" ဟူလို၊ [ဝုဒ္ဓကို "ဝဒ္ဓိတ"ဟု

ဤသီလဝါအစရှိသော ၃ ပုဒ် အပေါင်းကို၊ ပဠသီလမတ္တမေဝ-၅ ပါးသီလမျှကိုသာ သန္ဓာယ-၍၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏။ [ထိုပုဏ္ဏားတို့မှာ ပဠသီလထက် လွန်သော သီလ-မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, အခြားသီလများကို မသိသောကြောင့် လည်းကောင်း, ၅ ပါးသီလကို ရည်ရွယ်၍ ပြောကြသည်။]

ကလျာဏဝါစောတိ အာဒီသု-စော အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အဿ-ထိုအရှင်၏၊ ကလျာဏာ သုန္ဒရာ-ကောင်းသော၊ ပရိ-မဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနာ-ထက်ဝန်းကျင်ဝန်းဝိုင်းသော ပုဒ်, ဗျည်း အက္ခရာဟူသော၊ ဝါ-ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းသော ဝိဘတ္တန္တပုဒ်, ဝါကျဟူသော၊ ဝါစာ-စကားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထိုအရှင်သည်၊) ကလျာဏဝါစော-ကလျာဏဝါစ

ဖွင့်၏။ [၂ ပုဒ်လုံးပင် တိုးပွားခြင်း ကြီးပွားခြင်းအနက်ကို ဟောသော ဝဒ္ဓ ဓာတ်, တပစ္စည်းတည်း။ ဝုဒ္ဓ၌ တပစ္စည်း မထင်ရှားသောကြောင့် ထင်ရှားအောင် ဝဒ္ဓိတံဟု ဖွင့်သည်။]

ဋီကာသစ်။ ။သီလန္တိ ယမနိယမလက္ခဏ-အမြဲ စောင့်သုံးအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ယမ, အာဂန္တုက စောင့်သုံးအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော နိယမလက္ခဏာရှိသော၊ သီလ-သီလတည်း၊ တံ ပနဿ ရတ္တညျတာယ (ကြာမြင့်စွာသောစောင့်သုံးရာညဉ့်ကို သိသူ၏ အဖြစ်အားဖြင့်) ဝုဒ္ဓံ ဝဒ္ဓိတံ ဝိသေသတော ဝုဒ္ဓသီလိတိ ဝုတ္တံ၊ ဝုဒ္ဓသီလေနာတိ သဗ္ဗဒါ သမ္မာ ယောဂတော (ကောင်းစွာအားထုတ်ခြင်းကြောင့်) ဝုဒ္ဓေန ဝုဒ္ဓသီလေန၊ [ယမ နိယမ အဓိပ္ပာယ်ကို အဘိဓာန် (၄၄၄) ၌ ရှုပါ။]

ကလျာဏဝါစော။ ။ကလျာဏာကို "သုန္ဒရာ" ဟု ဖွင့်၍ သုန္ဒရာကို "ပရိမဏ္ဍလ ပဒဗျဉ္ဇနာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ပရိမဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနဖြစ်ခြင်းကိုပင် "အကောင်း" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဌနကရဏသမ္ဘတ္တိယာ-ဌာန်, ကရိုဏ်းတို့၏ပြည့်စုံခြင်း (ပြည့်စုံအောင်ဌာန်, ကရိုဏ်းကျကျ ရှတ်ဆိုခြင်း) ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သိက္ခာသမ္ဘတ္တိယာစ-သိက္ခာကျမ်းအရ သင်ပြအပ်သော ရှတ်ဆိုနည်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ("အနုန" ၌စပ်၊) ကတ္ထစိပိ-တစ်စုံတစ်ခုသော အရာဌာန၌လည်း၊ အနုနတာယ-မယုတ်လျော့သည့်အတွက်၊ ("ပရိမဏ္ဍလ"၌စပ်၊) ပရိမဏ္ဍ လာနိ-ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းကုန်သော၊ ပဒါနိ-ပဒလည်းမည်ကုန်သော၊ ဗျဉ္ဇနာနိ-ဗျဉ္ဇနလည်း မည်ကုန်သော၊ အက္ခရာနိ-တို့သည်၊ ဧတိဿာတိ ပရိမဏ္ဍလ ပဒဗျဉ္ဇနာ (ဝါစာ)၊-ဋီကာ။

မှတ်ချက်။ ။ဤနည်း၌ အက္ခရာတို့ကိုပင် အနက်ကိုသိကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် "ပဒ" ဟုလည်းကောင်း, အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သောကြောင့် "ဗျဉ္ဇန" ဟုလည်းကောင်း ဆိုလို၏။ ထို့ကြောင့် စ သဒ္ဒါမပါဘဲ "ပဒါနိ ဗျဉ္ဇနာနိ အက္ခရာနိ" ဟု ဆိုသည်၊ ထို့နောက် အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဗဟုဗ္ဗီဟိတွဲ၍ "ကလျာဏဝါစော" ဟု ဖြစ်သည်။

အဏဝါ။ ။ပဋိတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ ပဒ-အနက်ကိုသိအပ်ကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် ပုဒ်မည်၏။ နာမာဒိ-နာမ်, အာချာတ်, ဥပသာရ, နိပါတ်ဟူသော ပုဒ် ၄ မျိုးတည်း၊ ယထာဓိပေတံ အတ္ထံ ဗျဉ္ဇေတိတိ ဗျဉ္ဇန်-ဆိုလိုအပ်သော အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သောကြောင့်

မည်၏၊ အသ-ထိုအရှင်၏၊ ကလျာဏ-ကောင်းသော၊ မဓုရ-ချိုမြိန်သောအရသာနှင့်တူသော၊ ဝါက္ကရဏ-စကားသံသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော)၊ ကလျာဏဝါက္ကရဏော-မည်၏၊ ဝါက္ကရဏန္တိ-ကား။ ဥဒါဟာရယောသော-မြွက်ဆိုအပ်သောအသံတည်း။

(ယာ ဝါစာ-သည်၊) ဂုဏပရိပုဏ္ဏာဘာဝေန-ဂုဏ်တို့ဖြင့် ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပူရေ-ဂုဏ်တို့ဖြင့် ပြည့်ဖြိုးသည်၏အဖြစ်၌၊ ဘဝါ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ ဝါစာ-သည်၊) ပေါရီ - ပေါရီမည်၏၊ ဝါ-နည်း၊ ပုရေ-မြို့ကြီးပြည်ကြီး၌၊ ဘဝတ္တာ-ဖြစ်ရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပေါရီ-မည်၏၊ (မြို့သူတည်း၊) (ယာဝါစာ-

---

ဗျဥ္ဇနမည်၏၊ ဝါကျ-ဝါကျတည်း၊ တေသံ-ထိုပုဒ် (ပုဒ်အပေါင်းဖြစ်သော) ဝါကျတို့၏၊ ပရိပုဏ္ဏတာယ-အပြည့်အစုံ ပါရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိမဏ္ဍလ ပဒဗျဥ္ဇနာ-ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းသော ပုဒ်-ဗျည်းရှိသောစကား မည်၏။

ကလျာဏ ဝါက္ကရဏော။ ။ကလျာဏံကို (အံသံ သဒ္ဒနှင့်ဆိုင်အောင်) "မဓုရံ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဝါက္ကရဏ၌ "ဝါစာ+ကရဏ" ဟု ဆိုလိုလျက် စကို ကပြု, နောက်ကသို့ ကပ်၍ "ဝါက္ကရဏ" ဟု ဖြစ်၏၊ ကရီယတေ-ရွတ်ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ ကရဏံ၊ ဝါစာဝေ-စကားသည်ပင်+ကရဏံ-ရွတ်ဆိုအပ်သော အသံတည်း၊ ဝါက္ကရဏံ-သံ၊ ထို့ကြောင့် "ဝါက္ကရဏန္တိ ဥဒါဟာရယောသော" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့နောက် အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဗဟုဗွဟိတွဲပါ။ [ဥဒါဟရီယတေ-မြွက်ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ ဥဒါဟာရော၊ ဥဒါဟာရောစ+သော+ယောသောစာတိ ဥဒါဟာရယောသော။]

ပေါရီ။ ။"ပူရေ+ဘဝါ ပေါရီ" ဟု ပြုစေလို၏၊ "ပူရေ" အရ "ဂုဏ်အားဖြင့်+ပြည့်" ဟု အနက်မှတ်စေလို၍ "ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ" ဟု ဟိတ်ထည့်သည်၊ အလက်ကျမ်း၌ လာသော ပဒဒေါသ, ဝါကျဒေါသ, ဝါကျတ္ထဒေါသတို့မှ ကင်း၍ သဒ္ဒါလက်ာရဂုဏ်, အတ္ထာလက်ာရဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို "ဂုဏပရိပုဏ္ဏ" ဟု ဆိုသည်၊ ဤနည်းအလို ပြည့်စုံခြင်းအနက်ကိုဟောသော "ပူရ" ဓာတ်ဖြင့် "ပူရေ" ဟု ရှိရသည်၊ "ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ" ဟု တာ ပစ္စည်းဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ပူရေ၌လည်း ဘာဝပွဓာန (တစ်နည်း) ဘာဝလောပကြံစေလိုသည်၊ [ပူရေ ဂုဏောဟိ ပရိပုဏ္ဏာဘာဝေ-ဋီကာသစ်၊ ဋီကာဟောင်း၌ ပါဠိပျက်နေဟန်တူသည်။]

ပုရေဝါ ဘဝတ္တာ။ ။ဤ ဒုတိယနည်း၌ကား "ပုရေ" ဟု ပုဒ် ရဃရှိစေ၍ "မြို့" ဟု အနက်ယူစေလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း, "ပေါရီ" အရမြို့၌ဖြစ်သူ (မြို့သူ) အနက်ကို ယူစေလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း, သဒ်သူပစ (တစ်နည်း) "ပေါရီဝိယာတိ ပေါရီ" ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆင့်စေလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း, "နာဂရိကိတ္ထိယာ ဣဒိသာတိ ပေါရီ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့နောက် စကား၏ မြို့ကြီးပြည်ကြီးသူနှင့်တူပုံကို ပြလို၍ "သုခုမာလတ္တာနေန" ဟု ဝိသေသနထည့်သည်၊ "သိမ်မွေ့ချင်းတူသည်" ဟူလို၊ မြို့ကြီး ပြည်ကြီးသူသည် နုညံ့သကဲ့သို့ သောဏဒဏ္ဍာပုဏ္ဏား၏ ပြောဆိုအပ်သောစကားလည်း သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့, နုနုညံ့ညံ့ရှိသည်-ဟူလို၊ [ရှေ့ စူဠသီလခန်း၌ "ပုရဃ ဩ" ဟုလည်း အခြားတစ်နည်း ဖွင့်ခဲ့သေး၏။]

သည်၊) ပေါရိယာ-မြို့ကြီး ပြည်ကြီးသူနှင့်၊ နာဂရိကိတ္ထိယာ-မြို့ကြီး ပြည်ကြီးဌ် ဖြစ်သော၊ မိန်းမနှင့်၊ [ပေါရိယာပင် ထပ်ဖွင့်သည်၊] သုခုမာလတ္တာနေန-သိမ်မွေ့သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ သဒိသာ-တူ၏၊ ဣတိပိ-ကြောင့်လည်း၊ (သာဝါစာ)၊ ပေါရိ-ပေါရိမည်၏၊ ပေါရိယာ-ဂုဏ်တို့ဖြင့်ပြည့်ဖြိုးသည်၏ အဖြစ်ဌ်ဖြစ်သော၊ ဝါ-မြို့ကြီးသူပြည်ကြီးသူသဖွယ်, နုနယ်သော၊ တာယ (ဝါစာယ)-နှင့်၊ ("သမန္နာဂတော" ဟု ပါဠိတော်ဌ်စပ်။)

ဝိသဒ္ဒါယာတိ-ကား၊ အပလိဗုဒ္ဓါယ-သလိပ်, သည်းခြေ စသည်တို့သည် မမြေးယှက်အပ်သော၊ သန္ဓိဌ ဝိလမ္ဘိတာဒိ ဒေါသရဟိတာယ-တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ရှုတ်ဆိုခြင်း, လေးတွဲ့ ဖင့်နှေးခြင်းအစရှိသောအပြစ်တို့မှကင်းသော၊ (တစ်နည်း) သန္ဓိဌ ၊ပေ၊ ရဟိတာယ-ယုံမှားဖွယ်အပြစ်, လေးတွဲ့ ဖင့်နှေးခြင်း အစရှိသော အပြစ်တို့မှကင်းသော၊ (ဝါစာယ ဌ်စပ်။)

ဝိသဒ္ဒါယ။ ။"သည်းခြေ သလိပ် အစရှိသောအပြစ်, သန္ဓိဌစသော အပြစ်တို့ စွန့်လွှတ်အပ်" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ ထိုသို့ အပြစ်တို့သည် စွန့်လွှတ်အပ်သောအသ်သည် ထိုအပြစ်တို့သည် မမြေးယှက်အပ်သော, သန္ဓိဌစသော အပြစ်တို့မှ ကင်းသောအသ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် "အပလိဗုဒ္ဓါယ ၊ပေ၊ ရဟိတာယ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။

ဋီကာသစ်။ ။အပရိဗုဒ္ဓါယာတိ ပိတ္တသေမှာဒီဟိ အပရိယောနဒ္ဓါယ၊ ဟေတုဂဗ္ဘမေတံ (ဟိတ်အတွင်းဇုတ်သောပုဒ်ဖြစ်၏။) တတော ၈၀ ဟိ ယထာဝုတ္တာ ဒေါသာဘာဝါ (ထိုသို့ သလိပ် သည်းခြေ စသည်တို့ မမြေးယှက်အပ်သောကြောင့်ပင် အဌကထာဌ်ဆိုအပ်သော သန္ဓိဌစသော အပြစ်၏မရှိခြင်းဖြစ်၏။) ထိုသို့ ဋီကာသစ်ဖွင့်သော်လည်း အပရိဗုဒ္ဓါယသည် သန္ဓိဌစသော နောက်အပြစ်များ၏ ဟိတ်မဖြစ်နိုင်ပါ။

သန္ဓိဌ။ ။သန္ဓိဌ် သဗ္ဗ ဒယောတ္တာဝိယ ကေဒေသကထနံ-အားလုံးကို ပြောတော့ မလိုလိုနှင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုသာ ပြောခြင်းသည် သန္ဓိဌမည်၏။ ဤအလို "သံ+နိ+ဌာဓာတ်, အ ပစ္စည်း" ဟု ကြံပါ။ [သံ-အကျဉ်းအားဖြင့်+နိ၌-ပြီးဆုံးခြင်း။]

သန္ဓိဌ။ ။ဤသို့လည်း ပါဌ်တစ်မျိုးရှိ၏။ ဤနည်းဌ် "သံ+ဒိဟာဓာတ်သည် ယုံမှားခြင်း အနက်ကိုဟော၏။ တပစ္စည်းတည်း၊ သန္ဓိန္ဓ သံနေ့ဟဇနကံ-ဋီကာ၊ ပြောဆိုအပ်သောစကားဌ် အဓိပ္ပာယ် ၂ မျိုး ၃ မျိုးရနိုင်သောကြောင့် ယုံမှားစရာဖြစ်သော အပြစ်တည်း။

ဝိလမ္ဘိတ။ ။နှေးခြင်းကို ဝိလမ္ဘိတ, လျင်မြန်ခြင်းကို "ဒြုတ" ဟု အမရကောသ အဘိဓာန်ဌ်ဆို၏။ [ဒြုသည် ပါဠိဌ် ဒီဃဖြင့် "ဒူ" ဟု ဖြစ်၏။] ထို့ကြောင့် စကားပြောရာဌ် အသ်သည် တွဲရရွဲဆွဲနေသကဲ့သို့ နှေးလွန်းသောအပြစ်ကို "ဝိလမ္ဘိတ" ဟု ဆိုသည်၊ [ဝိလမ္ဘိတံ သဏိကံ (ဖြေးဖြေး နှေးနှေး) စိရာယိတ္တာ ကထနံ၊-ဋီကာ။]

အာဒိဖြင့် ယူဖွယ်။ ။အာဒိသဒ္ဒေန ဒ္ဒုတ (မြန်လွန်းခြင်း) ခလိတ (ဟင်-ဟုတ်ပေါင် စသည်ဖြင့် ပြင်ဆင်ပြောရလောက်အောင် ချွတ်ချော်မှားယွင်းခြင်း) အနုကမ္ပိတာဒီ (အီး-အဲ စသည်ဖြင့် ဒရွတ်ဆွဲသကဲ့သို့ မမ်းစွဲသူတို့၏ ပြောဆိုခြင်းမျိုး စသည်ကို) သင်္ဂဟိတာ၊-ဋီကာ။ ["ဒ္ဒုတခလိတ" နေရာဌ် "ဒုက္ခလိတ" ဟု ပါဌ်ပျက်သည်။]

အနေလဂဠာယာတိ-ကား၊ ဌေဂလေန-လျှောကျသော တံထွေးရည် တံထွေးပေါက်မှ၊ ဝိရဟိတာယ-ကင်းသော၊ (ဝါစာယ ၌စပ်၊) ဟိ-ချဲ့၊ ယသကသိစိ-အမှတ်မရှိတစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ကထေန္တသ-စကားပြောဆိုလတ်သော်၊ ဌော-တံထွေးရည် တံထွေးပေါက်တို့သည်၊ ဂလန္တိ-လျှောကျတတ်ကုန်၏၊ လာလာဝါ-တံထွေးရည် လျှာရည်တို့သည်သော်လည်း၊ ပဋ္ဌရန္တိ-ယိုစီးတတ်ကုန်၏၊ ခေဌဖုသိ တာနိဝါ-တံထွေးပေါက်တို့သည်သော်လည်း၊ နိက္ခမန္တိ-ထွက်တတ်ကုန်၏၊ တသ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါစာ-စကားသည်၊ ဌေဂလာနာမ-ဌေဂလာမည်သည်၊ ဟောတိ၊ တဗ္ဗိ ပရိတာယ-ထိုဌေဂလာ၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော၊ (ဝါစာယ ၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော။

အတ္ထသ ဝိညာပနိယာတိ-ကား၊ အာဒိမဇ္ဈ ပရိယောသာနံ-အစ, အလယ်, အဆုံးကို၊ ပါကဋံ-ထင်ရှားသည်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဘာသိတတ္ထသ-ပြောဆိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝိညာပနသမတ္ထာယ-သိစေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ ("ဝါစာယ" ၌စပ်။)

ဇိဏ္ဏောတိ-ကား၊ ဇရာဇိဏ္ဏတာယ-ဇရာကြောင့် အိုမင်းသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဇိဏ္ဏော - အိုမင်းပါပြီ၊ ဝုဒ္ဓေါတိ - ကား၊ အဂ်ပစ္စဂ်ါနံ - အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏၊ ဝုဒ္ဓိမရိယာဒပတ္တော - ကြီးရင့်ခြင်း၏ အဆုံးအပိုင်းအခြားသို့ ရောက်ပါပြီ၊

အနေဌဂလာယ။ ။အဘိဓာန် (၂၈၁) ၌ "လာလာ ခေဌော ဌော ဘဝေ" ဟု လာလာ, ခေဌ, ဌော ၃ ပုဒ်ကို အနက်တူဟု ဆိုထား၏၊ ဤ၌ ဌော ဂလန္တိကိုပင် "လာလာ ၊ပေ၊ နိက္ခမန္တိ" ဟု ထပ်၍ဖွင့်သောကြောင့် "လာလာ" အရ တံထွေးအရည် (လျှာရည်) ကိုယူ၍, "ခေဌ" အရ တံထွေးပေါက် ယူပါ။ ဂလန္တိ-လျှောကျ, ထွက်လာတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဂလာ၊ ဌောစ + တာ + ဂလာစာတိ ဌေဂလာ၊ နတ္ထိ+ဌောဂလာယသ္မာတိ အနေဌဂလာ၊ (ဝါစာ)၊ [ဋီကာသစ်၌ အဌကထာမှ တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။]

အတ္ထသ ဝိညာပနိယာ။ ။"အတ္ထ" အရ အကျိုးကို ယူမည်စိုးသောကြောင့် "ဘာသိတတ္ထ-ပြောဆိုအပ်သောသဒ္ဒါ၏+အနက်အဓိပ္ပာယ်" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိညာပေတိ-သိစေတတ် (သိစေနိုင်)၏၊ ဣတိ ဝိညာပနီ၊ [ဝိ+ဉ+ဏာပေပစ္စည်း+ယု, ဣတ္ထိဧကတက ဤပစ္စည်း၊] ဝိညာပနသမတ္ထာယဖြင့် ယုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသတ္တိကို ပြသည်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလိုရ၍ "အာဒိ ၊ပေ၊ ကတ္တာ" ဟု မိန့်သည်၊ အစ အလယ် အဆုံး ၃ ပါးလုံးကိုပင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ပြောသောကြောင့် အနက်ဓိပ္ပာယ်ကို သိစေနိုင်သည်-ဟူလို။

ဇိဏ္ဏော စသည်။ ။ရောဂါကြောင့်လည်း အိုတတ်၏၊ ထိုသို့ ရောဂဇိဏ္ဏအနက်ကိုယူမည်စိုး၍ "ဇရာဇိဏ္ဏတာယ" ဟု ဝိသေသနထည့်သည်၊ "ဇရာကြောင့် အိုမင်းပါပြီ" ဟူလို၊ [ဇရဓာတ်+အတိတ်ဟော တပစ္စည်း၊ အဇိရီတိ ဇိဏ္ဏော၊] ဤဇိဏ္ဏောပုဒ်၏အဖွင့်မှတစ်ပါး နောက်ပုဒ်များ၏အဖွင့်သည် ပါရာဇိကဏ်ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍအဌကထာနှင့်တူ၏၊ ထို၌ ဗဟုဝစနန္တ ဖြစ်ခြင်း, ဤ၌ ဧကဝစနန္တဖြစ်ခြင်းသာ ထူးပါသည်။

မဟာလ္လကောတိ-ကား၊ ဇာတိမဟာလ္လကတာယ-မွေးဖွားခြင်းအားဖြင့် ကြီးသည်၏ အဖြစ်နှင့်၊ [မဟာတ္တံ+လာတိ ဂဏ္ဌာတီတိ မဟာလ္လကော-"ကြီးသည်အဖြစ်ကို ယူတတ်သည်၏အဖြစ်နှင့်" ဟုလည်း သဒ္ဒတ္ထပေးပါ။] သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံပါပြီ၊ စိရကာလပွသုတော-မွေးဖွားပြီးသော အရှင်၏ ကြာမြင့်သောကာလရှိပါပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အဒ္ဓဂတောတိ-ကား၊ အဒ္ဓါနံ-ရှည်သောအခွန်သို့၊ ဂတော-ရောက်ပါပြီ၊ ဒ္ဝတ္တာယော-၂ ဆက် ၃ ဆက်ကုန်သော၊ ရာဇပရိဝဋ္ဋေ-မင်းတို့၏ပြောင်းလွှဲခြင်းတို့ကို၊ (မင်းအဆက်ဆက်တို့ကို၊) အတီတော-လွန်ပါပြီ၊ ဣတိ-ကား၊ အမိပ္ပာယော-ပုဏ္ဏားတို့၏ အလိုတည်း၊ ဝယောအနုပ္ပတ္တောတိ-ကား၊ ပစ္ဆိမဝယံ-နောက်ဆုံး အရွယ်သို့၊ သမ္ပတ္တော-ရောက်ပါပြီ၊ ပစ္ဆိမဝယောနာမ-မည်သည်၊ ဝဿသတသဿ-အနှစ်တစ်ရာ၏၊ ပစ္ဆိမော-သော၊ တတိယဘာဂေါ-သုံးခုမြောက်အဖို့တည်း၊ [၆၇ နှစ်လွန်ပါပြီ-ဟူလို။]

အ့ပိစ-တစ်နည်းကား၊ ဇိဏ္ဏောတိ-ကား၊ ပေါရာဏော-ရှေးဦးဖြစ်ပါ၏၊ စိရကာလပ္ပဝတ္တကုလန္ဓယော-ကြာမြင့်စွာသော ကာလဌဖြစ်ခဲ့သော အမျိုးအနွယ်ရှိပါ၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [ကုလန္ဓယောနေရာဝယ် ကုလ+အန္ဓယ ၂ ပုဒ်စပ်ထားသောကြောင့် "ကုလာန္ဓယော" ဟု ရှိလျှင်ကောင်း၏။] ဝုဒ္ဓေါတိ-ကား၊ သီလာစာရာဒိဂုဏဝုဏဝုဒ္ဓိယာ-သီလ, အာစာရအစရှိသော ဂုဏ်တို့၏ကြီးမြတ်ခြင်းနှင့်၊ ယုတ္တော-ယှဉ်ပါ၏၊ မဟာလ္လကောတိ-ကား၊ ဝိဘဝမန္တတာယ-စည်းစိမ်၏ မျိုးသည်၏အဖြစ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပါ၏၊ အဒ္ဓဂတောတိ-ကား၊ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော-ပုဏ္ဏားတို့၏ ကျင့်စဉ်လမ်းကို သွားတတ်ပါ၏၊ ဗြာဟ္မဏာနံ-တို့၏၊ ဝတစရိယာဒိ မရိယာဒံ-အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းစသော အပိုင်းအခြားကို၊ အဝိတိက္ကမ္မ-မလွန်ကြူးမူ၍၊ စရဏသီလော-ကျင့်ခြင်း အလေ့ရှိပါ၏၊ ဝယော အနုပ္ပတ္တောတိ-ကား၊ ဇာတိဝုဒ္ဓဘာဝံ-မွေးဖွားခြင်းအားဖြင့် ကြီးရင့်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော၊ အန္တိမဝယံပိ-နောက်ဆုံး အရွယ်သို့လည်း၊ အနုပ္ပတ္တော-ရောက်ပါပြီ။

အပိစ။ ။ရှေးနည်းဌ "မွေးဖွားခြင်းအားဖြင့် ကြီးရင့်ခြင်း" ဟူသော ဇာတိဝုဒ္ဓကိုသာပြခဲ့၏။ အမျိုး၏ကြီးကျယ်ခြင်းစသောဂုဏ်များ မပါသေး။ ထို့ကြောင့် အမျိုးဂုဏ်စသည်နှင့်တကွ ဇာတိဝုဒ္ဓအဖြစ်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "အပိစ" စသည် မိန့်သည်။

မုတ်ချက်။ ။ပါဠိတော်ဌ "ပုဏ္ဏားအတွက် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်ခြင်း, ဘုရားရှင်အတွက် ထို၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော အသက်အရွယ် နုနယ်ခြင်း, ငယ်သည်ဖြစ်၍ ရဟန်းပြုခြင်း" ဟူသော အပြစ်များကို ပြောဆိုနိုင်ကြ၏၊ စိရကာလပ္ပဝတ္တကုလာန္ဓယစသည်၏ ပြောင်းပြန်အပြစ်ကို မပြောနိုင်ကြ၊ ထို့ကြောင့် "အပိစ" စသောအဖွင့်သည် ဤသုတ်နှင့် မဆိုင်ပါ၊ ပါရာဇိကဋ္ဌကထာစသည်မှ ယူထားကြဟန်တူပါသည်။

ဗုဒ္ဓဂုဏကထာအဖွင့်

၃၀၄။ ဧဝံ ဝုတ္တေတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ (မာ ဘဝံ သောဏဒဏ္ဍော စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ ညွှန်ပြအပ်သည့်အတိုင်း၊) တေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ-တို့သည်၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ("သောဏဒဏ္ဍော ဗြာဟ္မဏော အဝေါစ" ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) [ဝုတ္တေ နေရာဝယ် "ဧဝံ ဝုတ္တော ၊ပေ၊ ဝုတ္တော" ဟု ရှိလျှင်ကောင်း၏။] သောဏဒဏ္ဍော-သောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏားသည်၊ ("စိန္တေတွာ အာဟ" ၌စပ်၊) ဣမေ ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ဇာတိအာဒီဟိ-ဇာတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ မေ-ငါ၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ဝဒန္တိ-ပြောကြကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင်ပြောကြပါသော်လည်း၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဝဏ္ဏော-၌၊ (ယဲ) ရဇ္ဇိတုံ-အကြင်တပ်မက်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ [ရဇ္ဇိတုံနောင် ပဌမာသိကျေ၊]-ဧတံ-ဤမိမိဂုဏ်၌ တပ်မက်ခြင်းသည်၊ မေ-အား၊ နု ယုတ္တံ-မသင့်၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ အဟံ-သည်၊ ဧတေသံ-ဤပုဏ္ဏားတို့၏၊ ဝါဒံ-ဝါဒကို၊ ဘိန္ဒိတ္တာ-ဖျက်၍၊ သမဏာသ ဂေါတမဿ-၏၊ မဟန္တဘာဝံ-မြင့်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဉာပေတ္တာ-သိစေပြီး၍၊ (ဧတေသံ-ဤပုဏ္ဏားတို့၏၊) တတ္ထ-ထိုရဟန်းဂေါတမအထံသို့၊ ဂမနံ-သွားခြင်းကို၊ ကရောမိ-ပြုအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံပြီး၍၊ တေနဟိ ၊ပေ၊ သုဏာထာတိအာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-ပြောဆိုပြီ၊ [ဉာပေတ္တာ၏နောက်၌ "ဧတေသံ" ဟု တွေ့ရ၏၊ တစ်ဝါကျတည်း၌ ဧတေသံပုဒ် ၂ ထပ် မပါသင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုပုဏ္ဏားတို့၏ ဘုရားအထံသွားခြင်းမှာ လိုရင်းမဟုတ်, မိမိ၏ သွားခြင်းသာ လိုရင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုဧတေသံ မပါခြင်းသာ ကောင်းမည် ထင်သည်။]

တတ္ထ-ထို "တေနဟိ ၊ပေ၊ သုဏာထ" ဟူသော စကားရပ်၌၊ ဉာဏတော သုဇာတောတိ အာဒယော၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဂုဏေဟိ-ဂုဏ်တို့နှင့်၊ သဒိသာ-တူကုန်သော၊ ယေပိ ဂုဏာ-အကြင်ဂုဏ်တို့သည်လည်း၊ (သန္တိ)၊ တေပိ-ထိုဂုဏ်တို့ကိုသော်မှလည်း၊ ("ဉတ္တရိတရံယေဝ မညမာနောပကာသေတိ"၌စပ်၊) အဟံ-ကျွန်ုပ်သည်၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ (ဘယ်လိုလူသည်၊) (ဟုတ္တာ)စ-ဖြစ်၍လည်း၊ (သဒိသော - ရဟန်းဂေါတမနှင့် တူသူသည်၊ ဘဝိဿามိ - ဖြစ်နိုင်အံ့နည်း၊) သမဏာသ ဂေါတမဿ-၏၊ ဇာတိသမ္ပတ္တိအာဒယော-ဇာတ်၏ ပြည့်စုံခြင်းအစရှိ

ယေပိ ၊ပေ၊ တေပိ။ ။"ဉာဏတော သုဇာတော" စသော အချို့ဂုဏ်တို့သည် မိမိ (သောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏား)၏ ဂုဏ်တို့နှင့် တူကြ၏၊ ("တူ" ဟူရာ၌ သာမညအားဖြင့်သာ တူခြင်းတည်း၊ ဘုရားရှင်သည် ဉာဏတော သုဇာတ ဖြစ်သလောက် ပုဏ္ဏားလည်း ဉာဏတော သုဇာတ ဖြစ်သည်-ဟုကား ထပ်တူထပ်မျှ မတူနိုင်၊) ထိုသို့ "တူသည်" ဟု ဆိုရသောဂုဏ်တို့ကိုသော်မှလည်း မိမိ၏ ဂုဏ်တို့ထက် သာလွန်၏-ဟု သိသည်ဖြစ်၍ ထင်ရှားပြသည်-ဟူလို။

ကုန်သော၊ ဂုဏာ-ဂုဏ်တို့သည်၊ ကေ-အဘယ်တို့သည်၊ (ဟုတ္တာ)စ-ဖြစ်၍လည်း၊ (မမ-အကျွန်ုပ်၏၊ ဂုဏေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒိသာ-တူကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်နိုင်ကုန်လတ္တံ့နည်း၊) ဣတိ-သို့၊ အတ္တနော-၏၊ ဂုဏေဟိ-တို့ထက်၊ ဥတ္တရိတရံယေဝ-သာလွန်၏ဟူ၍သာ၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတ္တာ, ပကာသေတိ-ထင်ရှားပြ၏၊) ဣတရေ ပန-အခြားဂုဏ်တို့ကိုကား၊ ဧကန္တေနေဝ-စင်စစ်အားဖြင့်သာ၊ ဘဂဝတော-၏၊ မဟာနုဘာဝဒီပနတ္ထံ-မြင့်မြတ်တော်မူသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပကာသေတိ-၏။

မယမေဝ အရဟာမာတိဧတ္ထ-၌၊ ဧဝံ-ဤသို့ မယမေရဟူ၍၊ နိယမေနျောဝ-ဧဝဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ရင်းပင်၊ ဝါ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ (ဗြာဟ္မဏော-သောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏားသည်၊) ဣဒံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြ၏၊ (ကိံ, ဒီပေတိ)၊ ဂုဏမဟန္တတာယ-ဂုဏ်အားဖြင့် မြင့်မြတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပသက်မိတဗ္ဗောနာမ-ချဉ်းကပ်ထိုက်သူမည်သည်၊ ယဒိ ဟောတိ-အကယ်၍ဖြစ်ခဲ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊ မယမေဝ အရဟာမ-၌စပ်၊) ဟိ-ထင်ရှားအောင်ပြဦးခဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ-ကြောင့်၊ (နောက်၌ "တသ္မာ" ရှိသည်၊) သိနေရုံ-မြင့်မိုရ်တောင်ကို၊ ဥပနိဓာယ-ထောက်စာ၍၊ သာသပေါ-မုန့်ညှင်းစေ့သည်၊ (ပရိတ္တော) ယထာ-သေးငယ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊

ဧကာစာဟံ, ဧကစ။ ။ဤစကားသည် "မနှင်းယှဉ်အပ်, မနှင်းယှဉ်ထိုက်, မနှင်းယှဉ်နိုင်"ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ပြသော ထိုခေတ်၌ ပြောဆိုရိုးစကားတည်း၊ ကျွန်ုပ်က ဘာမို့လို့ အရှင်ဂေါတမနှင့် တူနိုင်မှာလဲ, အရှင်ဂေါတမ၏ ဂုဏ်တော်များကကော ဘာမို့လို့ ကျွန်ုပ်ဂုဏ်တို့နှင့် တူနိုင်မှာလဲ-ဟူလို။ [ကောစာဟံတိ အာဒိ ဥတ္တရိတရာ ဟုတ္တာ သဒိသော ဘဝိဿာမိ၊ သမဏာသ ।ပေ। ဂုဏာစ ကိဒိသာ ဟုတ္တာ သဒိသာ ဘဝိဿန္တိတိ သာဓိပ္ပာယယောဇနာ-ဠီကာသစ်။]

ဥတ္တရိတရံ (တရေ)။ ။ပါဠိ ၂ မျိုးရှိ၏၊ ဥတ္တရိတရေကို အမှန်-ဟု ယူသော ဆရာတို့သည် တေပိနှင့် အရတ္ထသောကြောင့် "ဥတ္တရိတရေ" ရှိရမည်-ဟု ယူဆကြ၏၊ သို့သော် "တေပိ-ထိုဂုဏ်တို့ကိုလည်း၊ ဥတ္တရိတရေယေဝ-သာလွန်သော ဂုဏ်တို့ကိုသာ" ဟု အနက် ဖြစ်နိုင်၊ "ဥတ္တရိတရံယေဝါတိ" ဟု ဣတိအကြောကြ၍ နိဿယုအတိုင်းသာ ပေးနိုင်၏၊ ဣတိ အကြောကြလျှင် ဥတ္တရိတရံကို -ဣတိ၌သာ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, သာလွန်ခြင်းဂုဏ်၏ သာမညဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း "ဥတ္တရိတရံယေဝ" ဟူသော ဧကဝစနန္တ ပါဠိကိုသာ ပါဠိမှန်-ဟု ယူလိုပါသည်။

ဣတရေ ပန ဧကန္တေနေဝ။ ။မိမိဂုဏ်နှင့် လုံးလုံးမတူသော ဂုဏ်တော်များကို "ဣတရေ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုဂုဏ်တို့မှာ မိမိဂုဏ်နှင့် တူလေသလား-ဟု ယုံမှားဖွယ်ပင် မရှိသောကြောင့် "ဧကန္တေနေဝ" ဟု ဆိုသည်၊ မဟာနုဘာဝ၌စပ်၊ "အခြားဂုဏ်တို့ကတော့ ဧကန်ပင် မိမိဂုဏ်ထက် သာလွန်မြင့်မြတ်ပုံကို ပြခြင်းငှာ" ဟူလို။

(လာမကော) ယထာ-ယုတ်ညံ့သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မဟာသမုဒ္ဒံ-မဟာသမုဒ္ဒြာကို၊ ဥပနိဓာယ-၍၊ ဂေါပဒကံ-နွားခြေရာခွက်၌တည်သော ရေသည်၊ [ဂါဝိယာ+ပဒံ ဂေါပဒံ၊ ဂေါပဒေ+ဌိတံ ဂေါပဒကံ၊ ဂါဝိယာ ခုရဋ္ဌာနေ ဌိတဥဒကံ၊-ဋီကာသစ်] (ပရိတ္တံ ယထာ-လည်းကောင်း၊ လာမကံယထာ-လည်းကောင်း၊) သတ္တာသုမဟာသရေသု-အိုင်ကြီး ၇ အိုင်တို့၌၊ ဥဒကံ-ကို၊ ဥပနိဓာယ-၍၊ ဥဿာဝဗိန္ဒု-ဆီးနှင်းပေါက်သည်၊ ပရိတ္တော ယထာ-သို့လည်းကောင်း၊ လာမကောယထာ-သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝမေव-ဤအတူသာလျှင်၊ သမဏသ ဂေါတမဿ-၏၊ ဇာတိသမ္ဘတ္တိအာဒယော-ဇာတိသမ္ဘတ္တိ အစရှိကုန်သော၊ ဂုဏေပိ-ဂုဏ်တို့ကိုလည်း၊ ဥပနိဓာယ-၍၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ ဂုဏာ-တို့သည်၊ ပရိတ္တာ-သေးငယ်ကုန်၏၊ လာမကာ-ယုတ်ညံ့ကုန်၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ မယမေဝ-ငါတို့သည်သာ၊ ' တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ-ကို၊ ဒဿနာယ-ဖူးမြင်ခြင်းငှာ၊ ဥပသင်္ကမိတုံ-ငှာ၊ အရဟာမ-ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (ဒီပေတိ)။

မဟန္တံ ဥတိ သံယံ ဩဟာယာတိ-ကား၊ မာတိပဏ္ဍေ-မယ်တော်၏ဘက်၌၊ အသီတိ ကုလသဟဿာနိ-ရှစ်သောင်းသော ဆွေတော်တို့လည်းကောင်း၊ ပိတိ ပဏ္ဍေ-ခမည်းတော်ဘက်၌၊ အသီတိကုလသဟဿာနိ-ရှစ်သောင်းသော မျိုးတော်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ သဋ္ဌိကုလသတသဟဿံ-တစ်သိန်း ခြောက်သောင်းသော ဆွေတော်မျိုးတော်အပေါင်းကို၊ ဩဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခဲ့၏၊ ဘူမိဂတဋ္ဌေ ဝေဟာသဋ္ဌာနေ ဇတ္ထု-၌၊ ရာဇဂဟေ-မင်းယင်ပြင်၌လည်းကောင်း၊ ဥယျာနေစ-ဥယျာဉ်၌လည်းကောင်း၊ သုဓာမဋ္ဌပေါက္ခရဏိယော-အင်္ကတေတို့ဖြင့် အပြေပြစ်ပြုအပ်သောကံတို့ကို၊ သတ္တ ရတနာနံ-ရတနာ ၇ ပါးတို့ဖြင့်၊ ပူရေတ္တာ-ပြည့်စေ၍၊ ဘူမိယံ-မြေ၌၊ ထပိတံ-ထားအပ်သော၊ ဓနံ-ဥစ္စာတွေသည်၊ ဘူမိဂတံနာမ-ဘူမိဂတမည်၏၊ ပါသာဒနိယူဟာဒယော-အထက်ပြသာဒ်၏ ထုပ်လျှောက်စွန်း အစရှိသည်တို့ကို၊ (သတ္တ ရတနာနံ-တို့ဖြင့်၊) ပရိပူရေတ္တာ-ပြည့်စေ၍၊ ထပိတံ-သော၊ (ဓနံ-သည်၊) ဝေဟာသဋ္ဌနာမ-ဝေဟာသဋ္ဌမည်၏၊ တာဝ-ဇာတဒိဝသ၌ ဖြစ်သော ဥစ္စာမှ ရှေးဦးစွာ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌ-ညွှန်ပြအပ်သော၊ တေ-ဤဥစ္စာသည်၊ ကုလပရိယာယေန-အမျိုးအစဉ် အဆက်အားဖြင့်၊ [သုဒ္ဓေါဒန မဟာရာဇသ အသမ္ဘိန္နခတ္တိယကုလာနုက္ကမေန၊-ဋီကာသစ်။] အာဂတံ-လာသော ဥစ္စာတည်း။

ပန-ကား၊ တထာဂတဿ-၏၊ ဇာတဒိဝသေယေဝ-ဖွားမြင်တော်မူရာ နေ့၌ပင်၊ သခေါ-သခ်ာမည်သော ရွှေအိုးလည်းကောင်း၊ ဧလော-ဧလမည်သော ရွှေအိုးလည်းကောင်း၊ ဥပ္ပလော-ဥပ္ပလမည်သော ရွှေအိုးလည်းကောင်း၊ ပုဏ္ဏရီကော-ပုဏ္ဏရီကမည်သော ရွှေအိုးလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရော-၄ လုံးကုန်သော၊ နိဓယော-ရွှေအိုးတို့သည်၊ ဥဋ္ဌဟာ-မြေမှ ပေါ်ထွက်ကုန်ပြီ၊ တေသု-ထိုရွှေအိုး ၄

လုံးတို့တွင်၊ သခေါ်-သခ်မည်သော ရွှေအိုးသည်၊ ဂါဝုတိကော-တစ်ဂါဝုစ်ရှိ၏။ ဧလော-သည်၊ အဗုယောဇနိကော-ယူဇနာဝက်ရှိ၏။ ဥပ္ပလော-သည်၊ တိဂါဝုတိကော-၃ ဂါဝုစ်ရှိ၏။ ပုဏ္ဏရီကော-သည်၊ ယောဇနိကော-တစ်ယူဇနာရှိ၏။ တေသုပိ-ထိုရွှေအိုးတို့၌လည်း၊ ဂဟိတံ ဂဟိတံ-ယူအပ် ယူအပ်သော ရတနာသည်၊ ပူရတိယေဝ-ပြည့်မြဲ ပြည့်သည်သာ၊ ဣတိ-သို့လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပဟူတံ-များစွာသော၊ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ-ငွေရွှေကို၊ ဩဟာယ-၍၊ ပဗ္ဗဇိတော-ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒဟရောဝ သမာနောတိ-ကား၊ တရုဏောဝ-ငယ်သည်သာလျှင်၊ သမာနော-ဖြစ်ပါလျက်၊ သုကာဠကေသောတိ-ကား၊ သုဋ္ဌု-လွန်စွာ၊ ကာဠကေသော-မည်းနက်သော ဆံပင်ရှိသည်၊ အဠ္ဍနဝဏ္ဏသဒိသကေသော-မျက်စဉ်းအဆင်းနှင့် တူသော ဆံပင်ရှိသည်၊ ဟုတ္တာဝ-သာလျှင်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "သုကာဠကေသော" ဟု သုတစ်လုံးသာရှိ၏။ ထိုသုကို "သုဋ္ဌု" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် သု ၂ လုံး လိုမည်မထင်။] ဘဒ္ဒေနာတိ-ကား၊ ဘဒ္ဒကေန-ကောင်းသော၊ ပဌမေန ဝယသာတိ-ကား၊ တိဏ္ဏံ-၃ ပါးကုန်သော၊ ဝယာနံ-အရွယ်တို့တွင်၊ ပဌမ ဝယနေ-ပဌမအရွယ်နှင့်၊ ("သမန္နာဂတော"ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) အကာမကာနံတိ-ကား၊ အနိစ္ဆမာနာနံ-အလိုမရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ("ရုဒန္တာနံ-ငိုနေကုန်စဉ်" ၌စပ်၊) (ဧတံ-ဤအကာမကာနံ အစရှိသောသဒ္ဒါသည်၊) အနာဒရတ္ထေ-အနာဒရအနက်၌၊ (အနာဒရနှင့် ယှဉ်သောအနက်၌၊) သာမိဝစနံ-သာမီဝိဘတ်ရှိသောသဒ္ဒါတည်း၊ ဧတေသံ-ဤမယ်တော်ခမည်းတော်တို့၏၊ မုခေ-မျက်နှာ၌၊ အဿုနိ-မျက်ရည်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့မျက်နှာ၌ မျက်ရည်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ-တို့သည်၊) အဿုမုခါ-အဿုမုခတို့မည်၏၊ တေသံ-ထိုမယ်တော် ခမည်းတော်တို့သည်၊ အဿုမုခါနံ-မျက်နှာ၌ မျက်ရည်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ အဿူဟိ-မျက်ရည်တို့ဖြင့်၊ ကိလိန္နမုခါနံ-စိုစွတ်သော မျက်နှာရှိကုန်သည် ဖြစ်၍၊ ("ရုဒန္တာနံ" ၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ ရုဒန္တာနန္တိ-ကား၊ ကန္ဒိတ္တာ-မြည်တမ်း၍၊ ရောဒမာနာနံ-ငိုနေကုန်စဉ်၊ ("ပဗ္ဗဇိတော" ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) [ကန္ဒိတ္တာတိ ကဟံ ဧကပုတ္တကာတိ အာဒိနာ ပရိဒေဝိတ္တာ-ဋီကာ။]

အနာဒရတ္ထေ သာမိဝစနံ။ ။မယ်တော် ခမည်းတော်တို့၏ ရဟန်းပြုဖို့ရန် အလိုမတူဘဲ ရဟန်းပြုခြင်းသည် ထိုအလိုဆန္ဒကို မလေးစားရာ-ဂရုမစိုက်ရာ ရောက်သောကြောင့် ပဗ္ဗဇိတောသည် အနာဒရတည်း၊ ထို အနာဒရနှင့်ယှဉ်သောအနက်ကို "အနာဒရတ္ထ" ဟု ဆိုသည်၊ [မာတာပိတူနံ အနိစ္ဆာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝ အနာဒရော၊ တေန ယူတ္တေ အတ္ထေ သာမိဝစနံတိ ဇုတ္တံ ဟောတိ၊-ဋီကာသစ်] သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ "အနာဒရေ ဂမျမာနေ အနာဒရိယလိင်္ဂတော ဆဋ္ဌီ သတ္တမီစ ဟောန္တိ" ဟု ဝုတ္တိဖွင့်ခြင်းနှင့် သဘောတူပင်တည်း။

အခုဒ္ဒါဝကာသောတိ ဧတ္ထ-ပါဠိ၌၊ ဘဂဝတော - ၏၊ ဝါ-ကို၊ ဒဿနာယ-ဖူးမြင်ခြင်းငှာ၊ သြကာသော-အရပ်သည်၊ အပရိမာဏောယေဝ-အတိုင်းအရှည်မရှိသည်သာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-ထိုက်၏၊ [မသေးငယ်ရုံသာမက အတိုင်းအရှည်ပင်မရှိ-ဟူလို၊] တတြ-ထိုအတိုင်းအရှည်မရှိသည်၏အဖြစ်၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုတည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ ရာဇဂဟေ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ အညတရော-အမျိုးအမည်အားဖြင့် မထင်ရှားသော၊ ဝါ-အမှတ်မရှိ တစ်ယောက်သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ သမဏသ ဂေါတမဿ-၏၊ ပမာဏံ-အတိုင်းအရှည်ကို၊ ဂဟေတုံ-ယူခြင်းငှာ၊ နု သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ ဣတိ-သို့၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ ပဝိသနကာလေ-ဝင်တော်မူရာအခါ၌၊ သဠ္ဍိဟတ္ထံ-အတောင်ခြောက်ဆယ်ရှိသော၊ ဝေဠု-ဝါးကို၊ ဂဟေတ္တာ-ယူပြီး၍၊ နဂရဒ္ဒါရသ-မြို့တံခါး၏၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ ဌတ္တာ-ရပ်၍၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ သမ္မတ္တေ-ရောက်တော်မူလတ်သော်၊ ဝေဠု-ကို၊ ဂဟေတ္တာ-၍၊ သမီပေ-အနီး၌၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ၊ ဝေဠု-သည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဇာဏုကမတ္တံ-ပုဆစ်ဒူးတော်မျှသို့၊ ပါပုဏိ-ရောက်ပြီ၊ ပုနဒိဝသေ-နောက်တစ်နေ့၌၊ ဒွေ-၂ လုံးကုန်သော၊ ဝေဠု-ဝါးတို့ကို၊ ယဋ္ဌေတ္တာ-ဆက်စပ်ပြီး၍၊ သမီပေ-၌၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြန်ပြီ၊ ဘဂဝါပိ-သည်လည်း၊ ဒွန္ဒံ-နံသော၊ ဝေဠုနံ-တို့၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ကဋိမတ္တမေဝ-ခါးလောက်မျှကိုသာ၊ ပညာပယမာနော-ထင်ရှားစေတော်မူလျက်၊ ဗြာဟ္မဏ-ဏွား၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ကရောသိ-ပြုသနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-မေးတော်မူပြီ၊ တုမှာကံ-အရှင်တို့၏၊ ပမာဏံ-အတိုင်းအရှည်ကို၊ ဂဏှာမိ-ယူပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ဗြာဟ္မဏ-ပုဏ္ဏား၊ တံ-သည်၊ သကလစက္ကဝါဠေဂဠ-အလုံးစုံသော စကြဝဠာတိုက်ကို၊ ပူရေတ္တာ-ပြည့်စေ၍၊ ဌိတေ-တည်ကုန်သော၊ ဝေဠု-ဝါးတို့ကို၊ ယဋ္ဌေတ္တာ-ဆက်စပ်၍၊ သစေပိ အာဂမိဿသိ-အကယ်၍မူလည်း လာလတ္တံ့ဉူးတော့၊ [နောက်နောက်ရက်မျှားခ၌ လာစေကာမူ-ဟူလို၊] (ဧဝံသတိ-သော်၊) မေ-ငါ၏၊ ပမာဏံ-အတိုင်းအရှည်ကို၊ ဂဟေတုံ-ငှာ၊ နေဝ သက္ခိဿသိ-စွမ်းနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၏၊ မယာ-ငါဘုရား၏သည်၊ စတ္တာရိ အသင်္ခ်ေယျာနံ-လေးအသင်္ခ်ေတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ကပ္ပသတ သဟဿဿ-ကမ္ဘာတစ်သိန်းပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပါရမီဖြည့်လသော်၊ ပရော-တပါး သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မေ-ငါ၏၊ ပမာဏံ-ကို၊ ဂဏှေယျ-ယူနိုင်ရာ၏၊ တထာ-ထို ပမာဏကိုယူနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်အရာအားဖြင့်၊ ပါရမီယော-ပါရမီတော်တို့ကို၊ နု ပူရိတာ-ဖြည့်အပ်ကုန်သည်မဟုတ်၊ ဗြာဟ္မဏ-ပုဏ္ဏား၊ တထာ ဂတော-သည်၊ အတုလော-အတူမရှိ၊ (တထာဂတော-ကို၊) အပ္ပမေယ္ယော-မနှိုင်းယှဉ်အပ် အနှိုင်းမယှဉ်နိုင်၊ [ပမိတဗ္ဗောတိ ပမေယ္ယော၊ ပဝုတ္တ, မာဓာတ် ဏျပစ္စည်း၊

နေ+ပမေယျော-အပ္ပမေယျော၊ "ဝါးလုံးစသည်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်တိုင်းတာ၍မရနိုင်" ဟူလို၊] ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဓမ္မပဒေ-ဓမ္မပဒ၌၊ (ဓမ္မပဒထည်းက) တေ တာဒိသေ ၊ပေ၊ ဣမေတ္တာမပိ ကေနစိတိ-ကေနစိဟူသော၊ ဂါထံ-ဂါထာကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

ဂါထာနက်။ ။တာဒိသေ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ နိဗ္ဗုတေ-ရာဂစသော ကိလေသာတို့မှ ငြိမ်းအေးပြီးကုန်သော၊ အကုတောဘယေ-တစ်စုံတစ်ခုသောဘဝ, တစ်စုံတစ်ခုသောအာရုံမှ ကြောက်ရခြင်း ရှိတော်မမူကြကုန်သော၊ တေ-ထိုဘုရား, ပစ္စေကာ, အရိယာသာဝကတို့ကို၊ ပူဇယတော-ပူဇော်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုညံ-ကောင်းမှု၏အကျိုးကို၊ ဣမံ-ဤကောင်းမှု၏အကျိုးသည်၊ ဇေတ္တာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ဣတိ-သို့၊ ကေနစိ အပိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သောပြဟ္မာစသူသော်မှလည်း၊ ဝါ-တစ်စုံတစ်ခုသော ချင့်နည်းဖြင့်သော်မှလည်း၊ သခၤါတုံ-ရေတွက်ခြင်ငှာ၊ နေ သက္ကာ-မတတ်နိုင်၊. . . . ဂါထာ ပရိယောသာနေ-ဂါထာ၏အဆုံး၌၊ စတုရာသီတိပါဏသဟဿာနိ-ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ အမတံ-အမြိုက်ရေစင်ကို၊ ပိဝိံသု-သောက်ကြရကုန်ပြီ။

ဓမ္မပဒေ။ ။"ဓမ္မပဒထည်းက ဂါထာ" ဟု ဆိုသော်လည်း ဤဂါထာသည် ဓမ္မပဒ၌ မပါဟု ဋီကာသစ်၌ ဆိုထား၏။ သို့သော် မြန်မာမူ၌မပါသော်လည်း သီဟိုဠ်မူ၌ကား ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ-ဗုဒ္ဓဝဂ် ၉ ခုမြောက်ဝတ္ထုဝယ် ဤဂါထာပါရှိ၏။ ယခု ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင်စာအုပ်များ၌လည်း ထိုမှ ယူထားသောကြောင့် ပါရှိပြီ။

ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ။ ။[လိုရာကိုယူအပ်သောအဖွင့်၊] တေတိ ဗုဒ္ဓါဒယော၊ တာဒိသေတိ ဝုတ္တဂဟဏေဝသေန (၂ ဂါထာဆက်၍ ဟောတော်မူအပ်ရာဝယ် ပဌမဂါထာ၌ ဗုဒ္ဓ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓ-ဗုဒ္ဓသာဝကတို့ကို ယူခဲ့၏။ ထိုသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော ယူခြင်း၏အစွမ်းကို "တာဒိသ" ဟု ဆိုလိုသည်၊) နိဗ္ဗုတေတိ ရာဂါဒိ နိဗ္ဗုတိယာ၊ (ရာဂ အစရှိသောကိလေသာအပူတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းအားဖြင့် နိဗ္ဗုတဖြစ်ကြကုန်သော-ဟူလို။)

အကုတောဘယေ။ ။နတ္ထိ ကုတောစိ ဘဝတောဝါ အာရမ္မဏတောဝါ ဧတေသံ ဘယန္တိ အကုတောဘယာ၊ [ကုတော-တစ်စုံတစ်ခုသော အပါယ်ဘဝဘေး, ကြောက်ဖွယ်အာရုံဘေးမှ+ဘယ်-ကြောက်ရခြင်းတည်း၊ ကုတောဘယ်-ခြင်း။ နတ္ထိ+ကုတောဘယ် ဧတေသံတိ အကုတောဘယာ။]

နေ သက္ကာ ။ပေ၊ ကေနစိ။ ။ဣမံ ဇေတ္တာ ဣမံ ဇေတ္တာတိ (ဤကောင်းမှု၏အကျိုးသည် ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ဤကောင်းမှု၏အကျိုးကား ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။) ["ဣမေတ္တာကမပိ" ဟု ဆိုလိုလျက် (က) ကြေသည်ဟု ကြံပါ။] ကေနစိ ပုဂ္ဂလေန မာနေနဝါ (တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပြဟ္မာစသော ပုဂ္ဂိုလ်, တစ်နည်း-တစ်စုံတစ်ခုသောချင့်နည်းအားဖြင့်) [ခေါ်ခင့်နည်း ၃ မျိုးရှိ၏။ ဉာဏ်ဖြင့်မှန်းဆသော တီရဏာချင့်နည်း, ချိန်ခွင့်ဖြင့် ချိန်ဆရသော မာရဏာချင့်နည်း, စလယ်တောင်းစသော ချင့်ခွက်ဖြင့် ချင့်ရသော မာနချင့်နည်းတည်း။]

(ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊) အပရမ္ပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ ပိသဒ္ဒါ မပါ။] ဝတ္ထု-ဝတ္ထုတည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ ရာဟု-ရာဟုမည်သော၊ အသုရိန္ဒော-အသုရိန်သည်၊ စတ္တာရိယောဇနသဟဿာနိ-ယူဇနာ လေးထောင်တို့ တိုင်တိုင်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌစ ယောဇနသတာနိ-ယူဇနာရှစ်ရာတို့တိုင်တိုင်လည်းကောင်း၊ ဥစ္စော-မြင့်၏၊ အသ-ထိုရာဟုအသုရိန်၏၊ ဗာဟန္တရံ-လက်မောင်း ၂ ခုတို့၏ အကြားသည်၊ ဒ္ဝါဒသယောဇနသတာနိ-တစ်ဆယ့်နှစ်ယူဇနာ အလွန်ရှိသော ယူဇနာတစ်ရာတို့သည်၊ (ဟောန္တိ-ကုန်၏၊) [ဗာဟန္တရံတိ ဒ္ဝိန္နံ ဗာဟူနံ အန္တရံ၊ ဒ္ဝါဒသယောဇနသတာနိတိ ဒ္ဝါဒသာဓိကာနိ ယောဇနသတာနိ၊-ဋီကာသစ်။] ဗဟလန္တရေန-ကိုယ်လုံး၏ အလယ်အတိုင်းအရှည်အားဖြင့်၊ ဆဲယောဇနသတာနိ-ယူဇနာ ခြောက်ရာတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ဟတ္ထတလပါဒတလာနံ-လက်ဖဝါးအပြင်, ခြေဖဝါးအပြင်တို့၏၊ ပုထုလတော-အပြန့်အကျယ်အားဖြင့်၊ တိဏ္ဏိယောဇနသတာနိ-ယူဇနာသုံးရာတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) အဂ္ဂုလိပဿာနိ-လက်ဆစ်, ခြေဆစ်တို့သည်၊ ပဏ္ဏာသယောဇနာနိ-ယူဇနာငါးဆယ်ရှိကုန်၏။ [အဂ္ဂုလိပဿာနိတိ ဧကေကာနိ (တစ်ဆစ် တစ်ဆစ်ကုန်သော၊) အဂ္ဂုလိပဿာနိ-ဋီကာသစ်၊ အဂ္ဂုလိပဿာနံ-တို့၏၊ ပဏ္ဏာသယောဇနာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ဤသို့လည်း ရှိ၏။]

ဘမုကန္တရံ-မျက်ခုံး ၂ ဖက်တို့၏ အကြားသည်၊ ပဏ္ဏာသယောဇနံ-ယူဇနာငါးဆယ်ရှိ၏၊ မုခံ-ခံတွင်းသည်၊ (ပါးစပ်သည်၊) ဒ္ဝိယောဇနသတံ-အကျယ်အားဖြင့် ယူဇနာ နှစ်ရာရှိ၏၊ [မုခံ ဝိတ္ထာရတော (ပါးစပ်အဝ အကျယ်အားဖြင့်၊) ဒ္ဝိယောဇနသတံ။] တိယောဇနသတဂမ္ဘီရံ - ယူဇနာသုံးရာ အစောက်ရှိ၏၊ တိယောဇနသတပရိမဏ္ဍလံ - ယူဇနာသုံးရာ အဝန်းအဝိုင်းရှိ၏၊ ဂီဝါ - လည်ပင်းသည်၊ တိယောဇနသတာ - ယူဇနာသုံးရာရှိ၏၊ နလာဋံ - နဖူးပြင်သည်၊ တိယောဇနသတံ-ယူဇနာ သုံးရာရှိ၏၊ သီသံ-ဦးခေါင်းသည်၊ နဝယောဇနသတံ-ယူဇနာကိုးရာရှိ၏၊ သော - ထိုရာဟုအသုရိန်သည်၊ (" နာဂစ္ဆိ " ၌ စပ်၊) အဟံ - ငါသည်၊ ဥစ္စော-မြင့်သည်၊ အသ္မိ-ဖြစ်၏၊ သတ္ထာရံ-နိမ့်သော ဘုရားကို၊ သြနမိတ္တာ-အောက်သို့ ညွှတ်၍၊ (ငုံ၍၊) သြလောကေတုံ-ကြည့်ခြင်းငှာ၊ နဿက္ခိဿာမိ-မစွမ်းနိုင်လတ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတ္တာ-၍၊ နာဂစ္ဆိ-မလာခဲ့၊ သော-ထိုရာဟုအသုရိန်သည်၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့သ၌၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်တော်ကို၊ သုတ္တာ-

---

ဗဟလန္တရေန။ ။သမန္တာ သရီရပရိဏာဟပမာဏေန-ပတ်ဝန်းကျင်ကိုယ်၏ လုံးပတ် ပမာဏအားဖြင့်၊-ဋီကာသစ်၊ "ဗဟလ-အထု-အထူ" ဟု အခြားနေရာ၌ သုံးစွဲ၏၊ ဤ၌ ကိုယ်၏ လုံးပတ်ကိုပင် "ဗဟလ" ဟု ဆိုသည်။ [ရှေးရိုက်စာအုပ်များ၌ "ထနန္တရေန-သားမြတ် ၂ ခုတို့၏ အကြား၌" ဟု ရှိ၏။]

ကြားရ၍၊ ယထာကထဉ္စိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော နည်းဖြင့်၊ သြလောကေသာမိ-ဖူးမြင်ရတော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အာဂတော-လာပြီ၊ အထ-ရာဟု အသုရိန်လာရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တဿ-ထိုရာဟုအသုရိန်၏၊ အဠာသယံ-အလိုကို၊ ဝိဒိတ္တာ-သိတော်မူ၍၊ စတူသု-၄ ပါးကုန်သော၊ ဣရိယာ ပထေသု-ဣရိယာပုထ်တို့တွင်၊ ကတရေန-အဘယ်မည်သော ဣရိယာပုထတ်ဖြင့်၊ ဒသ္သေ သာမိ-ပြရပါအံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတ္တာ-ကြံတော်မူပြီး၍၊ ဌိတကောနာမ-ရပ်သူမည်သည်၊ နိစော-နိမ့်သည်၊ (သမာနော) ပိ-သော်လည်း၊ ဥစ္စော ဝိယ-မြင့်သူကဲ့သို့၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ နိပန္နောဝ-လျောင်းတော်မူလျက်သာ၊ အသ-ထိုရာဟုအသုရိန်အား၊ အတ္တာနံ-ကိုယ်တော်ကို၊ ဒဿေသာမိ-ပြရတော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံတော်မူ၍၊ အာနန္ဒ-နှာ၊ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏော-ဂန္ဓကုဋိပရိဝုဏ်၌၊ [ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်၏ အပြင်ပတ်ဝန်းကျင် ကာရံအပ်သော ဝင်း၏အတွင်းအရပ်ကို ဆိုသည်။] မဠကံ-ညောင်စောင်းငယ်ကို၊ ပညပေဟိ-ခင်းလိုက်လော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-မန့်တော်မူပြီး၍၊ တတ္ထ-ထိုညောင်စောင်းငယ်၌၊ သီဟသေယျံ-မြတ်သော လျောင်းတော်မူခြင်းကို၊ ကပ္ပေသိ-ပြုတော်မူပြီ၊ [ခြေသော့်အိပ်သလို မှောက်၍ အိပ်သည် မဟုတ်၊ စောင်း၍ လျောင်းတော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် သီဟသဒ္ဒါ အမြတ်အနက် ဟော။]

ရာဟု-ရာဟုအသုရိန်သည်၊ အာဂန္တွာ-လာ၍၊ နိပန္နံ-လျောင်းတော်မူသော၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဂိဝံ-လည်ပင်းကို၊ ဥန္နာမေတ္တာ-အထက်သို့ ညွှတ်စေ၍၊ ဝါ-မော်၍၊ နဘမဗ္ဗေ-ကောင်းကင်အလယ်၌၊ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ဝိယ-လပြည့်ဝန်းကိုကဲ့သို့၊ ဥလ္လောကေသိ-မော်၍ ဖူးမျှော်ရပြီ၊ အသုရိန္ဒ-အသုရိန်၊ ဣဒံ-ဤမော်၍ နေခြင်းသည်၊

ယထာကထဉ္စိ။ ။ဤပုဒ်ကို "ယေန ကေနစိ" ဟု ဖွင့်လေ့ရှိသောကြောင့် "အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော နည်းဖြင့် (သင့်တော်သလိုနည်းဖြင့်) သြလောကေသာမိ-ကြည့်ရတော့အံ့" ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ "ယထာကထဉ္စိ" ဟုရှိသော သီဟိုဠ်မူသာ ကောင်း၏၊ ဋီကာသစ်၌ကား "ယထာကထံ-သူတစ်ပါးတို့ ပြောအပ်သော စကားအားလျော်စွာ" ဟု ဖွင့်၍ "အာဂတော" ၌ စပ်၏၊ "ယထာကထံတိ ဝါ ကီဒိသံ-အဘယ်သို့၊ (ဘယ်ပုံဘယ်နည်း)၊ သြလောကေသာမိ-ကြည့်ရပါအံ့နည်း" ဟု တစ်နည်းလည်း ဖွင့်သေး၏၊ ထိုအဖွင့်များအလို ကထဉ္စ၌ စသဒ္ဒါအနက် မရှိတော့၊ သဘာဝလည်း မကျပါ။

သီဟသေယျံ ကပ္ပေသိ။ ။"ရာဟုအသုရိန်သည် အလျား အနံ အမြင့်အားဖြင့် ဘုရားရှင်၏ ပမာဏကို မယူနိုင်လောက်အောင် တန်ခိုးဖြင့် ဖန်ဆင်း၍ လျောင်းတော်မူခြင်းကို ပြုပြီ" ဟုလည်းကောင်း, "တမင်လာ တန်ခိုးဖန်ဆင်းဖွယ် မလိုပါ, ပါရမီတော်၏ တန်ခိုးကြောင့် ဘုရားရှင်၏ ပမာဏတော်ကို မယူနိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်၊ (ဥပမာ-အမွှဋ္ဌလုလင် လာရာအခါ၌ ဂန္ဓကုဋိတံခါးတော်သည် အလိုလို ပွင့်ရသကဲ့သို့တည်း)" ဟုလည်းကောင်း ၂ ဝါဒရှိ၏။

ကိ - အဘယ်နည်း၊ ဣတိစ - ဤသို့လည်း၊ ဝုတ္တော - မိန့်တော်အပ်သော်၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ သြနမိတ္တာ - အောက်သို့ ညွှတ်၍၊ ဝါ - ငုံ၍၊ သြလောကေတုံ-ကြည့်ခြင်းငှာ၊ နဿကွိသာမိ-စွမ်းနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ နာဂစ္ဆိ-မလာမိခဲ့ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ အသုရိန္ဒ-အသုရိန်၊ မယာ-ငါသည်၊ အဓောမုခေန-အောက်၌ မျက်နှာရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ပါရမိယော-ပါရမီတော်တို့ကို၊ ပူရိတာ-ဖြည့်တော်မူအပ်ကုန်သည်၊ နဿ-မဟုတ်၊ ဥဒ္ဓမေဝ-အထက်၌ အဖျားရှိသည်ကိုသာလျှင်၊ ကတ္တာ-၍၊ ဒါနံ-ကို၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူအပ်ခဲ့ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ တံ ဒိဝသံ-ထိုနေ့၌၊ ရာဟု-ရာဟု အသုရိန်သည်၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ အဂမာသိ-ဆည်းကပ်ပြီ၊ (ဣဒံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အပရံပိ-သော၊ ဝတ္ထု-တည်း၊) ဧဝံ-သို့လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဒသနာယ-ဖူးမြင်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ဖူးမြင်ဖို့ရာ၊ အခုဒ္ဒါဝ ကာသော-မဝယ်သောအရာ ရှိတော်မူ၏၊ [ပါရမီ ဖြည့်တော်မူရာအခါ၌ ဝိရိယလျှော့ခြင်းကို "အဓောမုခေန" ဟုလည်းကောင်း, ဝိရိယမလျှော့ခြင်းကို "ဥဒ္ဓဂ္ဂံ" ဟုလည်းကောင်း တင်စား၍ဆိုသည်။]

စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေန-လေးပါးသော ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သောသီလအားဖြင့်၊ သီလဝါ-သီလရှိတော်မူ၏၊ ပန-ဆက်ဦးအံ့၊ တံသီလံ-ထိုစတုပါရိသုဒ္ဓိသီလသည်၊ အရိယံ-ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာ၏၊ ဥတ္တမံ-မြတ်၏၊ ပရိသုဒ္ဓံ-ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ အရိယသီလီတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ တဒေတံ-ထိုစတုပါရိသုဒ္ဓိသီလသည်၊ အနဝဇ္ဇေန-အပြစ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ကုသလံ-ကုသလမည်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ကုသလသီလီတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ ကုသလသီလေနာတိ - ဟူသော၊ ဣဒံ-ဤပုဒ်သည်၊ အဿ-ထိုကုသလသီလီဟူသော ပုဒ်၏၊ ဝေဝစနံ-ဝေဝုစ်ပရိယာယ်စကားလုယ်တည်း၊ ["ကုသလသီလေန သမန္နာဂတော" ဟု သမန္နာဂတောပါမှ ကုသလသီလီနှင့် အဓိပ္ပာယ်တူသည်။]

အရိယသီလီ။ ။ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာသည်ကို "အာရကာ" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုအာရကာပုဒ်သည်ပင် နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် "အရိယ" ဟု ဖြစ်၏။ [အာကို ရဿ, ရ၏ အကို ဣ, ကကို ယပြု၍ ကာ၌ အာကို ရဿပြုပါ-ဟူလို။] ထိုသို့ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာသော သီလသည် မြတ်လည်း မြတ်၏၊ စင်လည်း စင်ကြယ်၏။ ထို့ကြောင့် အရိယံကို "ဥတ္တမံ ပရိသုဒ္ဓံ" ဟု အဓိပ္ပာယတူဖွင့်သည်၊ အရိယံ+သီလံ အရိယသီလံ၊ အရိယသီလံ+ယဿ အတ္ထိတိ အရိယသီလီ။

ကုသလသီလီ။ ။ဘုရားများ၌ရှိသောသီလသည် ကုသိုလ်မဟုတ်, အပြစ်မရှိသော (ကြိယာ စိတ္တုပ္ပာဒ်) သာတည်း။ ထို့ကြောင့် ကုသလသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် အနဝဇ္ဇအနက်ကို ယူစေလို၍ "အနဝဇ္ဇေန ကုသလံ" ဟု ဖွင့်သည်။

ပဟူနံ အာစရိယ ပါစရိယောတိ-ကား၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဧကေကာယ-တစ်ကြိမ် တစ်ကြိမ်သော၊ ဓမ္မဒေသနာယ-တရားဒေသနာတော်၌၊ စတုရာသီတိ ပါဏသဟဿာနိ-ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း၊ အပရိမာဏာ-အတိုင်းအရှည် မရှိကုန်သော၊ ဒေဝမနုဿာပိ-နတ်လူတို့သည်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂဖလာမတံ-မဂ်ဖိုလ်တည်းဟူသော အမြိုက်ရေစင်ကို၊ ပိဝိသု-သောက်ကြရကုန်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဟူနံ-များစွာသော သတ္တဝါတို့၏၊ အာစရိ-ယော-ဆရာဖြစ်တော်မူ၏၊ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ သာဝကဝေနေယျာနံ-သာဝကတို့ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဝါတို့၏၊ ပါစရိယော-ပဓာနဆရာ ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဝါ-ဆရာကြီးဖြစ်တော်မူ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [တသ္မာ ဘဂဝါ၀ တေသံ ပဓာနော အာစရိယောတိ၊ ပါစရိယ၌ "ပ" ကို "ပဓာန" ဟု ဋီကာသစ် ဖွင့်သည်။]

ခီဏာကာမရာဂေါတိ ဧတ္ထ-ဟူသောဤပါဋ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဘဂဝတော-၏၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကိလေသာ-ကိလေသာတို့သည်၊ ကာမံ ခီဏာ-အကယ်၍ကား ကုန်ပါပေကုန်ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင်ကိလေသာအားလုံး ကုန်ပြီးပါကုန်သော်လည်း၊ (ယသ္မာ၊) ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ တေ-ထိုကာမရာဂမှ တစ်ပါးသော ကိလေသာတို့ကို၊ နဿတိ-မသိ၊ (တသ္မာ၊) အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဇာနနဋ္ဌာနေယေဝ-သိရာဌာနဋ္ဌာသာ၊ (ကာမရာဂကုန်သည်၏အဖြစ်ဋ္ဌာသာ၊) ဂုဏ်-ဂုဏ်ကို၊ ကထေတိ - ပြော၏၊ ဝိဂတစာပလ္လောတိ - ကား၊ ပတ္တမဏ္ဍနာ-

---

ခီဏာကာမရာဂေါ။ ။ဘုရားရှင်၏ သန္ဓာန်တော်၌ ကာမရာဂသာ မက, ဘဝရာဂနှင့်တကွ ဒေါသ မောဟ မာနစသော ကိလေသာအားလုံးပင် ကုန်ပြီးမဟုတ်ပါလော, အဘယ်ကြောင့် "ခီဏာကာမရာဂေါ" ဟု ဆိုရပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကာမံ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ကိလေသာအားလုံး ကုန်ပြီးသည်ကား မှန်၏၊ သို့သော် ကာမရာဂမှ တစ်ပါးသော ထိုကိလေသာတို့ကို မသိသောကြောင့် မိမိသိသမျှ ပုဏ္ဏားက ပြောရသည်-ဟူလို၊ ["ဗြာဟ္မဏော ပန တေန ဇာနာတိ" သည် ကာရဏဝါကျတည်း၊ ထို့ကြောင့် ယသ္မာ, တသ္မာ ထည့်၍ အနက်ပေးရသည်၊ တေဖြင့် ကာမရာဂမှ တစ်ပါးသော ကိလေသာတို့ကို ညွှန်ပြသည်။]

ဝိဂတစာပလ္လော။ ။စပဓာတ်သည် သာန္တန (ကောဓ ငြိမ်းအောင်ပြုခြင်း, ချစ်ဖွယ်ပြုခြင်း) အတက်ကို ဟော၏၊ သပိတ်သင်္ကန်း ကျောင်း အိပ်ရာနေရာတို့နှင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို အလှပြင်ကာ ချစ်စရာကောင်းအောင် ပြုမှုကို "စပ" ဟု ဆို၏၊ စပ်-ချစ်ဖွယ်ကို + လာတိ-ယူတတ်၏၊ ဤတို့ စပလော-တန်ဆာဆင်မှု-အလှပြင်မှုဖြင့် ချစ်စရာကောင်းအောင် ပြုမှုကို ယူတတ်-ပြုပြင်တတ်သူ၊ စပလသ + ဘာဝေါ စာပလ္လံ-အလှပြင်ခြင်း အမူအရာတည်း၊ ဝိဂတံ+ စာပလ္လံ ယသ္မာတိ ဝိဂတစာပလ္လော။ [ပတ္တမဏ္ဍနာ စသည်တို့ကား စာပလ္လ၏သရုပ်ပြ ဟုတည်း။]

သပိတ်ကို တန်ဆာဆင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ စီဝရမဏ္ဍနာ - သည်လည်းကောင်း၊ သေနာသနမဏ္ဍနာ-ကျောင်း, အိပ်ရာနေရာကို တန်ဆာဆင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဣမသ္မိံ ပူတိကာယသ္မိံ-ဤပုပ်သော ကိုယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဗာဟိရာနံ-အပဖြစ်ကုန်သော၊ ပရိက္ခာရာနံဝါ-ပရိက္ခရာတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍနာ-နိမ့်ရာအရပ်ကို ပြည့်စေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိဘူသနာ-တန်ဆာဆင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကေဠနာ-မြူးပျော်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပဠိကေဠနာ-အဖန်ဖန် မြူးပျော်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တစာပလ္လာ-ဟောတော်မူအပ်သော လျှပ်ပေါ်လော်လီသူ၏ အဖြစ်မှ၊ ဝိရဟိတောာ-ကင်း၏။

အပါပပုရေက္ခာရောတိ-ကား၊ အပါပေ-ပါပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-ပါပမှ ကင်းကုန်သော၊ နဝ-ကုန်သော၊ လောကုတ္တရဓမ္မေ-လောကုတ္တရာတရားတို့ကို၊ ပုရတောာ-ရှေ့၌၊ ကတ္တာ-၍၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်တတ်၏၊ ဗြာဟ္မဏာယ ပဇာယတိ-ကား၊ သာရိပုတ္တ ၊ပေ၊ ကဿပါဒိဘေဒါယ-အရှင်သာရိပုတြာ, အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်, အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဗြာဟ္မဏ

ပဏ္ဍမဏ္ဍနာ ၊ပေ၊ ပဠိကေဠနာ။ ။ခုဒ္ဒကဝတ္ထု ဝိဘင်းပါဠိတော်တည်း၊ ဣမသ္မိံ ဝါ ပူတိကာယသ္မိံ၏ နောက်၌ "ဗာဟိရာနံ ဝါ ပရိက္ခရာနံ မဏ္ဍနာ ဝိဘူသနာ" ဟု ရှိ၏ ထိုဗာဟိရာနံ ဝါ စသော ပါဠိများကို ပေယျာလမြှောက်ထားသည်ဟု မှတ်ပါ။ [ရှေ့အဆင်းရှိစေကာမူ ခန္ဓာကိုယ်ကို ပူတိကာယဟု ဆိုရ၏၊ ဥပမာ-ပေါင်လုံးလောက် တုတ်၍ မပုပ်မဆွေးဘဲ ခိုင်မာစေကာမူ ဂဠောစိလတာ (ဆင်သမန္ဓယ်) ကို "ပူတိလတာ" ဟု ဆိုရသကဲ့သို့တည်း၊ "ကေဠနာတိ ကီဠနာ၊ ပဠိကေဠနာတိ ပဠိကီဠနာ" ဟု ထိုအဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။]

အပါပပုရေက္ခာရော။ ။န + ပါပါ အပါပါ။ ပုရေ + ကရောတီတိ ပုရေက္ခာရော၊ အပါပေ + ပုရေက္ခာရော အပါပပုရေက္ခာရော၊ ဤသို့ပြုလျှင် ယုတ္တတ္ထသမာသ်တည်း၊ နကို ပုရေက္ခာရောနှင့် စပ်၍ "န + ပါပေ + ပုရေက္ခာရော အပါပပုရေက္ခာရော" ဟု ပြုလျှင် အယုတ္တတ္ထသမာသ် ဖြစ်၏၊ အပါပ၌ နသည် ပဋိပက္ခအနက်ဟော၊ တစ်နည်း-ဝိရဟအနက်ဟောဟု ဋီကာသစ် ဆိုသည်၊ နဝလောကုတ္တရဓမ္မေကား အပါပ၏ အတိမ်ယျတည်း။

ဗြာဟ္မဏာယ။ ။ဗြာဟ္မဏာသ + အပစ္စံ ဗြာဟ္မဏာ၊ အပစ္စအနက်၌ ယပစ္စည်းသက်၍ ဏျကို ဥ ပြု ဒွေဘော်လာ၊ အရှင်သာရိပုတြာ, အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်, အရှင်မဟာကဿပ စသော ဗြာဟ္မဏအမျိုးသားတို့ကို သရုပ်ပြသောကြောင့်လည်းကောင်း, သောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏားသည် အရိယာဗြာဟ္မဏတို့ကို သိဉီးမည် မဟုတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ဤနည်းသာလျှင် အဋ္ဌကထာ၏ အာဘော်ဟု ထင်သည်၊ ဤနည်း၌ "ဗြာ" ဟု ဝုဒ္ဓိ ရှိပါစေ။

ဋီကာ။ ။သို့သော် ဋီကာတို့၌ကား အာဝုဒ္ဓိ မပါသော ဗြဟ္မသဒ္ဒါကို သေဋ္ဌအနက်ဟောဟု ယူ၍ "ဗြဟ္မနိ-မြတ်သောဘုရားရှင်၌+ဘဝါ, ဗြဟ္မညာ" ဟု ပြု၏၊ "ဘုရားရှင်၏ ဒေသနာတော်ကြောင့် အရိယာဇာတ်အားဖြင့် ဖြစ်သော ပဇာ" ဟူလို၊ (တစ်နည်း) ဗြဟ္မုနော-

ပဇာယ-ဗြာဟ္မဏာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းသည်၊ စ-ဆက်၊ ဧတိသာယ ပဇာယ-ဤဗြာဟ္မဏာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းသည်၊ ပုရေကွာရော-ရှေ့၌ ပြုအပ်၏၊ (ရှေ့သွားပြုအပ်၏၊) ဟိ-မှန်၊ အယံ ပဇာ-ဤဗြာဟ္မဏာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းသည်၊ သမဏံ ဂေါတမံ-ကို၊ ပုရေကွတွာ-ရှေ့၌ ပြု၍၊ (ရှေ့သွားပြု၍၊) စရတိ-လှည့်လည်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ အပါပပုရေကွာရောတိတိ-ကား၊ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ ဝါ-မကောင်းသော အဟိတဒုက္ခကို၊ နှ ပုရေကွာရော-ရှေ့၌ မပြုတတ်၊ ဝါ-ရှေ့သွား မပြုတတ်၊ ပါပံ-ကို၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ကတ္တာ-၍၊ နှ စရတိ-မလှည့်လည်တတ်၊ ပါပံ-ကို၊ နှ ဣစ္ဆတိ-အလိုမရှိတတ်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ကသ-အဘယ်၏၊ အပါပပုရေကွာရော-မကောင်းမှုကို ရှေ့၌ မထားသနည်း၊ ဝါ-မကောင်းမှုကို ရှေ့သွား မပြုသနည်း၊ (ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊) [ပုစ္ဆာတစ်ဝါကျဖြစ်၍ "ကသ" ၏ နောက်၌ ပိုဒ်ရှိပါစေ။] ဗြာဟ္မဏာယ-ဗြာဟ္မဏာ၏ သားဖြစ်သော၊ ပဇာယ-သတ္တဝါအပေါင်း၏၊ (အပါပပုရေကွာရော-မကောင်းမှုကို ရှေ့သွား မပြုပါ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) [ဤ၌လည်း ဝိသဇ္ဇန တစ်ဝါကျဖြစ်၍ ပဇာယ နောက်၌ ပိုဒ်ရှိပါစေ။] အတ္တနာ-မိမိနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ပဋိဝိရုဒ္ဓါယ-ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ ဗြာဟ္မဏာပဇာယပိ-ပုဏ္ဏားမျိုးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်း၏သော်မှလည်း၊

မြတ်သော ဘုရားရှင်၏ + အပစ္စံ ဗြဟ္မညာ-ဘုရားရှင်၏ စီးပွားကို ပြုခြင်း, ဘုရားရှင်ကို အလေးဂရုပြုခြင်း, အဆုံးအမတော်အတိုင်း ကျင့်ခြင်းကြောင့် "ဘုရားရှင်၏ သားတော်ဖြစ်သော ပဇာ" ဟူလို၊ (တစ်နည်း) ဗြဟ္မံ-မြတ်သော လောကုတ္တရာတရားကို + ဇာနာတီတိ ဗြဟ္မညာ၊ (ဗြဟ္မသဒ္ဒါ၊ ပဝဒ, ဥဓာတ်-အပစ္စည်း, ဣတ္ထိဇောတက အာပစ္စည်း၊) ဤသို့ ဝိဂြိုဟ် ၃ မျိုးပြု၍ အရိယာသာဝကဖြစ်သော ပဇာကို အရကောက်သည်။

ပဇာယ ပုရေကွာရော။ ။"ပဇာယ၏ စပ်ဖို့ရာ အပါပပုရေကွာရောပုဒ်မှ ပုရေကွာရောပုဒ်တစ်စိတ်ကို လိုက်စေရသည်" ဟု သိစေလို၍ "ပဇာယ ပုရေကွာရော" ဟု မိန့်သည်၊ ပဇာယဟူသော အဝုတ္တကတ္တားကြောင့် ပုရေကွာရောကိုလည်း "ပုရေ + ကရီယတိတိ ပုရေကွာရော" ဟု ကမ္မသာဓပြုပါ။ "အယံ ဟိ ၊ပေ၊ စရတိတိ အတ္ထော" ဟု ကတ္တုဝါကျဖြင့် ပြသည်မှာ အဓိပ္ပာယတ္ထ ပြသာတည်း။ [အပါပပုရေကွာရောတိ ဧတ္ထ ပုရေကွာရောတိ ပဒံ အဓိကတံ (အထက်၌ ပြုအပ်၏၊ ဝါ-လိုက်စေအပ်၏။) ဣတိ ဒသေတိ ဧတိသာယစ ပဇာယ ပုရေကွာရောတိ ဣမိနာ-ဋီကာသစ်။]

အပိစ။ ။ဤနည်းဖြင့်ကား အပါပပုရေကွာရောသည် ဗြာဟ္မညာယ ပဇာယ၏ သမ္ဗန္ဓဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း, "ဗြဟ္မည" အရလည်း ဗြာဟ္မဏအမျိုးသားတို့ကို ယူရကြောင်းကိုလည်းကောင်း ပြသည်၊ "ဗြာဟ္မဏပဇာယ၏ ပါပကို ရှေ့သွား မပြု" ဟူရာ၌ "မကောင်းကျိုးကို မလိုလား" ဟု ဆိုလို၏။ ထို့ကြောင့် "နှ ပါပံ ဣစ္ဆတိ" ဟု အဖြောင့် ဖွင့်သည်။ [ပါပန္တိ ပါပကမ္မံ, အဟိတံ ဒုက္ခန္တိ အတ္ထော။-ဋီကာသစ်။]

ဝါ-နှင့်သော်မှလည်း၊ အဝိရုဒ္ဓေါ-မဆန့်ကျင်ပါ၊ ဟိတသုခတ္ထိကောယေဝ-စီးပွားချမ်းသားကို အလိုရှိသည်သာတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ["အတ္ထနာ သဒ္ဓိं" စသည်ကား "အပါပပုရေက္ခာရော ဗြာဟ္မဏာယ ပဇာယ" ၃ ပုဒ်လုံး၏ ပိဏ္ဍတ္ထတည်း။]

တိရောရဋ္ဌာတိ-ကား၊ ပရရဋ္ဌတော-တစ်ပါးသော တိုင်းမှလည်းကောင်း၊ တိရောဇနပဒါတိ-ကား၊ ပရဇနပဒတော-တစ်ပါးသော ဇနပုဒ်မှလည်းကောင်း၊ (အာဂစ္ဆန္တိဘိက္ခု စပ်၊) ပဠဲ ပုစ္ဆိတုံ အာဂစ္ဆန္တီတိ-ကား၊ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာဒယောစေဝ-ခတ္တိယပညာရှိ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒေဝဗြဟ္မဂန္ဓဗ္ဗာဒယော စ-နတ် ဗြဟ္မာ နဂါး ဂန္ဓဗ္ဗနတ် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဠေ-ပြဿနာတို့ကို၊ အဘိသင်္ခရိတ္တာ-ပြုစီရင်ပြီး၍၊ (အာဂစ္ဆန္တိဘိက္ခု စပ်၊) ပုစ္ဆိသာမ-မေးကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ အာဂစ္ဆန္တိ-လာကြကုန်၏၊ တတ္ထ-ထိုလာကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ကေစိ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပုစ္ဆာယ-မိမိ၏ ပုစ္ဆာ၌၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ (သလ္လက္ခေတ္တာ) ဝါ-မှတ်ထင်ကုန်၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝိသဇ္ဇနသမ္ပဒိုစ္ဆနေ-ဘုရားရှင်၏ အဖြေကို လက်ခံခြင်း၌၊ အသမတ္ထတံ-မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ သလ္လက္ခေတ္တာဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အပုစ္ဆိတ္တာဝ-မမေးမူ၍သာ၊ တုဏ္ဍီ-ဆိတ်ဆိတ်၊ နိသီဒန္တိ-ထိုင်နေကြကုန်၏၊ ကေစိ-တို့သည်၊ ပုစ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊ ကေသံစိ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ["ဘဂဝါဝ-မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်ပင်"ဟု ရှိလျှင် ဋီကာသစ်နှင့် ညီ၏။] ပုစ္ဆာယ-မေးခြင်း၌၊ ဥဿာဟံ-အားတက်သရောကို၊ ဇနေတ္တာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဝိသဇ္ဇေတိ-ဖြေတော်မူ၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ သဗ္ဗေသံပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုခတ္တိယပဏ္ဍိတ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝိမတိယော-တွေးတောခြင်းတို့သည်၊ ဝါ-ယုံမှားသံသယတို့သည်၊ တိရံ-တမ်းသို့၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ မဟာသမုဒ္ဒဿ-မဟာသမုဒ္ဒရာ၏၊ ဥမိယော-လှိုင်းတို့သည်၊ ဘိဇ္ဇန္တိ ဝိယ-ကွဲကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဘဂဝန္တံ-သို့၊ ပတ္တာ-၍၊ ဘိဇ္ဇန္တိ-ပျက်ကွဲကုန်၏၊ (ဝိမတိတွေ ပြေပျောက်ကုန်၏-ဟူလို။)

ရဋ္ဌံ, ဇနပဒါ။ ။ရာဇန္တိ ရာဇာနော ဧတေနာတိ ရဋ္ဌ-မင်းတို့၏ တင့်တယ်ကြောင်းဖြစ်သော တိုင်းပြည်၊ ရာဇ-ဒိတ္တိယံဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ဇနာ + ပဒန္တိ ဧတ္ထ သုခဇီဝိတံ (ချမ်းသာစွာ အသက်မွေးရခြင်း ရှိသူတို့၏ အဖြစ်သို့) ပါပုဏန္တိတိ ဇနပဒါ-ဘေးရန်အန္တရာယ်ကင်းသောကြောင့် လူအများတို့ ချမ်းသာစွာ အသက်မွေးရာ ပြည်နယ်၊ ကာသိတိုင်း ကောသလတိုင်းကဲ့သို့ "ဇနပုဒ်အများ စုပေါင်းထားသော ဌာနကို "ရဋ္ဌ" ဟု ခေါ်၍, ပြည်နယ် ခရိုင်တစ်ခုကို "ဇနပဒ" ဟု ခေါ်သည်။ [ကေသ ရညော ရဇ္ဇဘူတာ ကာသိကောသလာဒိ မဟာဇနပဒါ (ရဋ္ဌံ)။ ဧကေသ ရညော ရဇ္ဇေ ဧကေက ကောဋ္ဌာသဘူတာ ဥတ္တရာပထ ဒက္ခိဏာပထာဒိ ခုဒ္ဒကဇနပဒါ (ဇနပဒေါ)။-ဋီသစ်။]

ဖေါ်သွာဂတဝါဒီတိ-ကား၊ ဒေဝမနုဿပဗ္ဗဇိတဂဟဋ္ဌေသု-နတ်, လူ, ရဟေ့, ရဟန်း, လူဝတ်ကြောင်တို့တွင်၊ အတ္တနော-ကိုယ်တော်၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ အာဂတံ-လာသော၊ တံတံ-ထိုထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဖေါ်-လာလော၊ သွာဂတံ-ကောင်းသော လာခြင်းတည်း၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဝဒတိ-မိန့်တော်မူတတ်၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ သခိလော တိ-ကား၊ တတ္ထ ၊ပေ၊ ကဏ္ဏသုခါတိ အာဒိနာ-တတ္ထ ၊ပေ၊ ကဏ္ဏသုခါ အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဝုတ္တသာခလျှေန-ဟောတော်မူအပ်သော ပြေပြစ်သူ၏အဖြစ်နှင့်၊ [ဓမ္မသင်္ဂဏီ နိဂ္ဂေါ်ပကဏ္ဍာ၌ ဟောတော်မူအပ်သော သာခလျှနှင့်၊] ဿမန္ဒာ ဂတော-၏၊ မုဒုဝစနော-နူးညံ့သောစကားရှိတော်မူ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [တတ္ထ-ထိုတရားတို့တွင်၊ သာခလျှ-သာခလျှဟူသည်၊ ကတမံ-အဘယ်နည်း၊ ယာသာ ဝါစာ-အကြင်စကားသည်၊ နေလာ-အပြစ်မရှိ၊ ကဏ္ဏသုခါ-နားတို့၏ ချမ်းသာ ကြောင်းတည်း၊ (သာ ဝါစာ-သည်၊ သာခလျှ-မည်၏)။]

သမ္ဘောဒကောတိ-ကား၊ ပဋိသန္ဓာရကုသလော-ပဋိသန္ဓာရ၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူ၏၊ အာဂတာဂတာနံ-ရောက်လာကုန် ရောက်လာကုန်သော၊ စတုန္နံ-နှ်သော၊ ပရိသာနံ-ပရိသတ်တို့အား၊ ("ကထံ ကတ္တာ" ၌စပ်၊) ဝါ-တို့၏၊ ("အဒ္ဓါန ဒရထံ" ၌စပ်၊) ကစ္စိ ၊ပေ၊ ယာပနီယန္တိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ သတ္ထု-သော၊ အဒ္ဓါနဒရထံ-ရှည်သောခရီးကို လာခဲ့ရခြင်းကြောင့်ပင်ပန်းခြင်းကို၊ [ဒီဃမဂ္ဂါ ဂမန ပရိဿမံ-ရှည်စွာသောခရီးကို လာခဲ့ရခြင်းကြောင့် ပင်ပန်းခြင်းကို၊-ဋီကာ သစ်။] ဝူပသမေန္တောဝိယ-ငြိမ်းအေးစေသကဲ့သို့၊ ပဋမတရံ-ရှေးဦးစွာ၊ သမ္ဘော ဒနီယံ-ဝမ်းမြောက်သင့် ဝမ်းမြောက်ထိုက်သော၊ ကထံ-စကားကို၊ ကတ္တာ-ပြုတော်မူတတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အဘာကုဋ္ဌိကောတိ-ကား၊ ကေစ္စေ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပရိသံ-သို့၊ ပတ္တာ-၍၊ (ရောက်လတ်သော်၊) ထဒ္ဓမုခါ-ခက်ထန်သောမျက်နှာ

ဖေါ်သွာဂတဝါဒီ။ ။ဖေါ် သွာဂတံ ဣတိ+ဝါဒီ ဖေါ်သွာဂတဝါဒီ၊ "ဖေါ် သွာဂတံ ဣတိ+ဝါဒီ" ဟု ဆိုလိုလျက် ကြေနေသော ဣတိနိပါတ်နှင့် သမာသ်စပ်၍ "ဖေါ် သွာဂတဝါဒီ" ဟု ဖြစ်ကြောင်းသိစေလိုသောကြောင့် "သွာဂတံတိ ဧဝံ ဝဒတိ" ဟု ဣတိဧဝံ ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ [အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ၌ ဣတိနှင့် ဣန္ဒြိယ စပ်သကဲ့သို့တည်း၊ ထို၌ ဣတိမကြေဘဲ ဤ၌ ဣတိ ကြေခြင်းသာထူး၏။]

အဘာကုဋ္ဌိကော။ ။ဘူသဒ္ဒါသည် "မျက်မှောင်-မျက်ခုံး" အနက်ကို ဟော၏၊ ဘုယာ-မျက်ခုန်း၏+ကုဋ္ဌိ-ကောက်ကွေးခြင်း+ယသာတိ ဘူကုဋ္ဌိကော၊ "မျက်ခုန်း၏ ကောက်ခြင်း" ဟူသည် ,မျက်နှာကျုံ့ခြင်း-မျက်နှာရှုံ့ခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ မျက်နှာရှုံ့ခြင်းရှိသူကို "ဘူကုဋ္ဌိက" ဟု ခေါ်၏၊ ဘူ၏ ဥကို အာပြု၍ "ဘာကုဋ္ဌိက" ဟု ဖြစ်သည်၊ နေ+ဘာကုဋ္ဌိကော အဘာကုဋ္ဌိကော၊ [နေ ဗဒ္ဓါ ဘူကုဋ္ဌိ-သုဗောဓာလင်္ကာရ (၂၀၃) ဂါထာ။]

ရှိကုန်သည်၊ သင်္ကိုဋ္ဌိတမုခါ-ရှုံ့တွသောမျက်နှာရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိယထာ-နှ-သကဲ့သို့၊ ဒေဒေသော-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နှ-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ပရိသဒဿနေန-ပရိသတ်ကို မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ အသ-ထိုရဟန်းဂေါတမ၏၊ ဘလာတပသမ္ဘဿေန-တက်သစ်စနေ၏ အတွေ့ကြောင့်၊ (နေအရုဏ်၏ အတွေ့ကြောင့်၊) ပဒုမံ-ပဒုမ္မာကြာပန်းသည်၊ ဝိကသတိဝိယ-ပွင့်သကဲ့သို့၊ မုခပဒုမံ-မျက်နှာတော်တည်းဟူသော ပဒုမ္မာကြာပန်းသည်၊ ဝိကသတိ-ပွင့်လန်း၏၊ ["ဝိကသတိ" နေရာ၌ "ဝိကသိတံ" ဟုလည်း အချို့စာအုပ်၌ ရှိ၏။] ပုဏ္ဏစန္ဒသဿိရိကံ-လပြည့်ဝန်း၏ အသရေနှင့်တူသော အသရေရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [ပုဏ္ဏစန္ဒဿ သိရိယာ သမာနာ သိရိ ဧတဿာတိ ပုဏ္ဏစန္ဒသဿိရိကံ၊ သကို "သမာနာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ အချို့စာအုပ်၌ "သဿိရိကံ ဝိယ" ဟု ဝိယပါသည်ကား ပိုသည်၊ သဿိရိကံ၌ သသဒ္ဒါက သမာနအနက်ကို ဟောပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။]

ဥတ္တာနမုခေါတိ-ကား၊ ကေစ္စေ-အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နိကုဋ္ဌိတမုခါ ဝိယ-မှောက်အပ်သော မျက်နှာရှိကုန်သကဲ့သို့၊ သမ္မတ္တာယ-ရောက်လာသော၊ ပရိသာယ-ပရိသတ်အား၊ ကိဉ္စိ-ဘာစကားကိုမျှ၊ နှ ကထေန္တိယထာ-မပြောဆိုကုန်သကဲ့သို့၊ အတိဒုလ္လဘကထာ-အလွန်ခဲယဉ်းသဖြင့်ရအပ်သောစကားရှိကုန်သည်၊ (အလွန်ရခဲသော စကားရှိကုန်သည်၊) ဟောန္တိ ယထာ-ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့သဘောရှိသည်၊ နှ-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ သုလဘကထော - လွယ်ကူစွာရအပ်သော စကားရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) တဿ-ထိုရဟန်းဂေါတမ၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ အာဂတာဂတာနံ-ရောက်လာ

သင်္ကိုဋ္ဌိတမုခါ။ ။ဘာကုဋ္ဌိကို "သင်္ကိုဋ္ဌိတ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ကုဋ္ဌဓာတ်သည်၊ ကောက်ခြင်း, ကွေးခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ကုဋ္ဌတီတိ ကုဋိတံ၊ သုဋ္ဌု+ကုဋိတံ သင်္ကိုဋိတံ၊ သင်္ကိုဋိတံ (လွန်စွာကောက်သော၊ ဝါ-ရှုံ့တွသော)+မုခံ ယေသံတိ သင်္ကိုဋ္ဌိတမုခါ။

နိကုဋ္ဌိတမုခါ ဝိယ။ ။ဥတ္တာနမုခ၏ပြောင်းပြန်ဖြစ်သောကြောင့် မုခကို "မျက်နှာ" ဟု ပေးသည်၊ မျက်နှာကို အောက်၌မှောက်ထားသကဲ့သို့ ဘာစကားကိုမျှ မပြောတော့၊ ယခုခေတ်၌လည်း စကားမပြောလိုသောအခါ မျက်နှာကို အောက်စိုက်ထားတတ်ကြသည်၊ [နိကုဋ္ဌိတံ+မုခံ ယေသံတိ နိကုဋ္ဌိတမုခါ၊ ကုဋ္ဌ ဒွေဘော်မလို။]

ဋီကာသစ်။ ။ဧတ္ထ ပန ဧဟိသ္မာဂတဝါဒီတိ ဣမိနာ သုခသမ္ဘာသပုဗ္ဗကံ ဝိယ ဝါဒီတံ ဒဿေတိ၊ သခိလောတိ ဣမိနာ သဏှဝါစတံ, သမ္မောဒကောတိ ဣမိနာ ပဋိသန္ထာရကုသလတံ, အဘာကုဋိကောတိ ဣမိနာ သဗ္ဗတ္ထော ဝိပ္ပသန္နမုခတံ, ဥတ္တာန မုခေါတိ ဣမိနာ သုခသလ္လာပတံ, ပုဗ္ဗဘာသီတိ ဣမိနာ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟာယ ဩကာသကရဏေန ဟိတလ္လာသယတံ ဒဿေတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ရောက်လာကုန်သော သူတို့၏၊ (ဝိပွဿီသာရော-၌စပ်၊) ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ဣဒ-ဤရဟန်းဂေါတမ၏အထံသို့၊ (စကားမပြောသော ရဟန်းဂေါတမအထံသို့၊) အာဂတာ-လာမိကုန်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိပွဿီသာရော-နှလုံးမသာမယာခြင်းသည်၊ နု ဥပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ပန-အနွယကား၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ သုတ္တာ-နာရ၍၊ အတ္တာမနာဝ-မိမိစိတ်ရှိကုန်သည်သာ၊ ဝါ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြ၏။

ပုဗ္ဗဘာသိတိ-ကား၊ ဘာသန္တောစ-စကားပြောပြန်သော်လည်း၊ ပဌမတရံ-ရှေးဦးစွာ၊ ဘာသတိ-ပြောဆိုတတ်၏၊ တံစ-ထိုစကားကိုလည်း၊ ကာလယုတ္တံ-အချိန်ကာလနှင့်သင့်လျော်သော၊ ပမာဏယုတ္တံ-အတိုင်းအရှည်နှင့်ယှဉ်သော၊ အတ္ထနိဿိတံမေဝ-အစီးအပွားကိုမှီသော စကားကိုသာ၊ ဘာသတိ-၏။

နတသ္မိ ဂါမေဝါတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ (ဂုဏ္ဍတ္ထံ-လျှို့ဝှက်တိမ်မြုပ်သောအနက်ကို၊) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတ္တာ ဒဿေမိ)-ထုတ်၍ပြဦးအုံ့၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပဋိဝသတိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တတ္ထ-၌၊ မဟေသက္ခာ-ကြီးသောအစိုးရခြင်းရှိသူတို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဝါ-တန်ခိုးကြီးကုန်သော၊ ဒေဝတာ-နတ်တို့သည်၊ အာရက္ခံ-အစောင့်အရှောက်ကို၊ ဂဏှန္တိ-ယူကြကုန်၏၊ [မဟေသက္ခ-ပုဒ်ပြီးပုံကို "ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ၎ဝရဉ္ဇကဏ္ဍ အရဟံဂုဏ်တော်အဖွင့်၌" ရှုပါ။] တာ-ထို မဟေသက္ခနတ်တို့ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ မနုဿာနံ-လူတို့၏၊ ဥပဒ္ဒဝေါ- (ကပ်၍နှိပ်စက်တတ်သော) ဘေးရန်သည်၊ နု ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဟိ-မှန်၊ ပံသုပိသာစကာ ဒယောဝေ-မြေမှုန်ကိုမှီသော ဘီလူးအစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်သာ၊ ဝါ-မြေမှုန်ဘီလူး အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်သာ၊ မနုဿေ-လူတို့ကို၊ ဝိဟေဌေန္တိ-ညှဉ်းဆဲကြကုန်၏၊ တေ-ထိုမြေမှုန်ဘီလူး အစရှိသည်တို့သည်၊ တာသံ-ထိုမဟေသက္ခနတ်တို့၏၊ အာနုဘာဝေန-အာနုဘော်ကြောင့်၊ ဒုရံ-အဝေးသို့၊ အပဂ္ဂမန္တိ-ဖဲယွားကြရကုန်၏၊ အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ဘဂဝတော-၏၊ မေတ္တာဗလေနပိ-မေတ္တာတော်၏ အစွမ်းကြောင့်လည်း၊ အမနုဿာ-လူနှင့်တူသော နတ်, ဘီလူး, ပြိတ္တာတို့သည်၊ မနုဿေ-တို့ကို၊ နု ဝိဟေဌေန္တိ-မညှဉ်းဆဲနိုင်ကြကုန်။

ပံသုပိသာစကာဒယော။ ။ပံသုနိဿိတ ပိသာစကာဒယောဝေ-မြေကိုမှီနေကြသော မြေဘုတ်ဘီလူးအစရှိသည်တို့သာ၊ အာဒိသဒ္ဒေန ဘူတ-(ဘုတ် ပြိတ္တာ တစ္ဆေ) ရက္ခသာ ဒိနံ- (ရက္ခိုသ်ဘီလူး) အစရှိသည်တို့ကို၊ ဂဟဏ-ဦးကာသစ်၊ ပံသုပိသာစကာကိုကြည့်၍ "မြေမှုန်ဘီလူး" ဟု ပေးလိုက်သည်၊ "မြေဘုတ်ဘီလူး" ဟု ပြောရှိုးရှိ၏၊ ထိုသူတို့ကို "ကုမ္ဘဏ္ဍောစ ပိသာစာဒိ, နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဒေဝယောနိယော" ဟူသော အဘိဓာန် (၁၃) ၌ "နတ်အမျိုးအစား" ဟု ဆိုသည်။

သယီတိအာဒိသု-အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အသ-ထိုရဟန်းဂေါတမ၏၊ အနုသာသိတဗ္ဗော-သွန်သင်ထိုက်သော၊ သံယော-ဝေနေယ္ယသတ္တဝါအပေါင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ထိုသို့သွန်သင်ထိုက်သော ဝေနေယ္ယသတ္တဝါအပေါင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော၊) သယီ-မည်၏၊ ဝါ-နည်း၊ အသ-၏၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဉပ္ပါဒိတော-ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော၊ သံယော-အရိယာသံယာတော်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ - ထိုသို့ကိုယ်တိုင် ဖြစ်အပ်ပြီးသော အရိယာသံယာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော၊) သယီ-မည်၏။

အသ-ထိုရဟန်းဂေါတမ၏၊ တာဒိသောဝ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဂဏော-သယံ ဉပ္ပါဒိတဂိုဏ်းသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ထိုသို့သယံ ဉပ္ပါဒိတဂိုဏ်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော၊) ဂဏီ-မည်၏၊ ဝါ-နည်း၊ ဧတေ-ဤဂဏီဟူသော ပုဒ်သည်၊ ပုရိမပဒသော-ရှေ့သယီဟူသော ပုဒ်၏ပင်၊ ဝေဝစန-ဝေစုစ်ပရိယာယ်, စကားလှယ်တည်း။

အနုသာသိတဗ္ဗော။ ။အနုသာသိတဗ္ဗောကို သံယောဇ်စပ်၍ "ဆုံးမထိုက်သော (ဆုံးမစရာဖြစ်သော) အပေါင်း" ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ "ဆုံးမထိုက်သော အပေါင်း" ဟူသည် ရဟန်းဖြစ်စေ, လူ-နတ်ဖြစ်စေ ဆုံးမထိုက်သော ဝိနေယျသတ္တဝါ အပေါင်းတည်း။ ဤနည်းဖြင့် အနုသာသိတဗ္ဗောဟု တတ္ထပစ္စည်းဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ဆုံးမထိုက်သော ဝိနေယျအားလုံးကို ယူရသည်။

သယံ ဝါ ဉပ္ပါဒိတော။ ။ဤနည်းဖြင့် အတိတ်ဟော/ တပစ္စည်းဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ကိုယ်တော်တိုင် ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော အရိယသံယာကို ယူစေလိုကြောင်း ထင်ရှားဏ် [သယံ ဉပ္ပါဒိတ သံယောနာမ နိဗ္ဗတ္တိတ (ပုထုဇဉ်တို့မှ နစ်စေအပ်ပြီးသော-အဆီအနှစ်ထုတ်သကဲ့သို့ ထုတ်ယူအပ်ပြီးသော) အရိယပုဂ္ဂလသမူဟော၊-ဋီကာသစ်။]

တာဒိသော ဝါ သယ။ ။[အချို့စာအုပ်၌ "တာဒိသော စ သယ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာတို့၌ "တာဒိသော ဝါ သယ" ဟု ရှိသည်။] တာဒိသောဖြင့် သယံ ဉပ္ပါဒိတောဟူသော အခြားမဲ့အနက်ကို ညွှန်ပြသည်၊ ဧဝံဖြင့်ကား အနုသာသိတဗ္ဗောကို ကန့်သည်။ [တာဒိသောတိ ဣမိနာ သယံဝါ ဉပ္ပါဒိတောတိ ဝုတ္တဝိကပ္ပေါ ဧဝ ပစ္စာမဇ္ဇော၊ (ကသ္မာ၊) အနန္တရသ ဝိဓိ ပဋိသေဓော ဝါတိ ကတ္တာ-အခြားမဲ့အနက်ကို စီရင်ခြင်းသော်လည်းကောင်း, တားမြစ်ခြင်းသော်လည်းကောင်း ဖြစ်ရ၏ဟု ပရိဘာသာရှိသောကြောင့်တည်း၊-ဋီကာသစ်။]

ပုရိမပဒသော ဝါ။ ။ဤနည်းဖြင့်ကား သယီနှင့် ဂဏီသည် ပရိယာယ်သဒ္ဒါမျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် ဂဏအရ၌ အနုသာသိတဗ္ဗဂဏကိုလည်းကောင်း, သယံ ဉပ္ပါဒိတအာ/ သံယဂဏကိုလည်းကောင်း ယူရသည်၊ ဤသို့လျှင် ရှေ့နည်းဖြင့် တာဒိသောဖြင့် အရိယသံယဂဏကိုသာ ယူရခြင်း, ဤနည်းဖြင့် အနုသာသိတဗ္ဗဂဏ, သယံ ဉပ္ပါဒိတအရိယဂဏကို ယူခြင်းသည် နည်း ၂ ပါး၏ အထူးတည်း။ [တာဒိသောဝါတိ ဣမိနာ သယံဝါတိ အာဒိနာ ဝုတ္တဝိကပ္ပေါ ဧဝ ပစ္စာမဇ္ဇောတိ၊ (ထို့ကြောင့် ပုရိမပဒသဝါတိ ဝိကပ္ပန္တရဂ္ဂဏ်-၂ မျိုးလုံးကို ယုဇ္ဈနာ ဝိကပ်တစ်မျိုး ယူခြင်းဖြစ်၏)။-ဋီကာ။]

အာစာရသိက္ခာပနဝသေန-အကျင့်ကို သင်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂဏာသ-ဂိုဏ်း၏၊ အာစရိယော-ဆရာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဂဏာစရိယော-ယမည်၏၊ ပုထုတိတ္ထကရာနန္တိ-ကား၊ ဗဟူနံ-ကုန်သော၊ တိတ္ထကရာနံ-အယူကို ပြုတတ်ကုန်သော ဆရာတို့တွင်၊ ("အဂ္ဂံ" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။)

ယထာဝါ တထာဝါတိ-ကား၊ ယေနဝါ တေနဝါ-အမှတ်မထား, တစ်ပါးပါးသော (ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော၊) အစေလကာဒိမတ္တကေနာပိ-အဝတ် မရှိသူ၏ အဖြစ် အစရှိသည်မျှလည်းဖြစ်သော၊ ကာရဏေန-အကြောင်းကြောင့်၊ ("သမုဒါဂစ္ဆတိ"၌ စပ်၊) သမုဒါဂစ္ဆတီတိ-ကား၊ သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်မှ၊ ဥပဂစ္ဆတိ-ကပ်ရောက်၏၊ အဘိဝဋ္ဌတိ-တိုးပွားဏ်။

အတိထီ နော တေ ဟောန္တိတိ-ကား၊ တေ-ထိုသမဏတို့သည်၊ ဝါ-ထို ပြာဟ္မဏတို့သည်၊ [ပါဠိတော်၌ "သမဏ, ပြာဟ္မဏ" ဟု ၂ မျိုး ရှိသည်။] အမှာကံ-ငါတို့၏၊ အာဂန္တုကာ-ဧည့်သည်တို့သည်၊ နဝကာ-အသစ်တို့သည်၊ ပါဟုနကာ-ဧည့်သည်အလိုဌာ စီမံအပ်သော အလှူကို ခံယူထိုက်သူတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊

ဂဏာစရိယော။ ။အာစာရသိက္ခာပနဝသေနဖြင့် အာစရိယောပုဒ်၏ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ် (သဒ္ဒါဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း) ကို ပြသည်၊ "အာစာရံ + သိက္ခာပေတိတိ အာစရိယော-ကောင်းသောအကျင့်ကို + သင်စေတတ်သောကြောင့် အာစရိယမည်၏" ဟု ဝစနတ္ထပြု။ သိက္ခာပေတိအနက်၌ ဣယပစ္စည်း, စာ၌လည်း ရသပြု။

ယထာဝါ ၊ပေ၊ သမုဒါဂစ္ဆတိ။ ။ယထာဝါ တထာဝါကို "ယေနဝါ တေနဝါ" ဟု ဖွင့်၍, "အစေလကာဒိမတ္တကေနပိ ကာရဏေန" ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ ပုရဏကဿပစသော တိတ္ထိဆရာကြီးတို့မှာ သင့်သလို တော်သလိုဖြစ်သောအကြောင်းကြောင့် (အဝတ်မဝတ်ခြင်း စသော ဂုဏ်ကြောင့်လည်း) "ယသော သမုဒါဂစ္ဆတိ ယထာ-အကျော်အစောသည် ပတ်ဝန်းကျင်မှ ကပ်ရောက်လာသကဲ့သို့, ရဟန်းဂေါတမမှာ ထိုသို့ ကပ်ရောက်လာသည် မဟုတ်ပါ" ဟု ဆိုလိုသည်။

အတိထီ။ ။အတန္တိ ဂစ္ဆန္တိ (အမြဲ မနေတတ်ဘဲ တသွားတည်း သွားနေတတ်ကုန်၏။) ဣတိ အတိထီ၊ အတ-ဂတိမှိဟူသော ဓာတ်နောင် ဣထိန်ပစ္စည်းဟု ထောမနိမိတ္တ ဆိုး၏။ "အာဂစ္ဆတီတိ အာဂန္တုကော" နှင့် သဘောတူသောကြောင့် "အာဂန္တုကာ" ဟု ဖွင့်၍ "နဝကာ-ပါဟုနကာ" ဟု သရုပ်ဖော်သည်။

နဝကာ ပါဟုနကာ။ ။နဝကာတိ အဘိနဝါ (ယခုမှ ရောက်လာသည်ဖြစ်၍ အသစ်ဖြစ်ကုန်သော)၊-ဋီကာသစ်၊ အာဂန္တုကတ္ထာယ ပကာရေန ဟူယတေတိ ပါဟုနံ၊ ပ + ဟု + ယု၊ ပ၏ အကို အာပြု။ အာဂန္တုကတို့အတွက် အပြားအားဖြင့် ပေးထိုက်သော စားသောက်ဖွယ်၊ ပါဟုနံ ဝုစ္စတိ ဒိသာ ဝိဒိသတော အာဂတာနံ ပိယမနာပါနံ ဥတိမိတ္တာနမတ္ထာယ သက္ကာရေန ပဋိယတ္တံ အာဂန္တုကဒါနံ၊-ဝိသုဒ္ဓိမဂ် သံယာနုဿတိ၊ ပါဟုနံအရဟန္တိတိ ပါဟုနကာ၊ အရဟတိအနက်၌ ကပစ္စည်း။ ဋီကာသစ်၌ ပါဟုနံကို ပဟေဏက် (လက်ဆောင်) ဟု ဖွင့်သည်ကိုကား စဉ်းစားပါ။

ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ပရိယာပုဏာမိတိ-ကား၊ ဇာနာမိ-သိပါ၏။ အပရိမာဏ ဝဏ္ဏောတိ-ကား၊ တထာရူပေနေဝ-ထိုသို့သဘောရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ [ထိုမျှ လောက် ဂုဏ်ပေါင်းစုံသည်သာလျှင်ဖြစ်သော။] သဗ္ဗညုနာပိ-သဗ္ဗညုဘုရားရှင် သည်သော်မှလည်း၊ အပ္ပမေယ္ယဝဏ္ဏော-မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော ဂုဏ်ရှိ တော်မူ၏၊ မာဒိသေန - ငါကဲ့သို့ရှုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဂေဝ - ရှေးဦးမစွ အစကပင်၊ (အပ္ပမေယ္ယဝဏ္ဏော-မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော ဂုဏ်ရှိတော်မူ ၏။) (တစ်နည်း) မာဒိသေန-သည်၊ အပ္ပမေယ္ယဝဏ္ဏောဘာဝေ-မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်း ယှဉ်နိုင်သော ဂုဏ်ရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်၌၊ ပဂေဝ-အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရာရှိပါ တော့အံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြ၏။

စ-သာဓကကား၊ ဗုဒ္ဓေါပိ ၊ပေ၊ တထာဂတသာတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤဂါထာ စကားကို၊ (အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ) ပိ-ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-မိန့်ဆိုအပ်ပြီ၊ [ဂါထာနက်။ ။ ဗုဒ္ဓေါပိ-ဘုရားတစ်ဆူသည်သော်မှလည်း၊ ဗုဒ္ဓသေ-ဘုရားတစ်ဆူ၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်တော်ကို၊ ကပ္ပံပိ-အာယုကပ်ပတ်လုံးလည်း၊ (အသက်တမ်းကုန်အောင်လည်း၊) အညံ-အခြားသော တရားစကားကို၊ အဘာသ မာနော-ပြောဟောတော်မမူဘဲ၊ စေ ဘဏေယျ-အကယ်၍ မိန့်တော်မူအံ့၊ (ဧဝံ သတိပိ-ဤသို့မိန့်တော်မူပါသော်လည်း၊ (နှ ခီယေထဋ္ဌ စပ်၊) စိရံ-ကြာမြင့်စွာသော ကာလ၌၊ ကပ္ပေ-အာယုကပ်သည်၊ ခီယေထ-ကုန်ခန်းရာ၏၊ ဒီဃမန္တရေ-ရှည်စွာ သော ကာလအတွင်း၌၊ တထာဂတသ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝဏ္ဏော-ဂုဏ်တော် သည်၊ နှ ခီယေထ-မကုန်ခန်းနိုင်ရာ။]....(ဋီကာနောက်နည်းအလို "စိရဒီဃမန္တရေ-

---

ပရိယာပုဏာမိ။ ။အခြားနေရာ၌ ပရိ + အာပမာတ် ဉဏာပစ္စည်းပြင့် ပြီးသော "ပရိယာပုဏ" သဒ္ဒါသည် သင်ယူခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ဤ၌ကား ထိုသင်ယူခြင်းအနက်၏ မသင့်သောကြောင့် အာပမ္ဘာတ်၏အတွက် ဇာနုန အနက်ကိုသာ ပြလိုရ၍ "ဇာနာမိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ [ပရိစ္ဆိန္နတုံ-ပိုင်းခြားခြင်းငှာ၊ ဇာနာမိ၊ ဓာတ္တတ္ထမတ္တံ ပန ဒဿေတုံ (ပရိဉပသာရ အနက်မပါသော အာပမ္ဘာတ်၏ အနက်မျှကိုသာ ပြခြင်းငှာ) ဇာနာမိတိ ဝုတ္တံ၊ ပရိအတွက် ပရိစ္ဆိန္နနအနက်နှင့် တကွပေးလျှင် "ပရိယာပုဏာမိ-ပိုင်းခြာခြင်းငှာ+သိပါ၏" ဟု ပေးပါ၊ "ပိုင်းပိုင်းခြားခြား, ကွဲကွဲပြားပြား ပြောဆိုဖို့ရာ ဤမျှလောက်သာ သိပါ၏" ဟူလို။]

ဂါထာ။ ။"ဘုရားတစ်ဆူက ဘုရားတစ်ဆူ၏ဂုဏ်တော်ကို အကယ်၍ မိန့်တော်မူ လျှင်" ဟု ကြိုဆ၍ အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်သော ပရိကပ္ပ စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "စေ+ ဘဏေယျ" ဟု ပရိကပ္ပဇောတက စေသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုသည်၊ ကပ္ပန္တိ အာယုကပ္ပံ (ထိုခေတ်လူတို့၏ အသက်တမ်းကို အာယုကပ်ဟု ခေါ်၏။)။ . . စိရံတိ စိရကာလေ၊ ဒီဃမန္တရေ ဒီဃကာလန္တရေပိ တထာဂတသ ဝဏ္ဏော နှ ခီယေထာတိ ယောဇနာ-ဋီကာသစ်၊ "စိရံ" ၌ ဆန်းကြောင့် နိဂ္ဂဟီတ် ကျ၊ (တစ်နည်း) စိရဒီဃဖြင့် အတိစိရကာလကိုပြ၏၊ ဤနည်း၌ ဤပုဒ်ကို "ခီယေထ၌လည်း ကောင်း, နှ ခီယေထ၌လည်းကောင်း" ၂ ချက်စပ်ပါ။

အလွန်ကြာမြင့်စွာသောကာလအတွင်း၌၊ ကပ္ပေါခီယေထ, တထာဂတသ ဝဏ္ဏော နခီယေထ" ဟုလည်း တစ်နည်းပေးပါ။)]

ပန-ဆက်ဦးအုံ့၊ သတ္တု-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဣမံ ဂုဏကထံ-ဤဂုဏ်တော်စကားကို၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ ဧတေ ဗြာဟ္မဏာ-ထိုပုဏ္ဏားတို့သည်၊ စိန္တယိံသု-ကုန်ပြီ (ကိုး-နည်း)၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သောဏဒဏ္ဍော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ သမဏသ, ဂေါတမသ-၏၊ ဝဏ္ဏေ-ဂုဏ်တို့ကို၊ ဘဏတိ-ပြောဆို၏၊ တထာ-ထိုပြောဆိုအပ်တိုင်းသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သောဘဝံ ဂေါတမော သည်၊ အနောမဂုဏော-မယုတ်လျော့သောဂုဏ်ရှိ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-သို့မဟုတ်လောက်၊ တသ - ထိုအရှင်ဂေါတမ၏၊ ဂုဏေ-တို့ကို၊ ဇာနမာနေန-သိသော၊ အာစရိယေန-ဆရာသည်၊ အတိစိရံ-အလွန်ကြာမြင့်စွာ၊ အဓိဝါသိတံ-အောင့်အည်း သည်းခံအပ်ပြီ၊ (မသွားဘဲ အောင့်နေရရှာပြီ၊) ယန္တ-ယခု၊ နံ-ထိုဆရာကို၊ အနုဝတ္တာမ-အစဉ်လိုက်ကြကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တယိံသု-ကြံကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံပြီး၍၊ ဤနေရာမျိုးဌ ဣတိတစ်လုံးအကြေကြံသည်၊) အနုဝတ္တိံသု-အစဉ်လိုက်ကြကုန်ပြီ၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ဧဝံ ဝုတ္တေ တေ ဗြာဟ္မဏာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (အာယသ္မာတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊) ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ။

ဋီကာသစ်။ ။စိရန္တိ စေတ္ထ ဝတ္ထုဗ္ဗေပိ ဆန္ဒဟာနိဘယာ ရဿတ္တံ နိဂ္ဂဟီတ လောပေါ-ဣန္ဒ ဝဇိရာဂါထာပါဒဖြစ်၍ ဆန်းပျက်မည် စိုးသောကြောင့် ရံ၌ ရဿဖြစ်အောင် နိဂ္ဂဟီတ်ကို ချေထားသည်၊ အတိဒီဃကာလ ဝါ သန္ဓာယ စိရဒီဃမန္တရေတိ ဝုတ္တံ ဥဘယတ္ထ သမ္ဘန္ဓိတဗ္ဗမေတံ-ဤနည်း၌ကား "စိရဒီဃ" ဟု တစ်ပုဒ်ထည်းဖြစ်ရမည်၊ ခီယေထ, နခီယေထ တို့၌ စပ်ပါ၊ ဒီဃမန္တရေ၌ ဂရု ၂ လုံး ရှိရမည်ဖြစ်သောကြောင့် အဂ္ဂရာတစ်လုံးပိုနေသည်၊ ကိရိယာရဟာဒိယောဂေဝိယစ အန္တရယောဂေ အဓိကဘူရပါဒေါ အနုပဝေဠော-ထိုသို့ပိုရာ၌ ကိရိယပုဒ်ဝယ် အဂ္ဂရာတစ်လုံး ပိုသော်လည်း အပြစ်မရှိသကဲ့သို့လည်းကောင်း, အရဟ ပုဒ်ဝယ် အဂ္ဂရာတစ်လုံးပိုသော်လည်း အပြစ်မရှိသကဲ့သို့လည်းကောင်း, မန္တရ၌ ရ တစ်လုံး ပိုသော်လည်း အပြစ်မရှိ ဟု ဋီကာသစ်ဆိုလိုသည်၊ သို့သော်-တတိယပါဒသည် ဣန္ဒဝဇပါဒဟု ယူလျှင် အဂ္ဂရာတစ်လုံးမျှ မပိုပါ။

မှတ်ချက်။ ။ကိရိယသည် သဏ္ဌာန၌ ရ်နှင့် ယတွဲ၍ "ကရ်ယ" ဟု ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, အရဟလည်း ရ်နှင့်ဟ တွဲ၍ "အရ်ဟ" ဟု ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း သဏ္ဌာန၌ မပိုပါ။ ထိုမှယူထားသောကြောင့် ပါဠိ၌သာ အဂ္ဂရာတစ်လုံးပိုပါသည်၊ ထိုသို့ပိုသော်လည်း သဏ္ဌာနပုဒ်ရင်းအတိုင်း ရ်နှင့် ယကိုလည်းကောင်း, ရ်နှင့် ဟကိုလည်းကောင်း စာလုံးချင်းပေါင်း၍ ယူနိုင်သောကြောင့် အပြစ်မရှိပါ။ အန္တရေပုဒ်၌ကား ထိုကဲ့သို့ပေါင်း၍ မရသောကြောင့် အပြစ်မရှိသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ထိုတတိယပါဒကို ဣန္ဒဝဇပါဒဟု ဆိုမှ သင့်မည်၊ ထိုဂါထာကိုလည်း ဥပဇာတိဂါထာဟု မှတ်ပါ။

တတ္ထ-ထိုတေ ဗြာဟ္မဏာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အလမေဝါတိ-ကား၊ ယုတ္တမေဝ-သင့်လျော်သည်သာ၊ [အလံသဒ္ဒါ၏ အရဟာအနက်, ပဋိက္ခေပအနက်, ဘူသနအနက်တို့တွင် အရဟာအနက်ဟု သိစေသည်။] အပိပုဗ္ဗောသေနာတိ (ဧတ္ထ)-ပါဠိ၌၊ ပါထေယျ-လမ်းစာရိက္ခာကို၊ ပုဗ္ဗောသံ-သဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [လမ်းခရီး၏ စီးပွားဖြစ်သောကြောင့် လမ်း၌ စားစရာရိက္ခာကို ပါထေယျဟု ခေါ်၏၊ ပထသ+ဟိတံ ပါထေယျံ။] တံ-ထိုလမ်းစာရိက္ခာကို၊ ဂဟေတွာပိ-ယူ၍လည်း၊ ဥပသက်မိတုံ-ချဉ်းကပ်ခြင်းငှာ၊ ယုတ္တမေဝ-သင့်လျော်သည်သာ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပုဏ္ဏသေနာတိပိ-နဟူ၍လည်း၊ ပါဌော-ပါဠိတော်ပါ၏သည်၊ (အတ္ထိ) တဿ-ထိုပုဏ္ဏသေနပါ၏၏၊ အတ္ထော-အနက်ကား၊ အသ-ထိုအမျိုးကောင်းသား၏၊ အံသေ-ပခုံး၌၊ ပုဗ္ဗော-ရိက္ခာထုပ်သည်၊ (အတ္ထိ) ဣတိ-ထိုသို့ပခုံး၌ ရိက္ခာထုပ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော၊) ပုဏ္ဏသော-သမည်၏၊ တေန-ထိုအမျိုးကောင်းသားသည်၊ ပုဏ္ဏသေန-ပခုံး၌ ရိက္ခာထုပ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာပိ-၍လည်း၊ "ဥပသက်မိတုံ အလမေဝ" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ အံသေန-ဖြင့်၊ ပါထေယျပုဏ္ဏ-လမ်းစာရိက္ခာထုပ်ကို၊ ဝဟန္တေနာပိ-ဆောင်ယူလျက်လည်း၊ ("ဥပသက်မိတုံ အလမေဝ"၌ စပ်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပုဗ္ဗောသေန။ ။ပုဗ္ဗသဒ္ဒါသည် အထုပ်ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ အသိတစ္ဆံ ဘက္ခိတစ္ဆံ-စားထိုက်၏၊ ဣတိ အာသ၊ ပုဗ္ဗေန-အထုပ်ဖြင့် + နေတွာ-ဆောင်ယူ၍ + အာသ-စားထိုက်သော ရိက္ခာတည်း၊ ပုဗ္ဗောသ-ကွာ၊ ဤသို့အနက်ဖြစ်သောကြောင့် "ပုဗ္ဗောသံ ဝုစ္စတိ ပါထေယျံ" ဟု ဖွင့်သည်။ [ပုဗ္ဗာသဟု ဆိုလိုလျက် အာကို ဩပြုဟု ကြံပါ။ နေတွာပုဒ်လည်း အကျေကြံပါ။]

တံ ဂဟေတွာပိ။ ။ဤပါဠိဖြင့် ပုဗ္ဗောသေန၌ နာဝိဘတ်သည် ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏအနက်ဟောဟု ပြ၏၊ မှန်၏-ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏသည် ကြိယာဝိသေသန သဘောရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဂဟေတွာ" ဟု ကြိယာဝိသေသနဖြင့် ဖွင့်သည်၊ အပိပုဗ္ဗောသေန၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် "ဂဟေတွာပိ" ဟု ဂရဟာဇောတက အပိသဒ္ဒါ ရှိရသည်၊ အချို့စာအုပ်၌ ပိသဒ္ဒါ ကျနေ၏။

ပုဏ္ဏသေန။ ။အဋ္ဌကထာအတိုင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ "ပခုံး၌ + အထုပ်ရှိသူ (ရိက္ခာအထုပ်ကို လွယ်ထားသူ)" ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏၊ ဤနည်း၌ ပါဠိတော်ဝယ် သဒ္ဒေန ကုလပုတ္တေနနှင့် ပုဏ္ဏသေနသည် အရတူဟု မှတ်ပါ၊ အံသေန ဟိ စသည်ကား အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်ရှားပြသော တပ္ပာဂဋိကရဏဝါကျတည်း၊ ဤ၌ ဝဟန္တေနလည်း ကုလပုတ္တေနနှင့် အရတူပင်တည်း။ [အပိ ပုဏ္ဏသေန၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် "ဝဟန္တေနာပိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု ပါဠိမှန် ရှိပါစေ။]

သောဏဒဏ္ဍပရိဝိတက္ကဿ အဖွင့်

၃၀၆–၃၀၇။ တိရောဝနသဏ္ဌာဂတသာတိ - ကား၊ အန္တောဝနသဏ္ဌေ-တောအုပ်၏ အတွင်း၌၊ ဂတသ-ရောက်သည်၊ (သမာနသ-ဖြစ်လတ်သော်၊) ဝိဟာရဋ္ဌာနရံ-ကျောင်းတိုက်၏ အတွင်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌသ-ဝင်ပြီးသည်၊ (သမာနသ-သော်၊) ["စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။] ဣတိ အတ္ထော၊ အဠလိ ပဏာမေတွာတိ-ကား၊ ဧတေ-ဤလက်အုပ်ကို ညွှတ်စေ၍ ထိုင်နေသော ဗြာဟ္မဏ ဂဟပတိကတို့သည်၊ ဥဘတောပက္ခိကာ-နှစ်ဘက်သော အဖို့၌ ပါဝင်သူတို့တည်း၊ ဧတေ-ထိုဥဘတောပက္ခိက ဗြာဟ္မဏ ဂဟပတိကတို့သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ စိန္တယိသု-ကြံကြကုန်ပြီ၊ (ကိုယ်-ကုန်သနည်း၊) နော-ငါတို့ကို၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ-မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့သည်၊ သစေ စောဒေဿန္တိ-အကယ်၍ စောဒနာကုန်အံ့၊ (အပြစ်တင်ကုန်အံ့၊ ကိုယ်-အဘယ်သို့ စောဒနာကုန်ရာသနည်း၊) ကဿာ တုမှေ, သမဏာ ဂေါတမံ-ကို၊ ဝန္ဒိတ္ထ-ရှိခိုးကုန်ဘိသနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ စောဒေဿန္တိ၊) [ပြန်သွားမှ အပြစ်တင်စရာဖြစ်သောကြောင့် "ဝန္ဒိတ္ထ" ဟု အတိတ်ဝိဘတ်ဖြင့် သုံးစွဲသည်၊ အချို့စာအုပ်၌ "သစေပိ" ဟု ပိပါသည်ကား မကောင်း။] (ဧဝံသတိ-ဤသို့စောဒနာကုန်လတ်သော်၊) တေသံ-ထိုမိစ္ဆာအယူရှိသူတို့အား၊ ("ဝဏ္ဏာမ"၌ စပ်၊) အဠလိမတ္တကရဏောနပိ-လကပ်အုပ်ချီမှုကို ပြုခြင်းဖြင့်လည်း၊ ဝန္ဒနံနာမ-ရှိခိုးခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ ကိုယ်-ဖြစ်သလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဏ္ဏာမ-ကုန်အံ့။ ["ငါတို့က လက်အုပ်ချီရုံ ချီကြတာဖြစ်လို့ ရှင်ဂေါတမကို ရှိခိုးရာ မရောက်ပါ" ဟု ဆိုလိုကြသည်။]

တိရောဝနသဏ္ဌေ ဂတသ။ ။ထောမနီမိ၌ "တိရသ်" နိပါတ်သည် "ခြားကွယ်ခြင်း (ဟိုဘက်) အနက်, အတွင်း (အလယ်) အနက်, ဖီလာအနက်တို့ကို ဟောဏ်" ဟု ဆို၏။ ဤနေရာ၌ အတွင်းအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အန္တောဝနသဏ္ဌေ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဂတနှင့် သတ္တမီတပ္ပုရိသ် တွဲစေလိုသောကြောင့် "သဏ္ဌေ+ဂတသ" ဟု ဆိုသည်၊ ထို "တောအုပ်၏ အတွင်း" ဟူသည်လည်း ဘုရားရှင် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ကျောင်းတိုက်တော်၏ အတွင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် "ဝိဟာရဋ္ဌာနရံ ပဝိဋ္ဌသ" ဟု ဥဒုကတ္ထဖွင့်သည်။

ဥဘတော ပက္ခိကာ။ ။ဥဘတော၌ တောပစ္စည်းသည် ပဌမာအနက်၌သက်၍ ထိုပစ္စည်းမကြေသော အလုတ္တသမာသ်တည်း။ ဥဘတော+ပက္ခာ ဥဘတော ပက္ခာ၊ ဥဘတော ပက္ခေသု+ဘဝါတိ ဥဘတောပက္ခိကာ၊ [ဧတေ အဠလိ ပဏာမေတွာ နိသိန္နာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသမ္ဘာဒိဋ္ဌိ ဝသေန ဥဘတောပက္ခိကာ၊-ဋီကာသစ်၊ ဤစကားကိုထောက်၍ "ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိသု" ဟူသော တစ်စု, "ဘဂဝတာ သဒ္ဓိं သမ္မောဒိသု" ဟူသော တစ်စု, ဤ ၂ စုသော ပုဏ္ဏားတို့သည် သမ္ဘာဒိဋ္ဌိ၏အစွမ်းဖြင့် "ဧကတောပက္ခိက ဖြစ်ကုန်၏" ဟု ဆိုရာ ရောက်သည်။]

နော-ငါတို့ကို၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ-သမ္မာအယူရှိသူတို့သည်၊ သစေ စောဒေယ္ယန္တိ-အကယ်၍ အပြစ်တင်ကုန်အုံ့၊ (ကိ-အဘယ်သို့ အပြစ်တင်ကုန်ရာသနည်း၊) ကုမ္မေ-သင်တို့သည်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ နဝန္ဒိတ္ထ-ရှိမခိုးကြကုန်ဘိသနည်း၊ ဣတိ သစေ စောဒေယ္ယန္တိ-နှ-အုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သီသေန-ဦးခေါင်းဖြင့်၊ ဘူမိယံ - မြေ၌၊ ပဟရေယ္ယနေဝ - ပုတ်ခတ်သူသည်သာ၊ ဝန္ဒနံနာမ - ရှိခိုးသည်မည်သည်၊ ဟောတိ ကိ-ဖြစ်သလော၊ အဠုလိကမ္မမ္ပိ-လက်အုပ်ချီမှုသည်လည်း၊ ဝန္ဒနံဧဝ-ရှိခိုးခြင်းသည်သာ၊ ဟောတိနနု-ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဏ္ဏာ ၊-ပြောဆိုကုန်အုံ့၊ ဣတိ စိန္တယိံသု။

နာမရေါတ္တံတိ-သည်ကား၊ ဘော ရေါတမ-အရှင်ရေါတမ၊ အသုကသ-ကိုမည်သူ၏၊ ပုတ္တောာ-သားဖြစ်သော၊ အဟံဒတ္တောနာမ-အကျွန်ုပ် ဒတ္တမည်သူသည်၊ ဣဓ-ဤအရပ်သို့၊ အာဂတော-ရောက်လာပါပြီ၊ (အဟံ) မိတ္တောနာမ-အကျွန်ုပ် မိတ္တမည်သူသည်၊ ဣဓ-ဤအရပ်သို့၊ အာဂတော-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဒန္တာ-လျှောက်သူတို့သည်၊ နာမံ-အမည်ကို၊ သာဝေန္တိနာမ-ကြားသိစေသူတို့မည်၏၊ ဘော ရေါတမ-မ၊ အဟံ ဝါသေဋ္ဌောနာမ-အကျွန်ုပ် ဝါသေဋ္ဌမည်သူသည်၊ ဣဓ-ဤအရပ်သို့၊ အာဂတော-ရောက်လာပါပြီ၊ (အဟံ) ကစ္စာနောနာမ-အကျွန်ုပ် ကစ္စာနမည်သူသည်၊ ဣဓ အာဂတော-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တာ-လျှောက်သူတို့သည်၊ ရေါတ္တံ-အနွယ်ကို၊ သာဝေန္တိနာမ-ကြားသိစေသူတို့မည်၏၊ ဧတေ-ဤအမည်အနွယ်ကို ကြားသိစေ၎သူတို့သည်၊ ဒလိဒ္ဒါ-ယခုအခါ၌ ဆင်းရဲကုန်သော၊ ဇိဏ္ဏာ-ပျက်စီးယိုယွင်းကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာ-အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပရိသမဇ္ဈေ - ပရိသတ်၏ အလယ်၌၊ နာမရေါတ္တဝသေန - အမည်အနွယ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပါကဋာ-ထင်ရှားသူတို့သည်၊ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အုံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ဤအနွယ်အမည်ကို ကြားသိစေခြင်းကို၊) အကံသုကိရ-ပြုကြကုန်သတတ်။

ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ယေ-အကြင် ဗြာဟ္မဏာ ဂဟပတိကတို့သည်၊ တုဏ္ဍိ ဘူတာ-ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) နိသီဒိံသု-ထိုင်နေကြကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုဗြာဟ္မဏာ ဂဟပတိကတို့သည်၊ ကေရာဋိကာစေဝ-စဉ်းလဲသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ [ကေရာဋိကာတိ သဌာ၊] အန္ဓတလာစ-ပညာမျက်စိကန်း မိုက်သူတို့

---

၈၀ မက်သူ။ ။ဒလိဒ္ဒ (ဆင်းရဲသောကြောင့်လည်းကောင်း)၊ ဇိဏ္ဏ (ဥတိဗျသန အစရှိသည်ဖြင့် ဆွေမြေ,ဟောင်းနွမ်းသောကြောင့်လည်းကောင်း)၊ ယခုအခါနှိုင်းမှာ မထင်မရှားဖြစ်နေကြသော ရှေးအမျိုးကောင်းသားတို့သည် နာမည်အားဖြင့်လည်းကောင်း, ရှေးအနွယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း, ပရိသတ်၌ ထင်ရှားလိုကုန်သောကြောင့် ဤသို့ နာမည်အနွယ်တစ်ခုခု ကိုထုတ်ဖော်၍ မိမိတို့လည်း လာရောက်ကြောင်းကို လျှောက်ထားကြသည်။

သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ-ကုန်၏။) တတ္ထ-ထိုဗြဟ္မဏတို့တွင်၊ ကေရာဋုကာ-ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသူတို့သည်၊ ဧကံ ကထာသလ္လာပံ-တစ်ခွန်းသော စကားကို သော်လည်းကောင်း၊ ဒွေ ကထာသလ္လာပေ-နှစ်ခွန်းကုန်သော စကားတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကရောန္တောပိ-ပြုမိသူသည်လည်း၊ ဝိဿာသိကော-အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ-၏။ အထ-ထိုသို့ အကျွမ်းဝင်လသော်၊ ["အထ" နောက်၌ "ဝိဿာသေသတိ" သည် အထ၏အနက်နှင့် တူသောကြောင့် နောက်မှ ထည့်ပါ၌ ဖြစ်ဟန်တူသည်၊ ဝိဿာသေ-အကျွမ်းဝင်ခြင်းသည်၊ သတိ-ရှိလသော်" ဟု ပေးပါ။] ဧကံ ဘိက္ခု-ဆွမ်းတစ်ဇွန်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒွေဘိက္ခာ-ဆွမ်းနှစ်ဇွန်းတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဒါတုံ-မပေးခြင်းငှာ၊ နယုတ္တံ-မသင့်တော့၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တတော-ထိုအကျွမ်းဝင်ခြင်းမှ၊ ဝါ-ထိုပေးလှူခြင်းမှ၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ မောစေတွာ-လွတ်စေ၍၊ တုဏ္ဍီ-ဆိတ်ဆိတ်၊ နိသီဒန္တိ-ထိုင်နေကြကုန်၏၊ အန္ဓဗာလာ-ပညာမျက်စိကန်းမိုက်သူတို့သည်၊ အညာဏတာယေဝ-မသိတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အဝကၠိတ္တမတ္တိကာပိ ဣဿာ ဝိယ-အောက်သို့ပစ်ချ အပ်သော မြေညက်စိုင်သည်ကဲ့သို့၊ [မြေညက်စိုင်တုံးကို အောက်ပစ်ချလိုက်သကဲ့သို့ ဘာမျှ စကားမပြောတတ်ကြ-ဟူလို။] ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အရပ်၌၊ တုဏ္ဍီဘူတာ-ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နိသီဒန္တိ-ထိုင်နေကြကုန်၏။

ဗြာဟ္မဏပညတ္တိ အဖွင့်

၃၀၉။ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကန္တိ-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ("အညာသိ"၌ စပ်၊) အယံ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ အာဂတကာလတော-ရောက်လာရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အဓောမုခေါ-အောက်၌ မျက်နှာရှိသည်၊ ထဒ္ဓဂတ္တော-ခက်ထန်သော ကိုယ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) [အနောနတကာယဝသေန-(မညွှတ်ကိုင်းသော ကိုယ်ရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊) ထဒ္ဓဂတ္တော၊ နှ မာနဝသေန-မာန၏ အစွမ်းဖြင့် ထဒ္ဓဂတ္တဖြစ်သည်မဟုတ်။] ကိံ-အဘယ်ကို၊ စိန္တယမာနော-ကြံစည်လျက်၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေပါလိမ့်မည်နည်း၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ စိန္တေတိ နုခေါ-ကြံပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ အာဝဇ္ဇနော-ဆင်ခြင်တော်မူလတ်သော်၊ အတ္တနော-ကိုယ်တော်၏၊ စေတသာ-စိတ်တော်ဖြင့်၊ တဿ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ အညာသိ-သိတော်မူပြီ၊ တေနကြောင့်၊ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကံ မညာယာတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေန၊) ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ၊ ဝိဟညတိတိ-ကား၊ ဝိယာတံ-စိတ်ပင်ပန်းခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏။ [ဝိယာတန္တိ စိတ္တဒုက္ခံ-ဋီကာ။]

၃၁၁။ အနုဝိလောကေတွာ ပရိသန္တိ-ကား၊ ဘဂဝတော-၏။ (ပုစ္ဆနေနဋ္ဌ စပ်) သကသမယေ-မိမိ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ပုဏ္ဏားတို့၏ အယူဋ္ဌ၊ ပဉ္စပုစ္ဆနေန-ပြဿနာကို မေးတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဥဒကေ-ရေ၌၊ မိယမာနော-သေလတ္တံဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို (သေတော့မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို) ဥက္ခိပိတွာ-မြှောက်၍၊ (ဆယ်၍) ထလေ-ကုန်းဋ္ဌ၊ ထပိတော ဝိယ-ထားအပ်သကဲ့သို့၊ သမပဿဒ္ဓကာယစိတ္တော-အညီအမျှ ငြိမ်းအေးပြီးသော ကိုယ်စိတ်ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ, ပရိသသဂဏ္ဌံ-ပရိသတ်ကို သိမ်းသွင်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဒိဋ္ဌိသဠာယနနေနေ ဝ - မိမိအယူကို ကောင်းစွာ သိခြင်းကြောင့် သာလျှင်၊ ဘောန္တော-အရှင်တို့သည်၊ မေ-အကျွန်ုပ်၏၊ ဝစနံ-ကို၊ ဥပဓာရေန္တု-ဆောင်ရွက် မှတ်သားကြပါကုန်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တော ဝိယ-မပြောသော်လည်း ပြောသကဲ့သို့၊ ပရိသံ-ကို၊ အနုဝိလောကေတွာ-မျက်စိလှည့်ကာ ကြည့်ရှုပြီး၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-လျှောက်ပြီ၊ သုဇ ပဂ္ဂဏ္ဍန္တာနံတိ-ကား၊ ယညယဇနတ္ထာယ-ယဇ်ကို ပူဇော်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ သုဇ-ယဇ်မွေ့ ယောင်းမကို၊ ဂဏ္ဍန္တေသု-ကိုင်ယူကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏေသု-တို့တွင်၊ ပဌမောဝါ-ပဌမဖြစ်သော

သကသမယေ ၊ပေ၊ ဟုတ္တာ။ ။သောဏဒဏ္ဍာသည် ဘုရားရှင် မေးတော်မမူမီကပင် "မိမိ၏ ပုဏ္ဏားအယူဋ္ဌ မေးလျှင် ကောင်းမှာဘဲ" ဟု တောင့်တ၍ နေ၏။ သူတောင့်တသည့်အတိုင်း မိမိတို့၏ ပုဏ္ဏားအယူဆိုင်ရာ ပြဿနာကို မေးတော်မူသောအခါ "ရေထဲ၌ သေတော့မည့် ဖြစ်နေသူကို ဆယ်ယူ၍ ကုန်းပေါ်၌ တင်ထားလိုက်သကဲ့သို့ နဂိုက စိတ်ပင်ပန်းခြင်းမှ အလွန်သက်သာရာရလေသည်။ [အခြားပြဿနာ မေးမည်ကို စိုးရိမ်နေခြင်းသည် ရေထဲ၌ သေတော့မည့် သူနှင့် တူ၏။ ယခုအခါ မိမိတို့၏ ပုဏ္ဏားအယူနှင့် ဆိုင်သော ပြဿနာကို မေးတော်မူခြင်းသည် ရေမှ ဆယ်၍ ကုန်းပေါ်၌ တင်ထားအပ်သူနှင့် တူ၏။]

ပရိသံ ၊ပေ၊ အဝေါစ။ ။ပရိသတ်က (မိမိကို အထင်ကြီးအောင်) သိမ်းသွင်းခြင်းအကျိုးငှာ မျက်လုံးဖြင့် လှည့်လည်၍ ကြည့်လိုက်၏။ ထိုသို့ကြည့်ခြင်းသည် မိမိအယူကို ကောင်းစွာသိသည့်အတွက် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ဖြေမည်ဖြစ်ရကား "အရှင်တို့သည် ကျွန်ုပ်၏ ယခု ဖြေဆိုမည့်စကားကို မှတ်သားထားလိုက်ကြပါ" ဟု မပြောသော်လည်း ပြောသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ယခုခေတ်၌ မိမိပိုင်သော ပြဿနာကို ဖြေခါနီးဝယ် ပရိသတ်ကို (ကြွားကြည့်) ကြည့်သကဲ့သို့ တည်း။ [ဒိဋ္ဌိသဠာယနနေနေ ဝါတိ အတ္တနော လဒ္ဓိသဠာယနနေနေ ဝ၊-ဋီကာသစ်။]

သုဇ ပဂ္ဂဏ္ဍန္တာနံ။ ။ဤပုဒ်ကို ပဌမော ဒုတိယောတို့၌ စပ်ရမည်ဖြစ်သော ကြောင့် နိဒ္ဒါရဏတ္ထ ဆဋ္ဌီဟုလည်းကောင်း, ပဉ္ဇပသာရသည် အနက်ထူး မရှိဟုလည်းကောင်း သိစေလို၍ "သုဇ ဂဏ္ဍန္တေသု" ဟု သတ္တမီဖြင့် ဖွင့်သည်၊ "သုဇာ" ဟူသည် ယဇ်စာ ထမင်းချက်ရာ ခူးရာ၌ အသုံးပြုအပ်သော ယောင်းမတည်း။ "ဟဗျန္တာဒီနံ-ယဇ်ပူဇော်ကြောင်း ထမင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ-လွယ်ကူစွာ ယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဇာယတီတိ သုဇာ" ဟု ပြု၊ သုပုဗ္ဗ + ဇနဓာတ် + ကွိပစ္စည်း။ [သုဇန္တီ ဟောမဒဗ္ဗိ၊ ပဂ္ဂဏ္ဍန္တေသူတိ ဇုဟနတ္ထံ (ယဇ်ပူဇော်ခြင်းအကျိုးငှာ) ဂဏ္ဍနကေသု, ဣရုဝိဇ္ဇေသူတိ အတ္ထော၊ ဣရုဝေဒနည်းအရ ယဇ်ပူဇော်ရသောကြောင့် ထိုယဇ်ယောင်းမကို ဣရုဝိဇ္ဇာတတ်သူတို့သာ ကိုင်ခွင့်ရှိသည်။]

ပဓာနပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယောဝါ-ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ) ဣတိ အတ္ထော၊ [ရှေးဆရာတို့၏ အဖွင့်ကို ပြလို၍ "သုဇာယ ဒိယျမာနံ" စသည် မိန့်။] သုဇာယ-ဖြင့်၊ ဒိယျမာနံ-ပေးအပ်သော၊ အဟာယာဂံ-ကြီးစွာသော ယဇ်ကို၊ ပဋ္ဌိဂ္ဂဏှန္တာနံ-ခံယူသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ("ပဌမောဝါ ဒုတိယောဝါ"၌ စပ်၊) ဣတိ-သို့၊ ပေါရာဏာ-ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်၊ (အာဟု-ဂုန်ပြီ)။

ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဗြာဟ္မဏော-သောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏားသည်၊ သကသမယ ဝသေန-မိမိတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ပုဏ္ဏားအယူ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမ္မဒေဝ-ကောင်းစွာသာလျှင်၊ ပဠုံ-ပြဿနာကို၊ ဝိသဇ္ဇေသိ-ဖြေဆိုပြီ၊ ပန-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဝိသေသတော-ထူးခြားသော ဝိဇ္ဇာစရဏအားဖြင့်၊ ဥတ္တမဗြာဟ္မဏသ-မြတ်သော အရိယာဗြာဟ္မဏကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ပြတော်မူခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဣမေသံ ပနာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မူပြီ။

ပဌမောဝါ ဒုတိယောဝါ။ ။တတ္ထ သန္ဓိပတိတေသု (ထိုယဇ်ပူဇော်ရာ အရပ်၌ စည်းဝေးသူတို့တွင်၊) ယဇနကြိယာယ (ယဇ်ပူဇော်မှုကို ပြုရာ၌) သဗ္ဗပဓာနောဝါ (အားလုံးထက် ပဓာနဖြစ်သော ပဌမ ယဇ်ဆရာသော်လည်းဖြစ်ရမည်, ပဌမသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌ ပဓာန အနက်ဟောတည်း။) ဒုတိယောဝါတိ တဒန္တရောဝါ။) ထိုပဌမဆရာ၏ အခြားမဲ့ ဒုတိယ ဆရာသော်လည်း ဖြစ်ရမည်။)

သုဇာယ ၊ပေ၊ ပေါရာဏာ။ ။ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့ကို "ပေါရာဏာ" ဟု ဆိုသည်၊ ပြအပ်ပြီးသော အဖွင့်သည် မိမိ၏ အယူဖြစ်၏။ ရှေးအဋ္ဌကထာ ဆရာတို့ကား သုဇံကို "သုဇာယ" ဟု ကရိုက်းအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်ဟုလည်းကောင်း, ပဋ္ဌဏှန္တာနံ အရ အလျှခံယူသူကိုလည်းကောင်း, သုဇံ (သုဇာယ) ၏ စပ်ပုဒ်ကို "ဒိယျမာနံ မဟာယာဂံ" ဟု ထည့်၍လည်းကောင်း ဖွင့်ကြသည်၊ ဤနည်း၌ ပသည် ပတိနှင့် အနက်တူတည်း၊ (တစ်နည်း) "သုဇာယ+ဒိယျမာနံ သုဇံ" ဟု ဒိယျမာန အနက်၌ အပစ္စည်းသက်စေလို၍ "သုဇာယ ဒိယျမာနံ" ဟု တဒ္ဓိတ် ဝိဂြိုဟ်ပြသည်ဟု ဋီကာသစ်၌ တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။ မဟာယာဂံကား အဘိမေယျ ပြတည်း၊ ["အဂ္ဂိဟုတ္တာမုခါ ယညာ-ယဇ်တို့သည် မီးပူဇော်ခြင်းသာလျှင် အဦးအစ ရှိကုန်၏" နှင့်အညီ ယဇ်ပူဇော်သောအခါ ရှေးဦးစွာ မီးထဲသို့ ယောင်းမအဖျားဖြင့် ထောပတ်စသည်ကို ထည့်ပေးရ၏၊ ထို့ကြောင့် "သုဇာယ ဒိယျမာနံ" ဟု ဆိုသည်။]

နည်း ၂ ပါး အထူး။ ။မဟာနည်း၌ ယဇ်စာဝေဖို့ရန် ယောင်းမကို ကိုင်ရသူတို့တွင် ပဌမဆရာ, သို့မဟုတ် ဒုတိယဆရာကို "ပဌမောဝါ ဒုတိယောဝါ" ဟု ဆိုသည်၊ ဒုတိယနည်း၌ ထိုသို့ ဝေသောအခါ ပဌမ ဒုတိယ အလျှခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို "ပဌမောဝါ ဒုတိယောဝါ" ဟု ဆိုသည်။

ဣတိ ၊ပေ၊ အာဒိမာဟ။ ။ဤသို့ ပုဏ္ဏားဖြေအပ်သော အဖြေသည် မိမိတို့၏ ပုဏ္ဏားအယူအားဖြင့် မှန်ကန်သော အဖြေပင်ဖြစ်၏။ သို့သော် ဘရားရှင်သည် ပုဏ္ဏားတို့ ပညတ်အပ်သော ဝိဇ္ဇာစရဏမှ ထူးသော ဝိဇ္ဇာစရဏအားဖြင့် ဖြစ်သော မြတ်သောအရိယ

၃၁၃။ ဧတေဒဝေါစုံတိ-ကား၊ ဇာတိဝဏ္ဏာ မန္တာသမ္ပန္နော-ဇာတ်နှင့် ပြည့်စုံသူ, အဆင်းနှင့် ပြည့်စုံသူ, မန္တာန်နှင့် ပြည့်စုံသူသည်၊ ဗြာဟ္မဏော-ပုဏ္ဏားသည်၊ သစေ နဟောတိ-အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ အထ-ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်၊ ကောစရဟိ-အဘယ် အဂိုနှင့် ပြည့်စုံသူသည်၊ လောကေ-၌၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့နည်း၊ နော-ဝါတို့ကို၊ အယံ သောဏဒဏ္ဍော-သည်၊ နာသေတိ-ဖျက်ဆီး၏၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ အသ-ထိုသောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏား၏၊ ဝါဒံ-ဝါဒကို၊ ပဋိက္ခိပိဿာမ-ပယ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတ္တာ-၍၊ ဧတံ-ဤမာဘဝ် သောဏဒဏ္ဍောအစရှိသော စကားကို၊ အဝေါစုံ-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ။

အပဝဒတီတိ-ကား၊ ပဋိပက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်၏၊ ["အပဝဒတိ" ၌ အပနေတ္တာ (ပယ်ရှားခြင်း) ဝဒတိ" ဟု သဒ္ဒတ္ထ မှတ်ပါ၊ ပဋိပက္ခိပတိ-ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊] အနုပက္ခနွတိတိ-ကား၊ အနုပဝိသတိ-အစဉ်အတိုင်း ပြေးဝင်၏၊ ဣဒံ-ဤစကားကို (“အာဟံသု” ၌ စပ်) တွံ-အရှင်သည်၊ ပသာဒဝသေန-ကြည်ညိုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမဏံ ဂေါတမံ-ကို၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂန္တ္မကာမော-ဆည်းကပ်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ သစေ (အသိ)-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သော်၊) ဂစ္ဆ-ဆည်းကပ်ပါလော၊ ဗြာဟ္မဏာသ-၏၊ သမယံ-အယူကို၊ မာဘိန္ဒိ-မဖျက်ဆီးပါလင့်၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သော အလိုဖြင့်၊ အာဟံသု-ကုန်ပြီ။

၃၁၄။ ဧတေဒဝေါစာတိ-ကား၊ ဣမေသု ဗြာဟ္မဏေသု-တို့သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ပါဠိတော်၌လာသည့်အတိုင်း၊) ဧကပ္ပဟာရေနေဝ-တပြိုင်နက်ထည်းအားဖြင့် သာလျှင်၊ ဝိရဝန္တေသု-မြည်တွန်ကြကုန်လသော်၊ အယံ ကထာ-ဤစကားသည်၊ ပရိယောသာနံ-အဆုံးသို့၊ နဂမိဿတိ-ရောက်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ နေ-ထိုပုဏ္ဏားတို့ကို၊ နိဿဒ္ဓေ-အသံ မရှိသည်တို့ကို၊ ကတ္တာ, သောဏဒဏ္ဍောနေဝ-နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိံ, ဧကထေမိ-ပြောဆိုရတော့အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတ္တာ-ကြံတော်မူ၍၊ သစေ ခေါ တုမှာ ကန္တိ အာဒိကံ-အစရှိသော၊ ဧတံ ဝစနံ-ကို၊ အဝေါစ-မိန့်တော်မူပြီ။

ဗြာဟ္မဏကို နောက်ဆုံး၌ ပြတော်မူခြင်းငှာ “ဣမေသံပန” စသော ဒုတိယပြဿနာကို မေးတော်မူပြန်သည်၊ ပါဠိတော်အစဉ် ကြည့်ပါ။ [ဝိသေသတောတိ ဝိဇ္ဇာစရဏ ဝိသေသတော, နှ ဗြာဟ္မဏောဟိ ဣဒ္ဓိတဝိဇ္ဇာစရဏမတ္တတော၊ ဥတ္တမ ဗြာဟ္မဏာသာတိ အနုတ္တရ ဒက္ခိဏေယျ တာယ ဥက္ကဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏာသ-ဋီကာ။]

ဇာတိဝဏ္ဏမန္တ သမ္ပန္နော။ ။ဒုတိယပြဿနာ၌ ဝဏ္ဏကို ပယ်လိုက်၏၊ တတိယပြဿနာ၌ မန္တန်ကို ပယ်လိုက်၏၊ စတုတ္ထပြဿနာ၌ ဥဘတော သုဇာတော စသောဇာတိကို ပယ်လိုက်ပြန်၏။ ထိုသို့ ၃ မျိုးလုံး ပယ်လိုက်သောအခါ ပုဏ္ဏားတို့က မခံနိုင်ကြသောကြောင့် “မာ ဘဝံ” စသည်ဖြင့် ကန့်ကွက်ကြလေသည်။

၃၁၅–၃၁၆။ သဟဓမ္မေနာတိ-ကား၊ သကာရဏေန-အကြောင်းနှင့်တကွ၊ [“ကာရဏေန-နှင့်၊ သဟ-ကွ” ဟုလည်း ရှိ၏၊ “ပဋိဝစနံ ကရိသာမိ” ဟု ပါဠိတော်ခ္ခစပ်၊] သမသမောတိ-ကား၊ ဧကဒေသမတ္တံ-တစ်စိတ်တဒေသမျှကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ သမဘာဝေန-တူသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ သမော-တူသူသည်၊ သတ္ထကာရေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သမော-သည်၊ (“နှ အတ္ထိ” ဟု ပါဠိတော်ခ္ခစပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ အဟမသ ၊ပေ၊ ဇာနာမိတိ-ကား၊ ဘဂိနိယာ-နှမ၏၊ ပုတ္တသ-၏၊ မာတာပိတရော-မိဘတို့ကို၊ ကိံ နဇာနိဿတိ-အဘယ်မှာမသိဘဲ ရှိလတ္တံနည်း၊ ကုလကောဋ္ဌိပရိဒီပနံ-အမျိုးတို့၏အစကို ထင်ရှားပြခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဧဝံ-သို့၊ (အဟမသ မာတာပိတရော ဇာနာမိဟူ၍) ဝဒတိ-ပြောဆို၏၊ [ကုလကောဋ္ဌိပရိဒီပနံတိ ကုလအာဒိ ပရိဒီပနံ-ဋီကာသစ်၊ စာအုပ်တို့၌ “သန္ဓာယေဝ” ဟု ရှိသော်လည်း “သန္ဓာယေဝံ” ဟု ရှိမှ စာသွားကောင်းမည်။]

မုသာဝါဒမ္ပိ ဘဏေယျာတိ-ကား၊ [“မုသာပိ ဘဏေယျ” ဟု ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။] အတ္ထဘဉ္ဇနကံ-စီးပွားကို ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ မုသာဝါဒံ-မုသာဝါဒကို၊ ကထေယျ-ပြောရာ၏၊ [ကမ္မပထမြောက်သော မုသာဝါဒဟု သိစေလို၍ “အတ္ထဘဉ္ဇနကံ” ဟု ဝိသေသနပြုသည်။] ကိံ ဝဏ္ဏော ကရိဿတီတိ-ကား၊ အဘ္ဘန္တရေ-ကိုယ်တွင်း၌၊ ဂုဏော-ငါးပါးသီလဟူသော ဂုဏ်သည်၊ အသတိ-မရှိလတ်သော်၊ [ယထာဝုတ္တော ပဠသီလေ-ဋီကာ။] (ဝဏ္ဏော-အဆင်းသည်၊) ကိံ-အဘယ်ကို၊ ကရိဿတိ-ပြုနိုင်လတ္တံနည်း၊ (တစ်နည်း, ကိံ ကရိဿတိ-ဘာတတ်နိုင်လတ္တံနည်း၊)

သမသမော။ ။သမောယေဝ-တူသည်သာလျှင်+ဟုတ္တာ-၍+သမော-တူသူတည်း၊ သမသမော၊ ဟုတ္တာ အလယ်ပုဒ်ကြေ၊ “သမသမ” ဟု အနက်တူသဒ္ဒါ ၂ ချက်ဆင့်သောကြောင့် “ထပ်တူထပ်မျှ တူသူ-အလွန်တူသူ” ဟု အနက်ယူစေလိုရကား “သမဘာဝေန ၊ပေ၊ အတ္ထော” ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ ထိုတွင် သမဘာဝေနသည် သမောဟုတ္တာ၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ ဥပမာ-ဟေတု+ဟုတ္တာ+ပစ္စယောကို “ဟေတုဘာဝေန+ပစ္စယော” ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့တည်း၊ သတ္ထာကာရေနသည် သမဘာဝေန၏ အဓိပ္ပာယတ္ထ။

ဧကဒေသမတ္တံ။ ။လောကဋ္ဌ အမ္မာမွေး ညီနှောင် ၂ ယောက်သည် “အဆင်းအားဖြင့် ထပ်တူထပ်မျှ တူကြ၏” ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း တစ်ချို့နေရာ၌ မသိမသာကွဲပြားတတ်သေး၏၊ ထိုသို့ ကွဲပြားတတ်သည်မှာ “မတူဘူး” ဟု ဆိုရလောက်အောင် မဟုတ်ချေ၊ ထို့ကြောင့် “ထပေတွာ ဧကဒေသမတ္တံ” ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ [ဤထပေတွာ ဧကဒေသမတ္တံ သမဘာဝေန သမောဟူသောပါဠိဖြင့် အဆင်းအားဖြင့် အနည်းငယ်ယုတ်လျော့နေသော ဟီနဘပမာကို တားမြစ်၍ သဒိသူပမပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြသည်၊ ဟီနောပမံသေနာပိ သမတာ ဝုစ္စတိတိ နိဝတ္တေန္တော ထပေတွာ ဧကဒေသမတ္တံတိ အာဒိမာဟ-ဋီကာ။]

အသ-ထိုအင်္ဂါကလုလင်၏၊ ဗြာဟ္မဏာဘာဝံ - ဗြာဟ္မဏ၏အဖြစ်ကို၊ ရက္ခိတုံ-စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ ကိံ သက္ခိသတိ - အဘယ်မှာစွမ်းနိုင်လတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

(တုမှာကံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ ဧဝံ-သို့၊ ပရိဝိတက္ကော-အကြံသည်၊) အထာပိ သိယာ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်ငြားအံ့၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ဖြစ်ရာသနည်း၊) ပုန-ဖန်၊ [သီလပျက်ပြီးနောက် တစ်ဖန်ထပ်၍-ဟူလို၊] ပကတိသီလေ-ပင်ကိုယ်သီလ၌၊ ဌိတသ-တည်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဗြာဟ္မဏာဘာဝံ-ဗြာဟ္မဏ၏အဖြစ်ကို၊ (ဝဏ္ဏာဒယော-အဆင်းအစရှိသည်တို့သည်၊) သာဓေန္တိ-ပြီးစေနိုင်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့သောအကြံသည်၊ (အထာပိ သိယာ-အံ့၊) ဧဝမ်မိ-ဤသို့ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ သီလမေဝ-သည်သာ၊ (ဗြာဟ္မဏာဘာဝံ-ကို၊) သာဓေသတိ-ပြီးစေနိုင်လတ္တံ့။

ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သီလမေဝ-သီလသည်သာ၊ (ဗြာဟ္မဏာဘာဝံ-ဗြာဟ္မဏ၏အဖြစ်ကို၊) သာဓေသတိ-ပြီးစေနိုင်လတ္တံ့နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အသ-ထိုအင်္ဂါကလုလင်၏၊ တသ္မိံ-ထိုသီလသည်၊ အသတိ-သော်၊ ဗြာဟ္မဏာဘာဝေါ-ဗြာဟ္မဏ၏အဖြစ်သည်၊ နာဟောသိ-မရှိတော့ပြီ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဝဏ္ဏာဒယော-အဆင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ဗြာဟ္မဏာဘာဝသ-ဗြာဟ္မဏအဖြစ်၏၊ အင်္ဂ-အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်ထင်ခြင်းသည်၊ သမ္မောဟမတ္တံ-ပြင်းစွာ

အထာပိ သိယာ ၊ပေ၊ သာဓေန္တိတိ။ ။ယဒိပိ တုမှာကံ ဧဝံ ပရိဝိတက္ကော သိယာ၊ ဘိန္နသီလဿပိ ပုန ပကတိသီလေ ဌိတသ ဗြာဟ္မဏာဘာဝံ ဝဏ္ဏာဒယော သာဓေန္တိတိ ဧဝံ သိယာတိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်၊ ဋီကာဟောင်းဌီကား "သာဓေတိ" ဟု ကေဝုစ်ကို တွေ့ရ၍ "ဝဏ္ဏော" ဟု ကတ္တားထည့်သည်၊ ဤသို့ ဝဏ္ဏောဟု ကတ္တားထည့်ရခြင်းမှာ နိဒဿနနည်းမျှသာဟု ပြလို၍ "မန္တ္ဇာတိသုပိ ဧသေဝနယော" ဟု ညွှန်သည်။

တသ္မိံ ဟိသ။ ။ကသ္မာတိ စေ အာဟ တသ္မိं ဟိသာတိ အာဒိ-ဋီကာ၊ ဤသို့ ဋီကာကျမ်းတက်ပုံကို ထောက်၍ တသ္မိံစသော ဝါကျကို ဟေတုဝါကျဟု ယူပြီးလျှင် ရှေ့ဝါကျသို့ ဖလဝါကျအဖြစ်ဖြင့် ပြန်လှည့်ရသည်။ [သမ္မောဟမတ္တံ ဝဏ္ဏာဒယောတိ ဝဏ္ဏမန္တ္ဇာတိယော ဟိ ဗြာဟ္မဏာဘာဝသ အင်္ဂန္တိ သမ္မောဟမတ္တမေတံ အသမဝေတ္ခိတာဘိမာနဘာဝ ဟော-မစ္စုးစမ်း မဆင်ခြင်ဘဲ မှတ်ထင်ခြင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဗြာဟ္မဏဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂါကို ရွေးချယ်ရာ၌ ဝဏ္ဏ မန္တ ဇာတိတို့သည် တကယ်အစစ် အကြောင်း မဟုတ်ကြ, သမ္မောဟမတ္တတို့သာ ဖြစ်၏၊ "သီလနှင့် တကယ် စဉ်းစားတတ်သော ပညာသည်သာ ဗြာဟ္မဏအစစ်ဖြစ်ကြောင်း" ဟူသော အယူသည် သောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏားနှင့် ဗုဒ္ဓအလိုတော် ဖြစ်၏၊ ဤသို့ဖြစ်ပုံကို ထောက်၍ ယခုအခါ သမဏာဘာဝ ရဟန်းအဖြစ်ကို ရွေးချယ်ရာ၌လည်း အဆင်းလှခြင်း, စားမေးပွဲအောင်ခြင်း, အမျိုးကောင်းခြင်းဟူသော အင်္ဂါတို့သည် ပဓာနမဟုတ်ကြ၊ သီလရှိခြင်း ဝိပဿနာပညာရှိခြင်းတို့သာ ပဓာနဖြစ်သည်ဟု မှတ်ချက်ရသည်။

တွေ့ဝေခြင်းမျှသာတည်း။ (တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊) သီလမေဝ-သည်သာ၊ ဗြာဟ္မဏာ ဘာဝံ-ကို၊ သာဓေဿတိ-လတ္တံ့၊ ပန-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ သုတ္တာ-၍၊ တေ ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ အာစရိယော-ဆရာသည်၊ သဘာဝံ-ထင်ရှားရှိသော သဘောကို၊ (အစစ်အမှန်ကို၊) အာဟ-ပြောဆိုပြီ၊ အကာရဏာဝ-အကြောင်းမရှိ ကုန်ဘဲသာ၊ မယံ-တို့သည်၊ ဥဒ္ဓာယိမှာ-ကွဲရဲ့မိကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြ၍၊ တုဏ္ဍီ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟေသုံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ။

သီလပညာကထာအဖွင့်

၃၁၇။ တတော-ထိုသို့ဆိတ်ဆိတ်နေရာ အခါမှ၊ (ပရံ-နောက်၌၊) ဘဂဝါ-သည်၊ (အာဟ၌ စပ်၊) ဗြာဟ္မဏေန-ပုဏ္ဏားသည်၊ ပဠော-ပြဿနာကို၊ ကထိတော-ဖြေဆို အပ်ပြီ၊ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ "ကထိတေ ဗြာဟ္မဏေန ပဠေ" ဟု ရှိ၏။] ပန-ထိုသို့ပင် ဖြေဆိုအပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤဖြေဆိုအပ်ပြီးသော အနက်၌ (ဤအင်္ဂါ ၂ ပါး၌၊) ပတိဋ္ဌာတုံ-တည်စေခြင်းငှာ၊ သက္ခိဿတိ ကိ-စွမ်းနိုင်လတ္တံ့လော၊ န သက္ခိဿတိ ကိ-မစွမ်းနိုင်လတ္တံ့လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ တဿ-ထိုပုဏ္ဏားကို၊ ဝိမံသနတ္ထံ-စုံစမ်းတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဣမေသံ ပန ဗြာဟ္မဏာနံ အာဒီ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

သီလပရိဓောတာတိ-ကား၊ သီလပရိသုဒ္ဓါ-သီလကြောင့် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ပါ၏။ ယတ္ထ သီလံ တတ္ထ ပညာတိ-ကား၊ ယသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ-၌၊ သီလံ-သည်၊ (အတ္ထိ၊) တတ္ထေဝ-သီလရှိရာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌သာ၊ ပညာ-ဝိပဿနာစသော

ကထိတေ ပဠေ။ ။ပုဏ္ဏားသည် သီလဝါ စ ဟောတိ အစရှိသည်ဖြင့် အင်္ဂါ ၂ ပါးကိုသာ အတည်ထား၍ ပြဿနာကို ဖြေဆိုအပ်ပြီးသော်. . . ဤမိမိဖြေဆိုအပ်ပြီးသော ပြဿနာ၌ (အင်္ဂါ ၂ ပါး၌) တည်နိုင် မတည်နိုင် (အပြောင်းအလွဲ လုပ် မလုပ်) ကို စုံစမ်းတော်မူခြင်းငှာ "ဣမေသံ ပန" စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။ [အင်္ဂါ ၂ ပါးတွင် တစ်ပါးပါးကို ဖယ်ထား၍ အခြားတစ်ပါးကိုသာ ယူလျှင် ထိုအင်္ဂါ ၂ ပါး၌ မတည်နိုင်၊ ၂ ပါးလုံးကို ယူမှသာ ထိုအင်္ဂါ ၂ ပါး၌ တည်နိုင်ရာရောက်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။ဤကျမ်းတက်ပုံ၌ "ဝိမံသနတ္ထံ" ဟု ဆိုပုံကို မကြိုက်ပါ။ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်က ပုဏ္ဏားကို ထိုအင်္ဂါ ၂ ပါး၌ တည်နိုင်-မတည်နိုင် စုံစမ်းနေဖွယ် မလိုပါ။ သို့ရာတွင် အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ၌ကား စုံစမ်းဖွယ်, စဉ်းစားဖွယ် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် အခြားသူတို့ စဉ်းစားဖွယ်ကိုပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ စဉ်းစားဖွယ်အနေအားဖြင့် ဆိုထားဟန်တူသည်ဟု ကြံပါ။

သီလပရိဓောတာ။ ။ဓောတာ၌ ဓာဝုဓာတ်သည် မဇ္ဇန-ပွတ်တိုက် ဆေးကြောခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ တပစ္စည်းသည် ဂ်အနက်ဟောတည်း။ ဓာဝမှ အာဝကို သုတ်ကြိုးဖြင့် သြပြု၊ ပရိသဒ္ဓါသည် ထက်ဝန်းကျင် (အကုန်အစင်) အနက်ကို ဟောဏ်၊ ထိုသို့ ဆေးကြော အပ်ပြီးသော ပညာသည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သောကြောင့် "ပရိသုဒ္ဓါ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်၊ ပရိသုဒ္ဓါ၌ သုဓာတ်ကား ဒိဝါဒိ အကမ္မကဖြစ်၍ ကတ္တားဟောသာတည်း၊

ပညာသည်၊ (အတ္ထိ၊) ဒုသီလေ-သီလမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ပညာ-သည်၊ ကုတော-အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း၊ (ဣတိ-ဤကား ပုဏ္ဏား၏ အလိုတည်း၊) ဝါ-နည်း၊ ပညာ ရဟိတေ-ဝိပဿနာပညာမှ ကင်းသော၊ ဇဋေ-ထိုင်းမှိုင်းသော၊ ဇဋမုဏေ-အရိယိုသော ခံတွင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ (တစ်နည်း-ဇဋမုဏေ-အဖျင်းအအ၌၊) သီလ-ပြည့်စုံသော သီလသည်၊ ကုတော-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား ပုဏ္ဏား၏အလိုတည်း။

သီလပညာဏန္တိ-ကား၊ သီလဉ္စ-သီလလည်း၊ ပညာဏဉ္စ-အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဝိပဿနာစသော ပညာလည်း၊ သီလပညာဏံ-သီလ, အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဝိပဿနာစသော ပညာ၊ ပညာဏန္တိ-ကား၊ ပညာယေဝ-

---

[ဓောဝိတတ္တာဝ ပရိသုဒ္ဓန်-ဆေးကြောအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်သာ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်း ဖြစ်၏၊ ဣတိ အာဟ သီလပရိသုဒ္ဓါတိ၊ သီလသမ္ဘတ္တိယာ သဗ္ဗတော သုဒ္ဓါ၊ အနုပက္ကိ လိဋ္ဌာတိ အတ္ထော၊-ဋီကာသစ်။]

ကုတော ဒုသီလေ ပညာ။ ။သမာဟိတော ယထာဘူတံ ဇာနာတိ-သမာဓိ ရှိသူသည် ဟုတ်မှန်စွာ သိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒုသီလပုဂ္ဂိုလ်သည် သမာဓိ မရှိရကား ဝိပဿနာဟူ ခေါ်အပ်သော ပညာသည် ထိုသူ့သန္တာန်၌ အဘယ်မှာ ရှိပါတော့အံ့နည်း။ [ကုတော ဒုသီလေ ပညာ, အသမာဟိတတ္တာ တဿ-ဋီကာ၊ ဤစကားဖြင့် ပညာအရ ကျက်ညာဏ်ဟု ခေါ်နေအပ်သော သညာအမှတ် မဟုတ်ဟု သိပါ။]

ဇလေ, ဇဋမုဏေ။ ။ဇလတိ ဂဏ္ဌိဘဝတိ-တစ်ခဲနက်ဖြစ်၏, ခွဲခြားစိတ်ဖြာ၍ မသိတတ်၊ ဣတိ ဇလော၊ လကို ဆုပြု၍ "ဇဋ" ဟု သဒ္ဒတ ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ "ဇဋ" ဟုလည်းရှိ၏၊ ခွဲခြားစိတ်ဖြာ၍ မသိတတ်သော ထိုင်းမှိုင်းသူတည်း။

ဇဋမုဏေ။ ။တချို့ တိုင်းမှိုင်းသူသည် ခံတွင်းမှ အရိအရွဲ တံထွေးရည် ယိုကျသောကြောင့် "ဇဋမုဂ" လည်း မည်၏၊ ဇဋော + မုခေ ယသ္သာတိ ဇဋမုခေါ၊ ခကို ဂပြု၍ "ဇဋမုဂ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဤနည်းခ် ဇဋောသဒ္ဒါသည် "လာလာ ခေဋော ဋော ဘဝေ" အဘိဓာန် (၂၈၁) ၌ တံထွေးအနက်ဟောတည်း။

ဇဋမုဏေါ။ ။"ဇဋမုဏေါ တု ဝတ္ထုံစ, သောတုဉ္စာ ကုသလော ဘဝေ" အဘိဓာန် (၂၈၂) နှင့်အညီ စကားပီအောင်လည်း မပြောနိုင် နားလည်း မကြားသော အအ-နားထိုင်းသူသည် ဇဋမုဂမည်၏၊ "ဇဋောစ-စကား မပြောတတ်သူလည်း ဟုတ်၏. သော-သည်၊ မုဏေါစ-နားပင်းသူလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ ဇဋမုဏေါ" ဟု ကမ္မဓာရဲ ပြုပါ။ [ထောမနိဓိ၌ "ဇဋမုဂ" ဟု ရှိ၏၊ " ဗဓိရ (နားပင်းသူ) သည် ဇဋမည်၏, စကား မပီသူသည် မုဂမည်၏"ဟု ပြောင်းပြန်အနက်ဖွင့်၏။]

ကုတော သီလံ။ ။ထိုသို့ ဇဋ, (ဇဋမုဂ) ဖြစ်နေသူသည် သီလဝိဘာဂ (သီလအပြားကိုလည်း) မသိ၊ သီလပရိသောဓနုပါယ (သီလစင်ကြယ်ခြင်း၏ နည်းလမ်းကိုလည်း) မသိ၊ ထိုကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်၌ အဘယ်မှာလျှင် ပြည့်စုံသောသီလ ရှိနိုင်ပါအံ့နည်း၊ [ကုတော သီလ, သီလဝိဘာဂဿ သီလပရိသောဓနုပါယဿစ အဇာနနတော၊-ဋီကာ။]

ဝိပဿနာစသောပညာပင်တည်း၊ ဧဝမေတံ ဗြာဟ္မဏာတိ-ဏဟူသောစကားကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဗြာဟ္မဏသ-၏၊ ဝစနံ-ကို၊ အနုဇာနန္တော-ခွင့်ပြုတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထိုဧဝမေတံဗြာဟ္မဏအစရှိသော စကားရပ်၌၊ သီလပရိဓောတာ ပညာတိ-ကား၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေန-ဖြင့်၊ ဓောတာ-ဆေးကြောအပ်ပြီ၊ ပန-ပရိဟာရပက္ခမ္ဘတစ်ပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ သီလေန-ဖြင့်၊ ပညံ-ကို၊ ဓောဝတိ-ဆေးကြောနိုင်သနည်း၊ ယသ ပုထုဇ္ဇနသ-၏၊ သီလံ-သည်၊ သဒ္ဓိအသီတိဝဿာနိ-အနှစ်ခြောက်ဆယ်, အနှစ်ရှစ်ဆယ်တို့ပတ်လုံး၊ အခဏ္ဍံ-မကျိုးမပြတ်သည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထိုပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မရဏကာလေပိ-သေခါနီး အခါ၌လည်း၊ သဗ္ဗကိလေသေ-တို့ကို၊ ယာတေတွာ-သတ်ဖြတ်၍၊ [“စွာပေတွာ-လောင်မြိုက်၍”ဟုလည်း ရှေးစာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။] သီလေန-ဖြင့်၊ ပညံ-ကို၊ ဓောဝိတွာ-ဆေးပြီး၍၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဂဏှာတိ-ယူနိုင်၏၊ (ကော ဝိယ-အဘယ်ထေရ်ကဲ့သို့နည်း၊) ကန္ဒရသာလ ပရိဝေဏေ-ကန္ဒရသာလပရိဝုဏ်၌၊ မဟာသဒ္ဓိဝသိတ္ထေရော ဝိယ-ဝါခြောက်ဆယ်ရပြီးသော မဟာထေရ်ကဲ့သို့တည်း။

ကိရ-ချဉ့်ဦးအံ့၊ ထေရေ-ထေရ်သည်၊ မရဏမञ္စေ-သေရာ ညောင်စောင်း၌၊ နိပဇ္ဇိတွာ-လျောင်း၍၊ ဗလဝဝေဒနာယ-အားကြီးသော ဝေဒနာကြောင့်၊ နိတ္ထုနန္တေ-ငြီးတွားနေစဉ်၊ တိသမဟာရာဇာ-တိသမည်သော မဟာရာဇာသည်၊ ထေရ်-ထေရ်ကို၊ ပဿိသ်သာမိ-ဖူးမြင်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဂန္တွာ-သွား၍၊ ပရိဝေဏဒ္ဒါရေ-ပရိဝုဏ် တံခါး၌၊ ဌိတော-ရပ်သည်၊ (ဟုတွာ၊) တံ သဒ္ဒံ-ထိုညည်းသံကို၊

ပညာဏံ။ ။ပဂဒ္ဒ ဥဏ္ဏဒ္ဒ (မြတ်သော) ဉာဏ် ပညာဏန္တိ (ထို့ကြောင့်) ပါဂတိက ဉာဏ် နိဝတ္တေတုံ (ပကတိဉာဏ်ကို တားမြစ်ခြင်းငှာ၊) ပညာဏန္တိ ဝုတ္တံ (ပသဒ္ဓါထည့်၍ ဆိုအပ်ပြီ၊) တယိဒံ (ထိုပညာဏဟူသည်) ပကာရေဟိ ဇာနနတော (အနိစ္စ စသော အပြားတို့ဖြင့် သိတတ်သောကြောင့်) ပညာဝါတိ အာဟ ပညာဏန္တိ ပညာယေဝါတိ၊-ဋီကာ။ ဤစကားအရ ဝိပဿနာစသော အထက်တန်း ပညာကိုသာ ပညာဏ်အရ ယူရသည်-ဟု သိပါ။

သီလေန ဓောတာ။ ။သမာဓိပဒဋ္ဌာနေန (သမာဓိရဖို့ရန် နီးစွာသောအကြောင်းဖြစ်သော) သီလေန သကလသံကိလေသမလဝိသုဒ္ဓိယာ ဓောတာ (ဆေးကြောအပ်ပြီးသည်ဖြစ်၍၊) ဝိသုဒ္ဓါ။ တေနာဟ ကထံ ပနာတိ အာဒိ၊-ဋီကာ။

ပညံ ဓောဝတိ။ ။ဓောဝတိကို ဋီကာတို့၌ “သုဗ္ဗတိ-စင်ကြယ်၏”ဟု အကမ္မကကြိယာဖြင့် ဖွင့်ကြ၏။ ထိုသို့ဖွင့်ရာ၌ ပညာဟု ပဌမန္တပုဒ်ကို တွေ့သောကြောင့် ဖွင့်ကြဟန်တူသည်၊ ပညံဟူသော ဒုတိယန္တအတွက်ကား ဆေးကြောခြင်းအနက်သာ ဖြစ်သင့်ပါသည်။

သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ ပုစ္ဆာ-မေးပြီ၊ (ကိုး) အယံ-ဤအသံသည်၊ ကဿ-အဘယ်သူ၏၊ သဒ္ဒေါ-အသံပါနည်း၊ ဣတိ ပုစ္ဆာ ထေရဿ-ထေရ်၏၊ နိတ္ထုနနသဒ္ဒေါ-ညည်းသံပါတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောကြကုန်ပြီ၊ ပဗ္ဗဇိတယ-ရဟန်းအဖြစ်အားဖြင့်၊ သဋ္ဌိ ဝဿေန-ဝါ ၆၀ ရှိသည်၊ (သမာနေန-ပါလျက်၊) ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟမတ္တံပိ-ဝေဒနာကို သိမ်းဆည်းကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းမျှကိုလည်း၊ နာ ကတံ-မပြုအပ်သေး၊ ဒါနိ-ယခု အခါ၌၊ နံ-ထိုထေရ်ကို၊ နာ ဝန္ဒိသာမိ-ရှိမခိုးတော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောဆို၍၊ နိဝတ္တိတွာ-ပြန်နစ်၍၊ မဟာဗောဓိ-မဟာဗောဓိကို၊ ဝန္ဒိတုံ-ဌာ၊ ဂတော-ပြီ။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဥပဋ္ဌာကဒဟရော-အလုပ်အကျွေး ရဟန်းငယ်သည်၊ ထေရံ-ကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ (ကိုး) ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ နော-တပည့်တော်တို့ကို၊ ကိုး-အဘယ့်ကြောင့်၊ လဇ္ဇာပေထ-ရှက်စေပါကုန်သနည်း၊ သဒ္ဒေါ-သဒ္ဒါရှိသော၊ ဝါ-သဒ္ဒါတရား ကောင်းသော၊ ရာဇာပိ-မင်းသော်မှလည်း၊ တုမှာကံ-အရှင်တို့၏၊ နိတ္ထုနနသဒ္ဒံ-ညည်းသံကို၊ သုတ္တာ-ကြား၍၊ ဝါ-ကြားခြင်းကြောင့်၊ ဂတော-ပြန်သွားပါပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ တေနဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ မေ-ငါ့အား၊ သြကာသံ-တရားနှလုံးသွင်းခွင့်ကို၊ ကရောထ-ပြုကြကုန်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တွာ-၍၊ ဝေဒနံ-ကို၊ ဝိဘဇိတ္တွာ-ခွာပြီး၍၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ပတ္တွာ-၍၊ ဒဟရဿ-အား၊ သည်-အမှတ်အသားကို၊ အဒါသိ-ပေးပြီ၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ ဂစ္ဆ-လိုက်သွားလော၊ ဣဒါနိ-၌၊ ရာဇာနံ-ကို၊ အမှေ-တို့ကို၊ ဝန္ဒာပေဟိ-ရှိခိုးစေလော၊ ဣတိ သည်၊ အဒါသိ-ပေးပြီ။ [ဤသို့ပြောခြင်းသည်ပင် ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်း အမှတ်အသားကို ပေးသည်မည်၏။]

ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟမတ္တံပိ။ ။ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟမတ္တံပိတိ ဇ္ဈာ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟောနာမ ယထာဥပ္ပန္နံ (ဖြစ်မြဲတိုင်းသော) ဝေဒနံ သဘာဝသရသတော ဥပဓာရေတ္တာ ပုနပဒဋ္ဌာနတော "အယံ ဝေဒနာ ဖဿံ ပဋ္ဌိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧသော စ ဖဿော အနိစ္စော ဒုက္ခော ဝိပရိဏာမဓမ္မော ဟိ လက္ခဏတ္တယံ အာရောပေတ္တာ ပဝတ္တိတဝိပဿနာ၊ ဧဝံ ပဿန္တေန ဟိ သုခေန သက္ကာ သာ ဝေဒနာ အဓိဝါသေတုံ "ဝေဒနာ ဧဝ ဝေဒယတိ" တိ၊-ဋ္ဌိကာ၊ "ဝေဒနာသည်သာ သူ့သဘောအတိုင်း ခံစားနေ၏၊ ငါခံစားသည် မဟုတ်" ဟု နှလုံးသွင်း၍ ထိုဝေဒနာကို လွယ်ကူစွာ သည်းခံခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်၊-ဟူလို။ [မတ္တံပိ၌ ပိသဒ္ဒါသည် ဂရဟာဇောတကတည်း။]

ဝေဒနံ ဝိဘဇိတ္တွာ။ ။ဝေဒနံ ဝိဘဇိတ္တွာတိ ယထာဥပ္ပန္နံ ဒုက္ခဝေဒနံ အနုဝတ္တိတ္တွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတ္တွာ (ဖြစ်မြဲတိုင်းသော ဝေဒနာကို သတိဖြင့် အစဉ်လိုက်၍) ဝိထိပဋိပန္နာယ ဝိပဿနာယ တံ ဝိနောဒေတ္တွာ (ကမ္မဋ္ဌာန်းလမ်းသို့ သွားနေသော ဝိပဿနာဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု သုံးသပ်သော ဝိပဿနာဖြင့် ထိုဝေဒနာကို ခွာပြီး၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သည်။)

ဒဟရော-ရဟန်းငယ်သည်၊ ဂန္ဓာ-လိုက်သွား၍၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ထေရံ-ကို၊ ဝန္ဒထကိရ-ရှိခိုးကုန်တော့တဲ့၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ သံသုမာရပတိတေန-မိကျောင်း၏ ဝပ်ခြင်းနှင့်တူသော ပျပ်ဝပ်ခြင်းဖြင့်၊ (ကုမ္ဘီလေန ဝိယ ဘူမိယံ ဥရေန နိပဇ္ဇနေန-ဝမ်းလျားမှောက်ခြင်းဖြင့်-ဟူလို၊) ထေရံ-ကို၊ ဝန္ဒန္တော-ရှိခိုးလတ်သော်၊ အဟံ-ဒကာတော်သည်၊ အယျဿ-အရှင်၏၊ အရဟတော-ရဟန္တာ၏ အဖြစ်ကို၊ နု ဝန္ဒာမိ-ရှိခိုးသည် မဟုတ်ပါ၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ပုထုဇနဘူမိယံ-ပုထုဇဉ်ဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ရက္ခိတသီလမေဝ-စောင့်ရှောက်အပ်သော သီလကိုသာ၊ ဝန္ဒာမိ-ရှိခိုးပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ သီလေန-ဖြင့်၊ ပညံ-ဝိပဿနာစသော ပညာကို၊ ဓောဝတိနာမ-ဆေးကြောသည်မည်၏၊ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဘ္ဘန္တရေ-ကိုယ်တွင်း၌၊ သီလသံဝရော-စောင့်စည်းကြောင်း သီလသည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် သီလသံဝရ မရှိပါသော်လည်း၊ ဥဋ္ဌိတညုတာယ-ဥဋ္ဌိတညုပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဖွင့်လှစ်အပ်ကာမျှဖြစ်သော အကျင့်ဉဒ္ဓေသကို အကျယ်သိနိုင်သူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) စာတုပ္ပဒိကဂါထာပရိယောသာနေ-၄ ပါဒရှိသော ဂါထာ၏အဆုံး၌၊ ပညာယ-ဝိပဿနာပညာဖြင့်၊ သီလံ-ကို၊ ဓောဝိတ္တာ-ဆေးကြော၍၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ-တို့နှင့်၊ သဟ-ကွ၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်နိုင်၏၊ အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပညာယ-ဖြင့်၊ သီလံ-ကို၊ ဓောဝတိနာမ-ဆေးသည်မည်၏၊ (ကော ဝိယ-အဘယ်သူကဲ့သို့နည်း၊) သန္တတိမဟာမတ္တော သေယျထာပိ-သန္တတိအမတ်ကြီးကဲ့သို့တည်း။ [ဓမ္မပဒ, သန္တတိမဟာမတ္တဝတ္ထု၌ ရှုပါ။]

၃၁၈။ ကတမံ ပန တံ ဗြဟ္မဏာတိ-ဏဟူသော စကားကို၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ အာဟ-မိန့်တော်မူသနည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ စိန္တေသိ-ကြံတော်မူပြီ၊ (ကိုး) ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ဗြာဟ္မဏသမယေ-ပုဏ္ဏားတို့၏ အယူ၌၊ ပဠု-ကုန်သော၊ သီလာနိ-တို့ကို၊ သီလန္တိ-သီလဟူ၍၊ ပညပေန္တိ-ပညတ်ကြကုန်၏၊ ဝေဒတ္တယပညံ-ဝေဒသုံးပုံကို သိသော ပညာကို၊ ပညာတိ-ဟူ၍၊ (ပညပေန္တိ) [ဝေဒတ္တယ ပညံ နေရာ၌ "ဝေဒတ္တယဥ္စဂဟဏပညံ" ဟု ရှိ၏၊ ဝေဒသုံးပုံကို သင်ယူကြောင်းသည် ပညာ မဟုတ်၊ ကောင်းသော သညာနှင့် သတိသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဥဂ္ဂဟဏ" ပါသော ပါဠိသည် မကောင်းပါ။] ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝိသေသံ-တရားအထူးကို၊

ရက္ခိတသီလမေဝ ဝန္ဒာမိ။ ။နာဟံတိ အာဒိ တထာ သီလရက္ခဏမေဝ (ထိုသို့ကြာရှည်စွာ သီလစောင့်ခြင်းသည်သာ) ဒုက္ကရံတိ ကတွာ ဝဒတိ-ဦးကာ၊ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကြာအောင် သီလကို စောရှောက်ခဲ့ခြင်းက ရဟန္တာဖြစ်ဖို့ထက် ခဲယဉ်း၍ ထိုမျှလောက် သီလကောင်းနေသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရဟန္တာဖြစ်ဖို့ မခဲယဉ်းသောကြောင့် သီလကို ရှိခိုးပါသည်-ဟူလို။

နှ ဇာနန္တိ-မသိကြကုန်၊ အဟံ-သည်၊ ဗြာဟ္မဏသ-အား၊ ဥတ္တရိ-အထက်ဖြစ်သော၊ ဝိသေသဘူတံ-အံ့ထူးဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ မဂ္ဂသီလံ-မဂ်သီလကိုလည်းကောင်း၊ ဖလသီလံ-ကိုလည်းကောင်း၊ မဂ္ဂပညံ-မဂ်ပညာကိုလည်းကောင်း၊ ဖလပညဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဒသေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ အရဟတ္တနိကူဋေန-အရဟတ္တဖိုလ် အထွဋ်ဖြင့်၊ ဒေသနံ-ဒေသနာတော်ကို၊ ယန္တ||နှ နိဋ္ဌာပေယ့်-အကယ်၍ ပြီးဆုံးစေရမူကား ကောင်းလေစု၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေသိ၊) အထ-ကြိုတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုပုဏ္ဏားကို၊ ဂဏေတုကမျတာယ-ဂဏေတုကမျတာ ပုစ္ဆာဖြင့်၊ ဝါ-ဖြေဆိုခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ပုစ္ဆာဖြင့်၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ၊) ဂတမံ ပန ।ပေ। ပညာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

အထ-မေးတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ("အာဟ"၌ စပ်၊) မယာ-သည်၊ သဂါသမယဝသေန-မိမိတို့ ပုဏ္ဏားအယူ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဥ္ဘော-ကို၊ ဝိသဇ္ဇိတော-ဖြေဆိုအပ်ပြီ၊ သမဏော ပန ဂေါတမော-ရဟန်းဂေါတမသည်ကား၊ မံ-ကို၊ ပုန-ဖန်၊ နိဝတ္တိတွာ-ပြန်နစ်၍၊ (အရင်းအစကို ပြန်၍၊) ပုစ္ဆတိ-မေးပြန်၏၊ ဣဒါနိ-၌၊ အဟံ-သည်၊ အသ-ထိုရဟန်းဂေါတမ၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပရိတော့သေတွာ-ထက်ဝန်းကျင် နှစ်သက်စေ၍၊ ဝိသဇ္ဇိတုံ-ငှာ၊ သက္ကုဏေယ္ယံ၀ါ-စွမ်းနိုင်မူလည်း စွမ်းနိုင်ရာ၏၊ နှ (သက္ကုဏေယ္ယံ) ဝါ-မစွမ်းနိုင်မူလည်း မစွမ်းနိုင်ရာ၊ သစေ နှ သက္ခိဿံ-အကယ်၍ မစွမ်းနိုင်အုံ၊ (ဧဝံသတိ၊) ပဌမံ-စွာ၊ ဥပ္ပန္နာဝိ-ဖြစ်ပြီးလည်း ဖြစ်သော၊ မေ-၏၊ လဇ္ဇာ-အရှက်သည်၊ ဘိဇ္ဇိဿတိ-ကွဲတော့လတ့ံ၊

ပဌမံ ।ပေ। လဇ္ဇာ ဘိဇ္ဇိဿတိ။ ॥လဇ္ဇီဓာတ်သည် ရှက်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ လဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ လဇ္ဇာ-ရှက်ထိုက်သော (ရှက်စရာကောင်းသော) အကြောင်းအရာ၊ ထိုအကြောင်းအရာဟူသည် ဗြာဟ္မဏ၏ ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို မေးတော်မူစဉ်က သီလ၏ ဂုဏ်ကိုလည်းကောင်း, ဇာတိ၏ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း ဘုရားရှင်၏ အလိုအာဘောဂ မကျေစေကာမူ "ဖြေနိုင်၏"ဟု ပရိသတ်က မှတ်ထင်ခြင်း (အထင်ကြီးခံရခြင်း) သည် ပဌမတုန်းက လဇ္ဇာ (ရှက်စရာ) တည်း၊ သို့သော် ထိုလဇ္ဇာသည် ပရိသတ်က "ဖြေနိုင်၏" ဟု ထင်သောကြောင့် အရှက်မကွဲခဲ့သေး၊ ယခု အမေးခံ၌ မဖြေနိုင်လျှင် အရှက်ကွဲတော့မည်။

ဋီကာသစ်။ ॥လဇ္ဇာနာမ သီလသမ္ပတ္တိယာစ ဇာတိယာစ ဂုဏဒေါသပကာသနေ [ဗြာဟ္မဏအဖြစ်၌ သီလကို မဖယ်နိုင်ခြင်းသည် ဂုဏ်တည်း၊ ဇာတိကို ဖယ်နိုင်ခြင်းကား ဇာတိ၏ အပြစ်တည်း။] သမဏေန ဂေါတမေန ပုစ္ဆိတံ ပဉ္ဍံ ဝိသဇ္ဇေသိတိ (ဖြေနိုင်ပါပေသည်ဟူ၍) ပရိသာယ ပညာတတာ (ပရိသတ်၏ အထင်ခံအပ်ပြီး၏ အဖြစ်တည်း!) သာ (ထိုလဇ္ဇာသည်) တထာ ဝိသဇ္ဇိတုံ အသမတ္ထတာယ (ထိုပဌမအကြိမ်တုန်းကကဲ့သို့ မဖြေနိုင်သည့်အတွက်) ဘိဇ္ဇိဿတိတိ အတ္ထော၊ ပဌမံ အလဇ္ဇမာနောပိ ဣဒါနိ လဇ္ဇိဿာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ (ဝိသဇ္ဇိတုံ) အသက္ကောန္တသ-မစွမ်းနိုင်သူ၏၊ နှ သက္ကောမိ-မစွမ်းနိုင်ပါ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝစနေ-ပြောဆိုခြင်း၌၊ ဒေါသော-အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြ၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ နိဝတ္တိတ္တာ-ပြန်နစ်၍၊ ဘဂဝတောယေဝ-၏သာ၊ ဘာရံ-တာဝန်ကို၊ ကရောန္တော-ပြုလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဧတ္တကပရမာဝ မယံတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-ပြီ။

တတ္ထ-ထိုဧတ္တကပရမာဝ မယံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဧတ္တကပရမာတိ-ကား၊ အမှာကံ-အကျွန်ုပ်တို့၏၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သီလ ပညာဏန္တိ-သီလပညာဏ်ဟူသော၊ ဝစနမေဝ-,စကားသာလျှင်၊ ပရမံ-အလွန်ဆုံး အပိုင်းအခြားသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊) တေ မယံ-ထိုအကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ဧတ္တက ပရမာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော သီလပညာဏ်ဟူသော စကားသာလျှင် အလွန်ဆုံး အပိုင်းအခြားရှိပါကုန်၏၊ ဣဟတော-ဤသီလပညာဏ်ဟူသော စကား ထက်၊ ပရံ-အလွန်၊ တေသဿ ဘာသိတဿ-ဤပြောဆိုအပ်သော သီလပညာဏ် ဟူသော သဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထံ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ နှ ဇာနာမ-မသိပါကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော။

အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုပုဏ္ဏားအား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သီလပညာယ-၏၊ မူလဘူတဿ-မူလဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ တထာဂတဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဥပ္ပာဒ တော-ပွင့်တော်မူရာ အခါမှ၊ ပဘုတိ-စ၍၊ သီလပညာဏ်-သီလပညာကို၊ ဒသေတုံ-ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ ဣဒံ ဗြာဟ္မဏ တထာဂတောတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ၊ တဿ - ထိုဣဒံ ဗြာဟ္မဏ တထာဂတော

ဧတ္တကပရမာ။ ။အဘိဓာန် (၆၉၅) ၌ ပရမသဒ္ဒါသည် အဂ္ဂသဒ္ဒါကဲ့တို့သို့ အလွန်ဆုံး အမြတ်ဆုံး အနက်ကို ဟောတ်၏၊ "ဤမျှအတိုင်းအရှည်" ဟူသည် သီလဟူသော စကား ပညာဏဟူသော စကားတည်း၊ အကျွန်ုပ်တို့မှာ ထိုစကားသာ အလွန်ဆုံး အတိုင်း အရှည် ရှိကြပါသည်၊ ထိုစကား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုကား ငါးပါးသီလ, ဝေဒ ၃ ပုံကို သိသော ပညာထက် ပို၍ အကျယ်တဝင့် မသိကြပါ-ဟူလို၊ ဧတ္တကံ + ပရမံ + ယေသံ အမှာကန္တိ ဧတ္တကပရမာ။ [ဧတ္တကပရမာတိ ဧတ္တကဥက္ကံသကောဋ္ဌိကာ၊ ပဉ္စ + သီလာနိ ဝေဒတ္တယ ဝိဘာဝနံ + ပညဉ္စ လက္ခဏာဒိတော နိဒ္ဒါရေတ္တာ (အကျယ်ထုတ်ဆောင်၍) ဇာနနံ နတ္ထိ၊ ကေဝလံ တတ္ထ ဝစီပရမာ မယံ-သီလပညာဟူသော စကားလုံးကိုသာ သုံးစွဲတတ်ကြပါသည်၊ သီလအကျယ် ပညာအကျယ်ကိုတော့ မသိကြပါ၊ ဣတိ ဒသေတိ၊-ဋီကာ]

ဥပမာ–ယခုခေတ်၌ "စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ" ဟု စကားကြီး စကားကျယ် ပြောနေကြပါ သော်လည်း ထိုသီလ၏ အကြောင်းအရာကို မသိကြသကဲ့သို့လည်းကောင်း, ပညာဟူသော စကားလုံးကို အကြီးအကျယ် သုံးနေကြသော်လည်း ဝိပဿနာစသော ပညာကို နားမလည် ကြဘဲ ကျက်မှတ်၍ရသော သတိနှင့် သညာကိုသာ ပညာဟု ထင်နေကြသကဲ့သို့လည်းကောင်း ဘည်း။

အစရှိသော စကား၏၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊ သာမညဖလေ-သာမညဖလသုတ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊ ပန-အထူးကား၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ ဣဓ-ဤသောဇာဒဏ္ဍာသုတ်၌၊ တိဝိဓမ္မိ-၃ ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ သီလံ-ကို၊ ဣဒံ ခေါ တံ ဗြာဟ္မဏ သီလန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ သီလမိစ္စေဝ-သီလဟူ၍သာ၊ နိယျာတိတံ-နိဂုံးအုပ်တော်မူအပ်ပြီ၊ [သီလမိစ္စေဝ၌ ဧဝဖြင့် "သာမညဖလသုတ်၌ ကဲ့သို့ နိဂုံး၏နောက်ဝယ် သီလ၏အကျိုးပြုစကား မပါတော့" ဟု ကန့်သည်။] ပဌမဈာနာဒီနိ-ပဌမစျာန် အစရှိကုန်သော၊ စတ္တာရိ-၄ ပါးကုန်သော၊ စျာနာနိ-တို့သည်၊ အတ္ထတော-အနက်အားဖြင့်၊ ဝါ-တရားကိုယ်အားဖြင့်၊ ပညာသမ္ပဒါ-ပညာ၏ ပြည့်စုံခြင်းတည်း၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပညာသမ္ပဒါဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ပညာဝသေန-ပညာ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အနိယျာတေတွာ-နိဂုံးအုပ်တော်မမူဘဲ၊ (တစ်နည်း) ဧဝံပိ-ဤသို့ ပညာသမ္ပဒါဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ပညာဝသေန-ဖြင့်၊ အနိယျာတေတွာ-ဘဲ၊ ဝိပဿနာပညာယ-ဝိပဿနာပညာ၏၊ ပဒဋ္ဌာနဘာဝမတ္တေန-ပဒဋ္ဌာန်၏ အဖြစ်မျှဖြင့်၊ ဒသေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ဝိပဿနာပညာတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ပညာ-ကို၊ နိယျာတိတာ-နိဂုံးအုပ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ဝိသေသော-အထူးတည်း။)

အယံ ပန ဝိသေသော။ ။သာမညဖလသုတ်နှင့် ပါဠိသွားမတူပုံကို "ဝိသေသ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ စာအုပ်တို့၌၊ "ဣဒမ္ပိသ ဟောတိ သီလသို့တိ ဧဝံ" ဟု တွေ့ရ၏၊ ပါဠိတော်၌ကား "ဣဒံ ခေါ တံ ဗြာဟ္မဏ သီလံ" ဟု နိဂုံးဝါကျကို တွေ့ရသည်။

ပညာသမ္ပဒါ။ ။စျာန် ၄ ပါးသည် ဉာဏသမ္ပယုတ်များဖြစ်သောကြောင့် ပညာသမ္ပဒါတွင် ပါဝင်၏၊ သို့သော် ထိုစျာန် ၄ ပါး၏အဆုံး၌ ပညာအဖြစ်ဖြင့် နိဂုံးမအုပ်ဘဲ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ ပဒဋ္ဌာန်အဖြစ်ဖြင့်သာ ပါဠိတော်၌ ပြတော်မူသည်။

မှတ်ချက်။ ။ပညာသမ္ပဒါ၏နောက်၌ "ဧဝံ ပညာဝသေန ပန" ဟု နောက်စာအုပ်တို့၌ ပနသဒ္ဒါ ပါခြင်းသည် ကောင်း၏၊ "ပန-ထိုသို့ပင် ပညာသမ္ပဒါ ဖြစ်ပါသော်လည်း" ဟု စွဲပါ၊ ရှေးစာအုပ်တို့၌ ပနသဒ္ဒါ မပါ၊ ထိုသို့မပါလျှင် "ဧဝမ္ပိ" ဟု သမ္ဘဝနာဇောတက ပိသဒ္ဒါ ပါမှ စာသွားကောင်းပါသည်။

သောဏဒဏ္ဍာဒိပါသကတ္တပဋ္ဌိဝေဒနာ အဖွင့်

၃၁၉-၃၂၂။ သွာတနာယာတိ ပဒဿ - ဟူသောပုဒ်၏၊ အတ္ထော - ကို၊ အဇ္ဈတနာယာတိ ဇ္ဈော-အဇ္ဈတနာယဟူသော ဤပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖွင့်ဆိုအပ်သော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [အဇ္ဈတနာယအဖွင့်ကို အမွှဋ္ဌသုတ်-

၅ ၂၆၁

၅၁၈ သောဏဒဏ္ဍသုတ် ဥပါသကတ္တ

ပေါက္ခရသာတိ ဗုဒ္ဓပြသက်မနအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ သွေ+ဘဝံ သွာတနံဟု ပြု၊ သွေ၌ ဧကို အာပြု၊] တေန ၊ပေ၊ ပရိဘဝေယျာတိ-ကား၊ တုမ္မေ-ရှင်တော်ဘုရားတို့ကို၊ ဒ္ဌရတောဝ-အဝေး၌ပင်၊ (အဝေးမှပင်၊) ဒိသွာ-၍၊ အာသနာ-နေရာမှ၊ တေန ဝုဋ္ဌိကာရဏေန-ထိုထခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ မံ-ဒကာတော်ကို၊ သာ ပရိသာ-ထိုပရိသတ်သည်၊ (ပရိဘဝေယျ၌ စပ်၊) အယံ သောဏဒဏ္ဍော-သည်၊ ပစ္ဆိမဝယေ-ပစ္ဆိမအရွယ်၌၊ ဌိတော-တည်၏၊ မဟာလွကော-ကြီးသည်၏ အဖြစ်ကို ယူတတ်၏၊ ဝါ-ကြီးရင့်၏၊ ဂေါတမော ပန-သည်ကား၊ [မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ ခေါ်ပုံကို ပြသောစကား ဖြစ်၍ "ဂေါတမော" ဟု သုံးစွဲသည်။] ဒဟရော-ငယ်သေး၏၊ ယုဝါ-နုပျိုး၏၊ အသ-ဤသောဏဒဏ္ဍာပုဏ္ဏား၏၊ နတ္ထာပိ-မြေးသည်လည်း၊ နပ္ပဟောတိ-မဖြစ်လောက်၊ (မြေးလောက်မျှ မရှိသေး-ဟူလို၊) [ရှေးစာအုပ်များ၌ "ပုတ္တနတ္ထာပိ"ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း။] သော-ထိုသောဏဒဏ္ဍသည်၊ အတ္တနော-၏၊ နတ္တုမတ္တဘာဝမှ-မြေးမျှ၏ အဖြစ်သို့သော်မှလည်း၊ အပ္ပတ္တဿ-မရောက်သော ဂေါတမအား၊ အာသနာ-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ-ထရသည် မည်တုံသေး၏၊ (ထတယ်လို့ ရှိရသေး၏၊) ဣတိ-သို့၊ ပရိဘဝေယျ-လွှမ်းမိုးရာ၏၊ (အထင်သေးရာ၏။)

အာသနာ ၊ပေ၊ ပစ္ဆိဋ္ဌာနန္တိ-ကား၊ မမ-ဒကာတော်၏၊ အဂါရဝေန-မရိုသေခြင်းကြောင့်၊ ["ရိုသေသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရိုသေမှု၏ မဟုတ်ခြင်းကြောင့်" ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏။] အဝုဋ္ဌာနံနာမ - နေရာမှ မထခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊

ဒ္ဌရတောဝ။ ။ဤပုဒ်ကို "အဝေးမှ" ဟု အပါဒါန်အနက် ပေးလေ့ရှိကြ၏၊ အပါဒါန်ဟူသည် ခွဲခြားခြင်း အပဂမနသတ္တိ ရှိရ၏၊ ဤ၌ ထိုသတ္တိ မရှိပါ၊ အဝေး၌ လာနေသည်ကို လှမ်း၍ မြင်ရခြင်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "မှ" ဟု ပေးသည်ကို စဉ်းစားပါ။

ဒဟရော ယုဝါ။ ။ဒဟရော ယုဝါတို့ ဧတ္ထ ဒဟရဝစနေန ပဌမယောဗ္ဗနဘာဝံ ဒသေတိ-ပဌမအရွယ်သာ ရှိသေးသည်၏ အဖြစ်ကို ပြ၏၊ ဤသို့ ဋီကာသစ်ဖွင့်သော်လည်း အနှစ်တစ်ရာဟူသော အာယုကပ်အသက်ကို သုံးစုဝက်က ၃၃ နှစ်သာသာသည် ပဌမအရွယ်တည်း၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ၃၅ နှစ်မှ ဘုရားဖြစ်တော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒဟရအရ ပဌမအရွယ်ကို ယူခြင်းကို စဉ်းစားပါ၊ အမှန်အားဖြင့်ကား သောဏဒဏ္ဍာပုဏ္ဏားကြီးကို ထောက်၍ ငယ်သေးသည်ကိုသာ "ဒဟရ" ဟု ဆိုလိုဟန်တူပါသည်။

နတ္ထာပိဿ နပ္ပဟောတိ။ ။ဘုရားရှင်၏ ငယ်ပုံကို "နတ္ထာပိ နပ္ပဟောတိ"ဟု ပြသည်၊ ဘုရားရှင်သည် သောဏဒဏ္ဍ၏ မြေးလောက်မျှ မရှိသေး-ဟူလို၊ ပဟောတိ၌ ပပုဗ္ဗ+ဟူမာတ်ကြောပါ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာသစ်၌ "နပ္ပဟောတိတိ နှ သမ္ဘဝတိ-မဖြစ်" ဟု ဖွင့်၍ "ပုတ္တနတ္ထာပပ္ပမာဏောပိ-သားပမာဏ မြေးပမာဏ ရှိသည်လည်း၊ နှ ဟောတိ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်။ [ဤ၌ ပုတ္တသဒ္ဒါပါခြင်းသည် မကောင်းပါ။]

ပန-အဓွယ၊ ဘောဂနာသနဘာယေန-စီးဝိမ်ပျက်စီးခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ နှ.ဝုဋ္ဌဟိသာမိ-ထနိုင်မည် မဟုတ်ပါ၊ တံ-ထိုနေရာမှ မထခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ တုမှေဟိစေဝ-ရှင်တော်ဘုရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ မယာစ-အကျွန်ုပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဥာတုံ-သိခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်ပါ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ မေ-၏၊ ဧတံ-ဤလက်အုပ်ချီမှုကို၊ ဘဝံ ဂေါတမော-သည်၊ အာသနာ-မှ၊ ပစ္စုဋ္ဌာနုံ-ရှေးရှုထခြင်းဟူ၍၊ ဓာရေတု-စိတ်၌ ဆောင်တော်မူပါ၊ (မှတ်တော်မူပါ၊) ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ [ဧတဿ အဋ္ဌလိပဂ္ဂဟဏံ-ဋီကာသစ်။] ဣမိနာ-ဤသောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏားနှင့်၊ သဒိသော-တူသော၊ ကုဟကော-အံ့ဖွယ်ကို ဖြစ်စေတတ်သူကို၊ ဒုလ္လဘော ကိရ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သတဲ့၊ (ရနိုင်ခဲသတတ်၊) ပန-ဆက်၊ အဃ-ထိုသောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏား၏၊ ဘဂဝတိ-၌၊ အဂါရဝံနာမ-မရှိသေခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ ဘောဂနာသနဘယာ-ထိုသို့စီးစိမ် ပျက်စီးခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ကုဟနဝသေန-အံ့ဖွယ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ကြွားဝါခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊) ဧဝံ-သို့၊ ဝဒတိ-လျှောက်၏။ ["အဟဗ္ဗော" စသော စကားကို လျှောက်သည်-ဟူလို။] ပရပဒေသုပိ-နောက်ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်ပင်၊ နယော-သိကြောင်းအစီအရင်တည်း။ ["ဝေဠုနံ သြမုဠေယျ, ပတောဒလဋ္ဌိ အဘ္ဘန္ဒာမေယျ, ဆတ္တံ အပနာမေယျ" ဟူသော နောက်ပုဒ်တို့၌လည်း ကုဟန၏ အစွမ်းဖြင့် လျှောက်ခြင်းဟု သိပါ-ဟူလို။]

ဓမ္မိယာ ကထာယာတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ တခ်ဏာနုရူပါယ-ထိုခဏ၌ (အဖျာသယဖြစ်ပုံအား) လျောက်ပတ်သော၊ ဓမ္မိယာ-တရားရှိသော၊ ကထာယ-စကားဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကံ-မျက်မှောက်ဘဝ၌လည်းဖြစ်၊ တမလွန်ဘဝ၌လည်းဖြစ်သော၊ အတ္ထံ-စီးပွားကို၊ [အတ္ထကို အကျိုးဟု မပေးလင့်။] သန္ဒဿေသိတွာ-ကောင်းစွာ ပြတော်မူပြီး၍၊ ကုသလေ-ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ သမာဒါပေတွာ-ကောင်းစွာ ယူစေတော်မူပြီး၍၊ ဂဏှာပေတွာ-ယူစေတော်မူပြီး၍၊ [သမာဒါပေတွာ၌ သံ + အာ + ဒါ + ဏာပေဖြစ်၍ ဂဏှာပေတွာဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်။] တတ္ထ-ထိုကုသိုလ် တရားတို့၌၊ နံ-ထိုသောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏားကို၊ သမုတ္တေ

ဣမိနာ ကိရ။ ။သောဏဒဏ္ဍသည် (မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်စေ) လူတမျိုး၏ သမ္ဘာဘာဝနံ (အထင်ကြီးမှုကို) ဖြစ်စေပြီးလျှင် ကြွားဝါသောအားဖြင့် သူတစ်ပါးကို အံ့သြစေလို၏၊ ထိုသို့တအံ့တသြဖြစ်မှ လာဘ်ရမည်ဟု မြော်လင့်နေသူတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဣမိနာ ကိရ" စသည်ကို မိန့်သည်။ [ယခုခေတ်၌ အခို့ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း မိမိ၊ အထင်ရှားမည်ဝိုး၍ မိမိထက် အသက်သိက္ခာ ဂုဏ်ကြီးသူများကို လေးလေးတားတား ပြုဝိုင်-ဝပ်မခုံဝိုင်ကြသော သောဏဒဏ္ဍကလေးများကို တွေ့ဝိုင်ပါသည်။]

ဇေတွာ-ကောင်းစွာ ထက်သန်စေတော်မူပြီး၍၊ သဉ္ဇဿာဟံ-အားထုတ်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သည်ကို၊ ကတွာ-ပြုတော်မူပြီး၍၊ တာယ သဉ္ဇဿာဟတာယစ-ထိုအားထုတ်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အညေဟိ-အခြားကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏေဟိစ-ထင်ရှားရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဟံ သေတွာ-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းစေတော်မူပြီး၍၊ ဓမ္မရတနဝသံ-တရားရတနာမိုးကို၊ ဝဿေတွာ-ရွာစေတော်မူပြီး၍၊ [ပါရာဇိကဏ်၌ "ဝဿေတွာ" ဟု ကာရိတ်နှင့်တကွ ရှိ၏။] အာသနာ-မှ၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ ပက္ကမိ-ဖဲကြွတော်မူပြီ။ [သန္ဓဿေတွာ စသော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်သည် ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ အဆုံးနှင့် တူ၏။]

ပန-ဆက်၊ ဗြာဟ္မဏော-သောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏားသည်၊ အတ္တနော-၏၊ ကုဟကတာယ-အံ့သြဖွယ်ကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝါကြွားတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧဝမ္မိ-ဤသို့လည်း၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ ဓမ္မဝသံ-ကို၊ ဝဿိတေ-ရွာစေတော်မူလတ်သော်၊ (တစ်နည်း) ဝဿိတေ-သွန်ဖျန်းတော်မူလတ်သော်၊ [ဝဿုဓာတ်သည် သေက (သွန်းလောင်းခြင်း) အနက်ကို ဟောသောကြောင့် ကာရိတ် မပါသော်လည်း အဓိပ္ပာယ် ရနိုင်သည်၊ "ဝဿိတေပိ"ဟု သမ္ဘာဝနာ ဇောတက ပိသဒ္ဒါပါလျှင် ကောင်း၏။] ဝိသေသံ-တရားထူးကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတုံ-ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ-မစွမ်းနိုင်၊ ကေဝလံ-တရားထူးမဖက် သက်သက်၊ အသ-ထိုသောဏဒဏ္ဍပုဏ္ဏား၏၊ သဗ္ဗာ-အလုံးစုံသော၊ ပုရိမပစ္ဆိမကထာ-ရှေ့၌ ဖြစ်သော စကား နောက်၌ဖြစ်သော စကားသည်၊ [သရဏဂုံ မတည်မီ ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော တရားစကား, သရဏဂုံတည်ပြီးနောက်မှ ဟောအပ်သော တရားစကားသည်၊] အာယတိံ-နောင်အခါ၌၊ နိဗ္ဗာနတ္ထာယ-နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ဝါသနာဘာဂိယာယစ-ဝါသနာအဖို့ ရှိသည်၏အဖြစ်အကျိုးငှာလည်းကေင်း၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-သောဏဒဏ္ဍသုတ် အပြီးတည်း။ [ဝါသနာဘာဂေါ + ယသာတိ ဝါသနာဘာဂိယာ (ကထာ)၊ ဘာဝပွဓာန ဘာဝလောပကြိပါ။]

ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသိနီယာ-သုမင်္ဂလဝိလာသိနီမည်သော ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယ်-ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ သောဏဒဏ္ဍသုတ္တဝဏ္ဏနာ-သောဏဒဏ္ဍသုတ်၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

သောဏဒဏ္ဍသုတ်

ဘာသာဋ္ဌိကာ ပြီးပြီ။